

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

“Η Πορνεία ως μέρος της σεξουαλικής ζωής των Ελλήνων κατά την περίοδο

2013-2016. Μία Ποιοτική Προσέγγιση”

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

Ελένη Π. Σάββα

Αθήνα, 2021

Τριμελής Επιτροπή
Γρηγόριος Λάζος, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου (επιβλέπων)
Βασιλική Καντζάρα, Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου
Γεράσιμος Καραμπελιάς, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Copyright ©Ελένη Π. Σάββα, 2019
All rights reserved. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας διδακτορικής διατριβής, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της διδακτορικής διατριβής για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Η έγκριση της διδακτορικής διατριβής από το Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών δεν υποδηλώνει αποδοχή των γνώμων του συγγραφέα.

*...σε εκείνον που για νανούρισμα
μου διάβαζε τόμους μυθολογίας, άρθρα εφημερίδων και δυσνόητα δοκίμια.*

Πραγματικά αμερόληπτη γνώμη μπορούμε να εκφράσουμε μόνο για πράγματα που δεν μας ενδιαφέρουν. Αυτός είναι αναμφίβολα ο λόγος που οι αμερόληπτες γνώμες δεν έχουν αξία.

Μια ιδέα που δεν είναι επικίνδυνη,

δεν αξίζει να αποκαλείται ιδέα.

Δεν υπάρχουν παρά Δύο κανόνες για να γράψεις:

Να έχεις κάτι να πεις και Να το λες

Όσκαρ Ουάιλντ

Ευχαριστίες

Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή, εκκινώντας από τον επιβλέποντα καθηγητή κ.Λάζο Γ. για την απόλυτη ελευθερία, τη σημαντική ψυχολογική στήριξη, την αισιόδοξη ματιά και κυρίως την έμπνευση, την κ.Καντζάρα Β. η οποία αγκάλιασε από την πρώτη στιγμή με απόλυτη θέρμη και τόλμη αυτό το ομολογουμένως φιλόδοξο εγχείρημα και φυσικά τον κ. Καραμπελιά Γ. για τον καθοριστικό του ρόλο στο να ολοκληρωθεί αυτή η προσπάθεια. Δε θα μπορούσα όμως, να παραλείψω την κ. Κωνσταντοπούλου Χ., η οποία αποτέλεσε σημαντικό αρωγό και συμπερασάτη και χωρίς την οποία δεν θα είχε ξεκινήσει αυτό το μεγάλο ταξίδι.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.) για τη μακρά και αгаστή συνεργασία όλα αυτά τα χρόνια, αλλά και τη σθεναρή στήριξη κατά την ακαδημαϊκή μου πορεία, καθώς υπήρξα Υπότροφος έπειτα από Εξετάσεις του ιδρύματος στον τομέα “Κοινωνιολογία και Κοινωνική Πολιτική” τόσο για τις Μεταπτυχιακές, όσο και για τις Διδακτορικές μου Σπουδές.

Δε θα μπορούσα να μην αναφέρω τον κ.Μοσκόφ Ηρ., τον Εθνικό Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων και τον Δρ. Κωνσταντινίδη Κ., χειρουργό ανδρολόγο-ουρολόγο, Ιδρυτή και Πρόεδρο του Ανδρολογικού Ινστιτούτου Αθηνών,πρώην Πρόεδρο του UGRS (Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Επανορθωτική Ουρολογική Χειρουργική) και Διευθυντή της Σεξουαλικής Κλινικής του Ιατρικού Κέντρου Αθηνών, για την παραχώρηση δύο εξαιρετικά ενδιαφερουσών και διαφωτιστικών συνεντεύξεων.

Σημαντική για την ολοκλήρωση της παρούσας διατριβής ήταν η συμβολή συνεργατών και συνοδών στο πεδίο έρευνας, όπως αυτή του Κονδυλούδη Χριστόφορου, χωρίς τον οποίο δεν θα είχα πλησιάσει ποτέ το πεδίο. Ήταν εκείνος που μου άνοιξε την πόρτα στους οίκους ανοχής ώστε να συνεχίσω μετέπειτα μόνη μου. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τον Ευάγγελο Λιότζη που με γενναιοδωρία στάθηκε σημαντικός αρωγός, αλλά και τους Αλέξανδρο Σαλή, Μαρία Δημαράτου, Παναγιώτη Κικίλια, Ελένη Κυρίτση, Στράτο Κωμαίτη, Βασίλη Κοφινά, Γιώργο Ζολώτα, «κ. Τάσο», το «Α1» καθώς και τους «συναναγνώστες» στη βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστημίου (και του Πανεπιστημίου Αιγαίου) αλλά και τους

εργαζόμενους σε αυτές, για την οικεία αντιμετώπιση. Θα ήθελα επιπροσθέτως, να ευχαριστήσω και όλους εκείνους που προσπάθησαν να με αποτρέψουν από αυτό το εγχείρημα. Είχαν δίκιο.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά όλους τους εμπλεκόμενους στην πορνική αγορά, τα εκδιδόμενα πρόσωπα, το “υπηρετικό προσωπικό”, τους προαγωγούς, τους “τσιλιαδόρους” για την ευγένειά τους, την εμπιστοσύνη τους, τη διάθεσή τους για συνεργασία, τον πολύτιμο χρόνο τους. Παρά τις όποιες αρχικές επιφυλάξεις, ρίσκαραν και μου άνοιξαν μία πολύ ζεστή αγκαλιά. Με εμπιστεύτηκαν χωρίς να με γνωρίζουν. Τους ευχαριστώ γιατί μου επέτρεψαν να δω τις προσωπικές τους ιστορίες, ένα κομμάτι από την καθημερινότητά τους, μοιραστήκαμε σκέψεις και συναισθήματα, πραγματικά προβλήματα και αγωνίες. Νιώθω ευγνώμων που τους συνάντησα. Δεν θα είμαι η ίδια μετά τη γνωριμία μας. Μα πάνω από όλα, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους συνεντευξιαζόμενους άνδρες-πελάτες πορνικών υπηρεσιών που μοιράστηκαν μαζί μου το «μυστικό» τους, που τόλμησαν, που απογυμνώθηκαν, που αποποιήθηκαν για λίγο τον κοινωνικό τους ρόλο, που έδειξαν την αλήθεια τους. Χωρίς τη γενναιοδωρία τους, δε θα είχαμε φτάσει ως εδώ.

Περιεχόμενα

Ενότητα Α: Προοίμιο

Κεφάλαιο 1

1.1 Εισαγωγή.....	10
1.2 Το θέμα και οι λόγοι διερεύνησης του θέματος.....	11
1.3 Ο Στόχος της Έρευνας.....	12
1.4 Η δομή της Διατριβής.....	19

Ενότητα Β: Θεωρητικό Πλαίσιο

Κεφάλαιο 2

2.1 Θεωρητικά Ερωτήματα.....	20
2.2 Καπιταλισμός και Κατανάλωση υπηρεσιών σεξ.....	29
2.3 ΜΜΕ και Υπερσεξουαλικοποίηση της κουλτούρας.....	40
2.4 Η Πορνογραφία ως φορέας σεξουαλικής κοινωνικοποίησης ..	48
2.5 Η Μάχη των Φύλων και ο οίκος ανοχής ως παραπέτασμα.....	61

Κεφάλαιο 3

3.1 Επιτελώντας την εύθραυστη Αρρενωπότητα	77
3.2 Σώματα που Καταναλώνουν και Καταναλώνονται.....	99
3.3 Δύο ηθικές, Μία συναλλαγή.....	123

Ενότητα Γ: Μεθοδολογία

Κεφάλαιο 4

4.1 Η Μεθοδολογία της έρευνας.....	139
4.2 Ο Σχεδιασμός της έρευνας.....	142
4.3 Οι Δυσκολίες της έρευνας.....	146
4.4 Εξειδικευμένα Ερευνητικά ερωτήματα.....	148
4.5 Εννοιολογικές Αποσαφηνίσεις.....	152

Ενότητα Δ: Το κοινωνικό φαινόμενο της Πορνείας

Κεφάλαιο 5

5.1 Η Διαχρονικότητα και Καθολικότητα της πορνείας: Μύθοι & Αλήθειες.....	161
5.2 Μια ματιά στην Εγχώρια Πορνική Αγορά	166
5.2.1 Αδιέξοδα στο μονόδρομο.....	176
5.2.2 Πορνεία και Δημόσιος χώρος.....	181
5.3 Η Κρατική Διαχείριση της πορνείας	185
5.4 Τυπολογίες Πελάτη.....	199

Ενότητα Ε: Αποτελέσματα της Έρευνας

Κεφάλαιο 6

6.1 Ο Πελάτης μιλάει.....	205
6.2 Οι πορνικές συνήθειες.....	212
6.3 Ο Πελάτης και το Σεξ.....	227

Κεφάλαιο 7

7.1 Ο Πελάτης και η Εκδιδόμενη.....	245
7.2 Ο Πελάτης και η Γυναίκα.....	280

Κεφάλαιο 8

8.1 Ο Πελάτης και ο "Πελάτης".....	295
8.2 Τα Αίτια της Πορνικής Επιλογής.....	327

Ενότητα ΣΤ: Επίλογος

Κεφάλαιο 9

9.1 Συμπεράσματα.....	343
9.2 Προτάσεις.....	391
9.3 Επίλογος.....	402

Παράρτημα

10.1 Επιτόπια Έρευνα	404
10.2 Διαδικτυακή Έρευνα.....	487
10.3 Η κοινή Γνώμη.....	518
10.4 Το Λεξικό του καλού Πελάτη	533
10.5 Διαφημιστικά Έντυπα.....	535

Βιβλιογραφία	537

Περίληψη

Το ερευνητικό υποκείμενο της διατριβής με τίτλο “Η Πορνεία ως μέρος της σεξουαλικής ζωής των Ελλήνων κατά την περίοδο 2013-2016. Μία Ποιοτική Προσέγγιση” ήταν ο Έλληνας, ενήλικας, ετεροφυλόφιλος, άνδρας - πελάτης πορνικών υπηρεσιών. Το κεντρικό ερευνητικό ερώτημα εστιάζεται στο για ποιους λόγους ο άνδρας-πελάτης επιλέγει να μισθώσει πορνικές υπηρεσίες σε μία εποχή που χαρακτηρίζεται θεωρητικά τουλάχιστον, από σεξουαλική ελευθερία. Ο στόχος της έρευνας επομένως ήταν να μελετήσει τα αίτια, τις αιτίες ή τις αφορμές που ισχυρίζονται οι πελάτες ότι τους ώθησαν στην πορνική επιλογή. Δευτερευόντως, σκοπός ήταν να περιγραφεί το κοινωνικό πλαίσιο (νομικό, οικονομικό, πολιτισμικό) που δεν αποτρέπει, ενθαρρύνει ή ακόμη οδηγεί στην πορνική επιλογή. Για το σκοπό αυτό, η μεθοδολογία που επιλέχθηκε ήταν η πρωτογενής έρευνα πεδίου με χρήση συνεντεύξεων σε βάθος που πραγματοποιήθηκαν σε Έλληνες, ετεροφυλόφιλους, δεσμευμένους ή μη, συστηματικούς άνδρες-πελάτες υπηρεσιών που παρέχονται από γυναίκες εκδιδόμενα πρόσωπα με τη μορφή ελεύθερης συζήτησης. Συνεπικουρικά, πραγματοποιήθηκε α) επιτόπια έρευνα πεδίου σε χώρους όπου παρέχονται παντός είδους σεξουαλικές υπηρεσίες, β) διαδικτυακή έρευνα σε κοινωνικά δίκτυα, ιστοσελίδες για πορνικές υπηρεσίες, διαδικτυακά βίντεο πελατών, γ) παράθεση διαφημιστικού υλικού που μοιράζεται σε δημόσιους χώρους και δ) κατάθεση κοινής γνώμης από πολίτες. Στόχος ήταν να πλησιάσουμε όσο το δυνατόν περισσότερο στην πορνική, διαδικτυακή και μη, πραγματικότητα που βιώνει ο Έλληνας πελάτης πορνικών υπηρεσιών, γεγονός που βοήθησε στην καλύτερη αλληλεπίδραση κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων μεταξύ ερευνώμενου και ερευνητή, αλλά και στη βαθύτερη κατανόηση όσων ειπώθηκαν. Τα αποτελέσματα της έρευνας οργανώθηκαν και παρουσιάστηκαν βασιζόμενα σε τέσσερις κεντρικούς θεματικούς άξονες, στους οποίους αντίστοιχα βασίστηκαν και τα εξειδικευμένα, ερευνητικά ερωτήματα: Πρώτον, τη σχέση του πελάτη με τη σεξουαλική συνεύρεση και αν αυτή παρουσιάζει κάποιες διαφοροποιήσεις που τον οδηγούν στην πορνική συνεύρεση, δεύτερον τη σχέση του πελάτη με το άλλο φύλο και το τι ενδεχομένως δεν λαμβάνει από τη σχέση αυτή, τρίτον, τη σχέση του πελάτη με το εκδιδόμενο πρόσωπο και το τι εισπράττει από αυτή τη σχέση και τέταρτον, τη σχέση του ίδιου με τον εαυτό του και την πορνική του επιλογή. Τέλος, ο πελάτης καταθέτει μία σειρά από αναρίθμητους λόγους (συμπληρωματικούς ή και αντιφατικούς) που, κατά την γνώμη του, τον οδήγησαν στην πορνική καταφυγή. Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης παρουσίασε σημαντική ανομοιογένεια αλλά και απρόσμενη κανονικότητα. Φαίνεται να ανήκει σε αυτό που βιβλιογραφικά καλείται “Mr. Average”, χωρίς να διαφοροποιείται σημαντικά από το μη-πελάτη. Την ίδια στιγμή, ο συνεντευξιαζόμενος επέρριψε σημαντικό μερίδιο ευθύνης στη γυναίκα για την πορνική του καταφυγή, αλλά και στην “υποκριτική, συντηρητική κοινωνία”, ενώ μοιάζει να είναι σαν έναν μεγάλο παιδί που αρνείται να αναλάβει την ευθύνη της επιλογής του. Ταυτόχρονα, φαίνεται να νοιώθει μόνος, μετέωρος και αμήχανος με τα νέα δεδομένα στο μεταφεμιστικό, έμφυλο σκηνικό που τον απομακρύνουν από τον παραδοσιακό του ρόλο, για αυτό, ανάμεσα σε άλλους, καταθέτει ψυχολογικούς λόγους για την πορνική καταφυγή, αφήνοντας ανοιχτά ερωτηματικά για την έμφυλη και σεξουαλική κοινωνικοποίηση των ανδρών της χώρας αλλά και την ανάγκη για αλλαγή του νομικού πλαισίου.

Λέξεις - κλειδιά: πελάτης, πορνεία, καπιταλιστική αγορά, υπερσεξουαλικοποιημένη κουλτούρα, μεταφεμινιστικό έμφυλο σκηνικό

**“Prostitution as part of the sexual life of Greeks in the period 2013-2016.
A Qualitative Approach”
Eleni Savva**

Abstract

The subject of the thesis entitled “Prostitution as part of the sexual life of Greeks in the period 2013-2016. A Qualitative Approach”, is the Greek, heterosexual, man-client of porn services. The research question focuses on the reasons why the male client chooses to make use of sexual services at a time that it is at least theoretically speaking characterized by sexual freedom. Therefore, the purpose of the survey was to study the reasons or causes that clients claimed that drove them to seek whorish services. Secondly, the purpose was to describe the social context (legal, economic, cultural) that does not prevent, encourage or lead to prostitution. To this end, the methodology chosen was primary field research, using interviews in-depth conducted with Greek, heterosexual, committed or single, male clients of services provided by female prostitutes, in a form of free discussion. At the same time, a) field research in places offering all sorts of sexual services, b) online research (on social networks, websites for sexual services and client’s videos) was carried out, c) apposition of advertisement material and d) public opinion of random citizens. The aim of this additional research was to get as close as possible to the experience of being a Greek client, which would also help to have a better interaction between the researcher and the researched subjects during the interviews and also gain a deeper understanding of what was said. The research results were presented based on the four central themes on which the specialized research questions were also organized. Firstly, the relationship of the client with sexual intercourse and if this relationship presents some specific features that lead to whorish choice, secondly the relationship of the client with women/ the other sex and what he may not receive from that relationship, thirdly the relationship of the client with the prostitute and what he gets from this relationship and fourthly his relationship with himself and his whorish choice. Finally, the client puts forward a number of different reasons that lead to whorish intercourse. In conclusion, we would say that the interviewing client showed significant heterogeneity, but also unexpected regularity. He seems to belong to what is referred to as “Mr. Average”, without significantly differentiating to the non-customer. At the same time, the interviewer blames women and the "hypocritical, conservative society" for his whorish choice, while he is presented/appears to be (as) a big child who refuses to take responsibility for his behavior. At the same time, he seems to feel alone, alienated and embarrassed by the social developments of post feminist gender based setting that drives him away from his traditional role. That is why he puts forward, among other causes, psychological reasons for his whorish choice, raising open questions about the gender based and sexual socialization (and education) of men in our country and about the need of change of the existing legal framework.

Keywords: client, prostitution, capitalist-market, hyper-sexualized culture, post-feminist sex scene

Ενότητα Α: Προοίμιο

Κεφάλαιο 1

1.1 Αντί Προλόγου...

Η εν λόγω διδακτορική έρευνα εκίνησε με αφορμή την απλοϊκή παρατήρηση της καταφανούς, σημαντικής γεωγραφικής διάχυσης/άνθισης (ακόμη και στο χώρο γύρω από το Πάντειο Πανεπιστήμιο) των επιχειρήσεων που προσφέρουν σεξουαλικές υπηρεσίες παντός τύπου και στην ταυτόχρονη πλήρη αφάνεια των πολιτών που χρησιμοποιούν τις εν λόγω υπηρεσίες. Ενώ, δηλαδή η πορνεία βρισκόταν παντού στην πόλη των Αθηνών, ο πελάτης δεν ήταν πουθενά¹. Δεν ήταν ο συνεργάτης, δεν ήταν ο συμφοιτητής, δεν ήταν ο συγγενής, δεν ήταν ο φίλος, δεν ήταν ο αδελφός. Ποιος όμως τελικά είναι ο "πορνοπελάτης" και πως κατορθώνει να συντηρεί μία τόσο μεγάλη πορνική αγορά; Αρκεί η στερεοτυπική εικόνα του πελάτη στην Ελλάδα (π.χ. του αλλοδαπού, ή του "προβληματικού") για να καλύψει αυτήν την πραγματικά τεράστια προσφορά πορνικών υπηρεσιών; Προφανώς δεν πρόκειται για επιχειρηματική απειρκεψία το γεγονός ότι ανοίγουν καταστήματα παροχής ερωτικών υπηρεσιών το ένα μετά το άλλο. Μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων μεταφράζεται σε αντίστοιχα μεγάλο αριθμό πορνοπελατών. Ποιοι είναι όμως, όλοι αυτοί και κυρίως για ποιους λόγους «αγοράζουν» σεξουαλικές υπηρεσίες; Τι δε βρίσκουν στις ερωτικές σχέσεις με συναίνεση και τι βρίσκουν στις πορνικές, εξαγοράσιμες σχέσεις; Ταυτόχρονα, όμως ο πελάτης δεν ήταν αφανής μόνο ως κομμάτι της κοινωνίας, αλλά απουσίαζε εξίσου από την έρευνα², τη διεθνή βιβλιογραφία (αλλά και από το ελληνικό νομικό πλαίσιο). Ελάχιστοι έχουν γραφτεί για αυτόν, ενώ σχεδόν πάντα η λέξη πορνεία και η μελέτη της πορνείας, παραπέμπει στον έτερο συμβαλλόμενο, την εκδιδόμενη. Αυτό το κενό φιλοδοξεί σίγουρα όχι να καλύψει, αλλά να επουλώσει/μειώσει προσθέτοντας ένα μικρό λιθαράκι η εν λόγω διατριβή.

¹Όπως λέει η Raymond J. «οι έρευνες, τα προγράμματα και η νομοθεσία που σχετίζονται με την εμπορία σεξ συχνά βασίζονται στην "αορατότητα" του αρσενικού αγοραστή και στην αποτυχία αντιμετώπισης του ρόλου των ανδρών στη βιομηχανία του σεξ».

Raymond, J. (2004), «Prostitution on Demand, Legalizing the Buyers as Sexual Consumers», *Violence against Women*, Vol. 10 (10), p. 1156-1186

²Williamson, C., Baker, L. (2009), «Women in Street-based Prostitution, A Typology of their Work Styles», *Qualitative Social Work*, Sage Publications Los Angeles, London, New Delhi and Singapore, Vol. 8(1): p.27-44

Το αναπάντεχο εύρημα αυτής της έρευνας ήταν ότι μεταξύ του τεράστιου όγκου πορνοπελατών και ακριβώς δίπλα στον πελάτη με τα στερεοτυπικά χαρακτηριστικά, ανακάλυψε/διέκρινε εκείνον τον πελάτη που ανήκει στον "μέσο όρο", που έχει μία "φυσιολογική" δουλειά, σπουδές, μία "φυσιολογική" σχέση, ένα "φυσιολογικό" γάμο, είναι στοργικός πατέρας και γιος, εκείνον δηλαδή τον πελάτη που υπακούει με απόλυτη συμβατότητα στα πρότυπα της κανονικότητας ενός ατόμου. Όλα τα παραπάνω παράλληλα με την πορνική του δραστηριότητα η οποία όμως πραγματοποιείται με άκρα μυστικότητα. Γιατί όμως κρύβεται ο πελάτης και γιατί όλοι παρουσιάζουμε τόσο σθεναρή αντίσταση στο να τον δούμε; Γιατί δεν θέλουμε ο συμπολίτης μας να ανήκει σε αυτό το κομμάτι της πορνικής ετεροτοπίας. Τέλος, γιατί η κανονικότητά του βρίσκει χώρο στο βρώμικο σαλονάκι ενός πορνείου, τι περιμένει εκεί καρτερικά και πως αυτή η κανονικότητα είναι τόσο πρόθυμη να αγοράσει το πορνικό παραμύθι; Αν και ήταν σχεδόν σοκαριστική, οι απαντήσεις του άνδρα/πελάτη για το για ποιους λόγους βρίσκεται εκεί, ήταν αφοπλιστικές, ευάλωτες, χαμένες και μπερδεμένες μέσα σε συναισθήματα, ιδεολογίες, ερωτική χημεία, σώματα, αξίες, ανάγκες, επιθυμίες και ευαισθησίες.

1.2 Το θέμα και οι λόγοι διερεύνησης του θέματος

Το θέμα της εν λόγω διατριβής είναι να μελετήσει το για ποιους λόγους κάποιος επιλέγει να αγοράσει πορνικές υπηρεσίες. Συγκεκριμένα η διατριβή εστίασε στον άνδρα, Έλληνα, ετεροφυλόφιλο ο οποίος είναι ως επί το πλείστον κάτοικος Αθηνών και προσπάθησε να λάβει απαντήσεις μέσα από συνεντεύξεις σε βάθος, οι οποίες του θέτουν ευθέως το ερώτημα. Δευτερευόντως, μελετάται το ποιοι κοινωνικοί παράγοντες ευνοούν ή και συντελούν σε αυτή την απόφαση του πελάτη.

Ο λόγος που διερευνάται το συγκεκριμένο θέμα είναι πρώτον, το ότι υπάρχει ένα σημαντικό ερευνητικό κενό τόσο στη διεθνή βιβλιογραφία, αλλά ειδικά στην ελληνική βιβλιογραφία όπου δεν καταγράφεται κάποια προσπάθεια μελέτης του πελάτη πορνικών υπηρεσιών μέσω μίας ποιοτικής προσέγγισης και συγκεκριμένα του εν λόγω ερευνητικού ζητήματος. Δεύτερον, η μελέτη των λόγων για τους οποίους ένας πολίτης "αγοράζει" πορνικές υπηρεσίες ενδεχομένως θα μπορούσε να συντελέσει θετικά στην αναδιαμόρφωση του νομοθετικού συστήματος της χώρας που αφορά στην πορνεία με τη συμπερίληψη του πελάτη σε αυτό (καθώς στον παρόντα χρόνο

απουσιάζει), αλλά και την ανανέωση του πλαισίου που αφορά τη σεξουαλική και έμφυλη διαπαιδαγώγηση των νέων γενεών στη χώρα.

1.3 Ο Στόχος της Έρευνας

Είναι γεγονός ότι έχει χυθεί αρκετό μελάνι στη διεθνή και εγχώρια βιβλιογραφία για το τι είναι η πορνεία, πότε εμφανίστηκε, αν θα πρέπει να αποτελεί ποινικό αδίκημα, ποιο είναι το κοινωνικοοικονομικό αλλά και φυλετικό προφίλ των εκδιδόμενων προσώπων, ποια η θέση τους στην παγκοσμιοποιημένη κοινωνία και για πολλά ακόμη μερικώς τουλάχιστον αναπάντητα ερωτήματα³. Επίσης, έχουν εξεταστεί ενδελεχώς και οι πιο σύγχρονες μορφές πορνείας που σε μεγάλο βαθμό υπαγορεύονται από το λεγόμενο «trafficking» όπως αυτό διαμορφώνεται και αναδιαμορφώνεται τα τελευταία χρόνια, τα κυκλώματα του πληρωμένου σεξ που το στηρίζουν, καθώς και την ουσιαστική συμβολή του οργανωμένου εγκλήματος και την ενδεχόμενη λειτουργία με όρους διαφθοράς θεσμών–κλειδιά για την πάταξη της εμπορίας και εκμετάλλευσης ανθρώπων. Ενώ παράλληλα, δεν έχει παραβλεφθεί η μελέτη της συνεχώς διαστελλόμενης πορνικής γεωγραφίας, του ομολογουμένως αναπτυσσόμενου κλάδου του “σεξοτουρισμού” αλλά και των διαδρομών που ακολουθούν τα καραβάνια του σεξ από τις χώρες προέλευσης σε ενδιαμέσους σταθμούς για να καταλήξουν στις χώρες προορισμού των εκδιδόμενων προσώπων. Αυτό σε καμία περίπτωση δεν συνεπάγεται ότι η έρευνα που αφορά τις παραπάνω θεματικές ενότητες έχει εξαντληθεί, καθώς το «φαινόμενο» τείνει συνεχώς αναδιαμορφωνόμενο στις νέες απαιτήσεις της αγοράς αλλά επιδεικνύει και αφοπλιστική προσαρμοστικότητα τόσο στα νέα νομικά ή θεσμικά κωλύματα που προβάλλονται (κυρίως από κρατικούς ή και διεθνείς οργανισμούς), όσο και στις νέες τεχνολογίες και στις ευκαιρίες που αυτές προσφέρουν. Έτσι λοιπόν, η εικόνα μας παραμένει θολή για το τι ακριβώς συμβαίνει στο χώρο της αγοράς σεξουαλικών υπηρεσιών. Τα στατιστικά στοιχεία που παρέχονται διεθνώς αλλά και σε εθνικό

³«Οι βασικές θεωρίες για την πορνεία αναφέρονται ως επί το πλείστον στις γυναίκες εκδιδόμενες. Συγκεκριμένα λόγω του ηγεμονικού λόγου για την αρρενωπότητα, στους πελάτες συχνά δίδεται μία προνομιακή θέση στο πίσω κάθισμα, αφήνοντας τις γυναίκες εκδιδόμενες στο προσκήνιο και επιτρέποντας ίσως να ξεπηδήσει από μία μικρή χαραμάδα η ιδέα ότι και οι πελάτες επίσης υφίστανται. Παράλληλα, ενώ υπάρχει κριτική θεωρία, τα περισσότερα κείμενα στην πορνεία, όταν αναφέρονται στους πελάτες, δεν περιλαμβάνουν μία ανάλυση για το ποιοι είναι και που εδράζονται οι ευθύνες τους. Όπου εμφανίζονται οι πελάτες απεικονίζονται στερεοτυπικά και φυσικοποιούνται... Ακόμη και όταν αναφέρονται στους πελάτες, οι εντυπώσεις τους προέρχονται εμμέσως από συνεντεύξεις με εκδιδόμενα πρόσωπα».

Cornwall, An., Lindisfarne N., (1996), *Dislocating Masculinity, comparative ethnographies*, Routledge, New York, p.48

επίπεδο αφορούν αποκλειστικά σχεδόν εκτιμήσεις⁴ και όχι ακριβείς μετρήσεις, μιας και "θύματα", "πελάτες" αλλά και "έμποροι" παραμένουν σιωπηλοί, ο καθένας για τους δικούς του λόγους (πχ. από φόβο, για να μην εκτεθούν, γιατί ασκούν παράνομη δραστηριότητα κ.α.).

Το βέβαιο είναι ότι από την παραπάνω ρητορική σίγουρα «αδικημένος» και «περιφρονημένος» είναι ο πελάτης⁵, το άλλο μισό της συγκεκριμένης κοινωνικοοικονομικής συναλλαγής (αν και συνήθως, όπως προαναφέραμε, η αγοραστική αλυσίδα του σεξ περιλαμβάνει τρεις κρίκους: α. έμπορος/εκμεταλλευτής -β. προϊόν/ εκδιδόμενο άτομο -γ. πελάτης/αγοραστής). «αδικία» την οποία φιλοδοξούμε να αποκαταστήσουμε έστω μερικώς.

Ο **στόχος** της εν λόγω διατριβής λοιπόν, είναι πολύ συγκεκριμένος και σαφής. Προτίθεται να μελετήσει τον μεγάλο απόντα⁶ από την κοινωνιολογική έρευνα της πορνείας, τον πελάτη και ειδικότερα το για ποιους λόγους, την αιτία ή τις αιτίες που ένας πολίτης ισχυρίζεται ότι αγοράζει σεξουαλικές υπηρεσίες/σεξ και μάλιστα σε μία περίοδο που θεωρητικά χαρακτηρίζεται από στοιχεία σεξουαλικής ελευθερίας ή και ελευθεριότητας. Η έρευνα αφορά αποκλειστικά τον Έλληνα πελάτη και αποκλειστικά την περίοδο μελέτης που αναφέρεται (δηλαδή 2013-2016). Πιο συγκεκριμένα, το εν λόγω εγχείρημα φιλοδοξεί να αποτυπώσει μεταξύ άλλων, τους λόγους, τα κίνητρα, τις αιτιάσεις ή και τις προφάσεις που προβάλλουν οι ίδιοι οι πελάτες πορνικών υπηρεσιών για την πορνική τους επιλογή, καθώς τους δίδεται το βήμα και ο χρόνος να εκφραστούν άμεσα (μέσω συνεντεύξεων σε βάθος). Επιπλέον, οι συνεντευξιζόμενοι καταθέτουν τη βιωμένη εμπειρία τους για το πώς οι ίδιοι νοσηματοδοτούν και "εσωτερικεύουν"⁷ την πορνική συναλλαγή, αλλά και το πως αντιλαμβάνονται την πορνική σχέση με το εκδιδόμενο πρόσωπο. Σημειώνεται ότι, δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην καταγραφή της οπτικής γωνίας του πελάτη όσον αφορά το ποιες ανάγκες καλύπτει αλλά και το από ποια κίνητρα ωθείται στην

⁴ Μοσκόφ Ηρ., www.in.gr, 19-05-2014

⁵Επισημαίνουμε ότι η παρατήρηση αυτή δεν υπονοεί την πλήρη απουσία ερευνών που να αφορούν στον πελάτη από διάφορες οπτικές, αλλά τόσο διεθνώς και ειδικά εντός συνόρων η σχετική βιβλιογραφία είναι σχεδόν ανύπαρκτη.

⁶«Το γεγονός είναι ότι γνωρίζουμε ελάχιστα για τους άντρες που αγοράζουν σεξ. Λίγες μελέτες υπάρχουν που να μας επιτρέψουν να εκτιμήσουμε πόσοι είναι. Παρόλα αυτά θα αποκαλυπτόταν ένας σημαντικός αριθμός ανδρών που πληρώνουν για σεξ και επιπλέον ότι αυτός ο αριθμός ποικίλει σημαντικά ανάμεσα σε διαφορετικές περιοχές».

McKeganey, N., Barnard, M., (1996), *Sex Work on the streets, Prostitutes and their Clients*, Open University Press, Buckingham, Philadelphia, p.49, 48

⁷Στο πλαίσιο του "ποιοτικού ατομικισμού που επέφερε ο φιλελευθερισμός του 19ου αιώνα"

Κονιαβίτης, Θ., (1994), *Πλουραλισμός στην κοινωνιολογία, μεθοδολογική προσέγγιση*, Εκδόσεις Οδυσσέας, Αθήνα, σελ. 409

πορνική αγορά. Έτσι, τα αίτια που μπορεί να προβληθούν από τον πελάτη μπορεί να είναι ψυχολογικά, κοινωνικά, βιολογικά ή παραδόξως ακόμη και οικονομικά. Στη συνέχεια ο πελάτης "συνομιλεί" με την βιβλιογραφία διαφωνώντας ή συμφωνώντας με τους μεγάλους θεωρητικούς της πορνείας, των σπουδών φύλου και των men's studies αντιπαραθέτοντας τα δικά του επιχειρήματα.

Σε αυτό το σημείο διευκρινίζεται ότι δεν αναζητούνται αριθμητικά ή στατιστικά δεδομένα που αφορούν στον "πορνοπελάτη", αλλά ούτε και τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την εν λόγω έρευνα είναι γενικεύσιμα στο σύνολο του πληθυσμού των Ελλήνων πορνοπελατών⁸ καθώς πρόκειται για μία ποιοτική έρευνα που απαντά σε ένα ηχηρό "γιατί". Το "γιατί" αυτό, γίνεται ακόμη πιο ισχυρό αν αναλογιστεί κανείς το μεγάλο αριθμό των πορνοπελατών στην Ελλάδα (1/3), την ιλιγγιώδη γεωγραφική διασπορά των πορνικών υπηρεσιών τόσο στην πόλη των Αθηνών, όσο και στο σύνολο της χώρας, την αλματώδη αύξηση των κερδών της διαρκώς διογκούμενης βιομηχανίας του σεξ, αλλά και την αντιφατική, αθόρυβη, σχεδόν υπόγεια κινητικότητα/δραστηριότητα των "πορνοπελατών" σε μία στιγμή της ιστορίας που χαρακτηρίζεται από δεδηλωμένο, σεξουαλικό πλουραλισμό. Έτσι παραδείγματος χάριν, τα στοιχεία που αφορούν σε ερωτήματα όπως τι ποσά διοχετεύονται από τον πελάτη στην πορνική αγορά, ποιες είναι οι πορνικές του συνήθειες ή πόσο συχνά επισκέπτεται έναν οίκο ανοχής δεν έχουν στατιστική βαρύτητα αλλά αξιοποιούνται ως ποιοτικά δεδομένα τα οποία θα φωτίσουν το πορνικό προφίλ του συνεντευξιαζόμενου που τελικά απαντά στο τι τον ώθησε να βρίσκεται μπροστά από την πόρτα ενός οίκου ανοχής πεπεισμένος ότι είναι η καλύτερη και ίσως η "ορθολογικότερη" επιλογή για τη σεξουαλική του ζωή.

[Για το σκοπό αυτό οι συνεντεύξεις σε βάθος των πελατών, που χρησιμοποιήθηκαν στην εν λόγω έρευνα ως το βασικό μεθοδολογικό εργαλείο, δομήθηκαν πάνω σε τέσσερις κεντρικούς θεματικούς άξονες. Έτσι ο συνεντευξιαζόμενος κλήθηκε να φωτίσει πρώτον, τη σχέση του με το εκδιδόμενο πρόσωπο και το τι λαμβάνει από αυτή τη σχέση πέραν του προφανούς που οδηγεί στην πορνική επιλογή, δεύτερον τη σχέση του με το άλλο φύλο και το τι δεν λαμβάνει από αυτή τη σχέση που λειτουργεί σαν αίτιο για την πορνική καταφυγή, τρίτον, τη

⁸ Για τη Λαμπίρη Δημάκη Ι. «η αναγνώριση της σχετικότητας και της μερικότητας των αληθειών τις οποίες αποκαλύπτουν οι επιστήμονες των διαφόρων κλάδων είναι που ξεχωρίζει τον επιστημονικό από το μεταφυσικό τρόπο σκέψης».

Λαμπίρη Δημάκη Ι.,(1990), Η κοινωνιολογία και η Μεθοδολογία της, Παραδείγματα, Μέθοδοι Έρευνας, Επιστημολογικά Προβλήματα, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, σελ.26

σχέση του ευρύτερα με το σεξ ως συστατικό/δομικό στοιχείο της ανδρικής του ταυτότητας, αλλά και ως κυρίαρχο στοιχείο της υπερσεξουαλικοποιημένης ποπ κουλτούρας (η οποία σχεδόν επιβάλλει στους κοινωνούς της, προκειμένου να είναι κανείς ενταγμένο μέλος της σύγχρονης κοινωνίας να δίνει έμφαση και να είναι επιτυχημένος σε αυτό τον τομέα) που ενδεχομένως δείχνει στοιχεία που καλύπτονται μόνο (ή και) από την πορνική αγορά και τέταρτον, τη σχέση του ίδιου με τον εαυτό του (με τον ανδρισμό του, τη σεξουαλική, θρησκευτική και πολιτική του οντότητα) όπου με αυτοκριτική διάθεση καταθέτει τη δική του, υποκειμενική ερμηνεία για το συνειδητό ή ασυνειδητό της πορνικής του απόφασης/επιλογής.]

Στόχος ήταν καθ' όλη την ανάλυση ο πελάτης να είναι ο μόνος πρωταγωνιστής. Αυτός, η προσωπικότητά του, το σώμα του, οι σκέψεις του, οι εμπειρίες του, οι δικαιολογίες του, η ωμότητά του, οι αντιφάσεις του, οι δυσκολίες του, η αλήθεια του, η αφέλειά του, η παιδικότητά του, οι πληγές του, τα συναισθήματά του, οι ιδεοληψίες του, η ψυχή του, η ηθική του, η ιδεολογία του, η πολιτική του θέση. Έτσι, τοποθετείται στο προσκήνιο, εκτίθεται/ απογυμνώνεται και μπαίνει στο μικροσκόπιο ίσως για πρώτη φορά με τόση τόλμη (από πλευράς του) στην κοινωνιολογική έρευνα με σκοπό να εξηγήσει το για ποιους λόγους «αγοράζει» πορνικές υπηρεσίες. Είναι η στιγμή που ίσως σιγοψιθυρίσουμε ότι ο βασιλιάς είναι εκεί, γυμνός και ευάλωτος μέσα σε αυτές τις 550 σελίδες ποιοτικής έρευνας.

Το εκδιδόμενο πρόσωπο, ο έτερος συμβαλλόμενος της πορνικής σχέσης, στην εν λόγω διατριβή σχεδόν απουσιάζει⁹ καθώς παρουσιάζεται μόνο ως μία μεταβλητή σε συνάρτηση με τον πελάτη (πελάτης- *ceteris paribus*). Έτσι δεν εξετάζονται κεντρικά ζητήματα που ταλανίζουν τη θεωρία της πορνείας και της φεμινιστικής θεωρίας. Ως εκ τούτου λοιπόν, ερευνητικές θεματικές όπως παραδείγματος χάριν το αν η πορνεία μπορεί να αποτελεί επαγγελματική επιλογή ή όχι για το εκδιδόμενο πρόσωπο¹⁰, ή η διερεύνηση των συνθηκών απασχόλησης των εκδιδόμενων προσώπων στην πορνική αγορά, ή ακανθώδη θέματα όπως το trafficking, δεν ερευνώνται αλλά θίγονται εμμέσως καθώς ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης παρά ταύτα καλείται να πάρει θέση

⁹«Τόσο για τους ερευνητές, όσο και ευρύτερα για τον γενικό πληθυσμό η πορνεία είναι συνώνυμη με τις εκδιδόμενες. Οι πελάτες είναι καλά κρυμμένοι στα αχνά περίχωρα της πορνείας, απρόσωποι και ανώνυμοι».

Hoigard, C., Finstad, L., (1992), *Prostitution, Money and Love*, Polity Press, Norway, p.25

¹⁰Ο φεμινιστικός λόγος διχοτομείται είτε στην θεωρία των “θυμάτων”, είτε στην φιλελεύθερη αντίληψη της “ελεύθερης επιλογής”.

Strega, S., Janzen, C., Morgan, J., Brown, L., Thomas, R., Carrière, J., (2014), «Never Innocent Victims: Street Sex Workers in Canadian Print Media», *Violence Against Women*, Vol. 20(1), p. 6-25

για όλα τα παραπάνω. Συνεπαγωγικά, η εστίαση παραμένει στον συνεντευξιαζόμενο πελάτη ακόμη και όταν τίγονται ζητήματα που δεν αφορούν άμεσα τον ίδιο, με σκοπό να αποτυπωθεί η δική του οπτική γωνία για αυτά και το πως εκείνος αντιμετωπίζει βασικές δυσκολίες/αντινομίες στο χώρο της πορνείας, κατά πόσο τον προβληματίζουν και αν τελικά αποτελούν μεταβλητή στην εξίσωση που οδηγεί στην πορνική του επιλογή.

Δευτερευόντως, στόχο αποτέλεσε η μελέτη των κοινωνικών παραγόντων που επηρεάζουν την απόφαση για αγορά «πορνικών υπηρεσιών»¹¹.

1.4 Η δομή της Διατριβής

Η εν λόγω διατριβή χωρίζεται σε έξι ενότητες:

Στην πρώτη ενότητα περιλαμβάνονται η εισαγωγή, το θέμα, οι λόγοι διερεύνησης του θέματος και ο στόχος της έρευνας.

Στην δεύτερη ενότητα περιλαμβάνονται τα θεωρητικά ερωτήματα όπως υποδεικνύονται από το θεωρητικό πλαίσιο της έρευνας και πιο συγκεκριμένα οι κοινωνικοί παράγοντες που μπορεί επηρεάζουν την απόφαση για αγορά υπηρεσιών σεξ όπως: η ένταξη της πορνείας στην νεοφιλελεύθερη αγορά, η εξοικείωση του πελάτη με το φιλελεύθερο αξιακό σύστημα και η μετατροπή της πορνείας σε “καταναλωτικό αγαθό”, η υπερσεξουαλικοποιημένη κουλτούρα και οι προσταγές της, οι δυσλειτουργίες του νέου έμφυλου σκηνικού, οι δυσκολίες δόμησης της αρρενωπότητας, η διττή ηθική αποτίμηση πελάτη και εκδιδόμενου προσώπου αλλά και η λειτουργικότητα των σωμάτων κατά την πορνική επαφή ως βασική προϋπόθεση για την υλοποίησή της.

Στην τρίτη ενότητα περιλαμβάνεται η μεθοδολογία της έρευνας, ο σχεδιασμός της έρευνας, τα εξειδικευμένα ερευνητικά ερωτήματα, οι δυσκολίες και οι εννοιολογικές αποσαφηνίσεις όρων που χρησιμοποιήθηκαν.

Στην τέταρτη ενότητα φιλοξενούνται γενικά στοιχεία για την πορνεία, όπως μία σύντομη ιστορική αναδρομή του φαινομένου με σκοπό την “αποφυσικοποίηση” του ως “βιολογικού συνεχούς”(ισχυρό επιχείρημα του συνεντευξιαζόμενου πελάτη).

¹¹Με τον όρο “πορνικές υπηρεσίες” νοείται στο σύνολο της διατριβής η οποιοδήποτε είδους ερωτικοσεξουαλική αλληλεπίδραση που προϋποθέτει οικονομική συναλλαγή για να επιτευχθεί.

Επίσης, επιχειρείται η εξοικείωση του αναγνώστη με την πορνική αγορά της Ελλάδας καταθέτοντας στοιχεία για το μέγεθος, τις δυσκολίες και τη γεωγραφική διασπορά του φαινομένου στη χώρα μας. Επίσης περιλαμβάνεται η νομική αντιμετώπιση της πορνείας και του πελάτη από τον Έλληνα νομοθέτη με ειδική εστίαση στην “απουσία” του πελάτη από το νομικό πλαίσιο. Τέλος, φιλοξενούνται τυπολογίες πελάτη προκειμένου να αναδείξουν τη πολυπλοκότητα του φαινομένου της αγοράς πορνικών υπηρεσιών.

Στην πέμπτη ενότητα φιλοξενούνται τα αποτελέσματα της έρευνας τα οποία δομούνται πάνω σε τέσσερις κεντρικές θεματικές (ήτοι στη σχέση του πελάτη με το σεξ εν γένει, με το εκδιδόμενο πρόσωπο, με το άλλο φύλο και με τον εαυτό του). Ενώ καταγράφονται τα αποτελέσματα που αφορούν στο κεντρικό ερώτημα της διατριβής δηλαδή στο για ποιους λόγους ο Έλληνας άνδρας “αγοράζει” πορνικές υπηρεσίες.

Η έκτη ενότητα περιλαμβάνει τα συμπεράσματα, προτάσεις που δομούνται πάνω σε μία ρεαλιστική βάση και τον επίλογο.

Στο παράρτημα της διατριβής περιλαμβάνονται στιγμές από τις παράλληλες έρευνες που διεξήχθησαν παράπλευρα της κεντρικής (α.επιτόπια έρευνα σε οίκους ανοχής, στούντιο, σινεμά, καταστήματα κονσομασιόν, καταστήματα στριπ σόου, swingers club, εμπορικές εκθέσεις με θέμα το σεξ, σάουνες, β. διαδικτυακή έρευνα σε προφίλ εκδιδόμενων προσώπων, πελατών και εν γένει καταγραφή της σεξουαλικής διαντίδρασης στο facebook, video πελατών στο youtube, γ. διαφημιστικά έντυπα πορνικών υπηρεσιών). Επιπλέον συγκαταλέγεται μία προσπάθεια καταγραφής της κοινής γνώμης σε σχέση με το πορνικό φαινόμενο.

Ενότητα Β: Θεωρητικό Πλαίσιο

Κεφάλαιο 2

2.1 Θεωρητικά ερωτήματα

Για την εκπλήρωση των στόχων της διατριβής είναι σημαντικό να απαντηθούν μία σειρά από θεωρητικά ερωτήματα που αφορούν ειδικότερες πλευρές του ζητήματος και συνιστούν το θεωρητικό πλαίσιο της διατριβής στη βάση του κοινωνικού κονστρουκτιβισμού.

Έτσι, θα γίνει μία απόπειρα να εντοπιστούν αν υπάρχουν **παράγοντες** (πολιτισμικοί, κοινωνικοί, οικονομικοί, πολιτικοί, νομικοί κ.α.)¹² που επηρεάζουν την τελική απόφαση του πελάτη (είτε άμεσα, είτε έμμεσα) για καταφυγή στην πορνική αγορά και συνεπακόλουθα την αυξομείωση της ζήτησης για παροχή σεξουαλικών υπηρεσιών στην παγκοσμιοποιημένη πλέον, αγορά του σεξ. Πρόκειται για ετεροκαθοριζόμενη ή αυτοτροφοδοτούμενη ζήτηση που αποπειράται να καλύψει πραγματικές ανάγκες των καταναλωτών σεξ ή μήπως για ένα συγκερασμό των παραπάνω δύο συνιστωσών;¹³ Πέρα δηλαδή από τον ίδιο τον πελάτη, κρίνεται σημαντικό να μελετηθεί το οικονομικό, το πολιτισμικό και το πολιτειακό πλαίσιο μέσα στο οποίο ανδρώνεται ο σύγχρονος τύπος πελάτη και συνεπακόλουθα το εάν και το πώς αυτό το περιβάλλον τον καθιστά /μετατρέπει σε "πελάτη". Στις βασικές προβληματικές προστίθενται ερωτήματα όπως το εάν παρατηρείται η ανάδειξη ενός νέου τύπου πελάτη με διαφορετικές ανάγκες και καινούριες αγοραστικές συνήθειες σε σχέση με τον πελάτη της "πορνικής βιοτεχνίας" του περασμένου αιώνα. Υπό το πρίσμα αυτής της αναζήτησης τίθεται ένα επιπλέον θεωρητικό ερωτηματικό για το εάν η αντιμετώπιση του σεξ ως "καταναλωτικού αγαθού"/υπηρεσίας στο πλαίσιο της νεοφιλελεύθερης αγοράς, συντελεί στην μαζικότερη κατανάλωσή του. Ενώ συμπληρωματικά εγείρεται το ζήτημα για το ποιο είναι το κοινωνικοπολιτικό πεδίο αναφοράς το οποίο εξασφαλίζει όχι απλώς τη συνέχιση της ύπαρξης της πορνικής

¹²«Κοινωνικοί, πολιτικοί, οικονομικοί και ιστορικοί παράγοντες επηρεάζουν το καθεστώς της πελατείας».

Cornwall, An., Lindisfarne N. (1996), *Dislocating Masculinity, comparative ethnographies*, Routledge , New York, p.52

¹³«Η ζήτηση δημιουργεί την αγορά, λένε οι οικονομολόγοι».

Outshoorn, J. (2001), «Debating Prostitution in Parliament, A Feminist Analysis», *The European Journal of Women's Studies*, Vol. 8(4), p. 472-490

αγοράς αλλά και τη γιγάντωσή της στο πλαίσιο μίας παγκοσμιοποιημένης, φιλελεύθερης οικονομίας.

Αρχικά λοιπόν, φέρει ιδιαίτερη βαρύτητα η απάντηση στο πώς το οικονομικό/αξιακό πλαίσιο στο οποίο κινείται ο εν δυνάμει πελάτης παίζει καθοριστικό ρόλο στο να εκπέσει στο τέλος στην κατάσταση/ιδιότητα του "πελάτη". Πιο συγκεκριμένα ερευνάται το αν η ένταξη της πορνείας στη **νεοφιλελεύθερη αγορά** με ό,τι αυτό συνεπάγεται, [δηλαδή εξατομικευμένες τεχνικές μάρκετινγκ, παγκοσμιοποιημένη αγορά¹⁴, ομογενοποίηση των καταναλωτικών αναγκών, υιοθέτηση φιλελεύθερων αξιών (στην λογική του "όλα πωλούνται και όλα αγοράζονται"¹⁵), συστηματική προώθηση ενεργούς ζήτησης, μεγάλη διαθεσιμότητα "προϊόντος" σε χαμηλή τιμή κ.α.], έχει συντελέσει στην αύξηση της ζήτησης για πορνικές υπηρεσίες.

Σε αυτό το πλαίσιο εξετάζεται επιπλέον, το πως οικονομικές και κοινωνικές συγκυρίες συντέλεσαν σε αυτή την άνθηση της βιομηχανίας του σεξ και στη διττή ανάπτυξη τόσο του πορνικού, όσο και του πελατειακού πληθυσμού. Παραδείγματος χάριν, μελετάται το πως η δημιουργία ενός πλεονάζοντος εργατικού δυναμικού από τις πρώην σοσιαλιστικές χώρες και όχι μόνο, που κινήθηκε μεταναστευτικά προς πάσα κατεύθυνση και που θα μπορούσε να αποτελέσει εύκολο στόχο προς εκμετάλλευση, βοήθησε μακροπρόθεσμα στην εδραίωση και οικονομική μεγέθυνση των κερδών της δεδομένης παράνομης ως επί το πλείστον, επιχειρηματικής δραστηριότητας. Ή πώς η ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών αξιοποιήθηκε από την πορνική αγορά και συντέλεσε στην εισαγωγή νέων πελατών σε αυτήν (π.χ. διαδίκτυο, ηλεκτρονικές πληρωμές κ.α.).

Συγκεκριμένα, όσον αφορά τη συμβολή του **διαδικτύου** μελετάται ο διττός του ρόλος καθώς από τη μία φαίνεται να συντελεί καθοριστικά στην εξάπλωση μίας νέας κουλτούρας που αφορά το σώμα και το σεξ (νέα "οικονομία σώματος"), αφετέρου φαίνεται να έχει έναν πιο πρακτικό αλλά καθοριστικό ρόλο στην εισαγωγή της πορνείας στο σπίτι του πελάτη, δηλαδή στη "διαδικτυακή άγρα πελατών".

¹⁴Αδιαμφισβήτητα πάντως γίνεται λόγος για βαριά βιομηχανία που αφορά μαζική "παραγωγή", η οποία σαφώς απαιτεί και ανάλογη μαζική "κατανάλωση". Μιλώντας με όρους πολιτικής οικονομίας, θα μπορούσε να ισχυριστεί ενδεχομένως κανείς ότι εφαρμόζονται αντίστοιχες τεχνικές μάρκετινγκ όπως για κάθε άλλο καταναλωτικό προϊόν, που λειτουργούν ενισχυτικά της ζήτησης.

¹⁵Αλλά και γιατί θεωρείται ορθολογική επιχειρηματική πρακτική με σχεδόν βέβαια θετικά αποτελέσματα, η εμπορευματοποίηση των βιολογικών αναγκών (όπως παραδείγματος χάριν η τροφή και η ερωτική συνεύρεση) και η παράλληλη ευρεία διαφοροποίηση των αντίστοιχων καταναλωτικών αγαθών που τις ικανοποιούν, αποτελώντας την εύκολη λύση στο χώρο του εμπορίου και της μαζικής κατανάλωσης.

Κατάφερε το διαδίκτυο να αποτελέσει το νέο παράγοντα που καθόρισε και σφράγισε με μοναδικό τρόπο την πορεία της πορνείας στον 21^ο αιώνα; Ήταν όντως ο κρίσιμος εκείνος συντελεστής που οδήγησε σε αύξηση της ζήτησης της πορνείας στην μετανεωτερικότητα; Πώς ευνόησε τη διάχυση της “πληροφορίας” για το συγκεκριμένο “προϊόν”/υπηρεσία (μέσω π.χ. site πορνικών υπηρεσιών¹⁶) αλλά και τη διαμόρφωση μιας παγκόσμιας κουλτούρας κατανάλωσης σεξ σε πολλαπλά επίπεδα και πώς οι πελάτες φαίνεται να επηρεάζονται από τη χρήση του; Ποιες νέες σχέσεις αναπτύχθηκαν ανάμεσα στο εκδιδόμενο πρόσωπο και τον πελάτη; Ποιοι νέοι τύποι διαμεσολαβημένης οικειότητας, άγνωστοι μέχρι πρότινος αλλά πολύ βολικοί για την πορνική αγορά, εφευρέθηκαν; Πώς εισέβαλαν οι πορνικές υπηρεσίες στο σπίτι του πελάτη μέσω μίας οθόνης και πώς επιβλήθηκαν στο σεξουαλικό του φαντασιακό; Αναπτύχθηκαν νέου είδους πορνικές υπηρεσίες; Συντέλεσε στην ανάπτυξη νέων τρόπων αυτοπροβολής (διαφήμισης) και άμεσης επαφής των εκδιδόμενων προσώπων με τον πελάτη και στην ένταξη μη επαγγελματιών στη “διαμεσολαβημένη πορνεία” όπως π.χ. με τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης; Πώς άλλαξε η ναρκισσιστική κουλτούρα των selfies την εικόνα για τον εαυτό, τη σχέση με το σώμα και τη διαχείριση της σεξουαλικότητας των νέων πελατών και πώς οι εφαρμογές γνωριμιών για σεξ (sex apps) δεν κατάφεραν να αναστείλουν τη ζήτηση για πορνικές υπηρεσίες;

Στο ίδιο πλαίσιο μελετάται το αν η **γεωγραφική** διασπορά/διάχυση των πορνικών υπηρεσιών¹⁷ και η άμεση και εύκολη πρόσβαση σε αυτές τόσο στην πόλη των Αθηνών, όσο και στο σύνολο της χώρας ως άμεσο επακόλουθο της φιλελευθεροποίησης της πορνικής αγοράς, αποτέλεσε κίνητρο/ερέθισμα για την ένταξη νέων πελατών σε αυτήν;

Επιπροσθέτως, τίθεται ως κεντρικό ζήτημα το εάν η εγκαθίδρυση μίας **υπερσεξουαλικοποιημένης κουλτούρας** και η διάδοσή της μέσω των ΜΜΕ και των ναρκισσιστικών Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης, έχει συντελέσει στην αύξηση της ζήτησης για πορνικές υπηρεσίες. Μελετάται το κατά πόσο πολιτισμικές συγκυρίες όπως η εργαλειακή χρήση του σώματος, η εγωκεντρική διαχείριση του εαυτού, η αντίληψη του σεξ ως διασκέδαση¹⁸, η κοινωνική επιβολή για επίτευξη σεξουαλικής επίδοσης, η αύξηση των αισθητικών και σεξουαλικών στάνταρντ, η εντατική

¹⁶ Ανάμεσά τους συγκαταλέγεται το πολύ δημοφιλές στην Ελλάδα site, bourdela.com.

¹⁷ Knox, P., Pinch, S., (2009), Κοινωνική Γεωγραφία των Πόλεων, Εκδόσεις Σαββάλα, Αθήνα, σελ.601

¹⁸ Ο Foucault M. κάνει λόγο για τον «κοινωνικό θρίαμβο της σεξουαλικής ηδονής».

Foucault M., (2012), Ετεροτοπίες και άλλα κείμενα, Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα, σελ.174

παρουσία δημόσιων οπτικών σεξουαλικών ερεθισμάτων, η αντιμετώπιση του σεξουαλικού παρτενέρ ως απρόσωπο μέσο επίτευξης ικανοποίησης, γειτνιάζουν με τις αξίες και την αισθητική της πορνικής συνουσίας. Είναι η διαμόρφωση μίας νέας σεξουαλικής κουλτούρας καθοριστικός παράγοντας μετατροπής της αγοράς σεξουαλικών υπηρεσιών σε κοινώς αποδεκτή τακτική (mainstreaming), αλλά και απαιτητή πρακτική της σεξουαλικής μας συμπεριφοράς; Και αν ναι, ποιους εξυπηρετεί και πόσο συμφέρει η ανάπτυξη μίας παγκόσμιας σεξουαλικής κουλτούρας που καλύπτεται από μαζική κατανάλωση υπηρεσιών σεξ; Πώς οι πορνικές υπηρεσίες βρίσκουν χώρο στο πλαίσιο μίας τουλάχιστον θεωρητικά, σεξουαλικά απελευθερωμένης δυτικής κοινωνίας και γιατί κάποιος επιλέγει να πληρώσει για κάτι που διατίθεται δωρεάν και με ουσιαστική συναίνεση του έτερου συμβαλλόμενου; Συνεπαγωγικά, ερευνάται το ποιο είναι το πολιτισμικό πλαίσιο ανάπτυξης ενός νέου τύπου πελάτη, αλλά και το εάν στηρίζεται η ζήτηση για τις υπηρεσίες που παρέχει η πορνική αγορά στην ανάδειξη μίας νέας σεξουαλικής ηθικής (και αν ναι, ποια είναι τα χαρακτηριστικά της).

Στο πλαίσιο αυτής της προβληματικής, εξετάζεται η επίδραση της **πορνογραφίας** ως βασικού παράγοντα σεξουαλικής κοινωνικοποίησης της μεταϊντερνετικής γενιάς πελατών. Η διάδοση των υψηλών πορνογραφικών, σεξουαλικών προτύπων έχει συντελέσει στην αύξηση της ζήτησης για πορνικές υπηρεσίες; Το ερευνητικό αυτό ερώτημα που αφορά στην επίδραση της πορνογραφίας, προέκυψε/τέθηκε από τους ίδιους τους ερευνώμενους, οι οποίοι συχνά μεταξύ άλλων, κατέθεταν το άγχος και την ανασφάλεια που τους δημιουργείται από τη διαμεσολάβηση αναπαραστάσεων που θέτουν ανέφικτες προσδοκίες σεξουαλικής επίδοσης και σωματικής φυσιολογίας. Ταυτόχρονα, η πορνογραφία κατηγορείται από τον πελάτη για αύξηση των απαιτήσεων για τα φυσικά και "τεχνικά" προσόντα της σεξουαλικής παρτενέρ. Ο πελάτης φαίνεται αντιμέτωπος με την «τυραννία των επιλογών»¹⁹ και των αυστηρών προτύπων. Έτσι, από τη μία η πορνογραφία θέτει πολύ αυστηρά σεξουαλικά πρότυπα/πλαίσια, από την άλλη η πορνεία προσφέρει πολλές (και φτηνές) επιλογές προς ικανοποίησή τους. Οι διάφορες θεωρίες που αναπτύχθηκαν σχετικά με την επιρροή της πορνογραφίας (π.χ.σχολή επιδράσεων) φιλοδοξούν να απαντήσουν στο κατά πόσο η εν λόγω αναπαράσταση διευρύνει τα σεξουαλικά ρεπερτόρια,

¹⁹ «Όλες οι επιμέρους πρόοδοι στη συνείδηση της ελευθερίας, συντελούν στη συνέχιση της ανελευθερίας».
Adorno, T. (1989), Η θεωρία της Ημιμόρφωσης, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, σελ.66

εμπλουτίζει το φανταστικό, συμβάλει στην αύξηση της σεξουαλικής βίας και εν τέλει φетиχοποιεί το σεξ. Πρόκειται απλά για μία γραμματική συγγένεια μεταξύ των δύο όρων (πορνεία/πορνογραφία) ή υφίσταται πράγματι μία γραμμική σχέση; Την ίδια στιγμή η φεμινιστική θεωρία θέτει το ερώτημα αν η πορνογραφία αποτελεί ένα είδος πορνείας. Έτσι, αν η πορνογραφία είναι πράγματι διαμεσολαβημένη πορνεία, είμαστε όλοι “πελάτες”; Γιατί η πορνεία και το πορνό έχουν κοινό πελατολόγιο, τους άνδρες; Ισχύει η υπόθεση ότι το mainstreaming της πορνογραφίας, συντελεί στο mainstreaming της πορνείας; Πώς η διαφήμιση για πορνικές υπηρεσίες βρίσκει χώρο φιλοξενίας στα site πορνογραφίας και πώς αυτό έχει σαν τελικό επακόλουθο την διαδικτυακή άγρα μεγάλης μάζας πελατών που δεν αναζητούν αρχικά οι ίδιοι πορνικές υπηρεσίες; Αναλυτικότερα θα μας απασχολήσουν ζητήματα όπως το ποια είναι τα σεξουαλικά πρότυπα που προβάλλει το πορνό, πώς αναπαράγονται στην σεξουαλική καθημερινότητα του πελάτη, πώς κυριαρχεί η έμφαση στις σεξουαλικές τεχνικές και δεξιότητες, πώς ως προϊόν αντρικής αισθητικής συμβάλει στη διατήρηση της έμφυλης ανισότητας και σε ποιο βαθμό συντελεί στη διαμόρφωση μίας αυτιστικής σεξουαλικής συμπεριφοράς;

Κεντρικό ζήτημα επίσης αποτελεί το εάν η καταφυγή στις πορνικές υπηρεσίες σχετίζεται με δυσκολίες ή δυσλειτουργίες στις **έμφυλες σχέσεις** κατά την μετανεωτερικότητα. Οι ανακατατάξεις στο έμφυλο σκηνικό²⁰, ο αναθεωρημένος ρόλος της γυναίκας, η επανεισαγωγή του μεταφεμινιστικού σεξισμού, η παραγκώνιση του άνδρα από το βασικό ρόλο του πρώην κυρίαρχου/αφέντη, η ρευστότητα της ταυτότητας φύλου, η αποδοχή της queer σεξουαλικότητας, η έμφαση στην ηδονιστική απόλαυση, ο αναθεωρημένος ανδρισμός στην μεταφεμινιστική περίοδο, δημιουργούν ανασφάλεια, αγωνία και αμηχανία στον σύγχρονο άνδρα. Όλα τα παραπάνω τίθενται ως ερευνώμενοι παράγοντες σε σχέση με την καταφυγή στην πορνική συνεύρεση. Ο εύθραυστος, μεταφεμινιστικός ανδρισμός²¹ έχει ανάγκη από επιβεβαίωση; Ο άνδρας μοιάζει να είναι σαστισμένος, να ψάχνει τον ρόλο και τη θέση του, να νιώθει ίσως υποτιμημένος και παραγκωνισμένος, χωρίς οδηγίες χρήσης για τη νέα γυναίκα με την οποία είναι αντιμέτωπος. Και η μάχη των φύλων καλά κρατεί. Τι προσφέρει όμως, ο

²⁰Παρασκευόπουλος, Ι., Μπεζεβέγκης, Η., Γιαννίτσας, Ν., Καραθανάση Α., (1995), Διαφυλικές Σχέσεις, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ. 89

²¹”Πλάι στην άποψη ότι το σώμα είναι ένας σχεδόν φυσικός εγγυητής για την ταυτότητα ή τη διαφορετικότητα, στέκει η πεποίθηση ότι το σώμα δεν πρέπει να εκλαμβάνεται μόνο ως αντικείμενο πολιτισμικής διαμόρφωσης και πολιτισμικών εγγραφών, αλλά συγκροτείται πρώτα με το Λόγο”. Βαϊου, Ν., Στρατηγάκη, Μ., (2008), Φύλοερευνα, κείμενα θεωρίας του φύλου από τη Γερμανία, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα, σελ. 137

οίκος ανοχής στο σύγχρονο άνδρα; (Αναζητά την χαμένη του κυριαρχία ή μήπως προσπαθεί να αποποιηθεί τον ενεργητικό, κοινωνικό του ρόλο και να απολαύσει την παθητικότητα της “χαμένης μητρικής αγκαλιάς” σύμφωνα με θεωρίες της κοινωνικής ψυχολογίας;) Βιώνουμε μία μεταμοντέρνα εποχή που μετά τη σεξουαλική επανάσταση, η σεξουαλικότητα και οι ανθρώπινες διαφυλικές σχέσεις βρίσκονται πάλι υπό διαπραγμάτευση και υπό ανακατασκευή.

Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζει ότι τόσο εθνογραφικά/ ανθρωπολογικά, όσο και κοινωνιολογικά ο χρήστης πορνικών υπηρεσιών έχει ταυτιστεί (ακόμη και στο συλλογικό ασυνείδητο) σχεδόν κατά αποκλειστικότητα με την εκπροσώπησή του από το ανδρικό φύλο. Γιατί ο πελάτης όμως είναι **άνδρας**; Πώς σχετίζεται η ανδρική σεξουαλικότητα με την πορνική χρήση ατόμων²²;

Συνεπικουρικά, στα θεωρητικά ερωτήματα περιλαμβάνεται η επίδραση που μπορεί να έχουν στην ανεμπόδιστη ζήτηση για μίσθωση ανθρώπων προς σεξουαλική εκτόνωση, ο ρόλος του ελληνικού κράτους, το διακανονιστικό σύστημα καθώς και το γεγονός ότι αποτελεί **νόμιμη ενέργεια** τόσο η αγορά, όσο και η πώληση πορνικής συνεύρεσης; Στην Ελλάδα είναι σαφές ότι το νομικό πλαίσιο όχι μόνο δεν απαγορεύει την αγορά πορνικής συνεύρεσης, αλλά δεν θέτει κανενός είδους περιορισμό στο να καταστεί κάποιος πελάτης, ούτε θέτει κανενός είδους ευθύνη στον πελάτη για τα τεκτονόμενα στην πορνική αγορά. Θα έλεγε κανείς ότι ίσως διευκολύνεται η απρόσκοπτη “κατανάλωση” πορνικών υπηρεσιών²³. Από την άλλη, τίθενται αρκετοί περιορισμοί στο να καταστεί κάποιος εκδιδόμενο πρόσωπο ή στους όρους εγκατάστασης σε μία περιοχή ενός οίκου ανοχής προκειμένου να διασφαλιστεί η ασφαλής διάθεση πορνικών υπηρεσιών στον πελάτη. Τι επίδραση μπορεί να έχει αυτή η ηθική νομιμοποίηση του πελάτη από τον νομοθέτη; Πώς “διαπαιδαγωγεί” το ελληνικό κράτος τον Έλληνα πελάτη; Αντιμετωπίζει τον πελάτη ως απλό καταναλωτή και εάν ναι, το αίσθημα του ότι είναι καταναλωτής λειτουργεί απενοχοποιητικά για τον ίδιο; Σε αυτό το πλαίσιο θα γίνει μία αναφορά σε μοντέλα άλλων χωρών διαχείρισης της πορνείας (π.χ. σκανδιναβικό) και πώς αυτά έχουν συντελέσει στη μείωση του αριθμού των πελατών. Η ποινικοποίηση του πελάτη είναι ένα θετικό μέτρο προς αυτή την κατεύθυνση; Επιπλέον, ενδιαφέρον παρουσιάζει η

²²Μπορεί ο άνδρας να μην είναι απαραίτητα πελάτης, ο πελάτης όμως είναι άνδρας. Γιατί άραγε συμβαίνει αυτό;

²³“Στατιστικές μελέτες υποδεικνύουν ότι σε χώρες όπου η σχέση πελάτη-εκδιδόμενου προσώπου υφίσταται φανερά, οι πελάτες αποτελούν ένα σημαντικό ποσοστό του ανδρικού πληθυσμού”. Cornwall, An., Lindisfarne N., (1996), *Dislocating Masculinity, comparative ethnographies*, Routledge, New York, p.52

μελέτη του ρόλου του κράτους όσον αφορά τον έλεγχο της πορνείας τόσο με τους κατασταλτικούς του μηχανισμούς, όσο και με τη θέσπιση των αντίστοιχων νομοθετικών ρυθμίσεων. Συμπληρωματικά ερωτήματα έχουν να κάνουν με την ανίχνευση υφερπόντων ιδεολογικών ψηγμάτων που ενυπάρχουν στο γράμμα και το πνεύμα του νόμου. Είναι ο νόμος στην Ελλάδα πελατοκεντρικός ή και φαλλοκρατικός²⁴;

Ταυτόχρονα και πριν μπούμε στην κυρίως ανάλυση που αφορά στον πελάτη, κρίθηκε απαραίτητο να απομονωθούν τα **σώματα**²⁵ και μόνο τα σώματα των δύο πρωταγωνιστών και να γίνει μία απόπειρα να εξηγηθεί το πώς γίνεται εφικτή η πορνική συνεύρεση, μία παράδοξη, σκληρή και αντιφατική σχεσιακή διαντίδραση και για τους δύο συμβαλλόμενους (για πολύ διαφορετικούς λόγους). Επιχειρείται μία τομή στην πορνική συνουσία. Έτσι, απομονώνονται τα δύο σώματα και εξετάζονται ως σωματοποιημένα υποκείμενα πέρα από κάθε στερεοτυπική ή συναισθηματική ματιά. Πώς λειτουργούν τα δύο κορμιά;²⁶ Πώς μπορεί να είναι λειτουργικό το σώμα του πελάτη (ύπαρξη στύσης) ενώ γνωρίζει ότι δεν είναι επιθυμητός, ούτε αποτελεί επιλογή του σεξουαλικού του παρτενέρ; Τι σκέφτεται πριν μπει σε έναν οίκο ανοχής; Τι αισθάνεται περιμένοντας στη σάλα μαζί με άλλους "συμπελάτες"; Τι συναισθήματα αναπτύσσει για το εκδιδόμενο πρόσωπο; Τι σκέψεις κάνει και τι σχέσεις/ αλληλεπιδράσεις δημιουργούνται μεταξύ τους; Πώς λειτουργούν στον πελάτη η ιδεολογία, η ορθολογική σκέψη, τα κοινωνικά πρέπει και η επιθυμία κατά την πορνική στιγμή; Πώς από την άλλη, ανταποκρίνεται το σώμα του εκδιδόμενου

²⁴Υπονοείται από το νομοθέτη ο κοινωνικός ρόλος του εκδιδόμενου προσώπου για την εκτόνωση του ανδρικού πληθυσμού αλλά και την τιμωριτική του τακτική απέναντι στο εκδιδόμενο πρόσωπο. Συμπληρωματικά, θα γίνει μία απόπειρα εντοπισμού της σχέσης της πορνείας με άλλους θεσμούς όπως η οικογένεια ή η εκκλησία.

²⁵"Οι σχέσεις ανάμεσα σε μία ψυχή και μία άλλη, μέσα από πράγματα τόσο αμφίβολα και αποκλίνοντα όσο οι λέξεις που χρησιμοποιούμε και οι κινήσεις που κάνουμε, είναι ένα ζήτημα μίας πολυπλοκότητας παράξενης. Μέσα στην ίδια την τέχνη της γνωριμίας, δεν αναγνωρίζομαστε".

Πεσσόα, Φ.(1989), Το Βιβλίο της Ανησυχίας, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, σελ. 71

²⁶...Τι συμβολίζει η πορνική στύση του πελάτη για τον ίδιο και τι σηματοδοτεί για το εκδιδόμενο πρόσωπο; Πώς αισθάνεται το εκδιδόμενο πρόσωπο για τον ιδρωτα, την ανάσα, την οσμή, την αφή ή τα λόγια του πελάτη; Πώς οριοθετούνται οι κινήσεις για να είναι αυτή η επαφή πορνική και όχι σεξουαλική; Πώς οριοθετείται το συναίσθημα και η οικειότητα; Πώς περιχαράκωνεται η λαγνεία; Πόσο ο πελάτης τελικά επιθυμεί/αναζητά την ανθρώπινη επαφή και την οικειότητα και πόσο τον ικανοποιεί η απουσία συναισθηματικής εμπλοκής; Ταυτίζεται η πορνική επαφή με μία αυνανιστική τεχνική και γιατί είναι τελικά προτιμητέα από τον πελάτη; Αντιλαμβάνεται ο πελάτης την πορνική συνεύρεση ως οιωινό βιασμό ή στο τέλος αγοράζει το πορνικό αφήγημα ότι προσφέρει ικανοποίηση στο εκδιδόμενο πρόσωπο και είναι επιθυμητός από αυτό; Πόσο είναι σε θέση να αντιληφθεί τις πορνικές τεχνικές και πόσο ευάλωτος παρουσιάζεται στην όψη ενός φιλήδονου γυναικείου κορμιού; Πόσο πρόθυμος νιώθει να εγκαταλείψει έστω στιγμιαία κάθε ιδεολογία, κάθε σκέψη κάθε συναισθηματική δέσμευση; Ποιος από τους δύο συμβαλλόμενους υποκρίνεται πιο πολύ κατά την πορνική επαφή; Ο πελάτης που υποδύεται τον "ηθικό" ή η εκδιδόμενη που υποδύεται την "ανήθικη";

προσώπου στη βίαιη πρακτική της πορνικής συνουσίας; Ποιους μηχανισμούς αναπτύσσει για την επιβίωσή του (ψυχική, σωματική και ταυτοτική) αλλά κυρίως ποια είναι τα τεχνάσματα (τρικ) που χρησιμοποιεί για να καταστήσει τον πελάτη λειτουργικό ώστε να αγοράσει την πορνική συνεύρεση; Πώς ο πελάτης εξαπατάται τελικά και αποδέχεται τα "τρικ" βιώνοντας την πορνική συνεύρεση ως σεξουαλική;²⁷

Ταυτόχρονα επιχειρείται μία ανατομία του **ανδρισμού** αλλά και του άνδρα ως κοινωνικού φύλου. Τι σημαίνει να είσαι άντρας; Πόσο δύσκολο είναι να είσαι άνδρας και δη στο μεταφεμινιστικό έμφυλο κομφούζιο; Γιατί γίνεται λόγος για "εύθραυστο ανδρισμό" και "επιτελέσεις αρρενωπότητας"; Γιατί ο ανδρισμός θα πρέπει να αποδεικνύεται και να επιδεικνύεται; Τι ρόλο παίζει ο οίκος ανοχής στην στήριξη του ανδρισμού; Πόσο εύκολος είναι ο κοινωνικός ρόλος του "ενεργητικού", "συναισθηματικά ανέκφραστου" και πάντα "κυρίαρχου"; Ποιες είναι οι ιδιότητες που ταυτίζονται με τον ανδρισμό και πόσο περίπλοκα ορίζεται η μοίρα του αρσενικού που μεγαλώνει στην αγκαλιά και με τη φροντίδα ενός θηλυκού; Και εν τέλει γιατί ο πελάτης είναι άνδρας;

Την ίδια στιγμή που η πορνεία αποτελεί αναγνωρισμένη επαγγελματική δραστηριότητα από το κράτος, την ίδια στιγμή συνδέεται με ζητήματα **ηθικής** ή ανηθικότητας για την ακρίβεια. Είναι το κράτος "ανήθικο" από τη στιγμή που έχει θεσπίσει νομικά την πορνεία; Γιατί συνδέεται η πορνεία με την ηθική και γιατί παρατηρείται μία διττή ηθική αποτίμηση για τους δύο συμβαλλόμενους; Γιατί δηλαδή το εκδιδόμενο πρόσωπο κρίνεται ως ανήθικο, ενώ ο πελάτης φαίνεται να βγαίνει αλώβητος από την ηθική διελκυστίνδα; Τι πιστεύει ο πελάτης για την ηθική του εκδιδόμενου προσώπου και τι για τη δική του; Πόσο αυτή η αντίληψη ταυτίζεται με το συλλογικό ασυνείδητο; Γιατί οι ίδιες ενέργειες κρίνονται ηθικά ως θετικές ή ως αρνητικές ανάλογα με το φύλο του δρώντος υποκειμένου²⁸;

²⁷...Πώς επιβιώνει και πώς είναι λειτουργικός ο πελάτης αν και είναι και για τον ίδιο μία σκληρή στιγμή; Αντιμετωπίζει έναν άνθρωπο που βλέπει για πρώτη φορά. Εκτίθεται μπροστά του γυμνός. Πώς αισθάνεται για το γεγονός ότι ξέρει ότι συνευρίσκεται με ένα άτομο του οποίου δεν αποτελεί επιλογή, ενώ δεν παύει να είναι ένας από τους πολλούς που περιμένει στη σειρά; Τι σκέφτεται πριν μπει μέσα; Πώς αισθάνεται που περιμένει στην σάλα μαζί με άλλους; Τι σκέφτεται για αυτούς; Πόσο ο ίδιος αισθάνεται πετυχημένος σεξουαλικά; Πώς αισθάνεται κατά την πορνική επαφή και πώς αντιλαμβάνεται τη σεξουαλική συνεύρεση ευρύτερα; Τι πιστεύει για το εκδιδόμενο πρόσωπο;

²⁸Αντιθέτως όπως προαναφέρθηκε, το εκδιδόμενο πρόσωπο μοιάζει να πρωταγωνιστεί σχεδόν μόνο στο χώρο της σεξουαλικής αγοράς, φέροντας παράλληλα το κοινωνικό στίγμα του ατόμου που εμπορεύεται σώμα, πνεύμα και συναισθήματα, ενώ ο συμμετοχός στην ίδια ακριβώς εμπορική συναλλαγή "πελάτης" βγαίνει αλώβητος από τα κοινωνικά πυρά. Η αναζήτηση αυτής της κουλτούρας αλλά και των διεργασιών που την εγκαθίδρυσαν με στέρεες βάσεις στο συλλογικό ασυνείδητο, θα μπει στο κοινωνιολογικό στόχαστρο της διατριβής. Το ερώτημα ενισχύεται κοινωνιολογικά αλλά και εγκληματολογικά, αν αναλογιστεί κανείς ότι το κίνητρο του εκδιδόμενου ατόμου για τη "συνέργεια"

Παρεμπιπτόντως, στο πλαίσιο της παραπάνω συλλογιστικής μελετάται το αν αποτελεί μύθο ή πραγματικότητα το αφήγημα για τη **διαχρονικότητα** και την καθολικότητα του φαινομένου της πορνείας και πώς αυτό οδηγεί στην συνεπακόλουθη φυσικοποίηση της πορνείας, αποτελώντας ένα από τα βασικά επιχειρήματα στη φαρέτρα των συνεντευξιαζόμενων πελατών²⁹.

Εν κατακλείδι, τα θεωρητικά ερωτήματα της εν λόγω διατριβής αφορούν ως επί τω πλείστον το κοινωνικό, πολιτισμικό και πολιτικοοικονομικό πλαίσιο του πελάτη και πώς αυτό τον καθιστά πελάτη (δημιουργεί τον πελάτη). Ποια είναι δηλαδή η σεξουαλική κοινωνικοποίηση που δέχεται από το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον αλλά και τι "διδάσκεται" όσον αφορά τις απαιτήσεις του κοινωνικού του φύλου. Πάντα περιστρεφόμενοι γύρω από το κεντρικό ζήτημα του αν η κοινωνία (η δομή) μαθαίνει στον πελάτη να είναι πελάτης, ερευνάται το κατά πόσο τον προτρέπει ή τον αποτρέπει και τι φραγμούς θέτει (νομικούς, ιδεολογικούς ή ηθικούς) στην μίσθωση ανθρώπων προς σεξουαλική εκτόνωση και τελικά γιατί συνεχίζουν να υπάρχουν πελάτες την εποχή της σεξουαλικής απελευθέρωσης;

[Από την άλλη στο ερευνητικό μέρος της διατριβής όπως θα δούμε αναλυτικά στη συνέχεια, τα ίδια ερωτήματα τίθενται εμμέσως στον πελάτη, ο οποίος μέσω συνεντεύξεων σε βάθος ταυτόχρονα φωτίζει πτυχές του τι σημαίνει να είναι κανείς πελάτης (μέσω εξειδικευμένων ερευνητικών ερωτημάτων). Ποια η σχέση του πελάτη με το σεξ εν γένει, πώς το αντιλαμβάνεται, και τι σηματοδοτεί για τον ίδιο; Ποια η σχέση του πελάτη με το εκδιδόμενο πρόσωπο; Τι του προσφέρει αυτή η σχέση; Αναπτύσσονται άλλα στοιχεία πλην εκείνων που ανήκουν στο πλαίσιο της επαγγελματικής συναλλαγής; Τι πιστεύει ότι του προσφέρει ο οίκος ανοχής; Επιπροσθέτως, αναφέρεται στη σχέση του με τη γυναίκα και στο κατά πόσο την θεωρεί υπεύθυνη για την πορνική του καταφυγή. Ενώ, εκφράζει τις σκέψεις του και τους προβληματισμούς του για τη μεταφεμινιστική γυναίκα. Τέλος, ο πελάτης αναμετράται με τον εαυτό του σε όλους τους τομείς. Έτσι, εκθέτει το πώς κρίνει τον

στην εν λόγω συναλλαγή είναι (ως ένα μεγάλο βαθμό τουλάχιστον) βιοποριστικό ή και αποτέλεσμα σωματικού και ψυχικού εξαναγκασμού, ενώ για τον πελάτη (σε σημαντικό βαθμό) αποτελεί μια συνειδητή καταναλωτική επιλογή και όχι ανάγκη. Διευκρινιστικά και για την αποφυγή μεθοδολογικών αντινομιών, αποσαφηνίζεται ότι το ερώτημα σε κανένα επίπεδο δε φέρει ηθικολογικές προεκτάσεις αλλά καθαρά κοινωνιολογικές, καθώς έχει ως στόχο την κατανόηση του πόσο διαφορετικά ο κοινωνικός ιστός αντιμετωπίζει δυο κοινωνικά δρώντες στην ίδια ενέργεια με αντιστρόφως ανάλογα κίνητρα, τον μεν ως κοινωνική απειλή, τον δε ως βασικό και αναπόσπαστο δομικό της μέλος.

²⁹Το επιχείρημα «η πορνεία είναι κάτι φυσικό άρα είναι φυσικό να είμαι πελάτης» ενέχει τους ίδιους κινδύνους με τη συλλογιστική ότι «η πορνεία αποτελεί επιλογή για το εκδιδόμενο πρόσωπο, άρα δεν βλέπω κανένα με την επιλογή μου να είμαι πελάτης».

ίδιο ως πελάτη (ορθολογικό ή μη), ως εραστή, ως πολίτη, πώς κρίνει την ηθική του, την πορνική του επιλογή, αλλά και τι μερίδιο ευθυνών είναι διατεθειμένος να επωμιστεί για όσα συμβαίνουν στην πορνική αγορά. Όλα τα παραπάνω προηγούνται προκειμένου να καταλήξει στην δική του εξήγηση για ποιους λόγους έγινε τελικά “πελάτης”].

2.2 Καπιταλισμός και Κατανάλωση Πορνικών Υπηρεσιών

Εισαγωγικά

Στην υποενότητα αυτή (κεφάλαιο 2), όπως ήδη ειπώθηκε, φιλοξενείται μέρος του θεωρητικού πλαισίου της εν λόγω διατριβής και πιο συγκεκριμένα υπό το πρίσμα μιας κονστρουβιστικής ανάλυσης εξηγείται η πολιτισμικοκοινωνική “νομιμοποίηση”³⁰ του σύγχρονου πελάτη, μέσα από τρεις βασικές παραμέτρους. Πρώτον, την εσωτερίκευση της καπιταλιστικής κουλτούρας³¹ αλλά και την ένταξη της πορνείας στους κανόνες των νεοφιλελεύθερων αγορών, στο πλαίσιο των οποίων όλα μπορούν να αγοραστούν και όλα μπορούν να πωληθούν³², οδηγώντας στην κανονικοποίηση (mainstreaming³³) της πορνείας τόσο ως καταναλωτικού αγαθού (συνακόλουθη αύξηση πελατών), όσο και ως παρεχόμενης υπηρεσίας (συνακόλουθη αύξηση εκδιδόμενων προσώπων). Δεύτερον, την υπερσεξουαλικοποίηση των ΜΜΕ (και ευρύτερα της δημοφιλούς κουλτούρας) που προτάσσει πλέον τη σεξουαλική καταξίωση ως τη κύρια προτεραιότητα του δρώντος ατόμου αλλά και την παράλληλη αναβάθμιση της πορνογραφίας ως κεντρικού φορέα σεξουαλικής κοινωνικοποίησης/διαπαιδαγώγησης

³⁰ Η πολιτισμική νομιμοποίηση/κανονικοποίηση είναι ίσως πιο ισχυρή και από τη θεσμική (δικανική) στη συνείδηση του πελάτη, αφού αρκετοί από τους συνεντευξιαζόμενους έχουν την αίσθηση ότι είναι παράνομη η χρήση πορνικών υπηρεσιών στην Ελλάδα, παρά ταύτα βασίζονται στην εδραιωμένη κουλτούρα/παράδοση του Έλληνα πορνοπελάτη.

³¹ «Εν τω μεταξύ, η πορνεία έχει κανονικοποιηθεί από τους νεοφιλελεύθερους ως μια μορφή σεξουαλικής ψυχαγωγίας, με ισότιμους παίκτες να ανταλλάσσουν. Αυτό που θεωρήθηκε προηγουμένως ως σοβαρή μορφή σεξουαλικής εκμετάλλευσης είναι τώρα το δικαίωμα της γυναίκας να κάνει ό, τι θέλει με το σώμα της και ένας τρόπος σεξουαλικής απελευθέρωσης και αυτοδιάθεσης». Ekberg, G. (2004), «The Swedish Law that prohibits the purchase of sexual services, Best practices for prevention of prostitution and trafficking in human beings», Violence Against Women, Vol. 10 (10), p.1187-1218

³² Thompson, P., (1989), The Nature of Work, an introduction to debates on the labour process, The Macmillan Press LTD, London, p.13

³³ Η Barry K. εντοπίζει τις παγκόσμιες συνθήκες σεξουαλικής εκμετάλλευσης, από τη σεξουαλική εκβιομηχάνιση στις αναπτυσσόμενες χώρες έως την κανονικοποίηση της πορνείας στη Δύση, δίνοντας έμφαση στον ρόλο της διασταλλόμενης, πολλών δισεκατομμυρίων βιομηχανίας της πορνογραφίας. Barry, K. (1996) The Prostitution of sexuality, the global exploitation of women, NYU Press, New York p.142- 164

της μεταϊντερνετικής γενιάς ανδρών και γυναικών. Τέλος, την επίδραση τόσο του φεμινισμού, όσο και όλων των παραπάνω στη διαμόρφωση ενός νέου, δαιδαλώδους έμφυλου σκηνικού διαπροσωπικών σχέσεων, μέσα στο οποίο προσπαθεί να επιβιώσει και να αντλήσει ευχαρίστηση ο σύγχρονος άνδρας/πελάτης³⁴. Παρά ταύτα, ο Λάζος Γ. επισημαίνει ότι συγκεκριμένα όσον αφορά την Ελλάδα, η πορνεία ούτως ή άλλως αποτελεί μία κουλτούρα η οποία είναι καταρχήν «ομόλογη με την κουλτούρα της ευρύτερης ελληνικής κοινωνίας. Το σύνολο των αξιών χρήσης, ο τρόπος ζωής, τα σύμβολα και η γλώσσα είναι κατά κύριο λόγο κοινά. Ως εκ τούτου, η πορνεία δεν αποτελεί πολιτιστικό ξένο σώμα στη σύγχρονη Ελλάδα»³⁵.

Αναμφίβολα ζούμε στιγμές της πανανθρώπινης ιστορίας που χαρακτηρίζονται από μία μάλλον σεξουαλική ελευθερία έως και ελευθεριότητα σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν, γεγονός που κάνει να φαντάζει μάλλον παράδοξη η παράλληλη αύξηση της ζήτησης για κατανάλωση υπηρεσιών σεξ. Στο μόνιμο, κεντρικό ερευνητικό μας ερώτημα για το ποιος "καταναλώνει" ερωτική συνουσία και για ποιο λόγο, η νεοφιλελεύθερη καπιταλιστική αγορά ενδεχομένως να μπορούσε να δώσει μερικώς απαντήσεις³⁶. Μέσα από τη διάδοση μίας παγκοσμιοποιημένης κουλτούρας αντικειμενοποίησης της ερωτικής συνουσίας, έχει καταφέρει να εκτοξεύσει τη βιομηχανία του σεξ σε δεύτερο πυλώνα της παγκόσμιας οικονομίας³⁷, η οποία έχει ανάγκη από συνεχή ανατροφοδότηση με νέες στρατιές καταναλωτών σεξ³⁸. Η εμπορευματοποίηση των βασικών βιολογικών αναγκών υπήρξε ανέκαθεν μία επιτυχημένη εμπορική συνταγή με σχεδόν βέβαιο αποτέλεσμα³⁹, έτσι ώστε σήμερα να

³⁴«Οι πρακτικές εμπορευματοποίησης αποικοδομούνται ως υλικές και ιδεολογικές συνέπειες ενός οικονομικού, κοινωνικού και πολιτιστικού συστήματος βασισμένου σε προνόμια των ανδρών». Serughetti, G.(2012), «Prostitution and Clients' Responsibility», Men and Masculinities Vol.16(1), p. 35-48

³⁵Λάζος, Γ. (1998), Το πρόβλημα της ποιοτικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες, θεωρία και πράξη, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ. 424

³⁶Ο Kesler K. θεωρεί υπεύθυνο τον καπιταλισμό για την προσφορά πορνικών υπηρεσιών: «Τι συμβαίνει μέσα σε αυτή τη δομή που ονομάζεται καπιταλισμός και αναγκάζει τις γυναίκες να πουλήσουν τις σεξουαλικές τους υπηρεσίες για την έλλειψη καλύτερης εναλλακτικής λύσης». Kesler, K. (2002), «Is a Feminist Stance in Support of Prostitution Possible? An Exploration of Current Trends», Sexualities, Vol 5(2), p.219–235

³⁷Ο ΟΗΕ τοποθετεί τον παγκόσμιο τζίρο της πορνείας στα 7 τρισεκατομμύρια δολάρια, ενώ περισσότερα από 3 εκατομμύρια γυναίκες βρίσκονται σε όλες τις δραστηριότητες του πληρωμένου σεξ. www.unric.org, 11/03/2012

³⁸«Το διεθνοποιημένο και συγκεντροποιούμενο κεφάλαιο αναζητά συνέχεια καινούριες αγορές φθηνότερης εργασίας αλλά και καινούριες αγορές κατανάλωσης, άλλους γεωγραφικούς τόπους αλλά και άλλους τρόπους διαμόρφωσης των υποκειμένων σε "εργαζόμενους" και σε "καταναλωτές"». Χαλκιά, Α. (2011), Έμφυλες βιαιότητες, Εξουσία, λόγος, υποκειμενικότητες, Εκδόσεις Αλεξάνδρειας, Αθήνα, σελ. 81

³⁹Corbridge, S., Martin, R., Thrift, N., (1994), Money, Power and Space, Blackwell Publishers, Cambridge, Massachusetts, p.77

μπορούμε να πούμε με σχετική βεβαιότητα ότι το σεξ αποτελεί ένα παγκοσμιοποιημένο καταναλωτικό αγαθό που σε αρκετές περιπτώσεις μάλιστα έχει ταυτιστεί με την κατοχή πολιτικής και οικονομικής ισχύος (“προϊόν” κοινωνικού status ⁴⁰).

Η πορνεία σαν κοινωνικό φαινόμενο μπορεί να έχει μία σχετικά διαχρονική παρουσία αλλά ο χαρακτήρας της και η δομή της μεταβάλλεται σημαντικά μέσα στον ιστορικό χρόνο. Έτσι, από «αναγκαίο κακό» την εποχή του μεσαίωνα που εξυπηρετούσε κοινωνικές ασυμμετρίες, μετατρέπεται σε “καλογυαλισμένο” καταναλωτικό αγαθό του 21^{ου} αιώνα που αποφέρει σημαντικά κέρδη, ενσωματώνοντας όλο και περισσότερα χαρακτηριστικά ενός νεοκαπιταλιστικού προϊόντος⁴¹. Πιο συγκεκριμένα λοιπόν, η πορνεία: α)αντικειμενοποιείται (γίνεται προϊόν μετρήσιμο, συγκρίσιμο με άλλα όπως π.χ. μέσα από ηλεκτρονικά φόρουμ αξιολόγησης και βαθμολόγησης πορνικών υπηρεσιών), β)διαφοροποιείται⁴² (ώστε να κρατάει ζωντανή την ενεργή ζήτηση αλλά και να καλύπτει τις ιδιαίτερες υποκειμενικές ανάγκες κατ’ άτομο), γ)ομογενοποιείται (για να μπορεί να πωληθεί σε

⁴⁰Στις τελευταίες πολύβουες περιπτώσεις ανήκει εκείνη του πρώην διευθυντή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), Ντομνίκ Στρος-Καν ο οποίος αθώωθηκε πανηγυρικά έπειτα από την κατηγορία για μαστροπεία με αφορμή τη συμμετοχή του σε ομαδικές ερωτικές συνενυρέσεις (πάρτι) με εκδιδόμενα πρόσωπα, (είχε προηγηθεί η αθώωση του για την περίπτωση βιασμού καμαριέρας, ενώ τώρα εκδικάζεται η ανάληψη της ευθύνης για αναγνώριση τέκνου εκτός γάμου). www.naftemporiki.gr 12/06/2015.

Γενικότερα όμως, η πολιτική (βλέπε π.χ. τα πολύ γνωστά και κοινωνικά αποδεκτά bunga, bunga πάρτι του Μπερλουσκόνι που συντελούν στην απογείωση της καριέρας των συμμετεχουσών escorts), η αθλητική (βλέπε π.χ. αναρίθμητα ερωτικά σκάνδαλα αθλητών, κυρίως ποδοσφαιριστών, οι οποίοι συχνά πέφτουν θύματα απειλών από πορνοστάρ, transsexual και escorts για τη μη δημοσιοποίηση προσωπικών στιγμών) και επιχειρηματική ελίτ (ανάμεσα στους διάσημους πελάτες της μακράς λίστας της μαντάμ Κλοντ του Παρισιού, συγκαταλέγεται ακόμη και ο Ωνάσης, «ο μοναδικός που την έκανε να κοκκινίσει» όπως διηγείται στο Vanity Fair) βρίθεται από τέτοιου είδους παραδείγματα. Συχνά, επαγγελματικά ταξίδια ανδρών συνοδεύονται από σεξουαλική διασκέδαση, ενώ το κλείσιμο μεγάλων συμφωνιών επιβραβεύεται με ένα σεξουαλικό δώρο, μας διηγείται συνεντευξιζόμενος πελάτης που δραστηριοποιείται στον επιχειρηματικό κόσμο. Έτσι η πορνεία αποτελεί ένα προϊόν σύμβολο κοινωνικού στάτους που ταυτίζεται με τον “επιτυχημένο ανδρισμό”. (Ένας επιτυχημένος άνδρας έχει εξασφαλίσει τα χρηματικά διαθέσιμα που του επιτρέπουν να αγοράσει οποιοδήποτε γυναικείο σώμα επιθυμεί και να το χρησιμοποιήσει με οποιονδήποτε τρόπο, αποφεύγοντας τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης και της πειθούς, ικανοποιώντας κάθε του φαντασίωση).

⁴¹Ο Λάζος Γ. είναι σκεπτικός ως προς τον «καπιταλιστικό εκσυγχρονισμό της πορνείας, δηλαδή την ιστορική κίνηση μετατροπής του “προαγωγού” σε “καπιταλιστή” και της “πόρνης” σε “σεξουαλική εργάτρια”».

Λάζος, Γ. (1998), Το πρόβλημα της ποιοτικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες, θεωρία και πράξη, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ.430

⁴²«...Στην προοπτική αυτή η σεξουαλικότητα είναι οριστικά εμπλεγμένη στην απεριόριστη διαδικασία παραγωγής και οριακής διαφοροποίησης επειδή την έχει απελευθερώσει ίσα, ίσα η λογική αυτού του συστήματος, ως συστήματος ερωτικού και ως ατομικής και συλλογικής καταναλωτικής λειτουργίας». Μπωντριγιάρ, Ζ. (2000), Η καταναλωτική κοινωνία, Οι μύθοι της, Οι δομές της, Εκδόσεις Νησίδα, Αθήνα, σελ.175

παγκόσμια κλίμακα), φυσικά δ) διαφημίζεται⁴³, όπως κάθε καταναλωτικό αγαθό που σέβεται τον νεοφιλελεύθερο χαρακτήρα του με κάθε πρόσφορο μέσο (άμεσα ή έμμεσα από ΜΜΕ, διαδίκτυο, κοινωνικά δίκτυα, εξειδικευμένα και μη site, εφημερίδες, περιοδικά, τηλεόραση κ.α., αν και τα τελευταία χρόνια η πορνογραφία έχει κάνει εξαιρετική δουλειά σε αυτόν τον τομέα με τη μορφή έμμεσης προώθησης της αγοράς αντικειμενοποιημένου σεξ αλλά και της άμεσης ένταξης διαφημιστικών μπάνερ και pop ups για πορνικές υπηρεσίες), ε) παγκοσμιοποιείται, ώστε να καλύπτει το μέγιστο της δυνατής αγοραστικής πίτας, εκτοξεύοντας τα κέρδη της και τέλος ζ) μαζικοποιείται συστηματικά, χάρις στην ώθηση στην εξαθλίωση μεγάλων όγκων πληθυσμών και στην μετέπειτα καταναγκαστική στρατολόγησή τους ως "εργάτες του σεξ" (π.χ. χρήση μεταναστευτικών πληθυσμών στην πορνική αγορά). Συνακόλουθα, η πορνεία παρέχεται σε αφθονία, σε εξαιρετικά χαμηλές τιμές και με μεγάλη ποικιλία υπηρεσιών αλλά και ανθρώπινων σωματικών τύπων, γεγονός που προϋποθέτει την εκμετάλλευση της ανθρώπινης "εργασίας". Σε αυτό συνέβαλαν όπως αναλύθηκε ήδη διεξοδικά, οι μεγάλες μεταναστευτικές ροές αλλά και οι ασυνέχειες του καπιταλιστικού συστήματος που δημιουργούν φτώχεια, ανέχεια και επιρρεπή πληθυσμό σε οποιαδήποτε λύση βιοπορισμού⁴⁴. Η υιοθέτηση πρωτοπόρων τεχνικών διαδραστικού μάρκετινγκ, η εκμετάλλευση στο έπακρο των νέων τεχνολογιών επικοινωνίας, των άμεσων ηλεκτρονικών πληρωμών (που καταργούν τους ενδιάμεσους και εξασφαλίζουν την απαραίτητη μυστικότητα), των καινούριων μοντέλων κατανάλωσης αλλά και της συνεχούς ανανέωσης του προϊόντος και μαζικής διάθεσης σε συμπιεσμένες προς τα κάτω τιμές, αποτελούν μερικά μόνο επιπλέον στοιχεία που καταδεικνύουν ότι η πορνεία λειτουργεί ξεκάθαρα με όρους νεοφιλελεύθερης καπιταλιστικής αγοράς⁴⁵.

⁴³Όπως επισημαίνει ο Σταυρίδης, «η διαφήμιση επιδιώκει να δημιουργήσει ανάγκες, να σφετεριστεί και να καθοδηγήσει τις υπάρχουσες. Αυτό σημαίνει ότι η διαφήμιση οφείλει να διαμορφώσει συμπεριφορές, να επηρεάσει τρόπους ζωής, τρόπους σκέψης, αίσθησης και δράσης. Οφείλει να δώσει στο προϊόν που πουλάει την αξία που θα το κάνει αποδεκτό, επιθυμητό για τον καταναλωτή, γεμάτο κοινωνικό νόημα. Επιδιώκει τελικά η διαφήμιση να εγκαταστήσει μία σχέση ανάμεσα στο προϊόν και τον καταναλωτή μία σχέση που καθώς συντελείται μέσα σε μία συγκεκριμένη κοινωνία, πρέπει να είναι κοινωνικά κατανοητή- και εδώ η κατανόηση δεν έχει την έννοια της έλλογης αποδοχής, αλλά και της εμπεδωμένης, νομιμοποιημένης αποδεκτής γνώσης».

Σταυρίδης, Στ. (1996), Διαφήμιση και το νόημα του χώρου, Εκδόσεις Στάχυ, Αθήνα, σελ. 14

⁴⁴Σε χώρες με οικονομική ανέχεια η πορνεία ανθίζει και σε πολλές περιπτώσεις είναι οι ίδιοι οι γονείς εκείνοι που πωλούν τα παιδιά τους. (Βλέπε Ταϊλάνδη που αποτελεί σημαντική αγορά για παιδεραστές και σεξοτουρισμό καθώς και χώρες του Ανατολικού μπλοκ).

⁴⁵Μόντζινη, Π. (2007), Εμπόριο γυναικών, πορνεία, μαστροπεία και εκμετάλλευση, Εκδόσεις Μελάνη, Αθήνα, σελ.105

Οι νόμοι της προφοράς και της ζήτησης ακολουθούνται πιστά από την πορνική βιομηχανία⁴⁶. Αυτή τη στιγμή ο πελάτης /καταναλωτής αντιλαμβάνεται το νέο χώρο του αγοραίου έρωτα ως ένα πεδίο «κοινωνικού εξισωτισμού»⁴⁷ όπου ο καπιταλισμός εκδημοκρατίζει την κατανάλωση και την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες, που μέχρι πρότινος ήταν προνόμιο οικονομικών ελίτ»⁴⁸. Αντιστοίχως όμως, κινείται και ο πελάτης/ καταναλωτής⁴⁹, ο οποίος φροντίζει, όπως θα δούμε αναλυτικά στη συνέχεια, να είναι κατά το δυνατόν «ορθολογικότερος»⁵⁰, δηλαδή να απολαμβάνει τη μεγαλύτερη δυνατή ωφέλεια με το χαμηλότερο δυνατό κόστος, προσπαθώντας να συμπίεσει και άλλο τις τιμές προς τα κάτω, χωρίς ίσως να συνειδητοποιεί ότι αυτή η ενέργεια επιβαρύνει τον εργαζόμενο και όχι τον εργοδότη. Άλλωστε, όπως σημειώνει ο Blic D. «το χρήμα είναι μία υπεκφυγή που καταργεί μέσω της τιμής κάθε υποκειμενική σχέση με τα εμπορεύματα»⁵¹. Έτσι, η διαμεσολάβηση του χρήματος μετατρέπει τη γυναίκα σε προϊόν και το σεξ σε

⁴⁶ Παράλληλα, η πορνική αγορά διαθέτει τους δικούς της εσωτερικούς κανόνες. Με την εμφάνιση όμως, της διεθνικής σωματεμπορίας, οι ιδιομορφίες της παλιάς, ερασιτεχνικής, ελληνικής, πορνικής βιοτεχνίας άρχισαν να καταρρέουν. Το μονοπώλιο της Ελληνίδας εκδιδόμενης καταργήθηκε, η προσφορά εκδιδόμενων γυναικών και υπηρεσιών αυξήθηκε και οι τιμές του μισθώματος άρχισαν να καθορίζονται με βάση τις αρχές του ελεύθερου ανταγωνισμού. Οι εξελίξεις αυτές έλαβαν χώρα στα πλαίσια μίας παράνομης αγοράς και ακριβώς αυτό το καθεστώς συντέλεσε στην ακραία φιλελευθεροποίηση της. Το καθεστώς δουλείας στη σχέση εκδιδόμενης-σωματέμπορου, απελευθέρωσε σημαντικά τη σχέση εκδιδόμενης- πελάτη από συμβάσεις και άγραφους νόμους που προστάτευαν κυρίως την (παλαιά Ελληνίδα) εκδιδόμενη. Υπό αυτή την έννοια η σύγχρονη πορνεία (της διεθνικής σωματεμπορίας) αποτέλεσε την πιο «ελεύθερη» πορνεία που έχει γνωρίσει η Ελλάδα».

Λάζος, Γ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα, ο Πελάτης, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 239-240

⁴⁷ Λιότζης, Ε. (2014), «Πορνογραφία και σεξουαλικότητα στην ύστερη νεωτερικότητα: Ο Λόγος της πορνογραφικοποίησης», Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, τχ. 143, σελ. 153-160

⁴⁸ Ο Λάζος Γ. χρησιμοποιεί σχηματικά των όρο «το χαρέμι των φτωχών» καθώς «κάθε άνδρας, ακόμη και ο έσχατος, ο πιο φτωχός, έχει τη δυνατότητα μετά την εισδοχή της διεθνικής σωματεμπορίας, να μερίζεται μία κοινόχρηστη γυναίκα με τους ομόφυλούς του. Η εξαναγκαστική πορνεία πρόσφερε πρόσβαση στην πορνεία στους άνδρες των μεσαίων και άνω μεσαίων στρωμάτων των μεγάλων πόλεων και τους άνδρες στο χωριό και την επαρχιακή πόλη, αδιακρίτως κοινωνικής τάξης».

Λάζος, Γ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα, ο Πελάτης, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 187, 243

⁴⁹ Γίνεται μία μετατόπιση της έννοιας των «δικαιωμάτων του πολίτη» προς την έννοια «των δικαιωμάτων του καταναλωτή». Είσαι ελεύθερος γιατί είσαι ελεύθερος να καταναλώσεις.

Αποστολέλλη Α., Χαλκιά Α. (2012), Σώμα Φύλο Σεξουαλικότητα ΛΟΑΤΚ πολιτικές στην Ελλάδα, Συλλογικός τόμος, Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα, σελ. 222

⁵⁰ Ο ορθολογισμός έγινε το σπουδαιότερο πνευματικό ζήτημα κατά τον διαφωτισμό με την έννοια που του απέδωσαν ο Adam Smith και οι οφελμιστές. Ο Kant εντούτοις, στην Κριτική του Καθαρού λόγου σημείωσε ότι οι άνθρωποι γεννιούνται με πνευματικό εξοπλισμό και αντιλήψεις που περιορίζουν την ορθολογικότητα. Ενώ, ο Weber υποστήριξε ότι οι ιδέες και οι αξίες που παράγονται από τις ιστορικές συγκυρίες ωθούν τους ανθρώπους να πράττουν με συγκεκριμένους τρόπους. Έτσι, βασικό χαρακτηριστικό του νεότερου βιομηχανικού καπιταλισμού θεωρεί το βαθμό στον οποίο η εκλογίκευση είχε διεισδύσει σε κάθε ανθρώπινη σχέση «Το πεπρωμένο της εποχής μας χαρακτηρίζεται από την εκλογίκευση και τη διανοητικοποίηση και πάνω από όλα από την απομάγευση του κόσμου».

Wilk, R., Cliggett L. (2010), Οικονομία και Πολιτισμός, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, σελ. 212, 215

⁵¹ Blic, D. (2008), Η κοινωνιολογία του χρήματος, Εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα, σελ. 36

υπηρεσία, μη επιτρέποντας στον “καταναλωτή” να δει κάτι που ούτως ή άλλως αποφεύγει συνειδητά ή ασυνειδητά, δηλαδή ότι η “ορθολογική συμπεριφορά” του οδηγεί στην εντατικοποίηση της εκμετάλλευσης του “εργαζόμενου”⁵². Υπό το πρίσμα της ορθολογικής συμπεριφοράς, ο πελάτης-καταναλωτής προνοεί ώστε να αντλεί όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες για το προς κατανάλωση “προϊόν”⁵³, για τη σχέση ποιότητας –τιμής (VFM) και έπειτα από έρευνα αγοράς κάνει την πιο συμφέρουσα για αυτόν επιλογή, ενώ συχνά δεν παραλείπει να διαπραγματευτεί την τιμή ή να απαιτήσει καλύτερη αντιμετώπιση στην περίπτωση που είναι τακτικός πελάτης⁵⁴. Παρ’ όλα αυτά, το στοιχείο της παρόρμησης και της επείγουσας ανάγκης παραμένει ισχυρή ιδιοτυπία του δεδομένου “προϊόντος”, γεγονός που σε συνδυασμό με την άμεση προσβασιμότητα, την αφθονία και τις συμπιεσμένες προς τα κάτω τιμές, δικαιολογούν σε μεγάλο βαθμό, όχι μόνο την επιβίωση της πορνείας στο σεξουαλικά απελευθερωμένο 21^ο αιώνα, αλλά την τρομακτική επιτυχία της⁵⁵.

Παράλληλα καθοριστικής σημασίας για την μετατροπή της πορνείας σε καθόλα νόμιμο καταναλωτικό αγαθό, είναι η νομική αναγνώριση της από την ελληνική πολιτεία ως επαγγελματικής δραστηριότητας⁵⁶ γεγονός που πέραν όλων των άλλων συνεπειών, οδηγεί στην νομιμοποίηση της “κατανάλωσής της”⁵⁷, όχι μόνο στα χαρτιά αλλά και στην κοινωνική συνείδηση του πελάτη/ καταναλωτή. Η πορνεία λοιπόν, μέσα από την ελληνική νομοθεσία στην προκειμένη περίπτωση, αναγνωρίζεται μάλλον ως μία σχέση “ισότιμης ανταλλαγής” στο πλαίσιο μίας

⁵² Ο Malinowski εδραίωσε τη θεωρία του για την ανθρώπινη συμπεριφορά στις ανθρώπινες ανάγκες, όχι τις συλλογικές της κοινωνίας, αλλά του ατόμου. Ενώ τέλος, θεώρησε ότι κάθε λαός είναι εξίσου ορθολογικός με κάθε άλλο, αλλά η ορθολογικότητα του μπορεί να κριθεί μόνο εντός του πολιτισμικού του πλαισίου.

Wilk, R., Cliggett L. (2010), Οικονομία και Πολιτισμός, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, σελ. 222

⁵³ Τον όρο “προϊόν” ή “υπηρεσία” χρησιμοποιεί πολύ συχνά ο συνευεξιαζόμενος πελάτης στις αφηγήσεις του αναφερόμενος στο γυναικείο σώμα ή στον τρόπο με τον οποίο εκτελείται η επαγγελματική συνουσία αντιστοίχως. Βλέπε κεφάλαιο 7.1

⁵⁴ Βλέπε κεφάλαιο 6.3

⁵⁵ Ο Κένυς αναπτύσσει μία θεωρία του νομίσματος η οποία δε στηρίζεται στο μοντέλο του ορθολογιστή αλλά ενσωματώνει στο χρήμα συναισθηματικές και ψυχολογικές παραμέτρους.

Blic, D. (2008), Η κοινωνιολογία του χρήματος, Εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα, σελ. 107

(Ετσι, αρκετοί συνευεξιαζόμενοι πελάτες ομολογούν ότι έχουν δαπανήσει παράλογα σημαντικά χρηματικά ποσά για τη συγκεκριμένη καταναλωτική συνήθεια. Βλέπε κεφάλαιο 6.2)

⁵⁶ Σχολές δημιουργούνται για εκδιδόμενα πρόσωπα στην Ισπανία.

www.iefimerida.gr, 15/03/2015

⁵⁷ Από την 1η Σεπτεμβρίου του 2014 τα κράτη μέλη της Ε.Ε. υποχρεούνται να συνυπολογίσουν στις εθνικές στατιστικές (Α.Ε.Π.) τις παράνομες δραστηριότητες με σημαντικά κέρδη (όπως η πορνεία ή το λαθρεμπόριο ναρκωτικών) θεωρώντας ότι πρόκειται για εμπορικές συναλλαγές οι οποίες γίνονται «ελεύθερα» μεταξύ συναινούντων ενηλίκων. Με αυτό τον τρόπο η Ιταλία βελτίωσε την εκτίμηση για το Α.Ε.Π. της κατά 3,8%, ενώ η Βρετανία ανέφερε ότι τα έσοδα για τις συγκεκριμένες δραστηριότητες ενδέχεται να ανέρχονται σε 12,3 δισεκ. ευρώ για το 2013 (Office for National Statistics, ONS). Παρά ταύτα υπήρχαν και κράτη τα οποία εξέφρασαν ισχυρές αντιδράσεις όπως η Γαλλία και η Σουηδία. www.thetoc.gr, 13/03/2016

φιλελεύθερης καπιταλιστικής αγοράς όπου αναγνωρίζονται ο "πελάτης" ως καταναλωτής και το εκδιδόμενο πρόσωπο ως εργαζόμενος του σεξ⁵⁸ πάντα στο πλαίσιο της "ελεύθερης" διάθεσης του σώματος. Το νομοθετικό πλαίσιο με λίγα λόγια "διδάσκει" στον πελάτη, ότι πρόκειται για μία ισότιμη ανταλλαγή μεταξύ ενηλίκων, θεωρώντας σχεδόν δεδομένη την ελεύθερη επιλογή του εκδιδόμενου προσώπου. Η Nussbaum M. έχοντας υπόψη τη δριμεία κριτική του ριζοσπαστικού φεμινισμού προς τον φιλελεύθερο, ο οποίος σε γενικές γραμμές ταυτίζεται με την παραπάνω θέση, υπογραμμίζει ότι ο φιλελευθερισμός που η ίδια υπερασπίζεται «εκκινεί από την ιδέα της ίσης αξίας των ανθρώπων όντων καθαυτά, δυνάμει των βασικών ανθρώπων ικανοτήτων για επιλογή και έλλογη σκέψη, προσθέτοντας τον παράγοντα του φύλου, ενώ ενδιαφέρεται για την ελευθερία και τις σφαίρες επιλογής σε στενή συνάρτηση με τις ιδέες της ίσης αξίας και του ίσου σεβασμού»⁵⁹.

Η "Ελάχιστη Κοινή Κουλτούρα της αντικειμενοποίησης του σεξ"⁶⁰ που προωθείται μέσα από την καπιταλιστική αγορά (σεξ ως «υπηρεσία/ καταναλωτικό αγαθό») εξυπηρετεί την ευρεία κατανάλωση⁶¹ υποπροϊόντων της βιομηχανίας του σεξ με πολλαπλούς τρόπους οδηγώντας πέρα από την άνθιση των καθιερωμένων επιχειρήσεων που προσφέρουν σεξουαλικές υπηρεσίες δια ζώσης (οίκοι ανοχής, studio, μασάζ, συνοδοί, εκδιδόμενα πρόσωπα πολυτελείας, κονσομασιόν, σάουνες drive in πορνεία κ.α.) στην ανάπτυξη νέων τομέων που με τη βοήθεια των τεχνολογικών εξελίξεων αναβαθμίζονται συνεχώς [όπως π.χ. το τηλεφωνικό σεξ επί πληρωμή που άνθισε την περασμένη δεκαετία ή η νυν αντικατάστασή του σε

⁵⁸Όπως αναλύθηκε διεξοδικά παραπάνω, φαίνεται ότι ο Έλληνας νομοθέτης δεν αντιμετωπίζει τους δύο συμβαλλόμενους ισότιμα στη φιλελεύθερη αγορά. Έτσι, ο μεν πελάτης υπονοείται (χωρίς να αναφέρεται πούθενά ρητά) ως καταναλωτής του οποίου τα δικαιώματα για ασφαλή κατανάλωση προστατεύονται με κάθε πρόσφορο μέσο, ο δε εργαζόμενος αντιμετωπίζεται μάλλον ως προϊόν που θα πρέπει να φέρει συγκεκριμένες προδιαγραφές για την κατανάλωσή του, ένα προϊόν μάλιστα που ενοχλεί τα χρηστά ήθη και προσβάλλει τη δημόσια αιδώ. Παράλληλα, με το δεδομένο νόμο δημιουργήθηκε μια αυτόνομη δυναμική στον τομέα της σωματεμπορίας, η οποία δεκαπλασιάστηκε.

⁵⁹Nussbaum, M., (2005), Φύλο και Κοινωνική Δικαιοσύνη, Εκδόσεις Scripta, Αθήνα, σελ.33

⁶⁰Η πολιτισμική αξία χρήσης επικαθορίζεται από την κοινωνιολογική ανταλλακτική αξία ("Αμφισημαντότητα").

Μπωντριγιάρ, Ζ. (2000), Η καταναλωτική κοινωνία, οι μύθοι της, οι δομές της, Εκδόσεις Νησίδα, Αθήνα, σελ.117

⁶¹«Η κατανάλωση είναι ένας ενεργητικός τρόπος σχέσης, ένας τρόπος συστηματικής δραστηριότητας και οικουμενικής απάντησης που πάνω του εδράζεται όλο το καπιταλιστικό μας σύστημα. Ο καταναλωτής είναι ο θερμότερος υποστηρικτής του καπιταλισμού. Οι μεγάλες τεχνοκρατικές εταιρίες προκαλούν ακαταμάχητους πόθους καθώς δημιουργούν καινούριες κοινωνικές ιεραρχίες που έχουν αντικαταστήσει τις παλιές ταξικές διαφορές. Η κατανάλωση, η αφθονία, η επικοινωνία, η πληροφορία, η κουλτούρα, όλα τοποθετούνται και οργανώνονται σήμερα από το ίδιο σύστημα ως καινούριες παραγωγικές δυνάμεις»,

Μπωντριγιάρ, Ζ. (2000), Η καταναλωτική κοινωνία, Οι μύθοι της, Οι δομές της, Εκδόσεις Νησίδα, Αθήνα, σελ.11, 55

σημαντικό βαθμό από το cybersex (μέσω webcams) κ.α.]. Αντίστοιχες επιχειρηματικές δραστηριότητες που βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στη φετιχοποίηση και την αντικειμενοποίηση του σεξ είναι π.χ. καταστήματα με αξεσουάρ και ειδικά ενδύματα για ερωτική συνουσία (sexshops)⁶², sex DVD shop, θάλαμοι αυτοϊκανοποίησης επί πληρωμή, sex cinemas, strip shows, σχολές χορού για pole dancing⁶³, αισθησιακός χορός από ημίγυμνες χορεύτριες σε χώρους διασκέδασης, topless club, topless bungee jumping, καφέ που προσφέρουν στοματικό σεξ σε άνδρες, site για sexting ή sexdating, site για πορνικές υπηρεσίες, σεμινάρια επί πληρωμή για σεξουαλικές τεχνικές (π.χ. Shibari, ιαπωνικό ερωτικό δέσιμο), εκθέσεις και φεστιβάλ με θέμα το σεξ⁶⁴, άφθονη πορνογραφία. Με τη συνδρομή του χρήματος, «η επιθυμία ως εμπόρευμα μεταβάλλεται σε φετίχ»⁶⁵. «Η μπάρα του στριπτίζ διαπερνάει σαν μία ατσάλινη αχτίδα σχεδόν όλες τις εκφάνσεις της λαϊκής κουλτούρας»⁶⁶. Τα τελευταία χρόνια με τη διαδεδομένη υιοθέτηση των μη προσωποποιημένων πρακτικών συνουσίας, αναπήδησαν μία σειρά από νέες επενδυτικές δράσεις που εξειδικεύονται σε αυτόν τον τομέα [όπως π.χ. η δημιουργία χώρων διασκέδασης με σκοπό το swinging (swingers clubs), επιχειρήσεις που πωλούν ενδύματα, αξεσουάρ και κοσμήματα που δηλώνουν τη δεδομένη σεξουαλική προτίμηση, εκδρομές με σκοπό το swinging αλλά και μίσθωση ζευγαριών για

⁶²Η Ελλάδα βρίσκεται στην 18η θέση στην κατανάλωση ερωτικών εξαρτημάτων, (καθώς αντιστοιχούν 71 sex toys ανά 1.000 χρήστες) με τους Δανούς να βρίσκονται στην πρώτη θέση (με 118 προϊόντα ανά 1.000 χρήστες σε ένα έτος). Έπονται η Σουηδία και η Γριλανδία και ακολουθούν οι ΗΠΑ και η μεγάλη Βρετανία. www.lifo.gr, 15/05/2016

⁶³Τα τελευταία χρόνια οι σχολές χορού με αποκλειστικό αντικείμενο εκμάθησης το pole dancing (ο χορός των strip shows) ανθεί στη χώρα μας.

⁶⁴Το Erotic Art Festival (πρώην Erotica, έκθεση για το σεξ) το 2015 είχε περίπου 70.000 επισκέπτες. Για το 2016 (15-18/04) διοργανώνεται στο ολυμπιακό γήπεδο του Tae Kwon Do. Στο site παρουσιάζεται ως μία διοργάνωση «με θέμα τον έρωτα» και όχι το σεξ, «που έρχεται να τονώσει δυναμικά το ηθικό των Ελλήνων» και να «προσφέρει μία αξέχαστη εμπειρία που θα αυξήσει τη λίμπιντο μέσα από την αισθητική και τον ενθουσιασμό!», ενώ αναφέρονται οι καλεσμένοι πορνοστάρ και guest star, όπως η Cicciolina. Στην πραγματικότητα καταγραφικά από την επιτόπια έρευνα μία άκρως εμπορική εκδοχή του σεξ, σχεδόν πορνική: γραφεία συνοδών, Ted sex, sex education, sex shop, ξενοδοχεία ερωτικής συνεύρεσης, site για sexdating (με δώρο free fucks), swingers club, σχολές pole dancing, live sex show, δυναμωτικά τρόφιμα για καλή σεξουαλική επίδοση. Η χωροταξική οργάνωση περιλαμβάνει sex art area, central scene, sex education, BDSM area, HOMO area, cult cinema area. Ανάμεσα σε όλα αυτά δεν λείπουν περίπτερα οργάνωσης για το Aids και το Trafficking. Στο πλαίσιο του mainstreaming και της ένταξης και του γυναικείου πληθυσμού στην πορνική αγορά η παρουσίαση γίνεται από γυναίκες (η μία γνωστό μοντέλο και μητέρα δύο κοριτσιών). Στο ίδιο πλαίσιο τα σχόλια διασήμων όπως: «Είναι σπουδαίο που πραγματοποιείται ένα τόσο σημαντικό φεστιβάλ σε μία χώρα πρωταθλήτρια υπογεννητικότητας» και «Συγχαρητήρια για αυτήν την πρωτοβουλία που δεν έχει να κάνει αμιγώς με το σεξ, αλλά και με τον έρωτα ως μορφή τέχνης». www.erotic-festival.com, 10/04/2016

⁶⁵ Λάζος, Γ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα, ο Πελάτης, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 226

⁶⁶ Levy, A., (2011), Θηλυκές Φαλλοκρατίσσεις, Εκδόσεις Κουκκίδα, Αθήνα, σελ. 91

swinging⁶⁷]. Αντίστοιχες επιχειρήσεις επενδύουν στην εμπορευματοποίηση άλλων σεξουαλικών τεχνικών ή εξειδικευμένων προτιμήσεων (όπως π.χ. BDSM ή ομοσεξουαλικών). Αλλά και στο επίπεδο των καθαρά πορνικών υπηρεσιών έχουν αναπτυχθεί δομές όπως π.χ. ο σεξοτουρισμός, αλλά και ιδιαίτερα εξατομικευμένες υπηρεσίες (π.χ. ποδολαγνεία, ουρολαγνεία, κοπρολαγνεία, σεξ με ζώα κ.α.)⁶⁸.

Αυτή τη στιγμή, αν και η βιομηχανία του σεξ βρίσκεται στο απόγειο της δόξης της, ακολουθώντας το «πνεύμα του καπιταλισμού» που κατά τον Weber M., επιτάσσει μια ιδιόρρυθμη «ηθική» υποχρέωση να αυξάνει το κεφάλαιο της συνεχώς⁶⁹, φιλοδοξεί να επεκτείνει περαιτέρω το καταναλωτικό της κοινό. Έχοντας κατακτήσει την παγκόσμια αγορά (τα "προϊόντα" της καταναλώνονται σε όλο σχεδόν τον πλανήτη, απευθυνόμενη σε ένα ευρύτατο ηλικιακό, ταξικό, φυλετικό, εθνικό και κοινωνικό φάσμα) και παρά το γεγονός ότι το ανδρικό αγοραστικό κοινό καταναλώνει με μανιώδη φρενίτιδα τα "προϊόντα" της, δειλά, δειλά επιχειρεί να διανθίσει το καταναλωτικό target group της, αρχικά με ανδρόγυνα και δευτερευόντως να απευθυνθεί στο γυναικείο φύλο, καθώς αν και οι μεταφεμινιστικές γενεές γυναικών, καταναλώνουν όλο και πιο μαζικά "υποπροϊόντα" της εμπορευματοποίησης του σεξ (όπως πορνογραφία, strip show, αξεσουάρ κ.α.), δεν έχουν επιδείξει τουλάχιστον μέχρι στιγμής, αντίστοιχη θερμή στην κατανάλωση άμεσων πορνικών υπηρεσιών (διατηρείται σχεδόν διαχρονικά ένα περιορισμένο ποσοστό που περιλαμβάνει κυρίως ευκατάστατες, μεγαλύτερες σε ηλικία κυρίες, ποσοστό που αυξομειώνεται ανάλογα με το βιοτικό επίπεδο της χώρας διαμονής⁷⁰). Μελλοντικός

⁶⁷Συχνά διοργανώνονται κυρίως σε ιδιωτικές κατοικίες swingers πάρτι με άτομα που πληρώνονται για αυτό περιστασιακά. Οι συνεντευξιαζόμενοι πάντως πελάτες, καθότι θιασώτες της σεξουαλικής ποικιλίας, δηλώνουν λάτρεις του swinging. Αποτελεί έναν εύσημο τρόπο να προταθεί στην ερωτική σύντροφο ομαδική συνουσία. (Βλέπε κεφάλαιο 6.2).

⁶⁸«Επαναλαμβάνουμε την εμπορική συντόμευση του τι είναι σέξι. Η αισθητική του πορνείου βρίσκεται στο προσκήνιο σε όλες τις εκδοχές της ποπ κουλτούρας (ενδύματα, εσώρουχα, παπούτσια). Η κουλτούρα του ξέκωλου δεν είναι τόσο προοδευτική, όσο είναι εμπορική. Το θέμα δεν είναι το πάθος. Η καταλυτική απήχηση της σεξουαλικότητας στην κουλτούρα μας έχει να κάνει λιγότερο με τη σύνδεση των ανθρώπων και περισσότερο με την κατανάλωση. Το "καυτό"(hot) έχει γίνει το πολιτισμικό συνάλλαγμα μας και αρκετοί από εμάς ξοδεύουμε χρόνο και χρήμα σε μία προσπάθεια να το κατακτήσουμε. Το καυτό αναφορικά με τις γυναίκες σημαίνει δύο πράγματα «κάτι που μπορεί να γαμηθεί και αυτό που μπορεί να πουληθεί»

Levy, A., (2011), *Θηλυκές Φαλλοκράτισσες*, Εκδόσεις Κουκκίδα, Αθήνα, σελ. 44,45

[Μελετώντας προφίλ νεαρών γυναικών και κοριτσιών σε κοινωνικά δίκτυα όπως το Facebook, η μίμηση μιας πορνογραφικής αισθητικής είναι κάτι παραπάνω από έκδηλο. (Παράρτημα, Διαδικτυακή Έρευνα)]

⁶⁹Weber, M. (1984), *Η προτεσταντική ηθική και το πνεύμα του καπιταλισμού*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα, σελ. 45

⁷⁰«Στις πιο πλούσιες χώρες οι γυναίκες αρχίζουν να ενδιαφέρονται για αγορά σεξ, γεγονός που υποδηλώνει μία αγορά με χαρακτηριστικά απολύτως "φιλελεύθερα"».

στόχος λοιπόν, η επέκταση στο γυναικείο κοινό, η οποία δεν φαίνεται να ευδοκimerί προς το παρόν.

Η Μοντζίνι Π. επισημαίνει ότι οι άνθρωποι ιδίως οι άντρες παρακινούνται περισσότερο από ποτέ στο να γίνουν καταναλωτές σεξ. Τα όρια που έχουν τεθεί για την κατανάλωση πληρωμένου σεξ είναι ελάχιστα τόσο σε επίπεδο πολιτισμικό⁷¹, όσο και θεσμικό. Οι περιορισμοί που υφίστανται αφορούν κυρίως τα χρηματικά διαθέσιμα του καθενός. Και σε "πρακτικό" όμως επίπεδο, η αυξημένη δυνατότητα των καταναλωτών να ξοδέψουν χάρη στη συσσώρευση πλούτου, παίζει βασικό ρόλο στην ανάπτυξη του εμπορίου του σεξ, που σύμφωνα με τους Taylor I. και Jamieson R μπορεί να αντιμετωπισθεί μόνο ως μέρος του ευρύτερου πολιτισμού της "κοινωνίας της αγοράς" που επιβάλει την αναδιοργάνωση της πολιτικής και οικονομικής ζωής γύρω από την κυριαρχία του πολίτη /καταναλωτή⁷². Παρά ταύτα, αν και η κατανάλωση πορνικών υπηρεσιών έχει ενταχθεί στο πλαίσιο μίας παγκοσμιοποιημένης νεοφιλελεύθερης αγοράς, διατηρεί ακόμη αρκετά από τα "προκαπιταλιστικά", παραδοσιακά χαρακτηριστικά της, όπως: ότι α) σχεδόν αποκλειστικά το αγοραστικό κοινό είναι ανδρικό, β) η διαδικασία κατανάλωσης παραμένει μυστική και δεν γίνεται δημόσια παραδεκτή, ενώ γ) η κοινωνία συνεχίζει να αποδοκιμάζει ηθικά την πορνεία, εστιάζοντας όμως στο εκδιδόμενο άτομο που παραμένει στιγματισμένο⁷³. Πολύ πιθανόν, τα επόμενα χρόνια αυτά τα χαρακτηριστικά να μεταβληθούν υπό το πρίσμα μίας εντατικοποίησης της νεοφιλελεύθερης κουλτούρας⁷⁴.

Μοντζίνι, Π. (2007), Εμπόριο Γυναικών, πορνεία, μαστροπεία και εκμετάλλευση, Εκδόσεις Μελάι, Αθήνα, σελ. 36

⁷¹«Όλοι οι άνθρωποι είναι έλλογα όντα "στο πλαίσιο της "λογικής της πολιτισμικής οικονομικής" ωστόσο το περιβάλλον στο οποίο ζουν διαμορφώνεται από τον πολιτισμό, γεγονός που διαμορφώνει ανάλογα τις επιθυμίες, τις αντιλήψεις και τις αξίες»

Wilk, R., Cliggett L. (2010), Οικονομία και Πολιτισμός, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, σελ. 233,235

⁷²Taylor, I., Jamieson, R. (1999), Sex Trafficking and the mainstream of market Culture, Crime and Law, p.32

⁷³Μοντζίνι, Π. (2007), Εμπόριο Γυναικών, πορνεία, μαστροπεία και εκμετάλλευση, Εκδόσεις Μελάι, Αθήνα, σελ.109

(Ετσι, ο πελάτης ως μέλος της κοινωνίας, μπορεί ανενόχλητος να προσφεύγει στη πορνική διαδικασία και να επιστρέφει στην κανονικότητά του, το εκδιδόμενο πρόσωπο όμως, συναντά δυσκολίες στο να ακολουθήσει την αντίστροφη πορεία, δηλαδή από το πορνικό πλαίσιο να επιστρέψει στο κοινωνικό σύνολο ως ισότιμο μέλος).

⁷⁴(Τη δεδομένη στιγμή τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά καταγράφονται με σαφήνεια από τη παρούσα μελέτη).

Μοντζίνι, Π. (2007), Εμπόριο Γυναικών, πορνεία, μαστροπεία και εκμετάλλευση, Εκδόσεις Μελάι, Αθήνα, σελ. 45

Με λίγα λόγια η ένταξη της πορνείας στην καπιταλιστική αγορά μεταξύ άλλων, συνετέλεσε σημαντικά στην ηθικοπολιτισμική νομιμοποίηση του πελάτη,⁷⁵ ο οποίος αντιλαμβάνεται την πορνεία ως παρεχόμενη “υπηρεσία” στο πλαίσιο μίας δίκαιης, ισότιμης συναλλαγής υπό την παράλληλη, συνεχή παρακίνηση για κατανάλωση αντικειμενοποιημένου σεξ (“κουλτούρα της συναλλαγής”). Επιπλέον, βοήθησε την πορνική αγορά να μειώσει τις τιμές, να διαφοροποιήσει τις υπηρεσίες και να μεγαλώσει το αγοραστικό της κοινό⁷⁶. Η κρατική νομοθεσία δεν τα βάζει με τα μεγάλα κέρδη της βαριάς βιομηχανίας πλέον του σεξ, αν και θα είχε πολλά να προσθέσει στο ΑΕΠ της. Ενώ, η εκδιδόμενη μετατρέπεται σε “εργαζόμενη του σεξ” (sex worker) προκειμένου να φορντικοποιηθεί η εργασία της και να επιτευχθεί ο αποστιγματισμός της, ο οποίος θα συντελέσει πιθανότατα στην ευκολότερη στρατολόγηση νέων γυναικών στο πλαίσιο του νεοφιλελεύθερου φεμινισμού, κατά τον οποίο η πορνεία εντάσσεται στα όρια της σεξουαλικής αυτοδιάθεσης⁷⁷. Η αντικειμενοποίηση της σεξουαλικής συνεύρεσης (η οποία αντιμετωπίζεται ως στοιχείο σεξουαλικής απελευθέρωσης)⁷⁸ επιτρέπει αφενός να πωληθεί, αφετέρου να διαφοροποιηθεί⁷⁹ αποκτώντας τάσεις (μόδα) που εναλλάσσονται κατά τακτά χρονικά διαστήματα, κρατώντας ζωντανή την ενεργή ζήτηση για πορνικές υπηρεσίες. Η

⁷⁵Ο Μπωντριγιάρ ισχυρίζεται ότι «η κατανάλωση έχει γίνει η ηθική του σημερινού μας κόσμου, καταστρέφει τις βάσεις του ανθρώπινου όντος δηλαδή την ισορροπία που διατήρησε η ευρωπαϊκή σκέψη από τους χρόνους των αρχαίων Ελλήνων ανάμεσα στις μυθολογικές ρίζες και τον κόσμο του Λόγου... Οι αγορές μιμούνται την αταξία για να θέλξουν καλύτερα αλλά πάντα ταχτοποιούνται για να προσανατολίσουν την αγοραστική ενόρμηση. Με την κατανάλωση η ευτυχία γίνεται μετρίσιμη». Τι πιο βολικό για όλους, καταναλωτές και αγορά;

Μπωντριγιάρ, Ζ. (2000), Η καταναλωτική κοινωνία, Οι μύθοι της , Οι δομές της, Εκδόσεις Νησίδα, Αθήνα, σελ 12,15,46

⁷⁶Η ενσωμάτωση της ελληνικής πορνείας στην φιλελεύθερη αγορά (μέσω της διεθνικής σωματεμπορίας) αύξησε δραματικά όχι μόνο τον όγκο των πελατών, αλλά και τη συχνότητα των επισκέψεων στην πορνική αγορά. Το συνολικό “πακέτο προσφοράς” (οικονομικό, ποιοτικό) της νέας πορνείας ήταν τόσο δελεαστικό ώστε μία μεγάλη μερίδα ανδρών εκτίμησε ότι είναι πέρα των δυνατοτήτων του η όποια αντίσταση ή άρνηση στους πειρασμούς του.

Λάζος, Γ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα, ο Πελάτης, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 194

⁷⁷Μία τέτοια τάση έχει καταγραφεί στη διαδικτυακή έρευνα που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της εν λόγω διατριβής, κατά την οποία καταγράφεται σημαντικός αριθμός νεαρών γυναικών/κοριτσιών (και όχι μόνο) που εκδίδονται αρχικά διαδικτυακά. (Βλέπε Παράρτημα Διαδικτυακή Έρευνα)

⁷⁸Α)Τα γυναικεία σώματα που εκτίθενται στις βιτρίνες των οίκων ανοχής της Ολλανδίας και το φωτογραφικό υλικό εκδιδόμενων προσώπων σε αντίστοιχα site συνοδευόμενο από σχόλια χρηστών οι οποίοι κριτικάρουν την αποδοτικότητά τους, αποτελούν δύο πολυδεδομένα ισχυρής αντικειμενοποίησης της ούτως ή άλλως αντικειμενοποιημένης πορνικής συνεύρεσης.

Β)Το σεξ απελευθερώνεται από το συναίσθημα, από το “πρόσωπο” του εραστή και από ηθικές, κοινωνικές επιταγές

⁷⁹Η σεξουαλικότητα είναι μία σύγχρονη κατασκευή, ένας τρόπος να αντιλαμβάνεσαι την εμπειρία, η οποία είναι κατάλληλη σε μία διαφοροποιημένη, βιομηχανοποιημένη, εκμοντερνισμένη κοινωνία.

Halperin D, Winkler J., Zeitlin F., (1990) Before Sexuality, Princeton University Press, United Kingdom, p. 5

σημαντικότερη όμως, συνεισφορά της καπιταλιστικής αγοράς στην πορνεία, είναι η δημιουργία ενός νέου τύπου πελάτη που καταναλώνει ευχαρίστηση (‘‘πορνεία απόλαυσης’’) παρά καλύπτει σωματικές ανάγκες (‘‘πορνεία εκτόνωσης’’) ⁸⁰, εντάσσοντας στην αγορά ένα μεγάλο αριθμό καταναλωτών, που μπορούν να ανταπεξέλθουν μεταξύ άλλων στις πλέον εξαιρετικά χαμηλές τιμές, ενώ προσελκύονται από το διαφοροποιημένο, εξατομικευμένο ‘‘προϊόν’’. Έτσι, η πορνική αγορά στην Ελλάδα χάρις στα φιλελεύθερα χαρακτηριστικά της, μετεξελίχθηκε σε αγορά προσαρμοσμένη πλήρως στα μέτρα του πελάτη, χωρίς καμία παρέμβαση από μέρους της κοινωνίας ή της πολιτείας ⁸¹.

Η ένταξη της πορνείας λοιπόν στον σκληρό καπιταλιστικό πυρήνα με ό,τι αυτό συνεπάγεται, μετατρέπει τον ‘‘πελάτη’’ σε ‘‘καταναλωτή’’ ο οποίος υιοθετώντας το ‘‘φιλελεύθερο αξιακό σύστημα’’ κάνει χρήση μιας υπηρεσίας που του προσφέρεται σε όρους ισότιμης ανταλλαγής χωρίς ενοχές, χωρίς να φέρει ουδεμία ευθύνη, χωρίς δεύτερες σκέψεις, παρά μόνο με απαιτήσεις για φθηνό και ποιοτικό ‘‘προϊόν’’.

2.3 MME, Υπερσεξουαλικοποιημένη κουλτούρα και Αντικειμενοποίηση του σεξ

Το νεοφιλελεύθερο οικονομικοπολιτισμικό περιβάλλον στο οποίο ανδρώνεται ο νέου τύπου πελάτης/ εραστής και του οποίου τις αξίες σε μεγάλο βαθμό υιοθετεί, είναι αλληλένδετο με τη διάχυση μίας υπερσεξουαλικοποιημένης κουλτούρας μέσω των MME και του διαδικτύου ⁸². Αυτές οι δύο μεταβλητές συνεργούν και αποτελούν συγκοινωνούντα δοχεία που μοιράζονται τα κέρδη μίας βαριάς βιομηχανίας ⁸³. Η πολιτισμική νομιμοποίηση της αγοράς σεξουαλικής συνεύρεσης σε μεγάλο βαθμό αποτυπώνεται μέσω της αντικειμενοποίησης και εμπορευματοποίησης της ερωτικής

⁸⁰‘‘Στην παλαιά πορνεία περιλαμβάνονται ορισμένες ειδικές και λειτουργικές πορνείες όπως: πορνεία για την κοινωνικοοικονομική ελίτ, πορνεία για τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα της πόλης, πορνεία εξανδρισμού των νεαρών εφήβων, πορνεία εκτόνωσης για νεαρούς άνδρες και στρατιώτες, πορνεία έκτακτων περιστατικών για κάθε άνδρα’’.

Λάζος, Γ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα, ο Πελάτης, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 181

⁸¹Λάζος, Γ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα, ο Πελάτης, όπως παραπάνω, σελ. 244

⁸²‘‘Πολιτιστικός ιμπεριαλισμός’’

Αποστολέλλη Α., Χαλκιά Α. (2012), Σώμα Φύλο Σεξουαλικότητα ΛΟΑΤΚ πολιτικές στην Ελλάδα, Συλλογικός τόμος, Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα, σελ.222

⁸³Με λίγα λόγια, η καπιταλιστική αγορά ‘‘διδάσκει’’ τον πελάτη ότι όλα πωλούνται και όλα αγοράζονται, σε αυτό το πλαίσιο τα MME συνηγορούν ότι το σεξ και η ανθρώπινη επαφή είναι κάτι που επίσης μπορεί να αγορασθεί και πωληθεί. Το αποτέλεσμα είναι η πολιτισμική νομιμοποίηση της αγοράς σεξουαλικής επαφής.

επαφής στα ΜΜΕ, η οποία κατασκευάζεται με βάση τα πρότυπα της καπιταλιστικής αγοράς. Πρόκειται για μία κουλτούρα που σε προσκαλεί για “κατανάλωση” και η οποία προωθείται και παγκοσμιοποιείται μέσα από τα ΜΜΕ (που ας μην ξεχνάμε ότι συντηρούνται από τη διαφήμιση). Πως κατασκευάζουν όμως, τα ΜΜΕ τον νέο τύπο πελάτη/ καταναλωτή υπηρεσιών σεξ και πως διαμορφώνουν τις επιθυμίες και τις τελικές του επιλογές;

Σύμφωνα με τις Μιχαηλίδου Μ. και Χαλκιά Α., το φύλο δεν επιτελείται μέσα από την απλή παρουσία συγκεκριμένων ρόλων τους οποίους κάποιο αμιγές “εγώ” αναλαμβάνει, αλλά δημιουργείται διαρκώς μέσω μίας τελετουργικής επανάληψης ορισμένων πολιτισμικών κανόνων, οι οποίοι επιπλέον δομούν και την ίδια την υποκειμενικότητα. Η πολιτισμική χροιά τόσο των κανόνων αυτών, όσο και της ίδιας της επιτέλεσης του φύλου, οδήγησε στην ανανέωση του ενδιαφέροντος των μελετητών για το χώρο του πολιτισμού και της επικοινωνίας. Συμβαδίζοντας με τις θεωρητικές εξελίξεις στην έρευνα του πολιτισμού και της θεωρίας, η σύγχρονη φεμινιστική θεωρία αντιλαμβάνεται το πεδίο της αναπαράστασης ως κομβικό για τη δημιουργία της υποκειμενικής ταυτότητας (όχι μόνο επειδή το φύλο είναι αποτέλεσμα επιτέλεσης πολιτισμικών επιταγών), αλλά επειδή η ίδια η υποκειμενικότητα δομείται μέσα από τους κυρίαρχους τρόπους όρασης και εκφοράς της “μαζικής κουλτούρας”⁸⁴.

Έτσι, πέρα από την άμεση διαφήμιση πορνικών υπηρεσιών, όπως αναφέρθηκε αναλυτικά παραπάνω, το υπερσεξουαλικοποιημένο περιβάλλον, η αντικειμενοποίηση της ερωτικής επαφής και η προβολή της γυναίκας αποκλειστικά και μόνο ως σεξουαλικού αντικειμένου/ υποκειμένου, συντελούν στην τελική, με κάθε τρόπο κατανάλωσή της. Στο πλαίσιο της “οικονομίας της προσοχής”⁸⁵ και καθώς το σεξ πουλάει, τα ΜΜΕ δεν μπορούν παρά να ακολουθήσουν τον κανόνα προκειμένου να αυξήσουν την τηλεθέαση και άρα τα κέρδη τους. Με το πάτημα ενός κουμπιού είναι εύκολο να διαπιστώσει κανείς αυτή την καθολική ηδονοβλεπτική νομιμοποίηση, σαν να έχει μετατραπεί όλος ο πλανήτης, σε μία μεγάλη χαρούμενη ανδροπαρέα που δε χάνει ευκαιρία να παίρνει μάτι⁸⁶. Με λίγα λόγια όπως επισημαίνει ο McNair, τα

⁸⁴Μιχαηλίδου, Μ., Χαλκιά, Α., (2006), Η Παραγωγή του Κοινωνικού Σώματος, Εκδόσεις Κατάρτι & Δίνη, φεμινιστικό περιοδικό, Αθήνα, σελ.16, 17

⁸⁵Ο G. Franck υποστηρίζει ότι η θεματολογία των ΜΜΕ βασίζεται στην «οικονομία της προσοχής». Ζερή, Π.(2006), Ψηφιακά δίκτυα, γνώση και δημόσια πολιτική, Τυπικές και άτυπες μορφές διακυβέρνησης του δικτύου των δικτύων, Εκδόσεις Σιδέρης, Αθήνα σελ.164

⁸⁶Η παραπάνω πρόδηλη διαπίστωση αφορά κάθε είδους τηλεοπτικής εκπομπής ανεξαρτήτου ζώνης, θεματολογίας, τηλεοπτικής σήμανσης και απευθυνόμενου κοινού. Στα βραδινά talk show όπου οι τηλεοπτικοί οικοδεσπότες είναι γένος “αρσενικού” και μάλιστα πολύ αρσενικού, φροντίζουν να περιστοιχίζονται από όμορφες καλλονές που αποκαλύπτουν με χαμογελαστή αφέλεια τα προσόντα

MME φαίνεται να διαμορφώνουν «μία κουλτούρα όπου η επίδειξη του γυμνού σώματος, η ηδονοβλεψία και η σεξουαλικοποιημένη ματιά επιτρέπονται και μάλιστα ενθαρρύνονται όσο ποτέ άλλοτε»⁸⁷.

Στους τηλεοπτικούς δέκτες οι έμφυλοι ρόλοι μοιάζουν να είναι ξεκάθαροι και τακτοποιημένοι σε ουσιοκρατικού τύπου στερεότυπα. Έτσι, ο άνδρας καταναλώνει σεξουαλικοποιημένη γυναικεία εικόνα και η γυναίκα καταναλώνεται ως σεξουαλικό αντικείμενο με ηδονοβλεπτική φρενίτιδα⁸⁸. Όσον αφορά τα δύο φύλα ως διαφημιστικό target group, πάλι τα πράγματα μοιάζουν να είναι σαφή. Έτσι, στον άνδρα/ καταναλωτή η διαφήμιση αφήνει την υπόσχεση για ερωτική συνεύρεση, ενώ στη γυναίκα/καταναλώτρια την υπόσχεση να είναι αρεστή/ ποθητή (ναρκισσισμός)⁸⁹ μέσω της κατανάλωσης του συγκεκριμένου, διαφημιζόμενου προϊόντος. Ως εκ τούτου, ο άνδρας μοιάζει να είναι έτοιμος να αγοράσει οτιδήποτε διαμεσολαβείται από μία σεξουαλική υπόσχεση, ενώ η γυναίκα οτιδήποτε θα την ταυτίσει με μία όμορφη, συνουσιάσιμη, παρουσία⁹⁰. Σε κάθε περίπτωση οι γυναικείες

τους. Αποκορύφωμα τηλεοπτικού σεξισμού, το εβδομαδιαίο strip show σε έναρξη εκπομπής ώστε να ξεκινήσει με γερό insert στην τηλεοπτική γλώσσα και με την κάμερα να είναι ένα βήμα πριν την γυναικολογική εξέταση. Ενώ σε ένα κρεσέντο τηλεοπτικού ουμανισμού, ο παρουσιαστής, που τυγχάνει να είναι σύζυγος και πατέρας, δοκιμάζει on camera το καινούριο στήθος του τότε ανατέλλοντος πορνοαστέρα. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι στις info της δεδομένης εκπομπής, οι σέξι παρουσίες προβάλλονται ως ο δεύτερος βασικότερος λόγος για να την παρακολουθήσει κάποιος. Αλλά και στα Δελτία Ειδήσεων (οι παρουσιάστριες εμφανίζονται συχνά πιο αποκαλυπτικές, ενώ η θεματολογία τους με κάθε αφορμή προβάλλει το σεξουαλικοποιημένο γυναικείο κορμί. Χαρακτηριστικό παράδειγμα που επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο, τα ρεπορτάζ για τις υψηλές θερμοκρασίες του καλοκαιριού που απαραίτητως συνοδεύονται από γυμνά γυναικεία οπίσθια), στις Αθλητικές εκπομπές (πάντα εμπλουτίζονται με γυμνές και ημίγυμνες φωτογραφίες μοντέλων που τυγχάνει να είναι σύντροφοι αθλητών), στις Εκπομπές με θέμα το Αυτοκίνητο (χαρακτηριστική ήταν η σκηνή που το πουκάμισο ξανθιάς οδηγού ανοίγει από την υψηλή ταχύτητα αποκαλύπτοντας το εντελώς τυχαία, γυμνό στήθος της) αλλά αντίστοιχη προσπάθεια έχει γίνει και στα Δελτία Καιρού, με την παρουσίασή τους όχι από μετεωρολόγους αλλά από μοντέλα. Στις Πρωινές εκπομπές, όπου το target group είναι γυναικείο, τα θέματα είναι ταυτισμένα με την ομορφιά και τη διατήρηση ενός σφριγηλού νεανικού σώματος με την προβολή κυρίως προϊόντων και υπηρεσιών για την καταραμένη κυτταρίτιδα και την αποδιοπομπαία τριχοφυΐα, ενώ πολύ συχνά ως λύση στα αισθητικά προβλήματα προβάλλεται η πλαστική χειρουργική. Ενδιαφέρον στιγμιότυπο, η ασυμπλεγματική συζήτηση μεταξύ τηλεπαρουσιάστριών για το πόσο ανώδυνη ήταν η προσθήκη του πλαστικού στήθους τους και πόσο ευχαριστημένες νιώθουν με το αποτέλεσμα. Η είσοδος τα τελευταία χρόνια και σε αυτήν την τηλεοπτική ζώνη ανδρών παρουσιαστών, κόμισε κάτι από την τηλεοπτική καφρίλα που έλειπε, μετατρέποντας σε τηλεοπτική συνήθεια τη βαθμολόγηση και το σχολιασμό ημίγυμων, γυναικείων κορμιών. Το ΕΣΡ φαίνεται να κωφεύει σε όλα αυτά ή να μην συνειδητοποιεί τον κοινωνικό αντίκτυπο, περιοριζόμενο στην επιβολή προστίμων με ηθικοσυντηρητικά κριτήρια (για φιλία μεταξύ ομοφυλοφίλων, παραδείγματος χάριν) [Στοιχεία από την περίοδο μελέτης 2013-2016].

⁸⁷ McNair, Br. (2002), Η κουλτούρα του Στριπτίζ, Εκδόσεις Σαββάλα, Αθήνα, σελ. 11

⁸⁸ Έχει ενδιαφέρον ότι τηλεοπτική σειρά στην Αμερική φέρει τίτλο εμπνευσμένο από την πορνογραφία (GFE Girlfriend Experience), ο οποίος χρησιμοποιείται και στην πορνική αγορά.

⁸⁹ Η Νέβινς λέει περιπαικτικά: «Οι γυναίκες είναι όμορφες και οι άντρες ανόητοι. Που είναι το πρόβλημα;» Αθανασίου, Α. (2006), Φεμινιστική Θεωρία και πολιτισμική κριτική, Εκδόσεις Νήσος, Αθήνα, σελ. 108

⁹⁰ Κοζύρης, Φ.Ι., Θεοδωρίδης, Κ.Π. (2006), Διαφήμιση και Παρενόχληση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα, σελ. 62

αναπαραστάσεις στα μέσα μαζικής επικοινωνίας αλλά και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στα οποία εκτίθενται σώματα και πρόσωπα, έχουν τυποποιηθεί σε απάνθρωπο βαθμό⁹¹. Η Τσαλίκου Φ. επισημαίνει ότι «τα μίντια σαν ένας παντοδύναμος παιδαγωγός, μας μαθαίνουν πως να είμαστε αυτό που είμαστε, τι να φοβόμαστε, τι να επιθυμούμε και τι να ελπίζουμε. Μεταξύ άλλων, μας μαθαίνουν και πώς να είμαστε άνδρες ή γυναίκες, σε κάθε περίπτωση όμως χωρίς να λαμβάνουν υπόψη της διαφορετικές εμπειρίες που σηματοδοτεί η φράση είμαι γυναίκα».⁹² Ενώ, στο ίδιο πνεύμα κινείται και η Αντωνοπούλου Χρ., υποστηρίζοντας ότι οι εικόνες και οι ρόλοι των γυναικών που τους αποδίδει η ανδροκρατική κοινωνία, έχουν σκοπό να εξυπηρετούν τις ανάγκες των ανδρών και να τονίζουν την υπεροχή τους.⁹³

Η σεξουαλική κοινωνικοποίηση που έχει δεχτεί το άτομο από ένα υπερσεξουαλικοποιημένο περιβάλλον (Mc Nair, 2002), ενθαρρύνει τον "σεξουαλικό αυτισμό". «Καθώς το άτομο ζει σε ένα πραγματικό και ένα συμβολικό κόσμο ταυτόχρονα, οι συμβολικές παρουσιάσεις εξυπηρετούν συχνά την κατανόηση άλλων νοημάτων, αφού τα απλοποιούν, τα συστηματοποιούν, τα γενικεύουν και τα ερμηνεύουν. Τα μέσα μαζικής επικοινωνίας αποτελούν έναν σημαντικό παραγωγό τέτοιων συστημάτων συμβόλων που συμβάλουν στην κατασκευή της κοινωνικής πραγματικότητας»⁹⁴. Έτσι, το άτομο ως σεξουαλικά δρών εμφανίζεται «μόνο, αντιμέτωπο με το άπειρο των επιλογών και την "τυραννία των δυνατοτήτων" που του παρέχει η καπιταλιστική αγορά (δύναται να αποκτήσει οποιοδήποτε σεξουαλικό προϊόν επιθυμεί σε εξαιρετικά προσιτή τιμή και με έναν μανδύα απόλυτης μυστικότητας). Μαθαίνει να αντιλαμβάνεται το σεξ ως κατανάλωση φυσικών χαρακτηριστικών και τεχνικής μαεστρίας ενός σεξουαλικού παρτενέρ χωρίς

⁹¹ «Οι απελευθερωμένες τάσεις και η πληθώρα των επιλογών καλλιεργούν υπερβολικές προσδοκίες και εγκλωβίζουν τον άνδρα στο κυνήγι της τελειότητας. Οι αλλαγές στα πρότυπα, η σύνδεση της ομορφιάς με την επιτυχία, ο τόνισμός της σεξουαλικότητας του τέλειου κορμιού, έχουν υποβάλει τα άτομα σε μία ατέρμονη προσπάθεια για την κατάκτηση του απόλυτα όμορφου που γίνεται μαρτύριο σε πολλές νεαρές αλλά και όμορφες γυναίκες. Η εμμονή στη «σωματική ατέλεια» αποτελεί την ψυχική ασθένεια της εποχής μας».

Ασκητής, Θ. (1997), Ο Μύθος, τα προβλήματα και η προσέγγιση του σήμερα, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα, σελ.108

⁹² Τσαλίκου Φ. (1999), Ψυχολογία της Καθημερινής ζωής, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 140,141

⁹³ Αντωνοπούλου, Χρ. (1999), Κοινωνικοί Ρόλοι των δύο φύλων, Εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα, σελ. 53

⁹⁴ Λαμπροπούλου, Εφ. (1999), Η κατασκευή της κοινωνικής πραγματικότητας και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ.30-32

πρόσωπο, μία μονόπλευρη ενέργεια που αποσκοπεί στη δική του ηδονική ικανοποίηση και μόνο»⁹⁵.

Το διαδίκτυο επίσης συντέλεσε σημαντικά στην ανάπτυξη μία νέας σεξουαλικότητας η οποία απεμπλέκεται από τα χωρικά όρια⁹⁶ και συντελεί στην εξιδανίκευση της σεξουαλικής εικόνας (μέσω τεχνολογικών τρικ) αλλά και στον τεχνολογικό κατακερματισμό των σωμάτων (π.χ. ερασιτεχνική πορνογραφία με σκοπό το sexting, dick pics κ.α.⁹⁷). Η δομή του διαδικτύου πρόσφερε το έδαφος για μία νέα δημόσια σφαίρα σύμφωνα με τις αρχές της χαμπερσιανής θεωρίας του λόγου⁹⁸, ενώ επιτρέπει στις νέες γυναίκες να ενισχύσουν το "ναρκισσισμό" τους επιδεικνύοντας τα κάλλη τους μπροστά σε ένα άπειρο αριθμό εν δυνάμει θαυμαστών και αντίστοιχα στους άνδρες να καταναλώσουν το θέαμα ("κουλτούρα της σεξουαλικής επίδειξης"). Η «σεξουαλική εξομολόγηση, η διαμεσολαβημένη σεξουαλική αποκάλυψη και έκθεση αποτελούν κομμάτι της ευρύτερης σεξουαλικοποίησης της κυρίαρχης κουλτούρας⁹⁹. Τα μέσα σεξουαλικής αποκάλυψης και επιδειξιομανίας φαίνεται να πολλαπλασιάστηκαν στις καπιταλιστικές κοινωνίες. Οι εξελίξεις αυτές πρέπει να ερμηνευθούν ως μέρος ενός ευρύτερου σεξουαλικοποιημένου "πολιτισμού της εξομολόγησης" και της σεξουαλικής, δημόσιας οικειότητας και να ερμηνευθούν όχι μόνο ως ένδειξη αλλαγής των κοινωνικών στάσεων αλλά και του εκδημοκρατισμού και της διαφοροποίησης του σεξουαλικού Λόγου¹⁰⁰. Αυτή η μετάβαση συντελείται σε ένα πλαίσιο συμπερίληψης

⁹⁵ Λιότζης, Ε. (υπό δημοσίευση). «Πορνογραφικοποίηση και σεξουαλικοποίηση: Προς μια σύνθετη προσέγγιση». Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας, τχ. 34

⁹⁶ «Η σημασία του χώρου και της απόστασης είναι καθοριστική στην προσέγγιση του Botler καθώς με τις νέες τεχνολογίες δεν εκμηδενίζονται οι αποστάσεις, όπως ισχυρίζεται η λαϊκή φιλολογία, αλλά αντίθετα αναδιαμορφώνεται ο χώρος και επανεισάγεται στο λόγο μας με νέους τρόπους. Οι νέες τεχνολογίες εισάγουν την όραση στην επικοινωνία, ο κυβερνοχώρος είναι το οπτικά πλήρες»

Σκαρπέλος Γ, (1999), Terra Virtualis, η κατασκευή του κυβερνοχώρου, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα, σελ. 92

⁹⁷ Όπως λέει ο Stelter P. ήρθε η εποχή που οι θεατές έπιασαν την κάμερα και οι αναγνώστες έγιναν συγγραφείς. Πρόκειται για ένα μελλοντικό κοινό της διασύνδεσης και της συμμετοχής σε ένα συλλογικό αφήγημα.

Τσενέ, Λ. (2012), Από την κρίση των ΜΜΕ στα social media, Εκδόσεις Αιώρα, Αθήνα, σελ. 158

⁹⁸ Λιότζης, Ε. (2010). «Από την κοινωνία πολιτών στην "κοινωνία πορνό": Η περίπτωση του bourdela.com», Ζητήματα Επικοινωνίας, τχ. 11, σελ. 87-101

⁹⁹ Στο διμηνιαίο Φοιτητικό περιοδικό Chill out (freepress) που διανέμεται στο Πάντειο, τεύχος 46, 04/05/2016, σελ. 61 σε άρθρο με θέμα τις δύσκολες ερωτήσεις που θέλει να κάνει ένας άνδρας σε μία γυναίκα συγκαταλέγονται: "Θα κάνατε ποτέ τριό;", "Πόσο συχνά αυνανίζεστε;" (με το σχόλιο «τους διεγείρει πολύ») και "Έχετε κάνει ποτέ σεξ με κορίτσι;" («Δεν υπάρχει άντρας που να μη θέλει να ρωτήσει το κορίτσι του αν έχει κάνει κάτι τέτοιο. Είναι η φαντασίωση που υπάρχει σε κάθε αντρικό εγκέφαλο»)

¹⁰⁰ Ο Umberto Eco επισημαίνει όμως ότι «οι διαδικασίες αποχωρικοποίησης των πληροφοριών και αποδέσμευσής τους από τα κοινωνικά συμφραζόμενα (λεκτική παγκοσμιοποίηση) οδηγούν σε αύξηση των επικοινωνιακών δυνατοτήτων και όχι σε απώλεια περιεχομένων. Αντίθετα αυξάνεται ο

όλο και περισσότερων στοιχείων “πραγματικής σεξουαλικής εμπειρίας” και “αναοριοθέτησης των εκάστοτε σεξουαλικών συνηθειών και κανόνων” από τους χρήστες νέων τεχνολογιών»¹⁰¹.

Η διαδικασία τεμαχισμού και κατανάλωσης των σωμάτων (ιδίως των γυναικείων) στα social media¹⁰², υπό μία έννοια δεν διαφέρει σημαντικά από την πορνική κατανάλωση τους. Ο άνδρας δαπανά ένα σημαντικό μέρος του χρόνου του παρακολουθώντας γυναικείες σωματικότητες (στο πλαίσιο της μεταφεμινιστικής σεξουαλικής υποκειμενοποίησης της γυναίκας) μπροστά σε οθόνες. Το σώμα μίας γυναίκας που εκτίθεται στα κοινωνικά δίκτυα καταναλώνεται μαζικά, προκαλώντας τα σχόλια των χρηστών (τα οποία συχνά έχουν σεξουαλικό/πορνογραφικό περιεχόμενο), καταλήγοντας σε έναν οίονοι δημόσιο, ομαδικό, ταυτόχρονο αυνανισμό¹⁰³. Ο άνδρας τεμαχίζει το γυναικείο σώμα, το βαθμολογεί και το καταναλώνει ηδονοβλεπτικά, γινόμενος πολλές φορές ιδιαιτέρως σκληρός, αυστηρός και επικριτικός¹⁰⁴. Αντίστοιχα σε έναν οίκο ανοχής, παρατηρεί, αντικειμενοποιεί, τεμαχίζει το γυναικείο σώμα και στη συνέχεια το καταναλώνει δια ζώσης αυτή τη φορά. Οι γυναίκες υιοθετούν αυτή τη συμπεριφορά στα πλαίσια της μεταφεμινιστικής σεξουαλικής ενδυνάμωσης¹⁰⁵. Πρόκειται για μία σύγχρονη τάση της οποίας οι επιπτώσεις στο σχηματισμό υποκειμενικότητας, δεν έχουν καταγραφεί ακόμη από την επιστημονική κοινότητα. Παρατηρείται όμως, μία έντονη ροπή για σεξουαλική έκθεση μέσω των κοινωνικών δικτύων και μία απελευθέρωση του σεξουαλικού λόγου, γεγονός που μπορεί να οφείλεται στην “κουλτούρα του δωματίου” (bedroom

σημασιολογικός προσανατολισμός των πληροφοριών δηλαδή η βαρύτητα της σημειωτικής πληροφορίας»

Umberto, E. (1989), θεωρία Σημειωτικής, Εκδόσεις Γνώση, Αθήνα, σελ.74

¹⁰¹Λιότζης, E.(2010). «Από την κοινωνία πολιτών στην “κοινωνία πορνό”: Η περίπτωση του bourdela.com», Ζητήματα Επικοινωνίας, τχ. 11, σελ.87-101

¹⁰²«Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι εφαρμογές που επιτρέπουν τη διασύνδεση των ανθρώπων σε συγκεκριμένες πλατφόρμες και τη διάδρασή τους μέσω διαμοιρασμού περιεχομένου σε μορφή κειμένου, φωτογραφιών, βίντεο, links ή και εφαρμογών. Έτσι, παράγεται ένα «User-Created Content – UCC» περιεχόμενο δημιουργημένο από τον ίδιο το χρήστη, το οποίο προφανώς προϋποθέτει την παραγωγή έργου από τον χρήστη του διαδικτύου και των νέων τεχνολογιών επικοινωνίας και πληροφορίας, το οποίο περιλαμβάνει διάφορες μορφές δημιουργίας: γραπτή, ακουστική, εικονική (παραστατική) αλλά και συνδυασμό τους».

Ρήγου, Μ.(2014), Από την ψηφιακή επανάσταση στην ψηφιακή επιτήρηση, Εκδόσεις Σιδέρη, Αθήνα, σελ. 247, 261

¹⁰³Στοιχεία από Διαδικτυακή Έρευνα (βλέπε Παράρτημα)

¹⁰⁴Featherstone, M. (1996), Cyberspace, cyberbodies, cyberpunk, Cultures of technological embodiment, Publications Sage, London, p.149

¹⁰⁵Η Levy A. ενίσταται υποστηρίζοντας ότι η “κουλτούρα του ξέκωλου” στην ουσία δεν είναι προοδευτική, αλλά ξεκάθαρα εμπορική.

culture)¹⁰⁶. Την ίδια στιγμή ακόμη και η εικονογραφία (ερασιτεχνικό πορνογραφικό υλικό) που στέλνεται προσωπικά σε κάποιον, διαχέεται με μεγάλη ταχύτητα μεταξύ των ομόφυλων και χωρίς καμία αναστολή από τον πομπό που κοινοποιεί το εν λόγω υλικό για την έκθεση ιδιωτικών στιγμών τρίτου ατόμου. Όλοι μοιάζουν διαθέσιμοι να καταναλώσουν και να καταναλωθούν. Η πορνική κουλτούρα βρίσκεται σε πλήρη έξαρση.

Η σεξουαλική διάδραση μέσω διαδικτύου και συγκεκριμένα μέσω του κυβερνοσέξ (cybersex), το οποίο μπορεί να λάβει πολλές μορφές και το οποίο φυσικά έχει ενταχθεί στις πορνικές υπηρεσίες, αποτελεί επίσης σημαντική τάση¹⁰⁷. Ο Μπάτμαν Μπ. σχολιάζει στοχαστικά πως πρόκειται για ένα «μοναχικό παιχνίδι αλληλεπίδρασης στο διαδίκτυο, για έναν τύπο διαστρεβλωμένης σεξουαλικότητας, που είναι για το κλασσικό σεξ ότι η χιπ χοπ για την οπερέτα, δηλαδή πολύ της μόδας.

¹⁰⁶Οι χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης φαίνεται να είναι εξαιρετικά πρόθυμοι να μπουν στη βιτρίνα του facebook (και άλλων κοινωνικών δικτύων) σαν να είναι προϊόντα στο ράφι ενός σούπερ μάρκετ, να κάνουν το μάρκετινγκ του εαυτού τους και να προσπαθήσουν να ξεχωρίσουν από το σωρό των εκατομμυρίων στοιβαγμένων "εικονοπροσώπων". Αυτή η συνθήκη αυξάνει σημαντικά τον ανταγωνισμό μεταξύ των χρηστών και έτσι όσο πιο αποκαλυπτικός γίνεις, τόσο πιο πολλά λάικ. Ένα συνεχές αδιάκοπο κυνήγι να πουλήσεις το τομάρι σου όσο πιο πολύ μπορείς. «Η αλλαγή της υποκειμενικότητας στη μετανεωτερική κοινωνία συμβαδίζει με μία μεγαλύτερη αυτονόμηση του σύμπαντος των δικτύων στα οποία τα άτομα δρουν και τα οποία με την ακεντρική, κατακερματισμένη δομή τους βάζουν την σφραγίδα τους στις προσωπικότητες των ατόμων. Τίποτα δεν είναι πιο ξένο για την εποχή μας από τη ιδέα ενός υποκειμένου που θα μπορούσε να υπάρξει μέσα και έξω από τον εαυτό του. Το άτομο πλέον δημιουργείται από τα δίκτυα σχέσεων στα οποία δρα και με τις δυνατότητες που παράγονται από αυτά, υπερβαίνοντας σε αυτά τα πλαίσια τον εαυτό του». Ζερή Π. (2006), Ψηφιακά δίκτυα, γνώση και δημόσια πολιτική, Τυπικές και άτυπες μορφές διακυβέρνησης του δικτύου των δικτύων, Εκδόσεις Σιδέρης, Αθήνα σελ 167

¹⁰⁷Gauntlett, D. (2008), Media, Gender and Identity, Rotledge Press, London, p.117

«Το cybersex μπορεί εύκολα να προκαλέσει εξάρτηση λόγω της εύκολης πρόσβασης, της ανωνυμίας και της σεξουαλικής ευχαρίστησης που προσφέρει. Το φαντασιωστικό σενάριο και το ερωτικό σκηνικό που φτιάχνει στο μυαλό του το άτομο, το εμπλέκει όχι μόνο σεξουαλικά αλλά και ψυχολογικά. Ο εθισμός χρίζει αντιμετώπισης και θεραπείας. Είναι γρήγορο και προσιτό, ενώ η ανωνυμία δίνει χώρο για πειραματισμό με συμπεριφορές ή φαντασιώσεις που σε πραγματικές συνθήκες είναι δύσκολο ή μη επιτρεπτό να εκφραστούν. Η απουσία της φυσικής επαφής δίνει την αίσθηση ότι δεν απατώ την σύντροφό μου. Έρευνες έχουν δείξει ότι άνθρωποι που αφιερώνουν πολύ χρόνο στο διαδίκτυο είναι πιο επιρρεπείς στο διαδικτυακό σεξ. Το διαδικτυακό σεξ δεν αφορά μόνο άτομα που είναι μόνα ή δεν βρίσκονται σε σχέση, αλλά άτομα που είναι σε σταθερή μακροχρόνια σχέση ή σε γάμο. Το διαδικτυακό σεξ με σκοπό την οργασμική κορύφωση με αναντιστικό τρόπο, έχει διαδοθεί αρκετά στη χώρα μας την τελευταία 10ετία. Η εμφάνιση του ίντερνετ έχει αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο τα ζευγάρια και οι οικογένειες αλληλεπιδρούν. Έδωσε τη δυνατότητα της πρόσβασης σε ένα πλήθος δραστηριοτήτων και ανθρώπων και στη ταυτόχρονη έντονη χρήση της φαντασίωσης. Ενώ είναι πιθανό να οδηγεί σε παθολογικές συμπεριφορές καθώς η επιθυμία φαίνεται να αντιστοιχεί στον εθισμό που προκαλείται από τη συνήθεια του καπνίσματος (και συγκεκριμένα από τη νικοτίνη). Η επικοινωνία γίνεται αφαιρετική, σκληρή και ρεαλιστική στους ρυθμούς των ηλεκτρονικών υπολογιστών (το ερωτικό παιχνίδι φαίνεται να έχει μετακυλήσει εκεί). Άνθρωπος και υπολογιστής σε τέλεια ερωτική συνύπαρξη. Ενώ καταγράφεται μία γλωσσική ένδεια που χαρακτηρίζεται από λέξεις άδειες, κατασκευασμένες από την κασέτα του σεξουαλικά επιτυχημένου. Ένας έλληνας που ψάχνεται γενικότερα μεθυσμένος από τις αλλαγές και τις απελευθερωμένες τάσεις που τον κατακλύζουν καθημερινά».

Ασκητής, Θ. (1997), Ο Μύθος, τα προβλήματα και η προσέγγιση του σήμερα, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα, σελ. 33, 49

Τα άτομα μπορούν χωρίς να μετακινηθούν να γευτούν όλες τις ηδονές, πολλαπλούς σεξουαλικούς συντρόφους, σεξ κατ' επιλογή, oral service κ.α. Γιατί να εκθέτουμε τον εαυτό μας στην αποτυχία όταν μπορούμε να ανοίξουμε τον υπολογιστή μας;»¹⁰⁸ Ενώ, η Levy A. ισχυρίζεται ότι η σύγχρονη σεξουαλικότητα και οι αναπαραστάσεις της σεξουαλικότητας στα παραδοσιακά και ψηφιακά μέσα επικοινωνίας, «έφεραν τον πολιτισμό μας πολύ πιο κοντά στην αισθητική και τις αντιλήψεις του ξέκωλου»¹⁰⁹.

Εν κατακλείδι, ο Λάζος Γ. διαπιστώνει ότι «στο πλαίσιο ενός κοινωνικού συστήματος που επιτάσσει την ευελιξία, την απουσία δεσμεύσεων, τη διαγραφή της ηθικής μνήμης, τη μετατροπή της τιμής σε τιμές και τη μονιμότητα του προσωρινού, η ερωτική επαφή ήδη δέχτηκε την πρώτη και βασική ήττα με τη μετάπτωση, την υποβάθμιση σε σεξουαλική επαφή (σεξουαλική χειραφέτηση ως έκπτωση). Αντί να αναπτυχθούν και να γενικευθούν οι (μη εμπορευματικές) λογικό-συναισθηματικές πτυχές της ερωτικής επαφής, απαλλοτριώθηκαν στη σύγχρονη κοινωνία της αγοράς, με αντάλλαγμα το δικαίωμα σε έναν (εμπορευματικό) ενισχυμένο ηδονισμό κάτω από τη δικτατορία της πορνογραφίας. Με την πορνοποίηση της σεξουαλικής επαφής, η ερωτική επαφή αποτελεί πλέον ανέφικτη πολυτέλεια, ακατανόητη σχέση».¹¹⁰

Έτσι, ίσως ο πελάτης του 21ου αιώνα είναι αντιμέτωπος με μία καινοφανή σεξουαλική καταπίεση που απαιτεί να είσαι σεξουαλικά υπερενεργός (δηλαδή από τη σεξουαλική εγκράτεια/αδράνεια παρατηρείται μετατόπιση προς την σεξουαλική καταπίεση της υπερδραστηριότητας¹¹¹). Ενώ, η αντικειμενοποίηση της σεξουαλικής επαφής, η έμφαση στην τεχνική και τα φυσικά χαρακτηριστικά, το απρόσωπο σεξ με ψυχαγωγική κατεύθυνση, μπορεί να μην κινητοποιούν/ενθαρρύνουν απαραίτητα τον πελάτη να καταστεί πελάτης, αλλά σαφώς μία τέτοια σεξουαλική κουλτούρα δεν αποτρέπει, αλλά ενδεχομένως νομιμοποιεί τη χρήση κάποιου προς σεξουαλική εκτόνωση είτε εγχρήματα, είτε όχι.

¹⁰⁸ Μπάντμαν, Μπ. (2000), Σύντομη ιστορία του σεξ, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.218

¹⁰⁹ Levy, A., (2011), Θηλυκές Φαλλοκράτισσες, Εκδόσεις Κουκκίδα, Αθήνα, σελ. 41

¹¹⁰Θέση με την οποία φαίνεται να συνηγορεί ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης, για αυτό επιλέγει την εμπορευματοποιημένη, αντικειμενοποιημένη μορφή του έρωτα, την πορνική επαφή.
Λάζος, Γ. (2002), πορνεία και διεθνική σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα, Ο Πελάτης, εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ 268

¹¹¹Οτιδήποτε άλλο σε καθιστά μη φυσιολογικό, μη άντρα.

2.4 Η Πορνογραφία ως βασικός φορέας σεξουαλικής κοινωνικοποίησης¹¹²

Αναμφίβολα ο 21^{ος} αιώνας είναι ο αιώνας της πορνογραφίας (και συγκεκριμένα της ψηφιακής πορνογραφίας). Είναι ο αιώνας που προσέθεσε μία σημαντική αλλαγή στην αισθητική μας, στον τρόπο που χειριζόμαστε τη γλώσσα, στον τρόπο που επικοινωνούμε, που φλερτάρουμε ή που δεν φλερτάρουμε, που ντυνόμαστε, που αναπαραγόμαστε, που διαμορφώνονται οι έμφυλες σχέσεις. Ποια μπορεί να είναι όμως, η σχέση της πορνογραφίας με την πορνεία, επηρεάζει η έκθεση σε πορνογραφικό υλικό τη ζήτηση για πορνικές υπηρεσίες, πως διαμορφώνει η πορνογραφία ως νέος παράγοντας σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης¹¹³ έναν νέο τύπο πελάτη, είναι η κατανάλωση πορνογραφίας κατανάλωση διαμεσολαβημένης πορνείας και τέλος ποιες είναι οι επιδράσεις (αν υπάρχουν) της πορνογραφίας στη σεξουαλικότητα μας;

Ας ξεκινήσουμε όμως από την αρχή, και συγκεκριμένα με το τι ορίζεται ως πορνογραφία. «Ένας περιγραφικός ορισμός που αποφεύγει τις μανιχαϊστικού τύπου αξιολογικές κρίσεις, είναι αυτός των Σαρικάκη Κ., Τσαλίκη Α. που νοεί την πορνογραφία ως τη ρητή απεικόνιση γεννητικών οργάνων και σεξουαλικών πρακτικών με σκοπό τη σεξουαλική διέγερση. Ο γενικός ορισμός των Heider και Harp δίνει μία έμφαση στο έμφυλο χαρακτήρα της πορνογραφίας, ορίζοντάς την ως σεξουαλικά κείμενα, φωτογραφίες και κινούμενες εικόνες που έχουν παραχθεί για τη διέγερση και την ικανοποίηση ενός κατά βάση ανδρικού ακροατηρίου. Ενώ, η Green επισημαίνει ότι το πορνό δεν είναι τόσο ένα είδος αισθητικής (τέχνης), όσο μία σειρά δημιουργημάτων που προσδιορίζονται από το ότι αποτελούν κατά βάση υλικό για

¹¹²Η συγκεκριμένη υποενότητα προέκυψε (έπειτα από τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας), ως "απαίτηση" των επιτακτικών αναφορών των συνεντευξιαζόμενων πελατών στην πορνογραφία και στο πώς αυτή έχει επηρεάσει τον τρόπο που συνενεύσκονται σεξουαλικά.

¹¹³«Σύμφωνα με το EU kids Online (2009) η επαφή με πορνογραφικό υλικό είναι η δεύτερη πιο συνηθισμένη επικίνδυνη δραστηριότητα των παιδιών στο διαδίκτυο –ύστερα από τη διάθεση προσωπικών δεδομένων. Το φύλο φαίνεται να αποτελεί έναν καθοριστικό παράγοντα καθώς το 44% των αγοριών είδαν τυχαία πορνογραφικό υλικό, ενώ το 56,5% το έψαξε ηθελημένα, σε αντιπαράβολή με το 28% και το 11% των κοριτσιών αντίστοιχα, με τα αγόρια να αποτελούν συχνούς εξερευνητές τέτοιου υλικού και τα κορίτσια να αναστατώνονται περισσότερο στη θέα προσβλητικού, βίαιου και πορνογραφικού υλικού. Από 12 ετών το ένα τρίτο των εφήβων παρακολουθεί e-πορνογραφία. Μερικοί θεωρητικοί φτάνουν στο σημείο να πουν ότι η τηλεόραση είναι υπεύθυνη στην πραγματικότητα για την "εξαφάνιση της παιδικότητας"»

Τσαλίκη, Α. (2008), Παιδιά και Διαδίκτυο στην Ελλάδα: Έρευνα για τη σχέση παιδιών και διαδικτύου 2008-2009, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα επικοινωνίας και Μέσων μαζικής ενημέρωσης, Αθήνα

αυνανισμό»¹¹⁴. Στην ύστερη νεωτερικότητα η ευρεία διαθεσιμότητα πορνογραφικών αναπαραστάσεων αντιστοιχεί σε ένα εξίσου μεγάλο φιλοθεάμων κοινό.

Όσον αφορά την Ελλάδα, τα στοιχεία για την ψηφιακή πορνογραφία (e-pornography) κατέταξαν την χώρα μας στην 21 θέση παγκοσμίως για το 2016¹¹⁵, με μέσο χρόνο παραμονής σε πορνογραφικά site τα 8 λεπτά και 58 δευτερόλεπτα και ώρες αιχμής 15:00 με 16:00 (δηλαδή ώρες εργασίας). Η χρήση του κινητού τηλεφώνου¹¹⁶ για την έκθεση σε πορνογραφικό υλικό στη χώρα μας βρίσκεται πιο κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (όπου μοιράζονται ισομερώς η χρήση pc και κινητού), επιμένοντας στη χρήση PC, ενώ μία ακόμη ιδιοτυπία αποτελεί η προτίμηση στις ελληνικές παραγωγές, με τη θεματολογία βέβαια να μεταβάλλεται ανάλογα με το ηλικιακό φάσμα, ενώ το ποσοστό των γυναικών που παρακολουθεί πορνογραφικό υλικό στη χώρα μας ανέρχεται στο 24%¹¹⁷. Οι θρησκευτικές εορτές φαίνεται επίσης να επηρεάζουν την επισκεψιμότητα σε πορνογραφικά site (με την Πρωτοχρονιά και την Κυριακή του Πάσχα να σημειώνεται η μεγαλύτερη πτώση). Η Ελλάδα λοιπόν, φαίνεται να ακολουθεί πιστά την παγκοσμιοποιημένη κουλτούρα του πορνό, διαδραματίζοντας μάλιστα πρωταγωνιστικό ρόλο. Σύμφωνα με την

¹¹⁴Λιότζης, Ε.(2010). «Από την κοινωνία πολιτών στην “κοινωνία πορνό”: Η περίπτωση του bourdela.com», Ζητήματα Επικοινωνίας, τχ. 11, σελ.87-101

¹¹⁵Σύμφωνα με έρευνα του Ανδρολογικού Ινστιτούτου Αθηνών σε δείγμα 1.700 ανδρών σε μόνιμη σχέση ή γάμο, ο δείκτης υπερσεξουαλικής συμπεριφοράς φάνηκε να σχετίζεται με υπερβολική χρήση πορνογραφίας, υπερβολική συχνότητα αυτοϊκανοποίησης, υπερβολική χρήση κυβερνοσέξ (cybersex), μεγάλη συχνότητα τηλεφωνικού σεξ και μεγάλη συχνότητα πληρωμένου σεξ. Για τον κ. Κωνσταντίνιδη «μέσα από αυτές τις διαδικασίες μπορούν πιο εύκολα να αποδείξουν ότι μπορούν. Καθώς ο άνδρας αυτός αντιμετωπίζει σεξουαλική δυσκολία, βαριέται, φοβάται και προσπαθεί να γίνει υπερσεξουαλικός μήπως ξεπεράσει τη βαρεμάρα που κρύβει κατάθλιψη, στυτική δυσλειτουργία, παραφυλίες, ενοχές, ανασφάλειες. Το διαδικτυακό σεξ θα οδηγήσει τον άντρα φαινομενικά σε μία υπερδραστική σεξουαλική ζωή γιατί πάλι στο υπόστρωμα κρύβεται η ανικανότητα και η στυτική δυσλειτουργία. Η ερωτική βαρεμάρα οδηγεί πολλούς άνδρες στην αναζήτηση φαντασιώσεων μέσω διαδικτύου και πληρωμένου σεξ που νομίζουν ότι θα αντιμετωπίσουν την σεξουαλική δυσκολία. Αναπτύσσει μία μοναχική παράλληλη υπερσεξουαλικότητα ενδυναμώνοντας την αρσενική του ταυτότητα με ψευδοτρόπους επιλέγοντας την εύκολη λύση και αφήνοντας την γυναίκα μόνη ταυτισμένη με ένα ασεξουαλικό προφίλ ή ταυτισμένη ως μη επιθυμητή, καθώς δεν ταυτίζεται με μία γκροτέσκα γυναικεία μορφή του φαντασιακού».

¹¹⁶Η εταιρία Android πρόσφατα αποφάσισε να λανσάρει μία νέα εφαρμογή για άμεση πρόσβαση σε πορνογραφικό υλικό από το κινητό τηλέφωνο.

www.MiCandi.com, 15/06/2015

¹¹⁷Η Ελληνίδα ακολουθώντας το θεματικό προφίλ των υπόλοιπων ευρωπαϊκών χωρών (εξαίρεση αποτελεί η Γερμανία) αρέσκεται στο να παρακολουθεί “ομοφυλοφιλικό σεξ” μεταξύ γυναικών (με μέσο χρόνο παραμονής τα 9 λεπτά και 50’). Το γεγονός μπορεί να ερμηνευθεί ποικιλοτρόπως και να αποκτήσει ανάλογα με το θεωρητικό πλαίσιο και τις παραμέτρους που λαμβάνονται υπόψη (όπως σε τι ποσοστό το κοινό είναι ομοφυλόφιλο ή αμφιφυλόφιλο) διαφορετικές κοινωνιολογικές ή ψυχομετρικές ερμηνείες, (όπως π.χ. ότι η απουσία του φαλλού από το γυναικείο φαντασιακό μπορεί να είναι μία ένδειξη δυσάρεστων ετεροφυλοφιλικών σεξουαλικών επαφών ή καταγράφει μία διάθεση ταύτισης των γυναικών με το αντρικό φαντασιακό ή μία προτίμηση στις ομοφυλοφιλικές σκηνές οι οποίες αποτυπώνουν συνήθως λιγότερη βία κ.α.): Τα στοιχεία αφορούν τους 3 πρώτους μήνες του 2016 και την δημοφιλή ιστοσελίδα [pornhub](http://pornhub.com) www.topontiki.gr, 30/03/2016

ιστοσελίδα PornWatchers.com, σε δύο μόνο δημοφιλή πορνογραφικά site, από το 2006 (όπου χρονολογείται η ίδρυση του Youporn) και μέσα σε μία δετία, η ανθρωπότητα παρακολούθησε 1,2 δισεκατομμύρια χρόνια πορνογραφικών αναπαραστάσεων (αριθμός που μεταφράζεται σε 93 δισεκατομμύρια views, τα οποία συνοδεύτηκαν από 7,5 εκατομμύρια comments).¹¹⁸

Είναι εμφανής λοιπόν, «η μετάβαση του σεξ και της πορνογραφίας από μία άσεμνη και εκτός δημόσιας σκηνής (ob/scene) σε μία επί σκηνής (on/scene) αναπαράσταση. Μετάβαση η οποία προκύπτει ουσιαστικά από την «ανεμπόδιστη πρόσβαση σε ρητώς σεξουαλικό υλικό με την έννοια του πολλαπλασιασμού των πορνογραφικών και σεξουαλικών αναπαραστάσεων στις σύγχρονες κοινωνίες»¹¹⁹, όπως περιγράφηκε αριθμητικά παραπάνω. Η λέξη “πορνό” στο πλαίσιο της κανονικοποίησης¹²⁰ και ενσωμάτωσης (mainstreaming¹²¹) της πορνογραφίας στην καθημερινή κουλτούρα, αντικαθίσταται από περισσότερο ουδέτερους όρους όπως «ενήλικη διασκέδαση» και «υλικό ερωτικού περιεχομένου». Ο πρώτος όρος υιοθετήθηκε από τη βιομηχανία της πορνογραφίας για την απενοχοποιημένη διάχυσή της σε ευρείες μάζες (ανεξαρτήτως φύλου και ηλικίας) ενώ ο δεύτερος χρησιμοποιείται ως αντιπαράθεση στο έντεχνο ή μη.¹²² Τέλος, αν και

¹¹⁸ «Μια απλή αναζήτηση της λέξης “porn” δίνει 1,4 δις αποτελέσματα στο Google» www.diefni.gr, 20/12/2012

¹¹⁹ Λιότζης, Ε. (2010), «Από την κοινωνία πολιτών στην “κοινωνία πορνό”: Η περίπτωση του bourdela.com», Ζητήματα Επικοινωνίας, τχ. 11, σελ. 87-101

¹²⁰ Α) Κατατίθενται πάνω από 5.000 αιτήσεις/το έτος από νέους στην εταιρία πορνογραφικού υλικού Sirina προκειμένου να γίνουν πορνοστάρ. Σε αυτό συνέβαλλε σημαντικά η ένταξη επώνυμων στην πορνογραφική αγορά (π.χ. Τζούλια Αλεξανδράτου, Μαριάννα Ντούβλη) η οποία οδήγησε σε μία ραγδαία άμβλυνση του κοινωνικού στιγματισμού. (Σημειώνεται ότι 200.000 αντίτυπα DVD με πορνογραφικό υλικό του γνωστού μοντέλου εξαφανίστηκαν τις πρώτες ώρες κυκλοφορίας του, με το αντίτιμο να αγγίζει τα 20 ευρώ). www.ethnos.gr, 12/03/2013

Β) Η ερασιτεχνική πορνογραφία από ανθρώπους της διπλής πόρτας που παράγουν τα δικά τους βίντεο πορνό (γνωστά και ως sextape) απειλούν τις μεγάλες πορνοβιομηχανίες.

(Χωρίς να λείπουν και οι περιπτώσεις όπου γυρίζονται βίντεο ερασιτεχνικού πορνό για άλλους σκοπούς όπως η εκδίκηση ή απειλή για χρηματικό ή άλλο αντίτιμο (revenge pornography, sextortion)

Γ) Φωτογραφίες πορνογραφικής αισθητικής και αντίστοιχα σχόλια (comments) στα προφίλ γυναικών στα κοινωνικά δίκτυα αποδεικνύουν τη διάχυση και κανονικοποίηση της πορνογραφικής κουλτούρας και αισθητικής (π.χ. aftersex selfies, sexting με άγνωστα προφίλ, αισθησιακές φωτογραφίες συχνά ακόμη και ανήλικων κοριτσιών κ.τ.λ.) [Στοιχεία από διαδικτυακή έρευνα]

Δ) π.χ. Η παρακολούθηση πορνογραφικού υλικού από το ζευγάρι (και όχι μεμονωμένα από τον άνδρα) αποτελεί συχνή συμβουλή τηλεοπτικών σεξολόγων για την τόνωση και αναβάθμιση της λιμνάζουσας σεξουαλικής τους ζωής.

¹²¹ π.χ.: “Στιγμιότυπο” του βαθμού κανονικοποίησης της πορνογραφίας, αποτελεί π.χ., η υιοθέτηση από την πορνογραφική ιστοσελίδα Youporn των χρωμάτων της Γαλλικής σημαίας (όπως είχαν κάνει πολλά προσωπικά προφίλ, site θεσμών και δημόσια κτίρια) σε ένδειξη φόρου τιμής στα θύματα τρομοκρατικού χτυπήματος. www.lifo.gr, 16/11/2015

π.χ.: Η πορνογραφική φαντασίωση της σέξι νοσοκόμας υιοθετήθηκε από το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας στο διαφημιστικό του σποτ προκειμένου να ωθήσει το κοινό για εθελοντική αιμοδοσία.

¹²² Άλλος όρος που χρησιμοποιείται είναι «αισθησιακές ταινίες».

χρησιμοποιούνται οι όροι “μαλακό” και “σκληρό” πορνό, τα όρια ανάμεσα στο τι είναι πορνογραφικό και τι όχι, γίνονται όλο και πιο διάτρητα με την γενική τάση να οδηγεί σε μία συνεχή “εκτράχυνση” των σκηνών (gonzo)¹²³.

Η “πορνογραφικοποίηση” την ίδια στιγμή, αποτελεί έναν νεότευκτο όρο ο οποίος συνιστά κατά βάση «την ένταξη ρηματικών πρακτικών και Λόγων που σχετίζονται με την πορνογραφία στην κυρίαρχη κουλτούρα, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τις νέες τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας. Ο όρος στάθηκε η αφορμή για μία συζήτηση για την αναοριοθέτηση της σεξουαλικής κοινωνικοποίησης μέσω της εγχάραξης στοιχείων πορνογραφικού Λόγου, όπως επισημαίνει η Attwood F»¹²⁴. Σε αυτό το πλαίσιο, παρατηρούνται αναλύσεις σύμφωνα με τις οποίες τα επιμέρους χαρακτηριστικά των μετανεωτερικών κοινωνιών με προεξέχουσες τις “συνθήκες της εξατομίκευσης” και της “διευρυμένης καταναλωτικής κουλτούρας”, συνέτειναν στην κατασκευή συγκεκριμένων σεξουαλικών αξιών και πρακτικών, στη διάχυση των απελευθερωμένων σεξουαλικών συμπεριφορών και προσωρινών σχέσεων και στην ανάδυση του φαινομένου της «πορνογραφικοποίησης του πολιτισμού», όπου η αρμονική συνύπαρξη οικονομικής ελευθερίας, σεξουαλικής απελευθέρωσης και ελευθερίας της επιλογής δύνανται να προσδώσουν μία κομψή (“chic” όπως αναφέρει ο McNair B.) διάσταση στο πορνό και στην αγοραία αισθητική του σεξ.¹²⁵

Η πορνογραφία, διχάζει την ακαδημαϊκή κοινότητα διαμορφώνοντας δύο εκ διαμέτρου αντίθετες “σχολές” με τους μεν να τάσσονται υπέρ και τους δε κατά, αλλά με κοινό σημείο σύγκλισης, την αδιαμφισβήτητη έντονη παρουσία της πορνογραφίας στην λαϊκή κουλτούρα (popular culture). Έτσι, ενώ μπορεί να χρησιμοποιούνται κοινοί όροι και εννοιολογήσεις (όπως αυτός της “πορνοποίησης”¹²⁶ ή

Σαρικάκη, Κ. και Τσαλίκη, Λ.(2010), “Πορνογραφία, Κουλτούρα και Μέσα Επικοινωνίας: Προβληματισμοί γύρω από παλαιά και νέα φαινόμενα”, Ζητήματα Επικοινωνίας, Ειδικό Τεύχος (II), Αθήνα: Καστανιώτης, σελ.10-27

¹²³ Σύμφωνα με το Greek Porn Project που πραγματοποιήθηκε από την Τσαλίκη Λ. και μία ομάδα φοιτητών, παρατηρείται μία αύξηση των βίαιων σκηνών στην πορνογραφία.

¹²⁴ Λιότζης, Ε.(2010), «Από την κοινωνία πολιτών στην “κοινωνία πορνό”: Η περίπτωση του bourdela.com», Ζητήματα Επικοινωνίας, τχ. 11, σελ.87-101

¹²⁵ Α) Λιότζης, Ε.(2010). «Από την κοινωνία πολιτών στην “κοινωνία πορνό”: Η περίπτωση του bourdela.com», Ζητήματα Επικοινωνίας, τχ. 11, σελ.87-101

Β) Ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης κάνει συστηματική χρήση λεξιλογίου που προέρχεται από κατηγορίες πορνογραφίας (π.χ. MILF, GILF, GFE κ.τ.λ.).

Γ) McNair, B. (2005), Η κουλτούρα του Στριπτίζ, Εκδόσεις Σαββάλα, Αθήνα, σελ.220

¹²⁶ Ο όρος (πορνοποίηση) χρησιμοποιείται από τους Paasonen, Nikunen και Saarenmaa περισσότερο για λόγους απλούστευσης της ορθογραφίας και χωρίς σε καμία περίπτωση να θέλει να αποτυπώσει την τάση για εκπόρνευση και τη διάχυση μίας κουλτούρας του αγοραίου σεξ, αλλά ως αναλυτικό εργαλείο

“πορνογραφικοποίησης”) που αποτυπώνουν την παραπάνω παραδοχή, οι αναλύσεις διαφοροποιούνται όσον αφορά τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει αυτό το γεγονός στην πολιτισμική, κοινωνική και προσωπική ζωή. Πιο συγκεκριμένα, η όλη προβληματική διατυπώθηκε ως μια σχέση “αιτίου-αιτιατού” μεταξύ των πορνογραφικών αναπαραστάσεων, της σεξουαλικότητας και των μετρήσιμων συνεπειών τους στον πραγματικό κόσμο.¹²⁷ Ήδη από το 1960, ο φεμινιστικός κόσμος των Η.Π.Α. διασπάστηκε με τις μεν “ριζοσπαστικές” φεμινίστριες να τάσσονται κατά της πορνογραφίας ως μία αναπαράσταση που διαιώνίζει την πατριαρχία και την έμφυλη ανισότητα, (συμπορευόμενες όμως, με τους συντηρητικούς κύκλους της εποχής, αλλά για διαφορετικούς λόγους καθώς εκείνοι οι κύκλοι υπερασπίζονταν μία παραδοσιακή ηθική από μία μοραλιστική σκοπιά)¹²⁸ και από την άλλη, οι “προοδευτικές”(φιλελεύθερες) φεμινίστριες να υπερασπίζονται την πορνογραφία στο πλαίσιο της ελευθερίας του λόγου προκειμένου να μην συνταχθούν με τους συντηρητικούς κύκλους που την μάχονταν παραδοσιακά, αλλά και γιατί την θεώρησαν μία γροθιά στην ετεροκανονικότητα.¹²⁹ Από τότε δεν έχει αλλάξει σημαντικά η ακαδημαϊκή συζήτηση για την πορνογραφία με την ιδεολογική πόλωση να εμμένει. Έτσι, για τον Hardy για παράδειγμα, «δεν υφίσταται σχέση “αιτίου-αιτιατού” ανάμεσα στο ερέθισμα από τις αναπαραστάσεις στα ΜΜΕ και την ανθρώπινη αντίδραση. Αντιθέτως, θεωρεί ότι το αναπαριστώμενο κείμενο δεν καθορίζει το τι θα συμβεί στην πραγματικότητα, καθώς τα ανθρώπινα υποκείμενα μπορεί να ερμηνεύουν τις αναπαραστάσεις με αναπάντεχους τρόπους, να το χρησιμοποιούν για απρόσμενους σκοπούς, ενώ παράλληλα γνωρίζουν ότι τα κείμενα αυτά δεν είναι πραγματικά αλλά πρόκειται για κειμενικές αναπαραστάσεις των

στην κατανόηση των κοινωνικών μετασχηματισμών στο πεδίο ορατότητας της πορνογραφίας και ενσωμάτωσής της αισθητικής της ως κομμάτι της δημοφιλούς κουλτούρας.

Λιότζης, Ε.(2010). «Από την κοινωνία πολιτών στην “κοινωνία πορνό”: Η περίπτωση του bourdela.com», Ζητήματα Επικοινωνίας, τχ. 11, σελ.87-101

¹²⁷Σαδικάκη, Κ. και Τσαλίκη, Λ.(2010), “Πορνογραφία, Κουλτούρα και Μέσα Επικοινωνίας: Προβληματισμοί γύρω από παλαιά και νέα φαινόμενα”, Ζητήματα Επικοινωνίας, Ειδικό Τεύχος (II), Αθήνα: Καστανιώτης, σελ.10-27

¹²⁸Α)Λιότζης, Ε.(2010). «Από την κοινωνία πολιτών στην “κοινωνία πορνό”: Η περίπτωση του bourdela.com», Ζητήματα Επικοινωνίας, τχ. 11, σελ.87-101

Β) «Ένα πρώτο συνέδριο κατά της πορνογραφίας πραγματοποιείται το 1905, ως αντιστάθμισμα σε ένα κύμα χυδαιότητας που μαζί με την εφεύρεση της φωτογραφίας επιχειρεί να κατακλύσει της αγοράς». Μπαντμαν Μπ. (2000), Σύντομη ιστορία του σεξ, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.83

¹²⁹Σαδικάκη, Κ. και Τσαλίκη, Λ.(2010), “Πορνογραφία, Κουλτούρα και Μέσα Επικοινωνίας: Προβληματισμοί γύρω από παλαιά και νέα φαινόμενα”, Ζητήματα Επικοινωνίας, Ειδικό Τεύχος (II), Αθήνα: Καστανιώτης, σελ.10-27

Μέσων».¹³⁰ Με την ίδια ιδεολογική πλευση αλλά με διαφορετικά επιχειρήματα «η Paasonen S., η Nikunen K. και η Saarenmaa L. (στο βιβλίο *Pornification: Sex and Sexuality in Media Culture*, 2007), επιχειρηματολογούν ενάντια σε απλοποιημένες γενικεύσεις σχετικά με την πορνογραφία στο σημερινό επικοινωνιακό πεδίο (mediascape) και τονίζουν την ανάγκη αναγωγής στο σύγχρονο κοινωνικό, ιστορικό και πολιτιστικό πλαίσιο (contextualization). Ο Buckingham επίσης μέμφεται το μεθοδολογικό κομμάτι τέτοιων ερευνών (π.χ. η έρευνα της Papadopoulos που περιορίζεται σε ψυχολογικές θεωρίες) καθώς θεωρεί ότι ο θεατής δεν είναι θύμα χειραγώγησης, ενώ κρίνει ως απλοϊκή τη βάση αιτίου -αποτελέσματος»¹³¹. Τέλος, οι Jones και Carlin κρατούν μία επιφύλαξη στο ότι η δημόσια σφαίρα και η κυρίαρχη κουλτούρα έχουν άκρως πορνογραφικοποιηθεί, αν και παρατηρούν ότι οι δυτικές κοινωνίες βρίσκονται σε μία περίπλοκη πορεία αξιοσημείωτης φιλελευθεροποίησης των στάσεων τους απέναντι στην πορνογραφία και στις δημόσιες εμφανίσεις ρητά σεξουαλικών υλικών.¹³²

Από την άλλη, η "σχολή των επιδράσεων"¹³³, που έχει ταυτιστεί με πιο συντηρητικούς κύκλους, αναφέρεται σε μία σειρά από αρνητικές συνέπειες από την συστηματική παρακολούθηση πορνογραφικού υλικού τόσο σε ανήλικους, όσο και σε ενήλικες χρήστες, οι οποίες εμμέσως μπορεί να συσχετίζονται με την κατανάλωση αντικειμενοποιημένου σεξ, όπως είναι οι πορνικές υπηρεσίες. Ορισμένα επιχειρήματα συνοπτικά αναφέρονται στο ότι η πορνογραφία είναι μία μορφή σεξουαλικής βίας

¹³⁰ Α) Λιότζης, Ε. (2015). «Πορνογραφικοποίηση και σεξουαλικοποίηση: Προς μια σύνθετη προσέγγιση». *Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, τχ. 34.

Β) Η φράση ότι τα ΜΜΕ είναι η τέταρτη εξουσία, μάλλον αποτελεί μία μικρή έστω ρωγμή στην εν λόγω επιχειρηματολογία που θέλει να υποβαθμίσει την επιρροή της εικόνας και των μέσων στο άτομο, ως δρών υποκείμενο.

¹³¹ Σαρκάκη, Κ. και Τσαλίκη, Λ. (2010), "Πορνογραφία, Κουλτούρα και Μέσα Επικοινωνίας: Προβληματισμοί γύρω από παλαιά και νέα φαινόμενα", *Ζητήματα Επικοινωνίας*, Ειδικό Τεύχος (II), Αθήνα: Καστανιώτης, σελ. 10-27

¹³² Α) Σαρκάκη, Κ. και Τσαλίκη, Λ. (2010), "Πορνογραφία, Κουλτούρα και Μέσα Επικοινωνίας: Προβληματισμοί γύρω από παλαιά και νέα φαινόμενα", *Ζητήματα Επικοινωνίας*, Ειδικό Τεύχος (II), Αθήνα: Καστανιώτης, σελ. 10-27

Β) «Οι αναπαραστάσεις της σεξουαλικότητας και του φύλου πολλαπλασιάζονται και φτάνουν σε κάθε είδος κοινού έστω και αν δεν επιφέρουν άμεσα αποτελέσματα στις συμπεριφορές, αφού δεν συνδέονται πια με ισχυρούς μηχανισμούς ελέγχου και κυρώσεων όπως συνέβαινε άλλοτε με την εκκλησία ή τις τοπικές κοινότητες».

Maguani, M. (2008), *Γυναίκες Φύλο Κοινωνίες*, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα, σελ. 144

¹³³ Ένα παρακλάδι αποτελεί η "υπόθεση του εθισμού" (Habitualization Hypothesis). Παραδείγματος χάριν, η υπόθεση ότι η συνεχής προβολή βίας εξουδετερώνει τις συναισθηματικές και διανοητικές αντιδράσεις του κοινού το οποίο αρχίζει σιγά, σιγά να θεωρεί τη βία ως φυσικό γεγονός. Από τη άλλη δεν παρατηρήθηκαν αλλαγές των απόψεων αλλά αλλαγές στην πραγματική συμπεριφορά των ατόμων. Η διαδικασία είναι μάλλον ασυνείδητη.

Λαμπροπούλου Εφ. (1999), *Η κατασκευή της κοινωνικής πραγματικότητας και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας*, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ. 76, 77

καθώς αντικειμενοποιεί τις γυναίκες και ενθαρρύνει τη σεξουαλική βία εκ μέρους των ανδρών, ενώ εκφράζονται ανησυχίες σχετικά με τη διαφθορά και την υποβάθμιση των ηθικών αξιών γύρω από την αγάπη, τη συντροφικότητα, τον αναπαραγωγικό ρόλο του σεξ, την αλλοίωση των κοινωνικών σχέσεων αλλά και την ομαλή σεξουαλική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών (πρώιμη έναρξη της ερωτικής ζωής, εφηβική εγκυμοσύνη, χημική έκτρωση, υποβολή σε αισθητικές χειρουργικές επεμβάσεις, υιοθέτηση επικίνδυνων σεξουαλικών πρακτικών).¹³⁴

Κατά τη Φάρλεϊ Μ. η πορνογραφία είναι μία ειδική μορφή πορνείας όπου αυτή πραγματοποιείται και καταγράφεται. Πόρνες και πορνοστάρ δεν έχουν σημαντική διαφορά. Είναι όμως οι καταναλωτές πορνογραφικού υλικού, καταναλωτές διαμεσολαβημένης πορνείας; Είμαστε με λίγα λόγια όλοι "πορνοπελάτες"; Η Φάρλεϊ Μ. θεωρεί ότι για τους καταναλωτές, συμπεριλαμβανομένων των μέσων ενημέρωσης, «η πορνογραφία είναι η αυθεντική εμπειρία που έχουν από την πορνεία», εντάσσοντας και το στριπτίζ ως ένα είδος πορνείας. Ενώ, κλείνει μάλλον απαισιόδοξα λέγοντας ότι «η πορνεία είναι σήμερα ένα τοξικό πολιτιστικό προϊόν που σημαίνει ότι όλες οι γυναίκες είναι κοινωνικά προορισμένες να μετατρέπονται σε αντικείμενα, ούτως ώστε να είναι επιθυμητές, να φέρονται σαν πόρνες, να μιμούνται τη σεξουαλικότητα της πορνογραφίας»¹³⁵. Αντίστοιχους προβληματισμούς εκφράζει και η Guinn N., δηλαδή το κατά πόσο η πορνογραφία αποτελεί μέρος της σεξουαλικής εργασίας (sex work). Ο προβληματισμός δεν τίθεται τόσο «στη βάση του αν η πορνοστάρ είναι λιγότερο ή περισσότερο ηθική από την πόρνη, ούτε στη βάση του γιατί η πορνοστάρ να αποτελεί σεξουαλικό πρότυπο και η πόρνη όχι, αλλά στη βάση των κοινών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν και στο εάν εμείς οι απενοχοποιημένοι ηθικά ή πολιτισμικά καταναλωτές/θεατές συνειδητοποιούμε τις συνθήκες κάτω από τις οποίες δημιουργείται το υλικό που απολαμβάνουμε με λαγνεία»¹³⁶. Αυτή τη στιγμή ζητήματα που σχετίζονται άμεσα με τις συνθήκες παραγωγής της πορνογραφίας βρίσκονται στο περιθώριο της συζήτησης (όπως προβλήματα σωματικής υγείας και

¹³⁴Σαδικάκη Κ., Τσαλίκη Λ., (2012), Μέσα επικοινωνίας, Λαϊκή κουλτούρα και Βιομηχανία του Σεξ, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ.34, 60, 141

¹³⁵Σαδικάκη, Κ. και Τσαλίκη, Λ.(2010), "Πορνογραφία, Κουλτούρα και Μέσα Επικοινωνίας: Προβληματισμοί γύρω από παλαιά και νέα φαινόμενα", Ζητήματα Επικοινωνίας, Ειδικό Τεύχος (II), Αθήνα: Καστανιώτης, σελ.10-27

¹³⁶Σαδικάκη, Κ. και Τσαλίκη, Λ.(2010), "Πορνογραφία, Κουλτούρα και Μέσα Επικοινωνίας: Προβληματισμοί γύρω από παλαιά και νέα φαινόμενα", Ζητήματα Επικοινωνίας, Ειδικό Τεύχος (II), Αθήνα: Καστανιώτης, σελ.10-27

ακεραιότητας, ψυχολογικά προβλήματα κ.τ.λ.). Ενώ και νομοθετικά υπάρχει ένα κενό στη ρύθμιση και διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών εργασίας και εργασιακών δικαιωμάτων. Τα πρακτικά ζητήματα αυξάνονται καθώς οι συνθήκες παραγωγής γίνονται ολοένα και πιο δύσκολες με το πορνογραφικό περιεχόμενο να γίνεται ολοένα και πιο βίαιο.¹³⁷ Η χρήση προφυλακτικού είναι σχεδόν ανύπαρκτη κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων, η κατανάλωση ναρκωτικών ουσιών και αλκοόλ, η αντιμετώπιση μεταδιδόμενων νοσημάτων (ηπατίτιδα, γονόρροια, χλαμύδια, έρπητες, HIV /AIDS), τα τραύματα στο περίνεο, τα χημικά εγκαύματα, οι τραυματισμοί στο πρόσωπο ή στο σώμα, η ασφυξία, η κατάθλιψη, η σχιζοφρένεια, οι αυτοκτονίες, το μετατραυματικό στρες¹³⁸ και τα ψυχολογικά προβλήματα είναι πολύ συχνά, ενώ η υποβολή σε εγχειρητικές επεμβάσεις (σε στήθος και αιδού) είναι σχεδόν επιβεβλημένες¹³⁹. Όλα τα παραπάνω συνηγορούν στο ότι πρόκειται για μία "ευάλωτη ομάδα" που εκτίθεται σε υψηλούς σωματικούς και ψυχολογικούς κινδύνους (Grudzen, Ryan, Margold, Torres και Gelberg 2008)¹⁴⁰. Επιπροσθέτως, οι οικονομικές απολαβές δεν είναι υψηλές για όλους, ενώ δεν λαμβάνουν μερίδιο από τα κέρδη των ταινιών (όπως συμβαίνει στη μουσική βιομηχανία) παρά το γεγονός ότι το ψυχικό τίμημα είναι

¹³⁷ «Το 2009 τέθηκε σε εφαρμογή νόμος στη Μ. Βρετανία που απαγορεύει την "κατανάλωση" βίαιου πορνογραφικού περιεχομένου (και όχι την παραγωγή ή διακίνηση) στο πλαίσιο του σκανδιναβικού μοντέλου. Ως βίαιο περιεχόμενο ορίστηκε το υλικό εκείνο που δείχνει τραυματισμούς ανθρώπινου σώματος, νεκροφιλία και ζωοφιλία. Το γεγονός προκάλεσε ποικίλες αντιδράσεις, με τους μεν να θεωρούν ότι απειλούνται οι προσωπικές τους ελευθερίες, ιδιαίτερα η σεξουαλική έκφραση του σαδομαζοχισμού και τους δε να βρίσκουν ότι ο ορισμός είναι ιδιαίτερος περιοριστικός καθώς δεν περιλαμβάνει π.χ. το βιασμό, ούτε υιοθετεί πολιτικά αιτήματα των φεμινιστικών αγώνων».

Σαδικάκη, Κ. και Τσαλίκη, Λ.(2010), "Πορνογραφία, Κουλτούρα και Μέσα Επικοινωνίας: Προβληματισμοί γύρω από παλαιά και νέα φαινόμενα", Ζητήματα Επικοινωνίας, Ειδικό Τεύχος (II), Αθήνα: Καστανιώτης, σελ.10-27

¹³⁸ Η Φάρλεϊ Μ. ισχυρίζεται ότι τα 2/3 των εργαζομένων στο χώρο του σεξ υπέφεραν από διαταραχές λόγω μετατραυματικού άγχους (ΔΜΤΑ). Ο αριθμός αυτός είναι δύο φορές μεγαλύτερος από το ποσοστό των βετεράνων του Βιετνάμ με ΔΜΤΑ (συγκινησιακή απάθεια, επαναλαμβανόμενοι εφιάλτες, ξαφνικές μνήμες από το παρελθόν). Ενώ η σεξουαλική κακοποίηση στην παιδική ηλικία φτάνει το 65% με 90%.

Farley, M. (2004), «Bad for the Body, Bad for the Heart: Prostitution Harms Women Even if Legalized or Decriminalized», Violence Against Women, Vol. 10 (10), p.1087-1125

¹³⁹ Η πορνογραφική αισθητική φαίνεται να έχει επηρεάσει τα γυναικεία πρότυπα ομορφιάς τα οποία έχουν απομακρυνθεί σημαντικά από τα φυσικά, υπαρκτά χαρακτηριστικά και στοχεύουν στο ανέφικτο με τη χρήση πλαστικών επεμβάσεων. Παρεμπιπτόντως, η Ελλάδα είναι πρώτη στην Ευρώπη και δεύτερη στο κόσμο στις αισθητικές επεμβάσεις με πάνω από 140.000 επεμβάσεις για το 2011. Όσον αφορά τους άντρες στην Ελλάδα, πάνω από το 90% που υποβλήθηκαν σε αυξητική πέους, δεν την χρειάζονταν πραγματικά. (Οι επεμβάσεις προσθήκης στήθους στις ΗΠΑ από το 1992 και μέσα σε 8 χρόνια αυξήθηκαν πάνω από 700%. Ενώ η αύξηση της αιδιοπλαστικής οφείλεται επίσης στην αγωνία των γυναικών να ακολουθήσουν τα αισθητικά πρότυπα).

¹⁴⁰ Σαδικάκη, Κ., Τσαλίκη, Λ.(2010), "Πορνογραφία, Κουλτούρα και Μέσα Επικοινωνίας: Προβληματισμοί γύρω από παλαιά και νέα φαινόμενα", Ζητήματα Επικοινωνίας, Ειδικό Τεύχος (II), Αθήνα: Καστανιώτης, σελ.10-27

υψηλό καθώς παραδίδουν το πιο ιδιωτικό κομμάτι της ύπαρξής τους στη δημόσια κατανάλωση.¹⁴¹

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι πρόκειται για μία βιομηχανία που σκοπός της είναι το κέρδος και όχι το πώς θα μας αφυπνίσει σεξουαλικά ή το πως θα επέλθει η αναβάθμιση της σεξουαλικής μας ζωής, αλλά αποτελεί πεδίο ρυθμιστικών, πολιτικών και οικονομικών συναλλαγών. Έτσι, τόσο η παραγωγή, όσο και η κατανάλωση, δεν μπορούν να ξεφύγουν από τα όρια των σχέσεων εξουσίας και πολιτικής οικονομίας τονίζει η Madisson S.¹⁴² Ο McNair B. θεωρεί ότι η πορνογραφία είναι «η καπιταλιστική απάντηση στη λαϊκή απαίτηση για πρόσβαση και συμμετοχή στο σεξουαλικό λόγο». Στο πλαίσιο της πολιτικής οικονομίας της βιομηχανίας του πορνό, εφαρμόζονται μορφές οικονομικής συναλλαγής όπως η πώληση διαφημιστικού χώρου, η χρέωση μέλους, το τέλος παροχής κυκλοφορίας προς άλλους δικτυακούς τόπους κ.τ.λ..¹⁴³

[Στο συγκεκριμένο σημείο ανοίγει μία παρένθεση προκειμένου να καταγραφεί η επιρροή του σικ πορνό στην ματαφεμινιστική εικόνα που επιλέγει η σύγχρονη γυναίκα για τον εαυτό της. Αποτυπώνεται λοιπόν, μια σύγχρονη τάση που επενδύει στην κατασκευή μίας νέας, ετεροφιλόφιλης γυναίκας, η οποία συνειδητά και σκόπιμα παίζει με την σεξουαλική εξουσία που κατέχει¹⁴⁴. Από “παθητικά αντικείμενα” του ανδρικού βλέμματος, τώρα οι γυναίκες μετατρέπονται σε “ενεργά σεξουαλικά υποκείμενα” που “επιλέγουν” να παρουσιάσουν τον εαυτό τους ως αντικείμενο, γιατί ταυτίζεται με το πώς οι ίδιες εννοιολογούν την σεξουαλική τους απελευθέρωση.¹⁴⁵

¹⁴¹ «Πουλάνε κάτι πολύ περισσότερο από μία δεξιότητα όπως ο ηθοποιός»

Σαδικάκη, Κ., Τσαλίκη, Λ.(2010), “Πορνογραφία, Κουλτούρα και Μέσα Επικοινωνίας: Προβληματισμοί γύρω από παλαιά και νέα φαινόμενα”, Ζητήματα Επικοινωνίας, Ειδικό Τεύχος (II), Αθήνα: Καστανιώτης, σελ.10-27

¹⁴² Σαδικάκη, Κ. και Τσαλίκη, Λ.(2010), “Πορνογραφία, Κουλτούρα και Μέσα Επικοινωνίας: Προβληματισμοί γύρω από παλαιά και νέα φαινόμενα”, Ζητήματα Επικοινωνίας, Ειδικό Τεύχος (II), Αθήνα: Καστανιώτης, σελ.10-27

¹⁴³ Coopersmith, J. (2006), «Does your mother know what you really do? The changing nature and image of computer –based pornography», History and technology, Vol.22, p.1-25

Σαδικάκη, Κ. και Τσαλίκη, Λ.(2010), “Πορνογραφία, Κουλτούρα και Μέσα Επικοινωνίας: Προβληματισμοί γύρω από παλαιά και νέα φαινόμενα”, Ζητήματα Επικοινωνίας, Ειδικό Τεύχος (II), Αθήνα: Καστανιώτης, σελ.10-27

¹⁴⁴ Gill, R.(2009), «Beyond the sexualization of culture: An intersectional analysis of sixpacks, midriffs and hot lesbians in advertising, Sexualities, Vol.12, p.137-160

«Υπάρχει ένα σημείο όπου το σέξι αποσυνδέεται από το σεξ. Το ότι φαίνεται κάτι σέξι, δεν είναι απαραίτητο ότι εμπεριέχει σεξουαλική ευχαρίστηση».

Levy, A. (2011), Θηλυκές φαλλοκρατίσσεις, οι γυναίκες και οι ανερχόμενη κουλτούρα του ξέκωλου, Εκδόσεις Κουκκίδα, Αθήνα, σελ.51

¹⁴⁵ Α) Λιότζης, Ε. (2014). «Πορνογραφία και σεξουαλικότητα στην ύστερη νεωτερικότητα: Ο Λόγος της πορνογραφικοποίησης», Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, τχ. 143, σελ. 153-160

Αυτή η σημαντική αλλαγή δίνει πάτημα για μία νέου είδους πολιτισμική νομιμοποίηση της αντικειμενοποίησης του γυναικείου σώματος (με τις ευλογίες του φεμινισμού αυτή τη φορά) και παράλληλα δημιουργεί μία σειρά από ακατανόητες παρανοήσεις για το ανδρικό φύλο, αφού έρχεται αντιμέτωπο με μία πληθώρα εικόνων σεξουαλικής πρόκλησης/καλέσματος για τις οποίες ο ίδιος δεν θα πρέπει να εκφράζει την αντίστοιχη δική του σεξουαλική ανταπόκριση, αλλά να τις αντιλαμβάνεται ως ένδειξη γυναικείας σεξουαλικής ενδυνάμωσης (καθώς πιθανότατα η όποια ανταπόκριση θα λογιστεί ως "σεξουαλική παρενόχληση").¹⁴⁶ «Πίσω από το φεμινιστικό φινίρισμα της "σεξουαλικής ενδυνάμωσης", οι γυναίκες ασκούν "έξουσία" μέσα από την εμπορευματοποίηση της εμφάνισής τους. Υπό το πρίσμα μίας φουκωικής οπτικής σεξουαλικής υποκειμενοποίησης (sexual subjectification), η εξουσία γίνεται αντιληπτή ως κάτι που λειτουργεί δια μέσου της κατασκευής συγκεκριμένων υποκειμενικοτήτων. Έτσι, παρατηρείται το παράδοξο διαφορετικές εκφάνσεις της θηλυκότητας να κατασκευάζονται μεν απευθείας μέσα από το πρίσμα αντρικών σεξουαλικών φαντασιώσεων, αλλά ταυτόχρονα να γίνονται αντιληπτές ως "αυθεντικό κτήμα των γυναικών" (συνειδητή επιλογή των γυναικών να είναι σεξουαλικά αντικείμενα).¹⁴⁷ Η McRoobie A. εξηγεί πως η φεμινιστική μεταμφίεση και η εικόνα του εργαζόμενου κοριτσιού (αυτόνομου, οικονομικά ανεξάρτητου και με έλεγχο του οργασμού του) συνιστούν το "Νέο Σεξουαλικό Συμβόλαιο" που οδηγεί σε μία "προσποίηση της ισότητας" και όχι σε μία "ρίζοσπαστική αναδιάταξη των σχέσεων ιεραρχίας των δύο φύλων". Αντίθετα, η ατομιστική ιδεολογία, ο οικονομικός

Β)Οι εικόνες νεαρών και όχι μόνο γυναικών στα κοινωνικά δίκτυα αποτυπώνουν κατάφορα αυτή τη μετάβαση. Το εν λόγω φωτογραφικό υλικό με εμφανώς σεξουαλικό υπαινιγμό έκανε δύσκολο το έργο της έρευνας ώστε να εντοπιστούν προφίλ που ανήκουν σε επαγγελματίες της πορνικής αγοράς, καθώς η εικονογραφία όχι μόνο ήταν παρεμφερής αλλά σε αρκετές περιπτώσεις ακόμη πιο ρητά σεξουαλική. [Στοιχεία από Διαδικτυακή έρευνα]

¹⁴⁶ Παρατηρείται το παράδοξο μίας σεξουαλικής έκφρασης των γυναικών μέσα από ερασιτεχνική soft πορνό εικονογραφία ως στοιχείο σεξουαλικής ενδυνάμωσης, αλλά απαγορεύεται η αντίστοιχη σεξουαλική έκφραση των ανδρών (λεκτική ή εικονογραφημένη), η οποία λογίζεται ως φαλλοκρατική και ως σεξουαλική παρενόχληση, ενώ και οι δύο είναι "πορνογραφικές".

¹⁴⁷ Α) Λιότζης, Ε. (2014). «Πορνογραφία και σεξουαλικότητα στην ύστερη νεωτερικότητα: Ο Λόγος της πορνογραφικοποίησης», Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, τχ. 143, σελ. 153-160

Β)«Η αναπαράσταση των γυναικών ως αυτόνομα και απελευθερωμένα από κάθε είδους ανισότητα όντα που ενδιαφέρονται για τη δική τους ικανοποίηση ίσως είναι κάπως "προβληματική". Δεν μπορεί το άτομο γενικά να νοηθεί ως "αυτόνομη μονάδα δράσης" που μπορεί να διαπραγματευτεί επί ίσους όρους το βαθμό και τον τρόπο σεξουαλικοποίησης του σε ένα κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο δεν έχει επιτευχθεί η ουσιαστική ισότητα των δύο φύλων, καθώς είναι βασισμένη σε σχέσεις εκμετάλλευσης τόσο οικονομικού, όσο και κοινωνικοπολιτισμικού χαρακτήρα».

Goldstein M., Kant H. (1973), Pornography and Sexual Deviance, University of California press, Berkeley, Los Angeles, p.107

φιλελευθερισμός, η εμπορευματοποίηση του φεμινιστικού ιδανικού της ενδυνάμωσης και αυτονομίας οδηγούν σε μία "θριαμβευτική επαναφορά της Πατριαρχίας"¹⁴⁸.

Έτσι, σύμφωνα με την Levy A., «οι στριπτίζέρς κατά ένα μυστηριώδη τρόπο έφτασαν να συμβολίζουν τη σεξουαλική επανάσταση, παρά το γεγονός ότι πληρώνονται για να υποδύονται (προσποιούνται) σεξουαλική διέγερση. Επομένως, η εργασία στο σεξουαλικό τομέα γίνεται συχνά το ειδικό σημείο αναφοράς για το ύφος ή το λόγο ή το προϊόν δημιουργίας των γυναικών. Το "καυτό" (hot) απαιτεί να προβάλουν ένα είδος μόνιμης προθυμίας, ενώ η προσοχή που επιδεικνύει η γυναίκα για το κορμί της είναι καλοδεχούμενη, εκπαιδεύοντας ταυτόχρονα τους άντρες στον τομέα του "σεξουαλικού ομορτισμού».¹⁴⁹

Η Gill R. επισημαίνει ότι ο όρος "Μεταφεμινισμός" γίνεται πλέον αντιληπτός ως «μία διακριτή αισθαντικότητα που αποτελείται από μία σειρά αλληλένδετων στοιχείων με εστίαση στο σώμα, στη σεξουαλικότητα ως βασικό κομμάτι της θηλυκότητας, τη μετάβαση στη "σεξουαλική υποκειμενοποίηση" και την αποδοχή των φεμινιστικών ιδεών μέσα από μία ισχυρή σύνδεση μεταφεμινισμού και νεοφιλελευθερισμού¹⁵⁰. Ο Μεταφεμινισμός δίνει έμφαση στο εξατομικευμένο υποκείμενο που εστιάζει στην αυτοεπιτήρηση. Έτσι προκύπτει ένας αναθεωρημένος φεμινισμός που ενθαρρύνει τον ιδιωτικό καταναλωτικό τρόπο ζωής»¹⁵¹. Τέλος, παρατηρείται η «επανεισαγωγή του σεξισμού ως μία ιδεολογία, ως έναν Λόγο που

¹⁴⁸ Α) Λιότζης, Ε. (2014). «Πορνογραφία και σεξουαλικότητα στην ύστερη νεωτερικότητα: Ο Λόγος της πορνογραφικοποίησης», Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, τχ. 143, σελ. 153-160

Β) McRoobie, A. (2009), The aftermath of feminism: Gender, culture and social change, Sage press, London, p.244

¹⁴⁹ «Η σεξουαλικότητα είναι αποκλειστικά δουλειά των γυναικών. Δεν πρόκειται για μία κατάσταση που έχει επιβληθεί στις γυναίκες. Χάρη στο φεμινιστικό κίνημα, οι γυναίκες σήμερα έχουν εντυπωσιακά διαφορετικές ευκαιρίες από ότι οι προηγούμενες γενεές. Έχουμε φτάσει σε ένα σημείο δύσκολα αποκτημένης ελευθερίας. Αλλά αν κοιτάξουμε γύρω μας, θα νομίζατε ότι το μόνο που θέλει οποιαδήποτε από εμάς είναι να βγάλει τα ρούχα της και να τα ανεμίσει. Τόσο οι άντρες όσο και οι γυναίκες μοιάζει να έχουν δεχτεί μία κιτς εκδοχή της γυναικείας σεξουαλικότητας. Το θεωρούμε πλέον φυσικό, να βλέπουμε γυναίκες να επιδεικνύουν το κορμί τους, να ξεγυμνώνονται, και να βογκούν σε όποιο σημείο και αν γυρίσουμε να κοιτάξουμε. Έχουν μετατραπεί σε "διακοσμητικά αντικείμενα για να προκαλούν τον αυνανισμό". Αντίθετα καταγράφεται μία ασυμβατότητα, καθώς οι άντρες δεν αποτελούν αντίστοιχα αντικείμενα της φαντασίας και του βλέμματος των γυναικών. Ενώ αποτυπώνεται το στίγμα του ανδρικού σοβινισμού στην ψυχαγωγία».

Με λίγα λόγια φαίνεται κατά την ίδια, ότι η πορνογραφία δίδαξε στις γυναίκες πώς να είναι διαθέσιμες, μόνιμα ξαναμμένες και έκφυλες με βάση τα πρότυπα μίας πόρνης/πορνοστάρ και στους άντρες πώς να απαιτούν σαν πελάτες τεχνική, υποταγή, διαθεσιμότητα και αψεγάδιαστα φυσικά χαρακτηριστικά.

Levy, A. (2011), Θηλυκές φαλλοκράτισσες, οι γυναίκες και οι ανερχόμενη κουλτούρα του ξέκωλου, Εκδόσεις Κουκκίδα, Αθήνα, σελ.34, 51

¹⁵⁰ Gill, R. (2003), «From sexual Objectification to sexual subjectification: The resexualisation of women's bodies in the media», Feminist media studies, Vol. 3, p.100-106

¹⁵¹ Goldstein M., Kant H. (1973), Pornography and Sexual Deviance, University of California press, Berkeley, Los Angeles, p.203

αποτελεί συστατικό στοιχείο της κυρίαρχης "κοινής λογικής", περιορίζοντας τη δυνατότητα ανάδειξης των ανισοτήτων. Ο διάλογος για το σεξισμό θεωρείται πλέον σεμνότυφος και ξεπερασμένος στο κυρίαρχο πλαίσιο του νεοφιλελευθερισμού, ο οποίος γίνεται αντιληπτός ως ένα πλαίσιο "εγγενώς ισότιμο". Ενώ εισάγεται ο όρος του "Μεταφεμινιστικού σεξισμού" ως η διάχυση σεξιστικών Λόγων και ρηματικών πρακτικών που υποστηρίζονται από τη μεταφεμινιστική κουλτούρα». ¹⁵²

Πάρα ταύτα, εντοπίζονται δύο βασικά στοιχεία θεμελιώδους σημασίας για την ανάδειξη ενός νέου τύπου πελάτη, τα όποια είναι υπό διαβούλευση: πρώτον, η μετάβαση από ένα μοντέλο "σεξουαλικής οικειότητας" σε ένα μοντέλο "ψυχαγωγικής κατεύθυνσης" της ερωτικής συνουσίας και δεύτερον, το πέρασμα από μία πρώην πατριαρχία σε μία νυν ανδροκρατία. «Ο Χιου Χέφνερ διαμορφώνει ένα νέο τύπο αρρενωπότητας που είχε απαγκιστρωθεί από την οικιακότητα. Ο άνδρας δεν ήταν πια ο ενάρετος πατριάρχης αλλά ένας αβρός κύριος που απολάμβανε τα εκλεπτυσμένα αντικείμενα και τις ωραίες γυναίκες. Έτσι, ο νέος άνδρας είναι πρωτίστως καταναλωτής και εργάζεται για να απολαμβάνει και όχι για να εκπληρώνει οικογενειακές υποχρεώσεις (εραστής- καταναλωτής vs σύντροφος- πατριάρχης)» ¹⁵³.

Η πορνική αγορά (ειδικότερα τα studio) ¹⁵⁴ την ίδια στιγμή φαίνεται να υιοθετεί στοιχεία και πρακτικές από την πορνογραφία. Έτσι το πορνογραφικό υλικό εντάσσεται στην πορνική διαδικασία (με οθόνες προβολής), λειτουργώντας συνεπικουρικά στην αποτελεσματικότερη και εντατικότερη εναλλαγή των πελατών. Επιπλέον, πολλά δημοφιλή στοιχεία από το πορνογραφικό φαντασιακό, εντάσσονται στο ρεπερτόριο της πορνικής συνεύρεσης [όπως το "lesbian" που θεωρείται κορυφαία αντρική φαντασίωση -μάλιστα τα τελευταία χρόνια προσφέρεται και στους οίκους ανοχής της Φυλής σε πολύ χαμηλές τιμές-, το αυνανιστικό show από εκδιδόμενο πρόσωπο, οι BDSM υπηρεσίες με δημιουργία επιχειρήσεων που ειδικεύονται σε αυτό, swinging υπηρεσίες επί πληρωμή με τη μορφή άτυπης πορνείας, η αποτύπωση

¹⁵² «Όσον αφορά το ρόλο της "πορνογραφικοποίησης" σε όλη αυτή την πολιτισμική αλλαγή που συντελείται στις σεξουαλικές και όχι μόνο σχέσεις των ανθρώπων, είναι κάτι που μόλις πρόσφατα έχει ενταχθεί στην επιστημονική διαλεκτική της πολιτισμικής κοινωνιολογίας στη χώρα μας» Λιότζης, Ε. (2014). «Πορνογραφία και σεξουαλικότητα στην ύστερη νεωτερικότητα: Ο Λόγος της πορνογραφικοποίησης», Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, τχ. 143, σελ. 153-160.

¹⁵³ Α) Bernstein, E. (2001), «The meaning of the purchase: Desire, demand and the commerce of sex», Ethnography, Vol.2, p.389-420

Β) Λιότζης, Ε. (2010), «Από την κοινωνία πολιτών στην "κοινωνία πορνό": Η περίπτωση του bourdela.com», Ζητήματα Επικοινωνίας, τχ. 11, σελ.87-101

¹⁵⁴ Από την άλλη παρατηρείται και μία αντίστροφη "συνεργασία" πορνείας και πορνογραφίας. Πιο συγκεκριμένα στις ιστοσελίδες που προσφέρεται πορνογραφικό υλικό διαφημίζεται ένας τεράστιος όγκος πορνικών υπηρεσιών ποικίλου τύπου. [Στοιχεία από Διαδικτυακή έρευνα]

της PSE (porn star experience) πορνικής συνεύρεσης, που περιγράφει μία εξαιρετικά ικανοποιητική εμπειρία άγριου, ομού και παθιασμένου σεξ που μιμείται (αναβιώνει) μία πορνογραφική σκηνή, οι MILF επιλογές κ.τ.λ.]. Άλλωστε, αποτελεί ευρύτερη πρακτική, όπως θα δούμε στη συνέχεια, να περιγράφονται οι πορνικές συνεντεύξεις από τους πελάτες με όρους πορνογραφίας, καθώς η γυναίκα των πορνογραφικών σκηνών αποτελεί πρότυπο σεξουαλικής παρτενέρ (-πρόθυμη, χωρίς αναστολές, έκφυλη, υποταγμένη-). Σε αυτό το σημείο επισημαίνει ο Λιότζης Ε., ότι οι υποστηρικτές της «αναδιαμόρφωσης της ερωτικής ζωής» υπό την επήρεια της πορνογραφίας ως αμετάκλητης τάσης, όπως η Bernstein Ε., φαίνεται ότι βρίσκουν μία μερική αλλά βάσιμη (στην πράξη) επιβεβαίωση της θεωρίας τους.¹⁵⁵

Βιβλιογραφικά δεν έχει καταγραφεί μία ρητή, ολοκληρωμένη επιστημονική προσέγγιση που συσχετίζει τη ζήτηση για πορνικές υπηρεσίες με τη συστηματική παρακολούθηση πορνογραφίας¹⁵⁶. Ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης την ίδια στιγμή, όπως θα δούμε αναλυτικά στη συνέχεια, είναι σαφής και κατηγορηματικός, ότι η πορνογραφία έχει επηρεάσει τη σεξουαλική του ζωή (κλίνοντας μάλλον προς τη "σχολή των επιδράσεων"), χωρίς όμως, να διευκρινίζεται ρητά από τον ίδιο αν έχει επηρεάσει ταυτόχρονα τη ζήτησή του για πορνικές υπηρεσίες, αλλά αξιολογώντας την επίδραση μάλλον ως θετική.¹⁵⁷ Ο οίκος ανοχής φαίνεται να αποτελεί την υλοποίηση του πορνογραφικού φαντασιακού μέσω της δραματοποίησης (ή θεατροποίησης) της σεξουαλικής συνεύρεσης.¹⁵⁸ Ο πελάτης εμφανίζεται να πιστεύει ότι η πορνογραφία έχει αναβαθμίσει τις σεξουαλικές του απαιτήσεις, έχει εμπλουτίσει το φαντασιακό του, έχει ανοίξει την πόρτα για νέα σεξουαλικά ρεπερτόρια¹⁵⁹, έχει

¹⁵⁵ Λιότζης, Ε. (2014). «Πορνογραφία και σεξουαλικότητα στην ύστερη νεωτερικότητα: Ο Λόγος της πορνογραφικοποίησης», Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, τχ. 143, σελ. 153-160.

¹⁵⁶ Goldstein Μ., Kant Η. (1973), Pornography and Sexual Deviance, University of California press, Berkeley, Los Angeles, p.73

¹⁵⁷ Η μοναδική ερώτηση με 100% ομοφωνία αφορούσε την επιρροή της πορνογραφίας στη σεξουαλική ζωή του συνεντευξιαζόμενου (50/50). Έτσι προέκυψε η ένταξη του κεφαλαίου αυτού στην ανάλυση. Ο συνεντευξιαζόμενος δηλώνει ότι η πορνογραφία τον έχει επηρεάσει στο να είναι πιο ακραίος, πιο απαιτητικός, να επιθυμεί άμεση ανταπόκριση, έκδηλη προθυμία και παράδοση της σεξουαλικής παρτενέρ. Ορισμένοι πελάτες μάλιστα κάνουν έναν ευθύ συσχετισμό πορνογραφίας και αύξησης της ζήτησης για πορνικές υπηρεσίες.

¹⁵⁸ Χαλκίδου, Α. (2014) «Από την ποιητική του πόνου στην αίσθηση της ηδονής, Ερωτικός πόνος, σώμα και επιθυμία στις πρακτικές του BDSM» Μεταπτυχιακή εργασία ειδίκευσης στο Π.Μ.Σ. Γυναίκες και Φύλα: ανθρωπολογικές και ιστορικές προσεγγίσεις, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, τμήμα κοινωνικής ανθρωπολογίας

¹⁵⁹ Αυτό που ο Giddens Α. περιγράφει ως την αντικατάσταση της πρώην διαστροφής με τον πλουραλισμό.

Giddens, Α. (2005), Η Μεταμόρφωση της Οικειότητας, σεξουαλικότητα, αγάπη και ερωτισμός στις μοντέρνες κοινωνίες, Εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα, σελ. 59

δημιουργήσει την ανάγκη για πρακτικές που πριν μπορεί καν να μην φανταζόταν¹⁶⁰. Παρά το γεγονός ότι δεν φαίνεται να μπορεί να καταγραφεί με απόλυτη επιστημονική εγκυρότητα μία σχέση αίτιου-αποτελέσματος (δεν αποτελεί άλλωστε κεντρικό ερευνητικό μας ερώτημα), αποτυπώνεται κατά κάποιο τρόπο μία ευθεία συσχέτιση, στο πλαίσιο βέβαια της παραδοχής ότι οποιαδήποτε συστηματική παρακολούθηση αναπαράστασης δημιουργεί κάποιου είδους ερεθίσματα, τα οποία σαφώς φιλτράρονται διαφορετικά ανά άτομο¹⁶¹. Ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης καταθέτει τη δημιουργία μίας αδηφάγας καταναλωτικής, σεξουαλικής κουλτούρας (‘‘κουλτούρα της συναλλαγής’’) μέσω της συστηματικής παρακολούθησης πορνογραφικού υλικού με στοιχεία εθισμού, που του δημιουργεί συνεχώς την ανάγκη για κατανάλωση νέων εμπειριών, σωματικοτήτων, σεξουαλικών πρακτικών χωρίς να μπορεί να φτάσει σε ένα σημείο κορεσμού, ενώ αισθάνεται ότι έχουν ανέβει παράλληλα τα αισθητικά του στάνταρ, καθώς και η ανάγκη για προθυμία και άμεση ανταπόκριση της σεξουαλικής του παρτενέρ.

2.5 Η Μάχη των Φύλων και ο οίκος ανοχής ως παραπέτασμα

Συνεχίζοντας τη ξενάγηση στο πολιτισμικό πλαίσιο ανάπτυξης του νέου τύπου πελάτη πορνικών υπηρεσιών (‘‘πελάτης πορνείας της απόλαυσης’’), κρίθηκε σκόπιμη η μελέτη των έμφυλων σχέσεων στην μετανεωτερικότητα και στο πως ο πελάτης/άνδρας τις διαχειρίζεται. Ποια είναι τα νέα βασικά χαρακτηριστικά των

¹⁶⁰ Έχει παρατηρηθεί κατά την επιτόπια έρευνα ότι νεαροί έφηβοι/ προέφηβοι απευθύνονται σε οίκους ανοχής ζητώντας ακραίες πρακτικές. Εκδιδόμενα πρόσωπα αποδίδουν αυτή την τάση στην πρώιμη παρακολούθηση σκληρού e-πορνό. (Στοιχεία από επιτόπια έρευνα)

¹⁶¹ «...Δέχεται πληροφορίες για το σεξουαλικό του πρότυπο, ερεθίζεται από τη σεξουαλική ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης, βλέπει σεξουαλικά μοντέλα που ζηλεύει και θέλει να μιμηθεί, διαβάζει για το πώς πρέπει να κάνει έρωτα με το σύντροφο του, γεμίζει απορίες και ερωτηματικά ρουφώντας το πικάντικο και ερεθιστικό σεξ, που όμως στην ουσία το φοβάται και τρέμει στην σκέψη της αποτυχίας. Καταγράφεται το χάσιμο του ερωτικού εαυτού που γίνεται πιο σεξουαλικός. Η ανθρώπινη έκφραση, πρόσφατες έρευνες δείχνουν, ότι χάνει τη φυσική της υπόσταση, οδηγείται στους ρυθμούς μίας ερωτικής ζωής που η επιθυμία γίνεται τεχνητό φτιάξιμο μίας διάθεσης που βγαίνει μέσα από το πρέπει και το τώρα. Ένας σεξουαλικός ρόλος που έρχεται να δώσει μία συγκεκριμένη ταυτότητα με ένα «πρόγραμμα» ανταλλαγής μηνυμάτων σε ένα ανταγωνιστικό πλαίσιο των δύο φύλων. Ένας ρόλος που έχει το κοινωνικό πρόσωπο της σεξουαλικότητας (ηθικό ή ανήθικο), το συγκεκριμένο πλαίσιο της ερωτικής πράξης (ομαλό ή ανώμαλο) και το ατομικό γνώρισμα της επιτυχίας. Πασχίζει να ανακαλύψει τη σεξουαλική του εικόνα έξω από τον εαυτό του βάζοντας ρόλους και ντυσίματα μίας ναρκισσιστικής συμπεριφοράς, χάνοντας την ερωτικότητά του. Η νεύρωση της σεξουαλικής επιτυχίας παγιδεύει στην αναζήτηση προτύπων και στόχων. Καταγράφεται σύγκρουση με το συναισθηματικό μας χώρο στον οποίο δε χωράει σύντροφός, γιατί απλά δεν υπάρχουμε εμείς οι ίδιοι εκεί... Έχουμε όλο το δικαίωμα να μην είμαστε σεξουαλικοί, αν το επιθυμούμε». Ασκητής, Θ. (1997), Ο Μύθος, τα προβλήματα και η προσέγγιση του σήμερα, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα, σελ.18,19,22

έμφυλων σχέσεων και γιατί αυτά οδηγούν στην καταφυγή στην πορνεία; Αν είναι πράγματι βάσιμη η υπόθεση για σεξουαλική ελευθεριότητα στις μεταφεμινιστικές σεξουαλικές σχέσεις, γιατί αυτή φαίνεται να μην είναι επαρκής για την κάλυψη τουλάχιστον των βιολογικών σεξουαλικών αναγκών του πελάτη¹⁶². Ποιες είναι οι “νέες” δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο άνδρας/ πελάτης στην σχέση του με το άλλο φύλο, πόσο εξοικειωμένος είναι με το απρόσωπο σεξ και με μία “καταναλωτική σεξουαλική κουλτούρα” και γιατί φαίνεται να μην συμπαθεί (αμφισβητεί) τις έμφυλες σχέσεις που χαρακτηρίζονται από σταθερότητα, συναισθηματική εγγύτητα και απαιτούν συνεχή παρουσία και υπευθυνότητα (π.χ. γάμος). Τέλος, πως αντιμετωπίζει τους αναοριοθετημένους ρόλους του συζύγου/ συντρόφου, εραστή και πατέρα μετά από τρία κύματα φεμινισμού;

Τόσο για τον Λάζο Γ., όσο και για την Μοντζίνι Π., η πορνεία είναι η αντανάκλαση ενός προβλήματος σχέσεων ανάμεσα στους άντρες και τις γυναίκες, ενός προβλήματος που κατά την Μοντζίνι Π., γεννήθηκε από τον επαναπροσδιορισμό της ταυτότητας των φύλων. Η πορνεία είναι ένας «ειδικός χώρος όπου το αρσενικό, ανασφαλές για την ικανότητά του να δημιουργήσει σχέσεις με το άλλο φύλο, βρίσκει καταφύγιο, για να διώξει από πάνω του το βάρος αυτό που βιώνει ως δέσμευση και υπευθυνότητα»¹⁶³. Ο Μποντριγιάρ Ζ. επισημαίνει ότι οι βαθιές αλλαγές δεν αφορούν μόνο στις σχέσεις των δύο φύλων, αλλά και στη σχέση του ατόμου με το σώμα και το σεξ, θέση η οποία μεθερμηνεύει ακόμα περισσότερο την πραγματική και καινούρια από πολλές απόψεις επιτακτικότητα των σεξουαλικών προβλημάτων.¹⁶⁴ Εντούτοις, η Cowan J. διευκρινίζει ότι η μελέτη των σχέσεων ανάμεσα στα δύο φύλα συνεπάγεται δύο τουλάχιστον επίπεδα ανάλυσης, του φύλου ως νοητικής κατασκευής και του φύλου ως κοινωνικής σχέσης. Το φύλο ως κοινωνική σχέση μπορεί να γίνει κατανοητό μόνο με προσεκτική εξέταση των σημασιών του «αρσενικού» και του «θηλυκού» και των συνεπειών που προκύπτουν όταν ταυτίζεται κανείς με το ένα ή το άλλο φύλο μέσω συγκεκριμένων κοινωνικών πρακτικών.¹⁶⁵

Για την Levy A. το μεταφεμινιστικό σεξουαλικό σκηνικό χαρακτηρίζεται από μία εκρηκτική σεξουαλική επίδειξη, έναν λαίμαργο σεξουαλικό οπορτουνισμού και

¹⁶² Πιο συγκεκριμένα, ποια η λειτουργικότητα της πορνείας στο νέο έμφυλο περιβάλλον και γιατί δεν επαρκούν οι ελεύθερες σεξουαλικές συνενώσεις.

¹⁶³ Μοντζίνι, Π. (2007), Εμπόριο Γυναικών, πορνεία, μαστροπεία και εκμετάλλευση, Εκδόσεις Μελάνα, Αθήνα, σελ. 26

¹⁶⁴ Μποντριγιάρ, Ζ. (2005), Η καταναλωτική κοινωνία, Οι μύθοι της, Οι δομές της, Εκδόσεις Νησίδα, Αθήνα, σελ. 175

¹⁶⁵ Cowan, J. (1998), Η πολιτική του Σώματος, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, σελ. 99

έναν ριζικό επανακαθορισμό των έμφυλων ρόλων¹⁶⁶. Είναι η εποχή «του sex and the city, του αποτριχωμένου αιδοίου, των στρινγκ¹⁶⁷ και της αναβίωσης του στριπτίζ ως παρωδίας. Είναι η εποχή όπου το σεξ γίνεται παιχνίδι, κάτι μη δεσμευτικό. Οι γυναίκες οι οποίες θέλησαν να αντιμετωπίζονται ως δυνατές, βρήκαν ευκολότερο να ταυτίζονται με κάποιον ήδη ισχυρό (άνδρας), δίνοντας υλική υπόσταση στο ίδιο το σύστημα που τις παγιδεύει. Ο Μπόλντουν Τ. λέει: η αλήθεια είναι ότι αποκτούμε το σχήμα μας μέσα, αλλά και ενάντια σε αυτό το κλουβί της πραγματικότητας που μας κληροδοτείται από τη γέννηση μας»¹⁶⁸. Έτσι, η γυναίκα για την Levy A. μετατράπηκε σε μία «καρικατούρα του άντρα, σε ένα επιθετικό, αλαζονικό, περιπετειώδες, λιβιδινικό, με αρρενωπότητα πλάσμα, σε μία καρικατούρα γυναίκας. Η σεξουαλικότητα είναι μία εγγενής ιδιότητα, είναι ένα θεμελιώδες χαρακτηριστικό της ανθρώπινης ύπαρξης και είναι πολύ πιο περίπλοκη από όσο φαινόμαστε διατεθειμένοι να δεχτούμε. Διαφορετικά πράγματα είναι ελκυστικά σε διαφορετικούς ανθρώπους και οι σεξουαλικές προτιμήσεις είναι πάμπολλες και ανεξέλεγκτες. Είναι μύθος ότι σέξι είναι κάτι ξεχωριστό από την καθημερινή εμπειρία του να είμαστε ο εαυτός μας, για αυτό πολλές γυναίκες μιμούνται το τι κοινωνικά θεωρείται σέξι σε μία προσπάθεια επιδίωξης της κοινωνικής επιδοκμασίας. Αν αναγνωρίζαμε ότι η σεξουαλικότητα είναι προσωπική και μοναδική θα γινόταν κάτι δύσκολα διαχειρίσιμο. Το να αντικειμενοποιείς το σέξι και να το μετατρέπεις σε κάτι απλό και μετρήσιμο καθιστά ευκολότερη την κατανόησή του και την αγοραπωλησία του»¹⁶⁹. Αν αφαιρέσεις «τον ανθρώπινο (υποκειμενικό) παράγοντα από το σεξ και το μετατρέψεις σε πράγμα (-μεγάλο πλαστικό στήθος, βαμμένα ξανθά μαλλιά, ψεύτικα

¹⁶⁶ «Αλλά δεν είναι βέβαιο ότι αυτή η σεξουαλική επίδειξη της σύγχρονης κοινωνίας δεν είναι ένα γιγαντιαίο άλλοθι για τα ίδια αυτά προβλήματα» σχολιάζει ο Μποντριγιάρ Ζ.. Μποντριγιάρ, Ζ. (2005), Η καταναλωτική κοινωνία, Οι μύθοι της , Οι δομές της, Εκδόσεις Νησίδα, Αθήνα, σελ. 178

¹⁶⁷ «Το στρινγκ είναι στην κυριολεξία ένα υποπροϊόν της βιομηχανίας του σεξ. Γεννήθηκε ήδη από το 1939 έπειτα από εντολή του Δημάρχου της Νέας Υόρκης να καλύψουν οι εξωτικές χορεύτριες τα γεννητικά τους όργανα. Έτσι ανακαλύφθηκε ένα εσώρουχο που κάλυπτε αποκλειστικά την περιοχή και άφηνε το υπόλοιπο κορμί σε κοινή θέα».

Οι κούκλες μπάρμπι έχουν σχεδιαστεί πάνω στο πρότυπο της ξανθιάς γερμανικής κούκλας του σεξ που λεγόταν Μπίλντ Λίλι. Οι συγκεκριμένες κούκλες υπήρξαν τομή στη γυναικεία κοινωνικοποίηση, καθώς τα μικρά κορίτσια έπαψαν να έχουν το ρόλο της μαμάς στο παιχνίδι και απέκτησαν τον ρόλο της ερωμένης και καταναλώτριας.

Levy, A.(2011), Θηλυκές Φαλλοκράτισσες, Οι γυναίκες και η ανερχόμενη κουλτούρα του ξέκωλου, Εκδόσεις Κουκκίδα, Αθήνα, σελ.59

Τοίχος νεαρού κοριτσιού στο instagram: «Αν πιστεύετε ότι θα βρείτε γκόμενο επειδή είστε τσουλάκια, εύκολες και με πρόστυχο ντύσιμο, έχετε δίκιο. Έτσι είναι».[Στοιχεία από διαδικτυακή έρευνα]

¹⁶⁸ Levy, A.(2011), Θηλυκές Φαλλοκράτισσες, Οι γυναίκες και η ανερχόμενη κουλτούρα του ξέκωλου, Εκδόσεις Κουκκίδα, Αθήνα, σελ.61

¹⁶⁹ Levy, A.(2011), Θηλυκές Φαλλοκράτισσες, Οι γυναίκες και η ανερχόμενη κουλτούρα του ξέκωλου, Εκδόσεις Κουκκίδα, Αθήνα, σελ.77

νύχια, συγκεκριμένη τεχνική, μπάρες για Pole dancing, string-) τότε μπορείς να το πουλήσεις. Ξαφνικά το σεξ απαιτεί αγορές. Όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη υποενότητα, είναι σαφές και ευρεία η αναπαράσταση του σεξ ως εμπορεύματος, ενώ η συσσώρευση σεξουαλικών εμπειριών στο μετανεωτερικό σκηνικό λειτουργεί σαν δυναμωτική τροφή του εγώ. Οι γυναίκες που δεν ανήκουν στη βιομηχανία του σεξ έχουν εσωτερικεύσει το πνεύμα της και διαμορφώνουν τη σεξουαλικότητά τους σύμφωνα με τα πορνογραφικά πρότυπα».¹⁷⁰

Κατά την Αντωνοπούλου Χρ., οι φεμινίστριες τόσο στο παρελθόν, όσο και στην εποχή μας ασχολούνται με «τη ριζική αναθεώρηση του ρόλου των γυναικών σε όλα τα επίπεδα της ζωής και με τις σχέσεις ανδρών και γυναικών στα κοινωνικά, πολιτιστικά και οικονομικά πεδία. Πάντα όμως, οι φεμινίστριες προσδιόριζαν τις γυναίκες σαν ένα καταπιεσμένο στρώμα αλλά τώρα πια δεν γίνεται να συνεχίσει ο φεμινισμός να προσδιορίζεται σαν ένα σύνολο από διαμαρτυρίες και γυναικείες δυστυχίες. Είναι καιρός να αποκτήσει ο φεμινισμός ένα θεωρητικό σχήμα, μία ολοκληρωμένη θεωρητική ιδεολογία. Οι γυναίκες που καταφέρνουν να γίνουν αποδεκτές σε θέσεις εξουσίας αποδέχονται τις αξίες του ανδροκρατούμενου συστήματος που αφομοιώνει τελικά το φεμινιστικό κίνημα. Από την άλλη, στις σχέσεις των δύο φύλων οι γυναίκες παρουσιάζονται ως τα ατελή αρσενικά, βρόμικα δοχεία ηδονής και ενσαρκώσεις του κακού. Είναι το δεύτερο φύλο»¹⁷¹.

Παρά την καταφανή αύξηση της σεξουαλικής ελευθερίας και τη μείωση της δέσμευσης στη σχέση των δύο φύλων, καταγράφεται μία αύξηση της μοναχικότητας και της αυνανιστικής έκφρασης του ενήλικα.¹⁷² Έρευνα του Ινστιτούτου Σεξολογίας

¹⁷⁰Ο τίτλος του βιβλίου της Τζένα Τζέιμσον “How to make love like a pornstar” έγινε πολύ σύντομα best seller. Η σεξουαλικότητα ενός πορνοστάρ είναι αξία προς μίμηση και πρότυπο για τη μεταφεμινιστική γυναίκα.

Levy, A.(2011), *Θηλυκές Φαλλοκράτισσες, Οι γυναίκες και η ανερχόμενη κουλτούρα του ξέκωλου*, Εκδόσεις Κουκκίδα, Αθήνα, σελ.102

¹⁷¹Αντωνοπούλου Χρ. (1999), *Κοινωνικοί Ρόλοι των δύο φύλων*, Εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα, σελ.27

¹⁷²Α)«Ο αυνανισμός είναι απόλυτα φυσιολογικός στην εφηβική περίοδο καθώς ο έφηβος προετοιμάζεται για τη σεξουαλική διεκδίκηση και τη συντροφικότητα. Ο ενήλικας, πρέπει να αρχίσει να απομακρύνεται από την έννοια του αυνανισμού και να αναζητά τη σεξουαλική επαφή και το «ηδονικό μοίρασμα» με το κορμί ενός σεξουαλικού παρτενέρ. Η παράταση του αυνανισμού μέσα στην ενήλικη ζωή είναι απομόνωση. Όταν δεν έχει σύντροφο, οφείλει να διεκδικεί μία καινούρια επαφή. Η αυνανιστική πρακτική εκφράζει ανασφάλεια, έλλειψη διεκδίκησης του ατόμου, το φόβο και τη δειλία της γνωριμίας που οφείλει ο άνθρωπος να αναπτύσσει συνεχώς. Όσο πιο ώριμα μεγαλώνει ένας ενήλικας μέσα στη σεξουαλική του ολοκλήρωση, τόσο ο αυνανισμός φεύγει και ξεχνιέται μέσα από το σεξουαλικό άνοιγμα. Είναι ένα καταφύγιο, που όμως σιγά, σιγά γίνεται νεύρωση, επιθετικότητα, μειονεξία, αποφυγή και μελαγχολία, μία μορφή άρνησης της σεξουαλικότητάς του. Γίνεται οπαδός του πορνό και αναπτύσσει παραφυλικές διαταραχές (ηδονοβλεψίας, επιδειξιομανίας), ενώ δείχνει πολλές φορές επικριτική διάθεση για το άλλο φύλο. Ο άνθρωπος πιο εύκολα σήμερα απομονώνεται και

απέδειξε ότι στην ελληνική κοινωνία, ο ανδρικός πληθυσμός παρουσιάζει σημαντικά πρόβλημα και άγχος σε σχέση με τη στύση του κατά τη διάρκεια της σεξουαλικής επαφής σε αρκετά σημαντικό ποσοστό (σχεδόν οι μισοί άνδρες ηλικίας 19-75 ετών), καθώς η κοινωνία κινείται σε ρυθμούς γοργούς, ναρκισσιστικούς, ατομικούς με πρότυπα και μοντέλα της πολυπληροφόρησης και της άμβλυνσης των παραδοσιακών θεσμών.¹⁷³ Ενώ, τα δύο φύλα βγαίνουν όλο και «πιο απελευθερωμένα, η σεξουαλική τους ζωή είναι όλο και πιο προβληματική. Όσο το σεξ απομυθοποιείται μέσα από τις ερμηνείες των ειδικών, τόσο χάνει τη μαγεία του, το μυστικισμό του. Ταυτόχρονα, ο διαχωρισμός του σεξ σε σαρκικό και συναισθηματικό, δεν επιτρέπει στο άτομο να φθάσει σε ψυχοσωματική ολοκλήρωση»¹⁷⁴.

Τα 20 ένδοξα χρόνια του σεξ (1963-1983) για τον Μπάτμαν Μπ. υπήρξαν προνόμιο μίας μικρής μειονότητας ανεπτυγμένων μόνο χωρών.¹⁷⁵ Ας παραδεχτούμε λέει ότι «η ανθρωπότητα τείνει σε γενικές γραμμές αλλά χωρίς να το πετυχαίνει απόλυτα, προς το μηδενισμό του ερωτισμού, χωρίς όμως να υπάρχει επιστημονική απόδειξη για κάτι τέτοιο, ενώ άνδρες και γυναίκες αρκούνται σε κοινοτοπίες του τύπου “δεν καταλαβαίνουμε τίποτα πια”. Μήπως πρέπει να συμπεράνουμε πως το σεξ έγινε θανάσιμα πληκτικό ή πως μπορεί να παρακάμψει αυτή την ξεπερασμένη

κλείνεται στον εαυτό του. Ο αυνανισμός κερδίζει έδαφος. Ο αυνανισμός μέσα ως ερωτικό παιχνίδι του ζευγαριού δεν δημιουργεί απομόνωση. Ο μοναχικός αυνανισμός μέσα στο γάμο οδηγεί στην προοδευτική αποστασιοποίηση και απομάκρυνση του ζευγαριού, ενώ έχει ενοχοποιηθεί και για το φαινόμενο της πρόωρης εκσπερμάτισης».

Ασκητής, Θ. (1997), Ο Μύθος, τα προβλήματα και η προσέγγιση του σήμερα, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα, σελ. 69, 70

Β)Θέση με την οποία τάσσεται και ο Γαλανός Γ. «Ο αυνανισμός όταν παρατείνεται και όταν είναι συχνός δημιουργεί μία εγκατεστημένη μέθοδο ικανοποίησης (με τις εξαρτήσεις που δημιουργεί) που είναι προσιτή γρήγορη και αποφέρει άμεση ικανοποίηση. Αποτελεί συνήθεια για την οποία δεν απαιτείται σύντροφος και όλα εξαρτώνται από το ίδιο το άτομο και η οποία προκαλεί άμεση ανακούφιση της οδυνηρής πίεσεως των γεννητικών οργάνων.

Γαλανός, Γ. (1977), Το τέλος της Κοινωνιολογίας του Σεξ, Εκδόσεις Μπουκουμάνη, Αθήνα, σελ. 97

Γ)«Ο αυνανισμός προτείνεται ευρέως ως μία σημαντική πηγή σεξουαλικής ηδονής και ενθαρρύνεται ενεργά ως τρόπος βελτίωσης της σεξουαλικής ανταπόκρισης εκ μέρους και των δύο φύλων».

Giddens, An. (2005), Η Μεταμόρφωση της Οικειότητας, σεξουαλικότητα, αγάπη και ερωτισμός στις μοντέρνες κοινωνίες, Εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα, σελ.32

Δ)Ενώ ο Ράιχ Β. καταγράφει ότι «στις πρωτόγονες φυλές όπου δεν μπαίνουν εμπόδια στις σεξουαλικές σχέσεις των νέων, ο αυνανισμός παίζει ασήμαντο ρόλο».

Ράιχ, Β., (1974), Ο σεξουαλικός αγώνας των νέων, Εκδόσεις Χρόνος, Αθήνα, σελ.32

Ε)«Οι Αρχαίοι Έλληνες έβλεπαν στον αυνανισμό με τη γνωστή αίσθηση του μέτρου που τους διακρίνει ως μία βαλβίδα ασφαλείας τόσο για τους άνδρες όσο και για τις γυναίκες. Ενώ ο όλισβος (δονητής) επινοήθηκε από τους κατοίκους της Λέσβου».

Μπάντμαν, Μπ. (2000), Σύντομη ιστορία του σεξ, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 91,94

¹⁷³Ασκητής, Θ. (1997), Ο Μύθος, τα προβλήματα και η προσέγγιση του σήμερα, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα, σελ. 14,75

¹⁷⁴Ασκητής, Θ. (1997), Ο Μύθος, τα προβλήματα και η προσέγγιση του σήμερα, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα, σελ. 50

¹⁷⁵«Είμαστε όλοι σεξομανείς διαβάσαμε το 1970».

Μπαντμαν, Μπ. (2000), Σύντομη ιστορία του σεξ, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.211

προκαταρκτική φάση, δηλαδή την ερωτική διέγερση; Ο ερωτισμός φαίνεται να ασφυκτιά μέσα στη ρουτίνα. Ίσως μάλιστα στην εποχή μας να απειλείται και με εξαφάνιση» συνεχίζει ο ίδιος.¹⁷⁶ Η Τσαλίκोगλου Φ. συνηγορεί με την παραπάνω διαπίστωση λέγοντας ότι «στην εποχή της σεξουαλικής καχυποψίας, του AIDS και της εμπορευματοποίησης της ηδονής, ο έρωτας που αναδύεται από αυτές τις εικόνες θλίβει. Θλίβει γιατί είναι σαν να υπενθυμίζει πόσο το πάθος και το δόσιμο δεν μπορούν σήμερα να ευδοκιμήσουν. Πόσο παράταιρα ακούγεται σήμερα ο λόγος για μία ανιδιοτελή, εκστατική ερωτική συμπεριφορά».¹⁷⁷

Οι πρώτοι οικογενειακοί δεσμοί φαίνεται πως καθιερώθηκαν πριν από 130.000 χρόνια, γεγονός που καθιστά την οικογένεια τον πιο πετυχημένο θεσμό του κόσμου. Και ενώ οι ομοφυλόφιλοι θα έβλεπαν με καλό μάτι έναν αστικό γάμο, οι ετεροφυλόφιλοι δεν θέλουν πια ούτε να τον ακούν.¹⁷⁸ Για τον Pittman F., το πιο τρομακτικό πράγμα που θα μπορούσε να φανταστεί ένας σύγχρονος άνδρας «είναι να συνάψει μία ισότιμη, ειλικρινή και εγκάρδια σχέση με μία γυναίκα. Η απώλεια της αρσενικής ελευθερίας, κλονίζει το θεσμό του γάμου τον τελευταίο καιρό, καθώς οι νέοι αναπτύσσουν ολοένα και μεγαλύτερους φόβους απέναντι στο θηλυκό έλεγχο. Θέλουν να ξεφύγουν πάση θυσία από την εξουσία των γυναικών. Την ίδια στιγμή, υπάρχουν άνδρες που δεν κατανοούν τον αγώνα για τα γυναικεία δικαιώματα, γιατί για αυτούς οι γυναίκες έχουν όλη την εξουσία που είναι σημαντική, την εξουσία να καθορίζουν την αξία ενός άνδρα ως άνδρα. Ο αρσενικός φόβος για τη γυναίκα και ο θηλυκός θυμός για τα αρσενικά προνόμια και την πατριαρχία, καθιστούν εχθρικό οτιδήποτε συμβαίνει ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες. Έτσι, ο γάμος μετατρέπεται σε πεδίο μάχης».¹⁷⁹

Ο Νάπιερ Γ. στο σύγγραμμά του "Ηρωισμός, άνδρες και γάμος" παρατηρεί «την "απουσία" των ανδρών από τη μοντέρνα οικογενειακή ζωή. Στα προβλήματα αυτών των αντρών υπάρχει ένας κοινός τόπος, ένας διάχυτος "αυτοεστιασμός", ένας ναρκισσισμός αυταρχικής έξης (που ο πολιτισμός τον παραβλέπει), ο οποίος τους δυσκολεύει να αποκτήσουν συναισθηματική ικανότητα για προσφορά και φροντίδα (όπως παλαιότερα δυσκόλευε τις γυναίκες να διδαχθούν την εξύψωση του εαυτού). Η υπέρβαση αυτού του "ναρκισσισμού"(αυτοεστιασμού) αποτελεί την πρωταρχική

¹⁷⁶ Μπαντιμάν, Μπ. (2000), Σύντομη ιστορία του σεξ, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.215

¹⁷⁷ Τσαλίκोगλου, Φ. (1999), Ψυχολογία της Καθημερινής ζωής, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.130

¹⁷⁸ Μπαντιμάν, Μπ. (2000), Σύντομη ιστορία του σεξ, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 15, 215

¹⁷⁹ Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ. 284,286

πρόκληση του νέου αρσενικού ιδεώδους». ¹⁸⁰ Έτσι, εστιάζοντας στην προσωπική του ευημερία και την επακόλουθη αποφυγή ευθυνών και δεσμεύσεων προς τρίτους, με ευκολία μπορεί να διατηρεί μία παράλληλη σεξουαλική ζωή ή να επιδιώκει μία απρόσωπη επαφή χωρίς ευθύνες, είτε στο πλαίσιο ενός οίκου ανοχής, είτε ευκαιριακών συνενυρέσεων (π.χ. sex dating μέσω sex applications, cybersex) ¹⁸¹.

Τι ακριβώς όμως συμβαίνει με την οικογένεια, συντελείται πράγματι τόσο ριζική αλλαγή; Η πυρηνική οικογένεια δείχνει να πνέει τα λοίσθια. Στην παραδοσιακή κοινωνία, η οικογένεια ήταν «καράβι δεμένο στην προκυμαία με γερά συρματοσχοίνα» ¹⁸². Ο Shorter Ed. παρατηρεί ότι σήμερα, οι εξωοικογενειακοί δεσμοί εξαλείφθηκαν, ενώ ενισχύθηκαν οι δεσμοί μεταξύ των μελών της οικογένειας με μία ασπίδα ιδιωτικότητας. Έτσι κάπως γεννήθηκε η «σύγχρονη πυρηνική οικογένεια» που βασίζεται κυρίως σε συναισθηματικούς δεσμούς. Πως όμως επηρέασε τη λειτουργικότητα της οικογένειας η γυναικεία απελευθέρωση; Η καινοφανής πρόσβαση των γυναικών σε οικονομικούς πόρους είναι σαφές ότι έχει αλλάξει το συσχετισμό δυνάμεων στους κόλπους της οικογένειας, προσφέροντας μία πρωτόγνωρη οικονομική ανεξαρτησία. Οι ριζικές αλλαγές που παρατηρούνται έχουν δύο βασικά χαρακτηριστικά. Πρώτον, την αστάθεια στις σχέσεις μεταξύ των δύο συζύγων, αστάθεια η οποία οφείλεται στο ότι ο έρωτας (αρχικά και το σεξ αργότερα) αντικατέστησαν βαθμιαία άλλα πιο πρακτικά κριτήρια, ως κυρίαρχο στοιχείο στις σχέσεις μεταξύ των δύο φύλων. Έτσι, στο μέτρο που ο έρωτας μετατράπηκε στο μοναδικό στοιχείο που δένει δύο ανθρώπους, από την στιγμή που παύει να υπάρχει, δεν μπορεί να υπάρχει και το ζευγάρι ¹⁸³. Δεύτερον, η χαλάρωση των δεσμών που διατηρούσε το ζευγάρι με τους συγγενείς καθώς και με την κοινότητα, μετάλλαξε ουσιαστικά τη συνεκτικότητα της οικογένειας. Οι προσδοκίες αυτού του ευρύτερου περιβάλλοντος συνέβαλαν στο να παραμένει το ζευγάρι ενωμένο, ανεξάρτητα με το αν ήταν ευχαριστημένο ή όχι, ως στοιχείο μίας σταθερής και αδιατάρακτης τάξης

¹⁸⁰Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ.292

¹⁸¹Καφέτσιος, Κ.(2005), Δεσμός, συναίσθημα και διαπροσωπικές σχέσεις, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα,σελ.291

¹⁸²Shorter, Ed. (2009), Σεξουαλικότητα, Έρωτας και Οικογένεια, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα, σελ. 17,18,21

¹⁸³Ο Giddens An. συνηγορεί με την παραπάνω παρατήρηση ότι δηλαδή «οι σεξουαλικές προσδοκίες που γεννά ο γάμος είναι πολύ περισσότερες από αυτές των προηγούμενων ετών».

Giddens, An. (2005), Η Μεταμόρφωση της Οικειότητας, σεξουαλικότητα, αγάπη και ερωτισμός στις μοντέρνες κοινωνίες, Εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα , σελ 36

πραγμάτων¹⁸⁴. Καταγράφεται λοιπόν, μία σαφής εξασθένιση της δια βίου συμβίωσης, καθώς η νέα έμφαση στην ερωτική ζωή των ζευγαριών αποτέλεσε πραγματική βόμβα στα θεμέλια της σχέσης (με δεδομένο ότι η σεξουαλική επιθυμία μειώνεται φυσιολογικά μεταξύ δύο ερωτικών συντρόφων, έτσι ζευγάρια που η σχέση τους βασίζεται στο σεξ είναι εύκολο να οδηγηθούν σε κρίση)¹⁸⁵. Όσο σημαντικότερη είναι η σεξουαλική ικανοποίηση και των δύο συντρόφων, τόσο αυξάνεται η πιθανότητα να διαλυθεί ο γάμος τους¹⁸⁶. Η πυρηνική οικογένεια είχε ως βάση την αγάπη και τη στοργή της μητέρας προς τα παιδιά. Στο μετρό που ο ερωτισμός τείνει να γίνει θεμέλιο της "μετανεωτερικής οικογένειας" και εφόσον οι γυναίκες είναι πλέον οικονομικά ανεξάρτητες (με αποτέλεσμα να νιώθουν πιο ασφαλείς σε περίπτωση διαζυγίου), η μετάβαση στη μετανεωτερική οικογένεια είναι αυτό που θα μπορούσε κανείς να αποκαλέσει «η καταστροφή της φωλιάς».¹⁸⁷

Σημαντικός κατά την Maurani M., ήταν και ο ρόλος που έπαιξε στην μεταμόρφωση της μετανεωτερικής οικογένειας μία γενιά ανδρών που είχε για

¹⁸⁴ Α) Επιπλέον, σαν τρίτη χαρακτηριστική αλλαγή, καταγράφεται η μείωση του έλεγχου που ασκούν οι γονείς στα ίδια τους τα παιδιά λόγω του μειωμένου κυρίως ελεύθερου χρόνου αλλά και μίας παράλληλης έμφασης στο ρόλο του εραστή και όχι μόνο του γονέα. Ο θεσμός της οικογένειας βαδίζει στο άγνωστο με α) το οριστικό κόψιμο των γραμμών επικοινωνίας που συνδέουν τη νεότερη γενιά με την προηγούμενη (αδιαφορία για την οικογενειακή ταυτότητα «πολιτικός εγκοινωνισμός») και με β) τη εμφανή αστάθεια στις διαπροσωπικές σχέσεις (αύξηση των διαζυγίων, χαλάρωση και φιλελευθεροποίηση της σχετικής νομοθεσίας. Βέβαια στη Μ. Βρετανία όπου δεν υπήρξε καμία αλλαγή στο νομοθετικό πλαίσιο από το 1945 έως το 1971, εντούτοις η αύξηση των διαζυγίων ήταν θεαματική. Κατά το 1970 οι νέες γυναίκες που παντρεύονταν ήταν λιγότερες, ο αριθμός των γυναικών που παντρεύονταν για δεύτερη φορά έφτασε στο υψηλότερο ποσοστό. Τέλος, ¼ των γάμων καταλήγουν σε διαζύγιο στη Βόρειο Αμερική, 1/6 στη Βόρεια Ευρώπη).

Shorter, Ed. (2009), Σεξουαλικότητα, Έρωτας και Οικογένεια, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα, σελ. 107, 201
Β) Τα Σύμφωνα Συμβίωσης το 2014 αυξήθηκαν κατά 107,7% σε σχέση με το 2013. Η μέση ηλικία γυναικών για τον πρώτο γάμο ήταν 30,2 για την ίδια χρονιά, ενώ των αντρών 32,9 σύμφωνα με έρευνα του Ινστιτούτου Σεξολογίας.

¹⁸⁵ Παπαχριστόπουλος, Ν., Σαμαρτζή, Κ. (2009), Οικογένεια και νέες μορφές γονεϊκότητας, Έκδοση Ορρortuna, Πάτρα, σελ. 89

¹⁸⁶ Η σεξουαλικότητα απέκτησε πρωτοφανή ρόλο στο πλαίσιο της συζυγικής ζωής με την εξασθένιση του θεσμού του γάμου. Το σεξουαλικό ρεπερτόριο ανδρών και γυναικών διευρύνθηκε. Η αμοιβαιότητα στη σεξουαλική δραστηριότητα θεωρείται ολοένα και μεγαλύτερη αξία, ιδίως στις αρχικές φάσεις διαμόρφωσης της σχέσης ανάμεσα στο ζευγάρι (σπουδαιότητα σε αμοιβαίες πρακτικές π.χ. η αιδιολογία και η πεολειχία μετατράπηκαν σε συνηθισμένο στοιχείο του συζυγικού ρεπερτορίου).

Maruani, M. (2008), Γυναίκες Φύλο Κοινωνίες, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα, σελ. 133

¹⁸⁷ Α) Shorter, Ed. (2009), Σεξουαλικότητα, Έρωτας και Οικογένεια, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα, σελ. 293

Β) Η ίδια παρατήρηση για το "γκρέμισμα της φωλιάς" έχει γίνει από μία μερίδα συνεντευξιαζόμενων πελατών, εκφράζοντας τη λύπη τους για αυτή τη νέα πραγματικότητα. Ενώ μία ισχυρή πλειοψηφία πελατών, εκφράζεται με απέχθεια για το θεσμό του γάμου, ως άκρως υποκριτικού και καταπιεστικού θεσμού την εποχή της σεξουαλικής απελευθέρωσης και της πολιτισμικής νομιμοποίησης της πολυγαμίας.

ευαγγέλιο της το Playboy.¹⁸⁸ Ήταν εκείνη η γενιά ανδρών που νομιμοποιήθηκε πολιτισμικά «να απαιτεί η σύζυγος να είναι άψογη στο ρόλο της μητέρας και στα μητρικά της καθήκοντα, αλλά και πρόθυμη και ικανή να παίζει το “λαγουδάκι” σε ό,τι αφορά το σεξ, ενώ οι ίδιοι ήταν έτοιμοι να απογοητευτούν και να δυσφορήσουν όταν διαπίστωναν ότι ήταν μάλλον δύσκολο μία γυναίκα να ανταποκρίνεται επαρκώς και στους δύο ρόλους».¹⁸⁹ Παρά ταύτα, η μετανεωτερική γυναίκα έχει εσωτερικεύσει την ανάγκη να μετατρέπεται σε “κουνελάκι” προκειμένου να επιβιώσει τόσο σεξουαλικά, όσο και συντροφικά.

Αυτές οι σημαντικές αλλαγές στην ιστορία της ατομικότητας καταδεικνύονται σε αυτό που ο Gauchet M. χαρακτηρίζει ως “αποθεσμοποίηση της οικογένειας”. Η οικογένεια μεταβάλλεται από μία συλλογική οντότητα, δημιουργό του κοινωνικού δεσμού, σε ιδιωτική υπόθεση. Επί εκατονταετίες οι οικογένειες αποτελούσαν έναν από τους βασικούς τρόπους συγκρότησης του “κοινωνικού”, δια μέσου της συμβολικής και θεσμισμένης αναγνώρισης της ταυτόχρονης παρουσίας με τον άλλο.¹⁹⁰ Η γυναικεία χειραφέτηση οδήγησε σε έναν άλλο τρόπο συγκρότησης του κοινωνικού. Τα άτομα δεν αναφέρονται πλέον στους άλλους με τρόπο συμβολικό, αλλά με τρόπο καθαρά προσωπικό, ψυχολογικό, ιδιωτικό. Έχει αλλάξει ριζικά ο τρόπος κοινωνικοποίησης του ατόμου ως μέλος ενός συνόλου. Το βασικό χαρακτηριστικό της σύγχρονης προσωπικότητας είναι η προσκόλληση στον εαυτό και η δυσκολία της αποσύνδεσης του δημόσιου στοιχείου από το ιδιωτικό. Στη σημερινή εποχή κυριαρχεί μια μορφή της ατομικότητας που έχει χαλαρώσει τη σχέση της με τους κοινωνικούς δεσμούς. Στο πλαίσιο της “κουλτούρας της παράδοσης” ο κοινωνικός δεσμός βασιζόταν σε ένα μοντέλο που προηγείται ριζικά των ατόμων.¹⁹¹

Στην ελληνική κοινωνία κυριάρχησε το «μοντέλο μίας φαλλοκρατικής οικογένειας με μητριαρχική όμως, βάση. Έτσι, μέχρι τη δεκαετία του 80’, καταγράφονται οι θεσμοί και οι παραδόσεις ενός λαού και ενός τρόπου ζωής, όπου ο άνδρας μεγάλωνε για να γίνει κυνηγός και ο μετέπειτα αρχηγός της οικογένειας, ενώ η γυναίκα μεγάλωνε μέσα στην προφύλαξη της αγνότητας για να παραδοθεί αγνή στο

¹⁸⁸ Ο Χιου Χέφνερ εκδότης του περιοδικού playboy δηλώνει «Ήμουν φεμινιστής πριν ακόμα υπάρξει ίχνος φεμινισμού» συνομολογώντας με μετέπειτα εκφάνσεις φεμινισμού που στηρίζουν την σεξουαλική υποκειμενοποίηση ως πτυχή σεξουαλικής χειραφέτησης.

Levy, A.(2011), Θηλυκές Φαλλοκράτισσες, Οι γυναίκες και η ανερχόμενη κουλτούρα του ξέκωλου, Εκδόσεις Κουκκίδα, Αθήνα, σελ.59

¹⁸⁹ Maruani, M. (2008), Γυναίκες, Φύλο Κοινωνίες, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα, σελ. 297

¹⁹⁰ Maruani, M. (2008), Γυναίκες, Φύλο Κοινωνίες, όπως παραπάνω, σελ. 161

¹⁹¹ Ζερή, Π.(2006), Ψηφιακά δίκτυα, γνώση και δημόσια πολιτική, Τυπικές και άτυπες μορφές διακυβέρνησης του δικτύου των δικτύων, Εκδόσεις Σιδέρης, Αθήνα, σελ.164

γάμο που την ολοκλήρωνε σαν γυναίκα, σύζυγο και μητέρα»¹⁹². Όλα τα παραπάνω καταδείκνυαν το πρόσωπο της ελληνικής σεξουαλικής παιδείας «το οποίο συνοδευόταν από την φολκλόρ εικόνα της "κοινής γυναίκας" που έπαιξε σημαντικό ρόλο για τη μύηση των αγοριών της εφηβείας (16-20 χρονών), από τα πορνο-ερωτικά περιοδικά των περιπτέρων (μέσα στις σελίδες των οποίων φαντασίσαν και ανανίστηκαν σχεδόν όλοι οι έφηβοι της μεταπολεμικής περιόδου), μέχρι τα δειλά ανοίγματα της ελληνικής τηλεόρασης με τα σεξουαλικά χορευτικά show που άνοιγαν τα μάτια μικρών και μεγάλων, σπάζοντας τα ηθικοπλαστικά ήθη. Μία κοινωνία που μπορεί να περνάει σε περίοδο μεγαλύτερης ελευθερίας αλλά με κρίση στις διαπροσωπικές σχέσεις των ανθρώπων, μία κοινωνία ανώριμη σεξουαλικά».¹⁹³ Ο Μαρξ Κ. υποστήριξε ότι απ' την σεξουαλική σχέση μπορεί κανείς να κρίνει ολόκληρο το επίπεδο ανάπτυξης του ατόμου.¹⁹⁴

Πολλοί κατηγορούν το φεμινισμό της δεκαετίας του 1960 που «αποσταθεροποίησε τις καθιερωμένες αντιθέσεις και περιέπλεξε τα σημεία αναφοράς. Στην πραγματικότητα, ο δυτικός φεμινισμός δεν ευθύνεται παρά μόνο στο ότι κατέδειξε τη γύμνια του βασιλιά. Εμφανίστηκε λοιπόν, ένας νέος τύπος γυναίκας που απειλούσε τη διαχωριστική γραμμή των δύο φύλων. Από την κορυφή ως τη βάση της κοινωνικής κλίμακας, οι άνδρες ένιωθαν να απειλείται η ταυτότητα τους από αυτό το "νέο πλάσμα" που ήθελε να κάνει ότι κάνουν εκείνοι, σε σημείο που αναρωτιώντουσαν αν θα υποχρεώνονταν να εκτελέσουν γυναικεία καθήκοντα, κοντολογίς, ήρθαν αντιμέτωποι με έναν υπέρτατο φόβο να μην γίνουν γυναίκες»¹⁹⁵. Η Maugue A. υποστήριξε ότι «η αγωνία των ανδρών μπροστά στην εξομοίωση των φύλων, δεν άγγιξε τη γυναίκα. Αντίθετα, ο άνδρας ένιωθε ότι απειλούνται οι εξουσίες του, η ταυτότητά του και η καθημερινή του ζωή. Τα δύο φύλα είχαν μπει σε έναν "διάλογο κωφών". Οι άνδρες δεν έβρισκαν στην εργασία την προβολή των παραδοσιακών τους προτερημάτων (όπως δύναμη, πρωτοβουλία). Η τελική διάλυση της παραδοσιακής οικογένειας επήλθε με τη χειραφέτηση της γυναίκας. Ο Musil R. παρατηρεί ότι η γυναίκα έχει αρρενοποιηθεί, δεν είναι πια το καταφύγιο του

¹⁹² Ασκητής, Θ. (1997), Ο Μύθος, τα προβλήματα και η προσέγγιση του σήμερα, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα, σελ. 11,13

¹⁹³ «Η ελληνική αξιοπρέπεια της σεξουαλικής ζωής, η τιμή, η ευθιξία και η μοιχεία, επισφραγίστηκαν με τα σεντόνια στο αστυνομικό τμήμα, τις βεντέτες και τους σκοτωμούς για το βρώμικο και ανήθικο σεξ».

Ασκητής, Θ. (1997), Ο Μύθος, τα προβλήματα και η προσέγγιση του σήμερα, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα, σελ.89

¹⁹⁴ Reich, W. (1980), Οι ρίζες της σεξουαλικής καταπίεσης, Εκδόσεις ελεύθερος τύπος, Αθήνα, σελ.31

¹⁹⁵ Badinter E., (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ.32

άνδρα». ¹⁹⁶Ενώ, ο Νίτσε Φ. και Weininger O. υποστήριξαν την επιστροφή σε μία υγιή πόλωση των ρόλων, προκειμένου να επανέλθει η αρχική έμφυλη ευταξία ¹⁹⁷.

Η Hanna J. επισημαίνει μία ενδιαφέρουσα παρατήρηση, την εστίαση στην αναοριοθέτηση του ρόλου της γυναίκας και σημαντικά λιγότερο στο ρόλο του άντρα, παρά το γεγονός ότι εντοπίζεται η ανδρική συμπεριφορά ως "προβληματική". ¹⁹⁸ Ο άνδρας διατηρεί τον κυρίαρχο ρόλο του, ενώ παρουσιάζει μία δυσκίνησία στην υιοθέτηση γυναικείων ρόλων, όχι μόνο γιατί απειλείται η ταυτότητα του φύλου του (φόβος εκθήλυνσης), αλλά και γιατί συνεπάγεται την ανάληψη επιπλέον ευθυνών. Αντιθέτως, οι γυναίκες καθώς δεν έχουν το φόβο της αλλοίωσης της σεξουαλικής τους ταυτότητας, ¹⁹⁹ υιοθετούν ανδρικές συμπεριφορές σε μία προσπάθεια να βιώσουν την ισότητα. Έτσι, ο φεμινισμός, αντί να οδηγεί στον "εξανθρωπισμό" του άνδρα, καταλήγει στον "εξανδρισμό" της γυναίκας. ²⁰⁰ Για τον Badinter E. αυτό αποτελεί "τραγική ειρωνεία" για τη γυναικεία επανάσταση, καθώς ενώ «οι γυναίκες ζητούσαν πιο τρυφερούς και ευγενικούς άνδρες ενθαρρύνονταν να γίνουν οι ίδιες αγωνιστικές και κατακτητικές» ²⁰¹. Ο Bernstein J. παρατηρεί πως με την αφύπνιση των ανδρικών της χαρακτηριστικών, το κυνήγι της επιτυχίας, την προβολή, την επίτευξη ανεξάρτησιας και τη συνεχή ικανοποίηση του εγώ, ήρθε αντιμέτωπη με σοβαρές δυσκολίες και εισέπραττε τη μοναξιά ²⁰². Από την άλλη οι άνδρες νιώθοντας να αμφισβητείται ο ανδρισμός τους, αντέδρασαν με τη φυγή, την απελπισία ή τη σιωπηλή απάθεια. ²⁰³

Οι άνδρες, αντίθετα με τις γυναίκες, ουδέποτε αμφισβήτησαν τους παραδοσιακούς διαχωρισμούς των φύλων καθώς, όπως επισημάνθηκε, κάτι τέτοιο θα έθετε σε κίνδυνο την ήδη εύθραυστη αρρενωπότητα αλλά ταυτόχρονα θα χάλαγε τη

¹⁹⁶Badinter E., (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ.83

¹⁹⁷Badinter E., (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, όπως παραπάνω, σελ.91

¹⁹⁸«Προσπαθούμε να αλλάξουμε τη γυναίκα και όχι τον άνδρα» Σαν να απαιτείται από τις προταγές του φεμινισμού να αλλάξει η συμπεριφορά του "θύματος" και όχι του "θύτη"

Hanna, J. (1998), Dance, sex and Gender, The University of Chicago, USA, p.122

¹⁹⁹Στο κεφάλαιο 3.1 αναλύεται διεξοδικά το πως νοείται ο "εύθραυστος ανδρισμός" και πόσο έχει ανάγκη την ανάληψη συγκεκριμένων ρόλων και το πέρασμα από δοκιμασίες για να χτιστεί ή να αναστηλωθεί.

²⁰⁰Hanna, J. (1998), Dance, sex and Gender, The University of Chicago, USA, p.101

²⁰¹Συνεντευξαζόμενος πελάτης σχολιάζει στοχαστικά, σχεδόν σαρκαστικά τον φεμινισμό: «Αγαπάμε φεμινισμό. Να στε καλά κορίτσια. Τόσα χρόνια με την πατριαρχία δε μπορούσαμε να πηδήξουμε. Τώρα όλες οι τσουλάρες μας παρακαλάνε. Εγώ είμαι ο μεγαλύτερος φεμινιστής να ξέρεις».

²⁰² «Οι γυναίκες χωρίς να υποτάσσονται παθητικά στους πατριαρχικούς θεσμούς παίζουν συχνά ενεργό ρόλο στην στήριξη και αναπαραγωγή τους. Γιατί αυτοί που είναι στην εξουσία κερδίζουν τη συναίνεση εκείνων που εξουσιάζουν».

Cowan, J. (1998), Η πολιτική του Σώματος, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, σελ.19

²⁰³ Badinter E., (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ 273

“βολή” τους. Ποιος κυρίαρχος ζητάει άλλωστε να επανεξεταστεί /αμφισβητηθεί η κυριαρχία του; Έτσι, διστορικά δεν απαντάται κάποιο σοβαρό ανδρικό κίνημα που να ζητάει αλλαγή της καθεστηκυίας έμφυλης τάξης²⁰⁴. Οι γυναίκες είναι αυτές που κάνουν τις μεγάλες ανακατατάξεις²⁰⁵. Για τον Λάζο Γ. το κομβικό σημείο των προβλημάτων των έμφυλων σχέσεων είναι δομημένο στον ανδρικό χαρακτήρα καθώς ο μόνος τρόπος για να πραγματώσει τα ιδανικά του είναι σε βάρος της γυναίκας.²⁰⁶

Η Maurani M. παρατηρεί μεταξύ άλλων και πρακτικού τύπου αλλαγές στις έμφυλες ισορροπίες όπως την κυριαρχία των ανδρών στην “γαμήλια αγορά”, οι οποίοι καθώς προτιμούν νεαρότερες γυναίκες έχουν μεγαλύτερο εύρος επιλογής μετά το διαζύγιο, ενώ οι γυναίκες βγαίνουν εκτός παιχνιδιού²⁰⁷. «Η παράταση της σεξουαλικής ζωής στις πιο προχωρημένες ηλικίες, αποτελεί εντυπωσιακή αλλαγή των τελευταίων δεκαετιών του 20^{ου} αιώνα. Η υποχώρηση της ταύτισης της γυναικείας σεξουαλικότητας με τη γονιμότητα και το (παντρεμένο) ζευγάρι, άνοιξε το δρόμο προς μία διαφοροποίηση της κανονικότητας, η οποία επανεξετάζει τα θέματα ηθικής. Παρά ταύτα, η ίδια διαπιστώνει δυσκολίες στη συγκρότηση του εαυτού σε μία εξατομικευμένη κοινωνία. Οι αναπαραστάσεις σεξουαλικότητας αποτελούν μαρτυρίες για την απουσία κοινών αναφορών, για τη διαφοροποίηση των τρόπων με τους οποίους δίνεται συνοχή στη σεξουαλική ζωή, αλλά και στη δυσκολία να βρει η γυναικεία επιθυμία τη θέση της σε μία κοινωνία που κυριαρχείται από ανδρικά σεξουαλικά σενάρια»²⁰⁸.

«Η ιατρικοποίηση έχει ως αποτέλεσμα τον τεχνικό επαναπροσδιορισμό της σεξουαλικότητας. Η διάδοση της αντρικής αντισύλληψης συνέβαλε στο να

²⁰⁴ Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ. 43

²⁰⁵ Badinter E., (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ.111

²⁰⁶ Λάζος, Γ. (1997), Η σεξουαλικότητα ως Αξία στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Δελφίνι, σελ.403

²⁰⁷ «Οι άνδρες παραμένουν σεξουαλικά ενεργοί μετά το διαζύγιο λόγω της ανισορροπίας στους διαθέσιμους συντρόφους. Η κατάργηση της γυναικείας παρθενίας, η μείωση γονιμότητας, η αύξηση διαζυγίων, η ένταξη των γυναικών στη μισθωτή εργασία, η συνεχής μέριμνα για επαγγελματική σταδιοδρομία, η ανανέωση του νομοθετικού πλαισίου (π.χ. επαναπροσδιορισμός βιασμού ως έγκλημα, αποποινικοποίηση της ομοφυλοφιλίας, κατάργηση των συζυγικών καθηκόντων), ο διαχωρισμός σεξουαλικότητας και αναπαραγωγής που έφερε ο φεμινισμός, αλλά και οι ιατρικές εξελίξεις (αντισύλληψη, έκτρωση, αντισυλληπτικό χάπι, AIDS 1980), εξασθένησαν τη θεσμική οργάνωση του γάμου, χωρίς όμως να σημειωθεί αντίστοιχη υποχώρηση της επιθυμίας για δημιουργία σχέσεων ζευγαριού. Επιπλέον, με την επιμήκυνση του χρόνου σπουδών παρατάθηκαν οι πορείες της ζωής της νεότητας. Παρά την σχετικά ίση πρόσβαση σε θέσεις εξουσίας, ισχυρό οχυρό αντιστάσεων στην έμπρακτη ισότητα ανάμεσα στα φύλα, παραμένει η οικιακή σφαίρα. Τέλος, η έναρξη της σεξουαλικής δραστηριότητας ξεκινάει νωρίτερα, οι νέοι άνδρες συνεχίζουν να επισκέπτονται πόρνες, οι επαφές χωρίς προφυλάξεις μειώθηκαν, ενώ η εμπειρία της ρήξης στη σχέση του ζευγαριού έγινε συνηθισμένη»

Maruani, M. (2008), Γυναίκες Φύλο Κοινωνίες, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα, σελ.142, 143, 146

²⁰⁸ Maruani, M. (2008), Γυναίκες Φύλο Κοινωνίες, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα, σελ.153

δημιουργηθεί μία αντισυλληπτική κανονικότητα προς χρήση των γυναικών. Έτσι, η υποχρέωση να ελεγχθούν οι συνέπειες της σεξουαλικής δραστηριότητας εναποτίθεται στους ώμους των γυναικών. Η ιατροκοποίηση της αντισύλληψης, η οποία κάθε άλλο παρά συνέτριψε το ζυγό της ανδρικής κυριαρχίας, συνέβαλε στο να αποκτήσει νέα κίνητρα η απονομή της αναπαραγωγικής λειτουργίας αποκλειστικά στις γυναίκες. Η εισαγωγή σκευασμάτων ενίσχυσης της σεξουαλικής δραστηριότητας κατά τα τέλη της δεκαετίας 1990 (π.χ. viagra) επαναφέρει την ανδρική στύση στο επίκεντρο των επαφών μετατρέποντας το σεξ σε ένα μηχανικό ζήτημα το οποίο αποσυνδέεται από τη σεξουαλική παρτενέρ κάνοντας πραγματικότητα το ανδρικό όνειρο μίας απεριόριστης και προγραμματιζόμενης επιθυμίας. Ενώ, δεν παύει να καλλιεργείται η παραδοσιακή άποψη για τον κεντρικό ρόλο της ανδρικής σωματικής κυριαρχίας»²⁰⁹.

Οι εξελίξεις στη σεξουαλικότητα δεν ανταποκρίνονταν στο «μετριοπαθή χαρακτήρα των κοινωνικών αλλαγών δίνοντας όμως την επιφανειακή εντύπωση ότι οι γυναίκες απελευθερώθηκαν. Η ιεράρχηση των ρόλων στην σεξουαλικότητα κλονίστηκε ελάχιστα. Η αναπαράσταση της ολοκληρωμένης θηλυκότητας συνεχίζει να διαμεσολαβείται από τη μητρότητα. Η ένταση ανάμεσα στην σεξουαλική επιθυμία και τη συναισθηματικότητα τείνει να θεωρείται ως σταθερή διχοτομία ανάμεσα στο ανδρικό και το γυναικείο. Παρά το νέο καταμερισμό εργασίας, οι γυναίκες εμφανίζονται ως σύντροφοι με έμφαση στον γονικό ρόλο, ενώ οι άνδρες ως σεξουαλικοί σύντροφοι (εραστές) οι οποίοι αναλαμβάνουν την πρωτοβουλία στις σεξουαλικές σχέσεις. Η γονική μέριμνα αλλά και ο καταμερισμός των οικιακών εργασιών, ύστερα από μία αρχική φάση ελάχιστης διαφοροποίησης, κατακυλούν σε μία διαφοροποίηση που παράγει ανισότητα», επιμένει η Maurani M.²¹⁰

Η ατέρμονη περιπτωσιολογία θα δίνει πάντα την εντύπωση ότι «πράγματι τίποτε και ποτέ δεν αλλάζει στην κοινωνία, αν δεν αναζητήσουμε την κυρίαρχη συμπεριφορά, το κυρίαρχο μοντέλο (κοινωνική τάση). Η σχολή της "αιώνιας σταθεράς" επιβεβαιώνει την άποψη ότι τις "περίόδους καταπίεσης" διαδέχονται πάντοτε "περίοδοι ελευθεριότητας"»²¹¹. Αλλάζουν άραγε τα πρότυπα των πιο

²⁰⁹Shorter, Ed. (2009), Σεξουαλικότητα, Έρωτας και Οικογένεια, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα, σελ. 49

²¹⁰«Οι σεξουαλικές πορείες ζωής, πρακτικές και στάσεις των ανδρών και των γυναικών συγκλίνουν συνεπιδέροντας την υποχώρηση της γυναικείας παθητικότητας στα σεξουαλικά ζητήματα».

Maurani, M. (2008), Γυναίκες Φύλο Κοινωνίες, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα, σελ.142, 143, 146,151

²¹¹«Διότι η σεξουαλικότητα δεν μπορεί να φτιαχτεί ή να ξαναφτιαχτεί με συνοπτικές διαδικασίες και θα ήταν σφάλμα να συγχέεται ο κοστροκτιβισμός με την ελευθερία των υποκειμένων να δίνουν στη σεξουαλικότητα τους τη μορφή της αρεσκείας τους. Η κατασκευή δεν είναι το ίδιο με το τέχνασμα. Αντίθετα χρειάζεται να συνυπολογίζει την επικράτεια των περιορισμών χωρίς τους οποίους το ον που ζει και επιθυμεί δεν μπορεί να χαράξει το δρόμο του».

προσωπικών στιγμών;²¹² Ο 20^{ος} αιώνας κατορθώνει να συσσωρεύσει «τόσες αντιφάσεις από όσο ολόκληρη η ιστορία του σεξ. Είναι μάλλον δύσκολο να βρούμε πιο σεξουαλικά παράδοξο αιώνα. Ένας αιώνας που τελειώνει με κάποια σύγχυση αφού το σεξ αν και είναι πανταχού παρόν, δεν βρίσκεται τελικά πουθενά. Πώς να ξαναβρεί κανείς τον εαυτό του ανάμεσα σε εκείνους που συνεχίζουν να αρνούνται την άμβλωση, την αντισύλληψη και επιθυμούν μία επιστροφή στην ηθική τάξη και εκείνους που προσπαθούν να επωφεληθούν στο έπακρο την ευδαιμονία που προσφέρει ο εκσυγχρονισμός».²¹³

Πως όμως αιτιολογείται η σταθερά της πορνείας; Από τα παραπάνω τεκμαίρεται ότι υπάρχει χώρος για κατανάλωση πορνικών υπηρεσιών καθώς οι έμφυλες σχέσεις παρουσιάζονται έντονα προβληματικές και δυσνόητες, με τα δύο φύλα να βρίσκονται σε σχετική αμηχανία²¹⁴. Οι γυναίκες από τη μία εμφανίζονται κουρασμένες από την συνεχή ανάληψη πολλαπλών, παράλληλων ρόλων, από την άλλη όμως φαίνεται να μην έχει κατευνάσει η διάθεση για κατάκτηση νέων βάθρων, ενώ οι άνδρες μετά τις έμφυλες ανακατατάξεις, εκφράζουν την ανάγκη για επανάκτηση των παλιών, παραδοσιακών ρόλων και της (σεξουαλικής και όχι μόνο) κυριαρχίας τους. Ο φεμινισμός τελικά ίσως να μην οδήγησε στη δημιουργία νέων ισορροπιών και συνθηκών ισότητας. Μετά την “επανάσταση των γυναικών”, οι άνδρες αμήχανοι σε σχέση με τη νέα πολιτική ορθότητα και εκδιωγμένοι από θρόνο τους, αποστασιοποιούνται αναπτύσσοντας μία περιχαρακωμένη, αυτιστική

Μπάτλερ, Τζ. (2008), Σώματα με Σημασία, Εκδόσεις Εκκρεμές, Αθήνα, σελ. 278

²¹² «Καταγράφονται ανατρεπτικές απόψεις όπως ότι: Ο καπιταλισμός είχε θετική επίδραση στη μέση γυναίκα, ο καταπιεστικός 19^{ος} απελευθέρωσε πολλούς ανθρώπους, ή η μητρική φροντίδα δεν είναι προαιώνιο ένστικτο, αλλά φαινόμενο των τελευταίων 2 αιώνων».

Shorter, Ed. (2009), Σεξουαλικότητα, Έρωτας και Οικογένεια, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα, σελ.13

²¹³ «Από τα Σόδομα στο Ζακ Σιράκ, από τον Αυνάν στο ίντερνετ, η σεξουαλική ζωή της ανθρωπότητας ακολουθεί μία διαδρομή χαοτική μεν, προβλέψιμη δε. Πάρτε για παράδειγμα την Αθήνα στο απόγειο της δόξας της, προσθέστε ξύσμα ταντρικής θρησκείας, μία κουταλιά χριστιανισμού και λίγο από 19^ο αιώνα, μία πρέζα ιπποτικού έρωτα και ένα δάχτυλο ελευθεριότητας. Ανακατέψτε τα καλά και θα πάρετε αυτό το γλυκόπικρο κοκτέιλ που με την πάροδο των χρόνων πέτυχε το ακατόρθωτο, να παντρέψει την πιο στενόμυαλη καταπίεση με μία επιείκεια τόσο αγχώδη, όσο και υποκριτική. Η ιστορία του σεξ είναι φτιαγμένη από συνεχή πήγαινε έλα ανάμεσα στην σιδερένια πυγμή που πνίγει ακόμη και την παραμικρή σεξουαλική επιθυμία και σε μία επιείκεια καλοπροαίρετη, αλλά παροδική και όλα αυτά μέσα σε έναν ποταμό υποκρισίας κάτω από το δόλιο βλέμμα αυτής της παλιάς καλής ιουδο-χριστιανικής ηθικής που τρυπώνει εκεί που δεν την σπέρνουν... Η αναπόφευκτη υπερδραστηριότητα που θα πρέπει να διαδεχτεί αυτό το κύμα της αποχής βρίσκεται προ των πυλών».

Μπάντμαν, Μπ. (2000), Σύντομη ιστορία του σεξ, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 214, 215, 220

²¹⁴ «Η πορνεία αποτελεί αναπόσπαστη διάσταση της σχέσης άνδρα –γυναίκας. Όσο υπάρχει έστω και μία πόρνη, καμία γυναίκα δεν είναι χειραφετημένη. Όσο υπάρχει έστω και ένας “πορνοπελάτης” κανένας άνδρας δεν είναι απαλλαγμένος από το στίγμα του πελάτη (ανδρική χειραφέτηση – απανδρισμός)».

Λάζος, Γρ., (1998), Το πρόβλημα της Ποιοτικής Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ.398

σεξουαλική συμπεριφορά στη βάση των νέων πορνογραφικών προτύπων που αποσκοπεί στην ικανοποίηση της δικής τους φετιχοποιημένης σεξουαλικής ευχαρίστησης, ενώ φαίνεται να βιώνουν μία βαθιά μοναχικότητα, ακόμη και εντός του πλαισίου της σχέσης. Παράλληλα, η επιμήκυνση της διάρκειας της σεξουαλικής ζωής, ο χημικοτεχνικός έλεγχος της στύσης, αλλά και η διεύρυνση των ερωτικών ρεπερτορίων, αυξάνουν τις σεξουαλικές του απαιτήσεις. Πλέον, με την αμεσότερη σεξουαλική ανταπόκριση των γυναικών σε σχέση με το παρελθόν, φαίνεται να είναι περισσότερο εξοικειωμένος με τις απρόσωπες σχέσεις²¹⁵ (π.χ. one night stand), ενώ πολιτισμικά ωθείται στην κατανάλωση αντικειμενοποιημένης, σεξουαλικής απόλαυσης που βασίζεται στη σεξουαλική τεχνική και τα φυσικά χαρακτηριστικά του σεξουαλικού παρτενέρ, ενώ μοιάζει να μην έχει βρει το ρόλο/θέση του στη νέα οικογένεια ("νέος πατέρας"). Η αναοριοθέτηση των έμφυλων ρόλων και ο κίνδυνος της εκθήλυνσης του άνδρα, προκαλεί τρόπο απέναντι στην παντοδύναμη γυναίκα και δυσκολία στη (συναισθηματική) σύνδεση μαζί της. Από την άλλη παρουσιάζεται πιο "ανεύθυνος" από ποτέ, ένα παιδί, που επιθυμεί να παραμείνει παιδί, χωρίς να θέλει να αναλάβει τις ευθύνες που δημιουργεί ο σχηματισμός μίας οικογένειας.²¹⁶ Έτσι, εκδιωγμένος από το αφιλόξενο έμφυλο περιβάλλον καταφεύγει στον οίκο ανοχής,

²¹⁵Το απρόσωπο σεξ καλύπτει τις σεξουαλικές ανάγκες και με την κοινωνική ανοχή και τις νέες τεχνολογικές δυνατότητες μοιάζει σαν η ιδανική λύση όχι μόνο για τους εφήβους που ανακαλύπτουν αμήχανα τη σεξουαλικότητα τους, αλλά και για τους ενήλικες που αναζητούν μία εύκολη και άμεση κάλυψη. Το σύνθημα ερώτημα στις ευκαιριακές προκλήσεις είναι «γιατί όχι». Ο σύγχρονος άνθρωπος κάνει ευκαιριακές κινήσεις για να αποφεύγει τη συνειδητοποίηση των κενών του. Μία καταναλωτική στάση που ανάγει τον άλλον σε αντικείμενο της ανάγκης του και ουσιαστικά τον χρησιμοποιεί, ενώ τον αγνοεί. Μία αποφόρτιση που έχει δικαίωμα να προσφέρει στον εαυτό σου, μία παρένθεση στο κείμενο, την οποία αν μπορούσε και ο σύντροφος να τη δει με κατανόηση, θα ήταν καλύτερα. Η διανοητικοποιημένη φαντασίωση ότι μπορεί να διατηρείται η ακεραιότητα του γάμου, ο οποίος καταγράφεται ως σημαντικός, παρά την ύπαρξη ευκαιριακών σεξουαλικών σχέσεων, ανθίσταται».

Καραγιάννης, Δ., (2014), Έρωτας ή Τίποτα, Εκδόσεις Αρμός, Αθήνα, σελ.243, 291

²¹⁶Ο Έγκελς Φ. οραματίζεται μία νέα γενιά ανδρών, «μια γενιά που ποτέ στη ζωή τους δεν θα εξαγοράσουν την παράδοση μιας γυναίκας για λεφτά ή για άλλα κοινωνικά μέσα εξουσίας και τις γυναίκες, που δεν θα βρεθούν ποτέ στη θέση ν' αφοσιωθούν σ' έναν άντρα για άλλο λόγο εκτός από την αγάπη, ή να αρνηθούν την αφοσίωση από φόβο για τις οικονομικές συνέπειες. Όταν υπάρξουν αυτοί οι άνθρωποι θα στείλουν στο διάολο ότι πιστεύουμε εμείς σήμερα ότι πρέπει να κάνουν. Θα φτιάξουν μόνοι τους τη δική τους πρακτική και την σύμφωνα μ' αυτή κοινή τους γνώμη, για την πρακτική του καθένα ξεχωριστά...»

Walter, H.,(1983), Σεξουαλικότητα και επανάσταση, Εκδόσεις Οδηγητής, Αθήνα,σελ.88

[Έχει χαθεί το συναισθηματικό άνοιγμα στις σχέσεις, τα δύο φύλα είναι αμήχανα, χωρίς να είναι ευχαριστημένα. Η γυναίκα πιο κουρασμένη από ποτέ και ο άνδρας λιγότερο άνδρας, ψάχνει να βρει τη νέα του ταυτότητα εκδιωγμένος από τη γυναίκα. Οι έμφυλες σχέσεις είναι εξαιρετικά δύσκολες και του προκαλούν αμηχανία, δεν ξέρει πια τι θέλει η γυναίκα, τι απαιτεί από αυτόν και πως είναι ευχαριστημένη αλλά και πως ο ίδιος αντλεί ικανοποίηση από μία σχέση. Οι σχέσεις έχουν γίνει μη λειτουργικές. Δεν ξέρει αν και πόσο θα πρέπει να φλερτάρει (ενεργητικός ρόλος vs σεξουαλική παρενόχληση), ενώ παρά την σεξουαλική απελευθέρωση των γυναικών, θεωρεί ότι μάλλον δεν μπορούν να ανταποκριθούν στα ακραία πορνογραφικά του στάνταρ. Ζει σε ένα πιεστικό, ασαφές περιβάλλον, ενώ νιώθει να χάνει την ταυτότητα του στο πλαίσιο της ισότητας].

έναν χώρο μεταξύ άλλων, ανάκτησης της χαμένης του αρρενωπότητας, αλλά και δεκανίκι των σακατεμένων έμφυλων σχέσεων, στο χώρο του οποίου άλλοτε προσπαθεί να ικανοποιήσει τις αυξημένες σεξουαλικές απαιτήσεις του και άλλοτε να προσομοιώσει ένα μίνιμουμ σχέσεως.

Κεφάλαιο 3

Στην ίδια ενότητα, στο επόμενο κεφάλαιο (Κεφάλαιο 3) αναλύεται το θεωρητικό ερώτημα πως το φύλο συνδέεται με τη ζήτηση για πορνικές υπηρεσίες (γιατί δηλαδή εν ολίγοις ο πελάτης είναι σχεδόν αποκλειστικά γένους αρσενικού), πως και εάν η διττή ηθική αποτίμηση των συμβαλλόμενων στην πορνική σχέση επηρεάζει την απόφαση για αγορά σεξ (δηλαδή το γεγονός ότι στιγματίζεται μόνο το εκδιδόμενο πρόσωπο και όχι ο πελάτης) και πως εξασφαλίζεται η «λειτουργικότητα» του πελάτη, η οποία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου να γίνει /αποφασιστεί η αγορά πορνικών υπηρεσιών. Αναλύονται δηλαδή επιπλέον κοινωνικοί παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση για «αγορά» πορνικών υπηρεσιών.

3.1 Χτίζοντας την εύθραυστη “Αρσενικότητα”²¹⁷

Μία πρώτη, απλοϊκή παρατήρηση θα μπορούσε να είναι ότι τη θέση του “πελάτη” καταλαμβάνει σχεδόν πάντα ένας Άνδρας, ενώ αντίθετα στη θέση του “εκδιδόμενου” μπορεί να βρίσκεται μία γυναίκα, ένας άνδρας, ένα παιδί, ακόμη και ένα ζώο²¹⁸. Γιατί όμως η πορνική πελατεία είναι ως επί το πλείστον γένους Αρσενικού και πως ένας οίκος ανοχής μπορεί να συντελέσει στο χτίσιμο της ανδρικής ταυτότητας ή ακόμη και στη στήριξη μιας εύθραυστης αρρενωπότητας; Ποια είναι τα δομικά εκείνα στοιχεία²¹⁹ που αντλεί ένας πελάτης από έναν οίκο ανοχής καθιστώντας τον «χρήσιμο» ακόμη και στην εποχή της ισότητας των φύλων και της σεξουαλικής απελευθέρωσης. Ας μην ξεχνάμε ότι ο πελάτης είναι ο «Mr. Average» και όχι για μία ειδική κατηγορία ανδρών που φέρει ορισμένα ψυχοκοινωνικά χαρακτηριστικά (γεγονός που προκύπτει και από τα αριθμητικά δεδομένα που ισχύουν για τη χώρα μας, καθώς ο ενεργός πελάτης αποτελεί το 1/3 του σεξουαλικά ενεργού πληθυσμού, ήτοι ένα αρκετά σημαντικό ποσοστό του συνολικού ανδρικού

²¹⁷Η “αρρενωπότητα”. Όπως επισημαίνει η Χαλκιά Α. «η πολλαπλότητα που συνοδεύει την έννοια της αρρενωπότητας, δηλαδή οι “αρρενωπότητες” εννοημένες ως διαφορετικές και ιεραρχημένες αρθρώσεις ρηματικών πρακτικών, έχει βαρύνουσα σημασία για τη μελέτη του φύλου και της σεξουαλικότητας, αλλά και ιδιαίτερα σημαντικές πολιτικές επιπτώσεις».

Αποστολέλλη Α., Χαλκιά Α. (2012), Σώμα Φύλο Σεξουαλικότητα ΛΟΑΤΚ πολιτικές στην Ελλάδα, Συλλογικός τόμος, Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα, σελ.232

²¹⁸Οι δύο τελευταίες κατηγορίες είναι παράνομες στη χώρα μας, παρ’ όλα αυτά υφίστανται στο χώρο της πορνικής αγοράς.

²¹⁹«Η Χάλμπερσταμ παρατηρεί ότι επειδή η αρρενωπότητα έχει πολύ διαφορετική σχέση με την “παράσταση” και με το πραγματικό και το αληθινό, δεν είναι το ίδιο εύκολη η αποδέσμευσή της από το αρσενικό».

Αποστολέλλη Α., Χαλκιά Α. (2012), Σώμα Φύλο Σεξουαλικότητα ΛΟΑΤΚ πολιτικές στην Ελλάδα, Συλλογικός τόμος, Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα, σελ.233

πληθυσμού). Πριν ανατρέξουμε σε προφανείς απαντήσεις του τύπου η πατριαρχία είναι η πηγή όλων των δεινών, ας αναρωτηθούμε τι ήθελε να πει ο Camon F. με τη φράση «αν είναι δύσκολο να είσαι γυναίκα, είναι αδύνατον να είσαι άντρας»²²⁰.

Ας ξεκινήσουμε όμως από τα πολύ βασικά. Τι είναι άνδρας; «Ποια είναι η βαθύτερη ουσία του αρσενικού ανθρώπου;» Ο Ρουσσώ Ζ. δυσκολεύεται να απαντήσει: «Το αρσενικό είναι αρσενικό μόνο ορισμένες στιγμές της ζωής του. Το θηλυκό είναι πάντα θηλυκό»²²¹. Ακόμη και ο καθημερινός λόγος προδίδει αμφιβολίες για τη στιβαρότητα του ανδρισμού: «φέρσου σαν άνδρας», «απόδειξε ότι είσαι άνδρας», «έτσι είναι ο αληθινός άνδρας»²²². Έτσι, η ανδροπρέπεια μοιάζει να τίθεται σαν αντικειμενικός σκοπός και καθημερινό καθήκον του άνδρα εφόρου ζωής, σαν να μην είναι αυταπόδεικτη, ούτε και τόσο φυσική²²³. Για τον Badinter E., η αρρενωπότητα είναι σίγουρα κάτι που πρέπει να αποκτηθεί αλλά και να αποδειχθεί. Ο άνδρας και το κοινωνικό του περιβάλλον έχουν τέτοια αβεβαιότητα για τη σεξουαλική του ταυτότητα ώστε να ζητούν αποδείξεις ανδρισμού με κάθε αφορμή²²⁴. Αντίθετα, η γυναίκα δεν αμφισβητεί την ταυτότητα της (τη "γυναικότητά της") ακόμη και αν κατηγορηθεί για έλλειψη θηλυκότητας ή ομοφυλοφιλία. Η ανδροπρέπεια από την άλλη, σύμφωνα πάντα με τον ίδιο, δεν δόθηκε ως "χάρισμα" αλλά είναι κάτι που πρέπει να κατασκευαστεί. Απαιτεί σκληρές δοκιμασίες, απτές αποδείξεις και μεγαλοπρεπή επίδειξή τους²²⁵. Όπως λέει και ο Bourdieu P. «για να επαινέσεις έναν άνδρα αρκεί να πεις πως είναι άνδρας», υπογραμμίζοντας την αγωνιώδη προσπάθεια του αρσενικού να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων και την οδύνη του όταν δεν τα καταφέρνει.²²⁶

Ο ανδρισμός όπως ορίζεται στην πατριαρχία, υπαγορεύει στους άνδρες να απαρνηθούν συναισθηματικές διαστάσεις της ανθρώπινης εμπειρίας²²⁷. Για τον "ανδροπρεπή άνδρα" η γυναίκα και το σεξ είναι «όροι ταυτόσημοι, γι' αυτό και η απόρριψη του αισθησιασμού προϋποθέτει απόρριψη του αντικειμένου του

²²⁰ Α) Η ενότητα αυτή στηρίζεται στις θεωρίες του Badinter και Pittman.

Β) Badinter, E. (1994), *XY Η Ανδρική Ταυτότητα*, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ. 17,164

²²¹ Badinter, E. (1994), *XY Η Ανδρική Ταυτότητα*, όπως παραπάνω, σελ. 39

²²² Badinter, E. (1994), *XY Η Ανδρική Ταυτότητα*, όπως παραπάνω, σελ. 71

²²³ Badinter, E. (1994), *XY Η Ανδρική Ταυτότητα*, όπως παραπάνω, σελ. 89

²²⁴ Μπάντμαν, Μπ. (2000), *Σύντομη ιστορία του σεξ*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.25

²²⁵ Badinter, E. (1994), *XY Η Ανδρική Ταυτότητα*, όπως παραπάνω, σελ. 36

²²⁶ Badinter, E. (1994), *XY Η Ανδρική Ταυτότητα*, όπως παραπάνω, σελ. 19

²²⁷ «Ο διχασμός των ανδρών κατανοείται σαν μία έκφραση μετάθεσης μίας εσωτερικής σύγκρουσης τόσο καταπιεστικής και επώδυνης, την οποία προβάλλουν στο αντίθετο φύλο».

Αντωνοπούλου, Χρ. (1999), *Κοινωνικοί Ρόλοι των δύο φύλων*, Εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα, σελ. 58

αισθησιασμού, δηλαδή της γυναίκας»²²⁸. Η τρυφερότητα δεν επιτρέπεται στον άνδρα, χρεώνεται ως χαρακτηριστικό της γυναικείας φύσης εξ' ου και η ανδρική περιφρόνηση για το γυναικείο συναισθηματισμό όπως παρατηρεί ο Bamberger το 1974²²⁹. Η επιτέλεση του άνδρα ως ρόλου και δη του «σκληρού άνδρα», είναι ένας μακρύς κατάλογος ανδρικών στερεοτύπων όπως λόγου χάρη: ανταγωνιστικός, προσκολλημένος στη σεξουαλική και διανοητική επίδοση, συναισθηματικά ακρωτηριασμένος, σίγουρος και ευχαριστημένος με τον εαυτό του, επιθετικός, ανίκανος να συνδεθεί συναισθηματικά με άλλα πρόσωπα.²³⁰ Η συμπεριφορά που οι κοινωνίες προσδιορίζουν ως ικανοποιητικά αρρενωπή αποτελεί συνισταμένη αμυντικών ελιγμών: φόβου μήπως επιδείξουν οποιαδήποτε θηλυκότητα, έστω και τρυφερότητα, παθητικότητα ή φροντίδα προς τους άλλους²³¹. Ιστορικοί και ψυχολόγοι παραπέμπουν πάντα στα σχήματα γυναίκα ίσον: τρυφερότητα, γονιμότητα, καλλιέργεια, άντρας ίσον: βία, κυνέγι, δημιουργικότητα.²³² Κατά τον Stoller P. όλοι αυτοί οι φόβοι συντελούν στη συμπεριφορά του "κανονικού" άνδρα: «...τραχύς, επιθετικός, μαχητικός, σκληρός, σκληρός με τις γυναίκες, αναζητεί τη φιλία των ανδρών (αγελαίος) αλλά μισεί τους ομοφυλόφιλους, μιλάει χυδαία και χλευάζει τις γυναικείες απασχολήσεις. Μα κυρίως, το πρώτιστο καθήκον του άνδρα είναι: να μην είναι γυναίκα!»²³³ Αυτή η ιδεοληπτική, ψυχαναγκαστική αρρενωπότητα μετατρέπει τον άνδρα σε συναισθηματικά ανάπηρο. Όλα αυτά τα «πρέπει» που συγκροτούν τις αξίες μίας κοινωνίας δεν του επιτρέπουν να φοβάται, να κάνει λάθη, να δείχνει τα συναισθήματα του, να αγαπάει, να ελευθερώνει τις ανάγκες του, να είναι συντροφικός, να είναι ο εαυτός του, να είναι απλός και ανθρώπινος²³⁴. Εν τέλει, μοιάζει να είναι μόνιμα κυνηγημένος από μία θηλυκότητα ξεκινώντας από τα ισχυρά θηλυκά γονίδια (XX) στην κοιλιά της μητέρας του, μετέπειτα πασχίζει να βγει από τη

²²⁸ Αντωνοπούλου, Χρ. (1999), Κοινωνικοί Ρόλοι των δύο φύλων, όπως παραπάνω, σελ.57

²²⁹ Αντωνοπούλου, Χρ. (1999), Κοινωνικοί Ρόλοι των δύο φύλων, όπως παραπάνω, σελ. 62

²³⁰ Badinter E., (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, όπως παραπάνω, σελ. 167

²³¹ Badinter E., (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, όπως παραπάνω, σελ. 71

²³² Fargier, M.,(1991), Ο Βιασμός, Εκδόσεις Νέα Σύνορα, Αθήνα, σελ.39

²³³ Συνοπτικά λοιπόν, οι επιταγές της αρρενωπότητας μπορούν να περιοριστούν: 1) «No Sissy stuff» ή αλλιώς ακρωτηριασμός της ανθρωπιάς του, 2) «the big wheel» η αρρενωπότητα μετριέται στο βαθμό της επιτυχίας και εξουσίας, 3) «the sturdy oak» δηλαδή εμπιστοσύνη στο εαυτό του και επιμονή στην ανεξαρτησία του, 4) «Give'em Hell» που υποδηλώνει την υποχρέωση να είναι ισχυρός, επιθετικός και να έχει θάρρος. Ενώ, η αρρενωπότητα μπορεί να οριστεί ως μία δοκιμασία με τρία βασικά στάδια: πρώτον, ο αποχωρισμός από τη μητέρα, δεύτερον, η μεταφορά στο κόσμο των ανδρών (αγελαίο) και τρίτον, η υποβολή σε δημόσιες δοκιμασίες. Badinter E., (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, όπως παραπάνω, σελ. 164

²³⁴ Ασκητής, Θ. (1997), Ο Μύθος, τα προβλήματα και η προσέγγιση του σήμερα, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα, σελ.17

μητρική αγκαλιά και τέλος να διαφοροποιηθεί, να αντικειμενοποιηθεί και να κυριαρχήσει στην γυναίκα ερωμένη.

Οι ήρωες που συνεχίζουν να εμπνέουν αγόρια και άντρες, χαρακτηρίζονται από πλευρές της αρσενικής ταυτότητας που ο ψυχαναλυτής Γιούνγκ Κ.²³⁵ έχει ονομάσει αρχέτυπα (βλέπε παιδικά παιχνίδια, ηλεκτρονικά παιχνίδια ενηλίκων, RPG, κ.τ.λ.). «Κυρίαρχοι, φιλόνικοι βασιλιάδες που κάνουν επίδειξη δύναμης, πολεμιστές που προσπαθούν να αποδείξουν ότι είναι νικητές γιατί μέσα τους είναι ηττημένοι, ερωτύλοι, δούλοι του σεξ που είναι ανίκανοι να αγαπήσουν έναν αληθινό σύντροφο επειδή ξοδεύουν το χρόνο τους στο να καθησυχάζονται και να δραπετεύουν μέσα από ερωτικές φαντασιώσεις, εραστές φαντάσματα που προσπαθούν να ορίσουν τον ανδρισμό τους μέσω του σεξ, φοβούμενοι όμως ότι δεν επαρκούν, υπερβάλλουν».²³⁶ Για αυτό ο Pittman F. υπογραμμίζει την αδήριτη ανάγκη να αποσυνδεθεί η σεξουαλικότητα από την αίσθηση του ανδρισμού ώστε να διασπαστεί η ταύτιση της σεξουαλικής επίδοσης με την αρρενωπότητα (έντονη μέριμνα για τη σεξουαλική ταυτότητα)²³⁷. Στην ίδια λογική από μία άλλη όμως οπτική γωνία, ο Λάζος Γ. παρουσιάζει την κοινωνική πληρότητα του άνδρα, σε αναντιστοιχία με την ελλειμματική ύπαρξη της γυναίκας υπό το πρίσμα της πατριαρχίας. «Ανδρισμός υπάρχει. Γυναικότητα όμως δεν υπάρχει, υπάρχει μόνο θηλυκότητα. Ουσιαστικά η κοινωνική πληρότητα του άνδρα βρίσκει το αντίστοιχό της στην πληρότητα των κριτηρίων της γυναίκας. Το δε κοινωνικό έλλειμμα της γυναίκας, αντιστοιχεί με τα ελλειμματικά κριτήρια του άνδρα»²³⁸.

Σύμφωνα με τον Erikson E. η απόκτηση της ταυτότητας είναι μία εξαιρετικά πολύπλοκη διαδικασία που περιέχει μία θετική σχέση αποδοχών και μία αρνητική σχέση απορρίψεων²³⁹. Ο Erikson δηλαδή προσθέτει τη διαδικασία της διαφοροποίησης για το σχηματισμό ταυτότητας. Από την άλλη, ο Φρόυντ θεωρεί

²³⁵ Για να μπορεί η ψυχανάλυση να κάνει κοινωνιολογία πρέπει να δεχτεί ανάμεσα σε άλλα πως η σεξουαλική ζωή, συμπεριφορά, ψυχολογία και ηθική είναι αποτέλεσμα του ίδιου παραγωγικού μηχανισμού που καθορίζει μεταξύ άλλων το πώς ζουν και πως εργάζονται οι άνθρωποι (αλλά και το πώς κάνουν έρωτα, και τι είδους έρωτα, και τι είδους ηθική πάνω σε αυτόν τον έρωτα κ.λ.π.). Παραδείγματος χάριν, ο Φρόυντ προσπαθεί να εξηγήσει τους κοινωνικούς θεσμούς με «ενεργειακές δυνάμεις σεξουαλικής συνοχής», ο Ράιχ με τη «χαρακτηροδομή», ο Μαρκόυζε προσπαθεί να φέρει την κοινωνική λύτρωση με την αλλαγή της δομής των ενστίκτων ενώ, ο Φρομ εισάγει ασυνείδητα κίνητρα στην κοινωνιολογία.

Γαλανός, Γ. (1977), Το τέλος της Κοινωνιολογίας του Σεξ, Εκδόσεις Μπουκουμάνη, Αθήνα, σελ.146, 148

²³⁶ Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ.233

²³⁷ Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, όπως παραπάνω, σελ.164

²³⁸ Λάζος, Γ. (1997), Η σεξουαλικότητα ως αξία στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Δελφίνι, Αθήνα, σελ. 81

²³⁹ Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, όπως παραπάνω, σελ.221

αποκλειστικά τη διαδικασία της ταύτισης ως απαραίτητη προϋπόθεση για την κατανόηση της έννοιας της ταυτότητας που έχει πολλαπλό προσδιορισμό. Ίσως όμως τελικά, η φράση του Σπινόζα ότι «κάθε καθορισμός, αποτελεί και μία άρνηση» ως συγκερασμός των δύο παραπάνω, αποτυπώνει εναργέστερα τη διαδικασία απόκτησης ταυτότητας εν γένει και εν προκειμένω ανδρικής ταυτότητας²⁴⁰. Η Αμερικανίδα ψυχολόγος Hartley R. τονίζει ότι «τα αγόρια μαθαίνουν τι δεν πρέπει να είναι, για να είναι αρσενικά». Ο άνδρας «αγωνίζεται για να μην είναι θηλυκό. Είναι καταδικασμένος στη διαφοροποίηση. Καταδικασμένος να εναντιώνεται στη θηλυκότητα»²⁴¹. Ο Money J. κινούμενος στο ίδιο πνεύμα υπογράμμισε «ότι είναι ευκολότερο να φτιάξει κανείς μια γυναίκα, παρά έναν άνδρα», θεωρώντας ότι η αρρενωπότητα είναι λιγότερο σταθερή και λιγότερο πρώιμη από τη θηλυκότητα²⁴². Ενώ σύμφωνα με τη θεωρία της Hacker H. «η αρρενωπότητα είναι πιο σημαντική για τους άνδρες, απ' όσο είναι η θηλυκότητα για τις γυναίκες»²⁴³. Σε κάθε περίπτωση είναι σαφές ότι «το φύλο του ατόμου σημαίνεται κοινωνικά με μία στιγμιαία διαπίστωση κατά τη γέννηση του, διαπίστωση που συνοδεύεται από μία διαδικασία εκμάθησης του τι σημαίνει για το άτομο σε μία συγκεκριμένη ιστορική κοινωνία το να έχει αρσενικό ή θηλυκό γενετικό σύστημα. Αυτή η διαδικασία εκμάθησης δεν είναι παρά η διαδικασία μετεξέλιξης του αρσενικού σε άνδρα και του θηλυκού σε γυναίκα.»²⁴⁴

Ο δυϊσμός των φύλων εξασφαλίζει μία ξεκάθαρη αίσθηση ταυτότητας. Οι ξεκάθαροι μέχρι πρότινος ρόλοι αρσενικού και θηλυκού διευκόλυναν την ταύτιση και άρα την εδραίωση μίας σεξουαλικής ταυτότητας στο άτομο. Οι δυσκολίες της αρρενωπότητας είναι πρόδηλες πλέον στις μέρες μας και στην κοινωνία μας, όπου η εξουσία που χρησίμευε στους άντρες ως πανοπλία, καταρρέει ολοσχερώς²⁴⁵. Οι δυσκολίες αυτές της αρρενωπότητας, θέτουν υπό αμφισβήτηση το ότι ο άνδρας είναι

²⁴⁰Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, σελ.242

²⁴¹Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, όπως παραπάνω, σελ.231

²⁴²Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, όπως παραπάνω, σελ.239

²⁴³Οι ψυχίατροι γνωρίζουν καλά ότι οι διαστροφές είναι κατά βάση ανδρικές. Ο φετιχισμός, η παρενδυσία (τρανσβεστισμός) ή ο διασεξουαλισμός πλήττουν κατά μέγιστο ποσοστό τους άντρες, σαν «η φύση να δυσκολεύεται περισσότερο στον καθορισμό της ταυτότητας του αρσενικού απ' ότι του θηλυκού»

Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, όπως παραπάνω, σελ.133

²⁴⁴Λάζος, Γ. (1997), Η σεξουαλικότητα ως αξία στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Δελφίνι, Αθήνα, σελ 169

²⁴⁵Η Χαλκιά Α. αναφέρεται στην “ανασφάλεια” που αφορά την αρρενωπότητα της ύστερης νεωτερικότητας αλλά και στην “ανάγκη περιχαράκωσης μίας κυρίαρχης αρρενωπότητας”.

Αποστολέλλη Α., Χαλκιά Α. (2012), Σώμα Φύλο Σεξουαλικότητα ΛΟΑΤΚ πολιτικές στην Ελλάδα, Συλλογικός τόμος, Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα, σελ.245

το ισχυρό φύλο. Οι τριγμοί στους έμφυλους ρόλους και η διάχυση των ρόλων, τον κάνει πιο επισφαλή. Με τη διάχυση των προτύπων ο άνδρας του 21ου αιώνα δυσκολεύεται να προσδιορίσει πια τον εαυτό του. Ο Grass G. (1970) στο ερώτημα τι είναι άνδρας απαντά «ένας τόπος οδύνης, ένα παιχνίδι της τύχης, ένα θέατρο αγωνίας και απελπισίας»²⁴⁶. Είναι η εποχή που μόνιμα αναρωτιούνται για την ταυτότητά τους. Οι Αμερικανοί θεωρητικοί ήταν οι πρώτοι που αμφισβήτησαν το ιδεώδες του ανδρικού ρόλου. Όμως, την αγαλλίαση της αμφισβήτησης, διαδέχθηκε μία αβεβαιότητα βαριά φορτωμένη με αγωνία. Ο άνδρας μετατράπηκε σε ένα πρόβλημα που πρέπει να λυθεί. Ο Djian P. στο βιβλίο του «ο Έρωτας» μεταφέρει αυτή την αγωνία: «Μπορώ να καταλάβω σε τι χρησιμεύει μία γυναίκα, μα ένας άνδρας σε τι ακριβώς χρησιμεύει; Τι σημαίνει είμαι άνδρας;»²⁴⁷

Ο Jost A. προσθέτει ένα ακόμη επιχείρημα στην φαρέτρα όσων ισχυρίζονται ότι το ισχυρό φύλο ίσως να μην είναι και τόσο "ισχυρό". Αν και τα επιχειρήματά του αντλούνται από το χώρο της βιολογίας, κρίθηκε σκόπιμο να φιλοξενηθούν στην παρούσα έρευνα για τους θιασώτες των θεωριών εκείνων που ισχυρίζονται ότι βιολογία και κοινωνία βρίσκονται σε έναν συνεχή ανοικτό διάλογο (βιοκοινωνιολογία, βιολογικός ντετερμινισμός κ.α.)²⁴⁸. Ισχυρίζεται λοιπόν, ότι «ακόμη και γονιδιακά το αρσενικό (XY) δεν είναι τόσο ισχυρό καθώς αναπτύσσεται αντιτιθέμενο στην πρωτογενή θηλυκότητα του εμβρύου. Το γονίδιο X είναι η βάση της παραγωγής ανθρώπου, ενώ το Y που αποτελεί τη φυλετική διαφορά, φαίνεται να μην είναι καθόλου επαρκές για τον προσδιορισμό της ανδρικής ταυτότητας. Η εξέλιξη του XY (αρσενικό) μοιάζει να είναι πιο πολύπλοκη και ως εκ τούτου πιο επισφαλής. Υπό μία έννοια το αρσενικό (XY) δεν είναι παρά θηλυκό συν κάτι άλλο. Με λίγα λόγια το θηλυκό (XX) αποτελεί το βασικό φύλο για όλα τα θηλαστικά, το βασικό εμβρυακό πρόγραμμα»²⁴⁹.

²⁴⁶ Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, σελ.138

²⁴⁷ Badinter E., (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ. 129, 181, 234

²⁴⁸ Ανάμεσα στις διαφορετικές τάσεις του βιολογικού ντετερμινισμού συναντάμε και πιο ήπιες θέσεις όπως αυτή του Lewontin (1984) που υπερασπίζεται τη διαλεκτική σχέση βιολογίας και πολιτισμού. Σύμφωνα πάντα με τον ίδιο η πολιτισμική ποικιλία δεν καθορίζεται από τη φυσιολογία του ανθρώπου αλλά βασίζεται σε αυτήν. Ο Bikre (1986) θεωρεί επίσης ότι η βιολογία επιδρά έμμεσα στην κοινωνική και πολιτισμική πραγματικότητα, η οποία με τη σειρά της επηρεάζει τη βίωση της φυσιολογίας. Αντίστοιχα, ο Treadwell (1987) θεωρεί ότι η επίδραση του παράγοντα φυσιολογία είναι δυνατό να διαπιστωθεί μόνο μέσα στη διαντίδραση του με κοινωνικούς και πολιτισμικούς παράγοντες. Με λίγα λόγια για τις δεδομένες θεωρίες, ως βάση του πολιτισμού η βιολογία συνιστά όριο της πολιτισμικής ποικιλίας και αναγκαία συνθήκη εξήγησής της.

Παπαταξιάρχης Ε., Παραδέλλης Θ., (1992), Ταυτότητες και Φύλο στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 171,176

²⁴⁹ Badinter E., (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ. 233

Επιπλέον, η ιδιαιτερότητα του αγοριού να δέχεται σωματική και ψυχική τροφή από ένα άτομο του αντίθετου φύλου προσδιορίζει τη μοίρα του πιο περίπλοκα, ιδιαίτερα στο πατριαρχικό σύστημα, που η διαφοροποίηση των ρόλων και των ταυτοτήτων έχει μεγάλη σημασία²⁵⁰. Είναι ένας άνδρας που αναπτύσσεται μέσα σε μία γυναίκα και στη συνέχεια "ανδρώνεται" από μία γυναίκα. Για να γίνει άνδρας θα πρέπει να απωθήσει την ηδονική παθητικότητα της περιόδου κατά την οποία ήταν ένα με τη μητέρα του²⁵¹. Ο Αμερικανός ψυχίατρος και ψυχαναλυτής Stoller («θεωρία της πρωτοθηλυκότητας») ανήγαγε την αρχική αμφισεξουαλικότητα στην «πρωτοκαθεδρία του θηλυκού και ισχυρίστηκε ότι η ταυτότητα του φύλου για τις γυναίκες είναι πιο γερά ριζωμένη, σε αντίθεση με ότι πίστευε ο Φρόυντ. Ο Stoller υποστήριξε ότι το αγόρι πρέπει να κάνει τα πάντα για να εξουδετερώσει τις έντονες πρωτοθηλυκές παρορμήσεις του. Η υιοθέτηση των κανόνων της αρρενωπότητας απαιτεί μία επιπλέον απώθηση των "παθητικών πόθων" και ειδικά του πόθου της μητρικής φροντίδας. Ο φόβος της εκθήλυνσης είναι παρών. Οι πιο αδύναμοι, δεν μπορούν να υποστηρίξουν την αρρενωπότητα τους παρά μόνο μισώντας το γυναικείο φύλο. Ο ανδρισμός είναι μάλλον αντίδραση παρά συναίνεση»²⁵². Ο Άντερ A. λέει ότι ο δρόμος της αρρενωπότητας περνάει από την "ανδρική διαμαρτυρία". Δείχνει αμφιβολία, διαμαρτύρεται κανείς για την αθωότητα του όταν υπάρχει υποψία ενοχής, υποψία θηλυκότητας²⁵³. Ο Roth Ph. λέει χαρακτηριστικά ότι ο άνδρας είναι μάλλον ένα «εγωμανές νεογέννητο» που δεν γνωρίζει παρά έναν τρόπο άμυνας: να μετατρέπει τις γυναίκες «σε σεξουαλικά αντικείμενα αυνανισμού».²⁵⁴ Ο Rosei P. από την άλλη, «πιστεύει ότι αφού δεν μπορεί να σκοτώσει την αυτεξούσια «γυναίκα-θεά», την φетиχοποιεί, παίρνει ένα κομμάτι της (το σεξουαλικό) και απορρίπτει ολόκληρη τη γυναίκα. Η επιθετικότητα του ευνουχισμένου άντρα τον κάνει να μεταχειρίζεται τις γυναίκες σαν άχρηστα αντικείμενα (να γίνεται ακόμη και σαδιστής). Η Rubin L. πιστεύει ότι η ενήλικη ανδρική επιθετικότητα ενάντια στις γυναίκες μπορεί να ερμηνευτεί ως αντίδραση σε αυτό τον πρόωρο χαμό και στην αίσθηση της προδοσίας που τον συνοδεύει και από την εσωτερική ρήξη που απαιτεί ο αποχωρισμός από τη μάνα. Προέρχεται από φόβο και όχι από αλαζονεία, από το φόβο που νιώθει το παιδί όταν βρίσκεται υποχρεωμένο να απωθήσει την πολύ έντονη

²⁵⁰ Badinter E., (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ. 87

²⁵¹ Badinter E., (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, όπως παραπάνω, σελ. 101

²⁵² Badinter E., (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, όπως παραπάνω, σελ. 109, 111

²⁵³ Badinter E., (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, όπως παραπάνω, σελ. 82

²⁵⁴ Badinter E., (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, όπως παραπάνω, σελ. 87

παρουσία της μητέρας του».²⁵⁵ Οι αβάσταχτα προστατευτικές μάνες παράγουν άνδρες- μωρά, την ίδια στιγμή που οι πατέρες περιγράφονται σαν σκιές χωρίς υπόσταση, συναισθηματικά απόντες, περιφρονημένοι, ανίκανοι να αποσπάσουν τα αγόρια τους από τη μητρική αγκαλιά/αγάπη²⁵⁶.

-Σεξουαλική Συνέυρεση Από τα σημαντικότερα στοιχεία που δομούν τον ανδρισμό της πατριαρχίας είναι η εμμονή του άνδρα με το σεξ και το πέος του. Ένα μεγάλο μέρος του σύγχρονου πολιτισμού αποσκοπεί στο να διατηρήσει "όρθιο" το φαλλό. Γονιμοποιώ άρα υπάρχω, θα μπορούσε να είναι το σύνθημα του ανδρισμού παραφράζοντας τη γνωστή ρήση. Και μάλιστα γονιμοποιώ οτιδήποτε είναι γονιμοποιήσιμο ή άμεσα διαθέσιμο. Ένας άνδρας που δεν αγαπάει το σεξ, δεν δηλώνει τη λατρεία και την αφοσίωσή του για αυτό και δεν την εκδηλώνει ταυτόχρονα στο άλλο φύλο αλλά και στους ομόφυλούς του, θέτει υπό αμφισβήτηση την αρρενωπότητά του. Οι άνδρες οι οποίοι είναι περισσότερο συναισθηματικοί, ευαίσθητοι και μετριοπαθείς λογίζονται ως λιγότερο αρρενωποί. Το σεξ μοιάζει να έχει μία μηχανική λειτουργία βιολογικής αποφόρτισης υπαγορευμένη από το ανδρικό ορμονικό ισοζύγιο και «ο οργανισμός να είναι απλά ένα αντανakλαστικό όπως το φτέρνισμα» λέει ο Ρ. Γουεστχάμερ.²⁵⁷ Επιπλέον, ο άνδρας συχνά θεωρεί την ερωτική δραστηριότητα σαν έκφραση δύναμης²⁵⁸, ενώ θα μπορούσε να είναι το πλέον ισότιμο και εξισορροπητικό πεδίο δράσης. Η μεγάλη σημασία όμως, που αποδίδεται στο σεξ, θάβει τη χαρά που μπορεί να προσφέρει κάτω από τον αγώνα για εξουσία, γόητρο, αναγνώριση και επιβεβαίωση. Έτσι, οι άνδρες αναγκάζονται να παρουσιάσουν μία ερωτική παράσταση ενώ κρύβουν το διακυβευόμενο «εγώ» κάτω από τον αρσενικό αυταρχισμό²⁵⁹.

Δεν είναι λίγοι οι θεωρητικοί που φαίνεται να συνηγορούν ή ακόμη και να ενισχύουν την αποθέωση του πέους, υπαινισσόμενοι ένα "ιεραρχικό" προβάδισμα στους έχοντες και κατέχοντες. Ο Φρόντ και ο Λακάν είναι από τους βασικούς "υπευθύνους" της υπερτίμησης του πέους. Είναι γνωστή η επίδραση της θεωρίας του

²⁵⁵ Badinter, E. (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ. 79,81

²⁵⁶ Οι αποτυχίες του αποχωρισμού από τη μητέρα δημιουργούν σημαντικές διαταραχές, όπως διασεξουαλικότητα, ψύχωση, διαταραχές ταυτότητας και συμπεριφοράς. Ενώ, το πρότυπο της "ηγεμονικής αρρενωπότητας" στη συνέχεια, οδηγεί στην περιφρόνηση των γυναικών, την ακαταλόγιστη επιθετικότητα κ.τ.λ.

Badinter, E. (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, όπως παραπάνω, σελ. 86,87

²⁵⁷ Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ.298

²⁵⁸ Μάλιστα στην καθομιλουμένη συχνά το ενεργητικό ρήμα της σεξουαλικής συνέυρεσης (γαμάω, γαμώ) χρησιμοποιείται για να υποδηλώσει υπεροχή, κυριαρχία και ολοσχερή κατάκτηση κάποιου.

²⁵⁹ Ασκητής, Θ. (1997), Ο Μύθος, τα προβλήματα και η προσέγγιση του σήμερα, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα, σελ.83

πρώτου, περί του γυναικείου "Φθόνου του Πέους", αν και αρκετοί ψυχαναλυτές (όπως ο Horney K., Jones E., Klein M.) προσπάθησαν να μειώσουν τη σημασία της αντιπαραβάλλοντας άλλες αντίστοιχες θεωρίες στην ίδια λογική βάση όπως τη θεωρία περί του "Φθόνου των Μαστών" ή και των "Αναπαραγωγικών Λειτουργιών της γυναίκας", θεωρίες όμως οι οποίες ποτέ δεν απέκτησαν το ίδιο θεωρητικό εκτόπισμα όπως εκείνη περί του "φθόνου του πέους".²⁶⁰ «Προς την ίδια κατεύθυνση η λακανική θεωρία του "Πρωτείου του Φαλλού" στηρίζεται στην ιδέα ότι το ανθρώπινο υποκείμενο δομείται από τη γλώσσα. Το παιδί από μικρό εισέρχεται στη συμβολική τάξη της γλώσσας. Η αναγωγή της σεξουαλικής διαφοράς στην απουσία/παρουσία φαλλού αποτελεί συμβολικό νόμο εκπορευόμενο από την πατριαρχία. Έτσι, ο φαλλός είναι το «μέγιστο σημαίνον, το σημαίνων των σημαινόντων»».²⁶¹ «Ο Λακάν όπως και ο Levi-Strauss, θεωρεί την πατριαρχία παγκόσμιο σύστημα εξουσίας, ενώ υπενθυμίζει ότι υπάρχει μία λήμπιντο, η ανδρική και υπογραμμίζει τη βαθιά δυσσυμετρία που χαρακτηρίζει τα δύο φύλα («αιώνια και απαραίτητη δικαιολογεί την επιβολή του άνδρα στη γυναίκα, που θεωρείται αντικείμενο ανταλλαγής»). Ο Stoltenberg J. θέλοντας να τονίσει τη σημασία του πέους για τον άνδρα, διατείνεται ότι "ο άνδρας συνειδητοποιεί τον ανδρισμό του από το πέος του και από τη σεξουαλική του δραστηριότητα. Μετά την εκσπερμάτωση, νιώθει ένα είδος κενού, το θάνατο της φαλλικής του ζωής. Αντικειμενοποιεί το σώμα του ως μηχανή, ως εργαλείο και τη σεξουαλική πράξη ως τρόπο επίδειξης. Το πέος είναι η μετωνυμία του άνδρα. Αυτό τον κυβερνά, αφού αυτό τον προσδιορίζει. Η σεξουαλική του δραστηριότητα επιβεβαιώνει το φύλο του: ο άνδρας είναι άνδρας όταν βρίσκεται σε στύση. Κάθε δυσκολία του πέους αποτελεί ένδειξη απώλειας αρρενωπότητας. Πρόκειται για μία ιδεοληπτική, ψυχαναγκαστική αρρενωπότητα στο πλαίσιο της οποίας τα γεννητικά όργανα γίνονται αντικείμενο ιδεοληπτικής αποτίμησης (ηγεμονική αρρενωπότητα)»».²⁶² Ο Fascinus εντοπίζει αυτή την εμμονή στη φράση των Ρωμαίων, «το πέος μου είναι σημαντικότερο και από τη ζωή μου»²⁶³. Η φυσιολογία του ανδρικού σώματος είναι ως ένα βαθμό υπεύθυνη για αυτή την στάση απέναντι στα αντρικά γεννητικά όργανα, καθώς επιτρέπει την παρατήρηση όλων των φάσεων εξέλιξης της αναπαραγωγικής λειτουργικότητάς του. Αντιθέτως στη γυναίκα η πραγματική σεξουαλική ανταπόκριση μπορεί να μείνει κρυφή, ενώ στον άνδρα

²⁶⁰ Badinter, E. (1994), *XY Η Ανδρική Ταυτότητα*, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ. 176

²⁶¹ Badinter, E. (1994), *XY Η Ανδρική Ταυτότητα*, όπως παραπάνω, σελ. 177

²⁶² Badinter, E. (1994), *XY Η Ανδρική Ταυτότητα*, όπως παραπάνω, σελ. 178, 173

²⁶³ Μπάντμαν Μπ. (2000), *Σύντομη ιστορία του σεξ*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.95

είναι τουλάχιστον εμφανής αποτελώντας συχνά θέμα καλλιτεχνικών αναπαραστάσεων ή και εθιμικών συμβολισμών σε αντίθεση με το αιδόιο που σπάνια αναπαρίσταται.²⁶⁴

-Κυριαρχία Ο Badinter E. υποστηρίζει ότι από τη γένεση της πατριαρχίας, οι άνδρες θεωρούσαν πάντα τους εαυτούς τους ως όντα προνομιούχα, προικισμένα με το κάτι παραπάνω. Κρίνουν πως είναι πιο δυνατοί, πιο έξυπνοι, πιο θαρραλέοι, πιο υπεύθυνοι, πιο δημιουργικοί, πιο λογικοί. Αυτό το «πιο» δικαιολογεί την ιεραρχική τους σχέση. Ο Bourdieu P. σημειώνει «πως το να είσαι άνδρας, σημαίνει να είσαι εξ αρχής εγκατεστημένος σε θέση ισχύος»²⁶⁵. Συμπεραίνει πως η ανδρική Illusio αποτελεί τη βάση του πόθου για κυριαρχία. «Αναστρέφοντας το επιχείρημα, ο πόθος για κυριαρχία δημιουργεί την ανδροπρέπεια. Με την προοδευτική της εξαφάνιση αντιμετωπίζουμε ένα προσδιοριστικό χάος. Ένα χάος που φέρνει ίλιγγο στους νέους άνδρες οι οποίοι θέλουν να αποφύγουν δύο σκοπέλους: το να μην είναι αρκετά ανδροπρεπείς ή το να είναι περισσότερο από όσο πρέπει, δηλαδή αρκετά μακριά από τα φεμινιστικά πρότυπα της νεωτερικότητας»²⁶⁶. Βάζοντας ένα τέλος στη διάκριση των ρόλων των δύο φύλων και κατακτώντας συστηματικά όλα τα ανδρικά οχυρά, φαίνεται ότι οι γυναίκες ξεθώριασαν το προαιώνιο ανδρικό χαρακτηριστικό: την υπεροχή του άνδρα πάνω στη γυναίκα²⁶⁷. «Ο Δρ. Μενιάν χαρακτηρίζει την πολιτισμική ιδέα του αντρισμού βλακώδη δηλαδή ότι: ο άντρας είναι κατακτητής και η γυναίκα αντικείμενο προς κατάκτηση θεωρώντας την συνέπεια του κυρίαρχου πολιτισμικού σχήματος ή μίας θεμελιακής βιολογικής τάσης. Κατά τον Fine όμως είναι ξεκάθαρο ότι δεν πρόκειται για μία φυσική επιθετικότητα αλλά μία κοινωνική επιθυμία επιβεβαίωσης της ανδρικής ταυτότητας»²⁶⁸. Τέλος, η Dworkin A. ισχυρίζεται ότι η «μεταφυσική της ανδρικής, σεξουαλικής κυριαρχίας βασίζεται στο ότι οι γυναίκες είναι πόρνες. Κάποιος δεν βιαιοπραγεί σε κάτι χρησιμοποιώντας το για αυτό που έχει φτιαχτεί. Έτσι, ούτε ο βιασμός, ούτε η πορνεία είναι εκμετάλλευση των γυναικών, καθώς και στις δύο περιπτώσεις το θηλυκό πραγματοποιεί τη φυσική της λειτουργία. Η αρσενική σεξουαλική κυριαρχία είναι ένα πραγματικό σύστημα με ιδεολογία και μεταφυσική. Η σεξουαλική "αποικιοποίηση" των γυναικείων σωμάτων

²⁶⁴ Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ.299

²⁶⁵ Badinter, E. (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ.21

²⁶⁶ Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, όπως παραπάνω, Αθήνα, σελ.33

²⁶⁷ Badinter, E.(1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, όπως παραπάνω, σελ.42

²⁶⁸ Badinter, E. (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, όπως παραπάνω, σελ.115,123

είναι μια υλική πραγματικότητα: οι άνδρες ελέγχουν τις σεξουαλικές και αναπαραγωγικές χρήσεις των γυναικείων σωμάτων». ²⁶⁹

Η ανδρική βία ²⁷⁰ δεν είναι καθολικό φαινόμενο. Εκεί όπου η πίστη στον ανδρισμό εξακολουθεί να κυριαρχεί, η ανδρική βία αποτελεί κίνδυνο, καθώς απόδειξη ανδρισμού αποτελεί η επίδειξη σκληρότητας, οι επιθετικές αντιδράσεις και η εκμετάλλευση των γυναικών ²⁷¹. «Η επιθετική-σαδιστική συνιστώσα είναι συνυφασμένη με τον άνθρωπο και αποτελεί αταβιστικό κατάλοιπο από τη ζωική του προέλευση και από τη σκληρή δοκιμασία του στη διαδρομή της προϊστορίας μέσα στη φύση. Σήμερα νομίζουμε ότι βρισκόμαστε στην αρχή του τέλους της "ανθρωποποίησης", θλιβερή επιβεβαίωση αυτής της ανολοκλήρωτης εξανθρωπίσεως μας, είναι η άσκηση επιθετικής βίας προς τον συνάνθρωπο». ²⁷² Η επιθετικότητα όμως (συνώνυμη με την επιβίωση, τη δράση και τη δημιουργία) ανήκει και στα δύο φύλα έστω και αν εκφράζεται με διαφορετικούς τρόπους. ²⁷³ Η επιθετικότητα όμως στον άνδρα υποδηλώνει μία ανάγκη έκφρασης κυριαρχίας ή και αδυναμίας από μία άλλη οπτική γωνία, μιας και η επίθεση είναι η καλύτερη άμυνα ²⁷⁴ για τον ελλείποντα "ανδρισμό".

-**Αγελαίο** Ένα ακόμη βασικό χαρακτηριστικό της ανδρικής υποκουλτούρας το οποίο όμως δεν απαντάται συχνά στη βιβλιογραφία, είναι η ανάγκη σχηματισμού και πλαισίωσης από μία ανδρική ομάδα-αγέλη η οποία συντελεί καθοριστικά στο σχηματισμό της ανδρικής ταυτότητας. Σύμφωνα με την έρευνα της Boyer R., η παρέα των ομοίων για τα αγόρια είναι πιο σημαντική από όσο στα κορίτσια, καθώς

²⁶⁹Dworkin, A. (1989) Pornography, Men possessing women, Penguin Books, New York, p.203

²⁷⁰Παραδείγματος χάριν, για το βιασμό ως έκφανση της ανδρικής βίας, η Griffin S. υποδεικνύει ως μεγάλο ένοχο την πατριαρχία η οποία τον ενθαρρύνει σαν συμβολική έκφραση της ανδρικής κυριαρχίας. Στην ίδια λογική η Dworkin A. θεωρεί το βιασμό «συμπλήρωμα της ανδρικής σεξουαλικότητας απαραίτητο για την επιβεβαίωση της ανδρικής κυριαρχίας». Οι ανθρωπολόγοι από την άλλη, αμφισβητούν τη θεωρία του αρσενικού βιαστή. Ο βιασμός θεωρείται ως ένα παθολογικό φαινόμενο που μπορεί να οφείλεται στην «αποτυχημένη σεξουαλική ταύτιση, σε μία υπερβολικά απωθημένη θηλυκότητα, σε έναν αυτοακρωτηριασμό» σύμφωνα με τον Lisak D.

Fargier, M.,(1991), Ο Βιασμός, Εκδόσεις Νέα Σύνορα, Αθήνα,σελ.181

²⁷¹Η βία είναι εγγενής στον ορισμό της πορνείας, επομένως δεν μπορεί να υπάρξει πορνεία χωρίς βία υποστηρίζει ο Weitzer R..

Weitzer, R. (2005), «Flawed Theory and Method in Studies of Prostitution», Violence Against Women, Vol. 11 (7), p.934-949

²⁷²Γαλανός, Γ. (1977), Το τέλος της Κοινωνιολογίας του Σεξ, Εκδόσεις Μπουκουμάνη, Αθήνα, σελ.211

²⁷³Badinter, E. (1994), XY, Η Ανδρική Ταυτότητα, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ.198

²⁷⁴«Δημοσιογράφος των ΗΠΑ ήδη από το 1909 δηλώνει απογοητευμένος ότι το γήπεδο του ποδοσφαίρου είναι ο μόνος τόπος όπου η υπεροχή των αντρών είναι αναμφισβήτητη. Αντίστοιχα, ο Roosevelt προσπάθησε να διατηρήσει τις παραδοσιακές αντρικές αξίες (εμφανίζονται τα πρότυπα του καουμπούι και του Ταρζάν). Σίγουρα όμως ο πόλεμος αποτελεί ένα λαμπρό πεδίο δόξης ανδρισμού και κυριαρχίας (κατά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο μάλιστα αναπτύσσεται ένας τύπος "υπερανδρισμού")».

Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ. 40

εξυπηρετεί την ανάγκη αποκοπής από τη γυναικεία οικογενειακή κουλτούρα και δημιουργίας μίας άλλης ανδρικής, ελλείψει ενός αποτελεσματικού, αισθητού πατέρα (π.χ. συμμετοχή σε ομαδικά αθλήματα).²⁷⁵ «Οι φίλοι είναι η πιο ενθαρρυντική ή η πιο άκαμπτη και η πιο απαιτητική φωνή στη ζωή ενός άνδρα. Χωρίς αυτές τις φωνές, ο ανδρισμός είναι πράγματι μία μοναχική υπόθεση. Σχηματίζουν ομάδες μέσα από τις οποίες επιδιώκουν το γόητρο. Οι προσβολές αποτελούν και φιλοφρόνηση για τον ανδρισμό κάποιου. Το να βρίσεις ένα φίλο υπονοεί ότι σέβεσαι τον ανδρισμό του αρκετά και ξέρεις ότι μπορεί να δεχτεί την προσβολή χωρίς να τον πιάσουν τα κλάματα (επισφράγιση των ανδρικών σχέσεων). Οι ανδρικές φιλίες διαφέρουν σημαντικά από τις γυναικείες, αφού για τους άνδρες είναι πιο εύκολο να έχουν "συμπαίκτες"²⁷⁶ παρά έμπιστους φίλους. Η συναισθηματική μοναξιά είναι το κόστος που πρέπει να καταβάλει ένας άνδρας προκειμένου να μείνει πιστός στον ανδρικό κώδικα. Οι άνδρες δηλαδή μπορεί να ενώνονται και να κάνουν ο ένας τον άλλον να νιώθουν εντελώς ασφαλείς, χωρίς όμως να γνωρίζονται ουσιαστικά μεταξύ τους. Πολλοί άνδρες γνωρίζουν τόσο λίγα για τη φιλικότητα, που συχνά τη συγχέουν με τη σεξουαλικότητα και δυσκολεύονται να φερθούν φιλικά σε μία γυναίκα. Χρειάζονται άλλους άντρες για να νιώσουν αποδεκτοί (παραδοχή του κοινού ανδρισμού). Οι άνδρες έχουν μάθει να αρνούνται τα συναισθήματά τους και να αντιδρούν με πράξεις. Η σιωπή υπαινίσσεται ένα ανώτερο επίπεδο αποδοχής από τους ομοίους. Σε αντίθεση με ότι ευρέως πιστεύεται, οι ανδρικές σχέσεις είναι γενικές και απρόσωπες. Η

²⁷⁵ Α) Ο Corneau G. ισχυρίζεται ότι οι «ελλείποντες πατέρες» δημιουργούν «ελλείψεις» γιους καθώς εμποδίζεται η ταύτιση του παιδιού μαζί του. Παράγει λοιπόν, ένα «αρνητικό πατρικό σύμπλεγμα» που οφείλεται στην έλλειψη των εσωτερικών δομών, την πλήρη ψυχική αποδιοργάνωση που στη συνέχεια προσπαθούν να επανορθώσουν με μία εξωτερική δόμηση. Ο συμφιλωμένος άνδρας θα προκύψει μόνο μέσα από μία μεγάλη «πατρική επανάσταση». Οι Στατιστικές της INSEE (1985) αποδεικνύουν ότι οι πατέρες αφιερώνουν στο παιδί τους 4 φορές λιγότερο χρόνο από ότι οι μητέρες, ενώ δεν νιώθουν την ίδια με αυτές υποχρέωση δέσμευσης. Οι περισσότεροι διαζευγμένοι άντρες δεν έχουν την επιμέλεια των παιδιών τους και πολύ λίγοι ζητούν να την αναλάβουν. Η αντίσταση των γυναικών στον καταμερισμό της γονικής φροντίδας συμβάλλει σημαντικά σε αυτό, καθώς ενδόμυχα νιώθουν τη μητρική τους ιδιότητα ως προνόμιο που δεν θέλουν να μοιραστούν ακόμη και με αντάλλαγμα τη σωματική και ψυχική τους εξουθένωση. Οι μητέρες μοιάζουν να ζηλεύουν το δεσμό πατέρα παιδιού, ενώ δεν παρατηρείται καμία ανάλογη ζήλια εκ μέρους του πατέρα ο οποίος τον θεωρεί δεδομένο. Σήμερα οι άνδρες αναγκασμένοι να αποχαιρετήσουν το ρόλο του «πατριάρχη» οφείλουν να επινοήσουν εκ νέου τον πατέρα και τον επακόλουθο ανδρισμό».

Badinter, E.(1994), ΧΥ Η Ανδρική Ταυτότητα, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ. 191,208,215, 217, 228, 229, 236

Β)«Όσο πατριαρχικός και να είναι ο κόσμος, στο σπίτι το παιδί μαθαίνει πως κάθε πηγή εξουσίας είναι η μητέρα του. Ο γιος ποτέ δε ξεχνά ότι χρωστά στη μητέρα του τη ζωή του. Χωρίς πατέρα όμως, μπορεί ποτέ να μη γίνει άνδρας. Στο βιβλίο της Μήντ Μ. «Αρσενικό και Θηλυκό», εξηγεί ότι η γυναίκα άφησε στον άνδρα την κύρια ευθύνη για τη ροή της ιστορίας ως αποζημίωση για τη δική της πολύ πιο σημαντική συνεισφορά στο είδος ως τεκνοποιού».

Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ. 178, 180, 182, 202

²⁷⁶ Οι πελάτες πορνικών υπηρεσιών που συμμετέχουν στη διαδικτυακή συνομιλία του bourdela.com συχνά αλληλοαποκαλούνται "συναθλητές".

σκληρότητα, ο ακρωτηριασμός της ζεστασίας, της ευαισθησίας, της συμπόνιας και της φροντίδας είναι ο αληθινός ανδρισμός. Καθώς ο άνδρας αναπτύσσει και εξασκεί την αρρενωπότητά του, συνοδεύεται και κριτικάρεται από μίαν αόρατη ανδρική συντροφιά όλων των άλλων ανδρών που επευφημούν ή αποδοκιμάζουν, ενώ αυτός προσπαθεί να προσεγγίσει το αρσενικό ιδεώδες. Η παραπάνω διαδικασία αποτελεί κοινή εμπειρία του αρσενικού αγώνα»²⁷⁷. [Η λεγόμενη "μπουρδελότσαρκα" είναι μία χαρακτηριστική περίπτωση αγελαίας ανδρικής συμπεριφοράς, κατά την οποία συντροφιάς ανδρών, συνήθως νεαρότερης ηλικίας, επισκέπτονται πιάτσες με οίκους ανοχής. Εκεί τους δίνεται η δυνατότητα, παρουσία ομόφυλων, να αποδείξουν τον ανδρισμό τους επιδεικνύοντας ότι είναι ικανοί για στύση, υποτιμώντας ταυτόχρονα εκπρόσωπο του γυναικείου φύλου (το εκδιδόμενο πρόσωπο) όπου υποταγμένη περιμένει το αρσενικό να κυριαρχήσει πάνω της, (έστω και αν όλο αυτό είναι μία πληρωμένη, σκηνοθετημένη παράσταση με προκαθορισμένους ρόλους και τέλος). Το "αγελαίο" της μπουρδελότσαρκας μπορεί να συνεχίζεται και σε μεγαλύτερες ηλικίες αλλά ο αριθμός των συμμετεχόντων μειώνεται δραματικά. Έχει επίσης ενδιαφέρον ότι η εκδιδόμενη γυναίκα είναι κάτι που μπορεί να το "μοιραστεί" όλη η παρέα/ αγέλη (ανήκει σε όλους) και αυτό μπορεί να είναι ένα γεγονός που θα τους φέρει πιο κοντά ενισχύοντας την κυριαρχία της αρσενικής αγέλης επί του "θηλυκού"²⁷⁸. Η πορνική επαφή καθώς δεν έχει απαραίτητα συναισθηματικό αποτύπωμα, αλλά αποτελεί μία ανδρική δραστηριότητα εδραίωσης ταυτότητας φύλου, χάνει την αίσθηση της ιδιωτικότητας και μετατρέπεται σε κάτι δημόσιο /αγελαίο. Για αυτό άλλωστε αρκετά συχνά οι περιγραφές των πορνικών επαφών σε site και forum από πελάτες οίκων ανοχής (ενίοτε με ανατριχιαστικές λεπτομέρειες) δεν αποτελούν μόνο μία επίδειξη ανδρισμού προς την αρσενική αγέλη αλλά και μία διαδικασία με την οποία τα μέλη της έρχονται πιο κοντά. Ακόμη και μόνος να πάει κανείς, το παιχνίδι ισχύος/ κυριαρχίας επί του θηλυκού είναι παρόν στον προθάλαμο ενός πορνείου, όπου πολλά αρσενικά μαζεμένα περιμένουν για να "γονιμοποιήσουν" και με αυτόν τον τρόπο να επιτελέσουν τον ανδρισμό τους μπροστά στα μάτια άλλων ομόφυλων. Άλλα παραδείγματα αγελαίας συμπεριφοράς που έχουν ως στόχο τη στήριξη του ανδρισμού, μπορεί να χαρακτηριστούν οι "τραβελότσαρκες" στη Συγγρού όπου ομάδες ανδρών περνάνε με τα αυτοκίνητά τους μπροστά από εκδιδόμενους

²⁷⁷Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ.210, 225, 257, 259, 261, 263,266, 283

²⁷⁸Λόγια συνεντευξιζόμενων πελατών: «Είναι κάτι που θα μοιραστώ με το φίλο μου», «Είναι καλή παρ' την και συ ή να την πάρουμε παρέα».

παρενδεδεικμένους άνδρες προκειμένου να χλευάσουν τη θηλυπρέπεια και την έλλειψη δέουσας αρρενωπότητας εν αντιθέσει με τους ίδιους²⁷⁹. Επίσης, τα τελευταία χρόνια έχουν αναπτυχθεί πιο οργανωμένες πορνικές, αγελαίες εξορμήσεις όπως εκδρομές ομόφυλων που ξεκινούν από διάφορες επαρχιακές πόλεις (όπως Καβάλα) για σεξοτουρισμό στη γειτονική Βουλγαρία ή και η οργάνωση με αυτοκίνητα μονοήμερων εκδρομών παντρεμένων ανδρών από το Βόλο προς τα πολυτελή πορνεία της Λάρισας (όπως εκμυστηρεύονται συνεντευξιαζόμενοι πελάτες) κ.τ.λ.. Επιπλέον, η ενασχόληση με κάτι που ανήκει αποκλειστικά στην “ανδρόσφαιρα” (πορνεία) και συζητείται αυστηρά και μόνο μεταξύ ομόφυλων ενισχύει σημαντικά τη διαδικασία επιτέλεσης της εύθραυστης αρρενωπότητας (ένα άλλο αντίστοιχο παράδειγμα είναι οι συζητήσεις για τα αθλητικά²⁸⁰).

-Ομοφυλοφιλοφοβία Ένα από τα πλέον σημαντικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της αρρενωπότητας είναι η ξεκάθαρα ετεροφυλοφιλική συμπεριφορά που δεν επιτρέπει καμία υπόνοια ομοφυλοφιλίας²⁸¹. Σύμφωνα με τον Badinter E. είναι η τρίτη κατά σειρά επιβεβαίωση αρρενωπότητας²⁸². «Η επέμβαση της ιατρικής του 19^{ου} αιώνα μεταμόρφωσε τη σεξουαλική συμπεριφορά σε σεξουαλική ταυτότητα. Η ομοφυλοφιλική ταυτότητα²⁸³ αποτελεί δημιούργημα της κοινωνικής ταξινόμησης, της οποίας κύριος σκοπός ήταν η κατάταξη και ο έλεγχος. Κατονομάζω σημαίνει φυλακίζω (φυλακίζω σε μία ταυτότητα). Η μισογυνία και η ομοφυλοφιλοφοβία (μίσος για τα γυναικεία γνωρίσματα είτε εμφανίζονται σε άντρες, είτε σε γυναίκες) παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της ανδρικής ταυτότητας, ενώ σύμφωνα με

²⁷⁹ «Περνάνε και κοροϊδεύουν και καλά όταν είναι όλοι μαζί και μετά έρχονται μόνοι τους, ένας, ένας και τους πηδάμε. Πουστάρεις! Ε, πουστάρεις!»: δηλώνει εκδιδόμενος παρενδυτικός άνδρας στην πιάτσα της Λ. Συγγρού. (Στοιχεία από Επιτόπια Έρευνα)

²⁸⁰ Λόγια συνεντευξιαζόμενου πελάτη: «Μα καλά, για τι νομίζεις ότι συζητούν οι άντρες; Για πουτάνες και για μπάλα.»

²⁸¹ «Όπως θα έλεγε ο Φουκώ η ετεροφυλοφιλία αναπαρίσταται ως “φυσική” και “θεμιτή”, ενώ άλλες αρθρώσεις επιθυμιών ως παρεκκλίσεις». Η Χαλκιά Α. επισημαίνει την ίδια στιγμή ότι «η ετεροκανονικότητα αφορά τη διακυβέρνηση πληθυσμών και συνιστά ένα ευρύ πλέγμα γνώσης-εξουσίας, το οποίο κατασκευάζει το ίδιο το κοινωνικό σώμα, το πειθήνιο, το παραγωγικό, και με απόλαυση ενταγμένο στις σχέσεις παραγωγής και στην κατανάλωση». Η ετεροκανονικότητα δρα στα μύχια του κοινωνικού σώματος προσδιορίζοντας το τι αναδύεται ως “φυσικά” σωστό, δίκαιο και αληθές στην εκάστοτε κοινωνία, ενώ η “βιολογική αναπαραγωγή” παραμένει ο κεντρικός προσορισμός του ανθρώπου. Οι υποκειμενικότητες που συμμορφώνονται με την ετεροκανονικότητα χαίρουν “υψηλού κοινωνικού κύρους”. (Αντίστοιχα η “ομοκανονικότητα” αναφέρεται στην συνυπογραφή ετεροκανονιστικών προτύπων και αξιών σε μη ετεροφυλόφιλα ζευγάρια).

Αποστολέλλη Α., Χαλκιά Α. (2012), Σώμα Φύλο Σεξουαλικότητα ΛΟΑΤΚ πολιτικές στην Ελλάδα, Συλλογικός τόμος, Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα, σελ.218, 219, 221

²⁸² Πιο συγκεκριμένα το πρώτο βήμα προς την αρρενωπότητα είναι ο επιτυχής αποχωρισμός από τη μητέρα, το δεύτερο είναι η συνεχής διάκριση από το γυναικείο φύλο και το τρίτο και σημαντικότερο η άρνηση της όποιας ομοφυλοφιλικής συμπεριφοράς.

Badinter, E.(1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ.151

²⁸³ Ο Ούγγρος γιατρός Benkert D. (1896) είναι υπεύθυνος για τον όρο “ομοφυλοφιλία”.

τον Cooper T. αποτελούν δύο από τις πιο κρίσιμες δυνάμεις της ανδρικής κοινωνικοποίησης. Με την παθητική της μορφή η ομοφυλοφιλία αποτελεί σύμβολο κατάπτωσης. Ο ομοφυλόφιλος άνδρας παύει να λογίζεται ως άνδρας»²⁸⁴. Η Μπάτλερ την ίδια στιγμή διευκρινίζει ότι το φύλο ως «στρατηγική επιβίωσης» είναι μία παράσταση με σαφώς «τιμωρητικές συνέπειες». Συχνά τιμωρούνται αυτοί που αποτυγχάνουν να επιτελέσουν σωστά το φύλο τους²⁸⁵. Η ομοφυλοφιλία προκαλεί στους άνδρες, μία φοβία αντίστοιχη της οποίας δεν παρατηρείται στις γυναίκες. Αντιθέτως, η ομοφυλοφιλική συμπεριφορά γυναικών συχνά θεωρήθηκε ως δείγμα σεξουαλικής χειραφέτησης από το φεμινιστικό κίνημα. «Αυτή η φοβία εκφράζεται με την προσπάθεια αποφυγής, με επιθετικότητα ή με έκδηλη αηδία προς τους ομοφυλόφιλους άνδρες»²⁸⁶. Στην πραγματικότητα προέρχεται από κρυφούς ομοφυλοφιλικούς πόθους, ενώ λειτουργεί ενισχυτικά προς την εύθραυστη ετεροφυλοφιλία ως μηχανισμός δηλαδή ψυχικής άμυνας. Με το φόβο αυτό οι άνδρες συναντιούνται κατά ομάδες παρά ανά δύο και δυσκολεύουν την προσωπική επικοινωνία σαν μία επιβεβαίωση αρρενωπότητας. Η άρνηση της αμφισεξουαλικότητας αποτελεί προϋπόθεση για τη χάραξη των συνόρων του ανδρισμού. Το πατριαρχικό σύστημα φαίνεται να γέννησε έναν ανάπηρο άνδρα του οποίου η αρρενωπότητα δομείται με τη διαδικασία της διαφοροποίησης, καθώς ο "σκιάδης πατέρας" αποτελεί ένα ευτελές πρότυπο ταύτισης²⁸⁷. Η υπερβολική απώθηση οδηγεί στο μίσος του απωθημένου εαυτού, που προβάλλεται και αντικειμενοποιείται στο πρόσωπο της γυναίκας. Ο αμερικανός φεμινιστής Stoltenberg ο οποίος αναφέρεται στο τέλος της αρρενωπότητας στο "Refusing to be a man" υποστηρίζει ότι το ανδρικό φύλο απαιτεί την αδικία (την κυριαρχία επί του θηλυκού, το μίσος για τον ομοφυλόφιλο κ.τ.λ.) για να υπάρξει και εισάγει το σύνθημα "για μία νέα ανάπτυξη της ηθικής, αρνηθείτε την ανδρική ύπαρξη, αρνηθείτε το δυϊσμό των

²⁸⁴Badinter, E.(1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ.151

²⁸⁵Μηχαηλίδου, Μ., Χαλκιά, Α., (2006), Η Παραγωγή του Κοινωνικού Σώματος, Εκδόσεις Κατάρτι & Δίνη, φεμινιστικό περιοδικό, Αθήνα, σελ. 15

²⁸⁶Αυτή η "ομοφυλοφιλοφοβία" του άνδρα, δεν αποτελεί απαραίτητα δείγμα αρνητισμού ή και συντηρητισμού απέναντι στην ομοφυλοφιλία ως φαινόμενο γενικότερα, αλλά ειδικά προς την ανδρική ομοφυλοφιλία η οποία απειλεί το φύλο του και τον ίδιο. Αντίθετα, η γυναικεία ομοφυλοφιλία είναι ιδιαιτέρως δημοφιλής στο ανδρικό κοινό, αποτελώντας την νούμερο ένα ανδρική φαντασίωση, καθώς όχι μόνο δεν τον απειλεί αλλά του επιτρέπει την προσδοκία κυριαρχίας επί δύο θηλυκών (ενισχύοντας περαιτέρω την αρρενωπότητά του).

²⁸⁷Ο πατέρας δεν είναι τρυφερός, αποφεύγει τους εναγκαλισμούς με τον υιό του και επιστρέφει στο ρόλο του (εμφανίζεται) όταν το παιδί μεγαλώσει (κυρίως μέσω του παιχνιδιού). Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ. 107

φύλων»²⁸⁸. Στο ίδιο μήκος κύματος ο Pittman F. σχεδόν απολογείται, «υποβληθήκαμε σε μία προσεκτική και σκόπιμη διαδικασία σεξιστικής διαπαιδαγώγησης, η οποία συχνά βάναισε, μας στέρησε την ανθρωπιά μας και αφαίρεσε μεγάλα κομμάτια του εαυτού μας (δημιουργώντας ακρωτηριασμένες προσωπικότητες)²⁸⁹. Από την άλλη η Farrell W. (1986) στο «Why men are the way they are», τονίζει ότι ο φόβος αυτός είναι τόσο έντονος που τον αναγκάζει να αποτραβιέται συναισθηματικά από τους ομόφυλους για μη γίνει ύποπτος, κάτι που τον αναγκάζει επίσης να εξαρτάται από την συναισθηματική ανταπόκριση των γυναικών.²⁹⁰ Η μεγαλύτερη απειλή που νιώθουν οι άντρες ενάντια στην αίσθηση του ανδρισμού τους, είναι ο φόβος μήπως ανακαλύψουν μέσα τους ομοφυλοφιλικές τάσεις. Ο Vidal G. αναφέρει τα εξής: «είναι κάτι που αφορά τον πολιτισμό μας ως κατάλοιπο της ιουδοχριστιανικής παράδοσης. Ο καθένας έχει επίγνωση των ομοφυλόφιλων ενστίκτων του και αφού από τη γέννηση μας έχουμε μάθει ότι είναι κάτι κακό και άρρωστο, αναπόφευκτα ο ξυλοδαρμός του κίναιδου θα είναι για μεγάλο χρονικό διάστημα μία δημοφιλής συνήθεια.»²⁹¹ Η αναγνώριση της εγγενούς αμφισεξουαλικότητας όλων των ανδρών θα αποτελούσε σημαντική βοήθεια, ανεξάρτητα αν κάποιος θα ήθελε να τη χρησιμοποιήσει ή όχι, αλλά δεν είναι ακόμη κοινωνικά αποδεκτή, προκαλεί τρόμο.²⁹² Παρ' όλα αυτά μεγάλος αριθμός παντρεμένων ανδρών είναι ενεργά αμφισεξουαλικοί και ζουν μία κρυφή ομοφυλόφιλη σεξουαλική ζωή.²⁹³ Η έννοια όμως, της αμφισεξουαλικότητας την

²⁸⁸Badinter, E.(1994),XY Η Ανδρική Ταυτότητα, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ. 152, 153, 155, 159, 160, 161

²⁸⁹Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ. 42

Στην σύγχρονη εποχή του γρήγορου διαδικτύου η πορνογραφία ως βασικό μέσο σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης των νέων ανδρών (αλλά και γυναικών) συνεχίζει στο δρόμο της σεξιστικής, πατριαρχικής αναπαράστασης, συντελώντας σημαντικά στην αναπαραγωγή του παλιού μοντέλου άνδρα/ μισογύνη, ακόμη πιο ενισχυμένο.

²⁹⁰ Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, όπως παραπάνω, σελ. 215

²⁹¹Στην αρχαία Ελλάδα και στη Ρώμη η ομοφυλοφιλία ήταν ενισχυτική και απόλυτα εναρμονισμένη με το ολοκληρωμένο ανδρικό πρότυπο.

Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, όπως παραπάνω, σελ. 216

[Σημείωση: Το γεγονός ότι η παρούσα έρευνα διεξήχθη από γυναίκα ερευνήτρια, ενδεχομένως συντέλεσε θετικά στην εξομολόγηση ομοφυλοφιλικών πρακτικών από τους συνεντευξιζόμενους πελάτες]

²⁹²Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, όπως παραπάνω, σελ. 221

²⁹³Α)Από την επιτόπια έρευνα επίσης έχει καταγραφεί μία έντονη χρήση ομοφυλοφιλικών πρακτικών από τους πελάτες οίκων ανοχής, είτε με εκδιδόμενες γυναίκες, είτε με εκδιδόμενους παρενδυτικούς ή μη άνδρες.

Β)Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, όπως παραπάνω, σελ. 70

οποία εισήγαγε ο Freud και ανανέωσε ο Weininger αναγκάζει το ανδρικό φύλο να αναλογιστεί το μερίδιό του στη θηλυκότητα.²⁹⁴

-Κυνήγι Η ξεκάθαρη ετεροφυλοφιλία θα πρέπει όμως να αποδεικνύεται και να επιδεικνύεται στην πράξη· και ποιος είναι καλύτερος τρόπος από το “κυνήγι γυναικών”;²⁹⁵ Το “καμάκι” είναι ίσως ένα θεαματικό άθλημα που παίζουν οι άντρες μεταξύ τους για να επιβεβαιώσουν την ανδρική τους ταυτότητα ισχυρίζεται ο Pittman F.. Μοιάζει με «τη συνήθεια των σκυλιών να κυνηγούν αυτοκίνητα: είναι καλή εξάσκηση, προσφέρει θέαμα, αλλά δεν αποσκοπεί απαραίτητα στο να πιάσουν το αυτοκίνητο. Νιώθουν απλά την ανάγκη να επιβεβαιώνουν ο ένας το “φυσιολογικό” του άλλου. Όταν υπάρχουν γυναίκες για να κυνηγήσουν, τότε η παραμονή στις ανδρικές συναναστροφές θεωρείται ως ένδειξη θηλυπρέπειας.²⁹⁶ Έτσι το κυνήγι γυναικών φαντάζει αρκετά γοητευτική δραστηριότητα. Στους άνδρες αρέσει να πιστεύουν ότι το μόνο πράγμα που έχουν στο μυαλό τους είναι το σεξ, ότι είναι τόσο βαθιά αρσενικοί ώστε απλά τους αρέσει να κάνουν έρωτα πάρα πολύ και πολύ συχνά.»²⁹⁷ Ο Κούντερα Μ. «στην “Αβάσταχτη ελαφρότητα του είναι” περιγράφει τον “επικό ερωτύλο” ως έναν άνδρα που αναζητεί την ποικιλία, μια γυναίκα από κάθε είδος, σχήμα, χρώμα και κατάσταση. Θα ήθελε να αποκτήσει τη γυναίκα σε όλες τις παραλλαγές. Ενθουσιάζεται με κάθε νέα κατάκτηση, θα νιώθει δε άνδρας όταν θα έχει αποκτήσει τη γυναίκα στην απεριόριστη ποικιλομορφία της. Δεν μπορούν να πιστέψουν στη μονογαμία και τη συζυγική αφοσίωση, καθώς όλα αυτά έχουν ως προϋπόθεση την ισότητα των φύλων. Η σύζυγος αποτελεί τον ύψιστο εχθρό (απειλή για την κυριαρχία του) και περιγράφουν τις γυναίκες σαν αντικείμενα. Βασικά κριτήρια για να αναγνωρίσει κανείς έναν “ερωτύλο” είναι: η έμμονη ιδέα ανδρισμού, η ανάγκη για έλεγχο του αντίθετου φύλου, ο σεξουαλικός ανταγωνισμός με τους άλλους άνδρες, η απιστία ως δραπετεύση από την εξουσία της γυναίκας, το κυνήγι γυναικών και η ένταξη σε «ανέλπιδους σεξουαλικούς κύκλους».²⁹⁸ Ο Παπαταξιάρχης Ε. και Παραδέλλης Θ. επίσης αναγνωρίζουν ως βάση της συγκεκριμένης δραστηριότητας τις ανδρικές φιλίες στο πλαίσιο των οποίων μέσα από συζητήσεις προκύπτει ο σχεδιασμός υπό το πρίσμα μίας ανταγωνιστικής ισότητας. Η έντονη

²⁹⁴ Badinter E., (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ.111

²⁹⁵ Σχεδόν στο σύνολό τους οι συνεντευξιαζόμενοι πελάτες δηλώνουν σεξουαλικοί κυνηγοί, ασχέτως αν η πορνική επιλογή αποτυπώνει ακριβώς το αντίθετο.

²⁹⁶ «Πάμε για γκόμενες;» φράση που χρησιμοποιεί συνεντευξιαζόμενος πελάτης για να παρακινήσει τους φίλους του για νυχτερινή έξοδο με σκοπό το κυνήγι σεξουαλικών παρτενέρ.

²⁹⁷ Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ.222

²⁹⁸ Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ.64,66,81

αίσθηση του κυνηγιού προσφέρει σημαντικό βαθμό ικανοποίησης στην αγέλη. Από τη στιγμή που θα κατακτηθεί σεξουαλικά η γυναίκα, θεωρείται πόρνη, άρα άχρηστη και χωρίς πρόκληση. Συνήθως προτιμούν ξένες καθώς σύμφωνα με τους ίδιους είναι πιο διαθέσιμες σεξουαλικά, δεν ζητούν δέσμευση και είναι πιο όμορφες. Τόσο το ίδιο το γεγονός της κατάκτησης, όσο και η διήγησή του, είναι κοινωνικές κατασκευές και το ένα φαίνεται να ενδυναμώνει το άλλο²⁹⁹.

-Χρήμα. Ίσως ακούγεται κάπως παράδοξο η μέριμνα για το χρήμα να συγκαταλέγεται ανάμεσα στα βασικά χαρακτηριστικά της αρρενωπότητας, αλλά φαίνεται ότι ο άνδρας διατηρεί μία παράδοξη /ιδιαιτέρη σχέση με τα χρήματα (οικονομική καταξίωση). Εξηγήσαμε παραπάνω αναλυτικά την ανάγκη του για εξουσία και κυριαρχία, προκειμένου να στηρίξει μία εύθραυστη αρρενωπότητα. Το χρήμα λοιπόν, φαίνεται να αποτελεί για τον άνδρα βασικό μέσο εξασφάλισης δύναμης, κύρους, επιτυχίας και υπεροχής³⁰⁰. Η έλλειψη χρημάτων κάνει τον άνδρα να νοιώθει υποπραγματωμένος, ενώ μία ενδεχόμενη οικονομική εξάρτηση από γυναίκα, άκρως αποτυχημένο (απώλεια του ρόλου του). Επιπλέον, ο μέχρι πρότινος βασικός του ρόλος ως "κουβαλητή του σπιτιού", του προσέφερε μία ξεκάθαρη αίσθηση ταυτότητας φύλου [η γυναίκα στο σπίτι (μητρική φροντίδα)/ ο άνδρας στη δουλειά (οικονομική διαχείριση)]. Η διασφάλιση των οικονομικών πόρων προσέφερε εξουσία στα του οίκου του, καθώς ήταν ο κύριος υπεύθυνος για τις σημαντικές αποφάσεις, ενώ διατηρούσε τη γυναίκα σε μία κατάσταση εποπτείας/ υποταγής, αφού ήταν εξαρτημένη από εκείνον για την επιβίωση τόσο της ίδιας, όσο και των παιδιών της. Παρά την οικονομική χειραφέτηση των γυναικών τα τελευταία χρόνια (που ανέτρεψε την παραπάνω "ισορροπία"), ο άνδρας συνεχίζει να πιστεύει ότι η γυναίκα έλκεται από το χρήμα και την οικονομική ασφάλεια που μπορεί να προσφέρει το ισχυρό φύλο, υπονοώντας μία πορνική/ υστερόβουλη σχέση με τον αθώο/ ευθύ άντρα.³⁰¹ Στην περίπτωση της πορνικής συναλλαγής, η διαμεσολάβηση του χρήματος

²⁹⁹ Παπαταξιάρχης Ε., Παραδέλλης Θ., (1992), Ταυτότητες και Φύλο στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 255,260,263

³⁰⁰ «Η εργασία δίνει νόημα στη ζωή του άντρα, είναι η περηφάνια του, του δίνει ταυτότητα. Το κέντρο της άμεσης κοινωνικής μας ζωής, το χρήμα, τον κρατάει στην πρώτη θέση. Μια οικονομική αποτυχία συνεπάγεται ότι χάνει την αξιοπρέπεια, τη συγκρότηση, το σκοπό, ζει στη ντροπή. Πιστεύει ότι ο ρόλος του στην οικογένεια είναι οικονομικός, ενώ στην πραγματικότητα δίνει βάρος στη δουλειά του για να νιώσει ο ίδιος καλύτερα. Στις Η.Π.Α. η πατρότητα έγινε θεσμός της Κυριακής και ο νέος ανδρισμός καθορίστηκε από την επιτυχία που βασίζεται στο χρήμα. Η εμφάνιση της εργαζόμενης γυναίκας (νέα Εύα) αντιμετωπιζόταν σαν τρίτο φύλο».

Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα. Αθήνα, σελ. 270, 277

³⁰¹ Η ρήση «όλες οι γυναίκες είναι πουτάνες» με εξαίρεση πάντα τη μάνα και την αδερφή του άνδρα ή ότι «το χρήμα και η εξουσία είναι αφροδισιακό για τις γυναίκες» απαντώνται συχνά τόσο στην

διασφαλίζει μία ξεκάθαρη/ τίμια σχέση ανταλλαγής με το εκδιδόμενο πρόσωπο³⁰². Επιπλέον, το "χρήμα" του επιτρέπει να εξαγοράσει/ να πάρει πίσω την χαμένη του κυριαρχία είτε στην κοινωνία, είτε εντός του πλαισίου ενός οίκου ανοχής. Επομένως, το χρήμα ως πηγή εξουσίας φαίνεται να θεωρείται καθοριστικής σημασίας για τις διαπροσωπικές του σχέσεις, πορνικές και μη.

-Πατροφοβία/ Ευθυνοφοβία Υπάρχει ένας αλλόκοτα διαδεδομένος φόβος του άνδρα για να γίνει πατέρας (πατροφοβία). Φαίνεται σαν να θέλει «να παραμείνει ο ίδιος το χαϊδεμένο παιδί. Για κάποιους το πρόβλημα εστιάζεται στους πατέρες που τους άφησαν με την αίσθηση ότι η πατρότητα είναι ένα αβάσταχτο φορτίο, ενώ η πατρότητα θα έπρεπε να αποτελεί την πληρέστερη ανδρική εμπειρία και την απόλυτη πηγή αυτοσυνειδησίας. Οι ίδιοι όμως έχουν μεγαλώσει με πατέρες απόντες, συνεπώς αναπαράγεται το μοντέλο του μη-πατέρα. Σύμφωνα με τον Pittman το τελικό προϊόν της διαδικασίας ανατροφής παιδιών δεν είναι το παιδί αλλά ο γονιός, είναι μία διαδικασία μέσα από την οποία μαθαίνεις να είσαι άνθρωπος».³⁰³ Έτσι, ενώ ο άνδρας φαίνεται να λατρεύει την αναπαραγωγική διαδικασία (θέλει να "σπείρει" το σπέρμα του παντού), δεν θα ήθελε με τίποτα να αναπαραχθεί (να δει το αποτέλεσμα αυτής της σποράς). Το παράδοξο παρόλα αυτά είναι ότι ενώ τα τελευταία χρόνια που οι μητέρες έχουν μπει στον εργασιακό στίβο αναλαμβάνοντας ουσιαστικά και τους δύο βασικούς ρόλους σε μία οικογένεια (αυτό του γονιού και του "κουβαλητή" του σπιτιού) ο φόβος αυτός του άνδρα φαίνεται να είναι ακόμη εντονότερος, (παρά την ουσιαστική μείωση της ευθύνης του). Αυτή η νέα ευθυνόφοβη, παλιμπαιδίζουσα αρρενωπότητα αποτυπώνεται στη μετάβαση από την "πατριαρχία" στην "ανδροκρατία"³⁰⁴. Στη μετάβαση δηλαδή από την εποχή που ο άνδρας ήταν ο αρχηγός της οικογένειας, ο κουβαλητής του σπιτιού, ο προστάτης και ο ιθύνων νους πίσω από όλες τις σοβαρές αποφάσεις, στην εποχή όπου χάνει τον κυρίαρχο ρόλο του ως "πατριάρχης" και μετατρέπεται σε ανεύθυνο αιώνιο έφηβο, εραστή που επιδιώκει

καθομιλουμένη όσο και στις περιγραφές των συνεντευξιζόμενων πελατών. Π.χ. «θέλουν χρήματα να τρών στα λούσα και στις χλιδές», «της γυναίκας ο καημός πούτσα, λούσα και χορός» .

³⁰²Ο συνεντευξιζόμενος πελάτης υπογραμμίζει σαρκαστικά την αντίφαση του δίπολου άτιμη γυναίκα, τίμια εκδιδόμενη (καθώς είναι ξεκάθαρο ότι στην δεύτερη περίπτωση τα κίνητρα είναι οικονομικά) σε αντιδιαστολή με την περιπρέουσα, μέση, κοινωνική αντίληψη. Οι εγχρήματες σχέσεις είναι ξεκάθαρες /αντρίκειες. [Θεωρεί ότι το χρήμα αποτελεί πόλο έλξης για το γυναικείο φύλο γενικότερα. Όσον αφορά την πορνική επαφή, θεωρεί ότι είναι μία ξεκάθαρη σχέση. Η πιο τίμια σχέση γιατί είναι σαφές ότι η εκδιδομένη πάει για τα λεφτά. Λεφτά λοιπόν, ίσον εξουσία].

³⁰³Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα. Αθήνα, σελ.318

³⁰⁴Λιότζης,Ε.(2014),«Πορνογραφία και σεξουαλικότητα στην ύστερη νεωτερικότητα: Ο Λόγος της πορνογραφικοποίησης», Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, τχ. 143, σελ. 153-160.

σχέσεις που δεν απαιτούν οποιουδήποτε είδους επένδυση ή δέσμευση αλλά συνεχίζει να "παίζει" κυριολεκτικά και μεταφορικά³⁰⁵.

-Πολυγαμία/ Απιστία: Για το Λάζο Γ. «η ιδανική οργάνωση του ερωτικο-σεξουαλικού για τον σύγχρονο Έλληνα άντρα αποτελεί η "συγχρονισμένη πολυσχεσία", δηλαδή η συγχρονισμένη σχέση σε διάφορες χρονικές στιγμές με συμπληρωματικές μεταξύ τους (αναφορικά με τον ίδιο) γυναίκες διαφορετικού σωματικού τύπου, χαρακτήρα και προσωπικότητας που αντιστοιχούν ιδανικά σε διαφορετικές σεξουαλικές ιδιαιτερότητες, συναισθηματικές εναλλαγές και κοινωνικές περιστάσεις. Η ιδιαιτερότητα αυτή είναι ρυθμιστική, αποτελεί διάσταση του τρόπου κατάταξης των πιθανών σεξουαλικών συντρόφων από μέρους των ανδρών. Ο άνδρας αποσαφηνίζει τη μοναδικότητα του με το να αναφέρεται πληθυντικά "γυναίκες" (ενώ η γυναίκα αποσαφηνίζει τη μοναδικότητά της με το να αναφέρεται ενικά, ο "άντρας")»³⁰⁶. Ο Κίνσευ ήδη από το 1948 αποτυπώνει σε έρευνα του ότι στην Αμερική το 1/3 του ανδρικού πληθυσμού είχε μία εξωσυζυγική σχέση.³⁰⁷ Ο Pittman, F. σε μία προσπάθεια να εξηγήσει το φαινόμενο ισχυρίζεται ότι «η απιστία αφορά όσους άνδρες είναι ανασφαλείς και φοβούνται μήπως η ισότητα στο γάμο, τους σκλαβώσει και τους αφαιρέσει τον εύθραυστο ανδρισμό τους, έτσι στήνουν τους δικούς τους φραγμούς απέναντι στην ισότητα. Μοιάζει λοιπόν, περισσότερο με ένα παιχνίδι εξουσίας για εκείνον παρά για μία αδήριτη ανάγκη του άντρα για σεξουαλική ποικιλία».³⁰⁸ Και συνεχίζει ισχυριζόμενος ότι «η μοιχεία δεν συνεπάγεται ότι ο άνδρας δεν αγαπάει τη σύντροφό του, αλλά ίσως ότι δεν νιώθει αρκετά άνδρας. Οι ρίζες δηλαδή δεν βρίσκονται απαραίτητα σε έναν ανεπαρκή γάμο, αλλά σε μία ανεπαρκή σχέση του άνδρα με τον πατέρα. Αναζητά το άσυλο κάποιας που τον θεωρεί υπέροχο». Ανάγκη η οποία μπορεί να καλυφτεί και από την πορνική επιλογή³⁰⁹, η οποία μάλιστα σε γενικές γραμμές δεν γίνεται αντιληπτή ως απιστία

³⁰⁵ Έχει ενδιαφέρον ότι ο σύγχρονος ενήλικας άνδρας συνεχίζει να παίζει κυριολεκτικά σαν παιδί (κυρίως ηλεκτρονικά, διαδικτυακά παιχνίδια και να παρακολουθεί μανιωδώς πορνογραφία σαν έφηβος αναπτύσσοντας μία αντιστική σεξουαλική συμπεριφορά εγκλωβισμένη σε ένα μοναχικό φαντασιωσικό περιβάλλον που δεν του επιτρέπουν μία ουσιαστική ερωτικοσεξουαλική διαντίδραση με το άλλο φύλο). Διατηρεί το ρόλο του παιδιού (ανεύθυνος, απαιτών φροντίδα) ακόμη και όταν μπει στη διαδικασία να δημιουργήσει τη δική του οικογένεια με αποτέλεσμα συχνά η γυναίκα να επωμίζεται όλους τους ρόλους: προσφέρει οικονομικά, είναι η νοικοκυρά του σπιτιού και είναι ο γονιός του παιδιού και του συζύγου της.

³⁰⁶ Λάζος, Γ. (1997), Η σεξουαλικότητα ως αξία στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Δελφίνι, Αθήνα, σελ. 144

³⁰⁷ Μπαντμαν Μπ. (2000), Σύντομη ιστορία του σεξ, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.84

³⁰⁸ Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ.96

³⁰⁹ Συχνά στις αναφορές τους οι συνεντευξιαζόμενοι πελάτες δηλώνουν το πόσο τους αρέσει ο τρόπος που τους μιλούν και τους επευφημούν τα εκδιδόμενα πρόσωπα κατά την πορνική επαφή.

αφού τελείται σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο που έχει αρχή, μέση και άμεσο τέλος. Γενικότερα όμως σύμφωνα πάντα με τον ίδιο, η μοιχεία είναι άνευ σημασίας για το ανδρικό φύλο³¹⁰. «Για την Μάρρυ Φ. το φλερτ επαναβεβαιώνει στον άνδρα την εξασθενημένη αίσθηση του ανδρισμού. Οι "ερωτύλοι" με την σταθερή εναλλαγή ερωτικών συντρόφων αντιμετωπίζουν το φόβο για τις γυναίκες πιστεύοντας ότι οι γυναίκες είναι το αντίθετο των αντρών, ότι είναι λιγότερο σημαντικές από τους άνδρες και ότι υπάρχουν για να τους υπηρετούν με διάφορους τρόπους, ο σημαντικότερος από τους οποίους είναι το σεξ. Η αρρενωπότητα μπορεί να επιτευχθεί με δύο τρόπους: με το να ανταγωνίζονται άλλους άντρες και με το να επιδιώκουν σεξουαλική κυριαρχία επί των γυναικών».³¹¹

Η αναθεώρηση της αρρενωπότητας είναι ένα επείγον ζήτημα «το οποίο οι Αμερικανοί αντιλήφθηκαν νωρίς δημιουργώντας τα Men's Studies. Ήδη από το τέλος της δεκαετίας του 1970 ορισμένοι θεωρητικοί, όπως ο Bruckner P., ο Finkelkraut A., ή και ο Reynaud E. προσπάθησαν να απομυθοποιήσουν την παντοδυναμία του πέους. Ανάμεσα στις βασικές τους θέσεις είναι ότι η σεξουαλική δύναμη βασίζεται στη γυναίκα και καταλήγουν στην εξαφάνιση του μύθου του σκληρού άντρα. Το ιδεώδες του "σκληρού άντρα" θεωρείται πηγή πολλαπλών ευνουχισμών που προκαλεί βιαιότητες που στρέφονται τόσο προς τους άλλους, όσο και προς τον ίδιο»³¹².

Τα δομικά στοιχεία ενός ετοιμόρροπου ανδρισμού όπως περιγράφονται αναλυτικά παραπάνω³¹³ σχεδόν στο σύνολό τους μπορούν να "εξορυχτούν" από έναν οίκο ανοχής, αιτιολογώντας ως ένα βαθμό το γιατί ο πελάτης ως επί το πλείστον είναι γένους αρσενικού. Η ανδρική ταυτότητα πρέπει να αποκτηθεί, να αποδειχθεί και να επιδειχθεί. Έτσι, ένας οίκος ανοχής μπορεί να αποτελέσει την τέλεια σκηνή για να διαδραματιστεί το "δράμα" του ανδρισμού, προσφέροντας άφθονο σεξ αλλά και την απαραίτητη γνώση και τεχνική στους αρχάριους καθώς ο άνδρας πρέπει να προηγείται της γυναίκας (και) σε αυτό τον τομέα. Σίγουρα προστατεύει την κυριαρχία του φύλου του (ξεκάθαρη αίσθηση κυριαρχίας) υποτιμώντας /χρησιμοποιώντας εκπρόσωπο του γυναικείου φύλου μέσα από μία παράσταση αρρενωπότητας

³¹⁰ «Η γυναίκα αντιλαμβάνεται τελείως διαφορετικά την απιστία. Το επεξεργάζεται αρκετά έως ότου βεβαιωθεί ότι ο άντρας της αξίζει την προδοσία της και σηματοδοτεί την αποτυχία του να ανταποκριθεί στις φαντασιώσεις της για τον ιδανικό σύζυγο. Αυτός είναι και ο λόγος που αναλαμβάνει την ευθύνη για τις σεξουαλικές δραστηριότητες των ανδρών, θεωρώντας τον εαυτό της ανεπαρκή».

Pittman, F.(1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ.91

³¹¹ Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ. 59

³¹² Badinter E., (1994), XY, Η Ανδρική Ταυτότητα, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ.207

³¹³ Και όπως έχουν υποδειχθεί και καταγραφεί από τους Badinder E., Pittman F., Λάζο Γ. και Γαλανό Γ..

μπροστά σε ομόφυλους (αγελαίο). Η επιλογή του πορνείου είναι μία μάτσο επιλογή που αποκλείει κάθε υπόνοια ομοφυλοφιλίας, (ενώ σε περίπτωση που επιλέγονται "παθητικές" σεξουαλικές πρακτικές, αυτό γίνεται πίσω από την κλειστή πόρτα ενός οίκου ανοχής αποφεύγοντας την κοινωνική κριτική για έλλειψη ανδρισμού και θηλυπρέπεια). Επιτρέπει το κυνήγι γυναικών σε ένα προστατευμένο όμως, περιβάλλον όπου το θήραμα είναι δεδομένο, έτσι εκμηδενίζεται το περιθώριο αποτυχίας άρα και αμφισβήτησης ανδρισμού. Η διαμεσολάβηση του χρήματος κάνει ξεκάθαρη την ανταλλακτική σχέση και αποκλείει την εκμετάλλευση από την "πανούργα γυναίκα". Και φυσικά πρόκειται για συνεύρεση που δεν συνεπάγεται ευθύνες και δεν επιφέρει συνέπειες, ενώ σχεδόν αποκλείει την τεκνοποιία. Επιπλέον, καλύπτει την ανάγκη για πολυγαμία, ενώ για τους δεσμευμένους επιτρέπει την απιστία χωρίς το συνεπακόλουθο αίσθημα της ενοχής. Μοιάζει με εφεύρεση της πατριαρχίας που εξυπηρετεί/στηρίζει τον ανάπηρο ανδρισμό που παράγει.

Το πορνείο με λίγα λόγια, είναι εκεί για να στηρίζει τον παραπαίοντα ανδρισμό με κάθε τρόπο. Προσφέρει απλόχερα επιβεβαίωση ανδρισμού επιτρέποντας στον άνδρα να αντλήσει δομικά στοιχεία αρρενωπότητας. Χουχουλιάζει στην έλλειψη αμφισβήτησης, απολαμβάνει το "ντάντεμα" της πόρνης³¹⁴, δεν χρειάζεται να αποδείξει κάτι, παρά μόνο στον εαυτό του³¹⁵. Προστατευμένος, ασφαλής σε αυτό το καταφύγιο ανδρισμού, παρουσία ομόφυλων και σχεδόν συνωμοτικά από την υπόλοιπη κοινωνία, εισέρχεται σε μία μήτρα ευδαιμονίας αλλά αυτή τη φορά με τους δικούς του όρους³¹⁶. Σαν να χτίζει με τις ευλογίες της πατριαρχίας και του ευνομούμενου κράτους, ένα φρούριο αρρενωπότητας, έναν μικρόκοσμο, έναν παράδεισο βγαλμένο από αταβιστικές φαντασιώσεις όπου δεν βάλλεται από πουθενά, για να επιστρέψει πάλι ανανεωμένος και ενισχυμένος στις καθημερινές μάχες του

³¹⁴Συχνά ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης αναφέρεται στα λόγια επευφημίας και ενθάρρυνσης ή και παρηγοριάς ενίοτε που ακούνε από τα εκδιδόμενα πρόσωπα, για αυτό κάποιοι τις αποκαλούν και «ψυχολόγους».

³¹⁵Έτσι κάποιοι από αυτούς μπορεί να έχουν αρκετά κυρίαρχο/ενεργητικό ρόλο κατά την πορνική επαφή σε μία προσπάθεια αυτοεπιβεβαίωσης ανδρισμού, ενώ άλλοι προτιμούν να αφεθούν στην παθητικότητα που τους επιτρέπει η συνθήκη. Πολύ συχνά κατά την επιτόπια έρευνα το υπηρετικό προσωπικό (τσασσάδες) διηγείται ιστορίες όπου πελάτες ζητούν το «αυταρχικό» ή αλλιώς παθητικό σεξ. Δε μπορούμε να γνωρίζουμε αν πρόκειται για μία προσπάθεια μείωσης του πελάτη ή αν πράγματι αληθεύει. Σίγουρα ήταν μία συχνή παρατήρηση στο πεδίο αλλά ουδέποτε συνεντευξιαζόμενος πελάτης αναφέρθηκε σε "παθητικές", πορνικές συμπεριφορές.

³¹⁶Τα τρία "α" που προσφέρει ένας οίκος ανοχής στον ανδρισμό μεταξύ άλλων, είναι Ανεξαρτησία, Ασφάλεια, καμία Αμφισβήτηση. [Ο ανδρισμός εξαρτάται από τη σεξουαλική επιβεβαίωση που του προσφέρει το θηλυκό. Η πορνεία του επιτρέπει να γίνεται ανεξάρτητος / παύει να ζητιανεύει/ κυνηγάει αυτό που τόσο πολύ έχει ανάγκη από το γυναικείο φύλο. Παίρνει αυτό που θέλει και όταν το θέλει και με τους όρους που θέλει χωρίς να στηρίζεται στην ανταπόκριση του γυναικείου φύλου. Αγοράζει ανδρισμό, "γονιμοποιεί", είσαι κυρίαρχος, καμία αμφισβήτηση (ότι και αν ζητήσεις)].

ανδρισμού³¹⁷. Ένας ολόκληρος μηχανισμός έχει εφευρεθεί/ στηθεί για να στηρίζει την ανδρική αρρενωπότητα, για να κρατήσει το φαλλό στην θέση του/ όρθιο. Ένα πορνείο λοιπόν, είναι ο ιδανικός χώρος για να χτισθεί ή να ανακτηθεί η “ήγεμονική αρρενωπότητα” και για να γκρεμιστεί κάθε προσπάθεια “εξανθρωπισμού” του άνδρα.

3.2 Το Σώμα που Καταναλώνει και το Σώμα που Καταναλώνεται

Η πορνική συνεύρεση ίσως είναι από τις πολυπλοκότερες, εάν όχι η πολυπλοκότερη, κοινωνικά ιστορική σχέση που μπορεί να μελετηθεί, καθώς ταυτόχρονα συγκεντρώνει/συμπυκνώνει στοιχεία επαγγελματικής, ερωτικής, προσωπικής και ενίοτε κοινωνικής ή και φιλικής συναναστροφής³¹⁸. Δύο σώματα, ένα δωμάτιο, ένα κρεβάτι, μία πράξη, δύο διαφορετικοί σκοποί, δύο διαφορετικές ηθικές αποτιμήσεις. Συνιστά η πορνική, σεξουαλική επαφή, συνουσία ή μήπως συνεργασία; Πως το ένα σώμα αντιλαμβάνεται το άλλο και πως τα δύο σώματα αλληλεπιδρούν; Τι πωλείται και τι αγοράζεται κατά την πορνική επαφή, σώμα, ψυχή, ηδονή, τεχνική ή μήπως κάτι άλλο³¹⁹; Το σεξ, η τρυφερότητα, η αγκαλιά, το χάδι, το

³¹⁷Η αρχική κυριαρχία του άνδρα την περίοδο της χειρονακτικής εργασίας βασιζόταν στην μυϊκή του δύναμη. Ο τεχνολογικός πολιτισμός έφερε εργασιακή “ισότητα” και αναοριοθέτηση των επαγγελματικών ρόλων (υπό την έννοια ότι ένα σημαντικό ποσοστό εργασιών δεν απαιτούσε πλέον μυϊκή δύναμη οπότε επέτρεπε την ένταξη και του γυναικείου πληθυσμού στην εργασία), καταποντίζοντας τον άνδρα από το βάθρο του. Τι συνέβη όμως με τους σεξουαλικούς ρόλους; Σύμφωνα με κάποιους θεωρητικούς, σε αντιστάθμισμα αυτής της απώλειας οικονομικοκοινωνικής κυριαρχίας (και της συνεπακόλουθης αλλοίωσης της ανδρικής ταυτότητας), φαίνεται να δημιουργείται ένας νέος σεξισμός ο οποίος υιοθετώντας “ύπουλα” τις κατακτήσεις του φεμινιστικού κινήματος, γίνεται δεκτός από άνδρες και γυναίκες. Αυτός ο νέος σεξισμός αναπαράγει αντισταθμιστικά ένα ακόμη πιο σκληρό πρότυπο άνδρα/καρικατούρα και ταυτόχρονα ένα μοντέλο ακόμη πιο υποτακτικής και πρόθυμης να τον ικανοποιήσει σεξουαλικά γυναίκας. Από όλες σχεδόν τις πολιτισμικές εκφάνσεις ξεπηδά μία γυναίκα/ σεξουαλικό αντικείμενο (από τη διαφήμιση ενός αυτοκινήτου, από την εκπομπή για τα αθλητικά, από το χιουμοριστικό σόου και φυσικά από τα ατελείωτα GB πορνογραφίας) και ένας άνδρας κυρίαρχος και δυνάστης.

³¹⁸Δεν είναι λίγες οι φορές που οι συνεντευξιζόμενοι πελάτες περιγράφουν την ανάπτυξη μίας εν δυνάμει φιλικής σχέσης με το εκδιδόμενο πρόσωπο (κατά την οποία εξομολογούνται ακόμη και προσωπικά ζητήματα), κοινωνικής επαφής (π.χ. έξοδο για γεύμα, ποτό) ή και την ανάπτυξη ερωτικών συναισθημάτων, κυρίως μετά από τακτικές επισκέψεις σε ένα συγκεκριμένο εκδιδόμενο πρόσωπο και με δεδομένες ίσως κάποιες επιπλέον συνθήκες (π.χ. στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών escort). «Η πορνεία είναι ένα ιστορικό, πολυετές και παγκόσμιο φαινόμενο που περιλαμβάνει κοινωνικά, πολιτικά, ψυχολογικά και θέματα υγείας».

Sawyer, S., Metz, M. (2009), «The Attitudes Toward Prostitution Scale Preliminary Report on Its Development and Use», International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology, Vol. 53 (3), p.334-347

³¹⁹Ο Kesler K.θέτει το ερώτημα «αν υπάρχει πράγματι μια φιλοσοφικά σημαντική διάκριση μεταξύ του ατόμου που πωλεί σεξουαλικές υπηρεσίες και του ατόμου που πωλεί υπηρεσίες οποιουδήποτε είδους». Kesler, K. (2002), «Is a Feminist Stance in Support of Prostitution Possible? An Exploration of Current Trends», Sexualities, Vol 5(2), p.219–235

φιλή είναι πτυχές της προσωπικής ζωής, που αν υποθέσουμε ότι μπορούν να πωληθούν, μπορούν και να αγοραστούν (να μετατραπούν δηλαδή σε υπηρεσίες); Τι καταναλώνω, τι νομίζω ότι καταναλώνω και τι τελικά επιτρέπω να καταναλωθεί; Όλα τα παραπάνω ερωτήματα φιλοδοξούν να μπουν στο τραπέζι με συνομιλητές αυτή την φορά τον πελάτη και το εκδιδόμενο πρόσωπο.

Σώμα πελάτη: ...Και ενώ η Butler μας καλεί να ξανασκεφτούμε την υλικότητα του σώματος μέσα από την φουκωική έννοια της παραγωγικής ή ακριβέστερα της υλοποιητικής μικροφυσικής της εξουσίας, ως ένα «ρυθμιστικό ιδεώδες» δηλαδή που βρίσκεται σε «ανοιχτή, ατελή και ασυνεχή διαδικασία φυσικοποίησης μέσω τελετουργικά επαναλαμβανόμενων πρακτικών επικύρωσης και αποκλεισμού»,³²⁰ ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης “διαφωνεί” μαζί της περιγράφοντας το σώμα του και τις ανάγκες του ως διστορικά «φυσιολογικές», ως φυσικές ανάγκες δηλαδή του κάθε ιστορικού άντρα³²¹. Ομοίως, οι πληροφορητές του Γιαννακόπουλου Κ., γένους αρσενικού, αναφέρονται στις έντονες και διαρκείς σεξουαλικές ανάγκες ως το «φυσικό» χαρακτηριστικό των ανδρών³²². «Το ανδρικό όργανο περιγράφεται

³²⁰ Μπάτλερ, Τζ. (2008), Σώματα με Σημασία, Εκδόσεις Εκκρεμές, Αθήνα, σελ.13,20

³²¹ Ο Bourdieu P. σχολιάζει στοχαστικά τόσο το σχηματισμό της έμφυλης ταυτότητας, όσο και τη δυνατότητα των ανθρώπων να αποκτήσουν γνώση της κοινωνικής κατασκευής του σώματος τους (πρόβλημα αναστοχασμού). Συγκεκριμένα υποστηρίζει ότι οι κοινωνικές συμπεριφορές αποκτώνται πρακτικά, ενεργοποιούνται βουβά και σπάνια γίνονται αντικείμενο λεκτικής επεξεργασίας. Οι αρχές που σωματοποιούνται τοποθετούνται πέρα από την ακτίνα δράσης της συνείδησης, εισάγοντας με αυτόν τον τρόπο τον όρο *habitus*. Εξηγεί ότι «η σωματική έξη είναι πολιτική μυθολογία πραγματωμένη, ενσωματωμένη, μετασχηματισμένη σε μόνιμη προδιάθεση, σε διαρκή τρόπο του σκέπτεσθαι, ομιλείν, βαδίζειν και ως εκ τούτου αισθάνεσθαι και σκέπτεσθαι. Η αντίθεση ανάμεσα στο αρσενικό και το θηλυκό υλοποιείται στον τρόπο του σωματικού φέρεσθαι και συμπεριφέρεσθαι υπό τη μορφή της αντίθεσης ανάμεσα στο ευθύ και το καμπύλο, ανάμεσα αφενός στη στιβαρότητα, ευθύτητα, αμεσότητα και αφετέρου στη μετριοπάθεια, τη συστολή, την ευελιξία. Ο κοινωνικός προσδιορισμός των ιδιοτήτων και κινήσεων του σώματος, εξουδετερώνει τις πλέον θεμελιώδεις κοινωνικές επιλογές και ταυτόχρονα συγκροτεί το σώμα με τις ιδιότητες και τις κινήσεις του, ως αναλογικό τελεστή, εγκαθιστώντας ισοδυναμίες ανάμεσα στις διάφορες διαίρεσεις του κοινωνικού κόσμου, διαιρέσεις ανάμεσα στα φύλα, τις ηλικιακές ομάδες, τις κοινωνικές τάξεις ή πιο σωστά ανάμεσα στις σημασίες και αξίες οι οποίες συνδέονται με τα άτομα που κατέχουν ισοδύναμες πρακτικές θέσεις. Οι συνδεδεμένοι με μία συγκεκριμένη θέση κοινωνικοί καθορισμοί τείνουν να διαμορφώνουν, μέσα από τη σχέση με το ίδιο το σώμα, τις προδιαθέσεις που συγκροτούν την έμφυλη ταυτότητα και αναμφισβήτητα τις ίδιες τις σεξουαλικές προδιαθέσεις».

Bourdieu, P. (2006), Η αίσθηση της πρακτικής, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, σελ. 114,116

³²² Αντιθέτως, ο Mauss (1935) με το «Τεχνικές του Σώματος» ισχυρίζεται ότι κάθε κοινωνία πλάθει το ανθρώπινο σώμα, καταγράφοντας τις διαπολιτισμικές παραλλαγές των σωματικών τεχνικών. Οι σωματικές τεχνικές δεν είναι απαραίτητο να διδάσκονται συνειδητά, πλάθονται από και εκφράζουν το «έθος» μία έννοια που ο Mauss επινοεί αλλά δε αναπτύσσει πραγματικά. Η παραπάνω θεωρία παρουσιάζει αρκετά κοινά σημεία με τη θεωρία του Williams (1997) για την ηγεμονία και τις διαπλαστικές αντιλήψεις για τον εαυτό μας και το σώμα μας, τις θεωρίες του Foucault για την πίεση που ασκούν Λόγοι και Θεσμοί στο βιωμένο σώμα, αλλά και με την ιδέα της «πρακτικής συνείδησης» του Giddens (1979). Η Cowan J. είναι σαφής στο ότι, οι άνθρωποι δεν μπορούν να αποκτήσουν πλήρη επίγνωση του κοινωνικού και ιστορικού χαρακτήρα των σωμάτων τους, ενώ εξαιρεί ορισμένες καταστάσεις κατά τις οποίες μπορούν να αποκτήσουν μεγαλύτερη αναστοχαστική συνείδηση των σωμάτων. Αυτό που το σύνολο των θεωρητικών συνομολογούν είναι ότι «η ιδεολογία και ο πολιτισμός

ως η έδρα του σεξουαλικού ενστίκτου³²³. Η σεξουαλική επιθυμία σε περιόδους σεξουαλικής στέρησης θεωρείται ακόμη πιο έντονη, συχνή και επιτακτική καθώς μεγάλη ποσότητα σπέρματος συγκεντρώνεται στους όρχεις δημιουργώντας ένα αίσθημα φυσικού πόνου και οιδήματος της περιοχής. Το ανδρικό σώμα βρίσκεται σε κατάσταση έξαψης και γενικότερης υπερδιέγερσης. Η ανδρική σεξουαλική επιθυμία γίνεται αντιληπτή όχι απλώς ως μία έκφραση libido, αλλά ως άμεσο αποτέλεσμα των αρσενικών φυσικών λειτουργιών, ως μία επείγουσα και πιεστική ανάγκη του ανδρικού οργάνου. Η φυσιοκρατική αυτή αντίληψη για την ερωτική συνεύρεση καθορίζει όχι μόνο τη σεξουαλική συμπεριφορά και τις επιλογές ενός άνδρα, αλλά και τη σεξουαλική πράξη καθαυτή.³²⁴ Η τελευταία περιορίζεται σε μία συνουσία «ανδροκεντρική» ή καλύτερα «πεοκεντρική», αφού το μόνο που ενδιαφέρει τον άνδρα είναι η ευχαρίστηση του, η οποία ισοδυναμεί με τη σχεδόν μηχανική και στιγμιαία αποφόρτιση της «ανδρικής ενέργειας» δηλαδή την εκσπερμάτιση³²⁵. Ο κατ' ευφημισμό εταίρος του άνδρα, συνεχίζει ο Γιαννακόπουλος Κ., δεν είναι επιθυμητός ως ερωτικό πρόσωπο, αλλά μετατρέπεται σε "τμήμα σώματος" και "παθητικό δέκτη" της ανδρικής σεξουαλικής αποφόρτισης³²⁶. Όλα τα παραπάνω, όπως έχουν καταγραφεί από τον Γιαννακόπουλο Κ., αποτυπώνουν την ανδρική βίωση μίας τυπικής σεξουαλικής συνεύρεσης με ελεύθερη συναίνεση (και όχι μία πορνική συνουσία). Οι αφηγήσεις των συνεντευξιαζόμενων πελατών της παρούσας έρευνας, όπως θα δούμε αναλυτικά στη συνέχεια, δεν διαφέρουν σημαντικά καθώς αποτυπώνουν μία αντίστοιχη εικόνα φυσιοκρατικής αντίληψης για τη σεξουαλική συνεύρεση, εκτιμώντας ότι η παρουσία τους σε έναν οίκο ανοχής είναι απολύτως «φυσική», αναγκαία και δικαιολογημένη, αντίστοιχη της επίσκεψης σε ένα δημόσιο ουρητήριο³²⁷.

δεν βρίσκονται μόνο στα κεφάλια μας, βρίσκονται ίσως μάλιστα πολύ περισσότερο εγγεγραμμένα στα σώματά μας»

Cowan, J. (1998), Η πολιτική του Σώματος, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, σελ. 29-31

³²³ Στην ανδρική αργκό είναι συνήθης ο όρος "καύλα", σύμφωνα με τον Γιαννακόπουλο Κ.

Δημητρίου, Σ. (2001), Ανθρωπολογία των Φύλων, Εκδόσεις Σαββάλα, Αθήνα, σελ. 174

³²⁴ Δημητρίου, Σ. (2001), Ανθρωπολογία των Φύλων, όπως παραπάνω, σελ. 174

³²⁵ Δημητρίου, Σ. (2001), Ανθρωπολογία των Φύλων, όπως παραπάνω, σελ. 175

³²⁶ Δημητρίου, Σ. (2001), Ανθρωπολογία των Φύλων, όπως παραπάνω, σελ. 176

³²⁷ Η Μπραϊντότι όπως και η Χαλκιά, επισημαίνουν τον κίνδυνο της απώλειας της ίδιας της "υλικότητας" μέσω της υπερβολικής έμφασης στο λόγο. Δηλαδή στην προσπάθεια να απεντάξουμε κατηγορίες από το "μητρώο της αγνής φύσης" να υποπέσουμε σε ένα είδος "εξαϋλωσης των σωμάτων".

Χαλκιά, Α. (2011), Έμφυλες βιαιότητες, Εξουσία, λόγος, υποκειμενικότητες, Εκδόσεις Αλεξάνδρειας, Αθήνα, σελ.11

Τα στοιχεία του Λάζου Γ. για την ανδρική αντίληψη περί σεξουαλικότητας επίσης συνηγορούν με την παραπάνω καταγραφή³²⁸. Για την πλειονότητα των ανδρών στη σύγχρονη Ελλάδα «η σεξουαλικότητά τους ταυτίζεται με την ικανότητα για στύση, η δε σεξουαλική απόλαυση ταυτίζεται με την ηδονή κατά την επαφή και κυρίως με την εκσπερμάτωση. Η σεξουαλική απόλαυση είναι από σχεδόν αποκλειστικά έως αποκλειστικά σωματική απόλαυση, συγγενής της εκτόνωσης³²⁹. Η πλειονότητα των ανδρών δεν μπορεί να κάνει έρωτα με τη γυναίκα, δεν μπορεί να βρεθεί σε ερωτική συνομιλία- επικοινωνία μαζί της». ³³⁰ Αυτή η ένδεια πολύπλοκων συναισθηματικών διεργασιών και η αναγωγή της σεξουαλικής συνεύρεσης σε αταβιστικό, εκτονωτικό αντανakλαστικό από το μέσο Έλληνα άνδρα³³¹ είναι εκείνη που οδηγεί (κατά τον συνεντευξιαζόμενο πελάτη) στον «ευκολότερο δρόμο», στην επιλογή της «ευθείας οδού» (που δεν απαιτεί διαπραγμάτευση, συναίνεση, προσπάθεια, χρόνο και επιπλέον χρήματα, ενώ διασφαλίζει το επιθυμητό αποτέλεσμα) για την ικανοποίηση της τρέχουσας, επιτακτικής, βιολογικής του ανάγκης. Σε αυτή τη φυσιοκρατική βάση, η επιλογή του οίκου ανοχής μοιάζει να είναι από ορθολογική έως εντελώς αυτονόητη, το αβγό του Κολόμβου, που ερευνητές και θεωρητικοί ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών προσπαθούν να στήσουν

³²⁸ Α) «Έτσι, 79/160 άντρες επιστρέφουν στους κοινωνικούς ρόλους μετά την επαφή και ενοχλούνται από τα αγγίγματα. Οι 49/160 αισθάνονται απέχθεια και περιφρόνηση για τη σύντροφο και θα εύχονταν να εξαφανίζοταν ακριβώς τη στιγμή που παύει η επαφή. Και μόλις οι 32/160 άνδρες συνοδεύουν την αναγωγή σε έμφυλο με αισθήματα τρυφερότητας και ευφορίας».

Λάζος, Γ.(1997), Η σεξουαλικότητα ως αξία στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Δελφίνι, Αθήνα, σελ.109

Β)Αλλά και τα στοιχεία από το ιατρικό κλάδο συνηγορούν στο ότι «ο επόμενος χρόνος της κορύφωσης του οργασμού (after play) για τον άνδρα είναι πολύ συντομότερος από αυτόν της γυναίκας. Μετά τον οργασμό σβήνει, παγώνει. Σε μερικά δευτερόλεπτα φτάνει στο σημείο πριν την σεξουαλική διέγερση τόσο σωματικά, όσο και ψυχικά, ενώ στη γυναίκα απαιτούνται 15-20 λεπτά για να επανέλθει».

Ασκητής, Θ. (1997), Ο Μύθος, τα προβλήματα και η προσέγγιση του σήμερα, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα, σελ.103

³²⁹ Λάζος, Γ.(1997), Η σεξουαλικότητα ως αξία στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Δελφίνι, Αθήνα, σελ.260

³³⁰ «Γαμάει και γαμάει εφιαλτικά φτωχά στη βάση μίας προϋπόθεσης: γαμάει "όποια του κάθεται" αρκεί να είναι ελάχιστα συμβατή με τα προσωπικά του γούστα ή και βίτσια. {Αντίθετα στις γυναίκες η σεξουαλικότητα υπερβαίνει τη σεξουαλική επαφή. Μία μικρή μειονότητα ταυτίζει τη σεξουαλικότητα με τη σεξουαλική επαφή. Αυτή η κατηγορία γυναικών θεωρεί τη σχέση με τον άνδρα ως ανταλλαγή ηδονής και οργασμών. Στην προσπάθεια να εξουδετερώσουν τη δομική κυριαρχία του άνδρα, οργανώνονται και λειτουργούν σαν ομόλογές του. Όμως η συγκεκριμένη (συχνά υποχρεωτική) επιλογή είναι καθαρά προκρούστεια για την ίδια, εφόσον η γυναίκα είναι σαφώς ευρύτερη και πολύπλοκότερη από τον άνδρα. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η χειραφέτηση ισοδυναμεί με την ανδροποίηση, τη μετατροπή δηλαδή της γυναίκας σε ανδρικό κακέκτυπο. Έτσι η χειραφέτηση της γυναίκας δεν ταυτίζεται με την απελευθέρωση της αν το τίμημα του οργασμού είναι συχνά η άρνηση της ανθρώπινης επικοινωνίας. Οι 121/140 γυναίκες βρίσκεται σε άλλη θέση, όχι απαραίτητα καλύτερη, όπου το οργασμικό είναι διαπραγματεύσιμο, μετριάσιμο, ακόμη και θυσιάσιμο για χάρη του αναπαραγωγικού. Ενώ, το ζευγάρι μητέρα-μητρικό είναι σαφώς υπέρτερο του ερωμένη- ερωτικού».

Λάζος, Γ.(1997), Η σεξουαλικότητα ως Αξία στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις, Αθήνα, σελ. 262

³³¹ Όπως περιγράφεται στο «Η σεξουαλικότητα ως αξία» του Γ. Λάζου.

όρθιο με θεωρίες, εθνογραφικές και ιστορικές αναζητήσεις, ενώ ο πελάτης θέτει σε ισορροπία με μία “απλοϊκή” περιγραφή βιολογικών λειτουργιών.

Η Dworkin A. ονομάζει αυτή τη θεώρηση “ρατσιστική βιολογία”. Θεωρεί δηλαδή ότι λανθασμένα η ανδρική επιθυμία έχει εξηγηθεί ως φυσική, αμετάβλητη, βιολογική και φυσιολογική. Όπως επισημαίνει «στην κυρίαρχη θεωρία οι άντρες παρουσιάζονται ως “ηφαίστεια σεξουαλικότητας” για τα οποία εμείς πολύ λίγα μπορούμε να κάνουμε, πόσο μάλλον οι ίδιοι». Η άποψη αυτή για την Dworkin θεωρείται μέρος ενός σύγχρονου μύθου ότι οι άντρες είναι “βιολογικά εξουσιοδοτημένοι”, άρα είναι ευθύνη των γυναικών να αλλάξουν ή να τροποποιήσουν τη συμπεριφορά των αντρών στο όνομα της προστασίας τους³³².

Την ίδια στιγμή η Χαλκιά Α. και η Μιχαηλίδου Μ. τονίζουν τη σημασία του να αντιληφθούμε τους τρόπους με τους οποίους το σώμα, ο ορισμός και οι πρακτικές του αποτελούν κάτι παραπάνω από ένα «φυσικό γεγονός», αποτελούν στην πραγματικότητα ένα «κοινωνικό επίτευγμα» κεντρικής σημασίας για τη σύσταση και τη διακυβέρνηση των σύγχρονων κοινωνιών³³³. Έτσι, σύμφωνα με τις ίδιες, η εξουσία μέσα από λόγους και πρακτικές συμμετέχει στην κατασκευή του υποκειμένου, έτσι ώστε να μην «υπάρχει τύπος του υποκειμένου που να βρίσκεται έξω από τα πεδία σχέσεων εξουσίας». [Γίνεται λόγος για ριζικά κατασκευασμένη ιδιότητα όχι μόνο του φύλου αλλά και του ίδιου του υποκειμένου. Η σταθερότητα δηλαδή και η φυσικότητα του φύλου επιτυγχάνονται μέσω μίας διαρκούς διαδικασίας πολιτισμικής συγκρότησης. Το φύλο επιτελείται και είναι αποτέλεσμα διαρκούς δράσης του ίδιου του υποκειμένου. Έτσι αυτό που θεωρείται “εσωτερικό” είναι επιτελεστικό (performative) προϊόν μίας σειράς πολιτισμικών δράσεων του σώματος. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι το φύλο αποτελεί ένα σχετικά ανώδυνο πεδίο κοινωνικής δράσης όπου το υποκείμενο κατά κάποιο τρόπο υποδύεται το φύλο του. Η φυσικοποίηση της ύλης του φύλου εδράζεται σε μία ετεροκανονική κοινωνική δομή εξουσίας που εμπεριέχει και βία καθώς “μπορεί να παράγει μόνο μέσα από την εξάλειψη”³³⁴].

Αυτή η φυσικοποίηση της επιθυμίας και της ευχαρίστησης από τον άνδρα, κατά τον Γιαννακόπουλο Κ. θεωρείται ότι οδηγεί στην απέκδυση της σεξουαλικής

³³²Scott, S., Morgan D. (1993), Body matters, The falmer Press, London, σελ. 186

³³³Μιχαηλίδου, Μ., Χαλκιά, Α., (2006), Η Παραγωγή του Κοινωνικού Σώματος, Εκδόσεις Κατάρτι & Δίνη, φεμινιστικό περιοδικό, Αθήνα, σελ. 11, 12, 14

³³⁴Μιχαηλίδου, Μ., Χαλκιά, Α., (2006), Η Παραγωγή του Κοινωνικού Σώματος, όπως παραπάνω, Αθήνα, σελ. 14, 18

εμπειρίας των ανδρών από κάθε ψυχική ή συναισθηματική διάσταση³³⁵. Ο διαχωρισμός αυτός συναισθήματος και σεξουαλικής επιθυμίας εκφράζεται με τη παράλληλη «διχοτόμηση του ανδρικού σώματος σε δύο μέρη: το από τη μέση και πάνω που εδρεύει ο ψυχικός εαυτός και από τη μέση και κάτω δηλαδή το σεξουαλικό σώμα».³³⁶ Στις αναλύσεις των συνεντευξιαζόμενων πελατών αυτή η διχοτόμηση εκφράζεται κυρίως μέσα από την αντίστιξη των εννοιών «έρωτας» και «σεξ» η οποία περιγράφεται από το δίπολο «συναίσθημα» – «βιολογική ανάγκη». Ο δεύτερος πόλος είναι αυτός που κυρίως βρίσκει καταφύγιο σε έναν οίκο ανοχής (χωρίς όμως να αποκλείεται η ανάπτυξη συναισθηματικών διεργασιών ποικίλου τύπου από την πλευρά του πελάτη π.χ. επούλωση παιδικών τραυμάτων, ανασφαλειών, κάλυψη συναισθηματικών αναγκών, ερωτικά συναισθήματα κ.τ.λ.). Πάντως, η ίδια η Μπάτλερ με αυτοκριτική διάθεση επισημαίνει ότι μπορεί μέρη του φύλου να είναι πολιτισμικές, κοινωνικές, ιστορικές κατασκευές ή και παράγωγα λόγου, αλλά όχι ολόκληρο το φύλο. Όπως χαρακτηριστικά λέει «μήπως νόμιζα πως οι λέξεις μόνες τους μπορούν να πλάσουν σώματα; Μήπως κάποιος ξέχασε να μου εξηγήσει πως γεννιούνται τα παιδιά»³³⁷.

Το πως το σώμα του άνδρα/πελάτη κατορθώνει όχι μόνο να επιβιώνει αλλά και να είναι λειτουργικό κατά την πορνική επαφή -μία παράδοξη, σκληρή επαφή κατά την οποία ο άνδρας γνωρίζει ότι δεν είναι σεξουαλικά επιθυμητός και ότι παράλληλα η όλη διαδικασία ενέχει πολλά στοιχεία δραματοποίησης- εν μέρει ίσως απαντάται από τη διαπίστωση του Γιαννακόπουλου Κ. ότι «ο άνδρας κατά τη σεξουαλική υπερδιέγερση δεν μπορεί να ελέγξει τη συμπεριφορά του με τη λογική»³³⁸. Αυτός ενδεχομένως να είναι ένας από τους βασικούς λόγους για τον οποίο τον "εκμεταλλεύεται" η βιομηχανία του σεξ τόσο στυγνά και χάρις τον οποίο έχει καταφέρει να γιγαντωθεί παγκοσμίως (αξιοποιώντας βεβαίως και τις τεχνολογικές,

³³⁵ Γιαννακόπουλος, Κ. (2006), Σεξουαλικότητα: θεωρίες και πολιτικές της ανθρωπολογίας, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, σελ. 303

³³⁶ Δημητρίου, Σ. (2001), Ανθρωπολογία των Φύλων, Εκδόσεις Σαββάλα, Αθήνα, σελ. 102

³³⁷ Η Ανζίερ Ν. αναφέρει ότι όπως δεν ευσταθεί να προτιμηθεί το υδρογόνο ή το οξυγόνο στην ανάλυση του νερού, έτσι και στις αναλύσεις του φύλου και της σεξουαλικότητας δεν είναι λογικό να δείξουμε προτίμηση στη βιολογία ή στην κοινωνία?

Μηχαλίδου, Μ., Χαλκιά, Α., (2006), Η Παραγωγή του Κοινωνικού Σώματος, Εκδόσεις Κατάρτι & Δίνη, φεμινιστικό περιοδικό, Αθήνα, σελ. 17, 20

³³⁸ Γιαννακόπουλος, Κ. (2006), Σεξουαλικότητα: θεωρίες και πολιτικές της ανθρωπολογίας, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, σελ. 307

κοινωνικές και πολιτισμικές συγκυρίες).³³⁹ Μοιάζει να αποτελεί την αχίλλειο πτέρνα του³⁴⁰. Σαφώς όμως, αυτή η καταγεγραμμένη "αδυναμία" του άνδρα φαίνεται να διαφοροποιείται ανάλογα με το πολιτισμικό πλαίσιο, την παιδεία, το οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον, το μορφωτικό επίπεδο, την σεξουαλική κοινωνικοποίηση, τον ορμονικό και συναισθηματικό χάρτη του ατόμου, τις προηγούμενες σεξουαλικές εμπειρίες και σύμφωνα με κάποιες θεωρίες ακόμα και από το μικροκλίμα της περιοχής στην οποία ζει ο υπό έρευνα πληθυσμός. Έτσι, πολύ συχνά ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης διηγείται ότι βρίσκεται μπροστά από την πόρτα ενός οίκου ανοχής χωρίς καν να το έχει αντιληφθεί κυριευμένος από σεξουαλική επιθυμία (κυρίως αν πρόκειται για πυρηνικό πελάτη), ξοδεύει αλόγιστα υπέρογκα ποσά και το συνειδητοποιεί αμέσως μετά την ολοκλήρωση της πορνικής επαφής ή πηγαίνοντας ως συνοδός ομόφυλων («για χαβαλέ») τελικά εισέρχεται υπνωτισμένος στα ενδότερα των δωματίων³⁴¹. «Το κάτω μέρος λοιπόν, κυριαρχούμενο από το σεξουαλική επιθυμία (ένστικτο) αυτονομείται από το πνευματικό επάνω και θεωρείται ότι είναι εκείνο που υπαγορεύει την ανδρική σεξουαλική συμπεριφορά. Είναι σαν το σεξουαλικό σώμα να υποκαθιστά τον εαυτό ή σαν ένας άλλος σωματικός εαυτός να ενεργεί ξεχωριστά από το πνευματικό Εγώ»³⁴² τονίζει ο Γιαννακόπουλος. Έτσι, η πορνική αγορά κατορθώνει να συγκεντρώνει άνδρες/πελάτες από κάθε ιδεολογικό, πολιτικό και μορφωτικό μετερίζι, από κάθε κοινωνική τάξη και θρησκευτική καταβολή³⁴³. Όλα αυτά τα ιδεολογικά, πνευματικά βαρίδια ο πελάτης τα εναποθέτει έξω από την πόρτα του πορνείου για να εισέλθει ελαφρά τη καρδιά και να τα "επωμιστεί" πάλι βγαίνοντας στον πραγματικό κόσμο. Το μυστήριο της ανδρικής σεξουαλικότητας, ίσως κρύβεται στην απλότητα: "Επιθυμώ- λαμβάνω" (και αν είναι

³³⁹Μερικές άλλωστε από τις βασικότερες τεχνικές μάρκετινγκ εν γένει στηρίζονται σε αυτήν του την αδυναμία. Οποιοδήποτε προϊόν απευθύνεται σε ανδρικό καταναλωτικό κοινό θα ήταν χρήσιμο η καμπάνια του να περιλαμβάνει μία υπόνοια σεξ: αποτελεί βασική αρχή για κάθε τμήμα μάρκετινγκ.

³⁴⁰«Η σεξουαλικότητα των αρσενικών πελατών έγινε κατανοητή κυρίως μέσω ενός "υδραυλικού μοντέλου"- το οποίο βασίζεται στην πίεση της άμεσης ανακούφισης από μια φυσική ανάγκη-επιβεβαιώνοντας τη φυσικότητα ενός ηθικού «διπλού προτύπου», όπου η πορνεία χρησίμευε ως έξοδος για τη σεξουαλική ενέργεια των ανδρών πέρα από τα όρια της μονογαμικής σχέσης».

Serughetti, G. (2012), «Prostitution and Clients' Responsibility», *Men and Masculinities* Vol.16(1), p. 35-48

³⁴¹Βλέπε Κεφάλαιο 6.2: «έφαγα μία περιούσια», «μπήκα στο ταξί χωρίς να το καταλάβω», «δεν είχα να πληρώσω την άλλη μέρα»...

³⁴²Γιαννακόπουλος, Κ. (2006), *Σεξουαλικότητα: θεωρίες και πολιτικές της ανθρωπολογίας*, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, σελ. 176

³⁴³Κεφάλαιο 3.2: «Το αναρχικό σύνθημα που κράζει τους πελάτες επιλέγω να μην το βλέπω» λέει πελάτης που ανήκει στον αναρχικό χώρο. «Δεν σκέφτομαι αν η άλλη με θέλει, αν μπω σε αυτή τη διαδικασία δε θα έχω στύση» δηλώνει "φεμινιστής" πελάτης. «Τώρα γυναίκα, παιδιά είναι άλλη φάση...» ισχυρίζεται θρησκευόμενος οικογενειάρχης. Ξεχνάει την οικογένεια του, τις αξίες του, τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις που δεν επιτρέπουν π.χ. εξωσυζυγικές σχέσεις.

δυνατόν με τον αμεσότερο, ευκολότερο τρόπο). Έτσι, το σεξουαλικό αυτό ένστικτο χρησιμοποιείται από τους άνδρες ως στρατηγική πρόσβασης (πρόφασης ενδεχομένως) σε συμπεριφορές παρεκκλίνουσες της επίσημης σεξουαλικής ευταξίας (π.χ. πορνεία, ομοφυλοφιλία)³⁴⁴.

Αυτή η διχοτόμηση του άνδρα σε σωματικό και πνευματικό εαυτό εξηγεί το διαδοχικό πέρασμα του συνεντευξιαζόμενου πελάτη στις παράλληλες, εναλλακτικές του ιδιότητες ως πελάτη, εραστή και πολιτικού όντος που φέρει δεδομένη ιδεολογία/ πολιτική συνείδηση (πολίτη). Όπως αναλύσαμε προηγουμένως το "πολιτικό ον" πεθαίνει με την είσοδο του άνδρα στο δωμάτιο του πορνείου, ο "πελάτης" καταφέρνει μόλις και μετά βίας να επιζήσει λίγο πριν την έναρξη της πορνικής επαφής όπου διατηρεί μία στοιχειώδη ικανότητα για διαπραγμάτευση της τιμής και της ποιότητας των υπηρεσιών, για επιλογή της πορνικής πιάτσας κ.τ.λ., η οποία όμως κατά την επαφή σβήνει, ξεχνάει ότι πρόκειται για σχέση πελάτη και εργαζόμενου και τη μετατρέπει/βιώνει ως σχέση "εραστή" και ερωμένης³⁴⁵, δύο φαντασιακοί εραστές εξιδανικευμένοι και ταυτόχρονα περιορισμένοι/ καθορισμένοι σε αυτό το τεχνητό/ επίπλαστο πλαίσιο του πορνείου. Έτσι, ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης απαιτεί το εκδιδόμενο πρόσωπο να δείχνει ικανοποίηση κατά την πορνική επαφή, αδυνατεί να σκεφτεί π.χ. για το εάν πρόκειται για θύμα τράφικινγκ, εκμετάλλευσης ή βίας ή ακόμη το ότι προηγήθηκαν άλλοι και έπονται αρκετοί ακόμη πελάτες/άνδρες μετά από αυτόν. Η σκέψη αναστέλλει τη σεξουαλική διέγερση για αυτό και ελαχιστοποιείται προκειμένου να μεγεθυνθεί η απόλαυση των αισθήσεων. Με αυτόν τον τρόπο κατορθώνει να αγοράζει την πορνική παράσταση και να την βιώνει σαν στιγμή πραγματικότητας. Με τη λήξη της πορνικής συνεύρεσης επιστρέφει στην ιδιότητα "πελάτη", είναι έτοιμος να κριτικάρει το εκδιδόμενο πρόσωπο, να το προτείνει σε φίλους και «συναθλητές» και να αποφασίσει αν θα το επιλέξει εκ νέου (VFM). Επανέρχεται με λίγα λόγια στον καταναλωτικό ορθολογισμό³⁴⁶. Για τον Merleau-Ponty η "αντίληψη" είναι «βασική σωματική εμπειρία, με αυτήν την έννοια το σώμα δε είναι αντικείμενο αλλά υποκείμενο, δηλαδή αποτελεί συνθήκη και πλαίσιο μέσω του οποίου το άτομο βιώνει, συλλέγει εμπειρίες και γνώσεις,

³⁴⁴ Δημητρίου, Σ. (2001), Ανθρωπολογία των Φύλων, Εκδόσεις Σαββάλα, Αθήνα, σελ. 109

³⁴⁵ Ίδανική ερωμένη, βγαλμένη από τις φαντασιώσεις του, πειθήνια, πρόθυμη και "αυτοδιεγερσιμη" την στιγμή που την θέλει, με την τεχνική και τη σωματικότητα που επιθυμεί. Μόνο οι άγραφτοι νόμοι του πορνείου (π.χ. συγκεκριμένος χρόνος, αγγίγματα) είναι εκεί για να του θυμίζουν ότι είναι "πελάτης" που υπόκειται σε περιορισμούς.

³⁴⁶ Στην πραγματικότητα οι τρεις αυτές ιδιότητες του πελάτη ενυπάρχουν σε διαφορετικά ποσοστά ανάλογα με το πορνικό προφίλ του πελάτη σε κάθε στιγμή της πορνικής εμπειρίας.

αντιλαμβάνεται και δέχεται πληροφορίες από τον έξω κόσμο και τους προσδίδει τις ανάλογες σημασίες, οδηγώντας το στις αντίστοιχες αποφάσεις». ³⁴⁷

Για να ικανοποιήσει όμως ο πελάτης τις, κατά τον ίδιο, αδήριτες σωματικές του ανάγκες, πρέπει πρώτα να αντικειμενοποιήσει, να τεμαχίσει και στη συνέχεια να καταναλώσει το γυναικείο σώμα. Ο Λάζος Γ. υποστηρίζει ότι αυτή είναι μία διαδικασία την οποία υφίσταται το γυναικείο σώμα ούτως ή άλλως (είτε πρόκειται για πορνική επαφή, είτε όχι). Η ανδρική ματιά έχει σχεδόν πάντα μία σεξουαλική ανάγνωση πάνω στο γυναικείο σώμα. Πιο συγκεκριμένα, ο άνδρας προσεγγίζει τη γυναίκα πρωτίτως ως εργαλείο σεξουαλικής απόλαυσης (και δευτερευόντως ως μέσο κοινωνικής αναγνώρισης)³⁴⁸. Ενεργοποιώντας τμήματα του γυναικείου σώματος που επιθυμεί, καταλήγει μία γυναίκα να ισούται με τα πόδια, τα οπίσθια ή το στήθος της³⁴⁹. Έτσι, ο άνδρας σύμφωνα με το Λάζο Γ. ολοκληρώνει το σεξουαλικό του ιδανικό μόνο αν συσχετιστεί με 144 γυναίκες (κατ' ελάχιστο) έως 4.320 (μέγιστο), η κάθε μία από τις οποίες αντιστοιχεί σε μία και μόνη ιδιαιτερότητά του. Κάθε τι λιγότερο τον κάνει να αισθάνεται ελλιπής, υπό –πραγματομένος, στερημένος και ανικανοποίητος³⁵⁰. Σε αυτό το πλαίσιο «το μη –ενιαίο της γυναίκας»³⁵¹ (άλλη είναι η ιδανική ημερήσια γυναίκα και άλλη η ιδανική εβδομαδιαία), συμβάλει στο ανέφικτο των ιδανικών του άνδρα³⁵², (το οποίο όμως στα μάτια του προβάλλει ως ανεπάρκεια της γυναίκας). Έτσι, από τη στιγμή, που η γυναίκα δεν γίνεται αντιληπτή ως ερωμένη

³⁴⁷Μακρυγιάννη, Δ. (2004), Τα όρια του Σώματος, Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις, Εκδόσεις Νήσος, Αθήνα, σελ.18

³⁴⁸Η γυναίκα από την άλλη σύμφωνα με τον ίδιο, «προσεγγίζει τα φυσικά χαρακτηριστικά του άνδρα εμμέσως ως σύμβολα, ενδεικτικά του είδους των πιθανών απογόνων. Η μακροκλίμακα είναι σημαντικότερη δίνοντας έμφαση στα κοινωνικά χαρακτηριστικά, στην ασφάλεια, την υλική λογικό-συναισθηματική στήριξη».

Λάζος, Γ. (1997), Η σεξουαλικότητα ως αξία στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Δελφίνι, Αθήνα, σελ.99

³⁴⁹Έτσι, αν και ιδανικά οι πελάτες θα ήθελαν να γευτούν όλες τις εν δυνάμει γυναικείες σωματικότητες, συχνά χωρίζονται σε κατηγορίες ανάλογα με το μέρος του γυναικείου σώματος στο οποίο έχουν αδυναμία (Οι γλουτοί και οι μαστοί πρωταγωνιστούν με τις προτιμήσεις όμως αυτές να αλλάζουν ανάλογα με τις αισθητικές τάσεις της εποχής, τα πορνογραφικά πρότυπα και τα επιτεύγματα της πλαστικής χειρουργικής και του Photoshop) π.χ. συνεντευξιαζόμενος πελάτης είχε εμμονή με τους γλουτούς αν και είχε δοκιμάσει κατά δήλωσή του όλες τις γυναικείες σωματικότητες.

³⁵⁰Λάζος, Γ. (1997), Η σεξουαλικότητα ως αξία στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Δελφίνι, Αθήνα,σελ.270

³⁵¹Ανάμεσα στις πολλαπλές διχοτομήσεις του άνδρα για το γυναικείο σώμα η Serughetti G. προσθέτει ακόμη μία. «Η παραδοσιακή διάκριση ανάμεσα σε δύο τρόπους με τους οποίους οι άνδρες εκφράζουν τη σεξουαλικότητά τους - τη συζυγική κατάσταση και το μισθοφορικό τρόπο έξω από το γάμο - ορίζει δύο τύπους γυναικών, τις “καλές” και των “χαλαρών ηθών”»
Serughetti, G. (2012), «Prostitution and Clients' Responsibility», Men and Masculinities Vol.16(1), p. 35-48

³⁵²Το ιδανικό για τη γυναίκα είναι η “διαδοχική μονοσχεσία”. Το μερικό και το ιδανικό του άντρα αλληλοαποκλείονται καθώς η γυναίκα ζητά τον άνδρα ως όλο, ενιαίο και ολοκληρωμένο.

Λάζος, Γ. (1997), Η σεξουαλικότητα ως αξία στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Δελφίνι, Αθήνα,σελ.271, 279

(ως ενιαία προσωπικότητα δηλαδή) αλλά ως ένα ζευγάρι πόδια ή ως σφριγηλοί μαστοί, μπορεί να τη μοιράζεται με τους «συναθλητές» του, να την περνάει στον επόμενο εν είδει σκυταλοδρομίας, να την καταναλώνει, να κριτικάρει την τεχνική και τις φυσικές της χάρες. Το πορνείο λοιπόν, αποτελεί μία προσπάθεια/τόπο εκρεαλισμού/ υλοποίησης του "σεξουαλικού ιδανικού" του άνδρα καθώς παρέχει τη δυνατότητα κατανάλωσης θεωρητικά αμέτρητων γυναικείων σωματικών χαρακτηριστικών, τύπων "θηλυκότητας" και σεξουαλικών τεχνικών ³⁵³.

Το πορνείο όμως είναι ταυτόχρονα μία "νησίδα ελευθερίας" για το ανδρικό σώμα: α) είτε να επιτελέσει τον κοινωνικά ορισμένο ρόλο της ανδρικής ενεργητικής κυριαρχίας (έντονη βία σε λεκτικό³⁵⁴, σωματικό επίπεδο, εξευτελιστικές πρακτικές προς το σεξουαλικό παρτενέρ κ.τ.λ. ώστε να βιώσει την επιβεβαίωση του ανδρισμού του καθώς στην πραγματική ζωή και με την αναοριοθέτηση των ρόλων των δύο φύλων έχει χάσει την παλιά αίγλη που του χάριζε ξεκάθαρη αίσθηση ταυτότητας φύλου), β) είτε αντιθέτως (σύμφωνα με άλλους θεωρητικούς) να αποποιηθεί για λίγο αυτή την επιτέλεση του ενεργητικού του ρόλου και να χουχουλιάσει στην απάθεια που του προσφέρει απλόχερα το πορνείο. Σε αυτό το θεωρητικό πλαίσιο λοιπόν, «εγκωμιάζεται η πόρνη, με την οποία μπορεί κανείς να αφήσει τον εαυτό του ελεύθερο... Κατά τη σύντομη συνουσία ο πελάτης είναι το απροστάτευτο σώμα, όσο πιο παθητικό μπορεί να γίνει. Δεν υπάρχει πιο μητρική γυναίκα από την πόρνη... Ο πελάτης δεν είναι άλλο από μικρό παιδί που τεντώνεται και του οποίου η στύση, που πολύ απέχει από το να είναι απόδειξη ανδρισμού, αποτελεί την καθαρή ένδειξη του δευτερεύοντα ρόλου του. Αν ο άνδρας πληρώνει, πληρώνει για να αποκηρύξει την αρρενωπότητα του, για να εξαγοράσει τον υποτιθέμενο ενεργητικό ερωτισμό του: να απολαύσει χωρίς προσπάθεια, μέσα σε ένα είδος μυϊκής ατονίας, μέσα στην εκμηδένιση της κινητικής δραστηριότητας»³⁵⁵. Αυτές οι δύο αντιθετικές και παράλληλα συμπληρωματικές λειτουργικότητες του πορνείου μπορεί να επενεργούν

³⁵³ Η πορνική αγορά γνωρίζει καλά την αδηφάγα, σεξουαλική λαιμαργία του άνδρα για αυτό η "πορνεία της απόλαυσης" έχει στρατολογήσει ένα μεγάλο αριθμό γυναικών από διαφορετικά ηλικιακά γκρουπ, σωματικά χαρακτηριστικά, εθνικότητες κ.τ.λ. με έμφαση βέβαια στις κατηγορίες "ευρείας κατανάλωσης", ενώ τα εκδιδόμενα πρόσωπα φαίνεται να ανακυκλώνονται μέσα στην ίδια την αγορά αποφεύγοντας να κάθονται μόνιμα ή για μεγάλα χρονικά διαστήματα στο ίδιο πόστο, όπως διαπιστώθηκε από την επιτόπια έρευνα.

³⁵⁴ «Δεν προκαλεί έκπληξη ότι τα ανοικτά ερμηνευτικά σχήματα επικοινωνίας κατά τη διάρκεια της σεξουαλικής επαφής είναι απολύτως σαφή ως προς το ότι ο άνδρας είναι ο κυρίαρχος και η γυναίκα η κυριαρχούμενη».

Λάζος, Γ. (1997), Η σεξουαλικότητα ως αξία στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Δελφίνι, Αθήνα, σελ. 333

³⁵⁵ Badinter, E. (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ. 180

εναλλακτικά στο σώμα του πελάτη, ο οποίος σε κάθε περίπτωση αντιλαμβάνεται τον οίκο ανοχής σαν ένα “ξέφωτο” από τη συνεχή ορθολογικοποίηση των κοινωνικών σχέσεων που επιβάλλει η κατασκευή του “υπάκουου κοινωνικού σώματος”.³⁵⁶

Το να γίνει κανείς όμως πορνοπελάτης δεν είναι μία τόσο απλή “σωματική” διαδικασία. Απαιτεί χρόνο, γερό στομάχι και αφοσίωση. Το νεαρό της ηλικίας του υποψήφιου πορνοπελάτη σίγουρα παίζει καταλυτικό/καθοριστικό ρόλο στη δημιουργία ενός πελάτη με διάρκεια και συχνότητα στο χρόνο, ανεξαρτήτως των μετέπειτα εξωτερικών (οικονομικών, συναισθηματικών, κοινωνικών) συγκυριών³⁵⁷. Η διαδικασία ένταξης και σταδιακής μύησης του πορνοπελάτη στην πορνική αγορά και τους κανόνες της, αποτελεί ενός είδους “πορνοποίηση”³⁵⁸. Η πορνοποίηση επιτρέπει στον πελάτη να έχει στύση, να αναστέλλει κάθε δεύτερη σκέψη και να απολαμβάνει την πορνική επαφή σαν να είναι πραγματική επαφή σε βαθμό που να την υποκαθιστά ή να λειτουργεί απαραίτητως συμπληρωματικά προς την συνουσία με ελεύθερη συναίνεση³⁵⁹. Αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας είναι ο πελάτης να αισθάνεται οικεία με το χώρο και τους εργαζόμενους σε αυτόν, να μην νιώθει ενοχές/ αναστολές ή να κάνει δεύτερες σκέψεις για την πορνική του επιλογή, να σέβεται, να

³⁵⁶Όπως ήδη έχουμε επισημάνει, ο κοινωνικός χώρος «κανονικοποιεί και τυποποιεί τις εκφράσεις και την κοινωνική παρουσία του σώματος, γίνεται μία πλειάδα εκφράσεων και αντιδράσεων των σωμάτων που συγκροτούν τις κοινωνικές σχέσεις. Σημαντικό ρόλο διαδραματίζει ο ορθολογικός έλεγχος της βιολογίας, των αισθημάτων και του πάθους, που ως ανορθολογικά στοιχεία της ανθρώπινης ύπαρξης απειλούν την επιβίωση της κοινωνίας. Ο πολιτισμός στηρίχθηκε σε μεγάλο βαθμό στην καταπίεση των αισθημάτων και της αγελαίας φύσης του ανθρώπου προς χάριν της κοινωνίας, δημιουργώντας εν τέλει το υπάκουο σώμα-πνεύμα».

Αλεξιάς, Γ. (2009), Κοινωνιολογία του σώματος, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ.218

³⁵⁷Ένας επιπλέον παράγοντας που σύμφωνα με το συνεντευξιαζόμενο πελάτη συντελεί στην αμεσότερη και αποτελεσματικότερη ένταξη του στην πορνική αγορά είναι οι «αυξημένες δόσεις τεστοστερόνης». Σαφώς, δεν έχουν όλοι οι άνθρωποι την ίδια σεξουαλική επιθυμία, η οποία πέρα από ψυχολογικές, ιδεολογικές και πολιτισμικές παραμέτρους, υπαγορεύεται και από το ορμονικό ισοζύγιο του καθενός. Έτσι, άνδρες και πόσο μάλλον νεαροί έφηβοι που «βράζει το αίμα τους», όταν ανακαλύψουν το πάντα διαθέσιμο «βάζο με το γλυκό» απλώνουν αμέσως το χέρι για να το γευτούν αλλά ταυτόχρονα δυσκολεύονται να το εγκαταλείψουν (άμεση πορνοποίηση με σταθερά αποτελέσματα).

³⁵⁸Ανάλογη διαδικασία υφίσταται και το εκδιδόμενο πρόσωπο με άλλες προφανώς συνθήκες και όρους, καθώς ο μεν καλείται να μεγιστοποιήσει τη μεγιστοποίηση της απόλαυσης από τη συνολική διαδικασία, ο δε την ελαχιστοποίηση των ψυχικών και σωματικών συνεπειών από τη βία που υφίσταται. Επιπλέον, το εκδιδόμενο πρόσωπο ενδέχεται να μην πορνοποιηθεί ποτέ επιτυχώς, αντιστρόφως ο πορνοπελάτης ενδέχεται να μην χρειαστεί καν τη διαδικασία της πορνοποίησης για να ενταχθεί στην πορνική συνουσία!

³⁵⁹Ένα σημαντικό ποσοστό συνεντευξιαζόμενων πελατών παράλληλα με την πορνική επιλογή διατηρεί μόνιμη σεξουαλική σχέση με σύντροφο (με την οποία δεν δεσμεύεται απαραίτητα νομικά π.χ. με γάμο, για την ακρίβεια μόλις δύο Σ.Π. είναι παντρεμένοι), αλλά δεν λείπουν και οι περιπτώσεις πελατών που εφησυχάζουν με την πορνική δυνατότητα και δεν αναζητούν σεξουαλικό παρτενέρ, όπως η περίπτωση 37χρονου άνδρα, απόφοιτου πολυτεχνείου που ουδέποτε είχε σεξουαλική επαφή εκτός του πορνικού πλαισίου.

εσωτερικεύει, να σωματοποιεί και εν τέλει να λειτουργεί με βάση τους πορνικούς κανόνες σαν να είναι δεύτερη φύση.

Στην παρούσα έρευνα, αν και βασικό ερευνητικό αντικείμενο αποτελεί ο πυρηνικός πελάτης, συναντήσαμε διαφορετικό βαθμό "πορνοποίησης" μέσα στο πλαίσιο της ίδιας κατηγορίας πορνοπελατών. Παραδείγματος χάριν, ένας άνδρας ο οποίος εντάσσεται στην πορνική αγορά σε μεγαλύτερη ηλικία (ενδεχομένως μετά από μία συγκεκριμένη αφορμή και ενώ μέχρι πρότινος ήταν αντίθετος ιδεολογικά³⁶⁰) φαίνεται να παρουσιάζει χαμηλότερα επίπεδα "πορνοποίησης" σε σχέση με έναν πελάτη που ξεκινάει την πορνική του πορεία από την εφηβική ή προεφηβική ηλικία και συνεχίζει στην ενήλικη ζωή, ενώ η οικογενειακή ή προσωπική του κατάσταση έχουν μεταβληθεί. Επιπλέον, αρκετά συχνά αναφέρεται η δυσκολία στύσης κατά τις πρώτες επισκέψεις σε έναν οίκο ανοχής και η καταλυτική σημασία του "ταλέντου", της μαεστρίας και της εμπειρίας του εκδιδόμενου προσώπου στο να τους χαλαρώσει ώστε να ενταχθούν σωστά/ομαλά και να επιστρέψουν με τακτική επαναληψιμότητα στον τόπο του εγκλήματος. Σταδιακά οι επόμενες φορές παρουσιάζουν συνεχή βελτίωση, μέχρι την πλήρη ένταξη και εξοικείωση με την πορνική διαδικασία³⁶¹. Ο χρόνος αφήνει τα σημάδια της πορνικής εμπειρίας στο σώμα του πελάτη. Μετά από ένα σημείο τακτικών επαναλήψεων, ξέρει τι θα πει, πως θα διαπραγματευτεί, μαθαίνει τη γλώσσα της αγοράς, τα τεχνάσματα που χρησιμοποιούν τα εκδιδόμενα πρόσωπα για να τον προσελκύσουν (π.χ. καλό σαλονάρισμα), ενώ αναπτύσσουν και οι ίδιοι τεχνικές καλύτερης διαχείρισης της λίμπιντο, του σώματος και της ορθολογικής τους σκέψης (π.χ. στις αρχές της πορνικής τους πορείας ένα μεγάλο ποσοστό πελατών αναφέρει ότι ξόδευε σημαντικά ποσά σε στριπ σόου μη μπορώντας να ελέγξει τη σεξουαλική του επιθυμία με την προσδοκία πάντα της πορνικής επαφής, με το πέρασμα του χρόνου όμως συνειδητοποιούσε ότι αυτή δεν είναι μία ορθολογική επιλογή καθώς απαιτούσε σημαντικά χρηματικά ποσά με αβέβαιο αποτέλεσμα). Τέλος, αρκετοί συνεντευξιαζόμενοι πελάτες δηλώνουν ότι η πορνική επαφή αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της σεξουαλικής τους ζωής και δεν ήταν λίγες

³⁶⁰Π.χ. συνεντευξιαζόμενος πελάτης εντάχθηκε στην πορνική αγορά μετά την ανάληψη εργασίας σε πλοίο, καθώς οι συνάδελφοί του εφάρμοζαν ήδη τη συγκεκριμένη πρακτική. Άλλος συνεντευξιαζόμενος πελάτης δηλώνει ότι εντάχθηκε στην πορνική αγορά έπειτα από μία ερωτική απογοήτευση στην ώριμη ηλικία των 30 ετών. Μία άλλη περίπτωση εκμυστηρεύεται ότι έγινε πελάτης έπειτα από την αναγγελία μίας σοβαρής ασθένειας που θα τον καθήλωνε σε αναπηρικό αμαξίδιο. Το γιατί παραμένουν στην πορνική αγορά ως πελάτες είναι ένα άλλο ερώτημα.

³⁶¹Οι συνεντευξιαζόμενοι αναφέρονται σε δυσκολίες κατά την πρώτη φορά σε έναν οίκο ανοχής, τόσο "λειτουργικές", όσο και ψυχοσυναισθηματικές

οι φορές που έθεταν στο τραπέζι της συζήτησης το ζήτημα του "πορνικού εθισμού". Αnéφεραν περιπτώσεις ανθρώπων που είχαν καταστραφεί οικονομικά και συναισθηματικά από αυτή την «συνήθεια» και συχνά την παρομοίαζαν με τον εθισμό στο τζόγο ή τα ναρκωτικά, ενώ δεν ήταν λίγες οι φορές που αναρωτιόντουσαν ακόμη και για τον ίδιο τους τον εαυτό και με αγωνία απευθύνονταν στον ερευνητή για απαντήσεις³⁶².

Σώμα εκδιδόμενου: Το σώμα του εκδιδόμενου προσώπου επίσης υφίσταται τη διαδικασία της "πορνοποίησης"³⁶³, μία διαδικασία η οποία θα το εντάξει με τις λιγότερες δυνατές αντιστάσεις στην πορνική αγορά. Ο βαθμός ανταπόκρισης στη διαδικασία πορνοποίησης σχετίζεται με την προσωπικότητα, τα βιώματα, τη συναισθηματική και ψυχολογική κατάσταση του εργαζόμενου, την οικονομική και οικογενειακή συγκυρία και σαφώς από την τεχνική πορνοποίησης. Κατά καιρούς και ανάλογα με τις ανάγκες της αγοράς για "στρατολόγηση" εκδιδόμενων προσώπων, έχουν εφαρμοστεί ποικίλες μέθοδοι με διαφορετικό βαθμό αποτελεσματικότητας, από χρήση έντονης βίας (σωματικής και ψυχολογικής), τεχνικές happy trafficking με ευοίωνες υποσχέσεις που γρήγορα αναιρούνται, μέχρι χρήση ναρκωτικών ουσιών, εκβιασμών, βουντού κ.τ.λ.. Το εκδιδόμενο πρόσωπο που έχει πορνοποιηθεί επιτυχώς³⁶⁴ κατορθώνει να χρησιμοποιεί τεχνικές προσέλκυσης του πελάτη, να αναγνωρίζει τις ανάγκες του, να επιδιώκει την άμεση ικανοποίηση του στον ελάχιστο χρόνο και με όποιον τρόπο, να καμουφλάρει τη δυσαρέσκεια ή και απέχθεια που μπορεί να νοιώθει³⁶⁵ και επιπλέον να υποδύεται με μεγαλύτερη άνεση το ρόλο της

³⁶²Το στοιχείο του εθισμού στις πορνικές επαφές, αν και αναφέρεται συχνά από τους συνεντευξιζόμενους πελάτες, δεν αποτέλεσε ερευνητικό αντικείμενο της παρούσας διατριβής καθώς άπτεται άλλου επιστημονικού κλάδου (ψυχολογία: oasis.org.gr).

[Με λίγα λόγια η πορνοποίηση "αναισθητοποιεί" τον πελάτη. Πολλοί εντάσσονται αμέσως στην πορνική αγορά κυρίως στις μικρές ηλικίες, χωρίς να απαιτείται αυτή η ενδιάμεση διαδικασία προσαρμογής. Συνήθως όμως, εκείνοι που πορνοποιούνται σε μεγαλύτερη ηλικία παρουσιάζουν αντιστάσεις και δυσκολίες κατά την πρώτη επαφή. Τέλος, η σωστή πορνοποίηση αποτελεί προϋπόθεση για την δημιουργία ενός σταθερού πελάτη. Η πορνική αγορά προσπαθεί να χτίσει τέτοιου τύπου πελάτες, για αυτό είναι διατεθειμένη να κάνει τα πάντα].

³⁶³Μπορεί να χρησιμοποιείται ο ίδιος όρος ("πορνοποίηση") τόσο για την περίπτωση του πελάτη, όσο και του εκδιδόμενου προσώπου αλλά σαφώς υπάρχουν σημαντικές ποιοτικές διαφορές σε χρόνους και διαδικασίες. Εναλλακτικά για την περίπτωση του πελάτη θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ο όρος «εξοικείωση» με την πορνική αγορά.

³⁶⁴Σημαντικό ποσοστό των γυναικών που συναντήσαμε κατά την επιτόπια έρευνα παρέμεναν ανέκφραστες τόσο μέσα στο χώρο αναμονής (μικρή κουζίνα συνήθως), όσο και κατά το σαλονάρισμα.

³⁶⁵Συχνά αηδία λόγω της έντονης δυσσομίας και της έλλειψης στοιχειώδους σωματικής υγιεινής: στοιχεία από Επιτόπια Έρευνα.

«υπερσεξουαλικής και αυτοδιεγέρσιμης ερωμένης» που απολαμβάνει την πορνική συνουσία³⁶⁶.

Αφού πορνοποιηθεί το σώμα του εκδιδόμενου προσώπου μετατρέπεται σε σώμα υπό συνεχή επιτήρηση/ παρατήρηση³⁶⁷. Ένα σώμα γυμνό, υπάκουο και ευάλωτο που τίθεται καθημερινά στην κρίση όχι μόνο του πελάτη, αλλά και του περαστικού που θα μπει με ηδονοβλεπτική διάθεση και θα φύγει³⁶⁸. Ένα σώμα που τεμαχίζεται προκειμένου να πωληθεί, μία στιγμή εξαιρετικά σκληρή³⁶⁹ και γεμάτη αντιφάσεις, [καθώς από τη μία είναι χρήσιμο να επιλεγεί από τον πελάτη προκειμένου να βγάλει το μεροκάματο, ταυτόχρονα εύχεται να απορριφθεί για γλιτώσει τον φυσικό (και όχι μόνο) πόνο, ενώ παράλληλα, σύμφωνα με τον πελάτη, η απόρριψη αυτή μπορεί να αποτελέσει ένα στιγμιαίο, ανεπαίσθητο πλήγμα για το γυναικείο ναρκισσισμό]. Συνήθως, αποτελεί πάγια τακτική του εκδιδόμενου προσώπου να μην εκτίθεται για σημαντική χρονική διάρκεια στο σαλόνι ενός οίκου ανοχής (σαλονάρισμα) προκειμένου να μειωθεί ο χρόνος παρατήρησης του γυμνού σώματος και να παρθεί πιο γρήγορα η απόφαση από τον πελάτη. Κάθε εργαζόμενη βέβαια αναπτύσσει τις δικές της τεχνικές, ενώ άλλες υποδεικνύονται από τους οίκους ανοχής (συνήθως από στούντιο που διαθέτουν περισσότερη οργάνωση). Ένα καλό σαλονάρισμα είναι σαφώς ικανό να κερδίσει ένα νέο πελάτη, όχι όμως και τον παλιό (πυρηνικό) πελάτη που αναγνωρίζει πλέον τις τεχνικές των εκδιδόμενων προσώπων και συνήθως ξέρει εκ των προτέρων που πάει και γιατί πάει.

Πρόκειται λοιπόν, για ένα «αντικειμενοποιημένο, καρντεσιανό σώμα/μηχανή ικανό να επισκευαστεί και να επαναπρογραμματιστεί με την επικουρία των

³⁶⁶ Έχει καταγραφεί παρ' όλα αυτά, η περίπτωση συνεντευξιαζόμενου πελάτη με πολλά έτη "προϋπηρεσίας" στην πορνική αγορά, ο οποίος καθώς αναγνώριζε τα στοιχεία πορνοποίησης στο εκδιδόμενο πρόσωπο προτιμούσε τη συντροφιά νέων μη πορνοποιημένων γυναικών που εντάσσονταν τη δεδομένη στιγμή στον χώρο της πορνείας.

³⁶⁷ Έπειτα από πολλές ώρες επιτόπιας έρευνας σε οίκους ανοχής στη Φυλής και στο Μεταξουργείο, σε Στούντιο, στο δρόμο με εκδιδόμενες τρανσέξουαλ και τραβεστί, συναντήσαμε πολλά πρόσωπα, πολλά σώματα με το κάθε ένα να φέρει τη δική του ιστορία: σημάδια από γέννα, από μαχαιριές, αλαβάστρινα σώματα, αποστεωμένα, ουλές από χειρουργεία πλαστικής αισθητικής, φθορές από συνεχή χρήση ναρκωτικών ουσιών, χαρακτηριστικές γυναικείες δερματικές αλλοιώσεις... αν μη τι άλλο έχει κανείς πλήρη πρόσβαση στην εικόνα του σώματος, άλλωστε είναι ένα από αυτά που πωλούνται. Διαβάξεις στα ίχνη την πορεία του. (Υ.Γ. Αν και ως ερευνήτρια ήμουν κατά μέσο όρο περίπου δέκα έτη μεγαλύτερη από τα εκδιδόμενα πρόσωπα, συνήθως μου μιλούσαν προστατευτικά, σαν να ήμουν αρκετά νεώτερή τους).

³⁶⁸ Τα τελευταία χρόνια, με τη χρήση ιστοσελίδων από τους οίκους ανοχής αυτή η παρατήρηση όχι μόνο παρατείνεται αλλά γίνεται αέναη, ενώ παράλληλα επεκτείνεται στην κρίση επί της τεχνικής (σε φόρουμ) και την άμεση δημοσιοποίηση και των δύο (σωματικής εικόνας και τεχνικής): πρακτική εξαιρετικά σκληρή για τα εκδιδόμενα πρόσωπα.

³⁶⁹ «Ντε μου άρεσε. Χοντρή πολύ. Σηκώσεις κοιλιά για να δεις μουνί της» λέει Ιρακινός πελάτης βγαίνοντας από οίκο ανοχής στο Μεταξουργείο. (Στοιχεία από Επιτόπια Έρευνα)

τεχνολογικών, χημικών και μηχανικών δυνάμεων» (π.χ. στην Ασία γίνεται χρήση στεροειδών για την πάχυνση των πορνών, ενώ στη δύση οι πλαστικές χειρουργικές επεμβάσεις προκειμένου να ακολουθηθούν τα τρέχοντα αισθητικά πρότυπα, είναι συνήθεις³⁷⁰). Αναπτύσσεται έτσι, μία «πολιτική οικονομία του σώματος» όπου μέσα από τον κατακερματισμό τα σωματικά τμήματα αντικειμενοποιούνται και επενδύονται με πολιτισμική σημασία.³⁷¹ Το σώμα ως αντικείμενο σύμφωνα με τον Merleau-Ponty «ανέχεται μόνο εξωτερικές και μηχανικές σχέσεις, είτε με τη στενή έννοια μιας κίνησης την οποία δέχεται, είτε με την ευρεία έννοια μίας σχέσης συνάρτησης προς μεταβλητή»³⁷². Η Tabet P. από την άλλη, θεωρεί ότι σε αυτή τη ρητή ανταλλαγή η γυναίκα μπορεί να θέσει κάποιες φορές τον εαυτό της σαν εταίρο και άρα υποκείμενο της ανταλλαγής (και όχι απλά αντικείμενο αυτής), αποτυπώνοντας μία στιγμή ρήξης στο συνεχές της έμφυλης οικονομικο-σεξουαλικής ανταλλαγής στην οποία η ίδια κατατάσσει και το γάμο³⁷³. Η συζήτηση για το αν το εκδιδόμενο πρόσωπο αποτελεί αντικείμενο (και άρα θύμα εκμετάλλευσης) ή υποκείμενο (δηλαδή χειραφετημένη εργαζόμενη/ ισότιμο εταίρο) της πορνικής σχέσης επεκτείνεται/ ταλανίζει και τη φεμινιστική θεωρία, χωρίς όμως να αναζητά/βρίσκει απαντήσεις στην παρούσα έρευνα.

Αυτό που πολύ συχνά ξεχνάμε είναι ότι πρόκειται για ένα σώμα που υφίσταται (πέρα από το ψυχικό, ο οποίος άλλωστε συχνά αμφισβητείται από θεωρητικούς και ακτιβιστές) φυσικό πόνο. Η χρήση σκευασμάτων (κολπικές κρέμες)³⁷⁴ κρίνεται απαραίτητη και γίνεται από το σύνολο σχεδόν των εκδιδόμενων γυναικών ανάλογα με τη φυσιολογία του σώματος, ενώ συχνά παρατηρείται χρήση ναρκωτικών ουσιών. Η διείσδυση χωρίς εφύγρανση του κόλπου λόγω έλλειψης σεξουαλικής επιθυμίας, είναι μία βίαιη/επίπονη διαδικασία από μόνη της, ανεξαρτήτως των ενδεχομένως κατά τα λοιπά, "καλών" προθέσεων του πελάτη π.χ.

³⁷⁰Η Carole Spitzack υποστηρίζει ότι στην πραγματικότητα η κοσμητική χειρουργική αναπτύσσει τρεις αλληλεπικαλυπτόμενους μηχανισμούς πολιτισμικού ελέγχου: εγγραφή, επιτήρηση, ομολογία. Μακρυνιώτη, Δ. (2004), Τα όρια του Σώματος, Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις, Εκδόσεις Νήσος, Αθήνα, σελ.315

³⁷¹Μακρυνιώτη, Δ. (2004), Τα όρια του Σώματος, Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις, όπως παραπάνω, σελ.126

³⁷²Μακρυνιώτη, Δ. (2004), Τα όρια του Σώματος, Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις, όπως παραπάνω, σελ.133

³⁷³Tabet, P. (2006), Η σεξουαλικότητα, θεωρίες και πολιτικές της ανθρωπολογίας, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, σελ.121

³⁷⁴Τόσο από τις συνεντεύξεις των πελατών, όσο και από την επιτόπια έρευνα προκύπτει η συστηματική χρήση κολπικών σκευασμάτων. Συχνά επιλέγονται σε διαφανή υφή για να μην γίνονται αντιληπτά από τον πελάτη. Τέλος, ο φαρμακοποιός της οδού Ιάσωνος (πιάτσα Μεταξουργείου) αναφέρθηκε στη χρήση σκευασμάτων που περιέχουν ακόμη και ξυλοκαΐνη, ακατάλληλα για τέτοιου είδους χρήση.

για μη χρήση βίαιων σεξουαλικών πρακτικών. Στο παρόν κεφάλαιο δεν εξετάζονται ζητήματα ψυχικής υγείας (αν και η διεθνής και εγχώρια βιβλιογραφία βρίθει σχετικών θεωριών) παρά μόνο δεδομένα που αντλήθηκαν άμεσα από την επιτόπια έρευνα και τις συνεντεύξεις.

Σε κάθε περίπτωση όμως, είτε πρόκειται για αντικείμενο, είτε για υποκείμενο της πορνικής σχέσης· έχουμε να κάνουμε με ένα σώμα που “πωλείται” και αν ναι, πως καθορίζεται η “τιμή”³⁷⁵ του; Στην πραγματικότητα είναι «ένα σώμα του οποίου τμήματα εκχωρούνται για ορισμένο χρονικό διάστημα στον πελάτη,³⁷⁶ ενώ παράλληλα σε ενεργητικό επίπεδο, παρέχονται σεξουαλικές υπηρεσίες». Όπως έχουμε ήδη επισημάνει η τιμή καθορίζεται μεταξύ άλλων και με βάση το τι πωλείται³⁷⁷. Ανάμεσα σε αυτά που “πωλούνται” περιλαμβάνονται: τα φυσικά χαρακτηριστικά και η συγγένειά τους με τα τρέχοντα αισθητικά κριτήρια, η τεχνική, η “ανηθικότητα”, η θηλυκότητα, η διασημότητα, η εμπειρία, η πιάτσα, τα πεδία εκχώρησης, ο χρόνος συνουσίας, οι προσφερόμενες υπηρεσίες, η χώρα καταγωγής. Υπάρχει ένα «πολιτισμικά καθορισμένο σύστημα διαφορών» που αποδίδει αξία σε διαφορετικά σώματα³⁷⁸ (π.χ., οι Αφρικανές που εκδίδονται στο δρόμο είναι “φθηνότερες”). Για τον Samuel Bailey η ύπαρξη μιας εσωτερικής, ενυπάρχουσας αξίας φάνταζε ως παραλογισμός για αυτό και θεωρούσε ότι η ανταλλακτική αξία (την οποία ταύτιζε με την αξία) δεν είναι τίποτα άλλο από τυχαία σχέση ανταλλαγής μεταξύ των εμπορευμάτων και δεν δηλώνει τίποτα το ενδογενές, καμία ιδιότητα των εμπορευμάτων³⁷⁹, αλλά πρόκειται για μία σχέση που αλλάζει στο χώρο και το χρόνο. Το παράδοξο με το σώμα είναι ότι όταν αποκτά τιμή, χάνει την “αξία” του. Το σώμα μοιάζει να έχει αξία μόνο όταν ανήκει στον ιδιοκτήτη του και ελεύθερα υπακούει στο

³⁷⁵ «Η ταρίφα της πόρνης δεν αποτελεί μία εκχώρηση σε μία παγιωμένη σεξουαλική εκμετάλλευση των γυναικών από τους άνδρες, αλλά έναν τρόπο για να μεταστραφεί μία μονόδρομη σχέση σε ανταποδοτική» θέση που εν μέρει ταυτίζεται με τα λεγόμενα του πελάτη.

Stansell, C. (1987), *City of women, sex and class in New York*, University of Illinois Press, Chicago, p. 337

³⁷⁶ Η αρχική εκχώρηση του σώματος του εκδιδόμενου προσώπου σε προαγωγό δεν εξετάζεται από το παρόν κεφάλαιο καθώς η εστίαση βρίσκεται στη σχέση πελάτη – εκδιδόμενου προσώπου.

³⁷⁷ Για τον Kesler K. το μεγάλο τίμημα της πορνείας είναι ότι «συνεπάγεται την παράδοση της προσωπικής εξουσίας και ελέγχου αλλά και την απώλεια της ανεξαρτησίας».

Kesler, K. (2002), «Is a Feminist Stance in Support of Prostitution Possible? An Exploration of Current Trends», *Sexualities*, Vol 5(2), p.219–235

³⁷⁸ «Μήπως τα σώματα των ανθρώπων ταξινομούνται ανάμεσα σε αυτά που μετράνε και σε εκείνα που απλώς μετριούνται;»

Μπάτλερ, Τζ., (2008), *Σώματα με Σημασία*, Εκδόσεις Εκκρεμές, Αθήνα, σελ.69

³⁷⁹ Έχει ενδιαφέρον ότι κατά την επιτόπια έρευνα πελάτες προσέφεραν στην ερευνήτρια την οποία θεώρησαν εκδιδόμενο πρόσωπο, 200 ευρώ, σε μία πιάτσα των 50 ευρώ (studio, Γκάζι) και αντίστοιχα 50 ευρώ σε μία πιάτσα των 10 ευρώ (οίκος ανοχής, Μεταξουργείο).

συνειδητό ή ασυνειδητό του. Όταν η κυριαρχία εκχωρείται αλλού, έστω και για λίγο και έστω με προϋποθέσεις, αλλοιώνεται στην μέση αντίληψη το δικαίωμα του ατόμου για αυτοδιάθεση. Αντιστρόφως, ο τίτλος του εκδιδόμενου προσώπου μπορεί να προσδώσει επίσης ιδιότητες στον κάτοχο, που ενδεχομένως δεν φέρει στην πραγματική του ζωή, όπως π.χ. συγκεκριμένη σεξουαλικότητα³⁸⁰. Ο Marx υπήρξε ο πρώτος που πρότεινε και διατύπωσε θεωρητικά μια διαλεκτική σχέση ανάμεσα στο σώμα και τον κοινωνικό και φυσικό κόσμο, η οποία μεσολαβεί κατά κύριο λόγο από την ανθρώπινη εργασία³⁸¹.

Σε σημαντικό βαθμό, ένα μεγάλο μέρος των εκδιδόμενων προσώπων φαίνεται να βιώνει την πορνική σχέση ως μία διαδραστική θεατρική παράσταση με έναν θεατή (τον πελάτη)³⁸². Στην πραγματικότητα καλείται να υποδυθεί μια γκροτέσκα μορφή σεξουαλικότητας και να μετατραπεί σε ένα ονειρικό πλάσμα βγαλμένο από ανδρική φαντασίωση³⁸³ που απολαμβάνει την πορνική συνουσία. Οργανώνει λοιπόν, την εικόνα του (με τη χρήση συγκεκριμένων ενδυμάτων, υποδημάτων και προϊόντων ψιμυθίωσης αλλά και υφολογικά ή και με κινήσεις του σώματος)³⁸⁴ ώστε να δίνει ένα ξεκάθαρο μήνυμα σεξουαλικού καλέσματος προς τον

³⁸⁰ Κατά την επιτόπια έρευνα οι πελάτες εκτιμώντας ότι η ερευνήτρια ήταν εκδιδόμενο πρόσωπο θεωρούσαν δεδομένο ότι ήταν αλλοδαπή (συνήθως Ρωσίδα ή Ρουμάνα), ενώ ήταν επίσης δεδομένο ότι είχε διάθεση να "εργαστεί" και πλέον του ωραρίου της ή να δεχθεί κάποιου είδους φλερτ ως υπερσεξουαλική και αυτοδιεγερσιμη.

³⁸¹ Cowan, J. (1998), Η πολιτική του Σώματος, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, σελ.21

³⁸² Ο Δίων ο Προυσαεύς περιγράφει την πορνική σχέση ως μίαν «ανέραστη μορφή του έρωτα και ένα είδος ένωσης ξένης με την Αφροδίτη». (Ενώ εύχεται την κατάργηση αυτών των θεσμών από μία αληθινά ευνομούμενη πολιτεία, καθώς τα θύματά της είναι ανθρώπινα όντα που δεν συγκατατίθενται σε αυτήν)

Foucault, M.(2013), Ιστορία της Σεξουαλικότητας 3, Η επιμέλεια εαυτού, Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα, σελ. 187

³⁸³ Η L.Irigaray ισχυρίζεται ότι «η γυναίκα είναι απαραίτητο στήριγμα για την ενεργοποίηση της αντρικής φαντασίωσης. Είναι στον λόγο όπου οι γυναίκες είναι υποτιμημένες και διά του οποίου υπάρχει μία σκηνοθεσία αναπαραστάσεων σύμφωνα με αποκλειστικά αντρικές παραμέτρους υπό την φαλλοκρατική επιταγή. Η χρήση, η κατανάλωση και η κυκλοφορία των σεξουαλικοποιημένων σωμάτων διασφαλίζει την οργάνωση και την αναπαραγωγή της κοινωνικής ευταξίας, στην οποία δεν έχουν ποτέ πάρει μέρος ως υποκείμενα. Έτσι οι γυναίκες είναι σε μία ειδική κατάσταση εκμετάλλευσης σε σχέση με τις λειτουργίες ανταλλαγής. Πρόκειται για σεξουαλικές ανταλλαγές, αλλά επίσης οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές γενικά» Ο S.Theweleit παρομοίως στην έρευνά του για την αντρική φαντασίωση, ισχυρίζεται ότι «το υποκείμενο παράγεται στη γλώσσα όπου είναι η αντρική επιθυμία η οποία εκφράζεται στο "εγώ" της δυτικής κουλτούρας όπου οι γυναίκες τοποθετούνται ως το "αντικείμενο", ο "άλλος". Η αντικειμενοποίηση της γυναίκας από τον άνδρα, η ανδρική επιθυμία, και ο ανδρικός σαδισμός είναι όλα διασυνδεδεμένα κάτω από αυτή την αντίληψη. Παρομοίως, ο μαζοχισμός είναι επίσης κοινωνικά κατασκευασμένος από την πατριαρχία».

Scott, S., Morgan D. (1993), Body matters, The falmer Press, London, p. 87-92

³⁸⁴ Περιγράφεται με λίγα λόγια αυτό που η Αμπατζή Α. καλεί «επιτέλεση της θηλυκότητας».

Αμπατζή, Α. (2009), Ποτό για Παρέα, σεξουαλική διασκέδαση στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, σελ. 146-153

πελάτη, ενώ χτίζει μία σουρεαλιστική περσόνα, φορώντας το κουστούμι³⁸⁵ της "αυτοδιεγερσιμής". Με το τέλος της παράστασης παύει να υφίσταται και ο "πρωταγωνιστής". Πρόκειται όμως, για έναν ρόλο για τον οποίο δεν έχουν πάντα όλοι την ίδια "διάθεση" ή το ίδιο "ταλέντο" να τον υποδυθούν. Ο πελάτης από την άλλη, ενώ ξέρει ότι πληρώνει για να δει τη δεδομένη παράσταση, έχει σχεδόν πάντα τη θετική διάθεση/ αυταπάτη να τη βιώσει σαν κάποιου είδους πραγματικότητα³⁸⁶.

Η «θεατρικότητα» αυτή περιγράφεται από την Scott ως ενός είδους "εργασιακής αλλοτρίωσης" κατατάσσοντας την ανάμεσα στα παράδοξα του χώρου της πορνείας. «Η αλλοτρίωση που σε κάθε άλλο εργασιακό περιβάλλον διαλύει ψυχικά τον εργαζόμενο, στην πορνεία αποτελεί σημαντικό εργαλείο για τη διατήρηση της αυτονομίας και την επιβίωση του εκδιδόμενου προσώπου. Μόνο μέσα από την αλλοτρίωση καταφέρνει να κάνει την δουλειά του»³⁸⁷. Στα μάτια της πλειοψηφίας του κόσμου, το να "πουλάς" το σώμα σου ταυτίζεται με το να πουλάς την ύπαρξή σου και την ψυχή σου³⁸⁸, καθώς εαυτός, ατομικότητα, κοινωνική ταυτότητα και σώμα προσλαμβάνονται συχνά ως ενιαίο και αδιαχώριστο σύνολο που στη διαπλοκή του συνθέτει την ιδιαιτερότητα του καθενός³⁸⁹. Στην πραγματικότητα το να "πουλάς" το σώμα σου, μειώνοντας ταυτόχρονα στο ελάχιστο τις ψυχικές και συναισθηματικές απώλειες, απαιτεί "στρατηγικές αποστασιοποίησης" (distancing strategies) οι οποίες υπογραμμίζουν ότι οι υπηρεσίες παρέχονται επαγγελματικά (με σκοπό μόνο την χρηματική αμοιβή)³⁹⁰. Έτσι, σύμφωνα με τις Scott, S., και Morgan D, «αναπτύσσονται "σωματικές ζώνες", όπως το στόμα που είναι "ιερές". Το φιλί παραδείγματος χάριν, απαγορεύεται αυστηρά στο "πληρωμένο έρωτα". Επιπλέον,

³⁸⁵ Κατά την επιτόπια έρευνα η ερευνήτρια βρέθηκε στον καναπέ ενός στούντιο μαζί με μία νεαρή γυναίκα να περιμένει τον υπεύθυνο (για εκείνη ήταν η πρώτη μέρα στη συγκεκριμένη δουλειά). Φορώντας και οι δύο αθλητικές φόρμες θα ήταν αδύνατον να ξεχωρίσει κανείς ποια είναι η ερευνήτρια και ποια το εκδιδόμενο πρόσωπο. Μετέπειτα όμως, βγαίνοντας για σαλονάρισμα με δυσκολία αναγνώρισε ανάμεσα στις άλλες την κοπέλα με την οποία μιλούσε λίγο πριν. (Συχνά, μετά την εργασία έχει παρατηρηθεί να αποποιούνται την αισθητική και τον ενδυματολογικό κώδικα της δουλειάς. Όπως και η περίπτωση νεαρής γυναίκας που κατά το σχόλασμα ξεβάφεται σχολαστικά, βγάζει τα τακούνια και φοράει αθλητικά και τζιν).

³⁸⁶ «Οι ιδανικές γυναίκες του σύγχρονου Έλληνα μπορούν να αναχθούν στις εξής δύο αλληλοαποκλειόμενες μορφές: στην "κυρία" και τη "σεξουαλική σκλάβα". Η μετατροπή της αισθησιακής σε "καυλιάρα" δίνει νόημα στην όλη διαδικασία, δηλαδή σε α)έκδηλα αυτοδιεγέρσιμη β)σκοπίμα διεγερτική γ)απροϋπόθετα γαμήσιμη. Το ιδανικό του σύγχρονου Έλληνα δεν είναι δυνατό να αποτελέσει οδηγό συμπεριφοράς. Για αυτό εκρεαλίζουν το ιδανικό» Η περιγραφή της μίας εκ των δύο ιδανικών γυναικών ταιριάζει απόλυτα στο ρόλο που καλείται να υποδυθεί το εκδιδόμενο πρόσωπο. Λάζος, Γ. (1997), Η σεξουαλικότητα ως αξία στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Δελφίνι, Αθήνα, σελ.287, 303

³⁸⁷ Scott, S., Morgan D. (1993), Body matters, The falmer Press, London, p. 96

³⁸⁸ Scott, S., Morgan D. (1993), Body matters, The falmer Press, London, p. 101

³⁸⁹ Αλεξιάς Γ. (2009), Κοινωνιολογία του σώματος, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ.202

³⁹⁰ Scott, S., Morgan D. (1993), Body matters, The falmer Press, London, p. 127

ενέργειες όπως η αγκαλιά ή το χαϊδευμα που υποδεικνύουν οικειότητα, είναι ξεκάθαρα εκτός των ορίων που τίθενται στον πελάτη, αντιμετωπίζοντας μέρη του σώματος ως ιερά και ιδιωτικά, όχι όμως με βάση τη μέση αντίληψη για τη σεξουαλικότητα. (Παραδείγματος χάριν, η εκδιδόμενη γυναίκα ενδιαφέρεται λιγότερο για τα γεννητικά της όργανα ή το στήθος της και πολύ περισσότερο για άλλα μέρη του σώματός της όπως τα χείλη καθώς το φιλή ως ένδειξη τρυφερότητας αποτελεί συνώνυμο της οικειότητας). Το σώμα λοιπόν του εκδιδόμενου προσώπου διαθέτει ξεκάθαρα "ιδιωτική ζώνη" και "ζώνη πελάτη", που του επιτρέπουν να μισθώνει μέρη του σαν εμπόρευμα ενώ διατηρεί κατά το δυνατόν την ολότητα/ ψυχή του³⁹¹». Στην πραγματικότητα δεν έχουμε να κάνουμε με "σωματικές ζώνες" όπως ισχυρίζονται οι Scott, S., και Morgan D., αλλά με "κατάλογο επιτρεπόμενων σεξουαλικών ενεργειών" και μη. Έτσι, επιτρεπτές είναι όλες οι ενέργειες που δεν υποδεικνύουν/ υπονοούν συναίσθημα (όπως το φιλή ή το χάνι). Η διαδικασία της πορνικής συνουσίας οριοθετείται προσεκτικά με μηχανικές συναλλαγές ώστε να θεατριοποιείται³⁹² ευκολότερα από το εκδιδόμενο πρόσωπο. «Έτσι, μπορεί να φαντάζει λιγότερο επώδυνη μία φετιχιστική ή σαδομαζοχιστική πρακτική που εξασφαλίζει μία απόσταση από τον πελάτη και άρα προτιμητέα για ένα εκδιδόμενο πρόσωπο, παρά ένα φιλή που υπονοεί οικειότητα/τρυφερότητα. Ουσιαστικά, το εκδιδόμενο πρόσωπο προσπαθεί να διατηρήσει τον εαυτό προσφέροντας τα πάντα εκτός από σεξουαλική συνεύρεση» (απρόσωπο σεξ που βασίζεται στην τεχνική).

Σε αντίθεση με ότι πραγματικά συμβαίνει, είναι ευρεία η αντίληψη ότι στα άτομα που παρέχουν πορνικές υπηρεσίες "όλα επιτρέπονται", καθώς είναι σαν να αποποιούνται το δικαίωμα να πουν "όχι" από τη στιγμή που εκχωρούν ένα σημαντικό κομμάτι της ιδιωτικότητάς τους σε ευρεία/δημόσια χρήση.³⁹³ Όπως είδαμε όμως αναλυτικά παραπάνω, η πορνική σχέση είναι αυστηρά οριοθετημένη με βασικές συμπεριφορές και κινήσεις να αποτελούν ταμπού και μερικές συμβολικές κινήσεις να είναι θεμιτές. Αυτές οι "διαπραγματεύσεις" μεταξύ πελάτη και εκδιδόμενου προσώπου μας διδάσκουν όχι "τι είναι σεξ" αλλά "τι είναι οικειότητα", η οποία συχνά

³⁹¹ Scott, S., Morgan D. (1993), Body matters, The falmer Press, London, p. 211

³⁹² «Αυτό μπορεί να φαντάζει ιδανικό είδος σεξουαλικής επαφής, αλλά δεν είμαι πεπεισμένος ότι είναι αληθινό...() Πρόκειται μάλλον για "προσομοιωμένη οικειότητα"».

Kesler, K. (2002), «Is a Feminist Stance in Support of Prostitution Possible? An Exploration of Current Trends», Sexualities, Vol 5(2), p.219–235

³⁹³ Scott, S., Morgan D. (1993), Body matters, The falmer Press, London, p. 207

εκτοπίζεται από τη διαδικασία του σεξ³⁹⁴. Σε αυτό το σημείο είναι που το εκδιδόμενο πρόσωπο αναπτύσσει τις "στρατηγικές αποστασιοποίησης" που αναφέραμε παραπάνω, οι οποίες του επιτρέπουν να μισθώνει με μηχανιστικές συναλλαγές τμήματα του σώματος του, ενώ διατηρεί την ολότητά του ακέραια. Οι στρατηγικές αυτές αποστασιοποίησης συντελούν στην αποταύτιση των εργαζομένων από την επαγγελματική τους ιδιότητα και άρα στη διατήρηση της προσωπικότητάς τους. Έτσι, η αλλοτρίωση (αποξένωση) και ο διαχωρισμός (του εαυτού από το έργο του) για το εκδιδόμενο πρόσωπο είναι απαραίτητος για την προσωπική του επιβίωση. Για την Scott, η πορνεία μοιάζει να είναι η επιτομή της αλλοτρίωσης³⁹⁵. Πως οριοθετείται όμως, το συναίσθημα κατά τη διάρκεια μίας σεξουαλικής συνεύρεσης; Όταν δύο σώματα, δύο άνθρωποι εισβάλουν ο ένας στην ιδιωτική ζώνη του άλλου; Το εκδιδόμενο πρόσωπο είναι καταδικασμένο να οριοθετεί και να οριοθετείται³⁹⁶.

Ανάμεσα στις συνηθέστερες "στρατηγικές αποξένωσης" των εκδιδόμενων προσώπων από το εργασιακό αντικείμενο, είναι η υιοθέτηση ψευδωνύμων ώστε να διατηρήσουν το πραγματικό τους όνομα και την αληθινή τους ταυτότητα άθικτη. Όπως είπαμε παραπάνω πρόκειται για ένα ρόλο. Με το τέλος της παράστασης πεθαίνει ο ρόλος, [βγάζω το προσωπείο (ψευδώνυμο) και φοράω πάλι το πρόσωπό μου (πραγματικό όνομα)]³⁹⁷. Επίσης, είναι πάγια τακτική να ζητούνται τα χρήματα

³⁹⁴ Αυτό μπορεί να συμβαίνει και σε μη πορνικές επαφές, περιστασιακής συνεύρεσης (one night stand) όπου ενυπάρχει το στοιχείο της κατανάλωσης των φυσικών χαρακτηριστικών ή της τεχνικής του άλλου, αλλά επιπλέον ενυπάρχει το στοιχείο της συναίνεσης των δύο πλευρών για "ισότιμη" ανταλλαγή ερωτικής επιθυμίας /σεξουαλικότητας. (Παρατηρείται δηλαδή σύμπτωση ερωτικής επιθυμίας και επιλογή του χώρου και του χρόνου της συνεύρεσης και από τους δύο).

Η Paula Jennings λέει ότι «εκπλήσσομαι που η πατριαρχία δεν έχει ακόμη δημιουργήσει ένα μνημείο της Συναίνεσης, με τις λέξεις, "χωρίς αυτή κανένα από αυτά δεν θα ήταν δυνατό"».

Υ.Γ. Συνεντευξιαζόμενος πελάτης που έχει βιώσει αποκλειστικά και μόνο την πορνική εμπειρία (και όχι συνουσία με ελεύθερη συναίνεση) αναρωτιέται ποια η διαφορά πορνικής επαφής από μία περιστασιακή σεξουαλική συνουσία.

Ο Kesler K. συνηγορεί λέγοντας ότι «το περιστασιακό σεξ μεταξύ ανθρώπων που μόλις συναντήθηκαν, μπορεί να μην είναι τόσο διαφορετικό από τη σεξουαλική επαφή που έχει μια πόρνη με έναν διασκεδαστικό πελάτη».

Kesler, K. (2002), «Is a Feminist Stance in Support of Prostitution Possible? An Exploration of Current Trends», *Sexualities*, Vol 5(2), p.219–235

³⁹⁵ «Πρέπει να αναπτύξεις μία διαιρεμένη προσωπικότητα, αν θέλεις να επιβιώσεις»

Scott, S., Morgan D. (1993), *Body matters*, The falmer Press, London, p.211

³⁹⁶ Αρκετοί από τους πελάτες δήλωσαν ότι ήταν διατεθειμένοι να ξεκινήσουν μία ερωτική σχέση με εκδιδόμενο πρόσωπο (Σ.Π. 36 ετών, Διδάκτορας) και άλλοι ότι έκαναν απόπειρα σύναψης δεσμού (Σ.Π., 30ετών, απόφοιτος Τ.Ε.Ι.), ενώ δεν λείπουν και εκείνοι που ανέπτυξαν ερωτικά συναισθήματα τα οποία εκφράζονταν μέσα από την τακτική τους επισκεψιμότητα σε συγκεκριμένο εκδιδόμενο πρόσωπο (Σ.Π., 25 ετών, Ηθοποιός και Υπ. Διδάκτορας). Ενώ, άλλος συνεντευξιαζόμενος πελάτης (Σ.Π. 27 ετών, πολεμικό ναυτικό) δήλωσε ότι λόγω της σχέσης του με εκδιδόμενο πρόσωπο η οικογένεια του τον αποκλήρωσε. Τέλος, Σ.Π. δήλωσε ότι σε εφηβική ηλικία κατά την επίσκεψή του σε στριπ σόου με το θείο του, ερωτεύτηκε για πρώτη φορά «την Λάουρα».

³⁹⁷ Μιλώντας με έναν ιδιοκτήτη στριπτινιάδικου ζήτησε να μάθει το πραγματικό όνομα της ερευνήτριας συνηθισμένος από τα επαγγελματικά ονόματα των κοριτσιών εκεί. «Έλενα είναι το πραγματικό σου

προκαταβολικά (τόσο για να εξασφαλιστεί η πληρωμή), κυρίως όμως για να υποδειχθεί ότι οι υπηρεσίες παρέχονται ξεκάθαρα σε επαγγελματικά πλαίσια³⁹⁸. Τέλος συχνά, η επαγγελματική τους ιδιότητα δεν είναι γνωστή στο οικογενειακό ή κοινωνικό τους περιβάλλον. Είναι ένας τρόπος να έχουν προσωπική και κοινωνική ζωή, όχι μόνο αποφεύγοντας το στίγμα αλλά γιατί έτσι διατηρούν ζωντανό τον υπόλοιπο εαυτό τους.

Πολλά επίσης έχουν ειπωθεί για το αν το σώμα του εκδιδόμενου προσώπου αντλεί κάποιου είδους ευχαρίστηση κατά την πορνική συνουσία. Οι απόψεις ποικίλουν. Έτσι, κάποιοι θεωρούν ότι σε περίπτωση που η πορνική εργασία αποτελεί επιλογή³⁹⁹, συνεπάγεται την άντληση σεξουαλικής ικανοποίησης από τον εργαζόμενο. Μία άλλη εκδοχή, υποστηρίζει ότι οι άνθρωποι που κάνουν αυτή την εργασία έχουν αυξημένη libido η οποία διοχετεύεται μέσω της εργασίας τους (ακόμη και σε άτομα που δεν είναι της επιλογής τους και σε χρόνους που δεν είναι της επιλογής τους). Άλλοι πάλι θεωρούν ότι διαφορετικές κατηγορίες πορνείας προσφέρουν διαφορετικό βαθμό ευχαρίστησης. Οι "πόρνες πολυτελείας" (escorts) παραδείγματος χάριν, καθώς έχουν μεγαλύτερο μίσθωμα ή ευχέρεια επιλογής του τόπου και του χρόνου της πορνικής συνουσίας, λαμβάνουν μεγαλύτερη σεξουαλική ικανοποίηση από τις εργαζόμενες στην λεγόμενη "πορνεία της εξαθλίωσης". Ενώ δεν λείπουν και εκείνοι που πιστεύουν ότι όχι μόνο δεν απολαμβάνει την επαφή, αλλά στην ουσία πρόκειται για επί πληρωμή βιασμό από τη στιγμή που το εκδιδόμενο πρόσωπο δεν έχει τη δεδομένη στιγμή ερωτική επιθυμία και επιπλέον δεν επιλέγει ούτε το πρόσωπο, ούτε τον τόπο, ούτε το χρόνο της συνεύρεσης. Ο πελάτης από την άλλη όπως θα δούμε στη συνέχεια αναλυτικά, είναι σίγουρος ότι το εκδιδόμενο πρόσωπο απολαμβάνει την πορνική συνουσία μαζί του συγκεκριμένα, αν και μερικές φορές έχει νιώσει τη δυσφορία ή την αδιαφορία του εκδιδόμενου προσώπου. Όσον αφορά τη φεμινιστική θεωρία, για ακόμη μία φορά συνυπάρχουν πλήρως αντιτιθέμενες απόψεις που κάνουν λόγο από τη μία για την απόλυτη μορφή

όνομα; Μα τι λέω μωρέ;». [Επιπλέον, η υιοθέτηση εύχων /σεξουαλικών ψευδωνύμων συντελεί και στην έξαψη της φαντασίας του πελάτη αλλά και στην επιτυχή απομνημόνευσή τους.]

³⁹⁸ Για την Tabet C. η απαίτηση για αμοιβή πριν την υπηρεσία μετατρέπει την πορνική σχέση ως «την πιο σαφή και ριζοσπαστική μορφή σχέσης και αυτή που ενδεχομένως θα είναι η πλέον στιγματισμένη» συνομολογώντας με τον συνεντευξιζόμενο πελάτη.

³⁹⁹ «Η αίσθηση ότι οι άνθρωποι πωλούν σεξ για χρήματα επειδή δεν έχουν άλλη επιλογή ήταν διαδεδομένη στις συνεντεύξεις μας και στις ομάδες εστίασης. Οι συμμετέχοντες περιέγραψαν την πορνεία ως κάτι που ένιωσαν υποχρεωμένοι να κάνουν»

Shdaimah, C., Wiechelt, S., (2012), «Crime and compassion: Women in prostitution at the intersection of criminality and victimization», *International Review of Victimology* Vol.19(1), p.23–35

σεξουαλικής εκμετάλλευσης/ βίας και από την άλλη για δικαίωμα ικανοποίησης της σεξουαλικής αυτοδιάθεσης του ατόμου. Σαφώς ερωτήματα του τύπου, αν έχουν τα εκδιδόμενα πρόσωπα μια διαφορετική σεξουαλικότητα ή τι επίδραση έχει η εργασία τους στη σεξουαλικότητά τους, δεν μπορούν να απαντηθούν από την παρούσα έρευνα. (Σίγουρα όμως το ότι κάποιος έρχεται σε σεξουαλική επαφή, είτε πληρώνεται για αυτό, είτε όχι, δεν συνεπάγεται απαραίτητα το ότι απολαμβάνει την επαφή. Ειδικά για το γυναικείο πληθυσμό μία σειρά ερευνών υποστηρίζει ότι ακόμη και στις μέρες μας ένα μεγάλο ποσοστό γυναικών υποκρίνεται οργασμό). Όσον αφορά την εργασιακή ικανοποίηση πάντως, η Scott υποστηρίζει ότι υπάρχει σε μικρό βαθμό σε αντίθεση με την αρχετυπική άποψη για τις εκδιδόμενες γυναίκες⁴⁰⁰.

Η πορνεία στην κοινή γνώμη ορίζεται ως «η πώληση σεξουαλικής συνεύρεσης. Η πορνεία όμως, δεν έχει ως αποτέλεσμα πάντα την πώληση σεξουαλικής συνεύρεσης. Οι γυναίκες που πωλούν σεξ μετατρέπονται σε πόρνες σε μία εμπορική ανταλλαγή σεξ για χρήματα ή για κάποιο είδος (barder: μη χρηματική ανταλλαγή⁴⁰¹). Όπως επισημαίνει ο Davidson C.: η ουσία της πορνικής σύμβασης συνίσταται στο ότι το εκδιδόμενο πρόσωπο συμφωνεί, με αντάλλαγμα χρηματική ή άλλου είδους αμοιβή, να μην χρησιμοποιήσει την προσωπική της επιθυμία ή τα ερωτικά της συμφέροντα ως κριτήρια για την πορνική αλληλεπίδραση»⁴⁰². Στην πραγματικότητα συναινεί στο να εκχωρήσει το αναγνωρισμένο από τον δυτικό πολιτισμό δικαίωμα της γενετήσιας ελευθερίας. Ακόμη, στις περισσότερες μελέτες για την πορνεία σπάνια απαντώνται οι ακριβείς μορφές των υπηρεσιών που ζητούνται από τα εκδιδόμενα πρόσωπα ή η φύση των πορνικών συνευρέσεων με τους άντρες πελάτες ή ακόμη πως τα εκδιδόμενα πρόσωπα προσπαθούν να διατηρήσουν την αυτονομία τους, ενώ καταταμαχίζουν και πωλούν μέρη του σώματός τους σαν εμπόρευμα σε αυτά τα φαινομενικά "οικεία" σεξουαλικά περιστατικά⁴⁰³. Τι θέλει ένας άντρας από την πορνεία και πως οι γυναίκες επιβιώνουν, εξηγείται καλύτερα μέσα από τις εθνογραφικές μελέτες και τις συνεντεύξεις εκδιδόμενων προσώπων. Το

⁴⁰⁰ Scott, S., Morgan D. (1993), Body matters, The falmer Press, London, p.211

⁴⁰¹ Βλέπε παράρτημα διαδικτυακή έρευνα: όπου ανήλικο κορίτσι προσφέρει υπηρεσίες sexting (αρκετά διαδεδομένη πορνική πρακτική σε νεαρά κυρίως κορίτσια που δεν προσφέρουν επαγγελματικά υπηρεσίες, καθώς δεν υπάρχει το στοιχείο της σωματικής επαφής) με αντάλλαγμα μία χρονοκάρτα για κινητό ή επαγγελματίας ενήλικη εκδιδόμενη που προσφέρει υπηρεσίες με αντάλλαγμα είδη πολυτελείας όπως επώνυμες τσάντες και ενδύματα.

⁴⁰² Monto, M. (2004), «Female Prostitution, Customers, and Violence», Violence Against Women, Vol. 10 (2), p.160-188

⁴⁰³ Scott, S., Morgan D. (1993), Body matters, The falmer Press, London, p. 89

πρόβλημα με τις υπάρχουσες μελέτες είναι ότι η πορνεία και η σχέση πελάτη – εκδιδόμενου προσώπου αντιμετωπίζονται σαν ένα ενιαίο φαινόμενο⁴⁰⁴.

Μελετώντας τα δύο σώματα, πελάτη και εκδιδόμενου προσώπου ως κοινωνικά και ιστορικά συγκροτημένες οντότητες⁴⁰⁵, φαίνεται να μην έχουν και τόσα κοινά μεταξύ τους, αν και συμμετέχουν στην ίδια πορνική συνεύρεση. Τα δύο σώματα είναι παρόντα σε μία σεξουαλική επαφή κατά την οποία το ένα σώμα προσπαθεί να "πλησιάσει", ενώ το άλλο "απομακρύνεται", το ένα σώμα οριοθετεί, ενώ το άλλο οριοθετείται, το ένα σώμα εργάζεται, την ίδια στιγμή που το άλλο προσπαθεί να αντλήσει σεξουαλική ικανοποίηση. Μία συνουσία με δύο, στην οποία ουσιαστικά συμμετέχει και απολαμβάνει ο ένας. Μία αυτιστική/ αυνανιστική ικανοποίηση πάνω στο "νεκρωμένο"/ αποστασιοποιημένο σώμα του εκδιδόμενου προσώπου. Δεδομένου αυτού, πολλά στοιχεία της θα πρέπει να αλλάξουν προκειμένου να μετατραπεί σε υπηρεσία. Το συναίσθημα και η οικειότητα θα πρέπει να οριοθετηθούν. Ενδεχομένως, για αυτό ο όρος "αγοραίος έρωτας" είναι μάλλον καταχρηστικός, (ίσως και χυδαίος). Έτσι, η πορνική επαφή δεν φαίνεται να συνιστά σεξουαλική συνεύρεση, καθώς το σεξ απαιτεί να είναι ουσιαστικά παρόντα δύο πρόσωπα με στόχο την αμοιβαία ικανοποίηση. Ταυτόχρονα όμως, φαίνεται να μην είναι σαφή/ απροσπέλαστα τα επαγγελματικά όρια που τίθενται, καθώς αφενός ο πελάτης απαιτεί να εισπράξει τη σεξουαλική ικανοποίηση του εκδιδόμενου προσώπου, όχι απαραίτητα από ευγενική προαίρεση (ως ένα δείγμα σεξουαλικής ανταπόδοσης), αλλά ίσως ως μία πιστοποίηση του ανδρισμού του⁴⁰⁶. Παράλληλα όμως, στο πλαίσιο αυτής της κατά τα λοιπά, επαγγελματικής συναλλαγής, θα πρέπει να οριοθετηθεί το συναίσθημα, το οποίο δεν πειθαρχεί πάντα στους κανόνες της αγοράς ή στην ορθολογική σκέψη του ότι αυτό που εισπράττεται από τον πελάτη έχει απλά αγορασθεί και όχι κατακτηθεί. Έχει παρατηρηθεί λοιπόν, ως σαφώς συνηθέστερο, οι πελάτες να αναπτύσσουν ερωτικά (και όχι μόνο) συναισθήματα προς τα εκδιδόμενα πρόσωπα (και σπανιότερα ίσως το αντίστροφο). Το επαγγελματικό πλαίσιο μοιάζει να είναι πιο σαφές για το εκδιδόμενο πρόσωπο (καθώς δεν βρίσκεται στο χώρο από

⁴⁰⁴ Scott, S., Morgan D. (1993), Body matters, The falmer Press, London, p. 102

⁴⁰⁵ Cowan, J. (1998), Η πολιτική του Σώματος, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, σελ. 29

⁴⁰⁶ «Για να νιώσει ένας άντρας ολοκληρωμένος, πρέπει όχι μόνο να κερδίσει μία γυναίκα αλλά και να την ικανοποιεί! Μία γυναίκα αν δεν διεγείρεται ή δεν ικανοποιείται με τον άνδρα, μπορεί να τον κάνει να χάσει κάθε ίχνος αυτοπεποίθησης»

Badinter E., (1994), XY Η Ανδρική Ταυτότητα, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα, σελ.200

σεξουαλική /ερωτική παρόρμηση όπως ο πελάτης)⁴⁰⁷. Το παράδοξο ίσως είναι ότι το εκδιδόμενο πρόσωπο οριοθετεί και ο κυρίαρχος (πελάτης) οριοθετείται⁴⁰⁸. Η Serughetti, G. επισημαίνει ότι τα δρώντα υποκείμενα (οι ηθοποιοί) εντοπίζουν τους εαυτούς τους με διάφορους τρόπους που κινούνται πέρα από την άκαμπτη ανάθεση του ρόλου του θύματος και του δράστη⁴⁰⁹. Επιπρόσθετα, η πορνική αγορά εξυπηρετείται από αυτού του είδους την οριοθέτηση, μεταξύ άλλων, καθώς αυτό της επιτρέπει να κοστολογεί με ακρίβεια τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Εάν θα θέλαμε να εντοπίσουμε κοινά στοιχεία μεταξύ των συμβαλλομένων της δεδομένης συνεύρεσης θα λέγαμε ότι είναι πρώτο, η προσπάθεια για απουσία δεύτερων σκέψεων⁴¹⁰ και δεύτερο, το πέρασμα από μια σταδιακή διαδικασία ένταξης και εξοικείωσης (“πορνοποίηση”) με την αγορά του σεξ και τους κανόνες της.⁴¹¹

3.3 Η διττή Ηθική μιας “οικονομικής συναλλαγής”

Ας εξετάσουμε αρχικά, πριν ξεκινήσουμε την όποια ανάλυση για το ζήτημα, αν ο τίτλος του συγκεκριμένου κεφαλαίου είναι ορθός ή έστω βάσιμος. Χωράει ο

⁴⁰⁷Στις αναφορές των συνεντευξιαζόμενων πελατών συναντάμε συχνά την παραδοχή ότι ερωτεύτηκαν ή είχαν “τσιμπηθεί” με εκδιδόμενο πρόσωπο, καθώς για άλλους είναι μία προσωπικότητα που ασκεί έντονη σεξουαλική εξουσία/ σαγήνη, ενώ για εκείνους που πάσχουν από το σύνδρομο του “προστάτη”, γεννώνται ερωτικά συναισθήματα στη βάση της επιθυμίας να τη σώσουν από τον έκκλητο βίο. Καταγράφεται βεβαίως και η περίπτωση πελατών που πηγαίνουν επαναληπτικά με ένα συγκεκριμένο εκδιδόμενο πρόσωπο/α (“στανταράκια”) είτε επειδή τους αρέσει η σεξουαλική τεχνική, είτε επειδή διακρίνουν σεξουαλική “χημεία”.

⁴⁰⁸Υπάρχουν καταγεγραμμένες μορφές πορνείας όπου δεν τίθενται όρια και κανόνες συμπεριφοράς προς τον πελάτη, ούτως ή άλλως πρόκειται για άγραφους νόμους με νομικά μη δεσμευτικό περιεχόμενο. Αλλά ακόμη και σε εκείνες τις περιπτώσεις όπου τίθενται περιορισμοί, η σχέση πελάτη εκδιδόμενου προσώπου είναι τόσο δυναμική που οι ρόλοι συνεχώς εναλλάσσονται.

⁴⁰⁹Serughetti, G. (2012), «Prostitution and Clients’ Responsibility», *Men and Masculinities* Vol.16(1), p. 35-48

⁴¹⁰Ο μεν πελάτης, προσπαθεί να αποβάλει πολιτικούς –ιδεολογικούς –θρησκευτικούς φραγμούς, ψυχολογικά συμπλέγματα, έγνοιες της καθημερινότητας, την ύπαρξη συντρόφου/ οικογένειας. Το δε εκδιδόμενο πρόσωπο, προσπαθεί να λειτουργεί μηχανικά, διεκπεραιωτικά, επαγγελματικά, ενώ επίσης προσπαθεί να μην σκέφτεται την ύπαρξη οικογένειας ή συντρόφου. (Συχνά κατά την επιτόπια έρευνα, εντοπίσαμε εκδιδόμενα πρόσωπα από την αλλοδαπή των οποίων οι οικογένειες δεν γνώριζαν την ιδιότητά τους).

⁴¹¹Εν κατακλείδι, πελάτες και εκδιδόμενα πρόσωπα αν και είναι μέρος της ίδιας πορνικής συνεύρεσης έχουν ελάχιστα κοινά. Το σώμα του εκδιδόμενου προσώπου εργάζεται (υπηρετεί ή ενεργεί ή παρέχει υπηρεσίες) την ίδια στιγμή που το σώμα του πελάτη προσπαθεί να αντλήσει σεξουαλική ευχαρίστηση. Θεωρητικά η συνουσία θα πρέπει να παρέχει αμοιβαία ικανοποίηση. Δεδομένου αυτού, πολλά στοιχεία της θα πρέπει να αλλάζουν προκειμένου να μετατραπεί σε υπηρεσία. Το συναίσθημα και η οικειότητα θα πρέπει να οριοθετηθούν. Τα όρια μεταξύ κυρίαρχου και κυριαρχούμενου είναι θολά. Τα μόνα κοινά στοιχεία ανάμεσα στους συμβαλλόμενους της δεδομένης συνεύρεσης που θα μπορούσαν να καταγραφούν είναι, πρώτο, η προσπάθεια για αποφυγή δεύτερων σκέψεων (πχ. οικογένεια, ιδεολογικό ή θρησκευτικό υπόβαθρο κτλ) και δεύτερο, το πέρασμα από μια σταδιακή διαδικασία ένταξης και εξοικείωσης με την αγορά του σεξ και τους κανόνες της.

όρος ηθική⁴¹² σε μία κοινωνιολογική ανάλυση που δεν έχει ως στόχο φιλοσοφικού, πολιτικού ή θρησκευτικού τύπου αναζητήσεις αλλά αφορά μία “οικονομική συναλλαγή”⁴¹³; Αρχικά λοιπόν, θα λέγαμε ότι το εγχείρημα είναι μάλλον παράτολμο, αν και στόχος δεν είναι να κάνουμε όπως προείπαμε μία ενδεχομένως σωκρατική, καντιανή ή χριστιανική ανάλυση περί ηθικότητας/ηθικής, αλλά μία ηθική σφυγμομέτρηση της κοινωνίας (περιγραφική ηθική) για το υπό εξέταση ζήτημα και καταγραφή των όποιων μεταβολών με το πέρασμα του χρόνου.

Τι είναι όμως ηθική και ποια η λειτουργική της σημασία στο πλαίσιο μίας κοινότητας/ κοινωνίας; Ο Φερνάντο Σαβατέρ ορίζει την “ηθική” ως την πρακτική «του να στοχαζόμαστε σε αυτό που πρόκειται να κάνουμε και στους λόγους για τους οποίους θα το κάνουμε». Λέει χαρακτηριστικά ότι οι άνθρωποι δεν είναι εξειδικευμένοι σε κάτι, το ανθρώπινο χέρι μπορεί να κάνει τα πάντα, από το να σκοτώσει μέχρι να δημιουργήσει ένα έργο τέχνης, μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς. Αυτή η πληθώρα των επιλογών τον καθιστά υπεύθυνο για ό,τι κάνει. Ηθική λοιπόν για τον Σαβατέρ σημαίνει ευθύνη⁴¹⁴. Με λίγα λόγια ο ηθικός στοχασμός «φιλοδοξεί να μας βοηθήσει να καταλάβουμε πως μπορούμε να βοηθήσουμε ο ένας τον άλλον για να συμβιώσουμε καλύτερα, για να απολαμβάνουμε την καλύτερη δυνατή ζωή»⁴¹⁵. Από την άλλη, ο Durkheim θεωρεί ότι η κοινωνική ηθικότητα εκπληρώνει τη διαμεσολάβηση αναγκαιότητας και ελευθερίας⁴¹⁶. Ανθρωπολογικά λοιπόν, η θέσπιση ηθικών κανόνων εδράζεται στην επιβίωση του ανθρώπινου είδους και της ομάδας. Με λίγα λόγια, η “ηθική” διευθετεί την εύρυθμη λειτουργία της κοινότητας⁴¹⁷.

Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν δημιουργούνται στρεβλώσεις ή ότι δεν διατηρούνται στο χρόνο ηθικοί άγραφοι νόμοι που εξυπηρετούσαν ανάγκες του παρελθόντος οι οποίες πλέον έχουν εκλείψει. Ας μην ξεχνάμε ότι πηγή ηθικών κανόνων μπορεί να είναι η κοσμική εξουσία, η θρησκευτική ή σε κάποιες

⁴¹²«Λυπάμαι που το λέω, αλλά όσον αφορά την ανωτερότητα του ανθρώπου, δεν μπορώ να δώσω καμία διαβεβαίωση. Φιλικά, Κ. Δαρβίνος»

Murphy, J. (1997), Ηθική, Εξέλιξη και το Νόημα της ζωής, Εκδόσεις Λέξημα, Αθήνα, σελ. 11

⁴¹³Ο όρος “οικονομική συναλλαγή” δεν υπονοεί απαραίτητα την ταύτιση του ερευνητή με τη δεδομένη θεώρηση για την πορνική σχέση, αλλά χρησιμοποιείται ως τεχνική/ ερευνητική διευκόλυνση (ceteris paribus) και ως η επίσημη θέση του Ελληνικού κράτους για το δεδομένο ζήτημα βάσει νόμου.

⁴¹⁴Σαβατέρ, Φ. (2013), Ηθική της Ανάγκης, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, σελ. 27

⁴¹⁵Σαβατέρ, Φ. (2013), Ηθική της Ανάγκης, όπως παραπάνω, σελ. 33

⁴¹⁶Γάγγας, Σπ. (2009), Κοινωνία και Ηθική, αξίες και νεωτερικότητα στην κοινωνιολογία και τη φιλοσοφία του Ε. Durkheim, Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, Αθήνα, σελ.126

⁴¹⁷«Το ακόρεστο των ανθρώπινων επιθυμιών ως συνυφασμένο με την ανθρώπινη φύση, ως προ-κοινωνικό και με οργανική βάση, πρέπει να ρυθμιστεί από την κοινωνία με γραπτούς και άγραφους νόμους. Από την κοινωνικοποίηση προέρχεται ο διανοητικός χαρακτήρας της ανθρώπινης επιθυμίας» Digneffe, Fr. (2000), Ηθική και Εγκληματικότητα, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 75,76, 78

περιπτώσεις η ίδια η κοινότητα. Για αυτό και οι άγραφοι νόμοι διαφέρουν ανάλογα με το γεωγραφικό, πολιτιστικό και τεχνολογικό πλαίσιο⁴¹⁸. Όπως επισημαίνει ο Φουκώ, «η κοινωνία και οι θεσμοί που αποτελούν το σκελετό της, περιόρισαν τη δυνατότητα σχέσεων, επειδή ένας πλούσιος κόσμος σχέσεων θα ήταν δύσκολο να ελεγχθεί».⁴¹⁹ Στην Ευρωπαϊκή δύση, τόσο η πώληση, όσο και η αγορά συνουσίας θεωρείται θεμιτή (αν και υπόκειται σε διαφορετικό νομικό καθεστώς ανά χώρα, κυρίως σε “καθεστώς ανοχής”), ενώ στη χώρα μας όχι μόνο θεωρείται δεδομένη αλλά είναι και θεσπισμένη από την πολιτεία (νόμιμη)⁴²⁰. Το να μισθωθεί ένα σώμα προκειμένου να εκτονωθεί πάνω του σεξουαλικά ένας πολίτης, αποτελεί μία ενέργεια συμβατή με την ελληνική κουλτούρα και νομοθεσία. Για αυτό ο Geerts για ακόμη μία φορά θυμίζει τη δυσκολία του κοινωνικού επιστήμονα στο να υπερβεί κριτικά και να μελετήσει το “κοινώς νοούμενο” του δικού του πολιτισμού.⁴²¹

Ένα δεύτερο ερώτημα, θα μπορούσε να είναι το γιατί η έννοια της ηθικής/ ανηθικότητας συνδέεται με το φαινόμενο της πορνείας. Σύμφωνα με την Ελληνική νομοθεσία, πρόκειται για ένα “επάγγελμα” αναγνωρισμένο και κατοχυρωμένο. Έτσι, κάποιος πολίτης δαπανά ένα χρηματικό ποσό προκειμένου να λάβει μία “υπηρεσία” από έναν άλλον πολίτη. Ειδικά αν υποθέσουμε σύμφωνα με κάποιες θεωρίες (π.χ. νεοφιλελεύθερος φεμινισμός) ότι πρόκειται για μία “οικονομική συναλλαγή” κατά την οποία ανταλλάσσεται μία δεδομένη υπηρεσία υπό το πρίσμα της σεξουαλικής αυτοδιάθεσης⁴²² έναντι χρημάτων σε καθεστώς “απόλυτης ελευθερίας” στο πλαίσιο της καπιταλιστικής αγοράς, ενώ παράλληλα όχι μόνο δεν πρόκειται για ένα νεόφερτο οικονομικό κλάδο⁴²³ αλλά εδώ και δεκαετίες είναι πλήρως αναγνωρισμένος από το ελληνικό κράτος, κάθε συζήτηση περί “ηθικής” φαντάζει τουλάχιστον άτοπη. Στο συγκεκριμένο σημείο όμως εγείρεται το ζήτημα για το αν το κάθε τι “νόμιμο”

⁴¹⁸ «Κανείς δεν ζει επειδή το θέλει. Αλλά, αφού ζει, πρέπει πια να το θέλει. Πρέπει να επιμένει σε αυτό για να καταφέρει και αυτός κάτι».

Bloch, E. (2015), Φυσικό δίκαιο και ανθρώπινη αξιοπρέπεια, Εκδόσεις ΚΨΜ, Αθήνα, σελ.51

⁴¹⁹ Foucault, M. (2012), Ετεροτοπίες και άλλα κείμενα, Εκδόσεις Πλέθρον Αθήνα, σελ.151

⁴²⁰ «Η ιδέα ότι οι πολιτισμοί δεν μπορούν να κριθούν είναι μία μεταμοντέρνα αντίληψη. Ότι κάθε πολιτισμός έχει την αξία του που δεν μπορεί να κριθεί είναι η απάτη του πλαισίου... Τίποτα να μην μπορεί να κριθεί έξω από το πλαίσιο του».

Σαβατέρ, Φ. (2013), Ηθική της Ανάγκης, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, σελ. 141

⁴²¹ Geerts, C. (1988), Works and Lives, The anthropologist as Author, Polity Press, Cambridge, p.81

⁴²² «Η βασική αρχή του να επιτρέπεις σε κάποιον να έχει τον έλεγχο του σώματός του, συγκρούεται με άλλες αρχές!»

Hopkins, P., (1998), Sex Machine, Readings in Culture, Gender and Technology, Indiana University Press, Indiana, USA, p.97

⁴²³ “Το αρχαιότερο επάγγελμα”: Cohen, E.(2015), Athenian Prostitution, the business of sex, Oxford University Press, New York, p.66

συνεπάγεται ότι είναι και "ηθικό"⁴²⁴, (το βέβαιο είναι ότι το τι θεωρείται νόμιμο σε μία κοινωνία "διαπαιδαγωγεί" κατά κάποιον τρόπο και ως ένα βαθμό, τους πολίτες της, για το τι μπορεί να θεωρείται και ηθικό). Οι Foa & Foa (1976) ισχυρίστηκαν ότι «οι πολιτισμοί δεσμεύονται από ένα σύνολο κανόνων σχετικά με τα "εμπορεύματα" που είναι ή δεν είναι αποδεκτά για ανταλλαγή και ότι οι ανταλλαγές που αφορούν ουσιαστικά ανθρώπινες αλληλεπιδράσεις, όπως η αγάπη, η φιλία και το σεξ, συχνά θεωρούνται λιγότερο αποδεκτές»⁴²⁵.

Ταυτόχρονα, θα παρατηρούσε κανείς σχετικά εύκολα, ότι οι όποιοι συνειρμοί ηθικολογικής βάσης για το υπό εξέταση ζήτημα αφορούν κυρίως τον έναν εκ των δύο συμβαλλομένων της συγκεκριμένης συναλλαγής και πιο συγκεκριμένα, το εκδιδόμενο πρόσωπο. Ο έτερος συμβαλλόμενος απαλλάσσεται από το βαρύ αυτό φορτίο του να χαρακτηριστεί "ανήθικος" και ενδεχομένως να εκτοπιστεί ή περιθωριοποιηθεί από την κοινωνία στην οποία ανήκει και η οποία όπως προείπαμε αναγνωρίζει την παραπάνω ενέργεια ως νόμιμη. Καταγράφεται λοιπόν, ως κοινωνιολογικό παράδοξο το να θεωρείται "ανήθικος" εκείνος που προβαίνει στη συναλλαγή για βιοποριστικούς λόγους (ανάγκη -παραβλέποντας την εξέταση των συνθηκών ένταξής του στην πορνική αγορά-) και όχι εκείνος που προβαίνει στη συναλλαγή για λόγος απόλαυσης. Έτσι, οι δύο συμβαλλόμενοι στην ίδια "οικονομική συναλλαγή" μοιάζουν να λογίζονται με διαφορετικό ηθικό πρόσημο: "ηθικός" αυτός που αγοράζει συνουσία, "ανήθικος" αυτός που πουλάει.

Όπως ήδη έχουμε επισημάνει στο αντίστοιχο κεφάλαιο, ο νομοθέτης εμμέσως κάνει πρώτος αυτή την "ηθική διάκριση" μεταξύ των δύο συμβαλλομένων (εκδιδόμενου προσώπου και πελάτη). Ας θυμηθούμε λόγου χάρη, ότι ενώ αναγνωρίζεται η πορνεία ως επάγγελμα από τη νομοθεσία, ταυτόχρονα τίθενται όροι για τη λειτουργία της σε καθαρά ηθικολογική βάση όπως π.χ. ότι οι οίκοι ανοχής θα πρέπει να βρίσκονται σε ορισμένη απόσταση από σχολεία, φροντιστήρια, ευαγή ιδρύματα κ.τ.λ. ή ότι τα εκδιδόμενα πρόσωπα δεν επιτρέπεται να είναι νυμφευμένα. Ο νόμος, αν και φαίνεται να υιοθετεί ως βάση του το "αγοραίο αξιακό σύστημα" που του επιτρέπει να κατοχυρώνει την πορνεία ως επάγγελμα, ταυτόχρονα δανείζεται

⁴²⁴Για τον Πλάτωνα η θεμελιώδης βάση της Πολιτείας «είναι η τέλεια συνταύτιση της ευτυχίας και της δικαιοσύνης», μία συνθήκη εξαιρετικά δύσκολο να επιτευχθεί ή μήπως όχι;
Γρυπάρη, Ι. (2011), Πλάτωνος πολιτεία,(μετάφραση), Βιβλιοθήκη Αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων, Αθήνα, σελ.12

⁴²⁵Monto, M. (2004), «Female Prostitution, Customers, and Violence», Violence Against Women, Vol. 10 (2), p.160-188

στοιχεία από το "ορθόδοξο αξιακό σύστημα"⁴²⁶ που τον εμποδίζουν παραδείγματος χάριν, στο να δεχθεί ότι μία νυμφευμένη εκδιδόμενη γυναίκα λειτουργεί "πολυγαμικά", έστω και σε ασφυκτικά εργασιακά πλαίσια, ενώ αντίστοιχα εξασφαλίζει την "πολυγαμία" ως υπηρεσία για τον παντρεμένο άνδρα/ πελάτη. Όπως υπαινικτικά λέει ο Murphy J. «νομίζω θα μάθουμε πολλά αν εξετάσουμε τους βασικούς θεσμούς και τις δραστηριότητες του ανθρώπου μέσα από τις βασικές ανθρώπινες επιθυμίες –ίσως ακόμη και τις ανάγκες– στις οποίες ανταποκρίνονται αυτοί οι θεσμοί και οι δραστηριότητες».⁴²⁷

Ακόμη και οι όροι που χρησιμοποιούνται στην καθομιλουμένη για τους δύο συμβαλλόμενους της συγκεκριμένης οικονομικής συναλλαγής αντανακλούν αυτή τη διττή ηθική αποτίμηση⁴²⁸. Από τη μία λοιπόν, χρησιμοποιείται η λέξη "Πελάτης": ένας όρος ουδέτερος, γενικός, άχρωμος και άοσμος, χωρίς να προκαλεί κανενός είδους αρνητικό ηθικό συνειρμό /ηθικολογική φόρτιση⁴²⁹. (Ένας πελάτης, όπως ο κάθε πελάτης ενός οποιουδήποτε καταστήματος, ενός φούρνου, ενός κουρείου, ενός καφεενείου...) Από την άλλη η "Πόρνη", η πουτάνα, η ιερόδουλη, η εκδιδόμενη. Οποιοσδήποτε από τους παραπάνω όρους και να χρησιμοποιηθεί, από τον πιο ουδέτερο μέχρι τον πιο φορτισμένο, φέρει αρνητικό ηθικό πρόσημο. Τα τελευταία χρόνια γίνεται μία προσπάθεια αποστιγματισμού του εκδιδόμενου προσώπου με την χρήση του όρου "Εργάτρια του σεξ"⁴³⁰. Ο Λάζος Γ. διατηρεί τις ενστάσεις του για τον

⁴²⁶ Τα δύο συστήματα αναλύονται διεξοδικά στο «η Σεξουαλικότητα ως Αξία στη σύγχρονη Ελλάδα», ως τα βασικά αξιακά συστήματα σεξουαλικότητας των σύγχρονων Ελλήνων, αποτυπώνοντας ταυτόχρονα μία αξιακή αντίφαση που διέπει το σύνολο σχεδόν της ελληνικής κοινωνίας στην προσπάθειά της πολλές φορές να ισορροπήσει ταλαντευόμενη ανάμεσα στα δύο. Λάζος, Γρ. (1997), Η Σεξουαλικότητα ως Αξία στη Σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Δελφίνι, Αθήνα, σελ. 69-131

⁴²⁷ Murphy, J. (1997), Ηθική, Εξέλιξη και το Νόημα της ζωής, Εκδόσεις Λέξημα, Αθήνα, σελ. 19

⁴²⁸ Έχει ενδιαφέρον ο ορισμός του Rohner (1984) για τον πολιτισμό ο οποίος ορίζεται σύμφωνα με τον ίδιο ως ένα σύστημα νοημάτων, που τα μέλη αποδίδουν στα πρόσωπα και στα αντικείμενα τα οποία αποτελούν τον πολιτισμό αυτόν.

Παπαστάμου, Στ. (2008), Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία, Εκδόσεις Πεδίο, Αθήνα, σελ. 291

⁴²⁹ Ο Λάζος Γ. προτείνει εναλλακτικά τον όρο "πορνοπελάτης" ως μία απόπειρα να μετατοπιστεί το στίγμα από το "θύμα" στον θύτη.

⁴³⁰ Α) Κατά την έρευνα η επιτηδευμένη χρήση του όρου "εργάτρια του σεξ" από την ερευνήτρια προκειμένου να αποκομίσει τις αντιδράσεις των συνομιλητών της, τόσο στο Κεφάλαιο της κοινής γνώμης, όσο και στο κεφάλαιο με τον Πελάτη, έφερε ποικίλα αποτελέσματα. Στο αντί του μέσου Έλληνα, η ορολογία ακούγεται σχεδόν αστεία σε κάποιους, ενώ κάποιοι άλλοι φαίνεται να είναι περισσότερο εξοικειωμένοι. Πάντως, στο σύνολό τους, ουδείς το χρησιμοποίησε στην εκφορά του προφορικού λόγου του. Από την άλλη για τους πελάτες, φαίνεται ότι η χρήση του όρου "εργάτρια του σεξ" κάνει για κάποιον ανεξήγητο λόγο το "προϊόν" ακόμη πιο ελκυστικό ("σέξι"). Στις κατ' ιδίαν συζητήσεις όμως, οι πελάτες συνεχίζουν να χρησιμοποιούν τους πατροπαράδοτους όρους που γεμίζουν το στόμα. Το θέμα δεν είναι πόσο ουδέτερη ακούγεται η λέξη. Όσο ουδέτερη και να είναι, φαίνεται να μην κατορθώνει να σβήνει το στίγμα.

Β) Κατά την επιτόπια έρευνα σε οίκους ανοχής στη Βριλησσού, ηλικιωμένη κάτοικος της περιοχής φωνάζει στην ερευνήτρια την οποία θεώρησε εκδιδόμενο πρόσωπο: «Βρώμα! Ξέρουν οι γονείς σου τι

όρο: «ο πολυδιαφημισμένος ανθρωπιστικός αποστιγματισμός της πόρνης δεν είναι παρά ένας αστικοκαπιταλιστικός αναστιγματισμός»⁴³¹.

Μία πρώτη εύκολη απάντηση για το γιατί η πορνεία περνάει από ηθικολογικές κρίσεις, θα ήταν ότι γενικότερα η αναπαραγωγική διαδικασία (σεξ) συνδέεται με ηθικούς άγραφους νόμους/ περιορισμούς⁴³² ιδίως όταν αυτή δεν έχει ως βασικό της σκοπό την ίδια την αναπαραγωγή, αλλά αποκλειστικά και μόνο την ευχαρίστηση⁴³³. Ο έλεγχος των σωμάτων και ο έλεγχος της αναπαραγωγής όπως επισημάνθηκε και παραπάνω, γίνεται παράλληλα και για πρακτικούς λόγους/ λόγους επιβίωσης.⁴³⁴ Σε περιόδους οικονομικής κάμψης παρατηρούνται περισσότεροι ηθικοί φραγμοί στην αναπαραγωγική διαδικασία, σε αντίθεση με τις περιόδους ακμής που απαντάται μία σχετική αύξηση της σεξουαλικής ελευθερίας (ενώ αντίστροφα, ο αριθμός των γεννήσεων δεν ακολουθεί απαραίτητα ανάλογη πορεία). Η επίδραση της χριστιανικής ηθικής⁴³⁵ για εγκράτεια όσον αφορά τις σαρκικές απολαύσεις και πνευματικότητα έχει αφήσει ανεξίτηλο το στίγμα της στην σεξουαλική ηθική του μέσου Έλληνα ακόμη και σήμερα. Όπως αναλύεται στο «η σεξουαλικότητα ως αξία» το "ορθόδοξο αξιακό σύστημα" είναι ένα από τα δύο κυρίαρχα και καλά ριζωμένα στη σύγχρονη, ελληνική κουλτούρα. Και πάλι όμως αυτή η ερμηνεία περί δαιμονοποίησης της σεξουαλικής συνεύρεσης⁴³⁶ φαίνεται να είναι ανεπαρκής, καθώς θα έπρεπε να θέτει και τους δύο συμβαλλόμενους αντιμέτωπους με την χριστιανική ηθική και όχι μόνο το έναν εκ τους δύο, (ήτοι το εκδιδόμενο πρόσωπο)⁴³⁷.

δουλειά κάνεις;» ενώ πελάτης που βρίσκεται σχεδόν πίσω από την ερευνήτρια, περνά σχεδόν απαρατήρητος από την κάτοικο χωρίς να ακούσει κανένα επικριτικό σχόλιο.

⁴³¹ Λάζος, Γρ. (1998) Το πρόβλημα της Ποιοτικής Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ.398

⁴³² «Οι προϊστορικοί πρόγονοι απολάμβαναν μία απόλυτη σεξουαλική ελευθερία. Δεν γνώριζαν ακόμη ούτε τους φιλοσόφους, ούτε τους γιατρούς, ούτε την εκκλησία, δηλαδή όλους αυτούς που επενέβησαν από τις απαρχές του πολιτισμού μέχρι σήμερα και είχαν βάλει στόχο να ασχοληθούν με ό,τι πιο προσωπικό έχει ο άνθρωπος προσπαθώντας αυθαίρετα να το ρυθμίσουν».

Μπάντμαν, Μπ. (2000), Σύντομη ιστορία του σεξ, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.18

⁴³³ Θέση η οποία απαντάται στα λεγόμενα συνεντευξιαζόμενου πελάτη.

⁴³⁴ Ο Reich θεωρεί ότι «η ηθικολογική σεξουαλική διαπαιδαγώγηση είναι αναπόσπαστα δεμένη με την εμφάνιση του κέρδους στην ανθρώπινη ιστορία».

Reich, W. (1975), Η εισβολή της σεξουαλικής ηθικής, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.73

⁴³⁵ «Η ηθική και η θρησκεία είναι διαφορετικά πράγματα.»

Σαβατέρ, Φ. (2013), Ηθική της Ανάγκης, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, σελ.139

⁴³⁶ «Η καταπίεση φτάνει στο αποκορύφωμά της ύστερα από τη σύνοδο του Τρέντου που απαγορεύει για πρώτη φορά όλες τις προγαμιαίες σχέσεις και επιτρέπει τις ερωτικές σχέσεις μόνο για αυστηρά αναπαραγωγικούς σκοπούς».

Μπάντμαν, Μπ. (2000), Σύντομη ιστορία του σεξ, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.32

⁴³⁷ Ο Reich κάνει λόγο για "ηθική δυστυχία" η οποία προέρχεται από τους ηθικούς περιορισμούς που αφορούν τη σεξουαλικότητα επισημαίνοντας ότι «καμία αντισεξουαλική ηθική δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη διαμόρφωση ενός θετικού Εγώ». Ενώ θεωρεί ότι «η παραμόρφωση της σεξουαλικής δομής οφείλεται στην πατριαρχική καταπίεση ακόμη και της παιδικής σεξουαλικότητας, νοσταλγώντας

Κάνοντας μία σύντομη αναδρομή στο πολύ πρόσφατο παρελθόν της σεξουαλικής ιστορίας της χώρας, στην περίοδο δηλαδή κατά την οποία η παρθενία⁴³⁸ στην γυναίκα ήταν ύψιστη αρετή, η πορνεία έμοιαζε να απορροφά το πλεονάζον ανδρικό δυναμικό⁴³⁹, το οποίο έμενε αδιάθετο, καθώς ο γυναικείος πληθυσμός θα έπρεπε να επιδεικνύει εγκρατή σεξουαλική συμπεριφορά. Για εκείνη την περίοδο, τα εκδιδόμενα πρόσωπα αποτελούσαν τις μοναδικές εκπροσώπους του γυναικείου φύλου που είχαν παράλληλα πολλαπλές επαφές με διαφορετικούς σεξουαλικούς παρτενέρ γεγονός που τις έθετε απέναντι από τις κρατούσες σεξουαλικές ηθικές αξίες της εποχής (περί παρθενίας και εγκράτειας των γυναικών).

Στις απαρχές του 21^{ου} αιώνα⁴⁴⁰, μετά το πέρασμα τριών κυμάτων φεμινισμού και παρά την εντονότατη υπερσεξουαλικοποίηση της λαϊκής κουλτούρας (pop culture), το εκδιδόμενο πρόσωπο παραμένει περιθωριοποιημένο με το στίγμα του "αμαρτωλού και ανήθικου". Ποιος είναι όμως, ο ηθικός εκείνος άγραφος νόμος ο οποίος εξακολουθεί να καταπατάται από το εκδιδόμενο πρόσωπο όταν η σεξουαλική συνεύρεση εντός και εκτός γάμου επιτρέπεται, η απρόσωπη, χωρίς συναίσθημα

την αρχική παραδεισιακή κατάσταση». Αντιπαραθέτει στη δυτική σεξουαλική ασφυξία τη γεμάτη διαστροφές, την ελεύθερη υγιή σεξουαλική ζωή των πρωτόγονων λαών. «Η «παραφύση λαγνεία» είναι άγνωστη στους Τρομπριάνους (Νέα Γουινέα). Η επαφή με τα κόπρانا αηδιάζει τους ιθαγενείς, η σοδομία, ο φετιχισμός, η επιδειξιμανία, η αυτοϊκανοποίηση μοιάζουν σαν αξιοθρήνητα ersatz της φυσικής γενετήσιας επαφής...». Αντίστοιχες εθνογραφικές μελέτες σε λαούς που δε συνδέουν τη συνουσία με την ηθική, δείχνουν ότι όχι μόνο δεν θεωρείται ντροπή αλλά ενισχύεται π.χ. «στους Αζίμπα της κεντρικής Αφρικής η κόρη έπειτα από τα πρώτα έμμηνα διδάσκεται τις βάσεις των σεξουαλικών σχέσεων και τις διάφορες στάσεις της συνουσίας, στην Αβυσσηνία και τη Ζανζιβάρη μαθαίνουν κουνήματα της λεκάνης, ενώ στους Ζουαχίλι οι γυναίκες γυμνάζονται επί 8 ώρες τη μέρα, επί 3 μήνες με ασκήσεις γοφών κατά ομάδες... Ο σεξουαλικός ηθικισμός οδηγεί σε αυτό που ισχυρίζεται ότι προλαμβάνει. Η ψυχαναλυτική θεωρία της λίμπιντο και των νευρώσεων διδάσκει ότι οι νευρώσεις δε θα υπάρχουν σε μία κοινωνία ατόμων, των οποίων η μεγάλη πλειοψηφία θα ζει σύμφωνα με τις απαιτήσεις της σεξουαλικής οικονομίας (ο Φρόντ την απορρίπτει και την καταπολεμά). Η ψυχαναλυτική μελέτη των διαστροφών δείχνει ότι είναι αποτέλεσμα της παρέκκλισης από το γενετήσιο στόχο της σεξουαλικής ενέργειας, με αυτή την αναστολή της γεννητικότητας οι προγενετήσιες απαιτήσεις υπερσυσσωρεύονται σε ενέργεια, πράγμα που προκαλεί σε καλά καθορισμένες συνθήκες την επανεμφάνιση τους σαν διαστροφές».

Reich, W. (1975), Η εισβολή της σεξουαλικής ηθικής, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.39,53,58,69 [info: Ανάμεσα στις χώρες που κατάργησαν τους νόμους περί σοδομισμού μόλις τα τελευταία χρόνια, ήταν η Κύπρος (1998) και οι ΗΠΑ (2003)].

⁴³⁸«Η παρθενία δεν ήταν σε όλες τις στιγμές της παγκόσμιας ιστορίας γυναικείο προαπαιτούμενο. Ο Λούθηρος π.χ. ισχυρίστηκε ότι όχι μόνο "είναι ανεπιθύμητη αλλά και βλαβερή και η εγκράτεια αφύσικη". Στον προτεσταντισμό η γυναίκα παύει να είναι σκεύος ηδονής και για πρώτη φορά στην ιστορία γίνεται σύντροφος. Με τη Σύνοδο του Τρέντου (1550) όμως θεσπίζεται η παρθενία, απαγορεύονται οι προγαμιαίες σχέσεις, κλείνουν τα πορνεία, ενώ αυξάνουν οι παράνομες γεννήσεις».

Μπάντμαν, Μπ.(2000), Σύντομη ιστορία του σεξ, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 56,58

⁴³⁹Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: Ο πελάτης, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.56

⁴⁴⁰Η απελευθέρωση των σεξουαλικών ηθών είχε ξεκινήσει βέβαια πολύ νωρίτερα. Καθιερωμένες στάσεις τέθηκαν υπό αμφισβήτηση από μία νεανική κουλτούρα των αρχών του 60'που γεννήθηκε μέσα από την υλική ευημερία και την ακμαία αγορά εργασίας κάνοντας τον Larkin Ph. να πει το γνωστό «Οι σεξουαλικές επαφές άρχισαν το 1963».

Evans, M. (2003), Φύλο και Κοινωνική Θεωρία, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα, σελ. 23

σεξουαλική επαφή είναι αποδεκτή, η χρήση πολλαπλών ερωτικών συντρόφων είναι απελευθερωτική και η συλλογή περιστασιακών σεξουαλικών εμπειριών είναι σχεδόν ζητούμενο και όλα αυτά σε ένα φιλελεύθερο καπιταλιστικό πλαίσιο που όλα μπορούν να πωληθούν και όλα μπορούν να αγοραστούν⁴⁴¹. Αποτελεί λοιπόν, ένα ακόμη παράδοξο το ότι συνεχίζει να τίθεται ζήτημα "διατάραξης" της ηθικής τάξης από τα εκδιδόμενα πρόσωπα, όταν τα ταμπού περί σεξουαλικότητας έχουν σπάσει και όταν η ίδια η ζωή μιμείται στοιχεία της πορνικής συνεύρεσης και αισθητικής σε σημαντικό βαθμό. Αντιθέτως, φαίνεται ότι η υπερσεξουαλικοποίηση της δημοφιλούς κουλτούρας συντελεί σε ένα διττό mainstreaming της πορνείας, κανονικοποιώντας τόσο την απροϋπόθετη μετάβαση στο ρόλο του πελάτη, όσο και στο ρόλο του εκδιδόμενου προσώπου.

Ηθική Εκδιδόμενου Προσώπου: Τελικά τι καθιστά την εκδιδόμενη γυναίκα "ανήθικη", σε ένα περιβάλλον ευρύτερης "σεξουαλικής ελευθεριότητας". Ο Bozon επισημαίνει ότι «η ύπαρξη αλλαγών, δεν μας επιτρέπει να ερμηνεύσουμε την εξατομίκευση της σεξουαλικότητας απαραίτητα ως σεξουαλική απελευθέρωση. Η "εξατομίκευση", η οποία πιο πολύ μετατοπίζει παρά καταργεί τις κοινωνικές ρυθμίσεις της σεξουαλικότητας, την παραλλάσσει ακολουθώντας πολύ διαφορετικά πρότυπα για τους άνδρες και τις γυναίκες. Αυτό μαρτυρούν μεταξύ άλλων, η διατήρηση της ανισορροπίας ανάμεσα στις κοινωνικές προσδοκίες και τις κρίσεις για τις ανδρικές και τις γυναικείες σεξουαλικές συμπεριφορές, οι συνεχιζόμενες διαφορές στους τρόπους ενασχόλησης με τη σεξουαλικότητα, το φορτίο της σεξουαλικής βίας το οποίο εξακολουθούν να φέρουν οι γυναίκες κατά συντριπτική πλειοψηφία, καθώς

⁴⁴¹ Αν κοιτάξει κανείς προσεκτικά θα παρατηρήσει ότι δεν είναι και λίγα τα στοιχεία της πορνικής συνεύρεσης (όχι τα επί της ουσίας αλλά κυρίως τα επί της διαδικασίας), που έχουν υιοθετηθεί από το μέσο μεταφεμινιστικό τύπο συνεύρεσης (όπως η αντικειμενοποίηση, η φετιχοποίηση, η καταναλωτική χρήση σεξουαλικού παρτενέρ, η έμφαση στην τεχνική, η απρόσωπη συνεύρεση, η πολλαπλότητα των συντρόφων ή ακόμη και η ακραία περίπτωση της χρήσης του σεξ ως ανταλλακτική αξία). Επιπλέον, η "μεταΤζούλια" εποχή ή αλλιώς σε όρους παγκοσμιοποίησης η "μεταΚαρτάσιανς" εποχή, είχε ένα ηχηρό αντίκτυπο στο mainstreaming της πορνείας ως προοπτικής για εύκολο χρήμα και δημοσιότητα αλλά και στην αναοριοθέτηση ιδιωτικού και δημόσιου όσον αφορά τη σεξουαλική έκφραση. Παράλληλα, ο τρόπος με τον οποίο εκτίθεται/ εκδίδεται το γυναικείο σώμα στα κοινωνικά δίκτυα από τις ίδιες τις γυναίκες υποδεικνύει την επαναφορά ενός πρωτόγονου ναρκισσισμού αλλά και έντονου σεξουαλικού ανταγωνισμού για το ποια θα ψαρέψει τα περισσότερα like και άρα τους περισσότερους δυνητικούς σεξουαλικούς παρτενέρ, μία σωματική έκθεση η οποία δεν φαίνεται να διαφέρει σημαντικά από το "σαλονάρισμα", την έκθεση δηλαδή των γυναικείων σωμάτων στο σαλόνι ενός οίκου ανοχής (ή και τη διαδικτυακή έκθεση στις αντίστοιχες σελίδες οίκων ανοχής ή προφίλ) προκειμένου να τεθούν στην κρίση των πελατών, ασχέτως αν η συνέχεια προφανώς διαφοροποιείται σημαντικά. Συνεπώς ούτε η σεξουαλικοποιημένη έκθεση του γυναικείου σώματος μπορεί να θεωρηθεί σαν ένα ταμπού που σπάει η πορνεία καθώς είναι ένα σημαντικό κομμάτι της ποπ κουλτούρας. Η σεξουαλική υπερδραστηριότητα είναι ισχυρή τάση (trend) και για τα δύο φύλα, σχεδόν στα όρια του ψυχαναγκασμού. "Και γω έτσι θα γίνω αν δεν περάσω στις πανελλήνιες" λέει νεαρή μαθήτρια λυκείου αναφερόμενη σε ελληνίδα πορνοστάρ που κέρδισε βραβείο σε παγκόσμιο διαγωνισμό. (Στοιχεία από διαδικτυακή έρευνα)

και το δυναμικά αναπτυσσόμενο εμπόριο σεξουαλικότητας του οποίου οι πελάτες συνεχίζουν να είναι ως επί το πλείστον άντρες».⁴⁴²

Από τα βασικά "παραπτώματα" λοιπόν, του εκδιδόμενου προσώπου φαίνεται να είναι το γεγονός ότι ανήκει (κατά κύριο λόγο) στο γυναικείο φύλο έχοντας ταυτόχρονα "πολυγαμική" συμπεριφορά (μία συμπεριφορά δηλαδή που δεν ανταποκρίνεται στις κοινωνικές προσδοκίες για το φύλο του), ασχέτως αν αυτή η συμπεριφορά δεν είναι αυθόρμητη επιλογή αλλά εντάσσεται σε αυστηρά εργασιακά πλαίσια («έμφυλη ανυπακοή»⁴⁴³). Όπως περιγράφει στη μονογραφία του για τους Σαρακατσάνους ο Cambell «στις ηθικές γυναίκες αρμόζει η "ντροπή" δηλαδή η αγνότητα, η συστολή και η σεμνότητα ως στάση και συμπεριφορά. Αυτές είναι οι γυναίκες που συμβάλλουν με την υιοθέτηση του αυτοπεριορισμού τους στην προστασία της οικογενειακής τιμής»⁴⁴⁴. Επιπλέον, το γεγονός ότι η γυναίκα γίνεται μάνα, το σώμα της δηλαδή πρόκειται να φιλοξενήσει την ψυχή και το κορμί ενός παιδιού και μετέπειτα να γίνει η τροφός του, δεν της επιτρέπει να γίνεται αντικείμενο πολυχρησίας και μάλιστα με τρόπο μισό. Η μητρότητα την ιεροποιεί, της δίνει μία άλλη υπόσταση⁴⁴⁵. Στην Ελληνική κοινωνία ειδικά, η μητρότητα αποτελεί έναν ιδιαίτερα υπογραμμισμένο κοινωνικό θεσμό⁴⁴⁶. Στο αξιακό ελληνικό σύστημα που περιγράφει ο Cambell οι διαφορετικές χρήσεις στις οποίες υπάγονται η ανδρική και γυναικεία σεξουαλικότητα συμβολικά εκφέρονται με ιεραρχικές αντιστίξεις του τύπου ενεργητικό/ παθητικό⁴⁴⁷, (ιεραρχικές αντιστίξεις τις οποίες συναντάμε άλλωστε έντονα και στις αναλύσεις των συνεντευξιαζόμενων πελατών π.χ. κυνηγός- θήραμα).

⁴⁴² Maruani, M. (2008), Γυναίκες, Φύλο, Κοινωνίες, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα, σελ.89

⁴⁴³Είναι ο όρος που χρησιμοποιεί η Μπάντλερ Τζ.

⁴⁴⁴Παπαταξιάρχης Ε., Παραδέλλης Θ., (1992), Ταυτότητες και Φύλο στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 84,87

⁴⁴⁵Το δίπολο Εύα (ανθρώπινη, σάρκινη, με επιθυμίες αλλά και επιθυμητή, προκλητική, ερωμένη) - Παναγία (θεότητα, ανέγγιχτη, ιερή, δυνατή, που παράγει ζωή, ζητά το σεβασμό, προκαλεί το θαυμασμό) που συμπυκνώνει την αντιμετώπιση των γυναικών από τους άνδρες, επαναλαμβάνεται ξανά και ξανά στις αναφορές των συνεντευξιαζόμενων πελατών, δημιουργώντας αυτή την αντιφατική εικόνα του άνδρα για τη γυναίκα.

⁴⁴⁶Α)Παπαταξιάρχης Ε., Παραδέλλης Θ., (1992), Ταυτότητες και Φύλο στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 151

Β)Σύμφωνα με έρευνα του Ευρωβαρόμετρου σχετικά με στοιχεία για την ισότητα των φύλων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη φράση «Ο πιο σημαντικός ρόλος για μία γυναίκα είναι να φροντίζει το σπίτι της και την οικογένειά της» το 69% των Ελλήνων φαίνεται να συμφωνούν, όταν ο ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι το 44% και με μόνες τις χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ να προηγούνται. Αντίστοιχα είναι τα αποτελέσματα για τη φράση «Ο πιο σημαντικός ρόλος ενός άνδρα είναι να βγάζει λεφτά» με ποσοστό 65% των Ελλήνων να συμφωνούν και με τους Βούλγαρους να προηγούνται με ποσοστό 81%, ενώ από την άλλη οι Σουηδοί να είναι μόλις στο 10%.

<https://tomov.gr/27/06/2018/oute-doula-oute-kyra>

⁴⁴⁷Παπαταξιάρχης Ε., Παραδέλλης Θ., (1992), Ταυτότητες και Φύλο στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 46

Για τον άνδρα λοιπόν, αποτελεί στοιχείο γοήτρου το να είναι ενεργητικός/πολυγαμικός⁴⁴⁸. «Τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες έχουν τιμή, όμως για να τη διατηρήσουν πρέπει να δράσουν με τρόπους που υπαγορεύονται από τη φύση τους και εμπλέκουν τη σεξουαλική πλευρά της ταυτότητας τους».⁴⁴⁹

Φαίνεται με λίγα λόγια, ότι ίσως κυριαρχεί ευρύτερα στην ελληνική κοινωνία η κοινωνική θεωρία του «βιολογικού φύλου». Η αντίληψη αυτή περιέχει μία θεωρία για τις «φυσικές» ιδιότητες ανδρών και γυναικών, μία πρόταση για το τι συνιστά «κανονική» συμπεριφορά και ένα γνώμονα ηθικής αποτίμησης της ανδρικής και της γυναικείας δράσης. Η θεωρία του βιολογικού φύλου στηρίζεται μεταξύ άλλων «στο ότι: Πρώτον, το φύλο είναι της φύσης. Οι διαφορές στη φυσιολογία ανδρών και γυναικών ορίζουν τις ψυχολογικές ιδιότητες, τις δεξιότητες, τις κλίσεις, τις ικανότητες και εν γένει τις δυνατότητες των δύο φύλων. Δεύτερον, το φύλο είναι κριτήριο ελέγχου της κανονικής συμπεριφοράς. Ως φυσικό το κανονιστικό πρότυπο του φύλου δεν επιδέχεται διαπραγμάτευση. Είναι φυσικό και αναμενόμενο οι άντρες και οι γυναίκες να συμπεριφέρονται σύμφωνα με τις έμφυτες ιδιότητες, αυτές που προσιδιάζουν στο φύλο τους. Τέλος, το φύλο είναι ηθικός γνώμονας. Η ηθική τελείωση των ανθρώπων εξαρτάται από την πραγματοποίηση του φυσικού προορισμού που το φύλο υπαγορεύει. Αυτό είναι προϋπόθεση της κοινωνικής ευταξίας και ευημερίας. Η παραβίαση του κανονιστικού προτύπου του φύλου επιφέρει κοινωνική απαξίωση. Υπό αυτό το πρίσμα νομιμοποιούνται και οι ιεραρχικές αξιολογήσεις των τομέων ανδρικής και γυναικείας σεξουαλικής δράσης».⁴⁵⁰

Ένα επιπλέον στοιχείο ηθικής απαξίωσης του εκδιδόμενου προσώπου από την κοινή γνώμη, φαίνεται να είναι το γεγονός ότι συνενυρίσκεται σεξουαλικά με στόχο το

⁴⁴⁸Η ηθική κρίση διαφοροποιείται κατά τι, αν το εκδιδόμενο πρόσωπο είναι άνδρας. Ο όρος “ζιγκολό” για τον εκδιδόμενο άνδρα δεν έχει απαραίτητα την ίδια αρνητική χροιά. Ενώ από τους ομόφυλούς του σχολιάζεται συνήθως αρνητικά, όχι για αυτήν καθεαυτή την πράξη της εκπόρνευσης, αλλά για το ότι η πελατεία του είναι συνήθως μη ποθητές γυναίκες ή και για την αντιστροφή των έμφυλων ρόλων, δηλαδή για το γεγονός ότι η γυναίκα αποκτά τον ηγετικό ρόλο αφού εκείνη πληρώνει. Οι παρενδυτικοί εκδιδόμενοι άνδρες γίνονται αντικείμενο χλεύης των ομόφυλων («τραβελότσαρκα») διότι δεν τιμούν το φύλο τους. Εκδιδόμενοι άνδρες με ανδρική πελατεία επίσης αποτελούν αποδιοπομπαίους τράγους. Παρεμπιπτόντως, η πλειοψηφία των εκδιδόμενων ανδρών έχει ως πελάτες άνδρες και όχι γυναίκες. (Στοιχεία από επιτόπια έρευνα)

⁴⁴⁹Η “τιμή” είναι η αξία ενός προσώπου τόσο ενώπιον της συνείδησής του, όσο και ενώπιον της κοινωνίας του. Το απαραβίαστο της τιμής είναι προϋπόθεση μίας διαντίδρασης με κοινωνικές επιπτώσεις το γοήτρο, την κοινωνική ανέλιξη και την πολιτική ισχύ.
Παπαταξιάρχης Ε., Παραδέλλης Θ. (1992), Ταυτότητες και Φύλο στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 45

⁴⁵⁰Παπαταξιάρχης Ε., Παραδέλλης Θ. (1992), Ταυτότητες και Φύλο στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 14

κέρδος, αλλοιώνοντας τον αρχικό σκοπό που είναι η ηδονή ή και η συναισθηματική σύνδεση. «Ξεπουλιέται, δεν έχει αξιοπρέπεια, ευτελίζει τον έρωτα, εκχωρεί κομμάτι της προσωπικής του ζωής, δίνει ένα κομμάτι του εαυτού της, η προσωπική ζωή γίνεται επάγγελμα, εκμεταλλεύεται την αδυσώπητη ανάγκη του αντρικού φύλου για σεξουαλική συνεύρεση, χρησιμοποιεί τα θέληγτρα της για να τον αποπλανήσει, είναι βρώμικη και συχνά αποτελεί κίνδυνο για ασθένειες» είναι μερικές από τις συχνές κρίσεις της κοινής γνώμης⁴⁵¹. Ενώ, έχει ενδιαφέρον η ποιοτική διάκριση που γίνεται συχνά στην περίπτωση που εικάζεται ότι η πορνική συνεύρεση αποτελεί προϊόν εξαναγκασμού οπότε δεν δύναται να χρεωθεί με αρνητικό ηθικό πρόσημο, στην αντίθετη περίπτωση όμως που εικάζεται ότι η πορνική συνεύρεση αποτελεί επιλογή/ απόφαση τότε το εκδιδόμενο πρόσωπο δεν δύναται να χαρακτηριστεί ως ηθικό. Το στίγμα μοιάζει να ακολουθεί παντού και εφ' όρου ζωής το εκδιδόμενο πρόσωπο. Μετά το πέρας της εργασίας/παροχής υπηρεσίας παραμένει "πόρνη" για τον κοινωνικό, φιλικό και οικογενειακό της περίγυρο⁴⁵², για αυτό συχνά φροντίζει να αποκρύπτει την ιδιότητά της. Από τη στιγμή της πορνοποίησης και ένταξης στην πορνική αγορά, ανήκει πλέον σε ένα πολύ περιορισμένο μικρόκοσμο που περιλαμβάνει συγκεκριμένα πρόσωπα (τους ανθρώπους του «συναφιού», της «πιάτσας»), ενώ παράλληλα αποκόπτεται από τον υπόλοιπο κοινωνικό κορμό (περιθωριοποιείται). [Ακόμη ένα παράδοξο της πορνείας, είναι ότι αυτή η υποτιθέμενη "ανηθικότητα" που αποδίδεται ως ιδιότητα στο εκδιδόμενο πρόσωπο, αποτελεί ταυτόχρονα αξιακό κεφάλαιο στην επαγγελματική του φαρέτρα. Ο πελάτης αγοράζει το brand name "πουτάνα" και όχι "εκδιδόμενο πρόσωπο". Την επιλέγει επιπλέον, ακριβώς επειδή τη θεωρεί ανήθικη, έκφυλη, πρόθυμη, διεστραμμένη και όχι τη μέση συνουσιάσιμη γυναίκα ("κορίτσι για σπίτι")⁴⁵³. Τη γυναίκα/ τροφό ("κυρά") την επιλέγει ως μόνιμη σύντροφο με βάση δεδομένα χαρακτηριστικά που θα

⁴⁵¹Όπως καταγράφηκαν στο κεφάλαιο για την κοινή γνώμη (Παράρτημα 10.3).

⁴⁵²Μία λεπτομέρεια που όμως καθορίζει πολύ διαφορετικά τη μοίρα των δύο συμβαλλόμενων (πελάτη και εκδιδόμενου προσώπου), είναι το ότι το επάγγελμα αποτελεί τρόπον τινά ιδιότητα που φέρει ένα άτομο. Υπάρχουν επαγγέλματα που έχουν ταυτιστεί με κύρος, παιδεία ή σοβαρότητα (π.χ. δικαστής) και άλλα που μπορεί να προσδίδουν αυτομάτως άλλες ιδιότητες (π.χ. καλλιτέχνης). Η αγορά υπηρεσιών και μάλιστα στα κρυφά, εκ των πραγμάτων, πρακτικά δεν δύναται να αποδώσει κάποιου είδους στίγμα ή ιδιότητα στον πελάτη. Παραδείγματος χάριν, ο πελάτης- δικαστής παραμένει για την κοινωνία δικαστής.

⁴⁵³«...Αν τώρα δεν καταφέρει να ξεφύγει από αυτά που ο περίγυρος θεωρεί πρέποντα, τότε η πορνεία είναι αυτή που "φωτίζει" τις πιο σκοτεινές μας ανάγκες... Κοινώς αν δεν κάνεις τη Γυναίκα σου Πόρνη, την αναζητάς αλλού»: από το Παράρτημα 10.3 για την κοινή γνώμη.

εξασφαλίσουν την ευγονία αλλά και τις κοινωνικές προσδοκίες για τη σεξουαλικότητά της και την επιτέλεση του έμφυλου ρόλου της⁴⁵⁴.]

Ηθική Πελάτη: Ο άνδρας/πελάτης από την άλλη, στη βάση της ίδιας ουσιοκρατικής αντίληψης φαίνεται να έχει γλυτώσει από αυτό τον ηθικό στραγγαλισμό ή έστω να έχει ξεγλιστρήσει με μερικές μικρές αμυχές, καθώς η επίσκεψη σε έναν οίκο ανοχής είναι συμβατή με τις κοινωνικές προσδοκίες για τον έμφυλο ρόλο του. Πιο συγκεκριμένα, ο πελάτης (κατά κύριο λόγο όπως προείπαμε, γένους αρσενικού), γίνεται αντιληπτός ως πολυγαμικό ον με ενεργή σεξουαλικότητα για την οποία “δεν μπορεί να κάνει πολλά για να την αλλάξει” αφού είναι στη “φύση του”.⁴⁵⁵ Την ίδια στιγμή, η πατριαρχία φροντίζει να καλύπτει τις φυσικές/βιολογικές ανάγκες του ανδρικού πληθυσμού με κάθε “πρόσφορο μέσο”, στην προκειμένη περίπτωση με τη νομική θέσπιση της εκμίσθωσης ατόμων προς σεξουαλική εκτόνωση των πελατών. Συνεπώς, ο άνδρας/πελάτης είναι και με το νόμο υποκειμένο σεξουαλικής πολυχρησίας⁴⁵⁶. Οι όχι και τόσο κολακευτικές κρίσεις (όχι όμως απαραίτητα ηθικολογικής βάσης) για τον πελάτη, κυρίως από τις εκπροσώπους του γυναικείου φύλου, περιορίζονται στο ότι μπορεί να θεωρείται: ως μη κοινωνικοποιημένος, αποτυχημένος ερωτικά, ψυχικά διαταραγμένος, εν δυνάμει βιαστής, μία αλλόκοτη φιγούρα, ενδεχομένως όχι ιδιαίτερα ευειδής ή με οποιοδήποτε άλλο ζήτημα φυσιολογίας, οπότε ο οίκος ανοχής αποτελεί μάλλον μονόδρομο για αυτόν τον προβληματικό τύπο άνδρα⁴⁵⁷. Η καλύτερη δυνατή εκδοχή πελάτη για εκείνη, είναι αυτή των παντρεμένων ανδρών μεγαλύτερης ηλικίας, που αν και η παρουσία τους σε έναν οίκο ανοχής είναι κατακριτέα, παράλληλα θεωρείται

⁴⁵⁴Ιδανικά θα πρέπει να είναι «Ηθική και αμόλυντη» ώστε να κριθεί άξια να μεγαλώσει τους απογόνους του και παράλληλα να μην προκαλέσει τα επικριτικά σχόλια των ομόφυλων. Για άλλη μία φορά εντοπίζεται το επαναλαμβανόμενο δίπολο (Εύα/πόρνη – Παναγία/ τροφός).

⁴⁵⁵«Η ηθική υπόσταση των ανθρώπων συναρτάται στενά με την συμμόρφωση προς τους αποδεκτούς έμφυλους ρόλους»

Coward, R. (1983), *Patriarchal Precedents, sexuality and social relations*, Routledge and Kegan Paul, London, p. 207

⁴⁵⁶Ανάμεσα στις αιτιάσεις που ο ίδιος ο πελάτης αναφέρει και από τις οποίες τεκμαίρεται η ηθικότητα του είναι ότι: είναι στη φύση του, το κάνει για το καλό της οικογενείας του, για να μην απατήσει τη σύζυγο, για το καλό της κοινωνίας, για να μην είναι νευρικός και βίαιος, δεν πουλιέται, αγοράζει, είναι το θύμα ενός πονηρού θηλυκού που εκμεταλλεύεται τις βιολογικές του ανάγκες για να κερδίσει, παρασύρθηκε, κάνει χρήση μίας υπηρεσίας που νόμιμα προσφέρεται, δεν κάνει κάτι παράνομο. (Κεφάλαιο 8.1)

⁴⁵⁷Στην κοινή γνώμη συχνά συναντάμε απόψεις, κυρίως από το γυναικείο πληθυσμό, οι οποίες χαρακτηρίζουν το επάγγελμα του εκδιδόμενου προσώπου ως “λειτουργήμα”, καθώς θυσιάζεται μία μερίδα ανθρώπων έπειτα και από τη σχετική κρατική πρόβλεψη, για το κοινό καλό, την αποφυγή δηλαδή των βιασμών. (Παράρτημα 10.3 - Κοινή Γνώμη)

απολύτως δικαιολογημένη⁴⁵⁸ (ψυχρή, ατημέλητη σύζυγος που ταυτόχρονα δεν καλύπτει την ανάγκη για σεξουαλική ποικιλία), ενώ για τους ομόφυλους αυτός ο τύπος πελάτη σχεδόν προκαλεί τον οίκτο τους. Τα δε νεαρά αγόρια αποτελούν μία επιπλέον δικαιολογημένη μερίδα πελατολογίου, καθώς η επίσκεψη σε έναν οίκο ανοχής είναι σχεδόν επιβεβλημένη για διδακτικούς σκοπούς, εφόσον μελλοντικά θα έρθουν αντιμέτωποι με την ενεργητική σεξουαλική επίδοση στον πραγματικό κόσμο. Την ίδια στιγμή, σε ένα παράλληλο αντιληπτικό σύμπαν, για τους ομόφυλους των πελατών, η πορνική επιλογή μπορεί να φαντάζει από εντελώς φυσιολογική, φυσική ή ακόμη και επιβεβλημένη. Έτσι, σπανίως προβαίνουν σε κάποιου είδους αξιολογική κρίση ή ακόμη μπορεί να είναι θετικοί απέναντι σε αυτή την επιλογή καθώς έτσι εκπληρώνονται τα παγκόσμια αντρικά σεξουαλικά ιδανικά.

Στην πραγματικότητα ο πελάτης δεν κρίνεται για την ηθική του⁴⁵⁹, αλλά περνά εντελώς απαρατήρητος. Παραμένει αόρατος όχι μόνο για το κράτος, αλλά και για τα μέλη της κοινωνίας με την οποία βρίσκεται σε καθημερινή διαντίδραση. Η γραφική εικόνα του μέσου πελάτη ως εκκεντρικού, μοναχικού, απαίδευτου σεξιστή, με δυσκολία παραπέμπει στο συμφοιτητή, στον αδελφό, στο σύζυγο, στο σύντροφο ή στον πατέρα. Ο πελάτης υπάρχει, αλλά βρίσκεται κάπου αλλού, όχι δίπλα μας. Αποτελεί μία ετεροτοπία. Ο πελάτης από την πλευρά του, κάνει μία στιγμιαία βουτιά (που μπορεί να διαρκέσει από 10 λεπτά μέχρι κάποιες ώρες, ανάλογα με το πορτοφόλι/βαλάντιό του) στην "ανηθικότητα" της πορνείας και στη συνέχεια επιστρέφει αλώβητος στην αμόλυντη καθημερινότητά του⁴⁶⁰ με ό,τι αυτή μπορεί να περιλαμβάνει (μία ήρεμη οικογενειακή ζωή, μία φυσιολογική σεξουαλικότητα, μία δουλειά με κύρος, μία αριστερή ιδεολογία κ.τ.λ.)⁴⁶¹. Η ομερτά του πορνοπελάτη⁴⁶²

⁴⁵⁸Το μόνο ίσως που λογίζεται ως πραγματικά αρνητικό είναι ότι πιθανόν μπορεί να αποτελεί και ο ίδιος εστία σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων.

⁴⁵⁹Αν το καλοξετάσουμε στην πραγματικότητα δεν έχουμε να κάνουμε με δύο ηθικές αποτιμήσεις αλλά μία. Ο πελάτης δεν γίνεται καν δέκτης κριτικής. Μπαίνει, κάνει την συναλλαγή του και επιστρέφει στην κανονικότητα, στην κανονική/ηθική του δουλειά, στο κανονικό του σπίτι, στην κανονική οικογένεια, στην κανονική σεξουαλική του ζωή. Τίποτα δεν έχει θίξει το κύρος του και την κανονικότητά του. Άψογος, αμόλυντος, ανέγγιχτος από την είσοδό του στον "υπόκοσμο", επιτελεί με επιτυχία τους κοινωνικά αποδεκτούς του ρόλους. Δεν ανήκει στο "υπόκοσμο" όπως το εκδιδόμενο πρόσωπο, απλά τον χρησιμοποιεί. Δεν στιγματίζεται, δεν περιθωριοποιείται.

⁴⁶⁰«Υπάρχει κάτι στην ανθρώπινη ζωή εν γένει που δείχνει αυτή τη σύγκρουση ανάμεσα στην προσποίηση και την πραγματικότητα. Σύμφωνα με τον Nagel, η σοβαρότητα με την οποία ζούμε τη ζωή μας (αυτή είναι η προσποίηση) συγκρούεται με τη μόνιμη δυνατότητα να θεωρούμε το κάθε τι σοβαρό για μας ανοιχτό στην αμφισβήτηση (αυτή είναι η πραγματικότητα)».

Murphy, J., (1997), Ηθική, Εξέλιξη και το Νόημα της ζωής, Εκδόσεις Λέξημα, Αθήνα, σελ.22

⁴⁶¹«Για τον πελάτη γιατί να είναι (κατακριτέο); Ο πελάτης μπαίνει, βγαίνει, χάνεται... Αλλά για τα κορίτσια...»: απόσπασμα από συνέντευξη πελάτη, (Κεφάλαιο 8.1)

⁴⁶²Το πιο εντυπωσιακό στην παρούσα έρευνα ήταν η ανάδυση ενός πληθυσμού πορνοπελάτων που βίωναν την κανονικότητα και ουδείς υποψιαζόταν τη δράση τους. Είναι σχεδόν νόμος ότι δεν

αποσκοπεί εκεί ακριβώς, στη διατήρηση της κανονικότητας του κοινωνικού του προφίλ. Από την άλλη, το εκδιδόμενο πρόσωπο δεν ανήκει στην "κοινότητα"/όμαδα, δεν είναι ένας από εμάς, είναι μία απτή/ορατή ετεροτοπία, ένας άλλος κόσμος που μας αρέσει να τον φαντασιωνόμαστε με μελανά χρώματα, αλλά και να του ασκούμε ηθική κριτική προκειμένου να διαχωρίσουμε τη θέση μας⁴⁶³. Είναι η ίδια ακριβώς ηθική που επιτρέπει τη χρήση ανθρώπων ως "σπερματοδοχεία", ως σάκους του μποξ για την εκτόνωση του ανδρικού μας πληθυσμού.

Ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης, όπως θα δούμε αναλυτικά στο επόμενο κεφάλαιο, σε αδρές γραμμές κρίνει τον εαυτό του ως "ηθικό", ενώ αντίστροφα το εκδιδόμενο πρόσωπο μάλλον ως "ανήθικο". Αντιμετωπίζει όμως, μία εγγενή δυσκολία στην αιτιολόγηση αυτής της διττής ηθικής κρίσης, καθώς όποιο αξιακό σύστημα (ορθόδοξο/ φιλελεύθερο) και να υιοθετήσει, δεν μπορεί να αιτιολογήσει τη δεδομένη θέση (για αυτό και αρκετοί πελάτες τείνουν να τη διαφοροποιούν/ διαβαθμίζουν). Πως εξηγείται όμως η θέση αυτή του πελάτη, τη στιγμή που συνεργάζεται με το εκδιδόμενο πρόσωπο και μάλιστα στενά; Μία ενδεχόμενη αρνητική ηθική κρίση αποτελεί ίσως ένα βασίμο άλλοθι, που του επιτρέπει να κάνει "χρήση" της. Και στην προκειμένη περίπτωση όμως, εγείρονται ορισμένες αγεφύρωτες αντιφάσεις, όπως: το πως συνεργάζεται με ένα "ανήθικο" άτομο όντας ο ίδιος "ηθικός". Πως η πώληση σώματος/πορνικής επαφής είναι για τον ίδιο μία ενέργεια "μη ηθική", αλλά ταυτόχρονα η αγορά (μίσθωση για την ακρίβεια) είναι θεμιτή. Γιατί ενώ συχνά αναφέρεται στην πορνική επαφή ως μία "εμπορική συναλλαγή", θέτει ζητήματα ηθικής τάξης. Αυτήν την αντίφαση ο πελάτης δεν τη διαπιστώνει απλώς, αλλά τη βιώνει σε κάθε πορνική επαφή, όταν κάνει έρωτα με ένα "ανήθικο" πρόσωπο, συναλλάσσεται μαζί του, επικοινωνεί, διαπραγματεύεται, μοιράζεται ενδεχομένως συναισθήματα. Είναι επιτακτική ανάγκη για τον ίδιο να ανακαλύψει εκείνο το αξιακό

αποκαλύπτεται η ιδιότητα του πορνοπελάτη παρά μόνο σε "συναθλητές" ή και ομόφυλους, αλλά ποτέ μα ποτέ σε εκπροσώπους του αντίθετου φύλου. Είναι απαγορευτικό. Έτσι, ο πορνοπελάτης διατηρεί την ηθικότητα αλλά και την κανονικότητά του. Τσαλαβουτάει στα βρώμικα νερά της πορνείας και επιστρέφει στην καθημερινότητα. Ο Έλληνας νομοθέτης τον αφήνει ανενόχλητο να απολαμβάνει τις βουτιές του και αυτόν αλλά και τους επιχειρηματίες που πλουτίζουν από την εκμετάλλευση της "φυσικής", αδυσώπητης ερωτικής του επιθυμίας. (Κεφάλαιο 8.1)

⁴⁶³Μέσα από την επιτόπια έρευνα δόθηκε η ευκαιρία στην ερευνήτρια να εισβάλει σε αυτό το άβατο, να επικοινωνήσει με εκδιδόμενα πρόσωπα και να μοιραστεί τις ανάγκες, τις αγωνίες και όνειρά τους που δεν διέφεραν σε τίποτα από εκείνα ενός μέσου ανθρώπου. (Βλέπε Παράρτημα 10.1)

σύστημα που να ανταποκρίνεται στο αξίωμα: το να κάνεις σεξ για λεφτά δεν είναι τίμιο, να δίνεις λεφτά για να κάνεις σεξ είναι τίμιο⁴⁶⁴.

Δύο συναλλασσόμενοι, μία οικονομική συναλλαγή, δύο ηθικές αποτιμήσεις τόσο από το κοινωνικό σύνολο, όσο και από το νομοθέτη. Αλλά ακόμη και ανάμεσα στους δύο συναλλασσόμενους οι "ηθικές αντεγκλήσεις" δεν λείπουν, με το μεν πελάτη να κρίνει το εκδιδόμενο πρόσωπο μάλλον ως άτομο χαμηλών ηθικών φραγμών, το δε εκδιδόμενο πρόσωπο να του χρεώνει επίσης στοιχεία μη ηθικής συμπεριφοράς⁴⁶⁵. Την ίδια στιγμή όμως εγείρεται μία πληθώρα "ηθικών" προβληματισμών από την ακαδημαϊκή κοινότητα όπως, το πόσο "ηθική" μπορεί να είναι μία συνουσία κατά την οποία ο ένας εκ των δύο δεν επιλέγει το σεξουαλικό του παρτενέρ ή όπως το αν η άσκηση βίας περιλαμβάνει συναίνεση, παύει να λογίζεται ως βία⁴⁶⁶ ή πώς, με βάση τον ορισμό του δικαιώματος της γενετήσιας ελευθερίας, μπορεί να είναι συνεπής η νομική θέσπιση της πορνείας⁴⁶⁷. Επιπλέον, τίθεται το ζήτημα της ηθικής ευθύνης του πελάτη/ καταναλωτή, δεδομένων των συνθηκών παροχής των πορνικών υπηρεσιών στην Ελλάδα⁴⁶⁸. Άλλα επιπρόσθετα ζητήματα δύνανται να αφορούν: το πως μπορεί να είναι ανήθικος κάποιος που δεν βλάπτει

⁴⁶⁴Όπως ήδη έχει επισημανθεί παραπάνω, το θρησκευτικό αξιακό σύστημα αξιολογεί και τις δύο ενέργειες ως "ανήθικες", ενώ αντίστροφα στο φιλελεύθερο λογίζονται τόσο η πώληση, όσο και η αγορά ως "ηθικές".

⁴⁶⁵Όπως προκύπτει από την επιτόπια έρευνα: τα εκδιδόμενα πρόσωπα φαίνεται να χρεώνουν στον πελάτη κυρίως υποκρισία: «Προσποιείται τον οικογενειάρχη, τον ηθικό, τον άντρακλα...»

⁴⁶⁶Επαναλαμβάνεται η άποψη που υποστηρίζουν ορισμένοι ότι πρόκειται για επί πληρωμή βιασμό (με δεδομένο ότι δεν υπάρχει ερωτική επιθυμία, η δυνατότητα επιλογής του σεξουαλικού παρτενέρ, του χρόνου και του τόπου συνεύρεσης).

⁴⁶⁷Αρκετοί θεωρητικοί εντοπίζουν μία αντίφαση στην ταυτόχρονη νομική εξασφάλιση του "δικαιώματος" στην εκπόρνευση και της γενετήσιας ελευθερίας ως αλληλοαποκλειώμενα, μία αντίφαση αντίστοιχη της διασφάλισης της επιλογής στη μη επιλογή. Αν προσθέσουμε στην παραπάνω ανάλυση την παραδοχή ύπαρξης εξαναγκαστικής πορνείας, τα πράγματα γίνονται ακόμη πιο σύνθετα. [Η προστασία της γενετήσιας ελευθερίας κατοχυρώνεται στα άρθρα 2§1, 5§1 και 9§1 του Συντάγματος, τα άρθρα 8 και 14 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, καθώς και το άρθρο 57 του Αστικού Κώδικα και 336-351Α ΠΚ. Σε ορισμένα ζητήματα μπορεί να γίνει επίκληση των άρθρων 4§2 και 5§2 του Συντάγματος. Η γενετήσια ελευθερία μπορεί να επιμερισθεί στα παρακάτω μερικότερα δικαιώματα: i. Το δικαίωμα να αναπτύσσω σεξουαλική δραστηριότητα εφόσον θέλω, ii. Το δικαίωμα να αναπτύσσω σεξουαλική δραστηριότητα καθόσον θέλω, iii. Το δικαίωμα να έρχομαι σε σεξουαλική επαφή με όποιον θέλω, iv. Το δικαίωμα να αναπτύσσω σεξουαλική δραστηριότητα όποτε θέλω, v. Το δικαίωμα να αναπτύσσω σεξουαλική δραστηριότητα όπως θέλω, vi. Το δικαίωμα να τυποποιώ (νομικά) την υπάρχουσα σχέση μου α) εφόσον β) καθόσον γ) με όποιον δ) όποτε και ε) όπως θέλω. Η άσκηση των παραπάνω δικαιωμάτων είναι σαφές σε κάθε περίπτωση τελεί υπό την αυτονόητη προϋπόθεση της συναίνεσης].

Δοκουμετζίδης, Γ. (1997), Προβλήματα Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.110

⁴⁶⁸Υπό το λογικό πρίσμα του ότι το τι επιλέγει κάποιος να καταναλώσει, είναι ταυτόχρονα μία πολιτική απόφαση. (Παραδείγματος χάριν, το να αγοράζει κάποιος ρούχα από αλυσίδες χαμηλού κόστους που κάνουν χρήση κακοπληρωμένης εργασίας ανηλίκων είναι μία ενέργεια που επιφέρει συνέπειες στις ζωές άλλων ανθρώπων). Από το πρωτογενές υλικό των συνεντεύξεων πάντως, ένα σημαντικό ποσοστό πελατών αγνοεί ή επιλέγει να αγνοεί τις συνθήκες στρατολόγησης και εργασίας των εκδιδόμενων προσώπων στη χώρα μας.

κανέναν (παρά μόνον ενδεχομένως τον εαυτό του) πράττοντας μία ενέργεια για βιοποριστικούς λόγους ή το πώς μπορεί να λογίζεται ως ηθικός κάποιος που χρησιμοποιεί συμπολίτη που βρίσκεται σε δυσχερή θέση, προκειμένου να εκτονωθεί σεξουαλικά ο ίδιος (καθώς γνωρίζει ότι ο σεξουαλικός του παρτενέρ ούτε τον έχει επιλέξει, αλλά και ούτε έχει ερωτική επιθυμία). Ενώ, δεν λείπουν και οι αντίστροφοι προβληματισμοί όπως το ποια μπορεί να είναι η βιοποριστική λύση για τα εκδιδόμενα πρόσωπα αν (με κάποιο τρόπο) εξαφανιστούν οι πελάτες πορνικών υπηρεσιών.

Η κοινωνία ταυτόχρονα έχει το ρόλο του αυστηρού κριτή, κουνώντας συχνά το δάκτυλο στο εκδιδόμενο πρόσωπο, μία κοινωνία που έχει γεννήσει, έχει στηρίξει, συντηρήσει και νομιμοποιήσει αυτή την δραστηριότητα⁴⁶⁹. Αντίθετα ο πελάτης περνά σχεδόν απαρατήρητος μίας και αφενός η πολυγαμική συμπεριφορά αποτελεί στοιχείο της αντρικής ταυτότητας, αφετέρου η διακριτική (μυστική και βραχύβια) παρουσία του στους οίκους ανοχής συντελεί καθοριστικά στον μη εντοπισμό του⁴⁷⁰. Τα τελευταία χρόνια όμως παρατηρείται μία προσπάθεια της έννομης πολιτείας (όχι απαραίτητα επιτυχημένη) για την αποβολή του στίγματος από τα εκδιδόμενα πρόσωπα και της ένταξής τους στο κοινωνικό σύνολο.

Επανερχόμενοι όμως, στο πρωταρχικό μας ερώτημα (που έχει να κάνει με τη σύνδεση πορνείας και ηθικής), όσο και αν ακούγεται παράδοξο, η πορνεία φαίνεται όχι απλώς να συνδέεται με την ηθική/ανηθικότητα, αλλά να αποτελεί έναν από τους βασικούς θεσμούς που εφευρέθηκε για να στηρίζει και να διαφυλάξει την τρέχουσα κοινωνική ηθική και όχι να ταραξεί τα χρηστά ήθη⁴⁷¹. Και αναφερόμαστε στην “ηθική” όλων, γυναικών, ανδρών, εφήβων, οικογενειάρχων, επαγγελματιών με κύρος, ανδροπρεπών αρσενικών, όλων εκτός από αυτή της εκδιδόμενης. Εκείνη έχει αναλάβει να σηκώσει στις πλάτες της το βάρος της μη ηθικής των υπολοίπων, οι οποίοι απλώς κάνουν χρήση μίας νόμιμα παρεχόμενης υπηρεσίας⁴⁷². Η πατριαρχία προκειμένου να διατηρήσει αμόλυντο το γυναικείο πληθυσμό της (την κόρη, τη

⁴⁶⁹Μία από τις λίγες Ευρωπαϊκές χώρες που η πορνεία είναι νόμιμη.

⁴⁷⁰Όπως ήδη έχουμε επισημάνει κατά την επιτόπια έρευνα συναντήσαμε παιδί συνοδευόμενο από τον πατέρα του σε οίκο ανοχής. Ένα θεσπισμένο κυνήγι θηλυκών σε προστατευμένο περιβάλλον για τόνωση της ανδρικής ταυτότητας και αυτοπεποίθησης.

⁴⁷¹Η πορνεία συντελεί στο να παραμείνουν άπαντες ηθικοί. Η γυναίκα διατηρεί την παρθενία της (κυρίως κατά το παρελθόν) ή δεν γίνεται θύμα εξευτελιστικών πρακτικών, ο σύζυγος συνουσιάζεται χωρίς να απατά τη σύζυγο, ο έφηβος ανακαλύπτει το σεξ, ο σύντροφος απολαμβάνει την πολυγαμία, ο φετιχιστής τα φετίχ του κ.τ.λ., ενώ η εκδιδόμενη βρίσκεται εκεί για να εγκλωβίσει όλες αυτές τις “στιγμές ανηθικότητας” των πολιτών πίσω από τους τοίχους ενός πορνείου. Εκεί δεν ενοχλούν κανέναν.

⁴⁷²Κατά το συνεντευξιαζόμενο πελάτη, κάνουν χρήση της ούτως ή άλλως υπάρχουσας ανηθικότητας του εκδιδόμενου προσώπου. (Αφήγηση πελάτη, Κεφάλαιο 8.1)

σύζυγο, τη μητέρα) κατέφυγε σε μία νησίδα μολυσμένων/ ανήθικων γυναικών ώστε να καλύψει τις ανάγκες του αντρικού της πληθυσμού. Τον 21^ο αιώνα η πορνεία παραμένει το σωσίβιο που επιτρέπει σε έναν νέο τύπο πελάτη να ισορροπεί/ επιπλέει ανάμεσα στην κοινωνική ηθική, τη βιολογία, την επιθυμία και τον καθωσπρεπισμό. Η πώληση υπηρεσιών συνουσίας ανά τους αιώνες, ακόμη και σε κοινωνίες που η πορνεία ήταν αποδεκτή, ακολουθούσε το μοντέλο της διττής ηθικής αποτίμησης. Έτσι, ο προβληματισμός για έναν αντίστροφο ηθικό "στιγματισμό", ίσως είναι πιο επίκαιρος από ποτέ.

Ενότητα Γ: Μεθοδολογία

Κεφάλαιο 4

4.1 Η Μεθοδολογία της Έρευνας

Για να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί από την παρούσα έρευνα, αλλά και για να διερευνηθούν στο μέγιστο βαθμό τα εξειδικευμένα ερευνητικά ερωτήματα προτιμήθηκε μία **πολυμεθοδολογική προσέγγιση**⁴⁷³ ώστε να είναι πιο εύκολα προσεγγίσιμα κοινωνικά νοήματα, ερμηνείες, αναπαραστάσεις, κοινωνικές κατασκευές οικείων και ανοίκειων χώρων, αξιακά πλαίσια, βιωμένες εμπειρίες και μηχανισμοί παραγωγής συγκεκριμένων κοινωνικών διεργασιών⁴⁷⁴. Αρχικά λοιπόν και καθώς έχουμε να κάνουμε με μη μετρήσιμες πλευρές της κοινωνικής πραγματικότητας που απαντούν κυρίως στα θεμελιώδη ερωτήματα «γιατί» και «πώς» και στοχεύουν στην εμβάθυνση της κατανόησης, στην περιγραφή και στην αιτιακή ανάλυση του κοινωνικού φαινομένου της πορνικής σχέσης, επιλέχθηκε η πρωτογενής ποιοτική έρευνα πεδίου στο πλαίσιο του κοινωνικού κονστρουκτιβισμού⁴⁷⁵. Στόχος είναι η σε βάθος μελέτη του κοινωνικού φαινομένου μέσα από τις αποτυπωμένες εμπειρίες των συνεντευξιζόμενων πελατών (κοινωνικών υποκειμένων) με κεντρικό ερώτημα το γιατί κάποιος εμπίπτει στην ιδιότητα του πελάτη, έτσι ώστε να διατυπωθούν θεωρητικές θέσεις που να συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση των πορνικών διαδικασιών ως “κοινωνική νομοτέλεια”⁴⁷⁶.

⁴⁷³“Η πολυμεθοδολογική έρευνα (mixed method research): όπως απαντάται στον Ιωσηφίδη Θ. είναι ο συνδυασμός διαφορετικών μεθοδολογιών προκειμένου να καλυφθούν οι όποιες αδυναμίες φέρει η κάθε μία από αυτές αλλά και μέσα από την ενδεχόμενη συμπληρωματικότητά τους να προκύψουν δεδομένα που να ικανοποιούν τα κριτήρια της αξιοπιστίας και εγκυρότητας. Η μεθοδολογική σύγκλιση λοιπόν (ή διαφορετικά τριγωνισμός) συντελεί στην επιβεβαίωση των ίδιων αποτελεσμάτων μέσα από τη χρήση διαφορετικών μεθόδων”.

Ιωσηφίδης, Θ. (2003), *Ανάλυση Ποιοτικών δεδομένων στις Κοινωνικές Επιστήμες*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, σελ.126

⁴⁷⁴«Η πολυμεθοδολογική προσέγγιση αποτελεί άλλωστε σχεδόν τον κανόνα στη σύγχρονη επιστημονική έρευνα».

Παρασκευόπουλος, Ι. (1993), *Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας*, Αθήνα, σελ.73

⁴⁷⁵Phillips, L., Jorgensen, M. (2009), *Ανάλυση λόγου, Θεωρία και μέθοδος*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ. 71

⁴⁷⁶«Ως δηλαδή διαμορφούμενη σταθερή τάση ή συγκεκριμένη κατεύθυνση μεταβολών όπως αναφέρει ο Δ. Πατέλης».

Παπαϊωάννου, Σκ. (2007), *Ζητήματα Θεωρίας και Μεθόδου των κοινωνικών επιστημών*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, σελ.266

Ο τρόπος με τον οποίο μεταφέρθηκαν στο χαρτί οι εμπειρίες των πελατών ήταν το μεθοδολογικό εργαλείο των «**συνεντεύξεων σε βάθος**⁴⁷⁷» από συστηματικούς πελάτες (πυρηνικούς ως επί το πλείστον), δηλαδή από πελάτες που έχουν οργανώσει έτσι την οικονομική, την προσωπική και την κοινωνική τους ζωή ώστε να περιλαμβάνεται σε αυτήν η διαχείριση των πορνικών τους συναλλαγών⁴⁷⁸. Αφού προηγήθηκε ο λεπτομερής σχεδιασμός της έρευνας (planning) και αρκετές πιλοτικές συνεντεύξεις ώστε να διαμορφωθεί ο τελικός οδηγός ερωτήσεων (Οδηγός Συνεντεύξεων με ανοιχτές ερωτήσεις και δομημένες θεματικές ενότητες) από την οποία θα τροφοδοτηθεί η συζήτηση με τους πληροφορητές μας, αφήσαμε κάποια πράγματα στους ίδιους τους συνεντευξιζόμενους, όπως η επιλογή του χώρου⁴⁷⁹ και του χρόνου, αλλά σε μεγάλο βαθμό και της ροής της συζήτησης⁴⁸⁰ χωρίς όμως να αποπροσανατολιστούμε από τον αρχικό μας στόχο⁴⁸¹.

Λόγω της αναπάντεχης δυσκολίας εντοπισμού συνεντευξιζόμενων ατόμων, επιλέχθηκε η μέθοδος της χιονοστιβάδας (snowballing) ή δικτύωσης, καθώς προτιμάται ως τρόπος εντοπισμού των συμμετεχόντων σε κλειστές υποκοινοτόμους⁴⁸² ή δύσκολα προσβάσιμες κοινωνικές ομάδες, όπως θεωρείται αυτή των καταναλωτών υπηρεσιών σεξ⁴⁸³. Στη συνέχεια γίνεται ιδιαίτερη μνεία στη λεγόμενη "ομερτά του πορνοπελάτη" και στο πώς αυτή έχει συντελέσει στο να παραμένει αόρατος για την

⁴⁷⁷ «Η συνέντευξη σε βάθος μας επιτρέπει να δούμε τα γεγονότα από τη μεριά των δρώντων υποκειμένων και τις αλληλεπιδράσεις μέσα σε ένα κοινωνικό πλαίσιο, να κατανοήσουμε τις δομές και την κυρίαρχη ιδεολογία και παράλληλα να κατανοήσουμε την απάντηση των υποκειμένων σε αυτές, τη νοοτροπία και τις κοινωνικές αναπαραστάσεις που ορίζουν τη ζωή τους και στη συνέχεια να αναπαραστήσουμε την εμπειρία τους, τα νοήματα των ρηθέντων ή μη ρηθέντων μέσα από μία οργανωμένη συζήτηση».

Λυδάκη, Αν. (2001), *Ποιοτικές Μέθοδοι της κοινωνικής έρευνας*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.256, 258

Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τους κανόνες δεοντολογίας του διεθνούς στατιστικού ινστιτούτου (ISI).

⁴⁷⁸ Λάζος, Γρ. (1998), *Το πρόβλημα της Ποιοτικής Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ. 301

⁴⁷⁹ Λυδάκη, Αν. (2001), *Ποιοτικές Μέθοδοι της κοινωνικής έρευνας*, όπως παραπάνω, σελ.259

⁴⁸⁰ «Φροντίζοντας κατά το δυνατόν οι "ευαίσθητες" ερωτήσεις να εμπερικλείονται στο μέσο της συζήτησης».

Νόβα-Καλτούνη, Χρ. (2006) *Μεθοδολογία εμπειρικής έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα, σελ.53

⁴⁸¹ Ο Burgess (1984) χαρακτηρίζει τις συνεντεύξεις σε βάθος, «συζητήσεις με κάποιο σκοπό».

Mason, J. (2011), *Η διεξαγωγή της Ποιοτικής Έρευνας, θεωρία και έρευνα στην κοινωνιολογία*, Εκδόσεις Πεδίο, Αθήνα, σελ.76

⁴⁸² Σαραφίδου, Ολ. (2011), *Συνάρθρωση Ποσοτικών και Ποιοτικών προσεγγίσεων*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα, σελ.66

⁴⁸³ «Προσπαθώντας να πάρουμε συνεντεύξεις από άντρες στους δρόμους αποδείχθηκε εξαιρετικά δύσκολο» .

McKeganey, N., Barnard, M. (1996), *Sex Work on the streets, Prostitutes and their Clients*, Open University Press, Buckingham, Philadelphia, p.51

κοινωνιολογική έρευνα, τους θεσμούς και τον κοινωνικό ιστό, παρά την ομολογουμένως ζωντανή παρουσία στην πορνική αγορά της χώρας.

Ιδιαίτεροι χειρισμοί κρίθηκαν απαραίτητοι και στην οργάνωση της επικοινωνίας⁴⁸⁴ με τα υπό μελέτη κοινωνικά υποκείμενα, αλλά και στη διαχείριση αυτού που ο Τζανάκης Μ. αποκαλεί "ερευνητικό εαυτό"⁴⁸⁵ (κυρίως διότι λόγω της φύσης του ερευνητικού θέματος, οι ερευνώμενοι φάνηκε συχνά να απομονώνουν το στοιχείο του φύλου του ερευνητή). Ενώ η ερευνητική μας πυξίδα δεν έπαψε να μας προσανατολίζει στην κατανόηση των συμβολικοτήτων και των γλωσσικών ιδιομορφιών⁴⁸⁶ (η γλώσσα του πελάτη) ώστε να ανακτήσουμε το "ατομικό νόημα" και την "εκδοχή των προτεραιοτήτων" που το ίδιο το άτομο θέτει στη ζωή του⁴⁸⁷. Από τα εμπειρικά ποιοτικά δεδομένα που συλλέχθηκαν έγινε απόπειρα σχολιασμού τους (memoing) και απόδοσης νοήματος (analyzing) μέσα από την ομαδοποίηση, την κατηγοριοποίηση και θεωρητικοποίησή τους ώστε να είναι επιτεύξιμος ένας βαθμός ερευνητικής εγκυρότητας (validity)⁴⁸⁸.

Παράλληλα, από την συστηματική **παρατήρηση** στο πεδίο έρευνας, δηλαδή σε οίκους ανοχής, πιάτσες αγοραίου έρωτα ("πεζοδρόμιο"), studios, cinema ερωτικών ταινιών, στριπ σόου και καταστήματα κονσομασιόν όπου αναπτύσσονται πορνικές συναλλαγές, προέκυψε ένας σημαντικός όγκος «σημειώσεων πεδίου» (field notes) οι οποίες αν και δεν περιλαμβάνονται στην άμεση θεωρητική ανάλυση, λειτούργησαν συμπληρωματικά με την άνωθεν μέθοδο και βοηθητικά στην κατανόηση άτυπων σχέσεων, συμπεριφορών, αναπαραστάσεων εντός του δεδομένου κοινωνικού πλαισίου και διαδικασιών στο πεδίο αναιρώντας το "κοινωνικά αυτονόητο". Την ίδια

⁴⁸⁴ «Πρόκειται για ένα ιδιαίτερο τύπο επικοινωνίας ανάμεσα σε δύο αγνώστους εκ των οποίων ο ένας ακολουθεί ένα σκοπό, ενώ ο άλλος δέχεται ένα ρόλο του οποίου του διαφεύγει συχνά η σημασία». Κωνσταντοπούλου, Χρ. (1985), *Αρχές Κοινωνιολογικών Μεθόδων*, Εκδοτικός Οίκος αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, σελ.98

⁴⁸⁵ «Η είσοδος στο κοινωνικό πεδίο συνδέεται αναπόδραστα με την απόδοση μίας κοινωνικής ταυτότητας στον ερευνητή και με την ταύτιση του με ένα επιμέρους εαυτό, τον "ερευνητικό εαυτό". Οι συμμετέχοντες στην έρευνα αναγνωρίζουν στον ερευνητή ορισμένες ιδιότητες και προσανατολίζουν τη δράση τους σε αυτόν στη βάση αυτής της αναγνώρισης".

Παπαϊωάννου, Σκ.(2007) *Ζητήματα Θεωρίας και Μεθόδου των κοινωνικών επιστημών*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, σελ.121

⁴⁸⁶ Λάζος, Γρ. (1998), *Το πρόβλημα της Ποιοτικής Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ. 295

⁴⁸⁷ Λάζος, Γρ. (1998), *Το πρόβλημα της Ποιοτικής Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες*, όπως παραπάνω, σελ. 320

⁴⁸⁸ Η ερευνητική εγκυρότητα στην ποιοτική έρευνα αναφέρεται στο βαθμό αντιστοίχισης των ερευνητικών σκοπών, υποθέσεων, και ερωτημάτων με τα αποτελέσματα της ερευνητικής διαδικασίας σύμφωνα με τους Berg και Manvelt (2000)

Ιωσηφίδης, Θ. (2008), *Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, σελ.269

στιγμή πραγματοποιήθηκαν **άτυπες συνεντεύξεις/ συζητήσεις**⁴⁸⁹ με τους εργαζόμενους (‘‘υπηρετικό προσωπικό’’, εκδιδόμενα πρόσωπα, μαστροπούς) στο πεδίο έρευνας, οι οποίες αν και δεν είχαν αυστηρή δομή και περιεχόμενο, στόχο είχαν να καταγράψουν την οπτική τους για τον πελάτη, πώς αξιολογούν την συμπεριφορά του, τυχόν συναισθήματα ή σκέψεις που κάνουν για αυτόν, τι είδους σχέσεις/ αλληλεπιδράσεις σχηματίζονται και εν τέλει γιατί πιστεύουν ότι ο πελάτης έγινε ‘‘πελάτης’’⁴⁹⁰. Με αυτόν τον τρόπο είναι σαν να ξεκινάει μία άτυπη συζήτηση μεταξύ εκδιδόμενου προσώπου και πελάτη ή καλύτερα δύο παράλληλοι μονόλογοι για το πώς ‘‘αισθάνεται’’ ο ένας για τον άλλο⁴⁹¹.

Αναπόφευκτη ήταν η χρήση δευτερογενούς **βιβλιογραφικής έρευνας**⁴⁹² που συντέλεσε στην θεωρητική θεμελίωση του εγχειρήματός μας, στην ανάλυση της διαχρονικής παρουσίας του πορνικού φαινομένου στον κοινωνικό ιστό αλλά και στην αποσαφήνιση βασικών όρων και εννοιών που συνδέονται σταθερά με το φαινόμενο της πορνείας. Ενώ η ταυτόχρονη οιονεί ανάλυση περιεχομένου⁴⁹³ άρθρων,

⁴⁸⁹ Α)Για ακόμη πληρέστερη απεικόνιση των αλληλεπιδράσεων μεταξύ εκδιδόμενου προσώπου και πελάτη, διενεργήθηκε μία παράλληλη εκτενής διαδικτυακή έρευνα (διάρκειας 6 μηνών) σε προφίλ εκδιδόμενων προσώπων στο γνωστό μέσο κοινωνικής δικτύωσης (facebook) και ως εκ τούτου και των προφίλ πελατών που συνομιλούσαν μαζί τους, με στόχο την καταγραφή των διαντιδράσεων αλλά και του λεξιλογίου του πελάτη και τη μελέτη των σχημάτων επικοινωνίας μεταξύ εκδιδόμενου προσώπου και πελάτη. Η εν λόγω έρευνα λειτούργησε συνεπικουρικά με την κυρίως έρευνα (συνεντεύξεις σε βάθος σε πελάτες) και τα αποτελέσματα της δεν φιλοξενούνται στο εν λόγω κείμενο για λόγους οικονομίας χώρου και χρόνου, αλλά βοήθησε σημαντικά τον ερευνητή στην κατανόηση των τυπικών και άτυπων σχέσεων που σχηματίζονται. Παρά ταύτα ένα σημαντικό μέρος της φιλοξενείται αυτούσιο στο Παράρτημα της διατριβής. Επίσης διαδικτυακή έρευνα διενεργήθηκε στο site πορνικών υπηρεσιών bourdela.com.

Β)Σημειώνεται επιπλέον, ότι αν και δεν ήταν στον αρχικό ερευνητικό σχεδιασμό, προέκυψε μία συστηματική μελέτη των διαδικτυακών προφίλ των συνεντευξιζόμενων πελατών, καθώς σχεδόν το σύνολό τους μας έκανε διαδικτυακούς φίλους. Αυτό μας έδωσε τη δυνατότητα να μελετήσουμε το πώς οι πελάτες διαχειρίζονται τη δημόσια εικόνα τους και κατά πόσο το προφίλ τους υποδεικνύει ή αφήνει να εννοηθεί κάποιου είδους ενασχόληση με την πορνική αγορά ή κάποιου είδους ενδεχομένως συσχετιζόμενη ιδεολογία. Παρά ταύτα δεν δημοσιοποιούνται ακριβή στοιχεία καθώς αυτή η ερευνητική πρακτική δεν ήταν σε γνώση των συνεντευξιζόμενων πελατών.

Γ)Τέλος, σε μία προσπάθεια καταγραφής της κοινής γνώμης, άγνωστοι άνδρες και γυναίκες διαφόρων σεξουαλικών προσανατολισμών, απάντησαν ελευθεροσυνειρμικά στο ερώτημα ‘‘Τι σκέφτονται όταν ακούν τη λέξη πορνεία?’’. Οι απόψεις τους καταγράφηκαν και φιλοξενούνται στο Παράρτημα της εν λόγω διατριβής. .

⁴⁹⁰Οι εν λόγω συνεντεύξεις ήταν άκρως διαφωτιστικές και παρουσίασαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς κάνουν ξεκάθαρο το πόσο διαφορετικά αντιλαμβάνονται την ίδια διαντίδραση (πορνική επαφή) τα δύο κοινωνικά υποκείμενα που αλληλεπιδρούν.

⁴⁹¹Στην παρούσα έκδοση της διατριβής δεν δίδεται σημαντικός κειμενικός χώρος σε αυτή την ‘‘αντιπαράθεση’’ των δύο συμβαλλόμενων στην πορνική συνεύρεση για λόγους οικονομίας χρόνου αλλά και για να περιοριστεί η εστίαση στον πελάτη, ο οποίος αποτελεί τον πρωταγωνιστή της.

⁴⁹²Αν και ιδιαιτέρως φτωχή, έγινε μία απόπειρα να δοθεί έμφαση στη σύγχρονη, ελληνόγλωσση βιβλιογραφία με σκοπό εστίαση στην τρέχουσα, εγχώρια, πορνική πραγματικότητα και στις ιδιαιτερότητες της ανδρικής ταυτότητας και υποκοινοπορίας στην Ελλάδα.

⁴⁹³‘‘Ο Berelson ορίζει την ανάλυση περιεχομένου σαν την τεχνική έρευνας για την αντικειμενική, συστηματική και ποσοτική περιγραφή του φανερού περιεχομένου των επικοινωνιών με σκοπό την

συνεντεύξεων, ντοκιμαντέρ, εκπομπών, επιστημονικών συνεδρίων, νομικού πλαισίου, ημερήσιου και περιοδικού τύπου αλλά και αρκετών δικτυακών τόπων (web content analysis) θα συντελέσει στην αποκάλυψη της κοινωνικής κατασκευής του νοήματος, της ταυτότητας του φύλου (αυτό-αναπαραστάσεων ερμηνευτικών κοινοτήτων (interpretive communities) και του κοινωνικού χώρου (από-κοινωνικοποίηση του χώρου, Desocialisation of Space)⁴⁹⁴.

4.2 Ο σχεδιασμός της έρευνας

Η παρούσα έρευνα στηρίχτηκε σε συνεντεύξεις σε βάθος με τη μορφή ημι-δομημένων συζητήσεων ως επί το πλείστον πυρηνικών αλλά και περιφερειακών πελατών πορνικών υπηρεσιών, η οποία πραγματοποιήθηκε από τον Μάρτιο 2014 μέχρι το Απρίλιο του 2016.

Η πραγματοποίηση των συνεντεύξεων ολοκληρώθηκε σε δύο φάσεις. Η πρώτη περιελάμβανε μία πιλοτική έρευνα (pilot study), ώστε να επισημανθούν τυχόν λάθη ή παραλείψεις και να διορθωθούν ή να προστεθούν ερωτήσεις προκειμένου να βελτιωθεί στο βαθμό που είναι αυτό δυνατόν το έντυπο του ερωτηματολογίου. Επιπλέον, η πιλοτική έρευνα βοήθησε στο να εντοπιστούν και να γίνουν οι πρώτες επαφές με ανθρώπους κλειδιά, σημαντικούς για τη διεξαγωγή της έρευνας. Από την πιλοτική έρευνα προέκυψε η προσθήκη επιπλέον ερωτημάτων και ζητημάτων που δεν είχαν αρχικά περιληφθεί (όπως π.χ. η πορνογραφία).

Η δεύτερη φάση αποτέλεσε την κύρια έρευνα και διεξήχθη από τον Απρίλιο του 2014 μέχρι τον Απρίλιο του 2016. Εκεί χρησιμοποιήθηκαν οι οδηγοί συνεντεύξεων στην τελική, ολοκληρωμένη τους μορφή και πραγματοποιήθηκαν οι συνεντεύξεις σε βάθος. Ο μέσος χρόνος διάρκειας των συνεντεύξεων ήταν περίπου 2 ώρες και 10 λεπτά. Αν και ο αρχικός σχεδιασμός όσον αφορά τη διάρκεια των συνεντεύξεων είχε υπολογιστεί περίπου στη μισή ώρα ώστε να μην ταλαιπωρηθούν/κουραστούν οι ερωτώμενοι, (στόχος όμως ο οποίος επιτεύχθηκε σε μόλις ένα συνεντευξιαζόμενο ο οποίος ήταν ο μόνος αρκετά αποφασισμένος). Οι

ερμηνεία τους ώστε να διευκρινισθεί η διάκριση ανάμεσα στο περιέχον και το περιεχόμενο της επικοινωνίας.

Κωνσταντοπούλου, Χρ. (1998), *Η Προσέγγιση στον κοινωνιολογικό Προβληματισμό*, Εκδοτικός Οίκος αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, σελ.152

⁴⁹⁴ Στην ενότητα Ε όπου φιλοξενούνται τα αποτελέσματα της έρευνας, επανερχόμαστε σε ζητήματα Μεθοδολογίας και συγκεκριμένα γίνεται μία ακριβής περιγραφή των συμμετεχόντων στην έρευνα, καταγραφή των συνθηκών διεξαγωγής των συνεντεύξεων σε βάθος (χρόνος, τόπος, πρωτοβουλία, διάρκεια), ανάλυση των θεματικών ενοτήτων της δεξαμενής ερωτήσεων (δομή ερωτηματολογίου).

περισσότεροι χρειάστηκαν ένα αρκετά μεγάλο εισαγωγικό διάστημα μέχρι να νιώσουν οικεία και να ξεκινήσουν να ανοίγονται. Οι "πορνοποιημένοι" και συνειδητοποιημένοι πελάτες συνήθως χρειάζονται λιγότερο χρόνο ανταπόκρισης, χωρίς πάλι να είναι αυτό απόλυτο. Αρκετοί, αφού αισθανόντουσαν οικεία, επανέρχονταν θέλοντας να μοιραστούν σκέψεις ή συναισθήματα που τους γεννήθηκαν σε δεύτερο χρόνο (είτε τηλεφωνικά, είτε ζητώντας επιπλέον ακρόαση).

Αν και ο προσπελάσιμος αριθμός των πορνοπελατών ήταν απρόσμενα μεγάλος, η διαδικασία προκειμένου να πεισθούν να παραχωρήσουν συνέντευξη και δη σε ερευνήτρια του αντίθετου φύλου ήταν εξαιρετικά επίπονη, χρονοβόρα και με πολλές ανατροπές. Η πλειοψηφία των παντρεμένων πελατών αρνήθηκε να δώσει συνέντευξη, φοβούμενοι ότι διακινδυνεύουν το γάμο τους με μία ενδεχόμενη διάρρηξη υλικού, ενώ μεγάλος αριθμός υποψήφιων προς συνέντευξη πελατών, αρνήθηκε τελικά να συμμετάσχει παρά την αρχική συμφωνία ή ζήτησε να μην δημοσιοποιηθούν τελικά τα λεγόμενά τους και σίγουρα να μην υπάρχουν στοιχεία που τους ταυτοποιούν.

Ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης της συγκεκριμένης διατριβής κινείται ως επί το πλείστον, στην πορνική αγορά της Αθήνας, μία αγορά πλούσια σε επιλογές και υπηρεσίες και παράλληλα μία αγορά με τεράστια γεωγραφική διασπορά σχεδόν στο σύνολο του κορμού της πόλης χωρίς να εξαιρούνται περιοχές της οικονομικής ελίτ (όπως τα βόρεια ή νότια προάστια) όπως συνέβαινε στο παρελθόν. Μικρός αριθμός συνεντευξιαζόμενων πελατών δραστηριοποιείται στην επαρχία ο οποίος όμως, μας ανοίγει ένα παράθυρο στις πρακτικές και ιδιαίτερες στρατηγικές που αναπτύσσονται εκεί, επιτρέποντας συγκρίσεις με νόημα. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα ήταν άνδρες, ετεροφυλόφιλοι, δεσμευμένοι ή μη, ηλικίας από 20 έως 60 ετών (με ηλικία εστίασης τα 30 έτη). Είναι σαφές ότι τα ποιοτικά δεδομένα που συλλέχθηκαν αφορούν τη δεδομένη έρευνα και δεν είναι γενικεύσιμα. Αν και η μέθοδος της χιονοστιβάδας (snowball) που εφαρμόστηκε ήταν πολυεστιακή ώστε να διαφοροποιηθούν κατά το δυνατόν τα ποιοτικά δεδομένα, παρατηρείται μία ηλικιακή συγκέντρωση στο γκρουπ 30-35 (σχεδόν οι μισοί από τους συνεντευξιαζόμενους πελάτες ανήκουν σε αυτό το ηλικιακό γκρουπ), ποικίλου μορφωτικού, κοινωνικού και οικονομικού επιπέδου.

Η προσαρμοστικότητα του ερευνητή στην προσωπικότητα του ερευνώμενου κρίθηκε σημαντική, για αυτό το λόγο χρησιμοποιήθηκαν συμπληρωματικά αρκετές τεχνικές συνέντευξης, ενώ οι ερωτήσεις δεν τέθηκαν πάντα με την ίδια σειρά ή πληρότητα. Για αυτό η συνέντευξη είχε περισσότερο τη μορφή μίας ανοιχτής

συζήτησης που επιτρέπει την ελεύθερη έκφραση και την ανάπτυξη οικειότητας με το συνεντευκτή, γεγονός όμως που δημιούργησε δυσκολία στην επεξεργασία και κατηγοριοποίηση των δεδομένων. Λόγω της ιδιαιτερότητας του θέματος και με απόλυτο σεβασμό στους ερευνώμενους έγινε μία περιορισμένη έκθεση προσωπικών δεδομένων. Ενώ σημαντική κρίθηκε η άμεση ανταπόκριση στον χρόνο και τον τόπο συνέντευξης που υποδεικνύει κάθε φορά ο πελάτης. Τέλος, ήταν δύσκολο να κρατηθεί μία πολύ αυστηρή δομή και συγκεκριμένη ροή κατά τη συνέντευξη.

Παράλληλα, διενεργήθηκε μία ευρεία επιτόπια έρευνα σε χώρους παροχής πορνικών υπηρεσιών αλλά και σημαντική διαδικτυακή έρευνα (π.χ. μελέτη της αλληλεπίδρασης με εκδιδόμενα πρόσωπα σε κοινωνικά δίκτυα ή των συνομιλιών και των ενδιαφερόντων πελατών στο site bourdela.com) με στόχο να μπούμε στα παπούτσια του πελάτη, να έρθουμε αντιμέτωποι με τις συνθήκες στους οίκους ανοχής, τις συναλλαγές, τις αλληλεπιδράσεις με τα πρόσωπα της αγοράς, τις δυσκολίες, να μιλήσουμε με τους ανθρώπους που συναλλάσσεται, να οσμιστούμε τις μυρωδιές, να αισθανθούμε την ατμόσφαιρα. Ενώ μέσω της διαδικτυακής έρευνας, ήρθαμε αντιμέτωποι με τις προκλήσεις και το διαφημιστικό υλικό με το οποίο έρχεται αντιμέτωπος ο πελάτης (π.χ. για το διάστημα της έρευνας το facebook μας πρότεινε πιθανούς κοινούς φίλους εκδιδόμενα πρόσωπα ή pop ups με αντίστοιχο διαφημιστικό υλικό). Η επιτόπια έρευνα συνέβαλε επιπλέον στο να βλέπουμε με άλλο μάτι ακόμη και τους δρόμους ή τις πιάτσες και να εντοπίζουμε οίκους ανοχής ή εκδιδόμενα πρόσωπα στο δρόμο πιο άμεσα. Αποκτήσαμε με λίγα λόγια τα μάτια του πελάτη.

4.3 Τα εξειδικευμένα Ερευνητικά Ερωτήματα

Τα εξειδικευμένα ερευνητικά ερωτήματα που απαντώνται στο αμιγώς ερευνητικό μέρος της διατριβής και το οποίο βασίζεται σε συνεντεύξεις σε βάθος σε πελάτες πορνικών υπηρεσιών, δομούνται ως εξής:

Τα αρχικά ερωτήματα στόχο έχουν να αντλήσουν στοιχεία για τον ερευνώμενο. Το κεντρικό ερώτημα σε αυτή την ενότητα ερωτημάτων είναι: ποιο είναι το κοινωνικοπολιτικοοικονομικό προφίλ του ερωτώμενου; Έτσι, ο συνεντευξιαζόμενος ερωτάται: -Ποια είναι η ηλικία σου; -Ποια είναι η εθνικότητα σου; -Ποιο είναι το φύλο σου; -Ποιο είναι το επάγγελμά σου; -Ποια είναι η εκπαίδευσή σου; -Ποια είναι η θρησκεία σου; -Ποια είναι η οικογενειακή σου κατάσταση; -Έχεις παιδιά; -Έχεις ερωτικό ή σεξουαλικό παρτενέρ; -Ποιο είναι το

καθεστώς της οικογένειας προέλευσης (π.χ. χωρισμένοι γονείς); -Που εντάσσεται πολιτικά; -Ποιος είναι ο τρόπος διασκέδασής σου; -Ποιες είναι οι πολιτιστικές σου αναζητήσεις; Επισημαίνεται ότι αυτά τα ερωτήματα δεν απαντήθηκαν από το σύνολο των ερευνώμενων, καθώς η συνέντευξη διεξήχθη σε επίπεδο χαλαρής συζήτησης και δεδομένου ότι ο πελάτης δεν θέλει να αποκαλύπτει στοιχεία της ταυτότητάς του.

Στα εξειδικευμένα ερευνητικά ερωτήματα ανήκουν και εκείνα που στόχο είχαν να φωτίσουν το “πορνικό”/αγοραστικό προφίλ του ερευνώμενου. Πιο συγκεκριμένα ο συνεντευξιαζόμενος ερωτάται: -Πότε ήταν η πρώτη επίσκεψη σε οίκο ανοχής; -Ποια ήταν η αφορμή ή ο λόγος για αυτή την επίσκεψη; -Πόσο συχνά γίνεται χρήση των υπηρεσιών; -Πόσα χρήματα δαπανάς ανά επίσκεψη; -Τι ποσό έχεις δαπανήσει συνολικά; - Επισκέπτεσαι το ίδιο εκδιδόμενο πρόσωπο; -Με βάση ποια χαρακτηριστικά του εκδιδόμενου προσώπου γίνεται η επιλογή; -Ποιο είδος πορνικών υπηρεσιών επιλέγεις; -Γίνεται χρήση προφυλάξεων κατά την πορνική επαφή; -Πως γίνεται η αναζήτηση των υπηρεσιών; -Επηρεάζει η διαφήμιση την τελική επιλογή; Όλα τα παραπάνω ερωτήματα απαντούν στο κεντρικό αυτής της θεματικής ενότητας ερωτημάτων που είναι: ποιο είναι το αγοραστικό/ “πορνικό” προφίλ του ερευνώμενου.

Τα υπόλοιπα εξειδικευμένα ερευνητικά ερωτήματα δομήθηκαν σε τέσσερις κεντρικούς θεματικούς άξονες. Στον πρώτο θεματικό άξονα ερευνάται η σχέση του πελάτη με το σεξ εν γένει, με σκοπό να διερευνηθεί το γιατί μέρος της ανάγκης για σεξουαλική συνεύρεση ή το σύνολο αυτής, καλύπτεται από πορνικές υπηρεσίες. Πιο συγκεκριμένα ερωτάται: -Πόσο σημαντικό θεωρείς το σεξ στη ζωή σου; -Κάνεις διαχωρισμό έρωτα και σεξ; -Τι επιδιώκεις από μία ερωτική εμπειρία; -Ποια χαρακτηριστικά στοιχειοθετούν μία ικανοποιητική ερωτική συνεύρεση; -Ήταν θετική η πρώτη ερωτική εμπειρία; -Πως θα χαρακτήριζες τη σεξουαλική σου ζωή; - Παρακολουθείς πορνογραφικό υλικό; -Ποια ήταν η σεξουαλική σου διαπαιδαγώγηση; -Χρησιμοποιείς εφαρμογές ανεύρεσης σεξουαλικού παρτενέρ; Το κεντρικό ερώτημα σε αυτή την θεματική ενότητα ερωτημάτων είναι: Ποια είναι η σχέση σου με το σεξ;

Στο δεύτερο θεματικό άξονα ερευνάται η σχέση του πελάτη με το εκδιδόμενο πρόσωπο και το τι λαμβάνει από αυτή τη σχέση πέραν του προφανούς, που οδηγεί στην αγορά υπηρεσιών σεξ και ενδεχομένως δεν μπορεί να καλυφθεί από μια σεξουαλική επαφή με ελεύθερη συναίνεση. Στα ερωτήματα αυτά περιλαμβάνονται: - Τι αναζητάς κατά την πορνική επαφή; -Πως πιστεύεις ότι σε αντιμετωπίζει το εκδιδόμενο πρόσωπο; -Θεωρείς ότι το εκδιδόμενο πρόσωπο απολαμβάνει την

πορνική συνεύρεση; -Θεωρείς ότι το εκδιδόμενο πρόσωπο επιλέγει την πορνεία; - Θεωρείς ότι το εκδιδόμενο πρόσωπο μπορεί να είναι θύμα εξαναγκασμού; - Διαφοροποιείται η σεξουαλική σου συμπεριφορά κατά την πορνική επαφή σε σχέση με τη σεξουαλική συνεύρεση; -Τι διαφοροποιεί η διαδικασία της οικονομικής συναλλαγής κατά την πορνική επαφή; -Πως αντιλαμβάνεσαι την έλλειψη συναισθηματικής εμπλοκής κατά την πορνική επαφή; -Πως κατορθώνεις να είσαι “λειτουργικός” κατά την πορνική επαφή; -Απολαμβάνεις περισσότερο την επαφή με ένα εκδιδόμενο πρόσωπο σε σχέση με μία σεξουαλική παρτενέρ; Θεωρείς το εκδιδόμενο πρόσωπο ηθικό ή μη; -Ποια είναι η γνώμη σου για το φαινόμενο της πορνείας;

Στον τρίτο θεματικό άξονα ερευνάται η σχέση του πελάτη με το άλλο φύλο και το εάν κρίνεται αυτή η σχέση ανεπαρκής από τον ίδιο. Στόχος αυτής της θεματικής ενότητας είναι να μελετήσει τη σχέση του πελάτη με το άλλο φύλο και να επισημανθεί το τι δεν καλύπτεται από αυτή τη σχέση που χρήζει κατά τον ίδιο, χρήσης πορνικών υπηρεσιών. Σε αυτή τη θεματική ενότητα ανήκουν τα εξής εξειδικευμένα ερευνητικά ερωτήματα: -Τα δύο φύλα έχουν τις ίδιες σεξουαλικές ανάγκες; -Θεωρείς τις γυναίκες συντηρητικές; Θεωρείς τις γυναίκες πολυγαμικές; - Γιατί δεν υπάρχουν οίκοι ανοχής για γυναίκες; -Θεωρείς υψηλά τα αισθητικά σου στάνταρ για την επιλογή σεξουαλικής παρτενέρ; -Πόσο εύκολη είναι η σύναψη διαπροσωπικών σχέσεων για σένα; -Ποια είναι η θέση σου για το θεσμό του γάμου; - Επισκέπτεσαι οίκους ανοχής ενώ βρίσκεσαι σε συντροφική σχέση, -Ποια είναι η ιδανική γυναίκα για εσένα;

Στον τέταρτο θεματικό άξονα, διερευνάται η σχέση του ίδιου με τον εαυτό του (ως εραστή, ως πολίτη, ως ανθρώπου), αλλά και την επιλογή του. Στόχος αυτής της ενότητας είναι να στρέψει ο ερευνώμενος το φακό πάνω του, να κάνει μία αυτοκριτική και να δει κατά πόσο αυτή συνάδει με την πορνική του επιλογή. Έτσι, τα εξειδικευμένα ερευνητικά ερωτήματα αυτής της κατηγορίας αφορούν: -Αισθάνεσαι επιτυχημένος σεξουαλικά; -Αισθάνεσαι σεξουαλικός κυνηγός; -Θεωρείς ότι έχεις επιτυχίες στο άλλο φύλο; -Θεωρείς ότι είσαι απελευθερωμένος; -Τι θα έλεγες σε κάποιον που δεν έχει επισκεφτεί οίκο ανοχής; -Νιώθεις ότι η πορνική επιλογή είναι κοινωνικά κατακριτέα; -Έχεις πρόβλημα να μοιραστείς το γεγονός ότι είσαι πελάτης; -Θεωρείς την πορνική επαφή ως απιστία προς τη σεξουαλική /ερωτική σου παρτενέρ; -Θεωρείς ότι ο πελάτης έχει ηθική; -Ποια η γνώμη σου σε μία ενδεχόμενη ποινικοποίηση του πελάτη; -Γνωρίζεις τι είναι trafficking; -Κάνεις χρήση παράνομων

μορφών πορνείας; -Σκέφτεσαι το ενδεχόμενο το εκδιδόμενο πρόσωπο να είναι θύμα βίας ή ανήλικο;

Όλα τα εξειδικευμένα ερευνητικά ερωτήματα περιστρέφονται γύρω από το κεντρικό ερώτημα του για ποιους λόγους ένας άνδρας αγοράζει πορνικές υπηρεσίες, το οποίο τίθεται ευθέως στον ερευνώμενο.

4.4 Οι δυσκολίες της έρευνας

Η ετερογένεια και βαθιά ανομοιογένεια του προς εξέταση πληθυσμού περιλαμβάνεται ανάμεσα στις βασικές δυσκολίες της έρευνας⁴⁹⁵. Για αυτό η ευελιξία και η ουσιαστική διάθεση για επικοινωνία (ο ερευνητής οφείλει να είναι ενεργητικός ακροατής χωρίς ταυτόχρονα να αγνοεί τον οδηγό ερωτήσεων)⁴⁹⁶ κρίθηκαν καθοριστικής σημασίας. Ο μέσος χρόνος διάρκειας των συνεντεύξεων ήταν περίπου δύο ώρες και δέκα λεπτά (πολύ μεγαλύτερος από τον αρχικό σχεδιασμό και οφείλεται κυρίως στον ελευθεροσυνειρμικό χαρακτήρα των συζητήσεων) με τους

⁴⁹⁵Θα έπρεπε σε ένα σύντομο χρονικό διάστημα να αναπτυχθούν κώδικες επικοινωνίας και κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης με άτομα αναπάντεχα ετερογενή μεταξύ τους για ένα δύσκολα διαχειρίσιμο, μη ανακοινώσιμο θέμα. Τι κοινό μπορεί να έχει ο "μπαχαλάκις" των Εξαρχείων με ένα μασόνο διδάκτορα, ένας άθεος με ένα θρησκόληπτο, ένας οικογενειάρχης με ένα γεροντοπαλικάρο, ένας 20χρονος νέος της μεταϊντερνετικής γενιάς με έναν 60χρονο λόγιο ή ένας αθεράπευτα ρομαντικός με έναν κυνικό σεξιστή; Μπορεί όλους να τους ενώνει η πορνική επιλογή, αλλά ο καθένας βρίσκεται εκεί για διαφορετικούς λόγους και ίσως υπό ένα άλλο πρίσμα οπτικής. Τα μεθοδολογικά εργαλεία αλλά και τρικ (όπως η θέση του συνεντευκτή σε σχέση με τον συνεντευξιαζόμενο ή αποφυγή της οπτικής επαφής ή χρήση κοινού λεξιλογίου κ.τ.λ.) που προτείνονται από τη διεθνή και εγχώρια βιβλιογραφία, χρησιμοποιήθηκαν περιστασιακά, ενώ άλλες φορές κρίθηκαν ακατάλληλα. Οι συνεντευξιαζόμενοι είχαν ένα μαγικό τρόπο να ξαφνιάζουν, σχεδόν να αιφνιδιάζουν τον συνεντευτή. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι εκείνο του ώριμου, μορφωμένου κυρίου που εκνευρίζεται με τη χρήση εξευγενισμένων, ουδέτερων όρων από τον ερευνητή και αντιθέτως του "λαϊκού", αμόρφωτου εργάτη που συχνά κατά την αφήγησή του, ζητάει συγγνώμη για τη χρήση, κατά τον ίδιο, μη πρεπουσών όρων, ενώ καταβάλει προσπάθεια για να μιλήσει λόγια. Ή η ευαίσθητη και ρομαντική εκδοχή για τη σεξουαλική πράξη εν γένει πυρηνικού πελάτη που είχε γνωρίσει αποκλειστικά και μόνο την πορνική επαφή, σε αντίθεση ίσως με εκείνη του καλλιτέχνη ή του θρησκευόμενου οικογενειάρχη.

⁴⁹⁶Όπως χαρακτηριστικά λέει ο Τσιώλης Γ. είναι σημαντική μια "συγκρατημένη και παράλληλα ενεργητική ακρόαση".

Τσιώλης, Γ.(2014) Μέθοδοι και τεχνικές στην Ποιοτική κοινωνική έρευνα, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, σελ.264

[Καθοριστικής σημασίας ήταν και η άμεση διαθεσιμότητα του ερευνητή (εδώ και τώρα) σε μία έρευνα όπου ο συνεντευξιαζόμενος μπορεί να αλλάξει πολύ γρήγορα γνώμη για το αν θα δώσει τελικά συνέντευξη για ένα θέμα που μάλλον δεν του είναι ευχάριστο προς συζήτηση. Η επιλογή του τόπου, του τρόπου και του χρόνου της συνέντευξης από τον συνεντευξιαζόμενο, του δίνει ταυτόχρονα ένα αίσθημα ελέγχου και δύναμης σε σχέση με τον συνεντευκτή και εξισορροπεί τη μεταξύ τους ισοδυναμία. Δεν έλειψαν βέβαια και οι αμήχανες στιγμές όπως το να ζητηθεί από την ερευνήτρια η συνάντηση να γίνει σε σπίτι ή σε δωμάτιο ξενοδοχείου, να παραστεί γυμνή με κόκκινες γόβες κ.α. απαιτήσεις οι οποίες ουδέποτε υλοποιήθηκαν και συνεντεύξεις οι οποίες εκ των πραγμάτων δεν πραγματοποιήθηκαν ποτέ].

συνεντευξιαζόμενους, παρά ταύτα παρατηρήθηκε το φαινόμενο να επανέρχονται συχνά μετά την ολοκλήρωση της συνέντευξης για να καταθέσουν σκέψεις ή συναισθήματα, να προτείνουν αναγνώσματα και ταινίες σχετικές με το θέμα ή να εκδηλώσουν ενδιαφέρον για τη γνωστοποίηση των τελικών ερευνητικών αποτελεσμάτων.

Μία άλλη σημαντική δυσκολία που δεν είχε ληφθεί υπόψη κατά την έναρξη της έρευνας, αλλά έγινε αρκετά αισθητή κατά τη διάρκεια της, ήταν το γεγονός ότι η ερευνητική διαδικασία διεξήχθη από γυναίκα ερευνήτρια. Το φύλο του ερευνητή ήταν παρόν και γεννούσε δυσκολίες σε όλα τα στάδια της έρευνας. Πρώτον και κυριότερον, γιατί το αντικείμενο της διατριβής (πορνική επιλογή) δεν αποτελεί ζήτημα που ο ερευνώμενος μοιράζεται με εκπροσώπους του γυναικείου φύλου. Αυτό άλλωστε αποτέλεσε μία πάγια θέση όλων των συνεντευξιαζόμενων ανδρών, στο σύνολό τους. Για την πλειοψηφία των περιπτώσεων (47/50) η ερευνήτρια ήταν η πρώτη γυναίκα (συμπεριλαμβανομένης μητέρας και αδερφής) με την οποία μοιράζονταν την πορνική επιλογή. Εγείρονται υποψίες ότι ενδεχομένως τα αποτελέσματα της διατριβής να διέφεραν σημαντικά αν η έρευνα πραγματοποιούταν από άντρα ερευνητή. Εικάζεται ότι τουλάχιστον η διαδικασία εύρεσης ενδιαφερόμενων για συνέντευξη θα ήταν ευκολότερη, αφού η πορνική επιλογή αποτελεί ανδρική και μόνο συζήτηση. Κατά τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων, σε ορισμένες περιπτώσεις παρατηρήθηκε μία τάση για προβολή του εαυτού στο αντίθετο φύλο ως καλού εραστή (γεγονός που μπορεί να ερχόταν σε αντίφαση με τα λεγόμενα της λοιπής συνέντευξης) ή αντίστροφα μία μεγαλύτερη ευκολία να μιλήσουν για ευαισθησίες ή για θέματα που δύσκολα θα μοιράζονταν με ομόφυλους, όπως π.χ. ομοφυλοφιλικές εμπειρίες. Σημειώθηκαν επίσης αρκετά περιστατικά (43/50) όπου οι συνεντευξιαζόμενοι είχαν διάθεση να απευθύνουν κομπλιμέντα, φλερτ ή προσωπικά ερωτήματα στην ερευνήτρια. Η διαχωριστική γραμμή μεταξύ των δύο ιδιοτήτων του ερευνητή ήταν μάλλον δυσδιάκριτη για τον ερευνώμενο καθώς το θέμα συζήτησης άπτονταν της ιδιωτικής του ζωής.

Όσον αφορά τη διεξαγωγή της επιτόπιας έρευνας, συχνά η ερευνήτρια έμπαινε στη θέση του εκδιδόμενου πρόσωπου χωρίς να υπάρχει αρχική πρόθεση ή σχεδιασμός, καθώς τόσο οι πελάτες, όσο και οι παρόντες στο πεδίο της έρευνας ήταν δύσκολο να διακρίνουν (ή να φανταστούν) το αν επρόκειτο για ερευνήτρια, επιτρέποντας μία άλλου είδους αλληλεπίδραση/διαντίδραση με τους ίδιους τους

πελάτες⁴⁹⁷, με τους κατοίκους της περιοχής ή τους περαστικούς⁴⁹⁸ αλλά και με τους εργαζόμενους στο χώρο.⁴⁹⁹ Η επίσκεψη σε πεδίο έρευνας που διακρίνεται από παράνομη δραστηριότητα και εγκληματικά στοιχεία (μπράβοι, οπλοφορία, ναρκωτικά, συνεχής βιντεοσκόπηση της περιοχής κ.α.) δημιούργησε συχνά απρόοπτα όπως π.χ. η επίσκεψη της ελληνικής αστυνομίας σε οίκο ανοχής, ενώ η ερευνήτρια βρισκόταν ήδη μέσα και συνομιλούσε με το “υπηρετικό προσωπικό”.

Συνάμα, μία ακόμη δυσκολία ήταν η διασφάλιση με κάθε πρόσφορο μέσο ότι ο συνεντευξιαζόμενος φέρει όντως την υπό εξέταση ιδιότητα (δλδ του πελάτη πορνικών υπηρεσιών) και δεν συναινεί σε μία συνάντηση με άλλη πρόθεση, (π.χ. συνεντευξιαζόμενος που πλησίασε τον ερευνητή μέσα από κοινωνικό δίκτυο, η ιδιότητα του ως πελάτη ουδέποτε επιβεβαιώθηκε παρά τις σχετικές αναρτήσεις του στο δίκτυο). Για αυτό το λόγο επιλέχθηκε η μέθοδος της χιονοστιβάδας (snowball) όπως προαναφέραμε, η οποία ενδείκνυται σε δύσκολα προσβάσιμα κοινά, ενώ παράλληλα η ταυτοποίηση της πορνικής ιδιότητας του ενός, διασφάλιζε την πορνική ταυτότητα του επόμενου υποψήφιου συνεντευξιαζόμενου πελάτη⁵⁰⁰.

Τέλος, η διαχείριση της επικοινωνίας/ σχέσης με το συνεντευξιαζόμενο μετά την ολοκλήρωση της συνέντευξης παρουσίασε επίσης ορισμένες δυσκολίες π.χ. ορισμένοι πελάτες επιθυμούσαν να διατηρήσουν μια φιλική σχέση με τον συνεντευκτή, σε πολλές περιπτώσεις τον προσέθεσαν ως “φίλο” σε κοινωνικό δίκτυο⁵⁰¹, πελάτες ταξίδεψαν από επαρχία για να γνωρίσουν από κοντά το συνεντευκτή, άλλοι του πρότειναν εργασία στις επιχειρήσεις τους ή ταξίδι ή έξοδο, με

⁴⁹⁷ «Φτουου, σχόλασες...;», «Ρωσιδάκι είσαι;», «Πόσα παίρνεις;» «Τι κάνεις μετά;», «Εδώ δουλεύεις;», «Τι κάνεις εδώ;»: Στοιχεία από επιτόπια έρευνα

⁴⁹⁸ Συχνά επικριτικά σχόλια ή βλέμματα ή αντιθέτως διάθεση για φλερτ.

⁴⁹⁹ Μοίρασμα συναισθημάτων, κοινή σωματική/βιολογική ταυτότητα και αίσθημα οικειότητας με τις γυναίκες εκδιδόμενες (συχνά συζητήσεις για γυναικεία θέματα όπως κοιλικός πόνος, μητρότητα, κυτταρίτιδα, οίδημα λόγω των υψηλών υποδημάτων, σεξουαλικές εμπειρίες κ.α.), τακτικές προτάσεις για εργασία από ταβατζίδες, τσατσάδες και καταστηματάρχες κονσομασιόν, δύσκολη είσοδος στο πεδίο της έρευνας καθώς είναι ένας χώρος μόνο για αρσενικά (συχνά ένιωθες όλα τα μάτια καρφωμένα πάνω σου). Αντίθετα, ορισμένες φορές παρατηρήθηκε αμηχανία ή και ντροπή από πλευράς εκδιδόμενων γυναικών (π.χ. η περίπτωση εκδιδόμενης γυναίκας που κρύφτηκε πίσω από κουρτίνα για να κρύψει το γυμνό της σώμα)

⁵⁰⁰ Το μειονέκτημα αυτής της μεθόδου είναι ότι μπορεί να καταλήξουμε σε ένα ομοιογενή υπό μελέτη πληθυσμό (στην προκειμένη περίπτωση άνδρες κοντά στα 30 έτη, μορφωμένοι και δεσμευμένοι) για αυτό και στην πορεία της έρευνας διαφοροποιήθηκε η μέθοδος με τη χρήση πολυεστιακού snowball.

⁵⁰¹ Η παράλληλη παρακολούθηση του ερευνητικού αντικειμένου στα κοινωνικά δίκτυα θα αποτελέσει ένα νέο ερευνητικό εργαλείο στα χέρια του μελλοντικού κοινωνιολόγου (digital humanities, NLP) με τους περιορισμούς και τα μειονεκτήματα που μπορεί να φέρει αλλά και τα αμέτρητα πλεονεκτήματα όπως η αβίαστη έκθεση απόψεων ή συναισθημάτων με την παράλληλη έκθεση συγκεκριμένου δημογραφικού προφίλ. (31/50 θέλησαν να γίνουν διαδικτυακοί μας “φίλοι” επιτρέποντας την μετέπειτα παρακολούθηση της δημόσιας εικόνας τους διαδικτυακά. Από αυτούς μόλις 3 είχαν αναρτήσεις σεξουαλικού ή σεξιστικού περιεχομένου)

πιο ακραία την περίπτωση που συνεντευξιαζόμενος ζήτησε από τον συνεντευκτή να τον πληρώνει για τον ακούει εν είδει ψυχολόγου].

Οι λέξεις του πελάτη:

Το λεξιλόγιο του πελάτη δεν είναι απαραίτητα κοινό μεταξύ των συνεντευξιαζόμενων. Σε πολλές περιπτώσεις σχετίζεται με το βαθμό πορνοποίησής του, την εξοικείωσή του με την ιδιότητα του πορνικού πελάτη, αλλά και με την άνεση να κοινοποιεί την πορνική του ταυτότητα («coming out»). Έτσι, παρατηρείται το φαινόμενο πελάτες να είναι εξαιρετικά προσεκτικοί⁵⁰² με το λεξιλόγιο το οποίο χρησιμοποιούν κατά την συνέντευξη είτε επειδή συνομιλούσαν με γυναίκα, είτε δευτερευόντως επειδή ήθελαν να επιδείξουν έναν λόγιο χαρακτήρα (κυρίως πελάτες χαμηλού μορφωτικού επιπέδου). Η συγκεκριμένη κατηγορία συνεντευξιαζόμενων δεν μιλάει αυθόρμητα, σίγουρα, όχι όπως θα μιλούσε σε έναν ομόφυλο και χρησιμοποιεί ένα επιτηδευμένο λεξιλόγιο, ενώ, αποφεύγει σεξιστικές αναφορές ή αστεία. Τα εμπόδια στην αβίαστη εκφορά λόγου είναι τουλάχιστον δύο, αφενός συνομιλία με εκπρόσωπο του “αντίθετου φύλου”, αφετέρου με ερευνήτρια. Από την άλλη, συναντήσαμε πελάτες οι οποίοι ένιωθαν άνετα με αυτό που είναι και είχαν έρθει αποφασισμένοι να μιλήσουν χωρίς περιστροφές⁵⁰³, καταδικάζοντας το δήθεν και την “υποκριτική, συντηρητική κοινωνία μας” (σε αυτή την κατηγορία ανήκουν συνήθως οι λεγόμενοι “μάγκες” ή πελάτες υψηλού μορφωτικού επιπέδου ή βαθιά πορνοποιημένοι πελάτες). Επίσης, έχει παρατηρηθεί συνεντευξιαζόμενος πελάτης να ξεκινάει πολύ συντηρητικά/συγκρατημένα τη συζήτηση και μετά να παίρνει θάρρος, να χαλαρώνει, να αρχίζει να εμπιστεύεται τον ερευνητή και να μιλάει πιο αυθόρμητα.

⁵⁰²Π.χ. για την λέξη οίκος ανοχής: «πάω σε τέτοιους χώρους πολύ συχνά», «να στο πω μπουρδέλα; Μπουρδέλα», «Σε μπουρδέλο είχα πάει –συγγνώμη για την έκφραση- σε ηλικία...», «“Φιλικά” ας το σπίτια», «την πρώτη φορά που πήγα σε τέτοιο», «Γιατί και κει που λέω εγώ τώρα-δε θέλω να πω τη λέξη- οίκος ανοχής τέλος πάντων. Μη φωνάζω κιόλας. Αυτά ξέρεις που είναι...», «Να μην υπήρχαν αυτά τα ψευτοτέτοια -δε μπορώ να φωνάξω- έπρεπε να πάμε παραλία μου φαίνεται» Άλλα παραδείγματα: «αγοραίος έρωτας» «με εκδιδόμενο πρόσωπο; Με πόρνη». «Παρόλο που είναι μου.. – συγγνώμη για την έκφραση- μουνάρα», «Κοιτάω που θα “συνουσιαστώ” περισσότερες φορές»

⁵⁰³«-Κάνετε χρήση σεξουαλικών υπηρεσιών; -Πω, πωωω μου ανάβουν τα λαμπάκια με αυτές τις μαλακίες...(ο Σ.Π. εκνευρίζεται με την χρήση του όρου). Παρακολουθούσα ένα ντοκιμαντέρ αμερικανικό που έλεγε πως να οδηγείς ένα αυτοκίνητο γρήγορα. Και έλεγε ότι αν πατήσεις με αυτόν τον τρόπο το φρένο θα «capitalize», θα κεφαλαιοποιήσεις το κέρδος της απόδοσης των φρένων. Αυτό έχουμε αρχίσει εδώ και μερικά χρόνια και το χρησιμοποιούμε κατά κόρον στην Ελλάδα. Είναι άθλια λέξη! ...και χρησιμοποιούμε σε άλλου είδους συμπεριφορές, έναν όρο οικονομίστικο. Δεν είναι επιστημονικότητα να κάνεις ουδέτερο ένα πράγμα...όπως μου είπες τώρα εσύ “ο χρήστης σεξουαλικών υπηρεσιών”», «Δεν είπα τα οπίσθια. Είπα ο κώλος»

Αλληλεπίδραση με την ερευνήτρια:

Σε αυτή την μικρή υποενοότητα καταγράφηκαν στιγμιότυπα από την αλληλεπίδραση του συνεντευξιαζόμενου πελάτη με την ερευνήτρια και ίσως μία μοναδική στιγμή για τον άνδρα/πελάτη, η παραδοχή της πορνικής του επιλογής σε εκπρόσωπο του αντίθετου φύλου. Για την πλειοψηφία των συνεντευξιαζόμενων (47/50) η ερευνήτρια ήταν η πρώτη γυναίκα που μάθαινε την πορνική τους δραστηριότητα: «Είσαι η πρώτη γυναίκα που το λέω», «Σε σένα τα λέω αυτά, δεν τα λέω παντού», «Τώρα, τι να σου πω; Είσαι και η πρώτη γυναίκα που το συζητάω», «Εγώ, ας πούμε, σου είπα ένα πράγμα που σε μία γυναίκα σαν και εσένα μπορεί να μην το έλεγε άλλος άντρας. Με το που θα σε έβλεπα μπορεί να σε έβλεπα αλλιώς - όχι εγώ, ένας άλλος- εγώ σου είπα ανοιχτά, αυτό και αυτό και αυτό ...».

Καταγράφηκαν επίσης, στιγμές αμηχανίας από μικρή ομάδα συνεντευξιαζόμενων, τουλάχιστον στην αρχή της συζήτησης, κυρίως για να περιγράψουν ή να εκμυστηρευτούν ζητήματα άκρως προσωπικά και αμιγώς ανδρικής φύσης: «Αισθάνομαι αμήχανα. Δεν έχω κάνει τέτοιες συζητήσεις, τόσο...», «Βανδαλιστικό, στην αγγλική ορολογία είναι BDSM. Δε μπορώ να σου δείξω τώρα φωτογραφίες να δεις γιατί θα νιώσω άσχημα. Έχω κάτι κολληματάκια. Να σου δείξω, θες;», «Δε μου βγαίνει να σου πω κιόλας», «Δεν ξέρω πως τα ακούς τώρα, τι περίμενες να ακούσεις και τι ακούς... Δε ξέρω τι θες να ακούσεις»

Την ίδια στιγμή μία άλλη ομάδα συνεντευξιαζόμενων ένιωθε να εκπλήσσεται διαπιστώνοντας ότι υπάρχει κοινός τόπος συζήτησης με μία εκπρόσωπο του αντίθετου φύλου για ζήτημα άκρως ανδρικό: «Πολύ ενημερωμένη σε βλέπω», «Εσύ είσαι cool δηλαδή ή απλά με ρωτάς;».

Υπάρχει σαφώς μία επιμέλεια στο λόγο του συνεντευξιαζόμενου πελάτη όπως επισημάναμε ήδη, κυρίως στην εκφορά σχολίων σεξιστικού περιεχομένου: «Λοιπόν, τώρα μην το πάρεις προσωπικά επειδή είσαι γυναίκα, το λέω σαν αστείο, είναι σεξιστικό, αλλά έχει πλάκα ας πούμε, δηλαδή στη Κούβα ισχύει αυτό που λέει ότι: «Όλες οι γυναίκες είναι πουτάνες», «Να σου πω και μία ιστορία, έτσι να χαλαρώσουμε...».

Ενδιαφέροντα ήταν τα σχόλια του συνεντευξιαζόμενου πελάτη που αφορούν το θέμα της διατριβής και το γεγονός ότι αυτή εκπονείται από γυναίκα ερευνήτρια: «Εσύ τώρα θα έχεις αυτό το θέμα, δεν μπορείς να αλλάξεις;», «Εσένα πως σου ήρθε να ασχοληθείς τώρα με αυτό;», «Περίεργη δουλειά διάλεξες. Βασικά δεν έχεις κολλήματα για να διαλέξεις αυτή τη δουλειά. Εγώ πάντως, δεν θα μπορούσα να κάνω

τη δουλειά που κάνεις εσύ, ειδικά αν ήμουν κοπέλα», «Πας μόνη σου σε στριπτιζάδικα; Σημαίνει ότι έχεις ξεφύγει από τα κολλήματα». Άλλοι προτείνουν θέματα εν δυνάμει διατριβών που επίσης θα τους ενδιέφεραν να συμμετάσχουν: «Ωραίο θέμα, αν και νομίζω πιο ωραίο και πρωτότυπο θέμα θα ήταν να ασχοληθείς με το swinging», «Όταν κάνετε εργασία για κέρατο ή για φετίχ, ξανάπες μου. Έχω πολλά να πω». Από την άλλη, μία μικρή μερίδα λειτούργησε κριτικά ως προς το θέμα της διατριβής: «Έρευνα κάνετε, ε; Έχω πραγματικά περιέργεια να δω τι ψάχνετε. Μου λέει ο (πρόσωπο κλειδί), "επιστήμονας είναι η κοπέλα" και του λέω "επιστήμονας και ασχολείται με τα μπουρδέλα;", "ε, μου λέει έρευνα κάνουν από το πανεπιστήμιο". Σήμερα είναι η μέρα μου τελικά. Συνεντεύξεις δίνω, στη Βουλή θα πάω. Μα ποιος είμαι επιτέλους;», «Και το λέω στην (πρόσωπο κλειδί) ότι "με αυτές τις μαλακίες μόνο το Πάντειο ασχολείται" και μου λέει "όχι ρε συ, η κοπέλα είναι οικονομολόγος" και λέω "εντάξει"» αναφέρει συνεντευξιαζόμενος στην αρχή της συζήτησης, ο οποίος μετά το πέρας της συνέντευξης επανήλθε τηλεφωνικά για να καταθέσει επιπλέον συναισθήματα, σκέψεις και βιώματα σχετικά με το θέμα, ενώ μας βοήθησε ιδιαιτέρως προτείνοντάς έναν "συμπελάτη" ως νέο συνεντευξιαζόμενο.

Αρκετοί δείχνουν μεγάλο ενδιαφέρον για το θέμα της διατριβής και θέλουν να βοηθήσουν την ερευνήτρια παραθέτοντας δικές τους προτάσεις για την ομαλότερη διεξαγωγή της: «Είναι δύσκολο και να τις αφήσουν να μιλήσουν. Ξέρεις ποια θα ήταν η επόμενη πρόταση, αν θα ρώταγες γυναίκα, να έπαιρνες και εμένα να την ρώταγα και εγώ μερικά πράγματα», «Μόνη σου, δεν μπορείς να πας, όχι. Δε θα σε δεχτούνε. Μόλις σε δούνε στο σαλόνι θα σε διώξουνε. Εγώ δεν θα είχα πρόβλημα να πάμε σε μία κοπέλα, θα το έχουμε πει βέβαια, εσύ θα βλέπεις μόνο, θα κάθεται μέσα στο δωμάτιο, στην πολυθρόνα σου, θα πεις το ποτό σου, σαν να βλέπεις ένα show, μόνο που θα είμαι εγώ και μία κοπέλα πληρωμένη. Αλλά αυτό έχει έξτρα χρέωση, αλλά γίνεται. Εσένα θα σε ενδιέφερε;», «Αλλά θέλω να πω ότι υπάρχει και αυτό. Άμα εγώ δεν μπορώ να σε πληροφορήσω ιδιαίτερα για το θέμα –στο λέω σαν πληροφοριακό στοιχείο – να κάνεις μία περαιτέρω έρευνα για το θέμα αλλά ξέρω ότι υπάρχουνε τέτοια που βαθμολογούνται, που σου λέει, η τάδε είναι έτσι, η τάδε είναι αλλιώς... Εγώ πιστεύω ότι αν αρχίσεις και ψάχνεις στο ιντερνέτ υπάρχει ένα σάιτ που το λένε, πώς να το λένε; bourdela το λένε, όπου εκεί είναι που βάζουν βαθμολογίες και λοιπά οπότε και μόνο διαβάζοντας τι λένε, θα βγάλεις μία εικόνα, ένα προφίλ πελάτη, που θα είναι σαν να έχεις πάρει συνέντευξη με 500 άτομα ας πούμε. Γιατί τελικά το ίντερνετ είναι ό,τι είναι ο καθένας, είναι και οι σελίδες που μπαίνει στο ίντερνετ ας

πούμε. Αυτός δηλαδή που έχει την ανάγκη να πει "έκανα αυτό, έκανα εκείνο" θα μπει στο ίντερνετ να το πει με ένα ψευδώνυμο, με ένα τέτοιο, αλλά αυτό είναι ένα φυσικό πράγμα. Να μπει τώρα στο ίντερνετ να πεις τι ας πούμε; Θα μπορούσες να μπει στο ίντερνετ να πεις πήγα σε μία ταβέρνα ή πήγα σε ένα μπακάλικο, και αυτό το ίδιο πράγμα είναι. Απλά άμα δε σου αρέσει δεν ξαναπάς ή άμα σου αρέσει ξαναπάς. Θέλω να πω ότι είναι τόσο πολυδιάστατο το θέμα που με κάθε άνθρωπο που θα συζητάς, θα σου ανοίγει καινούριους ορίζοντες ας πούμε, θα σου δείχνει καινούρια πράγματα», «Αυτό ίσως είναι μία ευκαιρία να σε βοηθήσει στην έρευνά σου σχετικά το πώς είναι κει τα πράγματα, αν ήθελες να σου πω κάποια πράγματα που ξέρω;»,

Ορισμένοι συνεντευξιαζόμενοι, δεν ξεχνούν ότι η ερευνήτρια ανήκει στο αντίθετο φύλο, συνεπώς θέλουν να κάνουν ορατό τον ανδρισμό τους: «θεωρώ ότι έχω κρυφά χαρίσματα. Συγγνώμη, δεν ήθελα να σε προσβάλλω, συγγνώμη. Κάνουμε μία πλάκα», «Εσύ έχεις, ωραίο κώλο; Ναι, οκ η εργασία, αλλά δε σε χαλάει και να πηδηχτούμε... Βάλε να δεις και πες μου τη γνώμη σου... Δες το πορνό που σου είπα και στείλε μου να μου πεις, αν σου άρεσε;», «Οκ, οκ... τώρα σβήσε με ή μπλόκαρέ με. Κλασικές Ελληνίδες», «Εσύ ας πούμε είσαι μία ωραία γυναίκα...».

Μία άλλη κατηγορία μπερδεύεται ή ξεχνιέται ορισμένες στιγμές και έχει ένα αίσθημα ότι κάνει ψυχοθεραπεία: «Πάντως, δεν είναι εύκολο να λειτουργήσεις ψυχοθεραπευτικά από το πρώτο ραντεβού», «Ωραία στείλε μου, αν έχει και άλλες ερωτήσεις. Μου αρέσει να σου μιλάω. Με ηρεμεί», «Εσύ, το θεωρείς εθισμό; Πώς το βλέπετε εκεί στο Πανεπιστήμιο;», «Δε ξέρω. Λες να είμαι σεξομανής; Μήπως να βρω αυτό; Να βρω καμία σεξομανή; Να με ξενερώσει στο τέλος να της πω δεν θέλω άλλο;»

Άλλοι φοβούνται για να μην εκτεθούν: «Ελπίζω να μην εκμεταλλευτείς τον τρόπο που σου μιλάω. Αυτό. Με το να βγάλεις κανένα βίντεο. Αυτό», «Δεν θα ήθελα να ηχογραφηθεί η συνέντευξη, μόνο σημειώσεις, δε ξέρεις τι γίνεται. Είμαι στα δικαστήρια με τη γυναίκα μου», «Έχω σχέση, και άμα πάρει το υλικό ο καθηγητής σου και με κάνει βούκινο».

Επιπροσθέτως, μερικοί επιθυμούν να ενημερωθούν για τα αποτελέσματα της έρευνας, ενώ άλλοι επικοινωνήσαν για να μάθουν την τελική έκβαση της έρευνας: «Εγώ λέω αυτά σαν πελάτης... ο εργαζόμενος του χώρου τι σου λέει π.χ.; γιατί ακούω και στην τηλεόραση που βγάζουνε ότι και καλά τις πάνε με το ζόρι εκεί», «Πως πήγε τώρα η έρευνα; Θα τους τρελάνεις όλους».

4.5 Εννοιολογικές Αποσαφηνίσεις

Το υποκεφάλαιο αυτό, το οποίο θα μπορούσε εναλλακτικά να τιτλοφορείται και ως εννοιολογικός αποχρωματισμός, φιλοδοξεί να φιλοξενήσει έννοιες και λεκτικά σχήματα τα οποία συνδέονται είτε άμεσα, είτε έμμεσα με το κοινωνικό φαινόμενο της πορνείας και τα οποία φαίνεται ότι φέρουν ένα ιδιαίτερο εννοιολογικό φορτίο στην χρήση τους από την καθομιλουμένη⁵⁰⁴. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι για τους δύο συμβαλλόμενους της πορνικής συναλλαγής χρησιμοποιούνται όροι με αντίρροπο ιδεολογικό και εννοιολογικό πρόσημο (δηλαδή το φορτισμένο “πόρνη” και το ουδέτερο “πελάτης”)⁵⁰⁵.

Ιερόδουλη, εταίρα, πόρνη, πουτάνα, εκδιδόμενο πρόσωπο ή μήπως το πολιτικά ορθότερο σύμφωνα με τη νεοφιλελεύθερη φεμινιστική θεωρία “σεξουαλική εργάτρια” (sex worker); Ποιος από τους παραπάνω όρους είναι άραγε ακριβέστερος, πολιτικά ορθότερος και κοινωνικά πιο ευαίσθητος; Μια ολόκληρη φιλολογική αλλά κυρίως θεωρητικοϊδεολογική διαμάχη έχει ξεσπάσει εδώ και πολλές δεκαετίες προκειμένου να αποδοθεί ο σωστός όρος στους κοινωνικά δρώντες μέσα από ένα παράλληλο αιτιακό σύμπαν που συνοδεύει τον καθένα από αυτούς⁵⁰⁶. Το πρίσμα - ηθικολογικό, επιστημονικό, ιδεολογικό, κοινωνιολογικό, ψυχολογικό, οικονομικό- μέσα από το οποίο βλέπουμε τα πράγματα και μπορούμε να ερμηνεύσουμε τα φαινόμενα, διαθλά κάθε φορά άλλες έννοιες⁵⁰⁷. Αλλά ακόμη και όταν οι προθέσεις των ειδικών συμπίπτουν (π.χ. αποστιγματισμός εκδιδόμενου προσώπου) το εννοιολογικό αποτέλεσμα ενδέχεται και πάλι να μην ταυτίζεται.

Ανεξαρτήτως κοινωνιολογικών νεολογισμών, ο όρος πόρνη (ο οποίος ετυμολογικά προέρχεται από το αρχαίο ελληνικό πέρνημι που σημαίνει = πουλώ)⁵⁰⁸

⁵⁰⁴Ο Ρολάν Μπ. στη μελέτη του “ο βαθμός μηδέν της γραφής” λέει χαρακτηριστικά «η γλώσσα δεν είναι ποτέ αθώα, οι λέξεις έχουν μία δεύτερη μνήμη που μυστηριωδώς επιζεί στη μέση νέων σημασιών». Η γλώσσα λοιπόν, δεν είναι κοινωνικά αθώα. Παραπληρωματικά νοήματα πολλά και πλουσιότατα που δίνουν στις λέξεις τα κοινωνικά πιστεύω, η παράδοση και οι κοινωνικοί κανόνες που ρυθμίζουν την επικοινωνία, μεταδίδονται με τις πιο απλές φράσεις, με μία λέξη, με ένα γραμματικό τύπο...

Φραγκουδάκη Α. (1987), Γλώσσα και Ιδεολογία, κοινωνιολογική προσέγγιση της Ελληνικής Γλώσσας, Εκδόσεις Οδυσσέας, Αθήνα, σελ.23

⁵⁰⁵Η Serughetti G. χρησιμοποιεί τον όρο «γλωσσική δυσαναλογία».

Serughetti, G. (2012), «Prostitution and Clients' Responsibility», Men and Masculinities Vol.16(1), p. 35-48

⁵⁰⁶«Δεν μπορούμε να καταρτίσουμε έναν ορισμό της πορνείας, γιατί αδυνατούμε να καθορίσουμε τι ακριβώς συμβαίνει μεταξύ της πόρνης και του πελάτη της κατά την συνουσία».

Πετρόπουλος, Ηλ. (1980), Το μπουρδέλο, Εκδόσεις Γράμματα, Αθήνα, σελ.15

⁵⁰⁷Ανδριάκαϊνα, Ελ., (2009), Πέραν του θετικισμού και του μεταμοντερνισμού, Εκδόσεις Opportuna, Πάτρα, σελ.76

⁵⁰⁸Στέφανος, Γ., (1994), Αι εταίραι κατά την ελληνικήν αρχαιότητα, Εκδόσεις Δημιουργία, Αθήνα, σελ.11

απαντάται ευρέως στη νεοελληνική, τόσο στον προφορικό, όσο και στο δοκιμιακό λόγο, παρά το γεγονός ότι συχνά ενέχει αρνητικό περιεχόμενο. Αντίστοιχης εννοιολογικής φόρτισης, είναι και το λατινογενές πουτάνα⁵⁰⁹ (puta= κορίτσι), το οποίο έχει υιοθετηθεί από το ελληνικό υβρεολόγιο με τεράστια θερμότητα και με πολλές συνδηλώσεις. Εντούτοις, στην πορνική αγορά φέρει μία μάλλον θετική νοηματοδότηση από εργαζόμενους και καταναλωτές, υποδηλώνοντας “καπατσοσίνη” για τις μεν, επαγγελματισμό για τους δε. Ο όρος ιερόδουλη⁵¹⁰ συγκρινόμενο με τους δύο παραπάνω όρους, σαφώς είναι ηπιότερος λεκτικά και αυτός είναι ένας από τους λόγους που αποτελεί μία δημοφιλή επιλογή κυρίως στο γραπτό λόγο. Παρ’ όλα αυτά ο όρος που έχει χρησιμοποιηθεί από την παρούσα έρευνα είναι ο όρος εκδιδόμενο πρόσωπο καθώς αυτός υιοθετείται από την ελληνική νομοθεσία παρά την νεοφιλελεύθερη κατά τα λοιπά στάση της. Ο όρος σεξουαλική εργάτρια ή εργάτρια του σεξ⁵¹¹ (sex worker) που χρησιμοποιείται ευρέως τα τελευταία χρόνια κυρίως από τον νεοφιλελεύθερο φεμινιστικό λόγο, αν και έχει θετική πρόθεση (τον αποστιγματισμό του εκδιδόμενου προσώπου) και αποδίδει αρκετά σωστά το πλαίσιο της παγκοσμιοποιημένης φιλελεύθερης καπιταλιστικής αγοράς (“εργάτρια”) στο οποίο υπάγεται πλέον η πορνεία, αποφεύγεται, καθώς σύμφωνα με άλλες θεωρήσεις ενέχει τον κίνδυνο να θεωρηθεί η πορνεία ως ένα επάγγελμα που μπορεί να αποτελέσει μία θεμιτή επιλογή επαγγελματικού προσανατολισμού με ό,τι οφέλη συνεπάγεται μία κοινή εργασία, χωρίς να φωτίζονται άλλα στοιχεία, όπως αυτό του εξαναγκασμού, της ψυχολογικής και σωματικής βίας που ασκείται αλλά και της συναισθηματικής εξαθλίωσης/επιβάρυνσης που βιώνει το εκδιδόμενο πρόσωπο⁵¹². Μετατρέποντας

⁵⁰⁹Σε ένα ευφυολόγημα του γνωστού frikipaideia.wikia.com συναντάμε τον ορισμό «Πουτάνα: Κατά κάποιους είναι τα μοναδικά ζωντανά πλάσματα με τα οποία οι άντρες μπορούν να έχουν σοβαρές σχέσεις». Αν και ο ορισμός αποτυπώνεται με προφανή διάθεση χιούμορ ή και σαρκασμού, δεν είναι λίγοι οι συνεντευζαζόμενοι πελάτες που ταυτίζονται με αυτόν όπως θα δούμε στη συνέχεια.

⁵¹⁰«Ο όρος ιερόδουλη προέρχεται από τα συνθετικά "ιερός" και "δούλος" και αναφέρεται στις ιέρειες με τις οποίες οι πιστοί έκαναν έρωτα προκειμένου να έρθουν σε επαφή με Θείο. Η ιερή πορνεία ασκείτο ευρέως στην αρχαία Ελλάδα, ιδιαίτερα στους ναούς της Αφροδίτης, στην Κύπρο, τον τόπο που γεννήθηκε και την Κόρινθο. Στην Κόρινθο μάλιστα ήταν γνωστή ως “Αφροδίτη η εταίρα”. Ενώ υπάρχουν ερμηνείες σύμφωνα με τις οποίες η ιερή πορνεία συνετέλεσε στη συνάθροιση μεγάλων κοινοτήτων και την μετουσίωσή τους σε πόλεις-κράτη. Η ιερογαμία συνιστά αρχετυπική έκφραση σε όλες σχεδόν τις θρησκείες του κόσμου. Η γυναίκα στην προκειμένη περίπτωση μέσω της συγκεκριμένης λειτουργίας ήταν αντικείμενο σεβασμού, κομμάτι της ενοποίησης με την ιδέα του ιερού, έτσι όπως το ιερό γινόταν αντιληπτό στη συγκεκριμένη εποχή».

Στέφανος, Γ., (1994), *Αι εταίραι κατά την ελληνικήν αρχαιότητα*, Εκδόσεις Δημιουργία, Αθήνα, σελ.27

⁵¹¹Εξαιρετικά ενδιαφέρουσα η ανάλυση της Nussbaum M. για τους «πωλητές σωμάτων».

Nussbaum, M., (2005), *Φύλο και Κοινωνική δικαιοσύνη*, Εκδόσεις Scripta, Αθήνα, σελ.647

⁵¹²Λάζος, Γρ. (1998), *Το πρόβλημα της Ποιοτικής Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ. 123

δηλαδή τη “γυναίκα-πόρνη” σε “γυναίκα-εργαζόμενη” επιτυγχάνεται σαφώς ο στόχος της αποβολής του κοινωνικού στίγματος από το άτομο, ταυτόχρονα όμως στρώνεται ο δρόμος ώστε κάθε γυναίκα να μπορεί να γίνει εν δυνάμει εκδιδόμενη, χωρίς να συνειδητοποιεί τις πραγματικές διαστάσεις της δεδομένης απόφασης, που το λιγότερο που μπορεί να συνεπάγεται είναι ο κοινωνικός στιγματισμός, επισημαίνει ο Λάζος Γ. Ενώ, κρίσιμο είναι το σημείο όπου ο αποστιγματισμός της πορνείας ως επάγγελμα, συνεπάγεται ενδεχόμενο αποστιγματισμό του έτερου συμβαλλόμενου της πορνικής συναλλαγής, δηλαδή του πελάτη. Η παραπάνω θεώρηση (γυναίκα –εργαζόμενη) συνεπάγεται την ύπαρξη αποκλειστικά εκούσιας πορνείας, δηλαδή ότι το άτομο έχει το δικαίωμα να διαχειρίζεται το σώμα του όπως επιθυμεί και η πορνεία μπορεί να αποτελεί επιλογή η οποία θα πρέπει να γίνεται σεβαστή χωρίς να επιφέρει δυσμενείς κοινωνικές επιπτώσεις για το άτομο που την επιλέγει. Σε αυτό το σημείο, ανοίγει μία τεράστια συζήτηση για την ύπαρξη ή μη “εκούσιας” και “εξαναγκαστικής” πορνείας την οποία όμως θα κλείσουμε ευθύς αμέσως για να επανέλθουμε αρκετά αργότερα⁵¹³. Θα αρκεστούμε μόνο στο να αναφέρουμε ότι σε κοινοτικό επίπεδο, από το 1994, υπήρξε επίσημος διαχωρισμός ανάμεσα σε “εκούσια” και “εξαναγκαστική” πορνεία ακολουθώντας την “αρχή της ελεύθερης επιλογής”, παρά τις οξείες αντιδράσεις μελών της Ε.Ε.. Έτσι, σύμφωνα με τον ορισμό της Ε.Ε. η “εξαναγκαστική πορνεία” περιλαμβάνει όλες τις περιπτώσεις γυναικών που είναι αναγκασμένες να εκδίδονται μετά από σωματική και ψυχολογική βία ή έχουν εξαπατηθεί σχετικά με τη φύση της εργασίας που θα έκαναν στη χώρα προορισμού⁵¹⁴.

Ενδιαφέρον από την άλλη παρουσιάζει η χρήση του εννοιολογικά ουδέτερου όρου “**πελάτης**”⁵¹⁵ κατά την αναφορά μας στο χρήστη πορνικών υπηρεσιών. Συχνά χρησιμοποιείται με την τονική έμφαση στο οριστικό άρθρο “ο πελάτης” υπονοώντας όμως τον πελάτη ενός οίκου ανοχής⁵¹⁶. Ο Λάζος Γ., αλλά μαζί του συμπορεύονται

⁵¹³ «Η πορνεία ήταν πάντα για τις φεμινιστικές θεωρίες ένα θέμα που έκρυβε παγίδες, με τις περισσότερες από τις θεωρίες να παρουσιάζουν τις εκδιδόμενες ως θύματα και τους πελάτες ως θύτες». Cornwall, An., Lindisfarne N., (1996), *Dislocating Masculinity, comparative ethnographies*, Routledge, New York, p53

⁵¹⁴ Μοντζίνι, Π. (2007), *Εμπόριο Γυναικών, πορνεία, μαστροπεία και εκμετάλλευση*, Εκδόσεις Μελάι, Αθήνα, σελ. 108

⁵¹⁵ Στην αγγλική γλώσσα χρησιμοποιείται ο όρος client για τον μη τακτικό πελάτη και customer για τον τακτικό, ενώ στην αργκό χρησιμοποιούνται διάφοροι όροι, όπως johns.

Λιότζης, Ε. (2015). «Πορνογραφικοποίηση και σεξουαλικοποίηση: Προς μια σύνθετη προσέγγιση». *Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, τχ. 34.

⁵¹⁶ Ο πελάτης ορίζεται ως “α) αυτός που αγοράζει από συγκεκριμένο κατάστημα ή επιχείρηση ή που συχάζει σε συγκεκριμένο κέντρο διασκέδασης, β) αυτός που χρησιμοποιεί επί πληρωμή τις υπηρεσίες ελεύθερου επαγγελματία...”. Ετυμολογικά προέρχεται από το ρήμα πελάζω (πλησιάζω). Ενδιαφέρον έχει η ιστορική ειρωνεία ότι στην αρχαία Ελλάδα “πελάτης” ονομαζόταν κάθε μέλος της τάξεως των

και μία μερίδα θεωρητικών, εισάγει τον όρο “πορνοπελάτης” σε μία προσπάθεια μετάθεσης “του στίγματος” από το εκδιδόμενο πρόσωπο στον πελάτη. Στην πραγματικότητα πρόκειται για έναν όρο που μετακυλίζει την ευθύνη για την ύπαρξη του φαινομένου της πορνείας στον πελάτη και όχι στη διάθεση του εκδιδόμενου προσώπου να παρέχει σεξουαλική εκτόνωση σε αγνώστους. Υπονοεί δηλαδή ταυτόχρονα ότι η πορνεία δεν μπορεί να είναι συνειδητή επιλογή, αλλά εξυπηρετεί τη ζήτηση για πορνικές υπηρεσίες στη βάση όμως της εκμετάλλευσης ανθρώπων που για διάφορους λόγους μπορεί να βρίσκονται σε δυσμενή θέση. Γιατί δεν χρησιμοποιείται όμως ο όρος “καταναλωτής” στο πλαίσιο μίας φιλελεύθερης φεμινιστικής θεωρίας που υπονοεί ότι οι υπηρεσίες παρέχονται σε όρους ισότιμης ανταλλαγής⁵¹⁷; Ο όρος καταναλωτής αναφέρεται σε “κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για το οποίο προορίζονται τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που προσφέρονται στην αγορά ή το οποίο κάνει χρήση τέτοιων προϊόντων ή υπηρεσιών, εφόσον αποτελεί τον τελικό αποδέκτη τους”⁵¹⁸. Αξιοσημείωτη πάντως, είναι η παρατήρηση της Hart A. ότι η χρήση ακόμη και του ουδέτερου όρου “πελάτης”, ενοχλεί μια μερίδα πορνοπελατών⁵¹⁹, όπως διαπιστώθηκε και από την εν λόγω έρευνα. Γεγονός που υποδεικνύει ότι η πορνική συναλλαγή είναι αρκετά πιο σύνθετη σε σχέση με μία εμπορική συναλλαγή⁵²⁰. Ο πελάτης αισθάνεται εραστής, άνδρας, άνθρωπος. Ταυτόχρονα αυτό υποδεικνύει ότι εσωτερικεύει πιο σύνθετα τη σχέση με το εκδιδόμενο πρόσωπο⁵²¹.

Όλα τα παραπάνω λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο της καπιταλιστικής αγοράς ακολουθώντας αυστηρά τους νόμους της προσφοράς και της ζήτησης μέσα σε ένα άγριο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον.⁵²² Το σεξ από ελεύθερο αγαθό μετατρέπεται

ελευθέρων αλλά φτωχών πολιτών, που υποχρεώνονταν να μισθώνουν την εργασία τους για να ζήσουν”.

Μπαμπινιώτης, Γ.,(2008), Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας με σχόλια για τη σωστή χρήση των λέξεων, Κέντρο Λεξικολογίας ΕΠΕ, Αθήνα, σελ. 1.368

⁵¹⁷“Σεξουαλικός Καταναλωτής”, “Χρήστης πορνικών υπηρεσιών” και “Χρήστης πορνείας” (όρος της Julia O'Connell Davidson)

Raymond, J. (2004), «Prostitution on Demand, Legalizing the Buyers as Sexual Consumers», Violence against Women, Vol. 10 (10), p. 1156-1186

⁵¹⁸Μπαμπινιώτης, Γ.,(2008), Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας με σχόλια για τη σωστή χρήση των λέξεων, όπως παραπάνω, σελ. 856

⁵¹⁹Cornwall, An., Lindisfarne N., (1996), Dislocating Masculinity, comparative ethnographies, Routledge, New York, p.79

⁵²⁰Σύμφωνα με τον Μέρντοχ Α. «μπορεί να γνωρίζεις την αλήθεια, αν είναι όμως περίπλοκη θα πρέπει να είσαι καλλιτέχνης για να μην την εκφέρεις σαν ψέμα».

Nussbaum M., (2015), Έρωτος γνώση, δοκίμια για τη φιλοσοφία και τη λογοτεχνία, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, σελ.33

⁵²¹ Όπως θα δούμε όμως στη συνέχεια αυτό έχει να κάνει και με τον τύπο του πελάτη.

⁵²² Ζήτηση με οικονομικούς όρους.

σε καταναλωτικό αγαθό (ή άμεσο αγαθό⁵²³) το οποίο φροντίζει να διαφοροποιείται συνεχώς (νέες υπηρεσίες, σκληρότερες υπηρεσίες, νέοι χώροι, συνεχής ροή γυναικών, βελτίωση συνθηκών) προκειμένου να δημιουργεί νέες εναλλασσόμενες ανάγκες στον καταναλωτή⁵²⁴. Παράλληλα ένας συστηματικός καταιγισμός διαφημίσεων δεν σταματά να βομβαρδίζει τον καταναλωτή-πελάτη προς ενίσχυση της ήδη υπάρχουσας ζήτησης από κάθε πιθανό μέσο, τηλεόραση, περιοδικά ποικίλης ύλης, εφημερίδες αλλά πλέον και από το παντοδύναμο internet που φέρνει το προϊόν στο σπίτι του καταναλωτή και το κάνει πραγματικά ακαταμάχητο. Ο καταναλωτής-πελάτης αν και ουσιαστικά θύμα της καπιταλιστικής καταναλωτικής προπαγάνδας, διατηρεί τη ψευδαίσθηση της ορθολογικής συμπεριφοράς, (δηλαδή της προσπάθειας μεγιστοποίησης της ικανοποίησης που λαμβάνει από την κατανάλωση του αγαθού με το λιγότερο δυνατό κόστος)⁵²⁵.

Η συζήτηση για την πορνεία καθώς ακόμη και στις μέρες μας αφορά σχεδόν αποκλειστικά το αντρικό αγοραστικό κοινό, άφηνε πάντα να αιωρούνται ζητήματα σεξισμού⁵²⁶ όπως αυτά αναπαράγονται από μία μάλλον φαλλοκρατική κοινωνία αν και η πρόοδος που έχει πραγματοποιηθεί σε επίπεδο τουλάχιστον πολιτικής ορθότητας είναι σημαντική τα τελευταία χρόνια, ανεξαρτήτως του πόσο ουσιαστική ή ριζική υπήρξε στην αλλαγή νοοτροπιών ή στη μεταμόρφωση των συλλογικών αναπαραστάσεων για το κοινωνικό φύλο⁵²⁷.

Έτσι, σήμερα με τη “διάχυση της πορνογραφίας σε κάθε ηλεκτρονικό υπολογιστή, κινητό τηλέφωνο, τηλεόραση αλλά και στον Τύπο, η πολυσημική και επίμαχη έννοια της πορνογραφικοποίησης”, όπως επισημαίνει ο Λιότζης Ε., η οποία κατά βάση συνιστά την “ένταξη έλλογων πρακτικών και λόγων που σχετίζονται με την πορνογραφία στην κυρίαρχη κουλτούρα και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, έχει εσχάτως συγκεντρώσει το ενδιαφέρον της επιστημονικής κοινότητας στο χώρο των

Janice G. Raymond, *Prostitution on Demand, Legalizing the Buyers as Sexual Consumers, Violence Against Women*, Vol. 10 No. 10, October 2004

⁵²³Friedman, M., (2012), *Καπιταλισμός και ελευθερία*, Εκδόσεις Παπαδόπουλος, σελ.220

⁵²⁴Corbridge, S., Martin, R., Thrift, N., (1994), *Money, Power and Space*, Blackwell Publishers, Cambridge, Massachusetts, p.55

⁵²⁵Από τα αποτελέσματα της έρευνας προέκυψε ότι ο πελάτης είναι δύσκολο να διατηρήσει μία ορθολογική καταναλωτική συμπεριφορά στο πλαίσιο της πορνικής αγοράς. (Βλέπε Κεφάλαιο 8.1)

⁵²⁶“Ο σεξισμός είναι μία ουσιοκρατία (essentialisme) όπως και ο ρατσισμός, που αποβλέπει στο να καταλογίζει τις ιστορικά θεσπισμένες κοινωνικές διαφορές σε μία βιολογική φύση η οποία λειτουργεί ως μία ουσία από όπου επάγονται κατά άτεγκτο τρόπο όλα τα ενεργήματα της ύπαρξης. Ανάμεσα σε όλες τις μορφές ουσιοκρατίας, αυτή είναι αναμφίβολα δυσκολότερο να ξεριζωθεί”.

Bourdieu, P. (2001), *Masculine Domination*, Sanford University Press, California, p.31

⁵²⁷Williams, J., Deborah B., (1990), *Measuring Sex Stereotypes: A Multinational Study*, Sage Publisher, Newbury Park, USA, p.21-24

πολιτισμικών σπουδών και της κοινωνιολογικής έρευνας. Πέρα δηλαδή από μια γενικότερη προσπάθεια οριοθέτησης και εννοιολόγησης της ολοένα και αυξανόμενης παρουσίας διαμεσολαβημένων σεξουαλικών και πορνογραφικών αναπαραστάσεων στη δημόσια σφαίρα, η όλη συζήτηση συνιστά και μια προσπάθεια να διερευνηθεί η όποια αναοριοθέτηση της σεξουαλικής κοινωνικοποίησης μέσω της εγχάραξης στοιχείων του σεξουαλικού και πορνογραφικού λόγου⁵²⁸. Ο όρος της “πορνογραφικοποίησης” αναδεικνύεται ως καθοριστικός στην ανάλυση που έπεται καθώς όπως περιγράφουν οι ίδιοι οι πελάτες πορνικών υπηρεσιών, η πορνογραφία έχει επηρεάσει σε σημαντικό βαθμό τις σεξουαλικές τους πρακτικές, τα αισθητικά τους κριτήρια όσον αφορά την эρωτική τους παρτενέρ αλλά και τις απαιτήσεις και τον τρόπο συμπεριφοράς απέναντι στη γυναίκα.⁵²⁹

Ο Φεμινισμός ως «“κοινωνικό κίνημα που εστιάζεται στον περιορισμό ή και την εξάλειψη της φυλετικής ανισότητας και στην προώθηση των δικαιωμάτων, των συμφερόντων και των ζητημάτων των γυναικών στην κοινωνία”, εντάχθηκε στη συζήτηση για την πορνεία, κατανόησε και διαπραγματεύτηκε ζητήματα που έχουν να κάνουν με το έμφυλο σώμα και το κοινωνικό φύλο μέσα από την ιστορική κινηματική του διαδρομή»⁵³⁰. Η πορνεία αποτελεί ίσως τη κορωνίδα όλων των παραπάνω θεματικών παρά το γεγονός ότι αντιμετωπίστηκε με ποικίλους τρόπους από τη φεμινιστική θεωρία.⁵³¹

Η σεξουαλική επανάσταση πυροδότησε μία μακρά συζήτηση για τη σεξουαλικότητα⁵³², η οποία σαφώς αποτελεί ένα ιδιαίτερα σύνθετο φαινόμενο, που χαρακτηρίζει όλες τις πολύπλοκες μορφές ζωής. Η σεξουαλικότητα κοινωνικοποιείται, οργανώνεται, μορφοποιείται, σημαίνεται σε επίπεδο κοινωνικού σχηματισμού στην ιστορική μακροκλίμακα⁵³³. Στις ιστορικές κοινωνίες του ανθρώπου οι πληροφορίες που “μεταβιβάζονται μέσω του γενετικού κώδικα είναι

⁵²⁸ Λιότζης, Ε. (2015), «Πορνογραφικοποίηση και σεξουαλικοποίηση: Προς μια σύνθετη προσέγγιση». Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας, τχ. 34

⁵²⁹ (Η πορνογραφία όμως φαίνεται να έχει επηρεάσει εξίσου τις νεαρές γυναίκες που υιοθετούν μία πιο υποτακτική στάση κατά την σεξουαλική συνένευση που λίγο έχει να κάνει με την δική τους ικανοποίηση).

⁵³⁰ Moore, H. (1989), *Feminism and anthropology*, Polity Press, Cambridge, p.55-57

⁵³¹ Freedman J., (2001), *Feminism*, Open University Press, Buckingham, p.81

⁵³² “Σεξουαλικότητα είναι η σχέση του ατόμου με την эρωτική επιθυμία και τις συμπεριφορές που επιλέγει για την ικανοποίηση αυτής της επιθυμίας. Σε αυτή τη σφαίρα η κάθε κουλτούρα και θρησκεία εφαρμόζει ποικίλα μέσα για το χειρισμό της ανθρώπινης σεξουαλικότητας, σε κάποιες, ασκώντας κανόνες και περιορισμούς και σε άλλες επιτρέποντας την ατομική έκφραση και ενδυνάμωση”.

Giddens, An. (2005), *Η Μεταμόρφωση της Οικειότητας, σεξουαλικότητα, αγάπη και эρωτισμός στις μοντέρνες κοινωνίες*, Εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα, σελ. 19

⁵³³ Λάζος, Γρ., (1997), *Η σεξουαλικότητα ως αξία στη σύγχρονη Ελλάδα*, Εκδόσεις Δελφίνι, σελ. 369

ανεπαρκείς. Επίσης μπορούν να επικυρωθούν, να τροποποιηθούν, να ανασταλούν ακόμα και να ακυρωθούν. Συνεπώς, είναι κοινωνική και κοινωνικοποιημένη ως προς την ουσία της και τις εκδηλώσεις της”⁵³⁴. Γυναίκες και άντρες καλούνται να υπάρξουν “ως ισότιμα αλλά διαφορετικά σεξουαλικά υποκείμενα, τα οποία ενσωματώνουν και αξιοποιούν αυτή τη διάσταση της ύπαρξής τους. Ο πολιτισμός δεν ρυθμίζει μόνον τα όρια της σεξουαλικότητας και της σωματικής ελευθερίας, αλλά και τα συναισθήματα που τη διέπουν. Αυτό συνεπάγεται νέου τύπου ευχαριστήσεις, ματαιώσεις και συγκρούσεις και κατ’ επέκτασιν και την ετοιμότητα να διαχειριστούν οι γυναίκες και οι άνδρες μεταξύ τους και με τον εαυτό τους, συναισθήματα και συγκινήσεις που στο παρελθόν διατηρούνταν ουδετεροποιημένα, εξαιτίας του κοινωνικού ελέγχου ή των κοινωνικών επιταγών”⁵³⁵.

Μέσα σε κάθε κοινωνικό πλαίσιο, κάποιες “συγκινήσεις, ή ομάδες συναισθημάτων, είναι “υποαναγνωρισμένες” και κάποιες “υπεραναγνωρισμένες” και αυτό, ορισμένες φορές, σχετίζεται με τον προσδιορισμό των έμφυλων ταυτοτήτων. Νέες μορφές αρρενωπότητας, θηλυκότητας και ανδρογυνισμού προτρέπουν και τα δύο φύλα να εκφράσουν όλες τις πτυχές («θηλυκές» και «αρσενικές») της ύπαρξής τους”⁵³⁶. Εν κατακλείδι, “η σεξουαλικότητα είναι απόλυτη (απολύτως αναγκαία) και μη-ιστορική, ενώ στον άνθρωπο διαμεσολαβείται από τη συνείδηση, δηλαδή τη σύνθεση εγκεφάλου και οργανισμού”⁵³⁷. Η σεξουαλικότητα λειτουργεί “ως μία εύπλαστη ιδιότητα του εαυτού μας, ένα πρωταρχικό σημείο συνάντησης ανάμεσα στο σώμα, την ταυτότητα και τους κοινωνικούς κανόνες”.⁵³⁸

Πώς όμως η σεξουαλικότητα συνδέεται με τη βία στο πλαίσιο της πορνείας; Είναι η πορνική συνεύρεση βιασμός επί πληρωμή; Η βία παύει να αποτελεί βία όταν το άτομο που την υφίσταται συναινεί; Τι είναι η συμβολική βία; Για τον Bourdieu P. η ανδρική κυριαρχία είναι η παραδειγματική μορφή της συμβολικής βίας και μάλιστα είναι αρκετά σταθερή ώστε να παραλείπει τη δικαιολόγηση της, ενώ θεωρεί ότι η εγχάραξη της κάθε πολιτισμικής αυθαιρεσίας είναι μία εξουσία που βιάζει συμβολικά.⁵³⁹ Για το Gilbert P. η ανδρική βία μπορεί να υπερέχει από την ασθένεια

⁵³⁴Giddens, An. (2005), Η Μεταμόρφωση της Οικειότητας, σεξουαλικότητα, αγάπη και ερωτισμός στις μοντέρνες κοινωνίες, Εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα, σελ. 36,78, 97

⁵³⁵Maruani, M. (2008), Γυναίκες, Φύλο, Κοινωνίες, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα, σελ.78

⁵³⁶Αντωνοπούλου, Χ., (1999), Οι κοινωνικοί ρόλοι των δύο φύλων, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.198

⁵³⁷Λάζος, Γρ.,(1997), Η σεξουαλικότητα ως αξία στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Δελφίνι, σελ. 37

⁵³⁸Giddens, An. (2005), Η Μεταμόρφωση της Οικειότητας, σεξουαλικότητα, αγάπη και ερωτισμός στις μοντέρνες κοινωνίες, Εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα, σελ 40

⁵³⁹Στο πλαίσιο αυτό τίθεται το ερώτημα αν αποτελεί η πορνεία “πολιτισμική αυθαιρεσία”;

και την πείνα ως βασική πηγή ανθρώπινου πόνου. Μάλιστα αρκετές μελέτες, έχουν χρησιμοποιήσει δείκτες για να μελετήσουν την πιθανότητα που ένα υποκείμενο θα βίαζε μία γυναίκα, αν μπορούσε να βεβαιωθεί ότι δε θα τιμωρηθεί. Ενώ φαίνεται ότι η σεξουαλική βία είναι συνδεδεμένη με την “αποτελεσματική πολυγυνία του αναπαραγωγικού συστήματος”.⁵⁴⁰

Η πορνεία είναι “ο συμβολικός αυτός χώρος⁵⁴¹ όπου λέξεις και πράξεις αποκτούν ένα νέο, διαφορετικό, πολλές φορές πολλαπλό, άλλες φορές βραχύβιο (όσο διαρκεί η πορνική συνεύρεση) νόημα. Θύτες, θύματα, πολιτισμικές και κοινωνικές συγκυρίες, συναισθήματα και ιδεολογίες, πραγματικότητες και μύθοι οδηγούν στη δημιουργία ενός “αραβουργήματος όπου το τυχαίο το θερίζει”⁵⁴². Στα επόμενα κεφάλαια ακολουθεί μια απόπειρα απάντησης στα βασικά ερευνητικά ερωτήματα της διατριβής.

Bourdieu, P. (2001), *Masculine Domination*, Sanford University Press, California, σελ 15, 116

⁵⁴⁰ «Μελέτες στις οποίες γυναίκες αποτυπώνουν την εμπειρία της σεξουαλικής επιθετικότητας αποκαλύπτουν ανησυχητικά μεγάλα νούμερα. Είναι σημαντικό να σημειώσουμε παρόλο που η κοινή γνώμη αντιμετωπίζει την ανεπιθύμητη συνουσία ως λιγότερο σοβαρή εντός σχέσης, υπάρχει λόγος να πιστεύουμε ότι οι τραυματικές επιδράσεις δεν είναι λιγότερο σοβαρές από εκείνες των βιασμών από αγνώστους».

Archer J. (1994), *Male Violence*, Routledge Press, London, p.170,171, 172,265

⁵⁴¹ «Οι οίκοι ανοχής ως ετεροτοπίες αναλαμβάνουν να δημιουργήσουν ένα χώρο ψευδαίσθησης, που καταδεικνύει ως ακόμη πιο ψευδαισθητικό ολόκληρο το πραγματικό χώρο, όλες τις χωροθεσίες στο εσωτερικό των οποίων διαχωρίζεται η ανθρώπινη ζωή».

Foucault M., (2012), *Ετεροτοπίες και άλλα κείμενα*, Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα, σελ.268

⁵⁴² Η φράση ανήκει στον Σεβαστίδη Ν..

Ενότητα Δ: Το κοινωνικό φαινόμενο της Πορνείας

Κεφάλαιο 5

5.1 Μύθοι και αλήθειες για τη Διαχρονικότητα και Καθολικότητα του φαινομένου της Πορνείας

Ένα από τα βασικά επιχειρήματα για τη χρήση πορνικών υπηρεσιών βασίζεται στο ότι η διαχρονικότητα και καθολικότητα του φαινομένου υπονοεί το “φυσικό” και σύμφυτο με την “ανδρική βιολογία” χαρακτήρα της και συνεπώς υποδεικνύεται ο αποκλεισμός κάθε σκέψης για αμφισβήτηση ή και κατάργησή της. Επιχείρημα το οποίο υιοθετείται και από τον συνεντευξιζόμενο πελάτη όπως θα δούμε στη συνέχεια αναλυτικά⁵⁴³. Στην ελληνική αλλά και ξενόγλωσση βιβλιογραφία απαντώνται αρκετά στοιχεία που αφορούν στη διαχρονική αλλά και στην καθολική παρουσία του φαινομένου της πορνείας⁵⁴⁴. Αρκετοί ισχυρίζονται ότι η εμφάνισή της είναι σχεδόν ταυτόχρονη με αυτή των πρώτων ανθρώπινων συσσωματώσεων σε πρωτόγονες ακόμη κοινωνίες⁵⁴⁵. Αυτή η άποψη αντικατοπτρίζεται συνήθως από τη λαϊκή ρήση ότι «η πορνεία, αποτελεί το αρχαιότερο επάγγελμα στον κόσμο». Πόσο ακριβής είναι όμως, μία τέτοια προσέγγιση και αλήθεια, ποια πανανθρώπινη ανάγκη μετέτρεψε μία βιολογική επιταγή σε επαγγελματική παροχή υπηρεσιών με “διάχυση” σε κάθε πολιτισμό και σε κάθε χρονική “στιγμή” της ιστορίας. Η Barry K. πάντως, αμφισβητεί αυτή τη γενικευμένη αντίληψη αντιπαραθέτοντας τη σκέψη ότι το αρχαιότερο επάγγελμα είναι μάλλον η μαστροπεία και όχι η πορνεία, καθώς η σωματεμπορία δημιούργησε την πορνεία και όχι το αντίστροφο, όπως ευρέως πιστεύεται⁵⁴⁶. Ενώ, ο Πετρόπουλος Ηλ. σε ένα από τα ευφυολογήματά του

⁵⁴³Με αυτή τη θέση ταυτίζονται και οι συνεντευξιζόμενοι πελάτες πορνικών υπηρεσιών προκειμένου να δικαιολογήσουν την επιλογή της πληρωμένης σεξουαλικής εκτόνωσης ως «φυσιολογική»: Για να υπάρχει παντού και από πάντα σημαίνει ότι είναι σύμφυτη με τις βιολογικές ανάγκες των ανθρώπων (ανδρών και γυναικών όμως). Χαρακτηριστικά αποσπάσματα από κεφάλαιο 8.1: «Στο ότι ο άντρας είναι πολυγαμικό ον. Είναι στη φύση μας. Δε μπορούμε να το αλλάξουμε. Έχουν προσπαθήσει κάποιες θρησκείες να μας το αλλάξουν και να μας το επιβάλλουν. Δεν μπορείς να πας ενάντια στη φύση, τέλος! Δηλαδή όσοι το παίζουν μονογαμικοί και αυτά απλά λένε ψέματα για να γ*μήσουν», «Σίγουρα θα έχει να κάνει με την Ανάγκη».

⁵⁴⁴Κατά τον Μαγγανά Α. πρόκειται για «ένα καθολικό (universal) φαινόμενο, το οποίο έχει αναδειχθεί σε κοινωνικό ζήτημα». Μαγγανάς, Α. (2004), Το εγκληματικό φαινόμενο στην πράξη, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ.95

⁵⁴⁵ Ringdal , J., (1997), Love for Sale, a world history of prostitution, Grove Press, New York, p. 11

⁵⁴⁶Πρόδρομοι μάλιστα των σημερινών μαστροπών μπορεί να θεωρηθούν στην Αρχαία Ελλάδα οι λεγόμενες “προξενήτρες”, γυναίκες μεγάλης ηλικίας οι οποίες εκθείαζαν τα προσόντα και τις προσφερόμενες υπηρεσίες των εταίρων.

υπερθεματίζει ισχυριζόμενος όμως ότι το αρχαιότερο επάγγελμα είναι αυτό του κλέφτη⁵⁴⁷.

Πέραν όμως, των κοινωνιολογικών προσεγγίσεων, των λαϊκών μυθολογιών ή και αστεϊσμών, η πορνεία φαίνεται πράγματι να έχει μία ισχυρή παρουσία στο χώρο και στο χρόνο.

Αν πράγματι λοιπόν, πρόκειται για ένα κοινωνικό φαινόμενο με σχετικά διυστορικό χαρακτήρα, εγείρονται επιπλέον ερωτήματα όπως, το αν ο "περιορισμός" της γυναικείας σεξουαλικότητας (που συνεπαγωγικά οδηγούσε το αντρικό φύλο σε άλλους τρόπους σεξουαλικής εκτόνωσης) είναι σύμφυτος με τη γένεση των ανθρώπινων κοινωνιών. Υπήρχε δηλαδή διυστορικά μία σεξουαλική ηθική που επέβαλε φραγμούς και περιόριζε τη γυναικεία σεξουαλικότητα; Άραγε σχετίζεται ο γάμος και η μονογαμική σχέση με την εμφάνιση της πορνείας; Κατά πόσο η μονογαμία αποτελεί μία "φυσική" κατάσταση των ανθρωπίνων σχέσεων ή πρόκειται για μια καταπιεστική πολιτισμική επιταγή που δημιουργεί στρεβλώσεις, όπως η πορνεία και τέλος πως η πατριαρχία, οι θρησκείες και οι ιδεολογίες συνετέλεσαν στη διαμόρφωση μίας σεξουαλικής ηθικής; Ενδιαφέρουσα είναι η οπτική του Ένγκελς για τις έμφυλες σχέσεις, ο οποίος ισχυρίζεται ότι η μονογαμία δεν μπαίνει στην ιστορία σαν συμφιλίωση του άντρα και της γυναίκας. Αντίθετα, εμφανίζεται σαν υποδούλωση του ενός φύλου από το άλλο, σαν κήρυξη πολέμου ανάμεσα στα δύο φύλα, πολέμου άγνωστου σ' όλη την προϊστορία. Σε χειρόγραφο που συνέγραψε με το Μαρξ το 1846 αναφέρει χαρακτηριστικά ότι «ο πρώτος καταμερισμός της εργασίας είναι ο καταμερισμός ανάμεσα στον άντρα και τη γυναίκα για την παραγωγή παιδιών. Ενώ, η πρώτη ταξική αντίθεση που εμφανίζεται στην ιστορία συμπίπτει με την ανάπτυξη του ανταγωνισμού του άντρα και της γυναίκας στο πλαίσιο της μονογαμίας και η πρώτη ταξική καταπίεση συμπίπτει με την καταπίεση του γυναικείου φύλου από το αντρικό»⁵⁴⁸.

Πριν από το έτος 3.000 π.Χ., την αρχή δηλαδή της γραπτής ιστορίας, ελάχιστα αξιόπιστα στοιχεία υπάρχουν όσον αφορά τις σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα. Η προϊστορική οικογένεια πάντως φαίνεται να έφερε στοιχεία μητριαρχίας. Οι

Στέφανος, Γ., (1994), Αι εταίροι κατά την ελληνική αρχαιότητα, Εκδόσεις Δημιουργία, Αθήνα, σελ.31
⁵⁴⁷[Ούτως ή άλλως, η λαϊκή αυτή ρήση τείνει αυτοαναιρούμενη, καθώς η πληρωμή ενός επαγγελματία προϋποθέτει κατακερματισμό της εργασίας, (δηλαδή την οικονομική συναλλαγή με προϋπάρχοντα επαγγελματία)]

Πετρόπουλος Ηλ., (1980), Το μπουρδέλο, Εκδόσεις Γράμματα, Αθήνα, σελ.7

⁵⁴⁸Ένγκελς, Φ. (1985), Η καταγωγή της οικογένειας, της ατομικής ιδιοκτησίας και του κράτους, Εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα, σελ.19

άνθρωποι ήταν αρχικά σεξουαλικά αχαλιναγώγητοι⁵⁴⁹. Υπήρχε “πολυγαμία, που σημαίνει ότι ένα άτομο είχε αρκετούς συντρόφους με τους οποίους η σεξουαλική και συναισθηματική συντροφιά ήταν περιστασιακή. Πριν από τη νεολιθική επανάσταση ο άντρας και η γυναίκα φαίνεται να είχαν, λίγο ως πολύ, την ίδια κοινωνική θέση. Μετά τη νεολιθική επανάσταση, όταν η ανθρωπότητα αναδύθηκε στο φως της γραπτής ιστορίας, δεν υπήρχε πια αμφιβολία πως «αφεντικό» ήταν ο άντρας. Ωστόσο, ξεπερνώντας τις υλικές ανάγκες, οι πρωτόγονοι απολάμβαναν μια απόλυτη ελευθερία στο θέμα της σεξουαλικής συνεύρεσης. Ούτε φιλόσοφοι, ούτε γιατροί, ούτε θρησκευτές, επενέβησαν ούτε έβαλαν στόχο να ασχοληθούν με ότι πιο προσωπικό έχει ο άνθρωπος, τη σεξουαλικότητα, προσπαθώντας να την ρυθμίσουν⁵⁵⁰.

Πολλοί υποστηρίζουν ότι η πορνεία δεν αποτελεί ιστορικό φαινόμενο αλλά κάτι σαν “κοινωνικό ή και βιολογικό συνεχές” και συνεπώς δεν είναι εξαφανίσιμη. Αυτή η θέση στο πλαίσιο μίας βιοκοινωνιολογικής προσέγγισης, βασίζεται στην υπόθεση ότι ο άνδρας “από τη φύση του” έχει μία υπερβάλλουσα λιβιδική ενέργεια η οποία πρέπει άμεσα να εκτονωθεί (εξ’ ου και η καταφυγή στην πορνεία). Αντιστοίχως θα έπρεπε να υποθέσουμε, ώστε να γίνει αυτή η θέση αποδεκτή, ότι είναι στη γυναικεία “φύση” η υποτακτική, άνευ όρων αποδοχή σεξουαλικών συντρόφων, πρακτικών, τόπου και χρόνου συνουσίας, (η οποία θα μας επέτρεπε να ισχυριστούμε ότι η εκπόρνευση είναι για τη γυναίκα μία εξίσου “φυσική” επιλογή που δικαιολογεί τη διαχρονική της παρουσία). Ανθρωπολογικές έρευνες σε πρωτόγονες κοινωνίες όπως για παράδειγμα αυτή του Μαλινόφσκι έδειξε ότι η πορνεία μοιάζει περιττή σε κοινότητες με «υψηλό σεξουαλικό πολιτισμό». Για παράδειγμα στους Τρομπριάνους παρατηρήθηκε “γεννητική περηφάνια” και “αίσθηση τιμής” που ταυτίζεται με ένα “φιλοσεξουαλικό ιδανικό του Εγώ” υπό τις προσταγές μίας υψηλής σεξουαλικής κουλτούρας που επιτάσσει σεξουαλική ελευθερία και αγνοεί τις διαστροφές και τις νευρώσεις⁵⁵¹. Ο Ράιχ Β. παραθέτοντας αυτές τις έρευνες του Μαλινόφσκι προσπαθεί να ρίξει φως στην σεξουαλική ιστορία των ανθρώπων και να εξηγήσει πως η εισαγωγή της “σεξουαλικής ηθικής” έχει δημιουργήσει νευρώσεις και στρεβλώσεις στην δική του σύγχρονη κοινωνία⁵⁵². Θεωρεί ότι μέσα από τη μελέτη πρωτόγονων

⁵⁴⁹ Tannahill R.,(1998), Ιστορία των σεξουαλικών ηθών, Εκδοτικός οίκος Τραυλός, Αθήνα, σελ.15-18

⁵⁵⁰ «Το έτος 4004 π.Χ. στις 09:00 ακριβώς το πρωί της 23^{ης} Οκτωβρίου εποίησεν ο θεός τον άνθρωπο, άρρεν και θήλυ εποίησεν αυτούς».

Tannahill R.,(1998), Ιστορία των σεξουαλικών ηθών, Εκδοτικός οίκος Τραυλός, Αθήνα, σελ.19

⁵⁵¹ Malinowski, B., (1976), Σεξουαλικότητα και Καταπίεση στην πρωτόγονη κοινωνία, μετάφραση Σταματοπούλου Α., Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 241

⁵⁵² Reich W., (1975), Η εισβολή της Σεξουαλικής Ηθικής, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 55

πολιτισμών που απολαμβάνουν σεξουαλική ελευθερία και ισορροπία, αντιπαραβάλλοντάς την με τις νευρώσεις που παρατηρεί στην δική του πολιτισμένη δυτική κοινωνία, θα υποδείξει το δρόμο για σεξουαλική ισορροπία στους σύγχρονους του⁵⁵³.

Από το 1800 και ύστερα υπερίσχυσε η άποψη ότι η πορνεία είναι «αναγκαίο κακό για την κοινωνία. Ο Simmel G. παρατήρησε ότι η πορνεία έχει συγκεκριμένη κοινωνική αποστολή: να ικανοποιεί τις σεξουαλικές ανάγκες των κοινωνικά καταπιεσμένων, ανάγκες οι οποίες αν δεν εκτονώνονταν θα κατευθύνονταν προς τις τίμιες γυναίκες, παρθένες ή παντρεμένες»⁵⁵⁴. Ο Γερμανός φιλόσοφος-κοινωνιολόγος προέβλεψε ότι η πορνεία θα είναι αναγκαίο κακό μέχρι ο γάμος να καταστεί ο μοναδικός θεσμός που ορίζει τις σχέσεις ανάμεσα σε γυναίκες και άντρες. Η πρακτική της πορνείας θα αχρηστευθεί όταν οι σχέσεις ανάμεσα στον άντρα και γυναίκα βασιστούν στην ελεύθερη αγάπη, σε μία κοινωνία στην οποία ο οικονομικός, κοινωνικός, πνευματικός και ψυχολογικός καιροσκοπισμός των ανδρών και των γυναικών συνυπάρξουν αρμονικά⁵⁵⁵.

Με τα όρια και τους φραγμούς που έθεσε η κοινωνία, με την πάροδο των χρόνων και την ανάπτυξη των διαφόρων πολιτισμών και θρησκειών, «η σεξουαλική ανάγκη, από βασικό ένστικτο και πρωταρχική βιολογική ανάγκη του ανθρώπου, κατέληξε να θεωρείται σε πολλές κοινωνίες ταμπού, η ερωτική πράξη να γίνεται μόνο για αναπαραγωγικούς σκοπούς και σε πολλές περιπτώσεις να προκαλεί ενοχές και ντροπή. Έναν αιώνα αργότερα, οι προβλέψεις του Simmel G. δεν βγήκαν αληθινές.

⁵⁵³ «Οι πρωτόγονοι διατήρησαν ολόκληρη τη γενετήσια αισθαντικότητα τους, ενώ οι πολιτισμένοι είναι ανίκανοι να φτάσουν στη γενετήσια ικανοποίηση γιατί η σεξουαλική τους δομή έχει γίνει νευρωτική από το γεγονός των ηθικών αναστολών που επιβάλλει η διαπαιδαγώγηση. Σφυγμομετρήσεις έχουν δείξει ότι το 90% των γυναικών και το 60% των αντρών κατά μέσο όρο υποφέρουν από γενετήσιες διαταραχές και είναι ανίκανοι για ικανοποίηση. Ας το συγκρίνουμε με τα μπορντέλα όπου συχνάζει η νεολαία μας. Οι περισσότερες από τις γυναίκες μας είναι ανίκανες να μάθουν να λειτουργούν ρυθμικά... κούνημα που οι πόρνες εκτελούν με ένα τρόπο ψυχρό και υπολογισμένο για να δώσουν στον εραστή την αυταπάτη της διέγερσης. Η ψυχρότητα των γυναικών δεν εκλαμβάνεται ως απόδειξη της αδυναμίας των αντρών. Ο "αναίσθητος κόλπος" αποτελεί επιστημονικές νυχτογραφίες βγαλμένες από μυαλά παραλυμένα από την ηθικολογία. Ενώ η πρόωρη εκσπερμάτωση για τους άνδρες είναι χαρακτηριστικό ανθρώπου που είναι θύμα της σεξουαλικής καταπίεσης. Η σεξουαλική καταπίεση προετοιμάζει το έδαφος σε όλες τις μορφές ψυχικών παθήσεων... η σεξουαλική ελευθερία αποτελεί τη βάση για την ελευθερία του χαρακτήρα που διασφαλίζει ένα καλά θεμελιωμένο κοινωνικό δεσμό στο λιμπιντιακό χώρο ανάμεσα στα μέλη της κοινωνίας. Η κοινοτική σεξουαλική ζωή μπορεί να υπαχθεί στην αυτορρύθμιση με την ικανοποίηση των αναγκών (αντικαθιστώντας τους ηθικούς κανονισμούς)... Οι Τρομπριάνοι αγνοούν το ομαδικό σεξ, τα όργια, την ηδονοβλεψία, την επιδειξιμανία ενώ η αυτοϊκανοποίηση θεωρείται κουταμάρα παρόλα αυτά υπάρχει ταυτόχρονα ένας αόρατος κώδικας τιμής».

Ραίχ, Β., (1974), Ο σεξουαλικός αγώνας των νέων, Εκδόσεις Χρόνος, Αθήνα, σελ.41,55-56

⁵⁵⁴ Simmel, G., (1984), On women, sexuality and love, Yale University Press, London, p.111

⁵⁵⁵ Μοντζίνι, Π. (2007), Εμπόριο Γυναικών, πορνεία, μαστροπεία και εκμετάλλευση, Εκδόσεις Μελάι, Αθήνα σελ.33,34

Κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα η σεξουαλική απελευθέρωση εξελίχθηκε πολύ στις ευρωπαϊκές κοινωνίες, σε τέτοιο βαθμό που σίγουρα μειώθηκε η σεξουαλική καταπίεση, ωστόσο δεν μειώθηκε ο αριθμός των αντρών που καταφεύγουν στην πορνεία. Αντίθετα μάλιστα, η πορνεία σήμερα είναι πιο διαδεδομένη από ότι ήταν στα χρόνια πριν το 68'»⁵⁵⁶. Στη σύγχρονη εποχή που έχει επιτευχθεί μεγαλύτερη ισότητα ανάμεσα στα φύλα και η διαθεσιμότητα των γυναικών για σεξουαλικές συνευρέσεις εκτός του πλαισίου του γάμου έχουν αυξηθεί, δεν είναι δυνατόν να θεωρείται η πορνεία ένα "αναγκαίο κακό". Η πορνεία φαίνεται να έχει μετατραπεί σε ένα ακόμη καταναλωτικό αγαθό⁵⁵⁷.

Ακόμη και αν δεχτούμε ότι η πορνεία υπάρχει παντού και πάντοτε, αυτό από μόνο του δεν νομιμοποιεί τη θέση ότι αποτελεί "βιολογικό συνεχές" του οποίου η θεσμοποιημένη παρουσία δεν θα πρέπει να αμφισβητηθεί και να μελετηθεί κριτικά⁵⁵⁸. Κοινωνικά φαινόμενα με αντίστοιχη διάρκεια στο χρόνο και διάχυση στο χώρο (όπως η δουλεία, η καταπίεση των γυναικών, οι φυλετικές διακρίσεις κ.τ.λ. τα οποία θεωρούνταν δεδομένα⁵⁵⁹), όχι μόνον κρίθηκαν αλλά έγιναν κοινωνικοί αγώνες για να επέλθουν σχετικές μεταρρυθμίσεις και αλλαγές ή και για την ολοκληρωτική και τελεσίδικη κατάργησή τους. Τα πάντα θα έμεναν ασάλευτα αν δεν γινόντουσαν αγώνες για να πάψουν να θεωρούνται τα δεδομένα "δεδομένα".⁵⁶⁰

Ασχέτως του αν η πορνεία αποτέλεσε διστορικά ένα παγκόσμιο, κοινωνικό φαινόμενο, στον παρόντα χρόνο είναι σαφές ότι γίνεται λόγος για ένα κοινωνικό φαινόμενο (με καθολικό χαρακτήρα) που ακολουθεί τις προσαγές της παγκοσμιοποίησης. Η ένταξή της στο σκληρό πυρήνα της καπιταλιστικής αγοράς, οι μεγάλες μεταναστευτικές ροές που προσέφεραν αφθονία φθηνού εργατικού δυναμικού, η διάδοση του διαδικτύου σε κάθε γωνία του πλανήτη, η μαζική κατανάλωση πορνογραφίας που δημιουργεί κοινά πρότυπα σεξουαλικής συμπεριφοράς, η θεμελίωση του σεξοτουρισμού και μία στρεβλή μάλλον προσπάθεια αποθηκοποίησης της σεξουαλικής συνεύρεσης που απενοχοποιεί την κατανάλωση

⁵⁵⁶ Μοντζίνι, Π. (2007), Εμπόριο Γυναικών, πορνεία, μαστροπεία και εκμετάλλευση, όπως παραπάνω, σελ. 34

⁵⁵⁷ Μοντζίνι, Π. (2007), Εμπόριο Γυναικών, πορνεία, μαστροπεία και εκμετάλλευση, όπως παραπάνω, σελ. 35

⁵⁵⁸ «Η άρνηση αποδοχής της πορνείας απλά και μόνο επειδή υπάρχει»

Λάζος, Γ., (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 145

⁵⁵⁹ Αυτό δεν σημαίνει ότι τέτοια φαινόμενα δεν απαντώνται και σήμερα, λαμβάνοντας ίσως άλλες μορφές, ενώ δεν διαθέτουν την κοινωνικοθητική νομιμοποίηση του παρελθόντος.

⁵⁶⁰ Οι απαντήσεις των πελατών των πορνικών υπηρεσιών είναι δηλωτικές αυτής της θέσης: «αφού υπάρχει, γιατί να μην πάω» ή «είναι κάτι φυσιολογικό, αφού πάντα υπήρχε και παντού».

σεξουαλικών υπηρεσιών, έχουν οδηγήσει στο να μετατραπεί η πορνεία σε ένα παγκόσμιο, καταναλωτικό προϊόν. Σε μία κοινωνία λοιπόν, των ανταλλαγών και της εμπορευματοποίησης παρατηρεί ο Λάζος Γ. η πορνεία «δεν αποτελεί ξένο σώμα».⁵⁶¹

5.2 Μία ματιά στην Εγχώρια Πορνική Αγορά

Η Ελλάδα δεν φαίνεται να “υστερεί” σε τίποτα σε σχέση με τη διεθνή αγορά πορνικών υπηρεσιών. Αντιθέτως για το μέγεθος της χώρας και για την αγοραστική της δεινότητα, μοιάζει να έχει μία ισχυρή παρουσία τόσο στη προσφορά, όσο και στην ζήτηση σεξουαλικών υπηρεσιών αναδεικνύοντας την πορνική αγορά ως μία εξαιρετική επαγγελματική επένδυση. Η γεωγραφική θέση της χώρας (η γειτνίαση με χώρες από τις οποίες προέρχονται διεθνή κυκλώματα, αλλά και ένας μεγάλος όγκος μεταναστριών που τροφοδοτούν με ποικίλους τρόπους την πορνική αγορά)⁵⁶², μία σχετική αίσθηση ανομίας, πολιτικής αδιαφορίας και διαφθοράς κρίσιμων τομέων της δημόσιας διοίκησης αλλά και η αυξημένη ζήτηση υπηρεσιών από τους γηγενείς (και όχι μόνο), συντελούν στη διατήρηση, στην ανάπτυξη και εδραίωση του φαινομένου της πορνείας τόσο εμπορικά και θεσμικά, όσο και στην κοινή αντίληψη (εξοικείωση κοινής γνώμης). Σύμφωνα με έκθεση που εκπονήθηκε από κοινού από τον Τομέα Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) και τον Συνήγορο του Πολίτη, στην Ελλάδα τα χρόνια της κρίσης όχι μόνο δεν γίνεται λόγος για συρρίκνωση της πορνείας αλλά για εκτόξευσή της κατά 150%⁵⁶³. Το εξωπραγματικό αυτό ποσοστό κρίνεται αμφισβητήσιμο, καθώς μία τέτοια αύξηση είναι πρακτικά ανέφικτη αφού θα απαιτούσε και μία αντίστοιχα σημαντική αύξηση της ζήτησης υπηρεσιών τέτοιου είδους για τη συντήρησή της. Γενικότερα, οι στατιστικές και τα νούμερα που αφορούν στην πορνεία είναι κάτι παραπάνω από θολά, είτε γιατί η πολυδιάσπαση των πορνικών υπηρεσιών δεν το επιτρέπει (από τον παραδοσιακό οίκο ανοχής μέχρι την “γκρίζα πορνεία” του διαδικτύου), είτε γιατί το μεγαλύτερο ποσοστό λειτουργεί υπό καθεστώς παρανομίας,

⁵⁶¹Λάζος, Γ., (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 259

⁵⁶²Η Schaeffer-Grabiell, F. επισημαίνει τον κίνδυνο η εστίαση των ΜΜΕ κατά του trafficking στις ΗΠΑ, να νομιμοποιεί, υπό το πρόσχημα της εθνικής ασφάλειας, την ισχυρότερη προστασία των συνόρων και την εποπτεία των μεταναστών.

Schaeffer-Grabiell, F. (2010), «Sex Trafficking as the ‘New Slave Trade’?», Sexualities Vol 13(2), p.153-160

⁵⁶³www.dimokratiki.gr «Άνθηση της πορνείας στα χρόνια της κρίσης - Συγκλονιστικά είναι τα στοιχεία έρευνας του Παντείου Πανεπιστημίου», 16/05/2016

είτε τέλος επειδή τηρείται σιγή ιχθύος από τους εμπλεκόμενους (η ομερτά των κυκλωμάτων της αγοράς για ευνόητους λόγους, των πελατών για τη διατήρηση του κοινωνικού τους προφίλ, των εκδιδόμενων προσώπων μεταξύ άλλων και για την αποφυγή στιγματισμού τους αλλά και της αστυνομίας κ.τ.λ.). Το βέβαιο είναι ότι τα τελευταία χρόνια έχουν μεταβληθεί τόσο τα νούμερα, όσο και η ανθρωπογεωγραφία της πορνείας στην Ελλάδα.

Έτσι, από τα τέλη 2012 μέχρι και το 2015 εκτιμάται ότι τζίρος από την πορνεία στην Ελλάδα αγγίζει τα 600-620 εκατ. ευρώ ετησίως⁵⁶⁴. Όσον αφορά τον αριθμό των εκδιδόμενων προσώπων για την πορνική αγορά της Αθήνας και μόνο, υπολογίζεται ότι στις κατά μέσο όρο 6.500 πορνικές θέσεις εργασίας, απασχολούνται περίπου 12.000 εκδιδόμενες ανά βάρδιες, ενώ αντίστοιχος αριθμός εκδιδόμενων γυναικών υπολογίζεται ότι δραστηριοποιείται στο υπόλοιπο της χώρας⁵⁶⁵. Ο αριθμός των εκδιδόμενων γυναικών και ανδρών φαίνεται να ακολουθεί αυξητική τάση τα τελευταία χρόνια. Οι εκδιδόμενες γυναίκες σε ολόκληρη την Ελλάδα, (όπως αναφέρθηκε) ανέρχονται περίπου στις 18.500⁵⁶⁶, ενώ από αυτές υπολογίζεται ότι 13.000 με 14.000 αλλοδαπές εκδιδόμενες είναι θύματα trafficking⁵⁶⁷. Από την άλλη, η αύξηση της ανδρικής πορνείας βασίζεται κυρίως στην εισαγωγή αλλοδαπών στο χώρο που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους ως επί τω πλείστον σε ομοφυλόφιλους άνδρες, γεμίζοντας ασφυκτικά σινεμά πορνογραφικού υλικού, σάουνες, εξειδικευμένα καταστήματα (όπως gay bar, cruising club, sex shop με καμπίνες, ξενοδοχεία ημιδιαμονής), το Πεδίο του Άρεως αλλά και τις πιάτσες του κέντρου⁵⁶⁸. Σύμφωνα με έρευνα του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ το 90 με 95% είναι νεαροί, αλλοδαποί άνδρες

⁵⁶⁴ Λάζος Γρ., «Η πορνεία της εξαθλίωσης στο ευρύ κέντρο της Αθήνας μεταξύ 2013 και 2015» στο Σύγχρονες Τάσεις Αντεγκληματικής Πολιτικής: Τιμητικός Τόμος για τον Ομότιμο Καθηγητή Α. Δ. Μαγγανά, Επιμέλεια: Λαμπροπούλου, Ε., Παπαμιχαήλ, Σ., Σχίζας Π., Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2018, σελ. 286-301

⁵⁶⁵ Λάζος Γρ. «Η πορνεία της εξαθλίωσης στο ευρύ κέντρο της Αθήνας μεταξύ 2013 και 2015», όπως παραπάνω, σελ.286-301

⁵⁶⁶ Άλλες μελέτες κάνουν λόγο για περισσότερες από 23.000 παράνομα εκδιδόμενες γυναίκες ενώ δεν λείπουν και εκείνες που μιλούν για 20.000 αναγκαστικά εκδιδόμενες γυναίκες. Γενικότερα οι αριθμοί στην πορνεία είναι “σκοτεινοί”.

Φαρσεδάκης, Ι. (2005), Στοιχεία εγκληματολογίας, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 46

⁵⁶⁷ Λάζος Γρ. «Η πορνεία της εξαθλίωσης στο ευρύ κέντρο της Αθήνας μεταξύ 2013 και 2015», όπως παραπάνω, σελ.286-301

⁵⁶⁸ Αν και η ανδρική πορνεία δεν απασχόλησε την παρούσα έρευνα (καθώς φέρει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και δημιουργεί άλλους συσχετισμούς), διενεργήθηκε έρευνα της οποίας τα στοιχεία φιλοξενούνται στο παράρτημα (Βλέπε Παράρτημα : “Ψωνίζοντας ένα Αγόρι”, “Σάουνα” και “Σινεμά”) Aggleton, P. (1999), Men who sell sex, international perspectives on male prostitution and hiv/aids, USL Press, London, p.29-31

(συνήθως χωρίς έγγραφα), ενώ οι πελάτες είναι Έλληνες⁵⁶⁹. Υπολογίζεται ότι πάνω από 2.000 άτομα του "ισχυρού φύλου" εκδίδονται αυτή τη στιγμή περιστασιακά⁵⁷⁰ ή και συστηματικά, πολλές φορές χωρίς να παίρνουν καμία προφύλαξη κατ' απαίτηση των εφήμερων πελατών τους, είτε γιατί αγνοούν τους κανόνες υγιεινής από τις χώρες προέλευσής τους, είτε επειδή προσβλέπουν σε ένα σημαντικό χρηματικό αντίτιμο χωρίς να σκέφτονται τις συνέπειες⁵⁷¹.

Σύμφωνα με το Λάζο Γρ. το ένα τρίτο (1/3) των σεξουαλικά ενεργών Ελλήνων ανδρών κάνει χρήση πορνικών υπηρεσιών. Η αγορά της Αθήνας συντηρεί περίπου 550.000 άντρες⁵⁷². Με τις νέες ευέλικτες μορφές της πορνείας, απλώθηκε σύντομα σε όλη την Ελλάδα και έγινε εύκολα προσβάσιμη σχεδόν από το σύνολο των ενδιαφερόμενων. Αν το 1990 υπήρχε μια πελατεία λίγο πάνω από τις 500 χιλιάδες, το 1995 ξεπέρασε το 1 εκατομμύριο, ενώ από το 1996 (και τουλάχιστον ως το 2005) έμεινε σταθερά πάνω από το 1,2 εκατ. Επρόκειτο δε, για μια πελατεία με διάθεση και με τα λεφτά στο χέρι, για να μισθώνει τις υπηρεσίες των εξαναγκαστικά εκδιδόμενων γυναικών⁵⁷³. Το 2013 πραγματοποιήθηκαν 11,7 εκατομμύρια μισθώσεις, ενώ το 2014 ανέβηκαν στα 12,1 εκατ. και το 2015 παρέμειναν σταθερές σ' αυτό περίπου το μέγεθος. Για το 2015, οι τιμές κυμάνθηκαν μεταξύ των 10 και των 50 ευρώ, ενώ ο μέσος όρος έπεσε στα 32 ευρώ. Επίσης, εκτιμάται ότι η πορνική πελατεία που προσφεύγει στην "πορνεία της φτώχειας", όπως εκτείνεται στην αγορά του κέντρου της πόλης κυμάνθηκε το 2013 ανάμεσα στους 430-440.000 άνδρες. Το 2014 η πελατεία παρουσίασε μια άνοδο στις 460-480.000, ενώ το 2015 η άνοδος

⁵⁶⁹ Δαμάσκος Π., Πρόγραμμα δρόμου για την ανδρική πορνεία, Απολογισμός δράσης Ιανουάριος – Ιούνιος 2012, ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.

⁵⁷⁰ Οι περισσότεροι εκδιδόμενοι άνδρες δεν ταυτίζουν τους εαυτούς τους με την ιδιότητα του εκδιδόμενου προσώπου. Πολλοί από αυτούς αυτοπροσδιορίζονται ως ετεροφυλόφιλοι, ακόμα και όταν προσφέρουν σεξουαλικές υπηρεσίες σε άνδρες, ενώ θεωρούν ότι πρόκειται απλά για μία δραστηριότητα που γίνεται για περιορισμένο χρονικό διάστημα ή κατά περίπτωση και μόνο περιστασιακά με μοναδικό σκοπό να κερδίσουν κάποια χρήματα.

(Στοιχεία από Επιτόπια Έρευνα – Βλέπε Παράρτημα 10.1).

⁵⁷¹ Δαμάσκος Π., Πρόγραμμα δρόμου για την ανδρική πορνεία, Απολογισμός δράσης Ιανουάριος – Ιούνιος 2012, ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ

⁵⁷² «Άνθρωποι της διπλανής πόρτας, υπεράνω πάσης υποψίας, ανύπαντροι, παντρεμένοι, σε σχέση, όλων των ηλικιών, ντόπιοι και μετανάστες. Η μόνη προϋπόθεση, το σταθερό εισόδημα που τους επιτρέπει να αγοράζουν σεξ –εξ ου και οι άνεργοι εμφανίζονται ως ελάχιστο ποσοστό στις έρευνες». Η έρευνα διεξήχθη επί έξι μήνες σε επτά πόλεις και συμμετείχαν με συνεντεύξεις τους 70 εκδιδόμενες και 30 πελάτες.

Μουδάτσου, Μ., «Πορνεία & παράνομη διακίνηση και εμπορία γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική/οικονομική εκμετάλλευση (trafficking) στην Ελλάδα», φορέας ανάθεσης Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, εκπόνηση: CMT Προοπτική & Praxis

⁵⁷³ Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 188

συνεχίστηκε για να φτάσει τις 510-520.000⁵⁷⁴. Τέλος, υπολογίζεται ότι το 2015, περίπου 140 ως 160 χιλιάδες πελατών είναι πρόσφατοι μετανάστες, (ως επί το πλείστον από δυτική Ασία, Μέση Ανατολή και υποσαχάρια Αφρική). Η δε προσπάθεια προσέλκυσής τους, συνέβαλε σημαντικά στην πίεση για μείωση του πορνικού μισθώματος⁵⁷⁵. Ενώ λοιπόν, είθισται σε μεγάλο βαθμό να ταυτίζεται στο συλλογικό ασυνείδητο ο μετανάστης/ άνδρας με το πελάτη, τα αριθμητικά δεδομένα μας διαψεύδουν⁵⁷⁶.

Το 1990 είχαν λάβει χώρα περίπου 7,8 εκατ. μισθώσεις. Το 1995 έφτασαν τα 20 εκατ., ενώ την επόμενη δεκαετία παρέμειναν σταθερά πάνω από τα 24 εκατ. (με το 1997 να ξεπερνούν τα 26 εκατ.). Γι' αυτές τις μισθώσεις, η πορνική πελατεία μετέφερε στην εξαναγκαστική πορνεία τεράστια ποσά: τα 37 εκατ. ευρώ το 1990 φαντάζουν αμελητέα μπροστά στα πάνω από 950 εκατ. ευρώ του 1997, ενώ στα χρόνια που ακολούθησαν θα παρέμεναν σταθερά πάνω από τα 900 εκατ. ευρώ⁵⁷⁷.

Οι "μισθώσεις" πορνικών υπηρεσιών στην Ελλάδα αυτή τη στιγμή μπορούν να καλύψουν ένα ευρύτατο φάσμα οικονομικών δυνατοτήτων των πελατών τους κάνοντάς την προσιτή σε όλους, ξεκινώντας από 5 ευρώ (για πορνεία του πεζοδρομίου) και καταλήγοντας σε αστρονομικά ποσά (χιλιάδων ευρώ για τις οικονομικές ελίτ) ανάλογα με τις υπηρεσίες, τον διατιθέμενο χρόνο και τα αισθητικά και φυσικά χαρακτηριστικά του εργαζόμενου. Εντυπωσιακό είναι ότι στην περίοδο του μνημονίου η Ελληνική Στατιστική Αρχή διαπιστώνει αύξηση των δαπανών των Ελλήνων για την πορνεία (αλλά και για ναρκωτικές ουσίες)⁵⁷⁸. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το 2011 οι Έλληνες δαπάνησαν για

⁵⁷⁴Σ' αυτή την ερευνητική προσπάθεια, ως καταμετρήσιμος πελάτης ορίστηκε αυτός που έχει μισθώσει εκδιδόμενη για να του παράσχει τη σχετική υπηρεσία τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο.

Λαμπροπούλου, Ε., Παπαμιχαήλ, Σ., Σχίζας Π.(2018) "Σύγχρονες Τάσεις Αντεγκληματικής Πολιτικής": Τιμητικός Τόμος για τον Ομότιμο Καθηγητή Α. Δ. Μαγγανά, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ.298-300

⁵⁷⁵Λαμπροπούλου, Ε., Παπαμιχαήλ, Σ., Σχίζας Π.(2018) "Σύγχρονες Τάσεις Αντεγκληματικής Πολιτικής": Τιμητικός Τόμος για τον Ομότιμο Καθηγητή Α. Δ. Μαγγανά, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ.298-300

⁵⁷⁶Γιατί όμως, ο Έλληνας με τη φήμη του θερμού, μεσογειακού εραστή και σε αρκετές περιπτώσεις ταυτίζεται με συνεκδοχές του matcho, είναι τόσο φανατικός πελάτης (ο Ελληνάρας, το greek καμάκι). «Στο επίπεδο του διεθνικού φαντασιακού, η Ελλάδα φαίνεται να κατέχει προνομιακή θέση ως σύμβολο πάθους, ελευθερίας και στο καταναλωτικό συγκείμενο της παγκοσμιοποίησης ως σύμβολο διασκέδασης και ηδονών...()», «Ωστόσο τα αφηγήματα για την εθνική ιδιαιτερότητα είναι πολύ ισχυρά ως προς τον ορισμό του τι θεωρείται φυσικό τόσο ως κατηγορία καθαυτή, όσο και ως συγκεκριμένος χαρακτήρας που αποδίδεται στην ελληνικότητα».

Χαλκιά, Α. (2007), Το άδαιο λίκνο της δημοκρατίας, σεξ, έκτρωση και εθνικισμός στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, σελ.xix

⁵⁷⁷Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, όπως παραπάνω, σελ. 236

⁵⁷⁸www.statistics.gr, 12/06/2014

πορνεία το ποσό των 1.561 εκατ. ευρώ, έναντι των 1.497 εκατ. ευρώ το 2010 και 1.432 εκατ. ευρώ το 2009, ένα χρόνο πριν από την ένταξη στο μνημόνιο. Στη διετία του μνημονίου, η σχετική δαπάνη αυξήθηκε κατά 9% (ή κατά 129 εκατ. ευρώ)⁵⁷⁹. Αυτά τα στατιστικά στοιχεία έρχονται σε αντίθεση με τα λεγόμενα των ανθρώπων της "αγοράς"⁵⁸⁰ αλλά και με την εικόνα που προβάλλουν δημοσιεύματα του ημερήσιου και κυριακάτικου τύπου, τα οποία κάνουν λόγο για μείωση της επισκεψιμότητας των πελατών αλλά και μείωση των τιμών των "μισθώσεων" σε σχέση με το 2009, από 20% έως και 50% σε κάποιες περιπτώσεις⁵⁸¹. Οι τιμές των πορνικών μισθώσεων πάντως, φαίνεται να διαφέρουν τόσο από πιάτσα σε πιάτσα, όσο και από "επιχείρηση" σε "επιχείρηση" με δεδομένη όμως τη συμπίεσή τους προς τα κάτω. Σε γενικές γραμμές, το μεροκάματο ενός εκδιδόμενου προσώπου υπολογίζεται στα 15 ευρώ και για να το βγάλει χρειάζεται να περάσουν από πάνω του 6-8 πελάτες στο πεζοδρόμιο ή 20 πελάτες στον οίκο ανοχής⁵⁸², ενώ η διαπραγμάτευση της τιμής (παζάρι) από τους πελάτες είναι συχνό φαινόμενο, ειδικά τα χρόνια της κρίσης⁵⁸³.

Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του Στέιτ Ντιπάρτμεντ (State Department), η Ελλάδα αποτελεί τόσο χώρα διέλευσης, όσο και προορισμού ατόμων προς σεξουαλική εκμετάλλευση (και σε ένα αμελητέο σχεδόν ποσοστό, χώρα προέλευσης)⁵⁸⁴. Οι χώρες προέλευσης των εκδιδόμενων γυναικών ποικίλουν. Πρόκειται κυρίως για γυναίκες από την Ανατολική Ευρώπη (ο μεγαλύτερος όγκος), την Αφρική, τη Δομινικανή Δημοκρατία και την Κίνα⁵⁸⁵. Γεγονός είναι πάντως ότι κάθε φυλετική ομάδα έχει το δικό της πόστο στην περιοχή του εμπορικού κέντρου

⁵⁷⁹ www.statistics.gr, 14/06/2014

⁵⁸⁰ Στοιχεία από Επιτόπια Έρευνα- Βλέπε Παράρτημα

⁵⁸¹ www.ethnos.gr, 29/03/2015

⁵⁸² Λάζος Γρ. «Η πορνεία της εξαθλίωσης στο ευρύ κέντρο της Αθήνας μεταξύ 2013 και 2015», όπως παραπάνω, σελ.286-301

⁵⁸³ Παραδείγματος χάριν, η επίσκεψη σε έναν οίκο ανοχής στη Φυλής για διάρκεια συνεύρεσης 10 λεπτών, κατά μέσο όρο κοστίζει 20 ευρώ, ενώ αντιστοίχως στο Μεταξουργείο κοστίζει 10 ευρώ (Το Μεταξουργείο αξιολογείται από τους πελάτες ως πιάτσα χαμηλής ποιότητας λόγω των χαλαρών όρων υγιεινής, της παρουσίας αλλοδαπών πελατών αλλά και των μειονεκτικών φυσικών χαρακτηριστικών των εργαζομένων). Στα λεγόμενα στούντιο οι τιμές σχεδόν διπλασιάζονται φτάνοντας στο ύψος των 40 με 50 ευρώ αλλά ταυτόχρονα αυξάνεται και ο μέσος χρόνος παραμονής του πελάτη στα 20 λεπτά. Ενώ όταν γίνεται λόγος για "πόρνες πολυτελείας" οι τιμές ανεβαίνουν ιλιγγιωδώς. Πιο συγκεκριμένα, για να συνοδεύσει απλώς τον πελάτη σε μία κοινωνική έξοδο η εκδιδόμενη θα χρεώσει 100 με 200 ευρώ και για την ολοκλήρωση της συνεύρεσης μαζί του 400 με 500 (κατά μέσο όρο). Από την άλλη, οι τιμές για την «πορνεία της εξαθλίωσης» (πορνεία πεζοδρομίου, τοξικοεξαρτημένες, άστεγες κ.τ.λ.) συρρικνώνονται όλο και περισσότερο προς τα κάτω (ειδικά τα χρόνια της κρίσης) φτάνοντας έως και τα 3 ευρώ (μετατρέποντας τον καθημερινό αγώνα για επιβίωση σε άνιση μάχη).

[Στοιχεία από Έρευνα Λάζου και Επιτόπια Έρευνα – Βλέπε Παράρτημα]

⁵⁸⁴ State Department, www.state.gov, 09/03/2014

⁵⁸⁵ www.state.gov, 11/03/2014

της Αθήνας και των γειτονιών του βου Δημοτικού Διαμερίσματος και σε ορισμένες περιπτώσεις εξειδίκευση στις υπηρεσίες⁵⁸⁶.

Τα είδη των πορνικών υπηρεσιών στη χώρα μας καταλαμβάνουν ένα μεγάλο εύρος επιχειρηματικών δραστηριοτήτων διατηρώντας στοιχεία των παραδοσιακών δομών της πορνείας αλλά ταυτόχρονα υιοθετώντας εκείνους τους μηχανισμούς που επιτρέπουν την επιβίωση στην παγκοσμιοποιημένη, νεοφιλελεύθερη αγορά που απαιτεί συνεχή διαφοροποίηση του προϊόντος για την κάλυψη των εξατομικευμένων αναγκών ενός απαιτητικού πελάτη⁵⁸⁷ ο οποίος πέρα από άπειρες επιλογές, διαθέτει πλέον άμεση πρόσβαση σε πληροφορία (π.χ. forum πελατών, site πορνικών υπηρεσιών κ.τ.λ.) και σε αναπαραστάσεις σεξουαλικού περιεχόμενου (κυρίως σκληρού πορνό). Όπως προαναφέραμε «οι συνοδοί πολυτελείας (escorts) αλλά και τα εκδιδόμενα άτομα "σκληρών βίτσιων", αν και καταλαμβάνουν αριθμητικά ένα μικρό ποσοστό (αποτελούν το 2%-3% της συνολικής πορνείας), μοιράζονται ένα σημαντικό μερίδιο του ετήσιου τζίρου καθώς αποσπούν ποσά δυσανάλογα του αριθμού των πελατών τους. Η συγκεκριμένη μορφή πορνείας (όπως και τα call girl) κοστίζει από 120-150 ευρώ την ώρα μέχρι 2.500 ευρώ για ολόκληρο το 24ωρο⁵⁸⁸, ενώ φαίνεται να ανήκει στην κατηγορία εκείνης της πορνείας που δεν έχει πληγεί από την κρίση καθώς απευθύνεται κυρίως σε ανώτερα κοινωνικά στρώματα»⁵⁸⁹. Η συγκεκριμένη κατηγορία εκδιδόμενων δεν διαθέτει δικό της επαγγελματικό χώρο, αλλά επισκέπτεται⁵⁹⁰ σπίτια πελατών ή ξενοδοχεία έπειτα από τηλεφωνικό ραντεβού ή μέσω μικρών αγγελιών σε εφημερίδες και στο διαδίκτυο ή και εντοπισμό τους σε

⁵⁸⁶Είναι συνήθης η πορνική πρακτική της επιλογή μίας Αφρικανής υπηκόου για στοματικό σεξ στο δρόμο, ενώ σύσσωμοι οι συνεντευξιαζόμενοι πελάτες ψηφίζουν τις υπηκόους Ρουμανίας ως τις καλύτερες επαγγελματίες αφού «τα κάνουν όλα με μεγάλη προθυμία».

(Στοιχεία από Επιτόπια Έρευνα και από τις Συνεντεύξεις σε βάθος με πελάτες)

⁵⁸⁷Ο Λάζος Γρ. επισημαίνει ότι οι επικίνδυνες υπηρεσίες μπορεί να περιλαμβάνουν πολλαπλή χρήση εκδιδόμενου από μεγάλο αριθμό πελατών, garing (να μπαίνουν δηλαδή στο σώμα τους από τεράστια μπουκάλια μέχρι μίξερ χειρός), κοπρολαγνεία, ουρολαγνεία, κτηνοβασία (δυο φορές τον χρόνο, όταν τα σκυλιά του πελάτη είναι ξαναμμένα, νοικιάζει κορίτσια για να κάτσουν στα ντόμπερμαν ή τα λυκόσκυλα. Για όλα αυτά τα παράξενα γούστα οι τιμές ξεκινούν από τα 500 ευρώ). Ένα μέρος της πελατείας, ένα 2-10% (ανάλογα με την ηλικία), έδειξε ενεργή διάθεση για τη σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων.

www.efsyn.gr, «Η πιο μεγάλη μπίζα είναι το μουνί», 04/05/2015

⁵⁸⁸Λάζος Γρ. «Η πορνεία της εξαθλίωσης στο ευρύ κέντρο της Αθήνας μεταξύ 2013 και 2015», όπως παραπάνω, σελ.286-301

⁵⁸⁹Χωρίς να είναι αυτό απόλυτο, καθώς ανάμεσα στους συνεντευξιαζόμενους συναντάμε πελάτη που περιμένει με ανυπομονησία να πληρωθεί για να παραγγείλει τις εν λόγω υπηρεσίες ή συνεντευξιαζόμενο που σταμάτησε τη χρήση υπηρεσιών που του κόστιζαν 400 ευρώ τη φορά καθώς του τελείωσαν τα χρηματικά διαθέσιμα. Αλλά και άλλες περιπτώσεις που έκαναν περιστασιακή χρήση τέτοιου είδους υπηρεσιών για να βιώσουν μία GFE εμπειρία (στη γλώσσα του πελάτη). [Στοιχεία από τις Συνεντεύξεις σε βάθος με πελάτες]

⁵⁹⁰Συχνά μισθώνονται οδηγοί ταξί από "γραφεία συνοδών", οι οποίοι αναλαμβάνουν να παν και να επιστρέψουν το εκδιδόμενο πρόσωπο (Στοιχεία από έρευνα).

συγκεκριμένους χώρους διασκέδασης. Σε απόλυτους αριθμούς υπολογίζονται περίπου στις 700 συνοδούς πολυτελείας, ενώ αν σε αυτές προστεθούν εκείνες που δεν έχουν μόνιμη πόλη εργασίας (city tours) αλλά δουλεύουν περιοδικά από χώρα σε χώρα (ενημερώνοντας τους απανταχού πελάτες τους κυρίως διαδικτυακά μέσω site γραφείων "διασύνδεσης"), ο αριθμός αυξάνεται δραματικά⁵⁹¹.

Ένας αδιευκρίνιστος αριθμός εκδιδόμενων προσώπων⁵⁹² (ο οποίος τείνει αυξανόμενος τα τελευταία χρόνια και μάλιστα με πολύ γοργούς ρυθμούς) έχει βρει επαγγελματική στέγη στο διαδίκτυο. Η διαδικτυακή πορνεία μοιάζει να αποτελεί μία νέα δυναμική τάση, ενώ φαίνεται να είναι πανταχού παρούσα, από τα κοινωνικά δίκτυα (όπως το δημοφιλές Facebook) μέχρι εξειδικευμένες ιστοσελίδες για ανεύρεση πορνικών υπηρεσιών, ερωτικού συντρόφου ή sexdating (όπως το bourdela.com, το pornes.gr, το Badoo, το zoosk κ.α.), παρουσιάζοντας μία πιο ανέμελη, οικεία και ταυτόχρονα "αθώα" (σχεδόν οικιακή) εκδοχή της πορνείας [χωρίς να κουβαλάει απαραίτητα τα σκληρά της στοιχεία όπως τους ενδιάμεσους ("νταβατζίδες", "τσατσάδες", "τσιλιαδόροι", άνθρωποι του οργανωμένου εγκλήματος) ή τους βρώμικους χώρους, την είσοδο σε γειτονιές γκέτο, τη συναναστροφή με καταπονημένους μεταναστευτικούς πληθυσμούς, τη δημόσια έκθεση σε κοινή θέα, την αναμονή στη σάλα κ.α.]⁵⁹³. Τα πρόσωπα που εκδίδονται διαδικτυακά παρουσιάζουν ίσως ευρύτερο φάσμα προσωπικών χαρακτηριστικών καθώς μπορεί να συναντήσει κανείς πέρα από άντρες, γυναίκες, παρενδυτικά άτομα, τρανσέξουαλ, ομοφυλόφιλους, αμφιφυλόφιλους, ανήλικα κυρίως κορίτσια, γυναίκες μεγάλης ηλικίας, νεαρά αγόρια σπανιότερα και άτομα που έχουν μία κανονικότητα στην υπόλοιπη κοινωνική τους ζωή, δηλαδή ιδιώτες που δεν είναι πλήρως πορνοποιημένοι ή δεν ανήκουν απαραίτητα στην πορνική αγορά. Παράλληλα φαίνεται πως η διαδικτυακή πορνεία καλύπτει ένα μεγάλο εύρος εξειδικευμένων υπηρεσιών⁵⁹⁴. Ανάμεσα στα νέα είδη υπηρεσιών που προσφέρει το διαδίκτυο είναι το cyber sex και

⁵⁹¹ Λάζος Γρ. «Η πορνεία της εξαθλίωσης στο ευρύ κέντρο της Αθήνας μεταξύ 2013 και 2015», όπως παραπάνω, σελ.286-301

⁵⁹² Δεν υπάρχουν στατιστικές μελέτες για την "Πορνεία του Διαδικτύου" καθώς αποτελεί μία γκρίζα πορνεία. (Αυτό ανάγκασε τον ερευνητή της εν λόγω διατριβής να προβεί σε διαδικτυακή έρευνα, καθώς τα βιβλιογραφικά στοιχεία για την Ελλάδα ήταν ανύπαρκτα)

⁵⁹³ Στοιχεία από Διαδικτυακή Έρευνα, Ιανουάριος –Ιούνιος 2016

⁵⁹⁴ Όπως π.χ. σαδομαζοχιστικών πρακτικών, ανάγκες ζευγαριών (παρατηρείται κατακόρυφη αύξηση της ζήτησης τα τελευταία χρόνια καθώς τα ζευγάρια αποφεύγουν συστηματικά τη λύση του οίκου ανοχής) ή και ομοφυλοφιλικών σε πολύ μικρότερο βαθμό. (Βλέπε Παράρτημα – Στοιχεία από Διαδικτυακή Έρευνα, Ιανουάριος – Ιούνιος 2016)

το sexting⁵⁹⁵. Ένας επιπλέον λόγος που κάνει τη διαδικτυακή πορνεία πιο οικεία είναι η έλλειψη οποιουδήποτε είδους μεσάζοντα. Ο πελάτης επικοινωνεί απευθείας με το εκδιδόμενο πρόσωπο δίνοντας του την εντύπωση ότι η πορνική σχέση αποκτά στοιχεία προσωπικής επαφής («αποεπαγγελματιοποιείται»)⁵⁹⁶. Αυτού του είδους η πορνεία δεν είναι πιο προσιτή (οικεία) μόνο για τον πελάτη, αλλά και για το υποψήφιο προς εκπόρνευση εκδιδόμενο πρόσωπο, ακριβώς επειδή έχει στοιχεία «αποπορνοποίησης»⁵⁹⁷. Ταυτόχρονα, το διαδίκτυο έχει αποδειχθεί μοναδικό εργαλείο μάρκετινγκ και πώλησης πορνικών υπηρεσιών στα χέρια των έμπειρων “επιχειρηματιών” καθώς έχει μία μοναδική ιδιότητα, να εισάγει το “προϊόν” στο σπίτι του ανυποψίαστου πελάτη χωρίς να προϋποθέτει την αναζήτηση του προϊόντος από τον ίδιο τον καταναλωτή, γεγονός που εν προκειμένω έχει συμβάλει στην εισαγωγή επιπλέον καταναλωτών στην πορνική αγορά που ενδεχομένως να μην είχαν ενταχθεί διαφορετικά⁵⁹⁸. Με λίγα λόγια η λεγόμενη “άγρα πελατών” μεταφέρεται στην οθόνη του υπολογιστή του εκάστοτε πελάτη, μειώνοντας δραματικά την αντίσταση του σε αυτό που εμφανίζεται σαν ακαταμάχητο προϊόν. Την ίδια στιγμή, ακριβώς επειδή πρόκειται για ένα είδος παράνομων πορνικών υπηρεσιών με σημαντική έκθεση στη δημόσια σφαίρα του διαδικτύου και άμεσα προσπελάσιμη ακόμη και σε μη επιθυμητά

⁵⁹⁵Οι υπηρεσίες sexting περιλαμβάνουν συμπληρωματική αποστολή αποκαλυπτικών φωτογραφιών (παραμένοντας όμως αδιευκρίνιστο στη διεθνή βιβλιογραφία το αν μπορούν να ενταχθούν οι συγκεκριμένες υπηρεσίες στην καθεαυτή πορνεία καθώς δεν απαιτείται άμεση φυσική επαφή). Παραδείγματος χάριν, post σε επαγγελματικό προφίλ αναφέρει «χρεώνω 3 hot chat με γυμνές μου φωτογραφίες με 50». (Βλέπε Παράρτημα – Στοιχεία από Διαδικτυακή Έρευνα, Ιανουάριος – Ιούνιος 2016)

⁵⁹⁶Φυσικά δεν γίνεται αναφορά στα site των γραφείων συνοδών. Ο πελάτης αποκτά μία σχεδόν προσωπική σχέση με το εκδιδόμενο πρόσωπο, καθώς έχει πρόσβαση σε προσωπικά του δεδομένα όπως αναρτήσεις, γενέθλια, ονομαστική εορτή, χώρα προέλευσης, ενώ μπορεί να απευθύνεται στο εκδιδόμενο πρόσωπο ανά πάσα ώρα και στιγμή, ακριβώς όπως θα έκανε με οποιαδήποτε άλλο πρόσωπο (στοιχεία προσωπικής σχέσης). Τέλος, αποτελεί μία πρακτική που απενοχοποιεί τον πελάτη στο κομμάτι της εκμετάλλευσης από μεσάζοντες, καθώς δίνει την αίσθηση της ελεύθερης επιλογής, ενώ δίνει τη δυνατότητα φλερτ. Το αποτέλεσμα είναι η «αποπορνοποίηση της πορνείας» ενώ πορνικοποιούνται μη πορνικοποιημένοι πληθυσμοί. (Βλέπε Παράρτημα – Διαδικτυακή Έρευνα 10.2)

⁵⁹⁷Κυρίως νεαρά κορίτσια (αλλά όχι μόνο) -τα οποία είτε εξοικειωμένα από την υπερέκθεσή τους στην πορνογραφία, είτε οικειοποιούμενα μία δημόσια αντίληψη για το σώμα και το σεξ (μέσω της “κοινωνικοποίησης” που προσφέρουν τα social media), θεωρούν τουλάχιστον ανώδυνο το να εκπορνευθούν διαδικτυακά. Άνεργες, ευκαιριακά απασχολούμενες, φοιτήτριες αλλά και μαθήτριες προσφέρουν υπηρεσίες cybersex και sexting ακόμη και για μία κάρτα μονάδων κινητού τηλεφώνου. (Βλέπε Παράρτημα – Στοιχεία από Διαδικτυακή Έρευνα 10.2)

⁵⁹⁸Το διαδίκτυο έχει μετατρέψει το προϊόν σε “ακαταμάχητα από” και καταναλώσιμο. Η “άγρα πελατών” έχει μεταφερθεί στο σπίτι του πελάτη μειώνοντας σθεναρά τις αντιστάσεις του. Η διαδικτυακή πορνεία πραγματοποιείται μέσω κοινωνικών δικτύων όπου συχνά εμφανίζονται επαγγελματίες που αρχικά πλησιάζουν τον πελάτη με αγνές προθέσεις και αφού τον φτάσουν σε ένα σημείο χαμηλής αντίστασης ζητάνε χρήματα για τη συνέχεια. Επίσης, πολλά pop ups για πορνικές υπηρεσίες εμφανίζονται κατά την παρακολούθηση πορνογραφικού υλικού, σε αθλητικά site ή γενικότερα σε site ανδρικού ενδιαφέροντος. (Βλέπε Παράρτημα – Διαδικτυακή Έρευνα 10.2)

βλέμματα⁵⁹⁹ (π.χ. αστυνομικών και δικαστικών αρχών) χρησιμοποιεί διάφορες τεχνικές προκειμένου να διαφύγει⁶⁰⁰. Το καινούριο στοιχείο που αναμφίβολα εισάγεται με την διαδικτυακή πορνεία είναι ο αριθμός των υποψήφιων πελατών που δυνητικά είναι απεριόριστος αλλά και η γεωγραφική διασπορά τους. Αν στην παραδοσιακή πιάτσα μπορεί ένα εκδιδόμενο πρόσωπο να απασχολείται από ένα χ αριθμό πελατών τη μέρα, στο διαδίκτυο η δυνατότητα αυτή αυξάνεται εκθετικά, καθώς σε παράλληλο χρόνο μπορεί να παρέχει υπηρεσίες που ενδεχομένως δεν απαιτείται σωματική επαφή⁶⁰¹. Το μέλλον της πορνείας φαίνεται να διαδραματίζεται στο ψηφιακό χώρο, αφού άλλωστε ένα μεγάλο μέρος της ερωτικής επαφής έχει ήδη μεταφερθεί εκεί⁶⁰².

Όσον αφορά τις παραδοσιακές μορφές πορνείας, όπως ο οίκος ανοχής παραμένουν στις δημοφιλείς πορνικές συνήθειες του Έλληνα πελάτη⁶⁰³. Στο κέντρο της Αθήνας αυτή τη στιγμή υπάρχουν περίπου 525 οίκοι ανοχής, εκ των οποίων νόμιμα λειτουργούν το πολύ 10⁶⁰⁴. Ενώ στην ευρύτερη περιοχή του κέντρου μόνο, έχουν χαρτογραφηθεί 91 στούντιο τα οποία αποτελούν μία πιο σύγχρονη εκδοχή των οίκων ανοχής⁶⁰⁵. Σε όλο αυτό το ευρύ πλέγμα πορνικών υπηρεσιών, ενυπάρχουν επιχειρήσεις που προσφέρουν κεκαλυμμένη πορνεία, όπως "μασατζίδικα", καταστήματα κονσομασιόν, στριπτιζάδικα, σινεμά με προβολές ταινιών ερωτικού περιεχομένου⁶⁰⁶. Ενώ στην κατώτερη βαθμίδα των πορνικών υπηρεσιών εντάσσονται

⁵⁹⁹ Η διαδικτυακή πορνεία δεν κρύβεται σε πιάτσες, ούτε προστατεύεται από μπράβους.

⁶⁰⁰ Οι τεχνικές αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν προφίλ με μικρό χρόνο ζωής, πολλαπλά προφίλ κ.α. Επίσης παρατηρούνται πολλά ψεύτικα προφίλ που προσφέρουν ψηφιακές υπηρεσίες σεξ αλλά και προφίλ που αρχικά προσποιούνται προσωπικό ενδιαφέρον γνωριμίας και στη συνέχεια ζητάνε χρήματα. (Βλέπε Παράρτημα – Διαδικτυακή Έρευνα 10.2)

⁶⁰¹ Ουσιαστικά μιλάμε για ένα real time, διαδραστικό οικείο, πορνό. Ορισμένοι θεωρητικοί δεν εντάσσουν την διαδικτυακή πορνεία στην πορνεία, όπως και το τηλεφωνικό σεξ ή το στριπτιζ ή και την πορνογραφία.

⁶⁰² «Μέχρι το 2040 το 60% των ερωτικών σχέσεων θα πραγματοποιείται μέσω διαδικτύου»

www.kathimerini.gr, 18/02/2015

⁶⁰³ Ο οίκος ανοχής διατηρεί τη δομή "νταβατζής", "τσατσά", εκδιδόμενες και άτομα για προστασία στους δρόμους (καθώς ο πελάτης κουβαλάει χρήματα μαζί του). Αυτό το σκοπό καλύπτουν και οι κάμερες ασφαλείας που βρίσκονται παντού (αλλά και την έγκυρη ενημέρωση για αστυνομική παρουσία). Ενώ για να αντέξουν τον ανταγωνισμό της αγοράς και να καλύψουν την ηδονοβλεπτική ανάγκη της "μπουρδελοτσαρκας" φροντίζουν να εναλλάσσονται τα εκδιδόμενα πρόσωπα, αλλά και οι υπηρεσίες που προσφέρουν. Με βάση τα νέα πορνογραφικά πρότυπα, ακόμη και σε οίκο ανοχής στη φτηνή Φυλής προσφέρονται υπηρεσίες λεσβιακού σεξ για άντρες/ πελάτες.

(Παράρτημα – Στοιχεία από Επιτόπια Έρευνα 10.1)

⁶⁰⁴ www.ethnos.gr, 10/01/2015

⁶⁰⁵ Χώροι με θεωρητικά καλύτερο περιβάλλον, "ποιοτικότερα" κορίτσια κατά τον πελάτη, περισσότερο διαθέσιμο χρόνο, άνεση, καθαριότητα, συχνά τηλεόραση με πορνογραφικό περιεχόμενο για πιο γρήγορα και σίγουρα αποτελέσματα, οι οποίοι αυξάνονται συνεχώς με μεγάλη γεωγραφική διασπορά. (Στοιχεία από επιτόπια Έρευνα 10.1)

www.tovima.gr, 20/05/2014

⁶⁰⁶ Χώροι οι οποίοι δύσκολα χαρτογραφούνται καθώς δύσκολα πιστοποιείται η δράση τους.

οι πιάτσες του δρόμου (πορνεία πεζοδρομίου) κυρίως από γυναίκες μετανάστριες, θύματα trafficking και τοξικοεξαρτημένες. Εντούτοις, ξεχωριστή κατηγορία αποτελεί η πορνεία των παρενδυτικών και τρανς γυναικών που χωροταξικά φιλοξενούνται σε διαφορετικές πιάτσες⁶⁰⁷. Στις πιάτσες συναντάμε επίσης περιστασιακά εργαζόμενες ή και εργαζόμενες "μερικής απασχόλησης"⁶⁰⁸. Τέλος, έχει υπολογιστεί ότι σε κάθε προστάτη (νταβατζή) αντιστοιχούν περίπου 3,5 εκδιδόμενα πρόσωπα και σε κάθε "αγαπητικό" 1-2⁶⁰⁹, ενώ υπάρχουν και σωματέμποροι που μπορεί να ελέγχουν μέχρι 200 γυναίκες⁶¹⁰.

Συνεπώς, παρά το γεγονός ότι να νούμερα για την πορνεία είναι θολά και ένα μεγάλο ποσοστό εμπλεκομένων δεν είναι δυνατό να καταμετρηθεί, στην Ελλάδα είμαστε αντιμέτωποι με ένα τεράστιο αριθμό πορνοπελατών, οι οποίοι αν και παραμένουν αόρατοι, διοχετεύουν σημαντικά ποσά στην πορνική αγορά παρά την οικονομική κρίση και εξυπηρετούνται από έναν αντίστοιχα μεγάλο αριθμό εκδιδόμενων προσώπων και "επιχειρήσεων".

5.2.1 Αδιέξοδα στο μονόδρομο

Σύμφωνα με έρευνα του ΚΕΘΕΑ, 6 στις 10 τοξικοεξαρτημένες γυναίκες εκδίδονται για να εξασφαλίσουν τη δόση τους⁶¹¹. Εξαιτίας της εξάρτησης είναι ευάλωτες στις πλέον επικίνδυνες συνθήκες, (όπως το σεξ χωρίς προφυλακτικό, που κατά βάση ζητούν οι πελάτες τους και γι' αυτό απειλούνται με λοιμώδη και σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα). Οι τιμές σε αυτές τις κατηγορίες είναι εξευτελιστικές (μπορεί να φτάσει τα 2,5 ευρώ). Η χρήση ναρκωτικών ουσιών στην

(Στοιχεία από Επιτόπια έρευνα)

⁶⁰⁷Σπανιότερα συναντάμε παρενδυτικά άτομα και τρανσέξουαλ εγκατεστημένα σταθερά σε οίκους ανοχής (όπως την περίπτωση του ροζ υπογείου της Φυλής). Τα συγκεκριμένα εκδιδόμενα πρόσωπα είναι έκθετα σε πορνεία πεζοδρομίου χωρίς "προστάτη", καθώς θεωρείται ότι μπορούν να διαχειριστούν καλύτερα φαινόμενα βίας εξαιτίας του ισχυρού αλληλοϋποστηρικτικού πλαισίου που έχουν δημιουργήσει αλλά και της φυσικής τους διάπλασης. (Βλέπε Παράρτημα- Επιτόπια Έρευνα)

⁶⁰⁸Όπως παροδικά άνεργες, φοιτήτριες, παράλληλα απασχολούμενες σε άλλο κλάδο. Κατά την επιτόπια έρευνα καταγράφηκαν προτάσεις για εργασία από τον υπεύθυνο στούντιο του Κεραμεικού (και όχι μόνο), καθώς όπως δήλωσε «πολλές φοιτήτριες το κάνουν περιστασιακά».

(Βλέπε Παράρτημα- Στοιχεία από Επιτόπια έρευνα)

⁶⁰⁹Πελάτης με καταγωγή από την Αλβανία αναφέρει την συνύπαρξή του με παρέα Αλβανών "αγαπητικών" όπου απολάμβαναν σκληρά ναρκωτικά (κοκαΐνη), ενώ δεν παρέλειπαν να τηλεφωνούν συχνά στις "γυναίκες" τους για να ενημερωθούν για την πορεία της βραδιάς. Μάλιστα, αργότερα με την απόκτηση της Ελληνικής ταυτότητας επέκτειναν τη δραστηριότητά τους στο Λονδίνο.

⁶¹⁰Λάζος Γρ. «Η πορνεία της εξαθλίωσης στο ευρύ κέντρο της Αθήνας μεταξύ 2013 και 2015», όπως παραπάνω, σελ.286-301

⁶¹¹ www.kethea.gr, 05/12/2015

πορνεία έχει «διπλό βέλος. Οι τοξικοεξαρτημένες προσφεύγουν στην πορνεία προκειμένου να εξασφαλίσουν χρήματα για τη δόση τους και τα εκδιδόμενα πρόσωπα προσφεύγουν στη χρήση για να αντέξουν»⁶¹². Όπως επισημαίνει ο Λάζος Γ. «δεν αναφερόμαστε μόνο στην πρέζα. Οι ηρωινομανείς έχουν μικρή διάρκεια ζωής στις πιάτσες, καταρρέουν πολύ γρήγορα. Αναφερόμαστε στα λεγόμενα μαλακά ναρκωτικά. Οι γυναίκες τα έχουν ανάγκη για να αντέχουν αυτά που κάνουν»⁶¹³.

Παράλληλα τα εκδιδόμενα άτομα αποτελούν μια ιδιαίτερα ευάλωτη ομάδα σε σχέση με τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα (σ.μ.ν.) και τον hiv, όχι μόνο εξαιτίας της φύσης της εργασίας τους⁶¹⁴ αλλά και λόγω των συνθηκών κάτω από τις οποίες προσφέρουν τις υπηρεσίες τους (πολλές φορές παράνομα ή και εξαναγκαστικά). Σημαντικό εύρημα έρευνας του ΚΕΕΛΠΝΟ ήταν ότι οι ίδιοι οι πελάτες πιέζουν συχνά για τη μη-χρήση προφυλακτικού⁶¹⁵. Το 2012 η Ελλάδα χτύπησε κόκκινο στα λοιμώδη νοσήματα. Επανεμφανίστηκαν σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα που είχαν ξεχαστεί από την εποχή του μεσοπολέμου, όπως η σύφιλη, η βλεννόρροια και τα κονδυλώματα τα οποία επανήλθαν με ένταση στην επικαιρότητα. Τα νοσήματα όμως, που κυριολεκτικά θερίζουν, κυρίως στις τάξεις των μεταναστών, είναι το AIDS και τα αφροδίσια όπου καταγράφηκε αύξηση των περιστατικών μόλυνσης κατά 580% αλλά και η ηπατίτιδα που εμφανίζεται αυξημένη κατά 360%⁶¹⁶. [Η διαχείριση αυτής της έξαρσης των νοσημάτων εκείνης της περιόδου (2012) από πλευράς Υπουργείου Υγείας θα μπορούσε να χαρακτηριστεί μάλλον ατυχής, καθώς είχε αποσπασματικό, σπασμωδικό χαρακτήρα και στοιχεία περισσότερο τηλεοπτικού τυχοδιεκτισμού παρά μεθοδικής και σε βάθος χρόνου λύσης του ζητήματος. Αποκορύφωμα αυτής της πολιτικής /πυροτέχνημα, υπήρξε η

⁶¹²Α)Εξηγεί ο Αντύπας Τζανέτος στο Βηmagazino μέσα από την εμπειρία του σε προγράμματα street working της ΜΚΟ Praksis. www.tovima.gr, 29/10/2013

Β)Επίσκεψη σε club της πόλης όπου διασκεδάζουν ως επί το πλείστον εκδιδόμενες και στο οποίο γίνεται σχεδόν καθολική χρήση κοκαΐνης. Επιπλέον, καταγράφηκε διήγηση εκδιδόμενης για χρήση μαλακών ναρκωτικών με τη σύντροφό της (Στοιχεία από Επιτόπια έρευνα- Βλέπε Παράρτημα)

⁶¹³ www.entosfylou.wordpress.com, 28/05/2009

⁶¹⁴Ριψοκίνδυνη πελατειακή πρακτική αποτελεί η απαίτηση (κυρίως από τις Αφρικανές) να τοποθετείται το προφυλακτικό με το στόμα.

(Στοιχεία από Επιτόπια έρευνα)

⁶¹⁵Συνήθως οι πελάτες προσφέρουν μεγαλύτερη αμοιβή για τη μη χρήση προφυλακτικού (ή προτιμούν άτομα με μικρές αντιστάσεις, όπως τοξικοεξαρτημένες ή θύματα trafficking). Επιπλέον, φαίνεται να αγνοούν το ρίσκο και να επιδεικνύουν ανευθυνότητα για την υγεία της μόνιμης συντρόφου (Βλέπε παράρτημα όπου σύζυγος πελάτη διηγείται την περιπέτεια με τη σύφιλη ή και την περίπτωση όπου πελάτης αμφισβητεί την αποτελεσματικότητα προστασίας από σ.μ.ν. των προφυλακτικών). www.keelpno.gr, 03/04/2013

⁶¹⁶Βαρτελάτου Ρ., «Παγκόσμιο άντρο σωματεμπορίας και σεξουαλικής εκμετάλλευσης η Ελλάδα», www.iefimerida.gr, 26/10/2013

διαπόμπευση των οροθετικών γυναικών (με όλους τους κοινωνιολογικοψυχολογικούς συνειρμούς που αυτή συνεπάγεται) με σκοπό τόσο τον παραδειγματισμό των υπολοίπων εργαζομένων στο χώρο, όσο και την ενημέρωση και προστασία των πελατών η οποία όμως είχε τα ακριβώς αντίθετα αποτελέσματα. Πάνω από 3.000 κλήσεις πραγματοποιήθηκαν στο ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. εκείνα τα πρώτα 24ωρα από πελάτες των οροθετικών γυναικών, οι οποίοι πέραν των άλλων εξέφραζαν τον φόβο τους για την δικιά τους έκθεση στα Μ.Μ.Ε]⁶¹⁷.

Όλα τα παραπάνω ζητήματα σχετίζονται άμεσα με τις συνθήκες νομιμότητας και ουσιαστικού έλεγχου των "επιχειρήσεων" που προσφέρουν σεξουαλικές υπηρεσίες. Σύμφωνα με στοιχεία που διαβιβάστηκαν στη Βουλή από τις υπηρεσίες του δήμου, για το 2013 πραγματοποιήθηκαν 20 σφραγίσεις και 167 επανασφραγίσεις οίκων ανοχής⁶¹⁸. Στην πραγματικότητα, πρόκειται για μια τυπική τελετουργία χωρίς κανένα περιεχόμενο και χωρίς κανένα αντίκρισμα. Όλοι οι οίκοι που σφραγίζονται ξανανοίγουν την ίδια ημέρα. Υπάρχουν οίκοι που έχουν σφραγιστεί συνολικά πάνω από δέκα φορές. Οι παράνομοι οίκοι ανοχής αποτελούν δεδομένη κατάσταση στο κέντρο της Αθήνας. Βάσει δημοσιευμάτων, μόνο ένας στους 700 λειτουργεί με τη σχετική άδεια⁶¹⁹. Η κατάσταση αυτή φαίνεται ότι δεν είναι επιθυμητή από τους εργαζόμενους στο χώρο, οι οποίοι ζητούν ελαστικότερους όρους απόκτησης της σχετικής άδειας⁶²⁰. Το καθεστώς ανομίας θέτει σε κίνδυνο "εργαζομένους" και "καταναλωτές", ενώ επιπλέον επιτρέπει την ελεύθερη λειτουργία των διεθνών

⁶¹⁷ Από έρευνα για λογαριασμό της Γ.Γ.Ι. για διάστημα αποδελτίωσης από 01/01/2012 έως 31/01/2015 παρατηρήθηκε ότι το 58% των άρθρων που αφορούν την πορνεία δημοσιεύθηκε το 2012 (το 24% το 2013 και το 18% το 2014). Η χρονική αυτή κατανομή σχετίζεται άμεσα με την ανάδειξη του θέματος των ιερόδουλων φορέων του HIV τον Ιανουάριο –Φεβρουάριο του 2012, το οποίο γνώρισε μεγάλη έκταση στα ΜΜΕ και έμεινε για αρκετές εβδομάδες στην επικαιρότητα. Η αποδελτίωση αφορά τις εφημερίδες τα Νέα, το Έθνος, το Έθνος της Κυριακής, το Πρώτο Θέμα και το Βήμα της Κυριακής.

Ο πελάτης πάντα χαιρεί της προστασίας του νόμου και της πολιτείας, αν και ο ίδιος αποτελεί εξίσου «υγειονομική ωρολογιακή βόμβα» (έκφραση -δάνειο από τη γλώσσα των ΜΜΕ), η οποία μάλιστα είναι έτοιμη να σκάσει στα χέρια της συζύγου ή της μόνιμης συντρόφου. Προβοκατόρικα θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς, ότι ο κύκλος της διαπόμπευσης θα έπρεπε να κλείσει με την έκθεση του πελάτη για την προστασία των λοιπών πολιτών, δηλαδή των μελλοντικών και νυν σεξουαλικών τους παρτενέρ. Οι 3.000 κλήσεις που αφορούσαν μόνο τις εν λόγω εκδιδόμενες αν αντιστοιχούν σε 3.000 πελάτες, αποτελούν έναν μη αμελητέο αριθμό.

⁶¹⁸ www.toethnos.gr, 26/05/2014

⁶¹⁹ Ακόμα και ο οίκος ανοχής στην οδό Φωκαίας και Αχαρνών, στον οποίο εντοπίστηκε η πρώτη οροθετική ιερόδουλος, ξεκίνησε πάλι τη λειτουργία του. Το 2011 ο δήμος Αθηναίων επανασφράγισε περί τους 300 οίκους ανοχής και προχώρησε στο κλείσιμο 87 νέων. Σημειώνεται πως το 2011 σε μηνιαία βάση εκδίδονταν από τη δημοτική αστυνομία περίπου 10 εντολές για σφράγιση οίκων ανοχής. Από αυτές εκτελείται περίπου το 40%, λόγω ασάφειας του νόμου που επιτρέπει την ανάκλησή τους ύστερα από προσφυγές στη Δικαιοσύνη. Επίσης ο δήμος Αθηναίων προτείνει στους παράνομους οίκους ανοχής να μην υπάρχει παροχή νερού και ηλεκτρισμού.

www.iefimerida.gr, 10/11/2012

⁶²⁰ www.tanea.gr, 16/09/2013

κυκλωμάτων αλλά και των μηχανισμών “προστασίας” που μπορεί να περιλαμβάνει από ιδιωτικούς μπράβους μέχρι διεφθαρμένους υπαλλήλους σε καίριες θέσεις⁶²¹.

Τι συμβαίνει όμως όσον αφορά το trafficking στην Ελλάδα, τι λένε οι αριθμοί και τι υποδεικνύουν για το βαθμό καταναγκαστικής πορνείας στη χώρα μας⁶²². Διεθνώς ο ετήσιος τζίρος από την εμπορία γυναικών αγγίζει τα 7 τρισεκατομμύρια δολάρια, ενώ στην Ευρώπη τα κέρδη αγγίζουν τα 3 δις ευρώ⁶²³. Σύμφωνα με την Interpol, ένας σωματέμπορος στην Ευρώπη κερδίζει 110.000 ευρώ ετησίως από μια μόνο «γυναίκα-θύμα» της διεθνικής σωματεμπορίας. Ενώ, σύμφωνα με στοιχεία του ΟΗΕ 4.000.000 περίπου γυναίκες (120.000-500.000 γυναίκες στην Ευρώπη) και 1.000.000. παιδιά είναι τα θύματα εμπορίας κάθε χρόνο. Η πορνεία, ο σεξουαλικός τουρισμός, η παιδική πορνογραφία έχουν φθάσει σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα στην Ευρώπη. Αποτέλεσμα, η διακίνηση και εμπορία γυναικών, παιδιών και ανδρών να αποτελεί τη δεύτερη σε κερδοφορία παράνομη δραστηριότητα στον κόσμο μετά το εμπόριο ναρκωτικών. Όπως επισημαίνει Άρης Καρδασιλάρης, η επιχείρηση λειτουργεί υπό «ιδανικές συνθήκες επιχειρηματικότητας» καθώς απολαμβάνει μεγάλα κέρδη και ένα καθεστώς ατιμωρησίας, άρα μικρό ρίσκο.⁶²⁴

Στην Ελλάδα κάποιες προσεγγίσεις ανεβάζουν τα θύματα trafficking ακόμα και στον αστρονομικό αριθμό των 20.000 γυναικών⁶²⁵. Από τα στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας για τα έτη 2013-2015 προκύπτει ότι τα θύματα προέρχονται κυρίως από τη Ρουμανία, τη Βουλγαρία και το Μπανγκλαντές (κυρίως άντρες για εργασιακή εκμετάλλευση). Αντιστοίχως, οι ανήλικοι (16-18 ετών)⁶²⁶ κατάγονται

⁶²¹Πελάτες και εργαζόμενοι συχνά αφήνουν υπονοούμενα για το ρόλο της αστυνομίας στη μη διευθέτηση των όρων της πορνικής αγοράς. [Πελάτης μάλιστα ανέφερε την περίπτωση πρώην αστυνομικού του τμήματος ηθών και νυν ασφαλίτη, που διατηρεί «3 ξενοδοχεία με κοπέλες, στο ένα είναι σίγουρα και ιδιοκτήτης και έχει και το γηπεδάκι 5 επί 5 που παίζουμε μπαλίτσα. Μπάλα και μπουρδέλο πάνε μαζί. Έπαιξε ο L. σε μία ομάδα τοπικό και για να πάρει τα λεφτά που του χρωστούσανε πήγε και βρήκε τον πρόεδρο σε μπουρδελοξενοδοχείο που ήταν δικό του. Πως δεν τον πλακώσανε πάλι καλά. Φράγκο δεν πήρε»].

⁶²²“Η πορνεία στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σε ολόκληρο τον κόσμο συνδέεται άμεσα με την εμπορία γυναικών και κοριτσιών. Το 62% των γυναικών που είναι θύματα εμπορίας υφίστανται σεξουαλική εκμετάλλευση”. www.tanea.gr, 13/07/2013

⁶²³Στοιχεία του ΟΗΕ

(Άλλη εκδοχή αναφέρεται σε 25,7 δις. Δολάρια και 31,6 δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως. Ενώ τα παράνομα κέρδη τον χρόνο υπολογίζονται στα 100 εκατ. €, μόνο στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας. Ο ετήσιος τζίρος από την παράνομη πορνεία στην Αθήνα θα φτάσει στην Αττική το 2013 τα 120 εκατ. Ευρώ).

⁶²⁴ Ο Άρης Καρδασιλάρης είναι εκπρόσωπος της ΜΚΟ «Α21»

www.iefimerida.gr, 23/08/2014

⁶²⁵Ο μοναδικός ξενώνας για άντρες θύματα trafficking (ΜΚΟ: ACT UP HELLAS) έκλεισε ελλείψει χρημάτων και λόγω απειλών που δέχτηκαν οι υπεύθυνοι. www.iefimerida.gr, 29/11/2014

⁶²⁶«Σε ένα μαρξιστικό πλαίσιο, είναι η σχέση που έχει η οικογενειακή δομή με τα μέσα παραγωγής και όχι με τις οικογενειακές αξίες που θέτουν τους νέους σε κίνδυνο» επισημαίνει η Zigman M.

κυρίως από τη Ρουμανία, την Αλβανία και το Μπανγκλαντές και κατ' επέκταση οι δράστες είναι κυρίως Αλβανοί, Βούλγαροι, Ρουμάνοι και Έλληνες (142 για το έτος 2013). Το 2010 καταγράφηκαν 62 υποθέσεις, 35 το 2011, 46 το 2012, 37 (εκ των οποίων 24 αφορούσαν σε σεξουαλική εκμετάλλευση) το 2013 και 36 υποθέσεις το 2014⁶²⁷.

Το Στέιτ Ντιπάρτμεντ έχει υπάρξει κατά καιρούς καταπέλτης όσον αφορά την κριτική του για τις προσπάθειες της χώρας μας να σταματήσει να είναι από τους «κατεξοχήν αγωγούς» trafficking (2001). Η πιο πρόσφατη έκθεση του αμερικανικού υπουργείου Εξωτερικών είναι κατηγορηματική καθώς χαρακτηρίζει την Ελλάδα (τόπο διέλευσης και προορισμού) ως τη χώρα με τα περισσότερα θύματα γυναίκες που διακινήθηκαν διαμέσου του εδάφους της για σεξουαλική εκμετάλλευση προς την Δυτική Ευρώπη (από Ουκρανία, Ρωσία, Βουλγαρία, Αλβανία και “Γιουγκοσλαβία”)⁶²⁸. Παράλληλα, το ελληνικό κράτος είναι το μοναδικό από τα κράτη της Ε.Ε. το οποίο τοποθετείται από τους Αμερικανούς στην “τρίτη βαθμίδα” αξιολόγησης που περιλαμβάνει τα 23 πιο «προβληματικά» κράτη παγκοσμίως, [καθώς δεν ανταποκρίνεται στα διεθνή κριτήρια, οι υποθέσεις trafficking σπανίως καταλήγουν στο δικαστήριο (ενώ οι όποιες ποινές είναι ελαφριές), παρατηρείται σημαντικός βαθμός διαφθοράς στους κόλπους της αστυνομίας⁶²⁹ και τέλος, οι προσπάθειες φαίνεται να περιορίζονται στην ανάπτυξη μίας τηλεφωνικής γραμμής και σε μια χαμηλή χρηματοδότηση του Διεθνούς Οργανισμού για τη Μετανάστευση (ΔΟΜ)]⁶³⁰.

Ως εκ τούτου, ο Έλληνας πορνοπελάτης δραστηριοποιείται σε μία αγορά η οποία είναι ως επί το πλείστον παράνομη, ενώ θα πρέπει να διαχειριστεί ζητήματα όπως τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, το trafficking και “εργαζόμενους” με κακή ψυχική και σωματική υγεία (από χρήση ουσιών, άσκηση βίας κ.α.)

Zigman, M. (1999), «Under the Law, Teen prostitution in Kensington», Critique of Anthropology, Vol 19(2), p.102-122

⁶²⁷ www.astynomia.gr, 15/05/2016

⁶²⁸ www.state.gov, 21/10/2003

⁶²⁹ Έκθεση του «Human Rights Watch» αναφέρεται στη συνέργεια των αστυνομικών στο διασυνοριακό έλεγχο και στη διακίνηση γυναικών προς σεξουαλική εκμετάλλευση.

⁶³⁰ Αν και «η ελληνική κυβέρνηση έχει υπογράψει τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών ενάντια στο παγκόσμιο οργανωμένο έγκλημα αλλά και το Πρωτόκολλο για την αποτροπή, κατάπνιξη και τιμωρία του trafficking ιδιαίτερα σε γυναίκες και παιδιά» . www.kathimerini.gr, 19/07/2014

5.2.2 Η Γεωγραφία της Πορνικής Αγοράς

Η προσβασιμότητα και η ευκολία “χωρικής” αναζήτησης του πορνικού “προϊόντος”⁶³¹ είναι καθοριστικής σημασίας για την ανάπτυξη αντίστοιχων στρατηγικών από πλευράς δυνητικού αγοραστή, αλλά ταυτόχρονα υπονοεί την ύπαρξη μίας αμφίδρομης σύνδεσης /συσχέτισης προσφοράς και ζήτησης⁶³². Η πρωτεύουσα της χώρας αναδεικνύεται σε πρωτεύουσα της πορνείας (όπως κατέδειξαν παραπάνω τα στατιστικά στοιχεία και οι αριθμοί). Η διάχυση στο χώρο των πορνικών υπηρεσιών ενισχύει επιπλέον την αποκαλούμενη ευκαιριακή ζήτηση (του “γιατί, όχι”)⁶³³ εντάσσοντας στους κόλπους της πορνείας νέους πελάτες. Οι πορνικές υπηρεσίες αποτελούν ένα “προϊόν” τόσο ελκυστικό⁶³⁴, ενώ πλέον γίνεται τόσο προσιτό. Η διάχυση των πορνικών επιχειρήσεων σε μεγάλο εύρος του αστικού ιστού της Αττικής είναι κάτι παραπάνω από έκδηλη⁶³⁵ υπογραμμίζοντας για ακόμη μία φορά την αντίφαση της “ορατότητας” του πορνικού φαινομένου και της αορατότητας του πορνικού πελάτη, ο οποίος παραμένει διάφανος τόσο ως φυσική παρουσία, όσο και ως νομικό αντικείμενο (όπως θα αναλυθεί διεξοδικά στη συνέχεια). Αποφεύγεται ακόμη και η νοητική, συνειρμική αντιστοίχιση, του γεγονότος ότι μία πόλη γεμάτη πορνεία ίσως είναι και μία πόλη γεμάτη πορνικούς πελάτες. Η μη γκετοποίηση και ο μη περιορισμός των πορνικών υπηρεσιών σε δεδομένες πιάτσες αλλά η διάχυση τους στη εκάστοτε γειτονιά ή και σε περιοχές οικονομικών ελίτ, “νομιμοποιεί” τη χρήση τους στη συνείδηση του καταναλωτή ως υπηρεσίες ευρείας κατανάλωσης.

Η διάχυση της πορνείας δεν αφορά αποκλειστικά τον αθηναϊκό αστικό ιστό αλλά το σύνολο της περιφέρειας. Πλέον, έχουν εδραιωθεί τοπικότητες και χωρικές

⁶³¹Η χρήση του όρου «προϊόν» γίνεται καταχράστηκα και με μία ανεπαίσθητη δόση σαρκασμού, καθώς έτσι νοηματοδοτείται η πορνεία από την πολιτεία και από το συνεντευξιαζόμενο πελάτη.

⁶³²Σε απλά ελληνικά πολλοί οίκοι ανοχής σημαίνει πολλοί πελάτες ή αντίστροφα πολλοί πελάτες κινητοποιούν την εγκατάσταση πολλών οίκων ανοχής.

⁶³³Καραγιάννης, Δ. (2014), Έρωτας ή Τίποτα, Εκδόσεις Αρμός, Αθήνα, σελ. 377

⁶³⁴«Ξέρεις ότι θα ανοίξεις μία πόρτα που είναι μπροστά σου και θα μπεις στον παράδεισο. Όμορφες γυναίκες και ατελείωτο σεξ», «Είναι η γυάλα με το γλυκό», «Άκου να δεις, είναι όπως εσείς οι γυναίκες κάνετε με τα νύχια. Από τότε που γέμισε όλη η πόλη νυχάδικα, τις βλέπεις όλες με το πλαστικό το νύχι. Παλιά μόνο οι πουτάνες το είχανε. Έτσι είναι και με το μπουρδέλο. Μπουρδέλο εδώ, μπουρδέλο εκεί, τι να κάνεις; Σε κάποια φάση θα μπεις. Σε φωνάζει»

(Αποσπάσματα από Συνεντεύξεις σε βάθος/ video πελάτη “πορνικός παράδεισος”)

⁶³⁵«Αντίθετα, κατά το πρόσφατο παρελθόν, οι εμπορευματικοί και επιβατικοί σταθμοί τρένων και λεωφορείων, οι στρατιωτικές εγκαταστάσεις και γενικά οι τόποι όπου υπάρχει μεγάλη διακίνηση και μικρή χρονική παραμονή μαζικού αντρικού πληθυσμού, προκρίνονται ως τόποι εγκατάστασης οίκων ανοχής συγκριτικά με άλλους».

Στάϊκος, Γ. (2012), «Η φυσιογνωμία των δυσάρεστων χρήσεων στον πολεοδομικό ιστό του Σύγχρονου Αστικού Χώρου, Περίπτωση μελέτης Δήμος Αθήνας», Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Πολυτεχνική Σχολή, Τμήμα μηχανικών χωροταξίας, πολεοδομίας κ περιφερειακής ανάπτυξης.

ιδιαιτερότητες⁶³⁶ στις ανά τόπους πορνικές αγορές, οι οποίες έχουν τις ρίζες τους χρονικά στην περίοδο μαζικής εισαγωγής αλλοδαπών εξαναγκαστικά εκδιδόμενων γυναικών από τα δίκτυα της διεθνικής σωματεμπορίας, χωρίς τα οποία θα ήταν αδύνατη η ανάπτυξη της πορνικής αγοράς στην περιφέρεια⁶³⁷. Χαρακτηριστικά, εκτιμάται ότι το 1990 η αναλογία εκδιδόμενης προς σεξουαλικά ενεργούς άνδρες ήταν 1/350 για το μεγάλο αστικό κέντρο και 1/1.900 στην περιφέρεια⁶³⁸. Το 1995 φαίνεται να εμφανίζονται τα πρώτα σημάδια κορεσμού στο μεγάλο αστικό κέντρο που οδηγεί στην προώθηση των γυναικών στα ενδότερα και σε κάθε γωνία του χάρτη κάνοντας και το τελευταίο χωριό για πρώτη φορά στην πορνική ιστορία της χώρας να αποκτήσει αυτόνομη και με σχετική πληρότητα πορνική αγορά διευκολύνοντας τη μετάβαση από την πορνεία της εκτόνωσης στην πορνεία της απόλαυσης⁶³⁹. Παρ' όλα αυτά, οι πορνικές αγορές της περιφέρειας διαμορφώνουν μερικά ιδιότυπα χαρακτηριστικά (κεκαλυμμένη πορνεία, κονσομασιόν, strip show), που καθορίζονται κυρίως από το γεγονός ότι όσο πιο μικρή είναι η τοπική κοινωνία αντιστρόφως ανάλογη είναι η έκθεση του πελάτη στα αδιάκριτα βλέμματα δυσχεραίνοντας την διατήρηση της ανωνυμίας του⁶⁴⁰.

Όσον αφορά το κλεινόν άστυ, αποτελεί την παλαιότερη οργανωμένη πορνική αγορά με πολλές από τις παλιές της πιάτσες να διατηρούνται μέχρι και τις μέρες μας,

⁶³⁶ Αναπτύσσονται ιδιαιτερότητες στην εκάστοτε επαρχιακή πόλη ανάλογα με τη γεωγραφική θέση και την πορνική, τοπική υποκουλτούρα, (όπως στο Βόλο ή την Καβάλα όπου μεταφέρονται οι πελάτες σε άλλη πόλη, ή η Πάτρα έχει ειδικευση στην κονσομασιόν ή οι πελάτες από επαρχία που έρχονται στη πρωτεύουσα κ.α.). [Στοιχεία από Επιτόπια Έρευνα]

⁶³⁷ Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 278

⁶³⁸ «Αν αφαιρέσει κανείς το στρατιωτικό πληθυσμό στην περιφέρεια ή αναλογία μετατρέπεται σε 1/2400».

Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, όπως παραπάνω, σελ. 273

⁶³⁹ «Το 1996 η αύξηση των εκδιδόμενων γυναικών στην περιφέρεια σε σχέση με μία πενταετία πριν (1990) ήταν της τάξης του 600%!»

Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, όπως παραπάνω, σελ. 276

⁶⁴⁰ Οι πελάτες συχνά αποφεύγουν την επίσκεψη σε οίκο ανοχής στην πόλη τους όταν υπάρχει εναλλακτική, ενώ άλλοι συνδυάζουν την επίσκεψή σε οίκο ανοχής με ένα ταξίδι στην πρωτεύουσα, την οποία μακαρίζουν για την ποικιλία και τις καλές υπηρεσίες. π.χ. Οι πελάτες από το Βόλο μας διηγούνται το πως φεύγουν μαζικά από την πόλη τους για να επισκεφτούν το διπλανό πορνείο πολυτελείας της Λάρισας προκειμένου να αποφύγουν τα αδιάκριτα βλέμματα, ενώ η τεχνολογία τους εξασφαλίζει σωστή ενημέρωση για την εναλλαγή των παρεχόμενων υπηρεσιών και των εκδιδόμενων γυναικών. Συνεντευξιαζόμενος πελάτης από Κρήτη αναφέρει ότι συνδυάζει την επίσκεψή του στην πρωτεύουσα με μία επίσκεψη σε οίκο ανοχής (πρακτική που δεν εφαρμόζει στην πόλη του). Ενώ οι νεαροί που συναντήσαμε σε studio στο Γκάζι είχαν εκκινήσει από Λευκάδα με χαρτί από ιατρό για να περάσουν από τα μπλόκα των αγροτών εκείνης της περιόδου. Τέλος, οι αναρτήσεις των μελών του site bourdela.com από επαρχία είναι δηλωτικές: «Καλά που δεν μένω Αθήνα, όλη μέρα στα μπουρδέλα θα τρέχα», «Α ρε εσείς καλοπερνάτε, εμείς εδώ τα ίδια και τα ίδια» κ.α. (Βλέπε Παράτημα).

όπως εκείνη της Φυλής ή του Μεταξουργείου. Η οργάνωση σε "πιάτσες" εξυπηρετούσε κυρίως στο να μην υπάρχει διάχυση της διατάραξης των "χρηστών ηθών", στον περιορισμό των όποιων κοινωνικών οχλήσεων, στη μη έκθεση των πορνοπελατών στα αδιάκριτα βλέμματα, σε μία κάποια διευθέτηση/ οργάνωση του δημόσιου χώρου αλλά παράλληλα εξυπηρετούσε λειτουργικούς σκοπούς, όπως η καλύτερη οργάνωση μίας καταναλωτικής στρατηγικής. Οι "άκαμπτες" πιάτσες πέραν της προστασίας του πελάτη, επιτρέπουν ταυτόχρονα την εύκολη και γρήγορη χωρική πρόσβαση σε ποικιλία εκδιδόμενων προσώπων και υπηρεσιών («μπουρδελότσαρκα»⁶⁴¹) ώστε να επιλέξει ιδίως όμμασι αυτό που τελικά θα "καταναλώσει". Τέλος, ο τιμολογιακός, χωρικός διαχωρισμός των αγορών (φτηνό Μεταξουργείο, λίγο πιο ακριβή Φυλής αρκετά ακριβότερο studio) επιτρέπει στον πελάτη ανάλογα με τα οικονομικά του διαθέσιμα να απευθυνθεί άμεσα στην αντίστοιχη πορνική αγορά. Ανάλογη λογική στην πολιτική οικονομία των πορνικών αγορών οδηγεί στο χωρικό διαχωρισμό τους με βάση φυλετικά ή και ηλιακά κριτήρια (κυρίως όσον αφορά την πορνεία "πεζοδρομίου")⁶⁴². Την ίδια στιγμή όμως, η υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών (π.χ. site για πορνικές υπηρεσίες) έχει σπάσει την ανελαστική εγκατάσταση σε "πιάτσες" και επιτρέπει την μεμονωμένη εγκατάσταση οίκων ανοχής (κυρίως στούντιο) σε γειτονιές των Αθηνών, καθώς ο πελάτης πλέον μπορεί να έχει μία πλήρη εικόνα του τι δύναται να καταναλώσει στον εκάστοτε οίκο ανοχής της πόλης από τον υπολογιστή του ώστε να κινηθεί έπειτα στοχεύμενα ⁶⁴³.

⁶⁴¹ Αντίθετα η είσοδος του πελάτη σε οίκο ανοχής εκτός γκετοποιημένης πιάτσας είναι συνήθως βιαστική, ενώ αναπτύσσονται ειδικές τεχνικές κάλυψης του πελάτη από τις "επιχειρήσεις", όπως κρυφή είσοδος (Στοιχεία από Επιτόπια έρευνα)

⁶⁴² Το παράδοξο της εμφάνισης της πορνείας κυρίως στο ιστορικό κέντρο της πόλης των Αθηνών (επισκέψιμο τουριστικά), υποδεικνύει ότι η πορνεία δεν είναι γκετοποιημένη όπως σε άλλες χώρες. Οι 315 οίκοι ανοχής, όλοι παράνομοι, λειτουργούν από τη Σοφοκλέους μέχρι το Μεταξουργείο σχεδόν 1,5 χλμ. από την Ομόνοια σύμφωνα με την καταγραφή που έχει κάνει η Κίνηση Πολιτών Κέντρου Αθήνας, σχετικά με τα παράνομα πορνεία που δραστηριοποιούνται στην πρωτεύουσα. Τα στοιχεία, τα οποία η ΚΙΠΟΚΑ έχει καταθέσει στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου Ι. Τέντε, είναι ενδεικτικά της κατάστασης που επικρατεί. Μόνο γύρω από τις οδούς Ιάσονος και Κολωνού, είναι συγκεντρωμένοι 57 οίκοι ανοχής. Οι κάτοικοι, που κινούνται στα όρια της ανοχής, ζητούν το οριστικό κλείσιμο των πορνείων, ενώ ο συντονιστής της ΚΙΠΟΚΑ Δημήτρης Νικολακόπουλος αναφέρει ότι τα πορνεία «στιγματίζουν τις γειτονιές και εγκλωβίζουν πάνω από 8.000 ιδιοκτησίες, συνολικής αξίας άνω των 800 εκατομμυρίων ευρώ, που βρίσκονται σε μια ακτίνα όπως ορίζεται από την Ιερά Οδό, την Κωνσταντινουπόλεως, την Αχιλλέως, την Ομόνοια και την Πειραιώς». Ειδικά για την οδό Ιάσονος, η ΚΙΠΟΚΑ υπογραμμίζει ότι αποτελεί τμήμα της πόλης που έχει χαρακτηριστεί παραδοσιακό, με 30 από τα 57 κτίρια των οίκων ανοχής να είναι χαρακτηρισμένα διατηρητέα. Η περιοχή Κεραμεικού – Μεταξουργείου φιλοξενεί σχεδόν το 20-25% (περίπου 70) του συνόλου των οίκων ανοχής και στούντιο που λειτουργούν στο Λεκανοπέδιο.

www.nautemporiki.gr, 13/01/2016

⁶⁴³ Στην Ελλάδα αν και έχει υιοθετηθεί η ηλεκτρονική ανασκόπηση των πορνικών υπηρεσιών μέσω site, προβάλλεται ακόμη σθεναρή αντίσταση σε αυτή την καταναλωτική πρακτική. Προτιμάται η

Αναφορικά με την πολεοδομική χωροθέτηση των λεγόμενων studio, οι κανόνες των θεωριών για το δημόσιο χώρο, το πολεοδομικό σχεδιασμό, τα προβλεπόμενα από το σχετικό νόμο και οι κανόνες της κτηματομεσιτικής αγοράς περί υποβαθμισμένων περιοχών, έχουν πλήρως καταρριφτεί⁶⁴⁴. Η διάχυση είναι καθολική. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η περιοχή Γκάζι (περιοχή σε πλήρη ανάπτυξη μετά την εγκατάσταση σταθμού μετρό) όπου η διασκέδαση, η ψυχαγωγία και οι πορνικές υπηρεσίες συνυπάρχουν αρμονικά, σχεδόν συμπληρωματικά. Παράλληλα ενδιαφέρουσα είναι η μεταφορά studio (των 50 ευρώ και πάνω) τα τελευταία 4 χρόνια σε μεγαλοαστικές περιοχές οι οποίες δεν είναι συνηθισμένες σε τέτοιου είδους αστικές οχλήσεις όπως η Γλυφάδα, το Παλαιό Φάληρο και πολύ λιγότερο η Κηφισιά⁶⁴⁵, αλλά και μεσοαστικές περιοχές όπως η Καλλιθέα (οδός Θησέως), πολλά σημεία της Βουλιαγμένης, της Βουκουρεστίου, της Βριλησσού κ.α..⁶⁴⁶ Οι πιάτσες κινούνται εκεί που υπάρχει χρήμα και λιγότερος έλεγχος από την αστυνομία.

Εν κατακλείδι, καταγράφεται τα τελευταία χρόνια μία μεγαλύτερη γεωγραφική διάχυση των πορνικών υπηρεσιών στις γειτονιές της Αθήνας αλλά και μία ευρεία αποκέντρωση στην περιφέρεια, η οποία έχει συντελέσει στην εισαγωγή νέων πελατών στην πορνική αγορά, στην ηθική νομιμοποίηση του πελάτη ενώ υποδηλώνει ότι η ορατότητα της πορνείας δεν συνεπάγεται την αντίστοιχη ορατότητα του πελάτη σε κοινωνικό και νομικό επίπεδο⁶⁴⁷.

“μπουρδελότσαρκα” για την αποφυγή της εξαπάτησης μέσω της τεχνικής επεξεργασίας των φωτογραφιών και για την οπτική επαφή με τον εργαζόμενο που κρίνεται ως σημαντική.

(Στοιχεία από Επιτόπια έρευνα – Συνεντεύξεις σε βάθος)

⁶⁴⁴ Knox, P., Pinch, S. (2009), Κοινωνική Γεωγραφία των Πόλεων, Εκδόσεις Σαββάλα, Αθήνα, σελ.108

⁶⁴⁵ «Η πορνεία πηγαίνει όπου μυρίζει χρήμα και ανοχή των διοικτικών αρχών» λέει η Μαρία Σταμάτη από τη MKO A21 Campaign.

www.iefimerida.gr, 25/02/2014

⁶⁴⁶ Καταγράφονται διαμαρτυρίες κατοίκων που γειτνιάζουν με οίκους ανοχής. Ενώ πέρα από τα πολυτελή στούντιο, έχει εμφανιστεί και πορνεία πεζοδρομίου κυρίως στην Ποσειδώνος (στα 50 ευρώ στο αυτοκίνητο, στα 70 στο ξενοδοχείο συν τη χρέωση ξενοδοχείου). Τέλος, παρά τους χωροταξικούς περιορισμούς που επιβάλλονται από την πολιτεία, η πορνεία στεγάζεται παντού σε διατηρητέα και παραδοσιακά κτίρια, σε ξενοδοχεία, σε κέντρα ευεξίας κ.α.

(Στοιχεία από Επιτόπια έρευνα)

⁶⁴⁷ Μία κοινωνία που βλέπει την πόρνη και επιμένει πεισματικά να μην βλέπει τον πελάτη.

5.3 Η Κρατική Διαχείριση της επί πληρωμή συνουσίας

Σύμφωνα με το Foucault M. το σώμα αποτελεί αντικείμενο εγγραφής εξουσιαστικών λόγων. Η εγκαθίδρυση μίας μορφής ελέγχου των σωμάτων παρατηρείται σε όλες τις κοινωνίες. Ο έλεγχος των σωμάτων και των επιθυμιών είναι ένας βασικός κοινωνικός μηχανισμός προκειμένου να πειθαρχηθούν και να κοινωνικοποιηθούν τα μέλη μίας κοινωνίας. Η πειθάρχηση του σώματος μέσω της αναπαραγωγής και της υιοθέτησης των κατάλληλων πολιτισμικών προτύπων συμπεριφοράς, αποτελεί απαραίτητη διαδικασία για την παραγωγή και την αναπαραγωγή μίας κοινωνίας στο χώρο και στο χρόνο⁶⁴⁸. Πως όμως χειρίζεται ο εξουσιαστικός λόγος (π.χ. δια των νομοθετικών του ρυθμίσεων) το σώμα του προσώπου που πουλάει σεξουαλική επαφή και πως το σώμα εκείνου που αγοράζει; Τα σώματα των συμβαλλόμενων στην επί πληρωμή συνουσία νοηματοδοτούνται με τον ίδιο τρόπο και ζυγίζουν το ίδιο στην αξιακή κλίμακα της Θέμιδος και ποια είναι η σεξουαλική κοινωνικοποίηση που υποδεικνύει η πολιτεία στα μέλη της⁶⁴⁹;

Από πολύ νωρίς η διευθέτηση των όρων της πορνικής συνένδεσης αποτέλεσε αντικείμενο νομικής ρύθμισης στον Ελλαδικό χώρο⁶⁵⁰. Τα διάφορα κατά καιρούς

⁶⁴⁸ Αλεξιάς, Γ. (2009), Κοινωνιολογία του Σώματος, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ. 218

⁶⁴⁹ «Η εξουσία δρώντας δια μέσου του λόγου και των αποκρυσταλλώσεων του, δεν υπάρχει μόνο εκεί όπου αρθρώνεται μία απαγόρευση ή ένα “όχι” αλλά και εκεί όπου εκφράζονται οι ίδιες οι επιθυμίες του υποκειμένου, εκεί ακριβώς όπου προκύπτει η αίσθηση του εαυτού» (ρευστή/δημιουργική εξουσία, όχι μόνο κατασταλτική).

Χαλκιά, Α. (2011), Έμφυλες βιαιότητες, Εξουσία, λόγος, υποκειμενικότητες, Εκδόσεις Αλεξάνδρειας, Αθήνα

⁶⁵⁰ Η πρώτη μεταεπαναστατική νομική πλαισίωση της πορνείας στη Ελλάδα έγινε το 1836 με το βασιλικό διάταγμα του Όθωνα «περί δημοτικής αστυνομίας». Με ευκαιριακές και πρόχειρες ρυθμίσεις, η αστυνομία έλεγχε και διευθετούσε με σχετική αυστηρότητα ζητήματα ηθών με συχνές συλλήψεις και κρατήσεις. Με τη ψήφιση του νόμου του 1922, οι αστυνομικές αρχές παύουν να έχουν το μονοπώλιο στον έλεγχο της πορνείας εντάσσοντας και τις υγειονομικές υπηρεσίες στην επιτήρηση αλλά και μία ειδική επιτροπή (ανά νομό) για την έκδοση αδειών συστάσεως οίκων ανοχής ενώ ταυτόχρονα φαίνεται να επιχειρείται η “διάσωση” της εν πολλών αμαρτιών περιπεσούσας γυναικός. Με το νόμο του 1955 επαναπροσδιορίζεται και εφαρμόζεται ένα νέο- διακανονιστικό σύστημα που καταργεί τους δημόσιους οίκους ανοχής, ενώ επιπλέον προβλέπεται η υποχρέωση των εκδιδόμενων να παρουσιάζονται κάθε εβδομάδα στην αρμόδια υγειονομική αρχή (με δελτίο υγείας). Ακολούθησε ο νόμος του 1960 ο οποίος επανεξουσιοδότησε την αστυνομία και τις υγειονομικές αρχές με ευρύτατες αρμοδιότητες για τη ρύθμιση της πορνείας. Ο νόμος 1193 του 1981 «περί προστασίας των αφροδισίων νόσων και ρυθμίσεων συναφών θεμάτων» είναι δηλωτικός του ιδιαίτερου υγειονομικοκεντρικού ενδιαφέροντός του, αναγνωρίζοντας την πορνεία ως κοινωνικό ζήτημα και θέτοντας ως στόχο τη «διασφάλιση της ισορροπίας μεταξύ της δημόσιας υγείας και των ατομικών ελευθεριών». Η βίαιη εισβολή του HIV στην ελληνική πραγματικότητα είχε το νομοθετικό της αποτύπωμα. Παρ’ όλα αυτά ο νόμος κρίθηκε ανεπαρκής προκαλώντας την έντονη αντίδραση των εκδιδόμενων προσώπων τα οποία για πρώτη φορά πραγματοποιούν μία ηχηρή δημόσια εμφάνιση. [Οι εκδιδόμενες αντέδρασαν δυναμικά στην εφαρμογή του νόμου με απειλή για κλείσιμο των οίκων ανοχής και απεργία πείνας. Τα θέματα που τέθηκαν εκτός από τη μαζική σφράγιση οίκων ανοχής λόγω των νέων διατάξεων, ήταν και ο ισχυρισμός “περί αστυνομικής αυθαιρεσίας” με τους καθημερινούς ελέγχους ακόμη και σε επιχειρήσεις καθόλα νόμιμες

εγχειρήματα αποτυπώνουν το αξιακό σύστημα της κάθε εποχής με κοινό σημείο μία διαχρονικά πελατοκεντρική (ανδροκρατική/ φαλλοκρατική κατ' άλλους) οπτική του νομοθέτη και μία παράλληλη προσπάθεια διασφάλισης των "χρηστών ηθών"⁶⁵¹. Για τους Hoigard C. και Finstad L. η «πρακτική του νόμου πάντα χαρακτηριζόταν από διπλά στάνταρ στην περίπτωση της πορνείας, άλλα για τον πελάτη και άλλα για το εκδιδόμενο πρόσωπο»⁶⁵². Σαφώς, η αναζήτηση των νομοθετικών ισορροπιών στο φαινόμενο της πορνείας αποτελεί ένα δύσκολο εγχείρημα, καθώς πρόκειται για ένα θεσμό βαθιά ριζωμένο στην κουλτούρα του Έλληνα με πολλαπλές αποχρώσεις νοηματοδότησης, κατά το οποίο απαιτείται η ταυτόχρονη διευθέτηση ζητημάτων που έχουν να κάνουν με ανθρώπινα δικαιώματα και ελευθερίες, με εργασιακά δικαιώματα, με δικαιώματα και υποχρεώσεις του καταναλωτή, με στερεότυπα⁶⁵³, με την κυριαρχούσα ηθική⁶⁵⁴, με το οργανωμένο έγκλημα, τη διαφθορά αλλά και με ευαίσθητα ζητήματα (όπως τη διαχείριση των επιθυμιών, του σώματος, της σεξουαλικότητας, των θρησκευτικών αξιών, της ανάπτυξης της προσωπικότητας κ.α.). Η Ελλάδα ανέκαθεν, είχε επιλέξει μία πραγματιστική θέση στο θέμα της πορνείας υιοθετώντας το διακανονιστικό σύστημα, μία ηθικοθεωρητική δέσμη αρχών και αντιλήψεων με βάση την οποία γίνεται αντιληπτή η πορνεία, η θέση της μέσα στη κοινωνία και η σημασία της⁶⁵⁵. Στο σύστημα αυτό η πορνεία νομιμοποιείται και επιδιώκεται ο έλεγχος των συνθηκών διεξαγωγής της και των κοινωνικών οχλήσεων (αφροδίσιων νοσημάτων, μείωση εκμετάλλευσης, αντικοινωνικών συμπεριφορών

να μειώνουν σημαντικά την πελατεία τους. Οι κινητοποιήσεις εκείνης της εποχής συνεχίστηκαν για μακρό διάστημα οδηγώντας στη δημιουργία του Συλλόγου «Αλληλεγγύη»] Αντωνοπούλου, Μ. (2005) Πορνεία στην Ελλάδα, μεταπτυχιακή εργασία

⁶⁵¹ «Η διαπίστωση ότι οι πολιτικές και πολιτιστικές πρακτικές του ¼ του ελληνικού πληθυσμού βασίζονται σε μία στερεοτυπική πρόσληψη του φύλου, είναι ενδεικτική του γεγονότος ότι η συγκρότηση της ελληνικής κοινωνίας βασίζεται σε σημαντικό βαθμό στην ανισότητα που ανάγεται στο φύλο».

Ζεστανάκης, Π., Βασιλειάδου, Δ., Κεφαλά, Μ., Πρέκα, Μ. (2013) Αντιμιλώντας στις βεβαιότητές, Φύλα, Αναπαραστάσεις, Υποκειμενικότητες, Εκδόσεις ΚΨΜ, Αθήνα, σελ. 78, 79

⁶⁵² Hoigard, C., Finstad, L. (1992), *Backstreets: Prostitution, Money and Love*, Polity Press, Norway, p. 193

⁶⁵³ «Η πορνεία είναι τόσο εδραιωμένη στη βάση του ότι οι άνδρες θα είναι πάντα άνδρες. Ελάχιστες νομοθετικές ρυθμίσεις έχουν τιμωρήσει τον άνδρα πελάτη, του οποίου το δικαίωμα να αγοράζει γυναίκες και παιδιά παραμένει αναμφισβήτητο. Υπάρχει μια επίμονη σιωπή σχετικά με το ρόλο των ανδρών (τόσο νομοθετική, όσο και ερευνητική)».

Raymond, J. (2004), «Prostitution on Demand, Legalizing the Buyers as Sexual Consumers», *Violence against Women*, Vol. 10 (10), p. 1156-1186

⁶⁵⁴ Ο D'Amico S. μεταξύ άλλων αποτυπώνει το πως τα κοινωνικά ήθη της εποχής καθρεφτίζονται στις νομικές αποφάσεις.

D'Amico, S. (2005), «Shameful mother: Poverty and Prostitution in nineteenth-century Milan», *Journal of Family History*, Vol. 30 (1), p. 109-120

⁶⁵⁵ Μαγγανάς, Α. (2004), *Το εγκληματικό φαινόμενο στην πράξη*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 110

κ.α.). Νομική θέση με την οποία διαφωνούν κάθετα οι Hoigard C. και Finstad L. θεωρώντας ότι η πορνεία θα πρέπει να οριστεί ως ένα "έγκλημα βίας", καθώς πρόκειται στην πραγματικότητα για έναν οιοσδήποτε "αποσπασματικό βιασμό"⁶⁵⁶, εισάγοντας ταυτόχρονα την πρόταση για την ποινικοποίηση του πελάτη.

Ο νόμος 2734/1999 που προωθήθηκε στη Βουλή και ισχύει μέχρι σήμερα (όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 12 του νόμου 2839/2000), αποφεύγει συστηματικά τον όρο «πορνεία» και αναφέρεται σε «Πρόσωπα που Εκδίδονται με Αμοιβή»⁶⁵⁷ σε μία ενδεχόμενη προσπάθεια/στόχο αποστιγματισμού των εκδιδόμενων προσώπων με τη χρήση ουδέτερων όρων⁶⁵⁸ και με την ταυτόχρονη αναγνώριση της πορνείας ως νόμιμης επαγγελματικής δραστηριότητας. Επίσης, το γεγονός ότι ο νόμος αναφέρεται πλέον σε «πρόσωπα» που εκδίδονται (και όχι αποκλειστικά σε γυναίκες εκδιδόμενες όπως παλαιότερα) δίνει τη δυνατότητα στους άντρες να εκπορνευθούν στη βάση της συλλογιστικής ενδεχομένως της ισότητας των φύλων⁶⁵⁹. Τα εκδιδόμενα πρόσωπα επιτρέπεται να εξασκούν το συγκεκριμένο επάγγελμα εφόσον συμμορφώνονται με τους κανονισμούς που προβλέπονται από το νόμο, ενώ θεωρητικός στόχος του νόμου είναι η άσκηση στοιχειώδους έλεγχου στη σωματεμπορία και εκμετάλλευση των εκδιδόμενων⁶⁶⁰. Από τη στιγμή που η πορνεία αναγνωρίζεται ως επάγγελμα φέρει και όλες τις ευνοϊκές για τους εργαζόμενους συνέπειες⁶⁶¹. Για το νέο νόμο το πρόβλημα δεν είναι η πορνεία, αλλά η παράνομη πορνεία (πορνεία του πεζοδρομίου) η οποία και τιμωρείται⁶⁶². Ο Μαγγανάς Α.

⁶⁵⁶ Οι γνώμες για την ποινικοποίηση του πελάτη είναι διχασμένες τόσο ανάμεσα στους πελάτες, και τα εκδιδόμενα πρόσωπα, όσο και στην κοινή γνώμη. Hoigard, C., Finstad, L., (1992), Backstreets: Prostitution, Money and Love, Polity Press, Norway, p.199, 200

⁶⁵⁷ Μαγγανάς, Α. (2004), Το εγκληματικό φαινόμενο στην πράξη, όπως παραπάνω, σελ.113

⁶⁵⁸ Η χρήση ρήματος από το νομοθέτη (εκδίδομαι) και όχι επιθετικού προσδιορισμού (εκδιδόμενη ή πόρνη) εξυπηρετεί συγκεκριμένες νοσηματοδοτήσεις καθώς: α) υποδεικνύει κάποιον που εκτελεί μία ενέργεια χωρίς να χαρακτηρίζεται ή να αυτοπροσδιορίζεται από αυτήν και β) υποδηλώνει έναν ενδεχόμενο παροδικό χαρακτήρα (δλδ σήμερα εκδίδομαι, αύριο σταματώ. Δεν φέρω τον χαρακτηρισμό/ στίγμα της " πόρνης").

⁶⁵⁹ Μάλιστα με το άρθρο 68 του νόμου Ν. 4356/15 (για το σύμφωνο συμβίωσης), καταργείται το Άρθρο 347 του Π.Κ. για "Ασέλγεια παρά φύση" το οποίο προέβλεπε: 1) Η παρά φύση ασέλγεια μεταξύ αρρένων που τελέστηκε α) με κατάχρηση μιας σχέσης εξάρτησης που στηρίζεται σε οποιαδήποτε μορφή υπηρεσίας β) από ενήλικο με αποπλάνηση προσώπου νεότερου από 17 ετών ή από κερδοσκοπία τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. 2) Με την ίδια ποινή τιμωρείται και όποιος ασκεί την ασέλγεια της παρ.1 κατ' επάγγελμα. Αν και καταδικάζονταν περιπτώσεις ασέλγειας και όχι συναινετικές.

⁶⁶⁰ Μαγγανάς, Α. (2004), Το εγκληματικό φαινόμενο στην πράξη, όπως παραπάνω, σελ.111

⁶⁶¹ Μαγγανάς, Α. (2004), Το εγκληματικό φαινόμενο στην πράξη, όπως παραπάνω, σελ.112

⁶⁶² Ν.2734/99, άρθ.5 παρ.4 : «Με φυλάκιση μέχρι 3 μηνών τιμωρείται όποιος δημόσια παρενοχλεί το κοινό προκαλώντας το σε σαρκική συνάφεια με άσεμνες στάσεις, φράσεις και κινήσεις». Στο Σχέδιο Νόμου εξηγείται ότι στόχος ήταν να αντιμετωπισθεί το παρατηρούμενο φαινόμενο της «άγρας πελατών» το οποίο προκαλεί το δημόσιο αίσθημα.

παρατηρεί ότι το έννομο αγαθό που προστατεύεται από την εν λόγω διάταξη (περί πορνείας πεζοδρομίου, άρθρο 5, παρ.4) «δεν φαίνεται να είναι η προστασία του εκδιδόμενου ατόμου από τον έσχατο εξευτελισμό της “άγρας πελατών”⁶⁶³ στο πεζοδρόμιο, αλλά η προστασία των πολιτών από την παρενόχληση που τους προκαλεί η παραπάνω συμπεριφορά. Η διάταξη αυτή βρίσκεται στον προθάλαμο του αδικήματος της προσβολής της αιδούς με ακόλαστες πράξεις (άρθρο 353, ΠΚ., η διάκριση μεταξύ παρενόχλησης και προσβολής της δημοσίας αιδούς δεν είναι σαφής) ενώ δεν αναφέρει ότι η πράξη πρέπει να γίνεται με την προσδοκία οικονομικού οφέλους» (χρηματική αμοιβή), γεγονός που κάνει τον Μάγγανα Α. να αναρωτιέται αν μία πρόσκληση για ερωτική συνουσία άνευ τιμήματος είναι τιμωρητέα βάσει του επίμαχου άρθρου⁶⁶⁴.

Πιο συγκεκριμένα, με βάση το νέο νόμο οι ενδιαφερόμενοι για την άσκηση του εν λόγω επαγγέλματος υποχρεούνται να πληρούν κάποιες “προδιαγραφές” οι οποίες ταυτοποιούνται από το “Πιστοποιητικό Άσκησης Επαγγέλματος” (διάρκειας 3 ετών)⁶⁶⁵. Το πιστοποιητικό αυτό χορηγείται ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου (στον νομό μόνιμης κατοικίας του), εφόσον συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α. να έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του⁶⁶⁶, β. να είναι άγαμος ή να τελεί σε χηρεία ή να είναι διαζευγμένος, γ. να μην πάσχει από σεξουαλικά μεταδιδόμενη ή άλλη μολυσματική νόσο, (οι νόσοι αυτές καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας), δ. να μην πάσχει από οποιασδήποτε μορφή ψυχικής νόσου και να μην είναι χρήστης ναρκωτικών ουσιών⁶⁶⁷, ε. να μην έχει καταδικαστεί για ανθρωποκτονία από πρόθεση, αποπλάνηση παιδιών, διευκόλυνση ακολασίας άλλων,

Με το Ν.3904/2010 άρθρο 31, παρ.4, η παράνομη πορνεία γίνεται Πταίσμα.

⁶⁶³Ν. 3498/2006, άρθρο 5: Η άγρα πελατών ορίζεται ως αδίκημα που διαπράττει «όποιος παροτρύνει και παρενοχλεί με οποιοδήποτε τρόπο πρόσωπο ή ομάδα προσώπων να δεχθεί ή να αποκρούσει ταξιδιωτική ή μεταφορική υπηρεσία, υπηρεσίες εστίασης ή ψυχαγωγίας ή τουριστικού καταλύματος ή προϊόντα εμπορικού καταστήματος».

⁶⁶⁴Μαγγανάς, Α. (2004), Το εγκληματικό φαινόμενο στην πράξη, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ.119

⁶⁶⁵Το πιστοποιητικό άσκησης επαγγέλματος ισχύει για χρονικό διάστημα τριών (3) ετών και για την περιοχή της οικίας νομαρχιακής αυτοδιοίκησης. Το εν λόγω πιστοποιητικό ανανεώνεται για ίσο χρόνο εφόσον εξακολουθούν να συντρέχουν οι προϋποθέσεις που αναφέρονται παραπάνω. Για τα πρόσωπα αλλοδαπής υπηκοότητας, το παραπάνω πιστοποιητικό ισχύει για όσο χρόνο διαρκεί η νόμιμη παραμονή τους στη χώρα εφόσον αυτή είναι μικρότερη της τριετίας. Ν. 2734/99

⁶⁶⁶Η Wimshurst K. σχολιάζοντας τις νομικές ρυθμίσεις για τα όρια ηλικίας των εκδιδόμενων γυναικών της εποχής, διαπιστώνει τη δευτερεύουσα σημασία τους. Αντ’ αυτού, η κακή φήμη των γυναικών ήταν αποφασιστικός παράγοντας στην επίσημη ρύθμιση της ζωής τους.

Wimshurst, K. (2014), «Age, prostitution and punishment in the late nineteenth century», *Journal of Criminology*, Vol. 47(1), p.102-122

⁶⁶⁷Το σώμα του εκδιδόμενου προσώπου ως αντικείμενο προς χρήση θα πρέπει να φέρει ορισμένα χαρακτηριστικά/ προδιαγραφές που να το καθιστούν καταναλώσιμο με ασφάλεια για την υγεία του καταναλωτή.

σωματεμπορία, μαστροπεία και εκβιασμό καθώς και για παραβίαση των διατάξεων των νόμων περί όπλων και ναρκωτικών. (Παράλληλα, η χορήγηση του ανωτέρω πιστοποιητικού σε πρόσωπο αλλοδαπής υπηκοότητας προϋποθέτει επιπλέον τη νόμιμη παραμονή αυτού στη χώρα). Επιπλέον, καθορίζονται οι υγειονομικές υποχρεώσεις των εκδιδόμενων προσώπων⁶⁶⁸, οι ασφαλιστικές υποχρεώσεις, οι προϋποθέσεις άδειας και εγκατάστασης οίκου ανοχής, οι ακριβείς οδηγίες χωροθέτησης των οίκων⁶⁶⁹ που διασφαλίζουν κυρίως τη μη διατάραξη των χρηστών ηθών κ.α..

Όσον αφορά τον έτερο συμβαλλόμενο της πορνικής συναλλαγής, τον Πελάτη, δεν γίνεται καμία αναφορά ή πρόβλεψη από τον ισχύοντα νόμο Ν.2734/99. Η πορνεία φαίνεται να ορίζεται μονοδιάστατα για το νομοθέτη, με επίκεντρο το εκδιδόμενο πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται όλες οι περιοριστικές, κείμενες διατάξεις. Το εκδιδόμενο πρόσωπο αντιμετωπίζεται σε σημαντικό βαθμό ως αντικείμενο προς κατανάλωση το οποίο θα πρέπει να φέρει ορισμένες προδιαγραφές για την ασφαλή κατανάλωσή του από τον πελάτη/ καταναλωτή. Έτσι, δεν προβλέπονται ρυθμίσεις που να προστατεύουν αντιστοίχως το εκδιδόμενο πρόσωπο κατά την εργασία του από π.χ.σωματικές και ψυχικές ασθένειες που μπορεί να φέρει ο πελάτης, ούτε απαγορεύεται κατά την πορνική συνεύρεση η υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ ή ναρκωτικών ουσιών από πελάτες (που μπορεί να οδηγήσει σε επικίνδυνες συμπεριφορές)⁶⁷⁰. Κατ' αναντιστοιχία επίσης, δεν προϋποθέτεται λόγου χάρη, η μη ύπαρξη καταδικαστικής απόφασης για τον πελάτη για ανθρωποκτονία από πρόθεση ή για εγκλήματα που σχετίζονται με τη γενετήσια ζωή⁶⁷¹. Επίσης, δεν γίνεται ρητή

⁶⁶⁸Οι ιατρικές εξετάσεις περιορίζονται στον έλεγχο για μεταδοτικές ασθένειες για την ασφάλεια πρωτίστως των καταναλωτών, όχι σε πλήρη ιατρικό γυναικολογικό έλεγχο που αφορά τη σωματική υγεία του εργαζόμενου. (Ν.2734/99)

⁶⁶⁹«Οι οίκοι ανοχής θα πρέπει να απέχουν απόσταση μεγαλύτερη της ακτίνας των 200 μ. από πάρκα, πλατείες, παιδικές-χαρές, ναούς, σχολεία δημόσιας ή ιδιωτικής εκπαίδευσης, ευαγή ιδρύματα κ.τ.λ., ενώ το κράτος διατηρεί το δικαίωμα ανάκλησης της χορηγηθείσας άδειας σε οίκημα σε περίπτωση που στο μέλλον λειτουργήσει εντός της ακτίνας των 200 μ. κάποιο από τα ανωτέρω π.χ. ένα φροντιστήριο ή ένα γυμναστήριο. Επίσης, το οίκημα δεν θα πρέπει να έχει χαρακτηριστεί διατηρητέο ή παραδοσιακό από τις αρμόδιες υπηρεσίες (άρθρου 3 παρ. 4 του ν. 2734/1999)».

⁶⁷⁰Είναι συχνές οι αναφορές εργαζομένων στον χώρο για πρόκληση προβλημάτων από πελάτες που έχουν κάνει κυρίως υπερβολική χρήση αλκοόλ. (Στοιχεία από Επιτόπια Έρευνα)

⁶⁷¹Δεν είναι σπάνια στην πορνική ιστορία εγκλήματα με θύματα πόρνες. Ειδικά οι γυναίκες που εργάζονται εκτός του πλαισίου του πορνείου είναι ιδιαίτερος εκτεθειμένες στον κίνδυνο αντικοινωνικών και βίαιων συμπεριφορών (π.χ. η περίπτωση του 23χρονου Αν. Δαγκλή, που καταδικάστηκε το 1997 σε 13 φορές ισόβια και κάθειρξη 25 ετών για τη δολοφονία τριών ιεροδούλων και απόπειρες δολοφονίας άλλων έξι). Αντιστρόφως, μαρτυρία συνεντευξιαζόμενου πελάτη κάνει λόγο για οπλισμένη Τρανς για λόγους άμυνας.

αναφορά για υποχρεωτική τήρηση στοιχειωδών κανόνων υγιεινής⁶⁷² από πλευράς πελατών, ούτε για την υποβολή σε ιατρικούς ελέγχους, μιας και τίθενται σε κίνδυνο τόσο τα επαγγελματικώς συνευρισκόμενα μαζί τους πρόσωπα, όσο και οι σεξουαλικοί τους σύντροφοι (οι οποίοι κατά κανόνα -όπως θα δούμε παρακάτω- αγνοούν τη δεδομένη παράλληλη σεξουαλική πρακτική του συντρόφου τους⁶⁷³). Ενώ, ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι η υποχρεωτική χρήση προφυλακτικού δεν προβλέπεται ρητά από το νόμο⁶⁷⁴. Επίσης, δεν τίθεται με ευκρίνεια όριο ηλικίας των καταναλωτών για τη χρήση πορνικών υπηρεσιών⁶⁷⁵. Ο νόμος, ενώ αναγνωρίζει την πορνεία ως «επάγγελμα» φαίνεται να μην κατορθώνει να διασφαλίσει αποτελεσματικά τα δικαιώματα του εργαζομένου (ούτε στοιχειωδώς τη σωματική του ακεραιότητα) αλλά ούτε το σεβασμό, την προηγούμενη συναίνεση, τη μη χρήση βίας ή εξευτελιστικών πρακτικών κατά την επαγγελματική του δραστηριότητα.

Τέλος, επιτρέπεται η επί πληρωμή ερωτική συνεύρεση των έγγαμων πελατών (αγοραστής) σε αντίθεση με τα εκδιδόμενα πρόσωπα (πωλητές) τα οποία θα πρέπει να είναι Άγαμα στη βάση μάλλον μίας ηθικολογικής οπτικής (καθώς δεν αιτιολογείται επαρκώς από το νομοθετικό πλαίσιο⁶⁷⁶). Όσον αφορά την πορνεία του πεζοδρομίου (παράνομη πορνεία), «είναι σαφές ότι ο Έλληνας νομοθέτης δεν θίγει τον πελάτη ο οποίος εξακολουθεί να δρα ατιμωρητί, ενώ το εκδιδόμενο πρόσωπο και μόνο, μπορεί να θεωρηθεί υπαίτιο παρενόχλησης»⁶⁷⁷. Αξιολογώντας τα παραπάνω μπορεί να συμπεράνει κανείς ότι ο νόμος διασφαλίζει την σωματική ακεραιότητα του

⁶⁷² Αυτό που συχνά έχουν να αντιμετωπίσουν τα εκδιδόμενα πρόσωπα είναι η "βρώμα" λέει ο Λάζος Γ.: «Ο μέσος πελάτης βρωμάει. Ρώτησα πολλές εκδιδόμενες, ποιο είναι το μεγαλύτερο πρόβλημά τους σ' αυτήν τη δουλειά και μου είπαν η βρώμα. Είναι άπλυτοι, ζέχουν και τους έχουν οι κοπέλες πρόσωπο με πρόσωπο». Ενώ υποχρεούται σε ιατρικές εξετάσεις το υπηρετικό προσωπικό το οποίο δεν έρχεται σε συνουσία. Συνέντευξη Λάζου Γρ., www.efsyn.gr, 05/05/2014

⁶⁷³ Ενώ σύμφωνα με την έρευνα της Μουδάτσου Μ. οι πελάτες χρησιμοποιούν προφυλάξεις με την σύντροφό τους, γεγονός που δεν επιβεβαιώνεται από την εν λόγω διατριβή.

⁶⁷⁴ Διάφορες μυθολογίες έχουν αναπτυχθεί για το ζήτημα της προφύλαξης κατά την πορνική επαφή τόσο από πλευράς πελατών, όσο και εκδιδόμενων προσώπων με τους μεν να κατηγορούν τους δε. Οι μεν εκδιδόμενες κατηγορούν τους πελάτες ότι δεν επιθυμούν την προφύλαξη προκειμένου να αυξήσουν την ερωτική τους απόλαυση προσφέροντας τα διπλά χρήματα, οι δε πελάτες κατηγορούν τις εκδιδόμενες ότι το προτείνουν προκειμένου να τους αποσπάσουν μεγαλύτερα ποσά. Αλλά και οι δύο δηλώνουν σφόδρες και ότι ουδέποτε προέβησαν σε τέτοιες ενέργειες. (Στοιχεία από Έρευνα)

⁶⁷⁵ Θεωρητικά ισχύει το όριο άνω των 16 ετών που αφορά γενικά τη σεξουαλική συνεύρεση με ενήλικα (άρθρο 339 του Π.Κ.). Στην πραγματικότητα πολλά αγόρια από την προεφηβία ακόμη έχουν την πρώτη τους ερωτική εμπειρία σε οικο ανοχής με ό,τι συνεπάγεται αυτό για την μετέπειτα σεξουαλική τους ωρίμανση και κοινωνικοποίηση. (Στοιχεία από Επιτόπια Έρευνα)

⁶⁷⁶ Όπως αναλύεται στο πόρισμα του Σ.τ.Π.: Ο σύζυγος επιτρέπεται να είναι πελάτης, η σύζυγος δεν μπορεί να είναι εκδιδόμενη.

⁶⁷⁷ Μαγγανάς, Α. (2004), Το εγκληματικό φαινόμενο στην πράξη, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ.117

πελάτη και την ικανοποίηση των καταναλωτικών, πορνικών αναγκών του,⁶⁷⁸ ενώ το σώμα του εκδιδόμενου προσώπου αντιμετωπίζεται μάλλον ως αντικείμενο προς πώληση που θα πρέπει να είναι υγιές και λειτουργικό και όλα αυτά σε ένα πλαίσιο μη διατάραξης των χρηστών ηθών (σχεδόν αθόρυβα). Έτσι φαίνεται να νομοθετεί σε όρους μάλλον εκείνου που καταναλώνει ένα προϊόν (άρα έχει απαιτήσεις από αυτό) και όχι σε όρους διασφάλισης των δικαιωμάτων των “εργαζόμενων” στο χώρο (για τους οποίους προβλέπονται αρκετοί περιορισμοί και υποχρεώσεις). Η δια νόμου αναγνώριση (από τον Ν.2734/99) της πώλησης υπηρεσιών σεξ ως “νόμιμης επαγγελματικής δραστηριότητας” φαίνεται να μην είχε τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα καθώς οδήγησε περισσότερο στην ηθική και κοινωνική νομιμοποίηση της κατανάλωσης υπηρεσιών σεξ από τον πελάτη παρά στον αποστιγματισμό και τη διασφάλιση της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας του εκδιδόμενου προσώπου (αφού δεν διασφαλίζεται καν η σωματική του ακεραιότητα). Με λίγα λόγια θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς ότι νομιμοποιείται η πορνεία ως καταναλωτικό προϊόν και όχι ως επάγγελμα.

Αναφορικά με την μαστροπεία ο ποινικός κώδικας στο Άρθρο 349 προβλέπει ότι όποιος για να εξυπηρετήσει ακολασία άλλων, προάγει στην πορνεία ή εξωθεί στη διαφθορά ανήλικα πρόσωπα ή υποθάλπει ή διευκολύνει την πορνεία ή τη διαφθορά των ανηλίκων τιμωρείται με φυλάκιση εννέα μηνών μέχρι τριών ετών και με χρηματική ποινή, αν δεν υπάρχει περίπτωση να τιμωρηθεί για άλλη βαρύτερη αξιόποινη πράξη. Ενώ, η ποινή επιτείνεται σε φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και σε χρηματική ποινή, αν το έγκλημα τελέστηκε εναντίον προσώπου νεότερου από δεκαέξι ετών με απατηλά μέσα από τον ανιόντα συγγενή εξ αίματος ή εξ αγχιστείας ή από θετό γονέα, σύζυγο, επίτροπο ή από άλλον στον οποίο έχουν εμπιστευθεί τον ανήλικο για ανατροφή, διδασκαλία, επίβλεψη ή φύλαξη, έστω και προσωρινή. Όποιος

⁶⁷⁸Το σώμα του πελάτη (σώμα υποκείμενο) για το νόμο φέρει μόνο επιθυμίες, σε αντιπαράθεση με το σώμα του εκδιδόμενου προσώπου (σώμα αντικείμενο/ προϊόν) που θα πρέπει να πληροί ορισμένες προδιαγραφές. Ο Sellin Th. σχολιάζει στοχαστικά ότι “ο χαρακτήρας των κανόνων, το είδος ή ο τύπος συμπεριφοράς που αυτοί οι κανόνες απαγορεύουν, η φύση της κύρωσης που συνδέεται με την παραβίασή τους κ.λ.π. εξαρτώνται από το χαρακτήρα και τα συμφέροντα των ομάδων του πληθυσμού που ασκούν μία επιρροή πάνω στη νομοθεσία”.

Sellin, Th. (2003), Πολιτισμική σύγκρουση και Έγκλημα, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 33

κατ' επάγγελμα ή από κερδοσκοπία προάγει στην πορνεία γυναίκες τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δεκαοκτώ μηνών και με χρηματική ποινή⁶⁷⁹.

Ποιος είναι όμως, ο ρόλος της τέταρτης εξουσίας, των ΜΜΕ, στην προώθηση/ διαφήμιση των πορνικών υπηρεσιών και τι προβλέπει το νομοθετικό πλαίσιο στην περίπτωση που τα μέσα αναλαμβάνουν το ρόλο "προαγωγού"; Δεν είναι καθόλου σπάνιες οι περιπτώσεις όπου οι λεγόμενες "ροζ αγγελίες" απαντώνται σε εφημερίδες⁶⁸⁰, σε τηλεοπτικά προγράμματα ως διαφημιστικά σποτ⁶⁸¹, σε διαδικτυακά site ειδικού ή γενικού περιεχομένου, σε αντρικά περιοδικά, σε κοινωνικά δίκτυα⁶⁸², σε site πορνογραφικού περιεχομένου που προτρέπουν τον χρήστη να περάσει από τη θεωρία στην πράξη κ.τ.λ. Σε αυτό το σημείο οι νομικοί υποστηρίζουν ότι θεωρητικά ο νόμος επιτρέπει την επί πληρωμή κάθε μορφής συνουσίας που δεν προϋποθέτει φυσική επαφή⁶⁸³ καθώς δεν τίθεται ζήτημα δημόσιας υγείας ως εκ τούτου επιτρέπει και την αντίστοιχη διαφήμιση⁶⁸⁴. Από την άλλη απαγορεύεται ρητά η προώθηση

⁶⁷⁹Σχετικά άρθρα: Άρθρο 350 του Π.Κ. για Εκμετάλλευση Εκδιδόμενου Προσώπου, «Άνδρας που συντηρείται ολικά ή εν μέρει από γυναίκα που ασκεί κατ' επάγγελμα την πορνεία και από την εκμετάλλευση των σχετικών ανήθικων κερδών της τιμωρείται με φυλάκιση έξι μηνών μέχρι τριών ετών. Άρθρο 351 του Π.Κ. για Σωματεμπορία, «Όποιος για να εξυπηρετήσει την ακολασία άλλων: α) προσλαμβάνει ή παρασύρει, έστω και με τη συναίνεσή της, ανήλικη γυναίκα με σκοπό την πορνεία. β) με τη βία, με απατηλά μέσα, με απειλές, με επιβολή ή κατάχρηση εξουσίας ή με κάθε άλλο εξαναγκαστικό μέσο προσλαμβάνει ή παρασύρει ενήλικη γυναίκα με σκοπό την πορνεία γ) με τα προαναφερόμενα μέσα κατακρατεί παρά τη θέλησή της σε οίκο ανοχής μια γυναίκα ή την εξαναγκάζει να παραδοθεί σε πορνεία, τιμωρείται με φυλάκιση ενός έτους μέχρι τριών ετών κι με χρηματική ποινή αν δεν συντρέχει περίπτωση βαρύτερης αξιόποινης πράξης. Το πιο πάνω όριο φυλάκισης επιτείνεται έως πέντε έτη, αν το έγκλημα διέπραξε ένα από τα πρόσωπα του άρθρου 349 παρ.2 στοιχ. γ' 3. Οι ποινές αυτές επιβάλλονται και αν ακόμη οι κατ' ιδίαν πράξεις που απαρτίζουν τα συστατικά στοιχεία των παραπάνω εγκλημάτων εκτελέστηκαν σε διάφορες επικράτειες».

⁶⁸⁰Ειδικότερα στις Αθλητικές Εφημερίδες όπου το κοινό είναι ως επί το πλείστον αντρικό τα ποσοστά της συγκεκριμένης διαφημιστικής καμπάνιας ανεβαίνουν κατακόρυφα. Ας θυμηθούμε όμως και τις εποχές που εδραιωνόταν ακόμη το wifi, ενώ χρονικά εκτοξευόταν η χρήση των DVD, γύρω στο 2006 - 2007, όπου εφημερίδες ευρείας κλίμακας (όπως π.χ. το Πρώτο Θέμα κ.α.) έδιναν δώρο DVD με σκληρό πορνογραφικό υλικό, το οποίο μάλιστα διαφημιζόταν τηλεοπτικά καθ' όλη τη διάρκεια της μέρας με το Ε.Σ.Ρ. να είναι απόν. Αλλά και εφημερίδες με περιεχόμενο αποκλειστικά μικρές αγγελίες (βλ. Χρυσή ευκαιρία) φιλοξενούσαν και φιλοξενούν τέτοιου είδους αγγελίες. (Στοιχεία έρευνας)

⁶⁸¹Συνεντευξιαζόμενοι πελάτες εξομολογούνται ότι όταν βρίσκονταν σε νεαρότερη ηλικία όπου δεν ήταν τόσο διαθέσιμη η πορνογραφία, περίμεναν με ανυπομονησία την προβολή τέτοιων διαφημιστικών σποτ με την ένδειξη X, ως αντικατάστατο πορνογραφικού υλικού. (Στοιχεία έρευνας)

⁶⁸²Αποτελεί ειδική περίπτωση καθώς προβάλλονται με την μορφή άτυπης διαφήμισης μέσω κοινοποιήσεων από προσωπικά προφίλ σε ένα διαδικτυακό περιβάλλον για το οποίο ο νόμος ακόμη αναζητεί τις ισορροπίες μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού. (Στοιχεία Διαδικτυακής Έρευνας)

⁶⁸³Τέτοιες μορφές συνουσίας είναι το τηλεφωνικό σεξ, το cybersex και το sexting. Η χρήση των δύο τελευταίων έχει απογειωθεί την τελευταία δετία. (Στοιχεία Έρευνας)

⁶⁸⁴Τηλεοπτικά μετά τις 12 τα μεσάνυχτα. Την τελευταία δετία αρχίζει να παρατηρείται μία σημαντική μείωση των διαφημίσεων που αφορούν τηλεφωνικό σεξ σε έντυπα και εφημερίδες (τα παλιά 090- και νυν 9099-) η οποία οφείλεται αφενός στην επέλαση της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα και την παράλληλη μείωση της διαφημιστικής πίτας, αφετέρου στην εξάπλωση της χρήσης του διαδικτύου και στη μείωση του τεχνολογικού αναλφαριθμητισμού στις μεγαλύτερες ηλικίες αντρικού πληθυσμού. [Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι στην Αθλητική εφημερίδα Πρωταθλητής το σύνολο των διαφημίσεων περιορίζεται αποκλειστικά σε ροζ γραμμές (π.χ. Μαρία Αλεξάνδρου *γνωστή πορνοστάρ της εταιρίας Sirina, «θέλω έναν άντρα να με πάρει ξανά και ξανά, κάλεσε τώρα 9099...», ή Αιμιλία

πορνικών υπηρεσιών με κάθε μέσο όπως υπαγορεύεται από το Άρθρο 348 του Π.Κ. περί «Διευκόλυνσης αλλότριας ακολασίας» όπου προβλέπεται ότι όποιος κατ' επάγγελμα ή από κερδοσκοπία επιχειρεί να διευκολύνει έστω και συγκαλυμμένα με τη δημοσίευση αγγελίας, εικόνας, αριθμού τηλεφωνικής σύνδεσης ή με την μετάδοση ηλεκτρονικών μηνυμάτων την ασέλγεια μεταξύ άλλων τιμωρείται με φυλάκιση⁶⁸⁵. Ο νομικός και καθηγητής εγκληματολογίας κ.Τσιγκρής, επισημαίνει ότι ενώ η δημοσίευση αγγελιών σε ορισμένες εφημερίδες και περιοδικά καλύπτουν αρκετές σελίδες, η μοναδική φορά που η «διευκόλυνση ακολασίας άλλων διά του Τύπου» απασχόλησε σοβαρά τη Δικαιοσύνη ήταν το 1995, όταν δόθηκε εισαγγελική εντολή για τη διερεύνηση των «ροζ αγγελιών» του ημερήσιου Τύπου⁶⁸⁶. Τότε, εκδικάστηκαν συνολικά 20 υποθέσεις (που αφορούσαν έξι απογευματινές εφημερίδες και μία κυριακάτικη). Αν και όλες οι υποθέσεις ήταν πανομοιότυπες (με μοναδικό στοιχείο διαφοροποίησης το όνομα του εντύπου και του κατηγορούμενου διευθυντή ή εκδότη), 16 αποφάσεις ήταν αθωωτικές, 2 καταδικαστικές, ενώ στις άλλες 2 το δικαστήριο θεώρησε ότι είναι αναρμόδιο για την εκδίκαση της υπόθεσης⁶⁸⁷. Όσον αφορά τα αμέτρητα διαδικτυακά site που διαφημίζουν αποκλειστικά πορνικές υπηρεσίες, μόλις το 2008 συλλαμβάνεται ο 25χρονος τότε admin του ιδιαίτερος δημοφιλούς ελληνικού site bourdela.com με την κατηγορία της διευκόλυνσης ακολασίας άλλων⁶⁸⁸ και της

Μπάρακ πάρε με στα... τέσσερα επόμενα λεπτά. 9099...»), με τον όγκο αυτών όμως να έχει μειωθεί σημαντικά]. Παρ' όλα αυτά έχει αυξηθεί κατακόρυφα η προβολή πορνογραφικών εικόνων (συνήθως γυμνές φωτογραφίες συντρόφων αθλητών, μοντέλων, ηθοποιών και αθλητριών) σε μία προσπάθεια διατήρησης του αγοραστικού κοινού καθώς τα ανταγωνιστικά διαδικτυακά site απολαμβάνουν τη μερίδα του λέοντος. Αντίστοιχη είναι η εικόνα και στις λοιπές αθλητικές εφημερίδες, ενώ σε εφημερίδες ποικίλης ύλης κεκαλυμμένης πορνογραφίας όπως είναι επακόλουθο ο όγκος αυτός αυξάνεται δραματικά (π.χ. το Πικάντικο ή ο Πάνθηρας) ενώ συνοδεύονται πάντα από DVD αντίστοιχης θεματολογίας. Για τα έντυπα πορνογραφικού ενδιαφέροντος η διαφημιστική εικόνα είναι η ευλόγως αναμενόμενη. Ενδιαφέρουσα εντούτοις, είναι η παρατήρηση ότι διαφημίσεις για ροζ γραμμές φιλοξενούνται πέρα από τα έντυπα ανδρικού αγοραστικού κοινού και σε περιοδικά τηλεοπτικού gossip που στερεοτυπικά απευθύνονται σε γυναίκες. Στα συγκεκριμένα προστίθεται αντίστοιχο διαφημιστικό υλικό που αφορά επιπλέον ομοφυλόφιλο ανδρικό κοινό (συν αρκετή δόση διαφημίσεων αστρολογίας, η οποία παρεμπιπτόντως δεν λείπει και από τις αθλητικές εφημερίδες σε σχεδόν όμως αμελητέο ποσοστό και αφορά κυρίως ερωτική αστρολογία). [Στοιχεία έρευνας]

⁶⁸⁵ «1.Όποιος κατ' επάγγελμα διευκολύνει με οποιοδήποτε τρόπο την ασέλγεια μεταξύ άλλων τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους 2. Με φυλάκιση μέχρι 3 ετών και με χρηματική ποινή τιμωρείται όποιος διευκολύνει την ασέλγεια μεταξύ άλλων χρησιμοποιώντας απατηλά μέσα και αν ακόμη δεν ενεργεί κατ' επάγγελμα.»: Άρθρο 348 του Π.Κ. περί «Διευκόλυνσης αλλότριας ακολασίας».

⁶⁸⁶ www.ikathimerini.gr, 19/09/2015

⁶⁸⁷ «Στις περισσότερες αθωωτικές αποφάσεις υπερίσχυσε το σκεπτικό ότι δεν προκύπτει ότι η διευκόλυνση της ασέλγειας αποτελεί κατά κύριο λόγο μέρος του βιοποριστικού επαγγέλματος του κατηγορουμένου. Σε ορισμένες αναφέρεται και το επιχείρημα ότι η δημοσίευση της αγγελίας δεν αποδεικνύει πως προέκυψε από αυτή και ασέλγεια στην πράξη, ώστε να τεκμηριώνεται το αδίκημα της διευκόλυνσής της. Οι δύο καταδικαστικές αποφάσεις συνοδεύθηκαν με επιβολή ποινών φυλάκισης δέκα μηνών και ενός μήνα αντίστοιχα, μετατρέψιμες σε χρηματικές».

www.ikathimerini.gr, 18/10/2003

⁶⁸⁸ www.owasp.wordpress.com, 13/11/2008

μαστροπείας ενώ διενεργήθηκε παράλληλα έλεγχος για ξέπλυμα χρήματος. Το εν λόγω site στο οποίο φιλοξενείται πλήρης κατάλογος με οίκους ανοχής (σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη), με το σύνολο σχεδόν των υπηρεσιών σεξ (massage, call girls, city tours, trans, sex shows κ.α.) αλλά το κυριότερο επιτρέπει την αξιολόγηση και βαθμολόγηση των παροχών από τους ίδιους τους καταναλωτές, σήμερα λειτουργεί ανενόχλητο συνεχίζοντας την εξαιρετικά επιτυχημένη του πορεία⁶⁸⁹. Τέλος, σε πρόσφατο συνέδριο για το trafficking (2015) υποστηρίχτηκε για πολλοστή φορά η άποψη της νομοθετικής πρωτοβουλίας για την απαγόρευση παντός τύπου διαφήμισης υπηρεσιών σεξ τόσο στο διαδίκτυο, όσο και στον Τύπο⁶⁹⁰ σε μία προσπάθεια ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης.

Ο μεταγενέστερος νόμος 3064/2002 αν και εκκινώντας είχε ισχυρές φιλοδοξίες (όπως τη διευθέτηση της διαφήμισης πορνικών υπηρεσιών και την μετάθεση ευθυνών και στον πελάτη), το τελικό κείμενο που κατατέθηκε και ψηφίστηκε από την Ελληνική Βουλή, περιορίστηκε σε πολύ σημαντικά μεν, αλλά περιορισμένα θεματολογικά ζητήματα⁶⁹¹, χωρίς να κατορθώσει να καλύψει τα κενά του προηγούμενου νόμου. Έτσι, εναρμονίζοντας σε μεγάλο βαθμό την εθνική νομοθεσία με τα διεθνή πρότυπα και τις οδηγίες της Ε.Ε., προβλέπει αυστηρότερες ποινές για την σωματεμπορία και αναγνωρίζοντας το μέγεθος και την πολυπλοκότητα του προβλήματος προσπαθεί να διευκολύνει την αναγνώριση και την προστασία των θυμάτων trafficking⁶⁹². Με την εφαρμογή του εν λόγω νόμου ήρθαν στην επιφάνεια σημαντικές ατέλειές του, όπως η δυσκολία αναγνώρισης των θυμάτων trafficking αλλά και η απουσία του πελάτη για ακόμη μία φορά από το νομοθετικό πλαίσιο ως καταναλωτή υπηρεσιών από θύματα trafficking (με την επισήμανση ότι πρώτον, είναι αδύνατον να γνωρίζει ο πελάτης το καθεστώς εργασίας του εκδιδόμενου προσώπου και δεύτερον, είναι θετικό να διασφαλιστεί η “νομική” του προστασία, καθώς σαν

⁶⁸⁹ Για την περίπτωση του bourdela.com θα γίνει λόγος αναλυτικά στη συνέχεια.

⁶⁹⁰ Συνέδριο με θέμα «Πορνεία και Trafficking στην Ελλάδα» υπό την αιγίδα του Γραφείου Εθνικού Εισηγητή Καταπολέμησης της Εμπορίας ανθρώπων, 29-04-2015. Απόσπασμα από την ομιλία του κ. Τριαντάφυλλου: «Να απαγορευτεί επιτέλους και στο διαδίκτυο και στον τύπο η διαφήμιση υπηρεσιών sex. Είναι κάτι το οποίο θα μπορούσε να γίνει ως ένα ενδιάμεσο στάδιο και να έχει αποτελέσματα, ούτως ώστε να μην υπάρχει όλη αυτή η διάχυση της εγκληματικής δραστηριότητας».

⁶⁹¹ Συνέντευξη Λάζου Γ. στο www.efsyn.gr, 05/05/2014

⁶⁹² [Πιο συγκεκριμένα ο νόμος προβλέπει κάθειρξη έως 10 χρόνων και χρηματική ποινή για το διεθνικό σωματεμπόριο οποιασδήποτε φύσης, φυλάκιση ως 6 μηνών για όποιον δέχεται στη εργασία του πρόσωπο σε κατάσταση εξαναγκασμού και κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών για όποιον προβαίνει στις παραπάνω εγκληματικές πράξεις κατ’ επάγγελμα, σε βάρος ανηλίκου, είναι υπάλληλος του δημοσίου ή έχει ως αποτέλεσμα βαριά σωματική βλάβη του θύματος. Τέλος, με τα άρθρα 12 και 13 ορίζονται τα μέτρα αρωγής θυμάτων εμπορίας και ο επαναπατρισμός των θυμάτων]

μάρτυρας μπορεί να διευκολύνει το εντοπισμό δικτύων σωματεμπορίας)⁶⁹³. Παρά ταύτα, στο νομοθετικό πλαίσιο έγιναν αρκετές βελτιώσεις όπως προσθήκες στον Ποινικό Κώδικα, η ψήφιση του άρθ.34 παρ. 7 του ν. 3274/ 2004, (με το οποίο προβλέπεται ότι η απέλαση μη νομότυπων αλλοδαπών που καταγγέλλουν πράξεις προαγωγής σε πορνεία, μπορεί να ανασταλεί), του ν. 4198/2013 για την πρόληψη και την καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων (που καθιέρωσε στην πράξη το Γραφείο Εθνικού Συντονιστή κατά της Εμπορίας Ανθρώπων, την Εθνική Βάση Δεδομένων και τον Εθνικό Μηχανισμό Αναφοράς), του Ν.4267/2014 για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και του Ν.4251/2014 «Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις» με επιπλέον διατάξεις για το trafficking και τα θύματά του.

Ουσιαστική κριτική στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο και ειδικότερα στον ν.2734/99 ασκεί τόσο ο Συνήγορος του Πολίτη έπειτα από αναφορές εργαζόμενων πολιτών στο χώρο, όσο και το ίδιο το Σωματίο Εκδιδόμενων Προσώπων Ελλάδος το οποίο προτείνει την άμεση αλλαγή του νόμου⁶⁹⁴. Συγκεκριμένα, ο Συνήγορος του Πολίτη φαίνεται να βλέπει με επιφύλαξη κάποιες από τις διατάξεις του Ν.2734/99 αφού διαπιστώνει μία σχετική αμφιθυμία στο πνεύμα και το γράμμα του νόμου. Πιο αναλυτικά, επισημαίνει ότι ενώ αναγνωρίζει την πορνεία ως επαγγελματική δραστηριότητα, την ίδια στιγμή θέτει τόσους περιορισμούς με καθαρά ηθικολογικά κριτήρια (και όχι επαγγελματικά) που την καθιστά σχεδόν ανέφικτη (τουλάχιστον για την Αθήνα). Ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι οι τιθέμενοι σε αυτήν περιορισμοί και απαγορεύσεις θα πρέπει να απορρέουν από το ισχύον σύστημα προστασίας των ατομικών ελευθεριών⁶⁹⁵. Αντιθέτως όμως, η πρόβλεψη διασφάλισης των "χρηστών ηθών" αποτελεί όριο και ταυτόχρονα δικαιολογητική βάση των εν λόγω περιοριστικών ρυθμίσεων (π.χ. 200 μέτρα απόσταση των οίκων ανοχής από πάρκα, πλατείες, παιδικές-χαρές, ναούς, σχολεία δημόσιας ή ιδιωτικής εκπαίδευσης, ευαγή ιδρύματα κ.τ.λ.) επηρεαζόμενη από τις εκάστοτε κοινωνικές συνθήκες. Επιπλέον, οι επιμέρους διατάξεις του νόμου δε φαίνεται να αποδίδουν στη ρυθμιζόμενη

⁶⁹³Μετά από αρκετά χρόνια εφαρμογής του νόμου, ουδέποτε έχει καταγραφεί η παράσταση πελάτη ως μάρτυρα κατηγορίας σε υπόθεση σωματεμπορίας με στόχο τη σεξουαλική εκμετάλλευση.

⁶⁹⁴Νομοθετικές αλλαγές προτείνουν και οι δημόσιες υπηρεσίες (κυρίως οι Δήμοι) που καλούνται να εφαρμόσουν το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο καθώς οι περιορισμοί που προβλέπονται (ιδίως τα 200μ) δυσκολεύουν την αδειοδότηση των οίκων ανοχής ειδικά για το δήμο Αθηναίων.

⁶⁹⁵Το υπ' αριθμ. Πρωτ.:14667/03/2.1 Πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη έπειτα από σχετικές αναφορές πολιτών, 6 Νοεμβρίου 2003, Αθήνα

επαγγελματική δραστηριότητα ούτε τα νομικά χαρακτηριστικά, ούτε την προστασία που αναγνωρίζεται σε κάθε άλλη επαγγελματική δραστηριότητα η οποία αναπτύσσεται στο πλαίσιο της οικονομικής ελευθερίας⁶⁹⁶. Όσον αφορά τον αποκλεισμό των εγγάμων προσώπων από την άσκηση της εν λόγω επαγγελματικής δραστηριότητας, ο Συνήγορος του πολίτη κρίνει ότι περιορίζει υπέρμετρα την προσωπική και οικονομική ελευθερία των προσώπων αυτών, χωρίς να εμπίπτει στους συνταγματικώς επιτρεπόμενους περιορισμούς.⁶⁹⁷ Η παρέμβαση του νομοθέτη στο πεδίο της προσωπικής ελευθερίας των συζύγων δεν φαίνεται να αποτελεί πρόσφορο μέσο για την υλοποίηση της συνταγματικής προστασίας του γάμου (άρθρο 21 παρ. 1 του Συντάγματος). Ο Σ.τ.Π. θεωρεί ότι η απαγόρευση αυτή όχι μόνο δεν ενισχύει τον θεσμό του γάμου, αλλά αντιθέτως συρρικνώνει το εύρος της προστατευόμενης προσωπικής ελευθερίας των εγγάμων όσον αφορά πρακτικές τους που εμπίπτουν στο πεδίο της μύχιας ιδιωτικότητάς τους⁶⁹⁸. Η διασφάλιση της προσωπικής ελευθερίας των συζύγων όχι μόνον δεν απειλεί αλλά αντιθέτως παρέχει ουσιώδη στήριξη στον γάμο απαλλάσσοντας τη συμβίωση από ηθικά προσχήματα, τα οποία εν προκειμένω θέτει ο νόμος («αθέμιτη παρέμβαση»)⁶⁹⁹. Στο συγκεκριμένο άρθρο του νόμου για το οποίο ο Σ.τ.Π. υπήρξε καταπέλτης, θα μπορούσε να διακρίνει κανείς ότι υποβόσκει και μία έμφυλη διάκριση μεταξύ των συζύγων εντός γάμου αφού επιτρέπει στο σύζυγο την επί πληρωμή συνουσία, αλλά απαγορεύει στη σύζυγο την προσφορά υπηρεσιών σεξ επί χρήμασι. Με λίγα λόγια ο σύζυγος μπορεί να είναι πελάτης, η σύζυγος δεν μπορεί να είναι εκδιδόμενη. Εικοτολογικά, τίθεται θέμα διαφύλαξης της ανδρικής τιμής από τον νομοθέτη.

Το Σωματείο Εκδιδόμενων Προσώπων Ελλάδας (Σ.Ε.Π.Ε.), παρά την αναγνώριση της πορνείας ως νόμιμης επαγγελματικής δραστηριότητας από τον τελευταίο νόμο, διαπιστώνει ότι βάση των περιορισμών που τίθενται (κυρίως σε ηθικολογική βάση όπως έχει ήδη επισημάνει το πόρισμα του Σ.τ.Π.), καθίσταται η

⁶⁹⁶Το υπ' αριθμ. Πρωτ.:14667/03/2.1 Πόρισμα: «Η πορνεία δεν τυγχάνει απλώς ανεκτή από την έννομη τάξη αλλά συνιστά νόμιμη επαγγελματική δραστηριότητα, συνεπώς οι τιθέμενοι σε αυτήν περιορισμοί και απαγορεύσεις θα πρέπει να τελούν και οι ίδιοι σε περιορισμούς που απορρέουν από το ισχύον σύστημα προστασίας των ατομικών ελευθεριών».

⁶⁹⁷Το υπ' αριθμ. Πρωτ.:14667/03/2.1 Πόρισμα: «Ούτε το Σύνταγμα, ούτε τα συνταγματικώς προστατευόμενα δικαιώματα των άλλων, ούτε η επίκληση των χρηστών ηθών, φαίνονται να δικαιολογούν κατ' αρχήν την επιβολή τέτοιας απαγόρευσης».

⁶⁹⁸Το υπ' αριθμ. Πρωτ.:14667/03/2.1 Πόρισμα: «Η τεκμαιρόμενη μη αποκλειστικότητα των γενετήσιων επαφών του έγγαμου εκδιδόμενου προσώπου έχει ηθική, αλλά πάντως όχι νομικά δεσμευτική αξία, ενώ δεν φαίνεται να εναρμονίζεται με τη συνταγματικώς προστατευόμενη ελευθερία ανάπτυξης της προσωπικότητας».

⁶⁹⁹Το υπ' αριθμ. Πρωτ.:14667/03/2.1 Πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη έπειτα από σχετικές αναφορές πολιτών, 6 Νοεμβρίου 2003, Αθήνα

νόμιμη άσκηση της δεδομένης επαγγελματικής δραστηριότητας πρακτικά σχεδόν αδύνατη για αυτό το λόγο προτείνει την αναθεώρηση των παρουσών διατάξεων και τη ψήφιση νέου νόμου. Πιο συγκεκριμένα, προτείνει τη χορήγηση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας των οίκων ανοχής μειώνοντας την απόσταση από 200 σε 50 μέτρα σε ευθεία γραμμή από ναούς και σχολεία (συγκεκριμένα), καθώς ο μέχρι τώρα περιορισμός των 200 μ. σε απροσδιόριστο χαρακτηρισμό κτιρίων καθιστά τη λειτουργία εντός Λεκανοπεδίου Αττικής ανέφικτη παραβιάζοντας κατάφωρα τα συνταγματικώς κατοχυρωμένα δικαιώματα της εργασίας, της ελευθερίας και της περιουσίας⁷⁰⁰. Επιπλέον, προτείνει την κατάργηση των περιορισμών που αφορούν τη μη εγκατάσταση σε διατηρητέα ή παραδοσιακά κτίρια αλλά και των απαραίτητων αποστάσεων μεταξύ των οίκων ανοχής καθώς και μείωση του ορίου ηλικίας του υπηρετικού προσωπικού⁷⁰¹. Επιπλέον, εισηγείται τη χορήγηση πιστοποιητικού άσκησης επαγγέλματος αορίστου διάρκειας και πανελλαδικής ισχύος⁷⁰² σε όλα τα ενήλικα πρόσωπα. Εφόσον θα υπάρχουν νόμιμοι οίκοι ισχυρίζεται το Σ.Ε.Π.Ε., θα έχουν τη δυνατότητα οι εργαζόμενοι σε αυτούς να αναπτύξουν τις επαγγελματικές τους δραστηριότητες χωρίς το φόβο των συνεχών συλλήψεών τους από την αστυνομία και επιπλέον θα μπορέσουν να χρησιμοποιήσουν ταμειακές μηχανές βοηθώντας ενεργά στην οικονομία της χώρας. Σε γενικές γραμμές οι προτάσεις του Σ.Ε.Π.Ε. περιορίζονται σε τεχνικά θέματα που κάνουν την άσκηση του επαγγέλματος λειτουργικότερη, επιτρέπουν το διαχωρισμό τους από την πορνεία πεζοδρομίου, διευκολύνουν την επαγγελματική κινητικότητα των εργαζομένων και προωθούν την άρση των χωρικών περιορισμών.

Για τον Μαγγανά Α. το μόνο σαφές είναι «ότι τα εκδιδόμενα άτομα δεν τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης με τους άλλους πολίτες»⁷⁰³. Με το παρόν νομοθετικό πλαίσιο αποστιγματίζεται τελικά όχι η εκδιδόμενη, αλλά ο πελάτης. Νομιμοποιείται το "προϊόν" και άρα η κατανάλωση του. Έτσι, δεν φαίνεται να διασφαλίζεται το εκδιδόμενο πρόσωπο ως επαγγελματίας, αλλά η πορνεία ως νόμιμο προϊόν προς

⁷⁰⁰ Από το 27/01/2010 υπόμνημα του Σωματείου Εκδιδόμενων Προσώπων Ελλάδας δια του πληρεξουσίου δικηγόρου κ. Μοραΐτη.

⁷⁰¹ Με βάση τις τρέχουσες ρυθμίσεις (Ν.2734/1999) το όριο ηλικίας του υπηρετικού προσωπικού οίκου ανοχής τίθεται στα 50 έτη, προς αποφυγή κεκαλυμμένης εκπόρνευσής τους.

⁷⁰² Με την απόφαση 15/2016 του ΝΣΚ (έπειτα από έγγραφο από τις Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας, με θέμα την απελευθέρωση του επαγγέλματος των εκδιδόμενων επί πληρωμή προσώπων με βάση την ερμηνεία του 3919/2011 για την απελευθέρωση επαγγελμάτων), η άδεια ασκήσεως επαγγέλματος ισχύει για όλη την επικράτεια.

⁷⁰³ Μαγγανάς, Α. (2004), Το εγκληματικό φαινόμενο στην πράξη, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ.115

κατανάλωση του οποίου τίθενται περιορισμοί για την προστασία των καταναλωτών. Παράλληλα, διατηρούνται από το νόμο οι ηθικές του αγκιστρώσεις, καθώς ναί μεν η πορνεία γίνεται νόμιμη, αλλά παράλληλα θα πρέπει να παραμένει αθέατη ως μάλλον κάτι “ανήθικο” (200 μέτρα μακριά από τον καθωσπρεπισμό, κρίνονται αρκετά). Ενώ, δεν μπαίνουν στο στόχαστρο σημαντικές μορφές πορνείας (όπως η πορνεία σε ξενοδοχεία, η διαδικτυακή πορνεία, η κατ’ οίκον πορνεία μέσω αγγελιών, τα city tours, η κονσομασιόν, τα escorts, τα μασαζάδικα κ.α.). Στο εν λόγω νομικό πλαίσιο, τα οικονομικά συμφέροντα, τα ΜΜΕ, οι εργαζόμενοι, τα δίκτυα σωματεμπορίας και η διαφθορά αναπτύσσουν τον δικό τους συσχετισμό δυνάμεων με μεγάλο νικητή τον μεγάλο απόντα, τον Πελάτη⁷⁰⁴. «Εντέλει, τρόπον και εστίασει, από το νόμο απουσιάζει η πορνεία ως πορνεία» σημειώνει ο Λάζος Γ.⁷⁰⁵

5.4 Τυπολογίες Πελάτη

Όπως έχει ήδη τονιστεί, λίγα στοιχεία απαντώνται για τον πελάτη⁷⁰⁶ στη διεθνή και εγχώρια βιβλιογραφία, (ειδικά για τον Έλληνα πελάτη τα δεδομένα είναι ακόμη πιο περιορισμένα), παρά το γεγονός ότι αποτελεί «αναγκαίο όρο»⁷⁰⁷ της ύπαρξης του πορνικού φαινομένου. Σε αυτό το υποκεφάλαιο καταγράφεται μία συνοπτική εικόνα υποκατηγοριών του συνολικού πληθυσμού πελατών και των ιδιαίτερων τυπικών τους χαρακτηριστικών (ταξικών, οικονομικών, κοινωνικών, πορνικών, ιστορικών). Η διευκρίνιση αρχικά και μόνο ότι ο πελάτης υπηρεσιών σεξ είναι κατά συντριπτική πλειοψηφία γένους αρσενικού, ακούγεται από περιττή έως αφελής⁷⁰⁸. «Η πελατειακή ιδιότητα είναι αποδεκτή ως συστατικό στοιχείο της

⁷⁰⁴ «Μικρές πανουργίες, προικισμένες με μεγάλη δύναμη διάχυσης, λεπτές διευθετήσεις αθώες φαινομενικά αλλά βαθύτατα καχύποπτες, διατάξεις που υπακούουν σε ανομολόγητες οικονομίες» Φουκώ, Μ. (2011), Επιτήρηση και Τιμωρία, Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα, σελ. 159

⁷⁰⁵ Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 32

⁷⁰⁶ «Η έρευνα για τον πελάτη είναι διεθνώς σπάνια. Έχει πραγματοποιηθεί ένας μικρός αριθμός αγγλοσαξονικής έρευνας για τους πελάτες, χαμηλής μάλιστα ποιότητας. Τόσο οι ποιοτικές έρευνες όσο και οι ποσοτικές (με μη γενικεύσιμα δεδομένα) είναι απογοητευτικές. Ο πελάτης παραμένει ανώνυμος και απρόσωπος. Ενώ η διεθνής έρευνα έχει ερευνήσει την εκδιδόμενη, την έχει βάλει σε charts και την έχει αναλύσει”

Hoigard, C., Finstad, L. (1992), Prostitution, Money and Love, Polity Press, Norway, p.25

⁷⁰⁷ Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, όπως παραπάνω, σελ. 175

⁷⁰⁸ “Η Hart Α. η οποία έχει πραγματοποιήσει έρευνα (με συμμετοχική παρατήρηση) σε εκδιδόμενες και πελάτες στην Ισπανία αναρωτιέται “άλλο άνδρας, άλλο πελάτης; Είναι όλοι οι άνδρες πελάτες; Το σίγουρο είναι ότι όλοι οι πελάτες είναι άνδρες”. Θεωρητικοί από τον θεολογικό και ιατρικό χώρο συχνά ισχυρίζονται ότι οι άνδρες έχουν ένα μεγαλύτερο σεξουαλικό κίνητρο από τις γυναίκες. Υπάρχει κάτι στους άνδρες που τους οδηγεί στις εκδιδόμενες. Υπάρχει κάτι στους άνδρες που παράγει πελάτες.

ανδρικής ταυτότητας. Ο πελάτης θεωρείται από αναγκαία ως αποδεκτή εκδοχή του άνδρα»⁷⁰⁹ υπογραμμίζει ο Λάζος Γ., ενώ η Patton J. ισχυρίζεται ότι πρόκειται «για ανδρικού τύπου χρήση και μάλιστα σε μια ακραία macho εκδοχή».

Στην Ελλάδα οι ραγδαίες εξελίξεις στην πορνεία (που ταυτίστηκαν με την αθρόα είσοδο μεταναστριών) διαμόρφωσαν αντίστοιχες εξελίξεις στην ανάδειξη νέων τύπων πελάτη⁷¹⁰ με διαφορετικά ταξικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά, με άλλο πληθυσμιακό εύρος και διαφορετικές πορνικές συνήθειες. Συγκεκριμένα η μετάβαση από την “πορνεία της εκτόνωσης” με δημογραφικό προσανατολισμό (τη λεγόμενη “παλαιά” πορνεία που εντοπίζεται χρονικά πριν το 1990) στην “πορνεία της απόλαυσης” με οικονομικό προσανατολισμό που πραγματοποιήθηκε στη χώρα μας χάρη στα διεθνικά δίκτυα σωματεμπορίας, έκανε την πορνική αγορά προσβάσιμη σχεδόν στο σύνολο του ανδρικού πληθυσμού εισάγοντας στο αγοραστικό target group αποκλεισμένες έως τότε κοινωνικοταξικές ομάδες, (όπως τα μεσαία στρώματα των μεγάλων πόλεων και τους κατοίκους του χωριού και της μικρής επαρχιακής πόλης)⁷¹¹. Η “παλαιά πορνεία” εξυπηρετούσε μέχρι εκείνη τη χρονική στιγμή συγκεκριμένες υποομάδες ανδρικού πληθυσμού δηλαδή: α) τις κοινωνικοοικονομικές ελίτ, β) τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα της πόλης και τους περιστασιακά ευρισκόμενους στην πόλη, γ) τους εφήβους (ως βασική μέθοδος εξανδρισμού τους) και τέλος δ) τους νεαρούς άνδρες και στρατιώτες πάντα στο πλαίσιο της σεξουαλικής αποφόρτισης (ή και της σεξουαλικής κοινωνικοποίησης). Επρόκειτο για μία “συντηρητική” πορνεία που έδινε βαρύτητα στον περιορισμό της πορνικής εκτόνωσης

Άλλες φεμινιστικές θεωρίες εδράζουν την αιτιολογία τους στην έννοια της πατριαρχίας και μία μερίδα βλέπει ακόμη και το γάμο ως πορνική σχέση (σχέση ανταλλαγής). Αυτά τα επιχειρήματα αποκλείουν μία πολιτική θεώρηση των τρόπων με τους οποίους συγκεκριμένα άτομα (π.χ. πελάτες) επιδρούν στις ζωές άλλων ατόμων (π.χ. εκδιδόμενες). Μία άλλη κυρίαρχη ερμηνεία από πολλούς συγγραφείς δίνει ψυχολογικές απαντήσεις δηλαδή ότι οι πελάτες είναι ξεκάθαρα όχι συνηθισμένοι άντρες, αλλά είναι είτε ντροπαλοί, είτε νευρωτικοί, είτε ανισόρροποι είτε σεξουαλικά ή νοητικά υποαναπτυγμένοι. Άλλοι ισχυρίζονται ότι υπάρχει κάτι καταπιεστικό και άλλοι ότι είναι εξαρτημένοι. Άλλοι πιστεύουν ότι πάνε για ανωμαλίες. Άλλοι ότι είναι ασταθής, ανίκανοι, μη ελκυστικοί. Σε κάθε περίπτωση υπάρχουν σε αντιδιαστολή με ένα αφηρημένο σώμα το οποίο ορίζεται ως νορμάλ άνδρες. Τέτοιοι συγγραφείς τονίζουν με άνεση ότι μη νορμάλ άνδρες βρίσκονται στην πορνεία”. Cornwall, An., Lindisfarne N., (1996), *Dislocating Masculinity, comparative ethnographies*, Routledge, New York 53σελ 48

⁷⁰⁹Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, όπως παραπάνω, σελ.221

⁷¹⁰Στη διεθνή βιβλιογραφία έχει επικρατήσει να καλείται “Customer” ο πελάτης της νόμιμα εκδιδόμενης, ενώ για τον πελάτη της παράνομα/ εξαναγκαστικά εκδιδόμενης χρησιμοποιείται ο όρος “Client”. Επίσης, στην Αμερική χρησιμοποιούνται οι όροι «Jonhs» (Holt Blevins 2007) και Punters (Soothill και Sanders 2005). Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, όπως παραπάνω, σελ.205,185

⁷¹¹Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, όπως παραπάνω, σελ.180

μέσα από μία εκλεκτική σύνθεση αρχών του βικτοριανισμού και της ορθοδοξίας⁷¹². Με την μαζική εξαναγκαστική πορνεία τη δεκαετία του 1990 από την Ανατολική Ευρώπη και την Βαλκανική, γίνεται το πέρασμα σε μία νέα, αταξική, διάσπαρτη πορνεία άλλης κλίμακας όπου συμμετέχει η σπονδυλική στήλη των κοινωνικών τάξεων στη Σύγχρονη Ελλάδα⁷¹³, δηλαδή τα μεσαία και άνω μεσαία στρώματα της πόλης και οι κάτοικοι του χωριού και της μικρής επαρχιακής πόλης που έως τότε ήταν αποκλεισμένοι από τις υπηρεσίες σεξ. Έτσι, κατά την περίοδο 1990-2000 περισσότερα από 1.900.000 άτομα προσέφυγαν στην πορνική αγορά⁷¹⁴. Ο προσδιορισμός της πορνικής πελατείας ως πληθυσμού έχει ιδιαίτερη βαρύτητα για τον προσδιορισμό της έκτασης του φαινομένου και της διάχυσής του στην ελληνική κοινωνία. (Για τη μελέτη της έντασης του φαινομένου είναι σημαντικό να μελετηθούν επιπλέον τα χρηματικά ποσά που δαπανήθηκαν αλλά και η συχνότητα των πορνικών επαφών)

Καθότι οι πελάτες στην Ελλάδα εκείνης (και όχι μόνο) της περιόδου παρουσίαζαν μία ευρύτατη ποικιλία αντικειμενικών και υποκειμενικών χαρακτηριστικών που μπορεί να οδηγήσει σε αντίστοιχα ποικίλους τρόπους κατηγοριοποίησης, ο Λάζος Γ. επιχειρεί μία ομαδοποίηση των πελατών με βάση τη σχέση τους με την πορνική αγορά (και ακριβέστερα το βαθμό ένταξης της πορνικής πρακτικής στην κοινωνική και σεξουαλική τους ζωή). Βάσει της παραπάνω συλλογιστικής προκύπτει η ακόλουθη κατηγοριοποίηση:

α) Οι "κοινωνικό -σεξουαλικά ολοκληρωμένοι" (πυρηνικοί) πελάτες αποτέλεσαν εκείνη την υποομάδα πελατών οι οποίοι κατέστησαν την πορνεία αναντικατάστατο συστατικό στοιχείο της σεξουαλικής τους ζωής (είτε διατηρούσαν

⁷¹²Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, όπως παραπάνω, σελ.181, 182

⁷¹³Έτσι, το 1970 παρατηρείται το παράδοξο η φιλελευθεροποίηση των σεξουαλικών προτύπων να συνυπάρχει με μία ταυτόχρονη επιθετική προώθηση του αγοραίου συστήματος σεξουαλικών αξιών. Παρ' όλα αυτά παρέμεναν αποκλεισμένοι από τις πορνικές υπηρεσίες οι κάτοικοι στο χωριό και τη επαρχιακή πόλη αλλά και τα μεσαία στρώματα των μεγάλων πόλεων. Το 1980, η τελευταία ομάδα ξεκινά να εδραιώνεται στην πορνική αγορά με αποκορύφωμα το 1990. Ενώ, το 1996, μετά το σχετικό κορεσμό που υπέστησαν οι μεγάλες πόλεις, ξεκινά η μαζική πρόσβαση των ανδρών της περιφέρειας στη κατανάλωση εξαναγκαστικής πορνείας".Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, όπως παραπάνω, σελ.181-185

⁷¹⁴Α)«Εκ των οποίων ένα μικρό ποσοστό, περίπου 180.000, ήταν αλλοδαποί».

Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, όπως παραπάνω, σελ. 202

Β)«Στην γειτονική Ιταλία ο αριθμός τους υπολογίζεται πάνω από 9.000.000 με το μέσο όρο ηλικίας να πέφτει και το μορφωτικό επίπεδο να ανεβαίνει, ενώ ένα ποσοστό τουλάχιστον 70% είναι παντρεμένοι με το 50% ζητάει σεξουαλική επαφή χωρίς προφυλάξεις».

Μοντζίνι, Π.(2007), Εμπόριο Γυναικών, πορνεία, μαστροπεία και εκμετάλλευση, Εκδόσεις Μελάι, Αθήνα, σελ 30, 40

παράλληλα άλλες σεξουαλικές επαφές, είτε όχι) αλλά και του ευρύτερου κοινωνικού τρόπου ζωής. Αυτό συνεπάγεται ότι η πορνική επιλογή αποκτά μία κανονικότητα, μία σταθερή συχνότητα ή μπορεί να είναι προγραμματισμένη με ακρίβεια, ανάλογη π.χ. της εργασίας ή άλλων συμβατικών υποχρεώσεων⁷¹⁵. Για τη χρονική περίοδο 1990-2000 τα ποσοστά της κυμάνθηκαν από 19 έως 30 %, (με "απόγειο της δόξας της" το 1997 όπου σημείωσε αύξηση 270%), ενώ απόλαυσε 115.000.000 πορνικές επαφές (περίπου το 55% του συνόλου το πορνικών μισθώσεων) ξοδεύοντας το αστρονομικό ποσό των 1,5 τρισεκατομμυρίων δραχμών⁷¹⁶ (δηλαδή ο μέσος πυρηνικός πελάτης δαπάνησε περίπου 3,3 εκατομμύρια δρχ. για την συγκεκριμένη απόλαυση).

β)Οι "σεξουαλικά ολοκληρωμένοι" (περιφερειακοί) πελάτες αποτελούν τον πλέον συνηθισμένο τύπο πελάτη, που προσφεύγει στην πορνεία με ευκαιριακή συχνότητα (18 έως 4 φορές το χρόνο), όχι όμως με την τακτικότητα που θα ενέτασσε την πορνεία στην κοινωνική του ζωή. Ο συγκεκριμένος τύπος πελάτη λόγω του μεγάλου πληθυσμιακού του όγκου έδωσε την απαιτούμενη ώθηση στην πορνική αγορά χρηματοδοτώντας την και εκείνη με τη σειρά της προσπάθησε να καλύψει τις δικές του καταναλωτικές ανάγκες/επιθυμίες⁷¹⁷. Την περίοδο 1990-2000 υπερδιπλασιάστηκε αυτή η κατηγορία αποτελώντας το κύριο τμήμα της πορνικής πελατείας με ποσοστό 57%, απολαμβάνοντας 83.000.000 πορνικές επαφές (το 43% του συνόλου των πορνικών επαφών), δαπανώντας 1 τρισεκατομμύριο δρχ. (42%), ενώ ο μέσος πελάτης αυτής της κατηγορίας διέθεσε στην πορνεία 1,1 εκατομμύρια δρχ..

Τέλος, γ) ο "δoruφορικός" πελάτης προσφεύγει άτακτα και ευκαιριακά στην πορνεία κάτω από προϋποθέσεις αφήνοντάς την στο περιθώριο τόσο της σεξουαλικής

⁷¹⁵«Η συγκεκριμένη πρακτική απαιτεί: 1)οικονομικό απόθεμα, 2)αναδιάταξη ελεύθερου χρόνου ή και του ευρύτερου τρόπου ζωής, 3)πληρέστερη εκμάθηση της πορνικής αγοράς. Παράλληλα η συγκεκριμένη κατηγορία χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό εξάρτησης από το πορνικός σεξ, γεγονός που κάνει αυτή την κατηγορία ιδιαίτερος ανελαστική». Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, όπως παραπάνω, σελ.204

[Το στοιχείο της εξάρτησης έχει επισημανθεί και από τους ίδιους τους συνεντευξιζόμενους πελάτες ως στοιχείο που τους καθλώνει στην πορνική αγορά, ενώ πολλοί από αυτούς τρομάζουν και μόνο στην ιδέα να υπολογίσουν τα χρήματα που έχουν δαπανήσει για κατανάλωση πορνικών υπηρεσιών. (Στοιχεία από ποιοτική έρευνα)]

⁷¹⁶«Ο πυρηνικός πελάτης είναι πελάτης "έντασης", δηλαδή αν και πληθυσμιακά δεν αποτελεί πλειοψηφία, κατάφερε να καταναλώσει το μεγαλύτερο αριθμό πορνικών επαφών και να δαπανήσει το μεγαλύτερο χρηματικό ποσό». Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, όπως παραπάνω, σελ. 214,215

⁷¹⁷«Οι "πυρηνικοί" πελάτες ήταν δεδομένοι, οι δε "δoruφορικοί" ασταθείς με ασαφείς προτιμήσεις. Αντιθέτως, ο περιφερειακός πελάτης με τη στιβαρή του παρουσία κατάφερε επιπλέον, να θέσει στο περιθώριο τον όποιο προβληματισμό της ελληνικής κοινωνίας περί σωματεμπορίας, εξαναγκάσου και μαζικής εκμετάλλευσης γυναικών». Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, όπως παραπάνω, σελ. 212, 213

πόσο μάλλον της κοινωνικής τους ζωής. Τα ποσοστά του για την περίοδο 1990-2000 κυμάνθηκαν γύρω στο 18%⁷¹⁸πραγματοποιώντας το 2% των πορνικών μισθώσεων⁷¹⁹. Συμπερασματικά, το πέρασμα από την πορνεία της εκτόνωσης στην πορνεία της απόλαυσης δεν είχε μόνο ως αποτέλεσμα την πληθυσμιακή έκρηξη του όγκου των πελατών υπηρεσιών σεξ και την αταξική του σύνθεση, αλλά την μετάπτωση ενός ολοένα και μεγαλύτερου μέρους σεξουαλικών επαφών σε πορνικές. Χαρακτηριστικά την τριετία 1998-2000, στις τρεις (3) σεξουαλικές επαφές αντιστοιχούσε πλέον περίπου μία (1) πορνική επαφή⁷²⁰.

Σε μία πρόσφατη έρευνα που πραγματοποιήθηκε⁷²¹ από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, ένα μικρό τμήμα της αφιερώνεται στη διερεύνηση της ταυτότητας του πελάτη υπηρεσιών σεξ και συγκεκριμένα στο μορφωτικό, ηλικιακό, οικονομικό και καταναλωτικό του προφίλ. Αν και τα αποτελέσματα της έρευνας δεν είναι σε καμία περίπτωση γενικεύσιμα καθώς αφορούν ένα πολύ μικρό αριθμό πελατών (μόλις 30 άτομα σε ένα πληθυσμό 1.200.000 πελατών), παραθέτουμε ενδεικτικά κάποια στοιχεία. Έτσι, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων ήταν Έλληνες (29/30) και συγκεκριμένα από την Αθήνα (18/30), σε μεγάλο ποσοστό με ανώτατη εκπαίδευση (13/30) και στο ηλικιακό φάσμα 26-35 (20/30). Όσον αφορά την επαγγελματική τους ιδιότητα 14/30 ήταν ιδιωτικοί υπάλληλοι και 9/30 ελεύθεροι επαγγελματίες, ενώ η πλειοψηφία (17/30) δηλώνουν άγαμοι με 7/30 να δηλώνουν έγγαμοι, 5/30 σε σταθερή σχέση και 16/30 ότι συγκατοικούν με την πατρική οικογένεια. Οι 14/30 επιλέγουν το στούντιο με τους 19/30 να δηλώνουν ως συχνότητα πορνικών επαφών από 2 έως 4 φορές το μήνα. Τέλος, 28/30 δηλώνει ότι

⁷¹⁸Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν επιπλέον πελάτες που βρίσκονται σε ένα πρώιμο στάδιο γνωριμίας με το χώρο και το μέλλον θα δείξει αν θα μεταπηδήσουν σε άλλες κατηγορίες.

Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, όπως παραπάνω, σελ.211

⁷¹⁹«Ο δορυφορικός πελάτης αποτέλεσε τον κοινωνικά έγκριτο πελάτη στην Ελλάδα της τελευταίας δεκαετίας του 20 αιώνα, δηλαδή οι ηθικές και ιδεολογικές συντεταγμένες της περιόδου αποδέχονται τα ποσοτικά δεδομένα (χρήμα και συχνότητα) που αντιστοιχούν στο δορυφορικό πελάτη. Η σημασία όμως αυτού του τύπου πελάτη έχει διττή ερμηνεία: από τη μία συχνά αποτελεί το πρώτο σκαλοπάτι για τη μετάβαση στις επόμενες κατηγορίες πελάτη, από την άλλη η διάχυση της ευκαιριακής πελατείας είναι ενδεικτική του βάθους της προώθησης της πορνείας στη ζωή γενικότερα». Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, όπως παραπάνω, σελ. 220-222

⁷²⁰Λάζος, Γρ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, όπως παραπάνω, σελ. 266

⁷²¹Έρευνα από τη CMT Προοπτική και τη ΜΚΟ Praksis: «Πορνεία & παράνομη διακίνηση και εμπορία γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική/ οικονομική εκμετάλλευση (trafficking) στην Ελλάδα», Φορέας ανάθεσης Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων

κάνει χρήση προφυλακτικού κατά την διάρκεια της πορνικής επαφής ενώ μόλις οι μισοί στο πλαίσιο της ερωτικής συνεύρεσης εκτός πορνείου.

Μία επιπλέον, διεθνής, αυτή τη φορά, κατηγοριοποίηση στη βάση ψυχολογικών κριτηρίων διακρίνει επτά (7) διαφορετικούς "χαρακτήρες" πελατών και συγκεκριμένα: το "φοιτητή", το "φεουδάρχη", το "ρομαντικό", τον "ισχυρό", τον "πλούσιο" και φυσικά το "ζηλωτή" (αφενός της υποταγής, αφετέρου της υπεροχής). Ανάμεσά τους διακρίνεται επίσης ένα μικρό ποσοστό που ερωτεύεται εκδιδόμενα πρόσωπα αλλά και ένα άλλο που αποκτά κάποιου είδους φιλική σχέση και γίνεται μόνιμος πελάτης.⁷²² Η Serughetti, G. διακρίνει πέντε τύπους πελάτη με βάση τα πρότυπα της συμμετοχής του στην πορνική αγορά καθώς και τις διαδρομές του: Οι "Εξερευνητές" (οι οποίοι ξεκινούν την πορνική τους δραστηριότητα σε οποιαδήποτε ηλικία με βασικό κίνητρο την επιθυμία για σεξουαλικό πειραματισμό, την περιέργεια και τη σεξουαλική φαντασία). Οι "Γιώργηδες" (γύρω στα 30 έτη, οι οποίοι σταματούν να κάνουν χρήση σεξουαλικών υπηρεσιών όταν βρίσκονται σε σχέση και ξαναρχίζουν όταν η σχέση γίνεται μη ικανοποιητική). Οι "Συμμέτοχοι" (οποιασδήποτε ηλικίας, οι οποίοι παρουσιάζουν μία ψυχαναγκαστική συμπεριφορά προς τον προγραμματισμό και την οργάνωση μιας πορνικής επαφής, μέχρι να βρουν μια ικανοποιητική σχέση ή να προσφύγουν σε θεραπευτική βοήθεια). Οι "Bookends" (οι οποίοι είχαν τις πρώτες τους σεξουαλικές εμπειρίες με εκδιδόμενα πρόσωπα και επιστρέφουν για να αγοράσουν σεξ στη μεταγενέστερη ζωή ως μία ύψιστη ευκαιρία να ικανοποιήσουν τις συναισθηματικές και σεξουαλικές τους επιθυμίες). Οι "μόνιμοι αγοραστές" (που αγοράζουν σεξ σποραδικά καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους).⁷²³ Τέλος, η Hart A. κάνει μία επιπλέον διάκριση με οικονομικά κριτήρια σε high- status και low-status πελάτες⁷²⁴.

Παρατηρώντας τον πελάτη μακροσκοπικά, εκτός ελληνικού χωρικού πλαισίου, διαπιστώνουμε μέσα από τις ελάχιστες έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί διεθνώς, ότι παραμένει μία ισχυρά ανομοιογενής κοινωνική ομάδα όσον αφορά τον κοινωνικό-δημογραφικό τους χαρακτήρα, το είδος υπηρεσιών που αναζητούν, αλλά

⁷²² [Συναντήσαμε συνεντευξιζόμενους πελάτες που διατηρούσαν ή επιχείρησαν να κάνουν ερωτική σχέση με εκδιδόμενο πρόσωπο αλλά και πελάτες που πήγαιναν σταθερά με συγκεκριμένα εκδιδόμενα πρόσωπα (τα «στανταράκια» τους) για βέβαιο αποτέλεσμα. (Στοιχεία από έρευνα) Μοντζίνι, Π.(2007), Εμπόριο Γυναικών, πορνεία, μαστροπεία και εκμετάλλευση, Εκδόσεις Μελάι, Αθήνα, σελ. 30 31,32]

⁷²³ Serughetti, G. (2012), «Prostitution and Clients' Responsibility», Men and Masculinities Vol.16(1), p. 35-48

⁷²⁴ [Cornwall, An., Lindisfarne N., (1996), Dislocating Masculinity, comparative ethnographies, Routledge, New York, p.57]

και τους τρόπους με τους οποίους απευθύνονται στα εκδιδόμενα πρόσωπα⁷²⁵. Η πορνεία δεν αφορά στο σεξουαλικά διεστραμμένο άνδρα, αλλά στον «κύριο κανονικό» («Mr. Average») λέει McLeod E.⁷²⁶. Οι Hoigard, C., Finstad, L. επιπλέον, επισημαίνουν ότι «η πορνεία κατά ένα περίεργο τρόπο έχει να κάνει με τη σεξουαλικότητα του άνδρα. Είναι σημαντικό να διατηρήσουμε τη σύνδεση μεταξύ της συνηθισμένης ανδρικής σεξουαλικότητας και της πορνικής εμπειρίας των ανδρών. Η πορνεία υπογραμμίζει μερικά από τα χαρακτηριστικά της ανδρικής σεξουαλικότητας, αλλά εάν το τελικό αποτέλεσμα μίας έρευνας είναι ένας κατάλογος κινήτρων της ανδρικής σεξουαλικότητας, τότε η μεθοδολογία είναι μάλλον λανθασμένη».⁷²⁷ «Εντυπωσιακά στοιχεία, σε συνδυασμό με τα κοινωνικοεπαγγελματικά δεδομένα για τους πελάτες (Johns), ορίζουν τη χρήση της πορνείας όχι ως εξαίρεση, απόκλιση ή ασθένεια της ανδρικής σεξουαλικότητας, αλλά ως μια συνήθη πρακτική ή τουλάχιστον μία από τις πιθανές μορφές μέσω των οποίων εκφράζεται η σύγχρονη αρρενωπότητα»⁷²⁸. Με λίγα λόγια θα μπορούσαν να καταγραφούν μία σειρά από διαφορετικές τυπολογίες πελατών πορνικών υπηρεσιών ανάλογα με το κριτήριο διαφοροποίησης (μεταβλητή) που επιλέγεται κάθε φορά, γεγονός που υποδηλώνει ότι δεν πρόκειται για μια δεδομένη κοινωνική ομάδα, με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και κοινή πορνική συμπεριφορά, ούτε ψυχολογικό προφίλ. Οι Cornwall, An., Lindisfarne N., διευκρινίζουν ότι ο όρος “πελάτης” είναι μία “μη σταθερή κατηγορία” και ότι αυτή η συνεκτική ομάδα θα έπρεπε να ιδωθεί περισσότερο σαν ένα άθροισμα των μερών της⁷²⁹.

⁷²⁵ Μοντζίνι, Π. (2007), Εμπόριο Γυναικών, πορνεία, μαστροπεία και εκμετάλλευση, Εκδόσεις Μελάνα, Αθήνα, σελ. 30

⁷²⁶ McLeod E., (1982) «Women working: Prostitution now», Groom Helm, London, p.114

⁷²⁷ (Στο Κεφάλαιο 3.1 επιχειρείται μία ανατομία της ανδρικής σεξουαλικότητας ακριβώς προκειμένου να μελετηθεί αυτή η εσωτερική σύνδεσή της με την πορνεία)

Hoigard, C., Finstad, L. (1992), Prostitution, Money and Love, Polity Press, Norway, p.95

⁷²⁸ Μάλιστα, «από τη δεκαετία του ογδόντα, οι μελέτες σχετικά με τους πελάτες εγκατέλειψαν τόσο το πρότυπο που βασίζεται στη φυσική, αρσενική σεξουαλική ανάγκη, όσο και το ψυχοπαθολογικό μοντέλο του Charles Winick (1962), ο οποίος ερμήνευσε την τάση για αγορά σεξουαλικών υπηρεσιών ως ένα σημάδι μιας ψυχικής διαταραχής».

Serughetti, G. (2012), «Prostitution and Clients' Responsibility», Men and Masculinities Vol.16(1), p. 35-48

⁷²⁹ “Το να εξετάσουμε τους άνδρες ως μια απρόσωπη ομάδα, είναι πολύ απλοϊκό”

Cornwall, An., Lindisfarne N., (1996), Dislocating Masculinity, comparative ethnographies, Routledge, New York, p.62

Ενότητα Ε: Αποτελέσματα της Έρευνας

Κεφάλαιο 6

6.1 Ο πελάτης μιλάει...

Στο κεφάλαιο αυτό δίδεται ο λόγος στον ίδιο τον "πελάτη" πορνικών υπηρεσιών προκειμένου να αναλύσει το πώς εκείνος αντιλαμβάνεται και βιώνει όλα όσα αναλύθηκαν διεξοδικά παραπάνω, καθιστώντας ορατό και παρών τον εαυτό του στην κοινωνιολογική έρευνα της πορνικής σχέσης. Έτσι λοιπόν, φιλοξενούνται οι απόψεις, οι πεποιθήσεις και ενδεχομένως οι ιδεοληψίες των πελατών για το πώς εσωτερικεύουν οι ίδιοι το φαινόμενο της πορνείας, πώς αντιλαμβάνονται την εργασία του εκδιδόμενου προσώπου, πώς αλληλεπιδρούν με το εκδιδόμενο πρόσωπο, πώς κρίνουν την κοινωνία, τους θεσμούς και τις νόρμες που αυτή επιβάλλει, πώς αλληλεπιδρούν με το αντίθετο φύλο, πώς αντιμετωπίζουν τις έμφυλες σχέσεις αλλά και ποιες είναι οι πορνικές τους συνήθειες. Τέλος, δεν παραλείπουν να έρθουν αντιμέτωποι με τον ίδιο τους τον εαυτό, κρίνοντάς τον ως εραστή, ως "καταναλωτή" πορνικών υπηρεσιών και ως άνθρωπο με πολιτειακή υπόσταση και θέση.

Η παρούσα έρευνα στηρίχτηκε στην ποιοτική ανάλυση περιεχομένου πενήντα (50) συνεντεύξεων σε βάθος με τη μορφή ημι-δομημένων συζητήσεων ως επί το πλείστον πυρηνικών (36/50) αλλά και περιφερειακών (14/50)⁷³⁰ πελατών πορνικών υπηρεσιών, η οποία πραγματοποιήθηκε από τον Μάρτιο 2014 μέχρι το Απρίλιο του 2016. Ο μέσος χρόνος διάρκειας των συνεντεύξεων ήταν περίπου 2 ώρες και 10 λεπτά⁷³¹. Αν και ο εντοπισμός πορνοπελατών ήταν απρόσμενα βατός, η διαδικασία προκειμένου να πεισθούν να παραχωρήσουν συνέντευξη και δη σε ερευνήτρια του αντίθετου φύλου ήταν εξαιρετικά επίπονη και με πολλές ανατροπές⁷³². Ο

⁷³⁰(Βλέπε Κεφάλαιο 5.4 για τους ορισμούς του "περιφερειακού" και "πυρηνικού πελάτη")

Λάζος, Γρ.(2002), *Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 208,210

⁷³¹Αν και ο αρχικός σχεδιασμός όσον αφορά τη διάρκεια των συνεντεύξεων είχε υπολογιστεί περίπου στη μισή ώρα (ώστε να μην ταλαιπωρηθούν οι ερωτώμενοι), στόχος όμως ο οποίος επιτεύχθηκε σε μόλις ένα συνεντευξαζόμενο ο οποίος ήταν αρκετά άμεσος και αποφασισμένος. Οι περισσότεροι χρειάστηκαν ένα αρκετά μεγάλο εισαγωγικό διάστημα μέχρι να νιώσουν οικεία και να ξεκινήσουν να ανοίγονται. Οι "πορνοποιημένοι" και συνειδητοποιημένοι πελάτες συνήθως χρειάζονται λιγότερο χρόνο ανταπόκρισης, χωρίς πάλι να είναι αυτό απόλυτο. Αρκετοί, αφού αισθανόντουσαν οικεία, επανέρχονταν θέλοντας να μοιραστούν σκέψεις ή συναισθήματα που τους γεννήθηκαν.

⁷³²Η πλειοψηφία των παντρεμένων πελατών (9/10) αρνήθηκε να δώσει συνέντευξη, φοβούμενοι ότι διακινδυνεύουν το γάμο τους με μία ενδεχόμενη διάρρηξη υλικού, ενώ μεγάλος αριθμός υποψήφιων

συνεντευξιαζόμενος πελάτης της συγκεκριμένης διατριβής κινείται ως επί το πλείστον, στην πορνική αγορά της Αθήνας, μία αγορά πλούσια σε επιλογές και υπηρεσίες⁷³³ και παράλληλα μία αγορά με τεράστια γεωγραφική διασπορά σχεδόν στο σύνολο του κορμού της πόλης χωρίς να εξαιρούνται περιοχές της οικονομικής ελίτ (όπως τα βόρεια ή νότια προάστια) όπως συνέβαινε στο παρελθόν⁷³⁴. Μικρός αριθμός συνεντευξιαζόμενων πελατών δραστηριοποιείται στην επαρχία (4/50) ο οποίος όμως, μας ανοίγει ένα παράθυρο στις πρακτικές και ιδιαίτερες στρατηγικές που αναπτύσσονται εκεί επιτρέποντας συγκρίσεις με νόημα⁷³⁵. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα ήταν ηλικίας από 20 έως 60 ετών (με ηλικία εστίασης τα 30 έτη)⁷³⁶, ποικίλου μορφωτικού, κοινωνικού και οικονομικού επιπέδου όπως άλλωστε είναι και ο μέσος πελάτης της πορνικής αγοράς. Έτσι λοιπόν, ανάμεσα στους συνεντευξιαζόμενους πελάτες συναντάμε από απόφοιτο Γυμνασίου μέχρι Διδάκτορα Πανεπιστημίου. Συγκεκριμένα, η πλειοψηφία των συνεντευξιαζόμενων πελατών είναι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (36/50, εκ των οποίων το μεγαλύτερο ποσοστό σε υψηλόβαθμες σχολές), ένα μεγάλο μέρος αυτών κατέχει επιπλέον Μεταπτυχιακό

προς συνέντευξη πελατών, αρνήθηκε τελικά να συμμετάσχει παρά την αρχική συμφωνία ή ζήτησε να μην δημοσιοποιηθούν τελικά τα λεγόμενά τους.

⁷³³Ενδεχομένως, στην αγορά της Αθήνας δραστηριοποιούνται αυτή τη στιγμή πάνω από 700 οίκοι ανοχής, στους οποίους προστίθενται ένας αδιευκρίνιστος μεγάλος αριθμός σεξουαλικών υπηρεσιών στο σπίτι ή σε άλλους χώρους εκτός οίκου ανοχής (escorts, πορνεία δρόμου, διαδικτυακή πορνεία, πορνεία μέσω αγγελιών ή τηλεφώνου κ.τ.λ.) και οι κεκαλυμμένες μορφές πορνείας όπως στριπ σόου, σεξ σινεμά, καταστήματα κονσομασιόν κ.τ.λ. [Βλέπε κεφάλαιο 5.2]

⁷³⁴Η γεωγραφική γειτνίαση όπως επισημαίνει ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης δεν αποτελεί απλώς μία διευκόλυνση εξοικονόμησης χρόνου αλλά και μία έμμεση πρόσκληση /πρόκληση για τον ίδιο. Είναι χαρακτηριστικό το απόσπασμα στο οποίο πρώην κάτοικος μικρού νησιού εξηγεί ότι ήταν γνωστή η ύπαρξη οίκων ανοχής στη χώρα, αλλά εκ των πραγμάτων ήταν μία συνήθεια άγνωστη στο νησί. Με το ερχομό του στην Αθήνα άλλαξε αυτό το δεδομένο. Επίσης, "τσατσά" μας εξηγεί πως έχουν στηθεί οίκοι ανοχής (με τη μορφή studio), σε απόσταση αναπνοής από μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες ώστε να επιτρέπεται στον εργαζόμενο να έχει ένα ευχάριστο δεκάλεπτο διάλειμμα κατά τη διάρκεια του δωρου χωρίς να κινήσει τις υποψίες της συζύγου. Από την άλλη, η γεωγραφική διασπορά επιτρέπει στον πελάτη να μην κινηθεί σε παραδοσιακές περιοχές γκέτο πορνείας (Φυλής, Μεταξουργείο κ.α.) αν δεν το επιθυμεί αλλά και να απομακρυνθεί από την περιοχή εργασίας και διαμονής χωρίς να κινήσει υποψίες, ώστε να μην γίνει αντιληπτός από τον κοινωνικό του περίγυρο.

⁷³⁵Δύο από τους πελάτες της επαρχίας επιλέγουν να πηγαίνουν σε γειτονική πόλη ώστε να μην γίνονται αντιληπτοί από τις συντρόφους τους αλλά και από τον ευρύτερο οικογενειακό και κοινωνικό περίγυρο. Συνεντευξιαζόμενος πελάτης κάτοικος νησιού επιλέγει την πορνική επαφή μόνο όταν έρχεται Αθήνα. Ενώ πελάτης κάτοικος βορείου Ελλάδος μας εξηγεί την δημοφιλία των εκδρομών σεξουαλικού ενδιαφέροντος στη Βουλγαρία.

⁷³⁶Είναι σαφές ότι τα ποιοτικά δεδομένα αφορούν τη δεδομένη έρευνα και δεν είναι γενικεύσιμα. Αν και η μέθοδος της χιονοστιβάδας (snowball) που εφαρμόστηκε ήταν πολυεστιακή ώστε να διαφοροποιηθούν κατά το δυνατόν τα ποιοτικά δεδομένα, παρατηρείται μία ηλικιακή συγκέντρωση στο γκρουπ 30-35 (σχεδόν οι μισοί από τους συνεντευξιαζόμενους πελάτες ανήκουν σε αυτό το ηλικιακό γκρουπ). Συγκεκριμένα, 24/50 ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 30-35, 12/50 στην ηλικιακή ομάδα 35-40, 7/50 στην ομάδα 20-25, 5/50 στην ομάδα 50-60 και 2/50 στην 25-30.

Τίτλο Σπουδών (13/50) και 7/50 κατέχει Διδακτορικό Τίτλο Σπουδών⁷³⁷. Όσον αφορά την επαγγελματική ενασχόληση του πελάτη, αυτή επίσης ποικίλει από άνεργο μέχρι μεγαλοστέλεχος πολυεθνικής εταιρίας⁷³⁸. Ενώ, η οικογενειακή του κατάσταση μπορεί να περιλαμβάνει τόσο τον ευτυχισμένο οικογενειάρχη της διπλανής πόρτας, όσο και τον ορκισμένο εργένη που η μεγαλύτερη συντροφική του σχέση μπορεί να μετράει ελάχιστες μέρες⁷³⁹. Αντίστοιχα, ποικίλουν και τα πολιτισμικά ερεθίσματα, παραδείγματος χάριν τα μουσικά ακούσματα των πελατών μπορεί να περιλαμβάνουν από το παλιό ρεμπέτικο μέχρι τη σύγχρονη Punk σκηνή αλλά και ο βαθμός φιλομάθειας τους μπορεί να ποικίλει από αχόρταγους βιβλιοφάγους μέχρι αναγνώστες φυλλαδίων διανομής έτοιμου φαγητού. Ταυτόχρονα, κάποιοι από τους συνεντευξιζόμενους πελάτες (4/50) δηλώνουν ότι κάνουν περιστασιακή ή πιο συστηματική χρήση ουσιών (όπως αλκοόλ ή ναρκωτικές ουσίες⁷⁴⁰) την οποία συνδυάζουν με τη χρήση πορνικών υπηρεσιών, ενώ άλλοι φαίνεται να ξορκίζουν τις καταχρήσεις στο όνομα ενός ξεν και υγιούς τρόπου ζωής. Ενδιαφέρον, έχει ότι 3/50 έχουν κάνει κάποια μορφής ψυχοθεραπεία ή επίσκεψη σε ψυχολόγο. Οι θρησκευτικές⁷⁴¹ πεποιθήσεις δεν φαίνεται να επηρεάζουν σε κάποιο βαθμό την

⁷³⁷ (1/50) Πηγαίνει νυχτερινό Λύκειο, προκειμένου κατά δήλωσή του, να γλιτώσει το στρατό όντας 25 ετών.

⁷³⁸ 33/50 απασχολούνται στον Ιδιωτικό τομέα, 7/50 είναι Δημόσιοι Υπάλληλοι εκ των οποίων δύο είναι εκπαιδευτικοί, 5/50 είναι ελεύθεροι επαγγελματίες και αντίστοιχο ποσοστό είναι άνεργοι.

⁷³⁹ 22/50 βρίσκεται σε συντροφική/ σεξουαλική σχέση. 23/50 δεν έχει σχέση τη δεδομένη στιγμή εκ των οποίων ένας (1) ουδέποτε είχε συντροφική ή σεξουαλική σχέση στο σύνολο της ζωής του. 2/50 είναι παντρεμένοι και αντίστοιχο ποσοστό διαζευγμένοι. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι τα συγκεκριμένα ποσοστά προκύπτουν όχι από το γεγονός ότι δεν συναντήσαμε υποψήφιους παντρεμένους συνεντευξιζόμενους πελάτες, αλλά από το γεγονός ότι σχεδόν στο σύνολό τους τελικά δεν δέχθηκαν να συμμετάσχουν ή το μετάνιωσαν στη συνέχεια. Υ.Γ. Ο διαζευγμένος άνδρας ζήτησε να μην ηχογραφηθεί η συζήτηση, καθώς φοβόταν έντονα ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί εναντίον του.

⁷⁴⁰ «Όταν πίνεις είσαι πιο απελευθερωμένος ρε φίλε. Θες οπωσδήποτε να κάνεις έρωτα και λες πάμε ιερόδουλες», «Τότε ήμασταν φτιαγμένοι, αρκετά», «Συνήθως μετά από ποτό. Άμα έχω όρεξη, άντε λέω», «Στο γυρισμό από το ποτό. Μετράει! Κάνεις μία στάση και πας σπίτι», «Κανά τσιγάρο, πίνω. Στην Ελλάδα που είναι απαγορευμένο, η μυστικοπάθεια, σε τραβάει. Να κάνω κάτι που δεν μπορεί να το κάνει ο καθένας. Κατάλαβες;», «Τα χω κάνει όλα από ουσίες», «Έχει τύχει να είμαι πωμένος και να γίνω λίγο μαλάκας», «Άντε να χω κάνει 5 τσιγάρα», «Είμαστε κει δίπλα, πίνουμε και λέμε δε πάμε, να κλείσει ωραία η βραδιά»

⁷⁴¹ Η πλειοψηφία δηλώνει ότι ανήκει στους Ορθόδοξους Χριστιανούς (24/50) χωρίς όμως να σημαίνει ότι έχουν απαραίτητα μία ενεργή σχέση με τη θρησκεία, ενώ δε λείπουν και εκείνοι που χρεώνουν στον Ορθόδοξο Χριστιανισμό την εναπόθεση ηθικών βαριδιών όσον αφορά το σεξ. Την ίδια στιγμή, συνεντευξιζόμενοι που δηλώνουν ουσιαστικά πιστοί, φαίνεται να παραβλέπουν το κομμάτι εκείνο των αρχών του χριστιανισμού που αφορά τις αναπαραγωγικές λειτουργίες: «Δεν το ψάχνω και δεν είμαι εικονολάτρης. Εγώ πιστεύω σε αυτά που με μάθανε οι γονείς μου, μέχρι εκεί. Εμένα με μάθαν να κάνω το σταυρό μου 3 φορές έξω από την εκκλησία, τον κάνω 3 φορές. Με μάθαν να πάω να φιλάω μία φορά την εικόνα θα την φιλήσω», «Ε, με τη μάνα μου πηγαίναμε εκκλησία. Η μάνα μου ήταν πολύ χριστιανή. Μας πήγαινε και σε εκκλησίες, άναβε κεράκια, ιστορίες», «Ναι, πιστεύω. Στην Αγγλία είναι και χώρος συνάντησης για τους Έλληνες η εκκλησία, ειδικά αν είσαι πρώτο έτος και δεν έχεις κανέναν». Ενώ άλλοι έχουν πιο ουσιαστική σύνδεση με τα θεία: «Έχω την πίστη μου κατά κάποιο τρόπο θεωρώ τον εαυτό μου πιστό άνθρωπο, πηγαίνω εκκλησία και αυτό μπορεί να γίνει λίγο

πορνική επιλογή των συνεντευξιαζόμενων πελατών, έτσι ανάμεσά τους απαντάται ταυτόχρονα ο συνειδητά άθεος αλλά και ο βαθιά θρησκευόμενος. Τέλος, οι πολιτικές⁷⁴² πεποιθήσεις του πελάτη καλύπτουν επίσης ένα ευρύ φάσμα ιδεολογιών αλλά και πολιτικών πρακτικών, (με τους περισσότερους όμως να δηλώνουν ότι έχουν αριστερές /αναρχικές καταβολές (31/50)). Έτσι, στην έρευνά μας φιλοξενείται τόσο ο υποστηρικτής του αναρχικού χώρου⁷⁴³ που συμμετέχει ενεργά στα “μπάχαλα” των Εξαρχείων παραδείγματος χάριν, όσο και ο κομματικοποιημένος συνδικαλιστής ελληνικής δημόσιας υπηρεσίας⁷⁴⁴. Ο πληθυσμός των συνεντευξιαζόμενων ανταποκρίνεται στο προφίλ του mr. Average.

Την ίδια **ανομοιογένεια** που συναντάμε στα πρόσωπα/προσωπικότητες και η οποία δε μας επιτρέπει να πούμε ότι ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης ανήκει σε ένα συγκεκριμένο οικονομικό, κοινωνικό και πολιτειακό προφίλ, ομόλογη ετερογένεια απαντάται και στις **απόψεις** των πελατών στα κοινά ζητήματα που τίθενται προς συζήτηση, γεγονός που προκαλεί σημαντικές δυσκολίες στην ανάλυση περιεχομένου και στο σχηματισμό αποκλειστικών κατηγοριών προερχόμενες από την επεξεργασία του πρωτογενούς υλικού⁷⁴⁵. Ο καθένας από τους συνεντευξιαζόμενους πελάτες έχει μία δική του προσωπική ιστορία να αφηγηθεί για την ένταξή του στην πορνική αγορά

ψυχαναγκαστικά αλλά από την αναζήτηση του θεού και των αγίων την αποδέχομαι... Η πίστη μου είναι η Ορθοδοξία χωρίς όμως να μη μου αρέσει ο κόσμος γιατί υπάρχουνε όλα τα άλλα δόγματα... Υπάρχουν κάποιοι ιερείς πολύ καλοί, κάποιοι μοναχοί πάρα πολύ καλοί», «Πιστεύω, πιστεύω πολύ. Όταν ο γιος μου έπαθε () τον είχαμε τάξει στον Άγιο Εφρέμ». Οι άθεοι είναι η αμέσως επόμενη κατηγορία πελατών (11/50): «Εγίνα Μασόνος. Μου ήταν δύσκολο να πιστεύω σε θεό (μετά την ασθένειά μου). Είναι έντονο στο στοιχείο της αλληλοβοήθειας μεταξύ των μελών. Βασιζόμαστε στο τρίπτυχο “Ισότητα, Ελευθερία, Αλληλοβοήθεια”. Κανονικά πρέπει να πιστεύεις σε μία ανώτερη δύναμη για να μπει, αν και εγώ είμαι άθεος», «Άθεος, τι άλλο;». Οι υπόλοιποι συνεντευξιαζόμενοι δεν κάνουν καμία αναφορά.

⁷⁴²Είναι χαρακτηριστικό ότι η πλειοψηφία δεν συμμετέχει ενεργά στα πολιτικά δρώμενα της χώρας (23/50), παρά το γεγονός ότι προέρχονται από μία κομματική οικογενειακή παράδοση την οποία οι ίδιοι έχουν απαρνηθεί, με τους περισσότερους να δηλώνουν απογοητευμένοι.

⁷⁴³Ανάμεσα στους ορισμούς της ιδεολογίας που καταθέτει ο Eagleton T. συναντάμε και αυτόν: «ιδεολογία είναι η ταυτότητα που επιλέγουμε για τον εαυτό μας», αφήνοντας ένα υπονοούμενο για τη συνειδητότητά της.

Eagleton, T.(2018), *Ιδεολογία: μια εισαγωγή*, Εκδόσεις Πεδίο, Αθήνα, σελ.17

⁷⁴⁴Οι πελάτες πορνικών υπηρεσιών είναι από τις πιο ανομοιογενείς κοινωνικές ομάδες (γεγονός που φαίνεται να αντανakλάται στα δημογραφικά/κοινωνικά δεδομένα της έρευνας), ενώ καταλαμβάνουν έναν τεράστιο κομμάτι του συνολικού πληθυσμού, σχεδόν τα 1/3 του ενεργά σεξουαλικού ανδρικού πληθυσμού. (Η κατηγορία του σεξουαλικά ενεργού ανδρικού πληθυσμού περιλαμβάνει τους άνδρες ηλικίας από 15 έως 69 ετών).

Λάζος, Γρ. (2002), *Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη Σύγχρονη Ελλάδα*, Ο Πελάτης, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ. 264

⁷⁴⁵Αναπάντεχα δεν παρατηρείται το φαινόμενο του “επισκιασμού” που συχνά παρατηρείται στις συνεντεύξεις σε βάθος, προκειμένου ο συνεντευξιαζόμενος να μην υποπέσει σε αντιφάσεις. Παπαστάμου, Στ. (2008), *Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία*, Εκδόσεις Πεδίο, Αθήνα, σελ. 445

και τη συνέχιση της πορείας του σε αυτήν⁷⁴⁶. Ενώ, παράλληλα φαίνεται να κινητοποιείται από πολύ διαφορετικές προσωπικές, ιδιαίτερες ανάγκες που καλύπτονται μέσα από την κατανάλωση πορνικών υπηρεσιών. Άλλωστε η σεξουαλικότητα, το σεξ και ο τρόπος που το αντιμετωπίζει κανείς είναι κάτι ιδιαίτερος προσωπικό και μοναδικό (όσο το δακτυλικό μας αποτύπωμα) που ακολουθεί τους δρόμους του συνειδητού και ασυνειδητού όπως εγγράφονται στον καθένα ξεχωριστά. Ακόμη και για ανθρώπους που μοιράζονται κατ'επιλογή την ίδια σεξουαλική πρακτική, όπως είναι οι πελάτες πορνικών υπηρεσιών, τα διαφορετικά τους βιώματα, το διαφορετικό αξιακό σύστημα και ο διαφορετικός τρόπος εσωτερίκευσης των κοινωνικών κανόνων και νορμών τους επιτρέπουν να πλάθουν ένα διαφορετικό αφήγημα, χωρίς όμως να ξεφεύγουν από γενικό πολιτισμικό πλαίσιο⁷⁴⁷.

Το εντυπωσιακό όμως ενδεχομένως δεν είναι τόσο η ανομοιογένεια των απαντήσεων που δίνουν οι διαφορετικές προσωπικότητες⁷⁴⁸ μεταξύ τους οι οποίες ανήκουν στην ίδια κοινωνική ομάδα των πορνικών πελατών, όσο οι χονδροειδείς **αντιφάσεις** στις οποίες υποπίπτει το ίδιο και το αυτό άτομο. [Χαρακτηριστικά παραδείγματα τέτοιων αντιφάσεων που ενυπάρχουν στην αφήγηση μεμονωμένου κάθε φορά συνεντευξιζόμενου πελάτη, αναφέρονται παρακάτω ενδεικτικά, καθώς θα αναλυθούν στην συνέχεια διεξοδικά στα αντίστοιχα κεφάλαια. Ακροθιγώς λοιπόν, θα λέγαμε ότι αρκετές στρεβλώσεις συγκεντρώνονται γύρω από την άποψη του πελάτη για το γυναικείο φύλο η οποία μοιάζει να μην είναι αποκρυσταλλωμένη. Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά τη γυναικεία σεξουαλικότητα, από τη μία φέρεται να δηλώνει ότι δυσφορεί με τον συντηρητισμό της μέσης Ελληνίδας, ενώ από την άλλη λίγο πιο κάτω την κατηγορεί για αχαλίνωτη σεξουαλικότητα, η οποία εκφράζεται με την εναλλαγή πολλών ερωτικών συντρόφων και με εφαρμογή κάθε είδους σεξουαλικών πρακτικών. Ένα άλλο παράδειγμα αντιφατικής ρητορικής του πελάτη είναι η προσπάθεια ιεράρχησης των γυναικείων ιδανικών. Έτσι, μπορεί να αποδίδει στη γυναίκα ταυτόχρονα δύο αλληλοεξουδετερωμένες θεωρητικά ιδιότητες, από τη μία χαρακτηρίζεται ως "κυνική" που αποζητά μόνο το χρήμα και την οικονομική της εξασφάλιση και ταυτόχρονα, βαθιά "συναισθηματική" που αναζητά το ρομάντζο, τον

⁷⁴⁶Γι' αυτό άλλωστε είχε κριθεί σημαντική η αυτούσια παράθεση των συνεντεύξεων σε βάθος των πελατών, η οποία όμως δεν πραγματοποιήθηκε λόγω του μεγάλου όγκου του υλικού.

⁷⁴⁷Το πολιτισμικό πλαίσιο μπορεί να παίζει το ρόλο ενός αιτιακού παράγοντα εκδήλωσης ατομικών συμπεριφορών κατά τον Hofstede (1980).

Παπαστάμου, Στ. (2008), *Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία*, όπως παραπάνω, σελ. 299

⁷⁴⁸Ας μας επιτραπεί ο όρος, αν και η έρευνα έχει καθαρά κοινωνιολογικό χαρακτήρα.

έρωτα, με προτεραιότητα τα «χάδια» και όχι το σεξ. Παραμένοντας στην ίδια θεματική ενότητα, μπορεί κάποιος συνεντευξιαζόμενος πελάτης να ισχυρίζεται στο πλαίσιο πάντα της αντιφατικής ρητορικής ότι γυναίκες και άνδρες έχουν τις ίδιες βιολογικές ανάγκες για σεξ, αλλά να μη δύναται να εξηγήσει γιατί δεν αλληλοκαλύπτονται ελεύθερα οι μεταξύ τους ομόλογες ανάγκες, αλλά απαιτείται η μίσθωση επιπλέον γυναικών (οι οποίες μπορεί να πραγματοποιούν και πάνω από 3.000 επαφές το χρόνο προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες του αντρικού κοινού). Ενδιαφέρουσα όχι λεκτική αλλά πρακτική αντίφαση αποτελεί το γεγονός ότι ενώ κατά κοινή ομολογία η σεξουαλική επαφή εντός σχέσης είναι προτιμητέα και ποιοτικά καλύτερη από την επί πληρωμή, μισθώνουν σεξουαλικές επαφές ενώ ήδη βρίσκονται σε σχέση. Στην ίδια θεματική ενότητα με την παραπάνω, κάποιος μπορεί να δηλώνει ότι η έλλειψη συναισθηματικής εμπλοκής κατά τη σεξουαλική επαφή είναι διεγερτική και λίγο πιο κάτω να δηλώνει ότι το σεξ στη σχέση είναι καλύτερο. Στο πλαίσιο των πρακτικών και όχι απαραίτητα λεκτικών αντιφάσεων, ανήκει και η δεδηλωμένη από τον πελάτη αντίληψη της επαγγελματικής φύσης του σεξουαλικού συμβάντος, μίσθωση εργαζομένου προς σεξουαλική εκτόνωση, παρ' όλα αυτά είναι κοινή απαίτηση των πελατών η έκφραση συναισθήματος ευχαρίστησης, συμμετοχής και απόλαυσης από την πλευρά της εργαζόμενης. Κορύφωση των αντιφάσεων αποτελεί η διαπίστωση από τον πελάτη της διαθεσιμότητας του σεξ σε κάθε μορφή και με κάθε έκφανση (βρίσκεις τα πάντα παντού, το 95% τα κάνει όλα... θα βολευτώ με το 95%), και η παράλληλη πορνική επιλογή. (Αυτή η αντίφαση αποτελεί άλλωστε το κεντρικό εναρκτήριο ερώτημα της δεδομένης έρευνας το οποίο παρέμεινε εν μέρει αναπάντητο). Τέλος, κάποιες αντιφάσεις φαίνεται να είναι κοινές στα λεγόμενα σχεδόν όλων των συνεντευξιαζόμενων πελατών. Παραδείγματος χάριν, η ηθική του πελάτη είναι αδιαπραγμάτευτη σε αντίθεση με εκείνη της εκδιδόμενης που είναι μάλλον υπό συζήτηση και ως αποτελεί το συμβαλλόμενο μέρος της ίδιας οικονομικής συναλλαγής. Παρόμοια ομοιογένεια στο θέμα των αντιφατικών απαντήσεων απαντάται στο ζήτημα της σεξουαλικής απελευθέρωσης. Αν και παρουσιάζονται ως θιασώτες του απενοχοποιημένου έρωτα και του σεξουαλικού πειραματισμού, ταυτόχρονα φέρονται και ως οι φανατικότεροι επικριτές της σεξουαλικά απελευθερωμένης νέας γενιάς αλλά και της σύγχρονης σεξουαλικά χειραφετημένης γυναίκας.]

Σε αυτό το πλαίσιο των αντιφάσεων, των αντινομιών και των εκλογικεύσεων, θα προσπαθήσουμε να αναδείξουμε τα κοινά εκείνα στοιχεία που συνθέτουν την

αποκρυπτογράφηση της πελατειακής στρατηγικής και που θα μας επιτρέψουν έστω και μερικώς, την εξαγωγή ασφαλών επιστημονικών συμπερασμάτων.

6.2 Οι Πορνικές Συνήθειες του πελάτη

Από εκεί και πέρα ο συστηματικός πελάτης φαίνεται να διαμορφώνει μία ατομική, μοναχική πορεία μέσα στην πορνική αγορά, ανάλογα με τη σεξουαλικότητά του, την οικονομική του κατάσταση, τη διαμόρφωση της ενήλικης προσωπικής του ζωής αλλά και το βαθμό εσωτερίκευσης της κουλτούρας του πορνείου ή διαφορετικά της κουλτούρας κατανάλωσης σεξ. Έτσι λοιπόν, οι πορνικές του **συνήθειες**, οι χώροι που προτιμάει, τα άτομα που επιλέγει για συνουσία αλλά και η συχνότητα με την οποία ο πελάτης βρίσκεται στην σάλα αναμονής ενός πορνείου διαφοροποιείται από άτομο σε άτομο.

Όσον αφορά τη **συχνότητα**, 34/50 συνεντευξιαζόμενους καταθέτουν τον οβολό τους τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα σε πορνικές υπηρεσίες ασχέτως του εάν βρίσκονται σε συντροφική σχέση: «Συχνότητα, σίγουρα εβδομαδιαία. Βασικά ο μέσος όρος μου είναι 3 φορές την εβδομάδα και παραπάνω», «Κάθε εβδομάδα», «Τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα. Δεν προλαβαίνω για περισσότερο. Δουλεύω πολύ!», «Κάθε εβδομάδα. Έχω ξοδέψει πάρα πολλά χρήματα», «Το 11 ειδικά, πήγαινα και 2 φορές την εβδομάδα κάποια στιγμή», «Από 18 μέχρι 35, τουλάχιστον 1 φορά την εβδομάδα. Τουλάχιστον!», «Μπορεί και μία φορά την εβδομάδα», «Όταν ήρθα το Γενάρη είχα 20 μέρες άδεια και μπορεί να πήγα 10 φορές σίγουρα», «Εμείς πάμε συνέχεια. Πήγαμε 12:00 και φύγαμε 06:00 το πρωί». Οι λοιποί συνεντευξιαζόμενοι διαφοροποιούν τη συχνότητα επίσκεψης ανάλογα κυρίως με τα χρηματικά διαθέσιμα, τη σωματική και ψυχική τους υγεία, τη συντροφική ζωή ή και εξωτερικούς παράγοντες (όπως π.χ. χρήση ουσιών, παρέες): «Ανάλογα με τα ποσά που έχω πάνω μου και τι έχω πιεί. Αν είμαι υπό την επήρεια αλκοόλ, ουσιών και τέτοια, πέφτει παραπάνω χρήμα. Αν είμαι υπό την επήρεια νερού και καφέ, δουλεύει καλύτερα το μυαλό και χαλάω λιγότερα», «Αυτό συμβαίνει περίπου ανά δύο μήνες που πληρώνομαι», «Μπορεί να κάνω και 6 μήνες να πάω, λέμε τώρα, αποχή και μπορεί από τους 6 μήνες τους 4 να είμαι στο μπουρδέλο non stop», «Ανά δίμηνο; Ε, άμα πιείς ποτό, έχεις και καιρό, λες δίπλα είναι αυτά, πάμε και μια βόλτα. Ο άλλος 2,3 φορές έχουμε πάει μαζί και με έβγαλε σάτυρο. Αχ, θα τον σκίσω! Τώρα είναι το πιο αραιά. Τότε, μόλις το μάθαμε, να πούμε, ούτε για ποτό δε βγαίναμε. Λέγαμε πάμε εκεί. Τώρα πίνουμε κανένα αλκοόλ. Το κλαις μάλλον τώρα. Τότε λες τι κρίση είχαμε;

Τίποτα», «Ε, δεν έχω κάποια στάνταρ συχνότητα. Ξέρω γω; 3 φορές το μήνα, ας πούμε, μέσο όρο», «Ας θεωρήσουμε ότι πάω γενικά μία φορά το μήνα», «Τώρα κανένα δμηνο δεν πάω για λόγους οικονομικούς και για λόγους υγείας. Αλλά την εποχή που πήγαινα, ανάλογα τι χρήματα είχα, μπορεί και μία φορά την εβδομάδα μπορεί και τρεις».

Όπως προαναφέραμε η επιλογή του “χώρου” (οίκος ανοχής, studio, γραφείο συνοδών, καταστήματα μασάζ, καταστήματα κονσομασιών) διαφέρει από άτομο σε άτομο ανάλογα με το τι θέτει ο ίδιος ως προτεραιότητα ανάμεσα σε μία σειρά κριτηρίων που ως επί το πλείστον έχουν να κάνουν με τα χρηματικά διαθέσιμα, την ποιότητα των υπηρεσιών, τις συνθήκες υγιεινής που διατηρεί η επιχείρηση, την αίσθηση οικειότητας που επιδιώκουν, τη συχνότητα εναλλαγής αλλά και τα εξωτερικά χαρίσματα των εργαζόμενων γυναικών στο χώρο. Οι οίκοι ανοχής της Φυλής πρωτοστατούν στις επιλογές του συνεντευξιαζόμενου (27/50) καθώς συνδυάζουν σχετικά λογικές τιμές (20 ευρώ), εναλλαγή εκδιδόμενων προσώπων και ένα καλό επίπεδο εξωτερικών χαρακτηριστικών των γυναικών, έτσι αποτελούν μία “καλή” επιλογή: «Φυλής στο 20άρικο και μπορείς να βρεις από μέτρια μέχρι μοντέλο. Έχω πάει και Μεταξουργείο, αλλά πολύ βρώμικα», «Φυλής πηγαίνω ως επί το πλείστον που με ένα 20ρικάκι κάνεις τη δουλειά σου τίμια και καθαρά. Πάω και σε στούντιο που είναι πιο καινούρια και πιο καθαρά αλλά είναι στα 50ευρώ», «Πηγαίνω σε ορισμένα “φιλικά” ας το πούμε έτσι πλέον σπίτια, εδώ της γειτονιάς», «Εγώ έχω πάει πολλές φορές σε οίκο ανοχής, στη Φυλής. Σε όλα έχω πάει βέβαια, στο Μεταξουργείο, σε Στούντιο πιο παλιά. Βέβαια, δεν έχω τις καλύτερες εντυπώσεις από Μεταξουργείο. Δε σου προσφέρει τίποτα, καμιά ποιότητα. Στη Φυλής έχει πολύ πιο όμορφες κοπέλες. Καταρχήν στα στούντιο δεν είναι καλύτερες οι κοπέλες και ας είναι πιο ακριβά». Το Μεταξουργείο και οι γύρω δρόμοι μοιάζει να μην είναι πρώτη επιλογή (16/50) καθώς η συγκέντρωση πολλών αλλοδαπών πελατών, η έλλειψη καθαριότητας και οι μέτριες παρουσίες το καθιστούν μία λύση ανάγκης, παρά τις δελεαστικές τιμές (10 ευρώ): «Εγώ υποτίθεται πάω στο Μεταξουργείο γιατί εκεί έχει γίνει ο χαμός». Ενώ, τα studio (19/50) ικανοποιούν τις ανάγκες απαιτητικότερων και πιο εκλεπτυσμένων πελατών, αφού παρέχουν καλύτερες και σε πολλές περιπτώσεις εξειδικευμένες υπηρεσίες, οι χώροι είναι καθαρότεροι και ο χρόνος συνεύρεσης διπλασιάζεται (20λεπτά) όπως και η τιμή άλλωστε (50 ευρώ) για αυτό συνήθως αποκλείονται αλλοδαποί και χαμηλόμισθοι: «Βέβαια, στο στούντιο βλέπεις την κοπέλα από το internet και ξέρεις από πριν τι παίζει», «Σίγουρα πιστεύω ότι είναι

πάρα πολύ πιο καθαρά από το μπουρδέλο, τώρα μη τρελαθούμε! Ούτε καν. Καταρχήν εκεί πας και με το που πας μπαίνεις να κάνεις ντουζ. Έχει το ντουζάκι του, τις καθαρές τις πετσέτες, τις κλειστές -όχι τις έπλυνα και τις έφερα- παντόφλες, ξέρεις είναι ανθρώπινα», «Θα πάω σε στούντιο ή κάπου που θα μου πει κάποιος πήγα και είναι καλά. Δεν πάω εκεί που πάνε όλοι. Έχω πάει και στα 45 στούντιο», «Ήταν το studio, από την άποψη ότι πήγαινες και τέλειωνες και ήταν και πιο όμορφες οι γυναίκες. Στην πορνική πυραμίδα των υπηρεσιών βρίσκονται οι "συνοδοί"(escorts) (8/50), οι οποίες παρέχουν υψηλού επιπέδου υπηρεσίες, συνήθως είναι πάνω από το μέσο όρο όσον αφορά τα εξωτερικά χαρακτηριστικά σύμφωνα με τον πελάτη, προτιμώνται από αρκετούς λόγω της αίσθηση μίας εμπειρίας με στοιχεία συντροφικότητας (gfe), με το αξιμώτο φυσικά, καθώς τόσο η τιμή (80-100 ευρώ μίνιμουμ), όσο και ο χρόνος των υπηρεσιών αυξάνονται δραματικά (1 ώρα)⁷⁴⁹: «Όλη η δουλειά γίνεται με τηλεφωνήματα σε αυτούς ή με γνωστούς. Στην Αγγλία λέγονται "escorts", αντίστοιχα εδώ λέγονται "συνοδοί"», «Οχι, Μεταξουργείο δεν έχω πάει σε αυτό το επίπεδο. Φυλής και μετά escort, πολύ escort. Φυλής μέχρι τα 24, 25 και μετά επειδή είχα καλή οικονομική άνεση escorting και αυτό που λέμε VIP escorting. Δηλαδή ότι υπήρχε σε 3.000 και τέτοια. Τώρα ότι είναι modeling και τέτοια, η 1 στις 10 να μην έχει περάσει από τέτοιας μορφής», «Η επιλογή μου είναι ότι οι συγκεκριμένες, θεώρησα ότι λόγω αμοιβής, υπάρχει μία ποιότητα και όσον αφορά την καθαριότητα των κοριτσιών». Η παραπάνω ιεράρχηση δεν σημαίνει ότι είναι αποκλειστική ή ότι δεν γίνεται συνδυασμός των χώρων σεξουαλικής εκτόνωσης. Χαρακτηριστικά οι συνεντευξιαζόμενοι δηλώνουν: «Οίκους ανοχής, studio, escort πιο παλιά, έχω πολύ καιρό να πάρω τώρα. Ότι υπάρχει στην Αθήνα από οίκους ανοχής, studio, για μασατζίδικα που λένε, από αυτά μπορώ να σου πω. Εγώ ασχολούμαι σκέψου με αυτά από το 2004. Από το 04 μέχρι σήμερα και δεν έχω σταματήσει καθόλου», «Μεταξουργείο, Συγγρού, έχω γυρίσει όλα τα στριπτιζάδικα, να στο πω μπουρδέλα; Μπουρδέλα. Έχω γυρίσει όλα τα μπουρδέλα και τα μισά στριπτιζάδικα. Και Φυλής», «Η στούντιο ή οίκο ανοχής, Φυλής. Μαύρες όχι.

⁷⁴⁹Οι λοιπές πορνικές υπηρεσίες (δρόμος, διαδικτυακή πορνεία, μασατζίδικα, κονσομασιόν) χρησιμοποιούνται περιστασιακά ή δεν χρησιμοποιούνται καθόλου από το συνεντευξιαζόμενο πελάτη. Εξαίρεση αποτελούν τα strip show που όπως θα δούμε στη συνέχεια, πρωτοστάτησαν σαν επιλογή στην αρχή της «καριέρας» του αλλά στη συνέχεια εγκαταλείφθηκαν ως ασύμφορα. Επιπλέον, μία σημαντική κατηγορία πελατών (10/50) κάνει χρήση υπηρεσιών σεξουαλικής διασκέδασης (όπως swingers καταστήματα και sex cinema): «Έχει ως επί το πλείστον άντρες όλων των ηλικιών που κάνουν σεξ. Βλέπουν τσόντες και φασώνονται. Πηγαίνω, ντύνομαι κοριτσάκι και μαζεύεται όλο το cinema πάνω μου! Είμαι φιλάρεσκος».

Μεταξουργείο όχι, είναι το ίδιο με τις "Μαύρες". Στούντιο, Γκάζι, όπου τύχει, όπου πίνουμε ποτό, εκεί δίπλα», «Εντάξει, στούντιο είναι πιο ακριβά αλλά πιο καθαρά, αλλά Φυλής, Μεταξουργείο, Πλατεία Αμερικής είναι εντάξει, πιο "ντέλο" αλλά έχει και τα καλά του. Οι κοπέλες είναι πιο εναλλασόμενες», «Escorts, μπουρδέλα, όλα, Studio και ξενοδοχεία με escorts. Κάποιες φορές και μπουρδέλα Φυλής. Κυρίως escorts στα 100 ευρώ. Είναι πιο οικείο. Μου αρέσει πιο πολύ στο χώρο μου, είναι από γραφείο. Έχω 2-3 συγκεκριμένα που παίρνω. Έχω πάρει και εκτός, αλλά και πάλι δε φοβόμουν. Έχω πάει και σε μασάζ αλλά εκεί μου αρέσει μόνο να μου τον παίζουνε», «Δεν έχω κάποιο συγκεκριμένο, δεν είμαι ρατσιστής στα μέρη. Αγαπάμε όλα τα μέρη αρκεί οι υπηρεσίες και το προϊόν να είναι στάνταρ». Τέλος, ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι οι πελάτες από την επαρχία προτιμούν να ξενιτεύονται σε άλλη πόλη πέραν του τόπου μόνιμης διαμονής τους. Παραδείγματος χάριν, οι πελάτες από Βόλο δηλώνουν ότι επισκέπτονται τη γειτονική πόλη της Λάρισας όπου «έχουν ανοίξει δύο σαν βίλες, πολύ κυριλέ» και αντιστοίχως πελάτης από Κρήτη πηγαίνει μόνο όταν ανεβαίνει Αθήνα. Ταυτόχρονα, φαίνεται ότι ο βαθμός επισκεψιμότητας οίκων ανοχής στις παραπάνω επαρχιακές πόλεις είναι πιο περιορισμένος εν συγκρίσει με την Αθήνα, πιθανόν λόγω των κοινωνικών συνθηκών και εντονότερου κοινωνικού ελέγχου: «Εγώ πηγαίνω για μένα όταν είναι σωματική ανάγκη καθαρά», «Όταν ήμουν φαντάρος είχα πολύ στενή σχέση με τους οίκους ανοχής. Όποτε είχες ευκαιρία και λεφτά στην τσέπη, ήταν η παρέα η οποία σε καθοδηγούσε. Τώρα θα πάμε tour με φίλους πιο πολύ για το χαβαλέ» δηλώνει παντρεμένος, κάτοικος επαρχίας.

Στις πορνικές συνήθειες του πελάτη φαίνεται να ανήκει και η επίσκεψη σε καταστήματα με **strip show**, μία ιδιότυπη μορφή πορνείας. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα για τους περισσότερους επιλέγεται στην αρχή κυρίως της πορνικής τους πορείας χωρίς να λείπουν και οι εξαιρέσεις, συνήθως άντρες /πελάτες νεαρότερης ηλικίας (8/50): «Πηγαίνω. Στο Lido πιο συχνά. Είναι το αγαπημένο μου, στο Kinky Opera και στο X-bar, εκεί εκδίδονται κιόλας. Έχει δωμάτια, όχι νόμιμα φαντάζομαι», «Γυναικείο, ναι φυσικά! Έχω πάει και έχω δει. Και όποτε θέλω να πηγαίνω, πηγαίνω γιατί μου φτιάχνει τη διάθεση! Είναι όλες οι γυναίκες πολύ ωραίες! Βέβαια, μακάρι να μπορούσα κάποιες από αυτές να τις πηδήξω! Κάποιες λίγες. Στο Athens Queens, είχε μία πολύ ωραία γυναίκα, Ρωσίδα. Μου άρεσε πάρα πολύ!», «Πήγαινα πιο συχνά από οίκους ανοχής, λόγω που δούλευε φίλος. Στο Lido εδώ απέναντι. Δεν έχεις πάει ποτέ;». Άλλοι πελάτες (6/50) δηλώνουν ότι δεν συγκινούνται από τη δεδομένη υπηρεσία: «Κοίταξε να δεις είμαι τύπος που αυτά που κάνει σε

μένανε δεν θέλω να τα κάνει και σε άλλονε. Κάπως έτσι το βλέπω. Ξενερώνω με ενοχλεί. Οπότε με ενοχλεί η παρουσία των ανδρών. Για αυτό δεν έχω πάρει χορό. Έχω πάει και έχω πιεί και έχω δει το show», «Όχι. Παλαιότερα ναι. Δεν λέει να βλέπω μία να χορεύει και άντε να τριφτεί πάνω σου. Δεν με συγκινεί», «Εντάξει τα στριπτιζάδικα ποτέ δε μου λέγανε τίποτα γιατί εγώ ήθελα real thing. Δεν είμαι τόσο fun». Από την άλλη, η συντριπτική πλειοψηφία (36/50) ενώ αγαπά τις υπηρεσίες στριπ σόου, θεωρεί ότι είναι μάλλον ασύμφορες οικονομικά και χωρίς να φτάνουν πάντα στο επιθυμητό αποτέλεσμα: «Δεν πάω γιατί το θεωρώ πλέον μαλακία. Παλιά πήγαινα. Έχω και εκεί μία μεγάλη εμπειρία, αλλά το θεωρώ χαμένα λεφτά. Δε γίνεται σεξ ενώ ερεθίζεσαι. Χορεύει, κάνει, ράνει. Οκ. Μ' αρέσει ο χορός αλλά αυτά, ντάξει, είμαι επαγγελματίας πλέον, δεν ασχολούμαι τώρα με. Θέλω να πηγαίνω εκεί μπαμ να τελειώνω. Να τρέχω, να κάνω, να ράνω... πλέον τα έχω ξεπεράσει. Δε ξέρω, έτσι το βλέπω. Πρέπει να δώσεις πολλά λεφτά για να γίνει σεξ. Δε συμφέρει», «Μένεις με τη στύση στο χέρι. Αυτό. Κατάλαβες; Έχει να κάνει με φτιάξιμο, με όρεξη. Δηλαδή αυτό είναι το κακό, αν πας σε strip μετά θες να πας εκεί ή κάτι τέτοιο στον άντρα. Δεν μπορώ να έχω στύση και να σηκωθώ να φύγω. Καλύτερα να πας να δώσεις ένα 50ρικο στην τελική. Δεν είναι ωραίο πράγμα για τον άντρα», «Ναι, με την καλή μου την καρδιά το κάνω. Είναι μαλακία. Καλύτερα να κάνεις σεξ, παρά να πληρώνεις για χορό. Δηλαδή να στο πω αλλιώς, εμένα μου αρέσει να κάθομαι και να πίνω χαλαρά το ποτάκι μου, αυτό που με εκνευρίζει είναι όταν μου πρήζουνε τον πούτσο, όταν έρθει η άλλη 3,4,5 φορές. Εκεί γίνομαι μαλάκας και γω. Εκεί της λέω "σήκω και φύγε", ενώ πάντα είμαι πολύ ευγενικός, υπερβολικά ευγενικός», «Ένα διάστημα πήγαινα. Έ, τώρα δεν πάω, είναι πολλά τα λεφτά κιόλας. Άμα δεν πάρεις χορό δεν γίνεται. Σε κάποια μπορεί να γίνεται και σεξ, εγώ δεν έχω κάνει αλλά στο χορό απάνω, εκσπερματώνεις. Ε, ναι αυτό είναι, τι είναι ο χορός; και χουφτώνεις και τρίβεται πάνω σου η άλλη είναι γυμνή απάνω σου και σου τρίβεται και σε καυλώνει και αφού σε καυλώνει, κάποια στιγμή και άλλος ένας χορός και άλλος ένας χορός και φεύγουν τα λεφτά. Κατάλαβες; Λες να τελειώσω. Τελείωσε ο χορός. Πάρε και άλλο, πάρε και άλλο παπ, για να χύσεις», «Όχι συστηματικά. Πηγαίνω πολύ σπάνια με παρέα, είτε σε επίπεδο Bachelor. Όχι όμως ότι πηγαίνω για να ικανοποιηθώ με την έννοια της πραγματικής ικανοποίησης ότι πάω για να πιάσω ξέρω γω απλά ένα στήθος, ένα μπούτι, ξέρω γω... Γιατί η είσοδος σε αυτά τα μαγαζιά συν ένα δύο χοροί εκεί πέρα, έχουν φτάσει στο ύψος της αμοιβής που σας λέω. Οπότε θα περιμένω και θα πάρω με 100 ευρώ και θα το ευχαριστηθώ και καλύτερα», «Για κάποιο λόγο τα

στριптиζάδικα δεν μου αρέσουν καθόλου. Εκεί το θεωρώ τελείως χάσιμο χρημάτων. Ερεθίζεσαι χωρίς να τελειώνεις. Το θεωρώ τελείως ηλίθιο αυτό το πράγμα».

Σε σχέση με τις **υπηρεσίες** που επιλέγουν, (37/50) συνεντευξιαζόμενους δηλώνουν ότι δεν αναζητούν ακραίες σεξουαλικές πρακτικές κατά την επαφή, παρά το γεγονός ότι ένα σημαντικό ποσοστό πειραματίστηκε στην αρχή της πορνικής του πορείας και με πιο ασυνήθιστες υπηρεσίες: «Παλιά είχα ναι. Ήθελα να κάνω διάφορα, να χορέψει στον καθρέφτη να είμαι εγώ... Είχα, είχα. Παλιά είχα πολλά φετίχ», «Πλέον τα κλασσικά. Η ποδολαγνεία π.χ. δεν μου αρέσει. Μία φορά το έχω κάνει και δε μου αρέσει. Το BDSM μου έχει τύχει γκόμενα, δεν είναι όμως ότι με φτιάχνει να το κάνω. Κοπρολαγνεία, ουρολαγνεία, με τίποτα. Μου χει τύχει να το δω αυτό και εντάξει αηδίασα. Πιστεύω όχι μόνο ότι θα μου πέσει, πιστεύω ότι θα φύγω τρέχοντας», «Παλαιότερα το έκανα συνέχεια με call- girls, με δύο γυναίκες. Είναι κάτι που θα είναι καλό να έχει κάνει ένας άντρας στη ζωή του. Αυτή ήταν η κύρια ασχολία μου για μία χρονική περίοδο αρκετά μεγάλη. Το πιο εξτρίμ ήταν να πάω με 5 γυναίκες ταυτόχρονα. Αγοραστές. Άσε το πόσα έδωσα. Θες την αλήθεια; Πάνω από 2 δεν γίνεται. Σου καταστρέφουν την πέτσα», «Άμα έχει και δύο, βάλε και δύο. Το χω δοκιμάσει πέρυσι αυτό σε οίκο ανοχής και είναι παραπάνω τα λεφτά». Σαφώς υπάρχουν και εκείνοι που ζητούν μεγαλύτερη εξειδίκευση στις υπηρεσίες (6/50): «Μου αρέσει να ταπεινώνομαι και να ταπεινώνω», «Εγώ ας πούμε ένα φετίχ που έχω είναι η ποδολαγνεία. Δηλαδή στο studio άμα πάω θα πάρω σίγουρα ένα πρόγραμμα ποδολαγνεία μόνο. Το sex show που σου είπα πριν, που η κοπέλα σου κάνει ένα show μόνη της, εσύ απλά βλέπεις και η κοπέλα παίζει με δονητές με διάφορα αζεσουάρ. Αυτό που κάνουν στα sex show δηλαδή, είναι ένα show αυτό όπως είναι στα στριптиζάδικα, δεν ξέρω αν έχεις πάει να δεις; Αυτό είναι γύρω στα 70 με 80 ευρώ, δεν έχει πολλή χρέωση». Ενώ την ίδια στιγμή υπάρχουν πελάτες (5/50) που δεν αναζητούν εξειδικευμένες απαραίτητα υπηρεσίες, αλλά θα ήθελαν να διαφοροποιήσουν τις υπάρχουσες: «Ο στοματικός έρωτας χωρίς προφύλαξη. Αυτό το αναζητήσα λίγο να σου πω την αλήθεια. Επειδή είδα και το ένα και το άλλο στυλ... Αλλά αυτά συνδέονται μετά με τις άλλες εικόνες που έχεις πάρει βλέποντας κάτι πορνογραφικό, λες αυτή η φαντασίωση πως θα είναι, πως μπορώ να την προσομοιώσω. Αλλά εντάξει είναι πάρα πολύ, δεν μπορείς να τα προσομοιώσεις αυτά που βλέπεις, κάνοντας σεξ με αγοραίο έρωτα», «Κάποιο διαφορετικό τρόπο στησίματος. Όχι όμως extreme. Μία ή δύο διαφορετικές στάσεις αυτό. Πάντως βλέποντας πορνογραφικό υλικό δημιουργούνται φαντασιώσεις, παίρνεις κάποιες

εικόνες και κάποιες εικόνες διεγείρουν την φαντασία, ανεβάζουν πάρα πολύ, μία φοβερή ηδονή, μία έκσταση, έτσι όπως το βλέπεις εκεί το σεξ», «Αν συνεχίσω να είμαι μόνος μου θα ήθελα να πάω κάπου πιο ανθρώπινα. Πιο πολύ σου είπα θα κυνηγούσα να πάρω κάποια σπίτι για να έχω την ηρεμία μου, να νιώθεις και λίγο καλύτερα και με το άτομο που θα είσαι. Αυτό που μπαίνω μέσα στο σκατό, μέσα στη βρώμα και να τελειώνω και τέτοια, ποτέ δεν ήταν το στυλ μου, δεν μου άρεσε. Απλά το έχω δεχτεί γιατί είναι 10 ευρώ». Δεν λείπουν και εκείνοι που έχοντας δοκιμάσει μία ευρεία παλέτα υπηρεσιών, δυσκολεύονται να φανταστούν το επόμενο βήμα στην πορνική αγορά που θα τους προσφέρει ισχυρές συγκινήσεις: «Δε ξέρω. Έχω αρχίσει και βαριέμαι. Δεν ξέρω. Θέλω κάτι άλλο. Κάτι πιο extreme... Νορμάλ πρόγραμμα έχει παντού. Πιο extreme στέλνω ένα e-mail στη Sirina και πάω για πιο extreme πράγματα. Εκεί ναι!»

Επιπροσθέτως, ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης φαίνεται να ακολουθεί συγκεκριμένες τακτικές όσον αφορά την επιλογή **ωραρίου** και **βάρδιας** εργασίας του εκδιδόμενου προσώπου. Οι λόγοι για τους οποίους επιλέγεται συγκεκριμένη ώρα για την επίσκεψη ενός οίκου ανοχής από τον πορνοποιημένο πελάτη, έχει να κάνει κυρίως με το γεγονός ότι κάποιος προσπαθούν να αποφύγουν την πολυκοσμία, είτε γιατί θα έχουν μεγαλύτερο χρόνο αναμονής, είτε γιατί προκαλεί αμηχανία η συνάντηση με πολλούς άντρες/ πελάτες στη σάλα, είτε γιατί υπάρχει μία ψευδαίσθηση τήρησης υγιεινής όταν δεν προηγούνται άλλοι πελάτες. Από την άλλη, συγκεκριμένες βάρδιες θεωρείται ότι έχουν ωραιότερες γυναίκες, ενώ η επιλογή του τέλους της βάρδιας του εκδιδόμενου προσώπου είναι επισφαλής καθώς είναι πιθανό να είναι κουρασμένο το άτομο και να μην αποδίδει τα μέγιστα. Έτσι αρκετοί μνημένοι φροντίζουν να επιλέγουν την έναρξη της βάρδιας προκειμένου τα εκδιδόμενα πρόσωπα να είναι ξεκούραστα. Την ίδια στιγμή αρκετοί προτιμούν τις νυχτερινές ώρες προς αποφυγή των αδιάκριτων βλεμμάτων (κοινωνικής κατακραυγής), ενώ άλλοι επιλέγουν απλώς ώρες που δεν κινούν υποψίες. Συνήθως οι δεσμευμένοι άνδρες/ πελάτες επιλέγουν πρωινές ώρες ή γενικότερα ώρες εντός του ωραρίου εργασίας, ενώ αντίστροφα οι αδέσμευτοι επιλέγουν νυχτερινές ώρες: «Παλιά πήγαινα και πρωί, πήγαινα και μεσημέρι και απόγευμα, δεν είχα ώρα. Το βράδυ έχει τα καλά κομμάτια, τις πιο ωραίες κοπέλες. Η μέρα με τη νύχτα. Τρανσέξουαλ έχει. Τα πάντα βγαίνουν το βράδυ», «Εμείς πηγαίναμε π.χ. για το χαβαλέ μας στις 4 η ώρα το πρωί, 5. Α, ωραία πάμε μπουρδελότσαρκα», «Εγώ πάω μόνο βράδυ. Τι θα πάω μέρα μεσημέρι; Δεν μπορώ, δεν έχω πάει ποτέ», «Κοίτα εμείς

πάμε βραδάκι. Να έχει πέσει ο ήλιος, 8,9 ντάξει. Τέτοιες ώρες, μέχρι τις 12. Ωραία είναι να πας και πρωί για τους άντρες γιατί έχεις πιο πολλή "διάθεση"(στύση), τα "πρωινά" που λέμε. Αλλά δεν πας πρωί γιατί είναι καραχύμα στο δρόμο, το σκέφτεσαι. Είναι άλλοι που στα τέτοια τους ότι ώρα να ναι, αλλά πρέπει να είσαι εσύ καλός με τη συνείδησή σου "ότι χέστηκα αν θα περάσει το παιδάκι και με είδε, χέστηκα αν θα περάσει η μάνα" αυτό εννοώ. Είναι πως το βλέπεις. Αλλά εμείς πάμε συνήθως βράδυ που δεν κυκλοφορεί πολύς κόσμος και είναι πιο χαλαρά τα πράγματα. Είναι και κωλογειτονιά εκεί πέρα έτσι; Περνάνε δηλαδή περιέργοι, άλλοι μαζεύουν από σκουπίδια, εντάξει. Είναι κάπως», «Εκεί πέρα περιμένει και άλλος κόσμος. 10 άτομα ή μπορεί και να είσαι μόνος σου. Σαββάτο, βράδυ με 15 άτομα, είναι γεμάτο πάντα. Οπότε Σαββάτο βράδυ, τώρα αυτήν την εποχή, έχει τις καλύτερες. Παλιά Σαββάτο βράδυ είχε τις χειρότερες γιατί όλοι είχαν λεφτά, θέλαν απεγνωσμένα να κάνουν έρωτα οπότε ό,τι και να τους έδινε θα κάναν έρωτα. Δε θα πολύ νοιαζόντουσαν. Τώρα έχει ανέβει η ποιότητα γιατί βγαίνουν μόνο το Σαββάτο πλέον. Δεν πάνε τις καθημερινές. Και ξέρουν πάντα ότι θα έχουν Σαββάτο για να προσελκύουν κόσμο», «Μπαίνω και άμα δω σουλατσαρία πολλή, πολλούς άντρες και ρωτήσω που είναι η κοπέλα και μου πει στο δωμάτιο, δεν περιμένω να τη δω. Φεύγω και πάω όταν είναι μόνη της. Σιχαίνομαι; Κυρίως δε σιχαίνομαι. Σιχαίνομαι όταν με ακουμπάει, ενώ ξέρω ότι υπάρχει και προηγούμενος πριν από μένα», «Πάμε σε μία κει και μπαίνουμε σε ένα που είμαστε μόνοι μας. Αυτό είναι το απόλυτο. Να μπεις κάπου και να μην βλέπεις κανέναν. Να δεις μόνο την κοπέλα και την "άλλη". Νιώθεις καλύτερα. Όταν βλέπω 20 άτομα του λέω πάμε να φύγουμε. Τσακωμούς τώρα για ποιος θα πάει» λέει μη πορνοποιημένος πελάτης.

Ενδιαφέρον, έχει ότι η πορνική ενασχόληση συχνά αποτελεί ένα **αγελαίο** σπορ για τον άνδρα/πελάτη, καθώς σε αρκετές περιπτώσεις επισκέπτεται οίκους ανοχής συνοδεία ομόφυλων (παρέα ή "κολλητός")⁷⁵⁰. Η πλειοψηφία των συνεντευξιζόμενων πελατών (36/50) ξεκίνησε την πορνική της πορεία μετά την προτροπή/παρότρυνση και παρουσία ομόφυλων κατά την εφηβική ηλικία. Ένα εξίσου σημαντικό ποσοστό (19/50) συνεχίζει στην ενήλικη ζωή τη διαδικασία με παρέα ή με έναν φίλο, ο οποίος επίσης ασχολείται με το "άθλημα": «Πρέπει να έχω πει και να έχω και παρέα και να πάμε έτσι για το χαβαλέ του αλκοόλ, της παρέας. Αυτό», «Έχω

⁷⁵⁰Μία προσωπική στιγμή, όπως η σεξουαλική συνεύρεση μετατρέπεται σε θέαμα/ επίδειξη ανδρισμού μεταξύ ομόφυλων (ένα τελετουργικό σεξουαλικής/ανδρικής καταξίωσης) κατά την εφηβική περίοδο αλλά και μετέπειτα στην ενήλικη ζωή .

και παρέα, οι οποίοι θα πούμε πάμε», «Πήγαινα πολύ με παρέα. Όταν πήγαινα, πήγαινα περιοδεύον. Ε, λέγαμε πρέπει να περάσουμε. Μετά μπορεί να με έβρισκε ένας φίλος μου, πρέπει να περάσουμε. Μπορεί να με έβρισκε ο αδερφός μου πρέπει να περάσουμε. Μπορεί να με έβρισκε ο ξάδελφος μου, μπορεί να με έβρισκε ο καθένας. Τι να κάνουμε σήμερα; Μπορεί να πάμε; Ναι, ναι». Ενώ, μία άλλη κατηγορία (31/50), συνήθως μεγαλύτεροι ηλικιακά δηλώνει ότι πλέον βρίσκεται μόνη της στην πορνική αγορά: «Στην αρχή πήγα με παρέα. Ε, πήγαμε για την βόλτα. Μετά έκανα την εμπειρία μόνος μου», «Συνήθως πάω μόνος μου. Όσες φορές έχω πάει με παρέα είναι επειδή ήθελε ο άλλος να πάει και του λέω άντε να έρθω για παρέα».

Η τακτική με την οποία ο πελάτης επιλέγει εκδιδόμενο πρόσωπο διαφοροποιείται επίσης σημαντικά. Έτσι, μία κατηγορία πελατών (26/50) επιλέγει να πηγαίνει με τακτική επαναληψιμότητα σε συγκεκριμένο εκδιδόμενο πρόσωπο ή πρόσωπα (**“στανταράκια”**), έστω και για περιορισμένο χρονικό διάστημα, είτε γιατί διαπιστώνει καλή τεχνική/υπηρεσίες, είτε σεξουαλική χημεία, είτε κάποιου είδους επικοινωνία, είτε του αρέσει αισθητικά παραπάνω, είτε ακόμη γιατί μπορεί να αναπτύξει κάποιου είδους συναισθήματα (ακόμη και ερωτικά): «Τώρα έχω πια τα στανταράκια μου», «Είναι 2-3 κοπέλες που ξέρω ότι θα περάσω καλά μαζί τους. Έχω στάνταρ κάποιες. Η Χριστίνα ξέρω ότι κάνει παππάδες», «Ναι, γιατί μπορεί να είναι καλή, να προσφέρει κάτι παραπάνω από τις άλλες, να μπορώ να την πιάσω, να έχουμε γνωριστεί. Υπήρχε μία κοπέλα μέσα από κει που είχαμε γνωριστεί. Ήξερα τι ήθελε και μπορούσα να κάνω κάποια παραπάνω πράγματα», «Παλιά είχα πολλά. Παλιά αν με ρώταγες δηλαδή πριν 3, 4 χρόνια θα σου έλεγα τι ώρα είναι, τι μέρα. Θα πας εκεί. Ήξερα 5 στάνταρ πολύ καλά, πολύ δυνατά!», «Δύο φορές, ναι. Ήμουν ψιλοκαψούρης. Εντάξει. (Την πρώτη φορά που το έκανα αυτό ήμουν φαντάρος και έπαιρνα κόκες και την παίρνω τηλέφωνο και έρχεται και ήμουν αουρωμένος και μεθυσμένος και εκεί τσαντίστηκε. Μου λέει δεν ξαναέρχομαι αν είσαι έτσι. Ξανάρθε. Αφού σε κάποια φάση δε μου σηκώθηκε κιόλας. Μου λέει ντροπή σου)», «Απλά έχω γνωριστεί με μία κυρία εκεί και άλλες 2,4, και εκεί πέρα ασχολούμαι», «Ναι, προφανώς. Όχι ότι έχω στάνταρ κοπέλες ακριβώς, αλλά αν μου αρέσει κάποια θα ξαναπάω. Υπήρχε ένα διάστημα, πολύ παλιά ήταν αυτό, που ήταν μια συγκεκριμένη κοπελίτσα στη Φυλής, ένα εξαιρετικής ομορφιάς κουκλί, μπιμπελό, το σώμα σφιχτό, πααάρα πολύ καλή και πρόσχαρη. Μπορούσες να περιμένεις μία, μιάμιση ώρα. Είχε πάρα πολύ κόσμο, μιλάμε για πολλή ζήτηση», «Το περισσότερο που έχω πάει με την ίδια είναι 3-4 φορές», «Ναι. Άμα τύχει και πετύχεις κοπέλα που τα βρίσκεις λίγο

περισσότερο, ναι, εννοείται θα ξαναπάς. Αυτό πιστεύω το κάνουν όλοι». Στο αντίπαλο δέος, μία άλλη κατηγορία πελατών (24/50), όχι μόνο επιδιώκει τη συνεχή εναλλαγή εκδιδόμενων προσώπων, η οποία άλλωστε αποτελεί και το βασικό λόγο για τον οποίο κάποιος επιλέγει την πορνική τακτική (ποικιλία), αλλά είναι επικριτική ως προς την πρώτη κατηγορία πελατών, τους οποίους θεωρούν «συναισθηματικούς» ή και «αφελείς»: «Αυτοί είναι μαλάκες. Έχουνε κάλο στον εγκέφαλο. Πληρώνεις για κάτι το διαφορετικό», «Όλα τα αλλάζω. Δεν μπορώ να πάω με τίποτα με την ίδια κοπέλα μέσα σε μία εβδομάδα. Δηλαδή αν πάω με μία κοπέλα μία φορά μέσα στη βδομάδα μετά θα πάω πάλι τέλος του μήνα. Άλλοι πάνε και έχουνε στανταράκια. Αυτοί θέλουν με την κοπέλα να το προχωρήσουνε και εκτός, δηλαδή θέλουνε κάτι παραπάνω. Το έχουνε δει ότι πάω γιατί μου αρέσει πολύ αυτή η κοπέλα, αλλά κατά βάθος κρυφογουστάρουνε», «Συνήθως διαφορετικό, ναι, ναι, ναι. Μόνο μία φορά ζήτησα την ίδια κοπέλα με την προηγούμενη αλλά δεν ήταν διαθέσιμη και πήρα κάτι άλλο», «Συνήθως αλλάζω κοπέλες, δε πάω με μία».

Ο συνεντευξιζόμενος επίσης αναφέρεται στα **χρηματικά** ποσά τα οποία έχει διαθέσει στην πορνική αγορά ανάλογα με τις πορνικές συνήθειες που είχε κατά καιρούς υιοθετήσει. Στην αρχή της ένταξής του φαίνεται να είναι πιο ενθουσιώδης και να ξοδεύει μεγαλύτερα ποσά για να απολαύσει μία ευρύτερη γκάμα υπηρεσιών⁷⁵¹. Με το πέρασμα του χρόνου, προσπάθησε να μετριάσει τις αγορές του και να επενδύει σε ποιοτικές υπηρεσίες (VFM), ενώ συχνά επικαλείται και την επέλαση της οικονομικής κρίσης ως ανασταλτικό παράγοντα ακραίου καταναλωτισμού: «50ευρα! Αφού σου λέει καθαριότητα, όλα εκεί. Και πάνω εκεί, στην τύφλα σου, τα δίνεις. Την άλλη μέρα κλαις. Για αρχή, όταν την βλέπεις, δεν το σκέφτεσαι το 50ρικο. Μετά που τελειώνεις, τι έκανα; λες, δεν πήγαινα σπίτι με το χέρι. Αλλά είναι εκεί πάνω στο αλκοόλ, πάνω στο... Φαντάσου άμα πήγαινα κάθε μέρα, θα χα καταστραφεί», «Από τα 14 μέχρι τώρα είναι 10 χρόνια, δεν θα χω δώσει, άμα βάλεις 50ευρα, 20ευρα. Ε, δε το χω κιάλας με τους πολλαπλασιασμούς. Υπολόγισε εσύ», «100 ευρώ όμως, χρεώνεται η μία ώρα. Συν 20ευρώ για το taxi, ανάλογα με την περιοχή που θα φέρει την κοπέλα. Τώρα όσον αφορά την αμοιβή αν θέλετε να πω λεπτομέρειες είναι, 100 ευρώ τη μία ώρα με μία εκσπερμάτιση συν 20 ευρώ η δεύτερη, συν 20ευρώ η τρίτη. Κάθε φορά επιπλέον 20 ευρώ. Κάτι άλλο έξτρα είναι το δεύτερο άτομο συν 100 ευρώ», «Την εβδομάδα, ένα minimum σου λέω, είναι 60 ευρώ, minimum! Συνολικά

⁷⁵¹Ανάμεσά τους είναι: ιδιαίτερες σεξουαλικές πρακτικές, συνεύρεση με περισσότερα του ενός άτομα, συνεύρεση με διάσημη (μοντέλο, ηθοποιό, πορνοστάρ, escort από το εξωτερικό).

πόσα έχω ξοδέψει προσπάθησα αλλά δε μπορώ με τίποτα να υπολογίσω. Είναι μεγάλο το ποσό! Εγώ δε πληρώνω τίποτα στο σπίτι, μένω με τους δικούς μου και κάποια φράγκα που έχω πάρει εξτρά, από ασφάλειες, από κληρονομιά τα έχω επενδύσει όλα εκεί πέρα, κάτι ποσά μεγάλα», «Δηλαδή πλέον, το κλαίω. Κάποτε δεν το έκλαιγα», «Άπειρα. Σίγουρα πάνω από 200.000 ευρώ! 5.000 για ένα βράδυ. Έμενα με τους γονείς μου, μόνο το κινητό μου πλήρωνα ας πούμε. Όλα τα άλλα, “όσα βγάλαμε στα ξένα, στα μουνιά, και στην ταβέρνα” που λέει ο λόγος», «Ναι, τα λέγαμε και στο στρατό. Στο στρατό όταν ήρθαν οι καινούριοι και ήμουν δεκανέας στον Έβρο έλεγα ιστορίες και πολλοί πιτσιρικάδες δεν είχαν ξαναπάει, ήταν από τα χωριά και από αυτά... και μου λένε “ρε φίλε πόσα λεφτά έχεις φάει; θα έπαιρνες μηχανή τουλάχιστον” και του λέω “και τι θα την έκανα τη μηχανή ρε φίλε, θα της έκανα έρωτα;”», «Αλλά από εκεί και πέρα τώρα πια που έχουνε δυσκολέψει τα πράγματα, το υπολογίζω ας πούμε 20 ευρώ επί 3 φορές, 60 το μήνα», «Συνολικά; Θα χω δώσει κάνα αμάξι σίγουρα! Κανένα Α3. Γύρω στο 20χίλιαρο δηλαδή. Ντάξει εγώ είμαι, δε θα το πω large, με τέτοια. Εμένα μου αρέσει γενικά να περνάω καλά στη ζωή μου. Μπορεί να βγάλω 5.000 και να φάω τα 4.900. Εντάξει δεν είμαι οικονομικός, σου λέω τώρα 20.000, σαν να τρώω 3-4 χιλιάρικά το χρόνο», «Δεν το έχω υπολογίσει ποτέ. Ξέρω γω κανά 3χίλιαρο μέσα σε 5 χρόνια, μπορεί. Χοντρικά. Αν βάλεις τα μπαρκαρίσματα, γιατί τώρα δεν βγαίνω καν στο λιμάνι. Διαφορετικά είναι πάνω από 200 το μήνα. Και ζητάω το απλό πάντα. Δεν δίνω πάνω από 50 ευρώ για μαλακίες. Το πιο απλό!», «Έχω χρήματα. Έχω δώσει και 500 ευρώ για ένα βράδυ. Με διάσημη και με ηθοποιό έχω πάει. Μου είπε κάποιος φίλος ότι παίζει αυτή η φάση, μου λέει “σε ενδιαφέρει;”, λέω “οκ”. Και με μοντέλο, νομίζω όλες περνάνε από τη βιζιτοφάση», «Βγάλαμε τότε λεφτά, ήταν καλές οι εποχές. Πολλά λεφτά. Αλλά τα ακούμπαγες για όνομα, δεν τα ακούμπαγες για...», «Α, δεν έχει νόημα να μετρήσω. Θα έπρεπε να μετρούσα κάθε φορά. Αυτά είχα, αυτά έδωσα. Αν είχα περισσότερα θα έδινα περισσότερα. Αλλά θυμάμαι ότι 2, 3 φορές έχω δανειστεί χρήματα για να πάω. Ντρεπόμουνα και πήγα και δανείστηκα από ανθρώπους που δεν ήμασταν και πάρα πολύ κολλητοί».

Την ίδια στιγμή που χιλιάδες ευρώ βγαίνουν κάθε χρόνο από την τσέπη του εκάστοτε πελάτη προκειμένου να επενδυθούν στην πορνική αγορά⁷⁵², μία κατηγορία μνημένων/πορνοποιημένων πελατών (16/50) έχουν υιοθετήσει την τακτική της

⁷⁵²Πολλές φορές επενδύονται ολόκληρες περιουσίες, γονεϊκά χρηματικά διαθέσιμα ή καταφεύγουν σε δανεισμό, όπως αναφέρθηκε.

διαπραγμάτευσης της τιμής (**παζάρι**) προκειμένου να μην μειώσουν την τακτικότητά τους ή να μην υστερήσουν σε ποιότητα υπηρεσιών (π.χ. studio με μικρότερο από το προβλεπόμενο μίσθωμα) κυρίως σε επιχειρήσεις στις οποίες είναι τακτικοί πελάτες: «Όσες φορές είχα μπει σε στούντιο εγώ, δεν τους έδινα 50ευρώ, έδινα 30ευρώ και οι κοπέλες ξινίζανε πάντα. Το 11 που πήγαινα πολύ και ήταν ήδη κρίση, είχαν μία κατάσταση απελπισίας στα στούντιο. Τους έλεγα με 30 μπορώ να περάσω; -Ναι, ναι μου έλεγαν. Ίσως επειδή έδινα πιο λίγα λεφτά να μην ξεσκιζόντουσαν να κάνουν τόσο καλά τη δουλειά τους», «Όχι, με escort δεν έχω πάει ποτέ γιατί έχω καλύτερες, οικονομικές ας πούμε, τιμές. Μπορώ δηλαδή να διαπραγματεύομαι πλέον, στα studio εννοώ που κυρίως εκεί πάω⁷⁵³. Τους λες ρε παιδί μου, δε θα το πεις δυνατά να το ακούσει όλος ο κόσμος, θα το πεις ευγενικά. Εγώ όταν είχαν ξεκινήσει τα στούντιο, είχαν συγκεκριμένες ιερόδουλες που μας προσέγγιζαν και μας λέγανε "παιδιά, για σας θα το κάνουμε 30 ευρώ". Και μετά το εκμεταλλευτικά εγώ και λέω πως άμα θέλω να έρχομαι συνέχεια θα λέω ότι είμαι πελάτης της τάδε και στο αφήνουν πάντα 30. Και ανάλογα το studio βέβαια αλλά μπαίνω με 30 ευρώ. Στο 36 στη Βριλλήσου μπαίνω σχεδόν πάντα με 30», «Ναι, αλλά όταν εγώ κάνω παζάρια και το ρίχνω λέει η τσατσά "Ένα, το παιδί από δω θέλει να περάσει με 30", λέει αυτή "είναι πολύ γλυκό το παιδί, ας περάσει με 30" δηλαδή δέχεται τη μείωση⁷⁵⁴», «Αλλά για 2 γυναίκες μου κάνανε ειδική τιμή, κανονικά είναι από 100 η κάθε μία, ας πούμε, και εγώ πλήρωνα 120 και για τις δύο».

Στο δίλλημα αναζήτηση πορνικών υπηρεσιών μέσω διαδικτύου⁷⁵⁵ ή **"μπουρδελότσαρκα"**, η δεύτερη επιλογή συνεχίζει να αποτελεί αγαπημένη συνήθεια (47/50) κυρίως του παραδοσιακού πελάτη με την διαδικτυακή αναζήτηση να λειτουργεί κυρίως συνεπικουρικά: «Προτιμώ την αγνή μπουρδελότσαρκα, αγνή, παραδοσιακή. Το ίντερνετ γενικά είναι ένα ψέμα. Το facebook ας πούμε, βλέπεις μία γυναίκα εκεί να είναι κούκλα στη φωτογραφία και από κοντά να είναι αλλιώς», «Δεν πάω ό,τι έχει το μαγαζί. Βλέπω και επιλέγω. Πηγαίνω σε όλα πρώτα και μετά. Ξεκινάω από Μεταξουργείο, μετά Φυλής. Κρατάω 2, 3 που μου αρέσουνε και μετά

⁷⁵³ «Τώρα άμα τύχει και πάμε παρέα και βρεθούμε οι "παλιοί" και, και, και ...εντάξει δε θα πω μην πάμε και στη Φυλής, αν είμαστε παρέα. Στο Μεταξουργείο έχω να πάω τώρα 10 χρόνια όμως. Εντάξει, δεν μου κάνουν και... απλά διαπραγματεύεσαι»

⁷⁵⁴ Ενώ για το ποιος επιβαρύνεται τελικά αυτή τη μείωση της τιμής λέει «Δεν τα έχω ψάξει τόσο πολύ αυτά, εντάξει δεν με ενδιαφέρουν».

⁷⁵⁵ Δεκάδες site έχουν ξεπηδήσει τα τελευταία χρόνια. Υπάρχουν site που ανήκουν αποκλειστικά σε συγκεκριμένους οίκους ανοχής, κυρίως στούντιο ή γραφεία συνοδών. Πολλά site που σε ξεναγούν ευρύτερα στην πορνική αγορά της Αθήνας με δημοφιλέστερο το bourdela.com ή site που ειδικεύονται σε συγκεκριμένες πορνικές υπηρεσίες. (Στοιχεία από διαδικτυακή έρευνα)

ξαναγυρνάω πάλι πίσω», «Πάντα ξέρω τα οικονομικά μου. Δε θα ξεκινήσω με άδειο πορτοφόλι. Πάντα ξέρω τι έχω. Ξεκινάω, θα κάνω ένα τηλέφωνο και αν φάω άκυρο, ξεκινάω και φεύγω μόνος μου. Κάνω όσολη τη βόλτα, όλη την πιάτσα γύρω, γύρω και αν μου αρέσει κάπου κάθομαι»⁷⁵⁶. Ενώ, ταυτόχρονα φαίνεται να εμπιστεύεται την **από στόμα σε στόμα** ενημέρωση από "συναθλητές": «Ε, άμα μου πει κάποιος ότι πήγε και έμεινε ευχαριστημένος, πάω και γω να δω αν ισχύει», «Μου λέει η Τζούλια πετάει και όντως πετούσε», «Από ένα φίλο το μαθα που πάει χρόνια αυτός και με έπρηζε». Για την αναζήτηση μέσω διαδικτύου ο τυπικός πελάτης δηλώνει: «Όχι, δεν ενημερώνομαι από site», «0. Είχα εμπειρία, τι να μου πουν. Ε, πλέον όλος ο κόσμος, όλοι, είναι με το site, έτσι».

Όσον αφορά την επικουρική χρήση **διαδικτύου**, κυρίως φαίνεται να χρησιμοποιείται από πελάτες escort ή studio, οι οποίοι ενημερώνονται για το πρόγραμμα των υπηρεσιών, εκτιμούν το φωτογραφικό υλικό που παρατίθεται τόσο του χώρου, όσο και των εκδιδόμενων προσώπων, ενώ μέσω των σχολίων των άλλων πελατών προσπαθούν να αποφύγουν τις κακοτοπιές, επενδύοντας τα χρήματά τους με τον καλύτερο τρόπο: «Το πρώτο site που έμαθα, το έμαθα από ένα τραπεζίτη, φίλο μου. Το site αυτό της Αγγλίας νομίζω είναι και πανευρωπαϊκό "adultwork.com"», «Σε site, στο pornes.gr, στο bourdela.com», «Βάλε στο internet "σεξ στο σπίτι" και θα σου βγάλει πάρα πολλά», «Ναι. Βασικά κάθε στούντιο έχει το δικό του site. Μπαίνεις μέσα, βλέπεις τι κοπέλες έχει, άμα σου αρέσει καμία, πας. Έχω μπει και στο bourdela.com, ντάξει, αλλά μπαίνω κατευθείαν στα site των στούντιο αν είναι να πάω», «Το κλασσικό bourdela.com και από εκεί και πέρα μπαίνεις σε στούντιο, βλέπεις τον κόσμο τι γράφει από κάτω. Ακόμη και σε αυτές τις escorts, angels πως σκατά λέγονται, δε θυμάμαι, που έρχονται σπίτι και κει έχουνε σχόλια "Α, την είχα πάρει είναι καλή σε αυτό, είναι πολύ καλή σε άλλο, είναι πολύ καλό κορίτσι ή δε μιλάει είναι ξενέρωτη". Δε ξέρω όμως, αν θα πήγαινα από τα σχόλια, αλλά σίγουρα δε θα πήγαινα από τα σχόλια», «Έχω δει και τα προγράμματα τους, κατάλαβες; Έχει site που σου λέει για όλα τα στούντιο ποιες δουλεύουν, φωτογραφίες, τα χαρτιά που σου λέω της υγείας φωτοτυπία, τα ανανεώνουνε, τέτοια. Γράφουν από κάτω σχόλια, ο καθένας που πάει, τι γίνεται», «Σε κάποια φόρουμ συζητήσεων ρωτάνε, αν ο τρόπος ενδείκνυται, αν οι κοπέλες είναι καθαρές που έρχονται σπίτι, αν είναι η ασφάλεια. Μπορεί να έρθει μία κοπέλα και να έχει όπλο μαζί της. Στην πλειοψηφία τα σχόλια

⁷⁵⁶Η διαδικασία θυμίζει πολύ τον τρόπο με το οποίο κυρίως ο γυναικείος πληθυσμός ψωνίζει ρούχα. Ακούραστα γυρίζει όλα τα καταστήματα και επανέρχεται για να αγοράσει το καλύτερο προϊόν.

ήτανε θετικά με την έννοια ότι ήτανε και καθαρές με υγειονομική κάλυψη⁷⁵⁷». Ενώ δεν λείπουν από την έρευνα, πελάτες που οι ίδιοι γράφουν σε site και με αυτό τον τρόπο βοηθούν τους υπόλοιπους πελάτες να αποφύγουν τις κακοτοπιές: «Έχω μία σχέση πάθους με το ίντερνετ γιατί από κει πέρα έχω μάθει πάρα πολλά πράγματα! Έχω μοιραστεί και εμπειρίες και γενικά γεγονότα που συμβαίνουν στον πληρωμένο έρωτα. Από το 2009 γράφω στο bourdela.com. Γράφω συνέχεια εκεί πέρα, διαβάζω οτιδήποτε αφορά τον πληρωμένο έρωτα και άλλα θέματα γενικά. Εγώ γράφω για το οτιδήποτε κάνω και αφορά τον πληρωμένο έρωτα. Τα γράφω όλα εκεί πέρα. Από το 09 γράφω σχεδόν κάθε μέρα. Αφιερώνω το λιγότερο 2 ώρες την ημέρα εκεί πέρα, το λιγότερο! Έχει τύχει να κάτσω και 10 ώρες και παραπάνω, να γράφω και να διαβάζω. Ό,τι και να συμβεί, όπου πηγαίνω, τα πάρτι ή οτιδήποτε κάνω, όλα τα γράφω εκεί πέρα» αναφέρει νεαρός που εργάζεται στο πολεμικό ναυτικό και ασχολείται παράλληλα με το swinging. Ο Π.Ρ. αν και δεν γράφει ταυτίζεται με τα γραφόμενα, ενώ διατηρεί τις επιφυλάξεις του για τις ειλικρινείς προθέσεις τους: «Στο bourdela; Θα μπορούσα να είμαι μέντορας αλλά δεν έχω γράψει ποτέ. Αλλά τα διαβάζω και λέω αυτά που σκεφτόμουν κάποτε, λέω υπάρχει κόσμος που τα... Αλλά και αυτά διαφημιστικά τρικς είναι, ας πούμε... Το μόνο που είχα κάνει από ίντερνετ ήταν να κλείσω για κάτι πορνοστάρ που είχαν έρθει. Κάτι γνωστές, για να κλείσω ραντεβού στο ξενοδοχείο τους, αφού σου λέω ήμουν της εποχής του τηλεφώνου, αγγελίες...».

Στις συνήθειες του πελάτη σύμφωνα με τον ίδιο ανήκει και η συστηματική χρήση **προφυλακτικού** αν και δεν είναι λίγες οι φορές που δηλώνει την πρόθεση να το αποχωριστεί προκειμένου να αυξήσει την ηδονή: «Πάντα», «Ναι. Πάντα. Και στο στοματικό», «Ναι. Και στη σχέση. Δηλαδή για να μη χρησιμοποιήσω εγώ προφυλακτικό στη σχέση πρέπει να τα έχουμε και 4 μήνες! Εκεί εντάξει, έχω μάθει κάποια πράγματα για αυτήν», «Ναι, το κράνος απαραίτητο. Σώζει ζωές το κράνος», «Αυτονόητο. Δεν χρειάζεται να με ρωτάς τέτοια θέματα. Και έξω και μέσα», «Όταν πάω με εκδιδόμενες, πάντα. Υγεία πάνω από όλα», «Ε, πρέπει να είσαι βλάκας για να

⁷⁵⁷Συνεχίζει ο ίδιος πελάτης: «Και μάλιστα κάποια σχόλια ήτανε και του τύπου σαν να ήξερε ο άλλος που απαντούσε, ο ίδιος ή ίδια τώρα δε ξέρω, γιατί τα σχόλια γινόντουσαν ανώνυμα με κώδικα ονόματα, ότι δεν υπάρχει φόβος ληστείας. Αντίθετα, παρόλο που γίνεται μέσω τηλεφώνου και υπάρχει το κίνητρο του κέρδους, όταν παίρνεις συνήθως πρώτη φορά σε ένα τέτοιο τηλέφωνο, όπως έγινε και με μένα, σε ρωτάνε που βρήκες το... Forum συζητήσεων είναι αυτά. Είναι forum που μπαίνει κάποιος θέτει ένα ερώτημα και ανοίγει μία συζήτηση. Δε θυμάμαι τώρα πως λέγεται το συγκεκριμένο που έμπαινα εγώ αλλά είχε σπάνταρ τη λέξη forum ή blog δε θυμάμαι. Θέτει ο άλλος ας πούμε ένα ερώτημα και λέει "ξέρει κάποιος που μπορεί να τη βρει;" και στέλνει inbox, στέλνει e-mail. Και κάνει μία συζήτηση... λέει ο άλλος "παιδιά έτυχε να πάρω μία κοπέλα" σου λέω τώρα ερωτήσεις που τις έχω οπτικά μπροστά μου... "είναι όντως πάντα καθαρή, έχει τύχει και σε άλλον ή έπεσα σε εξαίρεση;" Τι ισχύει, τι δεν ισχύει».

κάνεις έρωτα χωρίς προφυλακτικό με πουτάνα. Μόνο με την πρώτη (που καψουρεύτηκε) έχω κάνει χωρίς προφυλακτικό μερικές φορές», «Αν και ένα διάστημα δεν ήθελα να κάνω και δεν έκανα. Σε κάποιες δηλαδή που έπαιρνα στο σπίτι και τις είχα γνωρίσει⁷⁵⁸», «Θα θελα, αλλά δύσκολο. Αυτός ο φόβος που έχεις. Αν πήγαινα σε στούντιο θα κυνηγούσα, αυτό είχα στο μυαλό μου αλλά πάλι το πολυσκέφτομαι, να μην είχα προφυλακτικό. Έτσι; Αυτό. Δηλαδή σίγουρα ελεύθερο στοματικό θα προσπαθούσα για το ευχαριστηθώ και γω σαν άνθρωπος. Απλά το θέμα είναι εκεί, πες μου και συ, έχουν χαρτιά ανανέωσης ανά μήνα;»

Ενώ το κυνήγι νέων εμπειριών και ποικιλίας επεκτείνεται και στους οίκους ανοχής του **εξωτερικού** άσχετα αν το ταξίδι έχει αρχικά προγραμματιστεί για λόγους επαγγελματικούς ή αναψυχής. Η αναζήτηση της πορνικής επαφής συνοδεύει παντού τον πυρηνικό πελάτη ακόμη και στις διακοπές του. Ενώ δε διστάζει να ταξιδέψει προς ανεύρεση νέων πορνικών εμπειριών.⁷⁵⁹ Χαρακτηριστικά αποσπάσματα αναφέρουν: «Ασχολούμαι με τον πορνοτουρισμό, έχω πάει σε όλη την Ευρώπη», «Άμα ξεκινήσω από δω φεύγω, πάω και στην Αλβανία, πάω και στη Βουλγαρία, πάω και στη Σερβία, όπου η ποιότητα είναι εντάξει», «Γερμανία, εντάξει επαγγελματισμός και Μάντσεστερ. Από Βαλκάνια θα σου πω Βελιγράδι», «Το sex-tourism στην εποχή μας έχει περάσει σε άλλο επίπεδο», «Έχω πάει στη ζωή μου γύρω στις 30 χώρες, 35, 32, κάπου εκεί. Στις περισσότερες είτε κανονικά, είτε έχω πάει με άτομα του αντίθετου φύλου», «Να στο πω απλά. Στην Βουδαπέστη έχω πάει με escort. Στην Τσεχία έχω πάει με escort. Στην Πολωνία έχω πάει με escort. Σε όσες χώρες έχω πάει, έχω πάει πάντα με escort. Λέω στον άλλον (που είναι μαζί στο δωμάτιο) φύγε για δύο ώρες να κάνω τη δουλεία μου», «Άκουσε όπου και να πήγαινα, επειδή έχω ταξιδέψει πολύ στη ζωή μου, κυρίως με τον Παναθηναϊκό και τέτοια πράγματα, πάντα πήγαινα σε δύο μέρη, ακόμη και με γυναίκες όταν έβγαινα, Καζίνο και Πουτάνες! Δεν υπήρχε περίπτωση να πάω κάπου και να μην, ακόμη και αν ήμουν με κοπέλα!», «Δηλαδή στη Κούβα που πήγα εγώ και είχα πολλές εμπειρίες, ισχύει αυτό που λέει ότι "όλες οι γυναίκες είναι πουτάνες", ας πούμε. Υπό την έννοια ότι ίσως σε ένα ποσοστό 8/10,

⁷⁵⁸ «...Νομίζω είχε παραπάνω χρέωση, δε θυμάμαι. Πάντως το κανόνιζα με τα κορίτσια. Από το γραφείο ας πούμε, δεν σου το επιτρέπουν. Ήταν δύο, τρεις κοπέλες που μου άρεσε να... Μα πώς να μου αρέσει το προφυλακτικό; Είναι μία άλλη μαλακία της κοινωνίας μας. Δεν ξέρω κατά πόσο προστατεύει. Στην Ελλάδα έχουνε και μάλιστα σου το βάζει και εκείνη... και στην Ταϊλάνδη έχουνε, εκεί δεν είχανε και της το κάνω με νοήματα ότι θέλω προφυλακτικό και εκείνη θίχθηκε, θίχθηκε, ότι ζήτησα προφυλακτικό!»

⁷⁵⁹ Μαρτυρία πελάτη με καταγωγή από την πόλη της Καβάλας αναφέρει ότι σε εβδομαδιαία βάση ταξιδεύουν λεωφορεία με προορισμό τη Βουλγαρία αποκλειστικά με αυτό το σκοπό. Η πελάτες-ταξιδιώτες χαίρουν της άμεσης υποδοχής των εκεί μαστροπών.

είναι ένας τρόπος συμπληρωματικού βιοπορισμού», «Δε θα πήγαινα στη Βουλγαρία να αναζητήσω εκεί πέρα σεξουαλικές εμπειρίες, αφού είναι κάτι που έχει και δω. Ταϋλάνδη ναι, θα μπορούσε να είναι μία εμπειρία διαφορετική, ξέρω γω. Το περιβάλλον, η αύρα της περιοχής να το πω, της Ανατολής, η ιδέα της μικρής ηλικίας, η ιδέα του οτιδήποτε», «Πάντα είχε η Ταϋλάνδη πορνεία και ανήλικα και τέτοια υπάρχουνε, άλλα αυτό είναι παράνομο. Αυτές ήτανε κανονικά. Η εμπειρία ήτανε εξαιρετική γιατί σου έκανε μασάζ σου άλειβε το σώμα σου, έκανε μασάζ με το σώμα της. Ήταν μία εξαιρετική εμπειρία, ε-ξαι-ρε-τι-κή!!! Στην Ταϋλάνδη έκανα πολύ λιγότερο από όσο ήθελα να κάνω γιατί προκύψαν άλλα πράγματα. Σε άλλες χώρες έχω πάει σε αρκετές αλλά για σεξ. Α, στην Αγγλία το ίδιο πράγμα ήταν αντίστοιχα άλλα χρώματα, άλλο, όχι κάτι ιδιαίτερο».

6.3 Ο "Πελάτης" και το Σεξ

Σε αυτό το υποκεφάλαιο θα φιλοξενηθούν οι **απόψεις** του "πελάτη" για κεντρικά ζητήματα που αφορούν ευρύτερα τη σεξουαλική του ζωή όπως, το πώς βλέπει ο ίδιος το σεξ, πόσο σημαντικό το θεωρεί για την καθημερινότητά του, πώς έχει κοινωνικοποιηθεί σεξουαλικά αλλά και ποιες είναι οι βασικές του αναζητήσεις και προτεραιότητες όσον αφορά το δεδομένο ζήτημα και τέλος πώς συνδέονται όλα αυτά τα δεδομένα με την πορνική του επιλογή. Οι απαντήσεις στα παραπάνω ερευνητικά ερωτήματα προκύπτουν μέσα από την ανάλυση περιεχομένου των συνεντεύξεων των πελατών, χρησιμοποιώντας όμως αυτούσιο το λεξιλόγιο του πελάτη για την καταγραφή των διαφορετικών κατηγοριών.

Βασική προτεραιότητα του πελάτη (46/50) όσον αφορά τη σεξουαλική του πρακτική είναι η **Ευκολία** και η απλότητα στην διαδικασία προσέλκυσης και τελικής κατάκτησης του θηλυκού. Η επιλογή της "εύκολης λύσης" είναι κάτι παραπάνω από συνειδητή και αφορά τόσο τις εγχρήματες, όσο και τις ελεύθερες σεξουαλικές επαφές. Ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης δεν θέλει να καταβάλει κόπο, χρόνο, επιπλέον χρήματα και προσπάθεια για ένα αβέβαιο αποτέλεσμα και κυρίως δεν θέλει να έρθει αντιμέτωπος με την αποτυχία. Το στοιχείο της "ευκολίας" ως βασικό ζητούμενο των σεξουαλικών επαφών, αποτελεί ταυτόχρονα έναν από τους βασικούς παράγοντες αναζήτησης πορνικών υπηρεσιών όπως θα δούμε αναλυτικά στη συνέχεια. Έτσι λοιπόν, οι πελάτες εξομολογούνται ότι όσον αφορά τη διαδικασία του φλερτ και της προσέγγισης του αντίθετου φύλου με στόχο τη σεξουαλική συνεύρεση, αντιπαθούν το γεγονός ότι θα πρέπει να καταβάλουν ιδιαίτερη προσπάθεια για να

πείσουν το θηλυκό να συνευρεθεί μαζί τους, πολλές φορές αυτή η διαδικασία κοστίζει πολύ περισσότερο από την πορνική επιλογή, απαιτεί χρόνο και μαεστρία για την κατάκτηση μίας σεξουαλικής παρτενέρ η οποία μπορεί να μην είναι αποδοτική ή στη συνέχεια να έχει συναισθηματικές απαιτήσεις από εκείνους: «Βαριέμαι και τη διαδικασία. Το μπίρι μπίρι και να μη φτάνεις ποτέ στο ψητό ή μετά από 100 χρόνια», «Είναι χάσιμο και χρόνου και χρήματος. Επιλέγεις την ελάχιστη διαδρομή», «Οι μεγάλες σε ηλικία ήξεραν τι ήθελαν και δεν πήγαινε γύρω, γύρω το πράγμα να σου τα πρήζουν. Τώρα και οι μικρές δεν το λιβανίζουν τόσο»⁷⁶⁰.

Ένα επιπλέον, πρωτεύον συστατικό που ιδανικά θα επιθυμούσε ο πελάτης (42/50) να καθορίζει τη σεξουαλική του ζωή είναι η **“Ποικιλία”**. Ο όρος αναφέρεται όπως περιγράφεται από τον ίδιο τόσο στην συχνή εναλλαγή των σεξουαλικών παρτενέρ, όσο και στην ετερογενή χρήση σεξουαλικών τεχνικών⁷⁶¹: «Έξω η αναλογία είναι 1 άνδρας 3 γυναίκες δεν είναι και πολλές. Θα μου άρεσε να ήμουν αράβας και να είχα καμιά σαρανταριά!», «Τα κάνω όλα γιατί έχω βαρεθεί τα ίδια και τα ίδια. Δεν μου φτάνει ποτέ τίποτα. Το βαρέλι δεν έχει πάτο. Και με δύο γυναίκες και με άντρα, μου αρέσει να ντύνομαι κοριτσάκι και να πηγαίνω σε σεξ σίνεμα, strapon... Το έχω σκεφτεί να πάω και με τη μάνα μου. Τα φυσιολογικά δεν αξίζουν για μένα. Ό,τι έχω να θυμηθώ είναι κάτι παρτούζες σε σπίτι ή που έκανα τον σκλάβο. Κάποια στιγμή θα κορεστεί και αυτό και θα προχωρήσω σε κάτι άλλο», «Θα ήθελα και με δύο γυναίκες αλλά δεν έχει γίνει ποτέ, προς το παρόν. Θα το ψάξω κάποια στιγμή σιγά, σιγά. Είναι κάτι που θέλω πάρα πολύ! Εγώ στο μυαλό μου το έχω με το να ασχολούνται μαζί μου, να μου παίρνει η μία πίπα και η άλλη με γλύφει ή να γαμάω τη μία, συγγνώμη για την έκφραση, να πηδάω μία και η άλλη να μου γλύφει τα αρχίδια. Διάφορα τέτοια. Τέσπα».

⁷⁶⁰Η προτεραιότητα της ευκολίας πρόσβασης στο σεξ είναι συμβατή με την επιλογή του οίκου ανοχής όπως θα δούμε αναλυτικά στη συνέχεια: («Είναι πιο εύκολο... το θες τώρα». «Γιατί αυτό που μου αρέσει θα μου κάτσει όπως και να έχει, το χω πληρώσει. Ενώ σε άλλη περίπτωση μπορείς να φας και τη χυλόπιτα» «Μπορεί να μη μπορείς τη διαδικασία να γνωρίσεις και αν θα κάτσει το βράδυ να», «Με ένα 20ρικό κάνεις τη δουλειά σου τίμια και καθαρά. Δε με ενδιαφέρει αν θα περάσει καλά η άλλη. Δε θα ασχοληθώ», «Υπάρχουνε πολλές φορές που βαριέσαι και να μαγειρέψεις ή που δεν τυχαίνει να σου αρέσει κάτι, εκεί παίρνεις έτοιμο»).

⁷⁶¹Οι πορνικές υπηρεσίες φαντάζουν σαν την τέλεια επιλογή όσον αφορά την κάλυψη της δεδομένης απαίτησης. Ο πελάτης εξηγεί αναλυτικά στη συνέχεια: «Πληρώνεις για κάτι το διαφορετικό. Δεν πληρώνεις για να πηγαίνεις με τα ίδια και με τα ίδια», «Δεν την παλεύεις συνέχεια μακαρόνια», «Όσο καλή και να είναι μία γυναίκα, όσο ωραία και να είναι, κάποια στιγμή τη βαριέσαι. Χρειάζεται ποικιλία η ζωή. Δεν γίνεται αλλιώς», «Ξαναπήγα και μετά πιο συχνά και πιο συχνά, γιατί ήθελες κάτι όλο και καλύτερο», «Άμα φέρει κάτι καινούριο πάμε και το δοκιμάζουμε», «Αν ρωτήσεις κάποιον με μακροχρόνια σχέση θα σου πει ότι δεν την παλεύει συνέχεια μακαρόνια», «Η ποικιλία γυναικών είναι ωραίο πράγμα. Εμένα μου αρέσει. Το μόνο που έχω πάει και δεν μου άρεσε είναι με Μαυρούλες... Είναι ένα σημαντικό κίνητρο η ποικιλία γυναικών».

Παρατηρείται επίσης, μία ιδιαίτερη συμπάθεια του συνεντευξιαζόμενου πελάτη (27/50) στον **Πειραματισμό**⁷⁶² όσον αφορά τη σεξουαλική συνεύρεση ως φυσική ίσως απόρροια της παραπάνω προτεραιότητας (ανάγκη για ποικιλία)⁷⁶³. Η βίωση και συνεχής αναζήτηση νέων εμπειριών που θα αναβαθμίσουν τη σεξουαλική του ζωή αποτελεί κυρίαρχο ζητούμενο καθώς απελευθερωμένος από συμπλέγματα και ενοχές εισέρχεται με άνεση στην υιοθέτηση νέων σεξουαλικών πρακτικών παραβλέποντας τα στεγανά που θέτει η «υποκριτική, πουριτανική κοινωνία» όπως ο ίδιος ισχυρίζεται. Ο πελάτης θεωρεί ότι υπερασπίζεται με παρρησία τις επιθυμίες του και δεν αυταπατάται, ούτε αυτοπεριορίζεται προκειμένου να ακολουθήσει τους κοινά αποδεκτούς κανόνες σεξουαλικής συμπεριφοράς: «Δεν πρέπει να σκέφτεσαι κάτι και να νιώθεις καταπιεσμένος, να το απενοχοποιήσεις στο μυαλό σου και να κάνεις το κάτι παραπάνω, όσο extreme και να είναι», «Ό,τι και να σου έρθει στο κεφάλι πρέπει να το κάνεις». Ο πελάτης λοιπόν δεν τρομοκρατείται με την ιδέα του σεξουαλικού πειραματισμού, ούτε δυσκολεύεται στο να υιοθετήσει ακραίες (μη συνηθισμένες) σεξουαλικές επιλογές τις οποίες προσπαθεί να ικανοποιήσει χωρίς ενοχικά συμπλέγματα είτε μέσα, είτε έξω από το χώρο του πορνείου: «Το πριμοδοτώ να ψάχνει κάποιος τα πράγματα. Είναι καλό να ξέρεις που πας και γιατί πας και τι σου αρέσει», «Γενικά μου αρέσουν οι άνθρωποι που ψάχνονται. Όπως και με το φαγητό. Ψάχνεις να βρεις το καλό εστιατόριο, να δοκιμάσεις νέες γεύσεις, τι σου αρέσει, τι δε σου αρέσει», «Δεν έχω πάει με άντρα αλλά μου έχει τύχει. Δεν έγινε τίποτα. Κοίταζε να δεις όλα είναι μία δοκιμή. Δοκιμάζεις για να δεις τι σου αρέσει. Γιατί να μη δοκιμάσεις; Πήγα ξεκίνησε αλλά δε», «Με transsexual μπορεί να ήθελα να το κάνω μία φορά», «Και μετά πάμε στο θέμα παρτούζα». Υιοθετούν νέες τάσεις στο σεξ όπως το Swinging (ανταλλαγή συντρόφων): «Πρέπει να είσαι και λίγο open mind, σαν εμπειρία μετράει να πας σε swingers μαγαζί. Αξίζει!», «Εγώ μπορώ να σου πω για την Αγγλία που έχω πάει σε swingers party και μπορώ να σου πω και για την Βουδαπέστη που έχω πάει σε swingers party. Στην Βουδαπέστη εντάξει, ήταν απίστευτο. Ήταν σαν να πηγαίνεις σε μία βίλα στην Εκάλη. Υπάρχει στο ιντερνέτ, αν

⁷⁶²Με λίγα λόγια η ελευθερία είναι βασικό ζητούμενο του συνεντευξιαζόμενου στις σεξουαλικές σχέσεις: «Ιδανικό θα ήταν να μην καταπιέζουν οι άντρες και οι γυναίκες τις σεξουαλικές τους ορμές. Άμα δηλαδή έλκεσαι από μία γυναίκα και αυτή έλκεται -αν δεν της αρέσεις εντάξει- καλό είναι με το που βρίσκονται να γίνεται κάτι, αν το θέλουν και οι δύο»

⁷⁶³Οι Sawyer S. και Metz M. αναφέρουν επιπλέον μελέτες που κάνουν λόγο για «σεξουαλική συμπεριφορά υψηλού κινδύνου» από πλευράς πελατών.

Sawyer, S., Metz, M. (2009), «The Attitudes Toward Prostitution Scale Preliminary Report on Its Development and Use», International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology, Vol. 53 (3), p.334-347

πληκτρολογήσεις swingers party θα στο βγάλει αμέσως», «Θα ήθελα και την εμπειρία που βγαίνουν σιγά, σιγά και είναι της μόδας, έχει αρχίσει να διαδίδεται αυτό το είδος των swingers party με ανταλλαγή συντρόφων και αυτά. Ίσως κάτι τέτοιο να με ενδιέφερε να το δοκιμάσω. Ακόμα και οι ταινίες δηλαδή σαν το Μάτια Ερμητικά Κλειστά. Θα ήθελα να πάω σε ένα μέρος με μάσκες, με...», «Θα ήθελα πάρα πολύ να πάω σε swingers party, αλλά δεν έχω και μία κοπέλα να πάω να το κάνω. Θα ήθελα πάρα πολύ να πάω. Αν θελήσεις ποτέ να πας στη ζωή σου, να με φωνάζεις. Συγγνώμη που στο λέω. Για να μπω μέσα, κατάλαβες πως στο λέω;»

Ο **ρόλος του σεξ** στη ζωή του πελάτη (33/50) αναδεικνύεται ως πρωταγωνιστικός από τον ίδιο. Με την παραπάνω θέση του, φέρεται να συγκλίνει η ανάπτυξη από μεριάς του μίας ορθολογικά δομημένης συνειδητής συμπεριφοράς προκειμένου η εξασφάλισή του να είναι δυνατή με το λιγότερο δυνατό κόστος σε χρήμα, χρόνο και κόπο. Ο πελάτης λοιπόν περιγράφει το σεξ με ζωνρά χρώματα και το θέτει ως μία από τις βασικές προτεραιότητές του, η οποία θα πρέπει να ικανοποιηθεί με οποιονδήποτε τρόπο: «Ο ρόλος του σεξ είναι πολύ βασικός στην καθημερινότητα μου και στη ζωή μου», «Παράγοντας ευτυχίας και χαμόγελου», «Μία από τις καθημερινές σκέψεις», «Μου αρέσει το sex και είτε έτσι, είτε αλλιώς, δε γίνεται να μην υπάρχει», «Ένα από τα πιο ωραία, πράγματα μέσα στη ζωή», «Αναγκαίο καλό», «Πρωταρχικός!», «Στο μυαλό μου τουλάχιστον, είναι πρώτη προτεραιότητα», «Βασικός είναι ο ρόλος του σεξ. Αν είχα περισσότερο σεξ στη ζωή μου -όχι όμως σεξ με μία γυναίκα- γενικά περισσότερο, μπορεί να με βοηθούσε στη ζωή μου, να άλλαζε ο χαρακτήρας μου προς το καλύτερο. Αν και πρέπει να σοβαρευτώ στην ηλικία μου, ακόμα έχω όνειρα για μένα ότι μπορεί να γίνω αυτό», «Υπερσεξουαλικός. Αισθάνομαι ότι θέλω να κάνω σεξ 24 ώρες το 24ωρο», «Μου αρέσει το σεξ. Μου αρέσει η μυρωδιά του γυναικείου κώλου, να τον γλύφω για ώρες. Χαλαρώνω, ηρεμώ», «Το σεξ είναι πολύ βασικό, γιατί άμα το αφήνεις τρελαίνεσαι, αλλάζει όλη η ψυχοσύνθεσή σου. Ενώ άμα το κάνεις είσαι πιο άνετος. Αν έχεις να το κάνεις καιρό είσαι αγχωμένος, κλείνεις στον εαυτό σου. Η αγάμητη γυναίκα θα έχει νεύρα πολλά ...και ο άντρας θα έχει, αλλά ο άντρας μπορεί να γίνει μετά, πως το λεν, μισογύνης. Δηλαδή να λέει, να μη βγαίνει με γυναίκες, να πίνει, να λέει "α, μωρέ τις παλιοπουτάνες" επειδή έχει να το κάνει καιρό, να του φτάνει οι γυναίκες, κατάλαβες; Άμα ακούς κάποιον να λέει "είναι όλες πουτάνες είναι έτσι", αυτός να ξέρεις, έχει φάει ένα χ από τις γυναίκες και έχει να το κάνει και κάνα χρόνο και έχει λαλήσει». Δεν λείπουν και οι πιο μετριοπαθείς εκφράσεις εξάρτησης από το σεξ (4/50), όπως

αυτή του 33χρονου Β.Φ. που γνώρισε την πορνική αγορά στα 28 του χρόνια και αφού μπάρκαρε στα καράβια: «Είναι σημαντικό, αρκετά. Εκ των πραγμάτων μπορώ να ζήσω και χωρίς αυτό, αλλά όταν το έχεις στη ζωή σου λειτουργείς καλύτερα. Αισθάνεσαι πιο ισορροπημένος».

Παράλληλα ενώ αντικειμενοποιεί το σεξ, δυσκολεύεται να ορίσει τον έρωτα στην φροϋδική του έκφανση, εμμένοντας όμως (46/50) σε ένα σαφή **διαχωρισμό** των δύο εννοιών, έρωτας και σεξ⁷⁶⁴. Η κατασταλαγμένη αυτή άποψη του πελάτη εκφράζεται καθαρά μέσα από φράσεις όπως: «Καμία σχέση, δε μπορείς να τα συγκρίνεις», «Άλλο η αγάπη και ο έρωτας και άλλο το one night stand», «Ε, όταν είμαι με μία πουτάνα, προφανώς δε κάνω έρωτα. Προφανώς είναι σκέτο σεξ, όσο και να θέλω να την πλησιάσω και να με πλησιάσει», «Ο έρωτας είναι σεξ με συναίσθημα, ας πούμε», «Αν πάρεις κάτι από την καρδιά μου, δεν μπορώ να σκεφτώ το sex μαζί σου καθεαυτού σαν sex, είναι έρωτας», «Αν είμαι με μία κοπέλα στη ζωή μου όπου τα συναισθήματα δεν είναι και τα πιο δυνατά που μπορεί να έχω, νιώθω ότι κάνω σεξ μαζί της. Αν όμως, είναι μία κοπέλα με την οποία είμαι και γω ψυχολογικά καλά και έχω κάποια δυνατά συναισθήματα για εκείνη, τότε νιώθω ότι είναι κάτι παραπάνω από μία σεξουαλική επαφή. Πρακτικά να το πω, με μία κοπέλα που νιώθω ότι κάνω έρωτα, θα μου βγει περισσότερο μάλλον η επιθυμία πάνω στη σεξουαλική πράξη να φιληθώ μαζί της με διάρκεια ξέρω γω, σαν παράδειγμα», «Στον έρωτα δε θα της κάνεις μερικά πράγματα. Θα την αγαπάς και θα της κάνεις πιο χαδιάρικα, πιο ρομαντικά⁷⁶⁵. Ενώ στο σεξ είναι βγάλτε τα μάτια σας, κατάλαβες; Δεν υπάρχει αγάπη, θαυμασμός. Υπάρχει πιο πολύ η ξεπέτα», «Δεν τα βάζω στην ίδια κατηγορία. Πιστεύω ότι ο έρωτας είναι κάτι πιο απαλό, κάτι τρυφερό, κάτι ρομαντικό. Ο έρωτας θέλει νομίζω προεργασία. Την κατάλληλη ατμόσφαιρα, το κατάλληλο κλίμα. Δεν είναι όπως το σεξ που θα μπεις στο δωμάτιο μέσα και θα κάνεις τα δικά σου. Δε μπορείς να κάνεις τα ίδια πράγματα που κάνεις στο σεξ στον έρωτα», «Το ένα είναι ελληνική λέξη και το άλλο είναι ξένη. Δεν ξέρω αν ταυτίζονται. Το σεξ υποτίθεται είναι σκουπίστε, τελειώσατε. Έτσι το έχω εγώ στο μυαλό μου. Ο έρωτας είναι...»,

⁷⁶⁴Ο διαχωρισμός αυτός φαίνεται να είναι καταλυτικής σημασίας για το σύνολο της ανάλυσης αφού νομιμοποιεί μία σειρά από δράσεις του πελάτη που αφορούν τη σεξουαλική του συμπεριφορά (π.χ. η σεξουαλική συνεύρεση σε οίκο ανοχής δεν αποτελεί απιστία προς τη ερωτική σύντροφο του πελάτη, σύμφωνα με τον ίδιο).

⁷⁶⁵Ορισμένοι συνδέουν το σεξ με την ανηθικότητα: «Το σεξ έχει να κάνει με την ηθική. Δε το λες ηθικό. Πες το ανήθικο. Ο ανανισμός βάση της θρησκείας μας είναι αμαρτία, το σεξ έτσι όπως το έχουμε κάνει σαν ορολογία είναι ανήθικο. Και γω ανήθικος είμαι. Ναι, ναι! Μετά από τα τόσα που έχω κάνει, ναι»

«Βασική διαφορά για μένα, είναι ότι στο σεξ το κάνεις και φεύγεις, στον έρωτα θες να μείνεις».⁷⁶⁶

Από τις απαντήσεις των συνεντευξιαζόμενων πελατών (36/50) δεν είναι ιδιαίτερος δυσδιάκριτη μια προσπάθεια **αντικειμενοποίησης** της ερωτικής επαφής⁷⁶⁷ και εξομίωσής της με αθλητική δραστηριότητα όπου σημαντικό ρόλο παίζει η κατοχή αλλά και η ορθή εφαρμογή καλών τεχνικών⁷⁶⁸. Έτσι λοιπόν, η σεξουαλική επαφή απομακρύνεται από τη σφαίρα του αυστηρά προσωπικού και από τη σχεδόν μοναδικότητα του ατομικού και η σεξουαλικότητα αποκτά κοινά, μετρήσιμα και συγκρίσιμα χαρακτηριστικά (ικανά να εμπορευματοποιηθούν). Η γνώση ορθών σεξουαλικών πρακτικών είναι κάτι λοιπόν, που μπορεί να κατακτηθεί και η καλή τεχνική της σεξουαλικής παρτενέρ αποτελεί ζητούμενο για το συνεντευξιαζόμενο πελάτη: «Θέλω η γυναίκα να είναι τούρμπο στο κρεβάτι. Θέλω δικιά της τεχνική, ποικιλία κινήσεων».⁷⁶⁹

Όπως εμφανώς προκύπτει από την ανάλυση, η **σεξουαλική διαπαιδαγώγηση** του συνεντευξιαζόμενου δεν αποτέλεσε τμήμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο

⁷⁶⁶ Υπάρχουν όμως και οι εξαιρέσεις που βιώνουν τα πάντα με συναίσθημα: «Εγώ πιστεύω ότι υπάρχει παντού συναίσθημα. Και στο σεξ και στον έρωτα. Απλά δυστυχώς μπορεί και να μην έχω ερωτευθεί μία γυναίκα, πάλι παθιασμένο σεξ θα κάνω μαζί της. Σίγουρα είναι διαφορετικό το να είμαι ερωτευμένος μαζί σου και διαφορετικό το θέλω να κάνω σεξ μαζί σου...» ή αντίθετα: «Πλέον υπάρχει μόνο σεξ για μένα.... Έχω ζήσει το έρωτα με την πρώτη κοπέλα. Μετά από κει πέρα, το έβγαλα από το μυαλό, δεν το ζητούσα καν», «Υπάρχει μόνο σεξ...() Δεν υπάρχει συναίσθημα στο σεξ... δεν έχω ερωτευθεί ποτέ».

⁷⁶⁷ Σε γενικές γραμμές θα λέγαμε ότι ο πελάτης εμφανίζεται καθαρά πρακτικός: «Στα αρχίδια μας. Ίσα, ίσα, εμένα ξεκούραστο μου ακούγεται. Και θα ικανοποιηθεί η σύντροφος μου που είναι μαζί μου και δε θα χρειαστεί να χάσω 1 ½ κιλό ιδρώτα»

⁷⁶⁸ «Υπάρχει ένας όρος στα αγγλικά... Το Squirting, το ξέρεις το squirting (κάνει spelling); Υπάρχουν βίντεο, τεχνικές, ψάξτο να το βρεις. Μπορώ να στο πω κιόλας. Όχι να στο δείξω μη παρεξηγηθώ... ()Θα χρησιμοποιήσει δύο δάχτυλα ο άντρας σε κάθετη σχέση, σου πιέζει ταυτόχρονα την κοιλιά προς τα κάτω. Έχει τεχνική, αλλά αν το πετύχεις αυτό, θα θες μόνο αυτό συνέχεια...», «Μπορεί να είναι έμφυτο αλλά το εμπλουτίζεις, μετά από ένα σημείο γίνεται αρχίζεις να μαθαίνεις πράγματα. Δε γεννιέσαι με όλες αυτές τις μαθήσεις... Όταν γεννιέσαι αρχίζεις ψάχνεις, ξεκινάς πιάνεις το πουλάκι σου και ψάχνεις. Βλέπεις και ψάχνεις. Ψάχνεις αυτό που βλέπεις. Θέλεις να κάνεις αυτό που κάνει και ο άλλος. Κατάλαβες; Και έτσι αρχίζεις και μαθαίνεις. Είναι κάτι που μας το μαθαίνουνε», «Μετά το BDSM δεν υπάρχει κάτι άλλο. Εκεί τερματίζεις. Τότε γυρίζουμε πίσω. Θα το ξαναπιάσουμε από την αρχή. Είναι όπως ένα παιχνίδι. Πρέπει να ξέρεις να παίζεις. Εξαντλείς μία πίστα και πας στην επόμενη με μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας», «Έχουν βγει και games. Έπαιζε ένας φίλος. Με αυτό το παιχνίδι κάνεις μία ξεχωριστή ζωή, τα πράγματα που θες να κάνεις, εκεί δε σε κόβει τίποτα έτσι; Εκεί εθίζεσαι και ζεις μέσα σε αυτόν τον κόσμο... κάνεις το ερωτικό κομμάτι όπως θέλεις...», «Γενικά εγώ το σεξ πιστεύω ότι έχει γίνει τεχνικό. Και κοπέλα να γνωρίσεις έξω, πας τεχνικά, δεν πας; Οπότε το σεξ πάνω κάτω είναι το ίδιο. Απλώς αλλάζουνε κατηγορίες. Άλλα γίνονται πιο hardcore, άλλα πιο άγρια, άλλα πιο ήρεμα», «Σεξ χωρίς συναίσθημα: είτε βγεις με μία κοπέλα εντός, είτε εκτός, είναι το ίδιο πράγμα», «Είναι πάντως κάτι που δεν το έχω κάνει (ανταλλαγή συντρόφων). Ίσως να είναι το μόνο που δεν έχω κάνει. Το μόνο που μου έχει μείνει στη λίστα»

⁷⁶⁹ Ο οίκος ανοχής αποτελεί σαφώς μία επιλογή στην οποία ο συνεντευξιαζόμενος μπορεί να απολαύσει τη σεξουαλική δεξιοτεχνία ενός εκδιδόμενου προσώπου αλλά την ίδια στιγμή μπορεί και ο ίδιος να αναβαθμίσει τη σεξουαλική του επίδοση: «Στο μπουρδέλο μπορείς να μάθεις κόλπα, κινήσεις, να εμπλουτίσεις την ερωτική σου ζωή».

ελληνικό δημόσιο αλλά και ιδιωτικό σχολείο⁷⁷⁰. Αντίστοιχα φαίνεται να μην αποτέλεσε και αντικείμενο της συμβουλευτικής γονεϊκής ρητορικής. Οι γονείς του πυρηνικού πελάτη φαίνεται να ανήκουν σε μία γενιά που είναι ακόμη μάλλον αμήχανη απέναντι στην ελεύθερη συζήτηση και ενημέρωση για τις διαπροσωπικές σχέσεις του παιδιού. Το βάρος του χειρισμού της σεξουαλικής ενημέρωσης του γιου συνήθως αναλαμβάνεται από τον πατέρα της οικογένειας, (εν είδει μετάγγισης στο νέο αρσενικό μέλος ενός κακέκτυπου ανδρισμού και με τις οδηγίες να περιορίζονται στα βασικά, όπως παραδείγματος χάριν στη χρήση προφυλακτικού). Έτσι στο σύνολό τους (48/50) σχεδόν οι συνεντευξιαζόμενοι πελάτες δηλώνουν ότι δεν δέχτηκαν κάποιου είδους σεξουαλική αγωγή ή ενημέρωση από τους γονείς, ενώ το φιλικό περιβάλλον και η πορνογραφία ανακηρύσσονται ως οι κεντρικοί εκπαιδευτές/διαμεσολαβητές σε ότι αφορά την ενημέρωσή τους για την αναπαραγωγική λειτουργία: «Το απόλυτο μηδέν!», «Ντάξει, από τον πατέρα μου τα κλασσικά, προφυλακτικό. Άστο αυτό. Δε χρειάζεται σεξουαλική διαπαιδαγώγηση. Σεξουαλική απελευθέρωση χρειάζεται! Σεξ όλοι με όλους», «Λίγα πράγματα. Ο πατέρας μου. Προφυλακτικό, να μου πάρει το πρώτο περιοδικό υποτίθεται και καλά κάνουμε αλητείες χωρίς τη μαμά», «Όχι μωρέ. Ο πατέρας μου ήταν όλο δουλειά, δεξιώσεις και αυτά. Μόνος μου είχα αναλάβει τη σεξουαλική μου διαπαιδαγώγηση επί της ουσίας και λίγο ο θεός μου, ο καπετάνιος, ο οποίος είναι τρελός, μπερμάντης ακόμα», «Με γονείς δεν συζητάω ποτέ τα ερωτικά μου και γενικά», «Ο μπαμπάς μου σαν να μην υπήρχε το θέμα. Η μάνα μου για πολλά χρόνια πάντως μάλλον με θεωρούσε παρθένο», «Κανένας. Έχω πέσει σε κουμουνιστές εγώ. Κάπα, κάπα βαρύ. Άσε». Ενώ, όταν μπαίνουν οι **ίδιοι** στο ρόλο του γονέα κάποιοι δηλώνουν ότι θέλουν να διορθώσουν την ανεπάρκεια αυτή των δικών τους γονέων: «Και σεξουαλική και ναρκωτική διαπαιδαγώγηση θα κάνω γιατί έχουμε περάσει από όλα, να μην κάνει τις μαλακίες που έκανα εγώ». Ενώ, άλλοι θα συνέχιζαν την πρακτική με την οποία και οι ίδιοι έχουν γαλουχηθεί δηλαδή με το σεξ να απουσιάζει από το τραπέζι της συζήτησης: «Δε θα έλεγα τίποτα σε ότι αφορά το σεξ στο παιδί μου Εκτός και αν έβλεπα ότι έχει κάποιο θέμα». Όσον αφορά τον οίκο ανοχής σαν μέσο σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης κάποιοι από τους πελάτες το θεωρούν ιδανικό: «Σίγουρα, θα του πω να πάει με κάποιο φίλο εκεί γύρω στα 14 με 15», ενώ για άλλους μάλλον δεν αποτέλεσε ένα καλό σχολείο οπότε δεν θα το πρότειναν στο παιδί τους: «Σε οίκο, όχι

⁷⁷⁰Ο μέσος πελάτης έχει ηλικία 30-35 κατά την διεξαγωγή της έρευνας. Περίοδο όπου η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση δεν υπάρχει στο ελληνικό σχολείο.

δε θα του έλεγα να πάει, θα τον πήγαινα μόνο αν είχε θέμα ή αν έβλεπα ομοφυλοφιλικές τάσεις».

Ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης περιγράφει επίσης τη σχέση των **γονιών** του με την απόφασή του να επισκέπτεται οίκους ανοχής: «Ο πατέρας μου παλαιών αρχών, οπότε δεν ήθελε να πηγαίνω», «“Τι μπουρδέλα;” μου λέει ο πατέρας μου “πήγαινε και σε κανένα φεστιβάλ. Εμείς βρίσκουμε από κει”. Αυτοί εκεί γνωρίστηκαν. Μου λέει η μάνα μου “κάθε μέρα έβγαινε για αφισκοκόλληση μόνος του με 5 γυναίκες πώς να μην”. Ντάξει, στη μάνα μου της φαίνεται περίεργο. Σου λέει δεν είσαι κανένας άσχημος, μπορείς να βρεις», «Δε δέχτηκα σεξουαλική διαπαιδαγώγηση. Ούτε η αδερφή μου. Απλά είχαμε δύο γονείς που ο ένας ήτανε στα τέτοια του και η μάνα μου ήτανε να μας μάθει να είμαστε με τους καλύτερους τρόπους. Και η αδερφή μου δεν είναι το στυλ της γυναίκας που θα ντυθεί προκλητικά για να κάνει τη μαλακία και το ίδιο δεν είμαι και γω. Κάπως μας έχει πάει ίδια φάση και τα δύο παιδιά. Όταν είσαι θεωρητικά καλό παιδί, δεν μπορείς να είσαι και έτσι, και μαλάκας, και να κάνεις και τέτοια. Εγώ δεν φανταζόμουν ποτέ ότι θα πάω σε “τέτοια” που σου λέω. Στον πατέρα μου δεν το έχω πει γιατί και να το πω από το ένα αυτί θα μπει, από το άλλο θα βγει. Η μητέρα μου έχει πεθάνει». Ο 25χρονος Α.Λ. που συζεί με τη σύντροφό του κοντά στη Φυλής, μεταφέρει την αγωνία και το βάρος που φέρει από την κοινωνία και την οικογένεια να γίνει καλός εραστής⁷⁷¹: «Καμία σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, δεν έχω καλές σχέσεις με τον πατέρα μου. Απλά με πήγε τότε εκεί. Εγώ το ζήτησα. Δεν πήρε αυτός την πρωτοβουλία. Εντάξει ήθελε και ο πατέρας μου να πάω. Ο πατέρας μου δυστυχώς ήθελε -και γω το ήθελα, μην λέω μόνο τον πατέρα μου- να γίνει ο γιος του μεγάλος γαμιάς. Εντάξει δεν έγινα γαμιάς. Δεν μου είπε κάτι, βλέπει όμως ο πατέρας μου ότι δεν... Μπορεί να το νιώθω εγώ, να το θέλω εγώ για αυτό να... επειδή δε μου αρέσει και μένα, για αυτό». Ενώ, ο 37χρονος ο οποίος δεν έχει κατορθώσει να έχει σεξουαλική επαφή εκτός πορνείου αναγνωρίζει την ανάγκη ύπαρξης σεξουαλικής αγωγής: «Θα έπρεπε να υπάρχει μία σεξουαλική αγωγή ας πούμε. Είναι κάτι το οποίο το ανακαλύπτει ο άνθρωπος μόνος του, ενώ θα έπρεπε να του έχουν μιλήσει, είτε οι γονείς ή και κάποιοι ειδικοί, να γίνει μία κουβέντα. Και στο σχολείο θα έπρεπε να υπάρχει ενημέρωση. Τώρα μπορεί να υπάρχει, δεν ξέρω, αλλά μέχρι το 1997 που

⁷⁷¹Σε προηγούμενο Κεφάλαιο (3.1) αναλύθηκε διεξοδικά το βάρος που φέρει το αρσενικό στο να επιτελέσει έναν ενεργό σεξουαλικό ρόλο τόσο κατά τη διεκδίκηση του θηλυκού, όσο και κατά την σεξουαλική συνεύρεση.

ήμουν εγώ στο σχολείο δεν υπήρχε. Αν δεν υπάρχει ενημέρωση δεν καταλαβαίνεις τι είναι».

Ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης (50/50) στο πλαίσιο μίας αυτιστικής σεξουαλικής συμπεριφοράς και ενός ηδονοβλεπτικού εθισμού με ομολογουμένως παγκόσμιες διαστάσεις, δηλώνει ότι δεν κρατά αποστάσεις από αυτή την πλευρά της μαζικής κουλτούρας αλλά παρακολουθεί σχεδόν φανατικά **πορνογραφικό υλικό**⁷⁷². Το επιπρόσθετο όμως, ερευνητικό εύρημα δεν είναι ότι ο πελάτης αποτελεί φιλοθεάμον κοινό μίας παγκόσμιας πορνογραφίας, αλλά το γεγονός ότι αναγιγνώσκει στοιχεία της πορνογραφίας στη δική του σεξουαλική συμπεριφορά με ότι αυτό συνεπάγεται. Ο πελάτης με λίγα λόγια δηλώνει ότι η συστηματική παρακολούθηση πορνογραφικού υλικού έχει επηρεάσει με καταλυτικό τρόπο τη σεξουαλική του ζωή⁷⁷³, ασχέτως του πως το στοιχειοθετεί ο καθένας καταληκτικά. Σε γενικές γραμμές πάντως, πέρα από τη γενική παραδοχή της συστηματικής παρακολούθησης πορνογραφικού υλικού, ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης αναγνωρίζει μία **θετική** θα λέγαμε επίδραση (38/50), καθώς θεωρεί ότι έχει συντελέσει σημαντικά στην σεξουαλική απελευθέρωση των ηθών, στον εμπλουτισμό της ερωτικής του ζωής με νέες τεχνικές, στη διεύρυνση των όποιων σεξουαλικών ορίων, ηλικιακών, φυλετικών, ηθικών, αλλά και στην εξάλειψη των κοινωνικών στερεότυπων που αφορούν το σεξ: «Ναι, παρακολουθώ εννοείται! Μας έχει κάνει πολύ πιο άγριους, πολύ πιο extreme. Το θεωρώ καλό και υγιές», «Ναι! Έχουνε βάλει καινούριες ιδέες που θέλουμε να τις κάνουμε και εμείς. Είναι καλό», «Βλέπω πολύ! Μας έχει απελευθερώσει πάρα πολύ και τους άντρες και τις γυναίκες. Πρέπει να απελευθερωθούμε σεξουαλικά. Όλοι, όλα με όλους», «Όσο οι φυσιολογικοί άνθρωποι (παρακολουθώ). Ξέρεις όλη μέρα. Δε μπορώ να πω ότι δεν μου αρέσει έτσι; Αλλά δεν μπορώ να πω ότι είμαι και όλη μέρα. Ανά δύο, τρεις μέρες θα δω κάτι, δεν παίζει», «Πάρα πολύ (μας έχει επηρεάσει). Δε το συζητάω! Και τις εναλλαγές και πολλές γυναίκες μαζί και κινήσεις. Θεωρώ ότι οφείλεται και στο πορνό ότι έχει αυξηθεί η ζήτηση για πορνεία», «Έχει ανεβάσει το

⁷⁷²Η πορνογραφία αποτελεί άλλωστε διάχυτη έκφανση της μαζικής κουλτούρας σε όλες τις πολιτισμικές και πολιτιστικές ανακλάσεις του δυτικού κόσμου. Υπάλληλος σε sex dvd shop στη Φυλή λέει χαρακτηριστικά: «Το ίντερνετ τα έχει κάνει όλα πιο οικεία. Το λεσβιακό, τα όργια, το τρίο, τα ανήλικα, τα σκατά. Όλα τα θεωρούμε πια φυσιολογικά. Είναι εικόνες που είναι πολύ οικείες. Έχουν αλλάξει πολύ αυτά που θέλουμε από το σεξ. Τίποτα δεν είναι πια αρκετό, τίποτα δεν είναι πια δεδομένο, πάντα μπορείς να κάνεις ένα βήμα παραπάνω, να παίζεις στην επόμενη πίστα. Το καλύτερο που έχουμε να κάνουμε είναι να κουλάρουμε λίγο και να σταματήσουμε να μιλάμε άλλο για το σεξ». (Στοιχεία από Επιτόπια Έρευνα)

⁷⁷³Εκδιδόμενη σε studio στο Γκάζι παρατηρεί: «Πολλή ανωμαλία... Έχω δει τεράστια διαφορά (την τελευταία δεκαετία). Αυτό το ίντερνετ έχει κάνει μεγάλο κακό. Έρχεται παιδάκι τώρα 12χρονο και ζητούσε ανωμαλίες...». (Στοιχεία από Επιτόπια Έρευνα)

επίπεδο του κρεβατιού. Έχει σπάσει το χάσμα των γενεών. Έχει αυξηθεί πολύ και το λεσβιακό και το τρανς», «Γενικά, έχει αλλάξει πολύ την ερωτική μας ζωή», «Όταν δεν έχω τα 100 ευρώ για να πάρω κοπέλα σπίτι και καταφεύγω σε αυτοϊκανοποίηση το κάνω με κάποια βιντεάκια πορνό για να μου διεγείρει το μυαλό, να έρθει μέσα από το μυαλό και η διεγερση στο σώμα», «Θα δω, αλλά όχι κάθε μέρα. Αν είναι άδαιο το σπίτι, λείπουν οι γονείς και τέτοια. Ε, πριν τα 14, περιμέναμε να πάει η ώρα μιάμιση το βράδυ να δούμε Εμμανουέλλα στο Alter και στο Extra 3. Τότε δεν είχαμε internet. Πάντως, με έχει επηρεάσει! Είναι στο να στα μαθαίνει, αυτό. Δηλαδή είχες εσύ στο μυαλό σου πως να το κάνεις αλλά σου δίνουν εκεί ιδέες. Δηλαδή βλέπεις και λες "ωχ, και αυτό καλή στάση" ή σου δείχνει. Όλοι βλέπουνε νομίζω και οι γυναίκες. Γιατί δε γίνεται μόνο ο άντρας να έχει αγαμίες, που λένε οι άντρες έχουνε πιο πολλή ορμόνη». Παράλληλα όμως, δεν παραλείπει να απευθύνει μία μετριοπαθή κριτική που αφορά ενδεχόμενες **αρνητικές** επιπτώσεις που εντοπίζονται όμως κυρίως στις **νέες** γενιές που μεγαλώνουν με δεδομένη την έκθεση τους σε διαδικτυακό πορνογραφικό υλικό και δεν αφορούν τον ίδιο ως συγκροτημένη πλέον προσωπικότητα ενήλικα. Χαρακτηριστικό απόσπασμα αναφέρει: «Ήταν και μια περίοδος πιο παλιά, που πολλά βιντεάκια με ανήλικους μαθητές και μαθήτριες είχαν διαρρεύσει στο ίντερνετ και ο καθένας μας είχε και από τουλάχιστον ένα βιντεάκι με ανήλικα να πηδιούνται την ώρα του διαλλείματος. Ήταν τότε το 2006-2007 που είχαν γίνει πια σούπα τα κινητά με καλή κάμερα. Και αυτά ήταν βίντεο, ουσιαστικά τσόντες που τα παιδιά τραβούσαν από μόνα τους. Όχι ότι φταίνει τα παιδιά. Αλλά πραγματικά απορώ ποια θα είναι η σεξουαλική τους ζωή στα 20, όταν στα 15 έχουν κάνει ήδη τα πάντα. Άσε που τώρα που το σκέφτομαι, μιλάμε για παιδική πορνογραφία που ήταν στα κινητά όλων μας». Ενώ στην ίδια επικριτική λογική αλλά γενικεύοντας αυτή τη φορά ο Β.Γ. λέει: «Ναι, πιστεύω ότι την επηρεάζει. Όταν βλέπουν τα πάρα φύση όλα, δεν επηρεάζονται;». Παράλληλα δεν λείπουν και οι πιο **σκεπτικιστικές** και μετριοπαθείς απόψεις που δεν έχουν καταλήξει στο αν τελικά το περιεχόμενο της πορνογραφίας λειτουργεί απελευθερωτικά ή περιοριστικά. Μία ενδιαφέρουσα ανάγνωση του πορνογραφικού υλικού αναφέρει τα εξής: «Ναι αμέ (την έχει επηρεάσει), με διάφορους τρόπους. Αλλά και με έχει εγκλωβίσει κιόλας σε ένα φαντασιακό κομμάτι, από την άλλη έχει περιορίσει τις επιλογές. "Α, τι ωραία εκείνη γιατί να μην έχω εγώ αυτήν". Από την άλλη το φαντασιακό, όταν τα βλέπεις όλα φάτσα φόρα χάνεται. Άρα δεν μπορώ να πω θετικά ή αρνητικά. Σίγουρα έχει επηρεάσει. Οποιαδήποτε εικόνα επηρεάζει και το λέω αυτό σαν φωτογράφος».

Στις **αρνητικές** επιδράσεις κάποιοι συνεντευξιαζόμενοι συνυπολογίζουν το γεγονός ότι η πορνογραφία τους έχει κάνει πιο απαιτητικούς κατά τη σεξουαλική επαφή ή στο στάδιο της ερωτικής διέγερσης σε σχέση με το παρελθόν⁷⁷⁴. Έτσι, ο συνεντευξιαζόμενος δηλώνει ότι δεν ικανοποιείται το ίδιο εύκολα καθώς, αφενός τα στάνταρ της γυναικείας ομορφιάς στην πορνογραφική εικόνα είναι ιδεατά⁷⁷⁵ και δύσκολα συγκρίσιμα με την σκληρή πραγματικότητα (της κυτταρίτιδας και του φυσικού στήθους)⁷⁷⁶, αφετέρου τα “τεχνικά” στάνταρ έχουν πάρει την ανιούσα. Έτσι, θέλει να κοπιάρει σύνθετες, δύσκολες, εξειδικευμένες σεξουαλικές πρακτικές που παρακολουθεί στο πορνό, στις οποίες όμως, ενδεχομένως να μην μπορεί να ανταπεξέλθει επιτυχώς μία μέση σεξουαλική παρτενέρ: «Εννοείται ότι μας έχει επηρεάσει! Ζητάς παραπάνω υποθέτω, που λογικά οι περισσότερες κοπέλες δεν μπορούν να τα δώσουνε και μετά εκεί ξενερώνουνε οι άντρες. “Τώρα γιατί, αφού το έχω δει εκεί, γίνεται, τώρα γιατί μου κάνει τη δύσκολη;”». Αντιθέτως, κάποιοι άλλοι νοιώθουν ότι η υπερέκθεση σε όλη αυτή την αψεγάδιαστη τεχνική και σε δεδομένες ανδρικές σωματικότητες, έχει λειτουργήσει αρνητικά σε σχέση με τη διαμόρφωση της δικής τους αυτοεικόνας/ αυτοπεποίθησης: «Η εικόνα πάντα επηρεάζει. Να σου πω σε τι; Στην επικοινωνία. Δηλαδή δεν θα πάει να μιλήσει εύκολα, στην αυτοπεποίθηση του! Εκεί μέσα βλέπεις πάντα το τέλειο. Επειδή βλέπει πάντα το τέλειο και το παρατηρεί, έχει χαμηλή αυτοπεποίθηση. Δε θα νοιώθει καλά με τον εαυτό του. Θα απομονωθεί περισσότερο. Δεν είναι έτσι ή κάνω λάθος;». Η σύγκριση του εαυτού με μία τεχνητή, μονταρισμένη εικόνα πάντα θα θέτει τον συνεντευξιαζόμενο στην

⁷⁷⁴«Με έχει επηρεάσει πολύ. Δε φαίνεται; Αν δεν παρακολουθούσα θα ήμουν ευχαριστημένος με πιο λίγα πράγματα. Με έχει κάνει πιο extreme. Πιστεύω είναι εθιστική», «Παλιά μια γάμπα βλέπαμε και αμέσως μας σηκώνοτανε. Τώρα ούτε με γερανό. Πρέπει να είναι η άλλη μουνάρα με ξυρισμένο το τέτοιο της, με δύο πλαστικές μπάλες για βυζιά και ένα τάγκα στον κόλλο και πάλι θα το σκεφτούμε (γελάει)» εξομολογείται 50χρονος πελάτης.

⁷⁷⁵«Πάσαρα πολύ! Τώρα να μην μπω σε λεπτομέρειες γιατί θα είναι κάπως άκομψες, αλλά το Brazilian ας πούμε, η αποτρίχωση, από εκεί πρέπει να έχει προέλθει για να πω κάτι light. Δηλαδή είναι κάτι που το βλέπει ο άλλος και το ζητάει στην κοπέλα του. Είναι δηλαδή μια γελοιότητα. Είναι σαν αυτό με την Κιμ Καρντάσιαν που είναι ένα πλαστικό κομμάτι και βλέπεις τώρα μια χαρά κορίτσια εκεί στη θάλασσα με τις επεμβάσεις τους, με τούτα τους, με κείνα τους, στα καλά του καθουμένου. Γιατί; Γιατί είναι της μόδας» λέει emphaticά ο 50χρονος ανύπανδρος πελάτης κοιτώντας με μία απόσταση τα πράγματα. Ενώ ο 33χρονος νοιώθει ότι είναι και ο ίδιος θύμα της επιρροής της εικόνας: «Παλιά είχε επηρεάσει πολύ τα αισθητικά μου στάνταρντ. Και τώρα δηλαδή αλλά πλέον το ελέγχω. Το πορνό είναι μία εικονική πραγματικότητα. Εκείνη την ώρα, άμα πας να την αγγίξεις, μπορεί να είναι πλαστικό. Να μην σου δίνει την έλξη. Δεν ξέρεις πως θα αντιδράσεις εσύ με μία γυναίκα που δεν είναι πραγματική, μπορεί να είναι βαμμένη, μπορεί χίλια δυό. Εσύ την βλέπεις εκεί, στην εικόνα, την βλέπεις τέλεια. Μπορεί να είναι ξενέρωτη στην πραγματικότητα»

⁷⁷⁶Το αψεγάδιαστο γυναικείο σώμα της πορνογραφίας είναι μία καθημερινή και γνώριμη εικόνα για τον συνεντευξιαζόμενο πελάτη η οποία χρησιμοποιείται ως αντικείμενο διέγερσης, με αποτέλεσμα η “μέτρια” εικόνα του πραγματικού γυναικείου σώματος να μην είναι τόσο αποτελεσματική/διεγερτική.

πλευρά των ηττημένων⁷⁷⁷. Ο Π.Δ. συμπληρωματικά κάνει μία έντονη κριτική στο φύλο του για το πόσο απερίσκεπτα μιμείται την πορνογραφία: «Έχει κάνει τους άντρες πιο μαλάκες, δυστυχώς από ότι ακούω από το γυναικείο πληθυσμό. Νομίζουν ότι γίνονται εραστές και πάνε να κάνουνε πράγματα που δεν γίνονται. Ακόμα και να γίνονται δεν έχουν τον τρόπο να τα ζητάνε. Οκ, θα το κάνεις αλλά θέλουν όλα ένα τρόπο ρε παιδί μου, μία έμπνευση. Copy Paste; Μπορεί να γίνει και έτσι αλλά θέλει κάποιες... Η εμπειρία μου λέει ότι οι γυναίκες δεν παρακολουθούν ιδιαίτερα και δεν καταλαβαίνω το λόγο. Ίσως γιατί οι γυναίκες είναι πιο έξυπνες και θέλουν το real thing, ρε παιδί μου, κατευθείαν».⁷⁷⁸

Επιπλέον, καταγράφεται το γεγονός ότι με τα χρόνια οι περισσότεροι (27/50) αφού έχουν περιηγηθεί σε όλες τις κατηγορίες πορνογραφικού υλικού, είτε από περιέργεια, είτε από πρόθεση να διευρύνουν τους σεξουαλικούς τους ορίζοντες και τεχνικές καταλήγουν σε μία συγκεκριμένη **κατηγορία**⁷⁷⁹ που παρακολουθούν συστηματικά και τους καλύπτει, κατηγορία που θέλουν να την αναπαραγάγουν σαν τεχνική και στην πραγματική ζωή. Αρκετοί κάνουν τη σύνδεση πορνείας-πορνογραφίας υπό την έννοια ότι υπάρχει η επιθυμία να εξομοιώσουν αυτό που βλέπουν στο πορνογραφικό βίντεο στην πραγματική ζωή και αν δεν καταστεί αυτό εφικτό στο πλαίσιο μίας ελεύθερης σεξουαλικής συνεύρεσης, είναι διατεθειμένοι να μισθώσουν επαγγελματία. Η πορνογραφία φαίνεται να αποτελεί βασικό και

⁷⁷⁷ Ο άνδρας/πελάτης συγκρίνεται με τις ικανότητες, την τεχνική και τα προσόντα ενός πρωταγωνιστή πορνογραφικού υλικού χωρίς να συνειδητοποιεί ότι παρακολουθεί ένα σκηνοθετημένο βίντεο που απέχει από την πραγματικότητα. Αρκετοί από αυτούς μάλιστα, κυρίως νεαροί πελάτες δηλώνουν την επιθυμία να γίνουν πορνοστάρ.

Υ.Γ. Η έλλειψη αυτοπεποίθησης όπως θα δούμε αναλυτικά στη συνέχεια είναι από τους βασικούς λόγους που ωθούν τον πελάτη στο πορνείο.

⁷⁷⁸ «Μα και στις σχέσεις μας έχει μπει. Είναι κάτι το οποίο και αυτό είναι εθιστικό. Πιστεύω ότι ο άνδρας μπορεί να το αναγνωρίσει στον εαυτό του. Εγώ απλά σταμάτησα να βλέπω αυτό....() Δεν είναι κάτι που έχει να κάνει με το σεξ όπως είναι το σεξ, ας πούμε. Τώρα το κατάλαβα...»

⁷⁷⁹ «Μου αρέσει να βλέπω μαύρες, ξανθιές με μεγάλα βυζιά, MILF επειδή ψάχνω στη ζωή μου γενικά Milfakia. MILF είναι η γυναίκα η μεγαλύτερη για να ξέρεις... Πλέον, θεωρώ ότι έχει επηρεάσει τον τρόπο που κάνω σεξ. Μπορεί να μου αρέσει πιο πολύ το αυταρχικό σεξ. Αλλά μου έτυχε τον τελευταίο καιρό να είμαι με γυναίκες που θέλουν τόσο πολύ να τα κάνουν αυτά, που δεν είχα θέμα. Αλλά διαφωνώ με την κοπέλα σου να βλέπετε πορνό μαζί. Δεν είναι και πολύ έξυπνο. Ξενέρωμα.» λέει ο 25χρονος ηθοποιός. Ενώ ο 20χρονος φαντάρος καταθέτει: «Τώρα παρακολουθώ μόνο αυτή την κατηγορία BDSM. Όταν λέω τώρα κανένα δυο χρόνια. Ξεκίνησα με το πιο χαλαρό πορνό που μπορείς να φανταστείς και σιγά, σιγά με τον καιρό... έχω δει και με τρανσέξουαλ, με φτιάχνει και αυτό. Με έφτιαχνε πάρα πολύ. Ίσως επειδή είχα πήξει στο στρατό, είχα μαζέψει». Τέλος, ο Α.Γ. και Β.Ρ. λένε: «Ναι, αλλά πλέον πιο εκλεκτικά. Παλιότερα είχε επηρεάσει τον τρόπο που κάνω σεξ πολύ. Τώρα να κάτσω να με γαμήσουνε επειδή το είδα στην τσόντα, δεν νομίζω ότι θα άφηνα κάποιον να με γαμήσει. Πλέον, παρακολουθώ συγκεκριμένες κατηγορίες. Δεν θα κάτσω να δω με γιαγιάδες. Παλιά είχα απορία να δω και με γιαγιάδες, αλλά μου αρέσει να βλέπω με MILF, στην ηλικία μου δηλαδή και πάνω και για αυτό έχω πάει και με τέτοιου είδους γυναίκα, με μεγαλύτερές μου. Παλιότερα το θεωρούσα ανήθικο. Με την 46αρα στην Αγγλία είχα περάσει απίστευτα, ούτε κολλήματα, ούτε τίποτα», «Αγαπημένη κατηγορία Swingers και Cuckold. Δες και πες»

ενδεχομένως το μόνο παράγοντα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης του συνεντευξιαζόμενου πελάτη, ελλείψει άλλων⁷⁸⁰.

Ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης παράλληλα με την πορνική επιλογή φαίνεται να πειραματίζεται και με τη δωρεάν εξασφάλιση περιστασιακού σεξ, κυρίως μέσω διαδικτυακών **εφαρμογών** που στόχο έχουν την περιστασιακή συνεύρεση χωρίς δεσμεύσεις. Το διαδίκτυο σαφώς έχει αποδειχθεί πολυτιμότερο εργαλείο στα χέρια του πελάτη καθώς εξυπηρετεί δύο πολύ βασικές του προτεραιότητες όσον αφορά τη σεξουαλική του ζωή, την "ευκολία" και την "ποικιλία". Το διαδίκτυο λοιπόν, πέραν από ένα τεράστιο όγκο πορνογραφίας όπως αναφέραμε αναλυτικά προηγουμένως, προσφέρει παράλληλα ένα τεράστιο αριθμό δυνατοτήτων για την εύρεση σεξουαλικού ή και ερωτικού παρτενέρ. Αναφερόμαστε στο λεγόμενο **sex dating** (δηλαδή ραντεβού με σκοπό τη σεξουαλική συνεύρεση) το οποίο αποτελεί ευρεία πρακτική (23/50) του συνεντευξιαζόμενου πελάτη⁷⁸¹. Είναι πολύ απλό, γρήγορο, πρακτικό και άμεσο καθώς με ένα κλικ έχεις μπροστά σου έναν τεράστιο αριθμό γυναικών πρόθυμων να σου προσφέρουν εκτόνωση της μίας βραδιάς εντελώς δωρεάν και εθελοντικά⁷⁸². Η διαδικασία μπορεί να είναι πραγματοποιήσιμη και από διάσημα κοινωνικά δίκτυα ευρείας και όχι εξειδικευμένης χρήσης, όπως το Facebook⁷⁸³. Ενδεικτικά, ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης καταθέτει ότι: «Από το 2008 και μετά δεν πρέπει να έχω πάει με γυναίκα πλην Facebook. Ακόμη και για σχέση και για όλα. Το wedlog είναι για να γαμηθείς μόνο», «Ναι, εντάξει αρκετά (κάνω sex dating μέσω διαδικτύου). Έχει τύχει δηλαδή να γνωρίσω κάποιες κοπέλες εντελώς άγνωστες σε

⁷⁸⁰Την ίδια στιγμή που αποθεώνεται, η πορνογραφία έχει κατηγορηθεί για επαναφορά ενός ιδιότυπου σεξισμού, αύξηση του μισογνισμού και της σεξουαλικής βίας από πλευράς ανδρών, αλλά και εισαγωγή μίας νέας θεώρησης της σεξουαλικής ισότητας/απαλευθέρωσης (με χαρακτηριστικότερο το παράδειγμα πορνογραφικού videogame που περιλαμβάνει εξομοίωση βιασμού).

⁷⁸¹Κυρίως όμως αφορά τους πελάτες σχετικά νεαρής ηλικίας που είναι πιο εξοικειωμένοι με την τεχνολογία αλλά και με την κουλτούρα της κατανάλωσης σεξ και εκτός της καπιταλιστικής πορνικής αγοράς, ενώ ο πελάτης της επαρχίας φέρεται να μην το υιοθετεί σε μεγάλο βαθμό καθώς αντικειμενικές δυσκολίες όπως ο στενός κοινωνικός κύκλος, δεν του το επιτρέπουν.

⁷⁸²Ενας μεγάλος αριθμός site έχουν ξεπηδήσει τα τελευταία χρόνια και έχουν γίνει ιδιαίτερος δημοφιλή και στην θεωρητικά συντηρητική ακόμη ελληνική αγορά. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι το Badoo αριθμεί 266.000.000 εγγεγραμμένα μέλη στον κόσμο, ενώ στην Ελλάδα βρίσκεται στη λίστα με τα 500 πιο δημοφιλή site όσον αφορά την επισκεψιμότητα του, σύμφωνα με το www.alexacom.

Αλλά site με παρεμφερές περιεχόμενο είναι π.χ. το ελληνικό και σχετικά νέο στην διαδικτυακή αγορά MyMatch.gr με το πολύ περιεκτικό σύνθημα «μπες, βρες, βγες!», το Zoosk.com που έχει υιοθετήσει ένα behavioral matching αλλά και το Perfectdate.gr μέλος του ομίλου Ant1, με πιο συντροφικό προφίλ και με πάνω από μισό εκατομμύριο μέλη αυτή τη στιγμή (σύμφωνα με το www.pcsteps.gr).

⁷⁸³Το Facebook αυτή τη στιγμή φιλοξενεί τον εξωπραγματικό αριθμό των 1,35 δισεκατομμυρίων χρηστών ενώ είναι ζήτημα μηνών να γίνει και επίσημα το μεγαλύτερο «έθνος» στον κόσμο, αν αναλογιστεί κανείς ότι ο πληθυσμός της Κίνας ανέρχεται στα 1,367 δισεκατομμύρια ανθρώπους.

Η δημοφιλής ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης κατάφερε να διευρύνει τα κέρδη της κατά 90% μέσα σε έναν χρόνο, σημειώνοντας παράλληλα κατακόρυφη άνοδο του αριθμού των μελών της κατά 14% (σύμφωνα με το www.e-typos.com, 29/10/2014).

εμένα και μετά να συνενρευθούμε και ερωτικά, αλλά μετά εξαφανιζόλ εγώ. Έτσι για τη φάση καθαρά», «Βλέπουμε διαφημίσεις στην τηλεόραση από site γνωριμιών που διαφημίζουν, όπως το Perfect Date, ας πούμε», «Είναι πιο απλό από το ίντερνετ⁷⁸⁴», «Ημουνά ένα διάστημα στο Badoo και στο Mamba, εκεί πέρα κάνεις γνωριμίες πιο πολύ για σεξ αλλά δεν μπορώ πια γιατί μου τρώει πολύ χρόνο το bourdela». Όλα κινούνται στη δημοφιλή λογική για τον συνεντευξιαζόμενο, του ψεκάστε, σκουπίστε τελειώσαμε⁷⁸⁵. Για αυτό αρκετοί θεώρησαν ότι η χρήση εφαρμογών για sexdating θα μείωνε δραματικά τη ζήτηση για πορνικές υπηρεσίες. Κάτι τέτοιο όμως προς το παρόν δεν έχει καταγραφεί από κάποια επίσημη έρευνα. Ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης παρόλα αυτά, δίνει εμμέσως τη δική του ερμηνεία για το γεγονός. Έτσι, συνεντευξιαζόμενοι που δοκίμασαν την πρακτική, δηλώνουν πλέον επιφυλακτικοί καθώς η μη άμεση, δια ζώσης οπτική επαφή με την υποψήφια σεξουαλική παρτενέρ (σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει σε ένα οίκο ανοχής), αλλά μέσω φωτογραφικού υλικού ενέχει κινδύνους, ενώ δεν εξασφαλίζεται η επιτυχής έκβαση της συνεύρεσης, είτε γιατί δεν καλύπτονται τα αισθητικά, είτε τα τεχνικά στάνταρντ του συνεντευξιαζόμενου: «Είχα μπει αλλά δεν. Έχω κάνει πιο παλιά sexdating όταν ήταν το IRS. Είχα φάει κάτι φόδες εκεί, 3,4», «Ναι, αλλά έχω βαρεθεί τώρα. Βασικά το κάνουν όλοι πλέον και έχω και μία μαλακία εδώ, το Tinder. Μου έχει κάτσει 3 φορές να βγω και τις 3 φορές είπα Παναγία μου. Δεν ήταν καλή εμπειρία. Η μία ήταν τελείως διαφορετική από αυτό που είχα δει, η άλλη κούτσαινε και η άλλη μου βγήκε και μου λέει "πάμε τώρα με τη μία, "σιγά" της λέω "αν ήταν έτσι θα πήγαινα στο μπουρδέλο", «Όχι, δε θα το έλεγα. 2, 3 φορές μου έχει τύχει στο facebook. Τελευταία γνωριμία την έκανα μέσα από το Badoo αλλά δεν προχώρησε, δεν ήθελε αυτά που ήθελα εγώ. Το ερωτικό κομμάτι δεν της άρεσε όπως το ήθελα εγώ. Δεν της άρεσαν οι ιδέες που είχα οπότε δεν προχώρησα καν». Άλλοι είναι δύσπιστοι ως προς

⁷⁸⁴Σε μεγάλο βαθμό λοιπόν, το ερωτικό παιχνίδι και η διαδικασία του φλερτ έχει μεταφερθεί στο διαδίκτυο επιτρέποντας στις διαφημιστικές εταιρίες να ξεκλέψουν ακόμη λίγο χρόνο για την έκθεση των καταναλωτών τους σε στοχευμένο διαφημιστικό υλικό. Απρόσωπο, αντικειμενοποιημένο, γρήγορο, εύκολο και με όρους καπιταλιστικής κατανάλωσης το σεξ δεν είναι επικοινωνία μεταξύ δύο προσωπικοτήτων αλλά κάτι που προκύπτει από την σύμπτωση κοινών ατομικών σεξουαλικών επιλογών.

⁷⁸⁵Στα εξειδικευμένα site για γρήγορο σεξ, φιλοξενούνται οι φωτογραφίες των ενδιαφερόμενων μελών καθώς και αντικειμενικές ιδιότητες που αφορούν την εξωτερική τους εμφάνιση όπως οι ίδιοι την αντιλαμβάνονται ή θα ήθελαν να την προβάλλουν (και ενίοτε αν πρόκειται για ιστοσελίδα γνωριμιών μπορεί να περιλαμβάνει επιπλέον, χόμπι, συνήθειες, σεξουαλικές πρακτικές, χώρους διασκέδασης κ.τ.λ.) δίνοντας τη δυνατότητα στο χρήστη να επιλέγει με βάση αντικειμενικά χαρακτηριστικά τον σεξουαλικό του παρτενέρ όπως θα διάλεγε ένα προϊόν από το ράφι του σούπερ μάρκετ για να καλύψει τις ανάγκες του. Και ενώ οι προθέσεις αυτών των site μπορεί να είναι «αγνές», εκεί μπορεί να συναντήσει κανείς από ανήλικα κορίτσια μέχρι εκδιδόμενα πρόσωπα.

τις αγνές προθέσεις των υποψήφιων σεξουαλικών παρτενέρ που εκτίθενται σε μία πλατφόρμα: «Ναι, για one night stand έχω ψάξει. Στο badoo και το sexdates, βέβαια εκεί μπορεί να σου προκύψει καμία που να θέλει λεφτά και αυτό σε ξενερώνει και σταματάς. Από το badoo με μία κοπέλα είχε γίνει σεξ. Μετά δεν το ξαναδοκίμασα για άλλους λόγους. Ωραία φάση ήταν. Ήταν λίγο μεγαλύτερη από μένα, γύρω στα 30 κάτι, όμορφη, ευπαρουσίαστη. Εντάξει, εγώ δεν εμπιστεύομαι πολύ τα προφίλ. Μπήκα μέσα από το προφίλ ενός φίλου. Ήταν πολύ ξηγημένη. Αυτό. Ήπιαμε και ένα ποτό. Σεξάκι. Αυτή ξαναεπικοινωνήσε αλλά εγώ δεν μπορούσα», «Το badoo το ξέρεις; Εγώ φέτος το έμαθα από ένα φίλο που κάνει τις γνωριμίες του από εκεί, όπου εκεί είναι η πρώτη -εγώ είμαι και κάπως κυνικός βέβαια σε αυτό το πράγμα- μορφή κεκαλυμμένης πορνείας. "Θέλω κάποιον για να περνάω καλά". Αυτό το "να περνάω καλά" μπορεί να σημαίνει από το δε με δέρνει και με πάει σε καλά μαγαζιά, περνάμε όμορφα, πάμε εκδρομές, μέχρι αγοράζει δαχτυλίδια και ρούχα και τέτοια. Δηλαδή το λεγόμενο "σπόνσορινγκ". Από το Badoo τα έμαθα εγώ αυτά, δεν τα ήξερα, και δεν θέλω να τα ξέρω να σου πω την αλήθεια». 5/50 θεωρούν ότι δεν είναι τόσο αποτελεσματικό και εύκολο όσο φαίνεται (σε αντίθεση με τον οίκο ανοχής): «Ναι μωρέ, όλες για σεξ μιλάνε εκεί. Παντού μπαίνουν οι γυναίκες, απλά δεν κάνουν τίποτα. Γιατί στο Tinder έχω μιλήσει με 4 κοπέλες και έχουμε μείνει στα λόγια. Δηλαδή μόλις πας να μπεις λίγο στο ψητό "Πότε θες να βγούμε να πιούμε ένα ποτό, να κάνουμε μία βόλτα" ρε αδερφέ, δε σου λέω εγώ για σεξ αλλά να γνωρίσεις τον άλλον και βλέπεις, εκεί είναι κάπως που κολλάει η φάση. Κολλάνε δε σου ξαναστέλνουνε, βαριέσαι, πας παρακάτω, συνεχίζεις, αυτό», «Εντάξει, δεν νομίζω ότι είναι τόσο εύκολο όσο λες». Τέλος υπάρχουνε και εκείνοι που παραμένουν πιστοί στην πορνική επιλογή και δεν μπαίνουν στη διαδικασία να σπαταλούν το χρόνο τους με άσκοπους πειραματισμούς αμφίβολου αποτελέσματος: «Όχι ρε φίλε, έχω συνηθίσει τώρα εγώ εκεί. Να μην δεσμεύομαι», «Εγώ δε θα πήγαινα. Δε θα το εμπιστευόμουν. Εγώ έχω συνηθίσει πλέον εκεί. Πάω εκεί», «Όχι γνωριμίες στο ντε. Αφού έχουμε βρει την εύκολη λύση. Μπορεί να πέσεις και σε επαγγελματία. Έχω φίλο που το κάνει αυτό για να βγάξει φράγκα. Μόνο facebook έχω. Από κει μπορεί να πω σε καμία κοπέλα να πάμε για κανένα πότο». Η επιλογή του διαδικτυακού sex dating έρχεται για να προστεθεί στο "σορό των αντιφάσεων" του συνεντευξιαζόμενου πελάτη καθώς όπως παρατηρείται σε επόμενο κεφάλαιο ενώ αυτοχαρακτηρίζεται ως σεξουαλικός κυνηγός, όλες οι περιγραφόμενες από τον ίδιο σεξουαλικές του

πρακτικές υποδεικνύουν έναν καταναλωτή διαθέσιμου σεξουαλικού "προϊόντος", είτε στα ράφια του διαδικτύου, είτε στις προθήκες κάποιου οίκου ανοχής.

Παρά τη συνεχή αναζήτηση για ξεχωριστές σεξουαλικές εμπειρίες, για νέες τεχνικές, για συνεχή ανανέωση των σεξουαλικών παρτενέρ και παρά την ταυτόχρονη ύπαρξη σεξουαλικής συντροφού στη ζωή τους (23/50), οι πρακτικές **αυτοϊκανοποίησης** λειτουργούν παράλληλα για τους περισσότερους συνεντευξιζόμενους (48/50) ως αναπόσπαστο κομμάτι της σεξουαλικής πρακτικής⁷⁸⁶: «Στην περίπτωσή μου τουλάχιστον, η μαλακία δε σταματά ποτέ. Ακόμα και αν έχω σχέση», «Είναι προέκταση του χεριού μου (γελάει)», «Τι να κάνουμε κοπελιά, υπάρχει παραγωγή, να μπουκώσουμε;», «Να μας κάθεστε συχνότερα να μην τον παίζουμε, δε φταίμε εμείς που είστε ξενέρωτες», «Τώρα υπάρχει μία παροιμία, αλλά άμα το γράψουμε αυτό θα γελάς μετά, "Αν πετύχει η τελίτσες, τελίτσες, τελίτσες, τύφλα να έχει το τελίτσες, τελίτσες". Όχι εντάξει, δε ξέρω. Δε μπορείς μόνο με την αυτοϊκανοποίηση και να είσαι ικανοποιημένος σεξουαλικά. Και αυτή γίνεται μία ψυχαναγκαστική πράξη –και αυτό το διάβαζα τελευταία- γίνεται μία μηχανική κίνηση. Όλα αυτά κατά κάποιο τρόπο αποκτούν μία αυτοματοποιημένη... και ένας τρόπος αγχολυτικός», «Πρέπει να χαλαρώσεις λίγο, δε γίνεται αλλιώς».

Τέλος, ο πελάτης μας χαρίζει τον ορισμό του **καλού σεξ**, δηλαδή του τι ο ίδιος θεωρεί αρκετά ικανοποιητικό ώστε να δούμε στη συνέχεια αν αυτό καλύπτεται από την πορνική του επιλογή: «Νομίζω ότι τα πάντα είναι θέμα οργασμού. Ένας καλός οργασμός, ας πούμε», «Το καλό σεξ είναι αυτό, να συνεργάζεσαι με τη γυναίκα στο κρεβάτι και να μην αποφεύγει αυτά που θες ή αυτά που θέλει. Να είστε και οι δύο καλυμμένοι. Εγώ κοιτάω πιο πολύ να είμαι εγώ ικανοποιημένος», «Εγώ θέλω να με υπακούει η κοπέλα, κατάλαβες; Όχι ξύλο να την σαπίσω στο ξύλο. Αν και σε όλες αρέσει το ξύλο, τα δαγκώματα. Εγώ βλέπω BDSM τσόντες μόνο! Είναι βανδαλιστικό σεξ αυτό. Έχεις δει; Θέλω να είμαι ενεργός εγώ, εγώ να τα κάνω. Αυτό είναι το τοπ», «Θέλω πάθος. Να σπάνε τα κρεβάτια», «Πρωτίστως κοίτα να ταιριάζεις με τον εαυτό σου στο σεξ, να βρεις τι θέλεις, να το ευχαριστηθείς πρώτα εσύ. Εγώ το έχω βρει. Μου αρέσει λίγο το αυταρχικό σεξ, δε ξέρω αν αρέσει όμως και στη γυναίκα», «Το καλό σεξ θέλει μία καλή γκόμενα. Τώρα άμα παρακαλάς την άλλη να σου πάρει μία πίπα. Το θέμα είναι να το βουτάει από μόνη της», «Να χει πάθος, να έχει έρωτα, να

⁷⁸⁶Ενώ όταν ερωτάται ο συνεντευξιζόμενος αν συγκρίνεται μία επαφή σε οίκο ανοχής με μία αντανυστική πρακτική απαντάει: «Μμμ ...δε ξέρω, μπορεί», «Όχι μωρέ, δεν έχει καμία σχέση. Εξαργάται βέβαια, άμα πετύχει... »

χει ζωντάνια, να χει φαντασία να έχει "αγόρι μου, έλα πάμε!"», «Να φεύγει ο άλλος αδιασμένος, πώς να το πω; Δηλαδή να μην του έχει μείνει παράπονο μέσα του, να έχει ξεχάσει τον κόσμο για λίγο», «Το καλό σεξ; Τίποτα, να ξεχάσεις και το όνομα σου, αυτό! Να μη σκέφτεσαι τίποτα εκείνη τη στιγμή. Και όταν τελειώσει να έχεις μείνει στη διαδικασία, εκεί», «Να έχει ποικιλία, να έχει ένταση, διαφορετικές τεχνικές», «Να μην κάθεται η γυναίκα με ανοιχτά τα πόδια και να περιμένει. Να κάνει και λίγο δουλίτσα. Δεν είμαι εγώ ο σκαφτιάς». Σε γενικές γραμμές οι απαντήσεις κλίνουν περισσότερο προς την διασφάλιση της ερωτικής επιθυμίας/ όρεξης /πάθους από τη πλευρά της σεξουαλικής παρτενέρ και στην εφαρμογή συγκεκριμένων τεχνικών που γνωρίζει ο συνεντευξιαζόμενος ότι τον ικανοποιούν. Μία αναπάντεχη ανάλυση του τι συνιστά ικανοποιητική σεξουαλική επαφή δίνει ο 37χρονος Π.Θ. ο οποίος ουδέποτε είχε σεξουαλική επαφή παρά μόνο πορνική. Μας εξηγεί λοιπόν το πώς φαντάζεται ότι είναι η σεξουαλική επαφή εκτός οίκου ανοχής: «Εγώ πάλι χωρίς να έχω κάνει, νομίζω ότι έχω καταλάβει πλέον τι είναι, γιατί η πρακτική που κάνω εγώ σεξ είναι με συναλλαγή, ενώ αυτό είναι κάτι... -εσύ θα το καταλαβαίνεις- νομίζω κάπου το διάβασα, απαιτεί μία αμοιβαιότητα κατά κάποιο τρόπο, να έρθουμε κοντά σαν μέρος της σχέσης δύο άνθρωποι. Αυτό. Αυτό είναι; Πες μου εσύ. Νομίζω και το one night stand δεν είναι ...εντάξει χαρακτηρίζεται από το σεξ αλλά... Αλλά πάλι δημιουργεί στον άνθρωπο κάποια... Το λογικό είναι να έρθουν κάποιοι άνθρωποι κοντά, αλλά πάλι να έχουν και την ελευθερία τους. Η επικοινωνία, αυτό πρέπει να είναι το βέλτιστο, ας πούμε. Οτιδήποτε άλλο νομίζω οδηγεί πάλι σε μοναχικότητα»

Όσον αφορά την **πρώτη ερωτική εμπειρία** του συνεντευξιαζόμενου πελάτη αυτή συχνά ταυτίζεται με την πρώτη εμπειρία σε οίκο ανοχής (παρά το γεγονός ότι η μέση ηλικία του πελάτη είναι τα 30-35 έτη περίπου). Η πραγματικότητα αυτή για κάποιους είναι καθοριστικής σημασίας για τη μετέπειτα πορεία της σεξουαλικής τους ζωής αλλά και της διαμόρφωσης της σεξουαλικής τους κουλτούρας. Οι ηλικίες εκκίνησης της σεξουαλικής ζωής στο πορνείο ποικίλουν, ξεκινώντας από τα 12 (προεφηβεία) μέχρι τα 18 έτη. Η πρώτη αυτή εξόρμηση έχει αγελαίο χαρακτήρα, καθώς σπάνια απαντάται η περίπτωση της ατομικής πρωτοβουλίας για την είσοδο σε ένα χώρο σίγουρα άγνωστο και ίσως απόμακρο μέχρι την πρώτη εκείνη επαφή. Έπειτα η συνέχεια είναι γνωστή για τον πυρηνικό πελάτη ανεξαρτήτως του αν αξιολογεί αυτή την πρώτη εμπειρία ως θετική ή αρνητική. Σε αδρές γραμμές πάντως καταχωρείται μάλλον ως θετική, εξ' ου και η συνέχεια. Ο συνεντευξιαζόμενος

πελάτης περιγράφει την πρώτη εκείνη στιγμή της συνάντησής του με τον αγοραίο έρωτα: «Ε, πρέπει να ήμουν στα 14, εκεί στο σχολείο, οπότε στην κοπάνα, κάποιοι πηγαίνανε για καφέ, εμείς πηγαίναμε και γαμάγαμε ή μόνοι ή και με φίλους», «Στα 13. Πάνω στις ορέξεις μας τις μεγάλες πήγαμε σαν παρέα και μεις να γαμήσουμε. Θα σε κάνει να νιώσεις ωραία τις πρώτες φορές», «Η πρώτη φορά σε οίκο ήταν και η πρώτη φορά που έκανα σεξ. Ήταν στα 18 μου, μετά το σχολείο. Σου φαίνεται αργά;», «Είχαμε κατέβει με τα ποδήλατα θυμάμαι. Μόλις τέλειωσα την Έκτη Δημοτικού και θα πήγαινα Πρώτη Γυμνασίου», «Ήμουν στα 18, όταν τέλειωσα το σχολείο με ένα φίλο. Είχα άγχος πολύ γιατί το είχα στο μυαλό μου για κάτι πολύ ωραίο».

Συνοψίζοντας, θα λέγαμε ότι ο τρόπος με τον οποίο ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης αντιμετωπίζει το σεξ (σημαντική προτεραιότητα στη ζωή του, αντικειμενοποιημένο, καταναλώσιμο, κακέκτυπο πορνογραφικών πρακτικών, διαχωρισμός σεξ/έρωτα) και οι προτεραιότητές που ο ίδιος θέτει σε σχέση με αυτό (ευκολία, ποικιλία, πειραματισμός), αλλά και το γεγονός ότι η πρώτη του σεξουαλική εμπειρία πραγματοποιήθηκε εντός οίκου ανοχής, οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια στην πορνική επιλογή⁷⁸⁷.

⁷⁸⁷Όπως θα δούμε σε επόμενη υποενότητα οι λόγοι που ώθησαν τον πελάτη στην πορνική επιλογή ταυτίζονται σημαντικά με ό,τι αναφέρει ως προτεραιότητα για αυτόν στην σεξουαλική συνεύρεση.

Κεφάλαιο 7

7.1 Ο “Πελάτης” και το Εκδιδόμενο πρόσωπο

Σε αυτό το κεφάλαιο γίνεται μία απόπειρα να μελετηθεί η σχέση του πελάτη με το εκδιδόμενο άτομο⁷⁸⁸, μία σχέση ιδιαιτέρως ιδιότυπη καθώς είναι επαγγελματική και ταυτόχρονα εντελώς προσωπική. Έτσι, βλέπουμε να σχηματίζεται ένα κουβάρι από σκέψεις, απόψεις, συναισθήματα, ένστικτα, ορμές και κρυμμένα βιώματα που ενώ περνούν από μία αρκετά ισοπεδωτική διεργασία εκλογίκευσης, δεν καταφέρνουν παρά να δημιουργούν αντιφάσεις, αντιθέσεις και αντινομίες στην “αφήγηση” του πελάτη. Η σχέση πελάτη – εκδιδόμενης γυναίκας⁷⁸⁹ αποτελεί θολό τοπίο ακόμη και για τον ίδιο αφού την δικαιολογεί αλλά την υποτιμάει, την χρησιμοποιεί αλλά την συμπαθεί, την συμπονάει αλλά τη θεωρεί άξια της μοίρας της, την καταναλώνει, ενώ μπορεί να την ερωτευθεί. Μα κυρίως αγαπάει να τη μισεί, έτσι θέτει τον εαυτό του εκτός “πορνείου”.⁷⁹⁰

Σε ένα πρώτο επίπεδο ανάλυσης λοιπόν, θα λέγαμε ότι ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης (36/50) αντιμετωπίζει το εκδιδόμενο πρόσωπο σαν ένα «**προϊόν**»⁷⁹¹ προς κατανάλωση, σαν μία υπηρεσία που του παρέχεται από την καπιταλιστική αγορά και αυτός απλά την αγοράζει, την καταναλώνει. Συνεπώς, ό,τι περιστρέφεται γύρω από τη μεταξύ τους σχέση, υπό το δεδομένο πρίσμα συσπειρώνεται στο δίπολο καταναλωτής- καταναλωτικό αγαθό, το οποίο θα πρέπει να είναι «εντάξει» γιατί αφενός «ο πελάτης πληρώνει και δεν γίνεται να του πουλάνε παλιοπράγμα», αφετέρου «ο πελάτης έχει πάντα δίκιο». Οι λέξεις οι οποίες συχνά χρησιμοποιούνται

⁷⁸⁸Σαφώς από την πλευρά και μόνο του συνεντευξιαζόμενου πελάτη. Στόχος δηλαδή είναι να καταγραφούν τα συναισθήματα, οι σκέψεις, οι ιδέες, η ψυχική κατάσταση και η ικανοποίηση που λαμβάνει ο πελάτης κατά την επαφή του με το εκδιδόμενο πρόσωπο.

⁷⁸⁹Η παρούσα έρευνα όπως έχει ήδη διευκρινιστεί αφορά πελάτες που κάνουν χρήση πορνικών υπηρεσιών κάθε είδους αποκλειστικά από γυναίκες.

⁷⁹⁰Από όποιο κοινωνικοπολιτικό πρίσμα και αν ειδωθεί η σχέση πελάτη – εκδιδόμενου προσώπου θα αποτελεί μία μοναδική σχέση, μία μοναδική ιστορική στιγμή, καθώς εμπλέκεται σε αυτήν το συναίσθημα, η ορθολογική σκέψη (λογική), το αξιακό σύστημα (ηθική) και η σωματική, βιολογική ανάγκη, στοιχεία δηλαδή της προσωπικής, της κοινωνικής αλλά και της οντολογικής υπόστασης του ατόμου. Κάθε πορνική συνεύρεση αποτελεί μία μοναδική σύνδεση των δύο συμβαλλόμενων μερών. Αυτά τα 10 λεπτά (μέσος χρόνος διάρκειας μίας πορνικής επαφής), ενέχουν διαφορετικές αναλογίες κάθε φορά από τις παραπάνω σταθερές. Όσο δηλαδή και αν προσπαθεί να περιχαρακωθεί αυτή η σχέση στο πλαίσιο ενός άκρατου επαγγελματισμού, πάντα αναδύονται στοιχεία προσωπικής φύσεως καθώς δεν παύουν να είναι δύο άνθρωποι που μοιράζονται τουλάχιστον τα σώματά τους, έστω και αν οι ρόλοι είναι δεδομένοι εξ αρχής. Εκεί ίσως εδράζουν οι αντιφάσεις όπως θα δούμε στη συνέχεια, στις οποίες υποπίπτουν οι συνεντευξιαζόμενοι πελάτες αντιμετωπίζοντας την εκδιδόμενη άλλοτε ως επαγγελματία εργαζόμενη και άλλοτε ως ερωμένη τους.

⁷⁹¹Η χρήση της λέξης “προϊόν” σε σχέση με το εκδιδόμενο πρόσωπο στην παρούσα έρευνα δεν είναι κυριολεκτική αλλά αποτελεί δάνειο από τα λεγόμενα του συνεντευξιαζόμενου πελάτη.

από τον συνεντευξιαζόμενο πελάτη αναφορικά με το εκδιδόμενο πρόσωπο είναι οι όροι «προϊόν», «υπηρεσία» με τις οποίες οριοθετείται η σχέση πελάτη/ "προϊόντος". Το γυναικείο κορμί αποπροσωποποιείται για κάποια λεπτά, μετατρέπεται σε προϊόν προς κατανάλωση, δεν ανήκει σε άτομο, δεν φέρει σκέψεις, δεν έχει συναισθήματα: «Έχω θέμα με το προϊόν, το γυναικείο κορμί στη προκειμένη περίπτωση που είναι στη βιτρίνα», «Από τη στιγμή που προσφέρει ένα προϊόν τι μπορεί να σκέφτεται ή να αισθάνεται, δε το σκέφτομαι. Όπως όταν πάω να αγοράσω ένα αυτοκίνητο, ένα μηχανάκι, ένα ποτό στο bar. Από τη στιγμή που δίνει ένα προϊόν, είναι εντάξει το προϊόν και εγώ πληρώνω, είμαστε μία χαρά», «Προσφέρει μία υπηρεσία πληρώνετε για αυτό, είναι η δουλειά της», «Είναι ένας χώρος που πληρώνεις και φεύγεις. Μπαίνεις κοιτάς και φεύγεις. Άμα δεις κάτι καλό, μένεις», «Το ανατολικό μπλοκ δε σταματάει να "παράγει"», «Είναι όπως το φαγητό. Απόλαυση της στιγμής», «Τι είναι τον λέω ρούχο και το "δοκιμάζεις";», «Πας σε ένα δωμάτιο και "διαλέγεις"», «Αγοράζεις ένα προϊόν. Πως πάμε στο super market και αγοράζουμε ένα προϊόν, παίρνουμε ντομάτα γιατί μας αρέσει η ντομάτα ξέρω γω. Με αυτό το πράγμα αγοράζω ένα προϊόν το οποίο θα μου ικανοποιήσει την σεξουαλική μου επιθυμία, την σαρκική μου κιάλας, γιατί δεν υπάρχει συναίσθημα με την κοπέλα»⁷⁹².

Γι' αυτό ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης (26/50) απαιτεί **επαγγελματισμό** από το εκδιδόμενο πρόσωπο. Ο επαγγελματισμός έγκειται, πέρα από την καλή τεχνική, την περιποιημένη εξωτερική εμφάνιση αλλά και την ευγενική συμπεριφορά, στο να κατανοεί/αντιλαμβάνεται τις ανάγκες του πελάτη και να προσπαθεί να τον ευχαριστήσει. Αξιοπερίεργο σε ένα πρώτο επίπεδο ανάγνωσης θα έλεγε κανείς είναι ότι κατά κοινή ομολογία το βασικότερο στοιχείο επαγγελματισμού του εκδιδόμενου προσώπου συνίσταται στην "ευχαρίστηση" που εκφράζει κατά την πορνική επαφή. Ο πελάτης θέλει να έχει την ψευδαίσθηση ότι το εκδιδόμενο άτομο απολαμβάνει εκείνη τη στιγμή την συνουσία, ότι τον επιθυμεί ερωτικά, γεγονός που τον επιβεβαιώνει σαν εραστή. Διαφορετικά νοιώθει ματαίωση. Μία ματαίωση που μπορεί να εισπράττει και στην πραγματική ζωή, έξω από το προστατευμένο περιβάλλον ενός οίκου ανοχής και δεν έχει λόγο να την επαναλάβει και μάλιστα πληρώνοντας. Το πορνείο οφείλει να τον επιβεβαιώνει σαν εραστή, σαν αρσενικό, σαν κυνηγό⁷⁹³, καθώς οι κοινωνικές επιταγές απαιτούν από τον άνδρα να έχει έναν ενεργό σεξουαλικό ρόλο. Ταυτόχρονα,

⁷⁹²Ο ίδιος ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης ανατρέπει αργότερα εν μέρει αυτή την οπτική, όταν μπαίνει στη διαδικασία να περιγράψει άλλου είδους διαντίδραση με το εκδιδόμενο πρόσωπο.

⁷⁹³Σαν «γαμιά» είναι ο όρος που χρησιμοποιεί ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης.

όμως η γυναίκα/εκδιδόμενη πρέπει να παραμείνει πιστή στον παθητικό της ρόλο, να είναι πειθήνια και να δείχνει προθυμία να ευχαριστήσει τον άνδρα/ πελάτη. Πιο συγκεκριμένα επιθυμούν να είναι συμμετοχική, να μην είναι ψυχρή αλλά «φιλότιμη», «να το τιμάει το 20ρικάκι». Ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης λέει: «Θέλω να μη βαριέται να με ευχαριστήσει πραγματικά, όχι να το παίζει», «Δεν μου αρέσει οι εκδιδόμενες που το κάνουν από συνήθεια πλέον», «Εγώ σου εξήγησα όμως, ότι στις ιερόδουλες όσο ωραία την βλέπεις, μπορεί να μην κάνει καλό κρεβάτι. Δηλαδή στο κρεβάτι φαίνεται η πραγματική, η ζωντάνια της. Η Ενα ας πούμε, δεν ήταν τόσο όμορφη. Είχε και τα κιλά της, αλλά είχε την τσαχπινιά της», «Θηλυκό θέλω να ναι. Γιατί μπορεί να είναι μία ωραία και να στέκεται εκεί αγγούρι, να κάθεται ακίνητη και μία άλλη πιο μέτρια και να σου κάνει αυτό που θες», «Άμα το κάνει τώρα αυτή έτσι για τη δουλειά της ή γουστάρει και παραπάνω», «Υπάρχουν και κοπέλες που νοιάζονται, που σου δίνουν την εντύπωση ότι σε θέλουνε, αυτό μετράει πολύ στο σεξουαλικό. Που να σου δείχνουνε "Α, μπήκε αυτός μέσα και τον γουστάρω πραγματικά". Να σου δείχνει ότι το απολαμβάνει, και καλά. Δεν είναι ότι ισχύει έτσι, αλλά να στο περάσει αυτό. Είναι ωραίο αυτό», «Δεν μπορεί να σου πει σταμάτα αν δεν επιθυμεί κάτι, αλλά φαίνεται ότι το κάνει σαν αγγαρεία αυτό. Οι πιο πολλές έτσι είναι, απλά μπορεί να πετύχεις δύο, τρεις που είναι καλές», «Με φτιάχνει το να το ευχαριστιέται. Πάρα πολύ! Αυτό είναι το βασικό! Μπορεί και να μη γουστάρεις πολύ, αλλά όταν βλέπεις την άλλη σου δίνει ώθηση να προσπαθήσεις περισσότερο», «Πληρώνονται αυτές οι κοπέλες, εντάξει; Πολλές έχουν ακριβά αυτοκίνητα», «Δεν καταλαβαίνουν αυτές. Αυτές πάνε για να γίνει αυτό, για να πάρουν τα λεφτά. Είναι κάποιες που δουλεύουν για αυτό, να πάρουν καθαρά τα λεφτά να φύγουν, δεν είναι για να κάνουν σεξ. Το βλέπουν σαν... μπορεί η άλλη να βαριέται, πώς να στο πω; Να μη τη νοιάζει... Είναι κάποιες που είναι κάπως, δεν αλλάζουνε, δε θα αλλάξουν ποτέ. Δηλαδή στην πρώτη που πήγα ήταν φοβερή, εκπληκτική στο σώμα στα πάντα, όμορφη, αλλά ήτανε ξινίλω. Δηλαδή ούτε σου μίλαγε, ούτε τίποτα, ούτε να σε χαλαρώσει, τίποτα. Οπότε ήμουν χωρίς στύση. Κατάλαβες;», «"Άντε να τελειώνω να φεύγει", ξέρω γω; Αν και δεν στο δείχνουνε αυτό. Οι σωστές δεν στο δείχνουν. Αλλά έχει και άλλες που στο δείχνουνε. Άμα πέσεις σε αυτήν την περίπτωση, εντάξει, ξενερώνεις απίστευτα τη ζωή σου. Έχω πάει με μοντέλο αλλά έχω ξενερώσει γιατί δεν είχανε διάθεση. Και έχω πάει με πιο μέτριες κοπέλες που λες οκ, επειδή είχαν διάθεση. Και στο τέλος αυτό που σε ενδιαφέρει είναι η διάθεση. Δηλαδή οκ θα δοκιμάσεις την καλή κοπέλα αλλά άμα δεν έχει διάθεση, δεν θα ξαναπάς ποτέ μαζί

της, θα ξεενερώσεις. Ενώ αυτή που έχει διάθεση, θα την ξαναπροτιμήσεις», «Ελεος! Άμα είναι να μπαίνω μέσα να δίνω 10 ευρώ και να τα κάνω όλα εγώ, έ, όχι! Για αυτό πληρώνεις, γιατί πας κάπου που η κοπέλα τουλάχιστον είναι ενεργή, έτσι;», «Μπορεί σωματικά να είναι ωραίες αλλά μόλις πάνε στο κρεβάτι να είναι ένα παγωτό τελείως», «Στα 3 ευρώ σου λέει θα κάνω τι;», «Με το που θα την κοιτάξω θα προσπαθήσω να δω αν θα μου κάνει αυτά που έχω στο κεφάλι μου εκείνη τη στιγμή», «Πολλές είναι άντε να πάμε να τελειώνουμε», «Υπάρχουν βέβαια και οι ξινές», «Με έναν μέτριο οίκο, μάλλον είναι προτιμότερη η μαλακία. Λες καλύτερα να τράβαγα μία, παρά με το κούτσουρο», «Αν πετύχει η μαλακία τύφλα να χει το γαμήσι», «Μου έχει τύχει παλαιότερα και ήταν ένα κρύο πράγμα, ψεκάστε, σκουπίστε, τελειώσαμε». Σαφώς λοιπόν, η άρτια τεχνική⁷⁹⁴ και μία προσεγμένη εξωτερική εμφάνιση συνυπολογίζονται, αλλά στο τελικό απολογισμό η "διάθεση" είναι που μετράει⁷⁹⁵.

⁷⁹⁴«Πρέπει να βρεις μία κατάλληλη. Υπάρχουν κάποιες που είναι αστέρια, βοηθάνε. Είναι επικοινωνιακές, λένε αστεία, λένε πράγματα που σε φτιάχνουνε απίστευτα. Τώρα, σε σχέση με τις απλές κοπέλες, αυτές τον έρωτα τον κάνουν καταπληκτικά! Κάνουν κάποιες κινήσεις που δεν θα στα κάνει μία κοπέλα οποιαδήποτε. Αλλά παρ' όλα αυτά είναι ζωώδης... Τα λόγια είναι τα καλύτερα. Εγώ στα είπα εξευγενισμένα. Θες να στα πω και κανονικά; Δε θες. Εγώ έχω πάει και με παρέα και τα συζητάμε και μου λένε "εμένα μου είπε αυτό, εμένα μου είπε το άλλο". Και τα λόγια φτιάχνουν τον άντρα. Και την ώρα που θα πεις "σκύλα μου" και τέτοια, στον άντρα αρέσει»,

«Σωστή επαγγελματίας θα είναι αυτή που είναι περιποιημένη, θα είναι ο χώρος της περιποιημένος εκεί και με τη μία, δηλαδή με το που σε αγγίζει σε μερικά σημεία που ξέρει εκείνη και τέτοια, θα ολοκληρώσεις εσύ. Δηλαδή που θα σε κάνει να ολοκληρώσεις και θα πεις δεν έχω ούτε ένα παράπονο»,

«Επειδή καταλαβαίνω την κοπέλα και επειδή έχω πάει και με πολύ καλές, Θέλω πλέον να έχω το καλύτερο, την καλύτερη αντιμετώπιση. Ε, μπαίνει η άλλη μέσα μπαμ... Δεν είναι όλες τόσο καλές επαγγελματίες. Τεσπα, το λέμε πολύ στεγνά τώρα. Και δεν φτάνω στην εκτόνωση και της λέω "ρε παιδί μου, εντάξει, άστο, φύγε. Το παίδεψες πολύ. Δεν μπορείς άλλο". Δεν της αρέσει όταν την διώχνεις και δεν έχεις εκτονωθεί, δεν της αρέσει. Τρελαίνεται. Λέει "όχι θα προσπαθήσω"»

⁷⁹⁵Ο 60χρονος Α.Α. διηγείται τη δική του εκδοχή για το πέρασμα από την παλιά σκληρή Ελληνίδα εκδιδόμενη, στον επαγγελματισμό και τη ζεστασιά της νέας αλλοδαπής εκδιδόμενης που εισήχθηκε στη χώρα μας τη δεκαετία του 90' και μαζί της έφερε νέα ήθη, ενώ παράλληλα θα εξηγήσει το πώς αντιλαμβάνεται την προσποίηση της πορνικής, σεξουαλικής "διάθεσης": «Αυτό δε, που εμένα μου είχε κάνει εντύπωση εκείνη την εποχή, ήτανε ότι δεν ήτανε μόνο πιο διαθέσιμες γιατί μπορεί να την ανάγκαζε ο νταβαντζής να κάνει πολύ καλά κάποια πράγματα... Η συμπεριφορά απέναντι, σε μένα τουλάχιστον ως πελάτη, ήταν πολύ πιο ανθρώπινη και πολύ καλύτερη! Τι εννοώ; Μου έδιναν την εντύπωση (οι Ελληνίδες) ότι κάναν μία δουλειά που δεν καταλαβαίνανε τι δουλειά κάνουνε και προσποιούνταν ότι ήταν κάτι άλλο... Δηλαδή, μία πουτάνα να το παίζει κυρία! Κάπως έτσι, "ότι και χάρη σου κάνω". Καθόλου επαγγελματική! Καθόλου! Κανένας σεβασμός! ...Πολλές φορές πήγαινες σε ένα μπουρδέλο και έφευγες -γιατί μπορεί να μη σου άρεσε ή γιατί απλώς μπορεί να έκανες μία βόλτα, η γνωστή στην ορολογία των άντρων "μπουρδελότσαρκα" που πηγαίνουμε όχι ντε και καλά για να λάβουμε υπηρεσίες σεξουαλικές όπως λες και συ, να το πω Παντειακά (γελάει)... όχι ντε και καλά για να γαμήσουμε, αλλά πηγαίναμε για μια βόλτα, έτσι, χάζι, αντρικό χάζι, να δούμε τι καινούριο παίζει, αν υπάρχουν άλλες κοπέλες και τέτοια και μπορεί και να προκύψει- ... λοιπόν, φεύγεις και ακούς να σε βρίζει είτε η τσατσά, είτε ακούς να σου λέει διάφορα η πουτάνα. Λοιπόν, τρελά πράγματα! Και πως αντιμετώπιζαν το όλο πράγμα (οι Ελληνίδες εκδιδόμενες); Δηλαδή πήγαινες τότε και προσποιούνταν η άλλη ότι περνούσε καλά. Μα καλά εντάξει, δεν είσαι μαλάκας! Δεν είσαι μα-λά-κας! Ξέρεις που πηγαίνεις, ξέρεις τι κάνεις... Οι ξένες πιο θερμές ήτανε! Ψυχρή συμπεριφορά δεν είναι να κάθεται σαν τούβλο. Ψυχρή συμπεριφορά για μένα είναι να κάνεις κάτι που δεν είσαι. Όταν μπαίνεις μέσα, γδύνεσαι και έρχεται η άλλη και αρχίζει και σου λέει «Καύλα μου! Αντρακλά μου!» και

Ταυτόχρονα, και ενώ απαιτεί από το εκδιδόμενο πρόσωπο να απολαμβάνει μία “επαγγελματική” σεξουαλική επαφή, η πλειοψηφία των πυρηνικών πελατών (29/50) έπειτα από εμπειρία ετών δηλώνει σε θέση να αναγνωρίζει τις **τεχνικές**⁷⁹⁶ που χρησιμοποιούνται είτε από τα ίδια τα εκδιδόμενα πρόσωπα, είτε από τους λοιπούς εργαζόμενους στην πορνική αγορά για την προσέλευσή του: «Σου κάνουν τις καλές για να ξεναπάς»⁷⁹⁷, «Μου έχει τύχει να κάνει πολύ καλό “σαλονάρισμα” και μέσα να είναι ψυγείο», «Δηλαδή να σου κάνει νάζια και γλύκες έξω για να την πάρεις και μόλις μπεις μέσα να είναι “άντε τελειώνει!”», «Αν ακούς πολλές σάλτσες από την τσατσά καταλαβαίνεις αμέσως ότι είναι μούφα. Δεδομένη αποτυχία», «Μετά από τόσα χρόνια στους οίκους, το διαισθάνομαι αν θα είναι καλή ή όχι η κοπέλα. Το καταλαβαίνω αμέσως», «Έχω πάει με υπερμοντέλο και έχω ξενερώσει. Την είδα, μου ‘ρθε, αλλά μέσα τίποτα. Αυτή που βγαίνει και κάνει τρέλες, μέσα τίποτα», «Σου έπιανε το όργανο η γυναίκα για να κάτσεις κει», «Αυτή φαινότανε από τις κοπέλες που λέμε θηλυκό! Ήξερε ακριβώς τι να κάνει για να σε φτιάξει πριν πας μέσα», «Ήρθε με πρόστυχο τρόπο, έκατσε πάνω μου, μου τούρλωσε τον κόλο της -πώς να στα πω τώρα;- ...με ψιλοέπιασε κάτω, με αγκάλιασε. Το να, τ’ άλλο. Ξέρεις, δηλαδή αυτά είναι γυναικεία. Από το να έρθει η άλλη και να σε κοιτάει έτσι με ξινίλα “πάμε μέσα”... Άλλο το ένα, άλλο το άλλο. Εγώ δεν κρατήθηκα την έπιασα και στον κόλο και σε όλα. “Εσύ πιάνεις” μου λέει “αλλά θα φύγεις”», «Πιστεύω πας πιο εύκολα γιατί σε δελεάζουν με τις εξετάσεις, ότι είναι αλυσίδα, ξέρεις ότι είναι πιο, δηλαδή εγώ πλέον εκεί πέρα πάω συνήθως, στο Κατεχάκη 58, στο Greeceladies».⁷⁹⁸

τέτοια, μα ξέρεις αν είσαι άντρακλας ή όχι... Και με το που μπαίνεις μέσα «Σχίσε με!», «Κάνε με!» «Ου!» «Α!» και διάφορα τέτοια.... Λες, μα είμαστε με τα καλά μας; Εντελώς υποκριτική συμπεριφορά που προσωπικά με ξενέρωνε. Τώρα προφανώς στις ξένες που ήρθανε υπήρχανε διάφορες συμπεριφορές, αλλά ο κανόνας ήταν πολύ πιο ανθρώπινος και επίσης ανταποκρινόντουσαν σε μία ευγενική συμπεριφορά. Δηλαδή αν ήσουν ευγενικός, ήταν και εκείνες ευγενικές. Εντάξει έχουνε τύχει φορές, το χουμε δει, να έχουμε ευχαριστηθεί και οι δύο... Αλλά κοίταξε να δεις ένα στοιχείο ας πούμε με τις Ελληνίδες ήτανε ότι: τελειώνες, σηκώνότανε και έφευγε με τη μία. Με τις ξένες σε παραμύθιαζε ότι εντάξει ρε παιδί μου, περνούσαν και ένα, δύο λεπτά πριν σηκωθεί να φύγει. **Σύμβαση** δε λέω, αλλά είναι ανθρώπινο!»

⁷⁹⁶Είναι ανάμεσα στις αντιφάσεις που δημιουργεί η διπλή ταυτότητα (ερωμένη/εργαζόμενη) του εκδιδόμενου προσώπου όπως την αντιλαμβάνεται ο πελάτης. Έτσι, όταν την βιώνει σαν ερωμένη θέλει να δει την ευχαρίστηση στο πρόσωπό της από τον έρωτα που της προσφέρει, αλλά έχοντας επίγνωση ότι είναι παράλληλα “εργαζόμενη” αντιλαμβάνεται ότι μπορεί να είναι ο ίδιος θύμα τεχνικών μάρκετινγκ όπως άλλωστε ο κάθε καταναλωτής.

⁷⁹⁷Πυρηνικοί πελάτες δεν θεωρούν δεδομένο μόνο τις τεχνικές πρόκλησης αλλά και πρακτικές εκμετάλλευσής τους: «Αυτό είναι μέσα στα κόλπα. Το περιμένεις. Ειδικά σε μαγαζιά κονσομασιόν το περιμένεις 1.000%. Στην Τσεχία ή στην Βουδαπέστη είναι κανόνας. Άμα είσαι πιωμένος, θα σε χρεώσουν παραπάνω. Μου χει τύχει να πληρώσει ένα 100ρικο ο άλλος έτσι»

⁷⁹⁸Πελάτες γραφείων “συνοδών” (escorts) εξομολογούνται τη δυσκολία που είχαν να απαγκιστρωθούν από τις πορνικές υπηρεσίες τέτοιου είδους λόγω των διαδραστικών μεθόδων μάρκετινγκ: «Και ξέρεις τι γίνεται; Επειδή εγώ είχα πολλά χρόνια το ίδιο το κινητό, ερχόντουσαν και σε έβρισκαν αυτές από

Στο ίδιο πλαίσιο εκλογίκευσης ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης θεωρεί (26/50) ότι το εκδιδόμενο πρόσωπο **επιλέγει** συνειδητά το "επάγγελμα" της πορνείας⁷⁹⁹. Οι συνεντευξιαζόμενοι που υιοθετούν την παραπάνω άποψη, παρακάμπτουν κατά την απάντησή τους αναφορές σε ζητήματα ενδεχόμενου εξαναγκασμού ή trafficking. Η επιλογή της απάντησης αυτής, σίγουρα είναι ανακουφιστική ως προς τον ίδιο. Αποποιείται το ηθικό βάρος της χρήσης/ χρησιμοποίησης ενός ανθρώπου που βρίσκεται σε κατάσταση εξαναγκαστικής εργασίας, μία "χρήση" που στην προκειμένη περίπτωση θα ισοδυναμούσε με οιονεί βιασμό. Είναι λοιπόν, μία απάντηση, τουλάχιστον συνεπής ως προς την πορνική του επιλογή. Φαίνεται όμως, όπως θα δούμε στη συνέχεια, ότι παρά την απάντηση αυτή, δεν λείπουν οι αναφορές σε συνθήκες κακοποίησης και εξαναγκασμού: «Δε θέλει, σταματάει το επάγγελμα και κάνει κάτι άλλο με λιγότερες απολαβές», «Ναι! Σίγουρα το κάνουν από επιλογή», «Ξεκάθαρα επιλογή. Σου δίνω ένα 1% να μην είναι επιλογή τους», «Βέβαια, είναι επιλογή της», «Η επιλογή πάντα υπάρχει. Πας και κάνεις μία δουλειά με πολύ λιγότερα οικονομικά οφέλη. Το ανάγκη... 9 στις 10 ανάγκη έχουνε. Δε θα δεις ποτέ κάποια πολύ πλούσια να το κάνει αυτό, τουλάχιστον επίσημα. Θα το κάνει για το χαβαλέ της. Δεν παν να γίνουν όλες πουτάνες», «Θέλω να πιστεύω ότι είναι επιλογή τους. Τουλάχιστον εδώ Ελλάδα. Δεν έχω ρωτήσει και δεν φαντάζομαι ότι θα μου λέγαν την αλήθεια», «Γουστάρουνε. Γιατί είναι κάτι που από παλιά υπήρχε», «Αλλά δεν τις λυπάμαι τόσο πολύ όσο λένε άλλοι. Μέσα, αν πουν στο κρεβάτι "πονάω", μπορεί να τις λυπηθώ, αλλά σαν άνθρωπος δεν τις λυπάμαι τόσο πολύ γιατί είχανε και άλλες επιλογές σαν άνθρωποι. Ακόμη και αν προσπαθούν να βρουν δικαιολογίες,

μόνες τους. Και ειδικά τώρα με την κρίση... Εγώ άλλαξα κινητό για αυτόν ακριβώς τον λόγο. Δεν μπορούσα, δεν άντεχα άλλο και επειδή πήγα να κάνω μία σοβαρή σχέση τώρα, λέω άσε μη φάμε καμιά νύλα τώρα... "Που είσαι και τι κάνεις;", "Μας έχεις λείψει" και αυτά»,

«Με αυτή μιλούσα κιόλας. Ερχόταν από το εξωτερικό. Ακόμη μου στέλνει μηνύματα "I am in Athens. Let's have fun! Margo"»

⁷⁹⁹Φαίνεται να είναι εξαιρετικά δύσκολο στο συνεντευξιαζόμενο πελάτη να διαχειριστεί αυτό το ερώτημα (επιλογή ή επιβολή). Στις περιπτώσεις που απαντάει "επιλογή", ναι μεν απαλλάσσεται από το ηθικό βάρος του "εξαναγκασμού", συχνά όμως κατά την αφήγησή του αναφέρεται στην ύπαρξη κυκλωμάτων ή σε στοιχεία εξαναγκασμού. Ενώ, στις περιπτώσεις που επιλέγει την απάντηση "επιβολή/εξαναγκασμός" του είναι αδύνατο να δικαιολογήσει την παρουσία του εκεί. Το παράδειγμα του Β.Γ., ο οποίος καθ' όλη τη διάρκεια της συνέντευξης, emphaticά δηλώνει ότι το εκδιδόμενο πρόσωπο βρίσκεται εξαναγκαστικά στην πορνική αγορά, ενώ ταυτόχρονα είναι "πορνηικός" πελάτης, είναι χαρακτηριστικό: «Εγώ σου εξήγησα ότι είναι ένα επάγγελμα το οποίο το αποκλείω για τις γυναίκες και δεν θέλω η γυναίκα να νομίζει ότι α, θα βγάλω λεφτά από αυτό το επάγγελμα, να δει καριέρα εκεί. Θέλω να μπει πρώτο πράγμα στην εργασία ότι η γυναίκα καταπιέζεται!» -Τότε γιατί πας; «Μπράαααααα. Πολύ ωραία ερώτηση. Ναι είμαι πελάτης, εντάξει και από συνήθεια αλλά και ζω τη ζωή μου έντονα ρε φίλε, δηλαδή κάνω πολλά πράγματα οπότε θέλω να εκτονωθώ. Πάω. Αλλά εδώ τώρα σου λέω την αλήθεια, δεν σου λέω.. Μπαμπ, μπαμπ στο λέω, αυτό είναι εγγύηση! Και με γυναίκες που θα μιλήσεις -έχω μιλήσει με μερικές σε στούντιο- όταν τις ρωτάς "καταπιέζεσαι εκεί;" τι σου λεν "όχι, το κάνω γιατί..."».

ξέρουν ότι δεν είναι έτσι. Ότι είχαν και άλλες διεξόδους. Βέβαια, όχι με τόσα λεφτά!», «Η βίζιτα; Ναι, της αρέσει. Είναι εύκολο χρήμα. Εννοώ και τα κορίτσια στη Φυλής, το ίδιο πράγμα είναι γιατί άμα πάω και της πω “έλα έξω να πάμε” θα έρθει», «Όταν βλέπω όμορφες κοπέλες να έχουν καταφύγει σε κάτι που... στο πούλημα του κορμιού τους, νομίζω ότι είναι επιλογή. Εγώ για παράδειγμα, που δεν έχω βγάλει κάποιο πανεπιστήμιο, δεν είναι επιλογή μου να δουλεύω νύχτα. Εκείνη όμως με την ομορφιά της θα μπορούσε να κάνει και κάτι άλλο».

Στην ίδια λογική, η αιτία για αυτήν την επιλογή είναι το “χρήμα”, συνεχίζει ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης (24/50), παρά το γεγονός ότι κάποιοι προηγουμένως αναφέρθηκαν σε ευχαρίστηση, «το εύκολο και γρήγορα χρήμα», όπως λέει «διαφορετικά θα επέλεγαν κάτι διαφορετικό»: «Το κάνουν για το εύκολο χρήμα», «Για τα φράγκα», «Για πολλά και εύκολα λεφτά», «Η ανάγκη για πολλά και εύκολα λεφτά», «Η ανάγκη των γυναικών για λεφτά, λούσα, αυτοκίνητα, ταξίδια στη Μύκονο», «Φαντάζεσαι τι λεφτά βγάζουνε», «Διαφορετικά πας και πλένεις σκάλες για 500 ή πας και δουλεύεις για 600 ευρώ το μήνα ένα δεκάωρο τη μέρα και Σάββατο και Κυριακές».⁸⁰⁰ Από την άλλη, 9/50 συνεντευξιαζόμενους αναφέρουν πιο σύνθετες απαντήσεις για τους λόγους για τους οποίους εικάζουν ότι κάποιος βρίσκεται στην πορνική αγορά και έρχεται σε σεξουαλική επαφή μαζί του όπως: «Η πλειοψηφία των γυναικών το κάνει για τα λεφτά, αμέσως μετά γιατί το γουστάρει και ένα μικρό ποσοστό το κάνει καταναγκαστικά», «Η λεγόμενη πουτανιά», «Πιστεύω ότι αυτές που τους αρέσει πολύ το σεξ είναι ένα 20%, αυτές που το κάνουν και το ευχαριστιούνται. Αυτές που το ξεκίνησαν και στην πορεία είδαν ότι τους άρεσε

⁸⁰⁰Στην ίδια λογική και οι απαντήσεις: «Το εύκολο, μάλλον και γρήγορο χρήμα. Γιατί αυτή θα πληρωθεί συνήθως κάποιο ποσοστό από αυτό το κατοστάρικο, δεν ξέρω αν είναι το 40%, το 50% ή το 60% σε μία ώρα. Κάποιος για να βγάλει αυτά τα λεφτά στο μεροκάματο, πρέπει να δουλέψει 8 ώρες. Καθαρή αριθμητική», «Μην ακούσεις ποτέ τίποτα! Όλες το κάνουν για τα λεφτά. Όλες! Άλλες μπορεί να έχουνε πραγματική ανάγκη, άλλες για θέμα επιβίωσης μόνο. Δηλαδή οι 9 στις 10 περιπτώσεις είναι καθαρά... Δηλαδή μπορεί να τις κορόιδεψαν, να τις φέρανε από τη Μολδαβία ή από οποιαδήποτε άλλη χώρα, κυρίως του τέως Ανατολικού Μπλοκ, μπορεί με δόλιο τρόπο στην αρχή και καλά για babysitting και μετά το babysitting που είναι με 2ευρώ/την ώρα αλλά μπορώ να σου βρω με 20ευρώ /την ώρα, που είσαι 20 ευρώ για αυτές είναι λεφτά...», «Φράγκα, φράγκα, μόνο τα φράγκα και μετά ο τρόπος ζωής. Γιατί μετά αυτές μαθαίνουνε σε έναν τρόπο διαβίωσης πλούσιο... Κοίταξε να δεις, είναι ένα σύστημα που είναι πολύ καλά δομημένο. Αυτές ίσως είναι οι πιο ριγμένες. Αυτό μπορεί να το δεχτώ. Αλλά οι καλές, καλές στη δουλειά τους, δεν ρίχνονται με τίποτα από ένα σημείο και μετά», «Αυτές κάνουνε αμάν να έρθουνε, να πάρουνε 100 ευρουλάκια μπαμ, μπαμ σε μία ωρίτσα, έχουν πάρει 500ρικά τη μέρα για πλάκα. Τις βλέπεις κυκλοφορούν μετά με πόρσε. Σίγουρα έχουν κάτι στο μυαλό τους να πούνε ναι ρε παιδί μου, γουστάρω», «Για τα λεφτά, γιατί άλλο να το κάνεις;»

επειδή βγάζουν πολλά φράγκα άλλο ένα 50%, γιατί βγάζουνε πολλά φράγκα, πολλά! Τι να λέμε; Πιστεύω αρκετές έχουν γλυκαθεί από το χρήμα», «Κοίταξε να δεις, fifty fifty. Οι 50 είναι με το ζόρι και 50 επειδή θέλουν, λόγω ευκολίας». Ενώ, ενδιαφέρουσες είναι οι απαντήσεις που συμπεριλαμβάνουν στα κίνητρα μίας γυναίκας να ενταχθεί στην πορνική αγορά την ικανοποίηση της γυναικείας **φιλαρέσκειας**. Αν μη τι άλλο, πρόκειται για μία εκδοχή που βιβλιογραφικά δεν έχει καταγραφεί, σαφώς όμως πρόκειται για μία εκδοχή που προέρχεται από τη σκοπιά του άνδρα/ πελάτη. Σύμφωνα με το συνεντευξιαζόμενο μπορεί η σχέση εκδιδόμενης – πελάτη να συνίσταται σε μία εγχρήματη συναλλαγή που αφορά έναν αγοραστή και έναν πωλητή, αλλά πολύ περισσότερο πρόκειται για μία έμφυλη συναλλαγή. Είναι μία γυναίκα που πουλάει “θηλυκότητα” και ένας άνδρας που την απορρίπτει ή την αγοράζει. Πουλάει το φύλο της και τις “ιδιότητες” που αυτό φέρει σε μία μάλιστα γκροτέσκα εκδοχή⁸⁰¹. Η μη επιλογή της από τον πελάτη, δεν την απορρίπτει απλώς σαν εργαζόμενη, αλλά και σαν γυναίκα. Είναι σαν ένα ηχηρό χαστούκι στον γυναικείο εγωισμό, ότι δεν είναι ερωτεύσιμη, δεν είναι αρκετά ευειδής ή δεν είναι συνουσιώσιμη, σύμφωνα με τον πελάτη: «Πολλά πράγματα είναι κίνητρο. Είναι το χρήμα, είναι ότι έχουν εγωπάθεια. Θέλουν να αρέσουνε. Μη μου πεις ότι δεν υπάρχει αυτό; Έχουν ωραιοπάθεια, εντάξει. Και η ωραιοπάθεια δεν έχει να κάνει με τις επιτυχίες. Η κοπέλα πάντως που συναναστρεφόμουν, η μαύρη, ήταν πολύ μεγάλο ψώνιο», «Από ότι έχω καταλάβει από πολλούς λόγους. Από κάποιον που την εξαναγκάζει. Αυτό που έχει συμβεί με το trafficking που λένε, που είναι ένα μεγάλο κομμάτι αυτό. Πρεζάκια πολλά, που είναι εξαναγκασμός, από κάποιες άλλες εξαρτήσεις. Ευκολία χρημάτων. Και υπάρχει και “όρεξη”, υπάρχουν γυναίκες που το γουστάρουνε. Είναι εξαιρετικά φιλάρεσκες όλες, άσχετα από το λόγο που βρίσκονται εκεί. Είναι φιλάρεσκες και είναι με έναν τρόπο πρωτόγονο. Εσύ ας πούμε, είσαι μία ωραία γυναίκα με δύο πτυχία που παίζεις και με το μυαλό σου σαν εφόδιο για να κατακτήσεις έναν άντρα και με το σώμα. Αυτή έχει μόνο το σώμα της και την πουτανιά της που λέμε. Όποτε αν της το αμφισβητήσεις αυτό, καταρρέει. Εκεί έγκειται και η συμπεριφορά που σου λέω, ότι πολλές βρίζουνε όταν φεύγεις “πού φεύγεις;”, “πώς είναι τα μούτρα σου έτσι;” και διάφορα τέτοια. Από κει προέρχεται αυτή η αρνητική συμπεριφορά. Από την φιλαρέσκεια. Ασχέτως αν κάνεις μία δουλειά, υπάρχει και αυτό το στοιχείο μέσα σου. Δεν μπορεί να φύγει»

⁸⁰¹ Η επαγγελματίας γυναίκα οφείλει να είναι πιο πολύ γυναίκα από μία μέση γυναίκα.

Από την άλλη, ένας μικρός αριθμός (11/50) συνεντευξιαζόμενων πελατών φαίνεται να αναγνωρίζει τις εργασιακές **δυσκολίες** που μπορεί να αντιμετωπίζει το εκδιδόμενο πρόσωπο, όπως το ότι οι χρηματικές απολαβές μπορεί να μην είναι τόσο σημαντικές ή τη σκληρή φύση της εργασίας τους: «Βέβαια η πουτάνα στο 10ρικο, θα πάρει 3. Θα πάρει ο νταβάς, το σπίτι και τα υπόλοιπα εκείνη», «Αν σκεφτεί κανείς ότι τα μισά λεφτά τα παίρνει ο νταβάς, (γιατί έχω την αίσθηση ότι ανεξάρτητη δεν υπάρχει, τι μένει; Δηλαδή και να ξεκινάει κάποια ανεξάρτητη, πάντα καταλήγει με νταβά. Δεν παίζει να μείνει μόνη, μπορεί να σε σκοτώσουνε). Από τα 10€ λοιπόν, τα 5€ πάνε στην κοπέλα, μπορεί και λιγότερο, αν πεις να της πάρουνε καινούρια ρούχα για τη δουλειά, να κάνουν καμία ανακαίνιση, κανένα βάψιμο, κλάφτα». Άλλοι πελάτες αναφέρονται στο ψυχολογικό τίμημα: «Θέλει ψυχή για να το κάνεις», «Ανέχονται τα πάντα από ένα χλέμπουρα που πάει εκεί και σου λέει θα τα κάνω όλα», «Αναρωτιέμαι πως αντιμετωπίζει τον κάθε μαλάκα, τι ψυχολογία έχει», «Παίρνει κάποιος και 50 και 100, 80 και 30 για κάτι πολύ σύντομο, πρέπει να προσφέρει το κάτι παραπάνω», «Τώρα κει κάτω που είναι, δεν ξέρω τι γουστάρει», «Και προφανώς αυτή η κοπέλα το κάνει για τα λεφτά, δεν το κάνει για άλλο λόγο. Είναι κρίμα», «Εσύ, πως θα το έβλεπες σαν γυναίκα, να μπαίνει ο άλλος κάθε 10 λεπτά και είσαι αναγκασμένη να του κάνεις όλα τα γούστα, τα πάντα. Μπορεί να μπει ο γέρος, μπορεί να μπει ο χοντρός, ο οποιοσδήποτε».

Όταν τίθεται ξανά το ερώτημα (επιβολή ή επιλογή) με άλλη διατύπωση αυτή τη φορά δηλαδή αν υπάρχει το ενδεχόμενο του **εξαναγκασμού** στην πορνεία ή αν έχουν οι ίδιοι έρθει αντιμέτωποι με θύματα βίας, οι απαντήσεις διαφοροποιούνται κατά τι. Έτσι, 18/50 συνεντευξιαζόμενους αναφέρονται σε ενδεχόμενες συνθήκες εξαναγκασμού: «Φαντάζομαι όμως, ότι πίσω από κάτι τέτοιο υπάρχει και ολόκληρο να το πω "κύκλωμα", όχι κύκλωμα αλλά εμπόριο κοριτσιών που τη μία μέρα να δουλεύει υπό την επίβλεψη μίας κυρίας και την άλλη μέρα να μη δουλεύει», «Ε, θα υπάρχει και ο εξαναγκασμός. Και τα κυκλώματα ή τα εξαναγκαστικά», «Κοίταξε, όσον αφορά τις Ευρωπαϊκές χώρες, πιστεύω ότι κατά κάποιο τρόπο το διαλέγουνε. Έχουν το δικαίωμα επιλογής. Τώρα, όταν μου λες για χώρες της Αφρικής μπορεί», «Στην Ελλάδα πιστεύω σε μεγάλο ποσοστό επειδή τα κορίτσια είναι από άλλες χώρες, Ρουμανία, Βουλγαρία, Ουκρανία, Ρωσία και επειδή έχουν έρθει σε αυτόν το χώρο μέσω κυκλωμάτων, τα οποία είναι μαύρη οικονομία, είναι μαύρα χρήματα, παράνομη δραστηριότητα, είναι εξαναγκαστικό. Αν ήταν όμως ένα επάγγελμα το οποίο το επιλέγει κάποια γυναίκα ή κάποιος άντρας, θα ήταν καλύτερα τα πράγματα»,

«Κοίτα σαφώς και είναι θύματα βίας, γιατί αλλιώς το περιμένουν και αλλιώς τους κάθεσαι. Αλλά δεν είναι τόσο αθώοι σε όλο αυτό. Είναι κάπου στη μέση η αλήθεια. Είναι γκρίζα η αλήθεια», «Αλλά δεν είναι δύσκολο να καταλάβει κάποιος ότι υπάρχουν και κυκλώματα και εμπόριο από πίσω. Μπορεί αυτός που την έφερε Ελλάδα, ενδεχομένως παρανόμως να μην την αφήνει να κάνει κάτι διαφορετικό. Σου λέει είναι το εργαλείο μου για να βγάλω εύκολα λεφτά. Μπαίνουμε δηλαδή σε άλλες συζητήσεις, σε άλλα χωράφια» λέει συνεντευξιαζόμενος που λίγο πριν δήλωσε ότι η πορνεία αποτελεί επιλογή. Ορισμένοι συνεντευξιαζόμενοι διαχωρίζουν ρητά τη θέση τους λέγοντας ότι ενδεχομένως να υπάρχει το στοιχείο του εξαναγκασμού, αλλά εκείνοι δεν θα έκαναν ποτέ χρήση εξαναγκαστικής πορνείας, καθώς δεν το επιτρέπει η ηθική τους και οι αρχές τους: «Μην φανταστείς αυτά που λένε ότι όλα είναι με το πιστόλι στο κρόταφο και λοιπά. Ενδεχομένως, να υπάρχουνε και τέτοιες περιπτώσεις αλλά λόγω ευαισθησίας, ότι εγώ δεν θέλω το κακό κάποιων ανθρώπων ιδιαίτερα, δεν ασχολούμαι με αυτές τις περιπτώσεις. Εκείνο το οποίο θέλω να πω είναι ότι τα πάντα είναι κατά περίπτωση. Η εικόνα που υπάρχει της κοπέλας που την εκβιάζουνε και αυτά, είναι εν μέρει αληθής φυσικά. Μην νομίζεις ότι δεν είναι. Αλλά δεν είναι ο απόλυτος κανόνας. Και για κάποιους ανθρώπους όπως εγώ -και πολλοί άλλοι φαντάζομαι- είναι εκ των ουκ άνευ να έχεις να κάνεις με μία κοπέλα που είναι χωρίς την θέληση της εκεί γιατί αλλιώς δεν έχει και κανένα νόημα να βλέπεις τον άλλον να ταλαιπωριέται», «Με κάποιες ναι. Όχι με όλες. Σαφώς και κρίμα, έτσι; Γιατί εγώ δεν είμαι της φάσης ότι η γυναίκα είναι κάτι κατώτερο και δεν συμμαζεύεται. Πάνε πολλοί και είναι "άντε μωρέ τελείωνε να πούμε". Δηλαδή έχω μάθει να εκτιμώ τη γυναίκα. Απλά στο λέω. Όταν πήγα μέσα ήμουνα όπως είμαι με την κοπέλα μου. Πόσο το θέλουνε, πόσο τις αναγκάζουνε, δεν μπορώ να το ψυχολογήσω. Σίγουρα κάποιες φαίνονται ότι δεν γουστάρουν, βαριούνται, έτσι; Αλλά μπορεί να είναι και γιατί δουλέψανε πολύ κείνη τη μέρα και δεν έχουν άλλη όρεξη. Δηλαδή και αυτές πόση όρεξη να έχουν για πόσες μέρες. Και δεν ξέρω και τι πληρώνονται στο 10ρικο. (Βέβαια, είναι και μπαμ, μπαμ η φάση, έτσι; Ούτε θα κουραστούνε πολύ, ούτε θα κάνουνε και πολλά πράγματα. Μπορεί να βγάλουν ένα 100ρικο τη μέρα και να έχουν πάει με 10 άτομα, να πεις δεν θα είναι 100ρικο γιατί θα πάρουν και οι άλλοι, να έχει πάει με 20 άτομα τέλος πάντων). Είχα δει και διαφήμιση για τον αγοραίο έρωτα ότι τις κρατάνε με το ζόρι και άμα δεις κάποια που απειλείται από τέτοιους πάρε τηλέφωνο στον τάδε αριθμό. Προφανώς είχαν κάποιο κρούσμα και το είδα και λέω, ωπα. Και μακάρι να μην γίνεται αυτό. Τουλάχιστον να τις πληρώνουν σωστά, να τους

φέρονται σωστά. Σου λέω εγώ δεν είμαι υπέρ της φάσης της εκμετάλλευσης της γυναίκας. Γουστάρουνε». Τέλος, στο ερώτημα αν ο ίδιος έχει αντιληφθεί ότι πρόκειται για θύματα βίας απαντά: «Εγώ δεν έχω πάρει κάτι γραμμή», «Ναι, μία φορά. Μπαίνεις μέσα και η κοπέλα δε... Βλέπεις ότι ζορίζεται. Δεν έρχεται όπως έρχονται οι άλλες αυτές που θέλουνε. Με το ζόρι. Από τη συμπεριφορά της βλέπεις ότι δεν της αρέσει αυτό που είναι, αυτό που κάνει. Κυρίως αλλοδαπές, μαύρες», «Ναι, και με άνεση. Και αρκετά, όχι μόνο μία φορά. Βλέπεις την άλλη πως συμπεριφέρεται. Άμα δεις ένα κοριτσάκι 18, 19 χρονών και βλέπεις π.χ. ότι πάει στον παππού που δεν γουστάρει καθόλου και ο άλλος επειδή έχει τα φράγκα την αναγκάζει να κάνει πράγματα και άμα έρχεται σε σένα είναι τελείως διαφορετική και στην ουσία σου λέει "μη κάνεις τίποτα. μίλα μου για να δείχνω ότι είμαι με έναν πελάτη. Δωσ μου 10-20 ευρώ και θα κάτσω μία ώρα" κ.λ.π. Πολύ το έχω δει στα στριπτιζάδικα. Πάρα πολύ! Και στους οίκους ανοχής πάντα κάποιον έχει. Πάντα υπάρχει ο νταβάς και ας μη φαίνεται. Όσες φορές έχω συζητήσει εγώ... για αυτό σου λέω ότι οι περισσότερες, το 50% είναι human trafficking. Ή και να μην είναι human trafficking, σίγουρα τους έχουνε υποσχεθεί ότι θα πάμε θα περνάμε καλά, τους έχουν φέρει από τη χώρα τους, δεν μπορούν να γυρίσουν στην χώρα τους. Δηλαδή εγώ πιστεύω αυτά που βλέπουμε στις ταινίες, ισχύουν. Ή όταν δίνεις ένα 50ρικο, δεν πιστεύω ότι στην κοπέλα πάνε πάνω από 10-20 ευρώ... και πολλά λέω», «Όχι, δεν έχω δει κάτι τέτοιο. Τέτοιο είχα δει Κορέα. (Άκου τώρα Κορέα τι γινόταν εκεί. Εκεί είχανε μαζέψει Φιλιπινέζες. Τις παίρνανε συνέντευξη. Μάλλον αυτές θέλανε να έρθουν Κορέα υποθέτω. Στέλναν ένα DVD με καραόκε για να τις δούνε αν τους κάνουνε τις μάζευαν όλες σε ένα σπίτι με την αρχηΦιλιπινέζα μέσα και τους απαγόρευαν να κάνουν οτιδήποτε άλλο. Ήταν δουλειά -σπίτι, σπίτι-δουλειά. Είχα πιάσει συζήτηση και είχα ρωτήσει από περιέργεια να δω τι παίζει. Ήταν γενικά όλη η φάση πολύ ψιλοστρατιωτάκια, και στη δουλειά και μου έκανε εντύπωση αυτό και λέω τι γίνεται εδώ πέρα. Φαινόταν στη συμπεριφορά τους μέσα στο μαγαζί)). Σημειώνεται, ότι όταν ο πελάτης βλέπει προθυμία από το εκδιδόμενο πρόσωπο κατά την πορνική διαδικασία, σπανίως δύναται να εικάσει ότι πρόκειται για μία επαγγελματική συμπεριφορά που ενδεχομένως επίσης να αφορά εξαναγκαστική εκπόρνευση. Εξαίρεση αποτελεί σταθερά ο πυρηνικός πελάτης Β.Γ. ο οποίος επαναλαμβάνει εμφατικά και με κάθε αφορμή στο σύνολο της συνέντευξής του, ότι πρόκειται ξεκάθαρα για θύματα βίας, σχεδόν αξιοποιεί το βήμα που του δίδεται για να κάνει εκστρατεία κατά της

εκπόρνευσης των γυναικών, ενώ θέλει να περάσει και ένα μήνυμα κατά του mainstreaming της πορνείας⁸⁰².

Επιπλέον, ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης (21/50) θεωρεί ότι η εκδιδόμενη λαμβάνει **ικανοποίηση** /ευχαρίστηση κατά την πορνική επαφή. Αυτό το ερώτημα συνδέεται άμεσα με την έκφραση ευχαρίστησης ως ένδειξη επαγγελματισμού που απαιτεί ο πελάτης. Όπως αναφέρθηκε διεξοδικά παραπάνω είναι σημαντικό για τον ίδιο να νοιώθει ότι είναι επιθυμητός από το εκδιδόμενο πρόσωπο και ότι αυτό το γεγονός του προσφέρει ικανοποίηση, διατηρώντας έτσι την ψευδαίσθηση της κατάκτησης⁸⁰³: «Το 70% το ευχαριστιούνται! Και όχι επειδή φτιάχνονται. Είναι βέβαια και κάποιες μικρές που φτιάχνονται. Αλλά σου λέει νέο παιδί είναι, θα γίνει ωραίο παιχνίδι», «Με τη Χριστίνα κάνουμε πλάκα.

⁸⁰²«Τώρα, για αυτές είναι εξαναγκαστική εργασία. Τις νιώθω. Τις βλέπω. Έχω πάει τόσες φορές πλέον. Το ξέρω. Βλέπω ότι είναι πιεσμένες πολύ ρε φίλε. Νιώθουνε βάρος. Δε ξέρω γιατί. Δε ξέρω γιατί; Πίεση. Εσύ, πως θα το έβλεπες σαν γυναίκα, να μπαίνει ο άλλος κάθε 10 λεπτά και είσαι αναγκασμένη να του κάνεις όλα τα γούστα, τα πάντα... μπορεί να μπει ο γέρος, μπορεί να μπει ο χοντρός, ο οποιοσδήποτε ...Βγάλανε μία κοπέλα η οποία έλεγε ότι έχει πρωταγωνιστήσει σε πορνοταινία και είναι πολύ ευχαριστημένη. Εγώ, δεν τα πιστεύω αυτά. Εννοώ ότι δεν είναι ευχαριστημένη, ούτε από τη ζωή της, ούτε της αρέσει αυτό. Έχω δει κοπέλα να μπαίνει στο δωμάτιο και να έχει πάρει κόκα, για να ξεπεράσουν αυτό που είναι. Γιατί έχουν κατάθλιψη, δεν τους αρέσει αυτό που είναι. Εγώ τις βλέπω, τις νιώθω, τις καταλαβαίνω. Θα βγουν εκεί πέρα θα προσποιηθούν πως είναι κάτι άλλο, μία χαρά αλλά άμα τις καταλάβεις μετά ή πριν, το νιώθεις ότι δεν τους αρέσει, πιέζονται. Εγώ είμαι κάθετος σε αυτό. Εσύ τι εντύπωση έχεις; Ότι βγάζουμε λεφτά, είμαστε μια χαρά; Δεν το επιλέγουνε. Έτσι, θέλουνε να σου δείξουν. Δεν μπορούν να δείξουν καταπιεσμένες. Αν δείξουν καταπιεσμένες, βασικά άμα δεν δείξουνε πρόθυμες δεν θα, πως θα μου βγει εμένα στύση; Δηλαδή αν δεν δείξουν θερμές, δεν θα μου βγει εμένα τίποτα. Πρέπει να δείξουν ευχάριστες, "που είσαι άντρα μου, αγόρι μου, θεέ μου, εσύ ήρθες εδώ να..."» Σε άλλο σημείο της συνέντευξης του συνεχίζει emphatic: «Κοίταξε, εγώ πιστεύω ότι το 80% είναι θύματα αυτές, είτε τις έχουνε φέρει από τη χώρα τους με το έτσι θέλω π.χ. αλλά πιστεύω ότι είναι και ένα 20% που πάει μόνο του. Και πάλι εξαναγκαστικά, επειδή δεν έχουνε λεφτά. Δεν έχουν το να, δεν έχουν τ' άλλο. Πάλι δηλαδή από ανάγκη. Υπήρχε μία, μεγάλη γυναίκα, η οποία ήταν πολύ έμπειρη στην Λιοσιών. Τέλος πάντων, δεν πήγαμε εκεί. Τον έπεισα εγώ να φύγουμε. Αλλά κάποια στιγμή διαβάζουμε και οι δύο ότι την χτύπησαν και την έσφαξαν. Ναι όμως γιατί; Γιατί δεν είχε προστασία. Δηλαδή δεν μπορεί μία γυναίκα να εκδοθεί μόνη της. Βγαίνω στο δρόμο εγώ και... Γιατί; Γιατί θα σε δουν οι άλλοι, θα μαθευτεί. Υπάρχει ανταγωνισμός. Επομένως δεν είσαι προστατευμένος. Δεν είναι τόσο εύκολο: να βγεις και να πεις α, εκδίδομαι, πάω να κοιμηθώ. Υπάρχουν κάποια κυκλώματα... Το προβάλλουν πολύ, ότι είναι επιλογή τους. Όχι, δεν είναι επιλογή τους. Έχω δει ανήλικες, κομμένη η άλλη, χαραγμένη, έχω δει διάφορα εκεί. Αλλά και στα άλλα θα ισχύουνε και πιέζονται οι κοπέλες. Έτσι είναι. Αλλά αν θα γράψεις, για μία γυναίκα δε το συστήνω ποτέ. Βγήκε η πρόεδρος ας πούμε και είτε ότι "εγώ τις κοπελίτσες τις προσέχω, εγώ τις κάνω, τις έχω εκείνο, τις έχω το άλλο". Δεν έχει πάει ένας δημοσιογράφος να τη ρωτήσει το εξής: "ναι, κυρία πρόεδρος, τις προσέχετε, τις κάνετε, αλλά θα έβαζες την εγγονή σου, θα έβαζες την κόρη σου να δουλέψει εκεί μέσα;" Δεν έχει τολμήσει ένας να την ρωτήσει. Γιατί είχε βγει μία πρόεδρος στα "Καρντάσιανς", "εγώ τις προσέχω τις κοπέλες κάνω, ράνω" γιατί δεν τη ρώτησε να δούμε τι θα έλεγε. Έχω δει γυναίκες, ιερόδουλες να έχουνε Mercedes, να έχουνε λεφτά, άλλο αυτό. Αλλά δεν το κάνουν από επιλογή. Το κάνουν από ανάγκη να ζήσουμε, φτάνουν στο ίστατο σημείο. Το κάνουν επειδή τις εκβιάζουνε κάπως».

⁸⁰³Αντίθετα, κατά την επιτόπια έρευνα εκδιδόμενη αναφέρει: «Εδώ παίζουμε θεΑΤΡΟ. Είναι σαν να βάζω μία μάσκα και να κάνω ένα ρόλο. Είναι ψεύτικο όλο αυτό που γίνεται! Δε βλέπω ούτε πρόσωπο, ούτε φάτσα τίποτα. «Ποτέ!» απαντάει κατηγορηματικά. «Ούτε όταν είναι ωραίος ο άλλος;» -«Ποτέ! Τότε ίσως είναι και πιο αμήχανα. Ό,τι κάνω, το κάνω με το μυαλό. Τους ΑΝΕΧΟΜΑΣΤΕ!», ενώ το υπηρετικό προσωπικό προσθέτει: «για μένα οι κοπέλες που δουλεύουν εδώ είναι ΗΡΩΙΔΕΣ!!! Δέχονται κάθε ανώμαλο, κάθε βρωμιάρη...»

Κάνει σαν τρελή όταν με βλέπει», «Οι περισσότερες το ευχαριστούνται. Κάποιες το ευχαριστούνται παραπάνω. Κάνουν εκτός προγράμματος», «Μπορεί να κάνεις την (εκδιδόμενη) γυναίκα να το ευχαριστηθεί, αλλάζει το πράγμα τότε». Την ίδια στιγμή, (17/50) πιστεύουν ότι υπάρχει κατά περίπτωση το ενδεχόμενο της σεξουαλικής ικανοποίησης του εκδιδόμενου προσώπου κατά την πορνική επαφή: «Ακόμη και η έκφραση πολλές φορές δεν είναι της αδιαφορίας ξέρω γω. Υπάρχουν στιγμές που η κοπέλα έχει έκφραση στο πρόσωπο της και εκείνη τη στιγμή ψιλοικανοποιείται και δεν το κάνει απλά για... έστω και υποκριτικά να έχει μία έκφραση ικανοποίησης, ικανοποιεί εσένα! Έχει τύχει βέβαια και κοπέλα που ήταν αδιάφορη, κοιτούσε το ταβάνι, το ρολόι της κατά την πράξη, εντάξει. Αλλά όσο με ικανοποιεί εμένα αυτό το πράγμα, εγώ θα συνεχίσω», «Ανάλογα, μου έχει τύχει να καταλαβαίνω ότι το χαίρεται όσο και γω και εκεί πέρα λες δεν με ενδιαφέρει. Άμα πετύχει αυτό που λέμε η χημεία και τα λοιπά μετά δεν νοιώθεις ότι έχεις πάει με εκδιδόμενη και δεν σε ενδιαφέρει και τα λεφτά που έχεις δώσει, όσα και να έχεις δώσει», «Άμα είσαι καλός μαζί της ή της αρέσεις. Απλά στο λέω γιατί άλλο να πάει με έναν 60χρονο και άλλο να πάει μαζί μου ή με έναν πιτσιρικά σου λέω. Έχω δει και φάση που της άρεσα και μου άρεσε, φάνηκε! Αλλά δεν νομίζω ότι είναι όλες έτσι, κάποιες είναι ψυχρές. Κάποιες άλλες το χουνε. Τους αρέσει να είναι πιο θηλυκές, πιο... Πώς να στο πω; Βγάζουν τη θηλυκότητα. Αυτό είναι και στις γυναίκες γενικώς που γνωρίζω, άλλη είναι πιο αγγούρι, άλλη είναι πιο θηλυκιά... Κάποιες είναι πιο πολύ για να κάνουν το επαγγελματικό τους και κάποιες το ευχαριστούνται κιόλας. Δε ξέρω. Δηλαδή και σε αυτή που είχα πάει δεύτερη φορά, ξεπεράσαμε τα 10 λεπτά, μας χτύπαγε η άλλη την πόρτα και έλεγε "άσε μας, φύγε" που θα μπορούσε να πει "έχεις περάσει το χρόνο, φύγε". Απλά, έτσι; Όχι, ήθελε η κοπέλα να το κάνουνε να γουστάρουμε. Αυτό. Ας πάει και 145 λεπτά, ας πάει και 20. Χέστηκε», «Κατά περίπτωση μπορεί. Πήγαινα σε ένα studio που ήταν μία κοπέλα που ήταν πάρα πολύ όμορφη αλλά ήταν και αρκετά θερμή και εκδηλωτική με χάδια και τέτοια στο κρεβάτι. Και πηγαίνω, είχε πελάτη μέσα και αργούσε πάρα πολύ. Οπότε βγαίνοντας ήταν η σειρά μου, ήταν εντελώς αναμαλλιασμένη και της λέω "Τι έγινε; Πέρασες καλά; Σε βλέπω...", "Οουου" μου λέει εκείνη και άρχισε να μου περιγράφει πως πέρασε και δεν συνεχίσαμε δηλαδή δεν ήθελα εγώ. Της λέω "Θέλεις να μην κάνουμε;" μου λέει "Αστο καλύτερα!" Αναπτύσσονται και τέτοιες σχέσεις. Όταν γνωρίζεις τον άλλον και πηγαίνεις αρκετά

σε ένα μέρος, αναπτύσσεται κάποιου είδους σχέση»⁸⁰⁴. Ενώ, δεν λείπουν και εκείνοι (11/50) που μάλλον αντιλαμβάνονται ότι πρόκειται περισσότερο για επαγγελματική συνουσία, παρά για σεξουαλική συνέντευξη κατά την οποία το εκδιδόμενο πρόσωπο δεν μπορεί να λάβει κάποιου είδους ευχαρίστηση, αναγνωρίζοντας ότι οι εκφράσεις σεξουαλικής ικανοποίησης ή τα κολακευτικά/ενθαρρυντικά λόγια προς τον πελάτη/εραστή, γίνονται σε καθαρά επαγγελματικά πλαίσια: «Μία στις 10. Οι άλλες λογικά προσποιούνται. Δεν νομίζω ότι το ευχαριστιούνται συχνά», «Πιστεύω ότι υπάρχουν κάποιες λίγες που μπορεί να το έχουν απολαύσει. Αλλά οι πιο πολλές όχι. Ότι υπάρχουν μία, δύο, σε όλη την καριέρα μου, μπορεί», «Πολύ σπάνια. Οι κοπέλες αυτές είναι επαγγελματίες. Θα γουστάρουν πολύ σπάνια με κάποιον. Είναι καθαρά ας πούμε πως πας εσύ για ένα μάθημα στη σχολή», «Όχι ρε. Η 1 στις 10 είναι να γουστάρουνε πολύ το σεξ γενικά. Όλες μόνο για τα λεφτά το κάνουνε. Το βλέπουνε σαν δουλειά, κανονικά. Ακόμη και οι κινήσεις που βγάζουν τα ρούχα τους, είναι προγραμματισμένο. Μηχανικά! Όταν η άλλη είναι στο 8^ο ραντεβού και δε σε ξέρει και αυτά, τι αισθησιασμό να έχει; Δηλαδή πρέπει να είναι η άλλη, πολύ συνειδητοποιημένη επαγγελματικά», «Όχι. Ένα άψυχο πράγμα. Το κάνει πολύ τεχνικά. Έρχεται μέσα και κάνει συγκεκριμένες κινήσεις. Δεν κάνει ό,τι να ναι. Θα έρθει να γδυθεί, θα πει στο κρεβάτι, θα κάτσει τανάσκελα και θα... και όλα αυτό είναι τεχνικό, είναι άψυχο. Κατάλαβες; Και τελείωσε. Αυτό ήταν», «Ε, δεν νομίζω, όχι. Αυτό δεν το εξέλαβα ποτέ αλλά δεν το ξέρω. Δε νομίζω, διότι εντάξει, είναι η εργασία της, είναι η δουλειά της που την διεκπεραιώνει. Επειδή ακριβώς είναι μία δουλειά που δεν έχουνε επιλέξει για να την κάνουνε, δεν είναι το hobby τους ή κάνουν κάτι που τους αρέσει πάρα πολύ ή έχουν ένα όραμα για αυτό που κάνουνε να τις ευχαριστεί το στάδιο που βρίσκονται, δεν νομίζω. Νομίζω είναι μία δουλειά ρουτίνας, όπως υπάρχουν και άλλες δουλειές ρουτίνας. Μία δουλειά που την κάνει ο άνθρωπος για να ζήσει. Μπορεί βέβαια να το κάνουν κάποιες κοπέλες γιατί υπάρχει μεγάλο κέρδος, μπορεί να μην υπάρχει πια τόσο κέρδος. Μία εργασία ρουτίνας όπως

⁸⁰⁴ Στην ίδια λογική: «Άλλες φορές ναι, άλλες όχι», «Κοίτα άλλες το ευχαριστιούνται, άλλες το δε το ευχαριστιούνται. Δηλαδή η άλλη μπορεί να λέει έχω δουλέψει για 8 ώρες, 10 και να λέει "Άντε να σχολάσω, τι μου ήρθε τώρα αυτός;" Εκεί το καταλαβαίνεις αυτό. Εγώ έχω φύγει έτσι. Δηλαδή να μου λέει η τσατσά "Μπες, μπες είναι καλή η κοπέλα". Να τη βλέπω εγώ εκείνη την ώρα την κοπέλα και να λέω "όχι, δε θέλω" και να μου λέει αυτή "μπες" και να είναι έτσι αλλά να το λέει γιατί το λέει η άλλη, κατάλαβες; Το καταλαβαίνω αυτό. Ενώ αν μου έρθει μία τώρα και μου πει "έλα εδώ", τραβάει, ξέρεις σε θέλει εκεί. Λες και το θέλει και... Λες δε τη βασανίζω, δε το κάνει "άντε να τελειώσει, να πάρω τα λεφτά να φύγω". Και υπάρχουν και άλλες που γουστάρουν και τον πελάτη π.χ. Δεν μπαίνει και κανένας παππούς εκεί να πει "ωχ τι έπαθα τώρα"»

είναι ένας άνθρωπος που κάνει τον καφέ» λέει ο 37χρονος άνδρας που έχει βιώσει μόνο την πορνική εκδοχή της σεξουαλικής συνεύρεσης⁸⁰⁵.

Τέλος, στο ερώτημα αν ένα άτομο που εκπορνεύεται μπορεί να είναι παράλληλα και **ηθικό** οι απαντήσεις του συνεντευξιαζόμενου πελάτη παίρνουν διάφορες αποχρώσεις. Έτσι, μπορεί να είναι εντελώς αφοριστικές (23/50): «Ε, ηθική τι ηθική; Πας και γαμιέσαι για λεφτά. Τι ηθική να έχει; Όχι, δεν υπάρχει ηθική. Σε καμία περίπτωση. Προσωπική άποψη», «Θεωρώ ναι, ότι δεν έχουν ηθική, αλλά εντάξει. Λίγο με ενδιαφέρει, αν έχουν ή δεν έχουν. Εγώ την ικανοποίηση μου θέλω να ικανοποιήσω. Εντάξει, δε θα ανοίξω και σπίτι μαζί της, ούτε θα κάνω επιχείρηση»⁸⁰⁶. Ο διαχωρισμός της ηθικής γυναίκας που είναι κατάλληλη για το σπίτι και της ανήθικης που είναι κατάλληλη για σεξουαλική συνεύρεση, επαναλαμβάνεται μονότονα στις αφηγήσεις του πελάτη. Ενώ, στην ίδια λογική, ενδιαφέρον παρουσιάζει η απάντηση του Κ.Θ. ο οποίος κατατάσσει την "ανηθικότητα" στα εμπορεύσιμα προσόντα ενός εκδιδόμενου προσώπου: «Επειδή είναι ανήθικη... Ανήθικη; θες να το πιστεύεις εσύ μέσα σου για να φτιάχνεσαι. Μπορεί κείνη την ώρα να το κάνει για τα λεφτά και αυτά, να το παίζει, μπορεί να είναι στη ζωή της αλλιώς. Και μόνο που κάνει αυτό το επάγγελμα "ανήθικη" λες. Το λες και φτιάχνεσαι». Από την άλλη, συναντήσαμε και καταφατικές απαντήσεις, γεμάτες κατανόηση: «Έχει ηθική, εννοείται. Αν δεν είχαν ανάγκη, δε θα το έκαναν». Ενώ, δεν λείπουν και οι ενδιάμεσες αποχρώσεις του τύπου: «Άλλες κοπέλες είναι ηθικές, άλλες όχι», «Αυτές που ασχολούνται με το πορνό είναι ανήθικες, το κάνουν μπροστά σε όλον τον κόσμο χωρίς κανένα δισταγμό», «Όσο ηθική είναι η κοινωνία μας γενικά, είναι και αυτές. Δεν συνδέω το επάγγελμα με την ηθική». Αξιοσημείωτο είναι ότι ένα μεγάλο

⁸⁰⁵Παρά το γεγονός ότι ένα μεγάλο ποσοστό συνεντευξιαζόμενων πελατών πιστεύει ότι τα εκδιδόμενα πρόσωπα ευχαριστιούνται ή κατά περίπτωση ικανοποιούνται κατά την πορνική επαφή, ταυτόχρονα το μεγαλύτερο ποσοστό είναι μάρτυρας χρήσης κολπικών σκευασμάτων από τα εκδιδόμενα πρόσωπα: «Full pe! Πολύ ξενερωτικό όταν έβλεπα και το κάνανε», «Ω καλααά... Λιπαντικό, σαν Voltaren είναι. Δεν ξέρω αν το αναισθητοποιεί κιόλας», «Φαντάζομαι πως για τέτοιες εργασίες θα έχει προβλέψει η επιστήμη», «Οι πιο έξυπνες πάνε στο μπάνιο αλλά είναι άλλες που κατεβάζουνε το στριγκάκι και σος και αρχίζουν και βάζουνε κρέμα. Αυτό είναι πολύ ξενέρωμα», «Ναι. Συνήθως ναι», «Δεν με ενοχλεί, αφού μπροστά μου τις βάζουν», «Ναι, και στο εξωτερικό και στην Ελλάδα. Τώρα αυτό πρέπει να είναι για λίπανση φαντάζομαι, ε;»

⁸⁰⁶«Όχι. Τι ηθική; Γιατί για μένα δεν έχει. Πιστεύω ότι αυτό που κάνει δεν είναι σωστό. Είναι ανήθικο. Αντί να βρει έναν, δυο, πέντε, δέκα και να κάνει τη ζωή της, κάθεται και μου κάνει βίζιτα. Την τελευταία φορά που πήγαμε, πήγαμε σε ένα μπουρδέλο της Φυλής και καθίσαμε, μιλήσαμε με τα κορίτσια και τη ρώτησα "γιατί δεν φεύγεις από δω; Να βρεις έναν και να φύγεις να πας να ζήσεις τη ζωή σου". Είναι εύκολο χρήμα, συν ότι πηγαίνει με διαφορετικούς άντρες και πολλούς άντρες, μπορεί να της αρέσει αυτό αλλά για μένα αυτό είναι ανήθικο» λέει ο 20χρονος φαντάρος. «Πιστεύω ότι είχαν επιλογή στη ζωή τους...», «Τώρα τι εννοείς ηθική; Λογικά εντάξει, μάλλον δεν είναι κάτι ηθικό αυτό που κάνει».

ποσοστό συνεντευξιαζόμενων που ανήκουν στους πυρηνικούς πελάτες, με την πλειοψηφία τους να έχουν αναπτύξει κάποιου είδους προσωπική σχέση (από φιλική, τυπική/επαγγελματική έως ερωτική), έχουν μία θετική αποτίμηση για το εκδιδόμενο πρόσωπο⁸⁰⁷, πολλές φορές θετικότερη από ότι για μία γυναίκα που δεν ανήκει στα εκδιδόμενα πρόσωπα. Ενώ όσον αφορά το ερώτημα εάν ο πελάτης είναι ηθικός οι απαντήσεις φαίνεται να μην έχουν τόσο μεγάλη διασπορά όπως θα δούμε αναλυτικά παρακάτω.

Πως όμως, **βιώνει** ο πελάτης τη **σεξουαλική επαφή** με το εκδιδόμενο πρόσωπο; Απαντήσεις λάβαμε εμμέσως μέσα από προηγούμενες αναφορές του πελάτη σε άλλα ερευνητικά ζητήματα. Παρόλα αυτά όμως, ένας αριθμός συνεντευξιαζόμενων πελατών (17/50) φαίνεται να μην είναι απόλυτα ευχαριστημένος με αυτού του είδους την επαφή. Στην συγκεκριμένη ενότητα, εξηγεί αναλυτικά τη συνιστά πορνική επαφή και ποια κομμάτια λείπουν σε σχέση με την ελεύθερη σεξουαλική συνεύρεση: «Κοίτα δεν είναι πάντα καλό σεξ. Σκέψου ότι οι περισσότερες ή θα είναι κουρασμένες ή δεν υγραίνονται κανονικά όπως... Αν έχουσε πεδηχτεί 5 φορές που να... Μπορεί και να μην γουστάρουνε κιόλας, έτσι. Άρα το σεξ δεν ήτανε πάντα καλό», «Αυτό όμως, δεν είναι κάτι το οποίο έχει να κάνει με συναίσθημα, δεν είναι κάτι το οποίο έχει να κάνει με το σεξ», «Είναι μισό σεξ στο στούντιο. Δεν μπορείς να γλείψεις, δεν μπορείς να κάνεις τίποτα. Είσαι

⁸⁰⁷ «Όχι, δεν είναι ανήθικες ίσα, ίσα. Εγώ έχω σχέση, έχω φίλες. Το βλέπω σαν δουλειά» λέει ο 27χρονος πελάτης που διατηρούσε στο παρελθόν σχέση με εκδιδόμενα πρόσωπα και ταυτόχρονα γράφει στο bourdela.com. «Ναι, γιατί να μην είναι. Έχω γνωρίσει πάρα πολύ καλά παιδιά εκεί πέρα. Οι πιο πολλές είναι βίζιτες. Πως λέμε είναι η γραμματέας στο γραφείο και τελειώνει η υπόθεση. Υπάρχουν παιδιά που θα μπορούσα να βγω έξω για μπύρα, ας πούμε. Και άνετα κιόλας», «Όχι, καθόλου ανήθικη» λέει 58χρονος πελάτης που διατηρεί επαγγελματική/φιλική σχέση με εκδιδόμενα πρόσωπα. «Ε, βέβαια έχουνε. Όλος ο κόσμος έχει. Απλά είναι η λεγόμενη επαγγελματική ηθική. Από την άλλη μεριά, από τη στιγμή που είναι ένα επάγγελμα, μπορεί κάποια να έχει, κάποια να μην έχει, ας πούμε. Γιατί αυτό είναι ένα επάγγελμα. Αυτές ζουν τα παιδάκια τους, στέλνουν λεφτά στην πατρίδα τους, όσες είναι ξένες» δηλώνει ο 50χρονος που διατηρεί μία φιλική/τυπική σχέση. «Όλες οι πουτάνες είναι γαμώ τα παιδιά. Και βασικά έχω γνωρίσει κοπέλες που το κάνουν ξεκάθαρα λόγω χρημάτων. Δηλαδή εγώ έχω βγει με στριπτιζού για καφέ, για φαγητό και ήταν γαμώ τις κοπέλες. Δεν είχαμε σχέση, άλλα βγαίναμε για ένα φαγητό... Της λέω "εντάξει εσύ πιστεύεις ότι δε θα βγούμε για φαγητό". Δεν κάναμε σεξ από την πρώτη φορά. Μια χαρά βγήκαμε, μιλήσαμε. Έχω γνωρίσει πολύ καλές κοπέλες και με μπέσα». Ενώ ο Β.Γ. που πιστεύει ξεκάθαρα ότι πρόκειται για εξαναγκαστική πορνεία λέει: «Υπάρχουν κοπέλες που είναι πολύ ηθικές. Καταπιέζονται. Η Laura ας πούμε μου λέει "τι έχεις;" Εντάξει λέω "τα χάλασα με την κοπέλα μου και είμαι χάλια τελείως" και μου κάνει αυτή "πω, πω προβλήματα" μου λέει. "Εγώ έχω μία κόρη. Είμαι από την Τσεχοσλοβακία, είμαι 23 χρονών, δεν έχω το ένα, δεν έχω το άλλο ...και δεν έχω πώς να την μεγαλώσω". Αυτή ήταν πολύ ηθική. Εγώ θεωρώ ότι αυτή η ανάγκη την ανάγκασε ή μπορεί να την εκβιάζανε με την κόρη της, ας πούμε... αλλά μπορεί να μην είναι και τόσο... Η κοπέλα είναι πιο ηθική από την τσατσά. Η τσατσά συνήθως δεν είναι τόσο ηθική. Γιατί αυτή της χρησιμοποιεί. Αυτή είναι ο μεσίτης. Ο μεσίτης ρε φίλε πάντα είναι μεσίτης. Θα τον ρίξει τον εργάτη».

περιορισμένος στις κινήσεις... και να θες, δε θα σε αφήσει και έτσι σταματάς. Δεν μπορείς να κάνεις οτιδήποτε. Ε, και σωστό είναι αυτό βασικά. Και εντάξει αυτό το πράγμα το έχω βαρεθεί τώρα», «Δεν νιώθεις όπως όταν είσαι σε μία σχέση... είναι άψυχο», «Το παρομοιάζω με μασάζ, γιατί τελικά δεν είναι τόσο καλό. Κατάλαβες; Επειδή το σεξ που κάνεις εκεί, λόγω των περιορισμών που έχει, δεν το απολαμβάνεις όσο πρέπει, ότι πας απλά να χαλαρώσεις λίγο αλλά δεν είναι αυτό που θα σου πρόσφερε το νορμάλ σεξ. Μπορεί να σου τύχει και αυτό, να το απολαύσεις, αλλά είναι σπάνιο», «Δεν είναι κλασικό σεξ. Δεν ερωτοτροπείς. Δεν είναι έρωτας αυτός. Είναι ζωώδες σεξ. Σου έχει εξηγήσει κανείς τι κάνεις; Υπάρχουν πολύ καλές επαγγελματίες που είναι πολύ παιχνιδιάρες, πιο έτσι, πιο αλλιώς, σε απελευθερώνουν τελείως και νομίζεις ότι είσαι με την κοπέλα σου. Αλλά κατά 80% είναι οι κλασικές, οι οποίες μπαίνουν με το ρολόι. Το βλέπουν σαν δουλειά. Όχι, να την χαϊδέψεις, να σε χαϊδέψει, να φιληθείτε. Δεν έχει φιλιά. Μπαίνεις κάθεσαι. Είσαι σαν ζώο. Δεν είναι έρωτας. Ρε παιδί μου, βλέπεις μία κοπέλα εδώ. Πας της μιλάς. Της κάνεις. Της ράνεις. Επικοινωνείτε. Εκεί δεν υπάρχει τίποτα. Σ' αρέσει; Πας», «Μου έχει λείψει να γδύσω μία γυναίκα. Αυτό. Εκεί σε περιμένουν ήδη γυμνές», «Η όλη διαδικασία: προκαταρκτικά, αγκαλιά, φιλιά, ιστορίες. Αυτά δεν τα κάνεις στο μπουρδέλο. Δηλαδή αυτά σου λείπουνε», «Ιδανικά θέλω και τα δύο και σεξουαλική εκτόνωση και τρυφερότητα. Άμα δω ότι η άλλη είναι βλαμμένη, θα πάω για σεξουαλική εκτόνωση στην αρχή, άμα δω ότι είναι πολύ βλαμμένη, θα της πω άντε γαμήσου. Αν δω ότι δεν είναι τρυφερή». Η παραπάνω περιγραφή από πυρηνικούς πελάτες μπορεί να φαντάζει αντιφατική, μίας και η πορνική επαφή αποτελεί πάγια και σε πολλές περιπτώσεις παράλληλη τακτική σεξουαλικής συνεύρεσης, για το σύνολο σχεδόν των συνεντευξιαζόμενων.

Σε μεγάλο βαθμό αυτή η δυσαρέσκεια του συνεντευξιαζόμενου πελάτη όσον αφορά την πορνική επαφή οφείλεται σύμφωνα με τον ίδιο, στους περιορισμούς/**κανόνες** οι οποίοι τίθενται στο πλαίσιο της συγκεκριμένης σεξουαλικής συνεύρεσης ως επί το πλείστον από εκείνους που διαχειρίζονται τις δεδομένες επιχειρήσεις. Τα όρια αφορούν κυρίως συγκεκριμένες κινήσεις, που είτε υποδεικνύουν οικειότητα (π.χ. φιλή), είτε ενέχουν κινδύνους για την υγεία τόσο του εκδιδόμενου προσώπου (π.χ. φιλή, πιάσιμο γεννητικών οργάνων), όσο και του πελάτη, ενώ ρητά γίνεται αναφορά στον άτεγκτο χρονικό περιορισμό (10 λεπτά στους οίκους ανοχής, 20 λεπτά σε στούντιο, 1 ώρα escort κ.τ.λ.). Το προφυλακτικό αποτελεί επίσης ένα φυσικό και

συναισθηματικό όριο/σύνορο μεταξύ πελάτη και εκδιδόμενης⁸⁰⁸. Παρόλα αυτά, έχουν καταγραφεί περιπτώσεις όπου πελάτες επιθυμούν να απαλείψουν αυτό το εμπόδιο που τους κρατάει μακριά από την απόλυτη ευχαρίστηση. Είναι γνωστό βέβαια, ότι υπάρχουνε πορνικές υπηρεσίες που προσφέρουν άλλο βαθμό ελευθερίας κινήσεων/οικειότητας στον πελάτη, αλλά αντιστοιχούν σε διαφορετικά χρηματικά αντίτιμα που δεν αφορούν το μέσο συνεντευξιαζόμενο πελάτη. Τέλος, το "πρόγραμμα υπηρεσιών" (αποδεκτές σεξουαλικές πρακτικές/ στάσεις⁸⁰⁹) που προσφέρει κάθε κατάσταση ανά εκδιδόμενο πρόσωπο είναι επίσης συγκεκριμένο και ανακοινώνεται από το υπηρετικό προσωπικό ("τσατσά") στον πελάτη, έτσι εκ των προτέρων γνωρίζει σε ποια πλαίσια πρέπει να κινηθεί: «Δεν φιλάνε, για λόγους υγιεινής. Αλλά μερικές σε αφήνουν ανάλογα και πως θα αισθανθεί. Για μένα το φιλί είναι στον έρωτα το πρώτο. Μπορώ να σου πω ότι προτιμώ να φιλάω παρά να γαμάω», «Για υγείες και τέτοια. Ε, προσέχουνε για να έχουνε και αυτές και εμείς. Τώρα δε ξέρω τι κάνουνε πιο παλιά. Αλλά εγώ όπου έχω πάει ας πούμε, προσέχουνε πάρα πολύ. Δε φιλάς, δεν πιάνεις...», «Ούτε μπορείς να πιάσεις κάτω. Την επίμαχη περιοχή γιατί μπορεί να είναι βρώμικα τα χέρια σου ή οτιδήποτε. Ευτυχώς δηλαδή κάποια πράγματα τα κρατάνε. Μπορείς να πιάσεις στήθος, σώμα. Τώρα εντάξει εννοείται στο στόμα δε φιλάς και ιστορίες τέτοιες γενικώς να μην έχεις τέτοιες επαφές», «Κάποια πράγματα ξέρεις από την αρχή ότι δε γίνονται. Είναι ο νόμος τους αυτό», «Όχι ό,τι θέλεις. Το κλασσικό. Όσον αφορά τις κοπέλες πρέπει να ενημερώσεις την κυρία που παίρνεις τηλέφωνο, να μπορώ να μπω και από πίσω. Πρέπει να το ξέρουν από πριν αυτό γιατί υπάρχουν κοπέλες που δεν το κάνουνε και είναι συν 20 ευρώ», «Ακόμη και ο πελάτης να πάει να κάνει κάτι που δεν θα συνάδει με την καθαριότητα, θα το προλάβουν αυτές. Έχει πάντα εκείνη προφυλακτικά στην τσάντα της», «Κάνει ό,τι κάνει στο στοματικό, πάνω από το προφυλακτικό έτσι; Και μετά πέφτει όπως της λέω να πέσει και αυτό. Δεν ερχόμαστε σε επαφή. Δεν με ακουμπάει. Πρόσωπο και τέτοια όχι, ούτε σώμα. Άψυχο», «Όταν έλθει η κοπέλα στο σπίτι πρέπει τα χρήματα να είναι πάνω στο τραπέζι για να νιώσει και εκείνη ότι θα τα πάρει σίγουρα. Τα παίρνει δηλαδή στο πρώτο λεπτό». Όσον αφορά το χρονικό όριο: «Στο άλλο μπαίνεις και σε

⁸⁰⁸ «Όταν πας σε στούντιο έχουν δικά τους προφυλακτικά. Από την άλλη εγώ όποτε έχω πάει και έχω πει "θα χρησιμοποιήσουμε το δικό μου προφυλακτικό" τσεκάρουν ημερομηνία και αν είναι εντάξει μου λένε "οκ". Αλλά θεωρώ ότι τώρα με την κρίση έχουν ξεφύγει σε πολλά θέματα υγείας»

Κατά την επιτόπια έρευνα παρατηρήθηκε ότι συχνά χρησιμοποιούνται προφυλακτικά από τις επιχειρήσεις αμφιβόλου ποιότητας, (π.χ. προφυλακτικά ο Βασίλης).

⁸⁰⁹ «Μουνάκι, κωλαράκι, πισωκολλητό, 69, ελεύθερο στοματικό, πίτσα, παστίτσιο και μουσακά σου φτιάχνει άμα λάχει...» λέει αστεϊευόμενη τσατσά σε πελάτη.

5 λεπτά “τελειώσαμε”...να θέλω να της πω “πιο σιγά ρε παιδάκι μου” και ξέρεις», «Ναι ρε πούστη μου. Προσπαθώ να την παλεύω με το 10λεπτο, χτυπάει η πόρτα. Ξέρεις, γιατί δεν σκέφτεσαι τι επακολουθεί στο 10λεπτο, μετά από αυτό το χτύπημα, ότι περιμένουν οι άλλοι απέξω, το άντε τελείωνε». Ενώ κάποιοι δηλώνουν ότι προσπάθησαν να σπάσουν έστω και για λίγο τους αυστηρούς κανόνες ενός οίκου ανοχής, είτε εφαρμόζοντας άλλες τεχνικές πέραν του “προγράμματος υπηρεσιών”, είτε ξεπερνώντας τα χρονικά όρια⁸¹⁰.

Όταν έρχονται αντιμέτωποι με το ψευδοδίλλημα του αν είναι προτιμότερη μία **σεξουαλική επαφή** με ένα εκδιδόμενο πρόσωπο ή με τη **σύντροφό** τους, οι περισσότεροι (29/50) αναπάντεχα κλίνουν προς την τελευταία εκδοχή (αν και είναι συστηματικοί πελάτες), αλλά όχι απαραίτητα για συναισθηματικούς λόγους όπως κάποιος μπορεί ενδεχομένως να εικάζει, αλλά κυρίως για πρακτικούς (όπως π.χ. ότι η συνεύρεση με τη σύντροφο είναι δωρεάν, υπάρχει απόλυτη άνεση χρόνου και επαναληψιμότητας της συνουσίας, καθαριότητα, ελευθερία κινήσεων, προκαταρκτικά κ.τ.λ.): «Στη σχέση πιστεύω είναι καλύτερα. Γιατί έχεις γνωριστεί με την κοπέλα, ξέρει τι θες, ξέρεις τι θέλει. Μπορείτε να το κάνετε και 50 φορές μες τη βδομάδα. Θα έχεις πιο ελευθερία. Γιατί μπορείς να πας στον οίκο ανοχής και να είναι η ώρα αυτηνής και να σου λέει “Άντε βιάζομαι, περιμένει άλλος πελάτης”. Έχετε λίγο χρόνο», «Διαφορετικό. Πρώτο και σημαντικότερο, δεν έχεις στο μυαλό σου το οικονομικό. Με μία σύντροφο, λες θα το κάνω και δεύτερη και τρίτη φορά και δέκατη φορά. Επί αμοιβή, δεν είναι εφικτό κάτι τέτοιο», «Όλα τα διαδικαστικά, τα χαμουργέματα...», «Μεγάλη διαφορά. Με τη μία είναι κάτι διεκπεραιωτικό, μία εκτόνωση των 10 λεπτών. Με την κοπέλα σου είναι κάτι πιο, το προτιμώ, φιλιά, πιασίματα», «Είναι πιο αληθινό, υπάρχει πιο συναίσθημα, την θεωρείς και πιο καθαρή», «Προφανώς με τη σύντροφό σου. Βέβαια εγώ δεν έχω κάνει και σχέσεις, να είμαι παντρεμένος 20 χρόνια να σου πω τη βαρέθηκα», «Τώρα έχω να κάνω σχέση κορίτσι μου πάρα πολύ καιρό. Αλλά προφανώς στη σχέση είναι πιο καλά. Γιατί είναι πιο ελεύθερα. Καταρχάς στο πορνείο δεν φιλάς, δεν ακουμπάς δεν αυτώνεις, είναι

⁸¹⁰ «Εκεί είναι για νορμάλ οπότε και να ζητήσεις κάτι, δεν.., αλλά έχω μπει Μεταξουργείο και έχω κάνει κάτι άλλο, ναι μεν ξύλο, αλλά όχι όπως το βανδαλιστικό, δεσίματα, σφαλιάρα στη μούρη, φτυσίματα και τέτοια... Μία φορά είχα πετύχει σε μία που έκανε το δικό της κομμάτι διαφορετικά πράγματα. Είδα ότι ό,τι και να της έκανα δεν μίλαγε, δεν έλεγε τίποτα. Γιατί αν πας να κάνεις κάτι που δεν ...Όταν πιάνεις κεφάλι, πιάνεις μήτρα και τα σχετικά δεν σε αφήνουν σου λένε “στοπ”, “μέχρι εδώ”, “μη με πιάνεις εκεί” το λένε από μόνες τους. Όταν λοιπόν τα πιάνεις όλα αυτά και δεν σου λένε τίποτα, πάει να πει ότι το δέχεται», «Αν η κοπέλα σε γουστάρει, κάθεται όσο θες. Γυρίζει η τσατσά και μου λέει “ε, ο φίλος σου πολύ αργεί, άμα έχουμε μισή ώρα τον κάθε πελάτη μέσα, στις 8 ώρες”. “Ναι” της λέω “θα έχετε 16 πελάτες, θα πέσετε έξω”»

λίγο τέτοιο». Φυσικά προστίθεται το συναίσθημα και η σεξουαλική "χημεία" ως μεταβλητές μίας συνάρτησης που παράγει ικανοποιητική συνουσία: «Συνήθως στη σχέση είναι καλύτερο το σεξ. Υπάρχει αίσθημα, χημεία». Ενώ ο Α.Γ. επαναφέρει το ζήτημα της επιβεβαίωσης του επίδοξου "εραστή" μέσω της έκφρασης ικανοποίησης από τη σεξουαλική του παρτενέρ, έτσι: «Με την κοπέλα είναι πολύ καλύτερο πάντα, γιατί η άλλη πραγματικά σε θέλει ίσως. Βέβαια, μπορεί και αυτή να κάνει καταναγκαστικά έργα με το να πηγαίνει μαζί μου και αυτό είναι πολύ μεγάλο βασανιστήριο, εντάξει». Αντιστοίχως, ο Φ.Τ. δηλώνει: «Δεύτερον, το συναίσθημα. Άλλο η σεξουαλική επαφή με την σύντροφό σου. Νιώθεις την έκφραση που θα δεις, που θα βγάλεις ακόμη και συ, σε σχέση με κάποια που σου είναι αδιάφορη». Οι ενδιαμέσες απόψεις (όπως αυτές των Φ.Ν. και του Α.Γ.) παραθέτουν τα υπέρ και τα κατά των δύο εκδοχών σεξουαλικής συνεύρεσης (ελεύθερης και μισθωμένης). Στα υπέρ της ελεύθερης συναινετικής συνεύρεσης σίγουρα συγκαταλέγεται η άνεση χρόνου και η μη αμειβόμενη επανάληψη της επαφής, όσον αφορά όμως την τεχνική και την ελευθερία σεξουαλικής έκφρασης μέσω διαφορετικών πρακτικών, ο πελάτης αισθάνεται μεγαλύτερο βαθμό ελευθερίας με ένα μισθωμένο, πειθήνιο πρόσωπο ("ανήθικη") που "χρησιμοποιείται" ακριβώς για την πραγματοποίηση της επιδιωκόμενης, φαντασιωσικής συνουσίας χωρίς να ασκήσει κανενός είδους κριτική ή αντίσταση⁸¹¹: «Προτιμότερο με την έννοια της ποσότητας σίγουρα της συντρόφου, μπορείς να έχεις σεξουαλική επαφή σχεδόν κάθε μέρα. Τώρα στην ποιότητα, δεν ξέρω αν επειδή στο επί πληρωμή μπορείς να δοκιμάσεις ή να ζητήσεις περισσότερα, κάτι το οποίο μπορεί με την κοπέλα σου να μην το κάνεις. Ίσως γιατί μπορεί μα μη σου το επιτρέψει ή να μην είναι το στυλ της», «Διαφορετικό. Εξαρτάται τι θέλεις. Τα έχουμε εμείς οι δύο και όσο ανοιχτοί και να είμαστε μπορεί να υπάρχουν μύχιες και δόλιες σκέψεις στο μυαλό μου για το τι θα ήθελα να κάνω στο κορμάκι σου και να μην το κάνω ρε γαμώτη», «Να σου κάνει πράγματα που μπορεί να μην σου κάνει η κοπέλα σου, ναι». Ενώ, δε λείπουν και οι εκ διαμέτρου αντίθετες απόψεις που προτιμούν ξεκάθαρα τον οίκο ανοχής λόγω της καλής τεχνικής, της απλότητας και αμεσότητας της διαδικασίας, όπως εκείνη του 33χρονου Β.Γ.: «Με πολύ καλές επαγγελματίες, είναι καλύτερες από το... (Αλλά εντάξει, το έζησα. Τώρα θέλω να ζήσω κανονικά. Έχω κάποιες εμπειρίες από σεξ απίστευτο. Αλλά δε, μία σχέση δεν είναι μόνο το σεξ. Είναι και αυτό. Αλλά άλλο ευτυχία και άλλο ηδονή. Έτσι; Τώρα

⁸¹¹Το γνωστό δίπολο τίμια γυναίκα "για σπίτι" και έκφυλη γυναίκα "για κρεβάτι" όπως παρουσιάζονται διεξοδικά στο "Σεξουαλικότητα ως Αξία" του Λάζου Γ., κάνει πάλι την εμφάνισή του.

εσύ με ρωτάς τη μεγαλύτερη ηδονή που έχω νιώσει). Στην Alina, στην Eva, 4,5 κρεβάτια εκεί έχω ζήσει τη μεγαλύτερη ηδονή», «Επιλέγω τον οίκο ανοχής. Γιατί άμα γνωρίσω μία κοπέλα μέχρι να φτάσεις στο κρεβάτι πρέπει να κάνεις κάποια προεργασία, να γνωριστείτε, να μάθει τι θέλεις, τι θέλει εκείνη... έχει κάποια διαδικασία, ενώ στον οίκο ανοχής πας πληρώνεις να μεν 20 ευρώ, κάνεις τη δουλειά σου και φεύγεις. Χωρίς πολλά, πολλά, Ανά πάσα ώρα και στιγμή, όποτε θέλεις πας πληρώνεις και κάνεις τη δουλειά σου» λέει ο 20χρονος Φ.Ν..

Παρά το γεγονός ότι ένας σημαντικός αριθμός συνεντευξιαζόμενων πελατών δηλώνει ότι διαφέρει η σεξουαλική συνεύρεση με ένα εκδιδόμενο πρόσωπο από ότι με μία σύντροφο⁸¹², 11/50 ισχυρίζονται ότι δεν διαφέρει η δική τους συμπεριφορά κατά την επαφή: «Επί της ουσίας έχω την ίδια. Αν μου έλεγες ένα πράγμα που ξέρω να κάνω, θα σου έλεγα να βγάζω την πουτάνα από τη γυναίκα, την οποιαδήποτε γυναίκα, παπαδιά να μου φέρεις. Μπορεί να κάνω το πιο πρόστυχο και να το γουστάρει ρε παιδάκι μου», «Ναι, το ίδιο. Δηλαδή είναι αυτό που λέει ο άντρας "Κυρά στο σπίτι, πουτάνα στο κρεβάτι"», «Συνήθως, δεν διαφοροποιείται. Σου λέω έχει να κάνει με το αν είναι βλαμμένη, εκεί μου βγαίνουνε πιο... λέω "τι κάνει, με κοροϊδεύει", μου βγαίνει αντίδραση. Αλλιώς και θα ρωτήσω την άλλη "σου αρέσει αυτό που κάνεις" ή "θέλεις να δοκιμάσουμε κάτι άλλο" ή "άμα δε σου αρέσει πες το μου". Δεν είμαι σ' αρέσει δε σ' αρέσει θα το κάνουμε. Μου χει βγει πιωμένος κάτι να έχω κάνει, μίλησα άσχημα...»

Πως πιστεύει όμως, ο πελάτης ότι τον **αντιμετωπίζει** το εκδιδόμενο πρόσωπο; Τι εικάζει ότι σκέφτεται ή αισθάνεται τη στιγμή της πορνικής συνεύρεσης; Ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης, όπως είδαμε διεξοδικά παραπάνω, αν και έχει συνείδηση ότι η σχέση του με το εκδιδόμενο πρόσωπο είναι επαγγελματική και το λογικά αναμενόμενο είναι να τον βλέπει απλώς σαν "πελάτη", παρά ταύτα, λόγω της ιδιαιτερότητας της υπηρεσίας που παρέχεται, θέλει να νοιώθει (12/50) ότι υπάρχει κάποια συμπάθεια τουλάχιστον, προς το πρόσωπό του ή ακόμη και ερωτική έλξη⁸¹³: «Εξαρτάται. Αν κάποιος είναι στην ηλικία τους ή είναι πιο φυσιολογικά και δεν ζητάει κάτι τρελό, εκεί είναι καλά», «Μακάρι να με βλέπει με καλό μάτι, αλλά δεν το

⁸¹² «Και διαφορετικά κάνεις σεξ και αισθάνεσαι διαφορετικά. Είναι κάτι διαφορετικό, καμία σχέση», «Ναι διαφέρει. Αυτά που δεν μπορώ να κάνω εκεί μέσα, τα κάνω έξω... τα προκαταρκτικά, τα πιασίματα, φασώματα –δεν μπορείς να φασωθείς μέσα εκεί», «Ναι», «Άλλο να το κάνεις με κοπέλα δικιά σου και άλλο το να πηγαίνεις σε στούντιο. Είναι μισό σεξ στο στούντιο»

⁸¹³ Μπορεί να προσέρχεται σε ένα οίκο ανοχής ως πελάτης που ζητά να του παρασχεθούν υπηρεσίες, αλλά τη στιγμή της συνεύρεσης δεν είναι παρά ένας γυμνός, ευάλωτος άνδρας μπροστά σε μία γυναίκα.

πιστεύω αυτό. Μακάρι να μπαίνω μέσα και να βλέπει έναν άντρα που θα γουστάρει να γαμηθεί πολύ». Άλλοι πάλι (11/50) πολύ συνειδητά γνωρίζοντας τη θέση τους λένε: «Δεν με έχει απασχολήσει ιδιαίτερα. Από τη στιγμή που ξέρω ότι δεν της προκαλώ κάποιο κακό άμεσο, ότι δεν την εξαναγκάζω εγώ να κάνει κάτι, δεν έχω κανένα θέμα. Θα είχα θέμα αν ήταν κανένα κοριτσάκι 18 χρονών με κάνα μάτι πρησμένο. Εκεί θα είχα θέμα, όχι πως με βλέπει. Αλλά δεν θα μπορούσα να το κάνω εγώ πια», «Το πιο πιθανό να σκέφτεται "άντε να τελειώνω να φεύγει". Αν και δεν στο δείχνουνε αυτό», «Δεν είναι τι πιστεύω. Είναι τι βλέπω στο πρόσωπό της. Είδα άλλες που γουστάραν. Είδα άλλες που λέγαν τι κάνει τώρα ο μαλάκας. Ξέρεις, τα βλέπεις όλα αυτά τα πράγματα. Τρως και την παπάτζα ότι είσαι καλός εραστής, αλλά όχι πάντα», «Βλέπουν τον πελάτη σαν ευρώ», «Με βλέπουν σαν πελάτη για να βγάλουν λεφτά. Τύπου να το κάνω καλά να ξαναέλθεις», «Σαν πελάτη. Σκέφτεται απλά πως θα ικανοποιήσει εμένα, πως θα ευχαριστήσει εμένα, για να ξαναπάω ώστε να πηγαίνω όσο πιο συχνά μπορώ μετά, για να έχει εκείνη ένα στάνταρτ εισόδημα» λέει ο 27χρονος που έχει υπάρξει σύντροφος εκδιδόμενων γυναικών⁸¹⁴.

Την ίδια στιγμή, οι 28/50 συνεντευξιαζόμενους πελάτες αντιμετωπίζουν το εκδιδόμενο πρόσωπο σαν **επαγγελματία** που βρίσκεται εκεί για να καλύψει τις ανάγκες τους: «Την βλέπω σαν μία κοπέλα που θα με ικανοποιήσει εκείνη τη στιγμή», «Σαν επαγγελματία. Λέω ξέρει τι θέλω. Δηλαδή λέω τα κενά αυτή θα τα καλύψει». Ενώ, δε λείπουν και εκείνοι (9/50) που μπορεί να κάνουν δεύτερες σκέψεις είτε σε ερωτικό επίπεδο, είτε σε ανθρώπινο (συμπόνια, σεβασμός, λύπηση): «Εντάξει, έχω δει πολλές γυναίκες που μπαίνω μέσα και φοβούνται, ότι και καλά, είναι μεγάλο το πέος μου -βέβαια σε πολύ κόσμο το λένε αυτό-, νοιώθω ωραία. Χαίρομαι για αυτό!», «Και ποτέ δεν αισθάνθηκα ρε παιδί μου... ίσα, ίσα τι να σου πω;... Απόλυτο σεβασμό για το άτομο με το οποίο συνευρισκόμουν. Δεν πήγαινα να τις δω σαν υποδεέστερες, σαν... », «Βλέπεις δηλαδή ότι άμα τους μιλήσεις κανονικά, κάνουν διάλογο κανονικό. Εγώ έχω κάτσει έχω κάνει διάλογο. Έχω γνωρίσει κοπέλα που έκανε διδακτορικό και μου έλεγε για την επιστήμη της και δεν μου έλεγε παπαριές.

⁸¹⁴Ο 60χρονος φωτογράφος λέει: «Ε, προφανώς το έχω σκεφτεί. Για αυτό ακριβώς με εκνευρίζουνε οι γυναίκες που προσποιούνται τόσο πολύ. Όλα τα έχω σκεφτεί, ότι μπορεί να γουστάρει, μπορεί να βαριέται. Όπως και έχει τύχει να καταλάβω ότι της αρέσει. Όπως και το αντίθετο. Το καταλαβαίνεις από μικρά πραγματάκια. Αν ξετυφλωθείς από τον πόθο σου, το καταλαβαίνεις αν ο άλλος το απολαμβάνει, αν το κάνει μηχανικά και υπάρχει και ένα στοιχείο που δεν έχει να κάνει μόνο με το αν της αρέσει αλλά και με αυτό της φιλαρέσκειας. Δηλαδή θυμάμαι, σε μία, με το που την αγκάλιασα εκσπερμάτωσα αμέσως. Ενθουσιάστηκε! Ένωσε ότι είναι ποθητή και είναι ανθρώπινο αυτό. Δεν παραμυθιάστηκε ότι με ερωτεύτηκε ή ότι αυτό, εκείνο...»

Και προφανώς αυτή η κοπέλα το κάνει για τα λεφτά, δεν το κάνει για άλλο λόγο. Είναι κρίμα».

Αφού η σεξουαλική συνέντευξη σε έναν οίκο ανοχής δεν είναι πλήρως ικανοποιητική, ταυτόχρονα πάνω από τους μισούς συνεντευξιαζόμενους βρίσκονται ούτως ή άλλως σε σταθερή συντροφική σχέση, ενώ η πορνική επιλογή φαίνεται να αποτελεί ένα δαπανηρό "σπορ"⁸¹⁵, πως αιτιολογείται η συνεχής καταφυγή του συνεντευξιαζόμενου στην "αγκαλιά" ενός οίκου ανοχής; Ο πελάτης προσθέτει ακόμη ένα αναντικατάστατο κομμάτι στο παζλ της ομολογουμένως πολύπλοκης διασύνδεσης/ αλληλεπίδρασης του με το εκδιδόμενο πρόσωπο. Πιο συγκεκριμένα, ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης (27/50) αναλύει την επίδραση που έχει η χρήση πορνικών υπηρεσιών, πέρα ίσως από την αυτονόητη εκτονωτική ή σωματική, στην **ψυχολογία** του⁸¹⁶: «Πάω για να νιώσω ωραία. Ψυχικά να νιώσω καλύτερα! Άμα περάσω ωραία, νοιώθω καλύτερα! Αν δεν περάσω ωραία, μπορεί να τσιτωθώ κιόλας»⁸¹⁷, «Του είπα να τον πάω σε κανένα μπουρδέλο να ξελαμπικάρει αλλά δεν ήθελε, καθόταν μέσα στην κατάθλιψη και έβγαине με την αδελφή του», «Τις πουτάνες εγώ δεν τις έλεγα πουτάνες. Ψυχολόγους⁸¹⁸ τις έχουμε βαφτίσει. Και αυτό το έχω δει και σε άλλες περιοχές και γω νόμιζα ότι εγώ το χω βγάλει. Πάω στον άλλον και του μιλάω για τα ψυχολογικά μου, μαλακίες. Πάω εκεί και μου φεύγουν. Σαν να βγάζεις κάτι από μέσα σου και μετά να το ακούς παντού. Που λέμε αν μαζευτούνε νεύρα και αυτά και σου πέφτει η ψυχολογία, πας εκεί, δεν μπα να σου πούνε ότι γίνεται τρίτος παγκόσμιος. Λες στα αρχίδια μου, όλα είναι μια χαρά», «Από τότε που αρρώστησε η μανούλα μου, δεν έχω γυρίσει να κοιτάζω κοπέλα. Γιατί ήτανε τόσο το βάρος που είχα. Και αναγκαστικά εκεί πέρα ήταν η διέξοδος για να μπορέσω να ισορροπήσω. Όταν έχεις μεγάλη φόρτιση, έχεις τη δουλειά σου, βλέπεις τον άνθρωπό σου σε μία

⁸¹⁵Ο όρος "σπορ" χρησιμοποιείται συχνά από τον συνεντευξιαζόμενο πελάτη για να δηλώσει την τακτική ενασχόληση και την συναισθηματική απεμπλοκή σε σχέση με την πορνική αγορά και ίσως ταυτόχρονα υπονοεί και μία "εξάσκηση" ανδρισμού. Το σεξ είναι για τον άνδρα σπορ.

⁸¹⁶«Στην ισορροπία του», όπως επαναλαμβάνει ο ίδιος εμφατικά. Στο κεφάλαιο 4 γίνεται εκτενής ανάλυση της σημαντικότητας της επιτυχούς έκβασης μίας σεξουαλικής συνέντευξης για την εδραίωση της ανδρικής ταυτότητας και κατ' επέκταση μίας θετικής αυτοεικόνας. Άλλες λέξεις που χρησιμοποιεί ο πελάτης είναι: διαλλειματάκι, προσωπικός χώρος, ανάσα, διέξοδος, κατανόηση, ηρεμία, ανανέωση...

⁸¹⁷ «Αυτοί οι άνδρες δεν είναι μια ψυχολογικά ομοιογενής ομάδα»

Sawyer, S., Metz, M. (2009), «The Attitudes Toward Prostitution Scale Preliminary Report on Its Development and Use», International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology, Vol. 53 (3), p.334-347

⁸¹⁸Η εκδιδόμενη γυναίκα συμπληρώνει: «Ο άντρας όταν έρχεται εδώ θέλει ζεστασιά, θέλει συναισθημα, πρέπει να τον ανεβάζεις, να τον κάνεις να νιώσει ότι αυτός είναι και άλλος δεν είναι. Μπορείς να το κάνεις αυτό; Έχει καλώς, δεν μπορείς... άστο. Εμείς εδώ κάνουμε ψυχοθεραπεία», συμβαδίζοντας απόλυτα με όσα ειπώθηκαν στο Κεφάλαιο 3.1, για τον εύθραυστη αρσενικότητα που απαιτεί επειγόντως στήριξη μετά και την αναοριοθέτηση των έμφυλων ρόλων.

τρομερή ταλαιπωρία, θες και εσύ ένα διαλλειματάκι, να βγεις ας πούμε στο μπαλκόνι να κάνεις ένα τσιγάρο, κάπως έτσι εννόησε το. Και άμα ξέρεις ότι αυτή η κοπέλα που θα πας είναι κάποια με κατανόηση, που θα σου πιάσει την κουβέντα, θα πείτε 5 μαλακίες, δεν είναι ένα κομμάτι κρέας, βγαίνεις ανανεωμένος, δηλαδή μπορείς να έχεις πάρει την ανάσα που έπρεπε, να συνεχίσεις τον κυρίως αγώνα», «Έχω και παρέα, οι οποίοι θα πούμε, "πάμε Χολαργό, σήμερα φίλε όποια κοπέλα βρω θα της την πέσω", "Α, δε μου αρέσει αυτή, δε μου αρέσει εκείνη... ε, δεν πάμε πουθενά αλλού τώρα; Εκεί που μας αγαπάνε", "Ναι, μόνο εκεί μας αγαπάνε, πουθενά αλλού δεν μας αγαπάνε" και καταλήγουμε εκεί. Ειδικά όταν έχω μία σχέση και ξεκόβω, πάω αμέσως σε studio για να το ξεπεράσω. Να μην με πάρει από κάτω. Παλιά είχα την "ψυχολόγο" την Laura όπως την έλεγα εγώ, και μου έλεγε "Πες μου, ποιος σε πίκρανε; Πες μου τι έχεις; Έλα να σου κάνω λίγο μασάζ"», «Μετά ο άλλος βγήκε έξω. Τραγούδαγε, χόρευε, χαιρέταγε όλον τον κόσμο. Είχε τόση χαρά μεγάλη. Μπράβο της!», «Αισθάνθηκα ηρεμία μετά. Την ηρεμία που έχεις μετά το σεξ, που αυτό δεν το έχεις αλλιώς. Δηλαδή ηρεμεί το μυαλό σου ή τεστοστερόνη σου, όλα αυτά. Τουλάχιστον, έτσι είναι στον άντρα. Γιατί είναι που έχεις τα προβλήματα της ζωής σου καθημερινά, άμα σου πέφτει και αυτό στο κεφάλι. Εγώ έχω μείνει και 5 χρόνια χωρίς σχέση και χωρίς τίποτα. Ε, αυτά δεν τα ξαναπερνάω πλέον» λέει ο νεοεισελθής στην πορνική αγορά πελάτης. Μοιάζει λοιπόν, ο οίκος ανοχής σαν ένα ξέφωτο από την καθημερινότητα, ένας προστατευμένος χώρος που δεν επιτρέπει την κριτική, μία άνευ όρων στοργική αγκαλιά με το αζημίωτο βέβαια. «Μόνο εκεί μας αγαπάνε, πουθενά αλλού» λέει ο νεαρός πελάτης μεταξύ αστείου και σοβαρού, μία έκφραση όμως που μοιάζει να κρύβει τόσο παράπονο. Ο άνδρας έχει εκδιωχθεί από την κυριαρχική θέση στο χώρο εργασίας, στην ερωτική αρένα, ενώ σαν πατρική φιγούρα δεν έχει καταφέρει να αναβαθμίσει σημαντικά το ρόλο του. Το πορνείο παραμένει το βασίλειό του, ένας μικρός χαμένος παράδεισος στον οποίο διατηρεί την πρωτοκαθεδρία του. Όταν όλα είναι εναντίον του και όλα έχουν απαιτήσεις (η σύντροφος, τα προβλήματα της καθημερινότητας, η απόρριψη από το άλλο φύλο, το «πένθος»)⁸¹⁹, το πορνείο είναι εκεί για να δώσει μία αγκαλιά, μία ανάσα, μία παρήγορη κουβέντα, να αποτελέσει ένα διάλειμμα με το οποίο επιστρέφει πάλι πίσω στον εαυτό του, στο σώμα του, ανακτά δυνάμεις και επανέρχεται δριμύτερος. Ο Α.Λ.

⁸¹⁹Όπως αναλύθηκε διεξοδικά στο κεφάλαιο 3.1 ο άνδρας δεν αναπτύσσει εύκολα συναισθηματικού τύπου σχέσεις με τους ομόφυλούς του. Διατηρεί μία αγελαίου τύπου "συμμορία" με την οποία τον ενώνουν κοινές εμπειρίες ανδρισμού.

του οποίου τα απομεινάρια της ψυχανάλυσης είναι εμφανή στον λόγο του, συμυκνώνει την ανάλυση του σε δύο στοιχεία, αυτό της «καταφυγής» και της «προσδοκίας»⁸²⁰.

Ορισμένοι (19/50) επιδιώκουν να έχουν μία υποτυπώδη έστω **επικοινωνία** με το εκδιδόμενο πρόσωπο, η οποία μπορεί να εκτείνεται από επαγγελματική, τυπική, φιλική ή και ανθρώπινη σχέση. Ενώ δεν λείπουν και εκείνοι που επιθυμούν να έχουν μία επικοινωνία στο πλαίσιο μίας εμπειρίας (gfe) δηλαδή σαν να βρίσκονται σε διαντίδραση με πραγματική σύντροφο ή σεξουαλική παρτενέρ, (συνήθως πελάτες γραφείων συνοδών). Ο Φ.Τ. παραδείγματος χάριν, επιλέγει υπηρεσίες γραφείων συνοδών (escort), παρά το γεγονός ότι δυσκολεύεται να ανταπεξέλθει οικονομικά. Περιμένει καρτερικά κάθε μήνα να μπει ο πενιχρός μισθός του νυχτοφύλακα προκειμένου να βιώσει μία ολοκληρωμένη εμπειρία που πέρα από σεξουαλική επαφή προσφέρει το στοιχείο της επικοινωνίας, μίας υποτυπώδους αλληλεπίδρασης με το εκδιδόμενο πρόσωπο και εξομοίωσης της οικειότητας που υπάρχει σε μία συντροφική σχέση⁸²¹. Στην ίδια λογική και άλλοι πελάτες συνοδών (escort) συνομολογούν: «Μου

⁸²⁰ «Είναι δύο επιπλέον στοιχεία που δεν ανέφερα, ίσως να είναι επουσιώδη αλλά... Το ένα είναι αυτό της "καταφυγής" και το άλλο είναι αυτό της ανάμνησης που δημιουργεί "προσδοκία". Όταν λέω καταφυγή, ξέρεις δεν είναι ότι πας σώνει και ντε για να γαμήσεις. Μπορεί να μην είχα ανάγκη να γαμήσω εκείνη τη στιγμή. Αλλά πας σαν καταφύγιο, για να ξεφύγεις από ό,τι συμβαίνει γύρω σου εκείνη τη στιγμή. Η αναπαραγωγή είναι το πιο πρωταρχικό πράγμα, επιστρέφω στο σώμα μου, έρχομαι σε επαφή με τον εαυτό μου... Μπαίνω στο μπουρδέλο και έχω ξεχάσει τα πάντα, τι συμβαίνει γύρω μου... Μπαίνω σε ένα εντελώς προσωπικό χώρο. Φεύγω από την οικογένεια, τους φίλους... Εκεί δεν υπάρχει κανείς και τίποτα από το πραγματικό κόσμο. Δεν λύνω τα προβλήματα αλλά αποφεύγω αυτό που συμβαίνει. Το ίδιο είναι για μένα και η μαλακία. Αυτό όλο είναι μία δικιά μου ερμηνεία. Δεν ξέρω αν το βλέπουν έτσι και άλλοι άντρες... Όσον αφορά το άλλο στοιχείο... Εννοώ ότι πάω κάπου για να επαναλάβω μία πράξη που στο παρελθόν με ευχαρίστησε. Και πάω πάλι με την προσδοκία ότι πάλι θα περάσω καλά. Δοκιμάζω μία κοπέλα με την προσδοκία ότι θα είναι τόσο καλή όσο η προηγούμενη...() Γενικά στο σεξ νομίζω ότι η πρώτη ανάμνηση είναι καταλυτική. Επαναλαμβάνω τα ίδια λάθη ξανά και ξανά στο πλαίσιο ενός συμπεριφορικού μοτίβου. Μπορεί να επαναλαμβάνω τις στρεβλές πρώτες εικόνες για το τι είναι σχέση από αυτό που έχω εισπράξει από τους γονείς. Μπορεί να επιδιώκω να βρω τη γεύση του πρώτου φιλιού...() Το μπουρδέλο έχει και αυτό το στοιχείο της ματαιώσης που επαναλαμβάνεται. Την ίδια στιγμή που χαίρεσαι την ίδια στιγμή έχεις την επίγνωση ότι είναι κάτι ψευδές. Αλλά η φύση υποδεικνύει πάντα τον πιο εύκολο δρόμο. Έχω καύλες, πάω και βρίσκω το πιο ωραίο θηλυκό και το κάνω. Έχει κάτι το πρωτόγονο. Παίρνω αυτό που μου αρέσει. Δεν έχει τόσο σχέση με τα χρήματα. Άλλωστε όλες οι σχέσεις είναι εγχρήματες. Ο στόχος είναι η αναπαραγωγή, η ανάπτυξη. Δες τις ρίζες ενός φυτού. Πάντα ψάχνουν τον πιο εύκολο δρόμο για να φτάσουν στο νερό...() Σίγουρα η σχέση με τη μάνα είναι καταλυτικής σημασίας σε ότι αφορά το μπουρδέλο. Η σχέση με τη δικιά μου μάνα είναι σχέση θυμού και αγάπης, όπως με όλες τις γυναίκες άλλωστε...»

⁸²¹ «Το άλλο που μου αρέσει είναι ότι η αμοιβή να μεν είναι 100 ευρώ, αλλά είναι για μία ώρα. Μπορεί κάποιος να έχει ανάγκη να μιλήσει με κάποιον και όχι απαραίτητα να έρθει σε σεξουαλική επαφή. Δηλαδή κάποια στιγμή εγώ πήρα μία φορά κοπέλα και απλά μιλήσαμε. Μιλούσε πολύ καλά ελληνικά ήταν από Γεωργία απλά ήθελα παρέα να μιλήσω και όχι απαραίτητα να έρθω σε σεξουαλική επαφή και να χρεωθώ 100 ευρώ. Μπορείς να της βάλεις ένα ποτό να τα πείτε και μετά να γίνει ό,τι είναι να γίνει. Εεε, κάνει μπάνιο σπίτι, τουλάχιστον εγώ πάντα φροντίζω και υπάρχει πετσέτα και μπουρνούζι καθαρό και η κοπέλα πλένεται μετά την πράξη. Είναι αμοιβαία αυτά. Όταν νιώθεις ότι η κοπέλα έχει προσέξει τόσο πολύ, τουλάχιστον από θέμα προφύλαξης και από θέμα καθαριότητας, φροντίζεις και συ μετά η κοπέλα να μη φύγει... τουλάχιστον στον επόμενο που θα πάει, να νιώσει όπως ένιωσες και συ...

αρέσει να τη γδύνω εγώ...», «Σχέση κανονικά. Ταξίδι έχω πάει. Μία φορά είχα πληρώσει και το γραφείο αλλά ήταν τσάμπα λεφτά ας πούμε. Δηλαδή για 3 μέρες μου είχαν πάρει 1 χιλιάτικο»⁸²². Από την άλλη, ο Α.Γ. περιγράφει την κανονικότητα της φιλικής σχέσης που ανέπτυξε με άτομα του χώρου, τα οποία μάλιστα προτιμάει από τη μέση γυναίκα γιατί έχουν "μπέσα": «Εγώ έχω και φίλες στριπτιζούδες, δύο, μιλάμε δηλαδή. Είμαι τέτοιο στυλ άνθρωπος. Μου αρέσει, θα κάνω την κουβέντα. Δεν θα κάτσω να σου συμπεριφερθώ... Το θεωρώ μαλακία. Δηλαδή δεν... Μου έχει τύχει και με κοπέλα να της έχω πει "άμα δεν γουστάρεις πες το μου και να τελειώσουμε". Δεν θα κάτσω να νοιώθω εγώ άσχημα. Να μου δημιουργήσεις εσύ ψυχολογικά και τέτοια. Ότι το κάνουμε για να το κάνουμε. Ότι το κάνουμε για να έχουμε δουλειά αύριο, ρε παιδί μου. Εγώ βλέπεις ρε παιδί μου, που γενικά μιλάω -δεν πάω στον άλλον σαν ζώο- ότι σου λένε "έχει πέσει η δουλειά, δυσκολευόμαστε με τη δουλειά", υπάρχουν άλλες που σου λένε "θα φύγω". Τώρα άμα λέει ψέματα ή αλήθεια... Δεν μπορώ να το αμφισβητήσω. Αλλά βλέπεις κοπέλες που είναι πολύ μαζεμένες για αυτό το πράγμα. Και βλέπεις άλλες που είναι τελείως ό,τι να ναι». Άλλοι αναπτύσσουν μία επικοινωνία που περιορίζεται στα της σεξουαλικό-επαγγελματικής συνεννόησης με το εκδιδόμενο πρόσωπο: «Πολύ καλή "ρε μανaráκι μου, ρε μωρό μου, ρε καλό μου" ένα τέτοιο σου λέω να λέει, να λέει. Αφού μετά έγινε η φάση και της λέω "Είσαι πολύ καλή. Μπράβο σου! Επιτέλους και μία κοπέλα που μιλάει", "Ευχαριστώ, ευχαριστώ πολύ" μου λέει "να είσαι καλά". Αυτή η επικοινωνία του να φύγεις χαμογελαστός, είναι ωραίο πράγμα, είτε είναι για 5 λεπτά, είτε για 25. Και κει που βλέπει ότι έχεις αγχωθεί "χαλάρωσε λίγο, θα κάνουμε παραπάνω, άστο πάνω μου" το να, το άλλο», «"Άντρακλά μου, μωρό μου, παιδάρέ μου, καύλα μου" τα λόγια φτιάχνουν τον άντρα». Επιπλέον, η τακτικότητα της επισκεψιμότητας στους οίκους ανοχής επιτρέπει να αναπτυχθούν σχέσεις σε τυπικό/ανθρώπινο επίπεδο μεταξύ των δύο μερών: «Εγώ εννοώ βέβαια με το "προσωπικές σχέσεις" ότι

Χίλιες φορές να δίνω έτσι κατοστάρικα και να μου βγάζει μία αίσθηση σαν να είναι η κοπέλα μου η άλλη... Έρχεται σπίτι μου καθόμαστε, μπορεί να μιλήσουμε... Κυρίως εγώ λέω πράγματα, τώρα την κοπέλα μπορεί να μην την ενδιαφέρει να πει τα δικά της προσωπικά, αν έχει οικογένεια, τα παιδιά της, γιατί επέλεξε να κάνει αυτή τη δουλειά... Παρά το να πάω για 5 λεπτά με 20 ευρώ σε ένα οίκο ανοχής και πλέον με την κρίση είναι ακόμη χειρότερα τα πράγματα...»

⁸²²Ο νεοεισελθής στην πορνική αγορά Α.Λ. μη μπορώντας να συνηθίσει τα ασφυκτικά χρονικά όρια ενός οίκου ανοχής και εξοικειωμένος με συνθήκες μόνιμης σχέσης λέει: «Η μόνη λύση δηλαδή για μένα είναι να δώσω 100 ευρώ και να έρθει κάποια σπίτι, μία ώρα, μιάμιση και να πεις ότι είναι σαν τη σχέση σου. Να κάνεις το μπανάκι σου, να πιείς ένα ποτάκι, να αράξεις, να κάνεις, να δείξεις. Ούτε να σου πει τώρα "πρέπει, έφυγα" αυτό... αλλά είναι 100 ευρώ. Τώρα με το μαγαζί κλειστό δε θα τα έδινα ούτε για πλάκα τα 100 ευρώ.»

πηγαίνοντας συχνά σε ένα μέρος έχεις άλλου είδους συμπεριφορά. Ξέρεις, "Γεια σου Μαρία, τι κάνεις;", "Ξέρεις δεν με λένε Μαρία πραγματικά αλλά με λένε έτσι". Γίνεται ένας ψιλοδιάλογος και αναπτύσσεται μίας μορφής σχέση», «Η Άννα, όταν πήγαινα πιο παλιά εγώ και έβγαινε αυτός από μέσα, μου λέει "Αυτός είναι νούλα". Όχι ότι ισχύει αυτό, αλλά βγάζει τα κόμπλεξ της αυτή σε μένα. Ευτυχώς εγώ δεν είμαι χαζός. Καταλαβαίνω ότι και γω νούλα είμαι, απλά μου τα λέει γιατί μπαίνω μέσα. Αλλά τα κάνουν αυτά». Ενώ υπάρχουν και εκείνοι οι πελάτες που δεν θέλουν να έχουν κανενός είδους συναισθηματική εμπλοκή ή επικοινωνία, είτε γιατί δεν εκτιμούν τα εκδιδόμενα πρόσωπα, είτε γιατί θεωρούν ότι είναι μία σχέση επαγγελματική και έτσι πρέπει να παραμείνει: «Καμιά φορά πιάνεις καμιά συζήτηση, εντάξει. Για την ακρίβεια μου έχουνε πιάσει συζήτηση, δεν έχω πιάσει συζήτηση. Δεν είναι για να πιάνεις συζήτηση εκεί μέσα, εννοείται. Μία μου είχε βάλει και τα κλάματα μέσα. Κάτι μου έλεγε ότι έχει παιδί. Δεν ξέρω, δε θυμάμαι τώρα και γω. Είχα και τέτοια σκηνικά»

Δεν λείπουν βέβαια οι περιπτώσεις συνεντευξιαζόμενων πελατών που αναπτύσσουν πραγματικά συναισθήματα για τα εκδιδόμενα πρόσωπα (**ερωτεύονται**), διατηρούν δεσμό ή θα επιθυμούσαν να συνάψουν μία ερωτική σχέση⁸²³: «Είχα μία σχέση για 1 ½ χρόνο με μία κοπέλα από Βουλγαρία που δούλευε σε μπαρ με κονσομασιόν δηλαδή... ενώ αυτή η κοπέλα προσπάθησε να σταματήσει το μπαρ, να βρει άλλη δουλειά, τελικά δεν τα κατάφερε, δεν είχε τα προσόντα για να κάνει κάτι άλλο. Ντάξει, τότε το είχα δει και λίγο διαφορετικά. Τότε είχα ξεκόψει γενικά 1 ½ χρόνο. Είχα ξεκόψει και από οίκους ανοχής. Πήγαινα μόνο στο μπαρ για να την βλέπω εκεί που δούλευε και αυτό, τίποτε άλλο... Δεν είχα θέμα που έκανε σεξ και με άλλους, όχι» λέει ο 27χρονος που εργάζεται στο πολεμικό ναυτικό. Ο Π.Ρ. από την άλλη ισχυρίζεται ότι έχει βιώσει την αντίστροφη εμπειρία: «Αυτή με είχε καψουρευτεί. Τουλάχιστον έτσι έλεγε. Και μιλάγαμε μετά και από Μολδαβίες και τέτοια, αλλά την κυνηγάγανε και εκεί». Άλλες μορφές ερωτικών σχέσεων περιγράφονται στις αναφορές: «Βγαίναμε ξέρω γω και τρώγαμε έξω κάποια μέρα που βαριόντουσαν και πηδιόμασταν και δεν πλήρωνα. Είχα φτάσει σε τέτοια επίπεδα, έτσι; Σαν να αισθάνεται και αυτή ότι έχει γκόμενο και εγώ ότι έχω γκόμενα. Ότι έχουμε σχέση», «Δύο φορές ναι. Όχι στα πατώματα, αλλά καπούρα. Αλλά δεν μπορείς να ερωτευτείς γιατί άμα ξέρεις ότι η συγκεκριμένη τώρα είμαστε εδώ μαζί

⁸²³Βιβλιογραφικά έχει καταγραφεί αυτή η κατηγορία πελατών.

μιλάμε και μετά φύγεις και πας να πηδηχτείς, και για επαγγελματικούς λόγους, είναι ξενέρα ας πούμε. Έτσι; Πρέπει να είναι πολύ μαλάκας ο άλλος. Που είμαι, δόξα τω θεώ, δεν...», «Εκείνη η συγκεκριμένη μαύρη γυναίκα μου άρεσε πάρα πολύ! Μου άρεσε η εμφάνιση. Ο τρόπος που έκανε σεξ ήτανε χάλια. Ήτανε πολύ κακή απέναντί μου. Με κοιτούσε πολύ κρύα. Αλλά μου άρεσε η πίπα που έκανε, μου άρεσε το σώμα της. Συστηματικά πήγαινα 6 μήνες. Δεν είναι ότι την είχα ερωτευθεί αλλά είχα ένα πάθος για αυτήν και αυτό συναίσθημα είναι. Μου άρεσε σαν γυναίκα πάρα πολύ! Πήγαινα κάθε βδομάδα και δύο φορές την εβδομάδα και τρεις για έξι μήνες! Απλά δεν με ήθελε. Ούτε να με βλέπει δεν με ήθελε ουσιαστικά. Με σιχαινόταν σαν άντρα. Δεν ξέρω γιατί δε με ήθελε. Κοίταξε, όταν η άλλη είναι μαύρη, μπορεί να έχει συνηθίσει σε κάτι πολύ μεγάλο, καταλαβαίνεις τι εννοώ; Και οι μαύρες μπορεί να θέλουν έναν πολύ ωραίο άσπρο ή έναν πολύ γυμνασμένο άσπρο...». Ο Α.Γ. περιορίζεται σε μία **φιλική** σχέση: «Να ναι φίλη μου, να βγαίνουμε να πάμε για καφέ, ναι. Αλλά ως εκεί. Όχι σχέση. Και μάλιστα ένα φεγγάρι χάθηκε, εξαφανίστηκε ...για αυτό σου λέω ότι είμαι σίγουρος ότι παίζουν και διάφορα». Ενώ υπάρχουν και εκείνοι που θέτουν συναισθηματικά **όρια** στον εαυτό τους κυρίως γιατί δεν μπορούν να δεχθούν την παράλληλη σεξουαλική δραστηριότητα του εκδιδόμενου προσώπου, είτε γιατί θεωρούν ότι το επάγγελμα δείχνει στοιχεία της προσωπικότητάς τους ή ακόμη και για λόγους κοινωνικών στερεοτύπων⁸²⁴.

Ταυτόχρονα, η **έλλειψη συναισθήματος** κατά την πορνική επαφή για 19/50 λειτουργεί θετικά (απελευθερωτικά) όσον αφορά την απόλαυση της σεξουαλικής συνεύρεσης από το συνεντευξιαζόμενο πελάτη: «Μου αρέσει! Είναι πιο άγριο, πιο ελεύθερο», «Σκίσιμο, όχι μα, μου, σου, του», «Ε, ναι! Γιατί άμα την έχεις ερωτευτεί τώρα, δε θα της συμπεριφερθείς και έτσι. Θα το κάνεις λίγο πιο χαδιάρικα. Ενώ εκεί πας δηλαδή για το "ξέσκισμα" που λέμε. Πας για να φύγουνε τα... Να φύγει το "άγχος" που έχει μαζευτεί τόσο καιρό», «Το βρίσκω πιο ερεθιστικό». Αντίθετα 6/50

⁸²⁴ «Όχι, να ξέρω ότι πάει με άλλους; Δηλαδή και εκείνη την ώρα που θα πας εσύ το ξέρεις αλλά δεν είστε δεμένοι. Κατάλαβες; Άλλο να την έχεις στο κρεβάτι σου και να ξέρεις ότι φεύγει και πηγαίνει με τον έναν και με τον άλλον και άλλο να πηγαίνεις εσύ εκεί», «Ε, τώρα να κάνω σχέση, με ποιον; Με μία κοπέλα από κει μέσα; Δε νομίζω ότι το ψάχνουν αυτό. Και να γινόταν, δεν θα ήθελα», «Το παν προς τα κει. Πως θα κάνει σχέση αυτή η γυναίκα, πες μου; Εγώ πιστεύω ότι αυτές οι κοπέλες δεν έχουνε προσωπική ζωή», «Ε, όχι. Το αποκλείω αυτό. Δεν παίζει. Τι να κάνεις σχέση τώρα; Δεν είναι του γούστου μου. Απλό. Εννοώ σαν προσωπικότητα –όχι επειδή κάνει αυτό το επάγγελμα–», «Μπορεί να είναι κάποια κοπέλα η οποία να σου γεννά την επιθυμία να την δεις περισσότερο και άλλη λιγότερο, κατάλαβες; Όχι, να κάνεις σχέση μαζί της, προς θεού, γιατί είναι τα ταμπού τέτοια –αν και κάποιες αξίζουν τον κόπο– αλλά εγώ επειδή είμαι, ζω σε μία κοινωνία, δεν μπορώ να είμαι τόσο ανοιχτόμυαλος πια που να σκάσω μύτη με μία κοπέλα από αυτό το χώρο. Οι οποίες αξίζανε. Δηλαδή είναι καλά κορίτσια, τουλάχιστον στον βαθμό που τις ξέρω εγώ»

συνεντευξιαζόμενους αναγνωρίζουν την ύπαρξη συναισθημάτων ποικίλου τύπου που δεν τους επιτρέπουν να είναι απόλυτα ψυχροί/ κυνικοί κατά την πορνική επαφή με ένα εκδιδόμενο πρόσωπο.⁸²⁵ Τέλος, ο Ζ.Γ. είναι ο μόνος που ρητά ισχυρίζεται ότι δεν λειτουργεί θετικά η έλλειψη συναισθηματικής εμπλοκής με το εκδιδόμενο πρόσωπο: «Μμμ... όχι, κανέναν δεν ανάβει. Έτσι νομίζω».

Ενώ μέχρι τώρα έχουν περιγραφεί πολύ διεξοδικά συναισθήματα, σκέψεις, ιδεοληψίες, προκαταλήψεις που είναι παρόντα κατά την αλληλεπίδραση του πελάτη με το εκδιδόμενο πρόσωπο από τα χείλη μάλιστα του ίδιου του πελάτη, ο ίδιος πάλι ο πελάτης (17/50) εξηγεί ότι το μεγάλο πλεονέκτημα αυτής της σχέσης (και εν τέλει ένας από τους βασικούς λόγους που την επιλέγει) είναι ότι πρόκειται για μία **ξεκάθαρη** σχέση που παράγει βέβαια αποτελέσματα⁸²⁶. Δεν υπάρχει το στοιχείο του φλερτ⁸²⁷ οπότε αποφεύγεται το αβέβαιο του όλου εγχειρήματος (που απαιτεί δεξιότητες διεκδίκησης του θηλυκού και κατανόησης των προθέσεων του), καθώς το εκδιδόμενο πρόσωπο λειτουργεί όπως είναι προσυμφωνημένο σε αυστηρά επαγγελματικά πλαίσια προσπαθώντας να διεκπεραιώσει τις προσδοκίες του πελάτη: «Να σου πω κάτι; Όταν είναι να πας δε θα σκέφτομαι "α, την κοπέλα, το τηλέφωνό της, να πάμε για ποτό", ξέρεις. Είναι κάτι ξεκάθαρο. Γιατί στην ηλικία που είμαι ψάχνω και το ξεκάθαρο. Δεν ψάχνω άλλο αυτό που πέρναγα πριν. Το έχω φάει στη μάπα αυτό, για αυτό στο λέω». Μοιάζει σαν να αποποιείται για λίγο το ρόλου κυνηγού ή υπό μία άλλη οπτική, σαν να θέλει να διασφαλίσει ότι το κυνήγι θα αποφέρει σίγουρα θήραμα.

Την ίδια στιγμή ορισμένοι συνεντευξιαζόμενοι πελάτες κάνουν λόγο για αναζήτηση του **κυρίαρχου**, ενεργητικού ρόλου του αρσενικού που ενδεχομένως δεν απολαμβάνουν στην πραγματική ζωή. Ο οίκος ανοχής αποτελεί ένα προστατευμένο

⁸²⁵ «Κοίταξε να δεις η έλλειψη συναισθήματος είναι βαριά κουβέντα, δηλαδή εγώ αυτές τις συμπαθώ να σου πω την αλήθεια, δεν είναι ότι τις βλέπω σαν κάτι, σαν μία κερματομηχανή ας πούμε. Τους έχω μία συμπάθεια, δηλαδή θα τις δω στο δρόμο, θα τις χαιρετίσω. Μα να γίνω και λίγο κυνικός, τώρα πια σε πόσες σχέσεις ας πούμε υπάρχει το ερωτικό συναίσθημα...;», «Ανάλογα. Μου έχει τύχει να πάω και να νιώσω άσχημα με τον εαυτό μου, γιατί το θυμάμαι. Ντάξει ήτανε κοριτσάκι και έβλεπες ότι το κακόμοιρο κατέληξε να κάνει αυτό που κάνει και ένιωσα άσχημα δηλαδή λέω κρίμα και μάλιστα ήταν και πολύ φιλότιμη να σου μιλήσει, να... Ήταν σαν να πιγαίνεις με την κοπέλα σου και λες εντάξει αυτή η κοπελίτσα τώρα θα κάτσει ο κάθε μαλάκας και αυτή θα πρέπει να κάνει τουμπεκί ψιλοκομμένο. Μου χει τύχει δηλαδή και αυτό».

⁸²⁶ Ίσως αποτελεί τη μόνη ξεκάθαρη σχέση μεταξύ ενός άνδρα και μίας γυναίκας. Οι υπόλοιπες απαιτούν ενός είδους διαπραγμάτευση ή δημιουργούν κάποιου τύπου προσδοκίες.

⁸²⁷ Αν και όπως διαπιστώθηκε τόσο από την επιτόπια έρευνα, όσο και από τις αφηγήσεις των συνεντευξιαζόμενων πελατών, συχνά αλληλεπιδρούν με το εκδιδόμενο πρόσωπο όπως ένας άντρας και μία γυναίκα που βρίσκονται σε ελεύθερη κατάσταση και δεν λειτουργούν βάσει μίας σύμβασης. Ο πελάτης σε αυτό το προστατευμένο περιβάλλον φλερτάρει όπως θα φλέρταρε μία γυναίκα στο δρόμο για να δηλώσει/διατηρήσει το ρόλο του κυνηγού.

περιβάλλον για το αρσενικό, όπου έχει σκηνοθετηθεί με ακρίβεια η αναστήλωση της αρρενωπότητας του. Η σημαντική συμμετοχή των ανδρών στην πορνική αγορά, ενδεχομένως να υποδεικνύει ότι ο άντρας του 21^{ου} αιώνα μάλλον την έχει πολύ ανάγκη: «Με ερεθίζει η ιδέα ότι έχω τον κυρίαρχο ρόλο. Άμα είναι το αντίθετο δεν μπορώ. Νιώθω σκουπίδι».

Το ότι ταυτόχρονα ο πελάτης **πληρώνει** για να έχει αυτή την υπηρεσία, του προσδίδει ένα αίσθημα υπεροχής, τόσο απέναντι στο εκδιδόμενο πρόσωπο, όσο και απέναντι στο γυναικείο φύλο εν γένει. Πιο συγκεκριμένα, η αγορά πορνικών υπηρεσιών τον καθιστά σεξουαλικά ανεξάρτητο σε σχέση με το γυναικείο φύλο, αφού δεν χρειάζεται να διεκδικήσει την παρουσία του προκειμένου να απολαύσει μία σεξουαλική επαφή. Του εναντίον, γεύεται μία σεξουαλική συνεύρεση της αρεσκείας του, με τη συμβολή της τεχνικής/πρακτικών που επιθυμεί και με την ιδανική σεξουαλική παρτενέρ, χωρίς κανένα κόπο, παρά μόνο με τη διαμεσολάβηση του χρήματος⁸²⁸. Ενώ, το γεγονός ότι δεν απαιτείται η ικανοποίηση του εκδιδόμενου προσώπου, τον προστατεύει από τυχόν σχόλια ή βλέμματα αποδοκιμασίας (μίας μη μισθωμένης σεξουαλικής παρτενέρ). Αντιθέτως, όπως αναλύθηκε διεξοδικά παραπάνω, μία σωστή “επαγγελματίας” θα καταβάλει κάθε προσπάθεια να τονώσει το ηθικό του άνδρα/πελάτη με το να προσποιηθεί ευχαρίστηση/σεξουαλική ικανοποίηση αλλά και με τη χρήση κολακευτικών σχολίων για την αρρενωπότητά του: «Μαλακισμένο συναίσθημα. Αισθάνεσαι ότι τα καταφέρνεις καλύτερα. Δεν έχω ανάγκη καμία, να βγω στο πεζοδρόμιο και να τα ρίξω στην άλλη. Γαμάω ό,τι και να κάνω, στα αρχίδια μου», «Μου αρέσει πολύ το γυναικείο φύλο, από μικρός. Στη βάση του όμως είναι μισογυνίστικο. Και καλά “υπερτερώ” ρε παιδάκι μου “και τα γαμάω όλα”».

Τα **κριτήρια** με τα οποία ο πελάτης επιλέγει το εκδιδόμενο πρόσωπο ποικίλουν σημαντικά και ως ένα σημείο σχετίζονται με το βαθμό “πορνοποίησής” του⁸²⁹. Η εξωτερική εμφάνιση⁸³⁰ (χρώμα μαλλιών, στήθος, ύψος, ηλικία, οπίσθια κ.τ.λ.) σαφώς αποτελεί το νούμερο ένα παράγοντα που καθορίζει την τελική του επιλογή. Σε αυτήν έρχονται να προστεθούν το πρόγραμμα υπηρεσιών που προσφέρει

⁸²⁸ «Με τον παρά μου και την κυρά μου».

⁸²⁹Ο καλά πορνοποιημένος πελάτης, με χρόνια εμπειρίας στην πλάτη του, γνωρίζει ότι μία όμορφη εξωτερική εμφάνιση ή ένα καλό σαλονάρισμα δεν διασφαλίζουν μία καλή τεχνική κατά την πορνική επαφή.

⁸³⁰ Ούτως ή άλλως, η ανδρική σεξουαλική διαδικασία ενεργοποιείται με οπτικό και απτικό ερέθισμα, παρά τις ισχυρές αμφισβητήσεις της φεμινιστικής θεωρίας ότι ο άνδρας δεν μπορεί να λειτουργεί σαν “σεξουαλικό αυτόματο”. Εκεί ενδεχομένως, να εδράζεται και η λειτουργικότητα της πορνείας.

το εκδιδόμενο πρόσωπο, τα θετικά σχόλια από ομόφυλο, οι τεχνικές προσέγκυσης (‘‘σαλονάρισμα’’), ειδικά κριτήρια⁸³¹ (όπως η γνώση Ελληνικών)⁸³², αλλά και η διαντίδραση της στιγμής (‘‘κλικ’’)⁸³³: «Όμορφη πρέπει να είναι, να έχει κάποια καλά standards», «Ωραία να είναι και ό,τι να ναι. Μπορεί να πας με το σκεπτικό ότι θέλω μία ξανθιά με βυζάρες αλλά εκεί να δεις τη μελαχρινή και να πεις ‘‘ωχ, άκυρα όλα’’», «Κοιτάζτε να δείτε, τώρα αυτό δεν είναι και ιδιαίτερα δύσκολο. Είναι να πούμε καταρχήν, το Α και το Ω, είναι η εμφάνιση. Τώρα υπάρχουνε πιο ψαγμένοι, που μπαίνουνε και σε site και βλέπουνε βαθμολογίες και τέτοια, αλλά αυτό είναι και λίγο κουραστικό», «Πρέπει να σου αρέσει πρώτα από όλα σωματικά, γιατί τη βλέπεις σχεδόν γυμνή έτσι, και από εκεί και πέρα, να σου κάνει κάτι κλικ ρε παιδί μου, που λέμε», «Ε, ομορφιά. Δε θα βγούμε και για καφέ για να δω άλλα», «Ωραίο κόλλο να έχει η άλλη, αυτό αρκεί... Ηλικία δε με νοιάζει. Χημεία να υπάρχει», «Κάτι που να είναι μανιτζέβελο, ρε παιδάκι μου. Οι κοντές με πιασίματα μου αρέσουν. Όχι παχουλές. Αδύνατες με στήθος. Μέρλιν Μονρόε; κάτι τέτοιο θα ήθελα αλλά ιδεατά όμως. Ερχόντουσαν κάτι αλόγες, κάτι... μέχρι να μάθεις... όλοι οι άντρες είναι του ξανθού», «Επιλέγω από την εμφάνιση και από το extra πρόγραμμα», «Με την εξωτερική ομορφιά κατά βάση. Με τα ίδια κριτήρια που θα επέλεγα και μία κοπέλα που θα ήθελα να κάνω σχέση. Ωραίο πρόσωπο, ντάξει, επειδή πας σε στούντιο θες να έχει και ένα ψιλοκαλό σώμα⁸³⁴. Τζάμπα πληρώνεις; Αλλά εντάξει, το έχω ξεπεράσει αυτό, εννοώ ότι εντάξει, έχω πάει και με ωραίες κοπέλες, απλά τζάμπα φράγκα ήτανε», «Αυτό είναι στα γούστα, αλλά αν είναι να πάω σε κάτι τέτοια, θα πάω με κάτι που φαντάζομαι, όχι με κάτι που το βλέπω παντού όλη τη μέρα. Αυτό εννοώ. Πάω να δω κάτι που φεύγει από το μέσο όρο. Αυτό πάω και κυνηγάω. Ούτε στη σχέση σου θα το βρεις αυτό, ούτε πουθενά. Είναι κάτι εξωπραγματικό! Πήγα να δω μία γυναίκα που δεν έχω δει ποτέ. Και μάλιστα όταν πληρώνεις 10 ευρώ, λες ρε πούστη, δεν το

⁸³¹ Οι οικοί ανοχής είναι μη προσβάσιμοι σε άτομα με ειδικές ανάγκες οπότε αναγκαστικά απευθύνονται σε υπηρεσίες έσκορτ. Η δυσκολία ανακύπτει από το γεγονός ότι συνήθως τα άτομα αυτά μένουν με τους γονείς τους. Οπότε αναγκαστικά αναζητούνται ειδικές υπηρεσίες.

⁸³² «Μία φορά μου έστειλαν μια που δεν μιλούσε ελληνικά και της πλήρωσα μόνο το ταξί και της είπα να φύγει... να έρθει μία κοπέλα και να προσπαθώ να συνεννοηθώ, θα ξεενερώσω»

⁸³³ «Ότι μου κάνει στο μάτι εκείνη τη στιγμή. Δεν πάω να βρω μία ξανθιά με βυζάρες. Μπορεί να πηγαίνω για κάποια και να βγει κάποια άλλη», «Δεν είναι αισθητικά τα κριτήρια μου τόσο. Μπορεί την επόμενη μέρα να προσπαθήσω να θυμηθώ αν πήγα και με ποια πήγα και να μη θυμάμαι. Είναι όπως το φαγητό, που λες ρε παιδί μου, τι έφαγα χτες και να μην μπορείς να θυμηθείς».

⁸³⁴ Ο Β.Γ. λέει «Μείς τον λέμε ‘‘ήρωα’’ όποιον πάει με χοντρή. Είναι πιο πρόθυμος. Τους βγαίνει πιο αυθόρμητο, ‘‘έλα μωρό μου’’, ‘‘έλα αγάπη μου’’, αλλά...», ενώ ο Α.Λ. προσθέτει: «Τώρα εκεί που σου λέω μπορεί να σου βγει μία και να είναι 60 χρονών, χοντρή όσο δεν πάει. Δεν θα πας τώρα για κανένα λόγο. Έχει αρκετές που βλέπονται ρε παιδί μου, που είναι ωραίες. Διαλέγεις μία, αυτό. Δεν έχει κάτι άλλο», «Αλλά τώρα αυτό σαν θέαμα δεν κάνει. Να μπεις να πληρώσεις και να δεις αυτό. Ούτε καν επαγγελματικό είναι αυτό το πράγμα».

πιστεύω. Αλλά τις βλέπεις με το τακούνι μετά το βγάζουν και αρχίζει και αλλάζει το πράγμα». Όσον αφορά τον παράγοντα ηλικία, παρατηρείται ότι οι νεαρότεροι άνδρες προτιμούν μεγαλύτερες γυναίκες αλλά σε αναπαραγωγική ηλικία (Milf)⁸³⁵. Αντίστροφα, οι άνδρες που βρίσκονται σε ώριμη ηλικία επιθυμούν νεαρές γυναίκες: «Έμενα μου αρέσουν οι λίγο μεγαλύτερες, αυτές που λέμε Milf, άμα ξέρεις. Μ' αρέσει. Κοιτάω πάντα το μεγάλο στήθος⁸³⁶. Πλαστικό δε μου αρέσει. Το καταλαβαίνω. Αφού υπάρχουν επιλογές γιατί να πάρω πλαστικό», «Δε θα πάω με μία γυναίκα στην ηλικία μου. Η γυναίκα μετά τα 30 σου λέω βαριά παίρνει την κατιούσα. Χαλάει. Πως θα μου σηκωθεί;». Ξεχωριστό ενδιαφέρον έχει το κριτήριο με το οποίο επιλέγει ο Ν.Κ.: «Έμένα μου άρεσαν αυτές που ξεκινούσαν τώρα τη σταδιοδρομία τους γιατί υπήρχε απειρία. Δεν νιώθεις ότι κάνεις έρωτα με πουτάνα». Η εξασφάλιση της ποικιλίας είναι από τους βασικούς λόγους που καταφεύγει κάποιος σε πορνικές υπηρεσίες, συνεπώς: «Είναι ανάλογα τη στιγμή εκείνη, την περίοδο εκείνη τι θέλω ή σκέφτομαι τι έχω πάρει οπότε σκέφτομαι ας μην ξαναπάρω το ίδιο. Λίγο πολύ έχω δοκιμάσει και ξανθιές και μελαχρινές και αδύνατες». Τα σχόλια (11/50) στις παρέες ομόφυλων παίζουν σημαντικό ρόλο στην επιλογή του εκδιδόμενου προσώπου, μιας και οι αφηγήσεις για το τι εκτυλίσσεται σε έναν οίκο ανοχής αποτελεί αφήγημα ενδυνάμωσης μίας αγελαίας αρρενωπότητας: «Μου λέει "την βλέπεις αυτή" και του λέω -σόρυ για τη φράση- αλλά ήταν βυζαρού αυτή και βγαίνει έξω και την κοιτάγα και τέτοια "αυτή, το καλύτερο παιδί" μου λέει. "Εξυπηρετική, αγαπησιάρια". Τη δεύτερη φορά που πήγαμε του λέω "θα πάρω αυτή να δω αν ισχύουν αυτά που μου είπες. Τελείωσε". Και έμεινα υπερευχαριστημένος, έτσι;», «Θα σου πω κάτι. Ήμασταν με κάτι φιλαράκια στη Ν.Σμύρνη και έχουν πάει τώρα κάποιοι άλλοι και

⁸³⁵Ο πορνογραφικός όρος MILF έχει κυριαρχήσει τα τελευταία χρόνια όχι μόνο στο λόγο του πελάτη αλλά γίνεται ευρεία χρήση του.

⁸³⁶Άλλος πελάτης από την άλλη, λέει: «Καταρχάς δεν μου αρέσουν τα μεγάλα στήθη. Τότε δεν είχε πλαστικό. Και πάρα πολύ μικρά μου άρεσαν κιόλας και σίγουρα όχι πεσμένα. (Από την άλλη βέβαια, έχω ερωτευθεί και γυναίκα που είχε τεράστια στήθη. Εννοώ ότι όταν εμφανιστήκανε δεν είχα και πρόβλημα. Είχα μία σχέση με μία γυναίκα η οποία θεωρούσε -αυτό δεν της το είχα πει βέβαια ποτέ- ότι εγώ θα ήμουν πολύ ευτυχισμένος που είχε μεγάλα στήθη, τα οποία αφενός δεν μου άρεσαν ως μεγάλα αφετέρου ήταν και πολύ πεσμένα). Με τον καιρό όμως πηγαίνοντας στα μπουρνέλα και βλέποντας τόσες πολλές γυναίκες, άρχισα να καταλαβαίνω ότι μερικά πρότυπα αισθητικά μου αρέσουν στο δρόμο, αλλά στο κρεβάτι μου αρέσουν άλλα γιατί είναι άλλη η σχέση που αναπτύσσεται. Μπορεί να βλέπεις μία πολύ ωραία γυναίκα που έρχεται αλλά όταν κάτσεις να κάνεις έρωτα μαζί της μπορεί να μην σε ενδιαφέρει τόσο... Ας πούμε, μπορεί μία χαμηλοκόλα γυναίκα να είναι πιο ωραία στο κρεβάτι ή μία ανοικτή περιφέρεια σε μία συγκεκριμένη στάση να είναι κάτι πάρα πολύ όμορφο», «Βγαίνοντας του λέω του φίλου μου "εντάξει δεν υπάρχει", μου λέει "έχει μικρό βυζί", του λέω "που τα είδες αυτά ρε μαλάκα". Αυτός γενικώς βρίσκει αγελάδες. Είναι στο δικό του στυλ. Και λόγω του χώρου "πάμε και αλλού αλλά μετά θα ξαναέρθουμε εδώ, έχω φρικάρει, είναι ότι πιο όμορφο έχω δει εδώ πέρα»

μας λένε "Μαλάκες! Έχουνε φέρει στη Φυλής μία από Σερβία, Κομήτης". Ότι έχει πέσει ξέρεις απ' το διάστημα. Και πάμε μετά εμείς και φαντάσου μετά όλη η Ν. Σμύρνη λέγαμε για αυτή τη Σέρβα. Και μετά λέγαμε "μόνο εμείς που έχουμε πάει από Ν.Σμύρνη η γυναίκα πρέπει να έχει πάει νοσοκομείο να πούμε". Είχαμε πάει μόνο 100 άτομα από Ν. Σμύρνη. Λες στο άλλο να "θυμάσαι αυτή;" "Σου λέει "μαλάκα που είναι αυτή, που την πήγανε;" Αυτή παίζει να πήρε και μεταγραφή να πούμε». Τέλος, ο μη πλήρως πορνοποιημένος πελάτης Β.Φ. που έχει μόλις 5 χρόνια στην πορνική αγορά, προσθέτει τον παράγοντα της οικειότητας/άνεσης με το εκδιδόμενο πρόσωπο: «Άκου για μένα το πιο σημαντικό είναι να βρεις μια κοπέλα που θα νιώθεις άνετα. Αυτό. Αυτό είναι το δύσκολο να πετύχεις. Βασικά έχω καιρό να το πετύχω και για αυτό έχω ξενερώσει και λέω εντάξει τώρα... Άμα δεν το πετύχεις αυτό, δεν έχει και νόημα η φάση».

Καθώς η εξωτερική εμφάνιση του εκδιδόμενου προσώπου (όπως αναλύθηκε παραπάνω διεξοδικά) φαίνεται να είναι το βασικό κριτήριο για την επιλογή του από τον πελάτη, μιας και είναι το πρώτο στοιχείο με το οποίο έρχεται αντιμέτωπος (η τεχνική δεν μπορεί να είναι γνωστή εκ των προτέρων), το **αντίτιμο** που θα ήταν διατεθειμένος να πληρώσει ο πελάτης φαίνεται να αποτελεί σε μεγάλο βαθμό άμεση συνάρτηση αυτού του κριτηρίου: «Αυτή είναι κοπέλα που θα μπορούσαν να τη δίνανε σε σπίτι για 100 ευρώ για πλάκα. Απέχει από το Μεταξουργείο τέτοιο πράγμα, έτσι; Τώρα πως πήγε αυτή εκεί, μέσα στο κωλοϋπόγειο;», «Μια "φυσιολογική" είναι στα 120 με 140 την ώρα. Όταν λέω φυσιολογική εννοώ μία πιο ωραία, πιο... που την βλέπεις και λες "Α!" ...ή και 200», «Και να λες για να έχει σε οίκο ανοχής τέτοιο μούντο, δηλαδή σε στούντιο τι έχει; Αλλά ναι, κατά καιρούς άμα αλλάζουνε», «Εσύ έρθεις εδώ χαλάσεις μουνί σου για 10 ευρώ, είσαι ωραία γυναίκα. Σου πω εγώ που θα πας». Βέβαια, όπως πολλές φορές έχει επισημάνει ο συνεντευξιζόμενος πελάτης, μία εμφανίσιμη εξωτερικά εκδιδόμενη γυναίκα, δεν συνεπάγεται ικανοποιητικότερη πορνική συνεύρεση, όπως άλλωστε και ένα αυξημένο μίσθωμα: «Δε σημαίνει περισσότερα λεφτά, καλύτερο σεξ». Φυσικά ο πελάτης είναι διατεθειμένος να αυξήσει το μίσθωμα του εκδιδόμενου προσώπου προκειμένου να του προσφερθούν ειδικότερες υπηρεσίες: «Το πρωκτικό κυμαινότανε, κυρίως 50 επιπλέον, το στοματικό επιπλέον 20. Το πάει με βαθμό δυσκολίας», «Και χρέωναν παραπάνω αν ήθελες τίποτα παραπάνω, στοματικό, πρωκτικό... Κανονικά δηλαδή είναι 100 με 80 ευρώ το εσκορτάκι σκέτο»

Το **φυλετικό/εθνικό**⁸³⁷ στοιχείο μπορεί να προκαλεί κάποιου είδους προκαταλήψεις/συνδέσεις στον πελάτη (όπως π.χ. ότι η Ρωσίδα είναι όμορφη, η Ρουμάννα είναι πρόστυχη, η Αλβανίδα είναι άσχημη⁸³⁸ ή η Ελληνίδα κρύα)⁸³⁹, αλλά όλα αυτά ανατρέπονται αφενός γιατί διαπιστώνουν ότι στην πράξη μπορεί να μην ισχύουν, αφετέρου γιατί τα εκδιδόμενα πρόσωπα γνωρίζοντας καλά ότι συγκεκριμένες χώρες αποτελούν brandname, ενδεχομένως να αποκρύψουν την πραγματική εθνική τους ταυτότητα και να ισχυριστούν κάτι άλλο που "πουλάει" περισσότερο π.χ. μία Αλβανίδα θα προτιμήσει να πει ότι είναι από Ρουμανία⁸⁴⁰. Το πρώην Ανατολικό μπλοκ και ειδικότερα η Ρουμανία έρχεται πρώτη στις προτιμήσεις των συνεντευξιαζόμενων καθώς φημίζονται για την τεχνική και κυρίως για την προθυμία τους⁸⁴¹: «Τα πρώτα κρεβάτια είναι οι Ρουμάνες. Δε ξέρω τι στο διάολο τους μαθαίνουνε, να πούμε», «Η Ρουμανία παλιά φυσούσε. Ο Ρουμάνος όπου λεφτά τρέχει. Οι Ρωσίδες και οι Ουκρανέζες το τιμάνε παραπάνω και οι Μολδαβές. Το Ανατολικό μπλοκ δε σταματάει να παράγει», «Η Ρουμάννα το καλύτερο κρεβάτι, μακράν! 100%! Επειδή έχω μείνει στο Βουκουρέστι, έχει ένα κλέος. Στην Ρουμανία είναι η παγκόσμια σχολή ταντρισμού. Δεν είναι τυχαίο όλο αυτό. Το ψάχνουνε καλύτερα εκεί πέρα», «Οι πιο καλές είναι οι Ρουμάνες. Εκεί στα 20, 22, 25 είναι super. Είναι βέβαια και πιο πολλές. Αλλά αυτές, δε ξέρω, το γουστάρουν. Είναι στην κουλτούρα τους. Ίσως έχουν μάθει να ευχαριστιούνται το σεξ. Είναι απενοχοποιημένες. Δε ξέρω, ίσως και λόγω οικονομικών συνθηκών να το έχουν ότι θα το κάνουν και επαγγελματικά. Και είναι πολύ πρόθυμες για όλα. Κάνουν τα πάντα. Δίνουν και κώλο» «Οι Ρουμάνες είναι οι καλύτερες» «Είναι το DNA τους, έτσι τις μαθαίνουν, είναι και μουνάρες. Πέφτει και φτώχεια. Όλα μαζί.», «Οι Ρουμάνες είναι οι καλύτερες και για να κάνεις μία σχέση και σαν χαρακτήρες. Δε

⁸³⁷ Αρκετά αναφέρονται στην διεθνή και εγχώρια βιβλιογραφία για το πώς διαφορετικές φυλές/εθνικότητες, ξυπνούν διαφορετικές σκέψεις στο πελάτη, π.χ. οι Ασιάτισσες είναι πιο πειθήνιες, οι Αφρικανές αξίζουν μικρότερο χρηματικό αντίτιμο ή οι γυναίκες από το πρώην ανατολικό μπλοκ είναι πιο πρόστυχες.

⁸³⁸ «Στο μεταξύ είχε και μία φάτσα αλβανική τελείως και έλεγε κάτι αλαμπουρνέζικα μπλια μπλι»

⁸³⁹ Επιπλέον διαφορετικές εθνικότητες/φυλές σχετίζονται με εξειδίκευση σε συγκεκριμένες σεξουαλικές τεχνικές/πρακτικές σύμφωνα με τον συνεντευξιαζόμενο πελάτη: «Για παράδειγμα, θα δεις πολύ σπάνια Κινεζούλες και οι Αφρικανές ακόμη, δύσκολα δίνουν κώλο και είναι και πάρα πολύ βιαστικές».

⁸⁴⁰ Από την επιτόπια έρευνα σε οίκους ανοχής φαίνεται να μην εργάζεται σημαντικός αριθμός Ελληνίδων. Χαρακτηριστικό ήταν το σοκ εργαζόμενης μόλις της είπαμε ότι είμαστε από Ελλάδα.

⁸⁴¹ «Γιατί καλή η ομορφιά αλλά μπορεί να δεις μία ωραία και στο κρεβάτι να είναι πάγος»: Συνεπώς, φαίνεται να προτιμάται η καλή τεχνική έναντι του εξωτερικού κάλους.

ξέρω εγώ ταιριάζω. Γιατί δεν λένε πολλά όχι, για αυτό»⁸⁴², «Οι Ρουμάνες και οι Αλβανίδες έχουν μπει βέβαια τα τελευταία χρόνια. Έχουν γίνει καλά τσουλιά»⁸⁴³. Η λευκή φυλή μπορεί να είναι πιο οικεία στο μέσο Έλληνα πελάτη⁸⁴⁴ αλλά δεν διστάζει να "δοκιμάσει" και κάτι πιο "εξωτικό", αφού τον ενδιαφέρει να καταναλώσει διαφορετικές σωματικότητες, κάθε εκδοχή της γυναίκας. Με καμάρι δηλώνει ότι έχει συνευρεθεί με εκπροσώπους διαφορετικών φυλών και εθνικοτήτων.

7.2 Ο Πελάτης και η Γυναίκα

Σε αυτό το κεφάλαιο εξετάζεται η σχέση του πελάτη με το άλλο φύλλο και το πως αυτή σχετίζεται με την τελική, συνήθως παράλληλη καταφυγή στις πορνικές υπηρεσίες⁸⁴⁵. Εισπράττει κατανόηση, καλύπτονται οι ανάγκες του σε συναισθηματικό και σεξουαλικό επίπεδο, πως αντιλαμβάνεται τους ρόλους των δύο φύλων, νοιώθει ότι άνδρας και γυναίκα έχουν τις ίδιες σεξουαλικοερωτικές επιδιώξεις και τελικά σε

⁸⁴²Σαφώς έχουν καταγραφεί και αντίθετες απόψεις όπως εκείνη του Α.Γ. που θεωρεί ότι λόγω φτώχειας προσπαθούν να εξασφαλιστούν από έναν Έλληνα: «Εγώ βασικά τις Ρουμάνες δεν τις πάω. Και όχι εθνικά. Τις θεωρώ πολύ κουτοπόνηρες σαν γκόμενες. Είμαι αρνητικά προϋδρασμένος, γιατί είχα σχέση και με Ρουμάνα, είχα σχέση και με Βουλγάρα. Με αυτές τις δύο εθνικότητες είμαι γενικά αρνητικά προϋδρασμένος»

⁸⁴³Άλλες εθνικότητες που καταγράφονται στις προτιμήσεις των πελατών είναι: «Εγώ πιστεύω οι καλύτερες, οι Σέρβες. Μπορεί να μην το έχεις ακούσει και ποτέ», «Ρωσία, Γεωργία, Βουλγαρία και μία Κρητικιά μία φορά που πέτυχα. Πολύ καλή. Δυνατό κομμάτι», «Πιο πολύ οι Αμερικανίδες θα έλεγα... δεν έχω πάει αλλά τις βλέπω στις τσόντες», «Οι Ελληνίδες συνήθως είναι πιο κρύες. Σπάνια είναι πιο ζεστές», «Από όλα, δε ξέρεις. Δε μπορείς να πεις οι Ρουμάνες, γιατί μπορεί να σου τύχει καμιά Ρουμάνα να είναι...»

⁸⁴⁴«Έχω δοκιμάσει μόνο λευκές, δεν έχω πάει με κάποια έγχρωμη και ούτε Ασιάτισσες. Τα γούστα μου έχουνε μόνο στο...», «Ποτέ δεν είχα τέτοια θέματα στο μυαλό μου. Απλά και μόνο συνήθως είναι λευκές. Εντάξει τώρα, κάποτε που είχα πάει στην Κούβα, δεν ήτανε λευκές, εκ των πραγμάτων», «Που εμένα μπορεί να μου άρεσε, αλλά υπάρχουνε ένα σορό ρατσιστές στην Ελλάδα που τις μαύρες με το που τις βλέπουν, τις σνομπάρουνε», «Εγώ δηλαδή είχα πάρει μία μαυρούλα, δεν έχω πάει ποτέ με μαυρούλα, εμπειρία!», «Οι Μαυρούλες δεν μου αρέσουν μόνο. Έχω πάρει μία, δύο φορές, δεν μου άρεσε. Όχι, ρατσιστικά. Το δοκίμασα», «Ντάξει δεν ήταν και Κινέζα αυτή. Ήτανε λίγο γεματούλα για Κινέζα. Δεν είχε διαφορά στο σεξ, αν εξαιρέσεις ότι δεν ξυρίζονται (τώρα τι σου λέω; τέλος πάντων). Η φάση είναι η ίδια: ένα κρεβάτι και μία κοπέλα», «Είναι πολυεθνικό σπορ αυτό. Εξαπλώνονται παντού»

⁸⁴⁵Οι Sawyer, S. και Metz M. αναφέρονται σε έρευνες που κάνουν λόγο για στατιστικές διαφορές μεταξύ πελατών και μη πελατών (όπως ότι οι πελάτες είναι λιγότερο πιθανό να παντρευτούν ή να είναι ευτυχισμένοι σε ένα γάμο ή ότι βιώνουν γενικώς μεγαλύτερο βαθμό δυστυχίας). Άλλες έρευνες κάνουν λόγο για προβλήματα στη δημιουργία σχέσεων με τις γυναίκες, ενώ η πορνική επιλογή εμφανιζόταν ως ένας τρόπος για τους άνδρες να αποφεύγουν τις προσδοκίες των γυναικών ή να ξεπερνούν τις δικές τους ανεπάρκειες ή αποτυχίες.

Sawyer, S., Metz, M. (2009), «The Attitudes Toward Prostitution Scale Preliminary Report on Its Development and Use», *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, Vol. 53 (3), p.334-347

περίπτωση που δηλώνει ικανοποιημένος από τη γυναικεία φιγούρα/συμπεριφορά, τι επιπλέον αναζητά σε έναν οίκο ανοχής;⁸⁴⁶

Όπως τονίσαμε και στα προηγούμενα κεφάλαια, αν οι **αντιφάσεις** και οι αντινομίες στις αφηγήσεις του συνεντευξιαζόμενου πελάτη είναι συστηματικές⁸⁴⁷, σε αυτήν την υποενότητα ξεπερνάμε κάθε προηγούμενο. Υπάρχει μία διάχυτη σύγχυση, μία θολή εικόνα του πελάτη για το γυναικείο φύλο. Διακρίνεται μία δυσκολία στο να αντιληφθεί τις επιθυμίες της, τη σεξουαλικότητά της, τη συναισθηματική της ανταπόκριση και τον τρόπο που σκέφτεται. Έτσι, από τη μία την καταδικάζει για συντηρητισμό και από την άλλη είναι επικριτικός απέναντι στη νέα γενιά γυναικών που είναι σεξουαλικά απελευθερωμένη. Φαίνεται να μην έχει καταλήξει για το εάν πρόκειται για μία γυναίκα πρακτική και συμφεροντολόγα («που κοιτάει το χρήμα») ή βαθιά συναισθηματική που («είναι ικανοποιημένη μόνο με αγκαλιές»). Επίσης, δυσκολεύεται στο να κατανοήσει αν είναι πολυγαμική όπως εκείνος ή αν το μόνο τελικά που την ενδιαφέρει είναι ο «γάμος». Το βέβαιο για τον συνεντευξιαζόμενο πελάτη είναι ότι πρόκειται για ένα «μυστήριο ον», ένα «περίεργο πλάσμα, που δεν μπορείς να το πιάσεις πουθενά». Παρόλα αυτά κάνουν μία απόπειρα και δίνουν τις δικές τους απαντήσεις που μοιάζουν σχεδόν με υποθέσεις, κρίνοντας είτε με βάση τη δική τους οπτική γωνία, από αντρική δηλαδή σκοπιά, είτε στο πλαίσιο εκλογικεύσεων.

Αρχικά τίθεται το ερώτημα στον συνεντευξιαζόμενο πελάτη αν γυναίκες και άντρες έχουν την **ίδια** ανάγκη για σεξουαλική επαφή⁸⁴⁸. Οι 23/50 συνεντευξιαζόμενους θεωρούν ότι το γυναικείο φύλο μπορεί να αντέξει περισσότερο χωρίς σεξουαλική επαφή ή ότι έχει λιγότερες σεξουαλικές ανάγκες: «Ναι, οι γυναίκες μπορούν να το κρατάνε λίγο παραπάνω», «Ξεκάθαρα θεωρώ ότι οι γυναίκες έχουν λιγότερη ανάγκη το σεξ. Καταρχάς και μόνο το ότι αρκείται στο να προσποιηθεί και να μην απαιτήσει να ολοκληρώσει, κάτι δείχνει αυτό, ότι η φύση την έχει προικίσει

⁸⁴⁶Θυμίζουμε ότι πάνω από τους μισούς συνεντευξιαζόμενους βρίσκονται σε συντροφική σχέση παράλληλα με την πορνική τους επιλογή.

⁸⁴⁷«Η ίδια η συνθετότητα των λόγων που συναρθρώνουν το υποκείμενο είναι τέτοια ώστε να αποκλείεται ένας πλήρης συγκερασμός τους σε έναν ενιαίο εαυτό λέει ο Φουκώ».

Χαλκιά, Α. (2011), Έμφυλες βιαιότητες, Εξουσία, λόγος, υποκειμενικότητες, Εκδόσεις Αλεξάνδρειας, Αθήνα, σελ.89

⁸⁴⁸Αν η απάντηση του συνεντευξιαζόμενου πελάτη είναι καταφατική δηλαδή ότι και τα δύο φύλα έχουν τις ίδιες σεξουαλικές ανάγκες, εγείρεται αμέσως το ερώτημα γιατί το ένα εκ των δύο φύλων "προμηθεύεται" επιπλέον "ποσότητες" σεξουαλικής απόλαυσης από την πορνική αγορά.

Υ.Γ. Το λεξιλόγιο που χρησιμοποιείται αποτελεί δάνειο.

με αυτό το "προσόν"»⁸⁴⁹. Αρκετοί (11/50) δηλώνουν άγνοια για τη γυναικεία σεξουαλικότητα: «Δεν το ξέρω αυτό. Το ψάχνουν οι επιστήμονες βιολογικά να το αποδείξουνε χρόνια τώρα», «Δεν είμαι σίγουρος, νομίζω το ίδιο. Πιο μικρός νόμιζα ότι οι γυναίκες το έχουν λιγότερο», «Δεν το ξέρω, γιατί δεν ξέρω καλά τις γυναίκες. Ίσως αντέχετε περισσότερο χωρίς σεξ. Και πάλι το λέω χωρίς τη μεγάλη εμπειρία σαν άντρας». Ένα ακόμη μικρότερο ποσοστό συνεντευξιαζόμενων (7/50) θεωρεί ότι ίσως έχουν τα δύο φύλα τις ίδιες ανάγκες για σεξουαλική συνεύρεση: «Πιστεύω το ίδιο, απλά οι γυναίκες το έχουν χάσει λίγο», «Πιστεύω ότι οι γυναίκες μπορεί να έχουν τις ίδιες ανάγκες αλλά να είναι πιο κρατημένη. Ο άντρας θα μιλάει μόνο για το σεξ, άμα έχει να το κάνει καιρό. Σε κάθε κουβέντα θα πετάει υπονοούμενα. Είναι πιο κολλημένος ο άντρας. Ενώ η γυναίκα κάπως το κρατάει, το κρύβει. Και βιολογικά, αλλά η γυναίκα κρατιέται σε πολλά θέματα. Άμα θέλει να κρύψει κάτι μία γυναίκα, ενώ ο άντρας δύσκολα το κρατάει το μυστικό. Θα το πετάξει από μαλακία, θα το πει», «Ναι, έχουν τις ίδιες ανάγκες για σεξ». Τέλος, ένας μικρός αλλά όχι ασήμαντος αριθμός συνεντευξιαζόμενων δηλώνει ότι όχι μόνο έχουν τις ίδιες σεξουαλικές ανάγκες, αλλά ότι οι γυναίκες έχουν περισσότερες, θέτοντας όμως την υποσημείωση ότι μπορεί να μην τις κάνουν φανερές κυρίως για κοινωνικούς λόγους, ενώ άλλοι

⁸⁴⁹Ο Ζ.Θ. και ο Α.Λ. θεωρούν ότι αυτό συμβαίνει λόγω βιολογικών αιτιών: «Ναι. Και το έχω συζητήσει και με γιατρό και με κοπέλες. Μου έχουν πει ότι βιολογικά μία κοπέλα μπορεί να αντέξει περισσότερο. Εγώ από τότε που ξεκίνησα τη σεξουαλική μου ζωή δεν έχω πάνω από τρεις μήνες μέγιστο χωρίς. Έχω φίλη που δεν έχει κάνει κάτι για ένα χρόνο και ενάμιση. Εγώ δεν θα κράταγα με τίποτα. Θα χτύπαγα το κεφάλι μου στον τοίχο. Και μου λέει "εντάξει, εμείς αντέχουμε. είναι πιο εύκολο για μας". Και βιολογικά σε γιατρό μου έχει εξηγήσει ότι είναι πιο εύκολο να αντέξει η γυναίκα. Είναι ορμονικό», «Μάλλον όχι. Ίσως είναι από τη φύση τους έτσι, δε ξέρω. Δε σου λέω ότι κάποιες δε θα θέλουν, αλλά να είναι το 20%, 30%; Και αυτές δουλεύουν σε τέτοια. Αλλά σαν κανονικές γυναίκες που το έχω δει, είναι σπάνιο το φαινόμενο να κάνουμε κάνα δύο βδομάδες συνεχόμενα και πάμε για τρίτη. Δε ξέρω, λες να φταίει η ηλικία αλλά δεν ήμουν με μεγάλες ρε γαμώτο, αλλά αυτές λίγο να προκαλέσουν τελείωσε. Πώς να το κάνουμε το ωραίο φύλο είναι η γυναίκα». Ενώ ο Β.Φ., ο Γ.Ζ. και ο Α.Γ. εξηγούν ότι πρόκειται για διαφορετική σεξουαλικότητα και στην ποιότητα και στην ποσότητα: «Έχει διαφορετική σεξουαλικότητα και στο πως φτιάχνεται. Ο άντρας γενικά θέλει να το κάνει πιο συχνά από τις γυναίκες, σίγουρα! Και όλοι οι άντρες εύχονται να έχουν μία γυναίκα που να θέλει τουλάχιστον να συμβαδίζει παράλληλα, γιατί εντάξει μου έχει τύχει και κοπέλα και με μία φορά ήταν εντάξει, ok. Εντάξει, είναι ακραίο αυτό. Να κάνεις μία φορά και τέρμα, μετά άμα της έρθει η όρεξη κ.τ.λ., στο περίμενε. Αλλά και στον τρόπο που φτιαχνόμαστε, είμαστε διαφορετικοί. Ο άντρας φτιάχνεται με τη μία, δε χρειάζεται πολλά, πολλά. Άμα του αρέσει η γυναίκα φτιάχνεται, δε θέλει κάτι άλλο. Η γυναίκα θέλει πιο πολλά για να φτιαχτεί», «Καμία σχέση! Καμία επαφή! Η γυναίκα νομίζω ότι όταν θέλει θα το κάνει στάνταρντ γιατί μπορεί να τον πείσει τον άλλον, τελείωσε, έχει τρόπους, έτσι; Αλλά όταν δεν θέλει, μπορεί να στείλει τη μισή Αθήνα. Αυτό είναι μόνο στη γυναίκα. Ο άντρας δε θα έστελνε ούτε μία χοντρή, να στο πω απλά. Αυτό το έχω δει και στις σχέσεις που έχω κάνει. Αν θέλανε, θα γινότανε της πουτάνας για να γίνει. Όταν μετά ήθελα εγώ και είχαμε χορτάσει για τα δικά της δεδομένα, Δε! Από το ένα αντί μπαίνει, από το άλλο βγαίνει, χέστηκαν. Και μπορεί να κρατήσει και καιρό αυτό», «Ο άντρας στο πρώτο ραντεβού, θέλει να τον πνίξει τον λαγό, που λέμε. Για να βγει ραντεβού ένας άντρας με μία γυναίκα πρέπει να του αρέσει σεξουαλικά. Στη γυναίκα μπορεί και να μην αρέσει ο άντρας αλλά να βγει για να δει τι άνθρωπος είναι, τι κοινά έχουν».

καταλήγουν στο ίδιο συμπέρασμα δια της εις άτοπον απαγωγής, δηλαδή ότι δεν είναι δυνατόν να είναι μόνο ο άντρας εξαρτημένος από τη σεξουαλική επαφή, θα πρέπει να είναι και η γυναίκα: «Και περισσότερη. Γιατί είναι μαλακισμένες. Ενώ το θέλουνε παριστάνουνε ότι δεν θέλουνε», «Τι να σου πω παιδί μου; Οι γυναίκες έχουνε πολύ περισσότερες από όσες δείχνουν παρά έξω αλλά αυτό συμβαίνει μέχρι κάποια ηλικία γύρω στα γύρω στα 47,48. Μετά σιγά σιγά πέφτει, προφανώς για λόγους ορμονικούς και όλα αυτά χωρίς να είμαι εγώ ο αρμόδιος για να το πω με κάποια εγκυρότητα απλά, όλα αυτά που ακούω και όπως καταλαβαίνεις οι φίλες μου κάπου εκεί είναι όλες, 45 και τον ανήφορο, μέση ηλικία γύρω στα 50»⁸⁵⁰

Στο ίδιο πλαίσιο εκλογίκευσης, αλλά με δισταγμό και αρκετές αμφιβολίες ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης (24/50) ισχυρίζεται ότι λογικά και η γυναίκα είναι **πολυγαμική** όπως και εκείνος: «Ναι και η γυναίκα είναι πολυγαμική, στην πλειοψηφία τουλάχιστον. Γι' αυτό και τα γαμήσια στα bachelor πέφτουνε σύννεφο. Ας πούμε, πάνε για bachelor 10 γυναίκες, η νύφη και άλλες 9, οι περισσότεροι λένε ότι οι άλλες 9 θα γαμηθούνε, εγώ λέω ότι και οι 10 θα γαμηθούνε στο bachelor. Γράφτο αυτό», «Εντάξει και η γυναίκα πολυγαμικό είναι, αλλά η γυναίκα το βρίσκει πολύ εύκολα». Ενώ, ταυτόχρονα σπεύδει να διευκρινίσει ότι δεν είναι τόσο ρομαντική, συναισθηματική ή εύθραυστη όσο οι κοινωνικές νόρμες της υπαγορεύουν να δείχνει προς τα έξω (17/50): «Είναι πιο κυνικές, πιο εγκεφαλικές από τους άντρες», «Είναι μύθος ότι η γυναίκα λειτουργεί με το συναίσθημα», «Πιστεύω το συναίσθημα τους το έχουνε περάσει, ότι πρέπει να έχουν περισσότερο συναίσθημα. Εξαρτάται πως ορίζεις το συναίσθημα, τα χάρδια και αυτά;», «Κοίταξε να δεις, όπως έχω εγώ την ανάγκη για ποικιλία την ίδια θα έχει και η γυναίκα, έτσι; Αλλά νομίζω ότι αν μία γυναίκα έχει πάει με άλλον άντρα, έχει τελειώσει. Γιατί οι γυναίκες είναι πιο πολύ εγκεφαλικές, ας πούμε. Ο άντρας 5 κώλους θα δει, 5 φορές θα του σηκωθεί. Η γυναίκα 5 πούτσους θα δει, 5 κοιλιακούς θα δει, θα της σηκωθεί; αλλά είναι άλλο το παιχνίδι στην γυναίκα. Είναι άλλο το κλειδάκι που πρέπει να της ανοίξεις ας πούμε. Φαντάζομαι, μπορεί να είναι και μύθος, έτσι; Ενώ οι άντρες είναι πολύ πιο

⁸⁵⁰«Στην ουσία η γυναίκα είναι σκλάβα του αιδοίου της. Απλά ο άντρας είναι λίγο μαλάκας. Δηλαδή στον άντρα φαίνεται πιο εύκολα», «Οι γυναίκες είναι πιο σεξουαλικές πιστεύω από τη φύση τους. Τους αρέσει πιο πολύ το σεξ. Αυτό πιστεύω. Δε ξέρω κιόλας», «Σίγουρα! Πιστεύω ότι ένα 70%. Ο άντρας ναι μεν, στην έξω ζωή θα την πειράζει και θα είναι ο κυνηγός αλλά στο κρεβάτι πιστεύω ότι τον βάζει κάτω και του αλλάζει τα φώτα. Δηλαδή πάει πιο σκυλίσια η γυναίκα στο..., να τον ξεκάνει που λέμε»

μαλάκες. Συναισθηματικοί. Πιανόμαστε πολύ πιο εύκολα μαλάκες⁸⁵¹» λέει ο Π.Ρ σε μία προσπάθεια να διορθώσει την κοινωνική προκατάληψη εναντίον των ανδρών.

Στο προβοκατόρικο ερώτημα γιατί δεν υπάρχουν **οίκοι ανοχής για γυναίκες** ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης σε ορισμένες περιπτώσεις(9/50) επιδεικνύει παροιμιώδη ψυχραιμία και απαντάει μάλλον πρακτικά θα λέγαμε: «Ναι, γιατί όχι. αλλά δε θα μπορούσαν να δουλέψουνε. Θα πήγαιναν όλες οι χοντρές, οι κοντές, οι αλλήθωρες και πώς να του σηκωθεί του άλλου», «Ποιος άντρας είναι αυτός που θα δούλευε; Πόσες πελάτισσες να εξυπηρετήσει; Ενώ μία γυναίκα δε θέλει κόπο, κάθεται εκεί, μια χαρά», «Απλά είναι πιο δύσκολο γιατί ο άντρας εκεί πρέπει να έχει στύση. Και υπερτροφές να παίρνει και Viagra να παίρνει, είναι πιο δύσκολα τα πράγματα. Είναι πρακτικό το ζήτημα». Αλλά ακόμη και αν λυνόταν αυτό το πρακτικό ζήτημα, οι γυναίκες σύμφωνα με τον συνεντευξιαζόμενο (17/50) βρίσκουν με ευκολία σεξουαλικό παρτενέρ, σε αντίθεση με τους άντρες. Οπότε αφού υπάρχει δωρεάν διαθεσιμότητα, δεν απαιτείται να πληρώσουν για την εξασφάλιση σεξουαλικής συνεύρεσης: «Οίκοι ανοχής για γυναίκες;⁸⁵² Πιστεύω ότι δε χρειάζεται. Η γυναίκα άμα βγει έξω βρίσκει ότι θέλει. Γυναίκα είναι. Εγώ άμα βγω έξω δε θα κάνω τίποτα. Ενώ η γυναίκα άμα έρθει και σου πει, πας αμέσως. Μπορεί να το βρει. Δε χρειάζεται να κάνει κάτι. Ποιος άντρας θα το παίζει δύσκολος;», «Καταρχάς είναι πολύ πιο εύκολο για σας να βρείτε σεξ. Μπορεί να μη κάτσει αυτός που επιθυμείς -μάλλον λάθος λέξη, διέγραψε την- αλλά θα κάτσει. Αν πάμε τώρα εδώ και πούμε σε όποιον περνάει και μας αρέσει "έλα να με γαμήσεις", ποιες πιθανότητες είναι να σταματήσει γυναίκα που να της αρέσω και να πει "πάμε" και ποιες πιθανότητες είναι να πει σε σένα "πάμε" ο άντρας που σου αρέσει και του αρέσεις», «Θεωρώ ότι οι γυναίκες αν θέλουν να το κάνουν είναι πολύ πιο εύκολο. Πάρα πολύ εύκολο», «Το βρίσκει πολύ εύκολα, γιατί να πάει σε οίκο ανοχής;». Ο Γ.Σ. επαναφέρει το ζήτημα των μειωμένων σεξουαλικών αναγκών των γυναικών. Έτσι, αφού δεν υπάρχει ζήτηση από πλευράς γυναικών, είναι λογικό να μην υπάρχει και προσφορά (δηλαδή οίκοι ανοχής για

⁸⁵¹Το δίπλο «συναισθηματικός"/αθώος άνδρας - "κυνική"/πονηρή γυναίκα επαναλαμβάνεται συχνά στις συνεντεύξεις των πελατών. Η γυναίκα παρουσιάζεται συνήθως ως πανούργα /έξυπνη που με την πονηριά της καταφέρνει να τον διαχειρίζεται, π.χ: .«Γενικά, η γυναίκα είναι πολύ πιο έξυπνη από τον άντρα, ο άντρας είναι βλάκας. Έχει μεγάλη ιδέα για τον εαυτό του. Το έχω δει σε πολλά ζευγάρια να λέει η γυναίκα στον άντρα "αχ, τι ωραίος που είσαι" και αυτός να το παίζει ιστορία». Το ίδιο αίσθημα εκμετάλλευσης αισθάνεται και σε έναν οίκο ανοχής: «Η γυναίκα με την πονηριά της κατορθώνει να τον απομυζεί οικονομικά...»

⁸⁵²Αρκετοί συνεντευξιαζόμενοι έμεναν εμβρόντητοι ή έδειχναν ξαφνιασμένοι από το ερώτημα καθώς η σκέψη να πληρώσει μία γυναίκα για σεξ και πόσο μάλλον να υπάρχει μία θεσμοθετημένη δομή όπως ένας οίκος ανοχής που να εξυπηρετεί αυτή την παροχή, δεν είχε περάσει ποτέ από το μυαλό τους.

γυναίκες): «Πορνεία για γυναίκες; Δεν ξέρω. Αλλά η γυναίκα έχει τόσες πολλές ανάγκες να εκτονωθεί; Δηλαδή εσύ λυσσάζς, θες να πας να βρεις άντρα, να πέσεις πάνω του, να το ξεσκίσεις; Εγώ όταν ήμουν στο στρατό -γιατί στη φάση του στρατού είναι πιο βάρβαρα τα πράγματα- γύρναγα και ό,τι μου έδινες "αυτή;" "αυτή, ναι". Ό,τι να ναι φέρε μου εκείνη την ώρα να εκτονωθώ. Η γυναίκα τι θέλει να εκτονωθεί έτσι, τόσο εύκολα; Δεν έχει τόσο πολύ ένταση η γυναίκα, να λυσσάζει, να αυτό. Δε ξέρω». Ο Σ.Τ. προσθέτει άλλον ένα διαφοροποιητικό παράγοντα όσον αφορά τη σεξουαλικότητα των δύο φύλων: «Ναι, πιστεύω οι γυναίκες κατά 80% δεν θέλουν να πάνε. Υπάρχει έρευνα που λέει ότι η γυναίκα ανάμεσα στο δίλλημα σεξ ή χάδια, προτιμάει τα χάδια». Μία κοινωνική διάσταση του ζητήματος θέτει ο Σ.Μ.: «Άμα είχε ανοίξει πορνείο για γυναίκες στην Αγγλία θα έκανε χρυσές δουλειές. Στην Ελλάδα πιστεύω ότι όποια έμπαινε μέσα θα της πέταγαν αγγούρια. Που είναι άδικο βέβαια, γιατί άμα θέλει ο άλλος να το κάνει τι πάει να πει γυναίκα ή άντρας⁸⁵³».

Συχνά στις αναφορές του ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης καταθέτει ότι μπορεί να μην χρησιμοποιεί συγκεκριμένες σεξουαλικές μεθόδους με τη σύντροφό του, μεθόδους που εφαρμόζει μόνο σε έναν οίκο ανοχής⁸⁵⁴. Θεωρεί πράγματι ο πελάτης, **συντηρητική** τη γυναίκα όσον αφορά τη σεξουαλική της έκφραση; Οι 18/50 συνεντευξιαζόμενους θεωρούν ότι είναι συντηρητική ή υποδύεται τη συντηρητική γιατί αυτό επιβάλει ο κοινωνικά ορισμένος έμφυλος ρόλος της: «Η μεγάλη πλειοψηφία, ναι», «Καλά κάνουνε»⁸⁵⁵, «Ναι. Όχι οι άντρες, οι γυναίκες είναι. Γιατί έχω γνωρίσει Αγγλίδες και πραγματικά σε πιάνανε και σε βάζανε στη γωνία άμα ήθελες. Νομίζω οφείλεται στη διαπαιδαγώγηση, την ετοιμάζεις, την ντύνεις με φούστες από τα 14, αυτό που κοιτάει ο άλλος σαν πρόκληση και μην τυχόν και σε δει έτσι κάνεις θα του σπάσω τα μούτρα», «Νομίζω όλες οι Ελληνίδες το παίζουν

⁸⁵³ Ο Α.Γ. και ο Β.Σ. θεωρούν ότι θα πρέπει να υπάρχουν οίκοι ανοχής για γυναικείο κοινό: «Νομίζω πως υπάρχουνε. Δεν υπάρχουνε; Απ' ό,τι ξέρω υπάρχουνε ζιγκολό, τέτοια. Θα πρέπει πάντως. Έχω μία φίλη μου που είναι 30 χρονών, η οποία δεν έχει σεξουαλική επαφή καμία ακόμη! Της έχω πει να πάει σε έναν, αλλά δεν ήθελε», «Θα πρέπει να υπάρχουνε. Σε άλλες χώρες υπάρχουνε»

Ενώ κάποιοι κρίνοντας με βάση την ανδρική ζήτηση για πορνικές υπηρεσίες δηλώνουν: «Πολλή ζήτηση! Πολλή! Ναι, γιατί αντίστοιχα υπάρχουν π.χ. για άντρες οίκοι ανοχής που είναι σαν στούντιο αλλά οι γυναίκες αν θέλουν κάτι αντίστοιχο πρέπει να ψάξουν με τα χίλια ζόρια να βρουνε τηλέφωνο», «Θα έπρεπε. Θα χε κόσμο πιστεύω», «Ουουου! Full. 100%. Στο Βερολίνο κάνουνε χρυσές δουλειές».

⁸⁵⁴ Δεν είναι λίγες οι φορές που ο σεξουαλικός συντηρητισμός των γυναικών έχει κατηγορηθεί για την πορνική καταφυγή του άνδρα.

⁸⁵⁵ Ο μη πορνοποιημένος πελάτης Β.Φ. καταθέτει: «Νορμάλ είναι. Άμα τις προσεγγίσεις σωστά, θα έχεις αποτέλεσμα, αν αφιερώσεις το χρόνο που χρειάζεται για μία γυναίκα. Τώρα αν είναι πιο δύσκολες από τις ξένες, σε σχέση με τις Κορεάτισσες, όχι. Εκεί η οικογένεια, η ηθική και αυτά, είναι πολύ μέσα στο αίμα τους. Δηλαδή όλα γίνονται στα πολύ κρυφά»

παρθενοπιπίτσες»⁸⁵⁶, «Μου τη βιδώνει που είναι πουτσοπρίχτρες. Ενώ θέλουν να γαμηθούν, λένε και καλά όχι. Αφού το βλέπω, το καταλαβαίνω». Ο Σ.Τ. θεωρεί ότι όλα μπορεί να τα συναντήσει κανείς και συντηρητικές και μη συντηρητικές γυναίκες, είναι μία κατά περίπτωση συνθήκη: «Ε, μερικές είναι, μερικές δεν είναι. Πώς να στο πω τώρα. Δε μπορώ να πω ότι όλες οι Ελληνίδες είναι συντηρητικές. Αλλά το πιο πολύ ποσοστό πιστεύω είναι συντηρητικές». Ενώ, 9/50 συνεντευξιαζόμενους θεωρούν ότι η γυναίκα υποδύεται σεξουαλική εγκράτεια γιατί η αχαλίνωτη σεξουαλικότητα είναι παρεξηγήσιμη, καθώς αρμόζει μόνο σε μία εκπορνευόμενη γυναίκα, δηλαδή πιστεύει ότι η γυναίκα ακολουθεί τα κοινωνικά στερεότυπα/ταμπού: «Μπορεί και αυτή να φοβάται να σου δείξει τα μυστικά της, μην την περάσεις και για πουτάνα και πεις “τώρα αυτή που τα ξέρει αυτά όλα, πως τα χει μάθει;” Μπορεί να κρύβει το ταλέντο της κατά κάποιο τρόπο», «Χανόμαστε στη μετάφραση. Δε χρειάζεται. Ας το μεταφράσουμε. Σου λέει “να του πω αυτουνού ή θα με περάσει για πουτάνα”;», «Ότι δεν μπορούν να απελευθερωθούν οι γυναίκες, να πάνε εύκολα με έναν άντρα. Τις πειράζει που θα τις πουν πουτάνες ή κάτι άλλο...Εντάξει φταίει και η κοινωνία για αυτό». Οι 17/50 έχουν αντίθετη άποψη και βρίσκουν τη γυναίκα απελευθερωμένη πλέον (χωρίς απαραίτητα να το θεωρούν αυτό θετικό): «Αλλά από αυτές που έχω πάει, όχι, δεν είναι τόσο συντηρητικές και είναι καλό αυτό. Βοηθάει αυτό!», «Όχι, μπορεί με πολλά συμπλέγματα από το οικογενειακό της περιβάλλον, αλλά καθόλου συντηρητική. Πλέον, καθόλου», «Πολύ απελευθερωμένες. Γενικά πάντως σαν λαός έχουμε ξεφύγει πολύ και ειδικότερα οι γυναίκες. Αυτό βλέπω», «Δεν υπάρχει μέτρο στη γυναίκα, στο facebook δε βλέπεις τι γίνεται; Όλες πετάνε τον κώλο έξω. Συγγνώμη κιόλας»⁸⁵⁷

Παρά το γεγονός ότι ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης είναι υπέρμαχος της σεξουαλικής απελευθέρωσης, της κατάργησης των σεξουαλικών ταμπού, του ηθικισμού/ πουριτανισμού και της κοινωνικής υποκρισίας και παρά το γεγονός ότι επανειλημμένα έχει “κατηγορήσει” το γυναικείο φύλο για συντηρητισμό ή ακόμη και για συναισθηματισμό ή ρομαντισμό, είναι καταπέλτης (21/50) όσον αφορά τη

⁸⁵⁶ «Στη βάση ποιων ιστορικών συμμαχιών και αντιπαλοτήτων συναρθρώνονται διαφορετικοί λόγοι με τρόπο που να παράγεται σήμερα η “Ελληνίδα” ως τρόπον τινά “φυσικό” υποκείμενο;» Χαλκιά, Α. (2011), Έμφυλες βιαιότητες, Εξουσία, λόγος, υποκειμενικότητες, Εκδόσεις Αλεξάνδρειας, Αθήνα, σελ. 86

⁸⁵⁷ Ο Β.Γ. καταθέτει μία αντίστροφη εξήγηση, δηλαδή ότι η γυναίκα δεν προσποιείται τη σεξουαλικά συντηρητική αλλά την απελευθερωμένη: «Πολλές κοπέλες δε ξέρω για ποιο λόγο ρε φίλε, θέλουν να φαίνονται έμπειρες –έτσι νομίζω εγώ- αυτό δεν μπορώ να το καταλάβω».

σεξουαλικά απελευθερωμένη **νέα γενιά γυναικών**⁸⁵⁸: «Τώρα οι μικρές δεν το λιβανίζουν τόσο. Τώρα από τα 15 έχουν κάνει τα πάντα και παρτούζες και όλα. Κάνουν διαγωνισμό ποιά θα πάει με τους περισσότερους. Έχουν το σεξ για παιχνίδι», «Έχουν ξεφύγει εντελώς. Ξεκινάνε από πολύ μικρά. Εμείς τότε για να πηδήξουμε περιμέναμε να πάμε 18 χρονών. Ενώ τώρα βλέπεις κάτι 13χρονα και κάτι 14χρονα το έχουν караμέλα», «Έχει ξεφύγει πολύ η κατάσταση. Τις παρτούζες τις έχουν για πλάκα ή ήταν και μια περίοδος πιο παλιά, που πολλά βιντεάκια με ανήλικους μαθητές και μαθήτριες είχαν διαρρεύσει στο ίντερνετ. Πραγματικά απορώ ποια θα είναι η σεξουαλική τους ζωή στα 20, όταν στα 15 έχουν κάνει ήδη τα πάντα», «Ποια ήτανε τότε στο γυμνάσιο, λύκειο; Μία, δύο είχε ξεπεταγμένες», «Βλέπεις εξηντάρηδες γαμάνε δεκαπεντάρες, πενηντάρηδες γαμάνε δεκαεξάρες. Στέλνεις την κόρη σου για φροντιστήριο, γυρίζει παρτουζομένη», «Ντάξει, τα 18χρονα έχουν ξεφύγει. Εγώ το θεωρώ λίγο ανήθικο, εγώ που είμαι 33 να πάω με το κοριτσάκι που έχει τελειώσει το σχολείο πριν μία εβδομάδα. Αλλά γίνονται αγγλάκια σιγά, σιγά. Δηλαδή πιστεύω σε καμία 5ετία, 6ετία θα έχουμε γίνει Αγγλία», «Τα πάντα παντού, το βρίσκεις πλέον στην Ελλάδα σε κοπέλες που είναι 14 και 15. Στα 16 έχουν κάνει ήδη και την πρώτη της παρτούζα. Στα 18 έχουν γράψει ένα 20 από παρτενέρ. Οπότε ο ανταγωνισμός αφού έχει αυξηθεί έχουν πέσει και τα standards των γυναικών. Κάποιες που λέγανε δεν τα αυτόνουμε δεν τα κάνουμε. Πλέον τα κάνουνε ένα 95%. Υπάρχει ένα 5% που δεν τα κάνει. Συμβιβάζομαι με το άλλο 95%. Αυτό το 5% ας πάει αλλού...»⁸⁵⁹

Ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης (15/50) σε γενικές γραμμές θεωρεί ότι η Ελληνίδα είναι ένα **δύσκολο θήραμα**, η ερωτικοσεξουαλική προσέγγιση του οποίου είναι εξαιρετικά κοπιώδης και απαιτεί ειδικές τεχνικές φλερτ⁸⁶⁰. Ενώ ταυτόχρονα την

⁸⁵⁸Η Χαλκιά Α. αναφέρεται στην παραγωγή του θηλυκού “ελληνικού” σώματος ως κανονιστικά αναπαραγωγικού και στην εξάλειψη των εθνικά “άλλων” που παράγει ουσιαστικά το θηλυκό Έλληνα πολίτη ως “μητέρα”. Την ίδια στιγμή, η Καλφοπούλου Α. κάνει μία εξαιρετική ανάλυση της επιτέλεσης του “καλού κοριτσιού” στην Ελλάδα και πως ακόμη και το βιολογικό σώμα κινείται ανταποκρινόμενο σε αυτή τη κυρίαρχη αναπαράσταση σε μία προσπάθεια επίτευξης των σκοπών του υποκειμένου.

Μηχαλίδου, Μ., Χαλκιά, Α., (2006), Η Παραγωγή του Κοινωνικού Σώματος, Εκδόσεις Κατάρτι & Δίνη, φεμινιστικό περιοδικό, Αθήνα, 26, 60-69, 226-238

⁸⁵⁹Ενώ ο 50χρος πελάτης θεωρεί υπεύθυνο το νέο μετροσεξουαλ ανδρισμό για τη στάση των νέων γυναικών: «Με αυτά που βλέπω παιδί μου, λες καλά κάνουνε τα κοριτσάκια και έχουν γίνει τελείως πρόστυχα. Τι να κάνουνε και αυτά; Γιατί εκεί που δούλευα εγώ ήμουν όλο με νεαρόκοσμο. Να ακούς την κοπέλα να λέει στο αγόρι “Τι ωραία αποτρίχωση που έχεις κάνει” και να καμαρώνει αυτός... και δεν είναι ότι εγώ γέρασα. Είναι ότι κάτι δεν πάει καλά».

Ο 20χρονος πελάτης από την άλλη λέει «Μία ξεκίνησε να πετάξει τον κώλο της έξω, τον πέταξαν και οι υπόλοιπες. Είδαν ότι έτσι έχουνε πάραση, πιο πολλές κατακτήσεις γιατί σαν κατακτήσεις το βλέπουνε το λάικ και γίνεται αυτό το χάος. Μόδα, δηλαδή είναι κοινωνικό το θέμα».

⁸⁶⁰«Το δύσκολο θήραμα, κάνει τον καλό κυνηγό»: Δηλαδή το γεγονός ότι η Ελληνίδα είναι “δύσκολη”, έχει κάνει τον Έλληνα καλό εραστή. Ταυτόχρονα όμως ακριβώς επειδή αποτελεί μία απαιτητική

κατηγορεί για επιτηδευμένα ελιτίστικη συμπεριφορά χωρίς περιεχόμενο, σε αντίθεση με την αλλοδαπή γυναίκα: «Το παίζει **ντίβα** η Ελληνίδα και έχει το μαύρο της το χάλι», «Το παίζεται πολύ γκόμενες εσείς οι Ελληνίδες. Αυτά που έχω κάνει εγώ Αγγλία όταν τα λέω εδώ με κοιτάνε έτσι. Δε νομίζω ότι θα βρεις μία Ελληνίδα και με τη μία θα σου κάτσει», «Αλλά γενικώς ούτε αυτό μου αρέσει το καραχύμα που κάνανε οι ξένες, αλλά ούτε και αυτή η ξινίλα που βγάζουνε οι Ελληνίδες», «Κάνει προκλητισμό μόνο μέσα από το facebook», «Πας να μιλήσεις και είναι η άλλη με τη μύτη στο θεό. Την έχεις δει τη μούρη σου κοπέλα μου; Και έρχεται τώρα το Ρωσιδάκι και σε παρακαλάει να την πηδήξεις», «Χαλαρώστε λίγο. Πολύ ντίβες και χωρίς λόγο, ρε πούστη μου».

Επιπλέον, ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης προσθέτει ότι για να προσεγγίσει μία Ελληνίδα γυναίκα με σκοπό τη σεξουαλική συνέντευξη δεν μπορεί να είναι ευθύς ακόμη και αν ο ίδιος θα το επιθυμούσε (σύμφωνα με τα παραπάνω δεδομένα για τη γυναικεία συμπεριφορά). Υποχρεωτικά λοιπόν, καταφεύγει στα "όμορφα λόγια", κάνει χρήση κομπλιμέντων που πολλές φορές δεν εννοεί, πλέκει ένα σενάριο και αναγκάζεται να παίζει ένα ρόλο, προκειμένου να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος στόχος, δηλαδή η σεξουαλική επαφή: «Κατάλαβες τώρα γιατί έχει μπουρδέλα; Γιατί θέλετε το **παραμύθι**», «Δεν μπορώ ρε παιδί μου, μπιρι μπιρι και μετά άντε γεια», «Πρέπει να έρθω στο μπαρ, να σε γνωρίσω, να σε δελεάσω, να παίξω ένα ρόλο, να μου κάνεις εσύ δύο νάζια, για να πάμε σπίτι ή ξέρω εγώ σε ξενοδοχείο. Υπάρχει ένα τελετουργικό το οποίο πραγματικά δε μου αρέσει. Δε το θέλω!», «Αυτό μου τη βιδώνει που για να πηδήξω πρέπει να μιρμιράω μία ώρα. Τρελαίνομαι με αυτό!», «Επειδή δεν μπορώ να κάθομαι να λέω παπαριές στις γκόμενες. Δεν το χω. Ντάξει, είναι θέμα χαρακτήρα αυτό».

Στο πλαίσιο μίας νοητικής εγγραφής στο μυαλό του συνεντευξιαζόμενου πελάτη (26/50), το **χρήμα** και το σεξ είναι έννοιες που έχουν συνδεθεί σχεδόν νομοτελειακά. Το σεξ είτε πρόκειται για συντροφικό σεξ, είτε για σεξ στο πλαίσιο της πορνικής αγοράς είναι κάτι το οποίο κατακτάται με το χρήμα σύμφωνα με το συνεντευξιαζόμενο.⁸⁶¹ Δεν είναι λίγοι εκείνοι οι πελάτες που επισημαίνουν σχεδόν σαρκαστικά ότι μία απόπειρα σεξουαλικής συνέντευξης εκτός πορνείου μπορεί να

διαδικασία κάνει τον συνεντευξιαζόμενο να προτιμάει τον οίκο ανοχής: «Πρέπει να μιρμιράω μία ώρα για να πηδήξω και αν»

⁸⁶¹ Έχει ταυτόσημη ανταλλακτική αξία με το σεξ: «Μου έχει τύχει το σεξ να είναι πάρα πολύ καλό, που αντικειμενικά θα μπορούσε να το χρεώσει και παραπάνω. Μου έχει τύχει να μην αξίζει ούτε ένα ευρώ».

κοστίζει συνολικά πολύ περισσότερο σε σχέση με μία πορνική μίσθωση, ενώ το αποτέλεσμα της απόπειρας δεν παύει να είναι αβέβαιο: «Σχετίζω την οικονομική κατάσταση με τη σεξουαλική ζωή και στις κανονικές κοπέλες και στις...», «Το τσάμπα είναι πιο ακριβό», «Πρέπει να την πας στο ακριβό εστιατόριο να φάει, να την πας στη Βούλα, να την πας στην Κηφισιά. Είναι χάσιμο χρόνου και χρήματος», «Βρίσκεις μία top μοντέλα. Την παίρνεις με την αμαξάρα σου την πας στον Άλιμο, μπαίνεις στην σκαφάρα σου την πας για καφέ στη Μύκονο και την γυρνάς το απόγευμα. Στην διαδρομή ή την πηδάς ή την πετάς μέσα και την τρων τα ψάρια», «Να θέλει τα μπάνια της, να θέλει να πάει από δω, στο Κωλονάκι, τα κομμωτήριά της», «Αν θες σαμπάνιες και γούστα θα πληρώσεις», «Τσάμπα δε κάνεις τίποτα!»⁸⁶². Με λίγα λόγια περιγράφεται η γυναίκα ως ένα πλάσμα που λειτουργεί συμφεροντολογικά, χρησιμοποιώντας τον άνδρα με σκοπό τη δική της καλοπέραση⁸⁶³. Οπότε, ο οίκος ανοχής αποτελεί μια πιο ορθολογική επιλογή για αυτόν, αφού εν τέλει ξοδεύει λιγότερα χρήματα, χρόνο και κόπο χωρίς παράλληλα να δημιουργεί κάποιου είδους δέσμευση.

Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω, φαίνεται ότι συνεντευξιαζόμενος πελάτης (14/50) δεν έχει μία ιδιαίτερα θετική /κολακευτική εικόνα για τη γυναίκα. Οι επιδιώξεις της και η συμπεριφορά της σε πολλές περιπτώσεις μπορούν να **συγκριθούν** με εκείνες του εκδιδόμενου προσώπου⁸⁶⁴. Πολλές φορές μάλιστα ο πελάτης κλίνει υπέρ του εκδιδόμενου πρόσωπου, καθώς διακρίνει μία ευθύτητα στη συμπεριφορά του, σε αντίθεση με την πανουργία της γυναίκας: «Αλλά σε γενικές γραμμές, να σου πω κάτι, σόρυ κιόλας, αλλά και με την κοπέλα σου να είσαι, που ξέρεις ότι δεν έχει κάνει σεξ πριν 5 λεπτά με άλλον», «Και με αυτή που είσαι ποιος ξέρει με ποιον είναι και τι κάνει;», «Εγώ σου λέω οι μισές έχουν παραπάνω μπέσα από σας έξω. Πολύ παραπάνω μπέσα από τις γκόμενες έξω. Αναγνωρίζουν το

⁸⁶²Η γυναίκα θέλει και επιδιώκει το χρήμα θα μπορούσε να είναι ένα γενικό συμπέρασμα: «Για να βρεις σύντροφο πρέπει να εξασφαλίσεις πρώτα οικονομικά κάποια πράγματα», «Έχουνε πολλές απαιτήσεις σε άλλα πράγματα πριν φτάσουμε στο σεξ. Για να σου δώσουνε πρέπει να πάρουνε. Τον καφέ, τη μούστρα, την εμφάνιση, λεφτά...», «Η επίσης αυτό το συμφεροντολογικό παίζει πολύ στην εποχή μας, ποιος είναι, τι είναι, δεξ πρώτα τι είναι και μετά κάνει», το θεωρώ ότι είναι ξευτίλα. Βλέπεις ρε παιδί μου ότι βγαίνεις έξω και επειδή θα πας να πάρεις τρία μπουκάλια, σε κοιτάνε όλες και έρχονται για αυτό το λόγο»

⁸⁶³Η διαφορά μίας μέσης γυναίκας με ένα εκδιδόμενο πρόσωπο κατά τον πελάτη, είναι ότι το εκδιδόμενο πρόσωπο απαιτεί να πληρωθεί μόνο κατά την πορνική επαφή, ενώ η μέση γυναίκα ζητάει συνεχώς χρήματα, εντάσσοντας με αυτόν τον τρόπο και τις συντροφικές/ελευθερες σεξουαλικές σχέσεις στις εγγρήματες.

⁸⁶⁴«Αφού όλες οι γυναίκες είναι πουτάνες, γιατί να μην πάω στις κανονικές πουτάνες. Που το κάνουν και καλύτερα»

φιλότιμο και την καλοσύνη. Δε ξέρω, ίσως γιατί δεν τη βρίσκουν εύκολα; Ίσως γιατί κάνουν αυτό που δεν γουστάρουν και τις εκμεταλλεύονται;»

Αν και κάποιος θα υπέθετε ότι σε μία τέτοιου είδους έρευνα θα κατέγραφε σημαντικά πολλές άμεσες αναφορές σεξιστικού χαρακτήρα για την **κατωτερότητα** του γυναικείου φύλου, κάτι τέτοιο δεν καταγράφηκε. Σε αυτό ενδεχομένως έπαιξε καταλυτικό ρόλο το γεγονός ότι η έρευνα διεξήχθη από γυναίκα. Αντίθετα, σε αρκετές αναφορές (8/50) οι συνεντευξιαζόμενοι πελάτες τόνιζαν ότι δεν είναι σεξιστές, το σεβασμό που τρέφουν για τη γυναίκα, ζητούσαν συγγνώμη για σεξιστικά αστεία, ενώ σε ένα πλαίσιο αποδοχής της ισότητας αναγνώριζαν τις ίδιες ανάγκες και δικαιώματα στο “ασθενές φύλο”⁸⁶⁵: (π.χ. « Γιατί πάνω από όλα πρέπει να σεβόμαστε τις γυναίκες», «Γιατί δε θέλω να καταπιέζω τις γυναίκες», «Ίσως έχουν φάει κάποια χαστούκια από τους άντρες και θέλουν να τους βάλουν στην άκρη», «Χωρίς ο άντρας βέβαια να μιλάει προσβλητικά. Αυτό είναι πολύ βασικό! Συνήθως ο άντρας το κάνει αυτό. Συνήθως ο άντρας φέρεται άσχημα, θα μιλήσει άσχημα, μπορεί να πει κάτι περίεργο»). Ο Pease B. πάντως θέτει σχεδόν σαρκαστικά το ερώτημα, «εάν οι άντρες μπορούν να καταλάβουν τις θέσεις των γυναικών στη φεμινιστική θεωρία και ως εκ τούτου αν μπορούν να έχουν κάποια χρησιμότητα στο φεμινισμό»⁸⁶⁶.

Παρόλα αυτά, 19/50 φαίνεται να πιστεύουν στη διατήρηση των παραδοσιακών έμφυλων **ρόλων** που θέλουν τον άντρα κυνηγό /πολυγαμικό με ενεργητικό σεξουαλικό ρόλο, ενώ η γυναίκα θα πρέπει να είναι μάλλον πιο εγκρατής/παθητική/θήραμα. Χαρακτηριστικό είναι το απόσπασμα όπου ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης εξηγεί με ποδοσφαιρικούς όρους πως λειτουργούν τα δύο φύλα: «Αν το δούμε στο ποδόσφαιρο, ο άντρας είναι ο επιθετικός, η γυναίκα είναι ο αμυντικός⁸⁶⁷ παίχτης, ο τερματοφύλακας ας πούμε. Στόχος του επιθετικού είναι να ξεκωλιάσει τα δίχτυα. Στόχος του τερματοφύλακα είναι να μην του το κάνουνε χωνί, να αφήσει την

⁸⁶⁵Σαφώς κατεγράφησαν τόσο έμμεσες όσο και άμεσες σεξιστικές αναφορές για την κατωτερότητα του γυναικείου φύλου π.χ.: «Είναι υποδεέστερη με τη φιλοσοφική έννοια. Δες όλες τις θρησκείες του κόσμου, τη γυναίκα, άντε στην καλύτερη περίπτωση να είναι η Παναγία, η μητέρα του θεού. Τα κεντρικά πρόσωπα είναι άντρες. Γιατί; Τυχαίο; Φιλόσοφοι; Υπάρχει γυναίκα που να έχει φιλοσοφία; Άρα; Είναι η δουλειά της γυναίκας, η δουλειά του θηλυκού στον πλανήτη είναι άλλη. Είναι πολύ πιο δύσκολος ο ρόλος του αρσενικού από το θηλυκό, έτσι; Οφείλει να είναι πιο πνευματώδης»

⁸⁶⁶Pease, B., (2000), *Recreating Men, Postmodern Masculinity Politics*, Sage Publications, London, p.11

⁸⁶⁷«Η παθητικότητα είναι γυναικείο χαρακτηριστικό, δεν τους αναγνωρίζεται καμία ξεχωριστή ταυτότητα εκτός από την ερωτική τους θελκτικότητα. Είναι σεξουαλικό αντικείμενο, ανταλλάξιμο αγαθό του οποίου η αξία μειώνεται μέσω του σεξ, είναι άχρηστη αφού έχει καταναλωθεί ερωτικά και σεξουαλικά. Οι μάγκες κυνηγάνε το εύκολο σεξ. Η μητέρα όμως αποτελεί περιοριστικό πρότυπο, της έχουν αδυναμία, αλλά και κατώτερο ρόλο» .

Willis P. (2012), *Μαθαίνοντας να δουλεύεις*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα, σελ.133 -134.

εστία ανέπαφη, άντε να φάει ένα γκολ. Καταλαβαίνεις τι λέω; Τώρα αν έχει τρύπια δίχτυα είσαι χωνί τερματοφύλακας. Αν έχεις βάλει 10 γκολ, τότε είσαι παιχταράς επιθετικός»⁸⁶⁸ Στην ίδια λογική ο Α.Γ. εξηγεί πως θα πρέπει να διαφέρει η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση αγοριών και κοριτσιών: «Αν είναι κορίτσι, τίποτα. Μέχρι να παντρευτεί δε θα κάνει τί-πο-τα. Ο πελαργός τα φέρνει τα παιδιά και τέτοια. Δε θα της πω τίποτα για σεξ. 21:00 με 23:00 θα βγαίνει το βράδυ και πολύ της είναι, άλλο οι άλλες γυναίκες». Όσον αφορά την πολυγαμικότητα των δύο φύλων, δεν ισχύουν ίδια μέτρα και σταθμά: «Αν η γυναίκα μου πήγαινε με κάποιον άλλον θα το σκεφτόμουν αν θα τα ξαναβρίσκαμε κάποια στιγμή», «Νομίζω είναι ζήτημα τιμής, η γυναίκα να μην πηγαίνει με άλλους. Ενώ, για τους άντρες και παλιά ήταν τιμή, ήταν μαγκιά να πηγαίνουν και με άλλες». Γενικότερα θα έλεγε κανείς ότι υποστηρίζεται ένας ισχυρός δυισμός των φύλων με διακριτούς ρόλους, που προσδίδουν ξεκάθαρη αίσθηση ταυτότητας: «Άκουσε να δεις, εμένα η άποψή μου είναι ότι τα δύο φύλα είναι διαφορετικά. Ούτε ο ένας μπορεί να υποκαταστήσει τον άλλον. Να κάνει προσπάθειες να τον κατανοήσει ίσως, και αυτή είναι και η μαγεία. Τώρα, η προσπάθεια υποκατάστασης που πολλές φορές λέγεται κατάκτηση του κινήματος⁸⁶⁹, το θεωρώ χαζό. Δεν είναι κατάκτηση της γυναίκας ότι οδηγεί λεωφορείο, μαγκιά της εντάξει. Η αδελφή μου πάει να μιμηθεί τον άντρα της στις κινήσεις της οδήγησης και είναι μία γελοιότητα. Αυτός είναι ο άντρας; Είναι ηλίθιο αυτό το πράγμα. Κράτα το χαρακτηριστικό που έχεις, το νάζι σου, το έτσι σου».⁸⁷⁰

⁸⁶⁸ «Μπορεί να ψάχνεις μία κοπέλα και να είναι εύκολη και να μη με τραβάει κιόλας αυτό. Να λες τόσο εύκολα είναι τα πράγματα, τι έχει γίνει;. Κάπου σε φοβίζει να είναι αυτή πιο εύκολη από τον άντρα. Θες κάπου να το παίξει λίγο δύσκολη. Λες άμα είναι έτσι αυτή, θα χει πάρει...», «Στο κρεβάτι πρέπει να είναι δυνατός και κτηνώδης και στη ζωή του πρέπει να φέρεται ευγενικά. Η γυναίκα εντάξει, ό,τι και να κάνει τη συγχωρούμε»

⁸⁶⁹ Ο ίδιος κάνει ένα σχόλιο για το φεμινιστικό κίνημα: «Αλλιώς ξεκίνησε ο φεμινισμός και αλλιώς καταλήγει. Ακούς τις ηλιθιότητες των Αμερικάνων για τις σεξουαλικές παρενοχλήσεις και αυτές τις μαλακίες. Όπου μπορεί να υπάρχουνε περιπτώσεις που πραγματικά να την πέφτουνε σε γυναίκες τα αφεντικά τους και να τους κάνουν τη ζωή δύσκολη. Αλλά το να δημιουργήσεις ένα όπλο και να ποινικοποιήσεις οποιαδήποτε σεξουαλική συμπεριφορά και οποιοδήποτε νάζι και να κάνεις τις σχέσεις εντελώς νεκρές, είναι παρανοϊκό. Γιατί δημιουργείς εργαλεία που ένας πονηρός άνθρωπος, μπορεί να διαβάλει έμενα ότι δήθεν τον παρενόχλησα. Αν είναι να βγάλεις όλο το παιχνίδι από πάνω, δεν γίνεται»

⁸⁷⁰ Ο Π.Ρ. αναφέρεται στη διαφορετικότητα των δύο φύλων: «Ο άνδρας γεννάει, η γυναίκα τίκτει. Ξεκινάμε από αυτά, της φύσης. Τι γεννάει ο άντρας; τον Εαυτό του! Πως θα το καταφέρει; Μέσω των φιλοσοφικών συστημάτων, μέσω της γνώσης, της εργασίας. Δηλαδή επί της ουσίας το θηλυκό δεν θα έπρεπε να εργάζεται καν. Σε μία ιδανική κοινωνία σίγουρα δε θα έπρεπε να εργάζεται. Για αυτό έχει απολέσει η οικογενειακή εστία, τον όρο "εστία" και λέμε σπίτι. Ήταν κάτι ιερό η εστία, έχει ένα κλέος. Είναι ο δυτικός τρόπος ζωής που μας έχει ισοπεδώσει όλους... Και τα του εαυτού της, και του ναρκισσισμού της και πολλά πράγματα. Το να υποστηρίζει μία σχέση δεν είναι εύκολο πράγμα. Και μην ξεχνάς, οι πρώτες ανθρώπινες κοινωνίες ήταν μητριαρχικές. Η πατριαρχία δηλαδή είναι από το μεσαίωνα και μετά». Ενώ στους διακριτούς ερωτικούς ρόλους αναφέρεται ο Α.Κ.: «Η γυναίκα είναι η πρόκληση. Αυτές που προσέχονται είναι οι γυναίκες. Θα βάλουν το πρόστυχο το ρούχο, το ένα το

Σύμφωνα με το συνεντευξιαζόμενο πελάτη⁸⁷¹ οι γυναίκες φαίνεται να επιθυμούν περισσότερο από τον άνδρα να μπουν σε μία συντροφική **σχέση**⁸⁷². Η γυναίκα είναι εκείνη που κρατάει τη σχέση, ενώ εκείνος θέλει να υιοθετήσει την εικόνα του αποστασιοποιημένου από συναισθηματικές ή άλλου τύπου δεσμεύσεις. Ο συντροφικός δεσμός λογίζεται από το δεσμευμένο συνεντευξιαζόμενο (19/50) ως μία ήττα για τον άντρα και μία νίκη για τη γυναίκα. Πιο συγκεκριμένα: «Είναι μαγκιά της κοπέλας να σε κρατήσει», «Υποτίθεται έχω σχέση. Έτσι, νομίζει εκείνη», «Μακροχρόνια σχέση; Όχι, τρελή είσαι; 11 μήνες το περισσότερο ούτε καν χρόνος», «Το σεξ είναι το πιο σημαντικό σε μία σχέση», «Δεν μου αρέσει η σχέση, είναι για τους ανασφαλείς η σχέση». Από την άλλη, οι χρόνια αδέσμευτοι πελάτες θα ήθελαν να δοκιμάσουν να μπουν σε μία συντροφική σχέση: «Δεν κάνω εύκολα σχέσεις⁸⁷³. Έχω πάει με 5, 6 γυναίκες. Με μία Ελληνίδα κυνηγάω μία σχέση. Το σεξ το έχω ό,τι ώρα θέλω. Πάω εκεί πέρα δίνω λεφτά και ψωνίζω. Δηλαδή εμένα τι μου λείπει πλέον, μου λείπει το να φιλήσω, το να χαϊδέσω, το να ...μου λείπει η τρυφερότητα. Μου λείπει το να την ξεντύσω, αυτό μου λείπει πιο πολύ. Πάντα μου έρχεται γυμνή. Κατάλαβες; Έχω δει τόσες γυμνές... Έρχεται κάποιος και μου λέει "Α ρε Βαγγέλη, σε ζηλεύω" του λέω "καλά ρε, ζηλεύεις εμένα; Εγώ είμαι από δω και από κει, εσύ έχεις 8 χρόνια σχέση". "Ναι, αλλά εσύ έχεις δει 100, 150 διαφορετικές γυναίκες"⁸⁷⁴. Ενώ, ο Α.Λ. χρόνια μόνος του καταθέτει το φόβο του για το συναίσθημα: «Τώρα αν

άλλο. Ο άντρας μπορεί να δει προκλητικό ένα φόρεμα. Τίποτε άλλο. Η γυναίκα τι θα δει προκλητικό στον άντρα; Αλλά σίγουρα ο άντρας θα κάνει το βήμα να μιλήσει σε μία γυναίκα...». Σαφώς, κατεγράφησαν και περιπτώσεις που θα επιθυμούσαν αναριοθέτηση των ρόλων των δύο φύλων, όπως εκείνη του 26χρονου πελάτη που θα επιθυμούσε οι γυναίκες να έχουν έναν ενεργό ρόλο (κυνηγοί) στο φλερτ. Προστίθεται λοιπόν, ακόμη μία αντίφαση στο αφήγημα του πελάτη, καθώς από τη μία κατακρίνει τη γυναίκα για συντηρητισμό, ενώ από την άλλη είναι υπέρμαχος της διατήρησης των έμφυλων ρόλων.

⁸⁷¹Όσον αφορά το βαθμό συντροφικότητας του συνεντευξιαζόμενου παρατηρείται σημαντική διαβάθμιση. Έτσι, σχεδόν οι μισοί βρίσκονται σε συντροφική σχέση με παράλληλη όμως καταφυγή σε πορνικές υπηρεσίες και εκφράζοντας έντονες συναισθηματικές αντιστάσεις (αποστασιοποιημένος). Από την άλλη, ένα επίσης σημαντικό ποσοστό 15/50 εκφράζει ξεκάθαρη δυσκολία σύνδεσης ή σύναψης δεσμού με το άλλο φύλο. Είναι άνθρωποι που ως επί τω πλείστον είναι "μονήρεις". Και ένα πολύ μικρότερο ποσοστό 8/50, που επιθυμούν να μπουν σε μία συντροφική σχέση, είτε γιατί αυτό αποτελούσε την πάγια τακτική τους ως τώρα ή αντίθετα για να βιώσουν κάτι εντελώς διαφορετικό σε σχέση με την πορνική επαφή.

⁸⁷²«Δένεται συναισθηματικά, θέλει σιγουριά», «Εννοώ την συναισθηματική κάλυψη, το ρομάντζο», «Αν τα ιεραρχούσα, θα έλεγα πρώτα τα λούσα, τα ρούχα και τέτοια, μετά τα χάνια και μετά το σεξ. Την ενδιαφέρει να αρέσει. Θέλει να ικανοποιεί τη φιλαρέσκεια της»

⁸⁷³«Οι σχέσεις των δύο φύλων; Έχουν γίνει πολύ πιο εύκολες. Όπου και να βγεις έξω, ό,τι και να κάνεις, το μόνο σίγουρο είναι ότι θα συνουσιαστείς, πώς να το πω, θα πηδηχτείς. Οπότε βολεύει»

⁸⁷⁴Ο νεοεισελθής στην πορνική αγορά συνηθισμένος με την μέχρι τώρα πρακτική λέει: «Εγώ είμαι της σχέσης. Πλέον, θέλετε οι γυναίκες σχέση πιο ελεύθερη. Αυτό θα κάνω, κάνε τα δικά σου, να κάνω τα δικά μου και όποτε βρισκόμαστε να περνάμε ωραία». Ενώ, ο Α.Γ. μόνιμος κάτοικος Αγγλίας δηλώνει: «Από αυτά τα κολλήματα έχω ξεφύγει. Αν μου πει ξέρεις χτες πηδιόμουν με κάποιον, εντάξει, αφού δεν θα παντρευτούμε»

σου πω ότι το ήθελα, θα σου πω ψέματα, γιατί αν το ήθελα, μάλλον θα το έκανα. Όσοι με ξέρουν, με ξέρουν χωρίς σχέση. Δεν είχα ποτέ προσωπικές σχέσεις. Αυτά είναι ψυχολογικά προβλήματα δικά μου. Μάλλον κάποιο πρόβλημα με τις γυναίκες θα είχα και έχω. Είναι πιο εύκολο το να παρατάς τα πράγματα. Εγώ έχω μετανιώσει για πράγματα που έχω παρατήσει. Εγώ θα προσέθετα το "ΦΟΒΑΜΑΙ"! Φοβάμαι το συναίσθημα. Το χω μετανιώσει πάρα πολύ, πάρα πολύ! Γιατί φοβήθηκα! Φοβήθηκα την προσπάθεια που έπρεπε να κάνω για να το έχω. Εκείνη τη στιγμή σκεφτόμουν ότι αυτό που έχω "σιγά μωρέ, θα πάρω άλλο". Τώρα θέλουμε ψυχοθεραπεία πολλών ετών για να τα λύσουμε». Ενώ, οι Α.Ζ. και Η.Λ. είκοσι και εικοσιπέντε ετών αντίστοιχα, ο μεν δηλώνει ότι χρησιμοποιεί την υπόσχεση για δέσμευση προκειμένου να κάνει σεξ και ο δε ότι είναι απόλυτα αδιάφορος: «Δηλαδή σε φάση άμα έχω να το κάνω 2 μήνες, 3... της λέω "βλέπουμε"», «Συναισθηματικός τύπος δεν είμαι. Δε θέλω να βρω κάτι και να καθίσω. Πολλές κοπέλες το βλέπουν σοβαρά». Ενώ, 13/50 δηλώνουν δυσκολίες με το άλλο φύλο⁸⁷⁵.

Την ίδια στιγμή ο γάμος είναι επίσης ένα εντελώς "γυναικείο πράγμα"⁸⁷⁶: «Οι γυναίκες είναι αυτές που το ζητάνε», «Θέλει σε πρώτη φάση να είναι δίπλα σου, μετά να πως το λένε, να είναι στον ίδιο χώρο μαζί σου για έλεγχο κ.τ.λ. Γενικά είναι ένα γυναικείο πράγμα που ποτέ δεν κατάλαβα», «Είναι κλεμμένο, αλλά θα στο πω. "Ο γάμος είναι το τίμημα που πληρώνει ο άντρας για το σεξ". Η γυναίκα πάλι θεωρεί ότι το σεξ είναι το τίμημα που πληρώνει για το γάμο. Καλό;». Η πλειοψηφία (26/50) των συνεντευξιζόμενων έχουν μία αρνητική εικόνα για το γάμο: «Θεωρώ ότι είναι περιττός, δεν προσφέρει τίποτα. Στην εποχή μας και όσο περνάν τα χρόνια το να παντρεύεται ένα ζευγάρι δε σημαίνει ότι θα είναι και μόνο μεταξύ τους. Θα βρίσκονται και με πολλούς άλλους ο καθένας».⁸⁷⁷

⁸⁷⁵«Όχι, δεν κάνω εύκολα. Με αυτήν την έννοια που το έχουν οι περισσότεροι στο μυαλό τους, ότι θα βρω μία κοπέλα και θα είμαι μόνο μαζί της, δεν μου βγαίνει καθόλου. Κοίταξε να δεις, εγώ έχω ένα πρόβλημα. Έχω αποτύχει με όλες τις κοπέλες! Γενικά έχω φάει πάρα πολλές χυλόπιτες, από το σχολείο, από το Λύκειο. Γιατί δε μπορούσα να συνεννοηθώ με τις κοπέλες της ηλικίας μου, δεν τα πήγαινα ποτέ καλά», «Στο σχολείο δεν είχα κάνει σχέση. Ήμουν χεβιμεταλός. Στα αρχίδια μου. Είχα ξεκινήσει τα πουτανάκια», «Δεν κάνω εύκολα σχέσεις. Φλερτ κάνω συνέχεια... με έναν περίεργο τρόπο... αλλά από τα 16 ως τα 24 που ανδρώθηκα, δεν είχα σχέση σοβαρή. Είναι από τη μία πολύ σκληρό, αλλά από την άλλη σε κάνει να βασίζεσαι πάνω στον εαυτό σου»

⁸⁷⁶Ο Hopkins π. θέτει ένα νέο ζήτημα αυτό της απεξάρτησης των γυναικών από τους άνδρες στο κομμάτι της γονιμοποίησής τους μέσα από την τεχνητή γονιμοποίηση. Σε πολλά θέματα της αναπαραγωγικής τεχνολογίας, δεν υπάρχει εύκολος διαχωρισμός ανάμεσα στις φεμινιστικές και τις αντιφεμινιστικές θέσεις.

Hopkins, P.(1998), Sex Machine, Readings in Culture, Gender and Technology, Indiana University Press, Indiana, USA, p.96

⁸⁷⁷«Ο γάμος θα εξαφανιστεί. Έχει εξαφανιστεί ήδη. Τα παιδιά θα μεγαλώνουν σε κανένα ορφανοτροφείο, καμιά γιαγιά, κανένας παππούς», «Ο γάμος είναι κάτι άχρηστο. Μια μαλακία. Πολύ

Τέλος, η **ιδανική γυναίκα** για το συνεντευξιαζόμενο πελάτη (18/50) απροσδόκητα ίσως, διατηρεί ανθρώπινα /συντροφικά χαρακτηριστικά: «Η ιδανική κοπέλα έχει να κάνει με το χαρακτήρα, δεν έχει να κάνει τόσο με το σεξ», «Η γυναίκα που να με ακολουθεί στην παράνοιά μου. Που δε θα γκρινιάζει», «Έξυπνη, σίγουρα ευπαρουσίαστη, με τύπο», «Κατανόηση σε όλα τα επίπεδα. Η δουλειά μου είναι αυτή που είναι, του τύπου της απαίτησης κάποιων καταστάσεων. Σεβασμός. Ε, εντάξει και τα συνηθισμένα που θέλει κάποιος. Εννοείται πίστη. Σίγουρα δε θέλω μία κοπέλα που να έχει στη ζωή της άλλους 10 ταυτόχρονα», «Το πιο σημαντικό για μένα είναι η κατανόηση και μετά από εξωτερική εμφάνιση για να μου σηκώνεται ρε παιδί μου». Ενώ, κάποιοι προτιμούν να περιγράψουν την ιδανική ερωμένη: «Ιδανική ερωμένη είναι αυτή που δέχεται τον εραστή με τις συνήθειές του, Ο καλός εραστής για μένα είναι αυτός που καταφέρνει και φέρνει τη γυναίκα πραγματικά σε οργασμό», «Τώρα; Με τίποτα δε θα ήμουν ευχαριστημένος», «Να χει κίνηση στο κρεβάτι. Και να χει και πάθος, ρε φίλε! "Έλα ναι. Μπαμ." Να δείχνει ενδιαφέρον. Να τραβάει. Αυτό είναι το ιδανικό, να μιλάει. "Έλα αγόρι μου", "Έλα καρδιά μου". Έχω πει το καλύτερο, γιατί ψάχνουνε λόγια, τρελαίνονται οι γυναίκες. Πολλές παίζουνε, είναι παιχνίδι, "Τι έγινε μωρό μου;" "Κάηκα της λέω" "έχεις φούρνο" "ναι, φούρνο έχω" τρελαίνονται να το ακούνε».

Εν κατακλείδι, ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης δεν φαίνεται να έχει καταλήξει σε ένα "τελεσίδικο" συμπέρασμα σε σχέση με τη γυναίκα σεξουαλικότητα. Σε αρκετές περιπτώσεις προσπαθεί να εκλογικεύσει τη συμπεριφορά της γυναίκας και να την εξηγήσει με βάση τις αντίστοιχες δικές του ανάγκες. Διαπιστώνει μία απόκλιση των δύο φύλων στο κομμάτι της συντροφικότητας. Νιώθει ότι η γυναίκα θέλει να τον εκμεταλλευτεί, να τον εγκλωβίσει σε σχέσεις και γάμους, ενώ ταυτόχρονα είναι απαιτητική και σκληρή στην σεξουαλική αρένα, με μία ακόρεστη φιλαρέσκεια που απαιτεί συνεχή ανατροφοδότηση με κομπλιμέντα και "παραμύθι". Ιδεατά θα ήθελε η

καταπιεστικό... Να γίνονται παιδιά, αλλά οι γονείς να πηγαίνουν με όποιον θέλουνε, να μην υπάρχει μονογαμία αφού αποκλείεται να είναι κάποιος πιστός», «Κοίταξε εγώ γενικά είμαι αντίθετος εντελώς στο θέμα του θρησκευτικού γάμου. Γενικά δεν είμαι υπέρ της θρησκείας. Πιστεύω ότι είναι ένα κόλλημα απλά, μία νοοτροπία λάθος. Είμαι κατά της οικογένειας για μένα προσωπικά με τα παραδείγματα που έχω δει τελευταία, μία μιζέρια. Δηλαδή πιστεύω ότι είναι μία αποτυχημένη λογική.... Κοίτα αν μία γυναίκα θέλει τόσο πολύ να κάνει παιδί θα μπορούσε να βρει κάποιον που και αυτός το επιθυμεί και να το κάνουν άσχετα από το γάμο», «Εκεί πιστεύω τελειώνουν όλα. Μπαίνεις σε ένα άλλο τρυπάκι, παιδιά- γυναίκα. Δηλαδή βάζεις τα πρέπει και τα θέλω τα διώχνεις τώρα», «Ναι, πολύ πιο λίγο έρωτας και πιο πολύ καβάντζα; Πώς να στο πω; Δεν είμαι και γω της φάσης να το κυνηγάω». Ενώ ο Κ.Β. καταγόμενος από επαρχία λέει: «Εντάξει, σιγά, σιγά αλλοιώνεται αυτό το πράγμα. Κακώς. Στις πιο μικρές κοινωνίες είναι πιο εύκολο, κρατιέται, τώρα εδώ; Είναι λίγο πιο δύσκολα τα πράγματα»

σχέση των δύο φύλων να είναι πιο απλοϊκή, ξεκάθαρη και να μην απαιτεί προσπάθεια από μέρους του. Είναι φορές μάλιστα που εύχεται να είχαν οι γυναίκες τον ενεργητικό ρόλο για να τον "ξεκουράσουν" και να τον απαλλάξουν από το φόβο της αποτυχίας/απόρριψης, αλλά ακόμη και αν αυτό γινόταν πράξη, δεν θα τους ικανοποιούσε, καθώς έχουν γαλουχηθεί με το πρότυπο του ενεργητικού αρσενικού. Για το μόνο για το οποίο είναι βέβαιος ο πελάτης είναι ότι πρόκειται για ένα μυστήριο ον, το οποίο δυσκολεύεται να διαχειριστεί. Για αυτό επιλέγεται ο οίκος ανοχής ως ένα μινιμαλιστικό σχήμα έμφυλης σχέσης το οποίο διακρίνεται από απλότητα, "ευκρίνεια", αποτελεσματικότητα και κυρίως ασφάλεια.

Κεφάλαιο 8

8.1 Ο “Πελάτης” αντιμέτωπος με τον Πελάτη

Στο κεφάλαιο αυτό φέρνουμε τον πελάτη αντιμέτωπο με τον ίδιο του τον εαυτό, προσδοκώντας να μας αποκαλύψει το πώς ο ίδιος κρίνει τον εαυτό του σαν άνδρα, σαν εραστή, σαν πελάτη/καταναλωτή και σαν πολιτικό/κοινωνικό ον που πέρα από βιολογικές ανάγκες, διαθέτει ηθική, πολιτική υπόσταση. Για ακόμη μία φορά οι απαντήσεις που λαμβάνουμε είναι γεμάτες αντιφάσεις και εκλογικεύσεις παράλογων συσχετισμών, μιας και μπλέκονται συναισθήματα, ορθολογισμός, βιολογική ανάγκη, ιδεολογία, άπαντα όμως παρόντα κατά την πορνική επιλογή⁸⁷⁸.

Όπως ήδη έχει επισημανθεί σε προηγούμενα κεφάλαια ο συνεντευξιαζόμενος αναλύει τη στάση του σε μία φυσιολογική βάση. Έτσι η σεξουαλική πρακτική της πορνικής εκμίσθωσης θεωρείται από το συνεντευξιαζόμενο πελάτη (41/50) ως “φυσιολογική”⁸⁷⁹ και ομολογή της ανδρικής σεξουαλικότητας⁸⁸⁰: «Είναι στη φύση μας. Δε μπορούμε να το αλλάξουμε. Έχουν προσπαθήσει κάποιες θρησκείες να μας το αλλάξουν και να μας το επιβάλλουνε. Δεν μπορείς να πας ενάντια στη φύση, τέλος», «Στην ανθρώπινη φύση. Αυστηρά και μόνο. Είναι και καλά η φύση του άντρα που του έχουνε περάσει ότι είναι κυνηγός ας πούμε», «Είναι στον άντρα γενικώς αυτό το πράγμα. Ξέρεις το σεξ, πώς να στο πω; Είναι ώρες, ώρες που αισθάνομαι ότι το γουστάρω πιο πολύ από οτιδήποτε κάνω στη ζωή μου». Η πορνική αγορά λοιπόν σύμφωνα με τον συνεντευξιαζόμενο απλώς καλύπτει μία βιολογική ανάγκη, όπως αντιστοίχως στο πλαίσιο της καπιταλιστικής αγοράς ο καταναλωτής μπορεί να ικανοποιήσει σχεδόν το σύνολο των αναγκών του (βιολογικών και μη). Ενώ, παραμένοντας πιστός αυτή τη φορά στις απόψεις του περί “σεξουαλικού αυτόματου” με πλεονάζουσα σεξουαλική διάθεση που δεν μπορεί να καλυφθεί από τη μειωμένη αντίστοιχα σεξουαλική επιθυμία του θηλυκού, θεωρεί την πορνική πρακτική ταυτόσημη με μία υγιή αρρενωπότητα/αρσενικότητα: «Εγώ θεωρώ ότι οποιοσδήποτε άντρας ανά πάσα στιγμή μπορεί να πάει ή έχει πάει. Από τη στιγμή που έχεις πουλί

⁸⁷⁸Με λίγα λόγια ζητείται από τον συνεντευξιαζόμενο πελάτη με αυτοκριτική διάθεση να κάνει την αποτίμηση της πορνικής του επιλογής.

⁸⁷⁹Αντίθετα, το υπηρετικό προσωπικό (“τσατσά”) οίκου ανοχής στη Φυλής λέει: «Εμένα όλα εδώ μου φαίνονται περίεργα, αφύσικα. Εγώ με τον άντρα μου είμαστε 20 χρόνια μαζί και είμαστε ακόμα ερωτευμένοι»

⁸⁸⁰Υπεύθυνος σε studio της οδού Μ. Α λεξάνδρου λέει χαρακτηριστικά: «Άκου να δεις για να έρθει κάποιος εδώ έχει πρόβλημα! Δεν έρχεται διαφορετικά. Τώρα τι πρόβλημα; Ψυχολογικό, σεξουαλικό, νιώθει ανασφάλεια, δεν βρίσκει γυναίκες, καλά δε στέκουν μια φορά...»

και τεστοστερόνη και βράζει το αίμα σου, κάποια στιγμή στη ζωή σου sooner or later θα πας», «Καλύπτει την ανάγκη του άντρα για ικανοποίηση», «Δεν είναι πρόβλημα. Δεν γίνεται να είσαι συνέχεια με το... Τι να κάνεις αν είσαι μόνος σου;», «Είναι φυσιολογικό. Έρχεσαι σε επαφή με μία γυναίκα. Να έχεις ένα μηχάνημα (δονητή) στο συρτάρι, αυτό είναι πιο ανώμαλο».

Στο ερώτημα που αφορά τη διαχρονική παρουσία της πορνείας στην ανθρώπινη ιστορία, η απάντηση του συνεντευξιαζόμενου (37/50) εδράζεται πάλι στην αδήριτη **ανάγκη** του άνδρα για άμεση ικανοποίηση της σεξουαλικής του επιθυμίας: «Η διαχρονικότητα της πορνείας νομίζω ότι οφείλεται στις απαιτήσεις του άντρα. Στην ανάγκη του άντρα για να κάνει σεξ», «Στους άντρες. Ε, πάντα ο άντρας θέλει όταν αισθάνεται ότι πρέπει να το κάνει, να το κάνει. Φαντάζομαι και για αυτό εξακολουθεί και υπάρχει», «Στο ότι καλύπτει κάποιες ανάγκες, ας πούμε. Είναι ο νόμος της προσφοράς και της ζήτησης. Δεν είναι δηλαδή ότι τη γενούν οι συνθήκες. Εντάξει σε ένα ποσοστό τη γεννούν οι συνθήκες αλλά αν δεν υπήρχε προσφορά και ζήτηση, όσες συνθήκες και να υπήρχανε δε θα»⁸⁸¹ Έτσι, ο πελάτης φαίνεται να αναγνωρίζει σαν γενεσιουργό αιτία και ως εκ τούτου ως βάση για τη διαχρονική παρουσία της πορνείας στην ανθρώπινη ιστορία, τον άνδρα/πελάτη και όχι τη γυναίκα/εκδιδόμενη ή αλλιώς σε οικονομικούς όρους, ότι η ζήτηση κάνει την προσφορά και όχι το αντίστροφο.

Ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης έχοντας εντάξει την πορνική τακτική ανάμεσα στα βασικά στοιχεία συμπεριφοράς που υποδεικνύουν αρρενωπότητα ή έστω ως μία εκ των ουκ άνευ εμπειρία "μύησης" στον ανδρισμό, θεωρεί αδύνατη την ύπαρξη πορνικής παρθενίας (η οποία θα ισοδυναμούσε με "προδοσία" προς το φύλο στο οποίο ανήκει). Όσοι άνδρες ισχυρίζονται ότι **δεν συγκαταλέγονται** στην πορνική πελατεία, σύμφωνα με το συνεντευξιαζόμενο (42/50) **ψεύδονται** συνειδητά είτε γιατί ντρέπονται, είτε με σκοπό να γίνουν αρεστοί και κοινωνικά αποδεκτοί και να κερδίσουν την εύνοια του γυναικείου φύλου. Παράλληλα, καθώς θεωρούν την πορνική πρακτική ταυτισμένη με την αρρενωπότητα, θεωρούν ότι αν υπάρχουν

⁸⁸¹Ο νεαρός Κ.Θ. δίνει μία άλλη εκδοχή, αυτή της συνεχούς σεξουαλικής καταπίεσης ως γεννέτηρας της πορνείας: «Απ' τα αρχαία χρόνια. Αυτό. Τον τράβαγε κάτι τον άντρα έτσι, το ανήθικο. Δηλαδή όσο υπάρχει μία κοινωνία full ηθικά, υπάρχουν πιο άρρωστα μυαλά πιστεύω. Ενώ όταν είναι πιο απελευθερωμένα όλα... δηλαδή βλέπεις στην Ολλανδία που έχουν απελευθερωθεί η χρήση της κάνναβης π.χ. και κάτι άλλα ναρκωτικά και βλέπεις ότι η Ολλανδοί το βαρεθήκανε και πάνε οι Ολλανδοί στο πιο κρυμμένο. Δηλαδή έχουνε να πίνουνε τσιγάρα όσα θέλουνε, δεν τους κάνει αίσθηση. Παίρνουνε κόκα, LSD, θέλουνε το απαγορευμένο δηλαδή. Στην Ολλανδία π.χ. παίρνει ή άλλη σύνταξη πουτάνας»

πράγματι ορισμένοι που δεν έχουν επισκεφτεί ποτέ οίκο ανοχής, τότε αυτοί αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα, είτε ευρύτερο, είτε ταύτισης με το φύλο τους: «Σε όποιον δεν πάει του λέω, "Τον παίρνεις; Ποια είναι η άποψή σου για τις γυναίκες, ρε φιλαράκι; Έχουμε πίσω κίνηση;" Τέτοια.», «Οι gay μόνο δεν πάνε! Άμα ρωτήσεις έναν που πηγαίνει με γυναίκες και σου πει όχι, είναι μεγάλος ψεύτης, ότι μου το κρύβει, ότι ντρέπεται να το πει. Γιατί όλοι οι άντρες με την παρέα, εκεί 14 χρονών έχουνε πάει ήδη ή για να πειράξουνε ή για να γελάσουνε και από την πλάκα έχουνε μπει», «Αυτούς δεν τους θεωρώ νορμάλ για μένα. Δεν είναι νορμάλ να μην σου αρέσει να πας», «Δεν το θεωρώ νορμάλ. Αυτοί που δεν πάνε και βρίζουν όλους εμάς που πηγαίνουμε, είναι υποκριτές για μένα και ψεύτες. Προδίδουν τον εαυτό τους πρώτα από όλα και μετά τους υπόλοιπους». «Όσοι δεν πάνε είναι ασεξουαλικοί, έχουν ψυχολογικό πρόβλημα». Ενώ όσοι κατακρίνουν την πορνική επιλογή είναι συντηρητικοί, υποκριτές και πουριτανοί: «Οι oversixty (που το κατακρίνουν) από μέσα τους θεωρούν ότι είναι κάτι φυσιολογικό».⁸⁸²

Την ίδια στιγμή όπου ισχυρίζεται ότι το πορνείο είναι μία κοινή ανδρική εμπειρία, που ενώνει όλον τον ανδρισμό, ένα μεγάλο ποσοστό (43/50) συνεντευξιζόμενων πελατών φαίνεται να δυσανασχετεί με την παρουσία **αλλοδαπών** μεταναστών στους οίκους ανοχής, που έχουν κατακλίσει τις φτηνές

⁸⁸²Έτσι καταλήγει ότι ο οίκος ανοχής είναι ένας χώρος που ενώνει όλους τους άνδρες ανεξαρτήτως ηλικίας, μόρφωσης και οικονομικής επιφάνειας. Μία ανδρική καθαρά εμπειρία που τον εντάσσει στην ανδρική αγέλη. Αναλύσαμε διεξοδικά παραπάνω ότι ο άνδρας πρέπει συνεχώς να αποδεικνύει τον ανδρισμό του. Ο οίκος ανοχής είναι μία επιβεβαίωση του φύλου του. Κάνει σεξ άρα είναι άντρας. Η συνεχής αναζήτηση και προσπάθεια να συνουσιαστεί με κάθε θηλυκό είναι μία από τις βασικές δοκιμασίες που θέτει ο ανδρισμός. Ανάλογη είναι και η ενασχόλησή του με αγελαία αθλήματα (π.χ. ποδόσφαιρο). Όλοι οι άντρες ανεξαρτήτως κοινωνικού προφίλ ασχολούνται με δραστηριότητες που επιβεβαιώνουν το φύλο τους. Έτσι ο συνεντευξιζόμενος πελάτης (44/50) ισχυρίζεται ότι **όλοι** είναι ή έχουν υπάρξει πελάτες, παντρεμένοι, μοναχικοί, δεσμευμένοι, πλούσιοι, φτωχοί, μορφωμένοι, αμόρφωτοι: «Τι να σου πω τώρα, η δική μου η γενιά είναι ελάχιστοι αυτοί που δεν έχουνε πάει», «Όχι, δεν ξέρω κανέναν που να μην έχει πάει», «Όλοι πάνε. Είπα για τα επαγγέλματα. Όσο πιο αμόρφωτος είσαι, τόσο πας. Πιο ζώδης. Αυτοί πάνε πιο τακτικά, αλλά όλοι πάνε γενικά. Έχω δει και κουστουμάτους, ανάλογα, μπορεί να μην πηγαίνουν κάθε εβδομάδα, μπορεί να πηγαίνει κάθε δύο μήνες. Αλλά όλοι πάνε, δεν υπάρχει άτομο που να μην έχει πάει. Ε, και αυτοί που έχουν πολλά λεφτά μπορεί να πηγαίνουν σπίτι τους, επειδή φοβούνται να πάνε ή επειδή ντρέπονται», «Και οι μικροί και οι μεγάλοι θα πάνε. Δηλαδή άμα κάτσεις μια Παρασκευή, ένα Σάββατο εκεί τριγύρω, θα δεις ότι δε θα βρίσκει κανείς να μπει μέσα, δε θα βρίσκει χώρο γιατί θα έχει από παντού κόσμο. Από δω θα βγαίνουν άλλοι, από κει άλλοι. Όλοι που βγαίνουν για ποτά για τέτοια καταλήγουν εκεί. Άμα πας από κει θα δεις να βγαίνουν από δω 500^{oi}. Παρασκευή Σάββατο γίνεται σφαγή. Άμα σου πει ο άλλος πάμε Παρασκευή, Σάββατο θα του πεις, που να πάμε, δε θα βρούμε να κάνουμε τη δουλειά μας ποτέ. Θα είναι όλα τα δωμάτια κλειστά. Άμα τους δεις έξω από το στούντιο και πεις άμα τους κλέψω, όλοι έχουν 50ευρα αυτοί, που παν εκεί. Αλλά δε θα δεις το μπράβο κει. Ο μπράβος μπορεί να είναι και στην ταράτσα. Έχει κάμερες αλλά φαντάσου ότι μπαίνει και στο i-phone τώρα η κάμερα, να μαι γω με το i-phone μου και να βλέπω τι γίνεται στο μαγαζί μου»

πιάτσες (όπως το Μεταξουργείο).⁸⁸³ Έτσι, επιλέγει ακριβότερες πιάτσες ή συγκεκριμένους οίκους ανοχής σε φτηνές πιάτσες μεν, που δεν κάνουν δεκτούς αλλοδαπούς πελάτες, δε. Σπεύδει παρόλα αυτά να διευκρινίσει ότι οι λόγοι μη συγχωτισμού με αλλοδαπούς "συναθλητές" δεν έχουν ρατσιστικό περιεχόμενο, αλλά εδράζονται ξεκάθαρα στις συνθήκες υγιεινής: «Αλλά δεν θα κάτσω να πάω τώρα, όχι ρατσιστικά, αλλά φοβάμαι ότι δεν είναι καθαρά. Μόνο αν δίνεις κάποια λεφτά παραπάνω και θεωρείς ότι είναι καθαρά πας, παρά να σκας έτσι χύμα», «Σε άλλα βέβαια που δεν πάω. Γιατί εκεί πέρα ας μπορεί να έχει 30 τέτοια, έτσι; Από τα 30, μπορεί να αξίζουν τα 7,8. Τα άλλα δεν τα ακουμπάς. Πάνε οι βρωμιάρηδες. Πάει ο κάθε λιγούρης, ο κάθε Πακιστανός, ο κάθε λιγδιάρης», «Αν είχε Πακιστανούς δεν θα πήγαινα. Σιχαίνομαι. Σιχαίνομαι και τη φάση και για αρρώστιες και δε γουστάρω», «Στο Μεταξουργείο τώρα τι γίνεται; Είναι από τα πιο παλιά αλλά από τα πιο βρώμικα. Μπαίνουν μέσα οι Πακιστανοί, θα μούνε τα πάντα. Με 10, άντε 15 ευρώ αλλά είναι πολύ βρώμικα, δεν το ρισκάρεις», «Παρά το να πάω για 5 λεπτά με 20 ευρώ σε ένα οίκο ανοχής και πλέον με την κρίση είναι ακόμη χειρότερα τα πράγματα. Όχι ότι είμαι ρατσιστής, αλλά σίγουρα δε ξέρω πως είναι η ερωτική ζωή ενός Πακιστανού, ενός Μπαγκλαντεσιανού, ενός Σύριου», «Πακιστανοί και μαύροι και λοιπά έχουν συγκεκριμένους χώρους που πηγαίνουνε. Εκεί που πάω εγώ αυτοί τρώνε πόρτα», «Καταρχήν δεν τους θέλουμε πολύ τους αλλοδαπούς».

Επιπροσθέτως, ο συνεντευξιαζόμενος (41/50) τονίζει ότι η χρήση πορνικών υπηρεσιών πέρα από φυσιολογική και απόλυτα εναρμονισμένη με την ανδρική του φύση, παράλληλα αποτελεί μία "χρήσιμη" πολιτική επιλογή αφού συντελεί καθοριστικά στη διατήρηση του κοινωνικού ιστού και την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων: «Απολύτως φυσιολογικό! Για σκέψου να μην υπήρχαν καθόλου μπουρδέλα τι θα γινόταν στον κόσμο»⁸⁸⁴, «Μειώνει την εγκληματικότητα, τους

⁸⁸³ Αρκετοί οίκοι ανοχής, προκειμένου να διασφαλίσουν την παρουσία του Έλληνα πελάτη, τοποθετούν πινακίδες με τις οποίες δηλώνουν ότι δεν δέχονται αλλοδαπούς πελάτες (ή συγκεκριμένα Αφρικανούς), καθώς ο Έλληνας διαθέτει θεωρητικά περισσότερο χρήμα και δεν φέρει μεταδιδόμενες ασθένειες όπως ενδεχομένως θεωρούν ότι φέρουν οι μετανάστες από τις χώρες καταγωγής τους. (16.000 μετανάστες πελάτες το 2016)

⁸⁸⁴ «Πιστεύω είναι κάτι απαραίτητο! Όλοι πάνε», «Είναι κάτι χρήσιμο. Δεν διαταράσσεται ο κοινωνικός ιστός», «Η πορνεία έχει να κάνει με την σεξουαλική καταπίεση», «Είναι μία από τις βασικές ανάγκες του ανθρώπου. Είμαστε ζώα κατά βάθος», «Μάλλον. Δηλαδή δεν μπορώ να φανταστώ μία κοινωνία που να το απαγορεύσει. Μπορώ να φανταστώ να μην υπάρχουν σχέσεις εξαναγκασμού. Αυτό μπορώ να το φανταστώ. Αλλά κάτι που υπάρχει σε όλο τον κόσμο όπως τον ξέρουμε, κάποιος λόγος θα είναι. Η απαγόρευση για μένα δεν είναι λύση. Το να φτιάξουμε μία κοινωνία που να μην υπάρχει ανάγκη, είναι άλλο θέμα».

καυγάδες, τους βιασμούς⁸⁸⁵, τις κόντρες, τη βία. Αν έριχναν όλοι από έναν πούτσο, θα ήταν πιο ήρεμοι και θα ήταν όλα στην τάξη». Ενώ ιδιαιτέρως ενδιαφέρουσα είναι η οπτική σύμφωνα με την οποία ο Σ.Τ. πατέρας ενός μικρού αγοριού που βρίσκεται σε διάσταση με τη σύζυγό του, επιχειρηματολογεί πώς η πορνική επιλογή αποτελεί στήριγμα του θεσμού του γάμου. Σύμφωνα με τον ίδιο, η σύντροφος δε θα πρέπει να βλέπει την εκδιδόμενη ανταγωνιστικά (ως μία γυναίκα με την οποία μοιράζεται τον σύντροφό της) αλλά ως "σύμμαχο": «Με την πορνεία αποτρέπονται πολλά, πάρα πολλά. Παράνομες σχέσεις, εγκυμοσύνες. Λύνουν πολλά προβλήματα. Η ιερόδουλη θα έπρεπε να είναι φίλη της συζύγου. Φαντάσου τώρα ο άλλος να θέλει να πάει με την ξαδέλφη ή με την αδελφή της ή να τον πιάσει να τον παίζει μπροστά στον υπολογιστή. Είναι επικίνδυνο να τον παίζεις. Είναι πολύ καλύτερο απ' το να σε πιάσει στα πράσα να τον παίζεις η γυναίκα σου ή το παιδί σου. Ξευτίλα!».

Επιπλέον, ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης θεωρεί ότι η πορνεία είναι "χρήσιμη" καθώς μπορεί να του **διδάξει** σεξουαλικές τεχνικές⁸⁸⁶, να του χαρίσει την αυτοπεποίθηση που του λείπει για να μπει στην ερωτική αρένα, ενώ του δίνει τη δυνατότητα να εξοικειωθεί με το γυναικείο σώμα πριν την πρώτη του σεξουαλική εμπειρία. Ας μην ξεχνάμε ότι η πίεση που αισθάνεται ο άνδρας/πελάτης για την επιτέλεση του ενεργητικού σεξουαλικού ρόλου του αρσενικού είναι τόσο ισχυρή που πολλές φορές μοιάζει να είναι δυσβάσταχτη. Σημειώνεται ότι η πλειοψηφία των συνεντευξιαζόμενων ξεκίνησε τη σεξουαλική του ζωή μέσα από μία μίσθωση

⁸⁸⁵Ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης αφήνει συχνά να εννοηθεί ότι ο άνδρας είναι ένα "σεξουαλικό αυτόματο". Το επιχείρημα ότι η πορνεία αποτελεί ένα μαξιλάρι εκτόνωσης των επίδοξων ανδρών /βιαστών, όσο ακραίο και αν ακούγεται επαναλαμβάνεται με τρομακτική συχνότητα (14/50) στις απαντήσεις του πελάτη: «Είναι αναγκαία. Σκέψου πόσοι βιασμοί θα γινόντουσαν», «Έχουν αποφευχθεί χιλιάδες βιασμοί από αυτήν! Και ένας άντρας μπαίνει μέσα και νομίζει ότι είναι ο υπέρτατος γαμιάς», «Εγώ πιστεύω ότι αν δεν υπήρχανε στούντιο, οίκοι ανοχής, στριптиζάδικα, μόνο βιασμοί θα γινόντουσαν. Εδώ γίνονται τώρα που υπάρχουν αυτά. Κατάλαβες; Φαντάσου τώρα χωρίς να υπάρχουν αυτά, πόσος κόσμος θα αγριέψει», «Αλλά πρέπει να υπάρχει, γιατί λένε ότι είναι το πιο αρχαίο επάγγελμα, -είναι το πιο αρχαίο επάγγελμα, γιατί ρε φίλε πρέπει να υπάρχει εκτόνωση. Ντάξει, να μην ανθίσει κιόλας η πορνεία, αλλά ότι πρέπει να υπάρχει, πρέπει να υπάρχει. Από μόνη της η πορνεία είναι κοπριά. Είναι κοπριά ρε φίλε, αλλά για να μεγαλώσει ένα δέντρο χρειάζεται και κοπριά. Υπάρχει και αυτό, ότι δηλαδή για να στηριχτεί η σύγχρονη κοινωνία πρέπει να υπάρχει και πορνεία. Βοηθάει στο να μην γίνονται βιασμοί, να μην υπάρχουν εκνευρισμοί, να μην υπάρχουν εντάσεις. Αλλά να μην έχουμε και έξαρση. Να μην οδηγούμαστε όλοι στην πορνεία. Δηλαδή τώρα τα πορνοστάιτ έχουν φτάσει τα περισσότερα views ας πούμε, γιατί; Εγώ το θεωρώ αυτό κατακριτέο» δηλώνει ο Β.Γ. ο ένθερμος και μόνος υποστηρικτής της καταπίεσης της εκδιδόμενης γυναίκας.

⁸⁸⁶«Γι' αυτό υπάρχει του οίκου ανοχής», «Έχω μάθει πολλά πράγματα. Τεχνικές πολλές», «Δεν έχω μάθει κάτι συγκεκριμένο... να είμαι εγώ πιο απελευθερωμένος», «Πληρωμένα είναι όλα αυτά. Είναι όπως η πόκα, για να την μάθεις πρέπει να πληρώσεις. Κάνεις δεν έμαθε έτσι. Πρέπει να θέλεις και να μάθεις. Πρέπει να σου κόβει και λίγο κατάλαβες; Δε θα έρθει καμία να σου πει "Α, αυτό", δεν θα έρθει καμία να σου πει πως είναι ο γυναικείος οργασμός ας πούμε, αν υπάρχει σημείο G, πως μπορεί να χύσει μία γυναίκα, πώς να την κάνεις σαν να χύνει άντρας ας πούμε». Ενώ ο πρόσφατα ενταγμένος Α.Λ. στην ηλικία των 37 λέει: «Τι να μου μάθει η στουντιακιά;»

εκδιδόμενου προσώπου, μία πρακτική που στη συνέχεια για πολλούς έγινε συνήθεια, ενώ για άλλους απέκτησε χαρακτηριστικά εθισμού.

Στο πλαίσιο της ίδιας εκλογίκευσης σύμφωνα με το συνεντευξιαζόμενο (39/50) η σεξουαλική συνένυρεση με εκδιδόμενο πρόσωπο **δεν** θεωρείται **απιστία**, ούτε εξαπάτηση της εκάστοτε ερωτικής συντρόφου. Είναι μία ορθολογική συμπεριφορά που καθ' ουδένα τρόπο σχετίζεται με τη συναισθηματική ζωή⁸⁸⁷ του πελάτη αλλά εδράζεται στα λογικά σχήματα των δίπολων σεξ⁸⁸⁸ /έρωτας και γυναίκα Εύα /Παναγία. Όπως ο ίδιος διευκρινίζει: «Όχι μωρέ. Άλλο το ένα, άλλο το άλλο. Δεν υπάρχει τέτοιο θέμα», «Ποιο ρε; Το να πας με πουτάνα; Όχι ρε, για τον άντρα; Σε καμία περίπτωση», «Όχι. Αλλά αφού το έχεις που το χεις, γιατί να πας να πληρώσεις; Αφού μπορείς να το κάνεις», «Τι απιστία; Να πληρώσω μία γυναίκα για σεξ; Όχι»⁸⁸⁹, «Όχι, δε το θεωρώ απιστία. Σύμφωνα με έρευνες το 90% έχουν απιστήσει και τα τελευταία χρόνια μπαίνουν και οι γυναίκες στο παιχνίδι. Πιστεύω ένα 70% θα το χει κάνει σίγουρα», «Μμμ, όχι απιστία. Πιστεύω η απιστία είναι κάτι που γίνεται κατ' εξακολούθηση», «Αν υπάρχει μεγάλη κρίση στο γάμο θα πάω σε οίκο ανοχής για να μην τον διαλύσω»⁸⁹⁰. Τουναντίον, η παράλληλη πολυγαμική συμπεριφορά όχι μόνο δεν αποτελεί μεμπτό στοιχείο για τη προσωπικότητα ενός άνδρα, αλλά ενισχυτικό του ανδρισμού του και έμπρακτη απόδειξη ύπαρξης ισχυρής τεστοστερόνης: «Για τους άντρες και παλιά ήταν τιμή, ήταν μαγκιά να πηγαίνουν και με άλλες». Αντίθετα, ο Σ.Τ. μας καλεί να ξανασκεφτούμε μήπως τελικά λειτουργεί προστατευτικά προς τη σχέση, ακριβώς επειδή η πορνική συνένυρεση αποτελεί μία σκηνοθετημένη,

⁸⁸⁷Όπως διευκρίνισε 40χρονος πελάτης που βρίσκεται σε συντροφική σχέση έξω από οίκο ανοχής «Αυτά είναι προσωπικά»

⁸⁸⁸Και όπως ήδη έχει διευκρινίσει στο κεφάλαιο 6.3 ο πελάτης, σεξ ίσον ποικιλία.

⁸⁸⁹Έχει ενδιαφέρον ότι η έναρξη της γαμήλιας ζωής και πριν τα μέλη του ζευγαριού δώσουν όρκους αιώνιας αφοσίωσης και αγάπης, αυτή η διαδρομή ξεκινάει εθιμοτυπικά με την αγορά πορνικών υπηρεσιών παντός τύπου (μπάτσελορ), ήτοι με μία “απιστία”, η οποία μάλιστα θεωρείται θεμιτή στον δυτικό πολιτισμό.

⁸⁹⁰«Οοοόχι. Δεν είμαστε παντρεμένοι, μία σχέση απλή είναι. Να θεωρήσω τι απιστία ότι πάω σε οίκο ανοχής ενώ έχω κοπέλα; Τι σχέση έχει; Με μένα θα παντρευτεί; Με μένα θα κάτσει;» τι να σεβαστώ στη σχέση;», «Πηγαίναμε διακοπές μαζί... Επειδή με αυτήν που ήμουν ήταν ψιλοζών, ας πούμε, αυτή πήγαινε στα μουσεία. Εγώ βαριόμουν τα μουσεία, έλεγα ας πούμε πάω βόλτα, πάω γήπεδο και δεν πήγαινα στο γήπεδο, πήγαινα καζίνο ή πήγαινα στις πουτάνες», «παλιά είχα ας πούμε κάποιες σχέσεις, όποτε επειδή και αυτό μου άρεσε παράλληλα, πήγαινα, αλλά πιο σπάνια. Αλλά αυτό πάλι δεν είναι ενδεικτικό ότι α, έχω σχέση δεν πάω, α, δεν έχω σχέση πάω», «Παιδί μου εγώ δεν θεωρώ τίποτα απιστία. Όπως είμαστε ελεύθεροι κάνουμε αυτό που θέλουμε, είμαστε μαζί ωραία και καλά. Είναι λίγο κυνικό αλλά...», «Και δε ξέρω πως θα ακουστεί αυτό, ότι το να έχεις σύντροφο στη ζωή σου, δεν αναιρεί το να έχεις κάποια στιγμή και αυτό το ξένο, το επί πληρωμή. Με αυτό τον τρόπο (επί πληρωμή), δεν το θεωρώ απάτη. Απάτη για μένα θα είναι να έχω κάποια άλλη γυναίκα στη ζωή μου που να παίρνει από μένα εκτός από σάρκα και συναίσθημα. Η άλλη που πληρώνεται της αρέσω, δεν της αρέσω, θα την κάνει τη δουλειά της, θα πληρωθεί» λέει ο Φ.Τ. προσθέτοντας στην εξίσωση το συναίσθημα ως προϋποθέσει για να θεωρηθεί μία συνένυρεση απιστία. Σκέψη που εδράζεται στο διαχωρισμό που κάνει ο πελάτης “άλλο σεξ άλλο έρωτας”.

πληρωμένη και ελεγχόμενη ενέργεια: «Σκέψου όμως, τι είναι καλύτερο, να φλερτάρεις ή να πας στο μπουρδέλο;»⁸⁹¹

Παρά το γεγονός ότι ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης όχι μόνο δεν θεωρεί μεμπτή την πορνική επιλογή αλλά αντιθέτως τη θεωρεί “φυσιολογική”, “χρήσιμη” και ομόλογη της αντρικής του ταυτότητας, την κρατάει καλά κρυμμένη ως επτασφράγιστο **μυστικό** (47/50). Είναι κάτι το οποίο θέλει να αποκρύψει να μην από τον ευρύτερο κοινωνικό του περίγυρο⁸⁹² αλλά πιο συγκεκριμένα από το επικριτικό **γυναικείο** βλέμμα⁸⁹³. Μας εξηγεί τους λόγους αναλυτικά: «Είναι εντελώς ξένο! Δεν μπορώ να το προχωρήσω στο μυαλό μου αν είναι διαχειρίσιμο ή όχι για αυτήν. Δηλαδή είναι όπως να έρθει μία γυναίκα σε μένα να μου περιγράψει ξέρω γω τον κύκλο περιόδου της. Δε το ξέρω, δε ξέρω πως είναι αυτός ο πόνος, δεν ξέρω πως είναι η ψυχολογία, δεν ξέρω, οπότε τι να κάτσω να πω σε μία γυναίκα», «Τρελή

⁸⁹¹Είναι πιθανόν ο βαθμός πορνοποίησης του πελάτη να επηρεάζει την απάντηση στη δεδομένη ερώτηση. Άνθρωποι ενταγμένοι από την παιδική τους ηλικία στην πορνική αγορά είναι δύσκολο να δουν τον εαυτό τους έξω από αυτήν, ακόμη και αν διατηρούν συντροφική/σεξουαλική σχέση. Σαφώς έχουν καταγραφεί και αντίθετες απόψεις: «Όταν πήγαινα εκεί δεν είχα σχέση... Λοιπόν, θα σου πω κάτι, επειδή πιο μικρός, στα 22 είχα μία σχέση που φοβόμουν να πάω με την κοπέλα μήπως την απογοητεύσω. Σε αυτή τη σχέση είχα πάει στην αρχή για να πάρω μπρος, οπότε δεν θεώρησα ότι απατούσα. Το έκανα για κάτι καλό, για να βοηθήσω τον εαυτό μου, να είμαι καλύτερος με την κοπέλα. Το έκανα γιατί ήθελα να βοηθήσω τον εαυτό μου και μαζί και τη ζωή της κοπέλας», «Δεν θα ήταν απάτη, αν το έλεγε στην κοπέλα του. Ξέρεις τι; Πάω να αγοράσω μία υπηρεσία. Οκ, αγοράζεις μία υπηρεσία, δε πρέπει να το ξέρει και η κοπέλα σου ότι αγοράζεις μία υπηρεσία;», «Αν έχεις όμως κοπέλα το θεωρώ μαλακία να το κάνεις αυτό. Κάτσε ρε φίλε, άμα εγώ τα είχα 5 χρόνια με την άλλη και μάθαινα ότι κάνει κάτι αντίστοιχο, δεν θα τρελαινόμουν; Για την κοπέλα είναι ακόμη χειρότερο, γιατί για μας είναι πιο άντε σκουπίσαμε- τελειώσαμε, άμα μας έχει πιάσει. Πήγα μόνο μία φορά στριπτιτζάδικο και μία πήγα μπουρδέλο γιατί ήξερα ότι θα με κερατώσει και αυτή για να μην έχω προβλήματα ψυχολογικά» (σαν να παίρνουν οι πληγωμένοι άνδρες εκδίκηση μέσα από την πορνική επιλογή, σαν να ανακτούν κάτι από τη χαμένη τους δύναμη στον πραγματικό κόσμο, μοιάζει να είναι το πορνείο το δεκανίκι ενός τραυματισμένου ανδρισμού), «Ναι, είναι απιστία. Εντάξει ρε φίλε, ντάξει είπαμε, αφού έχεις κοπέλα, να πας και κει;»

⁸⁹²«Είμαι σε ένα σπίτι ιδιόκτητο που έρχεται ο άλλος και δεν έχω να φοβηθώ μην ακούσει ο άλλος τίποτα. Σε μία πολυκατοικία σίγουρα μπορεί να συμπέσει με γείτονες μέσα στο ασανσέρ. “Α, μπήκε μέσα κάποια προκλητικά ντυμένη. Πάει στον τέταρτο που μένει ο τάδε...”. Παίζει και αυτό τον ρόλο του», «Ότι έχω πάει, όχι ότι πηγαίνω αν δεν τον ξέρω τον άλλον», «Η είναι πολλοί που το κρύβουν. Σου λένε δε πάω και όταν βρεθούνε εκεί να τα ξέρουν, όλα. Πολλοί ντρέπονται γιατί το θεωρούν, είναι, αδυναμία να βρουν γυναίκα. Το θεωρούνε ντροπή, “τόσο χαμηλά είμαι που δεν μπορώ να βρω”. Εντάξει, όχι όλοι. Εξαρτάται και από τον άντρα», «Ε, εντάξει στη μαμά μου δε θα πω πάω με πουτάνες, αν και έχει δει να φέρνω πουτάνες στο σπίτι. Μένουμε πάνω κάτω, ας πούμε. Αλλά όταν γεννήθηκαν τα παιδιά της αδερφής και μετά, το σταμάτησα, εντάξει, μου φαινόταν πολύ ανήθικο»

⁸⁹³Έτσι, είναι ένας κόσμος, ένα παράλληλο σύμπαν που το γυναικείο φύλο μάλλον φαίνεται να τον αγνοεί υπό την συνειδητή, συνένοχη επιλογή της σιωπής των αντρών ασχέτως του εάν πρόκειται για πελάτες ή μη. Ίσως είναι ένας από τους λόγους που οι γυναίκες ακόμη και σήμερα και παρά το γεγονός ότι αντιλαμβάνονται τη διόγκωση των πορνικού φαινομένου (με τα άπειρα studio και οίκους ανοχής να έχουν εξαπλωθεί παντού, από πόλεις μέχρι το πιο μικρό χωριό αλλά και με τις αμέτρητες διαφημίσεις ροζ υπηρεσιών να κατακλύζουν τον ηλεκτρονικό και έντυπο Τύπο), να μην γνωρίζουν τον καταναλωτή όλου αυτού του τεράστιου όγκου υπηρεσιών. Παραμένει αθέατος, ανύπαρκτος, ένα πλάσμα της φαντασίας τους που φέρει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και σίγουρα δεν αντιστοιχεί με το μέσο άντρα ούτε και διανοείται να τον ταυτίσει με το σύζυγο, τον αδελφό, τον φίλο, τον συνάδελφο. Είναι κάποιος με τον οποίο δεν έχουν ποτέ συζητήσει, δεν έχουν συναναστραφεί ποτέ στον πραγματικό κόσμο, χάρις την τακτική του κατά τα άλλα ενοχοποιημένου πελάτη.

είσαι; Να βάλουμε τα χεράκια μας να βγάλουμε τα ματάκια μας», «Σε γυναίκες, όχι! Λέω ότι έχω πάει μικρός όπως όλοι ξέρω γω. Γιατί θα λέει αυτή Α, αυτός έχει πάθει καμία αρρώστια», «Αν πάνε σε μπουρδέλο θα πουν στην κοπέλα τους πάμε κάπου. Αλλά στο στριπτιζάδικο θα πούνε θες να έρθεις; Σαν να είναι κάτι πιο κυριλέ που πάνε όλοι. Δε ξέρω, ενώ τα άλλα τα στούντιο και τέτοια δεν περνάνε στην κοπέλα του», «Όχι ποτέ! Γιατί το συζητάγαμε και μου είχε πει ένας φίλος μου Ποτέ να μην το πεις!», «Επίσης, θα σου πω ένα άλλο πράγμα τώρα. Εγώ σου μίλησα ανοιχτά ότι πηγαίνω πολλές φορές σε οίκους ανοχής. Ένας άντρας όταν σου μιλάει, δε νομίζω ότι θα στο παραδεχότανε ποτέ αυτό εύκολα, γιατί δεν είναι ωραίο. Γιατί καταρχήν εσύ τώρα με βλέπεις σαν πελάτη, φαντάσου να βγαίναμε ας πούμε και μπορεί εμένα να μου άρεσες, θα με σιχαινόσουν μετά. Σκέψου, θα έλεγες "Ο σιχαμένος, πάει στον οίκο ανοχής που έχουνε πάει πόσοι" ή θα έλεγες "Αυτός δε μπορεί να ρίξει καμία γυναίκα" που δεν έχει σχέση με αυτό. Ο πληρωμένος έρωτας, θα σου εξηγήσω μετά, είναι για άλλο λόγο. Τώρα γράφει έτσι; Γιατί θεωρείται αποτυχημένος ο άντρας που πηγαίνει με πόρνες. Η γυναίκα έλκεται από κάποιον που αρέσει στις γυναίκες, όπως και να είναι αυτός, δεν μπα να είναι ο κουασιμόδος. Μπορεί να βλέπεις έναν πολύ ωραίο άντρα ή και γυναίκα, που όταν βλέπεις ότι δεν έχει γκελ στο άλλο φύλο, κάτι σε παραξενεύει και δεν το γουστάρεις πολύ. Έτσι πιστεύω», «Θα το έλεγα σε σχέση γιατί είμαι ειλικρινής γενικά, αλλά δε ρωτάνε, ευτυχώς. Μία με ρώτησε και στράβωσε. Στράβωσε γιατί με θεώρησε μαλακογάμη φαντάζομαι», «Όχι, αλλά όπως δε θα έλεγα ότι ξέρεις κάτι πριν από εσένα είχα 37, ας πούμε... γιατί ναι μεν ας πούμε έχουμε εκμοντερνιστεί ως άνθρωποι, αλλά πάντα μία γκρίνια θα την έχεις», «Μου λέει αυτός που το χε ψαγμένο με τους οίκους "να μην το πεις, γιατί θα θεωρήσει ότι αυτός έχει εμπειρίες, εγώ μπορεί να μην έχω εμπειρίες"», «Αλλά τη γυναίκα τι την ενδιαφέρει; Οι γυναίκες μπορεί να μην καταλαβαίνουν κιόλας. Δεν ξέρουνε. Ντρέπομαι κιόλας. Εγώ όταν βγαίνω με κοπέλα μου λένε "πρόσεξε μην της πεις τίποτα για τον οίκο ανοχής. Πρόσεξε μαλάκα μην μιλήσεις για αυτό το πράγμα. Μη σου φέρει παγίδα και σου πει τίποτα". "Εντάξει εντάξει" λέω», «Ρωτάνε για στριπτιζάδικα. Για οίκο ανοχής ποτέ. Μάλλον δεν τους περνάει από το μυαλό. Και συ έτσι νόμιζες; Με το διδακτορικό το κατάλαβες;» Αντίθετα με τους **ομόφυλούς** του, άσχετα αν ανήκουν στην μεγάλη οικογένεια των πορνοπελατών, ο συνεντευξιζόμενος πελάτης (43/50) το συζητάει με μεγαλύτερη άνεση καθώς δεν περιμένει τα αντίστοιχα επικριτικά σχόλια όπως εκείνα των γυναικών, αλλά κατανόηση, σύμπνοια και σε πολλές περιπτώσεις ζωηρό ενδιαφέρον (ας μην ξεχνάμε

ότι αποτελεί ένα αφήγημα ενισχυτικό του ανδρισμού μεταξύ ομόφυλων): «Ενώ σε άντρες μπορείς να μιλήσεις άνετα, γιατί ο άντρας καταλαβαίνει, είναι κάτι φυσιολογικό», «Ποτέ δεν είχα πρόβλημα να το πω σε φίλους. Πάντα, όλοι όσοι ξεμένανε από γκόμενες έπαιρναν εμένα», «Σε κοπέλες όχι. Σε παρέα, ναι, εντάξει. Σε συγκεκριμένους φίλους. Δεν κάθομαι να διαδίδω ότι πάμε. Εντάξει, είπαμε», «Σε άντρες, ναι. Σε γυναίκες όχι... δεν έχω γυναίκες φίλες. Πιστεύεις ότι εμείς θα μπορούσαμε να γίνουμε ποτέ φίλοι; Ή θα πηδιόμασταν ή άντε να γινόσουν η ψυχολόγος μου», «Στους φίλους μου- φίλους μου, ναι. Τώρα και σε σένα, άμα δεν ήξερα από τον (πρόσωπο κλειδί) ότι "πήγαινε, είναι καλή κοπέλα" και να το κάνω για χάρη του, δεν θα το έκανα», «Σε φίλους και στους γονείς μου και στην αδερφή μου και τώρα σε όλο το Σύνταγμα χάρις σε εσένα», «Δεν το λέω. Στη μόνη περίπτωση που μπορεί να πω κάτι είναι το να έρθει μία κοπέλα, που σαν ποιότητα sex, σαν εμφάνιση να ήτανε κάτι πολύ καλό, στα δικά μου δεδομένα τέλειο. Οπότε εκεί μπορεί να το πω ότι "χτες πήρα μία απίστευτη", με αυτήν την έννοια, σε επίπεδο ανδρικής συζήτησης».⁸⁹⁴

Σε προηγούμενη υποενότητα ο πελάτης κλήθηκε να αξιολογήσει ηθικά το εκδιδόμενο πρόσωπο με το οποίο συνεργάζεται, σε αρκετές περιπτώσεις μάλιστα σε εβδομαδιαίο, αν όχι καθημερινό επίπεδο. Τώρα ήρθε η ώρα να θέσει τον εαυτό του απέναντι και να τον κρίνει για τη συμμετοχή του στην πορνική συνεύρεση. Σύμφωνα με το συνεντευξιαζόμενο (38/50) σε αυτή την ηθική αναμέτρηση νικητής είναι μάλλον ο πελάτης. Μπορεί να αμφισβητείται η **ηθική** εκείνου που προσφέρει την πορνική υπηρεσία, αλλά για την ηθική εκείνου που λαμβάνει την υπηρεσία έχει μάλλον λίγο πιο αποκρυσταλλωμένη άποψη: «Ο πελάτης παίρνει μία υπηρεσία που του προσφέρει. Είναι η διαφορά στην ηθική. Άλλος τα παίρνει άλλος τα δίνει. Η διαφορά ενός εμπόρου ναρκωτικών από έναν χρήστη. Χρήστης και έμπορος. Τον έναν τον θεωρώ εντελώς ανήθικο, το άλλο το θεωρώ αναγκαιότητα. Ο ένας γουστάρει κάνει ναρκωτικά τέλος. Ο άλλος σπέρνει το θάνατο»⁸⁹⁵, «Όχι, όχι, εγώ καθόλου. Αν θεωρούσα ότι είναι κάτι ανήθικο, δεν θα το έκανα. Ντάξει, δε θα το έλεγα και

⁸⁹⁴ Εξαίρεση στην ομερτά μεταξύ ομόφυλων αποτελεί ο Π.Ρ. που μάλλον το μετάνιωσε: «Το έχω πει. Και όλες με κράζανε. Το θεωρούσαν πολύ υποτιμητικό. "Ένα τέτοιο παιδί και δε μπορεί να γαμήσει", παρά τα έξτρα κιλά ας πούμε. "Δε σου ταιριάζει", "Δεν είσαι εσύ αυτός"»

⁸⁹⁵ Στην ίδια λογική ο Φ.Τ. εξομολογείται: «Είχα μία πρόταση τέτοιου τύπου για παρέα όμως, όχι για σεξ. Εγώ στην ανάγκη που είχα αυτή την περίοδο πέρασε από το μυαλό μου μήπως και αποδεχτώ κάτι τέτοιο τελικά, αλλά θεώρησα ότι ίσως η ηθική μου... το να πάρω 50, 100, 200 ευρώ στην τσέπη μου με αυτό τον τρόπο, θα είναι και χρήματα τα οποία όπου και να τα ξοδέψω θα έχω στο πίσω μέρος του μυαλού μου ότι δεν τα χαίρομαι, καλύτερα να εκμεταλλεύομαι την ανηθικότητα κάποιων άλλων, παρά να ξοδεύω χρήματα από την δική μου σε εισαγωγικά ανηθικότητα.»

υπηρεσία βέβαια. Πάντως, αν υπήρχε μία γραμμή Ανηθικότητα και Υπηρεσία. Ε, είναι πιο κοντά στην υπηρεσία η τελεία που θα έβαζα. Είναι αυτό που λέγανε στην Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, "ο σκοπός αγιάζει τα μέσα", είναι η επιτομή του. Και όλο το σύστημα είναι καλά, δηλαδή εγώ έχω ένα σκοπό να πηδήξω και να νιώσω καλά, η άλλη θέλει να πάρει τα λεφτά. Είναι όλο το σύστημα τέλειο. Ανταλλαγή επί ίσοις όροις». Ενώ μία κατηγορία πελατών θεωρεί συγκεκριμένα τον εαυτό της ως ηθικό γιατί φροντίζει να διατηρεί κάποιες βασικές αρχές, χωρίς να νιώθει ότι βλάπτει το συνάνθρωπο του⁸⁹⁶. Τέλος, μόλις δύο συνεντευξιαζόμενοι έχουν μάλλον αρνητική αποτίμηση: «Ανήθικο; Τώρα, λίγο μαλακία».

Ένας μικρός αριθμός συνεντευξιαζόμενων την ίδια στιγμή (7 άτομα) αναφέρει ότι θα μπορούσε να κάνει τη δουλειά του εκδιδόμενου προσώπου και για ορισμένους μάλιστα θα αποτελούσε ιδανική εργασία: «Ναι, αν ήταν νόμιμο», «Τι πιο ωραίο από το να πηδάς και να σε πληρώνουν για αυτό», «Αν ήμουν γυναίκα, θα ήμουν σίγουρα πουτάνα», «Μου το έχουνε προτείνει διάφορα άτομα, απλά ξέρω ότι αν δουλέψεις σαν ζιγκολό πέρα από τις γυναίκες, θα πρέπει να κάνεις κάτι και με άντρες γιατί οι περισσότεροι πελάτες είναι άντρες. Αν πω ότι πάω μόνο με γυναίκες, δε θα βρίσκω δουλειά, θα έχω λίγη δουλειά», «Θα πήγαινα αλλά ντρέπομαι. Για φαντάσου να με δουν σε κανένα τσοντοπεριοδικό οι γονείς μου εξώφυλλο. Για τον κόσμο δε το κάνω.

⁸⁹⁶«Ίσως το στοιχείο του εξαναγκασμού να υπάρχει στις πιτσιρίκες ας πούμε. Δηλαδή κάτι 18, 19 που από ότι έχω ακούσει είναι στην οδό Φωκαίας (είχανε πιάσει και αυτήν την κακομοίρα, την οροθετική), αλλά αυτό είναι και να είσαι και λίγο βιαστής, άμα το ξέρεις αυτό και πας κει πέρα, δεν είσαι άνθρωπος τελικά ρε παιδί μου. Τις άλλες τις βλέπω στο δρόμο, πάνε για ψώνια. Ε, φαίνεται ότι δεν είναι αναγκασμένες να κάνουν αυτό που κάνουνε. Φεύγουνε, πάνε στην πατρίδα τους, πάνε στα παιδιά τους, δηλαδή η ανάγκη τους δεν είναι πιεστική, ότι ξέρεις κάτι; ότι έχω τον άλλον ο οποίος άμα δεν το κάνω θα με σφάξει. Είναι η ανάγκη που έχει ένας άνθρωπος να δουλέψει και δυστυχώς όπως παν τα πράγματα σε μερικά χρόνια θα δεις και πολλές Ελληνίδες να ακολουθούν τον ίδιο δρόμο πιστεύω. Ούτε ζητάω περίεργες υπηρεσίες γιατί δεν αισθάνομαι και ωραία να κάνω κάποιον να κάνει πράγματα που ενδεχομένως να του δημιουργούν κάποιο πρόβλημα», «Και μας λέει παιδιά έχω ένα πολύ καλό κομμάτι μέσα, απλά επειδή είναι καινούρια, δεν κάνει κάποια πράγματα, να είστε ήρεμοι, κάπου 18 χρονών είναι». Εγώ δεν ενδιαφερόμουν ήδη με το που άκουσα αυτά», «Και πήγαμε για χορό και πήγε να... και της λέω "εντάξει, πόσους πελάτες έχεις ακόμη για να βγάλεις τη βάρδιά σου; άντε πήγαινε για ύπνο". 21 χρονών τώρα να είναι ντίρλα στο στριπτιτζάδικο. Αμαρτία από το θεό», «Οι Έλληνες. Οι αλλοδαποί που είναι πιο αμόρφωτοι, πιο από δω, πιο από κει δεν έχουν ηθική. Ηθική, εννοείς τι ηθική; Να συμπεριφέρονται καλά στις κοπέλες εκεί μέσα. Για αυτό μιλάμε. Τώρα δεν ξέρω τι κάνει στη δουλειά του. Συμπεριφέρονται καλά στις κοπέλες, γιατί; Γιατί τι γίνεται; Εγώ θεωρώ ότι υπάρχει παράδοση. Ότι ο καθένας ξέρει πλέον από παλιούς που πηγαίναμε τότε μιλάγαμε "πηγαίναμε στις πουτάνες, κάναμε αυτό" και υπάρχει μία ωραία παράδοση. Μπαίνουν μέσα, χαιρετάνε, έχουνε -όσους βλέπω- ποτέ δεν έχω δει φασαρία. Δηλαδή θεωρώ ότι έχει ηθική: μία αναπάντεχα παράδοση άποψη από τον Β.Γ.. Ενώ δεν λείπουν και εκείνοι που δεν το θεωρούν ηθικό για τους δεσμευμένους: «Ε, αν έχει σχέση είναι ανήθικο», «Και τα δύο να στο πω και έτσι. Και ανήθικο και ηθικό. Γιατί δε βλέπεις μία μερίδα του πληθυσμού να πηγαίνει εκεί. Βλέπεις να πηγαίνουν και παντρεμένοι και από όλα. Είναι θέμα άμα ο άλλος έχει να το κάνει πόσο καιρό, μετά δεν μπορεί να το ελέγξει ούτε και αυτός. Κατάλαβες; Δηλαδή παν από όλους, ό,τι είδους άντρα θες πάει εκεί», «Ο άντρας είναι άντρας. Και αυτός ανήθικος είναι, ντάξει, δεν το δικαιολογώ με το ότι είναι άντρας»

Με ξέρει πολύς κόσμος. Ο πατέρας μου έχει μαγαζί. Αν ήμουν στην Αμερική θα γινόμουν πορνοστάρ άνετα. Δεν είναι θέμα δουλειάς. Είναι αυτό που θέλω, αυτό που μου αρέσει. Δε το παίρνω σα θέμα δουλειάς. Μ' αρέσει να ... Μπορώ να έχω στύση με οποιαδήποτε γυναίκα! Μόνο και μόνο για αυτό μπορεί να πήγαινα Αμερική. Είναι η δουλειά των ονείρων μου. Δεν το κάνω για τα λεφτά». Ενώ λοιπόν, είναι θετικοί με την προοπτική, ο μόνος σκόπελος φαίνεται να είναι η νομιμότητα (προφανώς αγνοεί ότι είναι νόμιμο), οι μειωμένες απολαβές αν δεν δέχεται αντρικό κοινό και η κοινωνική κατακραυγή και όχι οι ηθικοί του φραγμοί⁸⁹⁷.

Οι 18/50 συνεντευξιαζόμενους πελάτες παρά το γεγονός ότι υποστηρίζουν ότι σε γενικές γραμμές ο πελάτης μάλλον δεν κάνει κάτι "ανήθικο", την ίδια στιγμή σπεύδουν να **διαφοροποιήσουν** τη δική τους στάση/ θέση από εκείνη του **μέσου** πελάτη, είτε σε επίπεδο συμπεριφοράς στην πορνική αγορά, είτε σε επίπεδο φυσικής παρουσίας (πιο επιθυμητή/ ερωτεύσιμη). Χαρακτηριστικά παραδείγματα: «Και προφανώς δεν ήμουν ο μέσος πελάτης. Άμα σου πω ιστορίες. Οι κοπέλες μου έχουν πει ότι τις δέρνανε, μεθυσμένοι, μαστουρωμένοι. Δεν είναι ο μέσος όρος που θα είναι ευγενής δηλαδή θα τις περιποιηθεί», «Αυτά εφόσον είσαι ένας κοινωνικός άνθρωπος. Άμα είσαι κανένα κομμάτι κρέας ας πούμε, ψωνίζεις από το δρόμο, φέρεσαι άσχημα και τελειώνει κει το θέμα. Αλλά άμα θες να έχεις μία καλή συμπεριφορά, γίνεσαι κατά κάποιο τρόπο φίλος, απλά υπάρχει και το οικονομικό στη μέση», «Εγώ και ντροπαλός ήμουν, δηλαδή δεν είμαι ούτε κωλοπαιδάκι, ούτε καμία σχέση με αυτά. Για να φτάνω εγώ στο σημείο να πηγαίνω εκεί που σου λέω τώρα, ντάξει», «Δηλαδή αυτά δεν τα ακούνε εύκολα από ανθρώπους. Θα της πούνε άντε μωρή μαλάκω τελείωνε ή μπορεί να την βαρέσει», «Τώρα, αυτό που κάνουν μερικοί που σταματάνε τα τραβέλια για να κάνουν πλάκα, εγώ δε θα το έκανα ποτέ, αλλά ούτε θα πήγαινα κιόλας. Με τίποτα! Ίσως για αυτό να με συμπαθούν, φέρομαι πολύ καθαρά στους άλλους. Θεωρώ ότι δεν είναι ζώα. Ξέρω πολλούς που τις θεωρούνε ζώα»⁸⁹⁸.

⁸⁹⁷Το συγκεκριμένο ερώτημα δεν τέθηκε στο σύνολο των συνεντευξιαζόμενων πελατών, καθώς προέκυψε από τη συζήτηση, για αυτό και δεν αναφέρεται ο αριθμός των θετικά ανταποκρινόμενων ως ποσοστό επί του συνόλου. Ενδεχομένως, σε άλλη περίπτωση τα νούμερα να ήταν σημαντικά μεγαλύτερα.

⁸⁹⁸Διαφοροποίηση σε άλλα σημεία: «Εγώ είμαι λίγο περίεργος σε αυτά. Όσο είχα τη σχέση μου, δεν θα πήγαινα σε αυτά. Από την άλλη, άμα δεν έχω σχέση λέω στα αρχίδια μου», «Μπορεί να περάσει και ένας πιτσιρικάς και να πάθει εμπλοκή με αυτό, γιατί μπορεί να το χεις στο μυαλό σου έτσι. Δεν το έχω κάνει και ποτέ επάγγελμα, να πηγαίνω συνέχεια και έτσι όπως άλλοι», «Πιτσιρικάδες, κάτι τσόφλια, κάτι γέροντες, κάτι ξεχασμένους, πεινασμένους παντρεμένους, κάποιος που θα έχει αποθνήσκον ότι αυτά δεν τα έκανε σε μικρή ηλικία, τα κάνω τώρα ας πούμε, κάποιος που δεν θα έχει ωραία γυναίκα, κάποιος ψυχάκιας, κάποιος που του αρέσει αυτό, άλλοι πάνε πληρώνουν 200ριες και κάθονται δύο ώρες. Έχει πολλούς, έχω πετύχει πολλά. Ε και κυρίως αλλοδαποί. Μαύροι, πράσινοι, κόκκινοι όλοι

Επιπλέον, ο πελάτης (34/50) δηλώνει υπεύθυνα ότι **δεν** φέρει ουδεμία **ευθύνη** για όσα εκτυλίσσονται στην πορνική αγορά: «Από τι στιγμή που το προϊόν είναι εντάξει και οι υπηρεσίες είναι μια χαρά, το τι γίνεται πριν και μετά δεν απασχολεί κανέναν», «Αν είναι παράνομη η πορνεία, δεν με απασχολεί», «Δεν με απασχολεί αν είναι παράνομη ή νόμιμη ή τι γίνεται εκεί πέρα». Αντίθετα θεωρεί ότι του παρέχεται μία υπηρεσία η οποία είναι μάλιστα αναγνωρισμένη από το ίδιο το κράτος με ειδικές διατάξεις. Όπως ήδη αναφέρθηκε (σε προηγούμενη υποενότητα) θεωρεί ότι η εκδιδόμενη είναι και από δική της επιλογή. Ενώ φαίνεται να αγνοεί ή επιλέγει να αγνοεί το ποσοστό των γυναικών που ανήκει στην εξαναγκαστική πορνεία ή αποτελεί θύμα trafficking. Σε ορισμένους μάλιστα διαφεύγει ακόμη και ο όρος trafficking: «Για κάνε ένα translate», «Ε, εννοείς την αυξημένη κίνηση», «Τραφικίν; Δεν τον ξέρω» ή ακόμη και όταν ενημερώνονται επιλέγουν να το υποβαθμίσουν: «Δε νομίζω ότι αυτό που περιγράφεις γίνεται στην Ευρώπη».

Το γεγονός ότι οι συνεντευξιαζόμενοι πελάτες της δεδομένης έρευνας διαθέτουν πολύ διαφορετικές θρησκευτικές, πολιτικές και κοινωνικές αντιλήψεις, παρά ταύτα ενώνονται μέσω της κοινής πορνικής επιλογής, η οποία ενδεχομένως αποτελεί ταυτόχρονα μία πράξη με πολιτικές συνδηλώσεις, δημιουργεί απορίες για το πώς συσπειρώνονται τόσο διαφορετικοί άνθρωποι κάτω από τη σκέπη του πορνείου. 36/50 πελάτες κάνουν λόγο για **αναστολή** κάθε **σκέψης** (πολιτικής, θρησκευτικής, κοινωνικής, συναισθηματικού τύπου). Αυτό το δεκάλεπτο απεκδύονται όλων των άλλων ιδιοτήτων και λειτουργούν απλώς ως απογυμνωμένα αρσενικά που επιθυμούν να "γονιμοποιήσουν" και τίποτε άλλο: «Και το άλλο είναι ότι σου λέει "ρε φίλε μία γυναίκα που την εκμεταλλεύονται πας εσύ και". Είναι αυτό που λένε "στην εκμετάλλευση της γυναίκας, ο πελάτης ένοχος". Δηλαδή αυτό το έχω σκεφτεί και λέω τι πάω να κάνω τώρα, αυτά που κράζουμε, λέω; Και κει άμα πας, πας και το βλέπεις, το έχουν γράψει εκεί οι αναρχικοί και λες "όχι ρε φίλε". Δηλαδή αυτό είναι πολύ ενάντια στο χώρο. Όχι πως δεν πάνε και αυτοί ξέρω γω, αλλά ναι, λες τώρα την εκμεταλλεύονται εκεί, τα κυκλώματα και τέτοια, ξέρεις, και πας και συ; Δε θες να το σκεφτείς εκείνη τη στιγμή, γιατί αν το σκεφτείς... δε θα κάνεις και τίποτα. Δηλαδή αν πας με το σκεπτικό ότι αυτή μπορεί να είναι τέτοιο, δεν ξαναπάς σε αυτά. Απλά λες

εκεί είναι. Ότι χρώμα θες εκεί θα το βρεις... 20ρη σαν και μένα δε θα βρεις. Οι φίλοι που πάω μαζί τους είναι 25ριδες, 30ριδες, 28ριδες... έχουν άλλα θέματα, έχουν άλλες προτεραιότητες οι 20ριδες. Τον καφέ, το ποτό, το πώς θα φάνε, το πώς θα διασκεδάσουνε. Δεν είναι θέμα χρηματικό. Δεν τους τραβάει νομίζω»

πάω εκεί μήπως τύχουμε σε καμία που το κάνει έτσι, για τα λεφτά, που δεν την εκμεταλλεύεται κανείς. Αλλά σίγουρα το 80% κει είναι στους οίκους ανοχής. Στα στούντιο και σε αυτά είναι μόνες τους αυτές. Γιατί συναντάς πιο πολύ Ελληνίδες στα στούντιο. Η Ελληνίδα από ποιόν τώρα; Εντάξει, η Ρουμάνα, η Βουλγάρα αυτές, ναι, από κάπου, είναι από πάνω τους κάποιος. Αλλά στην Ελληνίδα πιστεύω ότι είναι πολύ ελεύθερη» αναλύει ο Κ.Θ. προερχόμενος από τον Αναρχικό χώρο⁸⁹⁹.

Στο ερώτημα πως έχει σεξουαλική **επιθυμία** (στύση) κατά την **πορνική επαφή** με ένα πρόσωπο του οποίου γνωρίζει ότι δεν είναι επιλογή, ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης, στο πλαίσιο μίας παρεμφερούς με την παραπάνω τακτικής, εξηγεί: «Δε σε ενδιαφέρει. Δεν είναι ψυχολογικό το θέμα. Ίσα, ίσα που αυτό σε ανάβει περισσότερο. Να σου πω μία παροιμία; Έγώ με τον Παρά μου, γαμώ και την Κυρά μου». Γι' αυτό με λένε Πρόεδρο αγάπη μου», «Δε το σκέφτομαι. Δε σκέφτομαι τέτοια πράγματα όταν είμαι εκεί. Βάζω τον εαυτό μου σε μία άλλη λογική. Λες και μπαίνω σε στούντιο να κάνω μία πορνοταινία. Κάπως έτσι το βλέπω», «Μμμμ... Κάνει κάτι και αυτή για να το προκαλέσει. Άμα δεν κάνει, γιατί πήγες; Τις πρώτες φορές πάντως δεν είχα στύση», «Ωραία ερώτηση. Υπάρχουν μερικά επαγγέλματα που είναι δύσκολα, ρε φίλε, να έχεις κόσμο όλη μέρα, να κάνεις, να ράνεις και να βγαίνεις έξω και να λες θέλω να εκτονωθώ ρε παιδιά, θέλω να πάω κάπου και να εκτονωθώ με ό,τι βρω μπροστά μου... Όταν ήμουν στον στρατό δεν έβλεπα γυναίκες, δεν έβλεπα τίποτα, έβλεπα μόνο τα βουνά. Με το που γύριζα εδώ Αθήνα, έλεγα να πάω μία βόλτα σε οίκο ανοχής. Με το που πήγαινα, τελείωνα αμέσως. Ούτε που καταλάβαινα. Με το που την ακουμπούσα. Ούτε ήθελα τίποτα. Να βρω μία γυναίκα, να τη χαϊδέσω και να αυτό. Να μου φύγει αυτή η τρέλα. Έτσι, εξηγείται η στύση. Πας δεν έχεις επαφή με γυναίκες, πας εκεί και εκτονώνεσαι, βγαίνει αυθόρμητα».

Όσον αφορά το πώς βλέπει ο πελάτης πτυχές του εαυτού του ως εραστή, παρά το γεγονός ότι σχεδόν το σύνολο των συνεντευξιαζόμενων πελατών είναι

⁸⁹⁹Μία με λίγα λόγια **πανανδρική, πανταξική, πανθηρσκευτική, πανπολιτική εμπειρία**: «Άσε που δεν ήμουνα υπέρ του αγοραίου έρωτα, να σου πω την αλήθεια. Εννοώ ότι δεν ήθελα να σκάω λεφτά για να κάνω μία τέτοια φάση. Δεν ήμουν του ψωνίζω και παίρνω. Είμαι παλιών αρχών άνθρωπος. Είμαι όπως ήταν οι γονείς μας παλιά. Δεν έχω ξεφύγει από την εποχή τόσο. Απλά αναγκάζομαι, γιατί δεν περνάει πλέον αυτό το πράγμα. Είμαι αντιπατικός με τα μπουρδέλα γενικώς», «Κάποια πράγματα πρέπει να τα αφήσεις στην άκρη για να πας και να σου βγει σε καλό. Γιατί άμα τα σκεφτείς αυτά και μπεις μέσα, ε, δε θα πας με την κοπέλα. Σίγουρα δε θα πας», «Συγκεκριμένα, εμένα που με βλέπεις σκέφτομαι πασαάρα πολύ διότι είμαι ζυγός, ζυγός και να μην σκέφτεται δεν παίζει. Αλλά φαντάσου για να καταφέρω εγώ να φτάσω σε αυτό το σημείο πόσο πολύ το πάλεψα, πόσο πολύ το σκέφτηκα. Είπα θα πάω και τελείωσα»

συστηματικοί πελάτες δηλαδή η ερωτική τους ζωή σε μεγάλο βαθμό απαρτίζεται από την αγορά πορνικών επαφών και όχι από την ελεύθερη σεξουαλική συνεύρεση, η πλειονότητα των συνεντευξιαζόμενων πελατών (31/50) δηλώνουν ότι είναι σεξουαλικοί **κυνηγοί**: «Καθαρόαιμος κυνηγός» «Ναι! Εντάξει τι να σου πω ψέματα;» «Ναι, φυσιολογικά πράγματα»⁹⁰⁰. Μία υποκατηγορία συνεντευξιαζόμενων δηλώνει ότι κυνηγάει επιλεκτικά: «Αν με ενδιαφέρει κάποιο θήραμα, ναι. Βλέπεις ένα μυρμήγκι. Να το πυροβολήσεις; Θα χαλάσεις και τη σφαίρα», «Άμα περάσει καμιά ωραία, θα την πω την ατάκα μου, «Όχι όλη την ώρα. Δηλαδή να πω θα βγω σήμερα να πάω να κυνηγήσω, όχι! Άμα δω κάτι και μου αρέσει θα το κυνηγήσω, ναι. Αλλά μέχρι εκεί. Δε μπορώ να βγαίνω με το "πάω να κυνηγήσω". Είμαι πιο χαλαρών τόνων. Το φλερτ έρχεται μόνο όταν δεις ότι υπάρχουν στοιχεία. Δεν το χω κάνει τρόπο ζωής. Να στο πω απλά, δεν είμαι το καμάκι, το ελληνικό, όχι. Έχω πετύχει τέτοιους στην καφετέρια και δε μπορώ να τους βλέπω». Ενώ άλλη υποκατηγορία φλερτάρει αδιακρίτως εν είδη σπορ: «Γενικά μου αρέσει το φλερτ. Φλερτάρω πολύ και για πλάκα». Τέλος, εξηγείται η αντίφαση της δήλωσης είμαι κυνηγός αλλά παράλληλα πορνικός πελάτης: «Είμαι κυνηγός. Αλλά βαριέμαι και τη διαδικασία μπίρι μπίρι και να μη φτάνεις ποτέ στο ψητό. Άσε που είναι χάσιμο και χρόνου και χρήματος». Την ίδια στιγμή ένα εξίσου σημαντικό ποσοστό (19/50) δηλώνει είτε ότι δεν φλερτάρει καθόλου, είτε ότι φλερτάρει αλλά διστακτικά⁹⁰¹: «Όχι. Για αυτό και νιώθω ότι δεν έχω κάποια σχέση αυτή την περίοδο. Δεν είναι σαν στοιχείο του χαρακτήρα μου το πεφτουλιό, το φλερτ, όλα αυτά», «Εννοείς να την πέφτω και τα λοιπά; Όχι. Επειδή δεν μπορώ να κάθομαι να λέω παπαριές στις γκόμενες. Εντάξει, άμα κάτσει από μόνο του, δε σου λέω ότι δεν θα το κάνω, αλλά δεν έχω μπει ποτέ στον κόπο να κάτσω να πω παπαριές σε μία κοπέλα για αυτό το λόγο. Δεν μου βγαίνει. Εντάξει είναι θέμα χαρακτήρα αυτό», «Όχι». Αρκετοί διαπιστώνουν για τον εαυτό τους ένα έλλειμμα αυτοπεποίθησης: «Μπορεί να έχω επιτυχίες, αλλά δεν έχω αυτοπεποίθηση», «Δεν αισθάνομαι ασφαλής. Η αυτοπεποίθηση φτιάχνεται με το να μην έχεις απορρίψεις. Είναι μερικοί άνθρωποι που δεν το έχουν πολύ με τις γυναίκες. Βέβαια, επειδή σαν άνθρωπος έχω ξεπεράσει κάποια κόμπλεξ όταν δεν είμαι σε σχέση ή είμαι σε

⁹⁰⁰ «Ναι, ναι. Με την έννοια της γενιάς μου. Τώρα δεν ξέρω, έχουν αλλάξει τα πράγματα», «Αλλά πιστεύω έτσι με τη βοήθεια του θεού που λεν, σιγά, σιγά, σβήνοντας ο πόνος της απώλειας της μάνας μου, ένα μίνιμουμ κυνηγετικότητας, ας το πούμε έτσι, θα το ξαναβρώ», «Ναι, κυνηγάω το θήραμα», «Ναι, αν και είμαι πολύ μονήρης τύπος, αλλά ναι, φλερτάρω»

⁹⁰¹ Ενδιαφέρον έχει η παρατήρηση ότι φλερτάρουν περισσότερο ή δηλώνουν σεξουαλικοί κυνηγοί, οι συνεντευξιαζόμενοι που βρίσκονται ήδη σε συντροφική σχέση (3/4), ενώ οι μοναχικοί πελάτες φλερτάρουν λιγότερο ή και καθόλου.

ελεύθερη σχέση, την πέφτω με την καλή έννοια σε πολλές γυναίκες, οπότε θα μου κάτσει κάτι. Σε σχέση με τον αριθμό που κυνηγάω, επιτυχίες δεν έχω. Αλλά γενικότερα δεν είμαι από τους ανθρώπους που μπορούν εύκολα να... Είμαι λίγο κοινωνικά αδέξιος σαν άνθρωπος»⁹⁰², «Σπαλιάρας; Όχι, ρε φίλε, εγώ δεν έχω τόσο μεγάλη αυτοπεποίθηση», «Γενικά μου λέγανε ότι εντάξει, έχω μία εμφάνιση. Αλλά εγώ εντάξει δεν έπαιρνα από αυτό μία ώθηση. Δεν θα ήθελα μόνο η εμφάνιση να είναι ελκυστική για...», «Και ναι και όχι. Δηλαδή άμα πω λίγο παραπάνω ναι, δεν έχω κόλλημα. Αλλιώς είμαι πιο συνεσταλμένος. Δύσκολα θα μιλήσω σε γκόμενα», «Πλέον τα χω δει λίγο διαφορετικά τα πράγματα. Είμαι στο στάδιο της ωριμότητας. Φοβόμουν να κυνηγήσω. Ντρεπόμουν. Ξέρεις όλο το concept», «Μακάρι οι γυναίκες να κυνηγούσαν περισσότερο τους άντρες. Δηλαδή εμένα αν με κυνηγούσε μία γυναίκα θα με βοηθούσε περισσότερο σαν άντρα, θα με ξεάγγωνε... Το στρες της απόρριψης»⁹⁰³.

Σε γενικές γραμμές ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης (33/50) δηλώνει **ευχαριστημένος** με τη σεξουαλική του ζωή, χωρίς να διευκρινίζεται το εάν περιλαμβάνει σε αυτήν τις πορνικές επαφές: «Δόξα τω θεώ. Δεν έχω κανένα παράπονο», «Video Game κανονικά! Έχω περάσει καλά και περνάω καλά», «Ναι, νιώθω πλήρης. Μετά από τα swingers και τις παρτούζες και αυτά, νιώθω πλήρης. Εντάξει, δε σου λέω ότι δεν θα ήθελα να κάνω καινούρια πράγματα», «Ναι. Θα σου πω όμως επίσης ότι θέλω σε δύο χρόνια να γυρίσω και να κάνω μία σοβαρή σχέση ξανά», «Ναι», «Εντάξει φυσιολογικό το βλέπω, έτσι όπως είμαι τώρα», «Αυτή την περίοδο ναι. Πάει κατά περιόδους αυτό. Πριν υπήρχαν πολλές περίοδοι ανομβρίας που σε έπαιρνε η μπάλα από κάτω, ήμουν εδώ έτρωγα σουβλάκια και πήγαινα σπίτι

⁹⁰²Ο Π.Θ. καταθέτει: «Καλώς ή κακώς κάπως κλείστηκα. Κλείστηκα; Δεν κλείστηκα τελείως, αλλά δεν είχα δεσμούς. Μπορεί να ήτανε βολικότητα ή μπορεί να ήταν και άλλοι παράγοντες που δεν έκανα κάποια σχέση. Δεν ήτανε ότι δεν προσπαθούσα να έρθω κοντά σε μία κοπέλα που μου άρεσε, Δε ξέρω, πώς να το πω; Δεν είμαι ο τύπος που όποια κοπέλα την θέλει και εμφανισιακά δηλαδή, μπορεί δε ξέρω... Αλλά δεν είμαι και πολύ συχνά σε παρέες που κάναμε πράγματα μαζί, οπότε να έρθουμε πιο κοντά και να αναπτυχθεί κάτι. Δεν έχω πολύ κοινωνική ζωή. Δηλαδή έχω κάποιους καλούς φίλους. Απλά, αν δεν εξασκείς λίγο τον εαυτό σου στο άλλο το κομμάτι των κοινωνικών σχέσεων, ε μετά νιώθεις λίγο ότι σαν να μπαίνεις στη θάλασσα χωρίς να ξέρεις να κολυμπάς. Ε, και μετά κάτι συμβαίνει και μπορεί να ξαναρχίσεις τους οίκους ας πούμε...»

⁹⁰³Στην ευρύτερη οικογένεια του συνεντευξιαζόμενου πελάτη συναντάμε τόσο άντρες εξοικειωμένους με τη διαδικασία του φλερτ (ορισμένοι εκ των οποίων, σε τέτοιο βαθμό που το εξασκούν εν είδη σπορ, ως μία διαδικασία επιβεβαίωσης ανδρισμού και όχι απαραίτητα επειδή θέλουν να διεκδικήσουν το θήρμα που τους ενδιαφέρει), όσο και εκείνους που έχουν αποποιηθεί αυτό τον ενεργητικό ρόλο που επιβάλει η επιτέλεση του φύλου τους, και η οποία σε αρκετούς προκαλεί τρόμο. Σίγουρα το να έρχεσαι αντιμέτωπος με την απόρριψη, είναι μία επώδυνη διαδικασία. Έτσι, το φλερτ μοιάζει να είναι από τις πιο δύσκολες και σκληρές διαδικασίες επιτέλεσης του ενεργητικού ανδρικού ρόλου. Δεν είναι για όλους. (Σε όσους έχουν εξοικειωθεί με το σπορ και έχουν σκληρύνει, μπορεί να δώσει στιγμές χαράς, για τους υπόλοιπους σκορπίζει τον τρόπο).

και ξανάτρωγα πίτσα, ας πούμε και έπαιζα μία μαλακία στο Youporn και τελείωσε η υπόθεση». Ο Σ.Π. συνδέει την καλή σεξουαλική ζωή με την οικονομική άνεση: «Θα μπορούσα και καλύτερα αλλά για την οικονομική μου κατάσταση έκανα το maximum που μπορούσα». Παράλληλα, 14/50 δηλώνουν ότι δεν είναι ικανοποιημένοι από τη σεξουαλική τους ζωή. «Όχι, όχι, όχι! Θα ήθελα να κάνω περισσότερο σεξ. Όχι περισσότερες σχέσεις. Περισσότερα one night stand. Όχι περισσότερα μπουρδέλα. Γιατί είναι πιο φυσικό αυτό. Μαθαίνεις πραγματικά το σεξ, ενώ στους οίκους ανοχής, όχι», «Όχι. Για να είσαι ικανοποιημένος με τη σεξουαλική σου ζωή, φαντάζομαι, πρέπει να έχεις μία σχέση. Δε μιλάω τώρα σχέση, σχέση απαραίτητα, μία σεξουαλική παρτενέρ και να κάνεις καλό σεξ. Άμα δεν υπάρχει αυτό δεν μπορείς να το ευχαριστηθείς. Δηλαδή και να πηγαίνεις με άλλη κάθε φορά, δεν έχει νόημα», «Ικανοποιημένος ναι, ευχαριστημένος όχι, εντάξει, δεν πετάω και στα σύννεφα, σε πελάγη ευτυχίας. Κάτι κάνω. Κάπως περνάει»⁹⁰⁴.

Στο ερώτημα αν είναι σεξουαλικά **απελευθερωμένος** οι απαντήσεις κλίνουν οριακά προς το να είναι καταφατικές (28/50): «Εμένα Αγγλία μου έφυγαν πάρα πολλά κολλήματα. Έχω δει τα πάντα, όποτε μου έχουν φύγει τα πάντα. Στο μόνο πράγμα που κώλωσα, ήταν που πήγα στο σπίτι μίας 40ρας και μου λέει "σε πειράζει να φωνάξω τον άντρα μου;"», «Δεν έχω ψυχολογικά! Δεν είμαι πουστάρα! Δεν είμαι ανώμαλος! Είμαι κάποιος που απλά κάνει αυτό που γουστάρει. Εγώ ό,τι θέλω να κάνω το κάνω», «Πλέον όχι δεν είμαι συντηρητικός». Ενώ την ίδια στιγμή 33/50 συνεντευξιαζόμενους ισχυρίζονται ότι πραγματοποιούν τις φαντασιώσεις τους: «Δεν υπάρχει κάτι που να το είχα σαν φαντασίωση και να μην το έχω κάνει», «Τις περισσότερες, ναι. Έχω ακόμα δρόμο», «Μας θρέφουνε το να παραμένουν απρόσιτες αλλά καλό είναι γιατί σε θρέφει και αυτό με τη σειρά του. Για να μην γίνει απωθημένο μετά και...».

Αντίθετα ο συνεντευξιαζόμενος (29/50) θεωρεί ότι η Ελληνική **κοινωνία** είναι εξαιρετικά **συντηρητική** και υποκριτική: «Πολύ καινούριο για την Ελλάδα και είναι και το θέμα που είμαστε πολύ πιο πίσω από τους υπόλοιπους», «Σαν κοινωνία, είμαστε πολύ πίσω», «Πάρα πολύ! Όχι η Ελληνική, η Δυτική κοινωνία είναι πάρα

⁹⁰⁴ «Δε θα το έλεγα τρομερές επιτυχίες εντάξει, περίπου σαν όλο τον κόσμο, ίσως λίγο λιγότερο, αλλά όχι πολύ λιγότερο», «Δεν έχω πολλές επιτυχίες στο άλλο φύλο», «Φλερτάρω, αλλά, ξέρεις τι γίνεται; Κάνω μερικά λάθη στην επικοινωνία. Δεν το προσπαθώ και γω πολύ. Πρέπει να το κυνηγήσω μετά λες;», «Εγώ πάντως στο κρεβάτι τα πηγαίνω με όλες καλά. Αυτό βλέπω...» λέει ο Φ.Ν. που μπορεί να μην φλερτάρει αλλά κατά την επαφή δεν έχει πρόβλημα.

πολύ συντηρητική. Κοίταξε η υπερέκθεση του σεξ είναι ο αντίποδας ενός συντηρητισμού, που είναι συντηρητικός στην ουσία του... Μα είναι συντηρητικό αυτό που συμβαίνει, μόνο και μόνο που όλα τα strip show δουλεύουν στο κοίτα και μην ακουμπάς, αν ακουμπάς πληρώνεις», «Στην Ελλάδα είναι πιο συγκρατημένα τα πράγματα σε σχέση με το εξωτερικό. Οι Έλληνες είναι πιο κομπλεξαρισμένοι σε πολλά πράγματα όσον αφορά το σεξ. Το θεωρούνε πιο, το one night stand είναι δεδομένο έξω. Στην Ελλάδα να έχω κάνει μία φορά στην ζωή μου, άντε δύο». Ως συντηρητική, η ελληνική κοινωνία θέτει το στίγμα στο εκδιδόμενο πρόσωπο: «Ε, στίγμα έχει. Πάντα θα έχει και ειδικά σε κοινωνίες όπως η Ελληνική», «Στην Κούβα από την άλλη μεριά, επειδή και αυτές δεν το έχουνε όπως το έχουμε εδώ το θέμα, ότι είναι κάτι το ενοχικό, το να κάνεις σεξ και λοιπά επί πληρωμή... δεν έχουνε τα δικά μας τα ταμπού σχετικά με αυτό το πράγμα. Δηλαδή το θεωρούνε μία πολύ -όχι καθώς πρέπει- αλλά μία απλή δουλειά, δεν είναι κάτι το ενοχοποιημένο το να κάνει ένα κορίτσι αυτό το πράγμα. Και βλέπεις, δηλαδή μου έχει τύχει ας πούμε, πωλήτρια, η άλλη τι ήτανε; πως το λένε; χορεύτρια, άλλη ήτανε να πούμε υπάλληλος μουσείου, νηπιαγωγός», «Κοινωνικά κατακριτέο για τις γυναίκες δεν χρειάζεται να το θεωρώ εγώ, είναι κοινωνικά κατακριτέο. Και μόνο το γεγονός ότι παρόλο αυτό που ονομάζουμε χάος που ζούμε σήμερα, υπάρχει μία -φαντάζομαι κιόλας γιατί έτσι ξέρω- μία καταγραφή ποιες είναι, τι κάνουν και λοιπά...»⁹⁰⁵. Αλλά η κοινωνία φαίνεται να είναι επικριτική (15/50) και προς τον πελάτη πορνικών υπηρεσιών: «Είναι! Και το έχω δει και στη δουλειά, και στους φίλους μου. Γιατί είναι η νοοτροπία της κοινωνίας αυτής, δηλαδή οι μεγαλύτερες γενιές, οι γονείς μας το θεωρούν κατακριτέο να πηγαίνεις με εκδιδόμενες γυναίκες. Είναι τα πρότυπα της κοινωνίας, δεν το δέχεται η κοινωνία αυτό. Όταν τα είχα με τη Βουλγάρια με είχαν διαγράψει όλοι. Δε μου μιλούσε κανείς. "Να μην τολμήσεις να πατήσεις το πόδι σου" μου λέγανε. Όταν χώρισα με δέχτηκαν πίσω. Εκεί πήγαινα, εκεί τη βρήκα, ήθελα να έχω σχέση λίγο διαφορετική, λίγο πιο ελεύθερη. Όλοι με λέγανε "ο ανώμαλος" από όλους, από τον μεγάλο, τους γονείς, από παλιούς φίλους, "ο αποτυχημένος που δεν αλλάζει". Μιλάμε ελάχιστα αν και μένουμε στο ίδιο σπίτι. Οι μόνοι φίλοι που έχω τώρα είναι από το site και από swinging και φίλες που έχουμε τις ίδιες συνήθειες.

⁹⁰⁵ Αντίθετα άλλοι καταγράφουν το mainstreaming της πορνείας: «Παλιά πιστεύω σίγουρα. Τώρα υπάρχει και αυτή η μόδα που γίνονται π.χ. Έχεις Facebook; Έχεις δει κάτι κοπέλες που φτιάχνουνε προφίλ που με το που της μιλάει ο άλλος... Βλέπεις μία ωραία κοπέλα και νομίζεις ότι θα βγείτε για καφέ. Σου γράφει αυτή μία απάντηση από κάτω "150 ευρώ προσφέρω υπηρεσίες σπίτι". Κατάλαβες; Δηλαδή το κάνουν τώρα πολλές κοπέλες αυτό. Έχει γίνει της μόδας»

Ούτε από σχολή, σχολές τίποτα. Στο καράβι μόλις με βλέπουνε στρίβουνε», «Έχω μεγαλώσει σε ένα πλαίσιο που θεωρείται κοινωνικά κατακριτέο και μπαίνει ο άνθρωπος μέσα κοιτάζοντας μην τον είδανε. Δεν είναι αποδεκτό από μία ελληνοχριστιανική κοινωνία ή από μία ηθική κοινωνία αυτό ας πούμε και γι' αυτό είναι μαζεμένα σε μέρη ιδιαίτερα. Η υπόθεση η δική μου είναι ότι: η αμαρτία στο Χριστιανισμό δεν είναι να πληρώσεις για σεξ αλλά ότι δεν κάνεις σεξ με το σκοπό της τεκνοποίησης. Σε συντηρητικές κοινωνίες ανθεί η πορνεία. Η Ταϋλάνδη ας πούμε είναι μία εξαιρετικά συντηρητική κοινωνία. Και ένας τρόπος καταστολής του κόσμου είναι ο έλεγχος της συμπεριφοράς στο σεξ από την πλευρά της εξουσίας, να προσπαθείς να το ελέγξεις, να το πνίξεις, να το καταστήσεις...»⁹⁰⁶, «Εντάξει, δεν είναι και ότι καλύτερο να το κάνεις». Αντίθετα, ο Β.Γ. καταθέτει ότι το γεγονός της μη ορατότητας του πελάτη τον γλιτώνει από την κοινωνική κατακραυγή: «Για τον πελάτη γιατί να είναι; Ο πελάτης, μπαίνει, βγαίνει, χάνεται». Ενώ ένα μικρό ποσοστό πελατών παρά το γεγονός ότι είναι επικριτικό προς τον κοινωνικό συντηρητισμό, θεωρεί την εγκράτεια βασικό στοιχείο της λειτουργικότητας μίας κοινωνίας: «Γιατί ρε φίλε να απελευθερωθούμε; Θα τα χαλάσουμε όλα. Άκου να σου πω, οι Αρχαίοι λέγανε "οικονομία" =οίκος και νόμος. Έτσι; Σπίτι και νόμος. Δηλαδή ο νόμος που επικρατεί μέσα στο σπίτι. Και οι Αρχαίοι δίνουν όλη την οικονομία στην γυναίκα. Δηλαδή την οικονομία την κρατάν οι γυναίκες. Αυτή τη στιγμή έχουμε οικονομική κρίση. Ποιος φταίει, φταίνει και οι γυναίκες. Άμα, όμως είμαστε τόσο απελευθερωμένοι, δεν θα μπορέσουμε να κάνουμε μία οικογένεια, μία οικονομία, να είμαστε λίγο συντηρητικοί. Αυτή την εποχή δηλαδή θεωρώ ότι πρέπει να υπάρχει μία συντηρητικότητα. Για να μπορέσουμε να έχουμε παραγωγή, καινοτομίες. Να έχουμε παραγωγή. Δεν έχουμε παραγωγή», «Ελπίζω να μην γίνουμε πάντως όπως είναι η Αγγλία. Μετά θα ξεφύγουμε πολύ, ρε Έλενα. Εγώ στην Αγγλία έχω πει, έξω είναι χειρότερες πουτάνες από κει», «Από την άλλη άμα είναι πιο free ίσως είναι και πιο κακό, δηλαδή άμα ακολουθήσουμε το μοντέλο του Άμστερνταμ, μετά θα ξεφύγουμε. Πιστεύω ότι οι Έλληνες επειδή είμαστε και λίγο θεριά σε πολλά θέματα, άμα μας αφήσουνε τόσο πολύ ελευθερία θα γίνει της πουτάνας. Δε θα μαζευόμαστε. Για αυτό σου λέω είναι πλέον κοινωνικό πρόβλημα».

⁹⁰⁶ Από την άλλη: «Δεν θεωρώ πια ότι είναι τόσο κοινωνικά κατακριτέο. Δεν είναι όπως ήταν παλιά. Όταν ήμασταν 18 ήταν ακόμη χειρότερα. Σε 10 χρόνια πιστεύω ότι θα είναι πιο free τα πράγματα», «Για να στο λέω, όχι, αλλά επειδή πολλές φορές δεν θα μιλούσα σε κάποιον ανοιχτά που βλέπω ότι είναι κομπλεξικός»

Εκεί όμως που φαίνεται να είναι κάθετος (46/50) είναι στις **παθητικές ή ομοφυλοφιλικές πρακτικές**⁹⁰⁷ σεξ ως πρακτικές που μειώνουν το ανδρισμό του και δεν συνάδουν με την ενεργητικότητα του φύλου του: «Καταρρακώνει τον ανδρισμό, εννοείται. Ξεκάθαρα. Δε θα ήθελες να έχεις σχέση με έναν άντρα που τον παίρνει», «Πιστεύω ότι χαλάει η αρσενικότητα... που θέλουν να βάλουν δάχτυλο στον άντρα, π.χ. εμένα μου είχε πει μία κοπέλα. Της λέω Όχι, ρε! Μη πάει εκεί το χέρι σου. Μη κουνιέσαι καν», «Τι εννοείς παθητικό; Να σου κάνουν εσένα; Όχι, ρε. Εδώ ψάχνουμε μείς να. Όχι, ρε. Μακριά!», «Παθητικό σεξ, ποτέ», «Ο άντρας στη φύση του είναι να επιτίθεται, δε θέλει να δέχεται, ωραία; Όταν δέχεσαι επομένως δεν μαθαίνεις να επαναστατείς. Δεν είναι καλό, υποβαθμίζεσαι, χάνεις την αυτοπεποίθησή σου. Να επαναστατείς, να είναι πιο άγριος, να μπορείς να ελέγχεις την κατάσταση, να ελέγχεις τον εαυτό σου», «Οι άντρες γιατί είναι πιο ομοφοβικοί; Γιατί υπάρχει η διείσδυση. Είναι επιθετική η διείσδυση, όπου εκεί πέρα, στο ανδρικό ομοφυλοφιλικό είναι τα πράγματα πιο δύσκολα. Ενώ στις γυναίκες πιστεύω ότι είναι πιο πολύ παιχνίδι στο μυαλό τους»⁹⁰⁸

⁹⁰⁷ «Το ετεροφυλοφιλικό σεξ αναπαρίσταται συχνά ως κατεξοχήν τύπος έκφρασης της ελευθεροπροσίτης των Ελλήνων. Και ασφαλώς πρόκειται για έμφυλη ελευθερία».

Χαλκιά, Α. (2007), Το άδαιο λίκνο της δημοκρατίας, σεξ, έκτρωση και εθνικισμός στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, σελ. 149

⁹⁰⁸ «Εδώ μπαίνουν και άντρες και βάζει η άλλη στραπόν και τους πηδάει. Εντάξει, δεν λέω ότι είναι κάτι κακό ή τους βάζουνε δαχτυλάκι. Δεν ξέρω αν είναι μόδα και δεν είναι ομοφυλόφιλοι αυτοί που το κάνουν. Κάτι άλλο βρίσκεται εκεί, είναι κάτι άλλο. Εγώ δε το σκέφτηκα ποτέ αυτό αλλά, έχω φίλο που του βάζουνε δάχτυλο αλλά αυτός τις γαμάει τις κοπέλες», «Κάποια στιγμή είχαμε αγκαλιαστεί, φιληθεί, -όχι πειραματιστεί δεν μου αρέσουν αυτές οι λέξεις- και μετά κοιμηθήκαμε, κάπως έτσι. Δεν πηδηχτήκαμε. Αλλά είχα αισθανθεί έλξη. Δεν προχωρήσαμε. Ήμασταν λιώμα και οι δύο. Πήραμε ο ένας πίπα στον άλλον, ούτε έχυσε κανένας και κοιμηθήκαμε. Ήτανε κάτι που προέκυψε πάνω σε ένα μεθύσι και μετά έλεγα σε ένα φίλο μου συγχωρεμένο, "έλα να σου πάρω ένα τσιμπούκι" και έλεγε "αα... α, πα, πα". Είναι αστείο αυτό. Ήταν ένα διάστημα που ήταν κάποιος φίλος με μία ξαδέλφη του και έκαναν κάθε εβδομάδα πάρτι και μαζευτόταν κόσμος, πολλές φίλες της και μου λέει "έλα να τις ψήσουμε να πηδηχτούμε όλοι μαζί και το ένα και το άλλο". Κάπου το είχαμε αφήσει, κάπου ντρεπόμασταν και μου λέει "αφού δε γίνεται τίποτα, έλα να φιληθούμε να τις καυλώσουμε" κάπως έτσι. Και φιληθήκαμε και δεν έγινε τίποτα. Ήμασταν σε ένα καναπέ κρεβάτι ψιλοχαμουρευόμασταν αλλά δεν συνεχίστηκε. Μπορεί να μην γουσταριόμασταν, μπορεί να ντρεπόμασταν. Πάει αυτό. Μετά από χρόνια πηδιέμαι με μία κοπέλα που ήταν σε αυτήν την παρέα αλλά δεν ήταν εκείνη την ημέρα και μου λέει "δεν είσαι πούστης τελικά;" "φιλιόσουν με το Γιώργο". Και της λύθηκε η απορία μετά από δέκα χρόνια. Πλάκα είχε. Είχε κυκλοφορήσει αυτή η φήμη. Δε με μείωνε όμως εμένα αυτό ούτε ως ή άλλως», «Δεν θα πήγαινα ποτέ με άντρα. Δε μπα να μου έδινες 100 χιλιάρικα. Παθητικό σεξ από γκόμενα; Δεν υπάρχει τέτοια περίπτωση. Θα της έριχνα ένα μπάτσο Συγγνώμη κιάλας. Όχι, γιατί μου έχει τύχει με αυτήν την 46άρα: "Εγώ" της λέω "δεν έχω κάνει τίποτα εκεί πέρα, πρόσεχε!" "Όχι" μου λέει "μην αγχώνεσαι". Και είδα τελικά ότι όντως είναι αφροδισιακό πολύ για τον άντρα! Γιατί μετά διάβασα κιάλας –το ψαξα, γιατί λέω ρε φίλε τι γίνεται; Ξέρω φίλους μου που το έχουν κάνει, όχι όμως με strapon και τέτοια, με strapon κανένας ή δε μου το χει πει, μόνο με δάχτυλο. Στους μισούς πάντως άρεσε, στους άλλους όχι. Σε όλους όμως τους αρέσει να τους τον γλύφουνε, αυτό μπορώ να στο εγγυηθώ», «Ομαδικό, πήγαμε μία φορά να κάνουμε με τον Κώστα, αλλά δεν έκατσε και δε με τραβάει και τόσο, σε φάση να είμαι με έναν φίλο μου και να έχουμε μία κοπέλα, κάτι να γίνει και του ακουμπήσω τώρα εγώ το όργανό του ή τώρα αυτός το δικό μου. Εγώ εκεί ανατριχιάζω. Θα τρελαθώ. Θα πάθω ανακοπή»,

Στην ίδια λογική 46/50 συνεντευξιαζόμενους δεν θα επέλεγαν **παρενδυτικό εκδιδόμενο** πρόσωπο⁹⁰⁹: «Δε θα μπορούσα ποτέ. Δε μπορώ. Δεν ξέρω. Δεν μου βγαίνει. Με τίποτα. Έχουνε στοιχεία άντρα επάνω, είτε είναι το χέρι, είτε είναι η γάμπα, είτε είναι το πόδι», «Δε θα ήθελα να δοκιμάσω», «Δε με ενδιέφερε ποτέ. Δηλαδή μου είναι τόσο απωθητικό. Ενώ σέβομαι τα δικαιώματά τους, θα έφευγα τρέχοντας αν τύχαινε», «Δε, όσο κούκλα και να τη δω και μόνο που ξέρω ότι είναι άντρας από μέσα, όσο βαμμένη και να τη δω, να χει κάνει πλαστικές τα πάντα, μόνο που ξέρω ότι ήταν άντρας παλιά, με ξενερώνει», «Ποτέ, ποτέ! Είναι ακραίο πολύ! Είναι διαφορετικό ρε φίλε να πιάνεις το δέρμα μίας γυναίκας και διαφορετικό το δέρμα ενός άντρα. Είναι ανωμαλία αυτό»⁹¹⁰.

Υψηλά **αισθητικά στάνταρ** δηλώνει ότι έχει 45/50 συνεντευξιαζόμενους όσον αφορά την εξωτερική εμφάνιση των γυναικών: «Πιστεύω ότι έχω υψηλά στάνταρντ αλλά μου αρέσουν και κάποιες που είναι περίεργες. Δε μου αρέσουν ας πούμε οι χοντρές, αλλά έχει τύχει να πάω σε ένα μπουρδέλο και να δω ένα γιουβαρλάκι το οποίο ήταν πανέμορφο», «Ναι. Ειδικά όπως έχουν γίνει τώρα τα κυβικά μου, με πολύ μέτριο δε θα πάω», «Τα αισθητικά μου στάνταρντ είναι πολύ υψηλά. Δηλαδή άμα έβλεπες και την κοπέλα μου θα το καταλάβαινες», «Μεγαλώνοντας ανεβαίνουν τα αισθητικά στάνταρ. Γιατί; ρε παιδάκι μου εκεί πέρα που σου σηκωνότανε 5 φορές την ημέρα και τον έπαιζες 3 και πήδαγες άλλες 3. Ε, τώρα θα το κάνεις επειδή –στην ουσία εσύ είσαι ο εργάτης, την σκληρή δουλειά την κάνει ο άνδρας στο κρεβάτι, κακά τα ψέματα- ε, οφείλει, θα ιδρώσω που θα ιδρώσω, να ιδρώσω καλά, χωρίς να νιώθω ότι είμαι ιδιαίτερα ωραίος άνθρωπος κ.τ.λ.». Ενώ, ο Α.Κ. εξηγεί πως η πορνική επιλογή τον έκανε πιο απαιτητικό/επιλεκτικό όσον αφορά την εξωτερική εμφάνιση των γυναικών εκτός οίκου ανοχής: «Έχουν ανέβει τα αισθητικά μου στάνταρ μετά τον οίκο ανοχής. Σου κάνει καλό, στον άντρα, στο να μάθεις να μη ρίχνεις τη μούρη σου σε κάτι που δεν βλέπεται. Πώς να στο πω; Μπορεί να κάνεις κάτι με μία κοπέλα που είναι πολύ κατώτερη σε ομορφιά και συ να έχεις

⁹⁰⁹Η Αποστολίδου Α. διερευνά το βάθος της κοινωνικής κατασκευής του βιολογικού σώματος μέσα από την προβληματοποίηση των όρων “αρσενικό” και “θηλυκό” αλλά και την ποινικοποίηση των τρεβεστί στην Ελλάδα, ως “δυσανάγνωστων σωμάτων”.

Μηχαηλίδου, Μ., Χαλκιά, Α., (2006), Η Παραγωγή του Κοινωνικού Σώματος, Εκδόσεις Κατάρτι & Δίνη, φεμινιστικό περιοδικό, Αθήνα, σελ.25, 175-190

⁹¹⁰Ενώ δεν λείπουν και εκείνοι που δοκίμασαν την εμπειρία αλλά δεν τους άρεσε ή και εκείνοι που θα ήθελαν να δοκιμάσουν: «Ναι, αλλά δε ξέρω, κάτι δε μου άρεσε, το ότι θύμιζε άντρα;», «Ναι, είχα πάει μία φορά με τρανς και δε μου άρεσε καθόλου, η γεύση τους και η μυρωδιά τους ήταν πολύ βαριά, με απώθησε», «Όχι. Άμα φαινόταν σαν γυναίκα θα πήγαινα. Κοίταξε να δεις. Έχω δει τσόντες με τρανσέξουαλ. Αν είναι αυτό που έχω δει, να, θα πήγαινα. Έχω στύση και σε αυτό».

φάει τα άγχη του αιώνα και να σε απορρίπτει αυτή. Κατάλαβες; Μετά Θα βγεις στο δρόμο και δε θα μιλήσεις στην πατσαβούρα. Αυτό που κοιτάς στην άλλη και νομίζεις ότι είναι κάτι, στο κόβει. Αρχίζεις και ξαναγίνεσαι άνθρωπος που λέμε. Δεν πας να κοιτάς τη χελώνα ή οτιδήποτε»⁹¹¹

Χωρίς να αποτελεί ρητό ερευνητικό ερώτημα, καταγράφηκαν αρκετές αναφορές του συνεντευξιαζόμενου πελάτη, σύμφωνα με τις οποίες η **σκληρή γυναικεία** συμπεριφορά και στάση ήταν εκείνη που πολλές φορές τον έριξε/οδήγησε στην στοργική αγκαλιά ενός οίκου ανοχής. Η απιστία μίας συντρόφου, η επικριτική στάση για τη σεξουαλική του επίδοση, η έλλειψη συναισθήματος, ένας αναπάντεχος χωρισμός, μία απόρριψη, όλα τα παραπάνω πληγώνουν ανεπανόρθωτα, όχι μόνο τον ανδρικό εγωισμό, αλλά και την ανδρική καρδιά, που της έχει αφαιρεθεί κάθε δικαίωμα έκφρασης ευαισθησίας και συναισθηματισμού (ιδίως μεταξύ ομόφυλων): «Μπορεί να θέλεις να το αποφύγεις όλο αυτό, γιατί μπορεί να έχεις πληγωθεί πολλές φορές από κάποια και. Περίμενα να με ρωτήσεις αυτήν την ερώτηση, δηλαδή πως οδηγήθηκα και πήγα εκεί; Ουσιαστικά πήγα για την απογοήτευση. Μου είπε ο φίλος πάμε, εγώ ήθελα να ξεπεράσω την κοπελίτσα οπότε του είπα πάμε», «Μετά από αυτή τη σχέση έπεσα πολύ βαθιά στον πληρωμένο έρωτα, πολύ βαθιά!», «Ήξερα ότι θα με κερατώσει και πήγα για να γλιτώσω τα ψυχολογικά», «Καμιά φορά οι γυναίκες γίνονται πολύ κακές με το τίποτα, υπό την έννοια ότι μπορεί κάποια να σου δημιουργήσει ένα θέμα, το οποίο παλιά μου είχε τύχει και μένα αυτό, δεν το κρύβω. Και για ένα μεγάλο διάστημα είχα στραφεί περεταίρω μετά από μία σχέση 5 ετών, η οποία είχε καταλήξει να με βγάλει που λέει και ο λόγος και "άνικανο". Που δεν είχε κανένα λόγο να το κάνει, απλά είχε θυμώσει γιατί δεν μπορέσαμε να κάνουμε σεξ μετά από κάποια χρόνια που είμαστε μαζί, δεν μπόρεσα εγώ δηλαδή. Και με έκανε... μετά δηλαδή το πώς συνήλθα εγώ το ξέρω», «Ψάχνω για κάτι βασικά αληθινό, κατάλαβες; Ή θα βρω αληθινό ή θα πηγαίνω στα κορίτσια. Απλά τυχαίνει να έκατσε αυτή η φάση που έκατσε και μάλιστα η αλήθεια η πικρή είναι ότι με ψιλοπόνεσε και αυτή που ήμασταν. Αυτή μου τα ξύπνησε τα ένστικτα».

Στο ερώτημα αν **ενοχλείται** από το γεγονός ότι κάποιος **έπεται ή προηγείται** του ιδίου, πάνω στο εκδιδόμενο σώμα, ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης 19/50 δηλώνει

⁹¹¹«Ωραία, μπορεί να φανεί κακό αυτό. Γενικά σαν άνθρωπος μου αρέσει κάθε γυναίκα, μου αρέσουν πολλών ειδών γυναίκες, δεν έχω κάτι συγκεκριμένο αλλά με κολακεύει όταν μία γυναίκα είναι ψηλή. Μπορεί και σαν κόμπλεξ αυτό, δεν ξέρω. Επειδή εγώ δεν είμαι τόσο ψηλός. Με κολακεύει η ψηλή γυναίκα. Κάθε γυναίκα έχει τη χάρη της, ξανθιές, μελαχρινές, τα πάντα. Μόνο οι μιγάδες δεν μου αρέσουνε. Οι έγχρωμες μου αρέσουνε πολύ. Αυτά»

μάλλον ενοχλημένος: «Με πληγώνει. Δηλαδή αν δω κάποια που μου αρέσει -γιατί έχει τύχει- και δω και μπαίνει ο επόμενος, ερωτική απογοήτευση! Ήταν μία πιο απελευθερωμένη, είχε το δικό της τρόπο, δεν το έκανε επειδή της άρεσα, ήξερε να στα τρώει. Μου πούλησε εκεί μία μυθοπλασία, ένα παραμύθι. Με έβαλε σε ένα δικό της κλίμα, σε ένα δικό της τριπάκι. Την τελευταία φορά που πήγα μου είπε "τελείωνε!". Πήγαινα και καθόμουνά ώρα εγώ μέσα έκανα μπανάκι ήταν τέλεια. Και μου λέει "τελείωνε γιατί περιμένει ο άλλος μία ώρα μέσα". Ε, μετά βγήκα από το δωμάτιο και ήμουν έτσι. Μόνο τα κλάματα δεν έβαλα. Δεν ξαναπήγα. Με πλήγωσε με αυτό! Ότι κάποιος από τους προηγούμενους ή τους επόμενους μπορεί να το κάνει καλύτερα ή να το έχει κάνει καλύτερα. Ότι εγώ για αυτά που ξέρω δε, ότι υπάρχουν άνθρωποι που ξέρουν κάτι παραπάνω από εμένα. Αυτό με ξενερώνει, ναι ... ή ότι να είναι πιο όμορφος, να είναι πιο γεροδεμένος. Εγώ θέλω να είμαι ένας και μοναδικός», «Αυτό σε ξενερώνει λίγο», «Μου έτυχε τελευταία μέρα, όταν έβγαινα, έμπαινε κάποιος. Με ξενέρωσε πολύ αυτό, αλλά ήταν τελευταία μέρα»⁹¹² Είναι από εκείνες τις στιγμές που ο πελάτης συνειδητοποιεί ότι είναι πελάτης, ένας από τους πολλούς πελάτες που περιμένουν καρτερικά. Η πλειοψηφία όμως, φαίνεται να λειτουργεί με τη λογική της συναισθηματικής αποστασιοποίησης, προκειμένου να παραμείνει λειτουργική: «Δεν σκεφτόμουνά για να είμαι ειλικρινής. Εμένα με ενδιέφερε να είναι καθαρή η άλλη», «Όχι. Άμα κάθεται σκέφτεσαι και αυτά», «Όχι, όχι, πως θα σου σηκωθεί μετά, άσε που δεν θα την παντρευτείς κιόλας».

Τέλος, ο "Πελάτης" (με εισαγωγικά) δεν ξεχνά ότι πάνω από όλα είναι πελάτης (χωρίς εισαγωγικά) μίας επιχείρησης. Πληρώνει και έχει απαιτήσεις και η απαίτηση του είναι πρωτίστως να ικανοποιηθεί σεξουαλικά (ασχέτως του πόσο σύνθετο, πολύπλοκο, προσωπικό σχεδόν ατομικό μπορεί να είναι αυτό για να το παρέχει μαζικά μία επιχείρηση ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί και στην πιο αγνή απόχρωση σεξουαλικότητας). Ο πελάτης λοιπόν φαίνεται ότι φέρει όλα τα βασικά χαρακτηριστικά ενός **ορθολογικού καταναλωτή** σε μία καπιταλιστική αγορά και

⁹¹²«Ε, ναι προφανώς σου κάνει αίσθηση, αλλά το ξεχνάς όταν μπαίνεις, εφόσον σου αρέσει. Από την άλλη, υπάρχει και μία, πως το λένε, **ΣΥΝΕΝΟΧΗ**, σε όλο αυτό το πράγμα. Αν είναι ενοχοποιημένο το σεξ, υπάρχει μία σκοτεινή συνενοχή και μια κατανόηση. Δεν μιλάς στα μπουρδέλα. Σπανίως, οι πιτσιρικάδες μιλάνε μεταξύ τους, κάνουν φασαρία και τέτοια. Κατά κύριο λόγο οι πελάτες είναι σοβαροί και αμίλητοι. Σου περιγράψω αν έχω ακούσει κουβέντα πηγαίνοντας και περιμένοντας. Όχι, δεν υπάρχει καμία κουβέντα, ανταλλαγές ματιών και τέτοια και στωικά περιμένεις να έρθει η σειρά σου. Σε ενοχλεί ο ένας, αλλά όταν συνειδητοποιείς ότι δεν είναι ένας, δεν προσωποποιείται σε έναν, αλλά χάνει το πρόσωπό του ο ένας και είναι πολλοί αυτοί που μπαίνουν και είσαι ένας από τους πολλούς και συ, δεν σε απασχολεί»

όταν λέμε ορθολογικός καταναλωτής εννοούμε πρωτίστως, ότι επιδιώκει την μεγιστοποίηση του οφέλους με την μέγιστη ελαχιστοποίηση του κόστους⁹¹³: «Το Value for Money είναι το νούμερο ένα για μένα», «Πληρώνω ό,τι αξίζει», «Για αυτό που παίρνω, αξίζει τα χρήματα. Αλλά και αυτό είναι υποκειμενικό. Δηλαδή για κάποιον που ξέρει πόσα χρήματα παίρνω μπορεί να του φανούν πολλά», «Κοιτάω που θα συνουσιαστώ περισσότερες φορές με τα λιγότερα χρήματα», «Να δώσω 75, 100 ευρώ για μία ώρα που στην ουσία είναι μόνο για μία επαφή. Εδώ κοιτάω με το 20ευρώ ή το 30ευρώ, μην το κλάψω», «Μου χει τύχει να κλαίω τα λεφτά μου», «Όχι, όχι. Δεν έχω την οικονομική δυνατότητα για στούντιο. Και στη Φυλής καλές είναι», «Έχει τύχει πολλές φορές να θέλουν να πιάσουν συζήτηση μαζί μου αλλά εγώ δεν θέλω να πιάνω συζήτηση και να χαλάσω περισσότερα λεφτά», «Εγώ το μόνο που σκεφτόμουν ήταν μην δώσω 50 ευρώ και τα κλαίω⁹¹⁴», «Θα πάω όπου είναι πιο κοντά και ποιοτικά». Ενώ αρκετές φορές και κυρίως ο συστηματικός πελάτης μπορεί να **διαπραγματευτεί** την τιμή ή να ζητήσει κάποια έκπτωση λόγω συχνότητας ή ακόμη αύξηση του χρόνου παροχής της υπηρεσίας: «Αν γινόσουν καλός πελάτης, καθόσουν και παραπάνω, θα σου κάνουν και καμία έκπτωση», «Στα στούντιο κάνω και παζάρι για την τιμή για να έρθει στα ίσια του. Στα αλλά δε παίζει που είναι στα 20 και 10 ευρώ. Αν και για κάποιες στην Ιάσωνος θα έπρεπε να είναι στα 7 ευρώ», «Πολλές φορές όταν πληρώνεις πονάει. Δίνεις 20 ευρώ και λες πολλά είναι και άμα αρχίσεις τα παζάρια μπορεί να μη σου κάνει και τίποτα».

Ενώ για να αποφύγει τις κακατοπιές φροντίζει να **ενημερώνεται** για τις «υπηρεσίες» και το «προϊόν» είτε με την πατροπαράδοτη μέθοδο δηλαδή από στόμα σε στόμα είτε μέσω διαφόρων **site**⁹¹⁵ όπου φιλοξενούνται κριτικές πελατών

⁹¹³Η Χαλκιά Α. διερωτάται «κατά πόσον μπορούν να μεταφερθούν εκτός του περιβάλλοντος της αφηρημένης θεωρίας εννοιολογικές συλλήψεις που αφορούν το φιλελεύθερο υποκείμενο της νεωτερικότητας το “άτομο”...()». Ενώ θεωρεί ως κεντρικής σημασίας την εννόηση ουδέτερων data ή μονάδων ανάλυσης ως ιστορικά και πολιτισμικά προσδιορισμένα προϊόντα της εξουσίας. «Σε αυτά περιλαμβάνεται και η ιδέα μας για το άτομο (που οριοθετείται και χαρακτηρίζεται από “ορθολογική σκέψη” και την “ελεύθερη” επιλογή), την οικογένεια και τη σεξουαλικότητα ως και αυτήν ακόμη την αναπαραγωγή».

Χαλκιά, Α. (2007), Το άδειο λίκνο της δημοκρατίας, σεξ, έκτρωση και εθνικισμός στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, σελ. xxvii, xxix

⁹¹⁴Και συνεχίζει ο ίδιος συνεντευξιζόμενος: «Να στο πω απλά. Είναι η πραγματικότητα του Έλληνα τώρα. Δεν έχω στύση, δεν έχω αυτό, δεν τα κλαίω γιατί είναι ένα 10ρικο. Κατάλαβες; Όχι ότι θα κακομεταχειριστώ τις γυναίκες επειδή είναι 10 ευρώ, αλλά ξέρω ότι αν δεν πάει καλά, δε θα κλαίγομαι. Γιατί να δώσω τώρα το 50ρικο και να φύγω στα 5 λεπτά, ε, μετά θα το σκέφτομαι. Γιατί με 50 ευρώ θα είχα πάρει φαί για το σκύλο, για μένα, για έτσι, για γιουβέτσι, είναι υποχρεώσεις. Αν δεν τα είχα ανάγκη μπορεί και να το έκανα. Αυτό εννοώ»

⁹¹⁵Σημείωση: Το bourdela.com είναι ένα από τα δημοφιλέστερα site πορνικών υπηρεσιών. Μάλιστα το 2014 σύμφωνα με στοιχεία της alexa.com ήταν στην 60η θέση των διαδικτυακών αναζητήσεων, θέση ρεκόρ αν αναλογιστεί κανείς ότι σε αυτές περιλαμβάνοντα η ένδυση, τα ταξίδια, το φαγητό, η

πανομοιότυπα με τα site ξενοδοχείων ή ακόμη και από τα site πιο σύγχρονων οίκων ανοχής όπου μπορεί να ενημερωθεί κανείς για το είδος των υπηρεσιών, τους χώρους αλλά και να δει φωτογραφίες των εκδιδόμενων προσώπων με τα προσόντα τους: «Είναι ένα site το bourdela.com, δε ξέρω αν το ξέρεις. Εκεί διαβάζεις κριτικές και πας διαβασμένος, όχι στο χαμό», «Γενικά ακούγοντας συστάσεις από φίλους περισσότερο», «Πάω στο μιλητό», «Μπορεί να κάνω μία γύρα και να μη πάρω κοπέλα τελικά. Απλά να δω αν παίζει κάτι καλό και να πω θα περάσω την επόμενη».

Φυσικά αναζητά την **ποιότητα** στις υπηρεσίες και τον επαγγελματισμό τόσο από τις εκδιδόμενες κοπέλες όσο και από τις επιχειρήσεις (βλέπε κεφάλαιο 5.2) (Καλή εξωτερική εμφάνιση, τεχνική, προθυμία να ικανοποιήσουν τον πελάτη, ευγένεια, ιδιαιτερότητα το στοιχείο της συμμετοχής και της ευχαρίστησης της ίδιας καθώς είναι σεξ αλληλεπίδραση) Ενώ για την επιχείρηση αυτό μπορεί να συνίσταται στην καθαριότητα, προσεγμένος χώρος πολύ λιγότερο, υγειονομική φροντίδα των εκδιδόμενων γυναικών. («Κάποια πράγματα τα τσεκάρω και με το μάτι, ας πούμε την καθαριότητα του χώρου», «Πιο πολλές εξετάσεις στις κοπέλες, έλεγχος των χώρων και καθαριότητα σε οτιδήποτε. Να είναι τελείως επαγγελματικό», «Έχω επιλέξει μέρα που θα είναι πιο καθαρό», «Κάποια καλά πηγαίνουν στο λυσισιατρείο»).

Και ο ίδιος όμως, φροντίζει την υγεία του τουλάχιστον οι νεότεροι φαίνεται να είναι αδιαπραγμάτευτο ή στο πλαίσιο της εικόνας του ορθολογικού να απαντούν emphaticά στο θέμα και μετά τα γεγονότα του 2012⁹¹⁶: «Κάποια που έχει πάει με 1000

πορνογραφία κ.τ.λ. Την περίοδο μελέτης αριθμούσε 260.000 χρήστες. Στη θεματολογία της περιλαμβάνεται αναλυτικός κατάλογος με οίκους ανοχής από την Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη και την υπόλοιπη Ελλάδα, ενώ υπάρχει η δυνατότητα οι χρήστες της σελίδας να βαθμολογήσουν την «εμπειρία» τους από πορνικές υπηρεσίες. Εκτός από τον κατάλογο, η σελίδα προσφέρει στους επισκέπτες και φόρουμ για να συζητήσουν τις περιπέτειες τους στους οίκους ανοχής ή να θέσουν και άλλα ζητήματα που τους απασχολούν. Αποτελεί μία εξαιρετική πηγή ποιοτικών δεδομένων για την κοινωνιολογική έρευνα που αφορά στον πελάτη, καθώς προσφέρει άμεση πρόσβαση σε “αφιλτράριστα” υλικά (χωρίς τη διαμεσολάβηση του ερευνητή). Γενικότερα τα social media ανοίγουν ένα νέο δρόμο στην ανθρωπολογική/κοινωνιολογική έρευνα, καθώς αποτελούν μία καινοφανή πηγή δεδομένων τα οποία αφενός δεν διαμεσολαβούνται από την παρουσία του ερευνητή, αφετέρου επιτρέπουν την εισαγωγή ακόμη και σε άμεσους διαλόγους μελών διαδικτυακών ομάδων, των οποίων μπορούμε να παρατηρήσουμε τόσο τις συσχετίσεις μεταξύ των μελών, όσο και την “ιδεολογία” τους. Είναι σαφές ότι τα ποιοτικά δεδομένα της παρούσας έρευνας μπορεί να παρουσιάζουν σχετική απόκλιση (ηπιότερα) σε σχέση με εκείνα που προκύπτουν από το bourdela.com, καθώς εκεί δεν αυτολογοκρίνεται ο σχολιαστής, απευθύνεται σε ομοφύλους αλλά και συναθλητές/ συναγωνιστές και όχι σε μία γυναίκα. Επιπλέον, θα πρέπει να συνυπολογιστεί ότι οι πελάτες που γράφουν στο site αποτελούν τους “γκουρμέ” πελάτες της πορνείας, καθώς είναι ίσως συστηματικότεροι ή και φανατικότεροι από το μέσο πελάτη. Τέλος, δεν πρέπει να ξεχνάμε την ελευθεροστομία που προσφέρει η ανωνυμία του ψευδώνυμου και η αποφυγή των όποιων δυσκολιών μίας τετ α τετ επικοινωνίας.

⁹¹⁶Εκδιδόμενη σε studio στον Κεραμεικό αναφέρει επί του ζητήματος: «Αν ζητάνε λείει... Ο άλλος έδινε 1.000 ευρώ για να το κάνω χωρίς και του λέω -ρε φίλε πρώτα κινδυνεύεις εσύ. Ξέρεις τι έχω εγώ; Και μετά κινδυνεύω και γω. Ξέρω εγώ τι έχεις εσύ;- Δεν αισθάνονται τα άτομα. Είναι ζώα... Θυμάσαι

και με 2000, θα σαι τουλάχιστον μαλάκας να μη βάλεις ένα "λάστιχο" που κάνει ένα ευρώ», «Δε θα ρίσκαρε μία στιγμή να την πληρώνω μία ζωή», «Έχει τύχει περίπτωση να μου πει και κοπέλα και "χωρίς" και έχω σηκωθεί και έχω φύγει. Και καλά να με δελεύσει σαν εξτρά. Να πάρει παραπάνω φράγκα», «Πάντα **προφυλακτικό** και όλες οι κοπέλες βάζουν. Μόνο μία ήξερα που δεν έβαζε και μετά την είδα στην τηλεόραση, τότε που είχαν βγάλει κάτι πόρνες που ήταν και οροθετικές», «Δεν φιλάω τις εκδιδόμενες. Ούτε καν! Εκεί που έχει γλείψει ο άλλος θα πάω εγώ; »]

Επιπλέον, φαίνεται να **διδάσκεται** από το παρελθόν και να μην επαναλαμβάνει λάθι της νεότητας ή ακόμη μπορεί να αλλάζουν οι προτεραιότητες του με τα χρόνια. Παραδείγματος χάριν σε νεότερη ηλικία μπορεί να πήγαινε με εκδιδόμενες στο **δρόμο** («Αφρικανούλες») με χαρακτηριστικότερο το παράδειγμα των **strip shows** το οποίο αν και στο παρελθόν αποτελούσε συχνή επιλογή πλέον δεν τον ικανοποιεί καθώς δεν πληρεί τα στοιχεία μία ορθολογικής επιλογής δηλαδή μεγάλο κόστος με αμφίβολη ικανοποίηση αναγκών. [Χαρακτηριστικά αναφέρουν: «Χάσιμο χρόνου και χρημάτων», «Τόσα χρήματα για αυτό το πράγμα και να μην το ευχαριστηθώ κιόλας. Πλέον έχω μεγαλώσει, τώρα με ένα εικοσάρι μπορείς να πάρεις και την καλύτερη και να χω και το κρεβάτι και να τα έχω όλα», «Είναι κοροϊδία να δώσεις 20,30 ευρώ πως σε λένε, πως με λένε», «Είμαι κατά. Γιατί πας και δε γίνεται τίποτα στο τέλος, μόνο που», «Δεν το προτιμώ, πάω μία στο τόσο. Θέλει τουλάχιστον ένα 100ρικο για να ανέβεις πάνω και αν είναι καλή», «Για να γίνει το θέμα στο μαγαζί, μου λέει 100 ευρώ και λέω οκ για μαλάκες ψάχνετε. Μετά μου είπε με ένα 30ρι να πάω σπίτι της»].

Καθώς μιλάμε λοιπόν για μία παρεχόμενη «υπηρεσία» (σεξ) και για ένα προϊόν (γυναίκα) προς πώληση, τα δύο αυτά στοιχεία στο μυαλό του άνδρα καταναλωτή που τα καταναλώνει «**αντικειμενοποιούνται**» αποκτούν δηλαδή συγκεκριμένα αντικειμενικά χαρακτηριστικά τα οποία μπορεί να φέρουν και τα αντικείμενα έτσι ώστε να επιτρέπεται η σύγκριση μεταξύ τους, αλλά και η αντικειμενική περιγραφή του προς πώληση προϊόντος. Έτσι το γυναικείο σώμα αφαιρείται από τον ιδιοκτήτη του από την προσωπικότητα που το κατέχει και παράλληλα καταταμίζεται σε στήθος, σε οπίσθια, σε μέση, σε αιδούιο αλλά και ο έρωτας το σεξ καταταμίζεται σε επιμέρους μηχανικές ενέργειες πρωκτικό, στοματικό, ιεραποστολικό κ.τ.λ. (παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον ο τρόπος με το οποίο οι

τότε, τι είχε γίνει το 2012; Εμείς τα ακούσαμε και έρχονταν τότε και μας ζητούσαν να τους δείξουμε τα πιστοποιητικά μας. Πολύ εξευτελιστικό για μας...»

υπηρεσίες εκφωνούνται από την υπηρεσία του οίκου ανοχής την λεγόμενη "τσατσα", αλλά και οι κριτικές που λαμβάνουν τα κορίτσια στα site), έτσι μπορούν να πουληθούν και να καταναλωθούν. [χαρακτηριστικό το απόσπασμα συνέντευξης πελάτη με λεπτομερή βαθμολογική ανάλυση του βαθμού ομορφιάς των εκδιδόμενων γυναικών ανά πιάτσα: «...Αλλάζει η τυπική τους απόκλιση. Δηλαδή στη Φυλής ας πούμε που είναι στο 20ευρώ είναι γύρω στο 7 με 7μισι. Στο στριπτιτζάδικο είναι πάλι ένα 7 με 7μισι αλλά η διασπορά είναι μεγαλύτερη, δηλαδή ξεκινάει από ένα 3, φτάνει όμως μέχρι και το 10. Εξαρτάται από τη μέρα που θα πας. Είχα πάει ας πούμε, μια Παρασκευή με ένα φίλο και ήταν όλες γύρω στο 9 με 9μισι. Τα τριαράκια είναι όντως πολύ λίγα, αλλά υπάρχουν. Στο Μεταξουργείο ας πούμε, βλέπε Ιάσωνος, ε δε λέει].

Παρά λοιπόν το γεγονός ότι θεωρούν τους εαυτό τους πολύ ορθολογικό φροντίζουν να κάνουν οικονομικές και αυτό που θα λέγαμε έξυπνες επιλογές όταν έρθει η ώρα του συνολικού **απολογισμού** κάποιοι από αυτούς νιώθουν ότι μάλλον δεν είναι κερδισμένοι. [«Πιστεύω πάνω από 2.000.000 ευρώ!!! Μαζί με στριπτιτζάδικα, όλα μαζί στα βάζω. Βάλε τα στούντιο που πολλά είναι στο 50ρι, άλλα είναι 60ρι, 70ρι με τα μασάζ. Υπήρχανε στιγμές που πήγαινα τρεις φορές την εβδομάδα και έδινα τα 150άρια έτσι. Να πως βγαίνουν» «Εεε, από το 98'πρέπει να είναι πάνω από 10.000 ευρώ.» «Έχω ξοδέψει πααάρα πολλά χρήματα. Μια περιουσία. Σίγουρα θα μπορούσα να πάρω ενάμισι αυτοκίνητο. Μπορεί να είναι και 15.000 ευρώ, δηλαδή μιλάμε για 1.000 ευρώ το χρόνο με φτηνές πάντα επιλογές, βλέπε Φυλής. Αλλά αν τα διαιρέσεις με τα χρόνια και σκεφτείς και την ευχαρίστηση που παίρνεις, είναι οκ.»]

Άλλο ένα στοιχείο που ανέκυψε κατά την έρευνα και δεν ανήκε σαφώς στα αρχικά ερευνητικά ερωτήματα (καθώς αφενός δεν μπορούσαμε καν να το φανταστούμε, αφετέρου δεν το συναντήσαμε πουθενά βιβλιογραφικά) ήταν το στοιχείο του **εθισμού** στις πορνικές υπηρεσίες. Ένας σημαντικός αριθμός συνεντευξιζόμενων έκανε εκτενείς αναφορές σε περιπτώσεις εθισμού πελατών από το φιλικό και ευρύτερο περιβάλλον, ενώ αρκετοί αναγνωρίζουν εθιστικά στοιχεία στην άμεση κτήση σεξουαλικής συνεύρεσης επί πληρωμή: «Πάντα στη ζωή μου, πάντα μα πάντα και σχέση να είχα μου άρεσε να έχω και το εσκορτάκι μου. Αυτό θα ξέρεις καλύτερα από μένα, είναι μία μορφή ψυχασθένειας. Για τσέκαρε το. Ο τρόπος που το χρησιμοποιούσα το έκανε να είναι εξαρτητικό. Ένα είδος Εξάρτησης. Εγώ δεν αισθανόμουν έτσι. Αλλά έτσι ήταν όμως. Γιατί ποιος αισθάνεται εξαρτημένος οι τζογαδόροι, ας πούμε, αισθάνονται ότι είναι εξαρτητικοί. Είναι ανάγκη που γίνεται

εξάρτηση. Για μένα εξάρτηση ήταν πιο πολύ οι πουτάνες και μετά ο τζόγος», «Εντάξει εγώ είχα συνήθειες (οίκους ανοχής) που δεν μπορούσα να τις κόψω και τα ήξερε και αυτή. Εντάξει, έκανε τα στραβά μάτια», «Ο οίκος ανοχής είναι εθιστικός. Όλα αυτά εθιστικά είναι. Μετά από κάποια στιγμή εθίζεσαι. Είχα φίλο που είναι εθισμένος και στους οίκους ανοχής και στο πορνό. (Π.χ. Εγώ ήμουν εθισμένος στο πορνό. Έβλεπα συνέχεια. Δηλαδή και το πρωί που θα σηκωθώ, εκεί που θα πλενόμουν θα έβλεπα πορνό και πάει το χέρι μόνο του). Ήμουν εθισμένος και στους οίκους ανοχής, καθημερινά, 4 φορές τη μέρα, 5 φορές τη μέρα. Χάλαγα λεφτά. Εθισμένος στο σεξ... Όταν φτάνεις στο τελικό σημείο όπως εγώ τώρα, να πας με τόσες πολλές γυναίκες, δεν μου κάνει αίσθηση τίποτα πια. Κατάλαβες;», «Πλέον είναι συνήθεια για μένα. Ξέρω άτομα οι οποίοι είναι εθισμένοι. Εντάξει, αυτό δεν είναι καλό», «Άμα σου αρέσουν οι γυναίκες, είναι εθιστικό. Γιατί πλέον δεν είναι και πολλά λεφτά. Πας και δίνεις 10 ευρώ, όσο ένα ποτό», «Ήτανε και δύο φορές που ήθελα να δω αν σταματάει αυτή η διαδικασία και το σταμάτημα για να δω αν μπορώ να σταματήσω», «Τώρα, να βγάζει ο άλλος ενάμιση χιλιάριο και να χαλάει το ένα σε αυτό και να μην έχει να ζήσει... γιατί ξέρω και τέτοιο παράδειγμα. Είναι σαν ναρκωτικό, δηλαδή είναι και εθιστικό»⁹¹⁷ Η άμεση ικανοποίηση επιθυμίας μπορεί να λειτουργήσει εξαρτητικά, με βουλιμικά χαρακτηριστικά, δηλαδή όσο πιο πολύ καταναλώνεις τόσο αυξάνεις τις ποσότητες που μπορεί να σε ικανοποιήσουν.

Με μία ιδιαίτερα **αυτοκριτική** διάθεση ορισμένοι πελάτες στέκονται κριτικά απέναντι στην πορνική τους επιλογή: «Εγώ βασικά το νιώθω ότι είναι ηλίθιο. Ασχολούμαι με αυτό, αντί να ασχολούμαι να βρω μία κοπέλα π.χ. για να καλύψω την ανάγκη μου. Δεν έχει νόημα στο κάτω, κάτω. Με αυτό επαναπαύεσαι κατά κάποιο τρόπο και σε πάει και πιο πίσω. Καβατζώνεσαι. Λες οκ, δεν έγινε και κάτι, πάμε σε ένα στούντιο να φύγουν τα χοντρά που λέμε. Και είσαι οκ, αλλά στην πράξη δεν είσαι οκ», «Γουστάρω ή μάλλον γούσταρα ή νόμιζα ότι γούσταρα το be honest», «Επειδή το έχω βαρεθεί πλέον. Από ένα σημείο και μετά, δεν βρίσκεις νόημα. Έχω χάσει το ενδιαφέρον μου», «Έγινε ένας τρόπος λοιπόν, που όντως σε βολεύει σε κάποιες φάσεις και παύεις να προσπαθείς, επαναπαύεσαι». Ενώ, ενδιαφέρον έχει η στιγμή

⁹¹⁷Και συνεχίζει: «Αυτό θα ήταν ένα ωραίο διδακτορικό, κατά πόσο είναι εθιστικό. Θα ήταν ενδιαφέρον. Δηλαδή εγώ έχω γνωρίσει άτομα που πιστεύω ότι είναι εθισμένα. Το έχω δει. Ξέρω παιδί που τον έμπλεξα εγώ και εθίστηκε και έφαγε πολλά λεφτά. Και τελείωσε άσχημα. Ευτυχώς σταμάτησε γιατί θα είχε μπει φυλακή. Ο τύπος έφαγε 8 χιλιάρια σε 3 μήνες. Πήγαινε κάθε μέρα. Εγώ πιστεύω ότι πάει προς το καζίνο, προς τον τζόγο, -όχι όπως το αλκοόλ ή τα ναρκωτικά- όπως το καζίνο. Ενώ ξέρεις ότι είναι κακό, ότι χαλάς όλα σου τα λεφτά, αλλά πας. Και δεν είναι τυχαίο ότι δεν έχουν κλείσει τα μαγαζιά»

κατά την οποία συνεντευξιαζόμενος πελάτης αντιλαμβάνεται ότι αποτελεί γρανάξι ενός συστήματος που εκμεταλλεύεται την σεξουαλική του ανάγκη για να κινηθεί: «Στο έχουν πλασάρει από μικρό παιδί και το έχουν βάλει στο μυαλό σου, για να βγάζουνε φράγκα. Πιστεύω πρώτα είναι (η βιομηχανία) του σεξ και μετά τα ναρκωτικά. Να στο πω διαφορετικά, από τα ναρκωτικά πεθαίνεις (χάνεις πελάτες), από το σεξ δεν πεθαίνει κανένας, μόνο κάτι γέροι, γλιτώνει και τη σύνταξη το κράτος» δείγμα τetrάγωνης, καπιταλιστικής, ορθολογιστικής ανάλυσης. Ο συγκεκριμένος πελάτης παρά το γεγονός ότι απομυθοποιεί την πορνεία από άνδρα της αρσενικής κυριαρχίας σε υπηρεσία που προσφέρει η καπιταλιστική αγορά, παραμένει πελάτης⁹¹⁸.

Ενώ η ερώτηση η οποία συσπειρώνει την μεγαλύτερη ομοιογένεια απαντήσεων αφορά την **ποινικοποίηση** του πελάτη σε περίπτωση χρήσης παράνομης πορνείας, δηλαδή ουσιαστικά την ανάληψη της ευθύνης από τον πελάτη. Η ερώτηση προκάλεσε σχεδόν στο σύνολο των ερωτηθέντων έκδηλο εκνευρισμό με 46/50 να διαφωνούν με το ενδεχόμενο μέτρο: «Διαφωνώ και μάλιστα διαφωνώ καθέτως. Και θα σου πω το γιατί. Η μοιχεία ας πούμε, ήταν ποινικό αδίκημα πριν κάποια χρόνια. Καταργήθηκε όμως, γιατί είναι ανάγκη του ανθρώπου», «Και με ποια λογική ο πελάτης δηλαδή και όχι η γυναίκα; Αφού αυτή είναι που κάνει το παράνομο», «Γιατί να ποινικοποιηθεί κάποιος, όταν η πόρτα είναι ανοιχτή;», «Ποιος τους γαμάει. Δε με απασχολεί. Ό,τι και να κάνουνε όσο υπάρχει πελατεία και έχει ζήτηση το προϊόν, δεν μπορούν να κάνουν τί-πο-τα! Την στιγμή που οι ίδιοι που νομοθετούν, που δικάζουν και που εκτελούν τις αποφάσεις, το κάνουνε και οι ίδιοι», «Όλα παράνομα λειτουργούν. Μαλακίες. Δεν μπορείς να το ελέγξεις. Δεν είναι αποτελεσματικό», «Ε, μαλακία. Αν δεν το ξέρεις ότι είναι παράνομα εκδιδόμενη τι να κάνεις; Να μυρίσεις τα νύχια σου;», «Τι μαλακία είναι αυτή; Που θα γαμούσαν τόσοι Αλβανοί και Πακιστανοί; Για σκέψου», «Γιατί να τιμωρείται ο πελάτης; Μαλακία. Δε γίνεται», «Εγώ θέλω την ποινικοποίηση αν έχουν κότσια, αυτόνε που εκδίδουνε παράνομα κοπέλες. Όχι, τον πελάτη. Δεν μας φταίει το γαϊδούρι, μας φταίει το σαμάρι;», «Πρώτα πρέπει να ξεκινήσει να είναι παράνομη η πόρνη και μετά ο πελάτης. Αν κάτι είναι ελεύθερο δεν μπορείς να ποινικοποιείς τον πελάτη. Αλλά στην Ελλάδα δεν πιστεύω ότι θα γίνει ποτέ αυτό, γιατί θα χάσουνε πάρα πολλά λεφτά και το μόνο που θα καταφέρουν είναι ότι εντάξει εκεί που πάνε 100 άτομα θα πηγαίνουν 70 και εκεί

⁹¹⁸«Με ρωτάς πράγματα που ποτέ δεν είχα σκεφτεί. Όχι γιατί είμαι μαλάκας. Απλά κάπως τα είχα δεδομένα στο μυαλό μου. Ο άντρας μεγαλώνει με την πορνεία ως δεδομένο»

πέρα που στοιχίζει 50 θα στοιχίζει 100. Ειδικά τώρα με την κρίση, πιστεύω αν σε κάποιον δώσεις λεφτά μπορεί να κάνει το οτιδήποτε»⁹¹⁹

Το σύνολο σχεδόν των συνεντευξιαζόμενων πελατών δεν σταματά καθ' όλη τη διάρκεια της συνέντευξης να τονίζει τον **ανδρισμό** του με φράσεις, λέξεις και χειρονομίες (π.χ. θέλησαν να κεράσουν τον συνεντευκτή) αλλά και να υπερθεματίζει ότι η επιλογή του οίκου ανοχής είναι μία πολύ αρρενωπή επιλογή⁹²⁰ γιατί ο «άνδρας είναι πολυγαμικό όν» σε αντίθεση με τη γυναίκα για την οποία δεν έχει αποκρυσταλλωμένη άποψη. Στην πορνική επιλογή βιώνει το στοιχείο της κατάκτησης, παρά το γεγονός ότι γνωρίζει ότι το θήραμα έχει εξαγοραστεί για να "κατακτηθεί". Ενώ εξακουλουθητικά τονίζει το πόσο πολύ του αρέσουν οι γυναίκες και το σεξ: «Σε 2-3 διαφορετικές ηπείρους έχω πάει με άτομα του αντίθετου φύλου... ποτέ, μα ποτέ του ιδίου!» «(οι gay είναι) μόνο για παρέα». Την ίδια στιγμή δηλώνει ότι στο ερωτικό παιχνίδι θέλει να έχει τον κυρίαρχο παραδοσιακό ρόλο του επιθετικού αρσενικού⁹²¹ [«ο άντρας είναι ο επιθετικός... αν έχεις βάλει 10 γκολ τότε είσαι παιχταράς επιθετικός», «Δε παίζει. Θα φάει μία κλοτσιά χωρίς να το καταλάβει» (σε περίπτωση που η γυναίκα έχει επιθετικό ρόλο, π.χ. σε BDSM)]. Παρά το γεγονός ότι (όπως δήλωσαν στο καφάλαιο 5.1), είναι ανοιχτόμυαλοι ακομπλεξάριστοι, απενοχοποιημένοι και πολύ θετικοί στον πειραματισμό όσον αφορά τις σεξουαλικές πρακτικές (εκ των οποίων αρκετές μοιράστηκαν και μαζί μας), στο ερώτημα αν θα δοκίμαζαν σεξ επί πληρωμή με παρενδυτικό άτομο ή με κάτι παρεμφερές, η πλειοψηφία των συνεντευξιαζόμενων είχε πολύ έντονες

⁹¹⁹Ενώ δεν λείπουν και εκείνοι που συμφωνούν ή κατά περίπτωση συμφωνούν με την εφαρμογή του μέτρου: «Σωστό είναι αυτό βασικά, αν εννοούμε να διώκεται και ο πελάτης σε περίπτωση παράνομης πορνείας, γιατί σε αυτό όλο δεν θα πρέπει να υπάρχει παράνομη πορνεία. Δεν μπορεί να είναι ανεξέλεγκτο αυτό. Αυξάνονται οι κίνδυνοι για τη δημόσια υγεία εννοώ κ.τ.λ.», «Κοίταξε να δεις δεν είναι καλό το ότι υπάρχει αυτός ο κλάδος εργασίας με την έννοια ότι είναι ένα κύκλωμα», «Ε, στο δρόμο καλά θα κάνουν γιατί αυτές είναι πραγματικά στον αέρα, γιατί ο πελάτης είναι ένας δυνητικός εγκληματίας ας πούμε». Ενώ ο Φ.Τ. θεωρώντας ότι είναι παράνομη η πορνεία στην Ελλάδα λέει: «Σαν πράξη το θεωρώ σωστό. Από τη στιγμή που σε μία χώρα αυτό κρίνεται παράνομο, η χρήση ενός παράνομου προϊόντος πρέπει να ποινικοποιηθεί. Έχει μία λογική δηλαδή. Με διαφορετική ποινή όμως για τον καθένα, γιατί ο ένας κάνει χρήση ενός παράνομου προϊόντος, ενώ ο άλλος προωθεί ένα παράνομο προϊόν»

⁹²⁰Όπως ήδη αναλύθηκε στο Κεφ.3.1 «προτάσσεται ο ορισμός του φύλου ως επιτεύγματος, ως μία ιδιότητα δηλαδή που επιτυγχάνεται μέσα από δουλειά, σκληρή και επαναλαμβανόμενη» (doing gender).

Χαλκιά, Α. (2011), Έμφυλες βιαιότητες, Εξουσία, λόγος, υποκειμενικότητες, Εκδόσεις Αλεξάνδρειας, Αθήνα

⁹²¹Εκδιδόμενη σε studio στον Κεραμεικό δηλώνει: «Οι περισσότεροι θέλουν το "Αυταρχικό". Δε θέλουν γυναίκες αυτοί, να τους γαμήσεις εσύ»

αντιδράσεις και συχνά με ομοφοβικό περιεχόμενο⁹²². [Παραθέτουμε ενδεικτικά αποσπάσματα «Γενικά να πάω να γ*μήσω έναν που έχει πουλί και αυτός. Ούτε που το σκέφτομαι, ούτε μου έχει περάσει από το μυαλό...» «Στο κρεβάτι πρέπει να υπάρχει μόνο ένα πουλί. Γιατί φαντάσου να πας με τραβέλι και να έχει μεγαλύτερο πουλί και από το δικό σου. Δε γίνεται.» «Όχι, τι να πάω με άντρα. Πλάκα κάνουμε τώρα. Ξέρεις πολλούς; Καλά η σημερινή νεολαία είναι άστο να πάει καλύτερα» «Πάντα ήμουν σεξιστής με αυτούς τους ανθρώπους. Μακριά!!! Τους σιχαίνομαι» «με trans είσαι τρεληγή! Με τίποτα! Απεχθάνομαι τις trans, είναι εμετικό.» «ε, ναι δεν είναι ανώμαλος άμα θέλει να το γ*μάει έτσι αυτός... Δε μπορούσε να το ζητήσει αυτό από τη γυναίκα του, κατάλαβες;»]

Όσον, αφορά το βαθμό “πορνοποίησης” του συνεντευξιαζόμενου πελάτη, φαίνεται ότι η πλειοψηφία⁹²³ έχει πλήρως ενταχθεί στην πορνική αγορά ακολουθώντας με σχετική άνεση τους κανόνες της και όντες όχι απλώς λειτουργικοί αλλά και σε θέση να λάβουν απόλαυση από τη πορνική επαφή. Διακρίνεται σαφώς, μία σημαντική διαφορά μεταξύ πελατών που έχουν ενταχθεί πρόσφατα στην πορνική αγορά και είναι λιγότερο εξοικειωμένοι με ορισμένες νόρμες⁹²⁴ και εκείνων που έχουν μία μακρά πορεία ως τακτικοί πελάτες (“καριέρα”). Παραδείγματος χάριν, ο Β.Φ.⁹²⁵ που εισήλθε στην αγορά στα 27 του έτη λόγω συγκεκριμένων εργασιακών συγκυριών, ο Α.Λ.⁹²⁶ αντίστοιχα στα 37 (με αφορμή έναν δύσκολο χωρισμό) μετά

⁹²²Το υπηρετικό προσωπικό (τσατσά) σε studio στον Γκάζι αναφέρει: «Εδώ έρχονται για να πηδηχτούνε, όχι για να πηδήξουνε, όπως στο λέω και πάνε στο σπίτι και κάνουν τους νταήδες και το παίζουν άντρες πολλά βαρύς και δω κάθονται σκυλάκια. Μήπως τους το έχει συστήσει ο γιατρός, ότι κάνει καλό στα νεφρά;»

⁹²³Δεν γίνεται αναφορά σε συγκεκριμένο ποσοστό συνεντευξιαζόμενων πελατών που είναι πλήρως πορνοποιημένοι, καθώς ο αριθμός τους αποτελεί απλώς μία εκτίμηση/υπόθεση με βάση τα χαρακτηριστικά και τις συνήθειες του πορνικού πελάτη και όχι προϊόν μίας αυστηρής μέτρησης.

⁹²⁴«Στην αρχή νοιώθεις άσχημα...», «Την πρώτη φορά που πήγα την έκανα. Αλλά πήγα μετά μόνος μου. Γιατί ντρεπόμουνα. Ήτανε η φάση τώρα στη Φυλής, 10 άλλοι και περιμένανε απέξω και λέω που ήρθαμε εμείς παιδάκια εδώ πέρα, θα μας βιάσουν εμάς. Ήταν σαν να πηγαίναμε πρόβατα επί σφαγή»

⁹²⁵«Ε, δεν είσαι άνετος εύκολα. Πρέπει να περάσει καιρός, και πάλι. Δε χρειάζεται βέβαια να ξέρεις τι να κάνεις. Τα κάνει η κοπέλα, σε καθοδηγεί. Γενικά δεν είμαι από αυτούς που θα εκβιάσουνε κάτι να γίνει, το αφήνω να πάει μόνο του ότι είναι να έρθει, κατάλαβες πως το λέω; Και μετά Ελλάδα, το συνήθισα αυτό το σπορ. Το συνήθισα εννοώ, την πρώτη φορά που θα πας, δεν αισθάνεσαι άνετα να το κάνεις ή να πας γενικά. Ε, άμα πας 4, 5 φορές, ε μετά το ξεπερνάς αυτό.»

⁹²⁶ «Από τη μία ήθελα, γιατί ήθελα να έρθω σε επαφή με γυναίκα. Δούλευε αυτό το πράγμα στο μυαλό μου, γιατί ήμουνα και πρόσφατα σε επαφή με γυναίκα και μετά από τόσο καιρό λέω δεν γίνεται πάλι off. Εγώ πήγα αλλά ήξερα ότι θα έχω άγχος. Δε πήγαίνα εγώ ποτέ σε τέτοια φάση. Και μην φανταστείς, άγχος έχουνε πάρα πολλοί. Μπορεί να είναι μέσα δέκα άτομα και να πάνε οι δύο. Δεν πάει να πει ότι επειδή έχει δέκα άτομα θα πάνε και τα δέκα. Αυτό δηλαδή εγώ δεν το ήξερα. Ήξερα: α θα πάω και θα δω κόσμο και θα περιμένουμε όλοι μαζί και τέτοια. Εγώ επειδή μπαίναμε σε διάφορα και βλέπαμε, μπαίναμε 8 άτομα, οι 6 ήταν πιτσιρίκια. Τα πιτσιρίκια δεν πάνε ποτέ. Πάνε για την πλάκα που λέμε. Δηλαδή μετά άρχισα και καταλάβαινα τι γίνεται... Τέλος πάντων, μπαίνω μέσα και εγώ είχα το τρακ μου εγώ, γιατί εγώ δεν είχα ξαναπάει, δεν ήξερα τη φάση και είμαι σε μία ηλικία που μπορεί να είμαι πιο νορμάλ από πιτσιρίκι και της λέω της αλληνής “δεν έχω έρθει ποτέ. Πρώτη φορά

από μία μακρά πορεία συντροφικών σχέσεων και ο 33χρονος Τ.Λ. που μπήκε στην αγορά έπειτα από την ανακοίνωση μίας σοβαρής ασθένειας, φαίνεται να φέρουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Αντιμετωπίζουν δυσκολία στο να λάβουν απόλαυση ή είναι πιο κριτικοί απέναντι στα όσο συμβαίνουν στην πορνική αγορά. Όντας μάλιστα πιο αποστασιοποιημένοι, βλέπουν από μία άλλη οπτική γωνία τα όσα εκτυλίσσονται και είναι σε θέση να κριτικάρουν ακόμη και την ίδια πορνική επιλογή. Από την άλλη, στην πλειονότητά τους οι πορνοποιημένοι πελάτες έχουν ξεκινήσει την ερωτική τους ζωή με μία πορνική επαφή και συνεχίζουν ως και σήμερα τις τακτικές τους επισκέψεις. Αρκετοί από αυτούς μετρούν πολλές δεκαετίες στους οίκους ανοχής και είναι πλήρως εξοικειωμένοι, ενώ δηλώνουν ειδικοί για να απαντήσουν σε κάθε ζήτημα⁹²⁷. Λόγω των πολλών ετών πορνικής παρουσίας, αρκετοί ενδέχεται να έχουν αναπτύξει ιδιαίτερες σχέσεις, ακόμη και συναισθήματα (φιλικά, ερωτικά, ανθρώπινα) με τους εργαζόμενους και τα εκδιδόμενα πρόσωπα (αν και αλλάζουν τακτικά) και εξειδικευμένες τεχνικές για να λαμβάνουν το βέλτιστο των υπηρεσιών (γνωρίζουν σε ποια βάρδια πρέπει να πάνε⁹²⁸, σε ποιο γραφείο θα πρέπει να απευθυνθούν, ποια

στη ζωή μου. Να μου φερθείτε σωστά της λέω". Μου κάνει αυτή "ναι, μας τα έχουν πει και άλλοι αυτά" της λέω "σοβαρά σου μιλάω". Αυτή ήταν η υπεύθυνη εκεί μέσα. Θα βγει και θα σου πει «αυτές είναι κάνουν αυτά». Ντάξει, το πώς θα τα πει είναι άλλο θέμα, για χαβαλέ. Στεγνά. Ε, δεν μπορώ αυτήν την καταπίεση. Εκεί πέρα έχεις 10 λεπτά, ξέρεις, και είσαι με το ρολόι, επειδή ήμουν σε σχέσεις, προφυλακτικά δεν πολυέβαζα να στο πω απλά, έτσι; Οπότε δεν το έχω πολυσυνηθίσει. Μου σπάει τα νεύρα. Ξέρεις η πίεση από αυτό ή η πίεση να πας γρήγορα, να κάνεις, να δείξεις, να αυτό, μέσα σε 10 λεπτά και το να και το άλλο. Ξέρεις έχεις ένα άγχος. Δεν είναι ότι κάθεται σπíti σου, έχεις την ώρα σου, την άνεση σου. Καμία σχέση. Και μου είπανε κιόλας οι κοπέλες εκεί "έτσι είναι τις πρώτες φορές, τι περιμένεις;" μου λέει. Όχι ότι δεν τελείωσα, αλλά δεν είχα Την τύση. Δεν μπορούσα, έτσι; Μετά βρήκα μία κοπελιά η οποία ήταν πολύ ευγενική, πολύ καλή. Ξέρεις. Και γούσταρα. Και εκεί ξεκόλλησα. Και αυτό λέω, δηλαδή ok, αλλά δεν είναι εύκολο. Άμα δεν το έχεις μάθει από μικρός. Τώρα ο άλλος πήγαινε από τα 16 του, το χει κάνει επάγγελμα. Δεν ασχολείται τώρα αν είναι όμορφη, είναι στα τέτοια του. Χέστηκε. Καμία σχέση με μένα. Εγώ άγχος. Όχι ότι ντρεπόμουν. Άγχος το είχα κιόλας γιατί εγώ στο μυαλό μου δεν το είχα πάω με μία 10 λεπτά και ό,τι γίνει και αυτά. Ακόμη δεν μπορώ να πω ότι το έχω. Είναι δύσκολο σκηνικό, δεν είναι ότι πήγα μπήκα και είναι όλα γαμώ, ότι έγινε και πέρασα καλά. Είναι ιστορία»

⁹²⁷ Αρκετοί από τους συνεντευξιζόμενους αυτοαποκαλούνται (experts) εξειδικευμένοι της πορνικής αγοράς: «Αυτό που λένε bourdela.com αν έχεις μπει στα site να δεις. Ε, αν υπάρχουν 3 καλύτεροι από μένα, με περισσότερη πληροφορία. Έχω γνωρίσει τα πάντα όλα τα μπουρδέλα και ό,τι escort υπάρχει», «Δε ξέρουνε. Έχεις μιλήσει με άσχετους», «Εμένα με λένε "πρόεδρο" ακριβώς για αυτό. Επειδή σε αυτά είμαι πάντα μέσα. Πάντα έλυνα και έδεν. Βασικά εγώ ήμουν αυτός που ήταν στην φάση αυτή και έπαιρναν όλοι από μένα τεχνογνωσία, εμπειρία και τέτοια», «Ο αδερφός μου είναι μεγαλύτερος και καθοδηγείται από μένα. Με εμπιστεύεται. Και του λέω, πάμε εκεί, πάμε εκεί, πάμε εκεί», «Ξέρω την παγκόσμια ταρίφα», «Είμαι επαγγελματίας πλέον», «Μετά από τόσα χρόνια καριέρας ξέρω τι κάνω».

⁹²⁸ «Από ένα σημείο και μετά βέβαια εγώ ήξερα που θα πάρω, τότε θα πάρω. Και το καλό γραφείο, τι κάνει; Θα πάρεις ας πούμε θα πεις "θέλω την Τζούλια". Θα σου πει "την Τζούλια σήμερα όχι", άμα έχει κάνει 7 ραντεβού από το πρωί, εντάξει. Αλλά κυρίως στις αρχές τρως κάτι φλόμπες μεγάλες. Περιμένεις ψηλή, ξανθιά με βυζιά και σου ρχεται το Αλβανάκι, το άπλυτο. Και συνήθως είχα αναπτύξει τεχνικές. Έπαιρνα ή πολύ πρωί, ήξερα πότε ξεκινούσαν την βάρδιά τους, ή 8με 9 το πρωί ή 4 με 5 το απόγευμα για να αποφύγω όλο αυτό το συμφερό. Πήγαινα και τις περίμενα στο δωμάτιο. Πήγαινα τέτοια ώρα (16:30 περίπου). Αυτή η ώρα είναι καλή. Τώρα βγαίνουνε στη βάρδια. Έβλεπα καμιά τσόντα, τον έπαιζα, ας πούμε και έλεγα "έλα στο δωμάτιο τάδε" κ.τ.λ.», «Ποτέ να μην επιλέγεις

πιάτσα να επιλέξουν, αναγνωρίζουν τις τεχνικές προσέλκυσης, κάνουν παζάρια, μπορούν να διακρίνουν τον καλό "επαγγελματία" πριν τον δοκιμάσουν, συμβουλεύουν τους νεότερους). Η πορνοποίηση του πελάτη σαφώς δεν είναι απόλυτο ότι έχει να κάνει αποκλειστικά με τα χρόνια που βρίσκεται κάποιος στην πορνική αγορά, αλλά σχετίζεται και με τον χαρακτήρα του, την πρώτη του σεξουαλική εμπειρία, τις προηγούμενες σχέσεις του, τη σχέση του με το σεξ και το άλλο φύλο.

Εν κατακλείδι, ο συνεντευξιζόμενος κρίνοντας την πορνική του επιλογή, θεωρεί ότι είναι μία φυσιολογική ενέργεια, πλήρως συμβατή με το φύλο του και τις ανυπέρβλητες, ανδρικές, βιολογικές ανάγκες. Ταυτόχρονα, κρίνεται ως κοινωνικά χρήσιμη αφού αποτρέπονται τα ξεσπάσματα της σεξουαλικής στέρησης του άνδρα στην κοινωνία. Όσοι δηλώνουν μη πελάτες, προδίδουν το ανδρικό φύλο, αν και πιθανότερο είναι να ψεύδονται προκειμένου να είναι κοινωνικά αποδεκτοί. Την ίδια στιγμή που κρίνει ότι η πορνική συνεύρεση δεν είναι απιστία, την διατηρεί σαν επτασφράγιστο μυστικό κυρίως από γυναίκες. Δηλώνει ηθικός αφού απλώς καταναλώνει μία υπηρεσία που παρέχεται στο πλαίσιο της καπιταλιστικής αγοράς, για αυτό δεν δέχεται την ποινικοποίησή του πελάτη. Την ίδια στιγμή διαφέρει από το μέσο πελάτη ως πιο ευγενικός και ντελικάτος. Η λειτουργικότητά του στην πορνική αγορά έγκειται στην αναστολή κάθε σκέψης. Ενώ, κρίνοντας τον εαυτό ως εραστή θεωρεί ότι είναι κυνηγός ασχέτως αν ψωνίζει από τα έτοιμα και απελευθερωμένος αποκλείοντας όμως πρακτικές που ενδεχομένως μειώνουν τον ανδρισμό του. Ευαίσθητος και πληγωμένος από τη γυναίκα καταφεύγει στην πορνική αγορά. Αλλά, σαν πελάτης παραμένει ορθολογικός ασχέτως αν έχει δαπανήσει υπέρογκα ποσά.

με την ομορφιά. Όσο όμορφη είναι, τόσο πιο ξενέρωτη στο κρεβάτι. Εσένα σε νοιάζει πιο πολύ το κρεβάτι. Δε σε νοιάζει η ομορφιά. Ε, αυτά είναι εμπειρικά. Και δεν είσαι και 100% σίγουρος. Πάντως, όσες φορές έχω πει εγώ "αυτή είναι πολύ καλή", όλοι έχουν πάει και έχουν πει "ναι, όντως μαλάκα, είναι πολύ καλή. Έχεις δίκιο". Επιλέγεις βάσει άμα είναι παιχνιδιάρικα, κάτι δοκιμάζεις, άμα σου κάνει κλικ και βλέπεις. Άμα είναι καλή, ξαναπάς», «Εγώ από τη στιγμή που ξέρω ποια είναι τα καλύτερα, ξέρω ότι η Galina, η Eva, η μία, η άλλη είναι οι καλύτερες, ξέρω ότι έχω χαμηλή τιμή, γιατί να πάω να δώσω ένα κάρτο λεφτά για μία φορά και να μην δώσω 200 ευρώ και να την πάρω 5 φορές απανωτά. Όσο αντέχω. Γιατί να μην το κάνω έτσι; Το βλέπω έτσι, οικονομικά», «Πλέον μπαμ, μπαμ, μπαμ. Ξέρω τι γίνεται κει μέσα. Μπαίνω μέσα και ξέρω τι θα κάνει η κοπέλα βασικά. Καταλαβαίνω δηλαδή θα μπει μέσα και θα κάνει αυτό, αυτό και αυτό "μωρό μου" συγκεκριμένες κινήσεις. Ξέρω εγώ τα όρια μου, ξέρω, έχω δοκιμάσει βασικά πολλές φορές τον εαυτό μου. Αυτό είναι το θέμα», «Είχα δύο γραφεία που συνεργαζόμουν και μάλιστα είχαμε φτιάξει τέτοια συνεργασία επειδή τους έστελνα και κόσμος, όπου είχα γίνει ο δικμαστής, ας πούμε. Ό,τι φέρνανε σε πρώτο χρόνο, το δίνανε σε 2,3 δικούς τους, να το δοκιμάσουνε και να δούνε αν μπορεί να βγει στην πιάτσα, ας πούμε. Και με μία πήγα να παντρευτώ κιόλας. Με αντάλλαγμα ή λεφτά ή σε είδος, γυναίκες, ναρκωτικά. Όλα αυτά ξέρεις, πάνε μαζί, δηλαδή τα καλά γραφεία σου παρέχουνε τα πάντα και ναρκωτικά και όπλα, και ό,τι θες. Τα καλά, καλά γραφεία, έτσι; Τα τοπ».

8.2 Γιατί είμαι πελάτης;⁹²⁹

Τι ήταν αυτό όμως που οδήγησε τον “πελάτη” να γίνει πελάτης⁹³⁰. Ο συνεντευξιαζόμενος δίνει τη δική του ερμηνεία, άλλοτε αφοπλιστικά ειλικρινής και άλλοτε προσπαθώντας να εξαπατήσει ακόμη και τον ίδιο του τον εαυτό, καταβάλλει φιλότιμες προσπάθειες να μας ξεναγήσει στο δικό του μικρόκοσμο όπως αυτός διαμορφώνεται από συναισθήματα, αργέγονες ορμές, ένστικτα και εκλογικεύσεις. Ποια ήταν η αφορμή που βρέθηκε να περιμένει στη σάλα ενός οίκου ανοχής ανάμεσα σε πολλούς άλλους για μία σεξουαλική συνέντευξη επί πληρωμή, ποιος ήταν ο λόγος που συνέχισε να πηγαίνει ώστε να καταλήξει το πορνείο μέρος της σεξουαλικής του ρουτίνας και εν τέλει ποια είναι τα οφέλη από αυτή την ορθολογική όπως μας εξήγησε αναλυτικά παραπάνω επιλογή.

Κατατίθενται μερικές πρώτες απαντήσεις οι οποίες βρίσκονται διάσπαρτες στον κύριο κορμό της αφήγησης των συνεντευξιαζόμενων “πελατών” και ξαφνιάζουν με τον αυθορμητισμό και την αμεσότητα: -Είναι στη φύση μας, -Κάποια ανάγκη, -Το θες τώρα, -Πάω να ξελασκάρω, -Δε με ενδιαφέρει αν θα περάσει καλά η άλλη. Δε θα ασχοληθώ, -Απόλαυση της στιγμής, -Ανάγκη του ανθρώπου, -Ανάγκη του άντρα για ικανοποίηση, -Εκτόνωση των 10 λεπτών, -Σωματική ανάγκη καθαρά, -Πάω όταν είμαι μόνος μου, -Γιατί είναι πιο εύκολο, -Χρειάζεται ποικιλία η ζωή. Είναι μάλιστα στιγμές που αυτή η αμεσότητα των απαντήσεων κάνει το ερώτημα (γιατί πληρώνει κάποιος για σεξ), να μοιάζει ρητορικό, σαν να τίθεται ως ζητούμενο το αυτονόητο.

Έχουν ήδη αναφερθεί εμμέσως, από το σύνολο της ανάλυσης που μόλις προηγήθηκε (μέσω των απαντήσεων των συνεντευξιαζόμενων σε άλλα ερωτήματα), μία **πληθώρα** λόγων για τους οποίους ο πελάτης βρίσκεται στη σάλα ενός οίκου ανοχής περιμένοντας να αγοράσει σεξουαλική εκτόνωση. Στη συγκεκριμένη υποενότητα όμως, φιλοξενούνται οι άμεσες, αυτούσιες απαντήσεις του συνεντευξιαζόμενου πελάτη για το τι θεωρεί ότι ώθησε τόσο εκείνον, όσο και τους

⁹²⁹ «Γιατί οι άνδρες που βρίσκονται σε σταθερή σχέση αγοράζουν σεξ; Γιατί ένας πλούσιος, ευειδής και με καλή κοινωνική ζωή άνδρας αγοράζει σεξ στους δρόμους;»

McKeganey, N., Barnard, M. (1996), *Sex Work on the streets, Prostitutes and their Clients*, Open University Press, Buckingham, Philadelphia, p.47

⁹³⁰ Το υπηρετικό προσωπικό οίκου ανοχής στην οδό Φυλής προσπαθεί να εξηγήσει τους πιθανούς λόγους που απευθύνεται ένας άντρας σε αυτούς: «Δε ξέρω. Δε βρίσκει αυτό που θέλει... είναι μαθημένος από μικρός έτσι... είναι άνθρωποι που μου λένε ερχόμαστε 20 και 30 χρόνια... είναι άλλοι που θέλουν τις αλλαγές... άλλοι που παρασύρονται από παρέες... άλλοι που έρχονται για πλάκα».

“συναθλητές” του στη μίσθωση φυσικών προσώπων προς σεξουαλική τους εκτόνωση. Οι απαντήσεις καλύπτουν ένα αρκετά μεγάλο εύρος (ψυχολογικό, κοινωνικό, βιολογικό, ατομικό/προσωπικό, βιωματικό) αν αναλογιστεί κανείς το περιορισμένο αριθμό συμμετεχόντων στην έρευνα. Έτσι, αντιστοιχούν περισσότερες από μία απαντήσεις ανά συνεντευξιαζόμενο (περίπου 1,6/συνεντευξιαζόμενο), αποδεικνύοντας την πολυπλοκότητα του φαινομένου (αγορά σεξ).

Η πρώτη και αναπάντεχα αποστομωτική απάντηση από τον συνεντευξιαζόμενο πελάτη είναι: “πάω γιατί υπάρχει”. Ο συνεντευξιαζόμενος (9/50) ισχυρίζεται ότι από τη στιγμή που προσφέρεται αυτή η **δυνατότητα** στον οποιονδήποτε άνδρα/πελάτη, την ίδια στιγμή αυτή η δυνατότητα χαρίζει ισχυρή ευχαρίστηση/εκτόνωση, ενώ παράλληλα αποτελεί μία νόμιμη και προβλεπόμενη δραστηριότητα, δεν υπάρχει κανένας λόγος να μην γίνει χρήση της. Αντίθετα το γεγονός ότι είναι κάτι εξαιρετικά “**εύκολο**” με υψηλή απόδοση χρήσης, αποτελεί ένα από τα βασικά κίνητρα προσφυγής στην πορνική επιλογή: «Αλλά όταν είδαμε ότι υπάρχει αυτή η δυνατότητα, αυτή η “Πύλη” εντός εισαγωγικών...», «Ήταν πάρα πολύ εύκολο, πάρα πολύ εύκολο!», «Βολεύει», «Εύκολος τρόπος», «Είναι ο πιο εύκολος τρόπος, η πιο εύκολη πρόσβαση. Δηλαδή, πας εκεί γεια σας -γεια σας, αυτό, εκείνο», «Ήμουν της εύκολης λύσης. Τεμπελάκος», «Κοίτα να δεις, ήτανε η εύκολη λύση έτσι. Γιατί εγώ πάντα είχα κιλά στη ζωή μου και τα τελευταία χρόνια είχα πολλά κιλά. Και απ’ το , ρε φιλέ, να κάθομαι τώρα και να λέω άμα μου αρέσει η κοπελιά εδώ απέναντι και να κάνω ολόκληρη συνωμοσία για να την ρίξω, έπαιρνες το τηλεφώνάκι σου, μπαμπ, μπαμπ, μπαμ, ερχότανε», «Όμως, ευτυχώς που υπάρχει και αυτή η δυνατότητα» καταλήγει ο μοναχικός 37χρονος άνδρας. Την ίδια στιγμή, στο “εύκολο” έρχεται να προστεθεί και το “**φθηνό**”. Όπως έχει διαμορφωθεί η νέα πορνική αγορά μετά την εντατικοποίησή της, οι τιμές έχουν πέσει δραματικά προς τα κάτω αποτελώντας σοβαρό κίνητρο και εντάσσοντας στην αγορά μία νέα κατηγορία πελατών που διαφορετικά θα αποκλειόταν (π.χ. άνεργοι): «Μα έχει όσο ένα ποτό», «Είναι και η τιμή ένα κίνητρο, κακά τα ψέματα», «Από το να κερνάς φαγητά και ποτά μία μαλάκω, κάνεις τη δουλειά σου με 10 ευρώ».

Αναμφισβήτητα όμως πέρα από την ευκολία και την αμεσότητα κάλυψης της δεδομένης βιολογικής ανάγκης, σημαντικότατο ρόλο παίζει το γεγονός ότι είναι μία μέθοδος που έχει **μηδενικό ποσοστό αποτυχίας**. Ο άνδρας δεν θα έρθει αντιμέτωπος με την απόρριψη. Έχει την βεβαιότητα ότι αυτό που επιθυμεί θα το “κατακτήσει”, ενώ παράλληλα του δίνεται η δυνατότητα να επιλέξει το “θήραμα”: «Υπάρχουνε πολλές

φορές που βαριέσαι και να "μαγειρέψεις", αυτά εκεί είναι για να σου καλύπτουν τις ανάγκες», «Γιατί αυτό που μου αρέσει θα μου κάτσει όπως και να έχει, το χω πληρώσει», «Μπορεί να μη μπορείς να μπεις στη διαδικασία να γνωρίσεις και αν θα κάτσει», «Για να ευχαριστήσεις το εγώ σου».

Ταυτόχρονα, η πορνική επιλογή εξασφαλίζει πρόσβαση σε μεγάλη, σχεδόν απεριόριστη πλέον **ποικιλία** γυναικείων σωματικότητων. Όπως αναλύθηκε ήδη διεξοδικά ο άνδρας/ πελάτης πιστεύει ότι είναι φύσει πολυγαμικός και ανάμεσα στις βασικές αναζητήσεις κατά την σεξουαλική επαφή εντάσσει (πέρα από την ευκολία πρόσβασης σε σεξουαλική εκτόνωση) την ποικιλία διαφορετικών σεξουαλικών συντρόφων και πρακτικών: «Πηγαίνω γιατί κάθε φορά ψάχνω κάτι διαφορετικό, για αυτό. Όσο καλή και να είναι η ικανοποίηση, πάντα ψάχνω κάτι καινούριο. Μία εμπειρία καινούρια», «Θέλει ποικιλία η ζωή», «Δυνατότητα επιλογής, ποικιλία», «Δε πήγαινες σε ένα μπουρδέλο. Πήγαινες σε δύο, τρία, έβλεπες, έβρισκες. Υπήρχαν και ωραίες κοπέλες. Αλλά είχε όλα τα γούστα, δηλαδή έβλεπες και χοντρές, αλλά από την άλλη, ένα άλλο πράγμα που εμένα με ενδιέφερε, ήταν η "μορφή". Μετά από ένα σημείο, άρχισε να με ενδιαφέρει ο κάθε "Τύπος Μορφής". Δηλαδή είχες πολύ εύκολα τη δυνατότητα να διαλέξεις "Αποχρώσεις", μικρό στήθος λίγο πεσμένο, μικρό στήθος λίγο ψηλό, χαμηλός κώλος, ψηλός κώλος, διάφορες ποικιλίες, διάφορο δέρμα. Αυτά είναι παραμύθια του μυαλού μου, εμένα μου αρέσει ένα σφιχτό δέρμα, αλλά κάποια στιγμή θέλω να δοκιμάσω πως είναι η αίσθηση του να ακουμπάς ένα κορμί το οποίο να είναι εντελώς διαφορετικό από τα στάνταρ τα αισθητικά τα δικά μου». Ενώ, το γεγονός ότι ο υποψήφιος πελάτης/ εραστής μπορεί να έχει πλήρη και **ακριβή εικόνα** για το τι πρόκειται να καταναλώσει σεξουαλικά, είναι ένα επιπλέον συν, σε αντίθεση με την πραγματική ζωή όπου τα ενδύματα και ειδικά αξεσουάρ καλύπτουν σωματικές ατέλειες του γυναικείου σώματος: «Εκεί το έχεις γυμνό. Δεν χρειάζεται να φτιάξεις κάτι στο νου. Ένα στοιχείο που στις ελεύθερες σχέσεις μου είχε κάνει πολλές φορές εντύπωση, είναι ότι αυτό που βλέπω με ρούχα, όταν βγαίνουν τα ρούχα και μένει γυμνό το κορμί, μπορεί να είναι πολύ διαφορετικό από αυτό που έχεις φανταστεί. Στο μπουρδέλο δεν μπορούσε να σε ξενερώσει. Βλέπεις ακριβώς το τι θα πάρεις».

Επιπροσθέτως, μέσω της πορνικής αγοράς μπορεί να εξυπηρετείται μία ανάγκη για **συγκεκριμένες σωματικότητες** (π.χ. νεαρές, ευειδείς γυναίκες) για τις οποίες δεν υπάρχει διαθεσιμότητα στην πραγματική ζωή: «Οι 50ριδες πάνε γιατί οι γυναίκες τους έχουν γίνει φακλάνες. Αυτό αρκεί». Ενώ, ο Π.Λ. αναλύει διεξοδικά: «Κοίταξε να δεις αυτά όλα γίνονται σε μία βάση που εγώ έχω φτάσει σε μία ηλικία 58

ετών, όπου υπάρχει βέβαια μία διαθεσιμότητα από την πλευρά του αντιθέτου φύλου, αλλά τις περισσότερες φορές είναι κάποιες γυναίκες οι οποίες δεν έχουν κάποιο ενδιαφέρον ερωτικό για μένα. Δηλαδή δεν είναι ότι δεν βρίσκω, βρίσκω, αλλά αυτές που βρίσκω δεν είναι εις θέσει να καλύψουν ορισμένα αισθητικά στάνταρ, δηλαδή ακόμη και η καλύτερη κοπέλα οπτικά -να το πω έτσι πιο ωμά- όταν είναι μία γυναίκα στην ηλικία μου, ας πούμε ή και πιο μικρή, 45; 40; 40 μια χαρά είναι αλλά από 45 και τον ανήφορο, είναι πολύ δύσκολο. Δηλαδή πώς να στο πω; Αυτές που είναι στη δική μου τη μερίδα, που μου αναλογούν, σπανίως να μου γεννήσουν ένα ενδιαφέρον ας πούμε συγκεκριμένο».

Από τις βασικότερες ίσως αιτιάσεις (24/50) του συνεντευξιαζόμενου για το γιατί κάποιος επενδύει στην πορνική επιλογή, είναι ότι το γεγονός της οικονομικής συναλλαγής καθιστά τη σχέση **“ξεκάθαρη”**⁹³¹ και διασφαλίζει την πραγματοποίηση σεξουαλικής επαφής χωρίς να αφήνει κανένα περιθώριο αποτυχίας⁹³². Την ίδια στιγμή, η σεξουαλική επιλογή της μίσθωσης φυσικού προσώπου, δεν απαιτεί κανενός είδους χρήση κυνηγετικής πρακτικής/προσπάθειας προς το υποψήφιο “θήραμα”: «Ξεκάθαρα πράγματα, δεν τρως όλο το πακέτο», «Αλλά είναι θέμα ότι πάω και δεν έχει σου πα μου πες και πολλά λόγια. Πληρώνω 10, 20 ευρώ και 30 να είναι και κάνω τη δουλειά μου 20 λεπτά, 10, ανάλογα και πάω σπίτι μου. Χωρίς “έλα είμαι κει, ναι που θα πάμε, δε μ’ αρέσει”, να το αρμέξουμε τόσο πολύ. Δεν μπαίνω σε αυτές τις διαδικασίες. Έμπαινα παλιά, έκανα πολλές γνωριμίες, αλλά με κούρασε. Πιστεύω ότι με έχει κουράσει. Δε θέλω», «Αν πας με μία γυναίκα, χρειάζεται να φτιάξεις ένα ολόκληρο παραμύθι στο μυαλό σου, να σε δελεάσει, να την επιθυμήσεις, να δημιουργηθεί ένα ερωτικό στοιχείο και μία διάθεση κατάκτησης, ας πούμε. Η κατάκτηση έχει ακριβώς το σεξουαλικό στοιχείο μέσα της. Να σε φάω, να μπω μέσα σου, να σε κατακτήσω να... εντελώς κυριαρχικό. Στο μπουρδέλο είναι για 10 λεπτά! Δηλαδή χρειάζεται ένα ολόκληρο **παραμύθι** που πρέπει να στηθεί έστω και για σχέση μίας βραδιάς. Υπάρχει ένα τελετουργικό το οποίο πραγματικά δε μου αρέσει. Δεν το

⁹³¹Όπως είδαμε αναλυτικά παραπάνω, στην πράξη κάτι τέτοιο δεν ισχύει πάντα, καθώς ο πελάτης/άνδρας μπορεί να αναπτύξει συναισθήματα για το εκδιδόμενο πρόσωπο, συχνά ενεργεί ως εραστής και επιδιώκει τη σεξουαλική ανταπόκριση από το άτομο με το οποίο “συνεργάζεται” και εν τέλει ξεδιπλώνει όλο το φάσμα των συναισθημάτων/σκέψεων όπως περιγράφηκαν στην προηγούμενη υποενότητα. Το μόνο ουσιαστικά ξεκάθαρο είναι ότι το εκδιδόμενο πρόσωπο είναι υποχρεωμένο να προβεί/υποστεί στην συνεύρεση.

⁹³²Ίσως είναι από τις λίγες “παροχές υπηρεσιών” που τα χρήματα δίνονται προκαταβολικά, για ευνόητους βέβαια λόγους.

θέλω!⁹³³». Έτσι, ο πελάτης καταλήγει ότι το ψυχικό και όχι μόνο κόστος, αλλά και η μεγάλη προσπάθεια που πρέπει να καταβάλει, προκειμένου να διασφαλίσει μία στιγμιαία σεξουαλική εκτόνωση στην πραγματική ζωή με αβέβαιο αποτέλεσμα, είναι δυσανάλογο σε σχέση με το χαμηλό αντίτιμο και τις υψηλής ποιότητας υπηρεσίες που προσφέρει ένας οίκος ανοχής.

Σε συνέχεια των παραπάνω, το άλλο μεγάλο μειονέκτημα των ελεύθερων σεξουαλικών σχέσεων (14/50) σε σύγκριση με την πορνική επιλογή, είναι ότι ενέχουν τον κίνδυνο της **δέσμευσης** (συναισθηματικής ή μη), είτε από την πλευρά του άνδρα, είτε κυρίως από την πλευρά της γυναίκας: «Ε, λες από το να μπλέξω σε καμία σχέση και να έχουμε και ντράβαλα ή πρήξιμο και τέτοια. Πας εκεί, κάνεις τη δουλειά σου, τελείωσε», «Μπορεί να μη θέλει να κάνει δέσμευση. Χίλια δύο», «Ναι, αλλά εκεί πας, είναι τελείως απρόσωπα. Δε σε ξέρουνε. Δε την ξέρεις. Πας τελειώνεις. Δεν έχεις καμία...», «Εγώ ας πούμε, άμα κάνω σεξ με μία κοπέλα μπορεί να δεθώ, μετά μπορεί να μου πάρει κάποιο χρονικό διάστημα να την ξεπεράσω», «Που δεν θέλει ούτε αισθήματα, ούτε τίποτα», «Δεν υπάρχει δέσιμο». Το στοιχείο της "μη δέσμευσης" μετά την πορνική συνεύρεση, λειτουργεί ενισχυτικά προς το κριτήριο "ξεκάθαρη" συναλλαγή (όχι φλερτ, όχι "παραμύθι").

Την ίδια στιγμή, ένας άλλος τύπος πελάτη (συνήθως πρόκειται για πελάτες escort ή τακτικούς πελάτες σε ένα συγκεκριμένο εκδιδόμενο πρόσωπο, αλλά όχι απαραίτητα) δηλώνει ότι αναζητά **στοιχεία συντροφικής** σχέσης κατά την πορνική επαφή (17/50), είτε γιατί δεν μπορεί να τα βρει στην πραγματική ζωή, είτε γιατί το προστατευμένο, σκηνοθετημένο περιβάλλον ενός οίκου ανοχής του προσφέρει ασφάλεια και σιγουριά: «Εμένα αφενός μου έλειπε το σεξ αλλά μου έλειπε και η σχέση με το θηλυκό έτσι; Και προσπαθούσα όλο αυτό να το βρω μέσα από την πουτάνα», «Δεν ήταν μόνο το extreme ρε παιδάκι μου, όσο η γυναικεία συντροφιά ή συντροφικότητα, ας πούμε», «Πάω γιατί, στην δική μου την περίπτωση, έχω δημιουργήσει μία οικειότητα η οποία επιτρέπει -όχι επειδή εγώ είμαι πονηρός ή μάγκας ή οτιδήποτε, αλλά επειδή έτσι είναι το παιχνίδι- μία οικειότητα η οποία με ικανοποιεί. Όχι δηλαδή ότι ψάχνεις να βρεις το υποκατάστατο μίας σχέσης, πρέπει να είσαι ανόητος», «Απλά και μόνο ψάχνεις να βρεις ένα μίνιμουμ σχέσης ας πούμε με το άλλο φύλο», «Οπότε αναγκαστικά στρέφομαι σε αυτές τις κυρίες ας πούμε, με τις

⁹³³Ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης μοιάζει να είναι σχεδόν αγανακτισμένος από το γεγονός ότι θα πρέπει να εφαρμόσει κάποια τακτική φλερτ («πρέπει να στήσω ολόκληρη συνομιλία», «χρειάζεται ένα ολόκληρο παραμύθι») προκειμένου να διασφαλίσει τη σεξουαλική του εκτόνωση.

οποίες έχουμε πολύ καλή σχέση», «...Και με κάποια διάρκεια ψυχική ικανοποίηση. Επειδή το μεγάλο μου κίνητρο είναι σαν να έχω μία σύντροφο εκείνη τη στιγμή. Μία ικανοποίηση έστω για ένα χρονικό διάστημα. Ναι, δεν είμαι ερωτευμένος αλλά ένιωσα καλά».

Ο αυτονόητος ίσως λόγος για την πορνική επιλογή (34/50) τον οποίο επικαλείται ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης έχει να κάνει με την άμεση ικανοποίηση μίας επιτακτικής βιολογικής **ανάγκης**⁹³⁴: «Εκτόνωση της στιγμής», «Για το ξεκαύλωμα», «Εντάξει, θες μία εκτόνωση. Την θέλεις. Να εκτονωθείς, να ξελαμπικάρεις λίγο. Εγώ έτσι νομίζω», «Εγώ θεωρώ ότι οι άντρες ξεχαρμανιάζουνε, για αυτό το κάνουνε περισσότερο. Δηλαδή έχω φίλο που λέει εγώ δεν πάω στριπτιτζάδικα, πάω μόνο εκεί πέρα, να ξεχαρμανιάσω και έχει κοπέλα», «Γιατί πηγαίνω; Για να καλύψω την προσωρινή ανάγκη. Αυτό», «Το θες τώρα», «Αυτά είναι οργανικά», «Γιατί όπως και αν είναι, οι περισσότεροι κάτω εκεί πηγαίνουνε πιο πολύ για αυτό το λόγο πιστεύω, ότι τώρα ένας άντρας όταν είναι καιρό μόνος του, ντάξει έρχεται και καλοκαίρι, -δε ξέρω, καταλαβαίνεις- μία, δύο, τρεις, δέκα, αλλά εντάξει δεν μπορείς να κοιτάς όλη την ώρα. Ξέρεις κάποια στιγμή πρέπει να πας να, πώς να το πω, δεν ξέρω. Είναι στη φύση μας», «Εγώ το λέω ανάγκη», «Στιγμιαία σαρκική ικανοποίηση», «Για την ευχαρίστηση», «Μόνο την εκτόνωση», «Μου χει τύχει βέβαια να είμαι μόνος, να με έχουν πιάσει καύλες και να πάρω ταξί και να γυρίσω. Που άμα το σκεφτείς είναι μαλ... είναι άντε γεια, άμα το σκεφτείς είναι άρρωστο», «Και μία εννοείται σαρκική ικανοποίηση, που άλλες φορές μπορεί να είναι στιγμιαία, που κάποιες φορές μπορεί να κρατάει για εκείνο το βράδυ και άλλες φορές για μέρες», «Ξέρεις αυτό, να φεύγει από το μυαλό», «Δηλαδή το κάνω πιο πολύ για εκτόνωση». Ενώ υπάρχει και η άποψη ότι η πορνική επιλογή είναι ένδειξη **ανδρισμού** και ως τέτοια φυσικά και έχει υιοθετηθεί από τον ομιλούντα: «Από τη στιγμή που έχεις πουλί και τεστοστερόνη, κάποια στιγμή στη ζωή σου θα πας».

Εκτόνωση είναι η λέξη κλειδί στην ανάλυση του συνεντευξιαζόμενου πελάτη. Πιο συγκεκριμένα, περιγράφει μία συσσωρευμένη ενέργεια που έχει συγκεντρωθεί και πρέπει να διαχυθεί άμεσα προκειμένου να μην ξεσπάσει αλλού. Θεωρεί ότι αυτή η συσσώρευση ενέργειας τον κάνει **κοινωνικά μη λειτουργικό** (π.χ. καυγάδες, νευρικότητα, τσακωμοί, βιασμοί), οπότε η επιλογή της άμεσης εκτόνωσης μέσω ενός οίκου ανοχής αποτελεί επιτακτική ανάγκη: «Πας εκεί ηρεμείς. Δεν είσαι έτσι.

⁹³⁴Ας μην ξεχνάμε ότι η ανάλυση του συνεντευξιαζόμενου πελάτη είναι ως επί το πλείστον, φυσιοκρατική.

Τουλάχιστον για κανα δυο βδομάδες είσαι πολύ πιο ήρεμος», «Ξελασκάρω», «Μετά μπαίνει και ένα θέμα "λειτουργικότητας" υπό ποία έννοια: ότι ένας άνθρωπος ο οποίος δεν κάνει τίποτα σε αυτόν τον τομέα παύει να λειτουργεί κοινωνικά, δηλαδή πώς να στο πω; Δημιουργούνται προβλήματα: μιλάει άσχημα σε όλους, τσακώνεται, κάνει», «Επαφή με το άλλο φύλο, μόνο και μόνο για να είσαι λειτουργικός, να μην φωνάζεις στον κόσμο στη δουλειά σου, να μην φωνάζεις στους φίλους σου και λοιπά».

Μία άλλη εκδοχή του συνεντευξιαζόμενου πελάτη, θέτει τον οίκο ανοχής ως κομμάτι της ανδρικής **"διασκέδασης"**: «Και διασκέδαση, γιατί έχεις πει το αλκοόλ σου το ωραίο, είσαι σε ωραία φάση και λες ας το συνεχίσω», «Για το χαβαλέ», «Για τις υπόλοιπες φορές είναι, πρώτον χαβαλές. Ποτέ δεν έχω πάει μόνος μου σε οίκους ανοχής, να έχω πάει 10-20 φορές μόνος μου», «Είναι διασκέδαση ακόμη και αν περάσεις απέξω», «Ήταν η παρέα που σε καθοδηγούσε», «Πιο πολύ για χαβαλέ, τίποτα περισσότερο, τίποτε λιγότερο». Η φράση «για τον χαβαλέ» επαναλαμβάνεται συχνά στην αφήγηση του πελάτη, κατά την περιγραφή χρήσης διαφορετικών πορνικών υπηρεσιών. Ας μην ξεχνάμε ότι στο πλαίσιο του mainstreaming της πορνείας, χρησιμοποιείται ο όρος "ενήλικη διασκέδαση" αντί για τον όρο πορνεία.⁹³⁵ Άλλωστε η εποχή της "πορνείας της εκτόνωσης" έχει περάσει ανεπιστρεπτί, αντικαθιστάμενη στα χρόνια της σεξουαλικής απελευθέρωσης από την "πορνεία της απόλαυσης".⁹³⁶ Αυτή η εκδοχή καταρρίπτει το μύθο της βιολογικής ανάγκης ως βασικής αιτίας προσφυγής στην πορνική επιλογή (π.χ. δεν υπάρχει άλλη εναλλακτική).

Η **γυναικεία συμπεριφορά** και στάση απέναντι στο ανδρικό κάλεσμα για άμεση συνεύρεση, σύμφωνα με τον συνεντευξιαζόμενο πελάτη (19/50) έχουν μερίδιο ευθύνης στην πορνική επιλογή του άντρα. Η γενικευμένη απροθυμία της γυναίκας να συμμετάσχει σε μία άμεση, σύντομη και άνευ όρων συνεύρεση, η οποία ταυτόχρονα δεν προϋποθέτει τακτικές φλερτ και καταβολή προσπάθειας από την πλευρά του

⁹³⁵ Αυτή η εκδοχή υπενθυμίζει ότι δεν είναι απαραίτητο να αναζητούνται βαρύγδουπες απαντήσεις στο ερώτημα του γιατί κάποιος πληρώνει για μία ερωτική συνεύρεση. Τα πράγματα μπορεί να είναι πιο ανάλαφρα και να μην κρύβονται από πίσω βαθύτερα ψυχολογικά, κοινωνικά ή συναισθηματικά αίτια σύμφωνα με τον πελάτη. Όσο και να θέλουμε να το τραγικοποιήσουμε μοιάζει να είναι η απόλυτη ανδρική διασκέδαση, ένας παράδεισος που απλώνεται στα πόδια του σε κάθε στενό, σε κάθε γειτονιά. Ένα ροζ φωτάκι καθοδηγεί τον πελάτη προς το δρόμο της απόλαυσης. Με το άνοιγμα της πόρτας ενός οίκου ανοχής, έχει να επιλέξει ανάμεσα σε πολύ πρόθυμες και χαρούμενες καλλονές που παρακαλάνε να κάνουν σεξ μαζί σου. Το μόνο που έχει να κάνει είναι να επιλέξει εκείνη που επιθυμεί. Απολαμβάνει ένα χαρέμι γυναικών σε χαμηλές τιμές.

⁹³⁶ Πάνω από τους μισούς συνεντευξιαζόμενους πελάτες βρίσκονται σε μόνιμη ερωτική σχέση.

αρσενικού, οδηγεί τον άνδρα/πελάτη στον οίκο ανοχής, που έναντι μικρού αντιτίμου δύναται να πραγματοποιήσει μία ιδεατή συνεύρεση (άμεση, σύντομη –όσος χρόνος απαιτείται για την εκσπερμάτωσή του-, χωρίς παρανοήσεις και προσδοκίες από την πλευρά της σεξουαλικής παρτενέρ, χωρίς προηγούμενη προσπάθεια από τον ίδιο, με ιδανική τεχνική και γυναικεία σωματικότητα της αρεσκείας του). Μία δημοφιλής αιτιολογία που επαναλήφθηκε ίσως με την ίδια συχνότητα της απάντησης “είναι εύκολο” από το στόμα του πελάτη, καθώς οι δύο αιτιάσεις λειτουργούν συμπληρωματικά: «Εγώ πάω πρώτον γιατί μας τα πρήζουν μέχρι να τις πηδήξουμε. Μας τα έχετε κάνει τσουρέκια», «Γιατί εγώ άμα βγω έξω στην Ελλάδα είναι πολύ δύσκολο να βρω γκόμενα να πω πάμε να κάνουμε αυτό», «Δεν έχει σου πα μου πες», «Εμείς τότε 18 χρονών πηγαίναμε γιατί ήταν δύσκολο να βρεις κάποια να γαμήσεις ή θα σου έπηνε το ψάρι στα χείλη. Τώρα οι 18ριδες δεν νομίζω να έχουν τέτοιες δυσκολίες, τέτοια προβλήματα», «Πώς να στο πω τώρα; Άμα θέλει ο άλλος να βρει μία γυναίκα να το κάνει και εκείνη, εκείνη την ώρα, είναι πιο διστακτική, θα ξενερώσει. Θα φύγει με τη μία. Δηλαδή και γω να δω μία κοπέλα να μου το παίζει τώρα δύσκολη, να περιμένει κάνα δίμηνο να γνωριστούμε και τέτοια, και μετά. Λες μέχρι να περιμένουμε εδώ, πάμε μία βόλτα από κει».

Έτσι, η πορνική επιλογή δίνει τη δυνατότητα στο συνεντευξιαζόμενο πελάτη να αποκοπεί από τη γυναικεία αγκαλιά, να ανεξαρτητοποιηθεί και να μπορεί να καλύπτει την “ανάγκη” του για σεξουαλική συνεύρεση χωρίς να εξαρτάται από την ανταπόκριση του γυναικείου φύλου. Ο τρόπος έκφρασης (ύφος) του συνεντευξιαζόμενου πελάτη στη δεδομένη απάντηση, δίνει την εντύπωση ότι η πορνική επιλογή αποτελεί μία “επαναστατική πράξη” με την οποία αποκόπτεται από έναν οιωνοί σεξουαλικό ομφάλιο λώρο με τη γυναίκα. Το θυμωμένο ύφος της απάντησης υποδηλώνει μία μορφή **εκδίκησης** προς το γυναικείο φύλο για την μη άμεση ανταπόκρισή του στο αντρικό ερωτικό/σεξουαλικό κάλεσμα: «Παλιά προσπαθούσα πιο πολύ, τώρα όχι. Να παν να γαμηθούν», «Τώρα που το έμαθα, δεν έχω ανάγκη να παρακαλάω καμία καριόλα».

Αλλά ακόμη και στην περίπτωση που υπάρχει πρόθεση για αναζήτηση σεξουαλικής και όχι μόνο παρτενέρ στην πραγματική ζωή, μπορεί να υφίστανται αντικειμενικές **δυσκολίες** στην υλοποίηση της πρόθεσης. Η απάντηση αυτή δεν αναφέρεται συχνά ως εκδοχή του συνεντευξιαζόμενου πελάτη (11/50) ή αναφέρεται ως πιθανή αιτιολόγηση της πορνικής επιλογής άλλων “συναθλητών”: «Μετά είναι ότι δεν μπορεί να βρει γκόμενα», «Αυτή τη στιγμή σου λέω όπως είναι τα πράγματα, δεν

έχω την προσφορά που θα μου επέτρεπε να το αποφύγω», «Αλλά σύντροφος επειδή δεν υπάρχει πάντα στη ζωή μου, για αυτό κοιτάω και ψάχνω εναλλακτικές επιλογές σεξουαλικής ικανοποίησης», «Ήμουν στο μεταπτυχιακό. Διάβαζα 12 με 14 ώρες την ημέρα. Δεν έκανα τίποτε άλλο. Προσωπική και κοινωνική ζωή, μηδέν. Κάποια στιγμή αισθάνθηκα (αναφέρεται ασθένεια). Σε 2-3 χρόνια θα ήμουν παράλυτος. Τι είχα ζήσει; Τι είχα χαρεί; Πέρασα από όλα τα στάδια και τα 7... Και τι έκανα; Είπα να φάω τα λεφτά μου στις πουτάνες για όσο χρόνο μου απομένει⁹³⁷. Έκανα το καλύτερο σεξ στη ζωή μου. Δεν είχα κάνει πολύ σεξ μέχρι τότε. Δεν ασχολιόμουν. Πολλή σχολή, πολύ διάβασμα».

Ψυχολογικοί λόγοι όπως η έλλειψη αυτοπεποίθησης, η ντροπή, η ανασφάλεια, ο φόβος, ευρύτερες δυσκολίες σύναψης σχέσεων με το άλλο φύλο, αναφέρονται/υπονοούνται συχνά (22/50) στους ανασταλτικούς παράγοντες ανάπτυξης οποιουδήποτε είδους διαντίδρασης με το άλλο φύλο και ταυτόχρονα στους ενθαρρυντικούς παράγοντες για την τελική καταφυγή στο προστατευμένο, ασφαλές πορνικό περιβάλλον: «Μπορεί να είμαι και ανασφαλής δε ξέρω. Ας με ψυχολογήσει κάποιος άλλος», «Μπορεί να είναι ψυχολογικοί λόγοι ή κάποια βιώματα που να μην μου έδωσαν αυτήν την ώθηση που χρειάζεται», «Φοβάμαι, φοβάμαι το συναίσθημα», «Όταν πήγαινα σε οίκους ανοχής είχα ανασφάλειες σαν άντρας», «Δηλαδή είχα λάθος εικόνα για τη γυναίκα, τη θεωρούσα υποδεέστερο όν, που μεταξύ μας είναι, είστε αλλά...βλακεία δικιά μου είναι ρε παιδάκι μου, σκαλώματα δικά μου. Δηλαδή όχι βαριόμουν. Ίσως και να βαριόμουν, ίσως και να αισθανόμουν λίγο να κάτσω να καμακώσω το θηλυκό, ξέρεις να το κυνηγήσω», «Η ντρέπεται να μιλάει σε γκόμενες».

Έτσι, αντισταθμιστικά ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης δηλώνει ότι λαμβάνει μία ψυχική ικανοποίηση (14/50) μέσω μίας ψευδαίσθησης **κατάκτησης** ή και **κυριαρχίας**: «Είναι μία ψευδαίσθηση όλο αυτό το πράγμα με τις εφήμερες ή πληρωμένες σχέσεις. Υποθέτω ότι σε έχω. Δεν σε έχω. Έχω μόνο ένα μέρος. Νιώθεις εκείνη τη στιγμή ότι κατακτάς κάτι αλλά κρατάς την εικόνα του άλλου, τη γεύση του,

⁹³⁷ Παρόμοια αφήγηση είχαμε από νεαρή συνεντευξιαζόμενη γυναίκα που ενώ βρισκόταν σε διαδικασία εξωσωματικής γονιμοποίησης, χάνει τον μεγαλύτερο κατά 16 χρόνια σύζυγό της από έμφραγμα ενώ κοιμόντουσαν αγκαλιά. «Από εκεί και πέρα ξεκίνησα μία διαδικασία sex dating από το internet και από διάφορα site που έβρισκα. Κάθε φορά πήγαινα με άλλον, διαφορετικό... μόνο για ένα βραδύ, χωρίς να καταλαβαίνω το γιατί. Η ψυχολόγος μου είπε ότι -προσπαθείς να ξορκίσεις το θάνατο μέσα από το σεξ, την απόλυτη έκφραση της ζωής-».

(Αντιστοίχως, στο θεατρικό έργο «Fuga» του Jordi Galceran ο πρωταγωνιστής λίγο πριν την απόπειρα του να αυτοκτονήσει καλεί μία εκδιδόμενη στο σπίτι του ως τελευταία απόλαυση που δεν είχε γευτεί στη ζωή του).

την υφή του. Το κρατάς» ή «Μου αρέσει που την πληρώνω. Με φτιάχνει πάρα πολύ αυτό, ότι είναι κάτι που αγοράζω. Νιώθω κυρίαρχος. Αυτό με φτιάχνει», «Δεν με ενδιαφέρει αν θα ικανοποιηθεί». Αυτή την εξαγορά ανδρισμού τη βιώνει και σε καθαρά σεξουαλικό επίπεδο αντισταθμίζοντας ενδεχομένως το έλλειμμα που υφίσταται στην πραγματική ζωή και τονώνοντας τον ανδρικό ψυχισμό που βάλλεται από τα κοινωνικά στερεότυπα του σεξουαλικά ενεργού αρσενικού: «Μπαίνω εγώ μέσα και με κάνουν και νοιώθω ότι είμαι ο Γκουσκούνης. Σου φτιάχνουν τη ψυχολογία! Εμένα μου την έχουνε φτιάξει». Παρόλα αυτά, δηλώνει ότι εν γνώσει του αγοράζει ένα "ψέμα": «Αλλά τουλάχιστον είμαι σε θέση να διαχωρίσω την πραγματικότητα από το ψέμα. Μερικές φορές βέβαια μπορεί να σε κάνει και σκατά. Αυτή είναι η μαγιά. Αν πει ο άλλος ένα ψέμα και σε κάνει να νιώσεις όμορφα, το εκτιμάς».

Ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης (7/50) αγοράζει (του είναι θελκτικό) ως εκ τούτου, όλο το "σκηνικό" που μπορεί να περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τη διαδικασία της βόλτας στις πορνικές πιάτσες, της επιλογής, της αλληλεπίδρασης με τα πρόσωπα της πορνικής αγοράς, το τελετουργικό με το βέβαιο αποτέλεσμα: «Γιατί μου αρέσει όλο το σκηνικό. Να μπω μέσα, να τη δω, να κάνουμε, να ράνουμε, να έρθει», «Με εξιτάρει το σκοτάδι. Γουστάρω τον υπόκοσμο», «Γιατί το παράνομο είναι και πιο τραβηχτικό». Ο πελάτης μπαίνει σε έναν άλλο κόσμο, διαφορετικό από εκείνον της πραγματικότητάς του, που του ασκεί όμως απίστευτη γοητεία ακριβώς επειδή είναι σκηνοθετημένος με τέτοιο τρόπο ώστε να ικανοποιεί τόσο το φανταστικό, όσο και το βιολογικό του σύμπαν. Επιπροσθέτως, "αγοράζει" το ρόλο εκδιδόμενο πρόσωπο: «Μ' αρέσουν οι πουτάνες! Μου αρέσει μία γυναίκα να είναι πουτάνα. Μου αρέσει να την ξεφτιλίζω. Μου αρέσει να μου τρώει τα λεφτά», «Και γιατί γουστάρω πουτάνες, γουστάρω να νιώθω κυρίαρχος. Μου αρέσει που πληρώνω». Τέλος, απολαμβάνει να κινείται στο ασφαλές, σκηνοθετημένο περιβάλλον ενός οίκου ανοχής: «Δεν δουλεύω με τον αυθορμητισμό εγώ. Δεν είμαι αυθόρμητος τύπος. Ο αυθορμητισμός μπορεί να με ξεενερώνει. Δεν υπάρχουν μαγικά για μένα. Αισθάνομαι κενός! Μου αρέσει το στημένο. Γιατί οι κινήσεις θα γίνουν όπως έχουμε πει, όπως πρέπει. Όχι αυθόρμητα». Αγοράζει λοιπόν το σκηνικό ενός οίκου ανοχής, είτε επειδή θέλει να καταναλώσει την υλοποίηση της φαντασίωσής του, είτε γιατί νοιώθει ασφάλεια μέσα σε αυτό⁹³⁸.

⁹³⁸Για άλλους πάλι το γεγονός ότι το πορνείο αποτελεί ένα χώρο εντελώς ξεχωριστό, σχεδόν προσωπικό και αποκομμένο από όλη τους την κανονικότητα, (παραδείγματος χάριν οικογένεια, επαγγελματικό περιβάλλον, κοινωνικός περίγυρος) αποτελεί ένα επιπλέον στοιχείο που το κάνει ακόμη

8/50 συνεντευξιαζόμενους δηλώνουν ότι το γεγονός ότι πληγώθηκαν ή **απογοητεύτηκαν** από γυναικείες συμπεριφορές, αποτέλεσε το κίνητρο /αφορμή καταφυγής στην πορνική αγορά: «Ήμασταν ενάμιση μήνα μαζί καλά και μετά με χάλασε πολύ ψυχολογικά και ακόμα με ψιλοχαλάει. Και λέω δε μπορώ μια ζωή να το παίζω εγώ καλός», «Η έχει απογοητευθεί. Γιατί μου έχει τύχει και αυτό, να θεωρεί όλες τις γυναίκες πουτάνες. Ξέρω παλικάρι που του έχει βγει έτσι, από αντίδραση. Εφόσον όλες είναι πουτάνες, θα πηγαίνω σε κανονικές πουτάνες». Επιπλέον, αφορμή για την ένταξη ή για την πιο εντατική ενασχόληση με την πορνική αγορά μπορεί να στάθηκε μία τραυματική εμπειρία, όπως ένας χωρισμός ή μία ερωτική απογοήτευση: «Εγώ έτσι ξεκίνησα τέλος πάντων μετά από ένα χωρισμό», «Μπορεί να έχει χωρίσει οπότε πάει για να το ξεπεράσει», «Πολλή χυλόπιτα οπότε...», «Πληγώθηκα και δεν μπορούσα να σηκώσω κεφάλι», «Όταν χώρισα κατέφυγα σε αυτή τη μέθοδο».

Ανάμεσα στους λόγους καταφυγής στην πορνική αγορά περιλαμβάνεται και η “κατανάλωση” τεχνικής αλλά κυρίως σεξουαλικών **πρακτικών** (8/50) που δεν μπορούν ή διστάζουν να εφαρμόσουν εύκολα οι συνεντευξιαζόμενοι με μία ερωτική σύντροφο για λόγους κοινωνικών ταμπού⁹³⁹ ή επειδή θεωρούν ότι εκτίθενται οι ίδιοι ή επειδή μπορεί να τις θεωρούν επώδυνες: «Ο πληρωμένος έρωτας μπορεί να σου δώσει κάποια πράγματα που με μία κοπέλα να μην τα ζήσεις», «Μπορεί να μη λειτουργεί σεξουαλικά με μία κοπέλα, να θέλει τον τρόπο του ξέρω και γω», «Μπορεί να ήθελα να κάνω περισσότερα με γυναίκες σε οίκους ανοχής, να τους φερθώ αυταρχικά, αν αυτές το θέλανε, και αυτές να το κάνουνε», «Μπορεί να σου κάνουν πιο εύκολα στοματικό έρωτα, με ακραίες συμπεριφορές δηλαδή να μπορείς να την πιάσεις από το κεφάλι», «Έχει πρωκτικό; αν δεν έχει πρωκτικό έφυγα λένε και πιστεύω ότι αυτό είναι και κατάλοιπο από τις κοπέλες τους που οι περισσότερες ή όσες το κάνουν το κάνουν δύσκολα και τέτοια. Δηλαδή αν με ρωτήσεις ένας άλλος λόγος μπορώ να σου πω ότι είναι και αυτός»⁹⁴⁰

Πρακτικοί λόγοι όπως η γεωγραφική **γεινίαση** με οίκους ανοχής ή εύρεση του πελάτη σε μία ξένη πόλη πέρα από το αυστηρό βλέμμα του κοινωνικού του

πιο ελκυστικό. Αποτελεί **άβατο** τόσο για τη μέση γυναίκα, όσο και για τους καθωσπρέπει. Μπαίνουν μόνο οι μνημένοι στο χώρο, ενώ το γεγονός ότι σχετίζεται με ένα άλλο παράλληλο υπόγειο σύμπαν για ορισμένους λειτουργεί διεγερτικά.

⁹³⁹Εμφανίζεται πάλι το γνωστό δίπολο Εύα - Παναγία που έχει εγκατασταθεί στο μυαλό του πελάτη. Δύο κατηγορίες γυναικών: μία έκφυλη για το κρεβάτι, μία τίμια για το σπίτι.

⁹⁴⁰ Και συνεχίζει ο ίδιος: «Πιστεύω ότι το πρωκτικό αρέσει γιατί είναι φαντασίωση. Δεν ξέρω κανέναν που να γάμησε για πρώτη φορά και να έχει γαμήσει από το τέτοιο. Το βλέπουμε σαν ταμπού πιστεύω. Εγώ πλέον δεν το βλέπω σαν ταμπού. Εγώ το έχω κάνει αρκετά»

περίγυρου, μπορεί να σταθεί αφορμή για να σπάσει ηθικούς φραγμούς και να βιώσει τη φαντασίωση ενός οίκου ανοχής. Αρκετοί πελάτες νιώθουν απελευθερωμένοι σε ένα ξένο περιβάλλον: «Δηλαδή άλλος μπορεί να είναι σε μία ξένη πόλη», «Σε κάθε βήμα συναντάς και ένα μπουρδέλο, κάποια στιγμή θα πεις δε μπαίνω να δω πως είναι».

Υπάρχουν βέβαια και ακόμη πιο πρακτικοί λόγοι που μπορούν να οδηγήσουν στην επιλογή του πληρωμένου σεξ. Όπως αναλύθηκε διεξοδικά παραπάνω (κεφάλαιο 5.3) το σεξ επί πληρωμή κατά τον πελάτη, δεν αποτελεί απιστία προς τη σύντροφο. Αυτός είναι ένας λόγος που αποτελεί μία συνετή επιλογή των **δεσμευμένων** και παντρεμένων πελατών, καθώς ούτε διαπράττουν κάτι ανήθικο όπως είναι η μοιχεία για την τρέχουσα κοινωνική ηθική, αλλά ούτε έρχονται αντιμέτωποι με πρακτικά προβλήματα ενώ καλύπτουν την ανάγκη για ποικιλία. Ο πελάτης εξηγεί χαρακτηριστικά: «Με 50 ευρώ είναι με την υπερθεά και δεν απατάει και τη γυναίκα του», «Δεν θα καταλάβει κανείς τίποτα, ούτε η γυναίκα, ούτε ντράβαλα με κουτσομπολιά, ούτε μαλλιοτραβήγματα με άλλες γκόμενες», «Αποτρέπονται παράνομες σχέσεις, εγκυμοσύνες. Φαντάσου τώρα ο άλλος να θέλει να πάει με ξαδέλφη ή με την αδελφή της ή να τον πιάσει να τον παίζει. Ξευτίλα», «Η ιερόδουλη θα έπρεπε να είναι φίλη της συζύγου». Η επιλογή του οίκου ανοχής φαντάζει ως εξαιρετική ώστε να μην διαταραχθεί η κοινωνική και οικογενειακή γαλήνη αλλά και ευταξία.

Το αίσθημα της συμμετοχής στην αρσενική **αγέλη** και η **περιέργεια** στην αρχή είναι αφορμές που θέτουν έναν νεαρό έφηβο μπροστά από την πόρτα ενός οίκου ανοχής. Η μπουρδελοτόσαρκα αποτελεί μία πρακτική που δένει την παρέα (κάνουμε κάτι αντρικό) και τονώνει το ανδρισμό. Η επίσκεψη σε έναν οίκο ανοχής εντάσσει τον έφηβο στην ευρύτερη "συνομοταξία" των αρσενικών⁹⁴¹.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί σε προηγούμενη υποενότητα, ένα σημαντικό μέρος των συνεντευξιαζόμενων πελατών (17/50) μοιάζει να πηγαίνει σε έναν οίκο ανοχής από "κεκτημένη ταχύτητα". Πιο συγκεκριμένα φαίνεται να ξεκίνησε την ερωτική του

⁹⁴¹ Όπως αναλύθηκε ήδη διεξοδικά, αρκετά συχνά η πρώτη σεξουαλική εμπειρία του πελάτη ταυτίζεται με την πρώτη επίσκεψη σε οίκο ανοχής. Αν και υπάρχουν περιπτώσεις που αξιολογούν ως αρνητική αυτή την πρώτη επαφή με την ερωτική πράξη μέσω ενός οίκου ανοχής, η πλειονότητα των πελατών στοιχειοθετεί και το κατατάσσει εν τέλει στις σωστές επιλογές (π.χ. «Θα μάθεις 5-10 πράγματα, ξέρει πως θα σου συμπεριφερθεί, θα σε κάνει να νιώσεις ωραία τις πρώτες φορές», «Σου χαρίζει αυτοπεποίθηση», «Είναι ένας χώρος στον οποίο μπορείς να λυθείς, μπορείς να μάθεις κινήσεις, κόλπα, να εμπλουτίσεις την ερωτική σου ζωή και όταν πας με μία κοπέλα να νιώθεις άνετα, έμπειρος και ωραίος»

ζωή με μία επίσκεψη σε οίκο ανοχής, διατήρησε την πορνική επιλογή για ένα χρονικό διάστημα που θεωρούσε ότι του κάλυπτε κάποιες ανάγκες και τη συνεχίζει, παρά το γεγονός ότι μπορεί να έχει μεταβληθεί η σεξουαλική και συντροφική του ζωή, ως αναπόσπαστο κομμάτι της σεξουαλικότητάς του, ως μία ευχάριστη, γλυκιά **συνήθεια** από την οποία είναι δύσκολο να αποκοπεί. Μάλιστα κάποιοι αξιολογούν την εμπειρία ως μεθυστική, η οποία μπορεί να προκαλέσει μάλιστα εξάρτηση, έτσι αν πας μία φορά σίγουρα θα επιθυμείς και τη συνέχεια. Ο πελάτης λέει χαρακτηριστικά: «Άπαξ και μπεις στη γυάλα με το μέλι, δε βγαίνεις. Γλυκάθηκα και συνεχίζω», «Από κει και πέρα ξαναπήγα και μετά πιο συχνά και πιο συχνά γιατί ήθελες κάτι όλο και καλύτερο», «Αυτές οι γυναίκες έχουν τη γλύκα, είναι πιο παιχνιδιάρες». Ενώ, κάποιοι θα επιθυμούσαν να είχαν επιλέξει έναν άλλο δρόμο όσον αφορά τη σεξουαλική τους ζωή καθώς η πρώτη επαφή μέσω ενός οίκου ανοχής ήταν εκείνη που τους καθήλωσε εκεί: «Πιστεύω ότι εάν είχα ξεκινήσει αλλιώς θα ήταν πολύ διαφορετική η ερωτική μου ζωή, είναι συνήθεια μετά από ένα σημείο». Άλλοι πάλι κάνουν λόγο ακόμη και για εθισμό: «Μετά όμως καταλήγει να σε βολεύει, να γίνεται κάποιου είδους εξάρτηση», «Πάει γιατί έχει κολλήσει».

Οι 6/50 συνεντευξιαζόμενους επικαλούνται πέρα από τις δικές τους ανάγκες ή τις δικές τους ευκολίες, εξωτερικούς παράγοντες που μπορεί να μην αποτελούν την κύρια αιτία που βρίσκονται στη σάλα ενός πορνείου, αλλά ενισχύουν ή ωθούν εμμέσως προς την τελική επιλογή όπως π.χ. η **υπερέκθεση** σεξουαλικών εικόνων που λειτουργεί σαν οπτικό ερέθισμα αναζήτησης σεξουαλικής εκτόνωσης, συντελεί στην απενοχοποίηση του σεξ μέσω της υπερσεξουαλικοποίησης της κουλτούρας και εντάσσει τη σεξουαλική συνέντευξη ως βασικό ζητούμενο της μετανεωτερικότητας: «Φυσικά υπήρχαν και άλλες επιρροές που οδήγησε να πας εκεί, εντάξει τι να σου πω, υπήρχε και η υπερέκθεση των σεξουαλικών περιεχομένων, γραφικών υλικών», «Οφείλεται και στο πορνό ότι έχει αυξηθεί η πορνεία, έχει ανεβάσει το επίπεδο του κρεβατιού»⁹⁴², «Δεν μπορούσε να ζητήσει ό,τι έβλεπε από τη γυναίκα του», «Μας πλάσάρουν το σεξ σαν απόλαυση».

Αφοπλιστικά, ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης (9/50) δηλώνει ότι ο λόγος για τον οποίο κάποιος επισκέπτεται έναν οίκο ανοχής είναι πολύ απλά επειδή **“θέλει”** να

⁹⁴²Σίγουρα είναι μία επιλογή που είναι αναγνωρισμένη από το ίδιο το κράτος (με την αντίστοιχη νομοθεσία) και είναι πολύ εύκολα προσβάσιμη. Πέρα από αυτό όμως, θεωρεί ότι υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που τον έχουν κάνει πιο απαιτητικό όσον αφορά τη σεξουαλική του ζωή. Επιθυμεί μεγαλύτερη ποικιλία, καλύτερη τεχνική, πιο όμορφες γυναίκες και αυτό των ωθεί στο να απευθυνθεί σε έναν επαγγελματία του σεξ που θα μπορεί να καλύψει τις υψηλές απαιτήσεις ενός “εκλεπτυσμένου” καταναλωτή.

πάει, επειδή του αρέσει⁹⁴³. Δεν χρειάζεται να κρύβεται απαραίτητα πίσω από κάθε πελάτη μία δακρύβρεχτη ιστορία ή ένα ιστορικό ψυχοπαθολογίας ή μία μη ικανοποιούμενη ανάγκη ή έλλειψη συντρόφου, σύμφωνα με τον συνεντευξιαζόμενο: «Μη φανταστείς δηλαδή ότι εκεί πέρα πάνε εκείνοι οι οποίοι δεν έχουν επιλογή στη ζωή τους. Προφανώς πάνε και τέτοιοι, δεν υπάρχει περίπτωση, γιατί κάπου πρέπει να πάνε και αυτοί, αλλά δεν είναι ο κανόνας. Ο κανόνας είναι ότι πάω εκεί γιατί θέλω και πάω, είτε έχω σχέση, είτε όχι», «Υπάρχουν και τύποι που τους αρέσει απλά».

Τέλος, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι όπως στην προηγούμενη υποενότητα ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης περιέγραφε τον εαυτό του με πολύ διαφορετικά χρώματα από το μέσο πελάτη⁹⁴⁴, έτσι και σε αυτήν την υποενότητα στην οποία καλείται να περιγράψει τους λόγους για τους οποίους είναι πελάτης, **διαφοροποιείται** (11/50) σημαντικά από το μέσο πελάτη όσον αφορά τις αιτίες/ κίνητρα που τον έθεσαν εντός της πορνικής αγοράς. Σαφώς αναγνωρίζει μία ατομικότητα σχεδόν μοναδικότητα στα κίνητρα του καθενός, (που σε πολύ μεγάλο βαθμό ανταποκρίνεται και στην πραγματικότητα), αλλά την στιγμή της καταγραφής αιτίων, εκείνος φροντίζει τα δικά του κίνητρα να μην ανήκουν στην μακρά λίστα αρνητικών κινήτρων που ο ίδιος κατήρτισε για τους "συναθλητές του", π.χ.: «Άλλος πάει από ανάγκη, άλλος από μαλακία, άλλος από ανωμαλία», «Ο οίκος βγάζει ένα μέρος της ανωμαλίας του ανθρώπου, δεν μπορούν να κάνουν κάποια πράγματα στο σπίτι τους», «Πάνε οι ανασφαλείς και αυτοί που αντί να πάνε για ποτό, πάνε για μπουρδελότσαρκα», «Από αυτούς που ντρέπονται να το πούνε, μέχρι τον πιο δραστήριο σεξουαλικά», «Από τον πιο αλήτη, πλούσιο, φτωχό, φοιτητή, μαθητή, οικογενειάρχη, αλλά θα δεις και αυτόν που λέμε τον μπουρδελιάρη, τον κάγκουρα, τον γιούχου, τον πιο μικρό με το μηχανάκι το πειραγμένο, αλλά και τον κωλομπαρα, τους μεγάλους, τους παρανοϊκούς, τους μοναχικούς, τους αποτυχημένους. Αυτές οι δύο τελευταίες κατηγορίες είναι ένα 30 με 40%».

Συνοψίζοντας, καταγράφεται ένας μεγάλος αριθμός διαφορετικών αιτίων (ψυχολογικών, βιολογικών, κοινωνικών) χρήσης πορνικών υπηρεσιών με βάση τις

⁹⁴³Η παράθεση των αιτίων της χρήσης πορνικών υπηρεσιών, γίνεται ακολουθώντας πιστά τα λεγόμενα του συνεντευξιαζόμενου πελάτη με βάση τα αποσπάσματα από την αφήγησή του και όχι στη λογική μίας ανάλυσης βαθύτερων αιτίων.

⁹⁴⁴Υπάρχει ένα σημαντικό μέρος των πελατών που δεν αναγνωρίζει στον εαυτό του τα χαρακτηριστικά του μέσου πορνικού πελάτη, παρά το γεγονός ότι μπορεί να έχει υιοθετήσει πανομοιότυπη συστηματική πορνική τακτική (π.χ. μπορεί να θεωρεί ότι είναι πιο ευαίσθητος, πιο ηθικός, πιο ευγενικός, πιο σεξουαλικά επιθυμητός από τα εκδιδόμενα πρόσωπα σε σχέση με το μέσο πελάτη).

απαντήσεις του συνεντευξιαζόμενου πελάτη⁹⁴⁵. Ο πελάτης μπορεί να εμφανίζεται από κυνικός, ευαίσθητος μέχρι βαθιά πληγωμένος με πρόθεση να πληγώσει και ο ίδιος αναζητώντας την ψυχική του λύτρωση. Συνήθως κάθε απάντηση φιλοξενούσε ταυτόχρονα περισσότερες από μία αιτιάσεις, ακόμη και αντιφατικές μεταξύ τους: «Αν δεν υπήρχε λόγος, πολύ απλά δεν θα υπήρχαν, έτσι δεν είναι; Πάει να πει ότι υπάρχουν πολλοί περισσότεροι από ένας λόγος, ας πούμε. Και αυτό είναι ανάλογα με τον άνθρωπο. Όσοι άνθρωποι, τόσες και εκδοχές. Δεν υπάρχει δηλαδή να βγάλουμε ένα συμπέρασμα οι άνθρωποι παν εκεί διότι. Κάθε άνθρωπος είναι και περίπτωση. Αυτό να σου βγάλει μία τάση άμα ρωτήσεις 100 ανθρώπους, 200, ενδεχομένως, αλλά από εκεί και πέρα και πάλι επισφαλές θα είναι το συμπέρασμα γιατί λίγοι θα σου πούνε αυτό που συμβαίνει. Είναι σαν να μπεις σε ένα σχολείο και να πεις πες τε μου με πόσους έχετε πάει, τα κορίτσια θα σου πούνε λιγότερους, τα αγόρια περισσότερες». Στους κυριότερους λόγους παρόλα αυτά, θα εντάσσαμε την ευκολία, την ποικιλία, την άμεση ικανοποίηση βιολογικής ανάγκης στο πλαίσιο μίας εκλογίκευσης/ απενοχοποίησης του ότι κάνω κάτι φυσιολογικό, ταυτόσημο με την ανδρική φύση.

⁹⁴⁵ «Ωστόσο, η ταξινόμηση των πληροφοριών που προκύπτουν από την εμπειρική έρευνα οδήγησε στη διαμόρφωση κατηγοριών κινήτρων για τη χρήση της πορνείας. Ο Σουηδός κοινωνιολόγος Sven Axel Månsson (2005) πρότεινε να διακρίνουμε πέντε τύπους κινήτρων, οι οποίοι είναι ευρέως επαναλαμβανόμενοι στην υπάρχουσα βιβλιογραφία: α) "Η βρώμικη φαντασία", (εκφράσεις αντιφατικών συναισθημάτων περιέργειας, ενθουσιασμού και περιφρόνησης). β) "Το επιθυμητό είδος σεξ" (πεποιθήσεις ότι ένα είδος σεξ δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί από μια γυναίκα), γ) "Δεν υπάρχουν άλλες γυναίκες" (εκφράσεις της ανικανότητας να βρουν μια άλλη γυναίκα λόγω της συστολής, του φόβου, της προχωρημένης ηλικίας ή ψυχικών δυσκολιών), δ) "Κατανάλωση σεξ" (εσωτερίκευση αναπαραστάσεων του σεξ ως καταναλωτικού προϊόντος) και ε) "Ένα άλλο είδος γυναίκα" (αντιφεμινιστικές εικόνες μιας μη αληθινής και φυσικής θηλυκότητας)». Serughetti, G. (2012), «Prostitution and Clients' Responsibility», *Men and Masculinities* Vol.16(1), p. 35-48

Ενότητα ΣΤ: Επίλογος

Κεφάλαιο 9

9.1 Συμπεράσματα

Η παρούσα διδακτορική διατριβή είχε ως βασικό ερευνητικό στόχο να μελετήσει τα αίτια, τα κίνητρα και τις αφορμές που ωθούν κάποιον στο να αγοράσει πορνικές υπηρεσίες στην θεωρητικά σεξουαλικά απελευθερωμένη⁹⁴⁶ Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα, στην οποία αν μη τι άλλο έχει καταργηθεί τουλάχιστον ο θεσμός της γυναικείας παρθενίας⁹⁴⁷, ενώ νομικά αναγνωρίζονται ίσες υποχρεώσεις και δικαιώματα για τα δύο φύλα.

Προς επίτευξη του παραπάνω στόχου κρίθηκε σκόπιμο να χωριστεί η έρευνα σε δύο βασικά μέρη. Έτσι, στο **πρώτο μέρος** (βιβλιογραφική έρευνα) μελετάται το πώς η κοινωνία (πολιτισμικό πλαίσιο) δημιουργεί τον πελάτη πορνικών υπηρεσιών μέσω ενδεχομένως της νομοθεσίας της, της καπιταλιστικής οργάνωσης της αγοράς (και ειδικότερα της πορνικής αγοράς⁹⁴⁸), της υπερσεξουαλικοποίησης της κουλτούρας αλλά και μίας νέας πολιτισμικής ηθικής, (αν μάλιστα αναλογιστούμε ότι έχουμε απομακρυνθεί εδώ και αρκετές πια δεκαετίες από την "πορνεία της εκτόνωσης" και έχουμε μεταβεί με απόλυτη επιτυχία στην "πορνεία της απόλαυσης"). Πιο συγκεκριμένα, μελετήθηκε το πώς αναδείχθηκε/προέκυψε ένας νέος τύπος πελάτη/καταναλωτή με έντονα καταναλωτικά (νεοφιλελεύθερα) χαρακτηριστικά και

⁹⁴⁶ «Υπάρχει μία διάχυτη άποψη ότι η σεξουαλική ελευθερία είναι μία ιδέα της οποίας η ώρα έχει φτάσει. Πολλοί άνθρωποι πιστεύουν ότι τις τελευταίες δεκαετίες έχουμε όλο και περισσότερη. Πράγματι πολλά πράγματα φαίνεται να έχουν αλλάξει αλλά αν κοιτάξεις προσεκτικότερα στο τι υποτίθεται ότι είναι η σεξουαλική ελευθερία θα μπερδευτεί. Η σεξουαλική ελευθερία στην πραγματικότητα ποτέ δεν σήμαινε ότι τα άτομα θα έπρεπε να έχουν σεξουαλική αυτοδιάθεση, ότι τα άτομα θα είναι ελεύθερα να γευτούν την ακεραιότητα των σωμάτων τους και είναι ελεύθερα να ενεργήσουν εκτός αυτής της ακεραιότητας με τρόπους που είναι δικαίωμα τους να επιλέξουν. Και ο λόγος είναι απλός, η σεξουαλική ελευθερία δεν είχε ποτέ να κάνει με την σεξουαλική δικαιοσύνη μεταξύ ανδρών και γυναικών. Είχε να κάνει με τη διατήρηση του ανδρικού ανώτερου στάτους, την ανδρική επιβολή επί των γυναικών, με την σεξουαλικοποίηση του κατώτερου στάτους των γυναικών και την ανδρική υποταγή των γυναικών. Ουσιαστικά, η σεξουαλική ελευθερία έχει να κάνει με τη διατήρηση μίας σεξουαλικότητας που διατηρεί την ανδρική κυριαρχία».

Stoltenberg, J. (2000), *Refusing to be a Man, essays on sex and justice*, London, UCL Press, p.111

⁹⁴⁷ «Μία νεαρή σύζυγος έπρεπε να είναι παρθένα για να έχει αξία. Από την άλλη, η αγνότητα στον άντρα δεν είχε ποτέ καμία αξία, γιατί οι γυναίκες δεν της δίνουν καμία σημασία».

Vilar, E. (1972), *Ο Ντρεσαρισμένος Άντρας*, Εκδόσεις Ράππα, Αθήνα, σελ.101

[Η σεξουαλική εγκράτεια αποτελεί ακόμη αξία για τη γυναίκα κατά τον συνεντευξιαζόμενο, αλλά για τη γυναίκα που πρόκειται να γίνει σύζυγος και μάνα του παιδιού του].

⁹⁴⁸ «Η παγκοσμιοποίηση χαρακτηρίζεται από μία μετακίνηση από τον φορντισμό στον μεταφορντισμό».

Haywood Ch., Ghaill, M. (2003), *Men and Masculinities, theory, research and social practice*, Open University Press, Buckingham, Philadelphia, p.96

με σταθερή παρουσία στην πορνική αγορά. Ποιες αναπαραστάσεις, ποια ηθική, ποια αισθητική, ποια σεξουαλική κοινωνικοποίηση δημιούργησαν μία τέτοια αυτοεικόνα, μία τέτοια αντίληψη για τη φυλετική ταυτότητα⁹⁴⁹ και ευρύτερα για τις έμφυλες σχέσεις⁹⁵⁰, ώστε να προκύψει η ανάγκη για ανατροφοδότηση και ουσιαστική στήριξη τους μέσω των πορνικών υπηρεσιών που λειτουργούν μάλλον ως δεκανίκι.

Στο **δεύτερο μέρος** δίδεται ο λόγος στον ίδιο τον πελάτη πορνικών υπηρεσιών, ο οποίος μέσα από πενήντα (50) συνεντεύξεις σε βάθος⁹⁵¹, καλείται να μας εξηγήσει γιατί έγινε πελάτης και μάλιστα συστηματικός. Εξηγεί τις αιτίες και τις αφορμές που τον ώθησαν στην πορνική αγορά αλλά και τα κίνητρα που τον κράτησαν σταθερά εντός της. Ενώ, δεν παραλείπει να αναφερθεί στη σχέση του με το άλλο φύλο (τις δυσκολίες που ενδεχομένως αντιμετωπίζει), αλλά και στη σχέση του με το εκδιδόμενο πρόσωπο (και πώς η παρουσία του "εξυγιαίνει"/ εξισορροπεί τις όποιες έμφυλες δυσλειτουργίες). Τέλος, προσθέτει στοιχεία που αφορούν στη σχέση του με την αναπαραγωγική λειτουργία εν γένει και πώς αυτή χρησιμοποιείται από τον ίδιο ως μία διαδικασία επιτέλεσης του ενεργητικού έμφυλου ρόλου του⁹⁵², κτήσης

⁹⁴⁹ «Ανθρωπολογικές μελέτες αποδεικνύουν πως διαφορετικοί πολιτισμοί αντιλαμβάνονται και βιώνουν την εμπειρία του ανδρισμού. (Ο ανδρισμός όμως σε κάθε περίπτωση, ορίζεται ως ο εγκεκριμένος τρόπος του να είναι ένας ενήλικας άνδρας σε μία δεδομένη κοινωνία)».

Cornwall, An., Lindisfarne N., (1996), *Dislocating Masculinity, comparative ethnographies*, Routledge, New York, p.51

⁹⁵⁰ «Είναι ο διαχωρισμός μεταξύ ανδρών και γυναικών στην κοινωνία μας μία γραμμή καστών; Το πρόβλημα των δύο μερών είναι αποτελέσματα της μετάβασης από ένα προβιομηχανικό, πατερναλιστικό σχήμα ζωής σε ένα ατομιστικό, βιομηχανικό καπιταλισμό».

Roszak, B., Roszak, Th. (1969), *Masculine, Feminine, readings in sexual mythology and liberation of women*, Harper Publishers, New York, p.140

⁹⁵¹ Οι συνεντεύξεις συχνά φλερτάρουν με την έννοια της "εντοπισμένης συνέντευξης": (focused interview) κατά την οποία πραγματοποιείται «μία ελεύθερη συζήτηση εντοπισμένη όμως πάνω σε ένα γεγονός ή ένα ειδικό θέμα και συνήθως στηρίζεται σε ένα κατάλογο ελέγχου ή μία σειρά ερωτήσεων που όμως ο συνεντευκτής έχει τη δυνατότητα να τροποποιεί κατά τη διάρκεια της συνέντευξης (Χαρακτηριστικό παράδειγμα του Kinsey (1938) για τη σεξουαλικότητα των Αμερικανών».

Κωνσταντοπούλου, Χρ.(1985), *Αρχές Κοινωνιολογικών Μεθόδων*, Εκδοτικός Οίκος αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, σελ.93

⁹⁵² «Η "θεωρία του αρσενικού ρόλου ταυτότητας φύλου" (male sex -role identity MSRI) έχει υπάρξει ένα κυρίαρχο υπόδειγμα στην αμερικανική ψυχολογία για την κατανόηση της ανδρικής εμπειρίας. Εν συντομία, αυτή η θεωρία λέει ότι προκειμένου τα άτομα να ωριμάσουν ψυχολογικά σαν μέλη του φύλου τους, πρέπει να κατακτήσουν τον αρσενικό ή το θηλυκό ρόλο ταυτότητας, που εκδηλώνεται με το να έχεις τα κατάλληλα για το φύλο σου χαρακτηριστικά, στάσεις και ενδιαφέροντα τα οποία επικυρώνουν ή διαψεύδουν το βιολογικό φύλο. Παρόλα αυτά πολλοί παράγοντες συνωμοτούν στο να εμποδίσουν την επίτευξη του υγιούς ρόλου ταυτότητας ειδικά στους άντρες (π.χ. η αλλαγή του ρόλου της γυναίκας ή η ουσιαστική ή πρακτική απουσία του αρσενικού πρότυπου. Τα συνεπακόλουθα προβλήματα για τον άνδρα είναι η θηλυπρέπεια και η ομοφυλοφιλία καθώς και ο υπερβάλλον αντρισμός). Αυτή η θεωρία διασφαλίζει τη θεωρητική βάση για πολλές γνωστές θέσεις της θεωρίας που αφορά ποικίλα ζητήματα (όπως τα αποτελέσματα της απουσίας του πατέρα, της ανδρικής βίας τις ανδρικές στάσεις απέναντι στις γυναίκες)».

Brod, H. (1987), *The making of Masculinity, The new men's studies*, Allen & Unwin Editions, Boston, p.21

ταυτότητας και κατά συνέπεια ως απόδειξη ανδρισμού, κάνοντας όμως την ίδια στιγμή την αυτοκριτική του για την πορνική του επιλογή.

Αρχικά, θα λέγαμε σαν πρώτη παρατήρηση ότι δεν τίθεται κανένας περιορισμός στο να καταστεί κάποιος “πελάτης” στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα, στη χώρα μας το να είναι κανείς πελάτης πορνικών υπηρεσιών, αποτελεί μία νόμιμη ιδιότητα/ενέργεια καθώς η πορνεία αναγνωρίζεται από το νομικό πλαίσιο της χώρας ως επαγγελματική δραστηριότητα⁹⁵³. Την ίδια στιγμή ο νομοθέτης δεν φαίνεται να επιφορτίζει τον πελάτη με κανενός είδους ευθύνη για όσα εκτυλίσσονται στην πορνική αγορά (π.χ. ο πελάτης δεν διώκεται ποινικά σε περίπτωση χρήσης παράνομων πορνικών υπηρεσιών, όπως π.χ. πορνεία πεζοδρομίου), ούτε φέρει συγκεκριμένες υποχρεώσεις κατά την πορνική επαφή (όπως π.χ. η τήρηση βασικών κανόνων υγιεινής, υποχρεωτική χρήση προφυλακτικού κ.α.) αλλά ούτε και υπόκειται σε αντίστοιχους ελέγχους και περιορισμούς όπως το εκδιδόμενο πρόσωπο (το οποίο π.χ. δεν μπορεί να είναι έγγαμο). Κοινωνικά/νομικά λοιπόν, υποστηρίζεται η πορνική παρουσία του άνδρα μέσω ενός μάλλον πελατοκεντρικού έως και φαλλοκεντρικού νόμου⁹⁵⁴, αφού το σύνολο των περιορισμών και των δεσμεύσεων αφορούν αποκλειστικά, τον έτερο συμβαλλόμενο στην πορνική σχέση ήτοι, το εκδιδόμενο πρόσωπο. Αντίθετα, άλλα μοντέλα ρύθμισης της πορνείας προβλέπουν την εναπόθεση ευθύνης στον πελάτη π.χ. με την ποινικοποίηση του ως αποτρεπτικού μέσου χρήσης πορνικών υπηρεσιών (όπως το Σκανδιναβικό μοντέλο). Ο Έλληνας πελάτης από την άλλη, απολαμβάνει το νόμιμο, έμφυλο (“αρσενικό”) του δικαίωμα στην μίσθωση φυσικών προσώπων προς σεξουαλική εκτόνωση χωρίς κανέναν περιορισμό, ενώ ταυτόχρονα διασφαλίζεται η ανωνυμία και η απρόσκοπτη, ασφαλής και ανέμελη “καταναλωτική” δραστηριότητά του στην πορνική αγορά. Έτσι, ο νομοθέτης μπορεί να μην λειτουργεί ενδεχομένως προτρεπτικά, αλλά σίγουρα δεν λειτουργεί αποτρεπτικά ως προς την χρήση πορνικών υπηρεσιών αφού δεν θέτει κανέναν απολύτως σκόπελο⁹⁵⁵. Ο εκκολαπτόμενος πελάτης λοιπόν, γαλουχείται από την ελληνική νομοθεσία με την εντύπωση ότι δύναται να λαμβάνει μία υπηρεσία όπως όλες οι άλλες, στο πλαίσιο της καπιταλιστικής αγοράς και της ελεύθερης

⁹⁵³ Όπως αναλύεται διεξοδικά στο Κεφάλαιο 5.3

⁹⁵⁴ Ο Bourdieu P. λέει χαρακτηριστικά ότι η «φαλλοναρκισσιστική κοσμολογία κατοικεί μέσα στο ασυνείδητό μας».

Bourdieu, P. (2001), *Masculine Domination*, Sanford University Press, California, p.12

⁹⁵⁵ Αλλά ούτε και προστατευτικά προς το εκδιδόμενο πρόσωπο.

βούλησης, χωρίς να κάνει εξαιρέσεις κατά περίπτωση (π.χ. παράνομες μορφές πορνείας)⁹⁵⁶.

Την ίδια στιγμή όμως, ο εκκολαπτόμενος Έλληνας πελάτης φαίνεται να ενθαρρύνεται από το ευρύτερο πολιτισμικό του περιβάλλον στην υιοθέτηση μίας καταναλωτικής, απρόσωπης και αντικειμενοποιημένης αντίληψης για τη συνουσία, στοιχεία της οποίας φαίνεται να συγγενεύουν σημαντικά με χαρακτηριστικά της πορνικής συνεύρεσης. Αρχικά, η ένταξη της πορνείας στη φιλελεύθερη αγορά και η μετατροπή της από "αναγκαίο κακό" σε "καταναλωτικό προϊόν" αποτέλεσε ένα κομβικό πολυγεγονός καθώς ενθάρρυνε την είσοδο νέων πελατών στην αγορά με τη σημαντική μείωση των τιμών, την ένταξη νέων υπηρεσιών, τη γεωγραφική διάχυση των "επιχειρήσεων", το διαδραστικό μάρκετινγκ, την εκμετάλλευση της τεχνολογίας (π.χ. διαδίκτυο, ηλεκτρονικές πληρωμές) και τη διάδοση του φιλελεύθερου αξιακού συστήματος που προσφέρει απόλυτη απενοχοποίηση του "πορνοπελάτη". [Και ενώ λοιπόν, ο πελάτης μπορεί να είναι αόρατος για την ελληνική νομοθεσία, η παρουσία του ως καταναλωτή στη ευρύτερη βιομηχανία του σεξ είναι κάτι παραπάνω από αισθητή, δαπανώντας υπέρογκα χρηματικά ποσά και εκτοξεύοντας την σε δεύτερο πυλώνα της παγκόσμιας οικονομίας⁹⁵⁷. Στο ερώτημα αν ο καταναλωτής υπηρεσιών σεξ δημιούργησε τη βιομηχανία του σεξ ή αν η βιομηχανία του σεξ δημιούργησε τον πελάτη/ καταναλωτή, η απάντηση δεν είναι απαραίτητα προφανής⁹⁵⁸. Στην

⁹⁵⁶ Όπως λέει ο Weeks ο νεοφιλελευθερισμός τα πάντα επιτρέπει (anything goes libertarianism).

Wilk, R., Cliggett L. (2010), Οικονομία και Πολιτισμός, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, σελ.33

[Από την άλλη για το εκδιδόμενο πρόσωπο ο νόμος παρουσιάζει μία σχετική αμφιθυμία, αφού από τη μία επιθυμεί τον αποστιγματισμό της εκδιδόμενης με την αναγνώριση της πορνείας ως επάγγελμα, χρησιμοποιώντας political correct όρους σε συνδυασμό με μία επίφαση νεωτεριστικού προοδευτισμού, από την άλλη θέτει περιορισμούς σε καθαρά ηθικολογική βάση (όχι παντρεμένη, οίκοι ανοχής μακριά από σχολεία, εκκλησίες κ.τ.λ.), με αποτέλεσμα ο εν λόγω αποστιγματισμός τελικά να εξυπηρετεί την και με το νόμο εκμετάλλυσή του από τον "έμπορο" και τον "πελάτη". Ο πελάτης από την άλλη, παραμένει αόρατος για την ελληνική νομοθεσία, αφού η δική του παρουσία κατά την πορνική επαφή είναι σαν να μην υφίσταται (λογίζεται ως μη γενόμενο)].

⁹⁵⁷ Αν οι γυναίκες κινούν την παγκόσμια οικονομία αγοράζοντας "ναρκισσισμό" (δηλαδή προϊόντα ένδυσης, υπόδησης, μακιγιάζ, υπηρεσίες αντιγήρανσης και καλλωπισμού), οι άνδρες κινούν την οικονομία αγοράζοντας σεξ ή την υπόσχεση για σεξ (όπως αφήνουν να εννοηθεί σχεδόν το σύνολο των διαφημιστικών μηνυμάτων που απευθύνονται σε αντρικό κοινό).

⁹⁵⁸ «Η υλιστική ανάλυση της πορνείας έχει επικεντρωθεί στο σύστημα της πορνείας, στη σχέση του με την πυρηνική οικογένεια και κυρίως με τον καπιταλισμό, όπου η θεμελιώδης οικονομική ανισότητα και η υποταγή θέτουν την γυναίκα *per se* σε αυτήν τη δυνητικά εκμεταλλευτική θέση. Σε αυτήν την περίπτωση η πορνεία εξηγείται ως ένα αναγκαίο σύστημα το οποίο στηρίζει τον καπιταλισμό (Engels, 1972). Ο κοινωνιολόγος Kingsley D. υιοθετεί μία παρόμοια οικονομική προοπτική. «Η διαίρεση της εργασίας κατά φύλο αδιαμφισβήτητα κάνει τις γυναίκες εξαρτημένες ως ένα βαθμό από τη σεξουαλική τους ελκυστικότητα και θέτει τους άντρες στον έλεγχο των οικονομικών μέσων. Από τη στιγμή που τα οικονομικά μέσα διανέμονται άνισα ανάμεσα στις τάξεις αλλά η γυναικεία ελκυστικότητα όχι, κάποιες γυναίκες με λιγότερα οικονομικά μέσα μπορούν να εκμεταλλευτούν την ελκυστικότητά τους για οικονομικό όφελος». Μία τέτοια ανάλυση λίγα προσφέρει όσον αφορά την εξήγηση της ζήτησης από τους άντρες ως μέρος της πορνικής εξίσωσης. Έτσι τοποθετώντας την

πραγματικότητα υπήρξε μία πρωταρχική, στοιχειώδης ανάγκη για υπηρεσίες σεξ υπό συγκεκριμένες κοινωνικές συνθήκες στην ελληνική πραγματικότητα (π.χ. γυναικεία παρθενία), η οποία όμως με τη μεταβολή των εν λόγω συνθηκών αντί να συρρικνωθεί, διογκώθηκε [με την παράλληλη επέμβαση της ελεύθερης αγοράς, η οποία εκμεταλλεύτηκε τις οικονομικές ευκαιρίες που της παρουσιάστηκαν (π.χ. μεγάλο μεταναστευτικό κύμα γυναικών)]. Η επίπλαστη αυτή ανάγκη για πορνικές υπηρεσίες μάλιστα απέκτησε τέτοιες διαστάσεις που απαιτούσε μεγάλο αριθμό εργαζομένων, ο οποίος με τη σειρά του οδήγησε σε συνεχή μείωση των τιμών, παράλληλη υπερδιόγκωση του αριθμού πορνοπελάτων και του συνακόλουθου κέρδους της βιομηχανίας του σεξ. Πρόκειται λοιπόν για μία αμφίδρομη σχέση, όπου οι συσχετισμοί δυνάμεων μεταβάλλονται ανάλογα με τις κοινωνικές συνθήκες. Στην υπό έρευνα περίοδο, ο πελάτης μάλλον καθοδηγείται, παρά καθοδηγεί τα τεκταινόμενα στην πορνική αγορά⁹⁵⁹. Η σημερινή γιγάντωση της βιομηχανίας του σεξ απαιτεί φορντικού τύπου εργασία και συνεχή ανατροφοδότηση με νέες στρατιές καταναλωτών σεξ. Εκεί όπου μέχρι πρότινος, οι ανάγκες του πελάτη καθόριζαν το τι θα προσφέρει η πορνική αγορά, άρχισε να δημιουργείται μία αντιστροφή κυκλική ροπή, σύμφωνα με την οποία καθορίζει η αγορά τη γιγάντωση της ανάγκης του πελάτη για δοκιμή νέων υπηρεσιών με τη συνεχή διαφοροποίηση του "προϊόντος" και με την ενίσχυση της ενεργούς ζήτησης μέσω νέων διαδραστικών μορφών μάρκετινγκ⁹⁶⁰. Ήδη η πορνεία αποτελεί ένα παγκοσμιοποιημένο καταναλωτικό αγαθό

πορνεία σαν ανταπόκριση σε μία οικονομική ανάγκη και όχι σαν μία αντανάκλαση ενός διαστροφικού ή αταξιστικού σεξουαλικού ενστίκτου, οι γυναίκες αντιμετωπίζονται ως υπεύθυνες για τις επιλογές τους».

Scott, S., Morgan D. (1996), *Body matters*, The falmer Press, London, p.90

⁹⁵⁹[Πιο συγκεκριμένα, στην Ελλάδα οι οικoi ανοχής ξεκίνησαν σε μέγεθος οικογενειακής επιχείρησης και μόλις το 1990 με την εισαγωγή ενός τεράστιου όγκου μεταναστριών, το οποίο δημιούργησε ένα αντίστοιχο κύμα πελατών, κατάφερε να αποκτήσει στοιχεία "βιομηχανίας" σε συνεργασία με τα διεθνή κυκλώματα. Το πορνικό φαινόμενο νέου τύπου άρχισε να εξαπλώνεται σε όλη τη χώρα σαν ιός. Τα θελκτικότερα χαρακτηριστικά του, όπως οι εξαιρετικά χαμηλές τιμές, οι πολύ όμορφες, νέες και αλλοδαπές γυναίκες, η ποικιλία και η νέα αντιμετώπιση του πελάτη, αποτέλεσαν βασικά κίνητρα προσέλκυσης και ένταξης νέων πελατών στην πορνική αγορά. Η γεωγραφική εξάπλωση του πορνικού φαινομένου ήταν τέτοια, όπου και το τελευταίο αγροτικό χωριό απέκτησε υπηρεσίες τύπου κονσομασιόν, έτσι ο Έλληνας πελάτης άρχισε να εξοικειώνεται με αυτή την ευχάριστη "δυνατότητα" που βρισκόταν δίπλα του και πλέον ξεκίνησε να την αναζητά ακόμη και ας μην ήταν "ζωτικής ανάγκης".]

⁹⁶⁰Χαρακτηριστικότερο το παράδειγμα με τα διαφημιστικά σποτ για πορνικές υπηρεσίες παντός τύπου που αναδύονται (ως presticals, webover, skin, catfish banner) συχνά πυκνά στα πορνογραφικά site. «Οι πληροφορίες σχετικά με τις σκέψεις και τις κινήσεις των κυβερνοναυτών όπως καταγράφονται από τη διαδικτυακή τους δραστηριότητα, αποτελούν πολύτιμο υλικό, δεδομένα τα οποία τίθενται σε πλειστηριασμό στο χρηματιστήριο δεδομένων το οποίο λειτουργεί από την εταιρεία BlueKai (αλλά και της eXelate Media) η οποία αυτοπροσδιορίζεται ως η μεγαλύτερη αγορά πλειστηριασμού δεδομένων, αφού διαχειρίζεται περισσότερα από 750 εκατομμύρια συμβάντα συλλογής δεδομένων ημερησίως με σκοπό την ακαριαία εμφάνιση στοχευμένης διαφήμισης σε πραγματικό χρόνο πλοήγησης. Παρέχει

που σε αρκετές περιπτώσεις έχει ταυτιστεί με την κατοχή πολιτικής και οικονομικής ισχύος⁹⁶¹]. Έτσι, η καπιταλιστική αγορά "παράγει" εν μέρει τουλάχιστον, "πελάτες/καταναλωτές", πελάτες δηλαδή που ικανοποιούν μία επίπλαστη και όχι απαραίτητα πραγματική ανάγκη⁹⁶². Ένας νέος τύπος πελάτη εμφανίζεται, ο οποίος δεν καλύπτει απαραίτητα μία βιολογική ανάγκη αλλά μία καταναλωτική (με έμφαση στην κατανάλωση διαφοροποιημένου προϊόντος, τεχνικής, εξειδίκευσης, ποικιλίας και αναζήτησης καλής σχέσης ποιότητας-τιμής/VFM).

Σύμμαχο σε αυτή την "στρατολόγηση" νέων πελατών, η βιομηχανία του σεξ έχει βρει στην υπερσεξουαλικοποίηση της δημοφιλούς κουλτούρας (pop culture). «Η αναζήτηση της καθημερινής πληρότητας και ευτυχίας αναδύεται ως κυρίαρχος σύγχρονος προβληματισμός στο πλαίσιο μίας μαζικής κουλτούρας σε αντίθεση με τους περιορισμούς που επέβαλαν ο πουριτανισμός και ο συντηρητισμός. Το άτομο έχει δικαίωμα να εκφράζεται ελεύθερα και δημόσια σε διάφορα θέματα που παραδοσιακά ήταν ταμπού για την αστική κοινωνία»⁹⁶³. Ξαφνικά το σεξ βρίσκεται «επί σκηνής» (on scene), σε κάθε πολιτισμική έκφανση, αποτελώντας το βασικό ζητούμενο και στοιχείο καταξίωσης στην ύστερη νεωτερικότητα. Ο εν δυνάμει πελάτης αναπτύσσεται σε ένα πολιτισμικό περιβάλλον το οποίο αφενός, συνεχώς τον προσκαλεί για σεξ μέσω του σεξουαλικοποιημένου οπτικού ερεθίσματος, αφετέρου θέτει το σεξ ως προτεραιότητα του, ως κοινωνική επιταγή, προκειμένου να ανήκει

κατηγοριοποιημένα δεδομένα πρόθεσης (intent data) για 160εκατομμύρια μοναδικούς αγοραστές. Με αντίτιμο κατά μέσο όρο περίπου το ένα δέκατο του cent για την κάθε πληροφορία. Η ιχνηλασία των καταναλωτών (πληροφορίες για φυλλομετρικές συνήθειες και ιχνηλατικά αρχεία) είναι ο ακρογωνιαίος λίθος του οικοδομήματος της online διαφημιστικής οικονομίας και από τα τέλη της δεκαετίας του 2000 αυξάνεται εκθετικά. Το 2009 το 80% των 1000 πιο δημοφιλών ιστοτόπων χρησιμοποιούσε ιχνηλατική τεχνολογία».

Ρήγου, Μ.(2014), Από την ψηφιακή επανάσταση στην ψηφιακή επιτήρηση, Εκδόσεις Σιδέρης, Αθήνα, σελ.419

[Πέρα από τις μεταναστευτικές ροές, η αγορά εκμεταλλεύτηκε τις νέες τεχνολογίες (με προεξέχοντα ρόλο αυτόν του διαδικτύου και των παρελκόμενων σε αυτό κοινωνικών δικτύων και forum) την καθιέρωση των ηλεκτρονικών πληρωμών, την ανάπτυξη της κινητής τηλεφωνίας και την παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών)].

⁹⁶¹Μεγάλοι άντρες από τον πολιτικό, αθλητικό και οικονομικό χώρο που αποτελούν πρότυπα αρρενωπότητας είναι πορνοπελάτες κυρίως υπηρεσιών escort. Σημαντικό μέρος του ανδρικού κοινού που τους παρακολουθεί, θα επιθυμούσε να διαθέτει την οικονομική ισχύ για να απολαμβάνει αντίστοιχες πορνικές υπηρεσίες.

⁹⁶²Πελάτες που "καταναλώνουν" και δεν ικανοποιούν απαραίτητα "βιολογική ανάγκη".

⁹⁶³Κωνσταντοπούλου, Χρ. (2010) Ελεύθερος χρόνος: Μύθοι και Πραγματικότητες, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ.166

«Η πορνεία στη διάρκεια του χρόνου έχει υποστεί σημαντικές αλλαγές μεταξύ άλλων και γιατί η επίδραση της θρησκείας (εκκλησίας) μειώθηκε, ενώ η ανοχή στη σεξουαλική έκφραση αυξήθηκε. Αυτό αποτελεί μία σύνθετη ιστορική συνθήκη που πρέπει να εξεταστεί» σωρευτικά και σε σχέση με την επέλαση μίας νεοφιλελεύθερης ηθικής.

Cornwall, An., Lindisfarne N., (1996), Dislocating Masculinity, comparative ethnographies, Routledge, New York, p.49

στη μέση, νυν κανονικότητα και να ανταποκρίνεται επιτυχώς στα πρότυπα αρρενωπότητας⁹⁶⁴. Προτείνεται λοιπόν, ένας τύπος ερωτικής συνεύρεσης καταναλωτικός και αντικειμενοποιημένος με έμφαση στην καλή τεχνική και στα υψηλά αισθητικά κριτήρια για το σεξουαλικό παρτενέρ, μία συνεύρεση δηλαδή, άκρως απαιτητική και δύσκολα πραγματοποιήσιμη. Η κοινωνική ανακατασκευή της σεξουαλικότητας από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και μέσω μίας "σεξουαλικά προσανατολισμένης εικονοποιίας" φαίνεται να είναι αναπόφευκτη. Το πρόβλημα που επισημαίνει στην προκειμένη περίπτωση ο Λιότζης Ε. είναι ότι «οι δυνάμεις της αγοράς και ένα μεγάλο μέρος των εμπορευματοποιημένων ΜΜΕ συνέβαλαν στην κατασκευή μιας κοινωνικής πραγματικότητας όπου οι έννοιες της σεξουαλικής χειραφέτησης και της υποκειμενικότητας από τη μια και της ηδονιστικής ελευθεριότητας και κατανάλωσης από την άλλη, κατέληξαν να νοούνται αν όχι ταυτόσημες, τουλάχιστον στις περισσότερες περιπτώσεις συμπληρωματικές»⁹⁶⁵. Ο πελάτης λοιπόν, μεγαλώνει ως "νεοσεξιστής", χωρίς όμως αυτό να θεωρείται από το κοινωνικό πλαίσιο ως κάτι απαραίτητα αρνητικό, αλλά ως κάτι σχεδόν αυτονόητο, ενώ αναζητά στοιχεία σεξουαλικής συνεύρεσης τα οποία γειτνιάζουν με εκείνα της πορνικής.

⁹⁶⁴ «Και ενώ οι αντιλήψεις για την αρρενωπότητα μπορεί να αλλάζουν, υπάρχει ένας σταθερός κεντρικός πυρήνας, η "ετεροφυλόφιλη αρρενωπότητα" η οποία ορίζεται ταυτόχρονα τόσο θετικά, όσο και αρνητικά. Η επιτυχία, το στάτους η ανεξαρτησία η επιθετικότητα, η κυριαρχία, αλλά ταυτόχρονα ορίζεται και αρνητικά από το τι δεν πρέπει να είσαι. Δεν πρέπει να είσαι υποτακτικός, εξαρτημένος, συμπαθητικός, θηλυπρεπής, να μην έχεις σχέσεις με άλλους άνδρες είτε σεξουαλικές είτε παραπάνω οικείες, να μην επιτυγχάνεις στις σχέσεις με το άλλο φύλο».

Kimmel, M. (1987), *Changing Men, new directions in research on men and masculinity*, Sage Publications, California, USA, p.55

⁹⁶⁵ [Έτσι αναπτύσσονται δύο αντίρροπες τάσεις στις σύγχρονες κοινωνίες, από τη μία αυτή της εξατομίκευσης των αναγκών και από την άλλη, αυτή της μαζικής κατανάλωσης που εξυπηρετεί την φιλελεύθερη καπιταλιστική αγορά. Την ίδια στιγμή παρατηρείται μία επανεισαγωγή του σεξισμού με νέους όμως, όρους. Πιο συγκεκριμένα, γίνεται λόγος για έναν σεξισμό σχεδόν "κοινωνικά αποδεκτό", καθώς η γυναίκα φαίνεται να αποδέχεται το ρόλο του σεξουαλικού αντικείμενου και μάλιστα να τον επιλέγει αφού τον αντιλαμβάνεται πλέον ως σεξουαλική εξουσία επί του αρσενικού, με μία παράλληλη εστίαση στο σώμα και στη σεξουαλικότητα ως βασικά κομμάτια μίας νέας θηλυκότητας. Έτσι, η σύγχρονη γυναίκα μετατρέπεται από "σεξουαλικό αντικείμενο" σε "σεξουαλικό υποκείμενο" με ταυτόχρονη όμως αποδοχή των φεμινιστικών κατακτήσεων. Όλα τα παραπάνω αποτυπώνονται σε αυτό που καλείται "μεταφεμινιστικός σεξισμός"].

Λιότζης, Ε. (υπό δημοσίευση). «Πορνογραφικοποίηση και σεξουαλικοποίηση: Προς μια σύνθετη προσέγγιση». Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας, τχ. 34.

Ο Bourdieu P. επισημαίνει ότι «οι γυναίκες είναι κοινωνικά επιρρεπείς στο να μεταχειρίζονται τον εαυτό τους ως αισθητικό αντικείμενο προορισμένο να προκαλεί τον θαυμασμό και την επιθυμία. Έτσι εκφράζουν την πρόθυμη υποταγή τους και την ενεργό συμμετοχή τους σε ένα σύστημα εκμετάλλευσης και κυριαρχίας».

Bourdieu, P. (2001), *Masculine Domination*, Sanford University Press, California, p.83,86

Η πορνογραφία ως βασικός παράγοντας σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης του εκκολαπτόμενου πελάτη, σύμφωνα με τη "σχολή των επιδράσεων"⁹⁶⁶ διαμορφώνει μία νέα σεξουαλική κουλτούρα⁹⁶⁷. Παρά την αμφισβήτηση, καταγράφεται μία αύξηση των βίαιων σεξουαλικών αναπαραστάσεων⁹⁶⁸, της αντικειμενοποίησης του γυναικείου σώματος (η γυναίκα γίνεται αντιληπτή ως αντικείμενο έτοιμο προς σεξουαλική συνεύρεση) και της εστίασης στη σεξουαλική ανάγνωση του ρόλου της γυναίκας. Ταυτόχρονα, η πορνογραφία έχει κατηγορηθεί για έμφαση στην σεξουαλική τεχνική, για αύξηση των προσδοκιών⁹⁶⁹ και των απαιτήσεων⁹⁷⁰ κατά την σεξουαλική συνεύρεση, για μετατροπή της σεξουαλικής έφεσης σε αξία, για μείωση της αυτοπεποίθησης (κυρίως στον ανδρικό πληθυσμό) και για έκρηξη σεξουαλικής επιδειξιμανίας. Δηλαδή για τη δημιουργία μίας «αίσθησης "δημόσιας οικειότητας", αλλαγής των κοινωνικών στάσεων, διαφοροποίησης του σεξουαλικού Λόγου, αναοριοθέτησης των σεξουαλικών συνηθειών και κανόνων, εμπλουτισμού του σεξουαλικού ρεπερτορίου και μετατόπισης των ορίων της διαστροφής (η οποία σχεδόν καταργείται σαν έννοια, καθώς ό,τι διασφαλίζει συναίνεση, θεωρείται θεμιτό)»⁹⁷¹. Εν κατακλείδι, η πορνογραφική αισθητική και λογική φαίνεται να έχει

⁹⁶⁶ «Η επίδραση της πορνογραφίας στους άνδρες θεατές ήταν για πολλά χρόνια ένα ζήτημα μεγάλης σημασίας για τους συμπεριφορικούς ερευνητές, αλλά αποτέλεσε και ένα πρόσφατο πολιτικό ερώτημα. Η έρευνα την τελευταία δεκαετία ισχυρίζεται ότι οι εικόνες σεξουαλικού περιεχομένου δεν ενθαρρύνουν επιθετικές συμπεριφορές, ούτε επιφέρουν αλλαγές στις απόψεις περί βιασμού αλλά ούτε και επηρεάζουν άλλους τομείς αντικοινωνικής συμπεριφοράς». Κατά τον Kimmel M. «είναι οι βίαιες εικόνες στην πορνογραφία οι οποίες ευθύνονται για αρνητικές επιπτώσεις, δηλαδή αυτό που καλείται με λίγα λόγια "επιθετική πορνογραφία" (aggressive pornography)».

Kimmel, M. (1987), *Changing Men, new directions in research on men and masculinity*, Sage Publications, California, USA, p.198

⁹⁶⁷ Αν και ακόμη και οι υποστηρικτές της συγκεκριμένης σχολής φροντίζουν να διευκρινίζουν ότι πρόκειται για συσχέτιση και όχι για αποδεδειγμένη σχέση αιτιότητας.

Λιότζης, Ε.(2014). «Πορνογραφία και σεξουαλικότητα στην ύστερη νεωτερικότητα: Ο Λόγος της πορνογραφικοποίησης», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, τχ. 143, σελ. 153-160

⁹⁶⁸ «Η συνεχής προβολή βίας εξουδετερώνει τις συναισθηματικές και διανοητικές αντιδράσεις του κοινού το οποίο αρχίζει σιγά, σιγά να θεωρεί τη βία ως φυσικό γεγονός (υπόθεση του εθισμού/ Habitualization Hypothesis). Δεν παρατηρήθηκαν όμως αλλαγές των απόψεων αλλά αλλαγές στην πραγματική συμπεριφορά καθώς η διαδικασία είναι ασυνείδητη».

Λαμπροπούλου, Εφ. (1999), *Η κατασκευή της κοινωνικής πραγματικότητας και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας*, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ.76-77

⁹⁶⁹ «Η πορνογραφία εκμεταλλεύεται κάθε εμπειρία στη ζωή των ανθρώπων η οποία φυλακίζει σεξουαλικά συναισθήματα, πόνο, τρόμο, φόβο, ντροπή, αδυναμία, αυτοαπέχθεια, τιμωρία και ίσως θα πιστεύατε ότι απελευθερώνει τα σεξουαλικά ένστικτα. Στην πραγματικότητα όμως η σεξουαλική ελευθερία που αναπαρίσταται από την πορνογραφία, είναι η ελευθερία του άνδρα να λειτουργεί σεξουαλικά με τρόπους που κρατούν το σεξ ως βάση για ανισότητα».

Stoltenberg, J. (2000), *Refusing to be a Man, essays on sex and justice*, London, UCL Press, p.114

⁹⁷⁰ «Έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε λεπτές εικασίες. Ο τρόμος μας λείπει πολλά για το πόσο ξένο μας έχει γίνει το ίδιο μας το σώμα σύμφωνα με τους νόμους της βαρύτητας».

Meulenbelt, An. (1984), *Για μας τις γυναίκες*, Εκδόσεις Λιβάνη, Αθήνα, σελ.17

⁹⁷¹ Συντελείται λοιπόν, μία ετεροφυλοφιλικά προσανατολισμένη σεξουαλικοποίηση της κυρίαρχης κουλτούρας, καθώς η πορνογραφία έχει φύγει από το χώρο του "άσεμνου", όπου τα σώματα

μία διττή αλληλεπίδραση στον εν δυνάμει πελάτη καθώς από τη μία, μέσα από την παρακολούθηση του εν λόγω υλικού βγαίνει πιο απαιτητικός από τη σεξουαλική του παρτενέρ (αλλά και εν γένει από τη σεξουαλική του ζωή) και από την άλλη ο ίδιος καταλήγει μάλλον πιο αμήχανος ή και αδύναμος (ανασφαλής/ αρνητική αυτοεικόνα) σαν εραστής κατά την σεξουαλική συνεύρεση. Ενώ, όπως λέει χαρακτηριστικά συνεντευξιζόμενος, επιθυμεί να κοπιάρει (copy paste)⁹⁷² τις πρακτικές που παρακολουθεί. Η πορνική επιλογή φαίνεται να ικανοποιεί τις δύο αυτές νέες παραμέτρους, δηλαδή τις αυστηρές απαιτήσεις/ σεξουαλικές προδιαγραφές του σύγχρονου άνδρα, χωρίς ταυτόχρονα να ασκεί κριτική στις αδυναμίες του, ενισχύοντας με αυτόν τον τρόπο την ήδη υπάρχουσα ανασφάλειά του.

Ταυτόχρονα, μετά τη σεξουαλική απελευθέρωση παρατηρείται μία ρευστότητα της σεξουαλικής ταυτότητας⁹⁷³, η οποία δημιουργεί δυσκολίες ταύτισης με μία ξεκάθαρη εικόνα φύλου (σεξουαλική εξατομίκευση, εστίαση στο άτομο/μονάδα). Αυτή η νέα συγκυρία δημιουργεί επιπλέον δυσχέρειες στο αρσενικό που ούτως ή άλλως δυσκολεύεται να εδραιώσει μία "εύθραυστη αρρενωπότητα"⁹⁷⁴ και να αποκοπεί από τη συνεχή, αδιάκοπη "γυναικότητα" (μήτρα, μητρικό στήθος, μητρική φροντίδα) υπό την θαλπωρή της οποίας, προσπαθεί να "ανδρωθεί". Έτσι, ο ανδρισμός περιγράφεται σαν μία ιδιότητα που αποκτάται και δεν είναι a priori

πειθαρχούν στην ανδροκρατική ετεροκανονικότητα και φαντασίωση. Διαμορφώνεται έτσι μία συγκεκριμένη αντίληψη και εκδοχή αρσενικότητας που καλείται "ηγεμονική αρρενωπότητα". «Η φαλλοκεντρική λογική του κυρίαρχου εμπορευματοποιημένου πορνό δημιουργεί συνθήκες εντός των οποίων ενδέχεται πολλοί άνδρες να νιώσουν ανασφάλεια τόσο με τη σωματική τους διάπλαση, όσο και με τη σεξουαλική τους επίδοση με βάση τα πορνογραφικά επαναπροσδιορισμένα πρότυπα. Η διάχυση δηλαδή της λογικής και της αισθητικής του πορνογραφικού Λόγου έχει συμβάλει στην απόδοση ουσιοκρατικών χαρακτηριστικών τόσο στο ανδρικό σώμα, όσο και στον ίδιο τον άνδρα στο σύνολό του. Έτσι, με βάση την ανάλυση του Honneth, ως "πραγματοποίηση της ηγεμονικής αρρενωπότητας" νοείται μια ουσιοποίηση της ανδρικής φύσης, με την έννοια ότι η αρσενικότητα ορίζεται μονοσήμαντα από τη σεξουαλική φαλλικότητα.

Λιότζης,Ε.(2014),«Πορνογραφία και σεξουαλικότητα στην ύστερη νεωτερικότητα: Ο Λόγος της πορνογραφικοποίησης», Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, τχ. 143, σελ. 153-160

⁹⁷² «Όταν ένα άτομο το αφήσεις παντελώς ελεύθερο να κάνει ότι θέλει το πρώτο πράγμα που θα κάνει είναι να μιμηθεί τους άλλους. Η ιδέα ότι οι άνθρωποι μιμούμαστε αναγκαστικά, πειθαναγκασμένοι από την παιδεία ή την κοινωνία είναι αφελής».

Σαβατέρ, Φ. (2013), Ηθική της Ανάγκης, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, σελ.120

⁹⁷³ «Οι κοινωνικές και πολιτιστικές μετατοπίσεις, όπως ο διαχωρισμός της σεξουαλικής ικανοποίησης από την αναπαραγωγή και το γάμο, η ανάπτυξη των αναπαραγωγικών μεθόδων, η αυξημένη χωρική ορατότητα των ομοφυλόφιλων ανδρών και γυναικών, η μαζική παραγωγή σεξουαλικών προϊόντων και πορνογραφίας και η εμφάνιση του HIV είχε μία τεράστια επίδραση στην έννοια του ανδρισμού».

Haywood Ch., Ghail, M.(2003), Men and Masculinities, theory, research and social practice, Open University Press, Buckingham, Philadelphia, p.12

⁹⁷⁴ «Παρόλο που ο ανδρισμός και η αρρενωπότητα είναι υψηλά εκτιμημένες αξίες, οι άντρες είναι παντού αβέβαιοι για τον ανδρισμό και την αρρενωπότητα τους, είτε συνειδητά, είτε όχι».

Kaufman, M.(1987), Beyond Patriarchy, essays by men on pleasure, power and change, Oxford University Press, New York,p.14

δεδομένη αλλά πρέπει να αποδεικνύεται και να επιδεικνύεται συνεχώς μέσα από την αγελαία ανδρική δραστηριότητα, την μη έκφραση συναισθηματισμού, τη συνεχή αναζήτηση σεξουαλικής συνεύρεσης και την ομοφυλοφοβία⁹⁷⁵. Μία επίσης σημαντική κοινωνική αλλαγή που καταγράφεται από τις σπουδές φύλου, αποτελεί το πέρασμα από την "πατριαρχεία" στην "ανδροκρατεία"⁹⁷⁶. [Πιο συγκεκριμένα αυτή η αλλαγή στοιχειοθετείται από τη μετατόπιση από μία συνθήκη όπου ο άνδρας ηγείτο της οικογένειας και ήταν υπεύθυνος για τη διαβίωσή της (πατέρας/πατριάρχης), σε μία νέα κατάσταση όπου ο άνδρας παραμένει παιδί και περιορίζεται στην ιδιότητα του ερωμένου, χωρίς να φέρει πλέον το βάρος της αποκλειστικής ευθύνης της οικονομικής στήριξης της οικογένειας (ανεύθυνος, άνδρας –ερωμένος -παιδί)].

Η παραπάνω κοινωνική αλλαγή σαφώς σχετίζεται με την ευρύτερη αναδιοργάνωση των ρόλων των δύο φύλων, καθώς η γυναίκα εισέρχεται πλέον δυναμικά και διεκδικεί μία ισότιμη θέση σε όλους τους τομείς (οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό, ερωτικοσεξουαλικό), θέτοντας τον άνδρα σε μία αμήχανη μάλλον θέση, προσπαθώντας να επαναπροσδιορίσει το δικό του ρόλο και να ανακαλύψει την ταυτότητα του στη νέα αυτή πραγματικότητα, μία πραγματικότητα που μάλλον του προκαλεί τρόμο και αναπάντητα ερωτηματικά για το τι σημαίνει να είσαι άνδρας τον 21^ο αιώνα και ποια δόση ανδρισμού είναι η κοινωνικά αποδεκτή⁹⁷⁷. Και ενώ όπως ήδη έχει επισημανθεί διεξοδικά, στην "πορνογραφική μυθοπλασία" ο άνδρας παρουσιάζεται με το μανδύα της "ηγεμονικής αρρενωπότητας", στην πραγματική ζωή νιώθει μάλλον μετέωρος ανάμεσα στο πρότυπο του μάτσο άνδρα και του μετροσέξουαλ φεμινιστή⁹⁷⁸. Την ίδια στιγμή, καταγράφεται η μετατόπιση από

⁹⁷⁵ «Για να είσαι άντρας πρέπει να είσαι ομοφοβικός, γενικά με τους ομοφυλόφιλους και ειδικά με τους άντρες ομοφυλόφιλους».

Kimmel, M.(1987), *Changing Men, new directions in research on men and masculinity*, Sage Publications, California, USA, p.68

⁹⁷⁶ «Η *illusio* που είναι συστατική της ανδρικότητας βρίσκεται στο θεμέλιο όλων των μορφών της *libido domonandi*. Αυτή η αρχέγονη *illusio* είναι που κάνει τους άνδρες (αντίθετα με τις γυναίκες) να έχουν κοινωνικά συγκροτηθεί κατά τρόπο που να επιτρέπουν στους εαυτούς τους να παθιάζονται όπως τα παιδιά σε όλα τα παιχνίδια που τους παραχωρούνται κοινωνικά και των οποίων η κατεξοχήν μορφή είναι ο πόλεμος. Ο άνδρας είναι ένα παιδί που παίζει τον άνδρα».

Bourdieu, P. (2001), *Masculine Domination*, Sanford University Press, California, p.71

⁹⁷⁷ «Καθώς οι παραδοσιακές δυτικές έννοιες για την αρρενωπότητα έχουν άρρηκτα δεθεί με αισθήματα υπεροχής απέναντι στις γυναίκες δεν είναι έκπληξη ότι ο ετεροφυλόφιλος άνδρας αισθάνεται ανήσυχος και μπερδεμένος σχετικά με το τι σημαίνει να είσαι άνδρας μετά τις προκλήσεις τους φεμινισμού».

Jeleniewski Seidler, V.,(1997), *Man Enough, Embodying Masculinities*, Sage Publications, London, p.23

⁹⁷⁸ «Κάθε άνδρας ο οποίος βρίσκεται συμπαθεί το φεμινισμό αγνοεί την επώδυνη αντίφαση μεταξύ των συνειδητών απόψεών του και των βαθύτερων/ασυνειδητών συναισθημάτων του».

Kaufman, M. (1987), *Beyond Patriarchy, essays by men on pleasure, power and change*, Oxford University Press, New York, p.23

ένα "μοντέλο προσωπικών σχέσεων/οικειότητας" προς ένα "ψυχαγωγικά προσανατολισμένο μοντέλο" ερωτικής ζωής, όπου η σεξουαλική συνεύρεση αποκτά άλλη νοηματοδότηση. Αυξάνεται το ηλικιακό όριο των σεξουαλικά ενεργών προσώπων, το σεξ ως ζητούμενο πρωταγωνιστεί στις διαπροσωπικές σχέσεις και η μη ικανοποίηση των σεξουαλικών προδιαγραφών των σεξουαλικών παρτενέρ αποτελεί αιτία διακοπής του δεσμού, ενώ εν γένει αναπτύσσονται απαιτήσεις που δύσκολα ικανοποιούνται. Ο γάμος αποδυναμώνεται ως σταθερός κοινωνικός θεσμός/αμφισβητείται και απαξιώνεται, ενώ παρατηρείται μία αύξηση των διαζυγίων, με τη γονική φροντίδα να αποδίδεται στη πλειοψηφία των περιπτώσεων στη γυναίκα (γυναίκα υπεύθυνη/ άνδρας-παιδί-ανεύθυνος). Οι έμφυλες σχέσεις προφανώς βρίσκονται σε ένα στάδιο μετάβασης χωρίς να έχουν ισορροπήσει ακόμη ανάμεσα στο κοινωνικά δίκαιο, το εφικτό και το εκατέρωθεν αποδεκτό.

Έτσι αν θελήσουμε να το δούμε μακροσκοπικά ως μία συνάρτηση που περιλαμβάνει διάφορες κοινωνικές μεταβλητές, θα αποτυπώσουμε πως οι νέες οικονομικοπολιτισμικές συνθήκες δημιουργούν/ενθαρρύνουν έναν νέο τύπο πελάτη. Από τη μία λοιπόν, ο άνδρας μπαίνει στην εξίσωση φέροντας μαζί του μεγάλες δόσεις ανασφάλειας και αβεβαιότητας για το ποιος θα πρέπει να είναι ο ρόλος του στη νέα κοινωνική συγκυρία, θέτοντας το αντικειμενοποιημένο σεξ ως πρόταγμα προκειμένου να υπερασπιστεί τον καταρρέοντα ανδρισμό του, αναζητώντας τη χαμένη του κυριαρχία κυρίως στο σεξουαλικό στίβο και υιοθετώντας τις αναπόφευκτες, σχεδόν αυτονόητες δόσεις "μεταφεμινιστικού σεξισμού". Από την άλλη, η πορνική αγορά στο νεοφιλελεύθερο πλαίσιο της ελεύθερης, ισότιμης ανταλλαγής⁹⁷⁹, του προσφέρει ακριβώς αυτό που χρειάζεται, δηλαδή "φθηνό" σεξ που βασίζεται στη διαφοροποίηση της τεχνικής, στην ποικιλία και στα πορνογραφικά πρότυπα ομορφιάς με παράλληλη γεωγραφική διασπορά. Το μείγμα όλων των παραπάνω φαίνεται να είναι εκρηκτικό

[Αυτή η ιστορικά αμήχανη στιγμή του μετανεωτερικού άνδρα αποτυπώνεται από την διττή του προτεραιότητα για κάλυψη δύο ετερόκλητων αναγκών κατά τη χρήση πορνικών υπηρεσιών, από τη μία της βίωσης της σεξουαλικής κυριαρχίας του αρσενικού και από την άλλη της αποποίησης του ενεργητικού του ρόλου και της άφησης στα ασφαλή χέρια του εκδιδόμενου προσώπου].

⁹⁷⁹Η εκκεντρική φεμινίστρια Vilar, E. η οποία όμως συνήθως θέτει τον άντρα στο ρόλο του θύματος λέει: «Η βάση της οικονομίας είναι πάντοτε η ανταλλαγή. Όταν ζητάς μία εξυπηρέτηση θα πρέπει πάντα να προσφέρεις σε αντάλλαγμα κάτι ανάλογης αξίας. Συμβαίνει όμως οι άντρες να προσφέρουν παράλογη τιμή για την ιδιωτική χρήση του κόλπου μίας γυναίκας. Αυτό της επιτρέπει να ρίχνεται σε μία άγρια εκμετάλλευση από την οποία δεν γλυτώνει κανένας άντρας και τέτοιων μάλιστα διαστάσεων που να ωχριά μπροστά της η πιο στυγνή εκμετάλλευση του πιο στυγνού καπιταλιστικού συστήματος». Θέση με την οποία συντάσσεται ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης.

Vilar, E. (1972), Ο Ντρεσαρισμένος Άντρας, Εκδόσεις Ράππα, Αθήνα, σελ.100

και το αποτέλεσμα μοιάζει σχεδόν αναπόφευκτα να είναι η δημιουργία ενός υστερονεωτερικού "πορνοπελάτη/ καταναλωτή"⁹⁸⁰.

Στο **δεύτερο** και κεντρικό μέρος της διδακτορικής έρευνας, πρωταγωνιστούν ο πελάτης και οι απαντήσεις του για το πώς ο ίδιος έχει εσωτερικεύσει την αλληλεπίδρασή του με το πολιτισμικό του πλαίσιο και πώς ο ίδιος νοηματοδοτεί τις ανάγκες αλλά και τη σχέση του με την πορνική αγορά. Απαντήσεις γεμάτες ανομοιογένεια μεταξύ τους αλλά και ενδογενείς αντιφάσεις καθώς ο πελάτης άλλοτε μιλάει με το θυμικό και άλλοτε προσπαθεί μέσα από διαδικασίες εκλογίκευσης να εξηγήσει το μη κατανοητό ή συμβατό με τη δική του ηθική και ιδεολογία⁹⁸¹.

Ο συνεντευξιζόμενος πελάτης ανήκει λοιπόν στον μέσο άντρα (Mr Average⁹⁸²) παρουσιάζοντας μία αναπάντεχη **κανονικότητα**. Ο Monto M. συνηγορεί υπογραμμίζοντας την αντίθεση της πραγματικότητας σε σχέση με την κοινή απεικόνιση των πελατών ως ψυχικά και κοινωνικά ανεπαρκών ή σεξουαλικά αποκλινόντων. Μελέτες πελατών κάνουν προσπάθεια να αναδειχθεί ότι οι πελάτες δεν διαφέρουν από τους άνδρες που δεν κάνουν χρήση πορνικών υπηρεσιών. Ωστόσο, ο χαρακτηρισμός των πελατών ως "φυσιολογικών" μπορεί να συνεπάγεται ότι η αναζήτηση πορνείας αποτελεί συνήθη πρακτική της αρσενικής σεξουαλικής εμπειρίας⁹⁸³. Έτσι, [ενδεχομένως λόγω της χρήσης της μεθόδου της χιονοστιβάδας

⁹⁸⁰[Όπως αναλύθηκε διεξοδικά, ο πορνοπελάτης φαίνεται σε ένα πρώτο επίπεδο ανάλυσης, να αναπτύσσεται με τις ευλογίες του Έλληνα νομοθέτη, καθώς σε καμία περίπτωση δεν προβλέπονται αντίστοιχα κωλύματα κατά την πορνική επαφή με εκείνα που προβλέπονται για το εκδιδόμενο πρόσωπο (είναι αδιάφορο για το νόμο αν ο πελάτης φέρει μεταδιδόμενα νοσήματα, αν κάνει χρήση παράνομης πορνείας, αν είναι νυμφευμένος κ.τ.λ.), αντίθετα ο νομοθέτης διασφαλίζει την "αόρατη", απρόσκοπτη δράση του πελάτη. Η πορνική αγορά την ίδια στιγμή αποτελεί μία ηχηρή σειρά που καταδιώκει τον εν δυνάμει πελάτη σε κάθε βήμα, με κάθε μέσο, ακόμη και όταν βρίσκεται στο σπίτι του, μπροστά στην οθόνη του ηλεκτρονικού του υπολογιστή, είναι εκεί και τον καλεί να δοκιμάσει το πολύ δλεαστικό, προκλητικό, φτηνό, άμεσα προσπελάσιμο και με τις ακριβείς, επιθυμητές, προδιαγραφές "προϊόν" (προσωποποιημένο). Η υπερσεξουαλικοποίηση της κυρίαρχης κουλτούρας "σιγοντάροντας" προσκαλεί τον άνδρα στη συνεχή επιδίωξη αντικειμενοποιημένης συνεύρεσης, καθώς η σεξουαλική επίδοση έχει αναδειχθεί σε κοινωνική αξία στο υστερονεωτερικό σκηνικό. Όλα τα παραπάνω λαμβάνουν χώρα, την ίδια στιγμή που οι έμφυλες σχέσεις περνάνε μία ισχυρή κρίση αφού θεωρούνται μάλλον ως απωθητικές, δύσκολες σε μία εποχή που αναζητά παντού την ευκολία, χωρίς να προσφέρουν μακροχρόνια ικανοποίηση και χωρίς να αποτελούν πλέον ζητούμενο. Σε αυτό το κοινωνικοοικονομικοπολιτικό περιβάλλον ανδρώνεται ο νέος πελάτης με τα νέα χαρακτηριστικά και τις νέες προς ικανοποίηση ανάγκες, οι οποίες δεν είναι απαραίτητα βιολογικές όπως εξηγεί και ο ίδιος στη συνέχεια].

⁹⁸¹«Η παραδοχή ότι οι ιδεολογίες είναι συντελεστές της πραγματικότητας και συνεπώς κρίνονται εν μέρει αν όχι αποκλειστικά από τα αποτελέσματα τους, είναι σημαντική. Οι ιδεολογίες είναι μέρος της πραγματικότητας στην οποία αναφέρονται και μπορεί να είναι εύστοχες ή άστοχες (παρά ψευδείς ή αληθείς). Σίγουρα όμως, είναι επιτελεστικές».

Μοσχονάς, Σ. (2005), *Ιδεολογία και Γλώσσα*, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, σελ.199

⁹⁸²McLeod, E. (1982) «Women working: Prostitution now», Groom Helm, London, p.121

⁹⁸³Monto, M. (2004), «Female Prostitution, Customers, and Violence», *Violence Against Women*, Vol. 10 (2), p.160-188

(snowball)] περιορίζεται σε ένα είδος εκπαιδευτικής ελίτ αφού η πλειοψηφία των συμμετεχόντων έχει τελειώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση⁹⁸⁴. Σχεδόν οι μισοί συνεντευξιαζόμενοι δηλώνουν ότι διατηρούν κάποιου είδους ερωτική σχέση/δεσμό, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό τους εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα και εμφορείται από αριστερή ιδεολογία. Στοχευμένα⁹⁸⁵ επιλέχθηκαν άτομα με συστηματική παρουσία στην πορνική αγορά, για αυτό η πλειοψηφία ανήκει στους πυρηνικούς πελάτες, με βασικό τρόπο δραστηριοποίησης την πόλη των Αθηνών⁹⁸⁶.

Καταγράφοντας συνοπτικά τις πορνικές **συνήθειες** του συνεντευξιαζόμενου, σκιαγραφείται εμμέσως το πορνικό προφίλ του πελάτη, σύμφωνα με το οποίο φαίνεται να αναπτύσσει σημαντικές στρατηγικές για μεγαλύτερη απόλαυση στη χαμηλότερη δυνατή τιμή. Έτσι, θα λέγαμε αρχικά ότι πρόκειται για έναν τακτικό πελάτη, (με την πλειοψηφία των συνεντευξιαζόμενων να δηλώνει εβδομαδιαία επισκεψιμότητα σε χώρους πορνικών υπηρεσιών, η οποία βέβαια μεταβάλλεται ανάλογα με τα χρηματικά του διαθέσιμα, τη συναισθηματική του συνθήκη, αλλά και την κατάσταση της σωματικής του υγείας καθ' όλη τη διάρκεια του πορνικού του βίου). Οι χώροι που επιλέγονται ως επί τω πλείστον, είναι οι οίκοι ανοχής μεσαίας κατηγορίας (δηλαδή της οδού Φυλής και παρεμφερών πιατσών) και τα στούντιο, (χωρίς όμως να γίνεται απαραίτητα αποκλειστική χρήση τους) με στόχο τη διατήρηση μίας χαμηλής τιμής με σχετική ποιότητα⁹⁸⁷. Όσον αφορά το ωράριο και τις βάρδιες των εκδιδόμενων προσώπων που επιλέγονται από τους συνεντευξιαζόμενους, σαφώς

⁹⁸⁴ Διευκρινίζεται στο συγκεκριμένο σημείο ότι δεν γίνεται λόγος για απόλυτες πλειοψηφίες (>26/50) αλλά για σχετικές, δηλαδή για πλειοψηφίες που αντιστοιχούν στις απαντήσεις με τα μεγαλύτερα ποσοστά σε σχέση με τα ποσοστά των υπόλοιπων.

«Η κατακερματισμένη φύση της ομάδας των πελατών έρχεται σε αντίθεση με την συχνά παρουσιασμένη ως ομοιογενή ομάδα των εκδιδόμενων».

Cornwall, An., Lindisfarne N.(1996), *Dislocating Masculinity, comparative ethnographies*, Routledge , New York, p.62

⁹⁸⁵ «Στοχοθετημένη επιλογή περιπτώσεων»

Σαραφίδου, Ολ. (2011), *Συνάρθρωση Ποσοτικών και Ποιοτικών Προσεγγίσεων*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα, σελ. 65

⁹⁸⁶ [Τέλος, σημαντικό ποσοστό των ερευνώμενων χρησιμοποιεί τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (και αν και συνδέθηκε διαδικτυακά με τον ερευνητή και μελετήθηκαν διεξοδικά τα προφίλ των πορνοπελατών και οι αναρτήσεις τους στο διαδίκτυο (επιθυμητή δημόσια εικόνα), δεν κατατέθηκαν στην παρούσα διατριβή αναλυτικά στοιχεία από αυτήν την παράλληλη έρευνα, καθώς οι ερευνώμενοι δεν είχαν ενημερωθεί για αυτή τη διαδικασία. Σημειώνεται ότι μόλις τρεις πελάτες είχαν σαφές σεξιστικό, σεξουαλικό ή πορνογραφικό περιεχόμενο στα προφίλ τους. Ενώ δεν λείπουν και εκείνα τα προφίλ στα οποία μπορεί να καταγράφεται και φεμινιστικό περιεχόμενο π.χ. κατά της βίας των γυναικών].

⁹⁸⁷ Οι περισσότεροι πελάτες διανύουν μία δοκιμαστική περίοδο όπου κάνουν χρήση μεγάλου εύρους πορνικών υπηρεσιών πριν καταλήξουν στο χώρο που καλύπτει τις ανάγκες τους. Σε αρκετές όμως περιπτώσεις αποφεύγονται εκ προοιμίου οι ακραίες μισθολογικά/τιμολογιακά λύσεις, όπως οι πολύ φτηνές πιάτσες που έλκουν μεταναστευτικούς πληθυσμούς ανδρών (Μεταξουργείο) και δεν φημίζονται για την τήρηση των όρων υγιεινής ή αντίστοιχα οι πολύ ακριβές πορνικές υπηρεσίες (π.χ. escort).

προσαρμόζονται τόσο στην επαγγελματική ενασχόληση του πελάτη, όσο και στην προσωπική του ζωή (ωράριο ερωτικής συντροφού), με τις βραδινές ώρες να προτιμώνται (και μάλιστα σε μερικές περιπτώσεις μετά από χρήση αλκοόλ). Επιπλέον κριτήρια για την επιλογή της ώρας επίσκεψης είναι, η αποφυγή της πολυκοσμίας στη σάλα του οίκου ανοχής προκειμένου να περιοριστεί ο χρόνος αναμονής αλλά και οι στιγμές αμηχανίας, ενώ η επιλογή της αρχής της βάρδιας (είτε πρωινής, είτε βραδινής) σχετίζεται με τη μείωση του ενδεχόμενου της κόπωσης του εκδιδόμενου προσώπου και του "λερωμένου" σώματος μετά την πολλαπλή "χρήση" του. Η προτίμηση του συνεντευξιζόμενου από την άλλη, για τη "δοκιμασμένη συνταγή", δηλαδή η επανάληψη "χρήσης" του ίδιου εκδιδόμενου προσώπου (στανταράκι) έστω για περιορισμένο χρονικό διάστημα, (είτε γιατί διαπιστώνει ερωτική χημεία, είτε καλή τεχνική, είτε γιατί άθελά του έχουν δημιουργηθεί κάποιου είδους συναισθήματα από μέρους του), φαίνεται να είναι συνήθης, παρά τη βασική προτεραιότητα του πελάτη για σεξουαλική ποικιλία (ερώτηση που δίχασε τους ερευνώμενους). Επίσης ο πελάτης φαίνεται να παρουσιάζει τον εαυτό ως ορθολογικό καταναλωτή⁹⁸⁸, αν και τη στιγμή του τελικού απολογισμού η πλειοψηφία των πελατών δηλώνει ότι έχει χάσει τον έλεγχο μπροστά στη θέα του γυμνού, γυναικείου κορμιού που τον καλεί σε συνεύρεση, διοχετεύοντας υπέρογκα χρηματικά ποσά⁹⁸⁹ διαχρονικά στην πορνική του πορεία ή και σε μία μόνο χρήση προκειμένου να δοκιμάσει κάτι άπιαστο στην πραγματική ζωή (όπως η ερωτική συνεύρεση με διάσιμο μοντέλο, που μπορεί να κοστίσει και 5.000 ευρώ). [Οι τακτικοί ιδίως πελάτες σε συγκεκριμένες

⁹⁸⁸ «Μέσα από τον ορθολογιστικό πολιτισμό ο οποίος έχει κυριαρχήσει στην νεωτερικότητα και δούλεψε ώστε να περιθωριοποιήσει ρομαντικές φωνές σε ένα αυτόνομο βασίλειο πολιτισμού, ο ετερόφυλος άνδρας έμαθε να περιφρονεί τα συναισθήματά του».

Jeleniewski Seidler, V.(1997), *Man Enough, Embodying Masculinities*, Sage Publications, London, p.44

⁹⁸⁹ «(Στην πορεία της εξέλιξής τους οι άνδρες ενθαρρύνονται να διεγείρονται φυσικά από τις γυναίκες που αυτές και μόνο έχουν συμφέρον από την αντρική λίμπιντο. Η εμφάνιση του άνδρα με τον τρόπο που ντύνεται σε καμία περίπτωση δεν προκαλεί κανενός είδους διέγερση στο αντίθετο φύλο. Η γυναίκα έτσι και πατήσει τα 12 χρόνια αρχίζει να στολίζεται με σκοπό να τσιμπήσει τη μελλοντική της πελατεία. Μοναδικό σκοπό να προκαλέσει τη φιληδονία του άντρα και να τον κρατάει πάντα σε διέγερση. Του προσφέρει το εμπόρευσμά της αβέρτα σαν σε βιτρίνα, έτσι δεν έχει παρά να απλώσει το χέρι του και να το πάρει). Γιατί λοιπόν να παραξενεύομαστε που ο άντρας έτσι που βρίσκεται σε κατάσταση διαρκούς διέγερσης από τις τέτοιες συνεχείς και ακαμουφλάριστες προτάσεις που του γίνονται, δεν σκέφτεται παρά μόνο πως θα κερδίσει πιο πολλά λεφτά για να μπορέσει να κατακτήσει το πράγμα με το οποίο τόσο έντεχνα και αδιάλειπτα τον ερεθίζουν. Γιατί χωρίς λεφτά ο άντρας δεν έχει ποτέ δικιά του γυναίκα και επομένως δεν έχει Ι.Χ. γυναικείο σεξ».

Vilar, E. (1972), *Ο Ντρεσαρισμένος Άντρας*, Εκδόσεις Ράππα, Αθήνα, σελ. 102

επιχειρήσεις⁹⁹⁰, δηλώνουν ότι διαπραγματεύονται το πορνικό μίσθωμα (παζάρι) χωρίς να σκέπτονται ποιος επωμίζεται τη μείωση της τιμής⁹⁹¹. Με την ίδια ορθολογική διάθεση, ο συνεντευξιαζόμενος δηλώνει ότι χρησιμοποιεί προφυλακτικό, αν και υπάρχουν και οι ηχηρές εξαιρέσεις που είτε έχουν δοκιμάσει πορνική συνεύρεση χωρίς προστασία, είτε επιθυμούν να δοκιμάσουν. Επιπροσθέτως, ο πελάτης φαίνεται να προτιμάει την "παραδοσιακή μπουρδελότσαρκα", η οποία αποτελεί ένα είδος διασκέδασης από μόνη της, ένα τελετουργικό που προσφέρει εφορία μόνο με τη θέαση γυμνών γυναικών και την εισαγωγή σε έναν "άλλον κόσμο". Ενώ η άντληση πληροφοριών από το διαδίκτυο λειτουργεί συνεπικουρικά για τους περισσότερους, (κυρίως για τη χρήση studio και υπηρεσιών escort)]. Το "αγελαίο" της υπόθεσης είναι σαφές, αφού η πλειονότητα των πελατών πηγαίνει τουλάχιστον αρχικά, συνοδεία μίας αρσενικής αγέλης ή υπάρχει ένας ομόφυλος "συναθλητής" με τον οποίο αποτελεί πορνικό ντουέτο και μοιράζεται κάθε πορνική του ανησυχία⁹⁹². Όσον αφορά το είδος των πορνικών υπηρεσιών που επιλέγει ο συνεντευξιαζόμενος, αν και οι περισσότεροι έχουν περάσει ένα στάδιο πειραματισμού, με αρκετούς ακόμη να πειραματίζονται, ένα σημαντικό ποσοστό έχει καταλήξει σε συμβατικές υπηρεσίες⁹⁹³ ως την οικονομικά πιο συμφέρουσα επιλογή (δηλαδή περισσότερες συνενυρέσεις με λιγότερα χρήματα). Πρόκειται λοιπόν, για έναν πελάτη/καταναλωτή που διατηρεί στοιχεία του παραδοσιακού πελάτη, αλλά εντάσσεται και προσαρμόζεται στις δυνατότητες της νέας πορνικής αγοράς, διαθέτοντας παράλληλα "κοσμοπολίτικη" διάθεση να εξερευνήσει τη διεθνή αγορά. Αν και προσπαθεί να είναι ορθολογικός λόγω της καταναλωτικής του τακτικότητας, λειτουργεί πολλές φορές παρορμητικά (κυρίως σε

⁹⁹⁰Θυμίζουμε ότι χρησιμοποιείται η ορολογία που υιοθετεί ο Έλληνας νομοθέτης για τις πορνικές υπηρεσίες, χωρίς να σημαίνει απαραίτητα ότι ταυτίζεται η θεωρητική βάση της διδακτορικής έρευνας με την υφέρπουσα ιδεολογία του νόμου.

⁹⁹¹ Ενώ, σχεδόν από το σύνολο των συνεντευξιαζόμενων αποφεύγεται η επίσκεψη σε στριπ σόου ως μία μη ορθολογική επιλογή (όπως επισημάνθηκε διεξοδικά) αφού απαιτεί σημαντική δαπάνη χρημάτων, χωρίς να αποφέρει απαραίτητα το επιθυμητό αποτέλεσμα (διείσδυση).

⁹⁹²[Μεγαλώνοντας ο πελάτης ίσως γίνεται πιο μοναχικός. Ταυτόχρονα, ο "σεξοτουρισμός" φαίνεται να είναι ένα σπορ το οποίο ασκείται από τον συνεντευξιαζόμενο, αν και δεν αποτελεί αναγκαία συνθήκη του ταξιδιού, παρεμπιπτόντως όμως τα ταξίδια του σχεδόν απαραίτητα συνδυάζονται με χρήση πορνικών υπηρεσιών (ακόμη και αν συνοδεύεται ο πελάτης από την ερωτική του σύντροφο)].

«Στις συζητήσεις των ανδρών για τις επιτυχίες τους στο καμάκι είναι η γυναίκα που πρέπει να φανεί ηττημένη και συμβολικά εξευτελισμένη». Αντίστοιχα και στις συζητήσεις "συμπελετών" για τα κατορθώματά τους στους οίκους ανοχής.

Cornwall, An., Lindisfarne N. (1996), *Dislocating Masculinity, comparative ethnographies*, Routledge, New York, p.74

⁹⁹³ «Οι περισσότεροι πελάτες ψάχνουν κάτι που να προσομοιάζει στην κανονική συνεύρεση».
Hoigard, C., Finstad, L. (1992), *Prostitution, Money and Love*, Polity Press, Norway, p.90

νεαρότερη ηλικία), παρά ταύτα φροντίζει να αναπτύσσει πορνικές τακτικές/στρατηγικές που θα διασφαλίσουν την ομαλή πορνική του πορεία.

Ακολουθώντας το πρόσταγμα της σύγχρονης υπερσεξουαλικοποιημένης κυρίαρχης κουλτούρας⁹⁹⁴, ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης θεωρεί το σεξ ως **προτεραιότητα**⁹⁹⁵ για τη ζωή του και μάλιστα με έναν τρόπο καταναλωτικό⁹⁹⁶ αφού βασικές του αρχές είναι η ευκολία, η άμεση πρόσβαση, η ποικιλία⁹⁹⁷ σε πρόσωπα και τεχνικές αλλά και ο πειραματισμός με νέες σεξουαλικές εμπειρίες που θα εμπλουτίσουν και θα διαμορφώσουν το σεξουαλικοποιημένο υποκείμενο⁹⁹⁸. Αντιμετωπίζει το σεξ σαν άθλημα, μία αντικειμενοποιημένη διαδικασία, με στόχους και οροφές που θα πρέπει να κατακτήσει⁹⁹⁹ αλλά και ως μία ανδρική δραστηριότητα¹⁰⁰⁰ που αποτελεί επιβεβαίωση ανδρισμού και μετωνυμία της

⁹⁹⁴ «Ο ερωτισμός είναι μία προσωπική επιστήμη έλεγε ο Ρομπέρ Ντεσνό. Γιατί το σεξ είναι από μόνο του μία ιστορία, ο καθένας έχει τη δική του».

Μπάντμαν, Μπ. (2000), Σύντομη ιστορία του σεξ, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.233

⁹⁹⁵ «Η αρρενωπότητα είναι στενά συνδεδεμένη με τη σεξουαλικότητα. Η σεξουαλικότητα είναι οργανωμένη γύρω από τον αγώνα του φύλου. Έτσι ίσως το φύλο είναι το κλειδί της οργανωτικής αρχής της σεξουαλικότητας».

Kimmel, M., (1987), *Changing Men, new directions in research on men and masculinity*, Sage Publications, California, USA, p.92

⁹⁹⁶ Η Vilar E. συνεχίζει τις προβοκατόρικες θεωρίες: «Οι γυναίκες διαμαρτύρονται ότι οι άντρες τις βλέπουν σαν αντικείμενα του έρωτα. Θα ήταν ωραία αν ήταν έτσι. Στην πραγματικότητα ο κατώτερος προκαλεί το μητρικό ένστικτο του συντρόφου του αντί για το γενετήσιο και με τον τρόπο αυτό τον οδηγεί στην πολυγαμία. Στην περίπτωση που και ο επόμενος είναι κατώτερος νιώθει και με αυτόν τύψεις και πηγαίνει σε κάποιον επόμενο. Οι ομοφυλόφιλοι απλά παραιτήθηκαν αφού μάταια έψαχναν ανάμεσα στις γυναίκες για κάποιον ενήλικα. Ο μέσος πολύγαμος δεν απατάει καθαυτό τη γυναίκα αλλά έναν άλλον άντρα. Κάθε άντρας που δέχεται για τον εαυτό του δύο γυναίκες αφαιρεί την σύντροφό του από κάποιον άλλον άντρα για αυτό πρέπει να νιώθει τύψεις έναντι των άλλων αντρών».

Vilar, E. (1987), *Το Πολύγαμο Φύλο, Το δικαίωμα του άντρα για δύο γυναίκες*, Εκδόσεις Θυμάρη, Αθήνα, σελ.139

⁹⁹⁷ Coolidge effect : η τάση των αρσενικών να αναζητούν ποικιλία στους σεξουαλικούς συντρόφους.

Η μονογαμία προκαλεί στον συνεντευξιαζόμενο «ηθική δυστυχία».

Reich, W. (1975), *Η εισβολή της Σεξουαλικής Ηθικής*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.54

⁹⁹⁸ Κατά τον Monto M. συχνά οι πελάτες παρουσιάζονται ως σεξουαλικά πιο απελευθερωμένοι.

Monto, M. (2004), «Female Prostitution, Customers, and Violence», *Violence Against Women*, Vol. 10 (2), p.160-188

⁹⁹⁹ «Η σεξουαλική απόδοση μπορεί να αντιμετωπιστεί ως επίτευγμα ειδικά για τον άνδρα εταίρο. Το ισχυρό κίνητρο επίτευξης στις εφηβικές σεξουαλικές σχέσεις οδηγεί στην ανάγκη του "σκοραρίσματος". Το σκοράρισμα είναι προσανατολισμένο στο εγώ. Είναι μία μοναχική περιπέτεια στην οποία ο περτενέρ παραμένει ένα αντικείμενο. Η πολιτισμική αρρενωπότητα (ανδρικότητα) περιέχει αυτό το στοιχείο ενίσχυσης του εγώ, περισσότερο από την πολιτισμική θηλυκότητα (γυναικότητα), η οποία είναι κατά κύριο λόγο προσανατολισμένη προς την εδραίωση σχέσεων. Μπορούμε να υποθέσουμε ότι τα κορίτσια στις ανδροκρατούμενες κοινωνίες αισθάνονται πιο συχνά θύμα εκμετάλλευσης, ενώ νιώθουν ότι τα συναισθήματά τους δεν μετράνε».

Hofstede, G.(1998), *Masculinity and Femininity, the taboo dimension of national cultures*, Sage Publications, London, p.171,172

¹⁰⁰⁰ «Είναι σημαντικό όχι μόνο να καταλάβουμε πως οι εκφάνσεις του φύλου έχουν θεσπιστεί, φυσικοποιηθεί και εδραιωθεί σαν προϋπόθεση, αλλά να ανιχνεύσουμε τις στιγμές όπου το δυαδικό σύστημα του φύλου και η συνοχή των κατηγοριών αμφισβητείται και όπου η ίδια η κοινωνική ζωή του φύλου αποδεικνύεται εύπλαστη και μετασχηματιζόμενη».

Butler J. (2004), *Undoing Gender*, Routledge Press, New York and London, p.216

τεστοστερόνης¹⁰⁰¹. Για τους Hoigard C. και Finstad L. «όλοι μας, τόσο οι άντρες όσο και οι γυναίκες, είμαστε θύματα μίας κοινωνικά στρεβλωμένης σεξουαλικότητας, η οποία κάνει τη ζωή φτωχότερη από αυτό που θα μπορούσε να είναι. Αλλά αυτό δεν μπορεί να συνεχιστεί με τον ίδιο τρόπο»¹⁰⁰². Την ίδια στιγμή, η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση του πελάτη είναι μηδενική, καθώς το σεξ αποτελεί θέμα ταμπού για την ελληνική οικογένεια και το ελληνικό σχολείο. [Οι όποιες σκόρπιες αναφορές των συνεντευξιαζόμενων σε επικοινωνία με τους γονείς για την σεξουαλική τους ενημέρωση, περιορίζονται στην αποτύπωση περιστατικών όπου παραδείγματος χάριν, ο πατέρας προσφέρει στον γιο πορνογραφικό υλικό ή τον συνοδεύει σε οίκο ανοχής¹⁰⁰³, ή στην καλύτερη των περιπτώσεων του κάνει νύξη για χρήση προφυλακτικού]. Από την άλλη, το σύνολο των συνεντευξιαζόμενων (επιβεβαιώνοντας την αμφιλεγόμενη "θεωρία των επιδράσεων") παραδέχεται την ισχυρότατη επιρροή των πορνογραφικών προτύπων¹⁰⁰⁴ στον τρόπο με τον οποίο επιλέγει να κάνει σεξ, αναδεικνύοντας την πορνογραφία ως το βασικό παράγοντα σεξουαλικής κοινωνικοποίησης¹⁰⁰⁵ αλλά και υιοθέτησης πιο βίαιων σεξουαλικών

¹⁰⁰¹ «Η αποδέσμευση του φύλου από της βιολογικές του αναφορές αποτυπώνεται στη σταδιακή έκλειψη του όρου βιολογικό φύλο και στον εμπλουτισμό του κοινωνικού φύλου με νέα σημασιόμενα τα οποία αφορούν ενσώματα χαρακτηριστικά και λειτουργίες που προηγουμένως αποδίδονταν στο βιολογικό φύλο. Η διεύρυνση του κοινωνικού φύλου θεμελιώθηκε σε εθνογραφικά δεδομένα που αναδεικνύουν ότι τα σχετικά με το φύλο βιολογικά χαρακτηριστικά προσλαμβάνονται και ερμηνεύονται με διαφορετικούς τρόπους στο πλαίσιο διαφορετικών πολιτισμικών λόγων συμπεριλαμβανομένης της δυτικής επιστήμης της βιολογίας».

Gherardi, S. (1995), *Gender, Symbolism and Organizational Cultures*, Sage Publications, London, p.59

¹⁰⁰² Hoigard, C., Finstad, L., (1992), *Backstreets: Prostitution, Money and Love*, Polity Press, Norway, p.200

¹⁰⁰³ Περίπτωση την οποία συναντήσαμε και κατά την επιτόπια έρευνα σε οίκους ανοχής.

¹⁰⁰⁴ «Ένα μεγάλο μέρος της ευθύνης για την αθλιότητά μας την φέρει ο πολιτισμός μας. Θα ήμασταν πολύ πιο ευτυχισμένοι αν τον παρατούσαμε και επιστρέφαμε πάλι σε πρωτόγονες καταστάσεις». Ο Σίγκμουντ Φ. αναφέρει δύο αιτίες α) την υποτίμηση της επίγειας ζωής από τη χριστιανική διδασκαλία και β) «με τα εξερευνητικά ταξίδια οι Ευρωπαίοι ήρθαν αντιμέτωποι με λαούς που ζούσαν μία απλή, λιτή και ευτυχισμένη ζωή με την ικανοποίηση βασικών αναγκών και την απουσία πολύπλοκων πολιτιστικών απαιτήσεων που σχετίζονται με το μηχανισμό των νευρώσεων. Ανακαλύψαμε ότι ο άνθρωπος γίνεται νευρωτικός επειδή δεν μπορεί να υποφέρει το βαθμό της στέρησης που του επιβάλλει η κοινωνία για χάρη πολιτισμικών ιδανικών».

Σίγκμουντ, Φ. (1974), *Ο πολιτισμός ως πηγή δυστυχίας*, Εκδόσεις Επίκουρος, Αθήνα, σελ.25-26

¹⁰⁰⁵ «Η πορνογραφία μπορεί να λείπει ψέμματα για τις γυναίκες, αλλά λείπει την αλήθεια για τους άντρες».

Stoltenberg, J. (2000), *Refusing to be a Man, essays on sex and justice*, UCL Press, London, p.107

[Ο πελάτης διευκρινίζει ότι η πορνογραφία τον έχει κάνει πιο άγριο, πιο βίαιο, πιο απαιτητικό σε τεχνική/ αισθητικά πρότυπα και στην άμεση ανταπόκριση από το θηλυκό αλλά την ίδια στιγμή πιο ανασφαλής σε σχέση με την αυτοεικόνα του και τις σεξουαλικές του επιδόσεις. Ενώ έχει εμπλουτίσει τόσο το φαντασιακό του, που είναι πλέον δύσκολο να το κάνει πραγματικότητα. Ο οίκος ανοχής μπορεί να καλύπτει αυτές τις σημαντικές απαιτήσεις για προσομοίωση («copy paste») των πορνογραφικών προτύπων στην αληθινή ζωή].

πρακτικών¹⁰⁰⁶. [Ενώ ακολουθώντας τις τεχνολογικές εξελίξεις χρησιμοποιεί ηλεκτρονικές εφαρμογές (sex dating) προκειμένου να έχει πρόσβαση σε άμεσο, δωρεάν και χωρίς υποχρεώσεις/δεσμεύσεις σεξ¹⁰⁰⁷, χωρίς όμως να φαίνεται ικανοποιημένος από την παραπάνω τακτική, (αφού σε σύγκριση με την πορνική επιλογή, δεν είναι βέβαιο το αποτέλεσμα, ενώ απαιτεί κάποια στοιχειώδη προσπάθεια για να πείσει την υποψήφια σεξουαλική παρτενέρ, η οποία εν τέλει μπορεί να μην ανταποκρίνεται στα αισθητικά του στάνταρτ)]. Ένα επιπλέον βασικό στοιχείο που καταθέτει ο συνεντευξιαζόμενος για τη σεξουαλικότητά του, είναι ότι κάνει διαχωρισμό "έρωτα" και "σεξ"¹⁰⁰⁸, με το ένα να περιλαμβάνει συναίσθημα και το άλλο να αποτελεί κάτι εντελώς ανεξάρτητο και τεχνικό¹⁰⁰⁹, ενώ μπορούν να ενυπάρχουν και τα δύο παράλληλα την ίδια χρονική περίοδο στη ζωή του. Αυτή η θέση/θέαση για τη σεξουαλική συνένωση είναι "εμβληματική¹⁰¹⁰" για τη σκέψη του πελάτη, καθώς του επιτρέπει τη χρήση πορνικών υπηρεσιών (σεξ), ενώ βρίσκεται σε συντροφική σχέση (έρωτας). Τέλος, είναι σημαντικό ότι η πρώτη ερωτική/σεξουαλική εμπειρία¹⁰¹¹ του συνεντευξιαζόμενου ήταν πορνική, γεγονός που κατ' ομολογία

¹⁰⁰⁶ «Όσον αφορά τη βία που συνδέεται αόριστα ή ρητά με τις έννοιες του machismo, πρέπει επίσης να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί για να διακρίνουμε τους συμβολικούς εξορθολογισμούς από τις πραγματικές πηγές βίαιων συγκρούσεων».

Gutmann, M. (1996), *The meanings of Macho*, University of California Press, California, p.199

¹⁰⁰⁷ «Αυτό που από τον Giddens θεωρείται "εκδημοκρατισμός της οικειότητας" (των προσωπικών σχέσεων) μπορεί επίσης να αναλυθεί ως "εξορθολογισμός". Άντρες και γυναίκες βλέπουν ο ένας τον άλλον και τις μεταξύ τους σχέσεις λιγότερο με όρους "αγάπης" ή "συναίσθηματος" και περισσότερο με όρους ευκολίας και καταλληλότητας του άλλου. Η επανάσταση στις σεξουαλικές στάσεις και συμπεριφορές της Δύσης τα τελευταία τριάντα χρόνια έχει σαφώς αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο ξεκινούν και εξελίσσονται οι σχέσεις, το γεγονός αυτό όμως δεν σημαίνει ότι έχουμε γίνει λιγότερο ή περισσότερο επιφυλακτικοί και προβλέψιμοι από ότι στο παρελθόν όσον αφορά τους ποιους παντρευόμαστε».

Evans, M. (2004), *Φύλο και Κοινωνική θεωρία*, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα, σελ.84

¹⁰⁰⁸ «Αντιπαραθέτουν συχνά στον έρωτα που είναι σοβαρός και ευγενικός, το σεξ που είναι μία τιποτένια και μάταιη πράξη. Η εμπειρία και το παρελθόν δείχνουν πως γενικά είναι αδύνατο να ξεχωρίσουν το ένα από το άλλο. Αυτός είναι και ο λόγος που η μακρόχρονη και πλούσια ιστορία του σεξ δεν είναι μόνο συναρπαστική αλλά και αστεία».

Μπάντμαν, Μπ. (2000), *Σύντομη ιστορία του σεξ*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.9

¹⁰⁰⁹ «Ποτέ δεν αγαπάμε κανέναν. Αγαπάμε αποκλειστικά την εικόνα που διαμορφώνουμε για κάποιον. Αυτό που αγαπάμε είναι μία δικιά μας κατασκευή, στην ουσία δεν αγαπάμε παρά τον εαυτό μας. Αυτό επαληθεύεται σε όλη την κλίμακα των συναισθημάτων. Στο σωματικό έρωτα αναζητούμε την ηδονή με τη μεσολάβηση ενός ξένου κορμιού. Στον έρωτα που διακρίνεται από τη σεξουαλική πράξη αναζητούμε την ικανοποίησή μας με τη μεσολάβηση μίας δικής μας ιδέας, που είχαμε σχηματίσει για κάποιον. Ο ανανιστής, αν και κοινωνικά απόβλητος, είναι για την ακρίβεια η τέλεια έκφραση της ερωτικής λογικής. Είναι ο μόνος που δεν εξαπατά κανέναν, ούτε τον εαυτό του, ούτε άλλον».

Πεσσόα, Φ. (1989), *Το Βιβλίο της Ανησυχίας*, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, σελ.71

¹⁰¹⁰ «Αντίστοιχη είναι η διαπίστωση του Ράιχ Β. για τους νέους της εποχής του: «Ο αστός έφηβος έχει διαιρέσει τη σεξουαλικότητα σε τρυφερότητα (μετριασμένο έρωτα) και αισθησιασμό (ταπεινωτικό αισθησιασμό)».

Ράιχ, Β. (1974), *Ο σεξουαλικός αγώνας των νέων*, Εκδόσεις Χρόνος, Αθήνα, σελ.75

¹⁰¹¹ «Οι πρώτες κανονικές σεξουαλικές επαφές με το άλλο φύλο μετά από μία μικρή ή μεγάλη περίοδο αυτοϊκανοποίησης, παίζουν αποφασιστικό ρόλο και πολλές φορές μοιραίο για μία κατοπινή ομαλή

ορισμένων σηματοδότησε καθοριστικά την υπόλοιπη ερωτική ζωή, η οποία ήταν αναπόσπαστα πορνική. Με λίγα λόγια ο συνεντευξιαζόμενος φαίνεται να επιδιώκει μία συνουσία με καταναλωτικά, αντικειμενικά χαρακτηριστικά¹⁰¹² (αμεσότητα, ποικιλία¹⁰¹³, ευκολία στοιχειοθετούν την ιδανική σεξουαλική συνεύρεση), η οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί με σχετική ευκολία στο πλαίσιο ενός οίκου ανοχής¹⁰¹⁴ αλλά ίσως αρκετά δυσκολότερα στην πραγματική ζωή.

Κεφαλαιώδους σημασίας για τη δεδομένη διδακτορική έρευνα, είναι η υποενότητα στην οποία καταγράφεται (πάντα με τα μάτια του συνεντευξιαζόμενου) η σχέση του πελάτη με το **εκδιδόμενο** πρόσωπο, μία σχέση αναμφίβολα μοναδική καθώς συμπυκνώνει στοιχεία επαγγελματικής συναλλαγής, προσωπικής επαφής και κοινωνικής/πολιτικής ηθικής. Έτσι, την δικαιολογεί αλλά την υποτιμάει, την χρησιμοποιεί αλλά την συμπαθεί, την συμπονάει αλλά τη θεωρεί άξια της μοίρας της, την καταναλώνει, ενώ μπορεί και να την ερωτευθεί. Μα κυρίως αγαπάει να τη μισεί θέτοντας τον εαυτό του εκτός "πορνικού πλαισίου" και αφήνοντάς την εκεί μόνη υπαίτια του φαινομένου. Ο Monto M. υπογραμμίζει ότι οι άνδρες συχνά παρουσιάζουν πολλαπλότητα στάσεων προς την πορνεία μερικές από τις οποίες είναι **αντιφατικές**. Ο συνεντευξιαζόμενος δηλώνει παρόν σε αυτήν τη σχέση μέσα από τρεις τουλάχιστον παράλληλες ιδιότητες οι οποίες εναλλάσσονται διαδοχικά. Πρώτον, αυτονόητα ίσως, μέσα από την ιδιότητα του πελάτη, δεύτερον του εραστή και τρίτον αυτή του πολίτη¹⁰¹⁵ που φέρει συγκεκριμένη κοινωνικοηθική ιδεολογία.

σεξουαλική και ψυχολογική ζωή. Γιατί οι πρώτες αποτυχίες, η έλλειψη ικανοποίησης ή η απουσία της ηδονής προκαλούν έντονη απογοήτευση, μεγαλώνουν τα συναισθήματα κατωτερότητας, κόβουν τα φτερά κυρίως στα αγόρια για μια σύντομη επανάληψη της επαφής, προκαλούν άγχος νέα καταφυγή στον αυνανισμό και αποστροφή της σεξουαλικής πράξεως για ένα μικρό ή μεγαλύτερο διάστημα».

Γαλανός, Γ. (1977), Το τέλος της Κοινωνιολογίας του Σεξ, Εκδόσεις Μπουκουμάνη, Αθήνα, σελ.146

¹⁰¹²Ο Adorno T. αν και κάνει σχετική μνεία για δυσφορία στον πολιτισμό, επισημαίνει ότι «η εντελώς προσαρμοσμένη κοινωνία είναι ό,τι θυμίζει η έννοια της από τη σκοπιά της ιστορίας του πνεύματος, απλή δαρβινιστική φυσική ιστορία».

Adorno, T. (1989), Η θεωρία της Ημιμόρφωσης, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, σελ.31

¹⁰¹³Ο Λάζος Γ. σχολιάζοντας τη σεξουαλικότητα του Έλληνα φαίνεται να ταυτίζεται με τις προτεραιότητες του πελάτη: «Θεωρούν τη μονοσχεσία αναγκαστική ή ως μέσο για την εκπλήρωση κάποιων σκοπών, ενώ έχει ανάγκη εξωτερικής στήριξης».

Λάζος, Γρ.(1997), Η σεξουαλικότητα ως αξία στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Δελφίνι, σελ.283

¹⁰¹⁴«Ο Ουάιλντ ειρωνεύοταν τον ψεύτικο ρομαντισμό με τον οποίο μεταμφιέζουμε αυτό που συχνά δεν είναι παρά πόθος».

Πέρσυ, Αλ. (2011), Όσκαρ Ουάιλντ, 99 Μαθήματα σοφίας για μια ευτυχισμένη ζωή εδώ και τώρα, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα σελ. 47

¹⁰¹⁵«Η αντίληψη της προσωπικής εμπειρίας ως πολιτικής αποκτά επιστημολογική οντότητα στο έργο της Mackinnon C., η οποία υποστηρίζει τη θέση ότι το προσωπικό είναι το πολιτικό. Η σεξουαλικότητα είναι για το φεμινισμό ότι η εργασία για τον μαρξισμό, αυτό που είναι το πιο δικό μας κι όμως είναι αυτό που πιο πολύ μας αφαιρούν».

Καντσά, Β., Μουτάφη, Β., Παπαταξιάρχης, Ε. (2010), Φύλο και Κοινωνικές Επιστήμες στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, σελ. 176

(Τέλος, αν θα θέλαμε να προσθέσουμε μία ακόμη, θα λέγαμε ενδεχομένως αυτή του απογυμνωμένου, μόνου ανθρώπου, που αναζητά ψυχική ανακούφιση, προστασία, παρηγοριά, ενδυνάμωση από μία ίσως σκληρή πραγματικότητα). Αντίστοιχα όμως και η εκδιδόμενη είναι παρούσα για τον πελάτη κατά την πορνική επαφή με τρεις ιδιότητες, αυτή της γυναίκας/ερωμένης, της εργαζόμενης/επαγγελματία και του ανθρώπου. Αυτές οι ιδιότητες μπορεί να απουσιάζουν ή να είναι ταυτόχρονα παρούσες στους δύο πρωταγωνιστές σε διαφορετικές ίσως αναλογίες, δημιουργώντας μία εξαιρετικά σύνθετη προς μελέτη σχέση. Θέτοντας αρχικά ως πρόταγμα την ιδιότητα του πελάτη, ο συνεντευξιαζόμενος μοιάζει να αντιμετωπίζει το εκδιδόμενο πρόσωπο ως «προϊόν»¹⁰¹⁶, ως υπηρεσία που του παρέχεται σε όρους νεοφιλελεύθερης αγοράς, για αυτό άλλωστε απαιτεί «επαγγελματισμό» από το εκδιδόμενο πρόσωπο (και από την επιχείρηση εν γένει). Έχει ενδιαφέρον ότι ο επαγγελματισμός για τον συνεντευξιαζόμενο έγκειται στην ευχαρίστηση που εκδηλώνει το εκδιδόμενο πρόσωπο κατά την πορνική επαφή, καθώς μόνο έτσι επιβεβαιώνεται¹⁰¹⁷. Σε αυτό το σημείο αναμφίβολα υπεισέρχεται στην κρίση του συνεντευξιαζόμενου η ιδιότητα "εραστής"¹⁰¹⁸. Ο πελάτης επιδιώκει μέσω της πορνικής επαφής να επιβεβαιώσει τον ανδρισμό¹⁰¹⁹ του και να αισθανθεί ικανός και αποτελεσματικός εραστής, όπως επιτάσσει ο ενεργητικός του ρόλος. Καθώς συνήθως υπερισχύσει η ιδιότητα "εραστής" όταν επιλέγει εκδιδόμενο πρόσωπο, (αν και αυτό σχετίζεται με το βαθμό πορνοποίησής του), πρωταγωνιστεί η εξωτερική εμφάνιση¹⁰²⁰ στα κριτήρια επιλογής

¹⁰¹⁶ Στην εθνογραφία του ο Herzfeld, M. λέει χαρακτηριστικά προκειμένου να αποτυπώσει την εργαλειακή χρήση των γυναικών: «τσακώνονται για γυναίκες και κρέας. Κάθε άλλο παρά τυχαία αυτή η συμπερίληψη των παθητικών αντικειμένων του ανδρικού ανταγωνισμού, όπως και η χρήση του όρου κλεψά και για τα δύο».

Herzfeld, M. (1985), *The Poetics of Manhood, contest and identity in a Cretan mountain village*, Princeton University Press, New Jersey, p.87

¹⁰¹⁷ «Η εκδιδόμενη κάνει ότι μπορεί για να φαίνεται η όλη διαδικασία αδιαφανής, υποδυόμενη την διεγερμένη, στενάζοντας, αναπνέοντας και κινούμενη ανάλογα».

Hoigard, C., Finstad, L. (1992), *Prostitution, Money and Love*, Polity Press, Norway, p.91

¹⁰¹⁸ «Όταν η σεξουαλική πράξη είναι πολύ εμφανώς μονόπλευρη τότε αυτό επηρεάζει τη σεξουαλική ικανότητα και την ευχαρίστηση του πελάτη».

Hoigard, C., Finstad, L. (1992), *Prostitution, Money and Love*, Polity Press, Norway, p.90

¹⁰¹⁹ Το παιχνίδι λοιπόν μπορεί να είναι σικέ, αλλά όλοι είναι ευχαριστημένοι, ο καθένας για τους δικούς του λόγους, άλλος επειδή πληρώθηκε και άλλος επειδή επιβεβαιώθηκε.

¹⁰²⁰ «Οι ελκυστικοί άνθρωποι δημιουργούν την εντύπωση των σεξουαλικά πιο θερμών από τους μη ελκυστικούς. Η τάση όμως είναι να αποδίδεται σεξουαλική θερμότητα στις ελκυστικές γυναίκες παρά στους ελκυστικούς άντρες Στη γυναίκα η ελκυστικότητα περισσότερο από ότι στους άνδρες συνδέεται με τη δημοτικότητα στο αντίθετο φύλο και με τη σεξουαλική ανοχή».

Hewstone, M., Stroebe, W. (2007) *Εισαγωγή στη Κοινωνική Ψυχολογία*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ.532, 533

«Η έγνοια και η επιδίωξη για ομορφιά είναι κεντρικά χαρακτηριστικά του στερεοτυπικού ρόλου της γυναίκας».

του, παρά το γεγονός ότι στην πράξη έχει διαπιστώσει πως οι ευειδείς εκδιδόμενες ακριβώς επειδή επαναπαύονται στην εξωτερική τους εμφάνιση, δεν είναι υπάκουες και δεν προσπαθούν τα δέοντα κατά την πορνική επαφή¹⁰²¹. Ταυτόχρονα, έχοντας επίγνωση ότι είναι πελάτης σε μία επιχείρηση που, όπως όλες οι επιχειρήσεις, στόχο έχει το μέγιστο κέρδος, είναι σε θέση να αναγνωρίσει¹⁰²² τις τεχνικές προσέλκυσης πελατών, κυρίως μετά από χρόνια εμπειρίας στην πλάτη του, όπως ένα επαγγελματικό "σαλονάρισμα" ή την προσποίηση σεξουαλικής ικανοποίησης, προκειμένου να επιλεγεί εκ νέου το εκδιδόμενο πρόσωπο¹⁰²³. [Αλλά, μπορεί να επηρεαστεί από την ευγένεια, την ένταξη των επιχειρήσεων υπό την επωνυμία μίας αλυσίδας (brand name) η οποία προσφέρει ένα αίσθημα ασφάλειας και επαγγελματισμού (για αυτό προτιμάται από τους πελάτες) ή και από τα προκλητικά μηνύματα στο κινητό ή στον Η/Υ (διαφημιστικά) από γραφεία συνοδών]. Επιπλέον, είναι σε θέση να αναγνωρίσει και τις τεχνικές εκμετάλλευσης όπως, το άνοιγμα μίας συζήτησης προκειμένου να επεκταθεί ο χρόνος παραμονής στο δωμάτιο ή η χρέωση παραπάνω χρημάτων αν ο πελάτης είναι μεθυσμένος ή υπό την επήρεια ουσιών. Ταυτόχρονα, σε ένα πλαίσιο εκλογίκευσης αλλά και αποποίησης των όποιων ευθυνών για τα όσα εκτυλίσσονται στην πορνική αγορά, θεωρεί ότι το εκδιδόμενο πρόσωπο **επιλέγει** την πορνεία σαν επαγγελματική δραστηριότητα με μοναδικό σκοπό το χρήμα¹⁰²⁴. Αυτή αναμφίβολα είναι μία θέση άκρως ανακουφιστική και βολική για τον ίδιο¹⁰²⁵. Ενδιαφέρουσα είναι η παράμετρος που καταθέτει ο πελάτης όπου κατά τη στιγμή της "επιλογής", η διαντίδραση των συμβαλλόμενων μερών, περιγράφεται ως αν να είναι παρόντες δύο εν δυνάμει εραστές, (ένας άνδρας και μία γυναίκα), με την

Kimmel, M. (1987), *Changing Men, new directions in research on men and masculinity*, Sage Publications, California, USA, p.37

¹⁰²¹ Άλλα κριτήρια πέρα από την εξωτερική εμφάνιση είναι η τεχνική, οι υπηρεσίες που προσφέρει το εκδιδόμενο πρόσωπο, η τιμή, η προηγούμενη θετική εμπειρία (αν την έχει "δοκιμάσει" πάλι στο άμεσο παρελθόν), ενώ για τους μη έμπειρους μετράει και το "σαλονάρισμα"

¹⁰²² «Πολλοί πελάτες αναγνωρίζουν το παιχνίδι/ θέατρο και το βρίσκουν εντελώς φυσικό. Έτσι όπως πρέπει να γίνουν τα πράγματα. Μερικοί σταματούν για αυτό τον λόγο, άλλοι συνεχίζουν, ενώ άλλοι πείθονται ότι οι γυναίκες απολαμβάνουν την πορνική συνουσία. Είναι εντύπωση μας πως η ανασφάλεια και η αμφιβολία πάνε χέρι χέρι με το όνειρο ότι μπορεί ίσως να το απολαμβάνει. Άλλοι προσπαθούν να μην το σκέφτονται».

Hoigard, C., Finstad, L. (1992), *Prostitution, Money and Love*, Polity Press, Norway, p.92

¹⁰²³ Στην περίπτωση που ο συνεντευξιαζόμενος νιώσει ανεπιθύμητος ή ανεπαρκής, δεν παρουσιάζει την πρόθεση να ξαναεπισκεφτεί το ίδιο εκδιδόμενο πρόσωπο.

¹⁰²⁴ Σημειώνεται σε αυτό το σημείο ότι ευρύτερα ο συνεντευξιαζόμενος πιστεύει ότι βασικός μοχλός για τις έμφυλες σχέσεις είναι το χρήμα.

¹⁰²⁵ «Το θέμα της συγκατάθεσης υπαισχύεται στη συλλογιστική του πελάτη, αλλά οι περισσότεροι πελάτες διατηρήσουν την αίσθηση ότι οι πόρνες όχι μόνο επιλέγουν την πορνεία αλλά και απολαμβάνουν τη σεξουαλική επαφή με τους πελάτες».

Monto, M. (2004), «Female Prostitution, Customers, and Violence», *Violence Against Women*, Vol. 10 (2), p.160-188

ιδιαιτερότητα όμως ότι το δικαίωμα επιλογής μετατίθεται στον άντρα (αντιστρέφοντας τους έμφυλους ρόλους σε σχέση με την κοινωνική πραγματικότητα), ενώ η φιλαρέσκεια και ο ναρκισσισμός παραμένουν ως εγγενείς ιδιότητες του γυναικείου φύλου. Έτσι, ο συνεντευξιαζόμενος θεωρεί ότι η προτίμηση/επιλογή του εκδιδόμενου προσώπου από τον ίδιο αποτελεί μία ένδειξη ερωτικοσεξουαλικής επιβεβαίωσης της γυναίκας/εκδιδόμενης. Την ίδια στιγμή, ο συνεντευξιαζόμενος παίρνοντας τον λόγο αυτή τη φορά ως πολιτικό ον¹⁰²⁶ και αντιμετωπίζοντας το εκδιδόμενο πρόσωπο ως άτομο που παλεύει για τα προς το ζειν, αναγνωρίζει τις δυσκολίες της "εργασίας", εκφράζοντας αισθήματα συμπόνιας και ανθρωπιάς¹⁰²⁷, σε πολύ μικρότερο ποσοστό όμως (περίπου 1/5) καθώς αυτή είναι μία "δύσκολη θέση" που δεν προσφέρει ηθικό έρεισμα στην δική του παρουσία στην πορνική αγορά (περιπλέκοντας ταυτόχρονα ακόμη περισσότερο την ήδη σουρεαλιστική αφήγηση για τη σχέση του με το εκδιδόμενο πρόσωπο). Στην ίδια κατηγορία των "δύσκολων απαντήσεων" ανήκει και η αναφορά του συνεντευξιαζόμενου σε ενδεχόμενο εξαναγκασμό του εκδιδόμενου προσώπου, για αυτό ο ίδιος σπεύδει να διατηρήσει την ηθική του υπόσταση, διευκρινίζοντας ότι ο ίδιος φροντίζει να μην κάνει χρήση εξαναγκαστικής πορνείας (ηθικολογικό φράγμα). Επανερχόμενος στα παπούτσια του "εραστή", ο συνεντευξιαζόμενος πιστεύει ότι το εκδιδόμενο πρόσωπο λαμβάνει ή δύναται να λάβει **σεξουαλική ικανοποίηση** κατά την επαγγελματική συνουσία και μάλιστα συγκεκριμένα μαζί του, απάντηση που υπογραμμίζει την ανάγκη στήριξης του ανδρικού γοήτρου. (Δεν λείπουν όμως και οι συνειδητοποιημένοι¹⁰²⁸ που θεωρούν ότι προσποιείται ικανοποίηση για επαγγελματικούς λόγους). Με τη μη έκφραση ικανοποίησης από το εκδιδόμενο πρόσωπο, οι πελάτες νιώθουν υποπραγματωμένοι ως εραστές, γεγονός που οδηγεί σε θλίψη μία κατηγορία πελατών (κυρίως τους ανασφαλείς). Ο Monto M. πάντως υποστηρίζει ότι οι περισσότεροι πελάτες δημιουργούν ένα αφήγημα της πορνικής συνουσίας ως μία στιγμή αμοιβαίας

¹⁰²⁶ «Η σεξουαλική ταυτότητα είναι μία ιδέα. Είναι μία πολιτική ιδέα».

Stoltenberg, J. (2000), *Refusing to be a Man, essays on sex and justice*, UCL Press, London, p.12

¹⁰²⁷ «Όσο εγωιστής και αν υποτεθεί ότι είναι ο άνθρωπος υπάρχουν αποδεδειγμένα στη φύση του ορισμένες αρχές, σύμφωνα με τις οποίες η τύχη των άλλων παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ίδιο και η ευτυχία των άλλων καθίσταται απαραίτητη για τον ίδιο, μολονότι δεν αντλεί τίποτε από αυτήν πέρα από την ηδονή να την θεάται. Τέτοιον είδους αρχές είναι ο οίκτος ή η συμπόνια, η συγκίνηση την οποία νιώθουμε από τη δυστυχία των άλλων είτε όταν τη βλέπουμε, είτε όταν μας κάνουν να τη διανοούμε με πολύ ζωηρό τρόπο».

Smith, A. (2012), *Η θεωρία των ηθικών συναισθημάτων*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ.75

¹⁰²⁸ «Οι εκδιδόμενες εν γένει πιστεύουν ότι οι άντρες είναι εύκολο να ξεγελαστούν. Αλλά σίγουρα όχι όλοι οι άντρες».

Hoigard, C., Finstad, L. (1992), *Prostitution, Money and Love*, Polity Press, Norway, p.91

επιθυμίας και πάθους, παρά ως μία εμπορική συναλλαγή, ενώ υπάρχουν ενδείξεις για το αντίθετο. Οι πελάτες δείχνουν εκνευρισμό όταν τα εκδιδόμενα πρόσωπα αδυνατούν να υποκριθούν θέρμη ή όταν οι οικονομικές πλευρές της πορνικής συνεύρεσης δείχνουν να επικρατούν των σεξουαλικών¹⁰²⁹. Άλλη μία απάντηση στην οποία διίστανται οι απόψεις (και υπονοεί τη σχέση με την εκδιδόμενη) αφορά το αν είναι **ηθικό** το εκδιδόμενο πρόσωπο. Οι πελάτες που αναπτύσσουν μία πιο στενή επικοινωνία ή και δεσμό (ερωτικό ή μη) με το εκδιδόμενο πρόσωπο θεωρούν ότι μπορεί να διαθέτει ηθική όπως όλοι καθώς αντιμετωπίζουν την εκδιδόμενη σαν άνθρωπο/άτομο. Ορισμένοι μάλιστα δείχνουν να εκτιμούν περισσότερο το εκδιδόμενο πρόσωπο από μία γυναίκα που δεν ανήκει στο χώρο, καθώς αναγνωρίζουν ντομπροσύνη σε αντίθεση με την πανούργα γυναίκα που θέλει να τον "τυλίξει" με δόλο. Η ευθύτητα ανήκει άλλωστε στις αντρικές αρετές. Ενώ, άλλοι πιο αποστασιοποιημένοι, που εστιάζουν περισσότερο στην ιδιότητα "πελάτης", θεωρούν την επί πληρωμή σεξουαλική συνεύρεση ανήθικη και ως εκ τούτο μη ηθικό το άτομο που την πραγματοποιεί¹⁰³⁰, χωρίς απαραίτητα αυτή η θέση να καθιστά και τους ίδιους ανήθικους. Ο πελάτης σε αυτή την περίπτωση συντάσσεται με την τρέχουσα κοινωνική ηθική και προσθέτει ακόμη ένα λιθαράκι στο στιγματισμό της εκδιδόμενης, θέση όμως που δεν δικαιολογεί τη δική του παρουσία στην πορνική αγορά. Όσον αφορά την καθεαυτή σχέση με το εκδιδόμενο πρόσωπο (την πορνική συνεύρεση), αναπάντεχα ίσως, ένα σημαντικό ποσοστό βιώνει το πορνική συνουσία σαν «μισό σεξ»¹⁰³¹ ή σαν περιχαρακωμένο σεξ. Αυτό σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στην έλλειψη προκαταρκτικών αλλά κυρίως στους περιορισμούς (άγραφους κανόνες) που τίθενται από την πορνική αγορά και αφορούν στις χειρονομίες/ κινήσεις του σώματος που απαγορεύονται, στη χρήση του προφυλακτικού και το βασικότερο στον

¹⁰²⁹Τα εκδιδόμενα πρόσωπα κάνουν μία μεγάλη προσπάθεια "συναισθηματικής εργασίας, ενώ θα πρέπει να διαπραγματευτούν το οικονομικό μέρος, ταυτόχρονα θα πρέπει να διατηρούν την ψευδαίσθηση της σεξουαλικής επιθυμίας και της ζεστασιάς

Monto, M. (2004), «Female Prostitution, Customers, and Violence», *Violence Against Women*, Vol. 10 (2), p.160-188

Γίνεται σαφές ότι ο ρόλος του "υπηρετικού προσωπικού"(τσατσά) στους οίκους ανοχής που αναλαμβάνει την οικονομική διαπραγμάτευση, αποκτά πολλαπλές λειτουργικότητες καθώς μεταξύ άλλων, αποσπά το οικονομικό κομμάτι από την εικόνα της λάγνας"πόρνης" και της αποδίδει αποκλειστικά την εικόνα σεξουαλικά αυτοδιεγερσιμής που επιτρέπει την νοητική αποσύνδεση και ως εκ τούτου την ευκολότερη διέγερση του πελάτη (ορθολογικός καταμερισμός εργασίας).

¹⁰³⁰«Οι άντρες περιφρονούν τις συνηθισμένες πόρνες ενώ στην πράξη αυτές ανήκουν ακριβώς στο μικρό αριθμό των γυναικών που τίμια παραδέχονται ότι κερδίζουν τα λεφτά τους νοικιάζοντας ένα ορισμένο μέρος του σώματός τους».

Vilar, E. (1972), *Ο Ντρεσαρισμένος Άντρας*, Εκδόσεις Ράππα, Αθήνα, σελ.48

¹⁰³¹ «Ή σαν κάτι που «δεν έχει να κάνει με το σεξ», όπως πολύ ρομαντικά θα τολμούσαμε να πούμε, δήλωσε ο συνεντευξιαζόμενος που δεν έχει κάνει ποτέ σεξ σε συνθήκες ελεύθερης συναίνεσης.

ασφυκτικά περιορισμένο χρόνο. Όταν τα σώματα σκηνοθετούνται, όταν οι κινήσεις είναι εκ των προτέρων προδιαγεγραμμένες και όταν ο χρόνος μετράει αντίστροφα, υπογραμμίζεται η πορνική φύση της συνεύρεσης. [Η έλλειψη ακριβώς αυτών των πρακτικών περιορισμών κάνει την σεξουαλική συνεύρεση με τη σύντροφο προτιμητέα και όχι ενδεχομένως άλλα κριτήρια (με το συναίσθημα να προστίθεται μεν, όχι με ιδιαίτερη θέρμη δε)]¹⁰³². Για αυτό και ένα μικρό ποσοστό δηλώνει ότι έχει την ίδια σεξουαλική συμπεριφορά τόσο με το εκδιδόμενο πρόσωπο, όσο και με τη ερωτική του σύντροφο. Αντιστρέφοντας το ερώτημα στο συνεντευξιαζόμενο, δηλαδή πώς βλέπει το εκδιδόμενο πρόσωπο τον πελάτη, οι απόψεις φαίνεται να αντιστοιχούν στις τρεις ιδιότητες του συνεντευξιαζόμενου. Έτσι, άλλοι θεωρούν ότι τον αντιμετωπίζει απλώς σαν πελάτη (τύπου “να τελειώνει να πάρω τα λεφτά” ή “να τον ευχαριστήσω για να ξαναέρθει”), άλλοι σαν “εραστή” και μάλιστα καλό εραστή, και άλλοι έχουν την (ψευδ)αίσθηση¹⁰³³ ότι μπορεί και να τους “συμπαθούν” (αυτούς συγκεκριμένα), [ενώ δεν λείπουν και οι απόψεις ότι η αντιμετώπιση και οπτική για τον πελάτη διαφοροποιείται από εκδιδόμενο πρόσωπο σε εκδιδόμενο πρόσωπο ή ότι έχει να κάνει με τη χημεία δύο ανθρώπων και δεν αναφέρεται απαραίτητα στη σεξουαλική]. Η λεκτική επικοινωνία με το εκδιδόμενο πρόσωπο μπορεί να αναπτύσσεται σε διαφορετικά επίπεδα, σε καθαρά επαγγελματικό επίπεδο, σε επίπεδο συναλλαγής, σε φιλικό ή ακόμη και σε ερωτικό/σεξουαλικό (με πολλές αποχρώσεις). Η έλλειψη συναισθηματικής εμπλοκής με το εκδιδόμενο πρόσωπο αξιολογείται ως κάτι θετικό από τον συνεντευξιαζόμενο καθώς δίνει στοιχεία καθαρότητας στη σχέση που δεν επιτρέπουν στον ίδιο το να πληγωθεί ή να προδοθεί.

¹⁰³²Η Vilar, E. συνομολογώντας για άλλη μία φορά με τον πελάτη λέει: «Από οικονομική άποψη είναι οπωσδήποτε πιο συμφέρον για τον άνδρα να ικανοποιεί τις σεξουαλικές του ορέξεις με τις πόρνες, παρά να δένεται με το γάμο για αυτό και μόνο (όταν λέω πόρνες εννοώ αυτές που όλοι μας εννοούμε, γιατί με την κυριολεξία οι περισσότερες γυναίκες είναι). Όσο πιο ακριβά του κοστίζει η γυναίκα με την οποία κάνει έρωτα, τόσο πιο ευχαριστημένος είναι. Και όταν δεν μπορεί να την κρατήσει αλλιώς αυτήν που ορέγεται, την παίρνει και πάνε στο δημαρχείο. Αυτός είναι ο λόγος που οι γυναίκες ανέχονται χωρίς καμία ανησυχία την ύπαρξη της πορνείας. Η ζήλια έτσι όπως τη βιώνει ο άντρας, τους είναι άγνωστη. Έτσι δε βλέπουν τίποτα κακό να υπάρχουν τα μπορντέλα και καθόλου δεν διστάζουν να αγνοούν τις εξώγαμες μικροερωτοδουλειές του άνδρα. Το μόνο που φοβούνται οι γυναίκες είναι οι αρρώστιες από τα μικροπαραστατήματα του συζύγου».

Vilar, E. (1972), Ο Ντρεσαρισμένος Άντρας, Εκδόσεις Ράππα, Αθήνα, σελ. 103

¹⁰³³«Αλλωστε η φαντασία και η πραγματικότητα, οι πιθανότητες και οι αμφιβολίες, αν και αντιφατικές, μπορούν να ενυπάρχουν στην ίδια στιγμή. Δεν είναι περίεργο, συμβαίνει και στις κανονικές συνευρέσεις. Και συγκεκριμένα στο σεξουαλικό πεδίο η φαντασία χρησιμοποιείται για να ενισχύσει την πραγματικότητα. Η σεξουαλικότητα βασίζεται σε εικόνες και απομιμήσεις. Η πορνεία μπορεί να γίνει κατανοητή ως ο τελευταίος κρίκος της αλυσίδας των πιο ακριβών σκοπών της φαντασίας: Από τις πορνογραφικές εικόνες, στις απομιμήσεις γυναικείας σεξουαλικότητας στα στριπ σόου και τελικά στην πορνεία».

Hoigard, C., Finstad, L. (1992), Prostitution, Money and Love, Polity Press, Norway, p.92

Το βασικό δηλαδή πλεονέκτημα της σχέσης είναι ότι πρόκειται για μία ξεκάθαρη διαντίδραση που φέρει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και μηδαμινό ενδεχόμενο αποτυχίας. Είναι μία σχέση που του επιτρέπει να αισθάνεται κυρίαρχος¹⁰³⁴, ενεργός και πραγματοποιμένος. Το γεγονός ότι πληρώνει επίσης ενισχύει τα αίσθημα κυριαρχίας αλλά η μίσθωση προσώπων αποκτά και μία φειχιστική διάθεση, καθώς ο πελάτης επιθυμεί ακριβώς το «προϊόν» που καλείται εκδιδόμενο πρόσωπο με ότι αυτό συνεπάγεται («έκφυλη, χυδαία, υποταγμένη, προϊόν του υπόκοσμου»), καθώς η πορνεία συχνά δεν αποτελεί υποκατάστατο μίας ανύπαρκτης συντρόφου, αλλά λειτουργεί συμπληρωματικά, εμπλουτιστικά, ικανοποιώντας σε μεγάλο μέρος ένα ακόρεστο ανδρικό φαντασιακό, που συνεχώς διευρύνεται λόγω των πολιτισμικών αναπαραστάσεων.

Το εύρημα θα λέγαμε σε αυτή την υποενότητα είναι ότι ο συνεντευξιαζόμενος αναδεικνύει μία άλλη διάσταση της χρήσης πορνικών υπηρεσιών ιδιαίτερης όμως βαρύτητας για τον ίδιο, την **“ψυχολογική υποστήριξη”** που ηθελημένα ή μη, λαμβάνει μέσω της σχέσης με το εκδιδόμενο πρόσωπο. Σε αυτήν την παράμετρο φαίνεται να παρίσταται απογυμνωμένος από κάθε άλλη ιδιότητα (πελάτης, εραστής, ή πολίτης) ή αντίστροφα σαν να ενυπάρχουν όλες μαζί, ταυτόχρονα. Καταφεύγει στην αγκαλιά του πορνείου και εναποθέτει τη στεναχώρια του, την απογοήτευσή του, την αποδομημένη πραγματικότητά του, τα προβλήματα της καθημερινότητας του. Οι λέξεις και οι όροι που χρησιμοποιεί για να περιγράψει αυτή τη λειτουργική διάσταση του οίκου ανοχής είναι τόσο γλαφυροί και παραστατικοί. Αποκαλεί τα εκδιδόμενα πρόσωπα «ψυχολόγους», άτομα που τον «αγαπάνε πραγματικά», το «διαλλειματάκι» από την σκληρή πραγματικότητα, το δεκανίκι που του επιτρέπει να κρατήσει όρθιο τον ανδρισμό του, ο προσωπικός του παράδεισος, το καταφύγιό του. Ο συνεντευξιαζόμενος προσθέτει μία άλλη πτυχή στο ψυχοσυναισθηματικό του προφίλ, πέρα από την στερεοτυπική ίσως κοινωνική εικόνα του μάτσο, φαλλοκράτη σεξιστή (ή του διεστραμμένου), εκείνη του ευαίσθητου, πληγωμένου, αποκαμωμένου και απογοητευμένου άνδρα/ανθρώπου. Αντιμέτωπος με μία “σκληρή”, “απαιτητική” γυναίκα και με μία κοινωνία που έχει πολλά και αντιφατικά αιτήματα από τον ίδιο,

¹⁰³⁴ «Τι κάνει όμως την ανδρική υπεροχή τόσο ύπουλη, τόσο διαβρωτική; Η σεξουαλικότητα της ανδρικής υπεροχής είναι σιωπηρά δεσμευμένη στην κυριαρχία και την υποταγή, διότι αυτοί είναι οι όροι στους οποίους έχει μάθει να αισθάνεται οτιδήποτε σεξουαλικό».
Stoltenberg, J. (2000), Refusing to be a Man, essays on sex and justice, UCL Press, London, p.112

νιώθει την ανάγκη ουσιαστικής στήριξης και προστασίας¹⁰³⁵. Είναι εντυπωσιακό πως μία επιφανειακή σχέση συναλλαγής, μπορεί να αποκτά άλλες διαστάσεις, να περιέχει ουσία και να επιφέρει πραγματικά αποτελέσματα συναισθηματικού τύπου, μέσω μίας αναγκαίας ψευδαίσθησης (αυτοσυντήρησης)¹⁰³⁶. Διωγμένος από την καθημερινότητα, από τον παραδοσιακό του ρόλο, από μία κοινωνία που τον “κατηγορεί” (ως σεξιστή, αυταρχικό, κυρίαρχο, κακοποιητικό), ψάχνει ένα τόπο μη δίωξης, έναν τόπο “ανοχής” ή και ανακοχής. Ο πελάτης μέσα από την πορνική σχέση, αλληλεπιδρά με πολλαπλούς τρόπους με το εκδιδόμενο πρόσωπο¹⁰³⁷, πέρα από την καθαρά εκτονωτική διαδικασία, η οποία όπως ο ίδιος δηλώνει του επιτρέπει να είναι “κοινωνικά λειτουργικός” (δηλαδή να περιορίζει το θυμό που του προκαλεί η “συσσωρευμένη ενέργεια”). Το εκδιδόμενο πρόσωπο δεν θα τον πληγώσει ποτέ, δεν θα του αρνηθεί ποτέ, δεν θα τον προδώσει ποτέ, αλλά αντίθετα θα τον κανακεύσει, θα τονώσει τον ανδρισμό του και ενίοτε θα τον παρηγορήσει ακόμη. Εκεί νιώθει πάλι ενεργητικός, εραστής, ενώ η πορνική συνουσία περιγράφεται σαν μία διαδικασία με την οποία επιστρέφει στο σώμα του, επανενώνεται με τον εαυτό του, την ίδια στιγμή που ανεξαρτητοποιείται από την “πανούργα” γυναίκα. Η δύναμη/υπόστασή του μοιάζει να στηρίζεται στη σαμπώνια στύση του, η οποία πάντα βρίσκεται σε κίνδυνο από μία επίδοξη Δαλιδά. Ταυτόχρονα, ανακτά τον ενεργητικό του ρόλο ο οποίος καταπατάται στην καθημερινότητά του. Σαφώς λοιπόν, πρόκειται για μία σχέση (εκδιδόμενου- πελάτη) η οποία δεν μπορεί να είναι μονοδιάστατη, ούτε επιδέχεται απλοϊκές ερμηνείες και αυτό γιατί όταν μία σημαντική πτυχή της προσωπικής ζωής (σεξουαλική συνεύρεση) μετατρέπεται σε υπηρεσία (εμπορευματοποιείται), δεν μεταλλάσσεται αυτόματα και απόλυτα σε «προϊόν» με μετρήσιμες, διαχωρίσιμες διαστάσεις. Πόσο εύκολο είναι να περιχαρακωθεί το συναίσθημα, πόσο εύκολο είναι να μουν όρια σε δύο σώματα, σε δύο ψυχές; Για αυτό η σχέση αυτών των δύο ανθρώπων, με όποια ιδιότητα και αν παρίστανται κατά την πορνική επαφή, πάντα θα αποτελεί ένα μυστήριο.

¹⁰³⁵Σε αυτό το σημείο τονίζεται ότι η εκδοχή που καταθέτει ο συνεντευξιαζόμενος περί “ψυχολογικής στήριξης” δεν κρίνεται ηθικά, ιδεολογικά ή και φιλοσοφικά.

¹⁰³⁶«Ο πελάτης ξέρει ότι το σεξ με την εκδιδόμενη είναι ένα οικονομικό ζήτημα αλλά δεν εμφανίζεται να θέλει αυτή η πραγματικότητα να διεισδύει σε όλη τη συνεύρεση με την εκδιδόμενη».

McKeganey, N., Barnard, M. (1996), Sex Work on the streets, Prostitutes and their Clients, Open University Press, Buckingham, Philadelphia, p. 54

¹⁰³⁷«Ένα επαναλαμβανόμενο μοτίβο για τους τακτικούς πελάτες ήταν να αναφέρονται στις εκδιδόμενες ως “φίλοι”».

Cornwall, An., Lindisfarne N., (1996), Dislocating Masculinity, comparative ethnographies, Routledge, New York, p.55

Και από το μυστήριο της σχέσης πελάτη /εκδιδόμενης, μεταφερόμαστε σε ένα άλλο ακόμη μεγαλύτερο μυστήριο¹⁰³⁸ για τον συνεντευξιαζόμενο, το **γυναικείο φύλο**¹⁰³⁹ και τη σχέση μαζί του. Με τη λύση αυτού του γρίφου θα λυθούν αρκετές απορίες για την καταφυγή στην πορνική επιλογή, αλλά και για την ύπαρξη του φαινομένου της πορνείας που απευθύνεται σε αντρικό αγοραστικό κοινό, μίας και εκεί σύμφωνα με τον συνεντευξιαζόμενο φαίνεται να έχει καταχωνιαστεί η αρχή του Μίτου¹⁰⁴⁰. Η υπόθεση εργασίας ότι ο πελάτης πορνικών υπηρεσιών διαθέτει σημαντικές δόσεις "σεξισμού" (μεγαλύτερες από το μέσο όρο) και έτσι αγαπά να υποτιμά τη γυναίκα¹⁰⁴¹ και να την εκμεταλλεύεται στο πρόσωπο της εκδιδόμενης που εκπροσωπεί το γυναικείο φύλο, μπορεί εν μέρει να μην επιβεβαιώθηκε σε λεκτικό επίπεδο. Το βέβαιο είναι ότι καταγράφηκε μία στάση αμηχανίας (και έντονης αμφιθυμίας) απέναντι στη γυναίκα που μάλλον του προκαλεί τρόμο ή και φόβο, ενώ οι προσπάθειες υποτίμησής της καταγράφονται ως ανάγκη περισσότερο να την δαμάσει, να κυριαρχήσει στην παντοδυναμία της (γεννάει, είναι πονηρή, σκληρή και πρωταγωνίστρια ως μητρική φιγούρα) και λιγότερο ως ένδειξη ότι την θεωρεί κατώτερη¹⁰⁴². [Και όλα αυτά ξεκινάνε από το πρώιμο εκείνο στάδιο (με βάση πάντα την φυσιοκρατικού τύπου ανάλυση που υιοθετεί ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης) που ερχόμενος σε μία πρώτη επαφή με το γυναικείο σώμα¹⁰⁴³ ανακαλύπτει το πόσο διαφορετικό και πολύπλοκο είναι σε σχέση με το δικό του. Ο πελάτης/άνδρας είναι εξοικειωμένος με τη δική του σταθερή σεξουαλική επιθυμία και εν γένει λειτουργία, η οποία δεν παρουσιάζει σημαντικές εναλλαγές, ούτε στη μικροκλίμακα της

¹⁰³⁸ «Ο μύθος του απρόσιτου πλάσματος που λέει πάντα όχι, προέρχεται από αυτή την παράδοση μητέρα Μαρία, παρθένα». Από την άλλη, η φράση "όλες είναι βρόμες εκτός από τη μάνα μου και την αδερφή μου" απαντάται πολύ συχνά.

Μπάντμαν, Μπ. (2000), Σύντομη ιστορία του σεξ, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.93

¹⁰³⁹ «Χάρη στη δύναμη της υποκρισίας της και στην ικανότητα της να μασκαρεύεται, ο άντρας την βλέπει σαν κάποιο άγνωστο ον, γεμάτο μυστήριο και όλες οι προσπάθειές του για αυτοέλεγχο χάνονται μπροστά σε μία τόσο απρόβλεπτη βλακεία».

Vilar, E. (1972), Ο Ντρεσαρισμένος Άντρας, Εκδόσεις Ράππα, Αθήνα, σελ.67

¹⁰⁴⁰ «Η σχέση του άνδρα με τις γυναίκες εκτός πορνείας μας βοηθάει να κερδίσουμε λίγο δρόμο για το γιατί οι άνδρες πηγαίνουν στις εκδιδόμενες. Αλλά μόνο μέρος του δρόμου».

Hoigard, C., Finstad, L. (1992), Prostitution, Money and Love, Polity Press, Norway, p.107

¹⁰⁴¹ Δηλαδή ότι την βλέπει σαν κατώτερο ον και άρα την χρησιμοποιεί, είτε για σεξ, είτε για παραγωγή παιδιών.

¹⁰⁴² Μπορεί να νιώθει την ανάγκη να κυριαρχήσει ακριβώς για αυτόν τον λόγο. [Υπενθυμίζουμε ότι τα γενικευμένα συμπεράσματα που φιλοξενούνται σε αυτό το κεφάλαιο βασίζονται στις απαντήσεις που δόθηκαν με σχετική πλειοψηφία, χωρίς να σημαίνει ότι δεν καταγράφηκαν διάφορες αποχρώσεις, όπως απόψεις ή αναρτήσεις σε κοινωνικά δίκτυα με καθαρά σεξιστικό περιεχόμενο].

¹⁰⁴³ Ο Φρόντ Σ. επισημαίνει ότι η «μητέρα αποτελεί το πρώτο ερωτικό αντικείμενο για το αγόρι». Οι πορνογραφικές αναπαραστάσεις στην κατηγορία "step mother" ίσως επιβεβαιώνει τον προλαλήσαντα. Φρόντ, Σ. (1992) Η Σεξουαλική ζωή του ανθρώπου, Σεξουαλική Ψυχολογία, Εκδόσεις Δαμιανού, Αθήνα, σελ.37

εβδομάδας/μήνα, ούτε ενδεχομένως και διαχρονικά στη ζωή του (πέρα ίσως από μία φυσιολογική μείωση της σεξουαλικής επιθυμίας που επέρχεται με το πέρασμα των ετών)¹⁰⁴⁴. Καθημερινά παράγει 100 εκατομμύρια σπερματοζωάρια ανά ml σπέρματος, για τα οποία νιώθει την ίδια ανάγκη να αποβάλει από το σώμα του με σταθερή τακτικότητα, καθ' όλη σχεδόν τη διάρκεια της ζωής του¹⁰⁴⁵. Ο συνεντευξιζόμενος δηλώνει ότι η μη πραγματοποίηση της εν λόγω διαδικασίας, του δημιουργεί έντονο εκνευρισμό (για αυτό η συνουσία για τον πελάτη/άνδρα έχει πρωταρχικά εκτονωτικό χαρακτήρα)¹⁰⁴⁶. Αντίθετα κατά τον ίδιο, η γυναίκα δεν έχει σταθερή σεξουαλική λειτουργία και διαθεσιμότητα, αλλά αυτή παρουσιάζει μία μηνιαία περιοδικότητα¹⁰⁴⁷, αλλά και διαχρονικά στη ζωή της υπάρχει ένας αναπαραγωγικός κύκλος ο οποίος κλείνει (εμμηνόπαυση)¹⁰⁴⁸. Τα αναπαραγωγικά της όργανα δεν περιορίζονται στη λήψη σεξουαλικής απόλαυσης, αλλά δυνητικά δημιουργούν ζωή, μετουσιώνονται σε πραγματικά "παραγωγικά" εργαλεία¹⁰⁴⁹. Για αυτό υποσυνείδητα λαμβάνουν μία διττή νοηματοδότηση στο μυαλό του συνεντευξιζόμενου πελάτη. Παραδείγματος χάριν, το γυναικείο στήθος μπορεί να είναι ένα όργανο από το οποίο δύναται να επέλθει σεξουαλικός ερεθισμός (συνουσία/ερρωμένη), αλλά την ίδια στιγμή μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο τροφής

¹⁰⁴⁴ «Οι χημικές ουσίες συνδέουν το σώμα, από την κορφή ως τα νύχια, με τις έννοιες των δύο φύλων. Το φύλο και η επιστήμη αποτελούν ένα σύστημα που λειτουργεί ως ενιαία μονάδα - δημιουργώντας όμως σύνθετα αποτελέσματα».

Fausto-Sterling, A. (2000), *Sexing the Body, gender politics and the construction of sexuality*, Basic Books Press, New York, p. 194

¹⁰⁴⁵ «Η γυναίκα δεν έχει κύκλο οίστρου. Συνεπώς από τη στιγμή που το θηλυκό είναι διαθέσιμο ανά πάσα στιγμή, το αρσενικό μπορεί να ικανοποιεί τις σεξουαλικές του ορμές όσο συχνά επιθυμεί με έναν μόνο ερωτικό σύντροφο. (Μόνο ο γίβονας και η γυναίκα όχι άλλα πρωτεύοντα θηλαστικά)».

Tannahill, R. (1998), *Ιστορία των σεξουαλικών ηθών*, Εκδοτικός Οίκος Π.Τραυλός, Αθήνα, σελ.22

¹⁰⁴⁶ Ο Φρόνιτ Σ. συνομολογεί με τον άνδρα/πελάτη ισχυριζόμενος ότι «η στέρηση ομαλών σεξουαλικών ικανοποιήσεων συντελεί στην ανάπτυξη της νεύρωσης. Κατά συνέπεια η στέρηση οδηγεί τη σεξουαλική ανάγκη στον ανώμαλο τρόπο διεγέρσης. Οι άνθρωποι παθαίνουν μία νεύρωση όταν τους αφαιρείται η δυνατότητα ικανοποίησης του λίμπιντο (αποστέρηση)».

Φρόνιτ, Σ. (1992), *Η Σεξουαλική ζωή του ανθρώπου*, Σεξουαλική Ψυχολογία, Εκδόσεις Δαμιανού, Αθήνα, σελ.14, 53

¹⁰⁴⁷ «Τα επίπεδα των θηλυκών γοναδικών ορμονών μεταβάλλονται περιοδικά, περίπου κάθε 28 ημέρες, αντίθετα οι άνδρες είναι από νευροενδοκρινική σκοπιά μάλλον βαρετά πλάσματα καθώς τα επίπεδα των ανδρικών γοναδικών ορμονών είναι σταθερά, μεταβάλλονται ελάχιστα από μέρα σε μέρα».

Pinel, J. (2011), *Βιοψυχολογία*, Εκδόσεις Έλλην, Αθήνα, σελ. 367

¹⁰⁴⁸ [Τα ωάρια της αποβάλλονται με την έμμηνο ρήση. (Αντίθετα ο άνδρας αποβάλει τα σπερματοζωάρια του μόνο μέσω κάποιας σεξουαλικής τεχνικής). Συγκεκριμένες μέρες του μήνα διαθέτει μεγαλύτερη γονιμότητα (ωορρηξία), κατά την οποία θεωρητικά παρουσιάζει μεγαλύτερη ανάγκη για αναπαραγωγή καθώς η κλειτορίδα της διαστέλλεται. Η εγκυμοσύνη είναι ένα άλλο μεγάλο κεφάλαιο, κατά το οποίο μεταβάλλεται για ακόμη μία φορά ο ορμονικός χάρτης της γυναίκας].

¹⁰⁴⁹ «Η μοίρα της γυναίκας είναι η ανατομία της».

Vilar, E. (1972), *Ο Ντρεσαρισμένος Άντρας*, Εκδόσεις Ράππα, Αθήνα, σελ.72

του βρέφους (γέννα/μάννα)¹⁰⁵⁰, όπως αντίστοιχα το αιδοίο μπορεί να είναι το επίκεντρο της σεξουαλικής ηδονής αλλά και το πρωταγωνιστικό όργανο κατά τη γέννηση ενός παιδιού (επίκεντρο οδύνης και πόνου)¹⁰⁵¹. Μέσα από μία ουσιοκρατική ανάλυση εικάζεται ότι οδηγείται ο συνεντευξιαζόμενος στο γνωστό και επαναλαμβανόμενο στην αφήγησή του δίπολο "γυναίκα Εύα (ερωμένη) – Παναγία (μητέρα)", με το οποίο ο συνεντευξιαζόμενος αντιλαμβάνεται τη γυναίκα ως δυσδιάστατη (από τη μία ως ερωμένη του και από την άλλη ως μάννα του παιδιού του)¹⁰⁵². Ο συνεντευξιαζόμενος φαίνεται να μην διαθέτει βέβαιες απαντήσεις για τη γυναικεία φύση (οργασμός¹⁰⁵³) αλλά μοιάζει είναι γεμάτος ερωτηματικά και απορίες¹⁰⁵⁴. Η αφήγησή του είναι διάσπαρτη από ενδογενείς αντιφάσεις και ισχυρή αμφιθυμία, χωρίς να γνωρίζει ακόμη και ο ίδιος τι απαιτεί και τι δυνητικά θα ήθελε να διορθώσει στη γυναικεία φιγούρα ώστε να καλύπτει τις ανάγκες του και να προσαρμόζεται στα μέτρα του¹⁰⁵⁵. Οι αντιφάσεις αυτές στηρίζονται ως ένα βαθμό στο δίπολο Εύα- Παναγία, αφού την ίδια στιγμή που απαιτεί η γυναίκα να είναι έκφυλη και σεξουαλικά απελευθερωμένη, την ίδια στιγμή την θέλει σοβαρή μετρημένη και συντηρητική προκειμένου να προχωρήσει σε δεσμό μαζί της. Άλλη μία αντιφατική προσδοκία του πελάτη, αφορά

¹⁰⁵⁰ «Η στάση των ανδρών για την μητρότητα είναι ένας μεγάλος και πολύπλοκος τομέας. Ακόμη και ο μισογύνης είναι φανερά πρόθυμος να σεβαστεί τη γυναίκα σαν μητέρα και να σεβαστεί την μητρότητα κάτω από σοβαρές περιστάσεις (λατρεία της Παρθένου ή της αρχαίας μητέρας θεάς), εκδηλώνοντας προτίμηση για τις πνευματικές ιδιότητες της τροφού (αυτοθυσία, ανιδιοτέλεια)».

Roszak, B., Roszak, Th. (1969), *Masculine, Feminine, readings in sexual mythology and liberation of women*, Harper Publishers, New York, p.89

¹⁰⁵¹ Σύμβολο μητρότητας /Σύμβολο θηλυκότητας.

¹⁰⁵² «Ο Έλληνας φορτίζει την Ελληνίδα με αντιφάσεις. Οι ιδανικές γυναίκες του σύγχρονου Έλληνα συμπύσσονται στην αναγωγή σε "κυρία" και "σεξουαλική σκλάβα"».

Λάζος, Γρ.(1997), *Η σεξουαλικότητα ως αξία στη σύγχρονη Ελλάδα*, Εκδόσεις Δελφίνι, Αθήνα, σελ. 267

¹⁰⁵³ «Πάνω από τις μισές γυναίκες προσποιούνται ότι έχουν οργασμό».

Meulenbelt, An. (1984), *Για μας τις γυναίκες*, Εκδόσεις Λιβάνη, Αθήνα, σελ.96

¹⁰⁵⁴ «Η γυναικεία σεξουαλικότητα προκαλεί κάποια στεναχώρια στον άντρα. Αντίθετα με ότι συμβαίνει με αυτόν, η διέγερση στη γυναίκα και ο οργασμός της δύσκολα μπορούν να ελεγχθούν. Κι έτσι λοιπόν ο άνδρας διαρκώς χτυπιέται ανάμεσα στην υπόθεση ότι η γυναίκα δεν νοιώθει καμία σεξουαλική επιθυμία και ότι τα πάντα σε αυτήν είναι υποκρισία και στο φόβο μήπως στην πραγματικότητα είναι πιο δυνατή από αυτόν σεξουαλικά και του το κρύβει από λύπηση (μύθος για γυναικείο οργασμό). Η αλήθεια βρίσκεται κάπου εκεί ανάμεσα στα δύο άκρα. Οι σεξουαλικές σχέσεις δεν προκαλούν βέβαια στις γυναίκες τρελές επιθυμίες (αν ήταν έτσι θα υπήρχαν στα σίγουρα πολλοί περισσότεροι αρσενικοί πόρνοι). Από την άλλη μεριά όμως, ούτε και σιχαίνονται να κάνουν έρωτα όπως συχνά υποστηρίζουν».

Vilar, E. (1972), *Ο Ντρεσαρισμένος Άντρας*, Εκδόσεις Ράππα, Αθήνα, σελ.48

¹⁰⁵⁵ Ο Gray J. προκειμένου να δείξει το χάσμα μεταξύ των δύο φύλων μας καλεί να εικάσουμε ότι άνδρες και γυναίκες προέρχονται από άλλον πλανήτη, οι άνδρες είναι από τον Άρη και οι γυναίκες από την Αφροδίτη (όπως τιτλοφορείται άλλωστε και το ομώνυμο έργο του). Ενώ θεωρεί ότι κάνουμε την λανθασμένη υπόθεση ότι συμπεριφερόμαστε με τον ίδιο τρόπο. «Οι άντρες κακώς περιμένουν από τις γυναίκες να σκέφτονται, να επικοινωνούν και να αντιδρούν με τον ίδιο τρόπο».

Gray, J. (2004), *Άνδρες από τον Άρη, Γυναίκες από την Αφροδίτη*, Εκδόσεις Φυτράκη, Αθήνα, σελ.25,27

το γεγονός ότι την βρίσκει “δύσκολη” στο να ενδώσει στην ερωτικοσεξουαλική του διεκδίκηση. Θα επιθυμούσε να είναι “εύκολη” αλλά την ίδια στιγμή είναι επικριτικός και σχεδόν υποτιμητικός απέναντι στην “εύκολη” τουρίστρια, την αλλοδαπή ή τη νεαρή γυναίκα. Ταυτόχρονα, καταγράφεται συχνά η αγωνία του συνεντευξιαζόμενου για το ότι το γυναικείο φύλο θέλει να τον εκμεταλλευτεί για οικονομικούς και αναπαραγωγικούς λόγους¹⁰⁵⁶. [Αντίθετα ο ίδιος νιώθει ότι λειτουργεί εκμεταλλευτικά απέναντί της μόνο όταν καταφέρνει να τη χρησιμοποιήσει προς σεξουαλική του εκτόνωση χωρίς να καταβάλει ιδιαίτερο κόπο και χρήματα, επιτελώντας τον ενεργητικό “βιολογικό του ρόλο”, σε όσο το δυνατόν περισσότερα πρόσωπα (νίκη του πρωταρχικού ανδρικού ρόλου “εραστής”)]. Ο εγκλωβισμός του άνδρα /πελάτη σε μονογαμική σχέση¹⁰⁵⁷ λογίζεται ως μία ξεκάθαρη νίκη του θηλυκού που τον αποσπά από την ελεύθερη, απρόσκοπτη σπορά του σεξουαλικού του δυναμικού (νίκη του γυναικείου πρωταρχικού, αναπαραγωγικού ρόλου “μάννα”, έστω εν δυνάμει)¹⁰⁵⁸. Παρά το γεγονός όμως, ότι σε ένα πρώτο επίπεδο καταθέτει αυτόν τον έμφυλο, βιολογικό καθορισμό των ρόλων των δύο φύλων, στις απαντήσεις του περί γυναικείας σεξουαλικότητας απαντάται για ακόμη μία φορά μία αντιφατική ρητορική, ενώ αρκετές φορές καταγράφεται πλήρης άγνοια για το θέμα¹⁰⁵⁹. Οι συναισθηματικού τύπου απαντήσεις, οι εκλογικεύσεις και ο εγκλωβισμός σε κοινά αποδεκτές αξίες¹⁰⁶⁰ (όπως η ισότητα), δεν βοηθούν τον συνεντευξιαζόμενο να αποδώσει ένα αφήγημα

¹⁰⁵⁶[Με λίγα λόγια ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης θεωρεί ότι μία γυναίκα τον χρησιμοποιεί αφενός για να εξασφαλιστεί οικονομικά, αφετέρου για να τεκνοποιήσει και να εκπληρώσει τον “βιολογικό της ρόλο”].

«Αν οι γυναίκες ενδιαφέρονται για την σεξουαλική ικανότητα του άντρα, είναι κυρίως γιατί θέλουν να κάνουν παιδιά», συνομολογεί η Vilar E.

Vilar, E. (1972), Ο Ντρεσαρισμένος Άντρας, Εκδόσεις Ράππα, Αθήνα, σελ.109

¹⁰⁵⁷«Σε κάποιο βαθμό οι άντρες συχνά κουβαλούν έναν φόβο της οικειότητας (δέσμευσης) που μπορεί να έχει τις ρίζες του στην πρώιμη κτητική σχέση με τη μητέρα τους. Οι άνδρες μπορεί να νιώσουν ότι αν πλησιάσουν πολύ θα αρχίσουν να αποσυντίθενται... Έναν φόβο ότι δεν μπορούμε να αγαπηθούμε αλλά ούτε μπορούμε να αγαπήσουμε άλλους».

Jeleniewski Seidler, V. (1997), *Man Enough, Embodying Masculinities*, Sage Publications, London, p.173

¹⁰⁵⁸Η πολυγαμία του συνεντευξιαζόμενου πελάτη είναι ένδειξη αυτοκυριαρχίας και διατήρησης του έμφυλου ρόλου του. Απεχθάνεται τη σχέση την οποία αντιλαμβάνεται ως κυριαρχία (νίκη) του θηλυκού. Αντίθετα επιθυμεί την σεξουαλική συνένωση με πολλαπλούς συντρόφους ως επισφράγιση της δικής του επικράτησης αλλά και ανεξαρτησίας από το θηλυκό που θέλει να τον δεσμεύσει. Την ίδια στιγμή δεν φαίνεται να έχει βέβαιες απαντήσεις για τίποτα, αντίθετα αυτές είναι γεμάτες αντιφάσεις, αμφιθυμία και άγνοια.

¹⁰⁵⁹«Ο γυναικείος οργασμός είναι κάτι που δεν μπορούν να κατανοήσουν».

Hoigard, C., Finstad, L., (1992), *Prostitution, Money and Love*, Polity Press, Norway, p.92

¹⁰⁶⁰«Όταν ένα άτομο παρουσιάζεται μπροστά σε άλλους η παράστασή του τείνει να ενσωματώσει και να αποδώσει τις επίσημα αναγνωρισμένες αξίες της κοινωνίας (ως μία εκφραστική ανανέωση και επιβεβαίωση των ηθικών αξιών της κοινότητας)».

Goffman, Er.(2006) *Η παρουσίαση του εαυτού στην καθημερινή ζωή*, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, σελ.211

που διαθέτει εγγενή συνέπεια. Έτσι, ενώ έρχεται αντιμέτωπος με μία πολύ διαφορετική και ξένη για αυτόν γυναικεία σεξουαλική συμπεριφορά ως προς την συνουσία, στο πλαίσιο της εν λόγω εκλογίκευσης, θεωρεί ότι δεν μπορεί παρά να αντιλαμβάνονται και τα δύο φύλα με τον ίδιο τρόπο τη σεξουαλική πραγματικότητα. (Παραδείγματος χάριν στο ερώτημα αν οι γυναίκες έχουν τις ίδιες σεξουαλικές ανάγκες με τους άνδρες, ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης διακρίνει ότι η γυναίκα έχει μία πιο εγκρατή συμπεριφορά, όχι απαραίτητα επειδή επιθυμεί λιγότερο τη σεξουαλική συνεύρεση από τον ίδιο, αλλά γιατί η σεξουαλική εγκράτεια αρμόζει στον κοινωνικά καθορισμένο, έμφυλο ρόλο της. Ενώ θέλει να πιστεύει ότι και η γυναίκα νιώθει την ίδια, αντίστοιχη βαθιά σεξουαλική επιθυμία και εξάρτηση από εκείνον και ότι δεν είναι ο μόνος αγκιστρωμένος από την παρουσία της για την ικανοποίηση του. Αλλά όλα τα παραπάνω αποτελούν μάλλον εικασίες αφού ένα εξίσου μεγάλο ποσοστό δηλώνει άγνοια για τη γυναικεία φύση). Για αυτό στο ερώτημα αν η γυναίκα είναι πολυγαμική απαντούν με σχετική πλειοψηφία καταφατικά, στο πλαίσιο της παραπάνω εκλογίκευσης.¹⁰⁶¹ Το ερώτημα όμως, που δίχασε αφορούσε το συντηρητισμό ή μη της σύγχρονης Ελληνίδας γυναίκας, με αρκετούς για ακόμη μία φορά να θεωρούν ότι “υποδύεται”¹⁰⁶² την συντηρητική για κοινωνικούς λόγους, προκειμένου να προτιμηθεί από τον άνδρα ως υποψήφια μητέρα¹⁰⁶³, γεγονός που ίσως αποδεικνύει ότι οι παραδοσιακοί έμφυλοι ρόλοι καλά κρατούν. Παρατηρείται λοιπόν, εν γένει ότι η γυναίκα κατηγορείται συνεχώς για

¹⁰⁶¹Μερικά αποτελέσματα για τη γυναικεία σεξουαλικότητα της δεκαετίας του 80'καταθέτει η Horeur S.: «Προτιμούν να έχουν επαφή με έναν τακτικό σύντροφο(78%) και μόλις το 2% με περιστασιακό. Για να έχει σεξουαλικές σχέσεις πρέπει να είναι ερωτευμένη (62%). Όταν δεν έχουν σεξουαλικές σχέσεις νιώθουν στερημένες σωματικά και ψυχολογικά (56%) και σωματικά μόλις 4%. Πιστεύουν πως μία γυναίκα μπορεί να μην έχει καμία ερωτική επιθυμία για αρκετό καιρό (78%). Τέλος, το 73% πιστεύουν πως το να ευχαριστήσουν το σύντροφό τους είναι απαραίτητο».

Horeur, S. (1984), Εξομολογήσεις γυναικών για τον έρωτα και το σεξ, Εκδόσεις Θυμάρη, Αθήνα, σελ. 44-51

[Το γιατί δεν υπάρχουν οίκοι ανοχής για γυναίκες σύμφωνα πάντα με τον συνεντευξιαζόμενο, οφείλεται σε καθαρά πρακτικούς λόγους και όχι στο ότι οι γυναίκες είναι πιο ηθικές ή συναισθηματικές. Σε αντίθεση με τον ίδιο είναι πιο εύκολο να έχουν πρόσβαση σε σεξουαλικό παρτενέρ επειδή ενώ ταυτόχρονα ένας άντρας εκδιδόμενος δεν μπορεί να παράσχει επαναληπτικά υπηρεσίες καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας].

¹⁰⁶²«Το σώμα είναι σαν τον ηθοποιό στη σκηνή, έτοιμο να παίξει οποιονδήποτε ρόλο του ανατίθεται από τον πολιτισμό (culture). Κατά τον Laqueur Th. δεν θα πρέπει να γίνεται η διάκριση μεταξύ βιολογικού και κοινωνικού φύλου, αφού το φύλο πρέπει να νοείται ως κάτι που πρέπει να διοργανωθεί ούτως ή άλλως».

Laqueur, Th. (1990), Making Sex, Body and Gender from the Greeks to Freud, Harvard University Press, Cambridge, p.61

¹⁰⁶³Στην εθνογραφία του ο Λοΐζος Π. καταγράφει ότι οι ντόπιες γυναίκες δεν συμπεριφέρονταν πρόστυχα, αλλά ούτε και οι σύζυγοί τους θα το ήθελαν αυτό.

Cornwall, An., Lindisfarne N., (1996), Dislocating Masculinity, comparative ethnographies, Routledge, New York, p.75

έλλειψη ευθύτητας (για στήσιμο παγίδας), σε αντίθεση με τον ευθύ άντρα¹⁰⁶⁴, ο οποίος παρουσιάζεται ως θύμα και εν τέλει επιλέγει την ντόμπρα εκδιδόμενη. (Σε αυτό το σημείο, η εκδιδόμενη παρουσιάζεται σαν μία γυναίκα που διαφέρει από τη μέση γυναίκα καθώς διαθέτει επιθυμητά στοιχεία της ανδρικής υποκουλτούρας όπως, η ευθύτητα. Σε άλλα πάλι σημεία της ανάλυσης του μετατρέπεται σε μία εκπρόσωπο του γυναικείου φύλου, που όπως οι υπόλοιπες γυναίκες, απλώς θέλει να τον απομυζήσει οικονομικά). Τα αιχμηρά σχόλια όμως, για τη νέα μεταφεμινιστική γενιά γυναικών (που είναι εξίσου ευθύς με εκείνον, διεκδικεί άμεσα τη σεξουαλική της έκφραση και υιοθετεί μία πιο ενεργητική σεξουαλική συμπεριφορά), περιπλέκουν ακόμη περισσότερο τα πράγματα για το ποια τελικά είναι η επιθυμητή γυναικεία συμπεριφορά από τον συνεντευξιαζόμενο. Η παραπάνω στάση θεωρείται από τον πελάτη ως ανήθικη και υποτιμητική για τη νέα γυναίκα, ενώ επιπλέον γίνεται αντιληπτή ως υπαίτια της διάλυσης του θεσμού της οικογένειας και ευρύτερα της κοινωνίας, η οποία χάνει τα δομικά της στηρίγματα. Άλλη μία ένδειξη υποκριτικής γυναικείας συμπεριφοράς είναι η υιοθέτηση από την ίδια μίας ελιτίστικής, ναρκισσιστικής υπεροψίας («σνομπ», «ντίβα») με την οποία τον απορρίπτει ως εραστή, μόνο και μόνο για να γευτεί τη χαρά της υποτίμησης, (σε αντίθεση με τις αλλοδαπές γυναίκες που όχι μόνο είναι πολύ δεκτικές στο σεξουαλικό του κάλεσμα, αλλά οι ίδιες τον «προσκαλούν»). Σημειωτέον, στην περίπτωση των αλλοδαπών γυναικών η εν λόγω συμπεριφορά είναι καλοδεχούμενη, αν και στη βάση της την υποτιμάει. Από την άλλη, η ελιτίστική γυναικεία συμπεριφορά της Ελληνίδας («σνομπ»), απαιτεί πολύ κόπο, ευρηματικότητα και προσπάθεια από μέρους του προκειμένου να φτάσει στο επιθυμητό αποτέλεσμα της σεξουαλικής εκτόνωσης, για αυτό προτιμάται η επιλογή της εκμίσθωσης.¹⁰⁶⁵ Ενώ, ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης

¹⁰⁶⁴ Η λέξη «αντρίκιος» σχετίζεται με την ευθύτητα και την ντομπροσύνη, εγγενή χαρακτηριστικά του άνδρα κατά τον συνεντευξιαζόμενο. Ενώ σύμφωνα πάντα με τον ίδιο, απαντώνται και στις εκδιδόμενες γυναίκες αφού με αμεσότητα ζητούν αυτό που πραγματικά θέλουν δηλαδή τα χρήματα, σε αντίθεση με τις μη εργαζόμενες στο χώρο.

¹⁰⁶⁵ Σημαντικό στοιχείο που αναγνωρίζει ο πελάτης στη γυναικεία συμπεριφορά (είτε πρόκειται για εκδιδόμενη, είτε όχι) ενώ είναι σχεδόν άγνωστο για τον ίδιο, είναι ο «ναρκισσισμός». Η θηλυκότητα για τον πελάτη ορίζεται από το στοιχείο της «σεξουαλικής πρόκλησης», ενώ η αρσενικότητα από την «σεξουαλική απόδοση». Το θηλυκό φροντίζει την εικόνα του ώστε να προσκαλεί/ προκαλεί το αρσενικό, ενώ ο άνδρας θα πρέπει να ανταποκριθεί με επιτυχία στο κάλεσμα προκειμένου να είναι άξιος του ρόλου του. Για αυτό σύμφωνα με τον συνεντευξιαζόμενο, ο άνδρας ικανοποιείται με το να κάνει σεξ (σεξουαλική επίδοση), ενώ η γυναίκα μπορεί να λάβει ικανοποίηση μόνο και μόνο λαμβάνοντας το αντρικό ενδιαφέρον (επίδοση στην πρόκληση). Αυτή είναι μία παρατήρηση που έχει επιβεβαιωθεί από τον ίδιο με τη στάση των γυναικών στα κοινωνικά δίκτυα. Οι άκρως αποκαλυπτικές φωτογραφίες των γυναικών σε σεξουαλικές πόζες με βάση τα πορνογραφικά πρότυπα, προκαλούν τα σχόλια των ανδρών τα οποία όμως δεν βρίσκουν αντίστοιχη ανταπόκριση: «Οι περισσότερες προκαλούν χωρίς να θέλουν να πηδηχτούν». Ο πελάτης γενικεύει λέγοντας ότι είναι αμήχανος

στηλιτεύει για ακόμη μία φορά την εκμεταλλευτική φύση της γυναίκας και την αγάπη της για το χρήμα. Νιώθει ότι τον χρησιμοποιεί προκειμένου να απολαύσει υλικά αγαθά¹⁰⁶⁶ και υπηρεσίες, συμπεριφορά την οποία επικρίνει, ενώ σε σύγκριση με την εκδιδόμενη που επίσης πληρώνεται προκειμένου να έρθει σε επαφή μαζί του, επιλέγει τη δεύτερη ως πιο ευθεία και αξιοπρεπή συμπεριφορά και ταυτόχρονα πιο συμφέρουσα οικονομικά. Δείχνει επισφαλής στα χέρια μία γυναίκας που θα τον εκμεταλλευτεί και θα τον προδώσει σε πολλαπλά επίπεδα, για αυτό επιλέγει ένα δεδομένο μέγεθος "εκμετάλλευσης"/αντιτίμου (το μίσθωμα του εκδιδόμενου προσώπου). Παρά το γεγονός ότι δεν απαντάται μεγάλος αριθμός άμεσων σεξιστικών αναφορών (ενδεχομένως λόγω του ότι συνομιλούν με γυναίκα ερευνήτρια), καταγράφονται αρκετές άμεσες αναφορές που δεν δηλώνουν κατ' ανάγκη υποτίμηση προς το γυναικείο φύλο, αλλά πικρία, προδοσία και θυματοποίηση. Πάντως, ο συνεντευξιαζόμενος φαίνεται να επιλέγει σαφώς τους παραδοσιακούς έμφυλους ρόλους διαιωνίζοντας το παρελθόν μέσα στη μακρά διάρκεια της συλλογικής μνήμης¹⁰⁶⁷, ενδεχομένως γιατί νοιώθει μεγαλύτερη ασφάλεια σε ένα πλαίσιο καθαρότητας και έμφυλης σαφήνειας (ξεκάθαρος διαχωρισμός γυναικείων και αντρικών ρόλων) παρά στο μετανεωτερικό σκηνικό της σεξουαλικής ρευστότητας που απειλεί τον ανδρισμό του. Ίσως λοιπόν, η παραπάνω εξόφθαλμη αντίφαση (για την επιθυμητή γυναικεία συμπεριφορά -συντηρητική /απελευθερωμένη-) να εδράζεται ακριβώς σε αυτόν το φόβο που μπορεί να επιφέρει η άρση των παραδοσιακών έμφυλων ρόλων και η υιοθέτηση ενός ενεργητικού σεξουαλικού γυναικείου ρόλου¹⁰⁶⁸, που τον βγάζει έξω από τα νερά του και αν και είναι βολικό (να

απέναντι σε αυτή τη νέα μεταϊντερνετική, γυναικεία συμπεριφορά, όπου από τη μία η γυναίκα προβάλλει μία εικόνα η οποία αποτελεί ξεκάθαρα σεξουαλικό κάλεσμα και από την άλλη στη δική του ανταπόκριση (σχόλια) εμφανίζεται άκρως επιθετική, κατηγορώντας για κατάφωρο σεξισμό. Την ίδια στιγμή το ευρύτερο πολιτισμικό του περιβάλλον, στέλνει ένα διττό, αντιφατικό μήνυμα στον πελάτη/άνδρα που από τη μία του ζητάει να είναι μάτσο και αρκετά ανδροπρεπής με βάση τα πορνογραφικά πρότυπα («τσο και λο») και από την άλλη νιώθει ότι μπορεί να βρεθεί στο στόχαστρο για σεξουαλική παρενόχληση με βάση ένα ακόμη ακαθόριστο, θολό πλαίσιο που ορίζει τις political correct και αποδεκτές ανδρικές συμπεριφορές (για γυναικείες δεν γίνεται λόγος). Το ερωτικό παιχνίδι δεν παίζεται πλέον απλά χωρίς κανόνες αλλά με αντιφατικούς κανόνες και ακαθόριστο στόχο, με τα δύο φύλα να αιωρούνται στην ασάφεια και στο ανικανοποίητο.

¹⁰⁶⁶ «Σε όλες τις γυναίκες η βασική αρχή του σεξ χρησιμοποιούμενου για αμοιβή, είναι η ίδια. Προσφέρονται στον άνδρα, διεγείρουν την επιθυμία του, ανάβουν τη σεξουαλική του όρεξη και όταν θα έχει εκπληρώσει στην εντέλεια το μικρό του νόμμο που το έχουσε μάθει, του δίνονται».

Vilar, E. (1972), Ο Ντρεσαρισμένος Άντρας, Εκδόσεις Ράππα, Αθήνα, σελ.109

¹⁰⁶⁷ Bourdieu, P. (2001), Masculine Domination, Sanford University Press, California, p.12

¹⁰⁶⁸ «Αυτή η ηδονή που διεκδικείται φανερά από τις γυναίκες σήμερα, (φαινομενικά προκαλεί) όμως στην πραγματικότητα ενοχλεί το ίδιο τον άνδρα όπως και στο παρελθόν. Για ένα μεγάλο διάστημα της ιστορίας η γυναίκα είχε τη δυνατότητα επιλογής ανάμεσα στον εξευτελισμό και την υποκρισία. Η ιστορία δεν την άφησε καν να επιλέξει. Όταν κατακτά σεξουαλική ελευθερία, έρχεται η καταστολή».

κάνει κάποιος άλλος τη "βρωμοδουλειά" (dirty job), τελικά επιλέγεται η γυναικεία εγκράτεια¹⁰⁶⁹ (ως ασφαλέστερη -δεν απειλεί- για τον ανδρισμό). Η σχέση, ο γάμος και γενικά η δέσμευση είναι κάτι εντελώς "γυναικείο" που δεν επιθυμεί ο συνεντευξιαζόμενος, αντίθετα γίνεται αντιληπτό ως ήττα του άνδρα και αντίστροφα σαν μία νίκη της "γυναικότητας" η οποία τον εγκλωβίζει σε κάτι θηλυκό από το οποίο προσπαθεί να αποκοπεί και να διαφοροποιηθεί με βάση τις αναπαραστάσεις από την οικογένεια του, όπου η κυρίαρχη μορφή είναι η μητέρα, ενώ ο πατέρας περιορίζεται στο ρόλο του κομπάρσου (και ίσως μέχρι πρότινος σε αυτόν του κουβαλητή του σπιτιού). Ασκεί μία δριμεία κριτική κατά του γάμου, τον οποίο θεωρεί παρωχημένο θεσμό, ενώ ο μεγάλος αριθμός διαζυγίων πιστεύει ότι επιβεβαιώνει τη θέση του. Η παραπάνω λογική βασίζεται σε μία φυσιοκρατική αντίληψη του πελάτη για τη σεξουαλική ζωή, η οποία ιδανικά/φυσιολογικά χαρακτηρίζεται από πολυγαμική συμπεριφορά, ενώ η μονογαμία, ως κοινωνική κατασκευή θεωρείται καταπιεστική και αφύσικη. Παρά το γεγονός ότι ειπώθηκαν αρκετά για τα σεξουαλικά ιδανικά του πελάτη, θα περίμενε κανείς ότι η ιδανική γυναίκα για το συνεντευξιαζόμενο θα αποτελεί μία γκροτέσκα μορφή βγαλμένη από πορνογραφικές σκηνές που φέρει υπερρεαλιστικά στοιχεία, παρά ταύτα εκείνη περιγράφεται από τον ίδιο αρκετά ανθρώπινη με βασικά προτερήματα τη διάθεση για επικοινωνία, για κατανόηση και για σεβασμό, χωρίς να παραλείπεται βέβαια η καλή εξωτερική εμφάνιση και η σεξουαλική έφεση ως απαραίτητο προσόν. Το σεξουαλικοερωτικό ιδανικό λοιπόν, για τον συνεντευξιαζόμενο συνοψίζεται στην μάλλον ανέφικτη σύμπτυξη σε ένα πρόσωπο των δύο αντιτιθέμενων συνιστωσών του δίπολου Εύα / Παναγία¹⁰⁷⁰.

Πως σχολιάζει όμως, ο πελάτης την επιλογή του και τον **εαυτό** του σαν εραστή, πολίτη και καταναλωτή. Κρίνοντας την επιλογή του ο πελάτης αρχικά σπεύδει να την δικαιολογήσει με ποικίλους ευφάνταστους τρόπους κυρίως στη βάση μία φυσιοκρατικής αντίληψης¹⁰⁷¹ για την ανδρική σεξουαλικότητα. Έτσι η πορνική

Μπάντμαν, Μπ. (2000), Σύντομη ιστορία του σεξ, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, σελ.230

¹⁰⁶⁹ Δεν είναι τυχαίο που ενώ οι συνεντευξιαζόμενοι πελάτες είναι επικριτικοί με τη συντηρητική (εγκρατή) Ελληνίδα γυναίκα και την θεωρούν υπαίτια για την πορνική τους επιλογή (καθώς αν ήταν πιο "εύκολες" δεν θα αναγκάζονταν να πληρώνουν για σεξ), ταυτόχρονα είναι επικριτικοί με το ενδεχόμενο μίας γυναίκας με έντονα ενεργητική, πολυγαμική συμπεριφορά.

¹⁰⁷⁰ Κάπως έτσι, αφήνει την "Παναγία" στο σπίτι προκειμένου να συναντήσει την "Εύα" στον οικο ανοχής. (Σώμα "ιερό" και σώμα "μιαρό").

¹⁰⁷¹ Ο Petersen A. πιστεύει ότι ο ανδρισμός έχει φυσικοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό και ότι η φυσικοποίηση αυτή αποτελεί ένα μεγάλο εμπόδιο στην θεωρητική και πολιτική σκέψη. «Όπως ο Stanley και ο Wise έχουν σημειώσει δεν υπάρχει καμία "ουσία" στην ουσιοκρατία, είναι μία ανακάλυψη των κοινωνικών επιστημών και των φιλοσόφων».

επιλογή κρίνεται από τον πελάτη ως άκρως φυσιολογική (φυσική) και σύμφυτη/ομόλογη με τον ανδρισμό¹⁰⁷², ενώ η διαχρονική παρουσία της πορνείας πιστοποιεί ότι καλύπτει μία πάγια και διαρκή ανάγκη. Η ανδρική φύση κατά τον συνεντευξιαζόμενο, διακρίνεται από μία αδιάκοπη επιθυμία για σεξουαλική ικανοποίηση με τον οποιοδήποτε πρόσφορο τρόπο, καθώς υπάρχει ανάγκη για άμεση ανακούφιση. Για αυτό, σύμφωνα με τον ίδιο, όσοι δηλώνουν μη-πελάτες ή ψεύδονται προκειμένου να είναι κοινωνικά αρεστοί, (προδίδοντας όμως ταυτόχρονα με τη στάση τους αυτή το ανδρικό φύλο), ή δεν διαθέτουν αρκετή τεστοστερόνη η οποία θα τους οδηγήσει με μαθηματική ακρίβεια μπροστά στην πόρτα ενός οίκου ανοχής προς αναζήτηση σεξουαλικής ανακούφισης. Είναι τέτοια η ανάγκη του πελάτη να στηρίζει την επιλογή του ώστε οδηγείται στο αυθαίρετο συμπέρασμα ότι οι μη-πελάτες διακρίνονται από ψυχολογικές διαταραχές ή έλλειψη ανδρισμού, αντιστρέφοντας με αυτόν τον τρόπο την μέση κοινωνική, στερεοτυπική αντίληψη για τον πελάτη. Από την άλλη, ο ίδιος παρουσιάζεται ως ευθύς και ντόμπρος (για αυτό και παραδέχεται την πορνική επιλογή), προσθέτοντας ακόμη ένα στοιχείο αρρενωπότητας στην ήδη ανδροπρεπή προσωπογραφία του. Ταυτόχρονα, συνεχίζει να συλλέγει επιχειρήματα υπέρ της πορνικής επιλογής στο καλάθι των εκλογικεύσεων, όπως το ότι η πορνική επιλογή είναι χρήσιμη για την κοινωνία αφού λειτουργεί εκτονωτικά σαν σάκος του μποξ στη λογική της θεωρίας του "αναγκαίου κακού"¹⁰⁷³ (π.χ. αποφυγή καυγάδων, βιασμών, συζυγικής απιστίας). Επιπροσθέτως, η πορνεία παρουσιάζεται ως σύμμαχος του γάμου και της διατήρησης της οικογένειας, ενώ φαίνεται να πρόκειται για ένα θεσμό που λειτουργεί παράλληλα ως απαραίτητως συμπληρωματικά προς το θεσμό του γάμου. Για τον πελάτη είναι μάλλον δύο θεσμοί που "ανακαλύφθηκαν" ταυτόχρονα καθώς ο ένας έρχεται να καλύψει τα κενά του άλλου. Πιο συγκεκριμένα, η αγόγγυστη μονογαμία που επιβάλει ο θεσμός του γάμου, φαίνεται να μετριάζεται από την ανώνυμη, "ηθική", σύννομη, αόρατη (αλλά και φθηνή) πολυγαμία που προσφέρει η πορνική αγορά. Συμπληρωματικά για τον πελάτη, κρίνεται μάλλον ως απαραίτητη για την εκμάθηση σεξουαλικής τεχνικής στα νεαρά αγόρια, προκειμένου

Petersen, A. (1998), *Unmasking the Masculine, Men and identity in a sceptical age*, Sage Publications, London, p.4

¹⁰⁷²«Το βασικό επιχείρημα του πελάτη στηρίζεται στο ότι είναι φυσικό για τον άντρα να θέλει σεξ. Έτσι η ευθύνη δεν αποτελεί ζήτημα για το ίδιο. (Παρόλα αυτά δεν είναι ανεκτοί ούτε ενθαρρύνονται να είναι πελάτες)».

Cornwall, An., Lindisfarne N. (1996), *Dislocating Masculinity, comparative ethnographies*, Routledge , New York, p.63

¹⁰⁷³“Αναγκαίου καλού” για το συνεντευξιαζόμενο.

να ανταποκριθούν με επάρκεια στον πρωταγωνιστικό, σεξουαλικό τους ρόλο¹⁰⁷⁴. Ενώ αποτελεί μία θετική επιλογή καθώς εξυπηρετείται το ζητούμενο της σεξουαλικής ποικιλίας χωρίς να διαπράττεται το αμάρτημα της μοιχείας, αφού πρόκειται για χρήση υπηρεσίας για την οποία παρουσιάζεται σχεδόν περήφανος στην ερευνήτρια. Την ίδια στιγμή, το κρατάει σαν επτασφράγιστο μυστικό, το οποίο καθ' ουδένα τρόπο μοιράζεται¹⁰⁷⁵ με το γυναικείο φύλο, αφού εκείνο δεν διαθέτει την ανδρική φύση για να την κατανοήσει, παρά μόνο με ομόφυλους μεταξύ των οποίων μπορεί να αποτελεί ακόμη και ένδειξη αρρενωπότητας αλλά και στοιχείο σύνδεσης της ανδρικής αγέλης. Η ηθική αποτίμηση του εαυτού τον αφήνει αλώβητο¹⁰⁷⁶, σε αντίθεση με το εκδιδόμενο πρόσωπο το οποίο αποτιμάται αρνητικά, καθώς πουλάει το σώμα του, ενώ εκείνος κάνει χρήση μίας νόμιμης υπηρεσίας. Πάντα "πρακτικός"¹⁰⁷⁷, δηλώνει ηθικός καθώς εκφεύγει του κοινωνικού στιγματισμού λόγω της βραχύβιας και παράλληλα μυστικής/κρυφής παρουσίας του σε έναν οίκο ανοχής, την στιγμή που το εκδιδόμενο πρόσωπο κουβαλάει το ηθικό βάρος της πορνικής συναλλαγής ως "επαγγελματίας ανήθικη" (ενώ εκείνος ως γνήσιο αρσενικό αγαπάει το σεξ και απλά επιτελεί το ρόλο του)¹⁰⁷⁸. Βέβαια, ο ίδιος παρουσιάζει τον εαυτό του σε αντιδιαστολή με το μέσο πελάτη έχοντας ένα ηθικό έρεισμα/προβάδισμα έναντι των υπολοίπων¹⁰⁷⁹, καθώς φροντίζει να μην κάνει χρήση εξαναγκαστικής πορνείας, ενώ είναι ευγενής με

¹⁰⁷⁴ «Το πεδίο δομεί το habitus (σωματική εγγραφή) των φορέων του κι αυτό με τη σειρά του συμβάλλει στο να συγκροτηθεί το πεδίο ως κόσμος με νόημα και αξία».

Bourdieu, P. (1994), Κοινωνιολογία της παιδείας, Εκδόσεις Καρδαμίτσα-Δελφίνι, Αθήνα, σελ.103

¹⁰⁷⁵ Το "προσωπείο" όπως αναλύεται από το Goffman E.

Goffman, E.(2006) Η παρουσίαση του εαυτού στην καθημερινή ζωή, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα,σελ.99

¹⁰⁷⁶ «Ο Durkheim προσκολλάται στο ζήτημα της ατομικής εσωτερίκευσης των κανονιστικών προτύπων (λειτουργική ανάγκη της προσωποποίησης), ενώ μελετά τις σχέσεις ανάμεσα στην αντικειμενική και υποκειμενική ηθική και το ζήτημα της αυτονομίας του ηθικού υποκειμένου ως ατόμου και ως κοινωνικού φορέα (σχέσεις του υποκειμένου με τον ηθικό κανόνα)».

Digneffe, Fr. (2000), Ηθική και Εγκληματικότητα, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ.62

¹⁰⁷⁷ «Όταν δεν πιστεύει καθόλου στο ρόλο που υποδύεται, ούτε νοιάζεται εν τέλει για τις πεποιθήσεις του κοινού του, μπορούμε να τον πούμε «κυνικό» κρατώντας τον όρο «ειλικρινής» για τα άτομα που πιστεύουν στην εντύπωση την οποία καλλιεργούν με την παράστασή τους ή που παρασύρονται από τον ίδιο τους το ρόλο».

Goffman, Er.(2006), Η παρουσίαση του εαυτού στην καθημερινή ζωή, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, σελ. 74

¹⁰⁷⁸ Παρά ταύτα για κάποιους, ιδίως για τους συνεντευξιζόμενους νεαρής ηλικίας, το επάγγελμα του εκδιδόμενου προσώπου φαντάζει ιδανικό καθώς "κάνεις σεξ ενώ πληρώνεσαι" (θεωρώντας ακόμη ιδανικότερο αυτό του πορνοστάρ καθώς εικάζει ότι η σεξουαλική παρτενέρ θα είναι πιο ευειδής, ενώ δεν απαιτείται φορντικού τύπου εργασία).

¹⁰⁷⁹ «Οι ιδεολογίες υφίστανται σε ένα πεδίο συλλογικών αντιθέσεων. Οι ιδεολογίες αντανakλούν πρωτίτως ένα σύστημα αντιθέσεων δείχνοντας προτίμηση σε πολωτικούς όρους "εμείς" όχι "οι άλλοι"».

Μοσχονάς, Σ. (2005), Ιδεολογία και Γλώσσα, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, σελ.127

τα εκδιδόμενα πρόσωπα¹⁰⁸⁰. Παράλληλα, προτάσσοντας αυτή τη φορά την ιδιότητα του πελάτη, δεν φέρει ευθύνη για όσα εκτυλίσσονται στην πορνική αγορά, όπως δεν φέρει ευθύνη ο εκάστοτε καταναλωτής ο οποίος απλώς επιλέγει ανάμεσα σε μία γκάμα προϊόντων/υπηρεσιών που του προσφέρει η ελεύθερη αγορά, ιδέες που ίσως δεν αρμόζουν στην δεδηλωμένη αριστερή ιδεολογία ορισμένων συνεντευξιαζόμενων. (Το κλειδί στην όλη διαδικασία της πορνικής συναλλαγής είναι ούτως ή άλλως η αναστολή κάθε σκέψης και ως εκ τούτου η κατάργηση κάθε φραγμού ιδεολογικού, ηθικού, θρησκευτικού, κοινωνικού ή και συναισθηματικού. Η πορνική συνάντηση παρουσιάζεται ως το σημείο μηδέν όπου ο πελάτης είναι παρών φέροντας μόνο τα ένστικτά του). Με τον ίδιο τρόπο δικαιολογεί τη λειτουργικότητά του (στύση) κατά την σκληρή αυτή ανθρώπινη/επαγγελματική διαντίδραση, κατά την οποία δεν σκέφτεται π.χ. αν είναι σεξουαλικά επιθυμητός ή αν το εκδιδόμενο πρόσωπο αποτελεί θύμα βίας, αλλά λειτουργεί ως σεξουαλικό αυτόματο¹⁰⁸¹, παρά τις ενστάσεις της φεμινιστικής θεωρίας. Η έντονη σεξουαλική επιθυμία και η ανάγκη για άμεση εκτόνωση, κυριαρχούν. Παράλληλα όπως είδαμε, υπάρχει μία σημαντική κατηγορία συνεντευξιαζόμενων, που έχει απενοχοποιήσει την πορνική διαδικασία μέσα από μαθηματικές εκλογικεύσεις οι οποίες είναι εξαιρετικά "βολικές", όπως ότι η εκδιδόμενη είναι εκεί με τη θέληση της, είναι εκεί γιατί βγάζει πολλά χρήματα, εκμεταλλεύεται την ανάγκη του άντρα για σεξ προκειμένου να πλουτίσει κ.τ.λ., εκλογικεύσεις οι οποίες απαλλάσσουν τον συνεντευξιαζόμενο από τυχόν τύψεις, αφού εν κατακλείδι αυτός παρουσιάζεται ως το "θύμα" της πορνικής συναλλαγής.

Όσον αφορά την σεξουαλική αυτοεικόνα του συνεντευξιαζόμενου, αναπάντεχα καταγράφηκαν τρεις τύποι παρουσίας ερωτικού/σεξουαλικού εαυτού, μία ακραία θετική, μία ακραία αρνητική και μία μετριοπαθής. Έτσι, οι συνεντευξιαζόμενοι που ανήκουν στην κατηγορία που έχει θετική αυτοεικόνα (και στην οποία οριακά ανήκει η πλειοψηφία των συνεντευξιαζόμενων), θεωρούν ότι είναι

¹⁰⁸⁰ «Αν ποτέ δεν προσπαθούσαμε να δείχνουμε λίγο καλύτεροι απ' ότι είμαστε, πως θα μπορούσαμε να βελτιωθούμε ή να «εκπαιδευτούμε από τα έξω προς τα μέσα»; Υπάρχει μία υποκρισία όχι μόνο της θεολογίας και της φιλανθρωπίας ακόμη και των θετικών επιστημών, αφού όσο πιο πολύ αναγνωρίζεται ή θαυμάζεται μία συγκεκριμένη αξία τόσο πιθανότερο είναι να υιοθετηθεί από τους ανάξιους». Goffman, Er. (2006), Η παρουσίαση του εαυτού στην καθημερινή ζωή, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, σελ. 91

¹⁰⁸¹ «Το τυπικό σχόλιο των πελατών είναι ότι οι άνδρες χρειάζονται περισσότερο σεξ. Αυτός ίσως είναι ένας τρόπος διάχυσης της ευθύνης ή έστω ένας μηχανισμός να μοιραστεί». Cornwall, An., Lindisfarne N., (1996), Dislocating Masculinity, comparative ethnographies, Routledge, New York, p. 62

σεξουαλικοί κυνηγοί¹⁰⁸², παρά το γεγονός ότι αγοράζουν σεξουαλική συνεύρεση μισθώνοντας το "θήραμα"¹⁰⁸³, είναι ευχαριστημένοι από τη σεξουαλική τους ζωή, είναι απελευθερωμένοι και κάνουν πραγματικότητα τις φαντασιώσεις και τα θέλω τους, κόντρα στα πρέπει της "υποκριτικής, συντηρητικής ελληνικής κοινωνίας"¹⁰⁸⁴. Από την άλλη, απαντάται μία κατηγορία συνεντευξιαζόμενων με εκ διαμέτρου αντίθετα χαρακτηριστικά, όπως στοιχεία ηττημένου, άκρως ανασφαλή, με περιορισμένες κοινωνικές δεξιότητες, με δυσκολία στην επικοινωνία με το άλλο φύλο, με τρόμο για το συναίσθημα και φόβο για τη γυναίκα που στα μάτια του φαντάζει ως μία φιγούρα σκληρή που τον εκμεταλλεύεται και τον πληγώνει, ενώ αυτός είναι αθώος, ευθύς, ευαίσθητος και αφελής¹⁰⁸⁵. (Ενδεικτικό παράδειγμα της ευαισθησίας και της ανασφάλειάς του, είναι το γεγονός ότι κάποιος έπεται ή προηγείται αυτού κατά την πορνική επαφή, τον πληγώνει, τον ακυρώνει, του διαλύει την ψευδαίσθηση της ερωτικής συνευρεσης, τον κάνει να νιώθει ότι δεν είναι ο μόνος κατακτητής¹⁰⁸⁶, ενώ τον επαναφέρει στο αίσθημα ότι είναι απλά ακόμη ένας πελάτης. Τέλος, στην τρίτη κατηγορία, η οποία είναι και η πιο ολιγομελής, ανήκουν οι συνεντευξιαζόμενοι με ενδιάμεση αυτοεικόνα. Οι συγκεκριμένοι συνεντευξιαζόμενοι έχουν αίσθηση της θέσης τους (συνειδητοποιούν ότι βρίσκονται σε έναν οίκο ανοχής ως πελάτες και όχι ως εραστές), ως επί το πλείστον βρέθηκαν συγκυριακά στην πορνική αγορά συνήθως σε μεγαλύτερη ηλικία από το μέσο συνεντευξιαζόμενο (με

¹⁰⁸² «Το καμάκι είναι ένα ανταγωνιστικό παιχνίδι που παίζεται από τους άνδρες για να εντυπωσιάσει τους άνδρες».

Cornwall, An., Lindisfarne N. (1996), *Dislocating Masculinity, comparative ethnographies*, Routledge , New York, p. 74

¹⁰⁸³ «Το ανδρικό γόητρο είναι καθοριστικός παράγοντας και καταλύτης των άλλων προσδιορισμών του φύλου. Παντού βρίσκουμε ότι η πολιτισμική κατασκευή της σεξουαλικότητας και του φύλου σφραγίστηκε από τις τακτικές γοήτρου των κοινωνικά κυρίαρχων αρσενικών υποκειμένων της δράσης».

Coward, R. (1983), *Patriarchal Precedents, sexuality and social relations*, Routledge and Kegan Paul, London, p. 37

¹⁰⁸⁴ [Παρά ταύτα, οι παθητικές σεξουαλικές πρακτικές αποτελούν ταμπού, ταμπού το οποίο απαντάται και στις τρεις κατηγορίες αυτοεικόνας του συνεντευξιαζόμενου. Ενώ η ομοφοβία/ομοφυλοφοβία αποτελεί επίσης κοινό χαρακτηριστικό τους].

Ο Λοΐζος Π. διευκρινίζει emphatically ότι «η διείσδυση μπορεί να σχετίζεται τόσο με εκδήλωση οικειότητας, όσο όμως και κυριαρχίας». Και εξηγεί «με την έννοια που ο Λακάν ορίζει τον φαλλοκράτη, το να πειθαρχώ είναι συνώνυμο με την εκθήλυνση. Το να έχει ένας άνδρας διεισδυτικό σεξ με κάποιον είναι συνώνυμο με το ότι τον πειθαρχεί και έτσι τον εκθηλώνει. Συνεπάγεται μία εξίσωση της διείσδυσης με τη δύναμη».

Cornwall, An., Lindisfarne N. (1996), *Dislocating Masculinity, comparative ethnographies*, Routledge , New York, p. 73

¹⁰⁸⁵ Η σκληρή γυναίκα ως υπαίτια της πορνικής επιλογής του συνεντευξιαζόμενου, αποτελεί μία κοινή αντίληψη και για τις τρεις κατηγορίες σεξουαλικής αυτοεικόνας.

¹⁰⁸⁶ «Η έμφυλη ιδεολογία έχει αναφορά ευρύτερη από τους έμφυλους ρόλους».

Ortner, S., Whitehead, H. (1981), *Sexual Meanings. The cultural construction of gender and sexuality*, Cambridge University Press, London, p.62

αφορμή κυρίως κάποιο συγκεκριμένο γεγονός), δεν παρουσιάζουν απαραίτητα σημαντικό βαθμό "πορνοποίησης", έχουν υπάρξει ή επιδιώκουν να βρεθούν σε συντροφική σχέση την οποία θεωρούν υγιέστερη της πορνικής επαφής, ενώ τέλος θεωρούν την παράλληλη πορνική σεξουαλική δραστηριότητα ως απιστία προς τη σύντροφο¹⁰⁸⁷.

Την ίδια στιγμή κρίνοντας τον εαυτό του ως καταναλωτή θεωρεί ότι είναι κατά βάση ορθολογικός (αφού κάνει παζάρια, τον ενδιαφέρει η ποιότητα, VFM, χρησιμοποιεί προφυλακτικό, ενημερώνεται, πραγματοποιεί έρευνα αγοράς, αντιλαμβάνεται τις τεχνικές μάρκετινγκ αλλά και τις τεχνικές εξαπάτησής του), στην πράξη όμως ομολογεί ότι λειτουργεί μάλλον απερίσκεπτα και παρορμητικά, κυρίως όμως σε νεαρότερη ηλικία, όπως αναλύθηκε παραπάνω διαξοδικά. Με έντονα αυτοκριτική διάθεση, οι συνεντευξιαζόμενοι που ανήκουν ως επί το πλείστον στην τρίτη κατηγορία, θεωρούν την πορνική διαδικασία μάλλον ως "βόλεμα", χωρίς ουσία, η οποία τους ακινητοποιεί από κάθε είδους προσπάθεια για ευρεση σεξουαλικής παρτενέρ, ενώ διαπιστώνουν στοιχεία εθισμού και αναγνωρίζουν εξωτερικούς παράγοντες (π.χ. υπερσεξουαλικοποίηση της κουλτούρας, ένταξη των τεχνολογικών εξελίξεων στην πορνική αγορά) αύξησης της ενεργής ζήτησης για πορνικές υπηρεσίες. Τέλος, η ποινικοποίηση του πελάτη ως ενδεχόμενο μέτρο βρίσκει αντίθετες και τις τρεις κατηγορίες πελατών (με την τρίτη κατηγορία να αναγνωρίζει ίσως κάποια θετικά στοιχεία στο ενδεχόμενο μέτρο)¹⁰⁸⁸.

Ανακεφαλαιώνοντας λοιπόν, φαίνεται ότι ενώ υπερασπίζεται με κάθε τρόπο την πορνική επιλογή και την δικαιολογεί μέσα από μία σειρά εκλογικεύσεων (π.χ. φυσιολογική, χρήσιμη, αυτονόητη, υπήρχε από πάντα άρα εξυπηρετεί μία αιώνια ανάγκη) είναι υπόκωφα απολογητικός καθ' όλη τη διάρκεια της αφήγησής του¹⁰⁸⁹. Έτσι, την ίδια στιγμή που δηλώνει ηθικός και συνεπής με την επιλογή του, μοιάζει ενοχικός (μέσα από μία προσπάθεια να αποποιηθεί την όποια ευθύνη ή και να διαχωρίσει τη θέση του από το μέσο πελάτη). Τι προδίδει όμως τη διάχυτη αίσθηση

¹⁰⁸⁷ Και οι τρεις κατηγορίες φαίνεται να είχαν διάθεση επίδειξης ανδρισμού, παρά τις εξομολογητικές στιγμές αδυναμίας και ευαισθησίας.

¹⁰⁸⁸ «Τα δικαιώματα των ανδρών απορρέουν απλώς από το γεγονός ότι είναι αισθητά όντα, ικανά να αποκτήσουν ηθικές ιδέες και λόγο σχετικά με αυτές τις ιδέες».

Gallagher, C., Laqueur Th. (1987), The making of modern Body, sexuality an society in the nineteenth century, University of California Press Editions, London, p.3

¹⁰⁸⁹ «Η γνώση του πόσο καταστροφικά αποτελέσματα έχει η πορνεία για τα εκδιδόμενα πρόσωπα, είναι μία "επώδυνη" γνώση».

Hoigard, C., Finstad, L., (1992), Backstreets: Prostitution, Money and Love, Polity Press, Norway, p.199

του πελάτη ότι δεν κάνει κάτι σωστό με βάση τα ατομικά του κριτήρια, ή ότι η επιλογή του μάλλον δεν είναι κοινωνικά αποδεκτή; Πρώτον, το γεγονός ότι κρατάει μυστική¹⁰⁹⁰ την πορνική του δραστηριότητα από τον κοινωνικό του περίγυρο γενικότερα (και ειδικότερα από τις γυναίκες, γιατί πιστεύει ότι εκείνες θα αξιολογήσουν ως προβληματική την επιλογή του και τη σχέση του με το άλλο φύλο εν γένει, ενώ ο ομόφυλος "συμπάσχει" μαζί του, γνωρίζει ποιες ανάγκες του καλύπτει και εν τέλει, μεταξύ κατεργαρέων αν μη τι άλλο υπάρχει ειλικρίνεια). Το δεύτερο στοιχείο που υποδηλώνει ίσως μία ηθική αντίφαση/κώλυμα είναι ότι ο συνεντευξιαζόμενος κάνει ρητή αναφορά σε αναστολή κάθε σκέψης, προκειμένου να είναι λειτουργικός κατά την πορνική επαφή.¹⁰⁹¹ Σε κάθε περίπτωση ο πελάτης κρίνει ότι πρόκειται για μία επιλογή που τον εξυπηρετεί σε πολλαπλά επίπεδα (τον βολεύει/πρακτική επιλογή), για αυτό επιδιώκει να της αποδώσει ένα ιδεολογικό, κοινωνικό και ηθικό υπόβαθρο. [Τέλος, φαίνεται να κυριαρχούν δύο βασικές, αντικρουόμενες αυτοεικόνες στις οποίες μοιράζονται σχεδόν κατά το ήμισυ οι συνεντευξιαζόμενοι, από τη μία αυτή του πετυχημένου εραστή και του αρσενικού με έντονη τεστοστερόνη (τύπος «πορνοστάρ») και από την άλλη εκείνη του ανασφαλούς, αδέξιου άνδρα με μειωμένη συναισθηματική νοημοσύνη, χωρίς να έχει απαραίτητα έλλειψη κοινωνικών δεξιοτήτων αλλά ευαίσθητος, πληγωμένος και φοβισμένος νιώθει ηττημένος¹⁰⁹² (τύπος «loser»). Μία σχεδόν αμελητέα μειοψηφία ανήκει σε μία ενδιάμεση κατηγορία η οποία φαίνεται να είναι πιο κοντά στην πραγματικότητα, αναζητώντας όμως και εκείνη τις ισορροπίες της (τύπος «πραγματιστής»). Σε κάθε περίπτωση οι δύο ακραίες αυτοεικόνες («πορνοστάρ» και «loser») μοιράζονται την ίδια αιτιατή βάση, τη δυσκολία, αμηχανία με το γυναικείο φύλο, το φόβο που είτε εκφράζεται με υποτίμηση, είτε με αποχή/αποστασιοποίηση.

¹⁰⁹⁰ «Αυτό που προέκυψε από την έρευνα είναι ότι οι άνδρες που αγοράζουν σεξ είναι εξαιρετικά απρόθυμοι να αποκαλύψουν ποιοι είναι και να μιλήσουν ανοικτά για τη δραστηριότητά τους».

McKeganey, N., Barnard, M. (1996), *Sex Work on the streets, Prostitutes and their Clients*, Open University Press, Buckingham, Philadelphia, p.49

¹⁰⁹¹ Ο πελάτης κάνει δύο αντιφατικές δηλώσεις. Από τη μία ότι εκείνος είναι ευθύς, ακολουθεί τα θέλω του χωρίς να υπολογίζει το κοινωνικό κόστος, ενώ δεν φέρει κάποιου είδους συμπλέγματα, σε αντίθεση με το υποκριτικό, κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο "ανδρώνεται". Από την άλλη δηλώνει ότι βιώνει μία παράλληλη "πορνική ζωή", με άκρα μυστικότητα (και μάλιστα προσπαθεί να αναστείλει κάθε λογική σκέψη κατά την πραγματοποίησή της).

¹⁰⁹² «Οι άνδρες βρίσκουν **δύσκολο** το να αναγνωρίσουν τους εαυτούς τους στις "**δυνατές εικόνες**" που οι φεμινιστική θεωρία συχνά παρουσιάζει για αυτούς, αφού για τους ίδιους φαίνεται να έχουν τόσο λίγη σχέση με τις δικές τους ανασφάλειες και τους φόβους της απόρριψης».

Jeleniewski Seidler, V.(1997), *Man Enough, Embodying Masculinities*, Sage Publications, London, p.51

Φτάνοντας στο δια ταύτα, στο **γιατί**¹⁰⁹³ δηλαδή ο πελάτης αγοράζει σεξουαλική συνέντευξη, οι απαντήσεις φαίνεται να μην είναι απλοϊκές και μονοσήμαντες. Ο κάθε συνεντευξιαζόμενος φέρει τη δική του σεξουαλική ιστορία, βιώματα και συμπλέγματα,¹⁰⁹⁴ ενώ ανδρώνεται σε ένα πολιτισμικό πλαίσιο στο οποίο μάλλον δεν είναι πολύ σαφές του τι σημαίνει να είσαι "άνδρας" τον 21^ο αιώνα¹⁰⁹⁵. Για αυτό ενδεχομένως μία έρευνα με το ίδιο ακριβώς ζήτημα στα τέλη του περασμένου αιώνα να έφερνε στο φως τελείως διαφορετικές αιτιάσεις για τη χρήση πορνικών υπηρεσιών¹⁰⁹⁶ σε σχέση με την παρούσα διατριβή. Εκκινώντας από τα επουσιώδη και πηγαίνοντας προς τα πιο ενδογενή/ουσιαστικά, ο νέος τύπος πελάτη αναγνωρίζει ότι αν μη τι άλλο η ελεύθερη καπιταλιστική αγορά του έχει ανοίξει διάπλατα την πόρτα σε αυτή την "δυνατότητα", η οποία ικανοποιεί τα σεξουαλικά του ιδανικά για "ευκολία", "ποικιλία"¹⁰⁹⁷ και "αμεσότητα" και μάλιστα σε εξαιρετικά προσιτές τιμές για κάθε βαλάντιο. Επιπλέον, η γεωγραφική διασπορά των πορνικών υπηρεσιών πέρα από την αμεσότερη πρόσβαση, αποτελεί παράλληλα μία συνεχή πρόκληση/πρόσκληση για τον συνεντευξιαζόμενο. Τέλος, ο πελάτης μεταξύ άλλων, αναφέρει την υπερσεξουαλικοποίηση της κουλτούρας σαν ένα επιπλέον στοιχείο σεξουαλικής

¹⁰⁹³ «Γιατί μερικοί άνδρες ψάχνουν για εκδιδόμενες για να εκφράσουν την σεξουαλικότητά τους; Ποιες ποιότητες έχει η πορνεία που κάνει μερικούς άνδρες να επιλέγουν τις εκδιδόμενες;»

Hoigard, C., Finstad, L., (1992), *Prostitution, Money and Love*, Polity Press, Norway, p.55

¹⁰⁹⁴ «Τα κίνητρα των ανδρών για να πάνε σε εκδιδόμενες είναι τόσο αμέτρητα όσο οι κόκκοι της άμμου. Πηγαίνουν γιατί θέλουν να κυριαρχήσουν, γιατί θέλουν να κυριαρχηθούν, για να κάνουν πρωκτικό σεξ, για να κάνουν στοματικό σεξ, για να απολαύσουν τον ενθουσιασμό, για να ζήσουν την εμπειρία, για να είναι παθητικοί, για να είναι ενεργητικοί, για να πάρουν βαθύτερη ανθρώπινη επαφή, για να είναι βρέφη, για να είναι γονείς, για να επιπλήξουν, για να επιπληχτούν και πολλά άλλα. Η βιβλιογραφία είναι γεμάτη από μακριές λίστες κινήτρων οι οποίες ακόμη δεν είναι αρκετά διαφωτιστικές».

Hoigard, C., Finstad, L. (1992), *Prostitution, Money and Love*, Polity Press, Norway, p. 93

¹⁰⁹⁵ «Οι άνδρες αντιμετώπισαν μεγάλες δυσκολίες στην αποδοχή της απώλειας της δύναμης και του στάτους η οποία πραγματοποιήθηκε μέσα από τις φεμινιστικές αλλαγές. Υπήρξε μια αιχμή πολλών αντρών που προσπάθησαν να κατηγορήσουν τον φεμινισμό για τους τρόπους που είχαν έρθει να αισθάνονται για τους εαυτούς τους ως άνδρες».

Jeleniewski Seidler, V., (1997), *Man Enough, Embodying Masculinities*, Sage Publications, London, p.16

¹⁰⁹⁶ Ο Λοΐζος Π. καταγράφει την μαρτυρία «πολλών και διαφορετικών κατασκευών αποδεκτής αρρενωπότητας εντός του πλαισίου μίας εθνογραφικής κοινότητας».

Cornwall, An., Lindisfarne N. (1996), *Dislocating Masculinity, comparative ethnographies*, Routledge, New York, σελ.75

[Παραδόξως, η έλλειψη πρόσβασης σε σεξουαλική συνέντευξη δεν βρίσκεται στις πρώτες θέσεις των αιτιάσεων για την πορνική επιλογή των συνεντευξιαζόμενων πελατών].

¹⁰⁹⁷ [Μάλιστα ο οίκος ανοχής διασφαλίζει ακριβή εικόνα του σώματος που πρόκειται να "καταναλωθεί", σε αντίθεση με μία πραγματική συνέντευξη όπου η εν δυνάμει σεξουαλική παρτενέρ καλύπτεται αρχικά με ενδύματα ή σε σχέση με τις διαδικτυακές εφαρμογές (dating apps και sex apps) όπου η εικόνα είναι επεξεργασμένη και η τελική επαφή μπορεί να προκαλέσει απογοήτευση. Επιπλέον, οι πορνικές υπηρεσίες καλύπτουν τη ζήτηση για συγκεκριμένες σωματικότητες στις οποίες δεν υπάρχει αντίστοιχη προσφορά στην πραγματική ζωή του συνεντευξιαζόμενου (π.χ. πολύ νεότερη, ευειδής γυναίκα) ή και σε ιδιαίτερες σεξουαλικές πρακτικές].

εγρήγορης και καταναλωτικής αντιμετώπισης της σεξουαλικότητας του, το οποίο ενθαρρύνει την πορνική επιλογή¹⁰⁹⁸.

Τα προβλήματα του μεταφεμινιστικού ανδρισμού όπως αναλύθηκαν διεξοδικά στα προηγούμενα κεφάλαια, φαίνεται να πρωταγωνιστούν ανάμεσα στις αιτίες που επιλέγει ο σύγχρονος άνδρας τον οίκο ανοχής για την στήριξή του. Η πολυγαμική συμπεριφορά έστω και μέσω της αγοράς σεξουαλικής συνεύρεσης, αποτελεί πιστοποίηση της ανδρικής ταυτότητας¹⁰⁹⁹, ένδειξη ισχυρής τεστοστερόνης και ξεκάθαρης αίσθησης φύλου. Παράλληλα η ψευδαίσθηση της κατάκτησης και της κυριαρχίας¹¹⁰⁰ ενισχύουν τον αποδυναμωμένο κοινωνικοσεξουαλικό του ρόλο. Όλα τα παραπάνω, υλοποιούνται σε ένα χώρο που προσφέρει μηδενική πιθανότητα αποτυχίας και αμφισβήτησης. Ενώ σε ένα πρώτο επίπεδο η ένταξη στον ανδρισμό, η περιέργεια και η «μύηση στην ανδρική αγέλη» συντελούν στην έναρξη της πορνικής μετέπειτα συνήθειας. Για αυτό και οι πορνικές υπηρεσίες χαρακτηρίζονται από τον συνεντευξιζόμενο και ως «ανδρική διασκέδαση». Ο άνδρας/πελάτης απολαμβάνει όλη τη διαδικασία, από την έναρξη της πορνικής βόλτας (μπουρδελότσαρκα), τη διαδικασία της επιλογής του εκδιδόμενου προσώπου ανάμεσα σε αμέτρητα θηλυκά που ανυπομονούν να τα "γονιμοποιήσει", τη στιγμή της κυριαρχίας επί του θηλυκού (ή ανά περίπτωση και αντίστροφα της απόλαυσης της παθητικότητάς του), τη στιγμή που ανακουφισμένος επιστρέφει στην καθημερινότητα και ενίοτε μοιράζεται με τους ομόφυλους αυτή την "αρσενική" εμπειρία. Αγοράζει το «πορνικό σκηνικό» το οποίο έχει ξεπηδήσει μέσα από αταβιστικές φαντασιώσεις¹¹⁰¹. Μεταμορφώνεται και ο ίδιος στον πορνοστάρ που τόσο θαυμάζει, ενώ βιώνει το σεξουαλικό ιδανικό όπως αναπαρίσταται στην πορνογραφία. Η «λαθραία φύση της επαφής»,¹¹⁰² το γεγονός

¹⁰⁹⁸«Η ομοιότητα με το σεξ που παρουσιάζεται στην πορνογραφία είναι συχνά φανερή. Και μερικές δηλώσεις ότι προσπαθούν να υλοποιήσουν κάποιες ιδέες από την πορνογραφία είναι ενδεικτικές του τι είναι η πορνεία».

Hoigard, C., Finstad, L. (1992), Prostitution, Money and Love, Polity Press, Norway, p.101

¹⁰⁹⁹«Η Μ.Μήντ είναι η πρώτη που χρησιμοποίησε την εθνογραφία για να υποστηρίξει ότι υπάρχει μία σαφής διάκριση ανάμεσα στο βιολογικό φύλο και τους κοινωνικά προσδιορισμένους έμφυλους ρόλους».

Αποστολέλλη Αν., Χαλκιά Αλ.(2012), Σώμα, Φύλο, Σεξουαλικότητα, ΛΟΑΤΚ πολιτικές στην Ελλάδα, Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα, σελ. 135

¹¹⁰⁰ Κυριαρχία λόγω χρημάτων (δύναμη και έλεγχος). Η πορνεία αντιμετωπίζεται ως υπηρεσία.

McKeganey, N., Barnard, M. (1996), Sex Work on the streets, Prostitutes and their Clients, Open University Press, Buckingham, Philadelphia, p.54

¹¹⁰¹«Δίνουν έμφαση στην εμπειρία να γεύονται νέες γυναίκες. Μοιάζει σαν να είναι ένα κομμάτι του ονείρου, πως η ζωή θα έπρεπε να είναι».

Hoigard, C., Finstad, L. (1992), Prostitution, Money and Love, Polity Press, Norway, p.101

¹¹⁰²McKeganey, N., Barnard, M. (1996), Sex Work on the streets, Prostitutes and their Clients, Open University Press, Buckingham, Philadelphia, p.53

δηλαδή ότι εισάγεται σε έναν άλλο (υπό)κόσμο, που απέχει από την κανονικότητα του, είναι εξαιρετικά δελεαστικό. Γίνεται μέρος «μίας διαφορετικής και ενδιαφέρουσας εμπειρίας». Ενώ, ο «μύθος της πόρνης» φαίνεται να είναι εξίσου ελκυστικός. Η εκδιδόμενη αφαιρετικά αποτελεί την ιδανική σεξουαλική παρτενέρ (πρόθυμη, έκφυλη, ευειδής, πρόστυχη, με τεχνική). Επαναληπτικά τονίζει «την έλξη από μία γυναίκα από την οποία κάποιος μπορεί να της ζητήσει να κάνει οτιδήποτε»¹¹⁰³. Εν τέλει, ο πελάτης φαίνεται να κατορθώνει να αυταπατάται από το πορνικό παραμύθι¹¹⁰⁴, δηλαδή ότι τελικά τα “κατάφερε” και εκείνος ήταν ξεχωριστός ανάμεσα σε τόσους άλλους πελάτες, ενώ πρόσφερε ευχαρίστηση στο εκδιδόμενο πρόσωπο (αδιάγνωστοι μάρτυρες για το γεγονός, τα επιφωνήματα, οι κινήσεις του σώματος, ο αβίαστος ερωτικοσεξουαλικός λόγος της, σε αντίθεση με τη ψυχρή «Ελλεινίδα»¹¹⁰⁵).

Επιπροσθέτως, για κάποιους συνεντευξιαζόμενους φαίνεται να αναδεικνύονται οι πορνικές υπηρεσίες ως ο “εύκολος δρόμος”¹¹⁰⁶ για να ακολουθεί κανείς τα θέλω και τις επιθυμίες του χωρίς παράλληλα να παραβιάζει τους κοινωνικούς κανόνες¹¹⁰⁷. Όπως παραδείγματος χάριν αναδεικνύεται ως η ιδανική λύση για τους δεσμευμένους (ή παντρεμένους) άνδρες προκειμένου να μην χαρακτηρισθούν ως άπιστοι¹¹⁰⁸, ή για τους ανθρώπους εκείνους που θέλουν να κάνουν χρήση συγκεκριμένων σεξουαλικών τεχνικών¹¹⁰⁹ που φέρουν όμως ένα

¹¹⁰³McKeganey, N., Barnard, M. (1996), Sex Work on the streets, Prostitutes and their Clients, Open University Press, Buckingham, Philadelphia, p.54

¹¹⁰⁴[Ο πελάτης κατηγορεί τη γυναίκα ότι προκειμένου να ενδώσει στο σεξουαλικοερωτικό του κάλεσμα απαιτεί ένα συναισθηματικού τύπου αφήγημα(“παραμύθια” για λουλούδια και έρωτες), ενώ και ο ίδιος φαίνεται να απαιτεί ένα αφήγημα σεξουαλικού όμως τύπου, για το οποίο φαίνεται αρκετά ευάλωτος στο να το ενστερνιστεί και μάλιστα πληρώνει για αυτό (παραμύθι του καλού εραστή)].

¹¹⁰⁵ “Ελλεινίδα” είναι ο όρος που χρησιμοποιούν οι πελάτες για την Ελληνίδα στο bourdela.com

¹¹⁰⁶ «Αν μη τι άλλο είναι “εύκολο”».

Hoigard, C., Finstad, L. (1992), Prostitution, Money and Love, Polity Press, Norway, p.102

¹¹⁰⁷ «Οι άνδρες που δεν έχουν νόμιμη πρόσβαση σε μία γυναίκα βρίσκονται μπροστά σε ένα δίλημμα. Ένας άνδρας που δεν κάνει σεξ δεν είναι άνδρας, την ίδια στιγμή δεν μπορεί να το κάνει νόμιμα, η πίεση του πολιτισμού είναι τόσο ισχυρή ώστε οι δρώντες ψάχνουν για μία εναλλακτική λύση που συμβαδίζει και με τις δύο απαιτήσεις ισχυρίζεται ο Lamo Despinosa»

Cornwall, An., Lindisfarne N. (1996), Dislocating Masculinity, comparative ethnographies, Routledge , New York, p.54

¹¹⁰⁸ «Οι παντρεμένοι πελάτες δεν εξέφρασαν ποτέ άμεσα κάποιο αίσθημα ενοχής, ούτε ηθικούς ενδοιασμούς για τις πράξεις τους».

Cornwall, An., Lindisfarne N.(1996), Dislocating Masculinity, comparative ethnographies, Routledge , New York, p.59

¹¹⁰⁹Στα κίνητρα του πελάτη περιλαμβάνονται και οι συγκεκριμένες σεξουαλικές πράξεις (για τις οποίες ο πελάτης μπορεί να διαπιστώνει έλλειψη ενθουσιασμού από την σεξουαλική παρτενέρ).

McKeganey, N., Barnard, M. (1996), Sex Work on the streets, Prostitutes and their Clients, Open University Press, Buckingham, Philadelphia, p.49

συναισθηματικό και κοινωνικό φορτίο¹¹¹⁰ (ενδεικτικά αναφέρονται οι παθητικές πρακτικές)¹¹¹¹. Σύμφωνα με τον πελάτη η πορνεία παρουσιάζεται ως ένας συμπληρωματικός θεσμός του γάμου (ή και του συντροφικού δεσμού εν γένει) ο οποίος απαιτεί μονογαμία, δηλαδή μία συνθήκη η οποία δεν είναι σύμφυτη με τον ανδρισμό¹¹¹². Έτσι, προκειμένου να είναι συνεπής με τις προσταγές μίας μονογαμικής σχέσης καταφεύγει στην πορνική επιλογή, την οποία δεν αντιλαμβάνεται όπως αναλύθηκε παραπάνω διεξοδικά ως απιστία. Παρά την σεξουαλική απελευθέρωση ορισμένες πρακτικές αποτελούν ταμπού για το ανδρικό φύλο, πρακτικές οι οποίες ισοδυναμούν με την εκθήλυνση του. Η διείσδυση πέρα από την λειτουργική έχει και μία συμβολική επιτέλεση. Μεταφράζεται ως κυριαρχώ, υποτάσσω, εκθηλύνω¹¹¹³. Συνεπώς είναι απαγορευτική για τον κόσμο της κανονικότητας του άνδρα/πελάτη, επιτελείται κρυφά και μόνο κεκλεισμένων των θυρών.

Η γυναίκα και γενικότερα οι σχέσεις με το άλλο φύλο, αποτελούν την προβληματική εκείνη που σε μεγάλο βαθμό κρίνεται υπαίτια της πορνικής του καταφυγής¹¹¹⁴. Μεταξύ άλλων η γυναίκα κατηγορείται για μειωμένη ερωτική επιθυμία σε σχέση με εκείνον¹¹¹⁵. Ο πελάτης όμως νιώθει ταυτόχρονα απογοητευμένος, πληγωμένος και αντιμέτωπος με μία γυναίκα που δεν γνωρίζει τι ζητάει από τον ίδιο. Τον θέλει πατριάρχη και αφέντη ή φεμινιστή, τον θέλει

¹¹¹⁰ «Πολλοί πελάτες δίνουν έμφαση σε συγκεκριμένες σεξουαλικές τακτικές, οι οποίες δεν είναι απαραίτητα ιδιαίτερα αποκλίνουσες ή ειδικές. Ίσως να ανήκουν μάλιστα σε μία κοινή σεξουαλική ζωή».

Hoigard, C., Finstad, L., (1992), *Prostitution, Money and Love*, Polity Press, Norway, p.99

¹¹¹¹ «Στα συμφραζόμενα μίας διαπροσωπικής σχέσης, το να είσαι το κυρίαρχο αρσενικό (άνδρας) μπορεί να υπονοεί τη χρήση δύναμης για να υποτάξω ή να πειθαρχήσω κάποιον άλλον, ανεξάρτητα από το φύλο του άλλου προσώπου και χωρίς να χρειάζεται να αποκλειστούν φυσικά όπλα όπως το πέος ή η γροθιά».

Cornwall, An., Lindisfarne N. (1996), *Dislocating Masculinity, comparative ethnographies*, Routledge, New York, p.59

¹¹¹² «Οι μισοί πελάτες ήταν παντρεμένοι (από τους 143 συνεντευξιαζόμενους)».

McKeganey, N., Barnard, M. (1996), *Sex Work on the streets, Prostitutes and their Clients*, Open University Press, Buckingham, Philadelphia, p.56

¹¹¹³ «Στην ομοφυλοφιλία, ο παθητικός έχει το πρόβλημα σύμφωνα με την αντρική κουλτούρα».

Cornwall, An., Lindisfarne N., (1996), *Dislocating Masculinity, comparative ethnographies*, Routledge, New York, p.54

¹¹¹⁴ «Θεωρίες που εστιάζουν στο γιατί οι άνδρες πηγαίνουν στις εκδιδόμενες, συχνά αναφέρουν την έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ των συζύγων. Παρόλα αυτά δεν υπάρχει αρκετή ερευνητική εστίαση στο γιατί single άνδρες ή άνδρες που βρίσκονται σε άλλους είδους σχέση είναι πελάτες».

Cornwall, An., Lindisfarne N. (1996), *Dislocating Masculinity, comparative ethnographies*, Routledge, New York, p.54

¹¹¹⁵ «Για το ότι ήθελε λιγότερο σεξ, για σεξουαλικά προβλήματα στο γάμο ή ότι είναι μεγάλη ή άρρωστη ή έχει εμμηνόπαυση. Λίγοι έδειξαν ανησυχία για να μην τις κολλήσουν μεταδιδόμενα νοσήματα».

Cornwall, An., Lindisfarne N., (1996), *Dislocating Masculinity, comparative ethnographies*, Routledge, New York, p.60

σεξουαλικό κυνηγό ή αφού έχει πάρει η ίδια τα ηνία, έχει άλλες προσδοκίες από αυτόν; Ταυτόχρονα νιώθει ότι έχει απέναντί του μία γυναίκα σκληρή και εκμεταλλεύτρια η οποία θέλει μόνο το σπέρμα του για να τεκνοποιήσει και τα λεφτά του για να συντηρηθεί¹¹¹⁶. Έτσι, επιλέγει το minimum της επαφής με το άλλο φύλλο που περιορίζεται σε μία οικονομική συναλλαγή, έτσι η σχέση τους γίνεται ξεκάθαρη¹¹¹⁷, μετρήσιμη, χωρίς δέσμευση, χωρίς συναίσθημα, χωρίς προσδοκίες, χωρίς προσπάθεια, χωρίς παραμύθι και κυρίως χωρίς απρόοπτα. Σκληρός και αμέτοχος απέναντι στην σκληρή γυναικεία συμπεριφορά, παίρνει την “εκδίκηση” του¹¹¹⁸ ενώ ανεξαρτητοποιείται από το γυναικείο σώμα αφού πλέον δεν έχει ανάγκη να παρακαλέσει, να σκαρφιστεί κόλπα, να υποδυθεί το ρομαντικό ή τον ευγενή και να εκφράσει ψεύτικα συναισθήματα ή να βιώσει τον ζυγό της μονογαμίας προκειμένου να εκτονωθεί σεξουαλικά. Ο οίκος ανοχής είναι το άνδρo της ανεξαρτησίας του, το προπύργιο του ανδρισμού του, που δεν έπεσε με την επέλαση του φεμινισμού και αλώβητο συνεχίζει να του χαρίζει στιγμές σεξουαλικής ανεξαρτησίας.

Δεν λείπουν όμως και οι αναφορές των συνεντευξιαζόμενων για την ύπαρξη υποκειμενικής ή αντικειμενικής δυσκολίας στην εύρεση ερωτικού/σεξουαλικού συντρόφου (π.χ. εξωτερική εμφάνιση, μειωμένος ελεύθερος χρόνος, ασθένεια, αναπηρία, ειδικές εργασιακές συνθήκες, έλλειψη χρημάτων η οποία όπως ρητά ειπώθηκε αποτελεί βασική προϋπόθεση εύρεσης συντρόφου, μειωμένη αυτοπεποίθηση, έλλειψη θάρρους, ντροπή κ.τ.λ.), αν και σχετικά σπάνιες, ενώ συνήθως αφορούν “συμπελάτες” για ευνόητους λόγους. Οπότε στην προκειμένη περίπτωση ο οίκος ανοχής παρουσιάζεται ως μονόδρομος, χωρίς όμως, να προβάλλεται κάποια ιδιαίτερη αιτίαση για το τι συμβαίνει σε αντίστοιχες περιπτώσεις γυναικών. Για αυτό στις αιτιάσεις του συνεντευξιαζόμενου πελάτη καταγράφεται

¹¹¹⁶Παρά το γεγονός ότι οι γυναίκες εργάζονται και είναι οικονομικά ανεξάρτητες ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης συνεχίζει να πιστεύει η γυναίκα τον εκμεταλλεύεται για οικονομικούς λόγους. Είτε γιατί υποσυνείδητα θέλει να νιώθει ότι είναι και εκείνη με κάποιο τρόπο εξαρτημένη από αυτόν(όπως είναι αυτός από τη συνουσία μαζί της), είτε γιατί δεν έχει συνειδητοποιήσει ότι οι έμφυλοι ρόλοι έχουν αλλάξει για την γυναίκα, γεγονός που συνεπάγεται την αναριοθέτηση και του δικού του έμφυλου ρόλου τον οποίο όμως δεν θέλει να αποχωριστεί.

¹¹¹⁷«Περιορισμένη φύση της επαφής (αμέτοχη φύση της συνεύρεσης)».

McKeganey, N., Barnard, M. (1996), Sex Work on the streets, Prostitutes and their Clients, Open University Press, Buckingham, Philadelphia, p.53

¹¹¹⁸«Σήμερα μπορεί να πιστεύουμε ότι η φιλοσοφία του Playboy δεν είναι παρά ένα γελίοι λείψανο μίας εποχής που θα έπρεπε να ανακαλύψει κανείς ένα επιχείρημα για να δικαιολογήσει μία γυμνή γυναίκα σε ένα mainstream περιοδικό. Αλλά ο Hefner πραγματικά θεωρεί τον εαυτό του σαν εκείνο που κηρύσσει τον πόλεμο της ανεξαρτησίας. Καλεί τους άνδρες να δηλώσουν τη συμμετοχή τους σε μία αδελφότητα αρσενικών επαναστατών και περιγράφει το περιοδικό σαν ένα σύμβολο ανυπακοής».

Bordo, S. (1999), The male body, A new look an men in public and in private, New York, Farrar Straus and Giroux Publisher, p.120

αναπάντεχα και η αναζήτηση στοιχείων συντροφικής σχέσης και οικειότητας μέσα από μία συνέντευξη που επιδιώκουν να μην έχει τα τυπικά, πορνικά χαρακτηριστικά. Συνήθως οι πελάτες που καταφεύγουν στις πορνικές υπηρεσίες με αυτό το κίνητρο, ανήκουν στους πελάτες με αρνητική σεξουαλική αυτοεικόνα, είναι ντροπαλοί και παρουσιάζουν δυσκολίες προσέγγισης με το άλλο φύλο (δεν έχουν σύντροφο και χρησιμοποιούν υπηρεσίες escort).

Ανάμεσα ίσως στα προβλεπόμενα κίνητρα της πορνικής επιλογής, συναντάμε την επίκληση σε μία «αδήριτη, βιολογική ανάγκη» του άνδρα. Η συγκεκριμένη αιτίαση μετατρέπει την πορνική επιλογή σε φυσική και αυτονόητη. Διευκρινίζεται όμως ότι πρόκειται για αρσενική σεξουαλική ανάγκη, η οποία όπως καταγράφεται είναι υπερβάλλουσα και πρέπει να είναι άμεσα ικανοποιήσιμη¹¹¹⁹. Μάλιστα παρουσιάζει ένα χαρακτήρα εκτονωτικό και "αποφορτηστικό" με λειτουργική χρησιμότητα για την κοινωνία, καθώς η μη σεξουαλική του εκτόνωση μετατρέπει τον πελάτη σε πολίτη με αντικοινωνικά χαρακτηριστικά (π.χ. γίνεται βίαιος, νευρικός, απότομος, με μη διαχειρίσιμη λίμπιτο) σύμφωνα με τον ίδιο. Ενώ, κάποιοι θεωρούν ότι πάσχουν από υπερβάλλουσα λιβιδινική ορμή, ως εκ τούτου ο οίκος ανοχής αποτελεί μονόδρομο¹¹²⁰.

Φυσικά αποφεύγει τον κίνδυνο της δέσμευσης ή των εξηγήσεων που μπορεί να απαιτούσε μία συνέντευξη με ελεύθερη συναίνεση. Παίρνει ακριβώς αυτό που χρειάζεται, στη δόση που χρειάζεται, ούτε κάτι περισσότερο, ούτε κάτι λιγότερο¹¹²¹. Απλή αποφόρτιση, χωρίς προσπάθεια, χωρίς σημαντικό κόστος, χωρίς παρανοήσεις, χωρίς να έρχεται κανείς σε δύσκολή θέση. Ο πελάτης διαπιστώνει ότι παρά την σεξουαλική απελευθέρωση, η κοινωνία δεν έχει φτάσει στο σημείο να είναι αποδεκτή από τη γυναίκα μία δωρεάν χρήση της ως όργανο δικής του αποφόρτισης. Ενώ, κερδίζουν έδαφος οι σύγχρονες σεξουαλικές τάσεις (μόδα) των fuck bodies, του one night stand, του sexdating και των sex apps, η γυναίκα πάντα σκέφτεται κάτι παραπάνω, δεν καλύπτει το ναρκισσισμό της μέσα από μία τέτοια επαφή, αισθάνεται

¹¹¹⁹«Δικαιολογούσαν την πράξη με την μεγάλη ανάγκη για σεξ ή τον εθισμό τους σε αυτό».

Cornwall, An., Lindsfarne N. (1996), *Dislocating Masculinity, comparative ethnographies*, Routledge, New York, p.60

¹¹²⁰«Ο άντρας με δυνατή λίμπιντο είναι απλά πιο υποταγμένος από τους άλλους (σκλάβος του φύλου του). Η σεξουαλική του επιθυμία είναι τόσο δυνατή και εργάζεται σκληρά ώστε να μπορέσει να αποκτήσει μία γυναίκα με τα λεφτά που τόσο δύσκολα κέρδισε».

Vilar, E. (1972), *Ο Ντρεσαρισμένος Άντρας*, Εκδόσεις Ράππα, Αθήνα, σελ. 107

¹¹²¹Τα εν λόγω κίνητρα περιλαμβάνονται στη λίστα κινήτρων των Hoigard, C., Finstad, L. και αναφέρονται ως "μονόπλευρη και χωρίς εμπλοκή συνέντευξη".

Hoigard, C., Finstad, L.(1992), *Prostitution, Money and Love*, Polity Press, Norway, p.102

χρησιμοποιημένη, ενώ δεν αποκλείεται κάτι τέτοιο να προκύψει και από τη δική του πλευρά, αν και είναι αποφευκταίο. Σίγουρα δεν θέλει να πληγώσει ή να πρέπει να απολογηθεί γιατί απλά ήθελε να εκτονωθεί σεξουαλικά σε ένα γυναικείο σώμα.

Την ίδια στιγμή απολαμβάνει ένα μεγάλο αριθμό διαφορετικών γυναικών σωματικότητας, με ποικίλα φυσικά χαρακτηριστικά¹¹²² έχοντας πλήρη και ακριβή εικόνα τους πριν τη συνέντευξη. Χαρακτηριστικά τα οποία μπορεί να μην προσπελάσει στην πραγματική ζωή (όπως π.χ. νεαρή γυναίκα)¹¹²³. Το δεδομένο κριτήριο (της ποικιλίας σεξουαλικών παρτενέρ) πρωταγωνιστεί στις απαντήσεις των συνεντευξιζόμενων και παρουσιάζεται ως βιολογικό χαρακτηριστικό της ανδρικής σεξουαλικότητας. Πολλοί συγγραφείς θεωρούν ότι το δεδομένο χαρακτηριστικό δεν έχει βιολογική βάση, αλλά πηγάζει από τη δομή της πατριαρχίας¹¹²⁴ που υποδεικνύει την υποδούλωση των γυναικών στο αντρικό φύλο.

Ο πελάτης όμως αναφέρεται και σε άλλους παράγοντες πέρα των προφανών, οι οποίοι συντελούν στην πορνική του επιλογή, όπως ψυχολογικοί λόγοι. Ο πελάτης φαίνεται να νιώθει ασφαλής και προστατευμένος στον οίκο ανοχής, μπορεί να είναι ο εαυτός του χωρίς να δέχεται κριτική και να απεκδύεται των ανασφαλειών του. Αναπτύσσονται δεσμοί και μορφές επικοινωνίας με το εκδιδόμενο πρόσωπο, που εκφεύγουν από το πλαίσιο των συμφωνηθέντων βάσει της οικονομικής συναλλαγής. Βεβαία δεν λείπουν και οι περιπτώσεις εκείνων των πελατών που αισθάνονται ότι πηγαίνουν σε πορνεία, επειδή ο οίκος ανοχής έχει ενταχθεί στη σεξουαλική τους ρουτίνα (συνήθεια) και είναι πλέον δύσκολο να απεμπλακούν από τον πορνικό κύκλο. Ενώ άλλοι πάλι, δηλώνουν ότι αντιλαμβάνονται στοιχεία εθισμού χωρίς να διευκρινίζεται αν είναι εθισμένοι στην πορνική επαφή ή ευρύτερα στην επαφή με

¹¹²²Α)«Διαφορετικές γυναίκες (χωρίς να μπλέκουν σε σχέσεις) με συγκεκριμένα φυσικά χαρακτηριστικά (ηλικία, εθνικότητα, περιποιημένη στην εμφάνιση)».

McKeganey, N., Barnard, M. (1996), *Sex Work on the streets, Prostitutes and their Clients*, Open University Press, Buckingham, Philadelphia, p.53

Β)«Νέες, καινούριες γυναίκες»

Hoigard, C., Finstad, L., (1992), *Prostitution, Money and Love*, Polity Press, Norway, p.103

¹¹²³«Η σωματική ελκυστικότητα αποτελεί καθοριστικό παράγοντα της ερωτικής έλξης για τους άνδρες παρά για τις γυναίκες. Αυτή η θέση ευθυγραμμίζεται με την εξελικτική θεωρία (Buss 1994) για την επιδίωξη υγιών μωρών. Τα σημάδια συγκεκριμένα της νεότητας είναι σε όλους τους πολιτισμούς σημαντικές ενδείξεις της γυναικείας ελκυστικότητας. Αντίθετα οι γυναίκες είναι πιο εκλεκτικές και έλκονται κυρίως από την κοινωνική θέση και την κυριαρχία. Στοιχεία συναφή σε όλους τους πολιτισμούς».

Hewstone, M., Stroebe, W. (2007) *Εισαγωγή στη Κοινωνική Ψυχολογία*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ. 534

¹¹²⁴«Η ιδέα της πατριαρχίας έχει δεχθεί κριτική για το αν είναι αϊστορική. Η Barret την έκρινε ως εμφανώς σταθερή, η οποία δεν επιδέχεται αλλαγή, διαπιστώνοντας μία παγκόσμια διστορική καταπίεση. Παρομοίως, ο Connell πιστεύει ότι υπεραπλοποιεί τις δομές των φύλων».

Pease, B., (2000), *Recreating Men, Postmodern Masculinity Politics*, Sage Publications, London, p.13

πορνικά χαρακτηριστικά (όπως η εναλλαγή σεξουαλικών παρτενέρ). Σε κάθε περίπτωση κεντρικό κίνητρο είναι η αβίαστη ευχαρίστηση που λαμβάνουν από τη διαδικασία και η οποία δεν μπορεί να αντικατασταθεί από οτιδήποτε άλλο (γιατί αυτό το άλλο θα περιλαμβάνει αρνητικά στοιχεία όπως επισφάλεια έκβασης, μεγάλο κόστος κ.τ.λ.).

Σε γενικές γραμμές διαπιστώνεται ότι τα κίνητρα ποικίλουν ανάλογα με τα πρόσωπα. Πρόκειται για μία εξαιρετικά ετερογενή ομάδα με πολύ διαφορετικά χαρακτηριστικά όπου οι απλουστευτικές απαντήσεις και οι γενικεύσεις δεν χωρούν. Έτσι, μπορεί να προβάλλονται από τον πελάτη "βιολογικά", ψυχολογικά και κοινωνικά κίνητρα, αλλά ο καθένας θέλει να παρουσιάσει μία ανώδυνη εκδοχή της πραγματικότητας, όχι απαραίτητα από συνειδητή πρόθεση, αλλά γιατί έτσι μπορεί και ο ίδιος να αισθάνεται καλύτερα με την επιλογή του. Αλλά το πολυγεγονός της λειτουργικότητάς του κατά την πορνική στιγμή, υποδεικνύει ένα έλλειμμα σεξουαλικής παιδείας και μία εσωτερίκευση της κοινωνικής στρέβλωσης σύμφωνα με την οποία η σεξουαλική δουλεία θεωρείται ως κοινωνικό αυτονόητο. Για τον Monto Μ. είναι ιδιαίτερα σημαντικό να σημειωθεί ότι τα κίνητρα των πελατών συχνά απαντώνται ως θέσεις στη μεγάλη πλειοψηφία των ανδρών που δεν αναζητούν ποτέ πορνικές υπηρεσίες. Με άλλα λόγια, αν και αυτά τα κίνητρα έχουν νόημα, δεν εξηγούν γιατί κάποιοι αναζητούν πόρνες και άλλοι όχι. Επιπλέον έρευνα θα πρέπει να διεξαχθεί στην κατεύθυνση του γιατί άνδρες που αντιμετωπίζουν τα ίδια κίνητρα τελικά δεν αγοράζουν σεξ, (μελέτες δηλαδή που συγκρίνουν πελάτες με μη πελάτες)¹¹²⁵.

¹¹²⁵Monto, Μ. (2004), «Female Prostitution, Customers, and Violence», Violence Against Women, Vol. 10 (2), p.160-188

9.2 Ανέφικτες Προτάσεις

Η συγκεκριμένη υποενότητα που τιτλοφορείται με αυτόν τον απαισιόδοξο και ίσως προβοκατόρικο τίτλο, στόχο έχει να συμπεριλάβει μερικές μετριοπαθείς, αντισταθμιστικές προτάσεις για την αντιμετώπιση ασυμμετριών που απαντήθηκαν τόσο κατά την επιτόπια, όσο και κατά τη διαδικτυακή έρευνα. Προκειμένου να προταθούν λύσεις, θα πρέπει πρώτα να διευκρινιστεί με σαφήνεια ποιο είναι το πρόβλημα, προς ποια κατεύθυνση επιθυμούμε να κινηθούμε, αλλά και κατά πόσο είναι ώριμη η κοινωνία και ευνοϊκές οι συγκυρίες για οποιαδήποτε αλλαγή¹¹²⁶. Η ψήφιση νέων νομοθετικών ρυθμίσεων που παραμένουν ανεφάρμοστες, προφανώς δεν έχει κανένα πρακτικό αντίκρισμα. Είναι σαφές ότι ανάλογα με το ιδεολογικό/θεωρητικό πλαίσιο που υιοθετείται, ακόμη και για το ίδιο ζήτημα μπορεί να προτείνονται διαφορετικές λύσεις. Διαφορετική παραδείγματος χάριν, θα ήταν η πρόταση του ριζοσπαστικού φεμινισμού για τη διασφάλιση της ελευθερίας και της αξιοπρέπειας του εκδιδόμενου προσώπου και διαφορετική του φιλελεύθερου φεμινισμού. Στην παρούσα μελέτη τίθεται ως δεδομένο ότι η ελληνική νομοθεσία διατηρεί έναν ιδιότυπο θεωρητικό σχήμα, το οποίο από τη μία υιοθετεί το φιλελεύθερο μοντέλο αναγνωρίζοντας την πορνεία ως νόμιμο επάγγελμα¹¹²⁷, από την άλλη εισάγει ρυθμίσεις σε ηθικολογική βάση¹¹²⁸ στηριζόμενο σε αυτό που ο Λάζος Γ. καλεί "ορθόδοξο αξιακό σύστημα". Η παρούσα διατριβή, χωρίς να στοχεύει στο να είναι ιδιαίτερα επεμβατική, θα βασιστεί στην παραπάνω πραγματικότητα, προσθέτοντας αδρές αλλαγές που σκοπό έχουν τη διασφάλιση της σωματικής ακεραιότητας¹¹²⁹ και της αξιοπρέπειας των συμβαλλομένων στην πορνική συναλλαγή, των σεξουαλικών παρτενέρ τους εκτός συναλλαγής αλλά και την

¹¹²⁶ Παραδείγματος χάριν, μία νομοθετική ρύθμιση που θα απαγόρευε αυτή τη στιγμή την πορνεία, δεν θα είχε κανένα νόημα. Από την άλλη μία πλήρης φιλελευθεροποίηση του "επαγγέλματος" θα είχε τόσο έντονες επιδράσεις που θα ήταν δύσκολα διαχειρίσιμες.

¹¹²⁷ Η νομιμοποίηση της πορνείας για την Raymond J. αποτελεί «επικύρωσή της ως εργασίας και ευνοεί μόνο τη βιομηχανία του σεξ και τους άνδρες καταναλωτές και όχι τις γυναίκες. Οι άνθρωποι συχνά δεν συνειδητοποιούν ότι η αποποινικοποίηση σημαίνει αποποινικοποίηση των περισσότερων από τους συμμετέχοντες (των ταβατζιδών ως επιχειρηματιών και των ανδρών ως απλώς καταναλωτών σεξουαλικής υπηρεσίας)».

Raymond, J. (2004), «Prostitution on Demand, Legalizing the Buyers as Sexual Consumers», *Violence against Women*, Vol. 10 (10), p. 1156-1186

¹¹²⁸ «Οι κινήσεις για ηθική μεταρρύθμιση θα πρέπει να γίνουν κατανοητές με πιο πολύπλοκους τρόπους. Οι ιερείς της ηθικής τελειότητας δεν είναι πάντα το παράγωγο».

Roper, L. (1994), *Oedipus and the Devil*, Routledge Edition, London, p.150

¹¹²⁹ Για την ψυχική υγεία των εκδιδόμενων προσώπων έχουν καταγραφεί πολλά και σε ορισμένες περιπτώσεις αντιφατικά.

εισαγωγή ανεπαίσθητων εκρηκτικών¹¹³⁰ για τη σταδιακή μεταβολή/ ρήξη της σεξουαλικής και έμφυλης κουλτούρας στη χώρα, η οποία μοιάζει προβληματική¹¹³¹.

Αρχικά, λοιπόν προτείνεται μία οίονοι "ιατρικοποίηση" των πορνικών υπηρεσιών¹¹³² σε όλες τις εκφάνσεις της διαδικασίας, πριν και μετά τη συναλλαγή. Η ηλεκτρονική κάρτα πελάτη, αν και ακούγεται σχεδόν εξωπραγματική σαν λύση για τα ελληνικά δεδομένα, εφαρμόζεται ήδη σε κάποιες χώρες σε ειδικές περιπτώσεις¹¹³³. Η ηλεκτρονική κάρτα πελάτη (ετήσιας μάξιμουμ διάρκειας) θα δίνει το δικαίωμα στον πελάτη εφόσον πληροί κάποιες προϋποθέσεις να κάνει χρήση πορνικών υπηρεσιών έπειτα από σχετικό έλεγχο που αφορά σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, ψυχικές ασθένειες, ποινικό μητρώο, χρήση ουσιών. Η κάρτα θα μπορούσε να είναι ψηφιακής τεχνολογίας συμβατής με αντίστοιχη τεχνολογία αναγνώρισης/ταυτοποίησης πελάτη που θα διαθέτουν μόνο οι οίκοι ανοχής που λειτουργούν νόμιμα. Είναι προφανές ότι ουδείς πελάτης θα σπεύσει να βγάλει κάρτα πορνοπελάτη φοβούμενος κυρίως το κοινωνικό στίγμα, αλλά και ουδείς οίκος ανοχής πρόκειται να την απαιτεί (παρά το γεγονός ότι εν μέρει διασφαλίζεται η ομαλή λειτουργία της επιχείρησης με τον αποκλεισμό "επικίνδυνων" πελατών), καθώς αυτό θα λειτουργεί απωθητικά προς την πελατεία του, προκαλώντας δραματική μείωση των εσόδων του¹¹³⁴. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να λειτουργήσει συνδυαστικά με άλλα μέτρα, όπως θα δούμε στη συνέχεια, για να έχει μία στοιχειώδη εφαρμογή. Επίσης, θα ήταν χρήσιμο κατά την είσοδο στον οίκο ανοχής να είναι εμφανής η σχετική νόμιμη άδεια και έγγραφο

¹¹³⁰Η μετριοπαθής αυτή στάση της εν λόγω διατριβής είναι απολύτως συνειδητή καθώς αφενός η ελληνική κοινωνία συνήθως προβάλλει ισχυρές αντιστάσεις σε οποιαδήποτε αλλαγή την ξεβολεύει (βλέπε π.χ. αντικαπιτιστικό νόμο), αφετέρου καμία κυβέρνηση δεν θα ήθελε να υποστεί το πολιτικό κόστος από την απώλεια ενός τεράστιου όγκου ψηφοφόρων όπως είναι οι "πορνοπελάτες". Τέλος, αυτονόητο είναι ότι είναι από δύσκολο έως ακατόρθωτο να τα βάλει κανείς με μία παράνομη αγορά η οποία διαχειρίζεται αυτή τη στιγμή κέρδη δισεκατομμυρίων.

¹¹³¹Η Farley M. είναι κατηγορηματική. «Μπορεί η νομιμοποίηση της πορνείας να μειώσει τους κινδύνους της πορνείας, τις σωματικές, κοινωνικές και ψυχολογικές βλάβες; Είναι δυνατή η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ατόμων που εκτίθενται σε πορνεία; Υπάρχει κάποιος τρόπος να γίνει ασφαλέστερη η πορνεία; Η αντίληψη ότι η πορνεία είναι εργασία απλά κάνει τη ζημιά της αόρατη. Η πορνεία σε αυτό το πλαίσιο, θεωρείται "δυσάρεστη δουλειά" αλλά δεν διαφέρει από άλλα είδη δυσάρεστων θέσεων εργασίας, όπως η εργοστασιακή εργασία».

Farley, M. (2004), «Bad for the Body, Bad for the Heart: Prostitution Harms Women Even if Legalized or Decriminalized», Violence Against Women, Vol. 10 (10), p.1087-1125

¹¹³²Η "ιατρικοποίηση" των πορνικών υπηρεσιών εντάσσεται σε μία σειρά μέτρων που παράλληλα "αποσεξουαλικοποιούν" την πορνεία (συναισθηματικό /θυμικό αντικίνητρο για τον πελάτη).

¹¹³³Έχει ενδιαφέρον ότι στη Σουηδία εφαρμόστηκε η ποινικοποίηση με μόλις 125.000 πελάτες (και 2.500 εκδιδόμενες / σε γενικό πληθυσμό 9 εκατ. το 1999), ενώ ο αριθμός των πελατών μειώθηκε από 75% με 80%.

Ekberg, G. (2004), «The Swedish Law that prohibits the purchase of sexual services, Best practices for prevention of prostitution and trafficking in human beings», Violence Against Women, Vol. 10 (10), p.1187-1218

¹¹³⁴Αν όμως, ένας οίκος ανοχής διαθέτει νόμιμη άδεια, χωρίς να εμφανίζονται χτυπήματα της κάρτας από πελάτες, δεν θα μπορούν να αιτιολογήσουν τα κέρδη τους.

που διασφαλίζει ότι έχουν γίνει όλοι οι υγειονομικοί έλεγχοι¹¹³⁵. Επιπροσθέτως, είναι σημαντικό να "ιατροκοποιηθεί" ο χώρος και οι συνθήκες υγιεινής¹¹³⁶, ενώ κρίνεται ως απαραίτητο να γίνει ρητή αναφορά από το νομοθέτη στην υποχρεωτική χρήση προφυλακτικού με δεδομένες προδιαγραφές¹¹³⁷ σε κάθε σεξουαλική τεχνική και από την έναρξη της επαφής¹¹³⁸. Επιπλέον, ίσως θα ήταν χρήσιμο τα εκδιδόμενα πρόσωπα να μην εκτίθενται γυμνά στο χώρο εργασίας τους, προκειμένου να διασφαλιστεί στοιχειωδώς το δικαίωμα στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια¹¹³⁹.

Μεγάλο αγκάθι για τη σύγχρονη πορνεία αποτελεί η **διαδικτυακή** πορνεία, η οποία λαμβάνει τεράστιες και μάλιστα ανεξέλεγκτες διαστάσεις. Πέραν του ότι εκδίδεται ένας μεγάλος αριθμός προσώπων χωρίς κανέναν απολύτως έλεγχο, φαίνεται να λειτουργεί ενθαρρυντικά ως προς την πορνοποίηση νέων (mainstreaming πορνείας) αρχικά σε υπηρεσίες που δεν απαιτούν φυσική παρουσία και έπειτα από την εξοικείωση τους με το χώρο και σε άλλες σκληρότερες πορνικές υπηρεσίες. Είναι αρκετά σημαντικός ο αριθμός ανηλίκων και νεαρών γυναικών που καταγράφηκαν κατά την διαδικτυακή έρευνα να εκδίδονται ηλεκτρονικά, ενώ αποτυπώθηκαν μαρτυρίες πελατών που αφορούσαν στην εξαπάτησή τους (ή ακόμη και στον εκβιασμό τους) από επιτήδειους κυρίως μέσω ψεύτικων προφίλ. Έτσι, κρίνεται ως βασική προτεραιότητα η εφαρμογή του ήδη υπάρχοντος νομικού πλαισίου που αφορά στην "άγρα πελατών" και η επέκτασή του στο διαδικτυακό "ψάρεμα", αλλά και στην άμεση διαφήμιση πορνικών υπηρεσιών μέσω διαδικτύου (που οδηγεί σε αντίστοιχο mainstreaming της πορνοπελατείας). Καταγράφηκαν κατά τη διαδικτυακή έρευνα αναρίθμητα πορνικά site με επισκεψιμότητα που θα ζήλευαν και τα δημοφιλέστερα site που αφορούν και στα δύο φύλα. Ακόμα και αν δεν είναι εφικτός ενός τέτοιου είδους περιορισμός, εξαιρετικά σημαντικό θα ήταν η κατάργηση των σχολίων¹¹⁴⁰ των

¹¹³⁵ Ακόμη και σε αυτήν την περίπτωση τίποτα δεν διασφαλίζει ότι τα έγγραφα αυτά δεν θα είναι πλαστά (όπως επισημαίνουν άλλωστε και οι συνεντευξιαζόμενοι πελάτες με μία δόση δυσπιστίας προς τις Ελληνικές αρχές).

¹¹³⁶ Υιοθέτηση σεντονιών και εσωρούχων μίας χρήσης από πλευράς εργαζομένων και υποχρεωτική πλύση του πελάτη πριν την επαφή.

¹¹³⁷ Από την επιτόπια έρευνα προέκυψε ότι γίνεται χρήση προφυλακτικών αμφιβόλου ποιότητας προκειμένου να μειωθεί το κόστος.

¹¹³⁸ Ενδεχομένως, κάποιες από τις προτάσεις που καταγράφονται στη δεδομένη διατριβή, να θεωρούνται επουσιώδεις από έναν μέσο αναγνώστη, που δεν έχει βιώσει την πορνική αγορά από μέσα και ίσως νιώσει ότι βλέπουμε το δέντρο και χάνουμε το δάσος. Στην πραγματικότητα όμως, μικρές αλλαγές βελτιώνουν σημαντικά την ποιότητα των συνθηκών εργασίας, ενώ επιφέρουν μικρά, ανεπαίσθητα ομολογουμένως πλήγματα σε εγκατεστημένες λογικές και νοοτροπίες.

¹¹³⁹ Από την επιτόπια έρευνα επίσης προέκυψε ότι αρκετοί πελάτες επισκέπτονται οίκους ανοχής μόνο και μόνο για να παρατηρήσουν («πάρουν μάτι») τις γυμνές εργαζόμενες γυναίκες.

¹¹⁴⁰ Η Άννα Κουρουπού (εκδιδόμενο πρόσωπο) γράφει για τη φτήνια των σχολίων: «Από τα μεγάλα έξοδα του μαγαζιού, η διαφήμιση του χώρου και τηςπραμάτειας μέσω internet. Στα 1.000 ευρώ τον

πορνοπελατών στα **site** και φόρουμ πορνικών υπηρεσιών για τις επιδόσεις και τα χαρίσματα/ μειονεκτήματα των εκδιδόμενων προσώπων¹¹⁴¹. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να αναμορφωθεί το νομικό πλαίσιο και να συμπεριλάβει την νέα πορνική πραγματικότητα του διαδικτύου την οποία φαίνεται να αγνοεί. Οι εξελίξεις είναι δραματικές και ο νομοθέτης μοιάζει να αδυνατεί να συμβαδίσει με τα τεχνολογικά άλματα.

Ουσιάδης ίσως θα ήταν και η ρητή νομική διευκρίνιση του ορίου ηλικίας τόσο εκείνων που παρέχουν, όσο και εκείνων που κάνουν χρήση πορνικών υπηρεσιών και ενδεχομένως η αύξησή του στα 21 έτη¹¹⁴². Όσον αφορά τα χωροταξικά όρια που τίθενται από το νόμο (όπως αναφέρθηκαν αναλυτικά στο κεφάλαιο 5.3), αυτά δεν θα πρέπει να εδράζονται σε ηθικολογικά κριτήρια αλλά σε ουσιαστικά¹¹⁴³ ενώ σαφώς θα πρέπει να απαγορεύεται η είσοδος σε πελάτες που βρίσκονται υπό την επήρεια ουσιών. Όρια ίσως θα έπρεπε να τεθούν από το νομοθέτη και στις σεξουαλικές πρακτικές που εφαρμόζονται κατά την πορνική επαφή ώστε να αποφευχθούν οι επικίνδυνες ή και βίαιες πρακτικές¹¹⁴⁴. Τέλος, ουσιαστικής σημασίας

μήνα. Το site είχε και κάποιο φόρουμ, δειλό στην αρχή, που έμπαινε ο κάθε πελάτης και κατέθετε την εμπειρία του. Δεν του έκανες όλα τα ίδια γούστα με τα ίδια χρήματα; Άχρηστη, δεν αξίζει τα λεφτά της, μην πάτε κ.λπ.. Δεν έκανες γυμνό (χωρίς προφύλαξη) που είχε και την πιο μεγάλη ζήτηση; Το ίδιο έργο. Για άλλη μια φορά ανακάλυψα ότι οι άντρες είναι μεγάλες κουτσομπόλες: “Το στήθος της είναι λίγο πεσμένο, -Δεν τα καταπίνει όλα, φτύνει, -Ευγενική Ρωσίδα, αλλά πολύ χαλάρωση, -Της έβρισα τη μάνα την ώρα που τελείωνα και με κλώτσησε με το τρίπατο η...” Χιλιάδες λεπτομέρειες. Φαντάσου να πλήρωναν και ποσό που έτσουμε. Και μου ήρθε η ιδέα. όποια κοπέλα είχε επαφή μαζί του, θα μπορούσε, εφόσον το επιθυμεί, με ψευδώνυμο όπως και αυτοί τώρα, να λέει στις υπόλοιπες την εμπειρία της ως ένα κομμάτι κρέας βρε αδερφέ. Παραδείγματα: “- Ο 4175 είναι τόσο βρωμιάρης που αν σας ζητήσει στοματικό, να πείτε ότι έχετε έρπη στα χείλη και θα τον κολλήσετε, - Ο 5212 έχουν μεγαλώσει οι απαιτήσεις του και πλέον έχει άλλες απαιτήσεις για το μέγεθος των αξεσουάρ, -Ο 196 βγάζει πάλι έντονο το οιδιπόδειο, -Ο 1290 έκανε πάλι χαλάουσα και είναι γεμάτος σπυριά μέσα στο πύον. Μακριά. Επιστρέψτε χρήματα και δρόμο, -Ο 3422 είναι πλέον μόνο μπουρδελάκιας και ματάκιας. Μάλλον απολύθηκε ή αντιμετωπίζει προβλήματα στύσης, - Ο 543 είναι εραστής, τέλος. Μου ζήτησε να βρεθούμε εκτός, αλλά εκείνη την ώρα τον πήρε η γκόμενά του τηλέφωνο! Μαλάκας”. Όμορφος κόσμος, ιδανικά πλασμένος! Αν μη τι άλλο, δίκαιος. Όπου ο ένας αντιμετωπίζει τον άλλον σαν κομμάτι κρέας».

www.protagon.gr, 20/04/2015

¹¹⁴¹ Όλοι οι επαγγελματίες κρίνονται για τις επιδόσεις τους, αλλά η δημόσια κατακραυγή για τις σεξουαλικές επιδόσεις κάποιου ή τη φυσιολογία του σώματός του, ξεπερνά τα εσκαμμένα.

¹¹⁴² Το ΣΕΠ από την άλλη, ζητά την ανοριοθέτηση της ηλικίας του υπηρετικού προσωπικού.

¹¹⁴³ Παραδείγματος χάριν, το να απέχει ένας οίκος ανοχής 200 μέτρα από ναό δεν έχει καμία ουσιαστική συνέπεια, αλλά το να απέχει από κέντρα διασκέδασης ίσως όπου πωλείται αλκοόλ, έχει δραματικές συνέπειες καθώς τόσο από την επιτόπια έρευνα, όσο και από τις συνεντεύξεις των πελατών προκύπτει ότι συχνά ολοκληρώνουν τη διασκέδασή τους με την επίσκεψη σε έναν οίκο ανοχής, υπό την επήρεια αλκοόλ, (με εξομολογήσεις που μπορεί να αφορούν ακόμη και σε βίαιες ή επικίνδυνες συμπεριφορές).

¹¹⁴⁴ Όπως η χρήση ενός εκδιδόμενου προσώπου από πολλούς πελάτες ή χρήση αντικειμένων κατά την πορνική επαφή ή ακόμη και ο ορισμός ενός μάξιμουμ πορνικών επαφών ανά ημέρα για το εκδιδόμενο πρόσωπο. Ταυτόχρονα, θα ήταν ίσως σημαντικό να οριστεί νομικά ένα μίνιμουμ ποσοστού πληρωμής του εκδιδόμενου προσώπου ή ακόμη ενδεχομένως να αλλάξει ριζικά ο τρόπος πληρωμής του εκδιδόμενου προσώπου και να αμείβεται με μισθό από την επιχείρηση και όχι με το “κομμάτι”

όχι από ηθικολογική σκοπιά αλλά από αξιακή, θα ήταν η νομική άρση του σεξιστικού περιορισμού που απαγορεύει στα εκδιδόμενα πρόσωπα να είναι έγγαμα, με την δικαιολογία της συνταγματικής προστασίας του γάμου. Σε κάθε περίπτωση, ο νομοθέτης θα έπρεπε να αντιμετωπίζει ισότιμα τους συμβαλλόμενους στην πορνική επαφή είτε επιτρέποντας σε έγγαμα πρόσωπα να εκδίδονται, είτε κατ' αντιστοιχία απαγορεύοντας στους πελάτες να είναι έγγαμοι, κατ' εφαρμογή της ως άνω συνταγματικής προστασίας του γάμου. Δηλαδή οι δύο συμβαλλόμενοι της πορνικής επαφής θα πρέπει να βρίσκονται υπό το ίδιο προσωπικό καθεστώς (έγγαμοι ή άγαμοι)¹¹⁴⁵.

Η σταδιακή, μερική **ποινικοποίηση** του πελάτη¹¹⁴⁶ για τη χρήση παράνομων μορφών/ ειδών πορνικών υπηρεσιών ίσως θα αποτελούσε ένα σοβαρό αντικίνητρο για τη χρήση υπηρεσιών πορνείας εκτός οίκου ανοχής όπως πεζοδρομίου, γραφείων συνοδών, διαδικτύου, ξενοδοχείων ημιδιαμονής, στριπ σόου, sex cinema, κονσομασιόν, μασατζίδικων κ.τ.λ.¹¹⁴⁷. Σε αντίθεση με άλλους ποινικούς νόμους που αφορούν τη βία, η πορνεία είναι ένα ζήτημα που αφορά και την αγορά, σύμφωνα με τους Hoigard, C. και Finstad L.. «Η πορνική αγορά μπορεί να μειωθεί είτε μειώνοντας την προσφορά, είτε μειώνοντας τη ζήτηση. Η προσφορά μπορεί να μειωθεί με κοινωνικοπολιτικές πρωτοβουλίες, αλλά όχι με νομοθετικές. Η ζήτηση

(ποσοστό ανά πελάτη) όπως ισχύει αυτή τη στιγμή, μέτρο το οποίο θα συντελούσε στην αποσυμπίεση του "εργαζόμενου".

¹¹⁴⁵Ενδεχομένως, κάποιες από τις προτάσεις που καταγράφονται στη δεδομένη διατριβή, να θεωρούνται επουσιώδεις από έναν μέσο αναγνώστη, που δεν έχει βιώσει την πορνική αγορά από μέσα και ίσως νιώσει ότι βλέπουμε το δέντρο και χάνουμε το δάσος. Στην πραγματικότητα όμως, μικρές αλλαγές βελτιώνουν σημαντικά την ποιότητα των συνθηκών εργασίας αλλά επιφέρουν και μικρά, ανεπαίσθητα ομολογουμένως πλήγματα σε εγκατεστημένες λογικές και νοοτροπίες.

¹¹⁴⁶Ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης σχολιάζει με θέρμη ένα τέτοιο ενδεχόμενο, ενώ είναι από τις ελάχιστες απαντήσεις του, που παρουσιάζουν τόσο σημαντική συσπείρωση. Ο πελάτης συμφωνεί σχεδόν ομόφωνα ότι δεν πρέπει να φέρει καμία νομική ευθύνη για οτιδήποτε εκτυλίσσεται κατά την πορνική επαφή. Ταυτόχρονα, εκφράζει την βαθιά του δυσπιστία προς το κράτος και τους θεσμούς, τους οποίους θεωρεί αφενός διεφθαρμένους, αφετέρου ανίκανους να εναντιωθούν στα μεγάλα οικονομικά συμφέροντα της πορνικής αγοράς. Επιπλέον, ενδιαφέρον έχει η παρατήρηση πελάτη όπου αναφέρει ότι καθώς ένα μεγάλο μέρος των ανθρώπων που έχουν εξουσία (νομοθετική, εκτελεστική) είναι άνδρες και πελάτες, έχουν έναν επιπλέον λόγο να μην διευθετήσουν το θολό, πορνικό τοπίο. Έτσι, καταλήγει ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης ότι δεν υπάρχει κανένα κίνητρο για την εξουσία, ούτε πολιτικό, ούτε οικονομικό, ούτε κοινωνικό αλλά ούτε και προσωπικό για να λύσει το γόρδιο πορνικό δεσμό.

¹¹⁴⁷Σοβαρές αντιδράσεις έχουν προκληθεί όσον αφορά το ενδεχόμενο ποινικοποίησης του πελάτη (όπως στη Γαλλία) ακόμη και από τα ίδια τα εκδιδόμενα πρόσωπα (μείωση εισοδήματος). Οι Scoular J. και Carline A. καταγράφουν τις ενστάσεις τους μεταξύ των οποίων είναι η απροθυμία των πελατών να καταγγείλουν εκμεταλλευτικές πρακτικές λόγω του φόβου της σύλληψης, αλλά και η ανησυχία για χειροτέρευση των συνθηκών εργασίας και εξώθηση των εκδιδόμενων σε παράνομες μορφές πορνείας. Ο Weitzer S. αποκαλεί το "νεο-κατάργητικό πρότυπο" "καταπιεστικό".

Scoular, J., Carline, A. (2014), «A critical account of a 'creeping neo-abolitionism': Regulating prostitution in England and Wales», *Criminology & Criminal Justice*, Vol. 14(5), p.608—626

όμως, πέρα από τις κοινωνικοπολιτικές πρωτοβουλίες, μπορεί να μειωθεί ποινικοποιώντας αυτούς που εκπροσωπούν τη ζήτηση (τους πελάτες). Ο νόμος θα πρέπει να απομακρυνθεί από τον έλεγχο των κατώτερων τάξεων και των αποκλινόντων πληθυσμών (εκδιδόμενες) και θα πρέπει να κατευθυνθεί κατά των "επιζήμιων συμπεριφορών" που προέρχονται από "κανονικούς ανθρώπους", (όπως το να είναι κανείς πελάτης). Στην πορνεία σε αντίθεση με άλλα εγκλήματα, υπάρχει μία ασυμμετρία μεταξύ δράστη και θύματος. Η πλειοψηφία των δραστών (πελάτες) δεν μοιάζει με έναν τυπικό βίαιο εγκληματία. Συνήθως πρόκειται για ένα "ολοκληρωμένο μέλος της κοινωνίας". Η πορνική δράση του πελάτη σαν επέκταση μίας κανονικής συμπεριφοράς (κανονικότητα πελάτη), κάνουν πιθανό ότι μία ποινική καταδίκη του, μπορεί να μειώσει τη δράση του. Οι περισσότεροι πελάτες ξέρουν πολύ λίγα σχετικά με το πόσο επιζήμια είναι η συμπεριφορά τους για τα εκδιδόμενα πρόσωπα. Η πρόταση για ποινικοποίηση του πελάτη λοιπόν, δεν βασίζεται στην υπόθεση ότι ο πελάτης έχει πρόθεση να κάνει κακό, αλλά στις επιβλαβείς συνέπειες που έχουν οι πράξεις του»¹¹⁴⁸. Ο πελάτης ενδεχομένως θα μπορούσε να παραμείνει και ο μόνος νομικά υπεύθυνος μαζί με τους ανθρώπους που διαχειρίζονται τις εν λόγω επιχειρηματικές κινήσεις και να μην διώκονται τα εκδιδόμενα πρόσωπα (κατά τα πρότυπα στου Σουηδικού παραδείγματος)¹¹⁴⁹. Όσον αφορά την ποινικοποίηση των πελατών που κάνουν χρήση υπηρεσιών που παρέχονται από οίκους ανοχής χωρίς άδεια ή οίκους ανοχής που απασχολούν εργαζόμενους παράνομα¹¹⁵⁰, ο πελάτης δηλώνει (μέσα από τη διαδικασία των συνεντεύξεων) ότι είναι δύσκολο να γνωρίζει το καθεστώς λειτουργίας και εργασίας των εκδιδόμενων προσώπων σε έναν οίκο ανοχής, παρά ταύτα θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε βάθος χρόνου μία τέτοια ρύθμιση, μόνο στην περίπτωση που έχει εδραιωθεί ένα σύστημα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης πιστοποιημένου οίκου ανοχής και πελάτη (ηλεκτρονικό πιστοποιητικό

¹¹⁴⁸Hoigard, C., Finstad, L., (1992), Backstreets: Prostitution, Money and Love, Polity Press, Norway, p.200-203

¹¹⁴⁹«Σύμφωνα με τον σουηδικό νόμο η πορνεία είναι η βία των ανδρών κατά των γυναικών. Υποστηρίζω ότι η ανδρική ζήτηση αποτελεί πρωταρχικό παράγοντα στην επέκταση της σεξουαλικής βιομηχανίας παγκοσμίως και ότι μέχρι τώρα ο αγοραστής έχει διαφύγει σε μεγάλο βαθμό από την εξέταση, μομφή και ποινή για τις ενέργειές του».

Raymond, J. (2004), «Prostitution on Demand, Legalizing the Buyers as Sexual Consumers», Violence against Women, Vol. 10 (10), p. 1156-1186

¹¹⁵⁰Όπως η πορνική συνένδεση με ανήλικα εκδιδόμενα πρόσωπα ή θύματα σωματικής και λεκτικής βίας. Η περίπτωση της χρήσης θυμάτων trafficking έχει προβλεφθεί από το νομοθέτη, αφού έχουν εισαχθεί στο εθνικό δίκαιο οι αντίστοιχες κοινοτικές οδηγίες (Βλέπε Κεφάλαιο 5.3).

καλής λειτουργίας οίκου ανοχής¹¹⁵¹, ηλεκτρονική κάρτα πελάτη¹¹⁵²). Η ανδρική ευθύνη στην πορνεία για την Serughetti G. ενέχει τον κίνδυνο μιας μονομερούς ερμηνείας της αγοράς του σεξ, η οποία δεν καταγράφει τη σχέση της και τις εκτεταμένες συνδέσεις της με τους μετασχηματισμούς της σεξουαλικότητας και οικονομίας. Η ανάγκη να αναγνωριστεί η ευθύνη των πελατών και να επέμβουμε στη ζήτηση για πορνεία αγκαλιάζεται από αυτό που ο Bernstein (2007) ορίζει ως «φεμινιστικό κράτος», κάνοντας λόγο για μια νομικά-αντιληπτική κατασκευή σύμφωνα με την οποία η αγορά σεξ είναι μια παθολογία της επιθυμίας και μια αποκλίνουσα συμπεριφορά¹¹⁵³.

Το σημαντικότερο όμως, το οποίο διαφαίνεται καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας ότι θα πρέπει να αλλάξει δραματικά, είναι η σεξουαλική μας **παιδεία**. Κανένα μέτρο δεν μπορεί να εφαρμοστεί αν δεν προηγηθεί αυτή η βασική αλλαγή. Εκκινώντας από τους νέους, η εισαγωγή της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στα σχολεία κρίνεται πλέον επιβεβλημένη καθώς η μεταϊντερνετική γενιά μαθητών έχει πλέον τόσα ερεθίσματα από σεξουαλικές αναπαραστάσεις, τα οποία θα πρέπει να τεθούν στις σωστές επιστημονικές τους βάσεις. Είναι σημαντική η γνώση της βιολογίας, της ανατομίας και της λειτουργικότητας των σωμάτων τους, ώστε να περιοριστεί ως πηγή γνώσης και πληροφόρησης οι αυθαίρετες διαδικτυακές αναφορές ή οι πορνογραφικές αναπαραστάσεις¹¹⁵⁴. Πέρα όμως από την εκμάθηση της βιολογίας

¹¹⁵¹ Ίσως θα ήταν χρήσιμο να γίνει μία αλλαγή στον όρο «οίκος ανοχής». Επίσης, έχει ενδιαφέρον ότι η επωνυμία της επιχείρησης υπονοείται και δεν υπάρχει ποτέ πινακίδα με ρητή αναφορά.

¹¹⁵² Με την ενδεχόμενη θέσπιση ηλεκτρονικής κάρτας πελάτη εγείρονται μία σειρά ζητημάτων που αφορούν προσωπικά και ευαίσθητα δεδομένα (GDPR), τα οποία είναι δύσκολο να ξεπεραστούν αλλά όχι ανέφικτο. Από την άλλη η αυστηρή ομερτά του πελάτη σχετικά με την πορνική του δραστηριότητα είναι επίσης δύσκολο να καμφθεί. Παρά ταύτα, η χρήση της κάρτας θα είναι άλλο ένα μέτρο αποσεξουαλικοποίησης των πορνικών υπηρεσιών (συναισθηματικό αντικίνητρο).

¹¹⁵³ Serughetti, G. (2012), «Prostitution and Clients' Responsibility», *Men and Masculinities* Vol.16(1), p. 35-48

¹¹⁵⁴ Είναι σημαντικό καθώς η πορνογραφία αποτελεί το βασικό φορέα σεξουαλικής κοινωνικοποίησης των νέων αυτή τη στιγμή, να αποσαφηνιστεί ότι πρόκειται για προϊόν μυθοπλασίας της ποπ κουλτούρας και όχι απαραίτητα ντοκιμαντέρ για το πώς είναι εφικτή μία σεξουαλική επαφή. Δηλαδή θα πρέπει να εμπεδωθεί ότι η εν λόγω αναπαράσταση δεν αφορά απαραίτητα κάτι αληθινό/πραγματικό, αλλά κάτι σκηνοθετημένο. Επίσης, είναι εξαιρετικά σημαντικό να ευαισθητοποιηθούν οι νέοι για τις συνθήκες παραγωγής τέτοιων αναπαραστάσεων και να προβληματιστούν αν και οι ίδιοι αποτελούν μέρος του προβλήματος. Μπορεί οι πορνοστάρ να αποτελούν πρότυπο για τα νεαρά αγόρια και κορίτσια αυτή τη στιγμή, αλλά ίσως θα ήταν σημαντικό να διώξουμε τη χρυσόσκονη που λούζει το εν λόγω επάγγελμα και να αποκαλύψουμε τις δυσκολίες. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να απομακρυνθούμε από τα μάλλον απαρχαιωμένα πρότυπα του "μάτσο" άνδρα και της "πόρνης" γυναίκας που προβάλλονται μέσω της πορνογραφίας στους νεαρούς θεατές. Τέλος, σημαντικό είναι να τονιστεί ότι η χρήση βίας μπορεί να μην έχει καμία συνέπεια στον σκηνοθετημένο κόσμο της πορνογραφίας (χωρίς να είναι αυτό απόλυτα ακριβές), αλλά να επιφέρει μέχρι και θανάσιμο τραυματισμό στον πραγματικό κόσμο. Δεν είναι λίγα τα παραδείγματα μικρών μαθητών που ασκούν ακραία σεξουαλική βία στους συμμαθητές τους με ποικίλους τρόπους (εισαγωγή αντικειμένων, κοπρολαγνικές ή ουρολαγνικές πρακτικές, δεσίματα, απειλές μέσω σεξουαλικών βίντεο και φωτογραφιών).

των σωμάτων, ακόμη πιο ουσιώδης είναι η εστίαση σε αξίες που αφορούν στο σεβασμό των σωμάτων όπως η συναίνεση, η ελευθερία, η μοναδικότητα¹¹⁵⁵ και η άρνηση στην τυποποίησή τους. Παρατηρείται μία ακραία αύξηση της σεξουαλικής βίας και του σεξισμού στις αναπαραστάσεις τόσο μέσω των ΜΜΕ, όσο και μέσω της πορνογραφίας (αλλά και σεξουαλικών βιντεοπαιχνιδιών που μπορεί να προσομοιάζουν π.χ. σκηνές βιασμού), η οποία δυσκολεύει τα άτομα στο να προσδιορίσουν το που βρίσκεται το μέτρο¹¹⁵⁶. Στο σημείο αυτό είναι καθοριστικής σημασίας η συμβολή του ΕΣΡ στον περιορισμό των σεξιστικών προτύπων και στην αναμόρφωση ίσως του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου που διυλίζει τον κόνονα και καταπίνει την κάμηλο¹¹⁵⁷. Συμπληρωματικά, θα πρέπει να εισαχθεί δίκαιο που να αφορά στη ρύθμιση του καθεστώτος των πορνογραφικών αναπαραστάσεων, οι οποίες αποτελούν βασική πτυχή της ποπ κουλτούρας και κύριο φορέα σεξουαλικής κοινωνικοποίησης των νέων. Ενδεχομένως, ρυθμίσεις όπως ο περιορισμός των ακραία βίαιων συμπεριφορών, η υποχρεωτική χρήση προφυλακτικού κατά τις πορνογραφικές σκηνές και η εξασφάλιση ασφαλών συνθηκών εργασίας των απασχολούμενων στο χώρο, είναι κάποιες από τις βασικές. Επιπροσθέτως όμως, τα αισθητικά και σεξουαλικά πρότυπα που προβάλλονται είναι τόσο αυστηρά, ώστε το άτομο να δυσανασχετεί τόσο με τον εαυτό του, όσο και με τους εν δυνάμει σεξουαλικούς παρτενέρ, τους οποίους αντιμετωπίζει ως μέτριους σε σχέση με την τελειότητα που προβάλλεται από τις αναπαραστάσεις. Οι νέοι θα πρέπει να διδαχτούν το πως να απεγκλωβιστούν από τα αυστηρά στερεότυπα και πως να ακολουθήσουν το

¹¹⁵⁵Το σύνθημα δεν θα πρέπει να είναι "σεβασμός στην διαφορετικότητα" αλλά "σεβασμός στην μοναδικότητα" καταργώντας τις μονάδες σύγκρισης για τα άτομα και ωθώντας στην αγάπη για τον εαυτό.

¹¹⁵⁶«Σε αντίθεση με άλλες μορφές βίας στα ΜΜΕ όπου τα θύματα παρουσιάζονται να υποφέρουν, η "επιθετική πορνογραφία" ζωγραφίζει μία ροζ εικόνα για την επιθετικότητα. Η μεγάλη πλειοψηφία του υλικού παρουσιάζει τη βία κατά των γυναικών ως δικαιολογημένη, κρυφά επιθυμητή, θετική, σεξουαλικά απελευθερωτική, που προκαλεί σεξουαλική ευχαρίστηση. Αυτή η εικόνα μπορεί να περάσει λάθος μηνύματα στον άνδρα/θεατή, ότι δηλαδή ακόμη και αν η σεξουαλική παρτενέρ εκφράζει δυσανεξία ή αντίσταση, τελικά θα κάτσει και θα της αρέσει. (Ενώ πιστευόταν ότι μόνο ένας βιαστής θα είχε σεξουαλικό ερεθισμό από αναπαραστάσεις βιασμού και βίας κατά των γυναικών, παρατηρήθηκε ότι ένας πληθυσμός μη βιαστών παρουσιάζει σεξουαλικό ερεθισμό. Επίσης, καταγράφονται δεδομένα όπου υπονοούν ότι η έκθεση σε "επιθετική πορνογραφία" ίσως αλλάζει τις απόψεις τους θεατή για το βιασμό και για το θύμα βιασμού. Πρόσφατη έρευνα έδειξε ότι η έκθεση σε επιθετική πορνογραφία αυξάνει την επιθετικότητα κατά των γυναικών σε εργαστηριακό πλαίσιο. Στις αντίστοιχες έρευνες του 1970 δεν υπήρχαν τα ίδια συμπεράσματα γιατί η βία δεν ήταν τόσο συχνή». Kimmel, M., (1987), *Changing Men, new directions in research on men and masculinity*, Sage Publications, California, USA

Το σύνθημα «τσο και λο» (πούτσο και ξύλο) καταγράφεται συχνά στα κοινωνικά δίκτυα ως σεξουαλικό ιδανικό.

¹¹⁵⁷Παραδείγματος χάριν, μπορεί να ενοχλείται το ΕΣΡ από αναπαραστάσεις γυμνού σώματος και όχι από την έκφραση ρητών σεξιστικών αναφορών.

δικό τους ανεξάρτητο σεξουαλικό μονοπάτι χωρίς να μιμούνται τάσεις ή να προσπαθούν να αγγίζουν ανέφικτες πρακτικές και επιδόσεις¹¹⁵⁸. Βασικός στόχος λοιπόν, είναι η δημιουργία ευτυχισμένων ανθρώπων που θα νιώθουν ελεύθεροι, πλήρεις, απαλλαγμένοι από συμπλέγματα, που γνωρίζουν το πώς να μοιράζονται συναισθήματα και σκέψεις, αλλά και πώς να απολαμβάνουν τις χαρές της ζωής υπεύθυνα.

Θα μπορούσε να πει κανείς ότι ίσως είναι πιο σημαντική μία έμφυλη παρά μία απαραίτητα σεξουαλική διαπαιδαγώγηση. Καθ' όλη την έρευνα υπονοήθηκε η υπόθεση μίας δυσκολίας στις έμφυλες σχέσεις στο μετανεωτερικό περιβάλλον, μία δυσκολία που αφορά τόσο στον προσδιορισμό της ταυτότητας φύλου, όσο και σε μία δυσχέρεια ταύτισης και επιτέλεσης των έμφυλων ρόλων μέσα από τη ρευστότητα των έμφυλων ταυτοτήτων και από μία ελευθεριότητα που είναι δύσκολο να διαχειριστούν. Η Serughetti, G. αναγνωρίζει ότι η «ζήτηση της πορνείας τροφοδοτείται, μαζί με τον ανδρικό ρεβανσισμό λόγω της οικονομικής, κοινωνικής, σεξουαλικής αποδυνάμωσης του, και από την κανονικοποίηση μιας μη δεσμευτικής, "εφηβικής" σεξουαλικότητας και από την εντατική εμπορευματοποίηση της σεξουαλικότητας σε μια "κοινωνία των καταναλωτών"»¹¹⁵⁹. Την ίδια στιγμή, ο πελάτης δηλώνει ότι αντιμετωπίζει σοβαρές δυσκολίες στη σχέση του με το άλλο φύλο, νιώθει μόνος και δυσκολεύεται να επικοινωνήσει ουσιαστικά μαζί του, ενώ δε γνωρίζει ποια πρέπει να είναι η θέση του ούτε στο κομμάτι του φλερτ, ούτε στο κομμάτι της οικογένειας. Τα δύο φύλα φαίνονται πολύ θυμωμένα, το καθένα για τους δικούς του λόγους. Την ίδια στιγμή όμως, το αρσενικό βαρύνεται με έναν επιπλέον σκόπελο του κοινωνικού του φύλου που του επιβάλλει να φαίνεται σκληρός και να μην εκφράζει τα συναισθήματά του¹¹⁶⁰. Η έρευνα ήταν αποκαλυπτική όσον αφορά την χρήση πορνικών υπηρεσιών για

¹¹⁵⁸Η ανάρτηση της Μαρίας Καλογεροπούλου στο φεμινιστικό blog Προχωράμε 04/07/2019 που αναφέρεται στις ψεύτικες προβολές της πορνογραφίας για το ανδρικό σώμα, ήταν από τις ελάχιστες που βρήκαν θερμή αποδοχή από το ανδρικό κοινό.

¹¹⁵⁹«Η κατανόηση των πελατών σήμερα σημαίνει την αντιμετώπιση θεμάτων που σχετίζονται με την κουλτούρα φύλου, στην οποία παράγεται και αναπαράγεται το όραμα του σεξ ως αγαθού. Στις ανάγκες που διαμορφώνουν τη ζήτηση ανήκει και η μείωση της υποταγής και του έλεγχου, που συχνά παρουσιάζεται ως αντίδραση στην απώλεια ισχύος στην ιδιωτική σφαίρα». Serughetti, G. (2012), «Prostitution and Clients' Responsibility», *Men and Masculinities* Vol.16(1), p. 35-48

¹¹⁶⁰«Ένας κεντρικός μύθος για την αρρενωπότητα που υιοθετήσαμε κατά την νεωτερικότητα είναι η ιδέα ότι οι άντρες δεν έχουν ανάγκες, καθώς επειδή είναι δυνατοί μπορούν να τα βγάλουν πέρα μόνοι τους».

Jeleniewski Seidler, V.(1997), *Man Enough, Embodying Masculinities*, Sage Publications, London, p.49

λόγους καθαρά ψυχολογικούς¹¹⁶¹. Ο οίκος ανοχής μοιάζει να λειτουργεί ως ψυχολογικό αντιστάθμισμα για την αποφόρτιση από τα προβλήματα της καθημερινότητας, για τα συμπλέγματα που ο σύγχρονος άνδρας δεν λύνει αλλά επανεπενδύει στο φαύλο πορνικό κύκλο, για την ειλικρινή εκδήλωση απαγορευμένων ίσως συμπεριφορών σε ένα ελεγχόμενο, σκηνοθετημένο περιβάλλον¹¹⁶². Την ίδια στιγμή καταγράφεται η εδραίωση ενός πολιτισμικού πλαισίου που οδηγεί στο χτίσιμο ενός νέου τύπου πελάτη μέσω (μεταξύ άλλων) της προώθησης της εργαλειακής χρήσης των σωμάτων, της ανάπτυξης μίας κουλτούρας αυτοεστίασης, αλλά και της χρήσης του σεξ για λόγους διασκέδασης (maistreaming πελάτη)¹¹⁶³. Αυτοί είναι μερικοί από τους τομείς στους οποίους θα πρέπει να εστιάσει μία νέα **έμφυλη διαπαιδαγώγηση** της επικοινωνίας, της ελευθερίας της διάδρασης, αλλά συνάμα και της μοναδικότητας του καθενός¹¹⁶⁴.

9.3 Αντί Επιλόγου...

Και να που μετά από 551 σελίδες φτάσαμε εδώ στο σημείο μηδέν, στο σημείο από το οποίο εκκινήσαμε, αντιμέτωποι εκ νέου με το αρχικό μας ερώτημα. Τελικά γιατί ο "πελάτης" είναι πελάτης; Η εν λόγω διατριβή ενδεχομένως να έδωσε μερικές/μη ολοκληρωμένες απαντήσεις, αλλά ίσως άνοιξε το δρόμο για να τεθούν σε νέα βάση ερωτηματικά, όπως το πως αντιλαμβάνεται τις έμφυλες σχέσεις ο άνδρας/πελάτης, τον έρωτα εν γένει, τη συνουσία, ποια είναι τα νέα όρια της

¹¹⁶¹«Το 1990 καταγράφεται ένα αυξανόμενο ενδιαφέρον για τον ανεξερευνητο άνδρα και τη ζωή του, όπως αποδεικνύεται από το μεγάλο αριθμό ερευνών που αφορούν τα συναισθήματα των ανδρών, τις σχέσεις τους με τους γονείς τους και τα αδέρφια τους, την υγεία, την σεξουαλικότητα και την κρίση της ταυτότητας αρρενωπότητας».

Petersen A., (1998), *Unmasking the Masculine, Men and identity in a sceptical age*, Sage Publications, London, p.101

¹¹⁶²Σε κάποιες χώρες (π.χ. Καναδάς, Σουηδία) υιοθετήθηκε η ψυχοκοινωνική εκπαίδευση του πορνοπελάτη.

¹¹⁶³Σαφώς λοιπόν πρόκειται για ένα πολύπλοκο ζήτημα που δεν έχει μονοδιάστατες λύσεις. Ωστόσο, όπως επισημαίνει η Raymond, J «η πολυπλοκότητα δεν επιτρέπεται να αποτελεί ακαδημαϊκή δικαιολογία για την αδράνεια. Πράγματι, δεν πρέπει να απλοποιήσουμε την πολυπλοκότητα. Ωστόσο, ταυτόχρονα πρέπει να αντιμετωπίσουμε την πολυπλοκότητα».

Raymond, J. (2004), «Prostitution on Demand, Legalizing the Buyers as Sexual Consumers», *Violence against Women*, Vol. 10 (10), p. 1156-1186

¹¹⁶⁴«Λαμβάνοντας υπόψη τα πολιτικά και ηθικά προβλήματα που θέτει μια πολιτική καταπίεσης και το γεγονός ότι συχνά διαμορφώνονται μεμονωμένα πρότυπα συμπεριφοράς καταναλωτών σε πολύ νεαρή ηλικία, θα υποστηρίζαμε ότι πρέπει να καταλήξουμε σε πιο δημιουργικές, λιγότερο τιμωρητικές και μακροπρόθεσμες στρατηγικές»

Raymond, J. (2004), «Prostitution on Demand, Legalizing the Buyers as Sexual Consumers», *Violence against Women*, Vol. 10 (10), p. 1156-1186

σεξουαλικότητάς του, πόσο ασφυκτιά στους κοινωνικούς/έμφυλους ρόλους, ποιο αξιακό σύστημα τον συνοδεύει και πως μέσα σε όλα αυτά χωράει η μίσθωση ανθρώπων για τη σεξουαλική του εκτόνωση. Είναι η αγορά σεξουαλικής συνεύρεσης τελικά απελευθερωτική, μήπως συντηρητική ή ακόμη και "εγκλωβιστική" και πόσο συντριπτική μπορεί να γίνει τόσο για εκείνον που πουλάει, όσο και για εκείνον που «αγοράζει» συνουσία;

Η εν λόγω διδακτορική έρευνα είχε την πρόσθεση να προσεγγίσει με "κατανόηση" τον πρωταγωνιστή της, τον πελάτη. Προσπάθησε να του δώσει φωνή, να μπει στην καρδιά και στο μυαλό του και να τον ακούσει. Πράγματι εκρήγνυθκαν μία πληθώρα συναισθημάτων, σκέψεων, κυνισμών, φόβων και αναγκών που δεν γνωρίζαμε και ίσως δεν μπορούσαμε να φανταστούμε την ύπαρξή τους πίσω από μία βίαιη πράξη, όπως η πορνική συνεύρεση¹¹⁶⁵.

Εγέρθηκαν λοιπόν, ερωτηματικά για το τι είναι βία, τι συνιστά βία με συναίνεση, τι είναι πολιτισμική βία, τι σημαίνει πορνική επαφή, τι περιλαμβάνει και τι αποκλείει μία τέτοιου είδους επαφή, πως και αν μπορούν να περιχαρακωθούν τα συναισθήματα, πως μπορούν να πωληθούν οι αγκαλιές, τα φιλιά, πως μπορεί να πωληθεί το νοιάξιμο και η οικειότητα, πως αλληλεπιδρούν δύο άγνωστα μεταξύ τους σώματα υπό την πορνική Δαμόκλειο σπάθη.

Ο πελάτης μοιάζει χαμένος, αμήχανος, μετέωρος, άδειος, αλλά και γεμάτος την ίδια στιγμή με αυστηρά πρότυπα και προσδοκίες που αφορούν τη σεξουαλική συνεύρεση. Πιο ανασφαλής από ποτέ, πιο μόνος από ποτέ, πιο ευάλωτος από ποτέ άλλοτε στην ιστορία της αρσενικότητας, προσπαθεί να ορθοποδήσει ανάμεσα στις αντιφατικές προσταγές του φεμινισμού, του πολιτικά ορθού και των υπερσεξουαλικοποιημένων αναπαραστάσεων. Οι οδύνες του ανδρισμού μοιάζουν να οδηγούν εν μέρει στον πορνικό τοκετό.

Τι αγοράζει τελικά ο πορνικός πελάτης; Αγοράζει παρηγοριά, συμπαράσταση για τον χαμένο του ανδρισμό, αγοράζει νοιάξιμο, αγοράζει αποφόρτιση από μία σκληρή και απαιτητική καθημερινότητα, αγοράζει κυριαρχία, αγοράζει παθητικότητα, αγοράζει ανεξαρτησία, αγοράζει τον ενεργητικό του ρόλο, την αταβιστική, πορνογραφική του φαντασίωση, το σεξουαλικό του ιδανικό, μία "παράνομη" πολυγαμία (ή αλλιώς ιδωμένη, τη νόμιμη μονογαμία), αγοράζει ποικιλία, διαφορετικές σωματικότητες, την αρχέγονη σπορά του βιολογικού γενετικού του

¹¹⁶⁵Αλλά έτσι είναι ο άνθρωπος εν γένει, γεμάτος αδυναμίες, μεγαλείο, ρηχότητα, απρόοπτα, αντιθέσεις, εγωπάθεια και μικρότητα. Αυτή είναι και η μαγεία του να τον μελετάς.

υλικού, την ανεμελιά, τη φροντίδα, αγοράζει αυτοπεποίθηση, αγοράζει επιτυχία, αγοράζει την επιστροφή στη μητρική αγκαλιά.... Σίγουρα εν τέλει αγοράζει το πορνικό παραμύθι/αφήγημα ότι "τα κατάφερε καλά, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, είναι άνδρας". Όσα τα πρόσωπα και τα συναισθήματα, τόσες και οι απαντήσεις.

Μένει να εξετάσουμε την προβληματική και να μελετήσουμε εις βάθος μέσω των σπουδών φύλου και των men's studies το γιατί η κοινωνία "γεννάει" πελάτες. Είναι ο "εξανθρωπισμός του άνδρα" μία κάποια λύση, δηλαδή το να επιτρέψουμε στον άνδρα να έχει συναισθήματα, αδυναμίες, αποτυχίες, να ζητά βοήθεια, να συζητά και να εκφράζεται; Παράλληλα, αναδύθηκε μία δυσκολία του άνδρα/πελάτη διαχείρισης του νέου έμφυλου σκηνικού. Ενδεχομένως, η αναριοθέτηση και του δικού του έμφυλου ρόλου¹¹⁶⁶ (με μία παράλληλη ουσιαστική αναβάθμιση του ρόλου του πατέρα, ο οποίος ακόμη και στις μέρες είναι δευτεραγωνιστής) να λειτουργούσε βοηθητικά ως προς την παραπάνω κατεύθυνση. Αλλά όταν το σεξ έχει μετατραπεί σε εμπόρευμα, η υπερσεξουαλικοποίηση του πολιτισμού και επανεισαγωγή του μεταφεμινιστικού σεξισμού με τις ευλογίες του φεμινισμού, ωθεί το άτομο στο να λειτουργεί "καταναλωτικά" ως προς τους σεξουαλικούς του συντρόφους, ενώ η πορνογραφία μάλλον προσέθεσε το δικό της λιθαράκι στο σεξουαλικό αλαλούμ, πως να κατηγορήσουμε τον άνδρα/ πελάτη που με ευκολία και χωρίς δεύτερη σκέψη κατατρέχει/καταφεύγει στην πορνεία; Πως το αποτέλεσμα μεταξύ άλλων να μην είναι ο "πελάτης"; Γιατί «τα πάντα στον κόσμο έχουν να κάνουν με το σεξ, με εξαίρεση το σεξ. Το σεξ έχει να κάνει με την εξουσία¹¹⁶⁷» όπως λέει σχεδόν σαρκαστικά ο Όσκαρ Ουάιλντ .

¹¹⁶⁶«Έχει ενδιαφέρον πως εστιάζουμε στην αναριοθέτηση του ρόλου της γυναίκας και λιγότερο στον άντρα. Αντί για να κινηθούμε προς τον εξανθρωπισμό του άνδρα οδηγούμαστε στον εξανδρισμό της γυναίκας».

Hanna, J. (1998), *Dance, sex and Gender*, The University of Chacago, USA, p.77

¹¹⁶⁷Πέρσυ, Αλ. (2011), Όσκαρ Ουάιλντ, 99 Μαθήματα σοφίας για μια ευτυχισμένη ζωή εδώ και τώρα, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, σελ.62

10. Παράρτημα

10.1 Επιτόπια Έρευνα

Σημειώσεις από το Πεδίο (Field Notes)

10.1.1 Οίκοι Ανοχής

Φυλής, 08:30, 07/02/2015, Ημέρα Σάββατο –Μπουρδελότσαρκα-

Πορνεία: Αν και η επιτόπια έρευνα και παρατήρηση δεν περιλαμβάνονται στις υπό άμεση ερευνητική αξιολόγηση και αξιοποίηση ποιοτικές μεθόδους έρευνας για τη δεδομένη διδακτορική διατριβή, κρίθηκε σκόπιμο, συμπληρωματικά προς τις επιλεχθείσες μεθοδολογικές διαδρομές, να υλοποιηθεί παράλληλα συγκεκριμένος αριθμός “εξορμήσεων” στο πεδίο ώστε να έχουμε μία πληρέστερη εικόνα της πορνικής αγοράς αλλά και του χώρου και των συνθηκών με τις οποίες έρχεται αντιμέτωπος ο χρήστης τέτοιου είδους υπηρεσιών.

Έτσι λοιπόν, κατηφορίσαμε στην οδό Φυλής, μία από τις πιο δημοφιλής και παλιές πιάτσες με οίκους ανοχής της Αθήνας. Ήταν βραδάκι Σαββάτου, χωρίς να κάνει ιδιαίτερο κρύο, αν και βρισκόμασταν στην καρδιά του χειμώνα, αλλά η κίνηση θα έλεγε κανείς ότι ήταν μάλλον πεσμένη. Η παρουσία μας έγινε άμεσα αισθητή, καθώς ίσως δεν είναι ιδιαίτερα συνηθισμένη η περιήγηση γυναικών στο συγκεκριμένο δρόμο (αν εξαιρέσει κανείς την σποραδική εισβολή δημοσιογράφων ή ερευνητριών). Οι αλλοδαποί θαμώνες που έπιναν μπίρες σε γωνιακό μίνι μάρκετ στην αρχή της πιάτσας, φάνηκαν να παρακολουθούν τις κινήσεις μας διακριτικά, είτε από απλή περιέργεια, είτε επειδή ενδεχομένως διαδραμάτιζαν έναν πιο ενεργό ρόλο στην περιοχή, όπως “τσιλιαδόροι” ή “προστασία” των οίκων ανοχής. Με παρότρυνση του έμπειρου συνεργάτη μας, κάνουμε μία απόπειρα να μπούμε σε ένα από τα «σπίτια» της Φυλής για να μιλήσουμε με κάποιον υπεύθυνο αλλά και να περιεργαστούμε το χώρο και τους πελάτες. Η πρώτη δοκιμή ήταν μάλλον απογοητευτική καθώς με το που ανοίξαμε την μισάνοιχτη πόρτα ενός υπογείου, μας πλησίασε κάποιος άνδρας και με κάπως αυστηρό αλλά σίγουρα ενοχλημένο ύφος μας είπε: «δεν επιτρέπονται γυναίκες εδώ, που νομίζεις ότι πας κοπελιά;». Κάναμε γνωστή την ταυτότητά μας, αλλά ο άνδρας ήταν κατηγορηματικός και μας απομάκρυνε άμεσα από το χώρο, ενώ η “κοπέλα” σχεδόν γυμνή βρισκόταν ήδη στη σάλα όπου την παρατηρούσε κάποιος υποψήφιος πελάτης.

Απογοητευμένοι μάλλον από την πρώτη μας κρούση, επιχειρήσαμε να μπούμε σε ένα χώρο πιο προσβάσιμο για εμάς, σε ένα ξενοδοχείο της περιοχής, στην καρδιά της οδού Φυλής, εκεί ακριβώς που είναι συγκεντρωμένοι οι περισσότεροι οίκοι ανοχής. Ο

ξενοδοχοϋπάλληλος που βρισκόταν στην reception, δεν φάνηκε και ιδιαίτερα πρόθυμος να δώσει στοιχεία και πληροφορίες για το τι συμβαίνει στην περιοχή, πόσο δε μάλλον στο ξενοδοχείο στο οποίο εργάζεται. «Αφού τα ξέρετε βρε παιδιά, τα βλέπετε. Τι να σας πω εγώ; Εμείς εδώ τη δουλειά μας κάνουμε, τώρα τι γίνεται πάνω, που να ξέρουμε; Να, και σεις αν μου ζητήσετε ένα δωμάτιο, θα σας το δώσω... Τώρα αν εσένα θα σε πληρώσει ο κύριος για να κοιμηθείς μαζί του ή θα κοιμηθείς τσάμπα, που να το ξέρω... Πληρώνεις σου δίνω δωμάτιο, αυτό ξέρω εγώ.» Τον ευχαριστήσαμε και φύγαμε.

Βγαίνουμε πάλι στον δρόμο. Η κίνηση ήταν ελαφρώς αυξημένη από παρέες νεαρών αγοριών, μοναχικούς κυρίους που μπεινοέβγαιναν διακριτικά από «σπίτι» σε «σπίτι» και μικροομάδες αλλοδαπών. Μπαίνουμε σε έναν οίκο ανοχής που φαινόταν εξωτερικά τουλάχιστον πιο περιποιημένος σε σχέση με τους υπόλοιπους. Ανεβαίνοντας τις σκάλες, ένας ηλικιωμένος κύριος που κατέβαινε την ίδια στιγμή, παραλίγο να πέσει πάνω μας, μάλλον έχοντας πει κάτι παραπάνω σε αλκοόλ. Μπαίνοντας στο χώρο αναμονής, οι πελάτες ήταν όρθιοι, ανάμεσα τους ένας νεαρός γύρω στα 30 με back bag για υπολογιστή και δύο μεγαλύτεροι σε ηλικία. Ένας μικροκαμωμένος άνδρας μας υποδέχεται στη σάλα μάλλον ξαφνιασμένος και προφανώς όχι ευχάριστα. «Τι συμβαίνει παιδιά;» μας λέει. Τον πληροφορούμε για τον λόγο της επίσκεψής μας και μας ενημερώνει ότι δεν είναι κατάλληλη η ώρα για κουβέντες. Εκείνη τη στιγμή εμφανίζεται στην είσοδο του μαγαζιού ένας δεύτερος άνδρας, στον οποίο μας παραπέμπει και με τρόπο μας οδηγούν εκτός του κτιρίου. Αφού κατεβήκαμε στο δρόμο, ο άνδρας δέχεται να μας μιλήσει. Μας είπε ότι τελεί χρέη security, ότι δουλεύει πολλά χρόνια στην περιοχή και ότι πολλά έχουν αλλάξει σε σχέση με το παρελθόν, όπως παραδείγματος χάριν ότι έχουν πέσει οι δουλειές γύρω στο 60% την περίοδο της κρίσης και ότι η αστυνομία ξέρει άλλα κάνει τα στραβά μάτια για τους δικούς της λόγους. Παρεμπιπτόντως, δεν μας επιτράπηκε να κρατάμε σημειώσεις ή να μαγνητοφωνήσουμε τη συζήτηση.

Με παρότρυνση του συνεργάτη μας, μπαίνω στον επόμενο "σπίτι" μόνη μου. Δεν ήταν κάποιος υπεύθυνος εκεί προς στιγμήν, έτσι είχα λίγο χρόνο να περιεργαστώ το χώρο και τους ανθρώπους. Οι οίκοι ανοχής της συγκεκριμένης οδού έχουν δεδομένη αισθητική που παραπέμπει στην αισθητική περασμένων δεκαετιών με folklore στοιχεία, ίσως κάτι ανάμεσα σε 80s και 90s και η οποία συνήθως περιλαμβάνει μπλε led φωτάκια κυρίως στην είσοδο, ενίοτε ντισκομπάλα, διακριτικά φωτορυθμικά που φωτίζουν τους τοίχους, πλεκτά κάδρα ή αφίσες με αισθησιακές πόζες γυναικών, πάγκο, ντιβάνι ή καναπέ στη σάλα. Σε υπνοδωμάτια δεν είχαμε πρόσβαση όπως ήταν αναμενόμενο. Αλλά από μία ανοιχτή πόρτα ακριβώς μπροστά μας, μπορέσαμε να διακρίνουμε μόνο ένα ημίδιπλο κρεβάτι όπου

καθόταν μία γυναίκα σχεδόν γυμνή και η οποία, αν και με είδε που στεκόμουν στο χώρο αναμονής, δεν αντέδρασε καθόλου στην παρουσία μου, ούτε έδειξε να ξαφνιάζεται. Εκεί στη σάλα περίμενα όρθια με έναν πελάτη (ο οποίος παρεμπιπτόντως, ήταν ο ίδιος που συναντήσαμε στον πρώτο οίκο ανοχής που επισκεφτήκαμε και ο οποίος με κοιτούσε γεμάτος απορία). Μετά από ελάχιστα λεπτά μπαίνει μία ξανθιά κυρία, η οποία προηγουμένως έχει ανακρίνει τον συνεργάτη μας, που με περίμενε στην είσοδο, για τον λόγο της εισβολής μου στο χώρο εργασίας τους. Εισέρχεται και ξαφνιασμένη μου λέει «Τι θέλετε;» Την ρωτάω αν υπάρχει κάποιος υπεύθυνος που θα μπορούσα να μιλήσω. Μου δηλώνει ότι εκείνη είναι καθαρίστρια και ότι δεν γνωρίζει κάτι, ενώ με ρώτησε αναλυτικά τι ακριβώς ερευνάμε και από πού είμαστε. Μου είπε πως θα ήταν καλύτερα να πάω πρωινές ώρες και καλύτερα Δευτέρες πριν της 11:00 π.μ. για να μιλήσω με κάποιον αν θέλω. Εν τω μεταξύ είχε βγει η κοπέλα στη σάλα, ξανθιά, πανέμορφη και ημίγυμνη (φορώντας μόνο το κάτω μέρος ενός πολύ διακριτικού εσώρουχου). Ο γνωστός πλέον, σε εμάς πελάτη την κοίταξε σχεδόν αδιάφορα και αποχώρησε. Βγήκαμε και εμείς πολύ άμεσα γιατί αισθανθήκαμε ότι παρακωλύουμε τη διαδικασία.

Δεν απογοητευτήκαμε και συνεχίσαμε αυτό που στη διάλεκτο του πελάτη καλείται «μπουρδελότσαρκα» ανεβαίνοντας τα σκαλιά ενός ακόμη οίκου ανοχής, ο οποίος διέθετε αυτή τη φορά εμφανέστατη κάμερα ασφαλείας. Η υπεύθυνη μας δέχεται στη σάλα με τη γνωστή προαναφερθείσα αισθητική, της αποκαλύπτουμε την ταυτότητά μας και μας διώχνει άμεσα. Αρχίζουμε να απομακρυνόμαστε από την περιοχή και στο τέλος του δρόμου συναντάμε ένα πολύ χαριτωμένο ροζ υπόγειο. Αφού πήραμε το “κολάι” χτυπάμε το κουδούνι. Η πόρτα ήταν καγκελωτή με τζάμι και ένα χαρτόνι στο πίσω μέρος για να μην κάνει δυνατή την ορατότητα στο εσωτερικό, έχοντας μόνο μία μικρή εγκοπή για “ματάκι”. Από εκεί διακρίνουμε να μας κοιτάει κάποιος κύριος ο οποίος μας ρωτάει τι θέλουμε. Δηλώνουμε για ακόμη μία φορά τους λόγους που μας οδήγησαν στην πόρτα τους και έτσι μισανοίγει την είσοδο ένας άνδρας ντυμένος γυναικεία. «Εδώ αγάπη μου είμαστε τραβεστούλες, δε μπορώ να σε βοηθήσω» μου λέει. «Κανένα πρόβλημα» του λέω με ενθουσιασμό! «Δεν είναι κάποιος εδώ για να μιλήσεις τώρα όμως». Εκείνη τη στιγμή κατεβαίνει τα σκαλιά κάποιος κύριος. «Μην αγχώνεσαι» μου λέει, «ο αδελφός μου είναι. Πέρνα αγάπη μου να τα πούμε άλλη στιγμή, εντάξει;» Κάνω ένα θετικό νεύμα και απομακρυνόμαστε από την περιοχή για να κατευθυνθούμε προς την πλατεία Κάνιγγος, δίπλα ακριβώς από το Δημαρχείο της Πρωτεύουσας, όπου βρίσκεται ένα cinema που προβάλλονται ταινίες αποκλειστικά ερωτικού περιεχομένου.

Ρωτάω το συνεργάτη μου γεμάτη απορία «ποιος ο λόγος να έρθουμε εδώ και πραγματικά στην εποχή του wifi και του διαδικτύου ποιος ανόητος πληρώνει για να δει πορνό όταν είναι free και παντού»; Αυτό ακριβώς ρωτήσαμε τον κύριο που εργαζόταν στο ταμείο του cinema κόβοντας τα εισιτήρια για τους πελάτες του και ο οποίος βγήκε παραέξω για να μας μιλήσει... Χαμογελάει. «Τι κάνετε ρε παιδιά απ' τα μέρη μας»; Δηλώνουμε για ακόμη μία φορά την ταυτότητά μας και διατυπώνουμε αμέσως το εύλογο για εμάς ερώτημά μας. «Εδώ ναι, έρχονται και άνθρωποι μεγάλης ηλικίας, έρχονται και πολλοί ανώμαλοι και gay για να κάνουν γνωριμίες και ό,τι μπορείς να φανταστείς αλλά έχουν πέσει οι δουλειές κοντά στο 70%, μη νομίζεις». «Γνωριμίες;» λέω και τον κοιτάω με απορία. «Ναι, του τύπου πόσα θες για να πηδηχτούμε και τα λοιπά». Μας είπε ότι ο χώρος διαθέτει και private δωμάτια για ομαδικές ιδιωτικές προβολές και ότι κυρίως εκπορνεύονται Πακιστανοί και "Τραβέλια" ικανοποιώντας όχι μόνο το ομοφυλόφιλο αλλά και το ετεροφυλόφιλο κοινό. Πράγματι όσο μιλούσαμε μισάνοιξε η πόρτα και μας κοίταξε ένας Πακιστανός όπου ξαναμπήκε μέσα πολύ γρήγορα αλλά το ίδιο επαναλήφθηκε και με ένα μάλλον παρενδυτικό άτομο. Φάνηκε ότι χάρηκε από την απρόσμενη συζήτησή μας και φεύγοντας μας λέει «Περιμένετε! Σας έχω ένα δωράκι». «Τι» λέει ο συνεργάτης μας «καραμελίτσες»; Πηγαίνει στο ταμείο και μας φέρνει από ένα προφυλακτικό για τον καθένα χαμογελώντας. Τον ευχαριστήσαμε θερμά και φύγαμε. «Να μας ξανάρθετε» λέει «και να ζητήσετε εμένα». [Υπόσχεση την οποία κρατήσαμε λίγους μήνες αργότερα.¹¹⁶⁸]

Μεταξουργείο, Ιάσωνος, -Η οδός των 10 ευρώ-

Τελευταίος σταθμός για εκείνη την πρώτη μας μέρα στο πεδίο έρευνας, η διάσημη οδός Ιάσωνος στο Μεταξουργείο και οι παράπλευροι αυτής δρόμοι με τα φτηνά μπορντέλα των 10 ευρώ που σε μεγάλο βαθμό ικανοποιούν πιο πολύ αλλοδαπούς πελάτες και λιγότερο Έλληνες. Η κίνηση εδώ ήταν σαφώς πιο ανεβασμένη, κόσμος μπαينوβγαίνει στα διατηρητέα, πανέμορφα σπιτάκια της Ιάσωνος τα όποια συνθέτουν ένα πολύχρωμο σκηνικό σχεδόν κινηματογραφικό, παρά τα όσα μάλλον θλιβερά διαδραματίζονται στο εσωτερικό τους. Σε ένα από αυτά τα γραφικά χαμόσπιτα της Ιάσωνος επιχειρούμε να μπούμε και εμείς. Πολύχρωμοι τοίχοι και παιχνιδιάρικη σάλα με φτηνά μικροέπιπλα και έναν Πακιστανό να κάθεται σε ένα ντιβάνι και να μας κοιτάει με απορία. Αμέσως εμφανίζεται ένας άντρας με κιμονό και μας ρωτάει τι θέλουμε, μας εξηγεί λίγα πράγματα στα γρήγορα, όπως το ότι έχουν πέσει πολύ οι τιμές στο "Μετάξι" (έτσι λέγεται το Μεταξουργείο στην ορολογία του πελάτη), το ότι έχουν μπει πολλοί αλλοδαποί και οι

¹¹⁶⁸ Συμπληρωματικές σημειώσεις πεδίου από το σινεμά ερωτικών ταινιών συναντάμε αργότερα.

Έλληνες το αποφεύγουν αλλά και ότι τα έσοδα έχουν πέσει σημαντικά σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν, κοντά στο 60%.

Ο λόγος που καταθέτουμε εδώ συνοπτικά μερικές από τις πρώτες μας ώρες στο πεδίο της έρευνας είναι, όχι τόσο για να παραθέσουμε κάποια ιδιαίτερα σπάνια ερευνητικά ευρήματα, αλλά περισσότερα για να καταδείξουμε, με ίσως έναν πιο γλαφυρό τρόπο, τις δυσκολίες της επιτόπιας έρευνας σε ένα δύσκολα προσπελάσιμο πεδίο όπως είναι ο χώρος της πορνείας. Ιδίως όταν φανερώνεις την ταυτότητά του ερευνητή (πράγμα αναπόφευκτο στην περίπτωση μας, καθώς έχουμε εισβολή γυναίκας ερευνήτριας σε ένα καθαρά ανδροκρατούμενο χώρο, στον οποίο δε δικαιολογείται η παρουσία της καθ' ουδένα τρόπο), τα πράγματα γίνονται ακόμη πιο περίπλοκα. Το πεδίο "νιώθει" συνεχώς ότι απειλείται από την παρουσία μας εκεί. Αμέσως, διαταράσσονται οι ισορροπίες της αγοράς αλλά ταυτόχρονα σχεδόν διακόπτεται και η ομαλή ροή εργασιών. Η δυσκολία αυτή επιτείνεται από το γεγονός ότι ο ερευνητής στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι γυναίκα (όπως προαναφέραμε). Πράγμα το οποίο αμέσως την θέτει εκτός οίκου ανοχής, δηλαδή εκτός του βασικού πεδίου έρευνας ή για να μπει μέσα στο πεδίο θα πρέπει να δικαιολογήσει την παρουσία της εκεί φανερώνοντας αναπόφευκτα την ιδιότητα του ερευνητή. Μέσα στα πρώτα κιόλας λεπτά που πλησιάζεις την πιάτσα/δρόμο γίνεσαι αντιληπτός. Τα μάτια τσιλιαδόρων, προστατών, μαστροπών αλλά και πελατών είναι καρφωμένα πάνω σου. [Ενδεχομένως, αν η έρευνα γινόταν από άνδρα ερευνητή θα ήταν πολύ πιο εύκολα υλοποιήσιμη όσον αφορά την επιτόπια έρευνα και παρατήρηση αλλά και τις συνεντεύξεις σε βάθος από ομόφυλους πελάτες]. Ακολούθησαν πολλές τέτοιες ημέρες και νύχτες στην οδό Φυλής αλλά και στην Ιάσωνος, στην Καβάλας, στη Συγγρού και στις γύρω πιάτσες της πλατείας Ομονοίας...

Ιάσωνος 20, 04/06/2016, ώρα 15:30, Ημέρα Σάββατο

Αφού έχουν προηγηθεί αρκετές αποτυχημένες απόπειρες¹¹⁶⁹ για συνομιλία με εργαζόμενους της γνωστής οδού που μεσημεράκι Σαββάτου έσφυζε από κόσμο, ανεβαίνουμε τα σκαλιά της Ιάσωνος 20 όπου μία έγγειος γάτα τα κατέβαινε τρέχοντας με τους εργαζόμενους να την φωνάζουν. –«Εδώ είναι η γατούλα», τους λέω. Φτάνω στο σαλόνι, 2 νεαροί πελάτες, πιθανόν Έλληνες βρίσκονταν ήδη εκεί και περίμεναν να δουν το

¹¹⁶⁹ Όπως η περίπτωση Ελληνίδας τσατσάς, που ενώ μας δέχεται στο χώρο της, αρνείται να απαντήσει σχεδόν δε κάθε ερώτηση. «Δεν μπορώ να απαντήσω σε αυτό. Τι είναι αυτά που ρωτάς; Και που ξέρω εγώ ότι δεν έχεις κασετοφονάκι να γράφει;» Η συζήτηση όμως δεν γινόταν στο γνωστό κουζινάκι, αλλά στο διάδρομο (με τα δωμάτια για συνουσία να βρίσκονται εκατέρωθεν) και παρουσία των πελατών (2 πακιστανοί και οι λοιποί Έλληνες) οι οποίοι μας κοιτούσαν με απορία, προσπαθώντας να κρυφακούσουνε. [Ο χώρος για άλλη μία φορά ήταν υπέροχος. Ένα ψηλοτάβανο, νεοκλασικό των αρχών του περασμένου αιώνα, βαμμένο ροζ όπως όλα τα πορνεία της περιοχής αλλά διατηρώντας ανέπαφο το αριστουργηματικό ταβάνι και με ένα κλασσικό έργο του Klimt να κοσμεί το διάδρομο.]

εκδιδόμενο πρόσωπο, μία νεαρή ξανθιά Ρουμάννα, κοντά στα 20 έτη. Η Πολωνέζα τσατσά εκφωνεί το πρόγραμμα της εκδιδόμενης με την προσθήκη του: «Η κοπέλα δεν βιάζεται στο δωμάτιο». Εκείνη βγαίνει έξω φορώντας μόνο το κάτω μέρος του εσωρούχου και ποζάρει λέγοντας με νάζι «Γεια σου μωρό μου! Έλα να πάμε στο δωμάτιο» (διαδικασία η οποία επαναλήφθηκε αμέτρητες φορές το διάστημα που βρισκόμασταν στον οίκο ανοχής). Εξηγούμε με τι ασχολούμαστε –«Έπρεπε να έρθεις τη Δευτέρα που είναι και ο κ. Νίκος εδώ, που το έχει. Πολύ καλός κύριος. 6 χρόνια είμαι στη δουλειά. 36 χρόνια στην Ελλάδα... Έχω κάνει πολλές δουλειές πριν. Κανονικά έχω σπουδάσει, άκου τώρα, μεταφράστρια Αγγλικών και διερμηνέας... Μην ακούς αυτά που λένε έχουν πέσει οι δουλειές... Ζητάν πολλές ανωμαλίες, ειδικά στα στούντιο. Δεν πάω εγώ με τίποτα εκεί. Δεν μπορώ να με έχουν κλειδωμένη. Εκεί κάνουν 69 ελεύθερο, αυταρχικό, κώλο. Εμείς εδώ απλό. Ακούνε απλό και φεύγουνε. Έρχονται, βλέπουν και φεύγουνε. Εδώ μπαινοβγαίνουμε συνέχεια. Στα 10 ευρώ έτσι; Όλα στα 10 είναι. Είναι και μερικά εδώ, 2,3, που ζητάνε 15, αλλά δε ξέρω γιατί. Είναι πιο όμορφες οι κοπέλες, κάνουν κάτι άλλο;... Έχουμε και μικρούς και μεγάλους και Έλληνες αλλά πιο πολλοί ξένους... Οι Έλληνες είναι πολύ βρωμιάρηδες. Μπόχα. Απορώ τι την έχουνε τη θάλασσα, δεν πέφτουν μία μέσα να ξεβρομίσουν. Οι Αφγανοί και οι Ιρακινοί θέλουν κώλο, πρωκτικό... Γενικά δεν έχουμε προβλήματα. Αγριεύω και γω...() Το κουζινάκι που μας φιλοξενούσε είχε εικόνες Αγίων, ροζ αυτοκόλλητα τοίχου και ζωγραφιές –«Τα κορίτσια τα βάλανε για να ομορφύνουν το χώρο». Στον πάγκο είχε προφυλακτικά και διάφανο λιπαντικό –«Για να μην ξενερώνει ο πελάτης. Δε φαίνεται. Ξέρεις τα κορίτσια δεν είναι υγρά». –«Έχει τύχει να το ευχαριστηθείς ποτέ το σεξ;» λέμε στην κοπέλα. –«Ποτέ! Και είμαι 4 χρόνια στη δουλειά...Πριν δούλευα σε μπαρ στη Ρουμανία. Άλλες μπορεί, δε ξέρω. Εγώ ποτέ! Μπορεί άλλες να έχουν εύκολο οργανισμό» –«Ποιος κάνει κάλο σεξ, (ηλικία, εθνικότητα ίσως);» –«Κανένας δε κάνει καλό σεξ»... –«Τα παπούτσια αυτά είναι άνετα;» λέμε βλέποντας τα πολύ ψηλά της τακούνια –«Ναι, πολύ. Είναι 20 πόντους, μπροστά κλέβει όμως, είναι σαν να φοράς 6... Είμαι πολύ κοντή. Κοίτα!» και βγάζει τα παπούτσια της για να την δούμε. –«Έχεις ωραίο σώμα, μην σε αγχώνει» –«Και για την κυτταρίτιδα να ξέρεις θέλει κρύο νερό» συμπληρώνει η τσατσά –«Εγώ δεν κάνω με κρύο» λέει εκείνη... –«Και γιατί Ελλάδα κορίτσια; Πως και δεν επιλέξατε άλλη χώρα;» Γελάνε –«Μας αρέσει ο καιρός» λέει η τσατσά. Η βάρδια των 10:00 με 17:00 έκλεινε και η κοπέλα σχολούσε. Βγάζει τα φιλοτάκουνα. Αλλάζει εσώρουχο. Φοράει t-shirt, σορτσάκι και ένα ζευγάρι σαγιονάρες. Αφαιρεί κάθε ίχνος μακιγιάζ με μανία. Και βγαίνει στο δρόμο, άλλη! Την ξανασυναντήσαμε στην Κεραμεικού αγκαζέ με μία φίλη της και με δυσκολία την αναγνωρίσαμε. Εκείνη τη στιγμή 11 άτομα έκαναν ομαδική χρήση σκληρών ναρκωτικών στο πεζοδρόμιο μπροστά

από ένα ερειπωμένο σπίτι, με τις χρηματικές συναλλαγές να γίνονται φανερά... Ναρκωτικά και Πορνεία πάντα μαζί, με διαφορετικούς τρόπους κάθε φορά.

Ιάσωνος, 29/10/2016, ώρα 16:30, ημέρα Πέμπτη

Έπειτα από υπόδειξη πελάτη βρισκόμαστε στην ευρύτερη περιοχή του Μεταξουργείου για να επισκεφτούμε sex cinema της επιλογής του (Καρόλου 8, Adult Theater, “at” , e-mail: info@adultheater.gr). Δηλώνουμε την ταυτότητα μας αλλά δεν μας επιτρέπεται ούτε η είσοδος, ούτε η διεξαγωγή ερωτήσεων. Για να μας διώξουν ευγενικά ζητάνε τηλέφωνο επικοινωνίας για να μιλήσουμε με τον υπεύθυνο, αν και όταν. Λιπαντικά και ειδικά σπρέι βρίσκονταν στο γκισέ του ταμείου. Ο χώρος ασυνήθιστα προσεγγμένος (σε σχέση με τους αντίστοιχους, που είναι συνήθως παλιοί και αρκετά βρώμικοι), από το λίγο που μπορέσαμε να διακρίνουμε. Πολυτελείς πολυέλαιοι και μία παλιά κινηματογραφική μηχανή κοσμούσαν το διάδρομο. –«Που θες να μπεις εκεί μέσα; Είναι όλοι με τα πουλιά έξω», λέει κάποιος κύριος που επιδιόρθωνε τα φώτα –«Δε σοκάρομαι. Είμαι ενήλικη εδώ και πολλά χρόνια» (λέμε χαριτολογώντας). –«Θα σε βιάσουνε κορίτσι μου. Πηδιούνται, πως το λένε». –«Εσείς, εδώ εργάζεστε;» –«Δεσποινίς, σας παρακαλώ», λέει αυστηρά η κοπέλα του ταμείου –«Σας ευχαριστώ θερμά για τη συνεργασία και ζητώ συγγνώμη για την όποια ενόχληση»...

Στην Κεραμεικού (κάθετη των οδών Κολωνού και Ιάσωνος) στο γνωστό σημείο, την γνωστή ώρα γίνεται η συνήθης πρακτική της ομαδικής χρήσης. Σύριγγες, γκαζάκια, σπασμένες φλέβες, αδιάφοροι περαστικοί, αυτοκίνητα... Περνάμε ανάμεσά τους με προορισμό για άλλη μια φορά την Ιάσωνος. Πελάτες μας κοιτάνε, άλλοι με απορία και άλλοι με τη βεβαιότητα ότι εργαζόμαστε στην περιοχή –«Σχόλασες» «Εδώ δουλεύεις;», «Σε ποιο πας κούκλα», «Μιλάς ελληνικά;», ενώ δεν λείπουν και εκείνοι που μας ακολουθούν για να δουν τον τελικό μας προορισμό. Την προσοχή μας τραβάει ένα μισάνοιχτο παράθυρο από το οποίο διακρίνεται ένας κατακίτρινος τοίχος με αμέτρητες πολύχρωμες πεταλούδες, δημιούργημα της “κυρίας του οίκου” όπως μάθαμε λίγα λεπτά αργότερα. Ανεβαίνουμε τα σκαλιά για να αντικρίσουμε την κ. Μαρία, καθισμένη πίσω από ένα μικροσκοπικό τραπεζάκι στο τέρμα του διαδρόμου. Τα κορίτσια, δύο στον αριθμό (η πιο εύσωμη με κορμάκι, η πιο αδύνατη με εσώρουχο τύπου στρινγκ), κάθονταν στριμωγμένες στο κουζινάκι, χαζεύοντας μία το κινητό και μία την τηλεόραση. Μας χαιρετάει με άνεση η κ. Μαρία ενώ αφήνει το τσιγάρο της στο κιτς σταχτοδοχείο σε σχήμα πέους. Παραδόξως αυτός ο οίκος ανοχής δε είχε εικόνες Αγίων παρά μόνο βασιλικούς που τους συναντάμε σχεδόν σε όλους τους οίκους ανοχής της περιοχής. Φιλοξενούσε βέβαια τα δημιουργήματα

της κ. Μαρίας, στα οποία μας ξενάγησε αναλυτικά στη συνέχεια. –«Εγώ να ξέρεις είμαι η μοναδική Ελληνίδα στην περιοχή, δεν θα βρεις άλλη... Είμαι 3 χρόνια στην δουλειά... Πριν δούλευα σε μία βιοτεχνία με παπούτσια στου Ψυρρή, έκλεισε όμως. Μία φίλη μου είπε ότι υπάρχει και αυτό...() Οι κόρες μου ξέρουν που δουλεύω, είναι μεγάλες. Στο συγκεκριμένο είμαι 3 μήνες...() Τα κορίτσια είναι από Μολδαβία. Βαριούνται τι να κάνουν βλέπουν ταινία τώρα. Με αυτές δουλεύω εγώ, 6ωρο. Είναι καινούριες, είναι μικρές, αν και είναι και οι δύο μανούλες. Η κοντή που βλέπεις έχει μάλιστα δίδυμα. (Στην κοιλιά της διακρινόταν ένα μεγάλο σημάδι πιθανόν από καισαρική). –«Flat παπούτσια;»(παρατηρώ στα κορίτσια). – «Ό,τι θέλουν τα κορίτσια. Εμείς από αυτές εξαρτιόμαστε για να ζήσουμε. Ό,τι θέλουν! Είναι κουρασμένες, τι να βάλουν; Φοράνε και τακούνια αλλά τώρα δεν την παλεύουν.» –«Εσείς πως πληρώνεστε;» - «2 ευρώ το κομμάτι. 5 οι κοπέλες και τα υπόλοιπα το μαγαζί. Βέβαια οι κοπέλες έχουν και τα προφυλακτικά¹¹⁷⁰ και τις κρέμες. Παλιά ήταν άλλα τα λεφτά. Τώρα τίποτα. Ξεφτίλισαν τη γυναίκα...() Πως το λεν αυτό που κάνεις;Τι θα γράψεις τώρα εσύ; Διάβαζα τις προάλλες, δε θυμάμαι που, στη Lifo;, “Τα βρώμικα σκοτεινά καταγώγια”, “Τα νεοκλασικά που χαραμίζονται” και κάτι τέτοια... Ποια νεοκλασικά; Τα χαλάσματα;» –«Μην ανησυχείτε, δεν κάνουμε ούτε λογοτεχνία, ούτε δημοσιογραφία... Αλήθεια, πως συνεννοείστε;» -«Ένας θεός ξέρει. Λίγο νοηματική, λίγο από το ύφος, δε ξέρω...» –«Τι πελάτες έχετε εδώ;» -«Ε, το 80% είναι ξένοι. Αλλά δεν έχουν λεφτά πια και αυτοί.» Οι πελάτες μπαινοέβγαιναν με συνεχή αδιάκοπη ροή. Ήταν ίσως η πρώτη φορά που πετύχαμε συνεχείς, επαναλαμβανόμενες μισθώσεις. Μία μόλις πόρτα μας χώριζε από την πορνική μίσθωση. Εκείνη τη στιγμή συνειδητοποιεί κανείς τι είναι πορνεία και μάλιστα φορντικού τύπου. Ένας άνθρωπος μπαινοέβγαινε σε ένα δωμάτιο, ξάπλωνε στα ίδια σεντόνια, φορούσε το ίδιο εσώρουχο, δεν είχε τη δυνατότητα να πλυθεί, με τους πελάτες να εναλλάσσονται με γοργούς ρυθμούς πάνω του, ενώ εκείνος έκλεινε με παγερό βλέμμα κάθε φορά την πόρτα πίσω του για να επιστέψει στην ζεστασιά της κουβέρτας του στο κουζινάκι και στη μεσημεριανή ραστώνη της tv.

...-«Βγαίνει μία μέρα ένας τύπος από μέσα και του λέω “πως έγινες έτσι αγόρι μου; Μούσκεμα είσαι. Πάρε λίγο χαρτί να σκουπιστείς”. Και με το που έφυγε λέω στην κοπέλα “μωρή πια, τι κάνατε σε 5 λεπτά και έχει γίνει αυτός έτσι;” “Τον κατούρησα” μου λέει. Έμεινα άφωνη, λέω “δεν πάμε καλά”. Άλλη φορά μπαίνει μέσα ένας τύπος, ωραίος, ψηλός, ξανθός, σαν άγγελος με μακριά μαλλιά. “Ψάχνω για πούτσο” μου λέει, συγγνώμη κιάλας, “θέλω να με γαμήσουν”. Του λέω “αγόρι μου τα κορίτσια δεν το κάνουν αυτό”... Είναι και άλλα (κορίτσια) που το κάνουν. Γενικά ανωμαλίες πολύ, και τα τελευταία χρόνια

¹¹⁷⁰ Τα διαφημιστικά αυτοκόλλητα από τα γνωστά προφυλακτικά «Ο Βασίλης», ήταν εκεί.

πιο πολύ. Δε ξέρω γιατί... ()Και χωρίς μας ζητάνε, αλλά εμείς δεν κάνουμε». Μας διακόπτει πελάτης. Διαλέγει «το μικρό» (εννοώντας την κοντύτερη) και πάει να μπει στο δωμάτιο... - «Τα λεφτά;;» λέει η κυρία Μαρία. Ο φίλος του κάνει νόημα να πληρώσει.. -«Άλλος πηδάει, άλλος πληρώνει; Ωραίο αυτό», λέει εκείνη και λύνετε στα γέλια. Η ταχύτητα της εναλλαγής ήταν τόσο μεγάλη που και η ίδια μπερδευόταν. «Μπες» της λέει «σε περιμένει». Ανοίγει η κοπέλα την πόρτα, ο πελάτης κουμπωνόταν. -«Τον πήρα αυτόν», της κάνει εκνευρισμένη. Άλλος πάλι πελάτης φεύγει χωρίς να τις επιλέξει τελικά και εκείνες εκνευρισμένες τον βρίζουν στη γλώσσα τους. -«Και τους λέω να μην βρίζουνε. Πετύχαμε μία φορά πελάτη και ήξερε Ρουμάνικα, δε θυμάμαι που τα μαθε, σπούδασε Ρουμανία; και μου λέει "μάζεψε την δικιά σου γιατί βρίζει και ο επόμενος δε θα είναι τόσο καλός". Κάθε φορά που το βλέμμα πελάτη έπεφτε πάνω μας νομίζοντας ότι ανήκαμε στα εκδιδόμενα πρόσωπα, η κ. Μαρία ήταν πολύ προστατευτική έχοντας και η ίδια τέσσερις κόρες... «Κόρη μου είναι. Μην την κοιτάτε αυτή!!!» αποσπώντας ποικίλες αντιδράσεις: «Συγγνώμη, συγγνώμη, δεν κοιτάω», «Κρίμα» λέει κάποιος που μάλλον δεν την πολυπίστεψε, «ό,τι πεις» κάποιος άλλος. Η κ. Μαρία συνέχιζε να λέει το πρόγραμμα των κοριτσιών παρά το γεγονός ότι της είχαμε αποσπάσει σε μεγάλο βαθμό την προσοχή, φαινόταν να το απολαμβάνει. «Οι κοπέλες είναι πολύ καλές. Τσιμπουκάκι, μουνάκι, πισωκολλητό, 69, 79, 89, παστίτσιο, μουσακά, γιουβαρλάκια... ό,τι θες κάνουν»... «Είναι καινούριες σου λέω!» -«Είναι αυτές που είχες την περασμένη εβδομάδα;» «Τώρα θα βγουν να τις δεις. Ας την αυτήν, μην την κοιτάς, λύσσαξες» «Το μικρό» λέει ο πελάτης. Πληρώνει και μπαίνει. Η κυρία Μαρία σημείωνε σε ένα χαρτάκι πόσους πελάτες πήρε κάθε κοπέλα. -«Το Μικρό έχει πιο πολύ ζήτηση ή μου φαίνεται;» -«Όχι, φεύγουν και οι νταρντάνες, ανάλογα». Οι κοπέλες είχαν όχι απλά απαθές ύφος αλλά αρνητικό, σχεδόν κοιτούσαν τους πελάτες με απέχθεια, κάτι που δεν το είχαμε ξανασυναντήσει. Παρά όλα αυτά, είχαν εξαιρετική ζήτηση. Μεγαλύτερη από ότι συναντήσαμε σε άλλα πορνεία...() -«Έλα να δεις αν δεν σιχαίνεσαι» Με βλέπει ότι διστάζω να πιάσω το χερούλι της πόρτας και μου ανοίγει εκείνη. Μου δείχνει τις πολύχρωμες πεταλούδες στον κατακίτρινο τοίχο. «Ήταν ο λόγος που μπήκα σε εσάς» της λέω «Είχα φτιάξει και εγώ στο παρελθόν αλλά δεν ήταν τόσο όμορφες, ούτε είχαν τόσο ωραία χρώματα». Στον απέναντι τοίχο και άλλα καλλιτεχνήματα της κ. Μαρίας, αυτή τη φορά από κομμένα ρολά υγείας. Ενώ δεν παρέλειψε να μας δείξει και εκείνα του σαλονιού (κλαδιά που κατέληγαν σε πεταλούδες αντί για άνθη) από σπασμένους καθρέφτες. Τα βαριά λαϊκά που έπαιζαν στη σάλα διασκέδαζαν τους πελάτες την ώρα της αναμονής και αυτά δική της επιλογή όπως έσπευσε να διευκρινίσει. -«Αστυνομία !!!!» -«Αστυνομία;;;;» -«Έχουν σταματήσει απ' έξω. Έχεις χαρτιά;» -«Τι χαρτιά;» -«Από τη σχολή» -«Έχω το πάσο» -«Μας

φώτισες. Βγες!!!» -«Που να βγω; Θα πέσω πάνω τους» -«Βγες!!! Τώρα!!!» Βγήκα σχεδόν πηδώντας από τις σκάλες και ξεχύθηκα στην Ιάσωνος παριστάνοντας την ανέμελη. Εκείνη τη μέρα δεν μπήκα σε άλλο οίκο ανοχής. Το τέρμα αυτού του δρόμου κλείνει με έναν ιδιόμορφο τρόπο, καταλήγει σε ένα καφέ (ακριβώς απέναντι από έναν οίκο ανοχής), μία υπέροχη διάσημη γκαλερί, δίπλα ακριβώς ένα παλιό Φαρμακείο και απέναντι το καφενείο η “Άρτα” όπου μιλούσαν αμέριμνα μία τραβεστί και ένας άντρας, ολοκληρώνοντας τη σουρεαλιστική γειτονιά.

Το Φαρμακείο της οδού Ιάσωνος, 29/10/2016, ώρα 18:30

Περνώντας την πόρτα του παλιού, σκονισμένου, σχεδόν εγκαταλελειμμένου φαρμακείου, συναντάμε έναν κύριο σκυμμένο στα λογιστικά του βιβλία. Του εξηγούμε το αντικείμενο της έρευνας και ξεκινάει να μας λέει ιστορίες για τη γειτονιά. «32 ολόκληρα χρόνια στην γειτονιά. Το καφέ στη γωνία το έχουν άνθρωποι του χώρου. Γίνανε τσαμπουκάδες φέτος. Άνθρωποι της Φυλής με τους δικούς μας εδώ... Θα κλείνανε σπίτια στη Φυλής και θα τα μετέφεραν εδώ... κάτι τέτοιο...» -«Η Γκαλερί;» -«Η Γκαλερί μαζεύει κόσμο. Τώρα αυτό που έχει στην είσοδο μη με ρωτήσεις τι είναι. Έργο κάποιου γνωστού καλλιτέχνη άλλα δε τα ξέρω και καλά. Σουρεάλ! Η Αθήνα είναι η πιο σουρεαλιστική πόλη του κόσμου. Το πιστεύω αυτό. Έξω από τα παράνομα μπουρδέλα, παρκαρισμένη η Rolls Roes του Άγγλου πρέσβη που είχε έρθει για μία έκθεση και από δίπλα οι μπράβοι του. Κόσμος Χαμός, Επίσημοι, κάμερες... () Το βλέπεις αυτό; (Μου Δείχνει αφίσα του Remap Athens 17) Είχε γίνει το Remap Athens εδώ. Είναι από τότε. Είχε νοικιάσει ένας νεαρός το χώρο (δείχνει το κενό κατάστημα δίπλα του) και γινόταν χαμός εδώ από κόσμο, νέους...() Άλλο σουρεάλ: Ήταν ένας νταβάς και είχε βγάλει την κόρη του και τη γυναίκα του στο κλαρί και τον ακούω να μιλάει στο τηλέφωνο και να λέει “Πάλι περίοδο μωρή;;; Πάλι θα κάθεις 7 μέρες;” το κλείνει θυμωμένος και μου λέει “Όλες οι γυναίκες είναι Πουτάνες! Να το ξέρεις αυτό”...() Αυτό εδώ που βλέπεις (δείχνει την τραβεστί) είναι άντρας. Ντύνεται όμως γυναίκα και βγάζει κανένα μεροκαματάκι. Μη φανταστείς. Είναι γέρος πια.» -«Τι αγοράζουν συνήθως από σας οι κοπέλες;» -«Κανένα Deron, παυσίπονα. Προφυλακτικά δεν παίρνουν από φαρμακεία. Αγοράζουν κακής ποιότητας. Πιο φτηνά. Δεν έχουν καλή λίπανση. Αγοράζουν και κρέμες, κρέμες που νεκρώνουν την περιοχή, που περιέχουν ξυλοκαΐνη και δεν είναι για κολπική χρήση... ()Γενικά νομίζω ότι έχουν πέσει πολύ οι τιμές. Παλιά, το 80’ ήταν με 5.000 δραχμές. Και λέει μία, “για τόσα λεφτά θα το έκανα και γω”. Και της λέω “Κάτσε ξαπλωμένη –δε σου λέω εγώ να κάνεις σεξ- και να έρχεται από πάνω σου ένας και μόνο να κουνιέται πάνω, κάτω. Ένας χοντρομπαλάς, που βρωμάει, ένας άγνωστος. Όχι να

μπαίνει μέσα σου, να κουνιέται πάνω σου. Φαντάσου 50 άτομα να το κάνουν αυτό. Ούτε μία μέρα δεν θα άντεχες. Στο υπογράφων! Αυτές οι κοπέλες είναι όλες φυτά. Ναρκωτικά πολλά...()-«Είναι ερωτεύσιμες όμως;» -«Ναι είναι. Αυτές έχουν αγαπητικούς. Κάνουν διαγωνισμό ποια προσέχει πιο πολύ τον αγαπητικό της. Του παίρνουν δώρα, του δίνουν λεφτά. Αγοράζουν την αγάπη. Κάποιον να τους θέλει για αυτό που είναι. Αν τα έχουν με πελάτη κοιτάνε πως θα του τα φάνε. Και έχουν φετίχ με τα παιδιά. Παιδιά με τον έναν, παιδιά με τον άλλον. () Εγώ είμαι από Πειραιά. Πιτσιρικάδες θυμάμαι είχαμε ανέβει και τσουπ... πετύχαμε τον θρησκευτικό. "Σας έπιασα" μας λέει "γυρίζω εδώ πέρα για να σας εντοπίζω" (κλείνει την πρόταση βουλιάζοντας την φωνή του στο γέλιο). Ποιος να μου το έλεγε χρόνια μετά ότι θα είμαι εδώ. Τώρα σαν φαρμακοποιός. Έχει πλάκα γιατί οι τουρίστριες δεν ξέρουν τι είναι.. βλέπουν φως, βλέπουν ανοιχτή την πόρτα και μπαίνουν μέσα (γελάει). Ηλικιωμένη πελάτισσα διακόπτει τη συζήτηση

Μεταξουργείο, Οδός Κολωνού, 17/04/2016, ώρα 15:15, - Επάγγελμα Τσατσά-

Μεσημεράκι Σάββατου και κατηφορίζουμε προς το προσφιλές Μεταξουργείο, στην οδό Κολωνού αυτή τη φορά έπειτα από υπόδειξη συνεντευξιαζόμενου πελάτη. Είπαμε να πάρουμε από την αρχή τον δρόμο, αν και μέσα σε απόσταση 100 μέτρων υπήρχαν αμέτρητα πορνεία· μέσα σε εσωτερικές στοές, 3 ή 4 μαζί στεγασμένα στο ίδιο νεοκλασικό, το ένα δίπλα στο άλλο στοιβαγμένα σε φορντικού τύπου διατάξεις. Ανεβαίνουμε τυχαία στο πρώτο που βρέθηκε μπροστά μας. Μας υποδέχεται ένας κύριος με θηλυπρεπή συμπεριφορά, μας προσφέρει ευγενικά χαρτί υγείας για να σκουπίσουμε τον καφέ που είχε χυθεί στα χέρια μας αλλά μόλις του εξηγήσαμε την ταυτότητα μας, άλλαξε εμφανώς η διάθεσή του «Το ξέρεις κοπέλα μου ότι κινδυνεύεις να σε πιάσουν οι μπάτσοι; Αν μπει τώρα μέσα η αστυνομία για πες μου, τι θα τους πω; Θα σε πάνε αμέσως μέσα, αυτόφωρο. Το κατάλαβες;» -«Έχω χαρτί από τη σχολή» -«Ε, και;... Πέρνα άλλη ώρα αν θέλεις, να μην είμαι εγώ εδώ». Εκείνη τη στιγμή ανοίγει η πόρτα και μπαίνει πελάτης. -«Την αγαπώ. Ερωτεύτηκα. Την θέλω. Δουλεύει τώρα;» λέει με θηλυπρεπή φωνή. Κατεβαίνουμε τις σκάλες και μας ακολουθεί «Πες μου, θέλεις να πάμε για καφέ;» -«Τσάμπα;» -«Όχι, τσάμπα. Εννοείται»... Μας εξήγησε ότι είναι εκπαιδευτικός στο επάγγελμα, ανύπαντρος, πως τα λίγα χρήματα (1.000 ευρώ) που βγάζει από τα ιδιαίτερα δεν φτάνουν για να κάνει οικογένεια και μας δικαιολόγησε την παρουσία του εκεί «Ε, αν έχεις καιρό να κάνεις, τι να κάνεις; Θα σκάσεις. Μία βδομάδα τώρα... δε μπορώ. Εσύ δουλεύεις στο χώρο;» -«Υπό μία έννοια... Πρέπει να σας αφήσω όμως, έχω δουλειά» -«Δε θα μου δώσεις το τηλέφωνό σου;» Γνέφουμε αρνητικά και απομακρυνόμαστε. Μπαίνουμε στο υπόγειο παραδίπλα. Ξανθιά

αλλοδαπή τσατσά βγαίνει να μας υποδεχτεί, ενώ δύο αλλοδαποί πελάτες περίμεναν στη σάλα¹¹⁷¹. Δεν πολυκαταλάβαινε τι λέγαμε αλλά μας υπέδειξε να γράψουμε ότι «έπεσαν πολύ οι δουλειές, να το πεις αυτό». Βγαίνοντας αλλοδαπός πελάτης μας ακολουθεί και μας κάνει νόημα.

Μπαίνουμε σε μία στοά, με δύο διπλανούς οίκους ανοχής. Σωματώδης κύριος με αλλόκοτη εμφάνιση, εφαρμοστό τζιν και φουντωτά σγουρά μαλλιά που περιέβαλαν με στοργή μία φαλάκρα, στεκόταν εκεί. «Τι θες;» -«Είστε ο υπεύθυνος εδώ;». Του εξηγούμε την ταυτότητά μας και μπαίνει μέσα μурμουρώντας. Τον ακολουθούμε. Εύσωμη κυρία μας σταματάει και μας υποδεικνύει να τον περιμένουμε έξω. Περιμένοντας βγαίνει Ιρακινός πελάτης, 15 χρόνια στην Ελλάδα, ανύπαντρος όπως μας είπε και επιχειρηματίας καθώς διατηρεί επιχείρηση με γυναικεία είδη¹¹⁷². «Πολύ χοντρή. Βυζιά να (δείχνει με το χέρι). Πω, πω» -«Ε, καλό δεν είναι αυτό;» -«Έχει και κοιλιά. Να σηκώσεις κοιλιά να ψάχνεις μουνί; Εσύ, εδώ δουλεύεις;» -«Ψάχνω» -«Πόσο χρονών είσαι; Από πού είσαι;... Γιατί δουλέψεις εδώ με 10 ευρώ;... Είναι εδώ πιο πάνω (δείχνει με το χέρι), δίπλα στο αστυνομικό τμήμα, καφέ. Θα πας εκεί θα πίνεις καφέ. Θα έρχονται. Θα κλείνεις το μάτι. 30 ευρώ μόνη σου» -«Α, ωραία, δίπλα στο αστυνομικό τμήμα με στέλνεις;» -(γελάει) «Γιατί να πας εδώ χαλάσεις μουνί σου και λεφτά καθόλου. Εσύ, ωραία κοπέλα. Θέλεις τώρα πάμε;» - «Τι στα 10 ευρώ;» - (γελάει) «Όοοχι» -«Άσε με να πάω εγώ στη δουλίτσα μου. Πήγαινε και συ στη δικιά σου. Εγώ μπαίνω εδώ. Μπες εσύ στο δίπλα. Και αν συναντηθούμε στο μπες βγες, δε σε ξέρω, δε με ξέρεις» (γέλια).

Μπαίνοντας στο 32^Α, συναντάμε μία κυρία με κοντό, μαύρο μαλλί και “δυναμική” φυσιογνωμία (Ελληνίδα), καθισμένη σε μία καρέκλα να μας λέει εντελώς ατάραχη «Πέρνα κοπέλα μου. Τι θες; Κάθισε!» και μας υποδεικνύει καρέκλα στο πραγματικά μικροσκοπικό κουζινάκι του πορνείου με την οικεία πλέον έντονη μυρωδιά μούχλας. Εκεί στριμωγμένες μαζί με μία εκδιδόμενη¹¹⁷³ και ένα σκυλάκι που καθόταν στα πόδια της, πιάσαμε την κουβέντα... Μας είπε ότι ήταν καθαρίστρια σε νοσοκομείο πριν δύο χρόνια, αλλά η μάχη για επιβίωση την έσπρωξε εκεί («πρέπει να είσαι μαχητής, δεν γίνεται διαφορετικά, δεν έχεις επιλογή»). Τώρα είναι ντουέτο με την κοπέλα στη βάρδια 12:00-18:00, «μαλώνουνε που και που. όχι, εντάξει μωρέ, είμαστε αγαπημένες... πρέπει να φύγεις, είσαι μικρή και αν μπει αστυνομία, χτύπα ξύλο...». Καθ’ όλη τη διάρκεια της συζήτησης έβγαине και έλεγε το

¹¹⁷¹ Ο ένας εκ των οποίων έκρυβε το πρόσωπό του, ενώ ο άλλος μας κοιτούσε με απορία.

¹¹⁷² «Έχω ωραίο πράγμα. Καλλυντικά από Τουρκία, Ρουμανία και Ισπανία. Φέρνω και πράγματα από Κινέζικα. Όλα μαζί, και ακριβά και φτηνά. Όποτε θες πέρνα να πάρεις ότι θέλεις» λέει.

¹¹⁷³ Ξανθιά, αλλοδαπή με έντονο μακιγιάζ και σκληρό ύφος φορώντας ένα φωσφορίζε εσώρουχο κοιτούσε συνεχώς το κινητό της αδιάφορα.

πρόγραμμα «Μουνάκι, κωλαράκι, πισωκολλητό, ελεύθερο στοματικό, ελεύθερα πιασίματα». Οι πελάτες έβλεπαν την κοπέλα και έφευγαν. «Μαλάκες!» λέει εκείνη.

Στο 32B βαρύς κύριος (Έλληνας) καθισμένος στη σάλα μας λέει «Ποια είσαι συ;». Εύσωμη κοπέλα με μαύρο νεγκλιζέ εμφανίζεται και εκείνος λέει το πρόγραμμα με απίστευτη ταχύτητα (όπως όλοι άλλωστε¹¹⁷⁴)... «Είμαι 10 χρόνια εδώ. Πριν δούλευα ως ταξιτζής αλλά καμία σχέση. Το πονάω το μαγαζί.() Εγώ επιλέγω τις κοπέλες. Παίρνω τα μισά με το μαγαζί. 5 η κοπέλα και τα υπόλοιπα από μισά με το μαγαζί.() Η δουλειά δεν έχει πέσει καθόλου. Εμείς δουλεύουμε full. Τον καφέ μπορεί να τον κόψει ο άλλος. Το πήδημα όχι!» Δεύτερος πελάτης μπαίνει και κάθεται δίπλα του. –«Γνωρίζετε;» –«Ε, κάτι λίγα... Έλα από δω» μας λέει και μας δείχνει το κουζινάκι. Παρατηρούμε διαφημιστικά αυτοκόλλητα στον τοίχο από εταιρία που πουλάει φτηνά προφυλακτικά (επωνυμία: Ο Βασιλής). «Θα μου δώσεις το τηλέφωνό σου; Μπορεί να χρειαστεί. Να πάμε για κανά καφέ. Με λένε Γιώργο και όπου Γιώργος και μάλαμα»...

Ακριβώς δίπλα, (στο νούμερο 30 που μας είχε υποδείξει ο συνεντευξιαζόμενος πελάτης), συστεγάζονταν δύο πορνεία μαζί, πάνω, κάτω. Ακολουθούμε τα αυτοκόλλητα βήματα που ήταν τοποθετημένα στις σκάλες και την αντρική ηχογραφημένη φωνή που ακουγόταν από ένα ετοιμόρροπο ηχείο, να λέει μονότονα και σχεδόν εκνευριστικά: “Ελάτε πάνω. Ωραίο πρόγραμμα, Ελάτε πάνω. Ωραίο πρόγραμμα...” Η αλλοδαπή τσατσά εμφανίζεται με δύο γυμνές κοπέλες (η μία μελαχρινή με γυαλιά και η άλλη ξανθιά η οποία βλέποντάς με, τυλίχτηκε με μία κουρτίνα) στη σχετικά περιποιημένη σάλα (διέθετε και στύλο role dancing). Δεν θέλησε να μιλήσει και φύγαμε. Το ίδιο σκηνικό επαναλήφθηκε και στον κάτω όροφο. Στις σκάλες νεαρός πελάτης λέει «Πες μου ότι σχόλασες, δε σε πρόλαβα γαμώ την τρέλα μου;» Βγαίνοντας, στην εξώπορτα ήταν γραμμένο “Κατερίνα είσαι καύλα. Τελεία και παύλα”...

Παραδίπλα, Ελληνίδα τσατσά με γλυκιά και μειλίχια φυσιογνωμία μας υποδέχεται στην πόρτα. –«Αν είσαι να τα πούμε στο όρθιο, πες μου. Αν θες στο καθιστό, άστο»...() –«Δεν είστε πολύ μικρή;» την ρωτάμε. –«Ε, εντάξει 40 χρονών¹¹⁷⁵ είμαι, δεν είμαι και κανένα βρέφος. () Είμαι δύο χρόνια στη δουλειά. Πριν δούλευα σε Parking, στο Παλαιό Φάληρο. Βέβαια, αν μετά από δύο χρόνια αλλάξω δουλειά, δε νομίζω να σου πω ότι ξέρεις, δούλευα τσατσά. Μάλλον, δεν ακούγεται ωραίο. Για την επιβίωση όμως, τα κάνεις όλα. Καμία δουλειά δεν είναι ντροπή». Φεύγοντας πέφτω πάνω σε δύο αλλοδαπούς πελάτες (αρκετά μελαμψούς). «Only Greek» τους λέει εκείνη. «Εγώ μεγάλο πουλί!» απαντάει σαν να ήταν

¹¹⁷⁴ Συχνά είναι τέτοια η ταχύτητα που λένε το πρόγραμμα που δεν προλαβαίνεις καν να το ακούσεις.

¹¹⁷⁵ Απαγορεύεται από το νόμο το “υπηρετικό προσωπικό” να είναι κάτω των 50 ετών.

υποψήφιος εραστής και όχι πελάτης. -«Αυτό δε σε κάνει Έλληνα. Και άσπρος να βαφτείς δε σε βάζω μέσα»...

Απέναντι, σε ένα υπέροχο νεοκλασικό στεγάζονταν τρία πορνεία μαζί, ένα στο υπόγειο και δύο, δεξιά και αριστερά αντιστοίχως. Ανεβαίνοντας τις σκάλες, μελαμψός αλλοδαπός μυστακοφόρος μας ακολουθεί. «Δουλεύεις εδώ;» -«θα δείξει». Περιμένει στο σαλόνι και εγώ πάω προς το “υπηρετικό προσωπικό”. Μία γλυκιά αλλοδαπή κυρία με γκριζα, κοντά μαλλιά, κομψά κοσμήματα και αριστοκρατικό στυλ μας υποδέχεται στο χώρο της, ο οποίος ομολογουμένως ήταν εντυπωσιακός¹¹⁷⁶. Δεν καταφέραμε να συνεννοηθούμε και κατεβαίνουμε πάλι τις σκάλες. Ο πελάτης μας ακολουθεί. «Τι έγινε τελικά;» -«Μάλλον, δε θα με πάρουν» -«Όμορφη είσαι. Ρωσίδα είσαι, Ρουμάνα;» -«Ρουμάνα» -«Και τι θα γίνει; Θέλεις να;» -«Πάω δίπλα εγώ, μήπως και... Κάπου θα με πετύχεις». Καταβαίνει στο υπόγειο. Γυμνόστηθη γυναίκα φαινόταν από το παραθυράκι του υπογείου να μιλάει στο κινητό της. Με βλέπει και το κλείνει. Ανεβαίνοντας τις σκάλες μπαίνω στο σαλόνι του επόμενου πορνείου (εξίσου εντυπωσιακού), ένας γκριζομάλλης 50άρης κύριος με μακριά μαλλιά και σκουλαρίκι έρχεται προς το μέρος μου. «Πως πάει η κίνηση;» -«Όσο Φτωχαίνει ο κόσμος, πέφτει και ο Πολιτισμός!» λέει εντυπωσιάζοντάς μας με τη δήλωσή του. Ήταν από την Πολωνία, τα παιδιά του είναι εκεί, η γυναίκα του δουλεύει και εκείνη στο πορνείο, στο υπόγειο, ως τσατσά. Είναι όμως 15 χρόνια στην Ελλάδα, την αγαπάει πολύ για τους ζεστούς της ανθρώπους, ειδικά την Κρήτη και πριν βρεθεί στο πορνείο είχε κάνει αρκετές δουλειές ως μηχανικός. Αφού μιλήσαμε αρκετά μας λέει «Κατέβα και κάτω. Να δεις τη γυναίκα μου». Πήγαμε την χαιρετίσαμε και φύγαμε γιατί τα ελληνικά της δε βοηθούσαν πολύ.

Έξω από την επόμενη στοά, συναντάμε δύο κυρίους να στέκονται για ώρα. «Δουλεύετε εδώ;» -«Όχι» μας λένε και μπαίνουμε μέσα. Ο κ. Λευτέρης, ένας 50άρης από την Σύρο με 5 κόρες και 1 γιο, καθόταν στο άθλιο κουζινάκι¹¹⁷⁷ του πορνείου με την Πάολα, μία 21χρονη όμορφη Ρουμάνα, μελαχρινή με μπλε μάτια. «Έλα από δω» μου λέει. Στο κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης βλέπω τους δύο άντρες να στέκονται ακόμη εκεί. «Μα τι κάνουν αυτοί, μπράβοι είναι; Μη φάω κανένα βρωμόξυλο;» του λέω. -«Αλβανοί είναι. Περιμένουν έναν φίλο τους να γαμήσει... Όχι, εσύ τι βρωμόξυλο να φας; Όχι ότι δεν έχουμε μπράβους, αλλά όχι φάτσα φόρα... Εσύ τι κάνεις εδώ;» Εξηγώ αναλυτικά. -«Ισχύει ότι οι

¹¹⁷⁶ Ψηλοτάβανο κτίριο με έντονα στοιχεία μπαρόκ που ακόμη και το ροζ χρώμα στους τοίχους (χαρακτηριστικό όλων σχεδόν, των μπορντέλων) δεν κατάφερε να καλύψει την ομορφιά του.

¹¹⁷⁷ Οι τοίχοι ήταν γεμάτοι με αυτοκόλλητα από εταιρίες για φτηνά προφυλακτικά (π.χ. Βασίλης, Lolita) όπως είναι αναμενόμενο, αλλά και πάρα πολλές εικόνες αγίων της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Στον βρώμικο πάγκο, προφυλακτικά (μερικά μάλιστα είχαν πέσει στο πάτωμα), λιπαντικές κρέμες για την περιοχή του κόλπου και πολλά καλλυντικά.

Ρουμάνες είναι οι καλύτερες;» λέω στην Πάολα. -«Δε ξέρω. Αλλά στη χώρα μου λέμε: Ρουμάνες μαγειρεύουν καλά, πηδάνε καλά». -«Οι Ρωσίδες είναι οι καλύτερες» πετάγεται ο κ. Λευτέρης. -«Πως πάμε από κόσμο;» -«Καλά πάμε. Αλλά έρχονται μπαίνουν, παίρνουν μάτι, φεύγουν. Παλιά μπορεί να ερχόταν ο Πακιστανός και 3 φορές τη μέρα. Έλεγε να μπω αλλά θα τα καταφέρω, έχω πάει άλλες 3 φορές σήμερα. Τώρα δεν έχουν δουλειές, δεν έχουν λεφτά. Τους βλέπεις με τα ψώνια στο χέρι για το σπίτι και γυρίζουν από μπουρδέλο σε μπουρδέλο. Κάποιοι το κάνουν όλη μέρα αυτό. Τα παίρνουν όλα σβάρνα για να πάρουν μάτι, να κάνουν μπανιστίρι. Αντί να πάνε για καφέ...» -«Σας έχουν ζητήσει κάτι περίεργο;» - «Είχε έρθει μια φορά ένας Αλβανός με τη γυναίκα του λέει, για να μάθει. Θα κοιτάζει λέει μόνο, δε θα κάνει τίποτα. Και του έπαιρνε η άλλη πίπα αυτουνού, και της λέει "βλέπε πως το κάνει να μαθαίνεις, πως βάζει το προφυλακτικό, πως παίρνει πίπα". Αυτή ντρεπότανε. Ήταν μικρή. Αυτός πουτάνα ήθελε να την κάνει και την δασκάλευε... Ένας άλλος μου λέει: "έχει γενέθλια η γυναίκα μου και να την φέρω εδώ να βλέπει". Του λέω "κοπέλα να φέρεις, τη γυναίκα σου, όχι". Το θεωρώ ανήθικο... Άλλη φορά θυμάμαι αλλού, ήρθε ένα ζευγάρι. Ωραίοι και οι δύο. Λέω μπάτσοι θα είναι. Μου λέει ο άντρας "για την κοπέλα θέλω". Του λέω "έχει ταυτότητα ότι είναι άνω των 18", για να τους τσεκάρω. Μου λέει "δεν της άρεσε, θέλει μελαχρινή" και φεύγουν». -«Το swinging το ξέρετε, ανταλλαγή συντρόφων;» -«Ε, αυτό είναι διαστροφή εντελώς. Είναι ανώμαλοι. Να κάθομαι εγώ να βλέπω να μου πηδάν τη γυναίκα από δίπλα. Θα τον πλακώσω. Αλλά έχει βίτσια ο κόσμος. Μετά έρχονται πολλοί που θέλουν από πίσω, δάχτυλο, δονητή, όλα. Και είναι στο σπίτι κύριοι, λεβέντες, και δω... Έρχεται μία άλλη φορά, ένας Έλληνας με έναν Αλβανό και μου λέει "θέλουμε να πάρουμε μία παρτούζα". Μου λέει η κοπέλα "εντάξει". Βγαίνουνε, της λέω "πως ήτανε". Μου λέει "τέλεια, τίποτα δεν έκανα, έπαιρνε πίπα ο ένας στο άλλον και τους κοιτούσα"» Η Πάολα υπερθεματίζει -«Ναι, πολλοί! Πολλοί δάχτυλο, πολλοί από πίσω. Έλληνας πολύ. Μου λέει φίλη "μπαίνει πολύ ωραίος άντρας, κώλωσα, ντρεπόμεν να βγάλω ρούχα" και της λέει "να μου βάλεις δάχτυλο" και ξενέρωσε η κοπέλα. Το ζητάνε πολλοί. Και τα μικρά, βλέπουν ανωμαλίες και θέλουν να τις κάνουν...() Πολλοί είναι ανίκανοι. Έρχονται και σε βλέπουν και κάθονται με το χέρι και τον παίζουν. Δεν κάνουν σεξ!» -«Αυτό, το internet μας έχει χαλάσει. Έχει σπάσει ο κόσμος... Και τι γάμος πια και τι; Φεύγει η γυναίκα μπαίνει ο άντρας (στο διαδίκτυο) κερατώνει. Φεύγει ο άντρας, μπαίνει η γυναίκα...() Άνοιξε το συρτάρι!» μου λέει ο κ. Λευτέρης «Το βλέπεις αυτό (δονητής); Με αυτό γίνεται δουλειά. Έρχεται μία μέρα μία πουστάρα και μου λέει το και το. Θέλω γιατρό. Και τον στέλνω στο γυναικολογικό στο Αλεξάνδρας» -«Και γω του λέω πάρε Flenizol, που είναι για γυναίκες, ξέρεις (γέλια)... Παππούς» συνεχίζει η Πάολα «...λέει θέλω να τελειώσουμε μαζί. Δε καταλαβαίνει ότι δε

γίνεται!!!» -«Και συ...» της λέει ο κ. Λευτέρης «κάντο στα ψέματα. Πως κάνει η Ίνα Α,α,α... Δε το χει αυτό (το κορίτσι) πολύ μωρέ. Δε του αρέσει. Της λέω φύγε, να πάει αλλού, δύο μέτρα γυναικάρα» -«Τι να κάνω;» λέει εκείνη. -«Δε σου έχει τύχει να σου αρέσει;» Εκείνη χαμογελάει. -«Ε, δύο χρόνια όλο και κάτι θα έχει τύχει» λέει ο κ. Λευτέρης. -«Ας την να μιλήσει κ. Λευτέρη, όλο πετάγεσαι» -«Μπορεί μία, δύο φορές» συνεχίζει ο κ. Λευτέρης ενώ εκείνη χαμογελάει. -«Έχεις αγόρι;» την ρωτάω. -«Έχω. Ρουμάνο» -«Ξέρει που δουλεύεις;» -«Ξέρει, ναι» -«Δεν έχει θέμα;» -«Ε, εντάξει... έχει» Διακόπτει και πάλι ο κ. Λευτέρης -«Για αυτούς είναι κάτι συνηθισμένο. Είναι μία δουλειά. Το βλέπουν σαν δουλειά» -«Γιατί δεν πας σε στούντιο; Δεν είναι καλύτερα; Είσαι πολύ όμορφη!» -«Είχα πάει και έφυγα. Εκεί κάνεις ανωμαλίες, κάνεις και ελεύθερο. Full» -«Έχει και εδώ, στα πρώτα, πρώτα, κάτι μεγάλες, χοντρές Ρωσίδες που τα κάνουν όλα χωρίς, στοματικό ελεύθερο, κώλο. Εμείς εδώ δε κάνουμε ελεύθερο. Πάντα προφυλακτικό! ...Η κοπέλα πληρώνει και τα προφυλακτικά και τα λιπαντικά και τις κρέμες μόνη της, στο 5ευρώ τι να μείνει;;; Και πληρώνεται μετά το 4° ραντεβού. Τα πρώτα έτσι (δωρεάν)». -«Πλάκα κάνεις; Και τι δουλειά έχει να πληρώνει η κοπέλα τα αναλώσιμα; Και τα πρώτα 4 (ραντεβού είναι) για τη ψυχή της μάνας της;» -«Ναι, και τα στρινγκ, και το ταξί, και τα παπούτσια. 70 ευρώ κάνουν αυτά που φοράω» λέει η Πάολα. «Και έρχεται ο Πακιστανός και λέει θέλω “full” γιατί το έχει ακούσει και δε ξέρει τι είναι το full. Ή έρχεται και λέει “θέλω 29, 39” ... (γέλια). Και θέλει να πει 69» συμπληρώνει η Πάολα. -«Οι Πακιστανοί δεν ξέρουν να κάνουν σεξ. Τελειώνουν στο μισό λεπτό. Με το που θα αγγίξουν την άλλη, χύνουν. Δε ξέρω φταίει το κλίμα στη χώρα τους. Πηδιούνται μεταξύ τους αυτοί». Καθ’ όλη τη διάρκεια της συζήτησης ο κ. Λευτέρης και η Πάολα, μπεινοέβγαιναν στη σάλα (σχεδόν κάθε 5 λεπτά μπορεί και συχνότερα) καθώς υποψήφιοι πελάτες έκαναν την εμφάνισή τους αλλά δεν “αγόραζαν” τελικά. Η διαδικασία γινόταν με μεγάλη ταχύτητα και το πρόγραμμα το έλεγε συχνά η ίδια η Πάολα -«Μήπως είμαι γουρσούζα;» αναρωτήθηκα χαριτολογώντας. -«Όχι μωρέ, έτσι είναι. Μην αγχώνεσαι. Μπαίνουν, παίρνουν μάτι, φεύγουν... Να ξαναέλθεις να κάνουμε παρεούλα» λέει κ. Λευτέρης -«Ναι, ναι έλα» λέει η Πάολα «Πρέπει να είσαι απελευθερωμένη εσύ. Τρίο έχεις κάνει, με δύο άντρες() Εγώ έχω κάνει» -«Να φέρεις και κανένα γλυκάκι όμως για το γούρι!» -«Να έρθω κ. Λευτέρη αλλά μην είναι Χριστούγεννα και σεις φοράτε ακόμη το “Μάρτη”. Απρίλης μπήκε πια, φτάνει!» -«Η κόρη μου, μου τον έφτιαξε, τι να κάνω, να τον βγάλω; Στην ηλικία σου πρέπει να είναι... Εσύ τώρα δηλαδή άμα τελειώσεις τι θα κάνεις...();» Η Πάολα τελείωσε τη βάρδια της από την Κολωνού και πήγαινε σε επόμενο πορνείο για δουλειά... Στο χέρι της καρδιάς είχε ένα tattoo που έγραφε “one life” ... μία ζωή!

[04/06/2016 16:10, Ημέρα Σάββατο: Επιστρέψαμε στον κ. Λευτέρη για να κρατήσουμε την υπόσχεσή μας. Ήταν εκεί, σε αυτό το άθλιο κουζινάκι, αλλά με άλλη συντροφιά αυτή τη φορά. Μία ξανθιά κοπέλα ήταν καθισμένη, στην βρώμικη πολυθρόνα. Με κοιτούσε με απορία προσπαθώντας να καταλάβει αν είμαι καινούρια στη δουλειά. – «Έχει αστυνομία σήμερα μικρή, παντού. Έχουν μάζωξη οι Χρυσανγίτες στο .. Hotel. Έτσι και σε βρουν εδώ σε έχουν πάει μέσα σηκωτή... () Άργησες να μας έρθεις. Σε περιμέναμε με την Πάολα»... Πακιστανός μπαίνει μέσα με τηνπραμάτεια του. Ανοίγει τη σακούλα του. Δείχνει μία μπλούζα στην κοπέλα. «Ωραία είναι αλλά δεν έχω λεφτά» του λέει και φεύγει.]

Η αγορά του Μεταξουργείου φαίνεται να μην έχει κορεστεί ακόμη. Ζητάει συνεχώς νέο αίμα, ανεξαρτήτως φυσικών χαρακτηριστικών... Η παρουσία γυναίκας στην περιοχή την ταυτίζει με το επάγγελμα της εκδιδόμενης, ακόμη και αν φοράει τζιν, t-shirt και backpack. Φεύγοντας προς Πειραιώς, σταματάει λευκό κάμπριο beetle –«Να σε ρωτήσω;» μας λέει καλοντυμένος κύριος «Παρακαλώ;» -«Να κεράσω καφέ;»...

Φυλής, 20:30, 30/09/2015, Ημέρα Σάββατο –Μετανάστης στο μπουρδέλο-

Αρκετούς μήνες αργότερα επιστρέφουμε στο τόπο του “εγκλήματος”. Συνεργάτης και πρώην εργαζόμενος στην περιοχή¹¹⁷⁸, μας ενημερώνει ότι έχει αλλάξει σημαντικά το σκηνικό και ότι θα ήταν ενδεχομένως χρήσιμη η καταγραφή των νέων κοινωνικών δεδομένων. Η άφιξη και προσωρινή εγκατάσταση προσφύγων και μεταναστών στην Πλατεία Βικτωρίας¹¹⁷⁹ έχει αλλάξει άρδην τον πελατειακό χάρτη της περιοχής. Συρία, Μπαγκλαντές, Πακιστάν και Αφγανιστάν σχεδόν μονοπωλούν την πορνική αγορά για τη δεδομένη χρονική περίοδο, εκτοπίζοντας σε μεγάλο βαθμό τους εναπομείναντες Έλληνες πελάτες. Ορδές από αλλοδαπούς είχαν ξεχυθεί στα γύρω πορνεία της περιοχής. Μπαινοέβγαιναν τσούρμο από “σπίτι” σε “σπίτι” χασκογελώντας και φωνάζοντας. Αρκετοί από αυτούς έμπαιναν μόνο και μόνο για να κάνουν χάζι τις κοπέλες ενώ άλλοι για να σπάσουν πλάκα. Στην βόλτα μας συναντήσαμε μόνο μία παρέα από τρεις Έλληνες, που εκείνη τη στιγμή έβγαινε χαμογελώντας από κάποιο “σπίτι”.

Ο συνεργάτης μας και “άνθρωπος κλειδί” μας οδηγεί σε μία κάθετο της οδού Φυλής όπου εργαζόταν πρώην πελάτης του ως “τσάτσος”, όπως αποκαλούσε ο ίδιος τον εαυτό του. Ήταν ένας κοντός κύριος από την Αλβανία ονόματι Ντίμι, ο οποίος αν και είχε

¹¹⁷⁸ Ο συνεργάτης μας εργαζόταν (για την κάλυψη των εξόδων των σπουδών του) σε super market της περιοχής. Εκεί γνώρισε αρκετούς εργαζόμενους σε οίκους ανοχής, από υπαλλήλους υποδοχής μέχρι και εκδιδόμενες, με τους οποίους διατηρούσε θερμές σχέσεις και επικοινωνία.

¹¹⁷⁹ Η πλατεία βρίσκεται σε άμεση γειτνίαση με την οδό Φυλής.

ενημερωθεί προηγουμένως από το συνεργάτη μας για την επίσκεψή μας, μάλλον πανικοβλήθηκε με την άφιξή μας εκεί. Μπαίνοντας έβγαινε μία ομάδα νεαρών αλλοδαπών που κάνοντας πλάκα, μας έσπρωξε μιλώντας μας στη γλώσσα τους. Βρισκόμαστε στη σάλα όταν μπαίνουν πάλι πελάτες. «Τσιμπουκάκι, μουνάκι, κωλαράκι» λέει ο Ντίμι, ενώ τον έκοβε κρύος ιδρώτας. Οι κοπέλες, μία μελαχρινή κάπως στρουμπουλή και μία ξανθιά, είχαν βγει στη σάλα ποζάροντας με νεγκλιζέ αμφίεση για να τις δουν οι υποψήφιοι πελάτες. Εκείνοι χαμογελούν λένε κάτι στη γλώσσα τους και αποχωρούν καθώς εκείνες λένε με καμάρι «κάνουμε και λεσβιακό ...και ο πελάτης στο παιχνίδι ή μπορεί να παίρνει μάτι». Το new entry των πορνικών υπηρεσιών τώρα και στην αγορά της οδού Φυλής. Επιτέλους, η απόλυτη αντρική φαντασίωση εντελώς προσιτή και οικονομική (αν και δεν μας διευκρινίστηκε η τιμή της δεδομένης υπηρεσίας). Ο Ντίμι παραμένει αρνητικός, ξέρει ότι παρακολουθούμε, δεν μας λέει σχεδόν τίποτα, παρά μόνο το ότι έχουν πλακώσει πολλοί αλλοδαποί, ότι είναι «βρωμιάρηδες» και κάνουν φασαρίες και αναφέρει ένα περιστατικό που κάποιος έκαψε το σεντόνι με αναπτήρα για πλάκα. «Τι να κάνω; Του ζήτησα παραπάνω λεφτά για να καλύψω τα έξοδα» λέει απελπισμένος. Η δουλειά ήταν πολλή και το κλίμα μάλλον βαρύ οπότε φύγαμε γρήγορα. Βγαίνοντας από το μαγαζί πέφτουμε σε άλλους δύο τύπους με ύποπτα πρόσωπα. Απ' έξω ακριβώς μας περίμενε φουσκωτός "μπράβος" με λευκό αυτοκίνητο. Μας έκοψε καλά, καλά ενώ εμείς συνεχίσαμε αδιάφοροι την πορεία μας.

Η παρουσία μας είχε γίνει αμέσως αισθητή στο σύνολο της περιοχής. Ενδεχομένως να ήταν και συμπτωματικό, αλλά έμοιαζε να είχε σπάσει η κίνηση παροδικά. Περιπλανηθήκαμε στους δρόμους της περιοχής. Το bar στο βάθος του δρόμου με τους οπλισμένους πορτιέρηδες που είχαμε συναντήσει λίγους μήνες πριν, φαινόταν κλειστό. Ενώ στην αντίθετη πλευρά του δρόμου το "σπίτι" με τις τραβεστί φαινόταν ανοικτό και θελήσαμε να τις επισκεφτούμε ξανά. Μου ανοίγει την πόρτα ο γνωστός κύριος με το ελαφρύ μακιγιάζ. «Με θυμάστε;» του λέω. Εκείνη τη στιγμή περνούν δύο μελαμφοί κύριοι και πάνε να κατεβούνε τη σκάλα «Βρε άντε φύγετε από δω. Αλέ!!!» τους λέει. «Γιατί τους διώχνετε;» «Εσύ θα πήγαινες μαζί τους;» μου λέει. Δεν απάντησα. «Έχουμε γεμίσει τώρα. Δε ξέρω που θα πάει αυτή η κατάσταση... Η δουλειά έχει πέσει πολύ... και 80%». «Εσείς τι πελάτες έχετε;» «Σε εμάς έρχονται και πιτσιρίκια και όταν λέω πιτσιρίκια εννοώ 20,19. Έρχονται και μεγάλοι παντρεμένοι, διάφορα.» «Είναι ομοφυλόφιλοι;» «Δεν ξέρω... και νορμάλ δεν τους λες πάντως. Είσαι άντρας άμα τον παίρνεις;» Δεν ήθελε να μας μιλήσει. Είπε ότι ήταν μόνος ενώ μετά από λίγο εμφανίστηκε μία πανύψηλη τρανς με ξανθιά

περούκα που μετά βίας προσπαθούσε να συγκρατήσει το γέλιο της από τη κουβέντα μας. Αποχωρούμε άμεσα.

Συνεχίζουμε την πορεία μας επί της οδού Φυλής, όταν αντιλαμβανόμαστε ότι στο νούμερο 67 η υπεύθυνη μάρκετινγκ, δημοσίων σχέσεων και ταμειακών συναλλαγών (η εν συντομία “τσατσά”) απορώντας για την παρουσία μας στην περιοχή στέκεται έξω από το κατάστημα, παρατηρώντας σχολαστικά τις κινήσεις. Το ίδιο ακριβώς έκανε και η “τσατσά” του απέναντι “σπιτιού”. Την πλησιάζουμε εξηγώντας το ρόλο της παρουσίας μας εκεί. Με απολογητικό τόνο και χωρίς να της το ζητήσουμε, μας εξηγεί ότι η ίδια καθώς και οι κοπέλες του μαγαζιού είναι πολύ καθαρές... «εγώ η ίδια πηγαίνω κάθε εξάμηνο για εξετάσεις. Μόνο εμείς είμαστε τόσο καθαρές. Αν έρθει το υγειονομικό μόνο εμάς θα βρει εντάξει, τους άλλους θα τους χώσουν όλους μέσα... Εγώ κάνω περιστασιακά αυτή τη δουλειά, για λίγο διάστημα... Σπουδάζω δύο παιδιά... Πέρνα μεθαύριο στις 5 να τα πούμε αναλυτικά». Συνεχίσαμε την βόλτα ερχόμενοι αντιμέτωποι με πολλές απορρίψεις αφού τα μαγαζιά ήταν γεμάτα από κόσμο και οι εργαζόμενοι ήταν αδύνατον να μας μιλήσουν. Η δυσσομία στο δρόμο ήταν πρωτόγνωρη. Πάντα μύριζε, αλλά ποτέ τόσο. Ο πληροφορητής–συνεργάτης μας έκανε λόγο για κοπέλες που δουλεύουν σε διαμερίσματα της οδού Αριστοτέλους. «Πρέπει να γνωρίζεις ποιος και τι όμως...» μας λέει. Δεν μπορέσαμε να εντοπίσουμε κουδούνια με κωδικές ονομασίες στην δεδομένη οδό. Φεύγοντας συναντάμε ένα παρενδυτικό άτομο που γνώριζε ο συνεργάτης μας από το κατάστημα που δούλευε. Έκανε πως δεν το είδε και συνέχισε την πορεία του. Δύο μηχανές μεγάλου κυβισμού με αστυνομικούς περνούν γρήγορα διασχίζοντας τη Φυλή. Κατευθυνόμαστε έξω από τον οίκο ανοχής που δούλευε ο Ντίμι. Εκεί μας σταματάει ένας νεαρός, εμφανίσιμος άνδρας. «Είστε ηθοποιοί;» μας λέει «Κάπου σας έχω ξαναδεί». Του εξηγούμε με τι ασχολούμαστε και μας λέει ότι είναι κάτοικος της περιοχής καθώς συγκατοικεί εκεί με την κοπέλα του εδώ και 1μιση χρόνο αλλά και “πελάτης”. Ήταν η πρώτη φορά που μας πλησίασε πελάτης και μάλιστα στο πεδίο. Ο Νίκος δέχτηκε να μας δώσει συνέντευξη την επόμενη κιόλας μέρα.

Φυλής, 02/10/2015, 17:00, ημέρα Παρασκευή –Συνέντευξη με την κ. Νατάσα-

Δύο μέρες αργότερα επιστρέφουμε στην περιοχή. Το σκηνικό έχει αλλάξει και πάλι ριζικά! Μετά από παρέμβαση της αστυνομίας η Πλατεία Βικτωρίας είχε αδειάσει από πρόσφυγες και μετανάστες¹¹⁸⁰. Η οδός Φυλής ήταν σχεδόν άδεια εν συγκρίσει με τις προηγούμενες μέρες. Η σαφώς μειωμένη κίνηση περιελάμβανε αυτή τη φορά και αρκετούς Έλληνες. Συναντάμε την κ. Νατάσα στο 67 της οδού Φυλής, πιστή στο ραντεβού της μας

¹¹⁸⁰ Μεταφέρθηκαν προσωρινά σε δημοτικό χώρο του Γαλατσίου.

ανοίγει ευγενικά την πόρτα και μας βάζει σε ένα υπνοδωμάτιο. Κλείνοντας την πόρτα, «κάθισε!» μας παροτρύνει και μας δείχνει το κρεβάτι. Διαπιστώνοντας το δισταγμό μας, χαμογελάει και μας λέει «έλα από δω» για να μας τοποθετήσει στην καρέκλα, ενώ εκείνη στέκεται όρθια. Ο φωτισμός ήταν τόσο χαμηλός και ήταν σχεδόν αδύνατον να κρατάμε σημειώσεις παρά το γεγονός ότι εκείνη ανέβασε στο τέρμα το ροοστάτη¹¹⁸¹.

«Η κίνηση είναι πολύ μέτρια... έχει πέσει και 50%» μας λέει και συνεχίζει «είναι η κρίση, είναι ότι η πλατεία έχει γεμίσει μετανάστες και αυτός που θέλει να πάρει μετρό δεν μπορεί, άσε που ο Έλληνας δεν μπαίνει όταν βλέπει ξένους». «Εσείς δεχόσαστε αλλοδαπούς;» «Όχι! Δε δεχόμαστε αλλοδαπούς, -only Greeks- τους λέμε και φεύγουν». «Γιατί;» «Πολύ βρωμιά, αρρώστιες, είναι μεθυσμένοι πολλές φορές. Εμείς εδώ είμαστε πολύ καθαρά, οικογενειακά... Εγώ έχω μία κοπέλα στη βάρδιά μου, πολύ καθαρή...». -«Τι ώρες δουλεύετε;» -«5 με 11 είναι η βάρδιά μου... τις άλλες ώρες είναι άλλη κοπέλα με άλλη κυρία» -«Πως βρίσκει κανείς δουλειά εδώ;» -«Ε μόνο μέσω γνωστού». -«Και πως είναι ο ακριβής τίτλος της δουλειάς σας;» -«Υπηρετικό προσωπικό, έτσι μας λέει ο νόμος. Είμαστε το υπηρετικό προσωπικό της κοπέλας» -«Προηγουμένως εργαζόσασταν;» -«Ναι, έκανα κάτι όπως αυτό που κάνεις εσύ τώρα;» -«Τι εννοείτε;» -«Ήμουν δημοσιογράφος, σε εφημερίδα στην ... Μετά έπρεπε να έρθουμε Αθήνα για να σπουδάσουν τα παιδιά. Δε έβγαιναν τα έξοδα. Έχω ανάγκη τα λεφτά. Το κάνω για λίγο. Έχω τρία παιδιά, 2 αγόρια και ένα κορίτσι. Τα δύο σπουδάζουν... Αλλά δε θα μείνω πολύ σε αυτήν την δουλειά». -«Ωραία δουλειά!» λέω αναφερόμενη στην προηγούμενη εργασία της. -«Αυτή εδώ; Χάλια» μου λέει. -«Για την προηγούμενη έλεγα...». «Α, ναι!!! Η προηγούμενη πολύ ωραία δουλειά». -«Εδώ γιατί χάλια;» -«Εδώ βλέπεις τη σαπίλα όλου του κόσμου. Είναι σαν κατακόρυφη πτώση σε έναν άλλον κόσμο». Μπαίνει πελάτης, εκείνη ανοίγει την πόρτα του υπνοδωματίου διακριτικά «Θέλεις βοήθεια αγάπη μου;» λέει στην κοπέλα και βγαίνει για λίγο έξω να ελέγξει την κατάσταση. «Εγώ θα είμαι εδώ για 3 χρόνια... Δουλεύω ήδη 2» συνεχίζει μπαίνοντας μέσα. -«Είναι τουλάχιστον καλά τα λεφτά κ. Νατάσα;» -«Είναι 3 ευρώ το άτομο» -«Και τι υπηρεσίες προσφέρετε εδώ;» -«Εδώ μόνο το νορμάλ πρόγραμμα» -«Τι εννοείτε "νορμάλ";» -«Μόνο το φυσιολογικό, πως το λένε; Αυτό που κάνει φυσιολογικά ένας άντρας με μία γυναίκα» -«Δηλαδή;» -«Δηλαδή δεν κάνουμε πρωκτικό, πίπα μόνο με προφυλακτικό και γενικά όλα και μόνο με προφυλακτικό. Έπεσες στην περίπτωση. Εμείς εδώ ούτε ανωμαλίες κάνουμε, ούτε τίποτα. Πολύ οικογενειακά» -«Και τι πελάτες έχετε;» -«Εμείς έχουμε και σοβαρούς πελάτες, έχουμε και νέους και γέρους και παντρεμένους, έχουμε και σταθερούς πελάτες...» -«Ο σταθερός πελάτης πόσο συχνά έρχεται;» -«Ανάλογα αν είναι νέος, έρχεται

¹¹⁸¹Χρησιμοποιείται ειδικός χαμηλός φωτισμός προκειμένου να καλύπτονται τυχόν μικρές ατέλειες των κοριτσιών αλλά και για να δημιουργείται αισθαντική ατμόσφαιρα.

και μία και δύο φορές την εβδομάδα ανάλογα, μπορεί και παραπάνω, αν είναι πιο μεγάλος κάθε 15... ανάλογα με τις αντοχές και τα λεφτά. Δεν είναι και λίγα αν το σκεφτείς.» -«Πόσα είναι;» -«Είναι 20 ευρώ το 10λεπτο. Αν θέλει βέβαια παραπάνω, μπορεί να κάτσει... θα πάει 40 ευρώ το 20λεπτο» -«Και τι βαλάντια έρχονται συνήθως;» -«Ε αυτό που να το ξέρεις, αν είναι πλούσιος ο άλλος ή φτωχός». «Διαφημιζέστε στο ίντερνετ;» -«Στο ίντερνετ όχι... αλλά είμαστε σε ένα site, το bourdela.com... gr; νομίζω». «Πώς σας φαίνεται η διαδικασία του να πληρώνει κάποιος για σεξ;» -«Εμένα όλα εδώ μου φαίνονται περίεργα, αφύσικα! Εγώ με τον άντρα μου είμαστε 20 χρόνια μαζί και είμαστε ακόμα ερωτευμένοι. Και τα παιδιά μου δόξα τω θεώ είναι με τις κοπέλες τους και έχω κάνει δύο λεβέντες και είμαι περήφανη για αυτούς. Δεν το είχα σκεφτεί ποτέ αυτό» -«Γιατί πιστεύετε ότι έρχεται κάποιος εδώ;» -«Δε ξέρω. Δε βρίσκει αυτό που θέλει... είναι μαθημένος από μικρός έτσι... είναι άνθρωποι που μου λένε ερχόμαστε 20 και 30 χρόνια... είναι άλλοι που θέλουν τις αλλαγές... άλλοι που παρασύρονται από παρέες... άλλοι που έρχονται για πλάκα» -«Έρχονται και παρέες εδώ;» -«Έρχονται... και μπορεί να μη μπει κανένας, μπορεί να μπαίνει και ο ένας μετά τον άλλον με την ίδια κοπέλα. Ζώα». Η διαδικασία διακόπτεται καθώς είναι κάποιος πάλι στη σάλα αλλά αποχωρεί γρήγορα. Αισθανόμαστε ότι ενοχλούμε «...δεν θα ήθελα να καταχραστώ την ευγενική φιλοξενία σας» της λέω καθώς σηκώνομαι να φύγω. «Τη δουλειά σου κάνεις και συ κορίτσι μου... Καλή σταδιοδρομία και να γίνεις σπουδαία!!!» μας λέει. Η κοπέλα έχει βγει από το διπλανό δωμάτιο να μας χαιρετίσει «Καλή επιτυχία» μας λέει δίνοντάς μας το χέρι. «Και με ένα καλό παιδί» επανέρχεται η κ. Νατάσα, «...να είναι σωστός άνθρωπος». «Δεν βλέπετε τι γίνεται εδώ κ. Νατάσα;» λέμε χαμογελώντας. «Για όλους υπάρχει το ταίρι τους» λέει. Χαμογελάμε και φεύγουμε.

Στην παρακάτω γωνία εντοπίζουμε ένα παλιό sex-dvd shop. Αν και ο δεδομένος επαγγελματικός χώρος κρίθηκε αρχικώς άσχετος με το βασικό ερευνητικό μας ερώτημα, τον επισκεφτήκαμε αφενός με την ελπίδα ότι ο υπάλληλος μπορεί να μας κατατοπίσει για “πρόσωπα και πράγματα” που λαμβάνουν χώρα στην οδό Φυλής, αφετέρου με την εύλογη απορία του ποιος νοικιάζει DVD την εποχή του free streaming. «Ααα, πολλοί!!! Νομίζεις ότι όλος ο κόσμος ξέρει από ίντερνετ;» «Άρα σου έρχονται κυρίως ηλικιωμένοι;» «Όχι μόνο, υπάρχουν και νεότερες ηλικίες που είναι τεχνολογικά αναλφάβητες. Δεν είναι όλοι εξοικειωμένοι με την τεχνολογία». «Εμένα πάντως, μου φαίνεται πιο δύσκολο το να βάλω να παίξει ένα DVD, παρά το να κάνω ένα κλικ...» λέω χαριτολογώντας. «Δεν είναι μόνο αυτό... Έλα από δω» μου λέει και με οδηγεί στο πίσω μέρος του μαγαζιού. Εκεί βρίσκονταν 8 μικρές ξύλινες καμπίνες¹¹⁸², εκ των οποίων η κάθε μία διέθετε από ένα κάθισμα, μία

¹¹⁸² Μικρά δωμάτια σαν αποδυτήρια, το ένα δίπλα στο άλλο.

οθόνη, δύο κουμπιά, ένα κόκκινο και ένα μπλε στην αριστερή μεριά της οθόνης¹¹⁸³ και χαρτί υγείας από τη δεξιά πλευρά. «Είναι χώροι για ιδιωτική προβολή» μας εξηγεί. «Και ποιοι έρχονται εδώ;» «Έρχονται και πολλοί gay, έρχονται και πολλοί straight λέμε τώρα... γίνεται παιχνίδι γενικά. Και ζευγάρια που ψάχνονται για τρίο και τραβεστόφιλοι και άλλοι που ψωνίζονται... είχα και 2-3 πελάτισσες τραβεστί... και παντρεμένοι που δεν μπορούν να δουν τσόντα στο σπίτι τους και γυναίκες... και γυναίκες που ψάχνονται και για παρτούζες και γενικώς;» «Και γυναίκες;» «Ναι, για να καταλάβεις στα 10 χρόνια που δουλεύω εσύ είσαι η 6η που μπαίνει στις καμπίνες. Εντάξει για το sex shop μπροστά, πιο πολλές». «Τι είναι τραβεστόφιλος;» «Ε, το λέει η λέξη, αυτός που του αρέσουν οι Τραβεστί... για μένα είναι gay που φοβούνται να πουν ότι είναι gay... γιατί εκείνη τη στιγμή ξέρεις ρε μεγάλε ότι πας με αγόρι, αφού για τον πούτσο πας αλλά σου αρέσει να αυταπατάσαι και να λες ότι πας με γυναίκα και καλά, δεν είμαι πούστης.» Και κάπως έτσι ξεκινάει μία μακρά συζήτηση (σχεδόν μίας ώρας) για το τι είναι gay, τι είναι straight, ποιος είναι bisexual, αν θα πρέπει να υπάρχουν κατηγορίες σεξουαλικού προσανατολισμού και ευρύτερα ζητήματα σεξουαλικότητας¹¹⁸⁴, δηλώνοντας μας παράλληλα τη δική του σεξουαλική ταυτότητα και ιστορία.

«Αν με ρωτάς, εγώ δεν μπορώ τους κοπρολάγνους και τους παιδόφιλους. Ξερνάω!» «Έχετε παιδική πορνογραφία;» Μαζεύεται αναλογιζόμενος τη δήλωσή του... «Υπήρχε μία φήμη ότι έφερνε έναν καιρό το αφεντικό... αλλά τον πιάσανε και δεν φέρνει πια... Το ίντερνετ τα έχει κάνει όλα πιο οικεία. Το λεσβιακό, τα όργια, το τρίο, τα ανήλικα τα σκατά... όλα τα θεωρούμε πια φυσιολογικά¹¹⁸⁵. Είναι εικόνες που είναι πολύ οικείες... έχουν αλλάξει πολύ αυτά που θέλουμε από το σεξ... τίποτα δεν είναι πια αρκετό... τίποτα δεν είναι πια δεδομένο... πάντα μπορείς να κάνεις ένα βήμα παραπάνω... να παίζεις στην επόμενη πίστα... Το καλύτερο που έχουμε να κάνουμε είναι να κουλάρουμε λίγο και να σταματήσουμε να μιλάμε άλλο για το σεξ. Φίλοι είχαν πάει Ταϋλάνδη. Εκεί τα παιδάκια παρακαλάνε τους παιδόφιλους να κάνουν σεξ για να παν στο σπίτι με ένα κομμάτι ψωμί... Τους το περνάνε. Ήταν, που λες, σε ένα μαγαζί και έρχονται δύο αγοράκια μικρά και τους λένε για σεξ... για να τους πείσουν ξεκινάν και πηδιούνται δίπλα στο τραπέζι, εκεί που κάθονταν. Σοκ!». Φίλος ζαχαροπλάστης της ίδιας σεξουαλικής ταυτότητας παρεμβαίνει στη συζήτηση. «Γιατί ρε φιλέ είναι πιο ακριβές οι gay (ταινίες); Τώρα το πρόσεξα!». «Ναι έχεις

¹¹⁸³ Για ευνόητους λόγους όπως καταλάβαμε αργότερα.

¹¹⁸⁴ Έγινε ανάλυση μέχρι και της Κλίμακας Kinsey, (που αφορά στις διαβαθμίσεις της ανθρώπινης σεξουαλικότητας από αποκλειστικά ετεροφυλόφιλο σε αμιγώς ομοφυλόφιλο άτομο, 1948).

¹¹⁸⁵ Συνεντευξιαζόμενη γυναίκα δήλωσε σχεδόν αγανακτισμένη: «έχω φτάσει 30something για να με ρωτούν στο πρώτο, άντε δεύτερο ραντεβού, αν έχω πάει με γυναίκα... το θεωρούν σχεδόν δεδομένο. Να μη σου πω ότι σε θεωρούν και ξενέρωτη αν πεις όχι. Τζαμποέλεος δηλαδή!»

δίκιο. Αν ήμουν αφεντικό θα το είχα αλλάξει. Οι gay παραγωγές είναι πιο ακριβές... γιατί παλιά ήταν πιο δύσκολο να βρεις gay ηθοποιούς και πληρωνόντουσαν πιο ακριβά από τους straight. Είναι το 10% των porno star όπως είναι και το 10% του πληθυσμού... αν και εγώ πιστεύω ότι είναι παραπάνω... κοντά στο 30 με 40%... Τέλος πάντων.» Παρατηρούμε τον τιμοκατάλογο: 2.20 η ταινία για ετεροφυλόφιλους, 4.40 για ομοφυλόφιλους και 6 ευρώ η ιδιωτική προβολή στην καμπίνα (ενώ ακριβώς από πάνω βρίσκεται μία οθόνη χωρισμένη σε 8 μέρη, όσα και οι καμπίνες, στην οποία προβάλλονται οι ταινίες που παίζουν εκείνη τη στιγμή και ο αριθμός της καμπίνας στην οποία αντιστοιχούν). Ο σύγχρονος δυτικός κόσμος πληρώνει όχι μόνο για σεξ αλλά και για αυτοϊκανοποίηση και μάλιστα ακριβά (αν αναλογιστεί κανείς ότι για στοματικό σεξ μία Αφρικανή εκδιδόμενη στους δρόμους γύρω από την Ομόνοια παίρνει 5 ευρώ). «Εσύ θα πλήρωνες για σεξ;» μας ρωτάει «Δύσκολο ερώτημα ε;» συνεχίζει... «Όχι! Εσύ;» «Το έχω κάνει... έχω πληρώσει για σεξ στην Τουρκία. Είχα πάει για μασάζ και μου κάνει αυτός... -Αν θες με κάτι παραπάνω μπορείς να έχεις και σεξ- ... και φυσικά πλήρωσα γιατί ήταν και κούκλος... Και εδώ υπάρχουν σάουνες που είναι για αυτό το λόγο αλλά επιτρέπεται η είσοδος μόνο σε gay... Να πας να δεις τι παίζει... είναι στο Μοναστηράκι η «...» και στο Γκάζι η «...»¹¹⁸⁶ Αν και δεν νομίζω να σου παραδεχτούνε κάτι. Ούτε να σε αφήσουμε να μπεις μέσα. Θα σου πουν ότι είναι μόνο για μασάζ...» «Για γυναίκες ξέρεις κάτι;» «Για γυναίκες straight προσφάτως άκουσα ότι άνοιξε ένα στη Γλυφάδα αλλά δεν ξέρω αν είναι αλήθεια... και ένα μπαρ έχω ακούσει εδώ γύρω, καινούριο...» Καθ' όλη τη διάρκεια σχεδόν της συζήτησης έναν κύριο με κράνος και μηχανή μας παρακολουθούσε από την απέναντι γωνία. «Να φύγω;» τον ρωτάω «γιατί δεν μπαίνει;» «Όχι μωρέ, κάτσε να μου κάνεις παρέα». «Μήπως ντρέπεται να μπει;» «Άσε με μωρέ με τον κάθε ανώμαλο! Με έσωσες» και συνεχίζει... «Από το 2010 έχει πέσει η κίνηση... πάντα είχε αλλοδαπούς στην περιοχή. Παλιά είχε Αλβανούς και Πολωνούς, τώρα έχει σκουρόχρωμους... Και εδώ από πάνω έχει ένα studio, έρχονται πολύ κυριλάτοι και πλούσιοι. Πρέπει να είναι από τα καλύτερα αλλά σίγουρα έχει security. Πήγαινε δες αν θες». «Θα πάω. Αν ακούσεις φωνές, όρμα! » του λέω χαριτολογώντας. «Μην φοβάσαι θα έρθω οσάν τον Superman» λέει και μας δείχνει την μπλούζα του που έφερε την αντίστοιχη στάμπα. Πράγματι πήγαμε στο υποδειχθέν Studio αλλά μόλις εξηγήσαμε το λόγο που βρισκόμασταν εκεί... «Κάποιο λάθος» μας είπαν «κάνετε» και μας έκλεισαν το θυροτηλέφωνο χωρίς δεύτερη κουβέντα, ενώ ποζάραμε αμήχανα στις κάμερες ασφαλείας της εισόδου.

¹¹⁸⁶ Σημειώσεις πεδίου από τη "σάουνα" στο μοναστηράκι

10.1.2 Καταστήματα Κονσομασιόν

Οδός Μιχαλακοπούλου, 15/02/2015, 5:20 π.μ. Ημέρα Σάββατο

Κονσομασιόν: Γι' αυτό ο επόμενος στόχος αποφασίσαμε να είναι κατά τι πιο προσβάσιμος για το γυναικείο φύλο. Επισκεπτόμαστε λοιπόν, με διαφορετικό συνεργάτη μας αυτή τη φορά ένα κατάστημα consummation ("κ@λάδικο" στην καθομιλουμένη) στην οδό Μιχαλακοπούλου, λίγο πιο ψηλά από το ξενοδοχείο Hilton¹¹⁸⁷. Μπαίνουμε μέσα, η κίνηση ήταν σπασμένη λόγω της προχωρημένης ώρας (5:30 π.μ.) και καθόμαστε στο μπαρ για να παραγγείλουμε ποτό. Μία μικροκαμωμένη κοπέλα με ελάχιστα ρούχα, που έμοιαζε αρκετά με Φιλιππινέζα αλλά όπως αποδείχτηκε τελικά δεν ήταν, μας πλησίασε. Μίλησε ψιθυριστά στο συνεργάτη μου και τον ρώτησε αν επιθυμεί προσωπικό χορό και αν προτιμάει αυτό να γίνει σε private χώρο ή σε κοινή θέα στο κοινόχρηστο χώρο του καταστήματος. Ο συνεργάτης μου δήλωσε ότι θα ήθελε να είμαι και εγώ παρούσα. Έτσι η κοπέλα μας απομάκρυνε από το χώρο του bar και μας τοποθέτησε δίπλα, δίπλα στον κεντρικό καναπέ του καταστήματος και μας είπε να περιμένουμε. Ο χώρος ήταν ιδιόμορφος, κάτι ανάμεσα σε στριπτιζάδικο και απλή καφετέρια. Είχε ένα κεντρικό bar που στο εσωτερικό του βρισκόταν μία μπάρα για στριπτίζ, ενώ από άκρη σε άκρη είχε κόκκινο ενιαίο σχεδόν καναπέ που διακοπτόταν από μικρά παραπετάσματα για να ορίζουν μικρότερες περιοχές και μπροστά ακριβώς μεταλλικά, inox τραπεζάκια στη σειρά. Η κοπέλα προσέφερε χορό στο συνεργάτη μας ενώ ήταν πολύ πρόθυμη να κάνει το ίδιο και σε μένα αλλά αρνήθηκα ευγενικά. Προηγουμένως, έχει φροντίσει να ρωτήσει το αφεντικό για την τιμή που θα μας ζητήσει, μιας και ήμασταν δύο πελάτες και όχι ένας, γι' αυτό κόστισε και κάτι παραπάνω από την φυσιολογική ταρίφα (γύρω στα 40 ευρώ). Μόλις τελείωσε πήγε να ντυθεί και έκατσε μαζί μας. Την ρωτήσαμε αν έρχονται ζευγάρια και αν αυτό αποτελεί μία συνηθισμένη συνθήκη γιατί δεν αντιληφθήκαμε να εντυπωσιάζεται ιδιαίτερα από την παρουσία μας. Μας είπε πως «ναι ok, έρχονται και παρέες για χαβαλέ και ζευγάρια και ό,τι θες. Όχι συχνά εντάξει». Έκατσε αρκετά μαζί μας οπότε οφείλαμε να κεράσουμε ποτό. Αρχίζει να μας κάνει διάφορες ερωτήσεις όπως ποια είναι η μεταξύ μας σχέση, πως επιλέξαμε το συγκεκριμένο μαγαζί, αν είχαμε ξαναπάει, που εργαζόμαστε και άλλα πολλά. Σιγά, σιγά άρχισε και εκείνη να μας λέει πράγματα για τη ζωή της όπως ότι είναι από την Αλβανία, είναι 31 ετών, έχει ένα κοριτσάκι στα 13 που πηγαίνει σχολείο και πως με τον

¹¹⁸⁷ Αντίστοιχη εμπειρία είχαμε σε μαγαζί κονσομασιόν των Εξαρχείων, που ανήκε όπως πληροφορηθήκαμε σε διεφθαρμένο δημόσιο υπάλληλο. Οι ερωτικοί σχηματισμοί και τα τρίγωνα ποικίλουν μεταξύ των πελατών και των εκδιδόμενων γυναικών (2 γυναίκες, ένας άντρας και το αντίστροφο). Ο ερωτισμός ήταν διάχυτος παντού και το αλκοόλ έρρεε άφθονο. Το επιπλέον στοιχείο που πρόσφερε αυτό το κατάστημα ήταν δωμάτια στον πάνω όροφο για σεξουαλική επαφή επί πληρωμή και χαρτοπαικτική λέσχη στο υπόγειο για τους 'μερακλήδες'.

πατέρα του παιδιού δεν έχει καθόλου σχέσεις. «Ένα παλιοτόμαρο» είπε «είναι πολύ μα@λ@κας ας μην το συζητήσουμε ...Τώρα την (την κόρη της) κρατάει η μάνα μου». Έπειτα μας έλεγε για τις διάφορες δουλειές που έκανε, ενώ σε κάποια φάση της ζωής της βρέθηκε να δουλεύει τα καλοκαίρια στο Ηράκλειο της Κρήτης, νύχτα σαν barwoman. «Και αυτή τη δουλειά πως την βρήκες;» την ρωτάμε. «Μέσω αγγελίας» μας λέει. «Έψαχναν για barwoman, έτσι στην αρχή δούλεψα μέσα στο bar αλλά σύντομα το αφεντικό κατάλαβε τι αξίζω και με έβγαλε έξω» μας είπε, μάλλον με καμάρι, γιατί όπως μας εξήγησε άλλα τα λεφτά μέσα και άλλα έξω από την μπάρα. Βγάζει και μας δείχνει γεμάτη υπερηφάνεια φωτογραφία της κόρης της. «Η κόρη μου θέλω να γίνει γιατρός, είναι καλή μαθήτρια, μπορεί βέβαια να γίνει και μοντέλο, είναι πολύ ψηλή για την ηλικία της, όχι σαν εμένα που είμαι ζουμπάς» μας λέει. Την κερνάμε και δεύτερο ποτό αλλά είχε πια ξημερώσει και το μαγαζί θα έκλεινε για τα καλά. «Θέλετε να πάμε σε ένα αυτεραδικό μας λέει. «Εεε;;;» και κοιταζόμαστε στα μάτια με το σύνεργάτη μας μάλλον με τρόμο. «Καλά, πάω να βάλω κάτι πάνω μου, σκεφτείτε το και μου λέτε» μας λέει. Ένα εκατομμύριο σκέψεις, από τις πιο ακραίες μέχρι τις πιο μετριοπαθείς, πέρασαν αυτόματα από το μυαλό μας σε κλάσματα του δευτερολέπτου (...θα μπει στο αυτοκίνητο μας, και αν έχει όπλο, και αν θέλει να μας ληστέψει, τι είναι αυτό το μέρος που θα μας πάει, και αν μας ακολουθήσει κάποιος νταβάς, και αν μας ζητήσει έξτρα λεφτά για την παρέα, και αν μας τελειώσουν τα λεφτά, και αν, και αν, και αν... χωρίς τέλος) μέχρι που επιστρέφει. «Τελικά θα πάμε;» μας λέει... κοιταζόμαστε για άλλη μια φορά στα μάτια και αναλαμβάνοντας το ρίσκο (που ομολογουμένως δεν ήταν και μικρό) βγαίνουμε μαζί της από το μπαρ και κατευθυνόμαστε προς το αυτοκίνητο. Αφού διευκρινίσαμε ότι δεν θέλει επιπλέον πληρωμή για την παρέα που θα μας κάνει και ότι το μαγαζί δεν είναι απλησίαστο οικονομικά και αφού βγάλαμε χρήματα από ATM (επιπλέον ρίσκο), ξεκινήσαμε. Κατευθυνόμαστε λοιπόν, με βάση τις οδηγίες της στο μαγαζί που μας υπέδειξε (λεγόταν «Trust» και βρισκόταν στο τέρμα της Συγγρού). Μας προτείνει να δώσουμε το αυτοκίνητο στον παρκαδόρο. Βγαίνει έξω ανέμελη και πολύ χαρούμενη, χωρίς ίχνος κόπωσης και αφού χαιρέτησε σχεδόν τους πάντες, από πορτιέρη μέχρι παρκαδόρο, μπαίνει με άνεση στο κατάστημα σαν να πήγαινε σπίτι της. Από την είσοδο αντιληφθήκαμε ότι κάτι περίεργο συνέβαινε εκεί, καθώς όλα τα κορίτσια που μπεινοέβγαιναν στο κατάστημα έμοιαζε να είναι εκδιδόμενες ή κάτι παρεμφερές. Φυσικά μέσα στο κατάστημα το κλίμα ήταν το ίδιο. Παντού εκδιδόμενες κοπέλες και μόνο άντρες πελάτες. Κοιταζόμαστε με τρόμο αλλά συνεχίζουμε να το "παίζουμε" άνετοι. Αρχίζει και μου πιάνει κουβέντα ένας τύπος που καθόταν ακριβώς δίπλα μας. Αφού με ρώτησε από πού είμαι, που δουλεύω, πόσων χρονών είμαι και αφού μου έκανε πολλές φιλοφρονήσεις, με ρώτησε αν η

Παναγιώτα (έτσι έλεγαν την κοπέλα που μας συνόδευε) είναι φίλη ή την έχουμε πληρώσει. Γεγονός που μάλλον πιστοποιεί ότι οι πελάτες γνωρίζουν ότι έρχονται σε ένα μαγαζί με εκδιδόμενες και προφανώς είχαν ξαναδεί την Παναγιώτα στο ίδιο χώρο. Και ενώ η Παναγιώτα είχε ανέβει στο μπαρ και χόρευε, παίρνω ένα δεύτερο ρίσκο να επισκεφτώ την τουαλέτα του καταστήματος. Μπαίνοντας βλέπω δύο κοπέλες να φιλιούνται και μία τρίτη να τις βγάζει φωτογραφία και να την στέλνει κάπου. Οι κοπέλες φάνηκε να γνωρίζονταν σχεδόν όλες μεταξύ τους. Έπλενα τα χέρια μου όταν κάποια με ρώτησε «θέλεις να μπεις γιατί θα αργήσω» «Όχι δε θα μπω, ευχαριστώ, κάνε δουλειά σου» της λέω και συνεχίζω να πλένω τα χέρια μου. Η κοπέλα μπαίνει, αφήνει κατά λάθος την πόρτα μισάνοιχτη και από τον καθρέπτη μπροστά μου τη βλέπω να γονατίζει, να κατεβάζει το καπάκι της λεκάνης και να κάνει χρήση πιθανότατα κοκαΐνης. [Αργότερα, ενημερώθηκα από το συνεργάτη μας, ότι την ίδια εικόνα και πολύ χειρότερη παρουσίαζε η τουαλέτα των ανδρών. Όλοι σχεδόν έκαναν χρήση κοκαΐνης και μάλιστα υπήρχε κάποιος υπεύθυνος που καθόριζε την κίνηση (ποιος θα μπει πρώτος και ποιος θα είναι ο επόμενος, με άγνωστα σε εμάς κριτήρια)]. Βγαίνω γρήγορα από το μπάνιο και σκοντάφτω σε έναν πολύ ψηλό άνδρα. «Που πας όμορφη; Σε έχω δει ώρα τώρα. Είσαι στην παρέα από κει, σωστά;» «Σωστά» του λέω και κατευθύνομαι προς το συνεργάτη μου. Ήταν ντυμένος άραβας λόγω αποκρίων και αστειευόταν με το φύλλο συκής που φορούσε κάτω από τη στολή του. «Κοίτα» μου λέει «Είμαι πολύ sexy» και σηκώνει την κελεμπία που φορούσε. Έρχεται στην παρέα μας και αστειεύεται σχεδόν με όλους. Ρωτάει το συνεργάτη μας τι είδους σχέση έχουμε και αφού βεβαιώνεται ότι δεν είναι πελατειακή, πάει να προβεί σε χειρονομίες με περίσσια άνεση και διάθεση για διαχυτικότητα. «Κάτι δεν κατάλαβες καλά» του λέω και εκείνος συνεχίζει σαν να μην άκουσε τίποτα. Απευθύνομαι στην Παναγιώτα... «Τι ακριβώς συμβαίνει εδώ» της λέω «τι συμβαίνει με τις κοπέλες;» και της εξηγώ την κατάσταση με τον ψηλό άνδρα. Εκείνη τότε χωρίς να μου εξηγήσει, τον επιπλήττει και υπερασπίζεται με θέρμη την “σωματική μου ακεραιότητα”. Σε γενικές γραμμές όμως, το κλίμα ήταν αυτό και η σειρά των κινήσεων δεδομένη. Πρώτα συνεννόηση με το συνεργάτη μας για να πληροφορηθούν το είδος της σχέσης μας και μετά φλερτ το οποίο μπορεί να επεκτεινόταν και σε χειρονομίες. Ενώ δεν έλειψαν και εκείνοι που ζητούσαν να βγούμε φωτογραφίες μαζί τους ή προσπαθούσαν να εξασφαλίσουν μία επόμενη συνάντηση στο ίδιο μέρος ή και αλλού...

Συγγρού, 23:30, 29/10/2015, Ημέρα Πέμπτη -Μία απρόσμενη συνάντηση-

Κονσομασιόν: Ανεβαίνοντας με συνεργάτη τη λεωφόρο Συγγρού εντοπίζουμε στο αριστερό μας χέρι κοντά στο ύψος της στάσης του μετρό Συγγρού-Φιξ, κατάστημα που

προσφέρει κονσομασιόν με την δηλωτική επωνυμία "fame fatale". Ένας κουστουμαρισμένος άνδρας μπαινοέβγαινε στο μαγαζί, ενώ μία ξανθιά κυρία μιλούσε νευρικά στο κινητό της τηλέφωνο ακριβώς στην είσοδο. Δεν υπήρχε δυνατότητα θέασης του εσωτερικού του bar καθότι περσίδες κάλυπταν το σύνολο των παραθύρων, ως είθισται. Έτσι αποφασίζουμε να μπούμε. Περιεργαζόμαστε το χώρο. Στο κεντρικό μπαρ δύο ξανθιές εντυπωσιακές barwoman σέρβιραν ποτά σχεδόν ανέκφραστες. Κάπου λίγο πιο πίσω βρισκόταν και ένας γραφικός Dj με καρό πουκάμισο, που έπαιζε ως επί το πλείστον 90s ελληνικές μουσικές επιτυχίες. Οι τοίχοι ήταν διακοσμημένοι με δύο τεράστια poster, το ένα απεικόνιζε την Πάμελα Άντερσον ενώ το δεύτερο την Ατζελίνα Τζολί. Δερμάτινοι καναπέδες υπήρχαν στο βάθος του καταστήματος για πιο ιδιωτικές στιγμές όπως μας εξήγησαν αργότερα, ενώ ψηλά τραπέζια για ποτό ήταν τοποθετημένα απέναντι από το κεντρικό bar. Εκεί, με μία δεύτερη ματιά εντοπίσαμε ότι κάθεται μία γνωστή σε εμάς φυσιογνωμία. Ήταν, η Παναγιώτα από Αλβανία που είχαμε γνωρίσει αρκετούς μήνες πριν σε μαγαζί κονσομασιόν στην Μιχαλακοπούλου. Είχε πελάτη και δεν θέλαμε να την διακόψουμε. Κάποια στιγμή διασταυρώθηκαν τα βλέμματα μας και έρχεται να μας χαιρετήσει. «Κάπου σας ξέρω εγώ εσάς... για θυμίστε μου!!! (...) Έλα, ρε φίλε... Δεν υπάρχει τώρα αυτό! Και δεν έχω κλείσει βδομάδα στο μαγαζί. Τι θα γίνει ρε παιδιά όπου πάω εσάς θα βλέπω μπροστά μου;» Και μας αγκαλιάζει με εγκαρδιότητα. «Περιμένετε, έχω πελάτη, μόλις φύγει σας έρχομαι!». Το μαγαζί δεν είχε πολύ κόσμο, ίσως λόγω του γεγονότος ότι ήταν καθημερινή. Λίγοι κύριοι, οι περισσότεροι καλοντυμένοι, έκαναν παρέα με νεαρές κοπέλες. Δίπλα μας ακριβώς 50χρονος κουστουμαρισμένος άνδρας φωτογράφιζε αδιαλείπτως μία ξανθιά καλλονή. Ενώ στο βάθος παρέα ανδρών που μπήκε αρκετά αργότερα κάθισε απευθείας σε καναπέ, με τις κοπέλες να πλησιάζουν άμεσα για συντροφιά. Η Παναγιώτα (ή για τους φίλους η Γιώτα, η Κοκομπλόκα -FB), αφού δίνει ένα παθιασμένο φιλί στον πελάτη της, τον αποχαιρετάει τρυφερά με αγκαλιές και χάρδια και έρχεται στο τραπέζι μας τηρώντας την υπόσχεσή της. «Να πάρω ποτό;» μας ρωτάει διστακτικά ενημερώνοντάς μας πρώτα για την τιμολογιακή πολιτική του καταστήματος όσον αφορά τα ποτά των πελατών και της ίδιας. Κερνάμε ποτό και κάθεται στο τραπέζι μας.- «Το παιδί; Ωραίο» λέμε -«Ναι. Κούκλος δεν είναι; Και πολύ ευγενικός. Δύο χρόνια τώρα με ακολουθεί όπου πάω. Παντού! Ερχόταν και στο προηγούμενο, στη Μιχαλακοπούλου. Αλλά αυτό εδώ δεν το πολυπάει. Του κάνει πουστιές η κ. Δέσποινα... Αν δει ότι είναι ντίρλα του χρεώνει κανένα 10ρικο παραπάνω. Μέχρι που μια μέρα το πήρε γραμμή και εκνευρίστηκε αλλά συνεχίζει και έρχεται ο γλύκας. Και μη νομίζεις ότι είναι κανένας τυχαίος, μην τον βλέπεις έτσι κουλτουριάρη, αριστερό, στην Αμερικανική Πρεσβεία δουλεύει. Μένει βέβαια Εξάρχεια, ντάξει. Έχει και τη μηχανάρα

του. Πολύ τυπάς» -«Εδώ δεν έχει χορό;» -«Όχι, μόνο ποτό. Τράβηξα και μία φίλη από το άλλο και έχουμε έρθει εδώ παρεούλα, την Ατζελίτα. Ωραία είναι εδώ. Ντάξει μετά τα capital controls ερήμωσε ο τόπος. Δεν υπήρχαν φράγκα και είχε αδειάσει το μαγαζί. Δεν δούλευε καθόλου ρε φίλε. Ένα Σάββατο και αν. Αν δεν υπάρχουν φράγκα δεν γαμάς τελικά. Έτσι την έκανα από κει. Βέβαια, εντάξει, παράπονο δεν έχω. Έβγαλα πολλά λεφτά, από το άλλο. Θα το πω... Εδώ κινείται το θέμα, έχει δουλίτσα. Έχει ζεσταθεί πάλι η αγορά» -«Κανένα φλερτ, κάποια σχέση έχεις;» -«Έχω σχέση, εδώ και 5 χρόνια, με μία Ολλανδέζα. Την είχα γνωρίσει σε ένα τυροπιτάδικο στην Ομόνοια που τραβιόταν με ένα τύπο εκεί για μπάφους. Τα φτιάξαμε όμως κανονικά του Αγ. Βαλεντίνου, όχι τότε. Είχε κλείσει εκείνη σούπερ γαμάτη φάση σε ξενοδοχείο, δωματιάκι, φαγητάκι και κει που πίναμε παίρνω από το κουτάκι της coca colas, έλα αυτό το... δε ξέρω πως το λένε και της το δίνω για δαχτυλίδι και καλά. Έτσι τα φτιάξαμε. Τρελάθηκε, ντάξει. Μετά το ξαναέκανα σε πιο επίσημη φάση... Ήμασταν στα Μάλια, στην Κρήτη, καλοκαιράκι. Είχαμε γίνει κώλος γιατί η μαλάκω πηδιότανε με ένα Σύριο για να της δίνει μπάφους και το μαθαίνω και γίνεται της πουτάνας. Και πως το μαθαίνω... Χτυπάει το τηλέφωνό της και γω την ψυλλιάζομαι τη φάση, γιατί δεν της έχω επιτρέψει να έχει άλλο τηλέφωνο από το δικό μου. Το σηκώνω εγώ και ήταν αυτός. Μιλάω κάνοντας τη φωνή της και λέει αυτός, έλα μωρό μου. Αρχίζω εγώ τα γαμοσταυρίδια σ' αυτόν, σ' αυτήν, Πουτάνα, που πηδιέσαι για ένα μπάφο. Να δώσω ένα χιλιάρικο, να σου πάρω 1 κιλό να βγάλεις ένα χρόνο, γαμώ το ξεσταύρι σου, να ξεχαρμανιάσεις. Καιγόταν η τύπισσα. Εντάξει και γω κάνω αλλά με μέτρο ρε πούστη. Αυτή μπορεί να καίγεται όλη μέρα. Να μην κάνει τίποτα άλλο, κόκκαλο, και σε ρίχνει ρε πούστη μου αυτό, πολύ. Μετά από κει, ξεκίνησα να σου λέω για το δαχτυλίδι number 2, τα ψιλοβρίσκουμε και κατεβαίνουμε για ψαράκι στη θάλασσα. Εκεί που τρώγαμε μου σκάει ιδέα και πάω περίπτερο, παίρνω δαχτυλίδι πλαστικό, μη νομίζεις, και το ρίχνω στο σφινοπότηρο με τη ρακή. Κάνει αυτή να πιεί μία και το πίνει μπαμ και της κάθεται στο λαιμό. Μόνο που δεν πνίγηκε ρε φίλε, να την τρέχουμε για άλλα. Αλλά γούσταρε πολύ την ιδέα μου. Τρελάθηκε» (γέλια). Χτυπάει το κινητό της τηλέφωνο και στην οθόνη εμφανίζεται το όνομα "Κώστας Μαλάκας". «Τι είναι αυτός;» ρωτάει ο συνεργάτης μας -«Ένας μαλάκας» λέει και ξεκαρδίζεται στα γέλια. «Με ρωτάει και η κόρη μου, γιατί ρε μάνα τον έχεις τον άνθρωπο γραμμένο έτσι. Αυτός είναι όντως ένας μαλάκας που τον είχα γνωρίσει στην παραλία. Κάνω μπάνιο με το βυζί έξω, είδε αυτός τη ρώγα κάγλελο και κόλλησε. Τρελάθηκε. Ξέρει και τη μικρή γιατί την είχα μαζί και ήθελε να την βαφτίσει σε κάποια φάση άλλα δε γούσταρα τώρα ένας 55χρονος μαλάκας νταλαβέρια με τη μικρή.» -«Με την Ολλανδέζα πως τα πάει η μικρή;» -«Έτσι και έτσι. Ντάξει δε ξέρει ότι τα έχουμε. Αλλά την παίρνω μαζί όπου πάμε. Είχαμε χωρίσει για 5

μήνες. Εκείνη έφυγε, πήγε Λευκάδα για να δουλέψει και λέω εντάξει τέλος. Να όμως, που γίνεται η μαλακία... Έρχεται σπίτι μου πρόστιμο 400 ευρώ από το μετρό, με το όνομά της. Δεν πλήρωνε ποτέ ρε φίλε, εισιτήριο. Και είπα να μην της πω τίποτα αλλά να που την πήρα τηλέφωνο και έτυχε και ήμασταν και οι δύο ξαναμμένες και ενώ την είχα βγάλει από την καρδιά μου, έγινε η δουλειά. Το κάναμε τηλεφωνικά και μετά πήγα και την βρήκα εκεί με τη μικρή» -«Προηγουμένως δεν δούλευε;» λέει ο συνεργάτης μας «Όχι, δεν την άφηνα εγώ. 5 χρόνια δεν δούλευε. Δούλευα εγώ και για τις δύο» -«Ήξερε τι δουλειά έκανες;» -«Στο περίπου. Έρχεται μία μέρα στο άλλο και γω δεν είχα πάρει γραμμή και με βλέπει να φιλιέμαι με έναν τύπο, το βυζί έξω και από κάτω κωλάρα, με το στρινγκ, θυμάστε πως ήμουν στο άλλο, εγώ δεν το έχω σε κάτι αυτό, γουστάρω γενικά. Μ' αρέσει το σεξ. Ε, τρελάθηκε, τρελάθηκε! Βέβαια, τώρα θα φύγει Ολλανδία για σπουδές... είναι 28 χρονών (...) και σκέφτομαι σοβαρά να πάρω τη μικρή και να πάμε εκεί. Δεν ξέρω μόνο το θέμα με το σχολείο τι θα γίνει αλλά θα είναι καλύτερα εκεί» Το αφεντικό έρχεται προς το μέρος μας για να μας κεράσει σφηνάκια, σκέτο οινόπνευμα παρεμπιπτόντως. «Όλο κάτι τέτοια γίνονται και φεύγω λιάρδα από το μαγαζί και αν είναι Σάββατο εντάξει, σε βλέπει ο κόσμος στο μετρό λέει η κοπελίτσα βγήκε έξω, εντάξει ήπια λίγο παραπάνω... Τις καθημερινές; Βλέπεις τη Γιώτα γυρίζει παραπατώντας στο σπίτι.(...) Ελάτε ρε το Σάββατο από δω. Κατά τις 5 σχολάω, ελάτε εσείς κατά τις 4 να πιείτε και ένα ποτό. Να την κάνουμε μετά παρέα... Έλενα δώσε μου το κινητό σου...»

10.1.3 Στούντιο

Κεραμεικός, 21:30, 26/09/2015, Ημέρα Σάββατο -Συνέντευξη με την κ.Κική-

Στούντιο: Ήταν Σάββατο βράδυ και αναλογιζόμασταν με το συνεργάτη μας ότι θα ήταν ενδεχομένως ωφέλιμο να δούμε τι συμβαίνει και στα γνωστά σε όλους μας "στούντιο" μιας και συχνά απαντώνται στις συζητήσεις μας με τους «πελάτες». Έτσι λοιπόν, βρεθήκαμε στο γκάζι, μία περιοχή που σε κάθε σχεδόν βήμα αντικρίζεις και από μία πινακίδα νέον που με στρογγυλά ροζ γράμματα αναγράφει τη λέξη «Studio». Αν και είναι πάρα πολλά σε αριθμό, η βόλτα ήταν μάλλον απογοητευτική καθώς αντίστοιχα πολλές ήταν και κλειστές πόρτες που αντικρίσαμε στην προσπάθεια μας να αναζητήσουμε πληροφορητή. «Όχι παιδιά δεν γίνεται», «Δεν έχετε κάτι καλύτερο να κάνετε», «Περάστε κάποια άλλη στιγμή» ήταν από τις πιο ευγενικές και παρήγορες απαντήσεις.

Απογοητευμένοι από την οδό Κωνσταντινουπόλεως, παρατηρήσαμε από μακριά, στην απέναντι πλευρά του δρόμου, στην κορυφή μίας πολυκατοικίας, τη γνωστή ροζ επωνυμία και διασχίζοντας γρήγορα τις ράγες του τρένου, πηγαίνουμε σχεδόν τρέχοντας να

δοκιμάσουμε την τύχη μας στην άλλη πλευρά του δρόμου. Με δυσκολία εντοπίσαμε την πραγματική είσοδο του οικήματος. Εκεί απ' έξω στεκόταν η, όπως αποδείχτηκε, αξιαγάπητη κ. Κική η οποία τάζε τις γάτες της περιοχής ξηρά τροφή ενώ τους μιλούσε γεμάτη τρυφερότητα και στοργή «Που είσαι συ Ιβάν; Δε θα φας σήμερα το φαί σου;». Φαινόταν το πολύ 60 (η ίδια όμως μας εξομολογήθηκε ότι ήταν πατημένα 70) με κοντό ξανθό μαλλί και στάση σώματος μάλλον αγέρωχη. «Είστε εδώ του μαγαζιού;» την ρωτήσαμε σχεδόν με τη βεβαιότητα ότι θα αποκριθεί αρνητικά. «Ναι!» μας λέει ξαφνιάζοντας μας ευχάριστα. «Εσείς τι θέλετε;» Εξηγούμε για πολλοστή φορά τον ακριβή σκοπό της επίσκεψής μας. Χαμογελάει. «Σας εντόπισα από μακριά που ερχόσασταν... έχουμε κλειστό κύκλωμα αγάπη μου και ελέγχουμε όλη τη γύρω περιοχή». Την ρωτάμε πως πάνε οι δουλειές. «Έχει πέσει πολύ η δουλειά... Μπορεί και 60 και 70%. Αν με ρωτάς, η τωρ χρονιά ήταν πριν 3 χρόνια... γινόταν χαμός τότε, δεν προλαβαίναμε... Μετά ήρθε και η κρίση. Δεν υπάρχει χρήμα». «Μα μάλλον φαίνεται να έχουν αυξηθεί οι άνθρωποι που ασχολούνται με το χώρο τα τελευταία χρόνια, λάθος;» λέμε με απορία. «Ναι, όλα παίζουν. Ήρθε η κρίση. Έφυγε το χρήμα. Αλλά τώρα που λέει ο λόγος, και η νοικοκυρά που είναι στο σπίτι, η παντρεμένη, βάζει μία αγγελία στο internet και κάνει τη δουλειά της νομίζοντας ότι θα τα κονομίσει. Έχουν αυξηθεί και αυτές του δρόμου πολύ και γενικά... αλλά αυτές ούτε έλεγχος, ούτε χαρτιά, ούτε τίποτα... και σπίτια πιο πολλά... Εμείς όμως, εδώ συνέχεια εξετάσεις... και γω που δεν δουλεύω μέσα για να καταλάβεις, κάθε μήνα δίνω αίμα και κοιτάνε τα πάντα». «Υπάρχουν μέρες, ώρες, εποχές που υπάρχει αυξημένη κίνηση;» ρωτάει ο συνεργάτης μας. «Όχι αγάπη μου γλυκιά, εμείς εδώ δουλεύουμε κυρίως με μόνιμους πελάτες... μπορεί τις γιορτές να έχουμε μία μικρή αύξηση, αλλά εδώ έρχονται κυρίως παντρεμένοι. Και θα με ρωτήσεις τώρα γιατί έρχονται... Γιατί αγάπη μου, η Ελληνίδα άμα παντρευτεί θα βάλει την παντόφλα, θα βάλει και 30κιλά και μπας γκρίνια... Ο γιός μου είναι παντρεμένος με μία κοπέλα από το Αγ. Δομνίκο. Του Αγίου Βαλεντίνου μου λέει η κοπελίτσα ...-άκου μαμά, σήμερα θα κρατήσεις εσύ τα παιδιά- και πάω στο σπίτι να πάρω τα εγγόνια και ήταν ένα σπίτι γεμάτο καρδούλες και κεράκια... -σήμερα η μέρα είναι δικιά μας- μου λέει και τα λέει και με μία χαριτωμένη προφορά και τρελαίνομαι στο γέλιο». «Την κοπέλα την γνώρισε εδώ;» «Όχι, όχι καμία σχέση» μας λέει. «Εσείς πως βρήκατε δουλειά εδώ;» ρωτάω με απορία. «Δε μας ενδιαφέρει αυτό» λέει ο συνεργάτης μας προσπαθώντας να με επαναφέρει στην τάξη. Χαμογελάει εκείνη με κατανόηση και απαντάει στην αδιάκριτη ομολογουμένως ερώτησή μου «Πριν 4 χρόνια ο γιός μου είχε μία οικονομική ζημία σοβαρή, εγώ έπαιρνα σύνταξη 440 ευρώ και έπρεπε να βοηθήσω και εκείνον και την οικογένειά του... Το μαγαζί είναι 10 χρόνια εδώ». «Και πριν που δουλεύατε;» συνεχίζω

ακάθεκτη τις αδιάκριτες ερωτήσεις. «Δούλευα σε ναυτιλιακή εταιρία, στου Κ... σαν ...» και μας εξήγησε αναλυτικά τι συνέβη.

«Έχουν αλλάξει οι υπηρεσίες που ζητάνε οι πελάτες σας;» ρωτάω επανερχόμενη στην τάξη. «Άκου αγάπη μου, οι άντρες πάντα γουρούνια ήταν (...) Εδώ έρχονται για να πηδηχτούνε, όχι για να πηδήξουνε... όπως στο λέω και πάνε στο σπίτι και κάνουν τους νταήδες και το παίζουν άντρες πολλά βαρύς και μπορεί να δέρνουν και τη γυναικά τους που λέει ο λόγος... και δω κάθονται σκυλάκια... Καλέ, δεν ξέρω πια, μήπως τους το έχει συστήσει ο γιατρός ότι κάνει καλό στα νεφρά...;». (Γέλια από όλους). Παρατηρούμε στην είσοδο του οικήματος τοιχοκολλημένες φωτογραφίες ανδρών από κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης και με πρόσφατες ημερομηνίες από το καλοκαίρι του 2015, ενώ με μαρκαδόρο ήταν πάνω σημειωμένη με μεγάλα γράμματα η λέξη "Κλέφτες". Την ρωτάμε τι ακριβώς ήταν αυτή η τοιχοκόλληση, καθώς η συζήτησή μας είχε διακοπεί από κάποιον πελάτη που μπήκε μέσα. «Α, αυτό... Κλέφτες, στην περιοχή εδώ. Ήρθαν και μας λήστεψαν, δηλαδή όχι εμάς συγκεκριμένα, κάτι άλλα εδώ πιο κάτω. Αυτός ο μ@λάκας ο χοντρομπαλάς με τα γυαλιά είναι Έλληνας, αυτός Κούρδος, αυτόν τον πιάσανε νομίζω, ο άλλος δε ξέρω. Και ληστέψανε και τους πελάτες... με όπλο. Και οι μούρες τους φάτσα κάρτα, εκτός από του χοντρομπαλά με τα γυαλιά ηλίου. Μπήκαν μέσα ξέρεις, προσποιούμενοι τους πελάτες, διαφορετικές μέρες ο καθένας. Αυτές (οι φωτογραφίες) είναι κολλημένες σε όλα τα μαγαζιά εδώ γύρω... Γιατί άμα περιμέναμε από την αστυνομία, καληνύχτα... Αυτοί έρχονται εδώ και πιάνουν εμάς και μας τραβολογάνε στα αυτόφωρα χωρίς λόγο. Γιατί; Γιατί με τον ν.1193 είμαι σε χώρο που δεν έχει άδεια. Πιάσε το αφεντικό φίλε μου, τι έρχεσαι και πιάνεις εμένα και με τρέχεις στα δικαστήρια και μετά σου λέει ο Δικαστής "Αθώα"... Όταν τα πάρουνε όμως (οι αστυνομικοί) μια χαρά το βουλώνουνε... Εμείς εδώ έχουμε ένα κουμπί και μόλις το πατάμε σκάνε αμέσως 10 φουσκωτοί, ντερέκια για προστασία, κατάλαβες». «Δεχόσαστε αλλοδαπούς;» «Αλλοδαπούς ναι, όχι μαύρους. Δηλαδή κανέναν Αλβανό, εντάξει. Έχουν γίνει άνθρωποι όσο να ναι». «Γιατί όχι μαύρους;» «Έρχονται μαστουρωμένοι, μεθυσμένοι, μες τη βρώμα, κάνουν φασαρίες». «Με το "Μαύρους" εννοείτε και Πακιστανούς;» «Ναι, Πακιστανούς, Αφγανούς, Μαύρους». «Δεχόσαστε προτάσεις για σεξ χωρίς προφυλακτικό;» «Ε, ναι! Αλλά δε το κάνουμε για κανένα λόγο. Εδώ είμαστε καθαρά... Η ταρίφα είναι στα 40 ευρώ το 10λεπτο και ανεβαίνει ανάλογα με τις υπηρεσίες που προσφέρουμε. Έχουμε και τζακούζι... είμαστε και στο διαδίκτυο στο kassandras.gr.» Περνάει κάποιος απ' έξω μάλλον τυχαία μη δείχνοντας ιδιαίτερη πρόθεση για να μπει. Αμέσως τον "τσιμπάει" η κυρία Κική καθώς φαίνεται να είναι συστηματικός πελάτης και του λέει «Έλα βρε αγάπη μου. Ήρθε η κοπέλα το πήρες χαμπάρι;» Εκείνος τότε κάτι ψέλλισε αλλά αδύνατον να ξεχωρίσουμε από

τα μισόλογα και φεύγει. Επιστρέφει και πάλι σε εμάς η κ. Κική. Μάλλον ήρθε η ώρα να απομακρυνθούμε από το χώρο. Με χαρά μας δίνει το τηλέφωνό της για να ανανεώσουμε το ραντεβού και να μας μιλήσει πιο άνετα. Η παρουσία μας εκεί είχε γίνει μάλλον ενοχλητική. «Καταλαβαίνεις, δε μπορώ να σε βάλω και μέσα αγάπη μου... και άμα σε περάσουν για εκδιδόμενη, άντε να αποδείξω εγώ μετά ότι δεν είσαι ελέφαντας... Αλλά έλα μια μέρα να τα πούμε με την ησυχία μας... Και να θυμάσαι... να μετράς και την καλημέρα σου που την λες... είσαι πολύ αθώα εσύ».

Μ. Αλεξάνδρου, 28/09/2015, 11:00, Δευτέρα -Στριμωγμένοι στο κουζινάκι-

Στούντιο: Εκστασιασμένοι και έχοντας γεμίσει ελπίδα από τη γνωριμία μας με τη κ. Κική (΄΄τσατσά΄΄ του στούντιο της οδού Κασσάνδρας), συνεχίζουμε αναζητώντας νέους πληροφορητές. Μετά από αρκετές και πάλι απορρίψεις¹¹⁸⁸, καταλήξαμε στην οδό Μ. Αλεξάνδρου. Εκεί μας ανοίγει την πόρτα μία μεσήλικη ξανθιά κυρία η οποία δηλώνει αναρμόδια και μας παραπέμπει σε κάποιον υψηλότερα ιστάμενο. «Θα έρθετε Δευτέρα πρωί και θα ζητήσετε το κ. Βαγγέλη... από την κ. Κατερίνα πείτε του». Όπερ και εγένετο. Δευτέρα πρωί, πρωί ήμασταν εκεί. Χτυπάμε την πόρτα. Μας ανοίγει μια κοπέλα προφανώς εκδιδόμενη, αν κρίνουμε από την αμφίεση (λευκό εφαρμοστό δίχτυ και μαύρο κάτω εσώρουχο), αλλά ιδιαιτέρως πρόσχαρη και ευγενική. «Τον κ. Βαγγέλη θα ήθελα, έχω συνεννοηθεί με την κ. Κατερίνα». «Μόλις έφυγε, ποια κ. Κατερίνα;» μου λέει «Πέρνα μέσα». Ήταν η πρώτη φορά που μπαίναμε σε στούντιο. Μέχρι τότε μας κρατούσαν αυστηρά έξω από την μισάνοικτη πόρτα ασφαλείας. Ο χώρος ήταν εμφανώς πιο άνετος και περιποιημένος σε σχέση με τους αυτούς των οίκων ανοχής στη Φυλής και το Μεταξουργείο. Ένας εντυπωσιακός τεράστιος πίνακας που θύμιζε πρώιμο έργο του Toulouse Lautrec κοσμούσε το διάδρομο. «Ωραίος πίνακας» λέω αμήχανα. «Πρώτη φορά τον παρατηρώ» μου λέει «πέρνα στην κουζίνα... από δω». Το σκηνικό αλλάζει αμέσως. Εκεί βρισκόταν και ο κ. Μαρίνος, ένας 75χρονος, ομοφυλόφιλος, συμπαθητικός κύριος που όπως μάθαμε αργότερα εκτελούσε χρέη ΄΄τσατσάς΄΄. «Θες να αφήσεις το τηλέφωνο σου και το όνομά σου σε αυτό το χαρτάκι να σε πάρει αυτός;» Πράξαμε όπως μας συμβούλευσε η κοπέλα¹¹⁸⁹, διατηρώντας όμως μικρές προσδοκίες για την ανταπόκριση του περιβόητου κ. Βαγγέλη. Και όμως, το ηθικό μας γρήγορα αναπτερώθηκε, καθώς λίγο αργότερα μας τηλεφωνεί ο ίδιος.

¹¹⁸⁸ Στην προτελευταία επίσκεψή μας σε στούντιο, πέρα από την κυρία που είχε αναλάβει το PR του καταστήματος, από την μισάνοικτη πόρτα με το ροζ πλαίσιο, εμφανίστηκε και μία εκδιδόμενη γυναίκα φορώντας μόνο το κάτω μέρος από ένα μικροσκοπικό εσώρουχο, καλύπτοντας όμως το στήθος της, γεγονός που ξάφνιασε τον άντρα συνεργάτη μας.

¹¹⁸⁹ Φεύγοντας χτυπάει το κουδούνι. «Μείνε εδώ μου λένε» και πάνε να δούνε ποιος είναι στην είσοδο. «Ο πετσετάς είναι» μου λέει η κοπέλα «μπορείς να φύγεις».

«Σε μισή ώρα ραντεβού στο μαγαζί» μας λέει ευδιάθετος. Γυρίζω τρέχοντας πίσω. Βρίσκομαι και πάλι μπροστά στην οικεία πια είσοδο. Ο κ. Βαγγέλης δεν είχε προλάβει να έρθει ακόμη και έτσι περιμένω στην κουζίνα μαζί με την κοπέλα και τον κ. Μαρίνο. «Κάτσε θα έρθει όπου να ναι. Θέλεις καφέ;» μου λέει ο κ. Μαρίνος.

Δεν με ενοχλείσαι καθόλου το ότι έπρεπε να περιμένω. Ίσα, ίσα είχα όλο το χρόνο μπροστά μου να επεξεργαστώ λίγο το χώρο: Παλιοί καναπέδες με πολύχρωμα ριχτάρια για να κρύβουν τα σχισμένα υφάσματα και τη βρωμιά. Δύο τεράστια νεσεσέρ με άπειρα καλλυντικά και δύο βαλίτσες με ρούχα ήταν ακριβώς πλάι στην ιδιότυπη πολυθρόνα που με τοποθέτησαν. Ένα μικρό τραπεζάκι κουζίνας στη μέση με λευκό πλαστικό τραπεζομάντηλο που είχε ζωγραφιές από στρουμπουλές χήνες και αγελάδες. Πάνω ένα βάζο με μέλι που είχε φέρει ο κ. Μαρίνος από τις Σέρρες και μία μπομπονιέρα από το γάμο της ανιψιάς του που τελέστηκε εκεί. Ακριβώς από πάνω ένας φελλοπίνακας με αμέτρητες σημειώσεις από τηλέφωνα και κάποιους κωδικούς στο πλάι (τύπου 30β, 36γ) αλλά και οι καταστάσεις με το υπαλληλικό προσωπικό του μαγαζιού. Ενώ με μεγάλα γράμματα σε μια κόλλα Α4 ήταν γραμμένα τα ονόματα του δικηγόρου και του λογιστή καθώς και τα κινητά τους τηλέφωνα. Εκεί δίπλα συναντήσαμε και τις οικείες σε εμάς φωτογραφίες από τους κλέφτες που είδαμε έξω από το στούντιο της οδού Κασσάνδρας. Ένα μικρό, μισοσκουριασμένο ψυγείακι ήταν στην άκρη με άπειρα διαφημιστικά μαγνητάκια από πιτσαρίες και σουβλατζίδικα. Και ακριβώς από πάνω βρισκόταν το ανοιχτό κύκλωμα τηλεόρασης όπου ήλεγχε τις δύο πλευρές του δρόμου και την κύρια είσοδο ώστε να δίνει πλήρη έλεγχο της περιοχής. Εκείνη τη στιγμή συνειδητοποιήσαμε ότι πρώτον, μας βιντεοσκοπούσαν όση ώρα ήμασταν απέξω και αναπροσαρμόζαμε τις ερωτήσεις μας και δεύτερον, ότι με τόσα συστήματα παρακολούθησης από τα αντίστοιχα, αμέτρητα στούντιο της περιοχής, βιντεοσκοπείται καθημερινά, από το πρωί ως το βράδυ, κάθε κίνηση στο Γκάζι. Η κοπέλα καθόταν νωχελικά στον καναπέ και χάζευε αδιάφορα στο Facebook. Όπως μπόρεσα να διακρίνω από τον καθρέφτη που κάλυπτε τον τοίχο πίσω από τον καναπέ, φάνηκε να συνομιλεί χρησιμοποιώντας δύο διαφορετικά προφίλ. Από την άλλη, ο κ. Μαρίνος μιλούσε αδιαλείπτως στο τηλέφωνο. «Έλα μαρή, τι λες τώρα;;; Είσαι χαζή; Δε στο είπα. Καλά μαρή, το χαρτί δε το κατάλαβες;» Η κοπέλα ακούει την έντονη συζήτηση και τον ρωτάει αμέσως ξαφνιασμένη «τι γελάς μαρή; τι έγινε πάλι;» «Πήγαν στη Ντενίς, στο Διονύση καλέ... με πλαστά. Αυτός που ήρθε και δω» εξηγεί ο κ. Μαρίνος και συνεχίζει να γελά.

Μετά από λίγα λεπτά εμφανίζεται και ο περιβόητος κ. Βαγγέλης ολοκληρώνοντας το σουρεαλιστικό καρέ. Ένας ταβαντζής, ένας τσάτσος, μία ιερόδουλη και γω σε μία κουζίνα κάποιου στούντιο, κάπου στον Κεραμεικό και με την τηλεόραση να παίζει την 68^η

επανάληψη του "Περί Ανέμων και Υδάτων". «Εσύ είσαι η Έλενα;» μου λέει και μου δίνει ζεστά το χέρι του. «Τι ακριβώς ψάχνεις;» Του εξηγώ αναλυτικά. «Δε νομίζω να έχεις καμία σχέση με δημοσιογράφους;» και κοιτάει το μπλοκ σημειώσεων που κρατούσα στο χέρι. «Την έχουμε πατήσει με δαύτους. Έρχονται, τους ανοίγεις την ψυχή σου, τους εξηγείς την κατάσταση και παν και γράφουν ό,τι να ναι για να πουλήσουν τη φυλλάδα τους... Είχε έρθει κάποιος πιο παλιά και του λέω -το και το ...οι τιμές μπορεί να είναι και 20, μπορεί και 30, μπορεί και 100 ανάλογα με το τι κάνεις- και πάει και γράφει ότι η ταρίφα είναι 100 τη φορά επί τόσες φορές τη μέρα άρα πλουτίζουν τα στούντιο. Γι' αυτό στραβώνω. Αλλά δεν είναι έτσι τα πράγματα. Η δουλειά έχει πέσει πολύ τα τελευταία 5 χρόνια. Να μη σου πω και 80%». «Τι 80% καλέ; 90 να μη σου πω» τον διορθώνει η κοπέλα. «Καλές μέρες, εποχές τι να σου πω;... δεν υπάρχουν» συνεχίζει ο ίδιος. «Η δουλειά είναι απρόβλεπτη! Μπορεί και μία Τρίτη, άσχετη μέρα, να έχει κόσμο στα καλά καθούμενα. Και δουλειά... τι εννοούμε δουλειά; Μη φανταστείς. Το μεροκάματο να βγαίνει... τα έξοδά μας. Επί δραχμής, άλλες καταστάσεις. Μπορεί να είχαμε και 200 ραντεβού την μέρα» «Υπάρχουν αρκετά μαγαζιά στην περιοχή;» ρωτάω. «Είμαστε καμιά 20ρια, μπορεί και παραπάνω». «Γιατί να έρθει στο μαγαζί σας κάποιος;» συνεχίζω. «Άκου να δεις για να έρθει κάποιος εδώ έχει ΠΡΟ ΒΛΗ ΜΑ!!! Δεν έρχεται διαφορετικά. Τώρα τι πρόβλημα; Ψυχολογικό, σεξουαλικό, νιώθει ανασφάλεια, δεν βρίσκει γυναίκες, καλά δε στέκουν μια φορά...». Η κοπέλα τον επιβεβαιώνει «Όλοι είναι βλαμμένοι, προβληματικοί, ανώμαλοι». «Τα πράγματα νομίζω ότι έχουν γίνει πιο εύκολα όσον αφορά το σεξ, κάνω λάθος;» ρωτάω. «Έχει γίνει πιο πολύπλοκο το πράγμα. Ότι κάνεις σεξ δε σημαίνει ότι ξέρεις να πηδάς. Μία 18χρονη κάνει αγκαλίτσες, φιλάκια, δε ξέρει κάτι άλλο. Σημασία έχει το όλο παιχνίδι. Βλέπεις κάτι κούκλους, 2 μέτρα και λες τι κάνει αυτός ο κούκλος εδώ, υπάρχει περίπτωση να μη βρίσκει αυτός;» «Έρχονται και Ελληνίδες για δουλειά τώρα με την κρίση;» «Πάντα υπήρχαν και οι Ελληνίδες» λέει ο κ. Μαρίνος. «Και γω Ελληνίδα είμαι» λέει η κοπέλα (αν και από την προφορά και την εμφάνιση δεν φαινόταν να ισχύει κάτι τέτοιο). «Είναι καλές οι Ελληνίδες στη δουλειά;» συνεχίζω. «Άκου να δεις, στη δουλειά είναι καλή αυτή που θέλει να πάρει λεφτά¹¹⁹⁰» δηλώνει με στόμφο ο Κ. Βαγγέλης. «Ήταν μία κοπελίτσα σαν και σένα και της λέω -φύγε τι κάνεις εσύ εδώ; Φύγε!» Η κοπέλα συμπληρώνει «ο άντρας όταν έρχεται εδώ θέλει ζεστασιά, θέλει συναίσθημα, πρέπει να τον ανεβάζεις, να τον κάνεις να νιώσει ότι αυτός είναι και άλλος δεν είναι. Μπορείς να το κάνεις αυτό; Έχει καλώς, δεν μπορείς... άστο. Εμείς εδώ κάνουμε ψυχοθεραπεία. Οι γυναίκες λειτουργούμε διαφορετικά στο σεξ,

¹¹⁹⁰ Στο "Αι Εταίρε" στην σελίδα 33, συμβουλεύει μία μαστροπός του 500 π.Χ. «οφείλεις να προσποιείσαι τον έρωτα, διότι εάν κάνεις έρωτα επί χρήμασι, πρέπει να φροντίζεις τον πελάτη πολύ περισσότερο από αυτόν που αγαπάς, για το συμφέρον σου».

λειτουργούμε ψυχικά, εγκεφαλικά. Εδώ παίζουμε ΘΕΑΤΡΟ. Είναι σαν να βάζω μία μάσκα και να κάνω ένα ρόλο. Είναι ψεύτικο όλο αυτό που γίνεται!!! Είναι καθαρά λόγω χρημάτων. Τίποτα άλλο! Δε βλέπω ούτε πρόσωπο, ούτε φάτσα τίποτα. Αυτά ήθελες να ρωτήσεις; Και δε ρωτούσες εμένα να βγάλεις το μικρόφωνο να στα πω όλα». Μας κοιτάει ο κ. Βαγγέλης επικριτικά ενώ μιλούσε στο τηλέφωνο και εγώ συνεχίζω τις ερωτήσεις «δε έχει τύχει ποτέ να απολαύσεις το σεξ που γίνεται εκείνη τη στιγμή;» «Ποτέ!» απαντάει κατηγορηματικά. «Ούτε όταν είναι ωραίος ο άλλος;» «Ποτέ! Τότε ίσως είναι και πιο αμήχανα. Ό,τι κάνω, το κάνω με το μυαλό». Επανέρχεται ο κ. Βαγγέλης στην συζήτηση «για μένα οι κοπέλες που δουλεύουν εδώ είναι ΗΡΩΙΔΕΣ!!! Δέχονται κάθε ανώμαλο, κάθε βρωμιάρη... Είχε έρθει και πατέρας με το γιο του, 13 χρονών και του λέω –δεν μπορώ να το βάλω μέσα είναι πολύ μικρός- Επιτρέπεται πάνω από 16... και μου λέει μετά συγχωρήσεως –τον παίζει 5 φορές την μέρα, κάνε κάτι, δεν γίνεται πρέπει να εκτονωθεί το παιδί- Τι να κάνω, τον έβαλα». «Έχετε ακούσει μία συζήτηση για ποινικοποίηση του πελάτη;» και πριν προλάβω να εξηγήσω τι θέλω να πω, μου λέει «άκου, έχουν έρθει μία φορά και από δω και πήραν και τον πελάτη μαζί. Ο πελάτης αμέσως μετά ήταν έξω. Η κοπέλα μέσα αυτόφωρο. Είναι εντελώς ηλίθια η κατάσταση. Δεν μας δίνουν άδειες αλλά δίνουν άδεια στην κοπέλα να δουλέψει σαν εκδιδόμενη. Που θα δουλέψει αν δεν δώσουν και σε μας άδεια; Δεν το καταλαβαίνουν αυτό; 200 μέτρα από δω, 200 μέτρα από κει.. δε γίνεται... όλο και κάτι θα είναι τριγύρω». «Εγώ έχω άδεια» συμπληρώνει η κοπέλα. «Μας έλεγε γείτονας» συνεχίζει ο κ. Βαγγέλης «ότι δεν του έδιναν άδεια γιατί απείχε από εξωραϊστικό σύλλογο, ξέρεις πόσα μέτρα; 198,5! Δηλαδή δεν πήρε άδεια για ενάμιση μέτρο. Έλεος! Το διανοεΐσαι; Ξέρεις τι είναι αυτό το κόκκινο, εκεί;» Και μου δείχνει την ταμειακή μηχανή, η οποία για να πούμε την αλήθεια ήταν μάλλον λίγο σκονισμένη. «Ταμειακή μηχανή. Κόβουμε αποδείξεις με ΦΠΑ 23% χωρίς να έχουμε έναρξη επιτηδεύματος στην εφορία. Ξέρεις τι είναι αυτό; Καταστάσεις προσωπικού.» «Πως κόβετε αποδείξεις χωρίς να υπάρχετε σαν επιχείρηση;» «Έλα μου ντε. Εσύ πες μου. Το κράτος το συμφέρει να βγάλουμε άδειες. Είναι πολλά τα λεφτά. Είναι όπως η κατάσταση με τις άδειες στα κανάλια που θα κάνουν τώρα. Πρέπει να αλλάξει ο νόμος. Δεν γίνεται να τρέχουμε αυτόφωρα κάθε τρεις και λίγο. Η κατάσταση είναι πια αστεία. Αφού και οι μπάτσοι που έρχονται γελάνε πια. Λένε –άντε παιδιά πάμε πάλι μια βόλτα απ’ το τμήμα- Σε δουλειά να βρισκόμαστε δηλαδή». Η συζήτηση διακόπτεται καθώς χτυπάει το κουδούνι πελάτη. Βγαίνουν όλοι στη σάλα αλλά σύντομα επιστρέφουν στην κουζίνα, ενώ ακούγεται η κοπέλα να λέει «έλα ρε μαλ@κα να τα πεις στην κοπέλα, να δει τι ζώνον είναι ο πελάτης». Επανέρχομαι στη συζήτηση... «Προφυλακτικό; Σας ζητάνε χωρίς;¹¹⁹¹» «Αν ζητάνε

¹¹⁹¹ Από αφήγηση συγγενή πελάτη: Εγώ με τη Μαρία ήμασταν κολλητές από το σχολείο. Όταν έμεινε

λέει... Ο άλλος έδινε 1.000 ευρώ για να το κάνω χωρίς και του λέω -ρε φίλε πρώτα κινδυνεύεις εσύ. Ξέρεις τι έχω εγώ; Και μετά κινδυνεύω και γω. Ξέρω εγώ τι έχεις εσύ;- Είναι εντελώς ηλίθιοι! Δεν αισθάνονται τα άτομα. Είναι ζώα. Εγώ περνάω κάθε εβδομάδα από εξετάσεις και αίμα και απ' όλα. Θυμάσαι τότε, τι είχε γίνει το 2012; Εμείς τα ακούσαμε... και έρχονταν τότε και μας ζητούσαν να τους δείξουμε τα πιστοποιητικά μας. Πολύ εξευτελιστικό για μας. Είναι άρρωστο το ζώο ή μπορούμε να το πάμε για σφαγή, να το φάμε; Όλοι οι ανώμαλοι, όλη η βρωμιά της κοινωνίας εδώ είναι». «Πόσα χρόνια δουλεύεις;» «10!» μου λέει. «Έχεις δει αλλαγές αυτή τη δεκαετία στο τι ζητάει ο πελάτης;» «Πολλή ανωμαλία. Τους ANEXOMΑΣΤΕ! Έχω δει τεράστια διαφορά. Αυτό το ίντερνετ έχει κάνει μεγάλο κακό. Έρχεται παιδάκι τώρα 12χρονο και ζητούσε ανωμαλίες... Οι περισσότεροι θέλουν το "Αυταρχικό". Δε θέλουν γυναίκες αυτοί». «Τι εννοείς "αυταρχικό";» ρωτάω με απορία. «Να τους γ@μήσεις εσύ. Ανωμαλίες, όλο ανωμαλίες» «Έχετε φροντίσει να έχετε εσείς τα "μέσα" για αυτό;» «Έχουμε και εμείς στραπόν, αν αυτό εννοείς αλλά φέρνουν και αυτοί από το σπίτι δονητές και τέτοια για να είναι στο μέγεθος που τους βολεύει, μικρό, μεγάλο». «Εμείς (οι ομοφυλόφιλοι) είμαστε πολύ πιο κύριοι» συμπληρώνει χαμηλόφωνα ο κ. Μαρίνος. «Αλήθεια, γυναίκες έχουν έρθει ποτέ;» «Έχουν έρθει... και ζευγάρια έχουν έρθει.» «Τις δέχεστε;» «Ανάλογα με την κοπέλα που θα πετύχουν. Άλλες δέχονται, άλλες όχι». Ο κ. Βαγγέλης μιλούσε στο τηλέφωνο. Μόλις σταμάτησε μου λέει «Κακομοίρα ελπίζω να μου λες αλήθεια». «Μπορώ να σας δείξω την ταυτότητά μου αν θέλετε». «Όχι, εντάξει, δε χρειάζεται». «Είστε πολύ καιρό στη δουλειά κ. Βαγγέλη;» τον ρωτάω. «Όχι και πολύ» μου λέει. «Πριν με τι ασχολιόσασταν;» Χαμογελάει πονηρά, κατεβάζει το βλέμμα και μου λέει «Δε μπορώ να σου πω, πολλά ρωτάς μικρή». «Σίγουρα κάτι καλλιτεχνικό» του λέω με αφέλεια και κρίνοντας από το κοκέτικο στυλ (είχε βαμμένα "κομοδινί" μαλλιά και φορούσε έντονα χρώματα). Οι υπόλοιποι τηρούσαν σιγή ιχθύος και κατάλαβα ότι δεν θα έπρεπε να επιμείνω περισσότερο. «Εσείς κ. Μαρίνο;» «Εγώ είμαι από τα 23 στη δουλειά και τώρα είμαι 75» «Αποκλείεται!» του λέω. «Αααα, σου φέρνω και ταυτότητα αν θες 10/04/1941». «Και εδώ τι ακριβώς κάνετε;» «Εγώ; Στην υποδοχή και καθαρίζω». «Έμενα πόσο με κάνεις» μου λέει ο κ. Βαγγέλης. «Εεε, μου είπατε

έγκυος ήταν δεδομένο ότι θα της βάφτιζα το παιδί. Μία μέρα μου λέει «Παρατήρησα κάτι σαν σπυράκια στο πέος του άντρα μου. Το googlara και τα συμπτώματα έμοιαζαν με Σύφιλη. Τον έβαλα να κάνει εξετάσεις και έχει όντως Σύφιλη». «Μα πως;» της λέω. «Πηγαίνει με πουτάνες». «Μαζεψέ τα, πάρε το παιδί και ελάτε να μείνετε σε μένα» της λέω «μέχρι να σκεφτείς τι θα κάνεις». Δε έφυγε ποτέ από το σπίτι. Δε ξέρω γιατί. Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί. Δεν ήθελε να ταράξει τις ισορροπίες, τη βολή της...; Αυτός όχι μόνο πήγαινε με πουτάνες, αλλά προφανώς δεν πρόσεχε. Πήγαινε με τις μαυρούλες στην Πατησίων, χωρίς προφυλακτικό. Και αν τον δεις ούτε που σου περνάει από το μυαλό, σοβαρός, στέλεχος στην ΕΥΔΑΠ, τυπός. Και συνεχίζει μετά από όλα αυτά... πήγαινα στη δουλειά στον Πειραιά και τον βλέπω και βγαίνει από ένα μπουρδέλο εκεί, πρωί. Και της λέει «εσύ φταις, που δεν κάνουμε σεξ».

ότι έχετε γιο στα 24 και 20, 22 να τον κάνετε... Εμ, 45;» «Βάλε... 64» μου λέει και άρχισε να μου μιλάει για τους γιους του. «Ο μικρός είναι στο γεωπονικό προσπαθεί να τελειώσει. Είναι πολύ καλός αλλά τον έχουν πάει πίσω οι καταλήψεις. Έχει χάσει τρία εξάμηνα έτσι. Ο μεγάλος είναι 28. Κάνει ένα μεταπτυχιακό τώρα στο Άλμπα και θα φύγει εξωτερικό μετά μάλλον. Αν και επειδή είναι παντρεμένος...» «Παντρεμένος;» ρωτάω ξαφνιασμένη. «Εδώ και 4 χρόνια... Δε ξέρω πως θα τα κάνουν εκεί.» Η κοπέλα εν τω μεταξύ έχει πάει σε πελάτη. «Να μας ξαναέλθεις μικρή αλλά όταν ξαναέλθεις να μην κάνεις ερωτήσεις». «Εντάξει κ. Βαγγέλη, την επόμενη φορά οι ερωτήσεις θα είναι δικές σας». «Θες να έρθεις να δουλέψεις;» μου λέει με φυσικότητα ο κ. Βαγγέλης. Χαμογελάω με έκδηλη αμηχανία. (Δεν ρώτησα καν πόσα θα παίρνω, όπως μου παρατήρησε κατά την διήγησή μου ο συνεργάτης μας). «Έρχονται εδώ πολλές φοιτήτριες και δουλεύουν περιστασιακά». «Για να βγάζουν τα έξοδα των σπουδών τους» συμπληρώνει emphaticά η κοπέλα που μόλις είχε επιστρέψει με πλυμένα χέρια από τον πελάτη. Η συζητήσή μας διήρκεσε πάνω από μία ώρα και ήταν άκρως διαφωτιστική για το πώς βλέπουν οι εργαζόμενοι τον πελάτη τους. Δυστυχώς, έχει αποτυπωθεί μόνο ένα μικρό μέρος της, καθώς ο εκνευρισμός του κ. Βαγγέλη όταν μας έβλεπε να σημειώνουμε ήταν κάτι παραπάνω από φανερός αφού συχνά μας τόνιζε ότι πρέπει να τιμήσουμε την εμπιστοσύνη που μας δείχνει ο ίδιος.

Κεραμεικός, 15:10, 04/06/2016, Ημέρα Σάββατο -Πόσο πάει;-

Βρισκόμαστε μπροστά από την είσοδο στούντιο στην περιοχή του Κεραμεικού. Χτυπάμε επίμονα το κουδούνι αλλά δεν μας ανοίγει κανείς. Παρατηρούμε την κάμερα στα δεξιά μας, δίνουμε ένα πλάνο ανφάς, αλλά τίποτα. Άντρας μας περιεργάζεται από μακριά. Πλησιάζει. «Δεν ανοίγουν;» -«Όχι» -«Τώρα ξεκινάει η βάρδιά σου;» -«Δεν δουλεύω εδώ; Εσύ θες να μπεις μέσα;» -«Ναι» -«Έχεις ξαναέλθει;» -«Όχι, πρώτη φορά είναι στο συγκριμένο». Χτυπάω πάλι το κουδούνι. -«Μα γιατί δεν ανοίγουν;-«Με βλέπουν από την κάμερα μάλλον, γι αυτό» -«Μα αφού είσαι ωραίο μωρό... Από πού είσαι;» -«Από Ελλάδα» -«Εσείς;» -«Από Ελλάδα» μου λέει (με ύφος τι με ρωτάς το αυτονόητο). -«Εδώ δουλεύεις (στην περιοχή);» -«Όχι, ψάχνω» -«Εσύ που δουλεύεις;» -«Εγώ είμαι σεφ;» -«Εσύ ήσουν Μύκονο» -«Ναι, που το ξέρεις; Και Μύκονο και Σαντορίνη έχω κάνει». -«Σε κατάλαβα» -«Που μένεις;» -«Εξάρχεια» -«Κάνεις σπίτι σου ή αλλού;» -«Κάνω» -«Πόσο πάει;» -«Μμμ, δεν ξέρω αν το χεις» -«Δηλαδή;» -«200». -«Full;» -«Τι εννοείς εσύ full γιατί ο καθένας λέει τα δικά του». -«Ελεύθερο στοματικό, ελεύθερο πρωκτικό, 69...» -«Οκ» -«Τι άλλο κάνεις; Κάνεις κάτι πιο;» -«Τι θέλεις;» -«Κάτι πιο... εντάξει, όχι ξύλο και τέτοια. Ποδολαγνία, ας πούμε; Squirting; Ρόλους; νοσοκόμα, φοιτητριούλα, catwoman; Strapon; (Γνέφω σε όλα

καταφατικά) Λεσβιακό¹¹⁹² κάνεις;» –«Δεν είναι το καλύτερο μου αλλά ok». –«Έχεις φίλη ή να κανονίσω να φέρω εγώ» –«Θα βρω εγώ καλύτερα.» –«Δώσε μου το τηλέφωνό σου» – «Δώσε μου εσύ το δικό σου» –«Γράφεις; Αλέξανδρος 693082@@@». Μπορείς να πάρεις από 12:30 τη νύχτα μέχρι 13:00 το μεσημέρι» –«Γιατί τις υπόλοιπες ώρες τι κάνεις;» –«Είμαι με τη γυναίκα μου και το παιδί μου» –«Θα είναι και η γυναίκα σου στο...;» –«Αυτά είναι προσωπικά» –«Αυτά ήταν τα extreme που ήθελες, σιγά;» –«Ε, δεν τα κάνουν όλες οι γυναίκες αυτά, για αυτό αναγκάζεσαι να...» –«Δεν είναι και πολύ επαγγελματικό που έχουμε πιάσει κουβέντα μπροστά από το μαγαζί. Μας βλέπουν και στην κάμερα τόση ώρα και σου λέει τι κάνουν αυτοί;» Λέω προσπαθώντας να φύγω. Περπατάει πίσω μου, με κοιτάει και λέει –«Τι ζώδιο είσαι συ ρε μωρό;» –«Α, ασχολείσαι και με ζώδια; Τι με κάνεις;» Με κοιτάει από πάνω μέχρι κάτω και λέει –«Λέων με ταύρο» –«Τοξότης με καρκίνο» απαντάω στην τύχη. –«Με σκότωσες!»

[Απομακρυνόμαστε με στόχο τα υπόλοιπα στούντιο της περιοχής. Δεν ξέρουμε τι είχε συμβεί εκείνη τη μέρα αλλά δεν άνοιξε ούτε μία πόρτα. Στα στούντιο κατά μήκος των σιδηροδρομικών γραμμών στο Γκάζι, συναντάμε και πάλι τον "πελάτη μας" (τον σεφ με τα πολλά ταττού και το μαλλί μοϊκάννα, γύρω στα 45). Μας εντοπίζει από μακριά και χαμογελάει –«Είναι της μοίρας γραφτό κούκλα μου.» –«Τι λέει, έχει τίποτα καλό εδώ;» –«Σ' αυτό έχει μία καλή. Στο μεσαίο δε μου ανοίξανε και Σε αυτό έχει μία τσατσά σκύλα και έφυγα» –«Λες να με πάρουνε;» –«Σίγουρα μωρό μου. Εγώ πάντως θα σε έπαιρνα. (γελάει) Περιμένω τηλέφωνο...» Αναβαίνουμε στο πρώτο. Ενώ χτυπάμε το κουδούνι και περιμένουμε υπομονετικά δεν μας ανοίγουν. Εμφανίζεται 40ρης πελάτης. Χτυπάει και αυτός αλλά επίσης δεν τα καταφέρνει. –«Μάλλον επειδή είμαι εγώ», του λέω. Κάνει και αυτός μία επιπλέον προσπάθεια αλλά και πάλι δεν είχε επιτυχή έκβαση. Στο διπλανό στούντιο, μετά από δική μας επιμονή ακούγεται αντρική φωνή να λέει –«Τι θέλετε; Από πού είστε; Περάστε άλλη μέρα πρωί να είναι κάποιος άλλος εδώ. Εγώ είμαι πρώτη μέρα στη δουλειά...» Δεν μας σήκωνε το πεδίο και απομακρυνθήκαμε. (Η συνομιλία με πελάτες στο χώρο έρευνας, αποκλείει την επαφή με τον έτερο συμβαλλόμενο, τους εργαζόμενους και το αντίστροφο). Ζεστό μεσημέρι Ιουνίου στο Γκάζι, 8 στους 10 άντρες που περπατούσαν μόνοι τους στην περιοχή, ήταν πελάτες...!!!]

Βριλησσού, 14:20, 08/11/2015, Ημέρα Κυριακή –Τα εξ αμάξης-

Στούντιο: Η Βριλησσού είναι μία αρκετά γνωστή οδός στους πελάτες πορνικών υπηρεσιών. Εμείς θελήσαμε να την επισκεφτούμε έπειτα από θετικές αναφορές

¹¹⁹² Ανέφερε ένα μεγάλο μέρος σεξουαλικών πρακτικών που απαντά κανείς στις κατηγορίες/ομαδοποίησης πορνογραφικού υλικού.

συνεντευξιαζόμενων ανδρών στις παροχές των συγκεκριμένων στούντιο. Η πρόσβαση εκεί δεν είναι εύκολη με μέσα μαζικής μεταφοράς (καθώς η Βριλησσού είναι μία παράλληλη οδός κάτω από τη λεωφόρο αττικού άλσους), έτσι χρησιμοποιήσαμε ταξί. Όταν ο οδηγός μας ζήτησε ακριβή αριθμό της οδού αναφέραμε νούμερα τα οποία θυμόμασταν από τις αφηγήσεις των πελατών. «Που ακριβώς θέλετε να πάτε;», «Αφήστε μας σε κάποιο στούντιο της οδού» του λέμε και εκείνος απορημένος μας ζητάει λεπτομέρειες. Αφήνοντας μας εκεί, δεν δέχτηκε να πληρωθεί καθώς όπως είπε «η συζήτηση μου έφτιαξε τη μέρα». Βγαίνοντας στο δρόμο επεξεργαζόμαστε για λίγο τη “χωροταξία” της περιοχής, καθώς παρατηρούμε να έχουν διαμορφωθεί κάποιες ιδιαιτερότητες. Τα “σπιτάκια” της Βριλησσού είναι συνήθως διπλοκατοικίες, που αντί του χαρακτηριστικού “studio”, αναγράφουν στην εξωτερική τους πρόσοψη τον αριθμό της οδού σε μεγάλες πινακίδες νέον (π.χ. 60, 46, 42). Έτσι ο πελάτης έχει ως σημείο αναφοράς το νούμερο που αντιστοιχεί σε κάθε “σπίτι” καθώς το ένα είναι αρκετά κοντά στο άλλο και αρχιτεκτονικά παρουσιάζουν σημαντικές ομοιότητες. Μία επιπλέον παρατήρηση αφορά το γεγονός ότι αρκετά από αυτά τα οικήματα διαθέτουν στην εξωτερική είσοδο έναν πλαστικό λευκό διάδρομο, που θυμίζει φυσούνα αεροδρομίου. Η λειτουργικότητα του συγκεκριμένου αρχιτεκτονικού ευρήματος είναι διττή: Πρώτον, προστατεύει τον υποψήφιο πελάτη που περιμένει να μπει στο οίκημα από τα δυσμενή καιρικά φαινόμενα και δεύτερον και σαφώς ουσιαστικότερον, αποτελεί ασπίδα προστασίας για τον πελάτη από τα αδιάκριτα βλέμματα των περαστικών. Ο δρόμος παρουσιάζει μεγάλη οδική κυκλοφορία καθώς λειτουργεί σαν περιφερειακή οδός που ενώνει αρκετές περιοχές της Αττικής και δεν γίνεται χρήση μόνο από πελάτες (δεν αποτελεί δρόμο-γκέτο όπως π.χ. η Φυλής ή η Ιάσωνος). Επιπλέον, οι πόρτες των οικημάτων είναι κλειστές (και όχι ανοιχτές όπως συνηθίζεται κυρίως στους οίκους ανοχής), οπότε η αναμονή του πελάτη στην είσοδο του οικήματος είναι αναπόφευκτη με την επακόλουθη μακρά έκθεσή του στα βλέμματα των διερχόμενων οδηγών. Με αυτόν όμως τον τρόπο, ο εν δυνάμει πελάτης εξαφανίζεται από την οπτική του δρόμου μέσα σε ελάχιστα δευτερόλεπτα. Έτσι, τρυπώσαμε και εμείς στον πρώτο τέτοιο διάδρομο/τέντα που συναντήσαμε μπροστά μας. Χτυπάμε το κουδούνι και περιμένουμε υπομονετικά να μας ανοίξουν. Το φύλο του επισκέπτη κάνει την υπάλληλο της επιχείρησης διστακτική στο να ανοίξει. Οπισθοχωρούμε, μα για καλή μας τύχη κάποιος πελάτης χώνεται στον πλαστικό διάδρομο, χτυπάει το κουδούνι, του ανοίγουν και αμέσως μετά εμφανιζόμαστε πάλι εμείς. «Τι θέλετε;» μου λένε. Εξηγούμε με λεπτομέρειες και μας υποδεικνύουν την Δευτέρα το απόγευμα ως καταλληλότερη ημέρα προκειμένου να μιλήσουμε με την ίδια την ιδιοκτήτρια. Στο διπλανό οίκημα μας ανοίγουν την πόρτα έπειτα από αρκετή επίσης αναμονή αλλά δεν έδειξαν να ενδιαφέρονται για να “εμπλακούν” σε μία

συζήτηση μαζί μας. Συνεχίζουμε την πορεία μας κάνοντας στάση σε άλλα δύο "σπίτια", τα οποία ήταν πιθανότατα κλειστά. Από μακριά εντοπίζουμε πελάτη να πλησιάζει βιαστικός σε διπλανό στούντιο, φορώντας φόρμες και αθλητικά. Τον ακολουθούμε. Κατεβαίνουμε μαζί του δύο υπόγεια, για να φτάσουμε στην είσοδο κάποιου στούντιο. Η πόρτα ήταν κατάλληλα διαμορφωμένη, καθώς είχε κοπεί ένα κεντρικό της κομμάτι και είχε αντικατασταθεί από φιμέ τζάμι για καλύτερη παρατήρηση του εκάστοτε επισκέπτη. Ο πελάτης αφού χτύπησε αρκετές φορές το κουδούνι έφυγε εκνευρισμένος για να επισκεφτεί διπλανό στούντιο. «Μάλλον, δεν ανοίγουν επειδή είμαι εγώ» -«Μπορεί, αλλά υπάρχουν και αλλού πορτοκαλιές» μου λέει και φεύγει. Εμείς επιμένουμε λίγο παραπάνω αλλά μετά και από αυτήν την αποτυχημένη κρούση, αποχωρούμε για να δοκιμάσουμε την τύχη μας σε επόμενο στούντιο. Το παρόν δεν διέθετε το προαναφερθέν "εύρημα" και παράλληλα η αυλόπορτά του ήταν κλειδωμένη. Εκεί, μας εντοπίζει από το μπαλκόνι της, ηλικιωμένη κυρία η οποία διέμενε στο απέναντι οίκημα. Πλησιάζοντας προς το μέρος της για να εισέλθουμε σε στούντιο, πλησίον του δικού της οικήματος, μας φωνάζει από μακριά «Βρωμιάαα!!!». Την κοιτάμε, χαμογελάμε με κατανόηση και μπαίνουμε στο στούντιο για να επιτελέσουμε την τελευταία για εκείνη τη μέρα αποτυχημένη προσπάθεια να συζητήσουμε με εργαζόμενους της περιοχής. «Γελάς κιόλας!!!» συνεχίζει. Βγαίνοντας προσπαθούμε να πιάσουμε κουβέντα μαζί της. «Μένετε καιρό εδώ;» -«50 χρόνια μένω εδώ. Και τώρα έχουν βρωμίσει τα σπίτια μας με σας», «Δεν καταλάβατε...» ψέλλισα αλλά η γυναίκα ήταν εξοργισμένη. «Έχεις μάνα; Έχεις πατέρα; Ξέρουν τη δουλειά κάνεις;;; Μη μου μιλάς!!! Και μόνο που μιλάς με μολύνεις!!!» φώναζε και αποχωρήσαμε χωρίς να καταφέρουμε να συζητήσουμε μαζί της. Η αποτυχημένη αυτή επιτόπια ερευνητική μας στιγμή καταγράφηκε παρά το γεγονός ότι δεν υπήρξαν ιδιαίτερα ερευνητικά ευρήματα, για να αποτυπώσει τις αντιφατικές αντιδράσεις του κόσμου όσον αφορά το κοινωνικό φαινόμενο της πορνείας. Η ηλικιωμένη γυναίκα, μόνιμη κάτοικος της περιοχής, καταφέρεται εναντίον των πορνών που έχουν υποβαθμίσει και μολύνει ηθικά την γειτονιά (χωρίς να κάνει όμως, το ίδιο με τον πελάτη που βλέπει να μπαίνει σε οίκο ανοχής) και ο άνδρας ταξιτζής, διερχόμενος και όχι κάτοικος της περιοχής, βρίσκει χαριτωμένο να γίνεται μία έρευνα για την πορνεία από γυναίκα...

Βουλιαγμένης, 21:20, 24/04/2016, Ημέρα Κυριακή -Πρώτη μέρα στη δουλειά-

Με τον Θοδωρή καταφέραμε να μιλήσουμε μετά την τέταρτη συνάντησή μας. Ποιος είναι ο Θοδωρής; Είναι ο νεαρός, επικοινωνιακός "τσάτσος" της Ισμήνης 2, ενός υπερλούξ στούντιο, κοντά στη Δάφνη. [Την πρώτη φορά μας υποδέχτηκε απρόσμενα εγκάρδια, αλλά λόγω φόρτου εργασίας δεν καταφέραμε να μιλήσουμε. Τη δεύτερη φορά,

έλειπε και η αλλοδαπή τσατσά δε μπορούσε να μας βοηθήσει. Την τρίτη, τον περιμέναμε στο σαλόνι να ξεκινήσει η βάρδιά του (των 20:00) αλλά πάλι δεν τα καταφέραμε καθώς ήταν ώρα αιχμής(Σάββατο, βράδυ)]. Παρ' όλα αυτά η αναμονή μας εκεί ήταν καθ' όλα εποικοδομητική. –«Να τον περιμένουμε στο bar;» –«Όχι, όχι στο bar, κάτσε στο μέσα σαλόνι, θα έρθει». Ο χώρος δεν θύμιζε και πολύ στούντιο. Ήταν πολύ προσεγμένος με δυο μεγάλους χώρους αναμονής με άνετους καναπέδες και ένα κεντρικό bar με άφθονο αλκοόλ και περιποιημένα σκαμπό [αλλά και κάδρα με διαφήμιση εταιρίας για σεντόνια μίας χρήσης καθώς και ραφιέρα με πετσέτες και παντόφλες μίας χρήσης]. Στις δύο μεγάλες οθόνες εμφανίζονταν, στη μεν φωτογραφίες από τα πολυτελή θεματικά δωμάτια και στη δε φωτογραφίες των εκδιδόμενων προσώπων, γυμνών σε σέξι πόζες, ενώ δίπλα υπήρχε η δυνατότητα εμφάνισης σχολίων. Τα κορίτσια κάθονταν όλα μαζί στο "κουζινάκι" συνοδεία της τσατσάς. Ήταν η αλλαγή βάρδιας οπότε άλλες φορούσαν τα τζιν και τις φόρμες τους έτοιμες για να σχολάσουν και άλλες έβαζαν τα κορμάκια και τα στρινγκ τους για να πιάσουν δουλειά. Όσο περιμέναμε, ανοίγει η πόρτα και μία νεαρή μικροσκοπική κοπέλα με αθλητικά και φόρμες μπαίνει και κάθετε δίπλα μας στον καναπέ. Είναι η Αλιόνα από Ρουμανία, όχι πάνω από 20 ετών και σήμερα ήταν η πρώτη της μέρα σε αυτό το στούντιο. – «Are you stressed?» –«Yes, a little bit. There is no one here to talk?», «I don't know. Do you want to ask the blonde lady there?» «I don't know what is happening. Nobody came to talk to me. Is it also your first day here?» –«No, I just want to talk to Thodoris. Do you know Thodoris?» –«Yes, I know him. Do you want to talk about job?» –«No, for an other issue. Your accent is great. Do you speak also Greek?» –«No, but I understand almost everything. I am just 8 months in Greece. Do you speak Greek?» –«I am Greek» –«Oh» με κοίταξε σοκαρισμένη. –«Why here?» –«I also work for another studio in Vouliagmenis. This is my second one. It's very close and that's great» –«You look very fit» –«Yes, I used to go to gym but now I stopped» –«Do you have your clothes with you?» λέμε κοιτώντας τον μεγάλο σάκο της –«Yes, of course». Συνεχίζαμε να μιλάμε για νύχια και μαλλιά μέχρι που την φώναξαν να μπει μέσα. «Good Luck» –«Thanks» λέει και μπαίνει αγχωμένη να αλλάξει. Την πλησιάζει η καθαρίστρια την ρωτάει το όνομά της και της λέει αν χρειαστεί κάτι να απευθυνθεί σε εκείνη. Οι υπόλοιπες κοπέλες ήταν σχεδόν αδιάφορες. Πατέρας με γιο μπαίνουν στην κεντρική σάλα. Η τσατσά βγαίνει να τους υποδεχτεί και λέει τις τιμές και την διάρκεια συνεύρεσης(50, 75, 100 ευρώ). Οι κοπέλες βγαίνουν μία, μία και περνούν μπροστά τους κάνοντας πασαρέλα. «Από δω η Τζέσικα, πολύ καλή, πολύ πρόθυμη στο δωμάτιο...» –«Γεια σας» λέει εκείνη σε σπαστά Ελληνικά αλλά με πολύ νάζι, παίρνοντας αισθησιακές πόζες και

μετά καθόταν με γυρισμένα τα οπίσθια ακουμπώντας στο Bar¹¹⁹³. Το ίδιο επαναλήφθηκε και με τη δεύτερη και με την τρίτη κοπέλα... «Περιμένετε λίγο τώρα βγαίνει και η καινούρια μας κοπέλα, πάρα πολύ καλή. Δύο λεπτά βγαίνει. Ετοιμάζεται». Βλέπαμε την Αλιόνα να προσπαθεί να ισορροπήσει στα 20ποντα παπούτσιά της και να μπλέκεται στο δικτυωτό κορμάκι ενώ σήκωνε το στήθος της για να φαίνεται στητό. Βγαίνει, αγνώριστη από το κουζινάκι, μία δίμετρη γυναίκα με ύφος γεμάτο αυτοπεποίθηση και τουπέ. Η απόλυτη επιτέλεση της σεξουαλικότητας. Τώρα στέκονταν και οι 4 μαζί, η μία δίπλα στην άλλη, με γυρισμένα τα οπίσθια ακουμπώντας στο bar για να γίνει η επιλογή. Τελικά, οι πελάτες διαλέξανε την πρώτη κοπέλα. Δίνουν τα χρήματα στην τσατσά, το μοίρασμα γίνεται επί τόπου στο κουζινάκι και η κοπέλα βγαίνει έξω κρατώντας μία σακούλα super market κατευθυνόμενη προς το δωμάτιο του πάνω ορόφου. Ο πατέρας της λέει «να τον προσέξεις και είναι μικρός» -«Μην ανησυχείς» του κάνει εκείνη με αυτοπεποίθηση και συνεχίζει το δρόμο της. Δεύτερος κύριος, λιγότερο καλοντυμένος, μπαίνει και κάθεται στο κεντρικό χώρο αναμονής. Πρέπει να ήταν τακτικός πελάτης γιατί αμέσως ζήτησε συγκεκριμένη κοπέλα και δεν έγινε η παρουσίαση των κοριτσιών, ούτε ενημερώθηκε για τις τιμές. Μετά από λίγο εμφανίζεται και ο Θοδωρής. -«Χίλια συγγνώμη» μας λέει. Παραμέναμε στον χώρο αναμονής ενώ και άλλες κοπέλες κάθονταν μαζί μας περιμένοντας ταξί για να φύγουν. Η εμφάνιση τους δεν παρέπεμπε καθόλου στην επαγγελματική τους ιδιότητα (φόρμες, τζιν). Παρά ταύτα το ταξί τις παραλαμβάνει και τις αφήνει πάντα ακριβώς έξω από το στούντιο. Δεν καταφέραμε να μιλήσουμε με το Θοδωρή και φεύγουμε αγκαζέ με την ξανθιά τσατσά που σχολούσε από τη βάρδια των 8. Χαιρετάμε τον πατέρα που περίμενε ακόμη στο σαλόνι και κατεβαίνουμε τις σκάλες βοηθώντας την κυρία καθώς κρατούσε σακούλα με φαγώσιμα. Στη διαδρομή προς το μετρό κουβεντιάζαμε περί ανέμων και υδάτων¹¹⁹⁴.

Κυριακή βράδυ στις 9 ήταν το τελικό μας ραντεβού με το Θοδωρή. -«Για πες μας λοιπόν, πως πάνε οι δουλειές. Είδες αλλαγή την περίοδο της κρίσης;» -«Ε, με την κρίση έχει μειωθεί λίγο αλλά όχι όσο θα περιμέναμε. Ελάχιστα. Κυρίως περιορίζουν τα χρήματα που θα ξοδέψουν. Δε θα δώσουν τόσο εύκολα το 100ευρω» -«Τι ηλικίες έχετε κυρίως;» - «Ανάλογα με την ώρα. Το πρωί μεγάλους, συνταξιούχους ή αυτοί που δουλεύουν και δεν μπορούν να ξεφύγουν από την οικογένεια πιο μετά. Το βράδυ έρχονται πιο μικροί, 30ριδες... Τα πολύ μικρά δεν επιτρέπεται να έρχονται ασυνόδευτα. Έρχονται με τον μπαμπά τους. Έχει αλλάξει ο νόμος για τα στούντιο... πρέπει να συνοδεύονται από θείο, ξάδερφο. Έρχονται μικρά, τα διώχνουμε. Έχουν έρθει και πρόσφατα δύο αγόρια μικρά και τα

¹¹⁹³ Τότε καταλάβαμε γιατί δεν μας επέτρεψαν να κάτσουμε εκεί.

¹¹⁹⁴ Είναι Ουκρανή, είναι πολλά χρόνια στην Ελλάδα. Ο προπάππος της όμως έχει μία μακρινή καταγωγή από Ελλάδα και διάφορα τέτοια.

διώξαμε. Δεν το ρισκάρεις για αυτόφωρο. Ούτε η κοπέλα το ρισκάρει». –«Η καλύτερη ώρα ποια είναι;» –«Στις 8 έχει κίνηση γιατί αλλάζει η βάρδια και θέλουν να δουν και τις 2.... Και 5 με 7 έχει... και πρωινά...» –«Και ποια είναι η καλύτερη μέρα;» –«Δεν μπορώ να σου πω πότε έχουμε τον πιο πολύ κόσμο. Άλλες μέρες έχουμε πολύ και άλλες πιο λίγο. Μπορεί να είναι και άσχετη μέρα και να έχουμε. Το ΣΚ έχουμε σίγουρα άλλα όχι απαραίτητα. Κυριακή ίσως σπάει». –«Τι κοπέλες προτιμάνε;» –«Όχι πολύ αδύνατες, τύπου skinny και όχι πολύ πλαστικό στην υπερβολή του τύπου 6-8 (νούμερο στηθόδεσμου).» – «Το πιο δημοφιλές πρόγραμμα;» –«Εντάξει των 50 ευρώ για 15 λεπτά που έχει σεξ και στοματικό, των 70 ευρώ φεύγει πολύ στα 20 λεπτά και των 100 ευρώ λιγότερο που κάνεις τα ίδια με των 70 αλλά στα 30 λεπτά και έχει και των 200 ευρώ για 1 ώρα που έχει και τζακούζι. Υπάρχουν και αυτοί που δίνουν 800 ευρώ και λένε θέλω 4 ώρες. Τώρα πια πιο σπάνια, μία ή δύο φορές το μήνα.» –«Οι κοπέλες είναι εναλλασσόμενες, συμφέρει αυτό;» – «Ναι, γιατί ο τακτικός πελάτης δεν μπορεί να βλέπει την ίδια πρέπει να εναλλάσσονται. Έχουμε και κάποιες που κάθονται πιο πολύ» –«Ποιος είναι ο τακτικός πελάτης δηλαδή;» – «Τακτικός με τακτικό διαφέρει. Είναι και αυτός που έρχεται 4 φορές την εβδομάδα, και είναι και αυτός που έρχεται 1 φορά ή και μία φορά το μήνα. Είναι κοπέλες που έχουν τους δικούς τους πελάτες. Που φέρνουν τους δικούς τους, τις ακολουθούν.» –«Και πόσες επαφές μπορεί να έχουν;» –«Εξαρτάται από την κοπέλα. Είναι κοπέλες που πουλάνε πολύ, είτε γιατί είναι πολύ όμορφες, είτε γιατί είναι πολύ δυνατές μέσα. Ξέρω κοπέλα που είναι πολύ καλή. Την ζητούν όλοι» Κουνάει το κεφάλι χαμογελώντας πονηρά ο μυώδης άντρας, που είχε προστεθεί στην παρέα. –«Κάτι ξέρει αυτός» λέω και ξεραίνονται και οι δύο στα γέλια. –«Ε, κάτι ξέρει» λέει ο Θοδωρής και συνεχίζει «μπορεί να κάνουν και 20 και 30 φορές (ραντεβού). Μετά όμως είναι χάλια. Άλλες πονάνε. Δεν μπορούν ούτε να μιλήσουν.» –«Πως έρχονται σε σας;» –«Πολλές κοπέλες έχουν ταβαντζή ακόμη και στις μέρες μας, είναι αλήθεια αυτό. Εδώ είναι ανεξάρτητες. Μπορεί να το λένε συγγενείς, ξέρεις έπιασα δουλειά εδώ. Έλα και συ. Κάπως έτσι.» –«Ισχύει ότι οι Ρουμάνες είναι οι καλύτερες;» –«Εξαρτάται γιατί κάνεις αυτή τη δουλειά. Πόσα θέλεις να βγάλεις. Στη Ρουμανία είναι πολύ δύσκολες οι συνθήκες στη χώρα τους. Μιλώ με τις κοπέλες. Υπάρχουν κοπέλες που θέλουν να βγάλουν λεφτά, να πάρουν σπίτια, αυτοκίνητα... Αυτές δουλεύουν πολύ. Οι Ρωσίδες είναι πιο ψυχρές είναι όμως ωραίες. Και οι Ρουμάνες ωραίες είναι. Εμείς έχουμε Ρουμάνες πιο πολλές, έχουμε και Ουκρανές...» –«Είναι αλήθεια ότι έχει αυξηθεί το παθητικό;» –«Ναι, πολύ. Είναι αλήθεια! Κυρίως μεγαλύτερες ηλικίες το ζητάνε, παντρεμένοι πολλοί...» –«Πως το εξηγείς;» –«Είναι κόμπλεξ καθαρά. Επειδή τους πηδάει γυναίκα, συγγνώμη για την έκφραση, νομίζουν ότι δεν είναι gay ή ομοφυλόφιλοι.» –«Θεωρείς ότι είναι ομοφυλόφιλοι;»

-«Ναι, ξεκάθαρα. Απλά δεν έχουν το θάρρος να το παραδεχτούν και έρχονται εδώ για να εκτονωθούν. Κρύβονται.» -«Τα αναλώσιμα, προφυλακτικά, κρέμες τα πληρώνουν οι κοπέλες;» -«Ε, ναι.» -«Γιατί...;» -«Αυτές γαμιούνται εγώ θα τα πληρώνω.» -«Και πως μοιράζονται τα χρήματα με το μαγαζί;» -«Α, αυτό δεν μπορώ να το πω, είναι η θέση μου τέτοια» -«Εσύ πληρώνεσαι με το μήνα;» -«Ναι, μισθός κανονικά. Και ΙΚΑ σύκα και τα λοιπά. Και οι κοπέλες και η καθαρίστρια. Οι κοπέλες πληρώνονται με το κομμάτι, δελτίο παροχής. Περνάνε όλους τους ελέγχους. Έρχεται η αστυνομία κάνει ελέγχους όπως σε όλους ...Πριν δούλευα σε μία εταιρία κινητής τηλεφωνίας. Εκεί έμαθα και την ευγένεια, την εξυπηρέτηση.» -«Πως βρήκες αυτή τη δουλειά» -«Μέσω μίας φίλης τρανς... Μου το έλεγε και αυτή (για το παθητικό) το 99% θέλουν παθητικό. Η φίλη μου τον έχει (πέος) και δουλεύει με αυτό πιο πολύ.» -«Γυναίκες έχουν έρθει;» -«Πολύ σπάνια αλλά όχι μόνες τους. Ζευγάρια για να ανανεώσουν τη σχέση τους. Βέβαια η γυναίκα κάθεται και βλέπει. Δεν συμμετέχει. Τώρα τι ανωμαλία είναι αυτό, μη με ρωτάς. Κυρίως 50άρες. Κάτι παθαίνουν τα ζευγάρια σε αυτή την ηλικία. Δε ξέρω.» -«Κάτι που ζητάνε πιο πολύ;» -«Συνήθως ζητάνε απλό σεξ, στοματικό και 69. Το πρωκτικό δεν έχει τόση αύξηση.» -«Μπορείς να διακρίνεις σε ποια οικονομική κάστα ανήκουν;» -«Νομίζω από όλα έχουμε χωρίς να μπορώ να ξέρω. Γενικά ο μικρομεσαίος και ας είμαστε από τα τοπ...» Διανομείς φαγητού διακόπτουν τη συζήτηση. -«Είσαι φίλη του Θοδωρή;» μας ρωτάει ο πιθανότατα μπράβος -«Όχι, εσείς είστε του μαγαζιού» -«Ναι, περίπου. Ο Θοδωρής είναι το καλύτερο παιδί να ξέρεις, ψυχούλα, ακομπλεξάριστος. Εσύ εδώ...;» -«Με βοηθάει ο Θοδωρής σε μία εργασία» -«Α» -«Η μπλούζα σας (απεικόνιζε περικεφαλαίες και αριθμούς);» -«Είναι από συμπληρώματα διατροφής». Επιστρέφει ο Θοδωρής -«Ναι, που λες είμαστε από τα 5 καλύτερα στην Αθήνα. Σίγουρα αυτή τη στιγμή. Παλιά ήταν μόνο πάνω. Τώρα έγινε ανακαίνιση και πήραμε και το κάτω για να γίνει χώρος αναμονής. Κοίτα δωμάτια (λέει δείχνοντάς μας τις οθόνες). Δεν υπάρχουν αυτά τα δωμάτια. Super Lux. Καλύτερο από ξενοδοχείο. Και το Σάββατο έχουμε 4 κοπέλες, την Κυριακή δύο είναι μια χαρά, ανάλογα....»

Περιοχή Παντείου, 15:20, 13/05/2016, ημέρα Παρασκευή - Κ.Ρίτσα «με το κ. Κεφαλαίο...»-

Δε θα μπορούσαμε να παραλείψουμε φυσικά την ακαδημαϊκή μας "γειτονιά" (περιοχή Παντείου) καθώς προσφέρεται για επιτόπια έρευνα στο συγκεκριμένο θέμα. Βρισκόμαστε λοιπόν, μπροστά στην είσοδο του στούντιο της Αριστοτέλους 5. Η κ. Ρίτσα, μας ανοίγει την πόρτα από το θυροτηλέφωνο αφού μας περιεργάστηκε για αρκετή ώρα στο κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης. Πλησιάζουμε και κοιτάμε πίσω από το κεντρικό παραβάν το

οποίο έκρυβε την κ. Ρίτσα και μία κοπέλα που καθόταν με τα εσώρουχα τυλιγμένη με ένα σεντόνι σε ένα ντιβανάκι. Σε ένα μικρό ράφι δίπλα της ήταν στριμωγμένα τα απολύτως απαραίτητα (αποσμητικό, ισιωτήρι για τα μαλλιά, οδοντικό διάλειμμα, baby oil, αφρόλουτρο, κρέμα σώματος). Πρώτη φορά συναντάμε αυτή τη διαρρύθμιση. Το μαγαζί λειτουργούσε πριν 6, 7 χρόνια, όπως μας είπαν, σαν Στριπ σόου και για λόγους οικονομίας οι ιδιοκτήτες δεν είχαν αλλάξει πολλά. Το κεντρικό μπαρ παρέμενε εκεί αλλά χωρίς να διαθέτει κάβα ποτών, στην καρέκλα ακριβώς μπροστά κρεμόταν ένας στηθόδεσμος και ρούχα, ενώ είχαν διατηρηθεί μέχρι και τα ειδικά υλικά και ηχομόνωση. Αντί για το κλασικό "κουζινάκι" είχε μπει ένα κεντρικό παραβάν το οποίο κάλυπτε τα εκδιδόμενα πρόσωπα και το υπηρετικό προσωπικό (τσατσά). -«Ποια είσαι συ κοπέλα μου;» Εξηγούμε και ξεκινάμε τη συζήτηση με την γνωστή, ανώδυνη ερώτηση: -«Έχει πέσει η δουλειά τα χρόνια της κρίσης; - «Εεε, έχει πέσει η δουλειά. Εγώ είμαι από το 93' στα στούντιο και το ξέρω καλά το χώρο. Δεν είμαι χτεσινή. Τότε ήταν χρυσές εποχές. Βγάζαμε λεφτά, όχι αστεία. Εκεί που ο άλλος ήταν όλη μέρα στο μπουρδέλο τώρα το σκέφτεται να πάει» -«Ρίξατε και τις τιμές τώρα;» - «Τις τιμές δεν μπορείς να τις ρίξεις γιατί τα έξοδα είναι σταθερά. 300 ευρώ το μήνα θέλει μόνο η διαφήμιση στο ίντερνετ» -«Είχε στούντιο τότε;» -«Ήταν μία και είχε ένα μπουρδέλο στη Φυλής και μετά άνοιξε ένα άλλο στον Καρέα, πως λέγεται; εκεί απέναντι από το νεκροταφείο, σαν στούντιο» -«Πριν δε δουλεύατε;» {-«Δεν δούλευα! Έπιασα δουλειά αφού χώρισα. Είχα πολλάααα λεφτά τότε. Έμενα Γλυφάδα, στην σπιταρόνα μου, με τα αυτοκίνητα μου, με τις ανέσεις μου» -«Πως γίνεται αυτό, κληρονομιά;» -«Να ναι καλά ο Δημήτρης. Ήταν ο φίλος μου τότε. Αλλά ήμουν χαζή και τα φάγα όλα, από βλακείες. Καταστράφηκα! Δεν άφησα τίποτα όρθιο» -«Πώς;» -«Ο τζόγος αγάπη μου. Ο πατέρας μου έλεγε "Της Ρίτσας τα λεφτά, έχουνε φτερά". Ήταν πάμπλουτος ο δικός μου είχε νταμάρια, είχε μετοχές στην ... τράπεζα, Κορίνθιος, αλλά ποτέ δεν είχα έναν, πάντα δύο, δύο τους γκόμενους, αλλά σταθερούς, από 5, 6 χρόνια τον καθένα. Με το Δημήτρη σκέψου ήμασταν 13 χρόνια μαζί. Ο ένας πρόσφερε ασφάλεια/ ο άλλος αίσθημα. Ήμουν πολύ όμορφη. Πέθαινα κόσμο. Καρκινάκι είμαι, τι να κάνω; 20/07. Εσύ τι ζώδιο είσαι;» -«Καρκινάκι» - «Ααα, γλυκό μου...() Και οι γονείς μου βέβαια πλούσιοι ήτανε πολύ. Διακινούσαν εμπορεύματα εκεί στο λιμάνι στη Θεσσαλονίκη, είχαν αποθήκες. Τα αδέρφια μου καμία σχέση με μένα, συντηρητικοί του κερατά, τσίπιδες, τους τα φάγα όλα και αυτοτών...() Από πού είσαι συ, κούκλα μου;» -«Από Μυτιλήνη.» -«Αααα, μη μου το λες; Ανατρίχιασα. Εγώ που λες με συλλάβανε οι γονείς μου στη Μυτιλήνη. Είμαι κρυφομυτιλινιά. Άκου τώρα να δεις... οι γονείς μου ήταν πολύ ερωτευμένοι, κλέφτηκαν και πήγαν στη Μυτιλήνη και κει έμεινε έγκυος η μάνα μου» -«Παίζεται ακόμη χαρτιά;» -«Παίζω αλλά όχι στις λέσχες. Εγώ

είμαι πολύ γνωστή στη νύχτα. Έμπαινα στα μπουζούκια, στα καζίνο και λέγανε "η κυρία Ρίτσα με το κ κεφαλαίο". ###Παλιά δεν το έλεγα ότι δουλεύω σε μπουρδέλο. Τώρα τους κανονίζω όλους αν τολμήσουν και μου πουν κάτι. Δεν ξέρεις πως είναι οι Έλληνες...; Δεν κοιτάνε τα μούτρα τους. Βέβαια οι συγγενείς μου δεν το ξέρουν, μόνο στην κόρη μου το έχω πει.() Στο γιο μου όχι, γιατί έχει κάτι προβλήματα υγείας, έχει κατάθλιψη, ούτε στο πρώην άντρα μου, αν και τώρα πια είμαστε φίλοι. Στο γαμπρό μου, επειδή ήξερε ότι δούλευα σαν ταμίας σε χαρτοπαικτικές λέσχες ένα φεγγάρι, το αφήσαμε εκεί. Ααααχ, βιβλίο έπρεπε να γράψω εγώ με τέτοια ζωή που κάνει για 10 (ζωές). "Κ. Ρίτσα με το κ κεφαλαίο" θα το λεγα» –«Η κόρη εργάζεται;» –«Η κόρη βεβαίως εργάζεται. Την έχω σπουδάσει. Είναι σπουδαία διακοσμήτρια. Διακοσμεί βίλες στη Μύκονο, στα καλύτερα είναι! Έχουν πολλά λεφτά.() Είναι περήφανη για μένα, μου λέει "μάννα είσαι 70 χρονών και είσαι τόσο έξυπνη, τόσο δυναμική"...() Έχουμε ένα ιστορικό αλτσχάιμερ στην οικογένεια και πάθαινα κάτι διαλείψεις για λίγα δευτερόλεπτα. Ήμουν στο λεωφορείο και έλεγα που βρίσκομαι. Πάω στο γιατρό και του λέω το και το ...και μου λέει "έχεις κάποιο χόμπι;" Μόλις του είπα "χαρτιά", μου λέει "εσύ δεν θα πάθεις ποτέ, τίποτα γιατί το μυαλό δουλεύει συνέχεια"...()»} –«Είχατε ποτέ καμία κοπέλα που άλλαξε ζωή στη συνέχεια;» –«Είχα μία γιατρό, φοιτήτρια, από Σπάρτη ήταν. Πολύ όμορφη κοπέλα και έξυπνη. Μου ζητούσε συνέχεια πρωινά. Δεν ήθελε να δουλεύει βράδυ για να μην την πάρουν χαμπάρι. Αλλά δεν βγάζεις ψωμί έτσι. Είχα και μία άλλη. Ήταν 15 χρονών και το έσκασε από το σπίτι. Κοιμόταν σε ένα παγκάκι και την είδε ο ταβερνιάρης της γειτονιάς και της λέει να μπει να καθαρίζει πατάτες και θα της δώσει ένα δωματάκι στο πίσω μέρος να κοιμάται. Έξυπνη κοπέλα. Έκανε πολλά χρόνια τη δουλειά. Δεν άντεχε στο χωριό. Την ξυπνούσε ο πατέρας της μέσα στη νύχτα να πάει στα ζωντανά, έτρωγε και ξύλο και κάποια στιγμή είπε δεν είναι αυτή ζωή. Μάζεψε πολλά λεφτά με τη δουλειά. Ό,τι έβγαζε το κρατούσε. Τα είχε με έναν πιλότο αλλά αυτός δεν είχε πάρει γραμμή γιατί έλειπε συνέχεια, στην πως την λένε; Τανάγρα; Και σπίτι πήρε στη Ν. Φιλαδέλφεια και γκαράζ να νοικιάζει... Πρόκοψε πολύ! Τον παντρεύτηκε τελικά αυτόν και άφησε τη δουλειά και έκανε και παιδάκια. Δούλεψε στη Φυλής χροσόνια και καμιά φορά με έστελναν και μένα εκεί να καλύψω κανένα κενό και έτσι την γνώρισα. Ακόμη με παίρνει τηλέφωνο "Δε σας ξέχασα κ. Ρίτσα" μου λέει» –«Οι κοπέλες ευχαριστιούνται το σεξ;» –«Όχι αγάπη μου. Τι να ευχαριστιούνται; Αυτές οι κοπέλες εδώ όλες έχουν πρόβλημα. Δεν είναι η παλιά πουτάνα που λέγαμε. Όλες έχουν στόματα πίσω να θρέψουν. Σπάνια μπορεί. Αν είναι πως το λεν αυτό; Νυμφομανής; Είχαμε μία... Πως την λέγαν μωρέ Δανάη αυτή που είχαμε (απευθύνεται στο εκδιδόμενο πρόσωπο);» –«Τη Μόνικα;» –«Ναι... Αυτή τελείωνε, δεν μπορούσε να συγκρατηθεί. Αυτή είχε πρόβλημα. Της λέω "θα ξεπατωθείς".

Ήταν χαζή. Έφευγε και γινόταν ένα κουρέλι, ένα ράκος» -«Δεν είναι καλύτερα έτσι;» - «Πόσες φορές τη μέρα να τελειώσεις αγάπη μου; Όταν τελειώνεις γίνεσαι πιο κουρέλι μετά. Εξαντλείσαι. Δεν είναι σεξομανείς οι κοπέλες που δουλεύουν εδώ. Έχουν πρόβλημα, σοβαρό. Στέλνουν λεφτά πίσω στις οικογένειες τους. Να μου πεις δεν μπορούν να κάνουν άλλη δουλειά; Μπορούν αλλά δεν έχουν χαρτιά, τι άλλο να κάνουν;» Γνέφει καταφατικά η κοπέλα. -«Πως πληρώνονται;» -«Τα μισά με το μαγαζί και τα έξοδα για προφυλακτικά και τα λιπαντικά δικά τους.() Όταν έχουν περίοδο παίρνουν άδεια, δεν δουλεύουν και άρα δεν πληρώνονται. Η Δανάη ας πούμε παίρνει 7 μέρες άδεια στην περιόδό της» -«Εσείς, πως πληρώνεστε;» -«Εγώ με τη μέρα. 40 ευρώ οι 10 ώρες. Είναι 3 βάρδιες. Κάνουμε από 1 ½ βάρδια η κάθε μία (τσατσά). Αλλά κάνω και τις δουλειές αλλάζω και κανά σεντόνι αν λερωθεί... κοιτάω και το χώρο. Παλιά το 93΄παίρναμε 300 ευρώ τη μέρα!!! Πολλά λεφτά. Πέρασαν πολλά λεφτά από τα χέρια μου...» -«Σεντόνια κάθε πότε αλλάζετε;» -«Μία φορά τη μέρα. Αλλά αν λερωθεί πολύ θα το αλλάξουμε. Αλλά γενικά προσέχουν. Οι τουρίστες είναι πιο προσεκτικοί... Οι Αλβανοί πηδάνε σαν τα κατσίκια» -«Έρχονται ακόμη Αλβανοί;» - «Πώς δεν έρχονται; Αυτοί έχουν τώρα το χρήμα. Ναρκωτικά, όπλα, κλέβουνε... Είναι πολύ σκληροί αυτοί. Σκατοφάρα. Εδώ τις γυναίκες τους βγάζουν στο κλαρί. Τους λένε ``έλα να σε πάρω`` και μετά ξεκινάνε (). Και αυτές είναι χαζές, δίνουν και κώλο» -«Το ζητάνε οι πελάτες;» -«Το ζητάνε πολλοί αλλά εμείς εδώ δεν... γιατί θα έχουν πρόβλημα μετά οι κοπέλες στο μέλλον, θα τους φεύγουνε όταν γεράσουνε. Δεν είναι έτσι.» -«Πιο extreme πράγματα ζητάνε οι νέοι ή οι μεγαλύτεροι σε ηλικία;» -«Οι νέοι και δεν τελειώνουν κιόλας. Δε ξέρω τι γίνεται. Η τσόντα έχει επηρεάσει πολύ στις ανωμαλίες. Παίρνουν ουσίες, έρχονται πιωμένοι... Κάτι δεν πάει καλά» -«Πότε είναι οι καλοί πελάτες πρωί ή βράδυ;» -«Ε, το πρωί έρχεται πιο καλός κόσμος. Έρχονται εργαζόμενοι εδώ από τα γραφεία γύρω, γύρω. Αλλά στα βιαστικά. Έρχονται, πηδάνε, φεύγουν. Οι συνταξιούχοι έχουν σπάσει πολύ. Παλιά ερχόντουσαν συνέχεια. Τώρα που οι συντάξεις έχουν πάει στον πάτο που να έρθουνε οι άνθρωποι» -«Εφήβους έχετε;» -«Μικρά άνω των 16 λέει ο νόμος με συνοδεία. Πιο μικρά δεν βάζω, ούτε η κοπέλα τα παίρνει. Έρχονται εκεί με το μπαμπά τους. Τις προάλλες ήρθε ένας και μου λέει να φέρω το γιο μου, είναι 19 χρονών και δεν έχει κάνει σεξ. Τώρα τι να σου πω; Τα μικρά έρχονται γιατί δεν θέλουν σχέση. Δεν κάνουν πια σχέσεις οι νέοι. Δε θέλουνε. Σου λέει να έχω σχέση να της παίρνω δώρα, να με πρήζει στα τηλέφωνα. Ξενέρωτη γενιά» -«Γυναίκα πελάτισσα είχατε ποτέ;» -«Γυναίκα δεν έρχεται, σπάνια και αυτή όχι μόνη. Είχε έρθει μία φορά, μία για να κοιτάει, και εκεί που βλέπει τον άντρα της να αυτό με την άλλη, της χειμάει, όχι στον άντρα, στην κοπέλα. Ζήλεψε, κατάλαβες; Και από τότε δε βάζουμε. Ούτε η κοπέλα θέλει, γιατί είναι επικίνδυνο. Ήρθε ο μπράβος τις χώρισε.

Μόνη όμως, γυναίκα δεν έχει έρθει ποτέ» -«Έχουν τύχει άλλοι καυγάδες;» -«Έχει τύχει άλλη φορά πελάτης να μανουριάσει επειδή δεν τελείωσε, και καλά φταίει η κοπέλα, και τα λεφτά μου πίσω και τέτοια. Παίρνει το αφρόλουτρο και περιχύνει το στρώμα. Μου κατέστρεψε το στρώμα το ζών! Φωνάζουν όταν δεν τελειώνουν. Το ρίχνουν στην κοπέλα αλλά με εμένα κάθονται φρόνιμα. Έχω τον τρόπο μου εγώ» -«Παζάρια σας κάνουν;» - «Είχαν έρθει κάτι μικρά μπορεί να ήταν και από εσάς (Πάντειο) και λέγαν δεν έχουμε λεφτά και τέτοια. Λέω άντε να στο πάω 40, αλλά 30 δεν γίνεται. ()Μπορώ να το πάρω πάνω μου γιατί είμαι χρόνια στο μαγαζί και το αφεντικό με εμπιστεύεται αλλά μη νομίζεις, δεν είναι τίποτα μεγιστάνες και αυτοί» - «Τα στριπτιζάδικα που είναι δίπλα σας παίρνουν κόσμος;» - «Όχι, μωρέ. Το X-bar λες; Δεν τους συμφέρει το στριπτιζάδικο. Να πληρώσουν ποτό, είσοδο και το σεξ εκεί είναι πιο ακριβό. Από το ξενοδοχείο, το Lydra που είναι πιο κάτω έρχονται πολλοί τουρίστες με το taxi. Οι Ινδοί είναι οι χειρότεροι, ειδικά οι μεγάλοι σε ηλικία, ζητάνε φιλιά, τραβάνε τις ρώγες. Τους λένε οι κοπέλες ότι δεν γίνεται, δεν καταλαβαίνουν. Και οι Τούρκοι, α,πα,πα (). Οι ξένοι είναι καθαροί, πιο προσεκτικοί. Οι δικοί μας, ζώα» -«Σας έχουν ζητήσει κάτι extreme;» -«Extreme; Είχαν έρθει χτες 3 φίλοι και θέλαν να μπούνε όλοι μαζί μέσα με 2 κοπέλες. Οι πιο προχωρημένοι ζητάνε πιο... Αυτοί πληρώσανε από 50 ο καθένας, 150 το σύνολο, δεν πάει με το πόσες κοπέλες...» -«Ποιος είναι ο τακτικός πελάτης;» - «Εξαρτάται, παλιά ερχόντουσαν πιο συχνά. Τώρα, ο 3 φορές στην εβδομάδα έχει γίνει μία και πάει λέγοντας. Ένας μέσος όρος είναι 1/20ήμερο...() Πελάτης. Κρύψου μέσα!» μου λέει και μπαίνω πίσω από το παραβάν. Ο πελάτης μπαίνει στη σάλα και περιεργάζεται το χώρο. «Είσαι αγχωμένος; Πρώτη φορά έρχεσαι;» του λέει. -«Όχι μια χαρά είμαι. Απλά είμαι λίγο περίεργος» Η κοπέλα βγαίνει. Την βλέπει και φεύγει. Εκείνη σχολιάζει δυσμενώς τον πελάτη. -«Γιατί κρύφτηκα;» -«Δεν επιτρέπονται εδώ γυναίκες. Το λέει ο νόμος.» - «Ελληνίδες δεν έχετε εδώ;» -«Μόνο ξένες έχουμε. Οι Ελληνίδες δουλεύουν μόνες, από το σπίτι για να τα παίρνουν όλα αυτές» -«Γιατί δεν το κάνουν και οι ξένες αυτό;» -«Γιατί φοβούνται. Άμα σου τύχει κανένας παλαβός, τι θα κάνεις; Είναι επικίνδυνο πολύ. Την αστυνομία που την πας, άμα τους έρθει κανένας πιωμένος, δεν μπορείς να είσαι χύμα. Εδώ έχουν προστασία. ()Οι δικές μας δουλεύουν μόνο σε μας, είναι και άλλες που είναι σε 2,3 μαζί.» -«Πιο είναι το πιο extreme που ζητάνε;» -«Μμμ...Τα φιλιά!!! Νομίζουν ότι είναι με την κοπέλα τους. Δεν καταλαβαίνουν ότι είναι δουλειά.() Και να τον παίρνουν ζητάνε, ντάξει. Είναι άλλοι που θέλουν δάχτυλο και άλλοι θέλουν (κάνει χειρονομία με το χέρι δείχνοντας μέγεθος δονητή). Χρεώνεται βέβαια περισσότερο, είναι στα 100 ευρώ, είναι αηδιαστικό, εξευτελιστικό για την κοπέλα. Ζητάνε βέβαια και το απλό, γιατί είναι το πιο φτηνό» -«Έχετε μία κοπέλα την βάρδια;» -«Σάββατο και Παρασκευή έχουμε 2» -«Εσείς πότε

δουλεύετε;» -«Εγώ προτιμώ πρωινή βάρδια. Κάθομαι εδώ κοιμάμαι. Ενώ τα βράδια, έχει πιο πολύ κόσμο, πιο χάλια κόσμο, έχουν πει, έρχονται μεθυσμένοι από τα μαγαζιά. Είναι δύσκολα. Κάθισε! Γιατί κάθεσαι τόση ώρα όρθια;» -«Δεν πειράζει. Θα φύγω σε λίγο. Μην σας ενοχλώ» -«Εσύ δουλεύεις; Πως τα βγάζεις πέρα; () Θαυμάζω τους ανθρώπους που σπουδάζουνε, που μιλάνε ωραία. ()Εδώ η Δανάη είναι από τη Μολδαβία. Πολύ καλό παιδί. Χαμηλών τόνων, λιγομίλητη». Καθ' όλη τη διάρκεια της συζήτησης έπαιζε αδιάφορα με το κινητό της και δεν μιλούσε καθόλου, μόνο έγνεφε καταφατικά κάποιες στιγμές. Για λίγο απομακρύνθηκε, πλύθηκε τοπικά, και επέστρεψε με μία πετσέτα στη μέση. -«Άμα δεν τους αρέσει κοιτάνε από το παραβάν, και μου κάνουν νόημα» -«Δεν μπορείτε να διώξετε τον πελάτη όμως;» -«Όχι, εντάξει δεν μπορείς.» -«Απέναντι πήγες;» -«Ναι, πήγα αλλά ήταν μία αλλοδαπή κυρία, μου είπε 5 πράγματα στα πεταχτά και έφυγα. » Χαμογελάει -«Φοβούνται. Τι φοβούνται; ...θα σου πω τώρα κάτι και θα γελάσεις. Είμαι 70 χρονών και σε όλη μου τη ζωή έχω πάει με 7 άντρες. Που ακούς άλλες και έχουν πάει με 40 με 70...» -«Τα καταφέρατε μία χαρά κ. Ρίτσα. Είχατε μία ζωή γεμάτη.» -«Α, ναι δεν μπορώ να πω αλλά τώρα. Κυψέλη. Τα κατέστρεψα όλα.» -«Χάρηκα πολύ κ. Ρίτσα» -«Και γω κούκλα μου. Είσαι όμορφη κοπέλα γιατί δεν έρχεσαι εδώ για κανένα μεροκάματο; Θα τα βρούμε εμείς» Ήταν η πρώτη φορά που δεχόμασταν πρόταση για δουλειά από γυναίκα (τσατσά). -«Αν είναι να δουλέψω μαζί σας κ. Ρίτσα, να έρθω» λέω χαμογελώντας. Βγαίνοντας στην είσοδο ο υπάλληλος του συνεργείου απέναντι, έμεινε να μας παρατηρεί για ώρα. {Είχαν προηγηθεί οι επισκέψεις στο ακριβώς απέναντι στούντιο αλλά και στο κρυμμένο στούντιο πάνω από στριπτιζάδικο X-bar, στην Συγγρού 144 με ομολογουμένως όχι ιδιαίτερη επιτυχία (τα συγκεκριμένα μάλιστα έφεραν στην είσοδο τη γνωστή πινακίδα -greeceladies.com με φωτογραφίες γυμνών γυναικών και ακριβώς από κάτω την επισήμανση ότι οι κοπέλες έχουν πιστοποιητικό υγείας ότι δεν πάσχουν από HIV- την οποία συναντήσαμε και στο στούντιο της Πειραιώς 121)}

10.1.4 Strip show

Συγγρού, 02:40, 24/04/2015, Ημέρα Παρασκευή –Πατροπαράδοτη ηδονοβλεψία-

Στριπτιζάδικο: Αν και διχάζουν οι απόψεις για το εάν πρόκειται για πραγματική πορνεία ή έχουμε να κάνουμε απλώς με ένα show χορού -μετά από τις εκτενείς αναφορές των συνεντευξιαζόμενων πελατών μας σε αυτά καθώς και στις υπηρεσίες πραγματικού sex που παρέχονται μέσα ή έξω από το κατάστημα- αποφασίσαμε με το συνεργάτη μας να επισκεφτούμε ένα τέτοιο χώρο προκειμένου να μας λυθούν από κοντά κάποιες απορίες.

Έτσι λοιπόν κατευθυνθήκαμε στη Συγγρού, γνωστή οδός για τη συγκέντρωση τέτοιων "χώρων ενήλικης διασκέδασης" και όχι μόνο (π.χ. φημίζεται επιπλέον για τις

πιάτσες εκδιδόμενων παρενδυτικών). Επιλέξαμε ένα από τα διασημότερα καταστήματα της περιοχής, το φημισμένο "Αλκατράζ". Παρά τη φήμη του, το κατάστημα ούτε εξωτερικά, ούτε εσωτερικά ήταν κάτι το εντυπωσιακό ή μεγαλειώδες. Ο χώρος δεν ήταν ιδιαίτερα μεγάλος και μία σκηνή σε σχήμα ταυ επέτρεπε την όσο το δυνατόν εγγύτερη εποπτεία των show από το "πεινασμένο" κοινό. Ενώ στην ευθεία της σκηνής και προς την είσοδο του μαγαζιού, βρισκόταν ένα αρκετά μεγάλο, μακρόστενο bar, όπου σέξι barwoman έβαζαν ποτά στους θαμώνες και ακόμη πιο σέξι υπάργξεις, φορώντας κάτι λιγότερο από τα απολύτως απαραίτητα, στέκονταν βαριεστημένες, προσφέροντας μάλλον υπηρεσίες κονσομασιόν ή ψάχνοντας για πελάτη μετά το σχόλασμα (ή και κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στο μαγαζί).

Οι θαμώνες ήταν ως επί το πλείστον άντρες, σε γενικές γραμμές νεαροί σε ηλικία, με ένα μέσο όρο πιθανολογούμε, τα 35 έτη και με μοντέρνο ντύσιμο. Απροσδόκητα όμως, από το κοινό δεν απουσίαζαν και οι γυναικείες παρουσίες. Μία παρέα γυναικών¹¹⁹⁵, η οποία πιθανότατα συμμετείχε σε bachelor πάρτι υποψήφιας νύφης, φαίνεται να απολαμβάνει το θέαμα και να γελά περιπαικτικά με όσα εκτυλίσσονταν στην σκηνή, [ενώ στην είσοδο άλλη μία παρέα νεαρών γυναικών φάνηκε να το σκέπτεται σοβαρά για να μπει μέσα, διατηρώντας όμως κάποιους μικρούς ενδοιασμούς]. Δίπλα τους μία παρέα αποτελούμενη από δύο ανδρόγυνα με μάλλον κυριλέ εμφάνιση, δεν δείχνει να διακατέχεται από κάποιου είδους αμηχανία παρά το άκρως τολμηρό θέαμα. Για bachelor είχαν προσέλθει και αντρικές παρέες αλλά ως επί το πλείστον το κίνητρο της παρουσίας τους εκεί ήταν μία τυπική ανδρική διασκέδαση μετά από αρκετό αλκοόλ που περιλαμβάνει χαβαλέ (όπως ισχυρίζονται συνήθως οι ίδιοι), ηδονοβλεπτική ικανοποίηση και πρόκληση σεξουαλικής διέγερσης. Λίγο παρακάτω σε γωνιακό αναπαυτικό υπερυψωμένο καναπέ, καθόταν γνωστός τραγουδιστής της Hip Hop σκηνής, όπου φαινόταν να απολαμβάνει τα χάδια και την τρυφερότητα μίας χυμώδους κυρίας που εργαζόταν στο μαγαζί αλλά και την ιδιαίτερη περιποίηση από τον επιχειρηματία. Από πάνω του σχεδόν καθόταν ο DJ, του οποίου ο ρόλος δεν περιορίζεται απλώς στο να επιλέγει τη μουσική επένδυση των show ή των διαλλειμάτων, αλλά και στο να εκφωνεί την θεματική του επόμενου show και να εκθειάζει τα κορίτσια για τα προσόντα τους καθώς και τα αγόρια (που ενίοτε συμμετέχουν στα show).

Καθίσαμε λοιπόν και εμείς στο μοναδικό άδειο τραπέζι που για καλή μας τύχη βρισκόταν σε κεντρικό σημείο του μαγαζιού. Δίπλα μας ακριβώς καθόταν μία παρέα

¹¹⁹⁵ Η παρουσία γυναικών σε strip shows κάνει την να απορεί και να εφευρίσκει το ευφάνταστο όρο «Θηλυκές Φαλλοκράτισσες» για τις γυναίκες εκείνες που λειτουργούν «σαν άντρες» και καταφέρνουν να απολαμβάνουν «την κουλτούρα του ξέκωλου» και να μετέχουν ενεργά στην ηδονοβλεπτική διασκέδαση των αντρών του 21^{ου} αιώνα του δυτικού πολιτισμένου κόσμου.

νεαρών αμερικανών όπου ήρθαν Ελλάδα για να γιορτάσουν τα γενέθλιά του ενός εξ αυτών. Παρατηρήσαμε ότι συνεχώς έλειπε από το τραπέζι κάποιος από την παρέα, ο οποίος είτε απολάμβανε πριβέ υπηρεσίες σεξ ή χαριεντιζόταν με κάποιες από τις εργαζόμενες γυναίκες.

Το show που πετύχαμε εκείνη τη στιγμή είχε ως θέμα το γνωστό παιχνίδι με το γιατρό. Γυναίκες ντυμένες σέξι νοσοκόμες είχαν περικυκλώσει ένα φορείο όπου βρισκόταν ξαπλωμένος ένας άντρας. Αφού τον απάλλαξαν από το σύνολο των ρούχων και εσωρούχων του, έπαιζαν με τα γεννητικά του όργανα χρησιμοποιώντας διάφορα εξαρτήματα (π.χ. μαστίγιο, ακουστικά γιατρού). Ενώ τρίβονταν ερωτικά πάνω του, έμοιαζε σαν να τον τιμωρούν για τη σεξουαλική του διέγερση. Στη συνέχεια και αφού τελείωσε η μουσική, συνειδητοποιήσαμε ότι ο άντρας που συμμετείχε στο show και βρισκόταν στην σκηνή, δεν ήταν χορευτής ή υπάλληλος του μαγαζιού που πληρωνόταν για αυτές του τις υπηρεσίες και την υπερέκθεσή του (για να μη πούμε δημόσιο εξευτελισμό) αλλά θαμώννας ο οποίος αφιλοκερδώς δέχτηκε να γδυθεί μπροστά στα άπειρα μάτια ενός ηδονοβλεπτικού κοινού και με ίχνος αμηχανίας να αφεθεί στις εξευτελιστικές μάλλον ενέργειες των υπαλλήλων του καταστήματος. Ο άντρας αφού ντύθηκε επί σκηνής, κατέβηκε να κάτσει με την παρέα του η οποία τον δέχτηκε πίσω με επευφημίες εν είδει θριάμβου. Αντίστοιχο show με συμμετοχή πελάτη επαναλήφθηκε έπειτα από λίγο, όπου πάλι γυναίκες αφέντρες αφού έγδυσαν εντελώς τον θαμώνά του μαγαζιού έπαιζαν με το πέος του, το οποίο βρισκόταν παρεμπιπτόντως σε στύση¹¹⁹⁶. Ακολούθησαν αρκετά show με διάφορες παραλλαγές κορίτσι καουμπόισσα, κορίτσι μικρή ολλανδέζα, κορίτσια αθώες μαθητριάδες αλλά και ομαδικά show που περιελάμβαναν ομαδικό live sex, αναπαράγοντας ως επί το πλείστον φαντασιακές θεματικές από την ιντερνετική πορνογραφική κουλτούρα. Ίσως δεν είναι τυχαία η περιορισμένη θα λέγαμε προβολή των αντρικών γεννητικών οργάνων, σε αντιπαράθεση με την υπερέκθεση των γυναικείων σε βαθμό που να αντιστοιχεί σε ιατρική γυναικολογική εξέταση. Τα show λοιπόν φαίνεται να έχουν αντρική σκηνοθετική ματιά γεγονός πλήρως αιτιολογημένο, καθώς απευθύνονται αποκλειστικά σχεδόν σε αντρικό κοινό. Έτσι τα πλούσια αντρικά κοστούμια είναι σχεδόν αστεία ενώ τα γυναικεία είναι “ξελιγωτικά”¹¹⁹⁷.

¹¹⁹⁶ Συνεντευξιαζόμενος πελάτης αναφέρει ότι κατά την παρουσίαση ανάλογου show, οι γυναίκες αφέντρες τοποθέτησαν αιφνιδιαστικά και εν είδει αστείου, ένα μπουλ με παγάκια στο υπό στύση πέος του πελάτη που βρισκόταν εκείνη τη στιγμή στη σκηνή, προκαλώντας την “πτώση” του και τα επακόλουθα γέλια των λοιπών θαμώνων.

¹¹⁹⁷ Ο όρος είναι δανεισμένος από περιγραφή συνεντευξιαζόμενου πελάτη: «Μου τρέχουν τα σάλια, το θέαμα είναι “ξελιγωτικό”, δεν μπορώ να πιστέψω ότι υπάρχει άντρας με αρχίδι@ που δε το γουστάρει. Βυζ@ρες ατελείωτες παντού και υγρά μουν@κια. Μου έρχεται να ορμήσω και να τις πηδήξω όλες. Μου είναι συνεχεία παλούκι. Κοίτα την τώρα μου το χώνει στη μούρη... εγώ φταίω που θέλω να της

Μετά από κάποια ώρα παραμονής μας στο κατάστημα και αφού βρισκόμασταν σε διάλειμμα από τα show, μας πλησιάζει μία γυναίκα και ένας άνδρας, εργαζόμενοι του καταστήματος. Έρχονται κοντά μας με χαρούμενη διάθεση, κάνουν κίνηση να μας χαϊδέψουν στον ώμο με στόχο να μας πείσουν για να μας προσφέρουν prive χώρο επί πληρωμή¹¹⁹⁸. Τότε η συνθηματική απάντηση που πρέπει να δώσεις αν θέλεις να τους αποφύγεις διακριτικά είναι «Αργότερα...». Είναι άγραφος νόμος να μην είσαι προσβλητικός και να αποφεύγεις με διακριτικότητα τα "ερωτικά" καλέσματα των υπαλλήλων.

Το σύνολο των γυναικών έμοιαζε να είναι αλλοδαπές ενώ κατά πάσα πιθανότητα έχουν κάνει τουλάχιστον από μία αισθητική παρέμβαση (ενθέματα σιλικόνης ενδέχεται να διέθετε το σύνολο των εργαζόμενων γυναικών, ενώ οι άνδρες φορούσαν "δαχτυλίδι" για να διατηρήσουν μία μέτρια στύση αλλά πιθανότατα και άλλα σκεύασματα). Οι λιγοστοί άντρες φαίνεται να ήταν επίσης αλλοδαποί αλλά με πολύ λιγότερο προσεγμένη εμφάνιση.

Συγγρού, 12:10, 24/03/2014, Ημέρα Σάββατο -Μεταφεμινιστική Ηδονοβλεψία-

Στριπτιζάδικο μόνο για Γυναίκες: Στον ίδιο δρόμο, ένα χρόνο πριν, προσπαθήσαμε να μελετήσουμε πως αφουγκράζονται οι γυναίκες τις υπηρεσίες sex, αν είναι πρόθυμες να πληρώσουν για αυτές, αν τις επιθυμούν πραγματικά αλλά ο "συντηρητισμός" της κοινωνίας είναι αυτός που στέκεται εμπόδιο στο να τις επιλέξουν, αν αποτελούν κομμάτι της τυπικής τους διασκέδασης και αν τελικά μπορούν να λειτουργήσουν «σαν άντρες» και να απολαύσουν την σεξουαλική διέγερση που προσφέρουν τέτοιου είδους χώροι¹¹⁹⁹. Είναι, με λίγα λόγια, το ανδρικό strip show, αποδεικτικό στοιχείο της γυναικείας χειραφέτησης και κατά πόσο συμβάλει στην ενδυνάμωση της μεταφεμινιστικής ταυτότητας; Έτσι λοιπόν, αποφασίσαμε να ακολουθήσουμε μία παρέα νεαρών γυναικών, γύρω στα 30 (ανώτατης εκπαίδευσης στο σύνολό τους), η οποία θα επισκεπτόταν ένα στριπτιζάδικο αποκλειστικά για γυναίκες (το οποίο παρεμπιπτόντως βρισκόταν δίπλα ακριβώς από το Πάντειο Πανεπιστήμιο), προκειμένου να γιορτάσουν την τελευταία μέρα ελευθερίας της φίλης τους, μιμούμενες τα

βάλω δαχτυλάκι και να τις γλύψω τις ρώγες, όχι πες. Πω, πω, πω μουν@ρα μου εσύ, θα σε φάω». Το αλκοόλ ενδεχομένως βοηθάει στην ελευθεροστομία των συνεντευξιαζόμενων πελατών καθώς δεν παρατηρείται αντίστοιχη άνεση κατά τις νηφάλιες συνεντεύξεις.

¹¹⁹⁸Γαλλίδα υπήκοος που βρισκόταν εκεί με τον Έλληνα σύντροφό της λέει αγανακτισμένη: «We don't touch in our country. It's just a show!». Ο prive χορός στην Ελλάδα αντιστοιχεί με προκαταρκτικά στάδια του σεξ και συχνά καταλήγει σε σεξ.

¹¹⁹⁹ Οίκοι ανοχής για γυναίκες δεν υπάρχουν, αν και δημοσιεύματα υποστηρίζουν την έλευση του πρώτου οίκου ανοχής για γυναίκες στην Ελλάδα. Ήταν αδύνατον να τον εντοπίσουμε.

αντίστοιχα bachelor party των ανδρών (όπως θα διαπιστώσουμε όμως παρακάτω, όχι με την ίδια επιτυχία¹²⁰⁰).

Στις 12 και κάτι, οι φίλες ήταν ήδη συγκεντρωμένες έξω από το μαγαζί για να προλάβουν να δουν την φαντασμαγορική έναρξη του show, την οποία το site του καταστήματος υποσχόταν ότι θα τους έμενε αλησμόνητη¹²⁰¹. Το όνομα του καταστήματος ενδεικτικό: “Women’s Toys”, ελληνιστί “Τα Παιχνίδια των Γυναικών”. Η συνυποδήλωση ολοφάνερη... “Εδώ κορίτσια εσείς έχετε το πάνω χέρι, οι άντρες είναι οι σκλάβοι σας, είναι αντικείμενα, τα ερωτικά σας παιχνίδια, υπάρχουν για τη διασκέδασή σας, για να σας υπηρετούν σεξουαλικά...” καταστάσεις που μάλλον δεν ανταποκρίνονται ιδιαίτερα στην πραγματικότητα των ενήλικων σεξουαλικών σχέσεων στο Ελλαδικό και όχι μόνο χώρο.

Οι γυναίκες στην είσοδο του μαγαζιού φαίνεται ότι έμπαιναν μάλλον διστακτικά οι περισσότερες, πολλές κοιτούσαν γύρω, γύρω να δουν αν έρχεται κανείς, ενώ άλλες είχαν χαλαρή και ανάλαφρη διάθεση. Μαζί με την παρέα γυναικών που συνοδεύαμε εκείνη τη στιγμή έμπαιναν άλλες δύο κυρίες νεαρής σχετικά ηλικίας, συντηρητικά μάλλον ντυμένες, οι οποίες πέρασαν βιαστικά, σχεδόν τρέχοντας από το μεγάλο μπλε διάδρομο που θύμιζε διαστημόπλοιο. Η κοπέλα που έκοβε τα εισιτήρια στην είσοδο ήταν χαλαρή με πολύ σέξι εμφάνιση, παρά το γεγονός ότι το κατάστημα απευθύνεται θεωρητικά σε γυναικείο κοινό. Ο χώρος, αν και δεν ήταν ιδιαίτερα μεγάλος, ήταν σχεδόν άδειος την ώρα εισόδου μας αλλά και αργότερα δεν φάνηκε να γεμίζει παρά το γεγονός ότι ήταν Σαββατόβραδο. Άντρες με εφαρμοστά εσώρουχα, παπιγιόν και μανσέτες, λουσμένοι στο baby oil, περιφέρονταν στο μαγαζί κάνοντας ερωτική παρέα στις πελάτισσες στη λογική της κονσομασιόν. Οι άνδρες δεν ήταν ιδιαιτέρως εμφανίσιμοι (αν κρίνουμε από τα σχόλια της εν λόγω παρέας), ήταν αρκετά γυμνασμένοι ενώ στο σύνολό τους σχεδόν ήταν αλλοδαποί¹²⁰². Ένας από αυτούς ήταν εμφανώς θηλυπρεπής και έκανε αστεία πειράγματα στις πελάτισσες μιμούμενος γυναικείες κινήσεις.

Η παρέα των γυναικών που μας “φιλοξενούσε” στους κόλπους της, έκατσε στο τραπέζι που είχε προνοήσει να κλείσει, (αν και πραγματικά δεν υπήρχε ουσιαστικός λόγος καθώς το κατάστημα είχε πολύ λίγο κόσμο όπως προείπαμε), φόρεσαν στον λαιμό τους

¹²⁰⁰ Ο Καραγιάννης στο βιβλίο του “Ερωτας ή Τίποτα” ισχυρίζεται ότι στα πλαίσια της ισότητας αναπτύχθηκε και το αντίστοιχο ισοδύναμο «της εξόδου της νύφης όπου οι γυναίκες θα μιλήσουν περιφρονητικά για τους άνδρες ... και θα αναζητήσουν απλώς την αντίστοιχη υποτίμηση του άνδρα σε αρσενικό αντικείμενο επιφανειακής ηδονής» (σελ.48).

¹²⁰¹ Η “τελετή έναρξης” του show περιελάμβανε μία ομαδική εμφάνιση του συνόλου των χορευτών επί σκηνής που παρά τις επευφημίες του DJ και παρουσιαστή της βραδιάς, δεν ενθουσίασε τις “φίλες” μας.

¹²⁰² Αρκετούς από αυτούς τους συναντήσαμε ένα χρόνο αργότερα στο “Αλκατάζ”.

σφυρίχτρες σε σχήμα πέους¹²⁰³ και για τα πρώτα λεπτά τουλάχιστον στο σύνολό τους, περιεργάζονταν το χώρο, τον κόσμο που βρισκόταν εκεί και τον τρόπο που δούλευε το μαγαζί. Οι εργαζόμενοι ήταν καθ' όλη τη διάρκεια της εργασίας τους στα τραπέζια με τις πελάτισσες εκτός και αν παρουσίαζαν κάποιο show στη σκηνή εκείνη τη στιγμή. Τους χόρευαν, επιδείκνυαν τα γεννητικά τους όργανα και παρακινούσαν τις πελάτισσες να τους "θωπεύσουν". Το κλίμα δεν ήταν τόσο σεξουαλικό ή λάγνο αλλά μάλλον εύθυμο και ανάλαφρο. Εργαζόμενοι και πελάτισσες γελούσαν, μερικές φορές και από αμηχανία. Δεν φαίνεται να υπήρχε ίχνος ερωτισμού ή αληθινής σεξουαλικής διάθεσης αλλά μάλλον έμοιαζε με ένα αστείο διασκεδαστικό παιχνίδι.

Για το σύνολο των κοριτσιών της παρέας ήταν η πρώτη φορά που επισκέπτονταν Strip Show γενικά (και δη αντρικό show), όποτε όλα ήταν πρωτόγνωρα και οι αντιδράσεις ποικίλες. Έτσι παραδείγματος χάριν, η Ελένη που είχε αρκετά χαλαρή και εύθυμη διάθεση, όταν την πλησίασε κάποιος εργαζόμενος, έβαλε το χέρι της στο πέος του, έπειτα από δική του παρότρυνση και χασκογελώντας έλεγε στις φίλες της «έχω να πιάσω πούτσο* 3 χρόνια... παραλίγο να ξεχάσω πως είναι, να 'ναι καλά ο άνθρωπος» και συνέχισε να γελάει. Η Ξένια από την άλλη, ήταν πιο ψύχραιμη, παρατηρούσε απλώς τα τεκταινόμενα, σχολιάζοντας τι κάνουν οι γύρω θαμώνες και γελούσε καθώς τα έβρισκε όλα αυτά μάλλον γραφικά και αστεία, μια καρικατούρα, ένα μάλλον κακέκτυπο ανδρικής διασκέδασης που δεν "περνάει" όμως στο γυναικείο κοινό. Η Ραλία είχε πιάσει ψιλή κουβέντα με έναν χορευτή που ήρθε και έκασε δίπλα της καθώς θεώρησε πως ήταν λαμπρή ευκαιρία να κάνει εξάσκηση στα Ισπανικά της, καθώς ο εργαζόμενος καταγόταν από εκεί (Βαρκελώνη αν θυμόταν εκείνη καλά από την εξιστόρηση της ζωής του), ενώ η εξάσκηση συνεχιστική και σε Λάτιν χορούς. Σε καμία περίπτωση όμως, δεν φάνηκε να αναπτύσσεται ίχνος ερωτικής διάθεσης. Η Ελεάνα αντιθέτως έδειχνε μάλλον ενοχλημένη από το θέαμα το οποίο χαρακτήρισε θλιβερό! «Μας δουλεύουνε τώρα; Αυτό το πράγμα το θεωρούν διασκέδαση; Απορώ πως το κάνουν οι άντρες; μα είναι ντιπ ηλίθιοι ρε παιδιά; Πληρώνω κάποιον για να με χουφτώσει; Κονσομασιόν κανονική; Έχουμε τρελαθεί; Σε πληρώνω για να με χουφτώσεις, να με φιλήσεις και να μου πεις πόσο όμορφη είμαι και πρέπει να χαίρομαι κιόλας σαν ηλίθια; Εγώ έχω το πρόβλημα; Είναι κάτι που δεν καταλαβαίνω καλά;». Κοιτάζει πίσω της μία πελάτισσα που φιλιέται με κάποιον εργαζόμενο «Ε, εντάξει, μπλιάξι. Αυτός μπορεί να έχει φιλήσει άλλες 100 σήμερα. Χίλιες φορές σεξ παρά φιλί, ρε φίλε. Στο σεξ τουλάχιστον

¹²⁰³Η νύφη φόρεσε πλαστική κορόνα με τούλι και κρατούσε ένα ασημένιο επίσης πλαστικό ραβδάκι για να ξεχωρίζει από τις υπόλοιπες: όλα σε απόλυτη εναρμόνιση με τα αμερικάνικα πρότυπα για τα bachelor γυναικών. (Το σύνολο των "κοριτσιστικών εξαρτημάτων" είχαν γίνει παραγγελία από site διάσημης τρανσέξουαλ που έχει αποσυρθεί τα τελευταία χρόνια από τον χώρο της πορνείας και από τα φώτα της δημοσιότητας, καθώς δραστηριοποιείται επιχειρηματικά στον τόπο καταγωγής της).

παρεμβάλλεται και ένα προφυλακτικό» και συνέχισε την παραληρηματική της αφήγηση, ενώ ζήτησε να αλλάξει θέση και να πάει σε σημείο μη προσπελάσιμο σε εργαζόμενους. «Δεν πίστευα ότι θα φρίκαρα τόσο πολύ... Είναι ξευτίλα η όλη φάση. Μερικά πράγματα ρε πούστη μου, καλώς ή κακώς δεν μπορείς να τα αγοράσεις... Και δε το θωρώ τόσο ξευτίλα για τους τύπους, εντάξει λεφτά βγάζουνε, όσο για μένα που ζω αυτήν την ξευτίλα» και σταμάτησε να μιλάει μετά από παραινήσεις των φίλων της να μην χαλάσει το κλίμα ευθυμίας της παρέας. Μαζί της είχε απολυμαντικά χαρτομάντιλα για τα χέρια, των οποίων όμως έκαναν χρήση όλες οι κοπέλες. Τέλος, όταν πήγε να την πλησιάσει κάποιος εργαζόμενος καθώς πήγαινε στην τουαλέτα, εκείνη τον απώθησε σχεδόν ενοχλημένη.

Τα show ήταν μάλλον αστεία και άλλες φορές έως βαρετά αν κρίνουμε από τα σχόλια των γυναικών. Μερικά από τα νούμερα ήταν ο Ράμπο, ο Ζορό, ο Καουμπόης, ο Πυροσβέστης, ο Ρόκι και άλλα. Ενώ τα διαλείμματα, όπου το σύνολο των εργαζόμενων βρισκόταν στα τραπέζια των γυναικών, ήταν πολύ μεγαλύτερα σε διάρκεια (σε σύγκριση με το "Αλκατράζ" ως πούμε). Σε κάθε show σχεδόν, σήκωναν μία από τις πελάτισσες στην σκηνή, γεγονός που ενόχλησε κάποια από τα κορίτσια της παρέας, ενώ κάποιες από τις γυναίκες που ανέβηκαν τελικά στην σκηνή σχεδόν με το ζόρι, φάνηκαν αρχικά τουλάχιστον να δυσανασχετούν. Όσο ήταν πάνω στην σκηνή με τους χορευτές άλλες φαίνεται να έنيωθαν άβολα, άλλες γελούσαν, άλλες κοίταζαν το πάτωμα, ενώ όταν εκείνος προσπαθούσε να τις κάνει να του πιάσουν το πέος οι περισσότερες προσπαθούσαν να τους απωθήσουν χαμογελώντας. Κατά τη διάρκεια των show είτε τις κάθιζαν σε καρέκλες και τους έκαναν στριπτίζ, είτε χόρευαν μαζί τους, είτε τις ξάπλωναν στο πάτωμα μιμούμενοι την ερωτική πράξη κ.α. Οι αντιδράσεις κυμαίνονταν από έκδηλη αμηχανία μέχρι χαλαρή ευθυμία. Σε τέτοιο χορευτικό συμμετείχε μετά από την έντονη παρότρυνση των φιλενάδων της και η νύφη της παρέας που συνοδεύαμε, η οποία μόλις τέλειωσε το χορευτικό έρχεται προς την παρέα της και λέει γελώντας «Άμα είναι να βγάζουμε εμείς το μισό show να μας κόψουν και μας κάνα μεροκάματο, όχι να πληρώνουμε από πάνω» είπε και συνέχισε να γελά έντονα.

Εκεί βρισκόταν και γνωστή τηλεπερσώνα, που στο παρελθόν είχε κατηγορηθεί για μαστροπεία, ενώ είχε φιλοξενηθεί πολλάκις σε πληθώρα τηλεοπτικών trash παραθύρων παριστάνοντας τον "μαϊντανό" και ασκώντας κριτική για τα κοινωνικά δρώμενα της χώρας. Ο barman ήταν επίσης διασημότητα, όπως μας πληροφόρησαν τα κορίτσια της παρέας, καθώς δούλευε στην εταιρία παραγωγής πορνογραφικού υλικού "Sirina" ως πορνοστάρ με το ψευδώνυμο "Varvatos" το οποίο μάλλον το είχε για καμάρι καθώς αναγραφόταν ευκρινώς στο πίσω μέρος της μπλούζας του. [Ανάμεσα στους άσημους θαμώνες που

ξεχώρισαν, ήταν μία παρέα ομοφυλόφιλων ανδρών και ένα ζευγάρι ετεροφυλόφιλων όπου ο άνδρας φαίνεται πως διασκέδαζε με τις ερωτικές περιπτύξεις της συντρόφου του με κάποιον εργαζόμενο].

Το μαγαζί δεν πρόσφερε sex στις πελάτισσες (σε αντίθεση με την πλειονότητα των Στριπτιζάδικων που απευθύνονται σε αντρικό κοινό) παρά μόνο πριβέ χορούς (Lap-Dance). Το τιμολόγιο σε γενικές γραμμές διαμορφωνόταν ως εξής: Προσωπικός χορός στο πριβέ – μπροστινό- δωμάτιο 10 ευρώ, ενώ στο πριβέ -πίσω- δωμάτιο κόστιζε 30 ευρώ για τις γυναίκες και σχεδόν το διπλάσιο, 50 ευρώ για τους άντρες. Ο χορός στο τραπέζι κόστιζε 20 ευρώ, ενώ το "ποτό κέρασμα" στους εργαζόμενους ήταν στα 10 ευρώ το απλό και στα 20 ευρώ το σπέσιαλ.

Βγαίνοντας από το μαγαζί τα σχόλια των γυναικών της συγκεκριμένης παρέας αλλά και τα συναισθήματα, διέφεραν σημαντικά. Έτσι ακούστηκαν σχόλια όπως «ήταν τέλεια!», «είχε πολύ γέλιο!», «ο πυροσβέστης ήταν κούκλος», «πολύ κιτς αλλά είχε πολύ πλάκα», «επιτέλους, πήραμε το αίμα μας πίσω» αλλά και σχόλια όπως «νομίζω ότι μοιάζει περισσότερο με Gay Show, σίγουρα ήταν για γυναίκες;», «είναι όντως λίγο χτισμένο στην αντρική λογική», «μου φάνηκε παράδοξο να βλέπω άνδρες να κάνουν κονσομασιόν», «είναι χαρά τους να πηδάνε, θέλουν να τους πληρώνουμε και από πάνω; Αυτοί είναι εθελοντές πούτ@νοι» (γέλια). Παρά τα αντιφατικά σχόλια όμως, καμία δεν εξέφρασε την επιθυμία να ξαναπάει. Παρεμπιπτόντως το κατάστημα σταμάτησε τη λειτουργία του λίγους μήνες αργότερα...

Συγγρού, 20:30-04:00, 27/06/2016, Ημέρα Δευτέρα –Αντρική Υπόθεση-

Δευτέρα βράδυ, συνεπείς στο ραντεβού μας βρισκόμαστε στο strip club **Anatoli** (Συγγρού 214-216), καθώς περιμένουμε να μιλήσουμε με μία εργαζόμενη του καταστήματος. Για κακή μας τύχη, το μεγάλο αφεντικό αρνείται τη συμφωνηθείσα συνάντηση και αντί αυτού, μας δίνει ο ίδιος μία mini συνέντευξη που περιορίστηκε σε συμβουλές πατρικού τύπου. (Απόφοιτος της Βιομηχανικής σχολής, μας υποδεικνύει να εγκαταλείψουμε τη χώρα... «Θα καταστραφεί το σύμπαν. Φύγε πριν να είναι αργά. Και τώρα με τους μετανάστες η καταστροφή θα έρθει μία ώρα αρχύτερα. Ο γιος μου...»). Βγαίνοντας απογοητευμένοι από την Anatoli, πέφτουμε πάνω σε μία **τραβεστί** (με εκλεπτυσμένο ντύσιμο γραφείου) από τη Βραζιλία που λατρεύει την Ελλάδα και μας εξηγεί πόσο πόνεσαν οι 4 πλαστικές (που πραγματοποίησε στο Λονδίνο) προκειμένου να αποκτήσει το επιθυμητό μέγεθος στήθους. Το αποτέλεσμα ομολογουμένως την δικαίωσε, αν κρίνουμε από την αυξημένη κίνηση που είχε το πόστο της, αναλογιζόμενοι μάλιστα ότι

ήταν Δευτέρα βράδυ. Το **sex theater** (strip club σχεδόν απέναντι) ήταν κλειστό¹²⁰⁴. Ανηφορίζοντας λίγο πιο πάνω, συναντάμε ξανθιά τραβεστί που κάνει πιάτσα μέσα από το αυτοκίνητό της (συνηθισμένη πρακτική).

Συνεχίζοντας την πορεία μας, η πρακτική του αυτοκινήτου επαναλαμβάνεται αυτή τη φορά με ένα δυναμικό ντουέτο, μίας **τρανς** και μίας **τραβεστί** σε ένα κόκκινο κάμπριο (παρκαρισμένο απέναντι από το Αλκατράζ). Η μία ψηλή και μυώδης με μαύρη μακριά περούκα και μακρύ φόρεμα με σχισίματα, είχε έντονη περιπαικτική διάθεση, κορόιδευε και άλλοτε αστειευόταν με τους πελάτες, ενώ συχνά επιδείκνυε τα οπίσθιά της. «Βγάλε και για μένα αγόρι» λέει σε ηλικιωμένο άντρα που κατευθύνεται προς το ATM πίσω μας... Πλησιάζει άλλος πελάτης «Τον βλέπεις αυτόν συχνό πελατάκι. Κάθε μέρα εδώ είναι. Καθυστερημένος»... –«Δε μου λες αγάπη μου, έχεις καύλες;» του λέει –«Όχι, πολλές» – «Φύγε και όταν έχεις πολλές ξαναέλα» –«Έχω, έχω» –«Τι λεφτά έχεις πάνω σου» –«5 ευρώ» – «Τράβα και όταν έχεις καύλες ξαναέλα. Μου ήρθες με 5 ευρώ». Αυτοκίνητα σταματούν το ένα μετά το άλλο, μυλούν με τα κορίτσια, άλλοι διαπραγματεύονται και αρκετοί αστειεύονται. «Καλέ κοίτα, αυτός φοράει *rampers*» –«Που πας μωρή με τα *rampers*» λέει η μελαχρινή κοπέλα σε ηλικιωμένο κύριο που πλησιάζει προς το μέρος μας και λύνεται στο γέλιο. Άντρας αθλητικός με *back bag*, περνάει από μπροστά τους, ο μοναδικός αδιάφορος... «Κοίτα τον μωρή. Τι αρσενικό είναι αυτό; Καύλα!» –«Ωραίος δεν μπορώ να πω. Λέει η άλλη. Άντρες όλων των ηλικιών, ως επί το πλείστον μεσήλικες, αλλά κυρίως όλων των βαλαντίων... Πλησιάζει αυτοκίνητο, η μελαχρινή κοπέλα πλησιάζει και τελικά καταφέρνει να πάρει τον πελάτη. «Σας συμφέρει που καθόσαστε εδώ μαζί;» λέω στην κοπέλα που απέμεινε. «Ναι, μωρέ. Δεν είμαστε πάντα μαζί. Συνήθως η (...) πάει λίγο πιο πάνω. Αλλά εντάξει μωρέ έχουμε παρέα από το να καθόμαστε μόνες μας...() Έχουμε φτύσει αίμα για αυτές τις θέσεις. Οι παλιές έρχονταν μας έδιωχναν. Έχουμε παλέψει. Δεν το κουνάμε από εδώ!» –«Με το Αλκατράζ που είναι απέναντι δεν έχετε πρόβλημα;» –«Όχι, μια χαρά. Πολύ καλές σχέσεις. Και μας λένε να πάμε για ποτάκι. Μια χαρά» –«Λέω επειδή τους τρώτε πελάτες, φαντάζομαι γίνεται και εκεί σεξ...» –«Ααα, δεν ξέρω» –«Τώρα που πάει με τον πελάτη;» –«Είναι το σπίτι της εδώ από πίσω» –«Δεν είναι λίγο επικίνδυνο αυτό;» –«Ντάξει, εγώ στο σπίτι μου, στο Νέο Κόσμο, έχω κάμερες. Έχω σκύλο που τον κάνει τον άλλον κομμάτια. Έχω *paralyser*, σπρέι πιπεριού. Έναν τον κάνεις κουμάντο, δύο δύσκολα. Μπορώ να του φέρω και μία κολόνια στο κεφάλι που λέει ο λόγος... Μου έχουν βάλει βέβαια πιστόλι στον κρόταφο και μία φορά τσεκούρι, ένας τύπος με μηχανή. Τώρα πια δεν παίρνω από μηχανή, μόνο αν φωτογραφίσω πινακίδες και μούρη. Είμαι 23 χρόνια στην πιάτσα...» –«Σου αρέσει η δουλειά σου;» –«Τρελή

¹²⁰⁴ Το επισκεφτήκαμε όμως λίγες μέρες αργότερα.

είσαι;; Όχι ρε, καθόλου» -«Αν κάτσει κάτι...;» -«Αν κάτσει κάτι καλό, οκ. Αλλά σπάνια» -
«Έχεις δει αλλαγή αυτά τα 23 χρόνια» -«Άκου, παλιά ήταν πιο κύριοι. Σε κερνούσανε, σε
βγάζανε. Μπορεί να έβγαζες και 300.000 δρχ σε ένα βράδυ. Ουρές στη Συγγρού. Εδώ στο
παράδρομο γινόταν χαμός» -«Τι σας ζητάνε συνήθως;» -«Θέλουν πούτσο στα 50 ευρώ, το
απλό γαμησάκι... Τον παίρνουνε. Μόνο! Εννοείται. Ζητάνε χωρίς. Στοματικό χωρίς...
Πετυχαίνω έναν, με παίρνει και μόλις με είδε μου κάνει "Δε μου είπες ότι τον έχει κόψει"
και του λέω "Δε με ρώτησες. Μην αγχώνεσαι όμως, έχω εργαλείο " "Θέλω αληθινό" μου
κάνει "Τι να το κάνω το strapon; "Ε, ας πρόσεχες" του λέω... Τώρα άλλο; Ουρολαγνία, αλλά
αυτό παλεύεται. Άντε να πιεις δύο λίτρα νερό. Με το άλλο (κοπρολαγνία) τι να κάνεις;
Σιχαίνομαι τον εαυτό μου μετά. Σιχαίνομαι! ...Είναι εξευτελιστικό» -«Έχεις σκεφτεί να
έκανες κάτι άλλο;» -«Δεν σε αφήνει η κοινωνία. Πριν 2 χρόνια, ασχολιόμουν με extension σε
κομμωτήριο και μόλις το μάθαν με διώξαν, τον πούλο. Τώρα έχει βγει νόμος για το
ρατσισμό. Μπορείς να τους πάρεις και λεφτά. Είναι και μία ομάδα που ασχολείται με την
αλλαγή ονόματος. Αλλάζεις το όνομα και ας έχεις πουλί... Δεν συμφωνώ εγώ βέβαια αν με
ρωτάς» -«Γιατί;» -«Γιατί ο άλλος πάει βιάζει κοριτσάκια, ληστεύει τράπεζες και κοτσάρει
δύο βυζιά μετά και σου λέει, Ελένη. Δεν είναι έτσι τα πράγματα. Εγώ έχυσα αίμα για να
αλλάξω όνομα... Έδωσα αγώνα.» -«Τώρα έχεις προσωπική ζωή;» {«Εγώ ήμουν παντρεμένη,
χώρισα όμως. Να είναι καλά η κουμπάρα μου που έβαλε άλλη γκόμενα από δίπλα. Τον
ήθελε. Με ζήλευε και ήταν η εκδίκηση. Αυτός επιχειρηματίας, είχε τη μισή Νέα Σμύρνη.
Νομίζω όμως ότι με παντρεύτηκε για να μειώσει την θητεία στον στρατό. Δε ξέρω...() Πιο
πριν στη Ρόδο, είχα πάλι μακροχρόνια σχέση, 5 χρόνια. Τον γνώρισα στο super market. Με
κοιτούσε και μετά τον βλέπω μπήκε σε ένα αυτοκίνητο με τη μάνα του και λέω "αει μωρέ το
μουρόχαβλο". Τον πετυχαίνω πάλι σε ένα club. Αυτός με πέρασε για φοιτήτρια. Του λέω ότι
είμαι πουτάνα... Είχα μαγαζί δικό μου τότε εκεί. _Πολύ καλά ήταν. Ο επαρχιώτης δεν έχει
καμία σχέση με τους εδώ. Είναι αληθινός άντρας... Κερνάνε, είναι περιποιητικοί_ Όταν του
είπα ότι ήμουν άντρας, εξαφανίστηκε για 3 μέρες. Μετά γύρισε και μου είπε "Μη μου το
ξαναπείς. Εγώ βλέπω μία γυναίκα. Δε θέλω να ξέρω". Χωρίσαμε μετά από χρόνια... κάποια
στιγμή μας τελείωσε μάλλον. Ήταν μία περίοδος που ήμουνα χαμένη, έχασα τον αδερφό
μου, σε αυτοκινητιστικό. Πολλά...} Περνάει η αστυνομία... -«Με την αστυνομία μια χαρά τα
πάτε βλέπω» -«Δεν έχουμε πρόβλημα πια. Μας χαιρετάνε. Παλιά καμία σχέση. Πολύ
κυνηγητό. Ειδοποιούσαμε η μία την άλλη. Πολύ δύσκολα. Μία μέρα μου λένε ανεβαίνουν
προς τα εσάς. Πετάω τα τακούνια και αρχίζω να τρέχω. Για πότε βρέθηκα στη Θησέως δε
ξέρω. Αλλά έχω πάει και κρατητήρια και ξύλο έχω φάει...» -«Να σε αφήσω. Έχω κάτσει πολύ
ώρα και δε σε αφήνω να σταυρώσεις πελάτη» -«Δε πειράζει αγάπη μου, θέλω να βοηθάω

τα νέα παιδιά.» -«Να προσέχεις πολύ!» (χαμογελάει συγκαταβατικά) -«Να περάσεις καμιά μέρα για καφεδάκι»...

Λίγο πιο πάνω στο **Kinky Opera**, συναντάμε τον υπεύθυνο του μαγαζιού. Πολύ διστακτικός ο Παύλος, αρνείται να μοιραστεί την εμπειρία του από το χώρο και αρκείται στα εξής: «Με 10 ευρώ ζητάνε ανωμαλίες. Τώρα δε μπορώ να σου πω, καταλαβαίνεις. Με τη φτώχεια έχει χαζέψει ο κόσμος... Έρχονται και γυναίκες, περίπου στο 10%... Έχει χαλάσει ο κόσμος πάντως...() Γενικά 18 με 30, 35 έρχονται πιο πολύ και μετά πιο μεγάλοι». Φωνάζουν μέσα τον Παύλο και η Ουκρανή ταμίας που αρχικά μας πέρασε για πελάτισσα, μας πλησιάζει για να μας κρατήσει συντροφιά. «...Πριν δούλευα σε ένα καφέ στον Πειραιά, αλλά και δω καλά είναι» Είναι 33 χρονών, (γεννημένη το 1983) έχει αγόρι «αλλά άμα βρεις κανά καλύτερο φέρτον» -«Πως τον θες;» -«Σοβαρός, για οικογένεια, με λεφτά... Α, και να έχει ένα αυτοκινητάκι. Στην Ουκρανία οι άντρες μεθάνε πολύ, πολλά ναρκωτικά από τη φτώχεια, πολύ αλκοόλ. Εδώ, ένα 30% είναι μπλεγμένο σε αυτά, γι' αυτό προτιμάς Έλληνα» - «Ωραίο look» -«Ντάξει, τι είναι οι γυναίκες; Και σένα άμα σουβάλουμε τακούνια και ένα σέξι φόρεμα, κούκλα θα είσαι, χαμό θα κάνεις» -«Ε, εντάξει δεν είμαστε το ίδιο» -«Α, αγάπη, βλέπω θέματα εδώ. Αυτοπεποίθηση τίποτα, μηδέν...» Μας αποχαιρετά μέσα στα χαμόγελα η Αλεξάνδρα και εμείς ετοιμαζόμαστε για την επόμενη στάση.

Το **X-Bar live show**, ήταν ένα πολύ ιδιαίτερο μαγαζί τόσο σε φιλοσοφία όσο και σε αισθητική (ακριβώς από πάνω φιλοξενείται χώρος που λειτουργεί ως studio). Περίπου 15 κοπέλες ήταν αραδιασμένες στο μπαρ στη λογική της κονσομασιόν, αν και ήταν Δευτέρα. Ο κ. Γιώργος μας διευκρινίζει ότι είναι πελάτισσες του και όχι δικοί του υπάλληλοι. «Το ποτό τους πίνουν αλλά τους κάνουμε καλύτερη τιμή. Και εδώ βρίσκουν τους πελάτες τους. Εμείς έχουμε μόνο τις χορεύτριες». Οι κοπέλες έπιναν ποτό και όσες δεν είχαν πελάτη ήταν απασχολημένες με το κινητό τους. «Δεν υπάρχει φλερτ πια. Όλα γίνονται μέσα από το κινητό. Η δικιά μας γενιά δεν είχε καμία σχέση με τη δική σας». Μία κοπέλα αφρικανικής καταγωγής σηκώνεται για να κάνει strip show στην πολύ μικρή πίστα. Διακόσμηση μπαρόκ, με πίνακες του 18^{ου} αιώνα, πολυελαίους και κόκκινους καναπέδες, που σίγουρα δεν παρέπεμπε καθόλου σε στριπτιζάδικο. «Πριν ασχολιόμουν με Bar. Το 2013 το ανοίξαμε αυτό. Δεν το φανταζόμουν ποτέ ότι θα άνοιγα τέτοιο μαγαζί, δεν είχα ιδέα». -«Τι κόσμος έρχεται εδώ;» -«Είναι διάφορα. Είναι παντρεμένοι. Είναι η εύκολη λύση. Είναι ανώμαλοι... Δεν ξέρω γιατί έρχονται. Και μένα εντύπωση μου κάνει. Δεν το καταλαβαίνω. Πιστεύω ότι είμαστε κατώτεροι από τις γυναίκες...» Λίγες μέρες μετά τη συνέντευξη ο κ. Γιώργος εμφανίστηκε στο Πάντειο...

Τραβεστί με εντοπίζουν από μακριά και καθώς πλησιάζω φωνάζει η μία εκ των δύο «Αγάπη μου μην παντρευτείς ποτέ!!! Είναι όλοι πουστάρες. Όλοι!»... -«Που πας καλέ εσύ με την σχολική (τσάντα) τέτοια ώρα; Στο νυχτερινό;» λέει η άλλη κυρία γελώντας - «Είμαι εδώ της Παντείου και ξόμεινα» απαντάω...() -«Α, τι καλά. Και γω εδώ από πίσω μένω¹²⁰⁵. Να πάμε για κανένα καφεδάκι...() Να το ξέρεις αυτό. Είναι όλοι πουστάρες!!! Έχεις γκόμενο;» -«Όχι» -«Άμα βρεις κανά γκόμενο, πρώτα πέρνα από μένα να σου τσεκάρω ότι δεν τον παίρνει και μετά.. Έχουν δει έμένα τα ματάκια μου... Έχεις FB;» -«Έχω» -«Λοιπόν, πως είσαι να σε βρω. Εγώ είμαι Mania Ntelou... Με είδες; Κάνε με accept. Θα μου στέλνεις εσύ και γω θα σου λέω»... -«Έγινε!» (γέλια)... -«Έχεις πελάτες και από fb;» -«Ναι αμέ... και από άλλα site και αγγελίες... είχα βάλει στην espresso». Κατηφορίζει στο δρόμο ημίγυμνος άνδρας φορώντας το κάτω μέρος μίας φόρμας. -«Που είσαι manάρι; ...Είναι γνωστός εδώ αυτός. Άστεγος. Όλη μέρα ανεβοκατεβαίνει τη Συγγρού. Αυτή τη δουλειά κάνει...()» Περνάει αυτοκίνητο γεμάτο άντρες που θέλει να κάνει πλάκα -«Πουστάρες!!!» τους φωνάζει η μία... ()«Για πούτσα έρχονται όλοι, να το ξέρεις και μετά το παίζουν μάγκες... Θα περάσουν τρεις με το αυτοκίνητο να κοροϊδέψουν και μετά θα περάσουν ένας, ένας χώρια, με την ουρά στα σκέλια, να τον φάνε...()Άλλος, έφερνε σακούλα με ρούχα και ντυνότανε γυναίκα...Τι να σου πω; Έτσι την έβρισκε,.. Είχα εγώ ένα γκόμενο, πιτσιρικάς, ανήλικο ήταν όταν τα φτιάξαμε, τον έκανα άντρα και τώρα θέλει και γκόμενα... Δες ... (μου δείχνει φωτογραφία στο facebook) έμένα αυτοί μου αρέσουν. Τα λίγο λαϊκά αγόρια.» -«Ωχού... μας έπρηξες με τον ψωλαρά. Θα σου πω τώρα εγώ σκηνικό να πάθεις. Με στέλνουνε φαντάρο στον Έβρο. Εκεί γνωρίζω το Χρήστο. Κάθε βράδυ κάθομαι και τον κοιτάω που κοιμάται με τα ματάκια του τα γλυκά. Είχα πάθει την πλακάρα μου με τα μάτια του. Ερωτεύτηκα μπαμ. Το παίρνουν γραμμή σε κάποια φάση το στρατόπεδο και τρώω τρελή γιούχα. Τεσπα, γυρίζω Αθήνα και πως είμαστε εδώ καλή ώρα σταματάει αυτοκίνητο, κοιτάω και τι να δω. Τον αναγνώρισα αμέσως. Δεν ξεχνιούνται αυτές οι ματάρες. Πάμε σπίτι του να μην τα πολυλογώ, γαμιόμαστε, τον πηδάω, με πηδάει, του λέω πάω λίγο στο μπάνιο, βγάζω περούκα, βγάζω μακιγιάζ, κραγιόν, μαλλιά, τα βγάζω όλα και με το που με βλέπει βάζει τα κλάματα...» - «Πάντως και συ ματάρες έχεις! ...Δεν παραείναι όμως κουλτουριάρικο το φόρεμά σου; Γύρισε τουλάχιστον, τα manίκια». (φορούσε ένα μακρυμάνικο, μπεζ φόρεμα κοντά στο γόνατο) -«Άστο καλέ. Με έκανες σαν φαντάρο!(γέλια). -«Ου, μήνυμα. Ουάου. Πουτσάρα!» μας δείχνει μήνυμα στο fb από θαυμαστή της που της στέλνει το πέος του σε στύση. -«Να ξέρεις, να μαθαίνεις: άντρας χωρίς κώλο έχει μεγάλο πουλί... Νόμος!» -«Να σε

¹²⁰⁵ Καταγράφηκαν πολλά προσωπικά δεδομένα που αφορούν λόγου χάρη τα πραγματικά τους ονόματα, τον τόπο καταγωγής, στοιχεία για την οικογένειά τους και λεπτομέρειες που αφορούν πελάτες, τα οποία σκοπίμως παραλήφθηκαν.

ρωτήσω κάτι τεχνικό;» -«Ναι, καλέ ρώτα». -«Πως μπορείς να έχεις στύση τόσες πολλές φορές την ημέρα;» -«Εγώ μπορώ... μέχρι και 10 την ημέρα». -«Παίρνεις κάποιο σκεύασμα;» -«Όχι ρε παιδί μου. Ερεθίζομαι. Και πάω και με γυναίκες. Ήτανε μία ήθελε να την πηδάω, άρρωστη, και ήτανε με το μουνί αξύριστο και με αγκύλωνε και μου γρατζουνούσε τον πούτσο.» -«Α, εγώ δε μπορώ το μουνί. Δε μου σηκώνεται με τίποτα. Με είχε καλέσει μία φορά ζευγάρι στα βουπου. Αυτός κούκλος, αυτήρηρη... Φόρεσε μάσκα τελικά και δεν τη γάμησα κιόλας. Όποτε την έβλεπα μου πέφτε. Τον φόρεσα λίγο σε αυτόν, αλλά αυτή δε πείρε γραμμή...(!) Μωρή, εσένα κοιτάνε. Κάτσε να δεις πως θα ξενερώσουν μόλις τους πω ότι έχεις μουνάκι». -«Έχει μουνί η κοπέλα, την θέλετε;;; Πουστάρεις όλοι. Παλιολούγκρες!!!» -«Μη βρίζεις. Δε φοβάσαι μην σας πλακώσουν;» -«Άσε μας μωρέ με τις λούγκρες»...

Ήρθε και η μεγάλη στιγμή που θα μπαίναμε στο **Lido**¹²⁰⁶, το κατάστημα που αντικρίζουμε καθημερινά πηγαίνοντας στο Πάντειο. Εκεί μας περίμενε ο κ. Γιώργος, ο άνθρωπος που φροντίζει το PR του καταστήματος, απίστευτα ευδιάθετος και επικοινωνιακός. Αφού του κάναμε μίνι γενέθλια στην είσοδο με τα κεριά που κοσμούσαν το μαγαζί (τα οποία παρεμπιπτόντως, τα είχε καθατζάρει από ένα γάμο που ήταν υπεύθυνος διοργάνωσης -κάνει και αυτή τη δουλειά παράλληλα-), καλεί κάποιον υπεύθυνο για να συζητήσουμε. Είπαμε τα πάντα για τις τιμές, για το πώς άλλαξε η αγορά, τι ζητάνε οι πελάτες, πως ανανεώνουν το σόου... Εκείνη τη στιγμή περνάει ο γνωστός ημίγυμνος άντρας. Γελάνε... «Αυτόν να φέρουμε στο μαγαζί για στρίπερ να γίνει χαμός...» -«Αλήθεια για γυναικείο κοινό έχετε κάτι;» -«Έχουμε, αλλά στις γυναίκες δεν πιάνει. Είναι άλλα πλάσματα. Παράξενα. Και στον παρελθόν προσπαθήσαμε να ενισχύσουμε αυτό το κομμάτι αλλά δεν... Πέρνα μέσα να κεράσουμε...» -«Αχχχ, ευχαριστώ πολύ, δεν πίνω..» -«Έλα!, Λοιπόν, από δω είναι ο Γιώργος, ο μπάρμαν μας (Πρώην φοιτητής Παντείου, έπειτα απολυμένος ηχολήπτης της ΕΡΤ και νυν μπάρμαν του Lido. Αγαπάει τους παλιούς δίσκους και φέρεται με γλυκύτητα στα “κορίτσια” που έρχονταν να πάρουν το ποτό τους» -«Το κορίτσι είναι μικρό, να το προσέχετε. Είναι φίλη μου”. Έλεγε ο συνομήλικος μπάρμαν στις κοπέλες που ερχόντουσαν να με πειράξουν νομίζοντας ότι είμαι το κορίτσι του. -«Από πού είσαι;» Μας λέει χορεύτρια -«Από δω» -«Α, νόμιζα ήσουν ξένη.» -«Α, όχι. Δουλεύεις καιρό εδώ;» «Ου ναι....(!) Κοίτα είναι ο γιος μου... Δεν είναι κούκλος; Και εδώ είναι από το “Ελλάδα έχεις ταλέντο”». Μας δείχνει video με show που έκανε η ίδια με φωτιές... «Με είχε δει κάποιος και μου λέει εσένα κάπου σε ξέρω και τελικά με ήξερε από εκεί». ... Απέναντι καθόταν ο DJ, παλιός DJ του Μπαρμπαρέλα, ο οποίος φαίνεται να είχε κόντρα με τον μπάρμαν... αφού ο ένας με έστελνε να την λέω στον άλλο....

¹²⁰⁶ Το Lido στις 21/08/2017 καταστράφηκε από πυρκαγιά. Ο πρώην ιδιοκτήτης ομολόγησε την πράξη του και εξήγησε ότι προέβη στον εμπρησμό καθώς δεν μπόρεσε να ξεπληρώσει τα χρέη του.

Υ.Γ. Ήταν περασμένες 4 το πρωί και ούσα ζαλισμένη από τα κεράσματα, μπαίνω σε ταξί της πιάτσας που έχει στηθεί ακριβώς μπροστά από το Lido. -«Δουλεύεις στο μαγαζί; Δε σε έχω ξαναδεί» -«Όχι» -«Και τι δουλειά έχεις εκεί 4 το πρωί, μόνη σου;» -«Έχω φίλους που δουλεύουν εκεί...» -«Αύριο έχω τα γενέθλιά μου, θέλεις να έρθεις;...()». Έχει ενδιαφέρον, το πώς μεταλλάσσεται η συμπεριφορά των ανδρών όταν εικάζουν ότι εργάζεσαι ως εκδιδόμενο πρόσωπο ή κάτι παρεμφερές. Συμπεριφέρονται σαν να είσαι πιο διαθέσιμη και πιο ελκυστική από ότι πραγματικά είσαι.

09/2016 Αρκετά ψηλότερα στη Συγγρού, την οδό των αντιφάσεων, βρίσκεται το **“Ράδιο Ελληνάδικο”**, το new entry στο χώρο της κονσομασιόν διασκέδασης. Το μαγαζί σχεδόν άδειο. Μια μελαχρινή κοπέλα μας υποδέχεται στο μπαρ. -«Είναι καινούριο το μαγαζί;» την ρωτάω -«Ναι, δεν έχει μήνα που άνοιξε» -«Χρειάζεστε κόσμο;» -«Μμμ, ναι, μπορεί... ρώτα τον κύριο εκεί...» Ο κ. Άγγελος καθόταν στη γωνία του μπαρ και έκανε υπολογισμούς... -«Γεια σας» -«Γεια σου» -«Μίλησα με την κοπέλα στο μπαρ και μου είπε θέλετε κόσμο» -«Α ναι. Εσύ τι είσαι; Έχεις ξαναδουλέψει;» -«Σε μπαρ όχι. Πώληση ενδυμάτων μόνο» -«Και δω πως μας βρήκες» «Περνούσα απέξω και μπήκα. Είμαι του Παντείου και περνάω συχνά από δω» -«Α, ωραία. Τι έτος είσαι; Πρώτο;» -«Είμαι μεταπτυχιακή» -«Α, μπράβο κορίτσι μου συγχαρητήρια! Λοιπόν εδώ, κάνουμε και λίγο κονσομασιόν. Δε ξέρω αν το κατάλαβες. Δεν είναι κάτι κακό» -«Τι εννοείτε κονσομασιόν;» -«Ό,τι κάνει ένας άντρας και μία γυναίκα σε μία καφετέρια» -«Πολλά μπορεί να κάνει ένας άντρας με μία γυναίκα σε μία καφετέρια». Χαμογελάει -«Από πού είσαι;» -«Από Μυτιλήνη;» -«Α, ωραία. Και που μένεις;» -«Αγ. Δημήτριο» -«Λοιπόν άκου, τα πρώτα 30 ευρώ είναι δικά σου συν τα δύο πρώτα ποτά και μετά από μισά με το μαγαζί. 50 ευρώ. Αν κάνεις άλλα 4 ποτά 70 ευρώ κ.τ.λ... Κατάλαβες... ; Το όνομά σου δε μου είπες;» -«Έλενα» -«Άγγελος. Κατάλαβες Έλενα;» -«Ωραία θα το σκεφτώ» -«Πάρε το τηλέφωνό μου και όταν αποφασίσεις μου λες. Θέλω να έχεις μαζί σου ταυτότητα και Α.Φ.Μ. κ.τ.λ.... Γράφεις; 6937987338.» -«Ωραία. Ευχαριστώ πολύ» -«Ωραία θα περιμένω»....()

Γκάζι, 11/11/2017, ώρα 1:20, ημέρα Σάββατο

Μία νέα άφιξη στο Γκάζι πριν 2 μήνες άνοιξε στριπτιτζάδικο στην καρδιά του Κεραμεικού, ένα λεπτό από το μετρό και περιστοιχισμένο από μαγαζιά για ποτό, θέατρο κ.τ.λ. Πρώτη φορά γίνεται είσοδος τέτοιου είδους διασκέδασης στην καρδιά της mainstream διασκέδασης. Ενδεικτικό του mainstreaming της πορνείας. Με τη συνοδεία συνεργάτιδας μπαίνουμε στο χώρο. Ο χώρος μακρόστενος. Στις δυο μεγάλες πλευρές ήταν τα τραπέζια, στις δυο μικρότερες βρίσκονταν από τη μία το μπαρ και από την άλλη ένας

ενιαίος καναπές για τους πριβέ χορούς, που μόνο πριβέ δεν ήταν καθώς έμοιαζε με σκηνή στο κέντρο του μαγαζιού. Το κλίμα διονυσιακό... άντρες παντού όλων των ηλικιών, χαμογελαστοί και εύθυμοι με γυμνές γυναίκες στα πόδια τους να λικνίζονται μιμούμενες κινήσεις σεξουαλικής συνεύρεσης. Εκστασιασμένοι αντάλλασαν τις γυναίκες αφού τις είχαν "χρησιμοποιήσει". Ο συγκεκριμένος χώρος με την πρόφαση του στριπτιτζάδικου, λειτουργούσε περισσότερο σαν κονσομασιόν αλλά λίγο πιο προχωρημένη καθώς τα κορίτσια ήταν σχεδόν γυμνά, πολλά σε αριθμό και περιφέρονταν στα τραπέζια από πελάτη σε πελάτη. Δεν χόρευαν παρά ελάχιστα, δεν υπήρχε καν σκηνή αλλά ένας μικρός στύλος για να δικαιολογήσει το όνομα ως στριπτιτζάδικο αλλά κυρίως ήταν υπηρεσίες κονσομασιόν. Το κομμάτι που είχε δανειστεί από τα στριπτιτζάδικα ήταν ο πριβέ χορός ο οποίος πραγματικά δούλευε πολύ. Ο υπάλληλος, ένας ηλικιωμένος κύριος με σάπια δόντια φάνηκε να χάρηκε πολύ που μας είδε. Μας έβαλε αμέσως να κάτσουμε στο μοναδικό άδειο τραπέζι δίπλα στον καναπέ/ σκηνή για τους πριβέ χορούς. Ήταν αρκετά αμήχανη η τοποθεσία καθώς σε απόσταση αναπνοής εκτυλίσσονταν οι ερωτικές περιπτώξεις των θαμώνων με τις εργαζόμενες. Επιτρέπονταν τα πάντα εκτός από διείσδυση και φυσικά φιλί. Μετά το τέλος του prime χορού η γυναίκα έπαιρνε ένα καρτελάκι που έγραφε "toys" δήλωνε με αυτό τον τρόπο ότι κάποιος την είχε επιλέξει για "παιχνίδι" του για κάποια λεπτά και αποκτούσε για λίγο κάποια παραπάνω "δικαιώματα" πάνω της από τους υπόλοιπους. Ο "ήσυχος" του μαγαζιού και από τους λίγους που δεν είχε γυναίκα στα γόνατα του αποδείχτηκε από τους πιο "ζωηρούς", καθώς όταν πήρε για τογ/πριβέ χορό κοπέλα που πριν λίγο χαριεντιζόταν ο φίλος του, αποδείχτηκε αρκετά τολμηρός με το να της δαγκώνει και να της χτυπά τα γυμνά της οπίσθια ενώ της έγλυφε το στήθος, βογκούσε σαν να μην ήταν κανείς γύρω του, σχεδόν ξάπλωσε στο καναπέ μαζί της. Ήταν εκστασιασμένος σε τέτοιο βαθμό που και οι άλλοι πελάτες γύρισαν και τον κοιτούσαν. Ο αμέσως επόμενος νεαρός κύριος (γύρω στα 20) ήταν αρκετά πιο συγκρατημένος. Οι αντιδράσεις δεν ήταν από όλους οι ίδιες, άλλοι ήταν πιο διστακτικοί και άλλοι πιο διαχυτικοί. Αρκετοί μετά τον πριβέ χορό πήγαιναν τουαλέτα. Η μεγάλη παρέα με τους παντρεμένους άντρες γύρω στα 60 (τουλάχιστον κατά το διάστημα που ήμασταν εκεί) δεν πήραν "τογ", είχαν αρκεστεί με γυμνές κυρίες στα γόνατά τους, τις οποίες αντάλλασαν με χαρά ενώ εκείνες τρίβονταν στο πέος τους. Η ατμόσφαιρα ρωμαϊκού οργίου, με χαμόγελα, ποτό και τη φαντασίωση να γίνεται πραγματικότητα (παντού γυμνές όμορφες, αλλοδαπές, πρόθυμες, παιχνιδιάρες γυναίκες να τους παρακαλάνε για να γίνουν το παιχνίδι τους). Αν το συγκρίνουμε με το "womens' toys" (πρώην στριπτιτζάδικο για γυναίκες) φαίνεται ότι η ανταπόκριση και η συμπεριφορά των γυναικών δεν είχε καμία σχέση για αυτό άλλωστε και έκλεισε. Το συγκεκριμένο κατάστημα το έχει ο ιδιοκτήτης του

Kinky Opera στη Συγγρού. Οι Ιρακινοί στο διπλανό τραπέζι φλέρταραν μαζί μας, ήταν εκστασιασμένοι με το θέαμα «Greece is the paradise... Like Greece, nowhere, we have never seen that before». Να σημειώσουμε ότι η μικρή μπύρα κόστιζε 10 ευρώ. Παρέες με πιτσιρικάδες, 30ριδες και 60ριδες, άπαντες παρόντες με αγελαίο τρόπο απολάμβαναν τα προνόμια του να είσαι άντρας στο δυτικό πολιτισμό της ισότητας. Αγόραζαν φαντασίωση. Αλκοόλ, καπνός και άφθονες γυναίκες που έφταναν για όλους.

10.1.5 Swingers club

Πειραιάς, 12:20, 30/05/2015, Ημέρα Σάββατο –Αντικειμενοποίηση-

Swingers Club: Σε αυτή μας την διαδρομή περιηγητή και συνοδοιπόρο είχαμε έναν πελάτη-συνεντευξιαζόμενο, ο οποίος θέλησε να μας ξεναγήσει στα μέρη της σεξουαλικής του διασκέδασης (μέρη προσβάσιμα σε μία γυναίκα ώστε να μπορούμε να τον ακολουθήσουμε). Εθελοντικά λοιπόν, με δική του καθαρά πρωτοβουλία, -κάνοντας χρήση του ιδιωτικού του αυτοκινήτου, και αφού ενημερώσαμε τους συνεργάτες μας- κατευθυνόμαστε προς το σημείο προορισμού γεμάτοι περιέργεια για τις νέες σεξουαλικές πρακτικές που αναπτύσσονται στην πόλη¹²⁰⁷. Κατεβαίνουμε λοιπόν, στον Πειραιά όπου και βρισκόταν το κατάστημα με την επωνυμία 2+2 club¹²⁰⁸, η οποία παρέπεμπε σαφώς στην ιδιοτυπία του μαγαζιού. Από το πρώτο λεπτό φάνηκε ότι ο συνεντευξιαζόμενος γνώριζε καλά το χώρο αλλά και τους εργαζόμενους σε αυτό καθώς τον χαιρέτησαν ονομαστικά από τον μπάρμαν μέχρι και τον ιδιοκτήτη¹²⁰⁹. Οι θαμώνες ήταν απρόσμενα μεγάλης ηλικίας γύρω στα 40 με 50 και ίσως ακόμη μεγαλύτερης και με εμφάνιση μάλλον συντηρητική σε σχέση με την επιλογή του χώρου “ενήλικης διασκέδασης”.

Ο χώρος διέθετε ένα στύλο για pole dancing για χρήση από τους θαμώνες ενώ η διακόσμηση, αν και σχετικά λιτή, είχε πιπεράτες λεπτομέρειες όπως κορνίζες με γυναικεία εσώρουχα, ανοιχτήρι σε σχήμα πέους, κόκκινα τούλια και καρδούλες στην οροφή ενώ διέθετε και προτζέκτορα στον οποίο πέρα από video clip, κατά τακτά χρονικά διαστήματα προβάλλονταν οι κανόνες του καταστήματος¹²¹⁰. Ανάμεσά τους συμπεριλαμβάνονταν: η

¹²⁰⁷ «Οι παγκόσμιες στατιστικές αναφέρουν ότι οι swingers έχουν τα μικρότερα ποσοστά διαζυγίων» μας λέει ο ιδιοκτήτης.

¹²⁰⁸ Αντίστοιχα club υπάρχουν και άλλα στην αττική όπως το swing Club 4 και το Nirvana με σχεδόν 10 έτη ιστορίας στην πλάτη του.

¹²⁰⁹ Δεν παραλείψαμε όμως να χτυπήσουμε το κουδούνι καθώς η πόρτα είναι πάντα και για όλους, κλειστή.

¹²¹⁰ Αυτός είναι ο «δεκάλογος» του σωστού swingers' member όπως παρατίθεται αναλυτικά από το club 2+2: 1)Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΜΟΝΟ ΣΕ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΩ ΤΩΝ 21 ΕΤΩΝ, 2) ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΕ ΑΝΤΡΕΣ ΜΟΝΟΥΣ 3)ΑΠΑΓΟΡΕΥΟΝΤΑΙ ΑΥΣΤΗΡΑ ΟΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΒΙΝΤΕΟΣΚΟΠΗΣΕΙΣ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΤΟΣ

ευγένεια κατά τη διάρκεια του φλερτ, η συνεχής παρουσία ως ζευγάρι¹²¹¹ και όχι ως μονάδες αλλά και ότι οι πελάτες θα έπρεπε να είναι ευπρεπώς ενδεδυμένοι και να μην προσβάλλουν την αισθητική των υπολοίπων¹²¹². Το WC διέθετε επιπλέον ντουζιέρες, ενώ στην είσοδο του μαγαζιού υπήρχαν lockers στα οποία οι πελάτες θα μπορούσαν να αφήσουν πολύτιμα αντικείμενα και χρήματα καθώς η επιτήρησή τους θα ήταν μάλλον δυσχερής κατά τη διάρκεια των ερωτικών περιπτύξεων.

Ο πάνω όροφος διαθέτει δωμάτια χωρίς πόρτα όπου οι θαμώνες μπορούν να συννευρεθούν ερωτικά ή απλώς να κοιτάζουν τι γίνεται χωρίς συμμετοχή (με απαραίτητη βέβαια προϋπόθεση να έχουν κλείσει τα 21 έτη όπως θυμίζει η πινακίδα κατά την είσοδο στο χώρο). Πέρα από ένα δωμάτιο (**Black & White Room**) που διέθετε διπλό κρεβάτι, τα υπόλοιπα τρία ήταν αρκετά μικρότερα (Red, Purple και Dark) και είχαν μικρούς καναπέδες, ενώ στο βάθος ήταν το '**Glory Hole**', δωμάτιο για στοματικό έρωτα στα τυφλά. Η βραδιά είχε αφιέρωμα στη rock μουσική και ο συνεντευξιαζόμενος θέλησε να μας συστήσει στο Θέμη, DJ και ιδιοκτήτη του μαγαζιού ο οποίος αφού έζησε αρκετά χρόνια στη Γερμανία επέστρεψε Ελλάδα για να κάνει αυτό που γνώριζε ήδη καλά όπως μας είπε. Αμέσως με το που συστηθήκαμε, μου πρότεινε να δουλέψω στο μαγαζί του, στο μπαρ και καθώς μέναμε κοντά έδειξε μεγάλη προθυμία για να με πηγαινοφέρει ο ίδιος στη νέα μου εργασία.

ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ, 4)ΤΟ ΚΑΘΕ ΖΕΥΓΑΡΙ ΟΦΕΙΛΕΙ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ ΕΝΟΧΛΗΘΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ Η ΑΠΟ ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ ΑΛΛΟ ΜΕΛΟΣ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΙ ΤΟΝ ΥΠΕΥΘΥΝΟ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ, 5) Η ΑΜΦΙΕΣΗ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΕΥΠΡΕΠΗΣ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΙ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΟΣΒΑΛΕΙ ΤΗΝ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΤΩΝ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ. ΑΠΑΓΟΡΕΥΟΝΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟ ΣΕ ΑΥΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΡΟΥΧΑ, ΠΑΝΤΟΦΛΕΣ , ΣΑΓΙΟΝΑΡΕΣ , ΣΟΡΤΣΑΚΙΑ ΚΑΙ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ ΜΗ ΕΥΠΡΕΠΗΣ ΠΕΡΙΒΟΛΗ, 6) ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ ΑΥΣΤΗΡΑ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΤΟΥ CLUB Η ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΩΝ, 7)ΤΟ ΦΛΕΡΤ ΚΑΙ ΟΙ ΓΝΩΡΙΜΕΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕ ΕΥΓΕΝΙΑ. ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ ΚΑΠΟΙΟ ΖΕΥΓΑΡΙ ΔΕΝ ΕΠΙΘΥΜΕΙ ΓΝΩΡΙΜΙΑ , ΤΟ ΑΛΛΟ ΖΕΥΓΑΡΙ ΟΦΕΙΛΕΙ ΝΑ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΘΕΙ, 8) Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΕΧΕΙ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΝΑ ΖΗΤΗΣΕΙ ΤΗΝ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΖΕΥΓΑΡΙΟΥ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΕΥΠΡΕΠΟΥΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ, 9) Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΕΝ ΦΕΡΕΙ ΚΑΜΙΑ ΕΥΘΥΝΗ ΓΙΑ ΤΥΧΟΝ ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΙΣΤΟΥΜΕ ΤΗΝ ΦΥΛΑΞΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΓΚΑΡΝΤΑΡΟΜΠΙΑ Η ΣΤΑ ΝΤΟΥΛΑΠΙΑ ΤΗΣ ΕΙΣΟΔΟΥ (LOCKERS), 10) Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΙΑΤΗΡΕΙ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΜΗ ΕΙΣΟΔΟΥ ΣΕ ΖΕΥΓΑΡΙΑ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΗΡΕΙΑ ΑΛΚΟΟΛ Η ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ Η ΚΑΙ ΓΙΑ ΑΛΛΟ ΛΟΓΟ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΒΛΑΨΕΙ ΤΟΥΣ ΠΕΛΑΤΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ.

¹²¹¹ Ημέρα «trío» ήταν η Πέμπτη, όπου το ζευγάρι μπορεί να φέρει και ένα τρίτο άτομο/ μπαλαντέρ μαζί του.

¹²¹² Ενδιαφέρον παρουσιάζει μία αφίσα για ένα επακόλουθο θεματικό Party (τα οποία άλλωστε διοργανώνονται σχεδόν σε μηνιαία βάση ή και συχνότερα) με την εξής θεματική : “White Party Night”, Ελεύθερη Είσοδος και 2 ποτά για τις γυναίκες που θα βρίσκονται στο χώρο ΜΟΝΟ με λευκά εσώρουχα.

Οι θαμώνες¹²¹³ έμοιαζαν να είναι ιδιαιτέρως άνετοι και στον κάτω χώρο όπου γινόταν η διαδικασία του φλερτ και η επιλογή συντρόφων, αλλά και στον πάνω όροφο όπου γινόταν η σεξουαλική συνεύρεση μπροστά στα μάτια των παρευρισκομένων και σε πολύ κοντινή απόσταση από αυτούς, καθώς ο χώρος είναι μάλλον στενός. Παράλληλα, δεν φαινόταν να τους ενοχλεί ούτε το ότι τους παρακολουθούσαν άλλοι κατά τη διάρκεια της δικιάς τους σεξουαλικής συνεύρεσης. Ζευγάρι, γύρω στα 40 ανέβηκε στον πάνω όροφο για να δει τι ακριβώς διαδραματίζεται εκείνη τη στιγμή. Με απάθεια ο άντρας είπε «Μμμμ, τι έχουμε εδώ; Ένα γλυφομ*νι, μία πιπούλα, καλά το πας κορίτσι μου» ενώ η γυναίκα που τον συνόδευε δεν μίλησε καθόλου παρά μόνο κοιτούσε. Άλλο ένα ζευγάρι καθόταν στην αρχή του διαδρόμου, χωρίς να κινείται καθόλου, κοιτούσε από μακριά όσα εκτυλίσσονταν στα γύρω δωμάτια... ενδεχομένως να ήταν η πρώτη τους φορά στο χώρο όπως μας είπε ο πελάτης-συνεντευξιαζόμενος. Στην συνέχεια κατευθυνθήκαμε και πάλι προς το κάτω χώρο του φλερτ, όπου ο “ξεναγός” μας, μας εξηγούσε με λεπτομέρεια τους ανεπαίσθητους συσχετισμούς που δημιουργούνται από βλέμματα, αγγίγματα και χαμόγελα. Όλα έχουν τη σημασία τους σε ένα χώρο όπου οι ισορροπίες μοιάζουν να παραπαίουν σε ένα τεντωμένο σχοινί.

Πατήσια, 02:15, 24/09/2015, Ημέρα Πέμπτη

Swingers Club: Έπειτα από υπόδειξη συνεντευξιαζόμενου πελάτη¹²¹⁴, βρεθήκαμε Πέμπτη βράδυ στην οδό Αχαρνών, συνοδεύει δύο συνεργατών μας για να διαπιστώσουμε το λόγο της ένθερμης υποστήριξης του συγκεκριμένου χώρου ερωτικής διασκέδασης.¹²¹⁵ Σταθήκαμε λοιπόν, μπροστά από μία μεγάλη κλειδωμένη διπλή πόρτα με δύο μικρούς στρογγυλούς καθρέφτες σαν φιλιστρίνια αναρωτώμενοι αν είναι πράγματι ανοικτό. Μάταια αναζητήσαμε κουδούνι για να χτυπήσουμε (αξιοποιώντας προηγούμενη εμπειρία από swingers κατάσταση). Μετά από κάποια λεπτά έρχεται ένας γεροδεμένος άνδρας και μας ανοίγει την πόρτα. Για καλή μας τύχη, μας κάνει δεκτούς πάρα το γεγονός ότι ήμασταν τρεις αντί για δύο σύμφωνα με τους κανονισμούς. Μπαίνοντας διαπιστώσαμε ότι ο κόσμος ήταν λιγοστός, γι’ αυτό και οι κανόνες ήταν χαλαροί. Ένα ζευγάρι κοντά στην είσοδο του μαγαζιού ερωτοτροπούσε φανερά¹²¹⁶, μία άλλη παρέα 4 ατόμων καθόταν στο βάθος ενώ στο μπαρ έπινε το ποτό της μία κοπέλα (που φορούσε μόνο μία μπλούζα) με

¹²¹³ Αυτή τη στιγμή σύμφωνα με τα λεγόμενα του ιδιοκτήτη έχουν 1.400 μέλη και στο μέλλον φιλοδοξεί να δημιουργήσει κάρτες μέλους με barcode. (Ενώ η παγκόσμια κοινότητα των swingers επικοινωνεί μέσω ιστοσελίδας με 6.000.000 μέλη!)

¹²¹⁴ Εργαζόμενος στο Πολεμικό Ναυτικό, φανατικός του swinging και των οίκων ανοχής.

¹²¹⁵ Το σύνολο σχεδόν, των αναρτήσεών του στο προσωπικό του λογαριασμό στο Facebook, πέρα από φωτογραφίες και αστεία σεξουαλικού περιεχομένου, αφορούσε events και party από swingers club.

¹²¹⁶ Ο άνδρας είχε συνεχώς το χέρι του στο αιδοίο της γυναίκας.

δύο άντρες, ο ένας εκ των οποίων ήταν αυτός που μας άνοιξε την πόρτα. Περιεργαζόμαστε το χώρο προσεκτικά. Καθρέφτες παντού, δύο μπάρες role dance εκατέρωθεν του μαγαζιού, μεγάλη οθόνη κλειστού κυκλώματος παρακολούθησης με "θέα" στην είσοδο του καταστήματος, ενώ ακόμη δεν είχαμε εντοπίσει τους prime χώρους (που είχαμε συναντήσει σε προηγούμενο swinging κατάστημα). Η συνεργάτης μας διακρίνει εύστοχα μία μικρή πινακίδα με την αναγραφή "Άνω των 18" και υποψιάζεται ότι εκεί είναι ο χώρος ερωτικής συνεύρεσης. Η ημίγυμνη κοπέλα, αντιλαμβανόμενη προφανώς τη ζωηρή περιέργειά μας, έρχεται προς το μέρος μας και ανέμελα μας λέει «Ξέρεις τι είναι εκεί; Θέλεις να σε ξεναγήσω στους χώρους;» αιφνιδιάζοντάς μας ευχάριστα. «Βεβαίως, ευχαριστώ πολύ» της απαντώ μουδιασμένα και σηκώνομαι γρήγορα από την καρέκλα μου. Περνάμε την είσοδο ενός υπερβολικά στενού χώρου. «Sorry, γαμιούνται» μου λέει με απόλυτη φυσικότητα θέλοντας να διασκεδάσει με την έκδηλη αμηχανία μας. «Έχει και κούνια...» λέει συνεχίζοντας αμέριμνη την ξενάγησή της. Μας τραβάει από το χέρι προς την άλλη πλευρά του μαγαζιού. Εκεί βρίσκονταν οι υπόλοιποι prime χώροι. «Εδώ γαμάει η φάση...» και μας δείχνει ένας σταυρό με χειροπέδες, «...μπορείς να δεθείς κιόλας αν γουστάρεις... και από εδώ είναι τύπου κελί και καλά...». Το δωμάτιο/κελί διέθετε μία διπλή κουκέτα από την οποία κρέμονταν κλομπ, χειροπέδες και αλυσίδες καθώς και αφίσες ερωτικού περιεχομένου. «Δουλεύεις εδώ;» τη ρωτάω με απόλυτη βεβαιότητα για το καταφατικό της απάντησης (καθώς επέδειξε μεγάλη θερμότητα να μας ξεναγήσει στο χώρο). «Όχι!» μου λέει ξαφνιάζοντάς με «...πελάτισσα είμαι». «Να φανταστώ τακτική» «Ναι, τακτική» μου λέει χαμογελώντας. «Είμαι 34 χρονών... έχω και ένα παιδί...» μου λέει βγαίνοντας από το δωμάτιο. Εκεί βρισκόταν κάποιος άντρας που επιδιόταν σε στοματικό σεξ με κάποιον άλλον κύριο καθώς έλειπε η ντάμα της παρέας. Θέλησε να μας συστήσει στη συντροφιά της στο μπαρ... «Από δω ο Μάριος, είναι ο ιδιοκτήτης του μαγαζιού και από δω ο Γιώργος». «Ο Γιώργος είναι το αγόρι μου... είμαστε από 17 χρονών μαζί... μαζί έχουμε το παιδί» μου λέει στο αυτί και επιστρέφω στους συνεργάτες μας. Μετά από λίγο παρατηρούμε μία παρέα 6 ατόμων να κατεβαίνει από τον επάνω όροφο, (τον οποίο δεν είχαμε επισκεφτεί) και να κατευθύνεται στο βάθος του μαγαζιού. Οι συνεργάτες παρατήρησαν επίσης ότι υπήρχε και ένας επιπλέον prime χώρος κοντά στην είσοδο του μαγαζιού με τζάμι στο μισό πάνω μέρος του τοίχου που επιτρέπει την οπτική επαφή με το υπόλοιπο μαγαζί όταν είσαι όρθιος και με οθόνη που έπαιζε σκληρό πορνό. Η παρέα του μπαρ μου κάνει νόημα με το χέρι να πάω πάλι κοντά τους. Αυτή τη φορά ήθελαν να κεράσουν σφηνάκια. «Το αφεντικό τον έχει τεράστιο... να ξέρεις» λέει η ημίγυμνη γυναίκα σχεδόν εμπιστευτικά, ενώ ταυτόχρονα ο σύντροφός της έκανε συνεχώς κομπλιμέντα (που αφορούσαν κάθε λεπτομέρεια της

εξωτερικής μας εμφάνισης) και εκείνη συμφωνούσε emphaticά. Επιστρέφουμε εκ νέου στο τραπέζι μας και ο ιδιοκτήτης μας κερνάει δεύτερη “γύρα” ποτά. Η κοπέλα αυτή τη φορά έχει βγάλει την μπλούζα της και εντελώς γυμνή επιδίδεται για λίγα δευτερόλεπτα σε στοματικό σεξ προς το σύντροφό της. Ο ιδιοκτήτης, πορτιέρης και DJ για εκείνη τη βραδιά (λόγω μειωμένης κίνησης, όπως μας εξήγησε) βάζει ένα αισθησιακό κομμάτι. Η κοπέλα ανεβαίνει στο μπαρ χορεύοντας αισθαντικά. Αφού τελείωσε τον χορό της, ξαπλώνει στο μπαρ ούσα γυμνή, και ο σύντροφός της τοποθετεί δύο σφηνάκια, ένα στο στόμα και ένα στον αφαλό της¹²¹⁷, προσκαλώντας μας να τα πιούμε. «Από πού είσαι;» με ρωτάνε. Η κοπέλα με ενθουσιασμό “υποδέχεται” την απάντησή μου «Έλα ρε πατρίδα!!! Γι’ αυτό είσαι κουκλάρα κορίτσι μου. Εγώ είμαι από την Αγιά Παρασκευή, μεγάλωσα Αθήνα όμως». Ο ιδιοκτήτης όντας Κύπριος λέει «Φαίνεται το νησί... Άλλος αέρας» και συνεχίζει ξεδιπλώνοντας την προσωπική του ιστορία «ήθελα να κάνω κάτι ξεχωριστό, είναι το πρώτο μαγαζί τέτοιου τύπου στην Ελλάδα. Άνοιξα πριν 10 χρόνια. Ήθελα να κάνω κάτι να μην πάρω δουλειά και κόσμο από αλλού. Δεν ήθελα να πάρω το ψωμί κανενός. Έκανα πολλές δουλειές μέχρι τότε, από ταξιτζής, οικοδόμος, παρκαδόρος μέχρι... πολλές, πολλές και άλλες που δεν λέγονται» (χαμογελάει). Κατευθυνόμαστε προς το WC. Φαινόταν συνηθισμένο WC καταστήματος χωρίς ντουζιέρες ή κάποιες άλλες ιδιαίτερες ανέσεις που καλύπτουν τις ανάγκες της ιδιότυπης διασκέδασης. Εκεί μας εντοπίζει ο άνδρας του ζευγαριού από το μπροστινό τραπέζι. Μας κάνει πρόταση για τρίο... «Σου αρέσει η κοπέλα;» μας ρωτάει. «Εεε, δεν την πρόσεξα». Απαντάμε με τρόπο... Πάει να κάνει κίνηση «Χίλια συγγνώμη είμαι με τα παιδιά» αποκρίνομαι βλακωδώς σε ένα swingers club. Μετά από αυτό το γεγονός αποχωρήσαμε άμεσα καθώς οι συνθήκες για επικοινωνία και άντληση επιπλέον πληροφοριών ήταν μάλλον δυσχερές. Την ίδια στιγμή έφυγε και το ζευγάρι της γυμνής κοπέλας με τον σύντροφό της. Αργότερα πληροφορηθήκαμε ότι ζευγάρια ενδέχεται να πληρώνουν για τη συμμετοχή τους σε μία swinging εμπειρία ή να πληρώνουν άλλα ζευγάρια πραγματικά ή μη με αυτό το σκοπό (διαμορφώνοντας ένα νέο είδος πορνείας). Τέτοιες συναντήσεις γίνονται σε σπίτια με σχετική μυστικότητα. Ταυτόχρονα γίνονται συχνά εκδρομές με συνήθεις προορισμούς το Πήλιο και την Κρήτη αλλά και πολλά άλλα μέρη της χώρας όπως η Ρόδος που πρόσφατα εντόπισε αυτό το νέο τουριστικό target group¹²¹⁸.

¹²¹⁷ Η αρχική τοποθέτηση ήταν στο αιδού της κοπέλας.

¹²¹⁸ Στο site www.rhodeswingresholidays.com.gr θα βρει κανείς λεπτομέρειες για το επερχόμενο ρωμαϊκό όργιο στις 15 Ιουνίου του 2016, με συμμετοχή 1.050 ευρώ ανά άτομο.

10.1.6 Ανδρική πορνεία

Μοναστηράκι, 04/10/2015, 14:00, Ημέρα Κυριακή -ανδρική υπόθεση-

Σάουνα για Άνδρες: Μετά από υπόδειξη πληροφορητή μας¹²¹⁹ θελήσαμε να επισκεφτούμε μία σάουνα αποκλειστικά για ομοφυλόφιλους άνδρες προκειμένου να διευκρινιστεί ο απροσδιόριστος μέχρι εκείνη τη στιγμή ρόλος τους. Από τα συμφραζόμενα μπορούσε να διακρίνει κανείς ότι οι “σάουνες” για τους ομοφυλόφιλους άνδρες είναι ότι τα “μασατζίδικα” για τους ετεροφυλόφιλους, δηλαδή κεκαλυμμένη πορνεία (με το πρόσχημα της σωματικής ανακούφισης και ευεξίας). Η συνομιλία με τους υπεύθυνους όμως δεν μπόρεσε να τεκμηριώσει κάτι τέτοιο.

Το ραντεβού μας με τον υπεύθυνο κλείστηκε στις 14:00 ακριβώς. Ήταν η ώρα που άνοιγε η επιχείρηση και θα έπρεπε να προλάβουμε την έλευση των πελατών ώστε να είναι δυνατή η ξενάγησή μας στο χώρο¹²²⁰. Ο νεαρός Ταϊλανδός άνδρας με το ψευδώνυμο Mr.Cookie ανέλαβε να μας ξεναγήσει και στους 4 ορόφους της επιχείρησης. Έτσι λοιπόν, στον πρώτο όροφο συναντήσαμε τα Lockers, τις ντουζιέρες και τους χώρους όπου προμηθεύονται οι πελάτες δωρεάν πετσέτες και παντόφλες. Στο δεύτερο υπήρχε τζακούζι, σάουνες, steam room αλλά και Dark room (Red zone, Room 21) όπου προβαλλόταν gay πορνό. Κοντά στην είσοδο του ορόφου φιλοξενούνταν ένα μίνι sex shop από όπου μπορούσε να προμηθευτεί κανείς δερμάτινα αξεσουάρ, δονητές, backless slip, “δαχτυλίδια” και διάφορα άλλα ερωτικά εξαρτήματα. Ρωτήσαμε τον ξεναγό μας να μας εξηγήσει τι βλέπουμε... «Δε ξέρω καλά Ελληνικά...» αποκρίνεται «αλλά αυτό είναι δαχτυλίδι... το βάζει στο πουλί του για να στέκεται πιο πολύ ώρα όρθιο... Τα άλλα δε ξέρω». Ο τρίτος όροφος διέθετε και άλλους χώρους ερωτικής συνάντησης με άνετους δερμάτινους καναπέδες και κυρίως με άφθονο πορνό (όπως το Relax leather Area, το Dark Hole) «για να ζεσταθούνε» όπως μας είπε ο Mr.Cookie. Ενώ πάρα πολλά μικροσκοπικά δωμάτια με κρεβάτια μασάζ βρίσκονταν εκατέρωθεν ενός τεράστιου διαδρόμου. «Καλά πόσοι μασέρ εργάζονται εδώ και έχετε τόσα κρεβάτια μασάζ;» ρωτάμε βλακωδώς. «Κανένας!» μας λέει ο Ταϊλανδός φίλος μας. «Μόνο εγώ και ο Θοδωρής είμαστε εδώ και άλλος ένας που μας αλλάζει». Στον τέταρτο όροφο είχε μπαρ και solarium ενώ το Roof garden διέθετε αναπαυτικές λευκές ξαπλώστρες και εξωτερική σάουνα. Κατεβαίνοντας προς τη reception μας λέει ο Mr.Cookie σχεδόν εμπιστευτικά «Εδώ έρχονται για σεξ. Δεν μπορούν να φιλιούνται έξω στο δρόμο. Κατάλαβες;». Ο Θοδωρής στην είσοδο αναφέρει πως «το μαγαζί είναι το πρώτο που άνοιξε στην Ελλάδα, όχι στην Αθήνα, στην Ελλάδα... πριν περίπου 10 χρόνια. Τώρα είναι άλλα δύο

¹²¹⁹ Διαφημίσεις για ανδρικές σάουνες είχαν εντοπιστεί και στο μηνιαίο free press LGBT περιοδικό “Ροζ Καφενείο” που απευθύνεται κυρίως σε ομοφυλόφιλο ανδρικό κοινό.

¹²²⁰ Υπόδειξη των ιδίων των υπευθύνων προκειμένου μην είμαστε παρόντες όταν γίνεται σεξ ή όταν οι πελάτες κυκλοφορούν γυμνοί.

στην Αθήνα¹²²¹ που μας μιμούνται και ένα Θεσσαλονίκη, αλλά όλα στη δικιά μας λογική. Clorgy Paste κανονικό δηλαδή. Ο ιδιοκτήτης ταξίδεψε πολύ για να πάρει ιδέες και επειδή είναι και ο ίδιος gay, ξέρει καλά τις ανάγκες ενός gay άντρα... Εμείς είμαστε straight όπως θα κατάλαβες, και εγώ και ο Mr. Cookie... Δε θέλει gay προσωπικό για να μην μπερδεύεται το πράγμα. Να μην τους την πέφτουμε, να μην μας την πέφτουν. Αν και έχει γίνει και αυτό. Αλλά όταν λες ευγενικά στο άλλον όπα μπάστα, εντάξει, όλα καλά... Τα πρώτα χρόνια δεν είχε και τόση δουλειά...» συνεχίζει «μέχρι να το μάθουνε... μέχρι να εξοικειωθεί ο κόσμος. Τα τελευταία 5 χρόνια πάει σφαίρα. Μπορεί τις μέρες αιχμής όπως είναι οι Κυριακές καλή ώρα, να έχει και 160 άτομα. Ήταν φορά που είχαμε 70 άτομο στον όροφο. Γενικά έχει 60 με 70 άτομα καθημερινά. Αφού και τις αργίες είμαστε ανοιχτά. Μόνο Μεγάλη Παρασκευή είμαστε κλειστά, άντε και Μεγάλο Σάββατο και ο κόσμος όμως διαμαρτύρεται, μας ζητάει... Υπάρχει πολλή μοναξιά... Οι άλλοι είναι με τις οικογένειές τους, αυτοί που να πάνε;». «Και από τιμές πως πάτε;» « 10 ευρώ γενική είσοδος. Τίποτα, πολύ φθηνά... Αν σκεφτείς ότι πας αλλού και δίνεις ένα 50αρι μόνο για μασάζ...ούτε καν. Και έχουμε και Young Monday για τους 18-30 με είσοδο στα 7 ευρώ και Bear Wednesday, λαϊκή... Και την 1^η Δευτέρα του μήνα ημέρα Νεαρός Ταύρος για τους 18-30 στα 5 ευρώ και την 1^η Τετάρτη του μήνα Gusta Bear, λαϊκή¹²²²» «Και τι κόσμο έχετε εδώ;» «Εδώ είναι μόνο για gay, το κατάλαβες αυτό.» «Είναι μέρος για γνωριμίες ή γίνεται και σεξ;» «Ε, ναι γι' αυτό έρχονται.» «Γίνεται και σεξ επί πληρωμή;» «Κανονικά απαγορεύεται το σεξ επί πληρωμή» και μας δείχνει μία κόλλα Α4 στο εσωτερικό της reception που απαγόρευε την "επί χρήμασι συνουσία". «Έχει έρθει και ο γέρος, ο χάλιας με τον Πακιστανό ανά χείρας. Αυτόν τον διώχνουμε γιατί καταλαβαίνουμε ότι τον έχει ψωνίσει από λίγο πιο πάνω και μας τον κουβάλησε. Γιατί ο γέρος που να βρει το τεκνάκι; Αλλά έχει έρθει και γέρος που έρχεται μόνιμα με έναν πιτσιρικά. Εκεί λες σχέση θα είναι και τον αφήνεις. Μη νομίζεις... είναι και αυτό σαν πορνεία. Έχουμε βέβαια και παντρεμένους με διπλή ζωή που δεν θέλουν να τους δει ο κόσμος. Πρόσεχε μη σου κάτσει κανένα τέτοιο κουφέτο, την έκατσε... Και το καλοκαίρι παίζουμε με πολλούς τουρίστες. Ο gay όπου πάει ψάχνει να βρει το gay μέρος για να περάσει καλά». «Και πως ελέγχεις ότι δεν γίνεται αγοραπωλησία σεξ;» «Εντάξει, δεν μπορείς να το ξέρεις... εεε, αν έρχεται ο άλλος συνέχεια και κάθεται όλη μέρα... μπορεί να μας το πει και πελάτης...».

Στη παρούσα έρευνα δεν είναι στόχος να μελετηθεί διεξοδικά και αναλυτικά η ανδρική πορνεία που απευθύνεται σε ομοφυλόφιλους άνδρες. Κάτι τέτοιο θα ήταν τουλάχιστον επιπόλαιο και επικίνδυνο από μέρους μας καθώς το δεδομένο κομμάτι

¹²²¹Σε αντίστοιχο κατάστημα στο Γκάζι, κράτησαν το τηλέφωνό μας για να μας κλείσουν ραντεβού, πράγμα το οποίο δεν συνέβη ποτέ.

¹²²²Μας έδωσαν φυλλάδια με τις προσφορές και μας ενημέρωσαν για τις XXX βραδιές που διοργανώνονται τα ΠΣΚ μέχρι τις 06:00 το πρωί.

πορνείας διατρέχεται από δικές της ιδιαίτερες παραμέτρους, ακολουθεί άλλες κοινωνικές νόρμες αλλά και άλλους νομικούς κανόνες. Παρ' όλα αυτά διαπιστώνουμε ότι είτε νόμιμα, είτε παράτυπα και άσχετα με το εάν πρόκειται για ομοφυλόφιλο ή ετεροφυλόφιλο ανδρικό πληθυσμό, έχουν αναπτυχθεί οι δομές που εξυπηρετούν τις γενετήσιες ορμές του. Αντίθετα, τέτοιες δομές δεν υπάρχουν ούτε για το ομοφυλόφιλο, ούτε για το ετεροφυλόφιλο γυναικείο κοινό.

Σάμις, Φυλής, 12/12/15, 01:00, Ημέρα Σάββατο

-Ψωνίζοντας ένα Αγόρι -

Ανδρική Πορνεία: Έπειτα από συνεννόηση με συνεργάτη μας βρισκόμαστε Σάββατο βράδυ στα Εξάρχεια, προκειμένου να συνοδεύσουμε ομοφυλόφιλο πελάτη σε γνωστό club της οδού Φυλής όπου εκδίδονται αλλοδαποί, νεαροί άνδρες. Ο πελάτης που θα συνοδεύσουμε είναι ένας ηλικιωμένος άνδρας 83 ετών, κάτοικος Εξαρχείων, διάσημος ζωγράφος και σκηνογράφος, γνωστός στα αθηναϊκά θέατρα και τους καλλιτεχνικούς κύκλους, καλοντυμένος και με ιδιαίτερα εύθυμο χαρακτήρα. Το ταξί μας αφήνει στην συμβολή των οδών Ιουλιανού και Φυλής. Λίγα μέτρα μετά, επί της οδού Φυλής βρεθήκαμε μπροστά από ένα νεοκλασικό, υπέροχο κτίριο που έδινε την αίσθηση του εγκαταλελειμμένου. Η ξύλινη πινακίδα στην είσοδο του καταστήματος, έγραφε το όνομα "ΣΑΜΙΣ". [Θυμηθήκαμε αμέσως ότι έχουμε περάσει αρκετές φορές μπροστά από αυτό το κτίριο κατά την επιτόπια έρευνα στην περιοχή, πάντα με την απορία τι μπορεί να συμβαίνει εκεί μέσα. Και να που είμαστε πάλι μπροστά του, αυτή τη φορά έτοιμοι να ανοίξουμε την πόρτα του μυστηρίου]. Η πόρτα ανοίγει και δεκάδες αλλοδαποί νεαροί άνδρες από την Συρία, την Περσία, την Αίγυπτο, το Ιράν και την Αλβανία είχαν κατακλύσει το χώρο γεμίζοντας κάθε γωνιά του μαγαζιού, αν και ήταν πολύ νωρίς όπως μας επισήμανε ο ηλικιωμένος άνδρας. Η διακόσμηση του μαγαζιού ήταν απολύτως "ευθυγραμμισμένη" με την καταγωγή των θαμώνων. Παντού υπήρχαν έντονα επηρεασμένα από την Ανατολή διακοσμητικά στοιχεία, από το μπαρ, τους τοίχους καθώς και ένας εν δυνάμει οντάς, που είχε σχηματιστεί στο βάθος του μαγαζιού. Η διαρρύθμιση των χώρων θύμιζε την αρχιτεκτονική λογική σπιτιού των αρχών του περασμένου αιώνα, ενώ τα έντονα νεοκλασικά αρχιτεκτονικά στοιχεία που είχαν παραμείνει αναλλοίωτα, όπως το καλοδιατηρημένο σκαλιστό ταβάνι αλλά και οι κίονες στις εισόδους των δωματίων, είχαν επιτελέσει ένα παράδοξο πάντρεμα με τα πλουμιστά διακοσμητικά Οριεντάλ στοιχεία. «Η αποθέωση του κίτς» επισημαίνει με στόμφο ο πελάτης και σκηνογράφος παρατηρώντας μας να περιεργαζόμαστε το χώρο. Ο ηλικιωμένος άντρας φάνηκε να είναι γνωστός θαμώνας του

καταστήματος, καθώς με την είσοδό μας εκεί ο πέρσης σερβιτόρος (όλοι οι υπάλληλοι του μαγαζιού ήταν αλλοδαποί) τον υποδέχτηκε θερμά. Μπαίνοντας στην κυρίως σάλα, δύο εμφανώς ομοφυλόφιλοι άντρες μαζεύουν ευγενικά τα προσωπικά τους αντικείμενα προκειμένου να μας κάνουν χώρο για να καθίσουμε. Συστηθήκαμε. Ο ένας από αυτούς ήταν συστηματικός θαμώνας του μαγαζιού ενώ δήλωσε ότι χορεύει ερασιτεχνικά «Σε λίγο θα ανέβω να χορέψω στην μπάρα, περίμενε να με καμαρώσεις» μας είπε. Φαινόταν κοντά στα 40, ήταν πολύ αδύνατος με μούσια, φορούσε κόκκινο κραγιόν, μπερέ για να κρύβει την απώλεια των μαλλιών του (όπως αποκάλυψε αργότερα θαμώνας/εργαζόμενος, κάνοντάς τον να ενοχληθεί έντονα), κοσμήματα με χρυσό στρας, πέρλες σε ροζ και λευκό χρώμα και μία παραμάννα με φυλαχτό, εξωτερικά της μπλούζας, που του χάρισε ο σύντροφός του. «Λείπει το μανάρι μου για 3 μέρες στο Άργος για δουλειά... αλλά που θα πάει θα γυρίσει» λέει και μας συστήνει τον διπλανό κύριο με παρεμφερή εμφάνιση ο οποίος είναι επαγγελματίας χορευτής σε gay bar στη Θεσσαλονίκη. Το κατάστημα είχε αποκλειστικά άντρες θαμώνες στην πλειοψηφία τους νεαροί αλλοδαποί (μεταξύ 20 και 23 ετών, ετεροφυλόφιλοι) και αρκετά λιγότεροι Έλληνες πελάτες, μέχρι τη στιγμή που εμφανίστηκε ένα παράδοξο δίδυμο αθίγγανων. «Από δω ο κουμπάρος μου» μας λέει η νεαρή κοπέλα ονόματι Μαρία, «Είμαι εδώ κάθε Σάββατο... μένω στην Αγ. Βαρβάρα, είμαι τσιγγάνα... Εσύ, πρώτη φορά εδώ; (...) Μένεις κοντά; (...) Είσαι straight; (...) Και από δω ο Γιώργος, ιδιοκτήτης και DJ του μαγαζιού. Αυτός βάζει τις μουσικές». Ο κόσμος, οι ομιλίες, οι ήχοι και η διακόσμηση του καταστήματος σε μετέφεραν σε άλλη χώρα, κάπου στα βάθη της Ανατολής. Ο πρώτος εκδιδόμενος άντρας, δεν άργησε πολύ να εμφανιστεί στην παρέα μας. Ο Ηλίας, με καταγωγή από την Αλβανία και συγκεκριμένα από τα Τίρανα, ήταν ένας νεαρός άνδρας γύρω στα 20 έτη, ο οποίος έμενε στην Γλυφάδα, διατηρούσε σχέση με Ελληνίδα (όπως επιβεβαιώνει η φωτογραφία wallpaper του κινητού του, αγκαλιά με μία νεαρή γυναίκα) και δούλευε σε κέντρο μασάζ και ευεξίας στην Ηλιούπολη. Μας είπε ότι βρισκόταν εκεί με έναν φίλο του τον οποίο δεν είδαμε όμως ποτέ, αντίθετα ήταν συνέχεια απασχολημένος με το κινητό του τηλέφωνο (fb), καθώς ο "πελάτης μας" δεν φαινόταν να του δίνει ιδιαίτερη σημασία. Μετά από αρκετή ώρα και αφού κατανόησε ότι δεν θα προχωρούσε σε κάποιου είδους συναλλαγή με τον ηλικιωμένο άντρα, μας λέει «πότε θα σε ξαναδώ; Θα πάω στο Ντεζαβού. Έλα!». Παράλληλα στην παρέα είχε προστεθεί και δεύτερος εκδιδόμενος άντρας από την Αίγυπτο αυτή τη φορά. Ο Μαχμούτ είναι 23 χρονών, ασχολείται επαγγελματικά με το kick boxing ενώ διατηρεί επίσης σχέση με Αλβανίδα εδώ και 2 χρόνια. «Οι γυναίκες είναι για σεξ, ξύλο και μετά έξω από την πόρτα. Ειδικά οι Ελληνίδες είναι "vari kari", για τον πούτσο στα αλβανικά. (...) Πολλές φορές παριστάνουν τις

ξένες... Οι Ρουμάνες είναι οι καλύτερες! (...) Εσύ τι κάνεις εδώ; Δεν είναι μέρος αυτό για σένα... Σε λίγο εδώ θα είναι όλοι γυμνοί». Κρούσεις στην παρέα μας για να ψαρέψουν πελάτες έκαναν ταυτόχρονα και άλλοι εκδιδόμενοι άντρες (όπως ο αθίγγανος αλλά και ένας Αλβανός υπήκοος που προέτρεπε τους θαμώνες να πιάσουν τα γεννητικά του όργανα), αδιακρίτως φύλου καθώς σχεδόν στο σύνολό τους εικάζουμε ότι ήταν ετεροφυλόφιλοι. Μετά από λίγο το βλέμμα του κοινού στρέφεται ξαφνικά προς το bar. Νεαρός ευειδής άνδρας έχει ανέβει για να χορέψει αισθησιακά βγάζοντας το πάνω μέρος της μπλούζας του ενώ το κοινό παραληρεί. Από εκεί φαίνεται ότι το νεαρό αγόρι εντόπισε τον "πελάτη μας" ο οποίος το χειροκροτούσε κοιτάζοντάς τον επίμονα. Κατεβαίνοντας έρχεται προς το μέρος μας και πιάνει κουβέντα μαζί του. Η παρέα μεγαλώνει αφού ήρθαν και άλλοι φίλοι του "πελάτη μας", δύο απόφοιτοι της σχολής Καλών Τεχνών και ένας διευθυντής καταστήματος τραπέζης. «Όλοι αυτοί οι άνθρωποι κάνουν ένα μακρύ ταξίδι από την "απολίτιστη" Ανατολή για να έρθουν να τους πηδήξει η "πολιτισμένη" Δύση» μου λέει σκεπτικός ο νεαρός "καλοτεχνίτης". Το κέφι στο κατάστημα απογειώθηκε με την έναρξη της ελληνικής μουσικής, κάνοντας το κοινό να χορεύει κυκλικά ομαδικούς ελληνικούς χορούς αλλά και ανατολίτικα τσιφτετέλια. Κάποια στιγμή θελήσαμε να επισκεφτούμε το WC. Ο "πελάτης", επιτακτικά συνέστησε στο συνεργάτη μας να μας συνοδεύσει ως εκεί και σε καμία περίπτωση να μην μας αφήσει από τα μάτια του. (Στον διάδρομο που οδηγούσε στο WC, υπήρχε η είσοδος ενός επιπλέον δωματίου, η οποία καλυπτόταν με βελούδινη, βαριά, κόκκινη κουρτίνα που δεν επέτρεπε τη θέαση). Η πόρτα του μπάνιου δεν διέθετε χερούλι, γύρω από την λεκάνη υπήρχαν χαρτόνια με ούρα, σπέρμα και συσκευασίες/περιτυλίγματα από προφυλακτικά. Στον καθρέπτη κοιταζόταν νεαρός άντρας από την Περσία, ο οποίος μετά βίας μιλούσε ελάχιστα Αγγλικά και ο οποίος βγαίνοντας μας έδωσε το χέρι του λέγοντάς μας ότι χάρηκε για τη γνωριμία. Περνώντας ανάμεσα από τον κόσμο για να επιστρέψουμε στην αρχική μας θέση, αισθανόμασταν τα βλέμματα καρφωμένα πάνω μας και σχόλια να ακούγονται πανταχόθεν. Ο Σταύρος, ο νεαρός άντρας που χόρευε στο bar, ήταν ήδη αγκαλιά με τον ηλικιωμένο άντρα της παρέας μας. Μας είπε ότι ήταν 20 χρονών, ότι για 2 χρόνια δούλευε σε μαγαζί στο Μπουρνάζι ως σερβιτόρος αλλά από φέτος θα ξεκινούσε να εργάζεται στο Γκάζι. Η καταγωγή του δεν διευκρινίστηκε ποτέ καθώς στον πελάτη μας είπε ότι έχει καταγωγή από Πάτρα, ενώ στο συνεργάτη μας από Συρία. Στον επόμενο ξεσηκωτικό χορό, ο Σταύρος ήταν και πάλι πάνω στο bar, αυτή τη φορά συνοδευόμενος από τον Αιγύπτιο φίλο μας και έναν Αλβανό θαμώνα. Το κοινό κοιτούσε εκστασιασμένο όταν οι άντρες άρχισαν να βγάζουν την μπλούζα τους ρυθμικά. Ο Σταύρος συνέχισε τον τολμηρό χορό μένοντας με το εσώρουχο και κοιτώντας τον πελάτη μας με

νόημα. «Έχει απίστευτο κορμί» λέει ο “πελάτης” «αν και θέλει λίγο δουλίτσα ακόμη. Σίγουρα όμως είναι μακράν ο πιο ωραίος από όλους». Κατεβαίνοντας από το bar ο Σταύρος χάρισε το T-shirt του στον “πελάτη” και εκείνος δείχνοντάς το μας περιχαρής το έδεσε γύρω από το λαιμό του. Κατά τις 03:00 φαίνεται να ήταν η ώρα αιχμής, με τους περισσότερους πελάτες. Οι πελάτες ήταν Έλληνες, γύρω στα 50 έτη κατά μέσο όρο, με εμφάνιση μάλλον συντηρητική, αρκετοί ήταν με γυαλιά, μουστάκι, γκρίζα κοντά μαλλιά, καζάκα, πουκάμισο άλλοι με κουστούμι, υπεράνω πάσης υποψίας, χωρίς να λείπουν και οι πιο extreme εμφανίσεις. «Εδώ όλοι αυτοί ψωνίζονται;» ρωτάμε τον “πελάτη” αναφερόμενοι στα νεαρά αλλοδαπά αγόρια «Ε, λογικά». «Είναι του μαγαζιού ή είναι εξωτερικοί» -«Τι να σου πω... πρέπει να έχει και 3,4 για κράχτες το μαγαζί και οι άλλοι πρέπει να έρχονται από μόνοι τους, στο έτσι, μπορεί να τους φέρνει και κάποιος... Οι περισσότεροι είναι straight και έρχονται από όλη την ανατολή, κυρίως Συρία, Περσία, Ιράν... Αυτοί το κάνουν εκεί πολύ» - «Είναι πάρα πολλοί, πιο πολλοί και από τους πελάτες, βγάζουν λεφτά...; άσε που θα έχουν λογικά και πολλά λειτουργικά έξοδα, να πληρώνουν τόσα ποτά τόση ώρα;» -«Για να έρχονται θα βγάζουν. Πολλοί μπορεί να μην πίνουν και τίποτα ή τα ποτά να τα πληρώνει ο πελάτης». Η ώρα ήταν περασμένη και ο συνεργάτης μας πρότεινε να φύγουμε. Ο “πελάτης μας” κέρασε τα ποτά όλων καθώς ήταν ενθουσιασμένος με το «κομμάτι που ψώνισε». Αυτή τη φορά θα φεύγαμε με ένα επιπλέον μέλος, τον Σταύρο. «Τον ζηλεύω!!! Θα περάσει τέλεια με το τεκνάκι. Θέλω και γω. Θα κλάψω!» μου λέει ο ίδιος άντρας που προηγουμένως μου μιλούσε για την απολίτιστη Δύση -«Μα εσύ δεν ήσουν κατά; Τι έπαθες;» -«Δεν υπάρχει αυτό το τεκνό. Είναι τέλειος, θέλω και γω... Θα περάσουν τέλεια αυτοί και γω θα γυρίσω μόνος μου στο σπίτι. (...) Αυτοί είναι συνηθισμένοι. Δεν νομίζω να έχουν πρόβλημα (οι ζιγκολό)». Λίγο πριν βγούμε έξω ο Σταύρος σκύβει προς το μέρος μου και μου λέει σχεδόν εμπιστευτικά «Μην ξαναέλθεις εδώ!» -«Γιατί;» τον ρωτάω -«Γιατί... Δεν υπάρχει γιατί... Γιατί εδώ είναι όλοι gay...» και διακόπτεται η συζήτηση από ένα νεύμα του “πελάτη” για να βγούμε έξω. Περνώντας ανάμεσα από τους θαμώνες άλλοι μας χαιρετούσαν και άλλοι μας έκαναν νοήματα. Κατά τη έξοδο μας πέσαμε σε έναν άντρα που κάλυπτε τα νότα της εισόδου του μαγαζιού. Σταματάμε ταξί για να επιστρέψουμε στη γειτονιά του “πελάτη”. Ο οδηγός δεν αντιλήφθηκε ότι ήμασταν παρέα και ξεκίνησε να φύγει με τον ηλικιωμένο άντρα στη θέση του συνοδηγού. Σαστισμένος επεξεργαζόταν τα πρόσωπά μας από τον καθρέπτη του αυτοκινήτου και προσπαθούσε να βγάλει νόημα από τις συζητήσεις της αλλόκοτης παρέας (ένας 80χρονος άνδρας, ένα 20χρονο μελαμψό αγόρι, ο 40χρονος συνεργάτης μας και μία φοιτήτρια κοινωνιολογίας) περί τέχνης, κοινωνίας και θεάτρου στις

4 το πρωί. Αφήνουμε τον πελάτη με το νεαρό άνδρα στο σπίτι του και συνεχίζουμε την πορεία μας. Το πρόσωπο όμως αυτού του παιδιού δεν μας εγκατέλειψε ποτέ...

Πλατεία Κοντζιά, 04/10/2015, 15:10, Ημέρα Κυριακή -κ. Γιώργος-

Sex cinema: Εκπληρώνοντας την υπόσχεση που είχαμε δώσει στον κ. Γιώργο, επιστρέφουμε στο σινεμά με ταινίες πορνό που είχαμε επισκεφτεί λίγους μήνες νωρίτερα. Αυτή τη φορά άλλη ώρα και άλλη μέρα, σύμφωνα με τις υποδείξεις του υπαλλήλου του ταμείου, για να έχουμε πληρέστερη εικόνα του τι ακριβώς λαμβάνει χώρα εκεί. Ο κύριος Γιώργος είχε εγκαταλείψει τη θέση του στο ταμείο και καθόταν σε ένα πεζούλι απέναντι από το μαγαζί, μιας και ο καιρός ήταν ηλιόλουστος και θερμός. «Κάπου σε ξέρω εσένα... Α, ναι...! Μοιάζεις με την κόρη μου... δε σε ξεχνώ... Πέρασε φέτος ψυχολογία αλλά δε θα είναι σε σας. Θα πάει Καποδιστριακό... Κάτσε!» και μας υποδεικνύει μία θέση δίπλα του, στο πεζούλι. «Τον βλέπεις αυτόν; Τον κάνεις τώρα εσύ, αυτόν τον παππού για πούστη; Και μετά θα πάει στα εγγονάκια του και όλα μια χαρά.» και μας δείχνει έναν ηλικιωμένο άνδρα με συντηρητική, ατημέλητη εμφάνιση και μουστάκι. «Σε μένα έρχεται... Τους έχω μάθει πια, έχω μάθει να διαβάζω το βλέμμα τους από μακριά.» «Και επειδή έρχεται σε σας σημαίνει ότι είναι gay;» ρωτώ. «Το 99% αυτών που έρχονται εδώ είναι πούστιδες ή τέλος πάντων τον παίρνουν. Εσείς οι νέοι δεν πρέπει να φοβάστε τις λέξεις. "Πούστης", "μπινές"... Ξέρεις τι σημαίνει "μπινές"...; Φοβόμαστε τις λέξεις και δε φοβόμαστε την αλήθεια» λέει ενώ σηκώνεται και κατευθύνεται προς το ταμείο για να του κόψει εισιτήριο. «Που λες, πάω τον πεθερό μου στο νοσοκομείο. Είχε μία εγχείρηση σοβαρή να κάνει, και πάω να κάνω τις διατυπώσεις και βλέπω τον γιατρό, και μένω κόκαλο. Πελάτης μου! Έκανα πως δε τον γνώρισα και αυτός το ίδιο... χαριεντιζόταν και καλά με τις νοσοκόμες... Άλλο (περιστατικό)... ο άντρας της ξαδέρφης της γυναίκας μου, πελάτης! Και της το λέω και μου λέει -ο Κώστας αποκλείεται... Θα δεις εδώ όλη την κοινωνία, κάθε καρδιάς καρύδι, από τον καθωσπρέπει μέχρι τον χειρότερο... Είχαμε κάτω στο sex shop, -α, δε στο είπα, έχουμε και sex shop στο υπόγειο και με καμπίνες για ιδιωτική προβολή παρακαλώ-, μία Αλβανίδα, πολύ ωραίο κορίτσι, και μου έλεγε -στην Αλβανία δεν έχουμε gay-. Μέχρι που τους είδε στο μαγαζί και ησύχασε και αυτή. Της λέω -το πουστρηλίκι δεν έχει εθνικότητα-.». Κάθε σχεδόν 5 λεπτά η συζήτηση διακοπτόταν από κάποιο πελάτη. Όντως ήταν στο σύνολό τους άνδρες, μέσης ηλικίας, ο άνθρωπος της διπλανής πόρτας θα έλεγε κανείς σε γενικές γραμμές αλλά σπανιότερα μπορεί να συναντούσες και κάποιες πιο περιθωριακές φυσιογνωμίες. «Έχετε πολύ κόσμο! Χαμός γίνεται και είναι μέρα, μεσημέρι» δηλώνω εντυπωσιασμένη. «Ε, τώρα είναι οι ώρες αιχμής. Πιο πολύς κόσμος έρχεται τη μέρα από τη νύχτα. Δεν υποψιάζεται ο

άλλος που πας μέρα μεσημέρι. Από τις 9 το πρωί με περιμένουν να ανοίξω... Έπαιρναν έναν γιατρό τηλέφωνο και ενώ έμπαινε μέσα έλεγε –έχω έκτατο περιστατικό, δε μπορώ τώρα, έρχομαι σε λίγο- και να πεθαίνεις τώρα εσύ και ο άλλος το χαβά του». Ακριβώς διπλά βρισκόταν άλλο ένα μαγαζί αντίστοιχης διασκέδασης. «Καλά τα πάει και ο δίπλα» του λέω «Να! Σας τον πήρε τον πελάτη». «Μην αγχώνεσαι, ο συγκεκριμένος θα περάσει μετά και από μας» χαμογελάει γεμάτος αυτοπεποίθηση. «Και πόσο κόσμο έχετε;» «Ε, τώρα που έπεσε γενικά η δουλειά, έχουμε 60 με 70 άτομα τη μέρα. Μετά τις 10 σπάει λίγο. Παίζει μόνο gay πορνό μετά τις 10.» «Και αυτός που “ψωνίζεται” τον συμφέρει να δίνει 4,50 ευρώ την ταινία; Πολλά τα λειτουργικά έξοδα...». «Δε κατάλαβες μικρή... με 4,50 ευρώ μπορούν να κάτσουν όλη μέρα μέσα. Τι λες συμφέρει;» λέει χαμογελώντας. «Πλάκα κάνετε;». Μετά από λίγο, και για του λόγου το αληθές, εμφανίζεται Πακιστανός με τάπερ στα χέρια. «Που πάει αυτός χωρίς εισιτήριο;» επισημαίνω θυμωμένα. «Ήταν και πριν μέσα. Από τη στιγμή που δεν έχω κυλικείο, μπορεί να πάει να πάρει κάτι να φάει και να ξαναγυρίσει. Είναι μόνιμα μέσα αυτός» μας λέει ενώ σηκώνεται για χιλιοστή φορά να πάει προς το Ταμείο. «Έχουμε και τρανς... αλλά δεν τις πολυαφώνω. Τσακώνονται με τους πούστιδες ποιος θα πρωτοτσιμπήσει ποιον... Είχα ρωτήσει μία φορά, τι να σου πω, και 10 τρανς, οι 11 μου είπαν ότι τον δίνουν. Αφού όλες όσες τον κόψανε το έχουν σκυλομετανιώσει σου λέω¹²²³» συνεχίζει την κατάθεση εμπειριών ο κ. Γιώργος. «Θέλετε να πάμε προς το ταμείο να μη σηκώνεστε κάθε τρις και λίγο;» «Δεν έχω πρόβλημα. Κάνω και γυμναστική» «Μήπως δεν μπαίνουν μέσα γιατί μπορεί να ντρέπονται κάποιοι μία γυναίκα.» «Αυτοί δε βλέπουν μπροστά τους. Έρχονται καρφί για αυτό. Είναι το μυαλό τους εκεί. Όσοι είναι να μπουν θα μπουν» Και κατευθυνόμαστε μαζί προς το ταμείο. «Να κεράσω καφέ; ...Κάθεσαι τόση ώρα εδώ.» «Όχι ευχαριστώ. Μπορώ να μπω μέσα να δω λίγο πως είναι;» «Μπες!» μου λέει «αλλά πρόσεχε μη δεις κανά γνωστό, κανά συγγενή και σου πέσουν τα μαλλιά.» «Λέτε; Δε με πειράζει αυτό. Το χερούλι σκέφτομαι πως θα πιάσω» λέω μεταξύ αστείου και σοβαρού. «Έλα μη φοβάσαι! Εγώ το πιάνω κάθε μέρα. Έχω και Bedadin...» αστειεύεται. Κάνουμε το μετέωρο βήμα του πελαργού και βρισκόμαστε μέσα στην αίθουσα. Το απόλυτο σκοτάδι! Δεν μπορούσες να διακρίνεις απολύτως τίποτα παρά το γεγονός ότι η προβολή ήταν εν εξελίξει. Σε κατάσταση πανικού αδυνατούσαμε να εντοπίσουμε ακόμη και το χερούλι για την έξοδο. Τελικά, απλώς σπρώξαμε την πόρτα. Η παραμονή μας στην αίθουσα δεν διήρκησε παρά ελάχιστα δευτερόλεπτα. «Τι σκοτάδια είναι αυτά κ. Γιώργο; Ούτε τη μύτη σου δεν βλέπεις εκεί μέσα». Ξεραίνεται στο γέλιο... «Τόσο άντεξες; Φοβερή έρευνα... Δεν επιτρέπουμε φως. Ακόμα και όταν χάνουν πράγματα και μπορεί να μας ζητάνε φακό, μόνο

¹²²³ Αντίστοιχη διήγηση κατατέθηκε από εκδιδόμενη τρανσέξουαλ η οποία απογοητευμένη δήλωσε «...και λεφτά έσκασα (για να κάνω την εγχείρηση) και την πελατεία έχασα».

χαμηλά στο πάτωμα με το κινητό τους επιτρέπουμε. Γίνεται ό,τι γίνεται εκεί μέσα... ψωνίζονται, μαλακίζονται. Τι τον θες εσύ τον προβολέα;» λέει συνεχίζοντας το γέλιο του. «Και πόσα παίρνετε κ. Γιώργο εδώ αν επιτρέπεται;» «1.200¹²²⁴» «Τι 1.200;» «1.200 το μήνα.» «Και δουλεύετε μόνο Σάββατο και Κυριακή;» «Ναι, αλλά είμαι εδώ όλη μέρα, μέχρι τις 02:00 που θα κλείσει... και έχω όλη την ευθύνη, και ταμείο και "προστασία" και ανοίγω και κλείνω. Δεν είναι εύκολο. Άμα γίνει καμία στραβή... Ξέρεις πόσες φορές έχω παίξει ξύλο εγώ; Και με γομάρια. Ναι, εγώ που με βλέπεις... Τις υπόλοιπες μέρες δουλεύω σε μία εταιρία με γεωργικά μηχανήματα. Μη νομίζεις... θα φύγω από δω. Ήρθα γιατί είχε κάτι σοβαρά προβλήματα υγείας η κόρη μου. Τώρα όλα καλά... Μετά θα μπω μέτοχος με ένα 10% στα ενοικιαζόμενα που έχει ο γιος μου στη Μύκονο. 34 χρονών μαντράχαλος και δεν θέλει ακόμη να παντρευτεί... Κοίτα πως σε κόβει η αδερφή, έχει πάθει σοκ» λέει ενώ απολαμβάνει την γκριμάτσα έκπληξης στο πρόσωπο του πελάτη-εργαζόμενου. «Να φεύγω καλύτερα.» «Γιατί; Κάτσε να μου κάνεις παρέα!»... ()

10.1.7 Εμπορική Έκθεση για τη Βιομηχανία του Sex

Erotica, 17/04/2016, 15:30, Ημέρα Κυριακή –Η γιορτή του πορνικού Μάρκετινγκ-

Ανοιξιάτικο μεσημεράκι Κυριακής και κατηφορίζουμε με συνεργάτη προς παλαιό Φάληρο με στόχο να επισκεφτούμε το πολυδιαφημισμένο¹²²⁵ Erotic Art Festival (πρώην Erotica). Μία έκθεση με θέμα τον "έρωτα" όπως έλεγε το site που έρχεται «για να τονώσει το ηθικό των Ελλήνων και να προσφέρει μία αξέχαστη εμπειρία που θα αυξήσει τη λίμπιντο μέσα από την αισθητική και τον αισθησιασμό». Το festival προωθήθηκε ως ένα mainstream γεγονός που απευθύνεται στο μέσο σεξουαλικό δρώντα (και όχι π.χ. σε μοναχικούς κυρίους με έντονη ηδονοβλεπτική πείνα, ούτε αποκλειστικά σε ζευγάρια με ιδιαίτερες σεξουαλικές προτιμήσεις). Ένα "εκπαιδευτικό" θα έλεγε κανείς festival που θα μας ενδυναμώσει σεξουαλικά και θα αναθερμάνει τη σχέση των ζευγαριών. Ένα φεστιβάλ με λίγα λόγια που

¹²²⁴ Εργαζόμενος γύρω στα 80 έτη, στο ίδιο πόστο στον Πειραιά δήλωσε: «350 και δουλεύω 25 μέρες το μήνα 17:00 με 03:00. Αλλά εγώ δουλεύω εθελοντικά σχεδόν. Είμαι πρώην καπετάνιος. Έχω την σύνταξη μου, έχω κάτι ενοίκια που παίρνω. Εδώ είναι για χαρτζιλίκι και για να περνάω ευχάριστα την ώρα μου. Βλέπεις τσόντα. Δε βλέπεις τη γυναίκα σου. Να το παιδί από δω είναι και αυτός καπετάνιος, φίλος, εν ενεργεία όμως. Είμαι εδώ και 7 χρόνια στο μαγαζί, αλλά το μαγαζί είναι πάνω από 20... Στην γυναίκα μου φυσικά δεν έχω πει ότι δουλεύω εδώ... [Έχουμε και καμπίνες... έλα να δεις. Και όλες τις τσόντες, λεσβιακό, κανονικό, gay. Για τους gay έχουμε άλλο χώρο στο υπόγειο, αλλιώς διαμορφωμένος γιατί αυτοί κάνουν τα δικά τους. Πάνω, μου έχουν έρθει και ζευγάρια και μεγάλης ηλικίας και 50ριδες με 20ρες, 30ρες και ζευγάρια που ψάχνουν για παρτούζα. Ήταν μία φορά πελάτης και με φωνάζει μέσα γιατί κάτι γινόταν με την προβολή και πάω μπροστά και βλέπω μία γυμνή και ο δικός της μου λέει έλα και συ στο παιχνίδι. Γενικά ψώνισμα δεν αφήνω. Έρχονται για να ψωνιστούν αλλά αν μου πει πελάτης το και τον διώχνω τον άλλον... (16/06/2016)]

¹²²⁵ Επαιξαν πολλά τηλεοπτικά σποτ, η Αθήνα γέμισε αφίσες ενώ η διάσημη παρουσιάστρια-μοντέλο του festival φιλοξενήθηκε σε αρκετές εκπομπές για να μιλήσει για το mainstream προϊόν που θα παρουσίαζε.

όλοι θα έπρεπε να επισκεφτούμε για να δείξουμε ότι είμαστε κοινωνοί της μέσης σεξουαλικής κουλτούρας. Έτσι, προμηθευτήκαμε το εισιτήριό μας, Φοιτητικό παρακαλώ, και ξεκινήσαμε τη περιπλάνηση μας στα περίπτερα της έκθεσης.

Από τα μεγαλύτερα και εντυπωσιακότερα περίπτερα της έκθεσης, ανήκε σε Γραφείο Εκδιδόμενων Προσώπων (Escorts). Ξανθιά κυρία μας πλησιάζει για να μας δώσει διαφημιστικό φυλλάδιο -«Πάρτε παιδιά! Ξέρετε τι είναι escorts; Είναι και για ζευγάρια έτσι; Εννοείται αυτό. Και μπορείτε να πάρετε είτε άντρα, είτε γυναίκα, ό,τι γουστάρετε βασικά». Πλησιάζοντας προς τα ενδότερα, παρατηρήσαμε μία μεγάλη κληρωτίδα όπου συμπληρώνοντας τα προσωπικά σου στοιχεία, κέρδιζες Εκδιδόμενο Πρόσωπο. Οι εθελοντές ήταν κυρίως άντρες για αυτήν τη διαδικασία. -«Έλα αγάπη μου, συμπλήρωσε το ονοματάκι σου», μας λέει κυρία που στεκόταν εκεί, «Κερδίζεις Άντρα εσύ και το αγόρι σου (συνεργάτης) Γυναίκα». -«Έχετε άντρες;» ρωτάμε -«Ναι, αγάπη μου, βεβαίως» μας απαντάει κυρία από group συνεργάτιδων (ξανθιές οι περισσότερες με ενισχυμένο μπούστο) «ό,τι θες έχουμε και στο φέρνουμε όπου θες, όλο το χρόνο... Κάτι παλικάρια με κάτι παλαμάρια να (λέει και δείχνει με το χέρι)! Έλληνες! Και για τρίο με το αγόρι σου, και για παρτουζίτσα, και μόνη σου, και 5, και 10, και 100, και όσοι θέλετε και ό,τι θέλετε... Την βλέπεις την τρίτη γκόμενα αριστερά (λέει και μας δείχνει το μεγάλο Banner που απεικόνιζε τις διάσημες εκδιδόμενες γυναίκες, όχι άντρες, που διέθετε το γραφείο) ε, ο παρτενέρ αυτήνης ο (...) είναι αυτός που θα έχεις». -«Ποιος είναι αυτός;» -«Α, καλά, δεν έχεις δει την ταινία του Sirinaki που παίζει η (...) με τον (...);;; Τέλος πάντων, αυτός... Αυτός και δίνει και παίρνει, αν θέλει δηλαδή και το αγόρι σου. Ο (...) προτιμάει κυρίως γυναίκες, αλλά εντάξει. Μπες στο site να δεις και τι υπηρεσίες προσφέρει ο καθένας και τις τιμές και όλα είναι εκεί αναλυτικά». Την επωνυμία του γραφείου εκδιδόμενων προσώπων (Golden Diamond Escorts) τη συναντήσαμε πάλι στην κεντρική σκηνή του festival όπου τεράστιες γιγαντοοθόνες, προέβαλαν τα διάσημα escorts, αρκετοί από τους οποίους είναι εγχώριοι πορνοστάρ, το site της επιχείρησης gde.gr και τα κινητά τηλέφωνα επικοινωνίας (6979326142 και 6980693095). Το φυλλάδιο ενημέρωνε για την παροχή υπηρεσιών σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, ενώ μία γυμνή, ξανθιά απεικονιζόμενη γυναίκα μας καλούσε "να την δοκιμάσουμε" έως 24/07 (try me).

Εξαιρετικό ήταν και το περίπτερο ενός site που παρέχει πληροφορίες για την λεγόμενη "Ενήλικη Διασκέδαση", η οποία συγκροτείται με βάση το διαφημιστικό του φυλλάδιο από: «Escorts, Call- Girls, Sex Studios, Strip Clubs». Αν και έχω κάνει πολλά χρόνια ενήλικας, μόλις εκείνη τη στιγμή, ενημερώθηκα τι σημαίνει ενήλικη διασκέδαση. Η απόλυτη αποτύπωση της μετάβασης από την "πορνεία της εκτόνωσης" των περασμένων δεκαετιών,

στην “πορνεία της διασκέδασης”, (σε μία mainstream πορνεία για όλους, σε μία πορνεία καταναλωτικό αγαθό που η νεοφιλελεύθερη καπιταλιστική αγορά φροντίζει να είναι προσβάσιμη και καταναλώσιμη υπηρεσία από τις ευρείες μάζες), είναι γεγονός. Το ενημερωτικό φυλλάδιο (για το site Adultforum.gr) μας πληροφορούσε: «Κερδίστε free fucks, Δωρεάν προσκλήσεις για όλα τα Adult Events, Ποτά και Χορούς σε Strip Show». Αντιστοίχως, το site του AdultDeals.gr διαφήμιζε προσφορές και εκπτωτικά κουπόνια για “ενήλικη διασκέδαση”: («Από 1 ευρώ είσοδος σε Strip Show και ποτό, Από 1 ευρώ είσοδος σε Strip Show και χορός, Από 2 ευρώ είσοδος σε Strip Show και το 2^ο μπουκάλι free, Από 1 ευρώ έκπτωση σε μασάζ 40%»). Οι κανόνες του μάρκετινγκ τηρούνται με απόλυτη ακρίβεια.

Το περίπτερο γνωστού Swingers Club του Πειραιά (2+2), μας καλωσορίζει «στην αυτοκρατορία των αισθήσεων και των στύσεων. Εδώ που η πιο τρελή ερωτική σας φαντασίωση γίνεται πραγματικότητα με ατελείωτες βραδιές σεξ και κολασμένα events. Είσοδος μόνο για ζευγάρια». Ενώ, πιο κάτω ξενοδοχείο ημιδιαμονής (hotel Priamos) ενημερώνει για τα άπειρα υποκαταστήματά του στην Αθήνα και μοιράζει φωτογραφικό υλικό από τα ποικίλα κακόγουστα, ας μας επιτραπεί, δωμάτιά του.

Η Μαρία Αλεξάνδρου, γνωστή Ελληνίδα πορνοστάρ της εταιρίας Sirinakis διέθετε το δικό της ξεχωριστό περίπτερο, με τигρέ καθίσματα και λεοπάρ κανεπάδες, χωρίς όμως να μπορούμε να καταλάβουμε τη λειτουργία του γιατί τη στιγμή που το επισκεφτήκαμε, ήταν κλειστό. Παραδίπλα, η γνωστή στα τηλεοπτικά παράθυρα sex editor (στα πρότυπα της δημοφιλούς Karry Bracho από τη σειρά σταθμό για τα μεταφεμινιστικά πρότυπα, sex and the city), Ειρήνη Χυρδάρη, πουλούσε τα βιβλία της προσφέροντας “μαθήματα αποπλάνησης”, γιατί ως γνωστόν όλα διδάσκονται.

Από εκεί και πέρα είχε αρκετά περίπτερα sex shop με μεγάλη ποικιλία ερωτικών αξεσουάρ και εξαρτημάτων. Ανάμεσά τους ξεχώριζε κατάστημα που εμπορευόταν ειδικά παπούτσια για στριπτιζέζ, εκδιδόμενες και πορνοστάρ. Η μόδα άλλωστε τα τελευταία χρόνια εμπνέεται από το χώρο της βιομηχανίας του sex, καθώς τα παπούτσια με μεγάλη φιάπα που έχουν γίνει η απόλυτη τάση, αποτελούν ουσιαστικά αντίγραφο των παπουτσιών των επαγγελματιών του χώρου, (είναι σέξι, χαρίζουν το μέγιστο δυνατό ύψος, κάνουν τα πόδια να φαίνονται λεπτά και μακριά ενώ εξασφαλίζουν τη μεγαλύτερη δυνατή σταθερότητα στο βάδισμα). Το ίδιο ισχύει και για τα εσώρουχα των γυναικών αλλά και τα εξαρτήματα των sex shop που αποτελούν υποπροϊόντα της ίδιας βιομηχανίας. Είναι σαφές ότι το τι είναι σέξι και θελκτικό υποδεικνύεται άμεσα από την παγκόσμια βιομηχανία του σεξ.

Ένα ομοίωμα γυμνής γυναίκας από σιλικόνη φαίνεται να είχε ταλαιπωρηθεί αρκετά από το κοινό καθώς είχε μαυρίσει στα επίμαχα σημεία από τα πολλά αγγίγματα. Ανήκε στο περίπτερο που πωλούσε "Ερωτικές Κούκλες Σιλικόνης" παρακαλώ. Τέλος, πια στις φτηνιάρικες πλαστικές, φουσκωτές κούκλες. Με «ύψος 1,67cm, σαρκώδη χείλη, στήθος D, χείλη στο αιδού και πρωκτική λειτουργία» αλλά κυρίως πρόθυμη και υπάκουη, φαντάζει ως η ιδανική σεξουαλική σύντροφος που με λίγα ευρώ μπορεί να γίνει δική σου για πάντα. Ο μεταλλικός της σκελετός, οι αρθρώσεις και το απαλό της δέρμα από σιλικόνη την κάνουν ακαταμάχητη¹²²⁶.

Και για να μη ξεχνάμε την σεξουαλική ενδυνάμωση των κυριών, σχολές Pole Dancing που μαθαίνουν στις γυναίκες πώς να μιμούνται το σύγχρονο σεξουαλικό τους πρότυπο, τις στριπτίζ. «Μπείτε σε φόρμα με το πιο σέξι τρόπο... Ανακαλύψτε τη δύναμη της σεξουαλικότητας και του αισθησιασμού σας». Δοκιμασμένες συνταγές μάρκετινγκ: στη γυναίκα πουλάμε ναρκισσισμό, στον άνδρα σεξ¹²²⁷. Είναι γεγονός ότι τα τελευταία 5 χρόνια οι γειτονιές έχουν γεμίσει από σχολές pole dancing με τις κυρίες να προσπαθούν να στηριχτούν με δυσκολία σε ένα στύλο. Ο σεξουαλικός ανταγωνισμός της μέσης γυναίκας με τις επαγγελματίες του χώρου για τα μάτια του συζύγου/ συντρόφου, είναι μάλλον άνισος.

Και αφού γίνουμε καρικατούρα στριπτιζούς, αποκορύφωμα υπηρεσίας για τη σεξουαλική ενδυνάμωση των γυναικών, η Αισθησιακή Φωτογράφιση από επαγγελματία φωτογράφο (sensual art photography for all women). Ποιο Playboy και ποιο Maxim; Με 200 ευρώ (για 6 φωτογραφίες σου), μπορείς να γίνεις και συ η πορνοστάρ της διπλανής πόρτας. Μη ξεχνάς το πρότυπό σου. Κάνε τη δικιά σου γυμνή φωτογράφιση. Όσο καλά και να γνωρίζεις τα εργαλεία του FB ή του Instagram, όσα φίλτρα και να βάλεις, σίγουρα δεν μπορείς να πετύχεις το επαγγελματικό αποτέλεσμα του Photoshop. Μάλλον έχουν περάσει ανεπιστρεπτί οι εποχές που οι γυναίκες πληρωνόντουσαν αδρά προκειμένου να γίνουν βορά σε ένα ηδονοβλεπτικό κοινό. Τώρα, πληρώνεις για να παράξεις τη δικιά σου προσωπική πορνογραφία.

Αφού λοιπόν, ζούμε την εποχή της εικόνας και της αποθέωσης του σώματος, δε θα μπορούσαν να λείπουν από ένα φεστιβάλ για τον "έρωτα"(θυμίζουμε), οι επιχειρήσεις που βελτιώνουν την εξωτερική μας εμφάνιση, όπως ινστιτούτα αδυνατίσματος, κέντρα

¹²²⁶ Η κούκλα έχει μοντελοποιηθεί από μία πραγματική ηθοποιό της οποίας τα περισσότερα χαρακτηριστικά έχουν μοντελοποιηθεί. Σάλος είχε προκληθεί για "διαγωνισμό αιδούων" προκειμένου να κατασκευαστούν ομοιώματα.

¹²²⁷ Στον στύλο pole dancing που είχε τοποθετηθεί από τη σχολή, έμπειρες χορεύτριες έκαναν επίδειξη των ικανοτήτων τους, με τους άντρες να κοιτούν ηδονοβλεπτικά και τις γυναίκες να απορούν αν θα τα καταφέρουν.

αισθητικής κ.α. Γιατί δεν νοείται σεξουαλικά δρών άνθρωπος με κυτταρίτιδα, περιττά κιλά, ανεπιθύμητη τριχοφυΐα, χωρίς τέλειο μακιγιάζ, extensions και πλαστικά νύχια.

Στο παραϊατρικό χώρο, ξεχωρίσαμε την πώληση ειδικής Κάψουλας για τη βελτίωση της σεξουαλικότητας των ανδρών. Αναφερόμαστε στη μαγική κάψουλα που «δυναμώνει τη στυτική λειτουργία, επιβραδύνει την εκσπερμάτωση, αυξάνει την ποσότητα του σπέρματος, βελτιώνει τη ψυχολογία και την эρωτική διάθεση και αποκαθιστά την αρμονία στο ζευγάρι» όπως λέει το ενημερωτικό φυλλάδιο. Η ανασφάλεια του άντρα για τη στύση του αλλά και η επιμήκυνση της σεξουαλικής του δραστηριότητας σε μεγαλύτερες ηλικίες, συνετέλεσαν στην επιτυχία της κάψουλας, μας εξηγεί ο κύριος που την ανακάλυψε. –Είστε ο εφευρέτης που γράφει στο διαφημιστικό; -Ναι (μας απαντάει ένας κύριος με εκκεντρική γραβάτα και εμφανές πρόβλημα όρασης). –Ασχολείστε με το φαρμακευτικό κλάδο; Είστε γιατρός; –Εγώ, επιχειρηματίας είμαι. Είναι παραφαρμακευτικό προϊόν. Βγήκε στην αγορά μετά από μήνες δοκιμών... Τώρα ετοιμαζόμαστε να βγάλουμε και το γυναικείο. Πιστεύουμε θα κάνει θραύση και αυτό».

Φυσικά όπου άντρας και τζόγος για κάποιο ανεξήγητο λόγο¹²²⁸, πάνε μαζί. Έτσι, στο σημείο με τα καφέ, βρισκόταν περίπτερο στοιχηματικής εταιρείας (champions bet) και ηλεκτρονικού καζίνο (casinostar777) για διαδικτυακό τζόγο, που χάριζαν ένα ποσό (των 10 ευρώ) για το ξεκίνημα και bonus (500 ευρώ) αντιστοίχως. Δεν είναι επίσης τυχαίο που αρκετά συχνά στα site πορνογραφικού περιεχομένου (που υποτίθεται ότι το φιλοθεάμων κοινό είναι ως επί το πλείστον αντρικό), εμφανίζονται διαφημίσεις για διαδικτυακό τζόγο, ο οποίος παρεμπιπτόντως ανθεί στις μέρες μας¹²²⁹. Έξυπνη εμπορική κίνηση πάντως ήταν και η απόφαση σχετικών με το θέμα της έκθεσης, εταιριών που δεν συμμετείχαν με περίπτερο, να μοιράσουν τα φυλλάδιά τους στα παρμπρίζ των αυτοκινήτων έξω από την έκθεση (π.χ. site για hot συνομιλίες).

Στην BDSM Area, κορίτσια με μαύρες δερμάτινες στολές ενημέρωναν το κοινό για το επιπλέον αντίτιμο (πέραν του εισιτηρίου) που θα έπρεπε να καταβάλουν προκειμένου να παρακολουθήσουν τα σαδομαζοχιστικά show. Το κοινό σε αυτά τα show ήταν κυρίως αντρικό. Πηγαίνοντας στο wc, συναντάμε δύο κυρίες, (η μία γύρω στα 60 και η άλλη γύρω στα 40), ντυμένες με στολές που παρέπεμπαν σε BDSM αμφίεση (Latex μάσκα στο πρόσωπο, μαύρα δερμάτινα κολάν, αλυσίδες, δερμάτινο κολάρο στο λαιμό, μαστίγιο, ψηλές μαύρες μπότες, κάπα). Δε χάσαμε την ευκαιρία και τους μιλήσαμε –«Κορίτσια εσείς είστε από το BDSM show;» -«Όχι, εμείς είμαστε real life BDSM» μας εξηγούν χαμογελώντας.

¹²²⁸ «Μας αρέσουν τα εύκολα, εύκολο χρήμα, εύκολο σεξ... Είμαστε τεμπέληδες και αν δεν ήμασταν τεμπέληδες, δεν θα είχε ανακαλυφθεί τίποτα που να μειώνει τον κόπο... από το αυτοκίνητο, μέχρι τι να σου πω» λέει πελάτης.

¹²²⁹ Αρκετά υψηλά εμφανίζονται τα ποσοστά διαδικτυακού τζόγου στους εφήβους στην Ελλάδα.

–«Τι εννοείτε;» –«Ότι είμαστε αληθινές BDSM. Είμαστε σκλάβες και έχουμε έρθει εδώ με τον αφέντη μας. Αυτός μας είπε να έρθουμε. Είναι υπεύθυνος για να μη συμβεί κάτι κακό, κάποιο ατύχημα, για την ασφάλεια γενικά στην BDSM area. Έχει μέσα σταυρούς, καρφιά, αιχμηρά αντικείμενα. Τα πειράζει ο κόσμος. Κάτι μπορεί να συμβεί» –«Ναι, αλλά σκλάβα και έχετε μαστίγιο βλέπω;» –«Ξέρεις πιο πολλά από όσο δείχνεις μικρή. Αυτά τα φτιάχνω εγώ. Έχεις FB;;;... Μπες και βρες Παπαγεωργίου Αθηνά. Γενικά ό,τι φοράμε είναι ελληνικής κατασκευής. Μπήκες μέσα να δεις;» –«Όχι, ήθελε επιπλέον 5 ευρώ» –«Ναι, αλλά βλέπεις όλα τα show, μπορείς να βγεις και να ξαναμπείς, να δεις κάτι που σε ενδιαφέρει πιο μετά. Φοράς βραχιολάκι. Να το πούμε στα κορίτσια να το λένε στον κόσμο. Μην μπερδεύεται».

Στην κεντρική σκηνή, (Pornstar Area), παρέλασαν μεγάλα ονόματα της εγχώριας και διεθνούς βιομηχανίας του σεξ, προσφέροντας strip και sex show. Εκατέρωθεν της σκηνής φιλοξενούνταν τα τεράστια περίπτερα δύο μεγάλων strip club της πόλης. Για να παρακολουθήσει όμως, ο επισκέπτης τα show τους εντός των περιπτέρων θα έπρεπε να πληρώσει επιπλέον αντίτιμο. Το ίδιο ίσχυε και για τους prive χώρους. Guest star του φεστιβάλ ήταν η γνωστή σε όλους Cicciolina, η οποία προσέφερε άλλη αίγλη στην εκδήλωση. Η έκθεση περιελάμβανε επίσης homo area, sex art area, cult cinema και sex education.

Κοντολογίς, μιλάμε για την γιορτή του πορνικού μάρκετινγκ όπου χιλιάδες κόσμου συνέρευσε για να πληρώσει και στη συνέχεια να ξαναπληρώσει για να λάβει διαφημιστικό υλικό, να παρακολουθήσει ή να αγοράσει υποπροϊόντα (π.χ. sex toys, sex shows) ή προϊόντα (εκδιδόμενα πρόσωπα) της βιομηχανίας του σεξ. Πράγματι, το Athena Erotic Art festival (4ημερών), αποτέλεσε υπόδειγμα καλού Μάρκετινγκ, καθώς κατάφερε να γίνει πολύ σύντομα από trash, ένα mainstream γεγονός με στόχο την “απενοχοποίησή” του και την προσέλκυση όσο το δυνατόν ευρύτερου κοινού με το πρόσχημα της σεξουαλικής ελευθερίας. Ο στόχος φαίνεται ότι επετεύχθη, καθώς το κοινό ήταν και των δύο φύλων και όλων των ηλικιών, από νεαρούς φοιτητές μέχρι ηλικιωμένους κυρίως¹²³⁰. Μάλιστα, η πλειοψηφία ήταν ζευγάρια με ένα ποσοστό ίσως και 90%. Οι παρέες μεγαλύτερων σε ηλικία κυριών με το μαλλί φουσκωμένο από το κομμωτήριο έδιναν την εντύπωση ότι μπήκαν σε λάθος χώρο. Με λίγα λόγια ο κόσμος ήταν τόσο mainstream όσο στην τυροκομική έκθεση Καρδίτσας (ενδεχομένως η μέρα και η ώρα να συνετέλεσαν σε αυτό), ενώ το θέαμα (τουλάχιστον της κεντρικής σκηνής όπου βρισκόμασταν) τους κρατούσε σχεδόν απαθείς. Ζευγάρια χεράκι, χεράκι ανεβοκατέβαιναν στις κερκίδες του γηπέδου,

¹²³⁰ Συνεντευξιαζόμενος αναφέρει ότι κατά την επίσκεψή του με φίλους το 2008 (αν θυμάται καλά) στην τότε Erotica, η πλειοψηφία του κοινού ήταν άντρες (πάνω από το 90%), παρά το γεγονός ότι είχε ξεκινήσει η επέλαση της πολιτισμικής νομιμοποίησης της πορνογραφίας με την εισβολή του ελληνικού πορνό διασημοτήτων από την εταιρία Sirinakis (όπως επισημαίνει).

άλλοι αγκαλιασμένοι με καφέ και τυρόπιτα στο χέρι παρακολουθούσαν τις στριπτιζέζ να δίνουν τον καλύτερό τους εαυτό αποκαλύπτοντας σταδιακά και τα πιο απόκρυφα σημεία τους, ενώ ουρές σχηματίζονταν στα show που απαιτούσαν επιπλέον αντίτιμο. Φυσικά, δεν θα μπορούσαν να λείπουν οι selfie από ένα “στιλάτο” event, ενώ αρκετοί (κυρίως άντρες) τραβούσαν video. (Φαίνεται ότι το free πορνογραφικό υλικό δεν είναι ποτέ αρκετό και ας στοιβάζονται εκατομμύρια πορνογραφικά site στο διαδίκτυο που φτάνουν για τρεις ζωές). Αξιοσημείωτο είναι επίσης, ότι στην Ελλάδα της κρίσης, μία υπέροχη ηλιόλουστη μέρα, χιλιάδες κόσμου ήταν διατεθειμένοι να πληρώσουν το διόλου ευκαταφρόνητο αντίτιμο των 12 ευρώ/άτομο (22 το ζευγάρι) για να λάβουν ουσιαστικά διαφημιστικό υλικό πορνικών και παραπορνικών υπηρεσιών. Αν προστεθεί σε αυτό, το επιπλέον αντίτιμο των 5 ευρώ για κάθε show (=17/άτομο) επί 70.000 κόσμου που συνέρευσε πέρυσι, συν τα έσοδα από την παραχώρηση εμπορικών περιπτέρων, μάλλον το αποτέλεσμα δεν είναι και τόσο απογοητευτικό για τους διοργανωτές. Ποιες όμως ήταν μερικές από τις κινήσεις -κλειδιά για την αντιστροφή του “κλίματος”; Κομβικής σημασίας, ήταν η αλλαγή του τίτλου της έκθεσης από πρώην “Erotica” σε νυν “Athena Erotic Art”. Ο τίτλος θεωρήθηκε ευρηματικός, καθώς η αμφίσημη χρήση της λέξης «art» βοήθησε στο να διαφημιστεί ανεμπόδιστα το γεγονός από τα μέσα ευρείας μάζας (MME), ως ένα event για τη σεξουαλική μας ενδυνάμωση. Έτσι, από τη μία, το erotic art μπορεί να μεταφραστεί ως η τέχνη του έρωτα, της αποπλάνησης, της σωστής τεχνικής (που στην προκειμένη περίπτωση ταυτίστηκε κυρίως με την επαγγελματική απόδοση της τέχνης του έρωτα (π.χ. πορνεία, strip show), από την άλλη με την κυριολεκτική έννοια, το erotic art αποδόθηκε μέσα από έργα τέχνης (art area για το ξεκάρφωμα) που αναπαριστούν τη σεξουαλικότητα και το σώμα. Στον υπότιτλο όμως, (The art of Erotic Entertainment & Lifestyle Expo) η εισαγωγή των όρων «Διασκέδαση» και «Τρόπος ζωής» για τα προϊόντα της βιομηχανίας του σεξ είναι δηλωτική των εξελίξεων στον τρόπο κατανάλωσης των δεδομένων προϊόντων. Επίσης, η “ευαισθησία” που επέδειξε η διοργανώτρια εταιρία για ειδικές κατηγορίες πληθυσμού (Φοιτητές, ΑΜΕΑ, Πολυτέκνους, Ανέργους), μειώνοντας το αντίτιμο (στα 6 ευρώ) ώστε να έχουν όλοι πρόσβαση σε αυτό το απελευθερωτικό πολιτισμικό γεγονός¹²³¹ ήταν καταλυτικής σημασίας. Κάτι σημαντικό, που το μέσο κοινό μπορεί να μην αντιλαμβάνεται αλλά ένας άνθρωπος με στοιχειώδεις γνώσεις μάρκετινγκ αναγνωρίζει, είναι η επιτυχημένη επιλογή της διαφημιστικής καμπάνιας και της αφίσας ειδικότερα, που κινήθηκαν σε ήπιους

¹²³¹ Επιπλέον ειδικές τιμές, 60 για τους VIP και 100 για το ζευγάρι VIP. Οι εκπτώσεις στα ζευγάρια δείχνει μία τάση της βιομηχανίας του σεξ να εντάξει και το γυναικείο φύλο στο αγοραστικό κοινό, προωθώντας την εξοικείωσή του με την πορνική και παραπορνική αγορά, ως μία ένδειξη “σεξουαλικής απελευθέρωσης”.

τόνους (Στόχος> το mainstreaming)¹²³². Στον ίδιο στόχο, αποσκοπούσε και η επιλογή των παρουσιαστριών (γυναίκες) του event καθώς η μία μάλιστα εκ των δύο, είναι γνωστό μοντέλο (ώστε να προκαλέσει το ενδιαφέρον των ΜΜΕ), αλλά κυρίως μητέρα δύο κοριτσιών. Παρομοίως, η επιλογή του χώρου, (το ολυμπιακό ακίνητο του Tae Kwon Do), υποδεικνύει πέραν του ότι διοργανώνεται ένα μεγάλο event, ότι παράλληλα δεν είναι κάτι περιθωριοποιημένο, (δεν απευθύνεται σε ένα ορισμένο, ειδικό κοινό) αλλά δεν είναι και “ενοχοποιημένο” γι’ αυτό δε γίνεται στα “μουλωχτά”. Εντούτοις, οι διαδικασίες κάτω από τις οποίες το κράτος παραχώρησε το γήπεδο του Tae Kwon Do για 2^η χρονιά προκειμένου να διαφημιστεί μία παράνομη υπηρεσία (όπως γραφείο Συνοδών¹²³³), δεν είναι γνωστές. Αλλά, το πιο ενδιαφέρον επικοινωνιακό τρικ ήταν αυτό της ένταξης στοιχείων “πολιτικής ορθότητας”, όπως παραδείγματος χάριν, η παρουσία της ΜΚΟ Praxis που μοίραζε προφυλακτικά ή η προγραμματισμένη αναφορά στο trafficking κατά τη διάρκεια του sex education¹²³⁴ ή οι μειωμένες τιμές για ευάλωτες ομάδες. Μία επίφαση πολιτικής ορθότητας για την κανονικοποίηση της κατανάλωσης προϊόντων της βιομηχανίας του σεξ. Στην ίδια κατεύθυνση και η χρήση ουδέτερων όρων όπως “Ενήλικη διασκέδαση” αντί για πορνεία, ή “escorts” αντί για εκδιδόμενα άτομα κ.λ.π.

Το festival τελείωσε, οι απορίες παρέμειναν: Μπορεί να είναι το σεξ υπηρεσία; Η αντικειμενοποίηση του έρωτα βοηθάει στη πώληση του¹²³⁵; Η γιαγιά που έδωσε τα 12 ευρώ ήρθε να κλέψει κόλπα από τους επαγγελματίες του είδους για να βελτιώσει τη σεξουαλική της ζωή; Αυτό που ίσως κατανοήσαμε, είναι ότι οι γυναίκες στο πλαίσιο ενός μεταφεμινιστικού σεξισμού, προσπαθούν να “ενδυναμωθούν” ως σεξουαλικά αντικείμενα στα πρότυπα της βιομηχανίας του σεξ, ενώ οι άνδρες απολαμβάνουν το θέαμα (με εξαίρεση τις στιγμές αγωνίας για μία σταθερή, πορνογραφικού τύπου στύση)...

¹²³²[Αφίσα: Δύο κόκκινα γυναικεία χείλη να δαγκώνουν μία κατακόκκινη πιπεριά]. Παραπέμπει μεν σε κάτι πιπεράτο, όχι όμως σε κάτι σκληρά πορνογραφικό που θα απωθούσε ενδεχομένως μέρος του κοινού π.χ. το γυναικείο κοινό μεγαλύτερης ηλικίας.

¹²³³Θυμίζουμε ότι η πορνεία αναγνωρίζεται από την ελληνική νομοθεσία μόνο στο πλαίσιο του οίκου ανοχής

¹²³⁴ Καταναλώνουμε πορνεία αλλά υπεύθυνα. Όχι όντας ανήλικοι, όχι θύματα trafficking. Στοιχεία βέβαια τα οποία δεν ήταν διόλου εμφανή στην έκθεση σε έναν μέσο επισκέπτη ώστε να μην χαλάσουν την παιχνιδιάρικη διάθεση, αλλά αναφέρονταν στο site προς αποφυγήν τυχόν αντιδράσεων.

¹²³⁵ Η διαφοροποίηση σεξουαλικών πρακτικών και η ομογενοποίηση σε παγκόσμιο επίπεδο της σεξουαλικής κουλτούρας, συντελούν επίσης στην παγκοσμιοποίηση της πώλησης του σεξ;

10.2 Διαδικτυακή Έρευνα

10.2.1 Η περίπτωση του Facebook

Facebook, -Η καινούρια μας "τσατσά"-

Αν και δεν ανήκει στο κομμάτι της επιτόπιας έρευνας που κληθήκαμε να πραγματοποιήσουμε αρχικά, κρίθηκε κάτι παραπάνω από αναγκαίο να φιλοξενηθεί σε αυτό το σημείο μία αναφορά στα κοινωνικά δίκτυα, τα οποία αν και φαινομενικά αθώα, παίζουν καθοριστικότατο ρόλο στη διάχυση της πορνείας στο υπνοδωμάτιο του καθενός μας, ακόμη και του πιο ανυποψίαστου (όπως θα διαπιστώσετε στη συνέχεια). Με ένα κλικ, ένας τεράστιος αριθμός ατόμων, που προσφέρουν ποικίλες υπηρεσίες (sexting, webcam, cyber sex, ακόμη και sex) μέσα από τα άδοξα μέσα κοινωνικής δικτύωσης που χρησιμοποιεί ο μέσος πολίτης, όπως το Facebook και το Twitter, (δεν αναφερόμαστε αυτή τη στιγμή σε εξειδικευμένα δίκτυα που μπορεί να αφορούν αποκλειστικά γνωριμίες, sex dating ή και πορνικές υπηρεσίες) εμφανίζεται στην οθόνη του υπολογιστή μας, στην ζεστή οικογενειακή θαλπωρή, -τόσο εύκολα, τόσο ανώνυμα, τόσο "ανώδυνα", τόσο αυτόματα- (πολλές φορές χωρίς να γίνει καν η αναζήτηση για τις συγκεκριμένες υπηρεσίες από τον ίδιο το χρήστη). Ακόμη και αν πληκτρολογήσει κανείς κατά τη διάρκεια αναζήτησης κάποιου προσώπου τα πρώτα γράμματα του ονόματός του, οι πιθανές επιλογές που εμφανίζει π.χ. το Facebook είναι προφίλ ημίγυμνων γυναικών με μεγάλη δημοφιλία (δηλαδή πολλούς Friends)¹²³⁶. Τα παραπάνω αποτελούν μία από τις βασικότερες αιτίες που άνδρες της τρίτης ηλικίας, αναγκάστηκαν να εκσυγχρονιστούν τεχνολογικά φτιάχνοντας προφίλ σε κοινωνικά δίκτυα ανακαλύπτοντας έναν επίγειο παράδεισο, καθώς πληροφορούνται από φίλους και γνωστούς τις σημαντικές ωφέλειες, ευκολίες και δυνατότητες που προσφέρονται (όπως π.χ. το να μιλάς ζωντανά και να είσαι "φίλος" με μία καλλονή σπάνιας εξωτικής ομορφιάς που δεν φανταζόσουν ούτε στα πιο τρελά σου όνειρα, ενώ εκείνη πολύ πρόθυμα και υπάκουα σου αποκαλύπτει τα προσόντα της, πάντα με το αζημίωτο).

Ας αναφέρουμε όμως ενδεικτικά μία περίπτωση όπου η αναζήτηση πορνικών υπηρεσιών δεν έγινε από το χρήστη: Πιο συγκεκριμένα, το σύνολο σχεδόν των συνεντευξιζόμενων πελατών διατηρούν λογαριασμό σε κάποιο μέσο κοινωνικής δικτύωσης, όπως είναι το Facebook. Οι περισσότεροι από αυτούς θέλησαν να μας κάνουν διαδικτυακούς "φίλους". (Οι αναρτήσεις τους είναι δηλωτικές των σεξουαλικών τους πρακτικών, καθώς οι περισσότερες αφορούν ειδήσεις για το σεξ, πορνό περιεχόμενο, φωτογραφίες γυμνών γυναικών, ποιες είναι οι νέες τάσεις στο σεξ, σεξ πάρτι και άλλα).

¹²³⁶ Π.χ. Πληκτρολογείται το «Tryfo...» και εμφανίζεται ως πρώτη επιλογή το «Tryfonidou» (προφίλ ημίγυμνης γυναίκας με πολλούς διαδικτυακούς φίλους) αντί του «Tryfon» (προφίλ άνδρα) όπως θα ήταν αναμενόμενο (ως πλησιέστερο στα στοιχεία αναζήτησης).

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι από τότε που γίναμε “φίλοι” στο facebook με τους συνεντευξιζόμενους πελάτες μας, το ίδιο το κοινωνικό δίκτυο μας προτείνει συνεχώς να γίνουμε “φίλοι” (προτάσεις για αιτήματα φιλίας στην ενότητα “Άτομα που ίσως γνωρίζετε”) με άτομα που από το προφίλ τους και μόνο συμπεραίνει αβίαστα σχεδόν κανείς ότι παρέχουν σεξουαλικές υπηρεσίες, τουλάχιστον μέσω διαδικτύου. Έτσι ο κύκλος πελάτη - πόρνης, συνεχώς διευρύνεται με γεωμετρική πρόοδο αφού προστίθενται καθημερινά ένας τεράστιος αριθμός πορνών και πελατών που βρίσκονται σε 24ωρη, συνεχή διαντίδραση, αναπτύσσοντας προσωπική σχέση από το οικείο περιβάλλον του σπιτιού τους χωρίς τη διαμεσολάβηση τρίτων (τουλάχιστον φανερά¹²³⁷) και χωρίς την αναμονή σε ένα πορνείο όπου δεν ξέρεις τι θα συναντήσεις.

Αναφέρουμε ένα ενδεικτικό παράδειγμα: Το Facebook μας ρωτάει αν γνωρίζουμε τη “Δήμητρα Παπαδάκη” με την οποία φαίνεται να έχουμε έναν κοινό φίλο. Διαπιστώνουμε ότι ο κοινός φίλος είναι συνεντευξιζόμενος πελάτης. Η φωτογραφία του προφίλ της περιλαμβάνει μία ημίγυμνη γυναίκα σε προκλητική στάση σώματος, που φοράει τα απολύτως απαραίτητα.¹²³⁸ Παράλληλα ο λογαριασμός αυτός είναι “ανοιχτός” (δηλαδή προσβάσιμος και σε άτομα που δεν είναι διαδικτυακοί φίλοι, για ευνόητους λόγους) και μας επιτρέπει να δούμε στοιχεία για εκείνη καθώς και τις αναρτήσεις της χωρίς να έχει προηγηθεί “αίτημα φιλίας”. Έτσι λοιπόν παρατηρούμε πρώτον, ότι έχει 4. 967 φίλους¹²³⁹ που στο σύνολό τους είναι άντρες και δεύτερον, όσες φωτογραφίες έχει αναρτήσει είναι ημίγυμνες, επιτρέποντας στους πελάτες να δουν τα σωματικά προσόντα της γυναίκας. Δεν αναφέρει κάποιο άλλο προσωπικό στοιχείο, ενώ αποφεύγει να δηλώσει την ηλικία της, λέγοντας χαριτολογώντας ότι είναι γεννημένη το 1905. Το ονοματεπώνυμό της είναι πιθανόν μη αληθές¹²⁴⁰. Αναφέρουμε χαρακτηριστικά αποσπάσματα από τις Δημόσιες αναρτήσεις του συγκεκριμένου λογαριασμού για να καταδειχθεί περίπου ο τρόπος που λειτουργούν αυτού του είδους οι διαδικτυακές υπηρεσίες: *23/11/2015> Ανάρτηση φωτογραφίας με αποκαλυπτικό μαγιό. Καταφέρνει να αποσπάσει 1.913 like, 23

¹²³⁷ Δεν γνωρίζουμε αν υπάρχει το στοιχείο του εξαναγκασμού από κάποιον μαστροπό ή κάποιο άλλο τρίτο πρόσωπο. Τα άτομα αυτά εμφανίζονται να εργάζονται ανεξάρτητα.

¹²³⁸ Κάποιοι από τους πελάτες έχουν προνοήσει να κάνουν ρύθμιση στον προσωπικό τους λογαριασμό, ώστε να μην είναι εμφανές σε τρίτους ούτε ο αριθμός, ούτε το ποιοι είναι φίλοι τους προκειμένου να παραμείνει κρυφή η όποια συσχέτισή τους με εκδιδόμενα άτομα. (Ένα like όμως σε ανάρτησή τους από εκδιδόμενο άτομο ή ένα friend request σε κοινό “φίλο”, είναι αρκετό για να προδώσει την επιμελώς κρυμμένη διαδικτυακή δραστηριότητά τους).

¹²³⁹ Ο αριθμός των φίλων-πελατών αφορά την ημερομηνία 25/11/2015. Ο αριθμός των “φίλων” των εκδιδόμενων γυναικών αυξάνεται με γεωμετρική πρόοδο, προστίθενται περίπου 50 με 60 άτομα την ημέρα στο προφίλ μίας κοπέλας μέτριας εμφάνισης.

¹²⁴⁰ Συχνά χρησιμοποιούνται συνηθισμένα ονοματεπώνυμα (όπως π.χ. Μαρία Παπαδοπούλου) καθώς η συχνότερη αναζήτησή τους από τους χρήστες στο διαδίκτυο, επιτρέπει τη συχνότερη εμφάνιση της δικής τους εικόνας προφίλ που αποκλείεται να αφήσει ασυγκίνητο και τον πιο ακέραιο ανδρικό χαρακτήρα.

κοινοποιήσεις και 345 σχόλια. Τα σχόλια συνήθως περιλαμβάνουν κολακευτικές αναφορές για τα σωματικά προσόντα της εικονιζόμενης αλλά και αναφορές στην ερωτική επιθυμία που προκαλεί η εικόνα στους πελάτες: «Παναγία μου με πέθανες» (στη φωτογραφία προφίλ του σχολιαστή παρεμπιπτόντως, εμφανίζεται 70χρονος, κουστουμαρισμένος κύριος, ο οποίος δηλώνει πρώην ναύαρχος στο επάγγελμα), «Κορμάρα», «Έτσι μπράβο μωρό μου. Είδαμε το φως το αληθινό», «Όλα έτοιμα για βουτιά μέσα παιδί μου» (σχόλιο από 65χρονο κύριο που απεικονίζεται ξαπλωμένος με ηδονικό βλέμμα σε κρεβάτι), «Κάνε τους Δήμητρα να τα παίξουν», «Καύλα», «Όλα τα λεφτά, παιδί μου», «Τούμπανο», «Κουκλάραααα», «Γυναίκαροος», «Φωτιά», «Ποιος τυχερός σε έχει;», «Πολύ όμορφο κορμί, είσαι το τέλειο πλάσμα της φύσης» κ.τ.λ.. *20/11/2015> Ημίγυμνη φωτογραφία με φόρεμα και ανοιχτούς μηρούς, απέσπασε λιγότερα like, 761 στον αριθμό, 60 σχόλια και μία κοινοποίηση. Ενδεικτικά σχόλια, σε μία προσπάθεια να μη γίνουμε ιδιαιτέρως κουραστικοί: «Η απόλυτη φαντασίωση», «Είσαι αστέρι μεγάλο, τοπ μόντελ, κορμάρα ατελείωτη» (το σχόλιο κάνει ο χρήστης "Γιώργος Επιβήτορας"). *19/11/2015> Ανάρτηση φωτογραφίας με αποκαλυπτικό μπούστο: 736 like, 1 κοινοποίηση και 115 σχόλια όπως: «Τα χάπια μου», «Αστέρι», «Τα όμορφα κορίτσια δεν πρέπει να κρύβουν τα θέλητρά τους», «Σε μεγέθυση δεν έχεις βρε Δήμητρα;», «Σκέψου και τον κόσμο. Θα έχουμε εμφράγματα. Έλεος!», «Κοριτσάρα μου εσύ!», «Μωράκι», «Είσαι αστέρι!». *15/11/2015> Ανάρτηση φωτογραφίας όπου αναδεικνύονται τα οπίσθια αυτή τη φορά, απέσπασε 1.080 like, 154 σχόλια, 5 κοινοποιήσεις. Τα σχόλια επικεντρώθηκαν στα εξής: «Μούναρος», «Ωραία πόδια», «Είσαι πολύ μωρό, μωρό μου», «Δεν είναι μωρό. Μανάρι είναι. Μανάρι να το πιείς στο ποτήρι... Αχχχχ Δημητρούλα. Αχχχχ και ξαναβαχχχ», «Σε αυτή τη φωτο, πόσοι δεν έχουν πάει με καρδιολογικά προβλήματα; Κολάζει η κορμάρα τζη και άγιους» σχολιάζει ηλικιωμένος κύριος με μεγάλο μουστάκι προφανώς από την Κρήτη, αν κρίνουμε από τη διάλεκτο, «Μωράκι πότε θα σε δω;», «Μούρλια και σέξι»... Θυμίζουμε, σε περίπτωση που ξεχαστήκατε από την ανάγνωση των σχολίων και νιώθετε ότι κρυφοκοιτάζετε μέσα από κλειδαρότρυπα, ότι όλα τα παραπάνω αναρτώνται ΔΗΜΟΣΙΑ, δηλαδή μπορεί να έχει πρόσβαση ο οποιοσδήποτε, ανά πάσα ώρα και στιγμή, χωρίς να υπάρχει κανένας απολύτως περιορισμός. Μπορεί να δεις επίσης πέρα από τα σχόλια, τα πρόσωπα των σχολιαστών, τα ονόματά τους, την εργασία τους, την γυναίκα τους και τα παιδιά τους, τους φίλους τους, τις αναρτήσεις τους για θέματα που τους απασχολούν αλλά και προσωπικές στιγμές (όπως στην προκειμένη περίπτωση, ο διαδικτυακός χαριεντισμός με ένα νεαρό άτομο). Παράλληλα, κινούμενοι στη λογική του "συλλογικού χαρεμιού", δεν φαίνεται να προκαλεί

στους χρήστες-πελάτες κανενός είδους αμηχανία το δημόσιο, συλλογικό “φλερτ”¹²⁴¹ με μία κοινόχρηστη για όλους ημίγυμνη γυναίκα. Εκφράζουν σεξουαλικά, σχεδόν πορνογραφικά την συλλογική ερωτική επιθυμία τους να συνευρεθούν με το συγκεκριμένο άτομο σαν να βρίσκονταν σε ιδιωτικό χώρο, αγνοώντας ή όντας αδιάφοροι για το δημόσιο του πράγματος. [Δεν είναι διόλου απίθανο το ενδεχόμενο, να “συναντηθούν” τα σχόλια ανθρώπων, που δεν θα το επιθυμούσαν λόγω κοινωνικής θέσης, όπως ο πατέρας, το παιδί, ο συνάδελφος, ο διευθυντής. Αντίθετα, μεταξύ φίλων είναι αρκετά συνήθης η τακτική, όχι μόνο να προτείνουν ως “φίλο” τέτοιου είδους προφίλ, αλλά και να ανταλλάσσεται πορνογραφικό υλικό]. Την ημέρα της ονομαστικής εορτής του ατόμου που προσφέρει σεξουαλικές υπηρεσίες, οι αναρτήσεις των φίλων-πελάτων αφορούν ευχές, γεγονός που υποδεικνύει τη διάθεση να αναπτύξουν επιπλέον κάποιου είδους πιο οικεία, προσωπική σχέση με το εκδιδόμενο άτομο, εκτός της σεξουαλικής. Οι αναρτήσεις του συγκεκριμένου προφίλ πέραν των τολμηρών φωτογραφιών οι οποίες λειτουργούν βοηθητικά ώστε να παρακινήσουν το θαυμασμό αλλά κυρίως να ανεβάσουν τη λίμπιντο των υποψήφιων θυμάτων περιλαμβάνουν τα εξής: *09/10/2015> Δημοσιεύεται ένας χαιρετισμός που ξεσηκώνει το ενδιαφέρον των θαυμαστών –φίλων: «Γεια σας Αγόρια!!!». [Η έμφυλη επιλογή της λέξης “Αγόρια” δεν είναι ατυχής καθώς πρώτον απευθύνεται στο κοινό απομονώνοντας α)την ιδιότητα του φύλου (αρσενικό) και β)το νεαρό της ηλικίας που υποδηλώνει ανεβασμένη ερωτική επιθυμία και είναι μάλλον κολακευτικός και “ανεβαστικός” κυρίως αν αναλογιστεί κανείς ότι πολλοί από τους κυρίους που ανήκουν στο κοινό, διανύουν την τρίτη ηλικία. Τέλος, λειτουργεί θετικά και για τον ίδιο το χρήστη του λογαριασμού, καθώς ο πληθυντικός αριθμός (αγόρια) υπονοεί την ύπαρξη πολλών διεκδικητών της γυναίκας “τρόπαιο” τους οποίους και θα πρέπει να ανταγωνιστούν οι λοιποί πελάτες (πληρώνοντας παραπάνω ή γράφοντας το καλύτερο κομπλιμέντο)]. Ο χαιρετισμός και μόνο είναι υπεραρκετός για να λάβει 169 like και 25 σχόλια [μεταξύ των οποίων:

«Καλώς την πανέμορφη! Πως είσαι θεά μου;», «Γεια σου μωρό ατελείωτο», «Καλησπέρα, κουκλίτσα όμορφή» (λέει ο “Aunasiadis”, 60χρνος κύριος, ο οποίος απεικονίζεται στη φωτογραφία προφίλ αγκαλιά με ένα βρέφος, πιθανότατα εγγονάκι του και με φόντο τα οπίσθια της Jenifer Lopez), «Γεια σου καύλα», «Γεια σου θηλυκό», «Γεια σου κορίτσαρε και σένα»]. Στις *06/10/2015> ακολουθώντας την ίδια συλλογιστική και για να κρατάει το κοινό σε εγρήγορση γράφει: «Καλημέρα στα όμορφα μωράκια!!!» (168 like, και 22 σχόλια όπως: «Καλημέρα κουκλί», «Εγώ είμαι άσχημος, αλλά καλημέρα», «Καλημέρα καυλιάρα», «Όλοι

¹²⁴¹ Ο όρος φλερτ χρησιμοποιείται καταχρηστικά από μέρους μας για λόγους κοινωνικής ευπρέπειας αν και δεν είναι ακριβής.

εδώ είμαστε και περιμένουμε», «Δεν θα απαντήσεις βρε καμάρι, μας έχεις και περιμένουμε όλοι», «Πωπωπωπωπω, τι σεξουαλική πείνα σέρνεται...!!!»). Στις *27/09/2015> έχει προηγηθεί ένας επιπλέον χαιρετισμός, «Καλημέρα μωράκια!!!» για να ξυπνήσει το κοινό με λιμπιντική όρεξη. Στις *23/09/2015> Δημοσιεύεται στον “τοίχο” του συγκεκριμένου λογαριασμού η προτροπή για πληρωμή με τη μορφή κάρτας Paysafe, γεγονός ιδιαιτέρως σπάνιο¹²⁴² : «Κανείς δεν μπορεί να μου στείλει μία καρτούλα;» (με 51 like και 14 σχόλια, εισάγοντας τους εν δυνάμει πελάτες στο δια ταύτα). Σε αυτό το σημείο οι απαντήσεις των θαυμαστών κρίθηκε απαραίτητο να καταγραφούν στο σύνολο τους και όχι αποσπασματικά. «Γιατί;¹²⁴³», «Μία καρδούλα¹²⁴⁴», «Τι είναι αυτή η καρτούλα βρε ομορφιά, που τη βρίσκεις;» αναρωτιέται ο Πέτρος ο φορτηγατζής, «Εσύ τι θα μας στείλεις;», λέει πονηρά ο Νικόλας¹²⁴⁵, «Στείλε και συ κάτι και θα σου στείλουμε.... Βοήθησέ μας λίγο...». «Εγώ κουκλάκι μου» λέει ο Μάκης¹²⁴⁶ και ξεκινάει ο μεταξύ τους διάλογος: -«Αλήθεια βρε;» - «Ναι βρε» -«Πότε;» -«Μόλις βγω» -«Τι αξίας;» -«Εσύ τι θέλεις;» -«Τι λες;» -«Τι λέω ρε, με ρωτάς τι αξίας;» -«Όσο θέλεις εσύ» -«Πόσο κάνει αυτή η κάρτα;» -«Έχει με 5, 10, 25, 50, 100» -«Εσύ ποια θέλεις;» -«Όχι την 5αρα γλύκα» -«25 καλή;» -«Τέλεια!!! Είσαι γλύκας αν το κάνεις» -«Σε κανένα μισάωρο» -«Οκ γλυκούλι» και κάπως έτσι κλείνει ο διάλογος διακανονισμού της πληρωμής. «Καλησπέρα Δήμητρα» λέει ηλικιωμένος κύριος, «Τι είναι αυτή η καρτούλα» ρωτάει κύριος με κατάσταση αθλητικών ειδών. Η γυναίκα έχει καταλάβει ότι μάλλον έχει τσιμπήσει το θύμα και σπεύδει να απαντήσει. -«Η καρτούλα έχει διάφορες χρήσεις, είναι όπως η κάρτα του κινητού περίπου» -«Ναι ρε κούκλα αλλά δεν καταλαβαίνω τι είδος κάρτας είναι» -«Για αγορές τη θέλω» -«Πιστωτικές, όσες θες εσύ. Τι θα μου δώσεις;». Η Δήμητρα δεν απαντάει ... -«Ακόμα το σκέφτεσαι» αποκρίνεται ο φίλος μας μετά από περίπου 11 λεπτά αναμονής. «Εγώ» αποκρίνεται άλλος πελάτης... -«Με κοροϊδεύεις» λέει εκείνη στον τοίχο της αρκετά λεπτά αργότερα στον συγκεκριμένο, χωρίς να ξέρουμε τι έχει ειπωθεί στην ιδιωτική συνομιλία για το διακανονισμό της τιμής. «Αν

¹²⁴² Στους λογαριασμούς ατόμων που προσφέρουν σεξουαλικές υπηρεσίες επί πληρωμή, εξαιρετικά σπάνια δηλώνεται η εμπορική πρόθεση εξ’ αρχής και δημόσια, πρώτον γιατί υπάρχει ο φόβος να γίνει “αναφορά” στο σύστημα από κάποιον χρήστη, δεύτερον, γιατί είναι πιθανόν να εντοπιστεί η δραστηριότητα από τις αστυνομικές αρχές και τρίτον, γιατί είναι συχνότερη και σαφώς αποδοτικότερη η τακτική, αφού έχει προκληθεί το σεξουαλικό ενδιαφέρον του πελάτη από την ανάρτηση φωτογραφιών και από την πιεράτη συνομιλία στο chat, τη δεδομένη στιγμή να ζητείτε η πληρωμή ώστε να είναι μηδαμινή η αντίσταση του λόγω της δυσμενούς σωματικής του κατάστασης.

¹²⁴³ Ρωτάει ανυποψίαστος 40χρονος άντρας, παντρεμένος με κουλτουριάρικο προφίλ και αναρτήσεις με ιδιαιτέρως ανθρωπιστικό περιεχόμενο αλλά έχοντας φροντίσει επιμελώς οι διαδικτυακοί “φίλοι” του να μην είναι εμφανείς στο λογαριασμό του.

¹²⁴⁴ Άλλος “φίλος” ακόμη πιο αφελής στέλνει μία ηλεκτρονική κάρτα που απεικονίζει μία καρδούλα, πιστεύοντας ότι αυτό επιθυμεί ο κάτοχος του δεδομένου λογαριασμού.

¹²⁴⁵ Παντρεμένος επίσης, 50χρονος άντρας και με άπειρες φωτογραφίες του μικρού του γιου να κατακλύζουν το προφίλ του.

¹²⁴⁶ Δηλώνει άντρας, γύρω στα 40 έτη, απόφοιτος του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου, όπως ισχυρίζεται στο προφίλ του.

θέλεις καρτούλα, να βγούμε για καφεδάκι και στην βάζω καρτούλα» λέει επόμενος θαυμαστής, «Ακόμη περιμένω» λέει ο προηγούμενος πελάτης, «Με αντάλλαγμα η κάρτα» λέει 30άρης παντρεμένος άνδρας. Λίγο νωρίτερα, την ίδια μέρα, είχε προηγηθεί παρόμοια ανάρτηση με μικρότερη υποδοχή (38 like και 8 σχόλια). «Αν ήμουν Ελλάδα θα σου έστελνα μωράκι», «Μωράκι μου όχι μία, και δύο θα σου πάρω, σαράντα», «Έλα από εδώ να στη δώσω δια χειρός», «Και κάρτα θα σου πάρω, μήπως θέλεις και προφυλακτικά», «Payfree ίσως;»... Στις *22/09/2015> ο χρήστης του λογαριασμού είχε φροντίσει να προειδοποιήσει τους διαδικτυακούς του “φίλους” να προμηθευτούν την απαραίτητη κάρτα πληρωμής (paysafe) προκειμένου να είναι εφικτή η συναλλαγή την επόμενη μέρα: «Ποιοι θα μου στείλουν αύριο καρτούλα paysafe;» (40 like, 22 σχόλια) και λίγες ώρες πριν παρόμοια ανάρτηση, επίκληση στο συναίσθημα: «Κανείς δεν με αγαπάει. Κανείς δε θέλει να μου στείλει καρτούλα paysafe» (με 80 like και 18 σχόλια, μεταξύ των οποίων: -«Τι είναι αυτή η κάρτα για ξήγα μου... πως γίνεται να σου στείλω καμιά δεκαριά;» -«Πας σε ένα ψιλικατζίδικο, την παίρνεις και μου δίνεις τον κωδικό. Είναι σαν την κάρτα τηλεφώνου» - «Τη Δευτέρα σε βολεύει;» -«Οκ» -«Γιατί τότε πληρώνομαι», «Έχει, βγαίνουν αυτές τις μέρες, ενημερωθείτε και λίγο», «Να δούμε κάτι πρώτα» ζητάει άλλος πελάτης. Άλλες προγενέστερες αναρτήσεις προσπαθούν να ξεσηκώσουν το θαυμασμό και να προκαλέσουν τις επευφημίες του ευερέθιστου κοινού: «Σας αρέσω;» (με 334 like και 99 σχόλια) « kaula eisai, for very fuck», «sexy Kayla¹²⁴⁷». «Κατά το ήμισυ η σχέση μας είναι τελειωμένη, εμένα μου αρέσεις», «Σκέτη καύλα», «Πολύ μωρό μου, αλλά δεν μας μιλάς», «Γιατί σου αρέσει να βασανίζεις τους άντρες κρίμα δεν είναι; Ψυχή δεν έχουν και αυτοί». Η πελατεία προφανώς είναι πολύ και το άτομο που προσφέρει ερωτικές υπηρεσίες δυσκολεύεται να ανταποκριθεί απαντώντας στο σύνολο των υποψήφιων πελατών που στέλνουν μηνύματα στην ιδιωτική συνομιλία (inbox): «Έχω 4.000 επαφές. Συγγνώμη αλλά είναι δύσκολο να απαντάω στα μηνύματα σας» (116 like 18 σχόλια). Ενώ δεν σταματούν ποτέ οι αναρτήσεις που προκαλούν τα εγκωμιαστικά σχόλια των πελατών όπως: «Τι σας αρέσει πιο πολύ σε μένα;» (130 like, 99 σχόλια), «Σας αρέσουν οι φώτο μου;», «Έχω 3.600 άτομα στις επαφές και έχω μόνο 400 like σε κάθε φωτό. Οι υπόλοιποι τι κάνετε;», «Γιατί δεν κάνετε like στις φωτο μου; Δε σας αρέσω μάλλον» (200 like και 25 σχόλια όπως: «Περιμένουμε καινούριες φωτό, το υποσχέθηκες», «Ανέβασε και καμιά πιο σέξι», «Εσύ μας αρέσεις, εμείς όμως σου αρέσουμε, εδώ είναι το ερώτημα κ. Δήμητρα;»). Στις *06/09/2015> σε μία προσπάθεια συσπείρωσης δύναμης και παράλληλα ακολουθώντας πιστά τους κανόνες του σύγχρονου μάρκετινγκ -το οποίο έχει εισαγάγει για τα καλά τα κοινωνικά δίκτυα στο παιχνίδι της

¹²⁴⁷ Πολλά μηνύματα γράφονται σε Greeklish ενώ τα περισσότερα είναι ανορθόγραφα σε βαθμό που γίνονται δυσανάγνωστα. Αυτός ήταν και ο λόγος που δεν καταγράφηκαν ως έχουν.

διάχυσης της πληροφορίας για το προϊόν- γράφει: «Αν μαζέψω 250 like σε αυτό το στάτους μέχρι τις 12, θα ανεβάσω φωτό με μαγιό, καινούρια». Μάζεψε 249 like και 8 σχόλια όπως: «Να τα χιλιάσεις και να βάλεις 2 φώτο σου», «Αμέσως είδες;;; Καλησπέρα από Ιεράπετρα», «Για χωρίς μαγιό πόσα like θέλεις;», «Γυμνή γίνεται; Έχεις 50ευρώ», «Για να δούμε μουνί, πόσα», «Στείλε μία στο chat και ας είναι και παλιά, για 15 like μη μου χαλάσεις το χατίρι» «Στριγκάκι είπαμε, όχι άλλο μαγιό» με 249 like «Δυστυχώς δεν έχει φωτό άλλη φορά» αποκρίνεται εκείνη. «Επειδή σήμερα παρατηρώ ότι με έχουν διαγράψει πάρα πολλοί, σε όλους αυτούς εύχομαι να μην τους σηκωθεί ποτέ» -«Ε, ναι...αφού όμως δε μιλάς chat» - «Έχω χιλιάδες μηνύματα. Αποδοχή κάνω και στέλνετε να ευχαριστήσετε. Που να πρωτομιλήσω δηλαδή;» - «Ε ναι, σε αυτό μάλλον έχεις και δίκιο. Σόρυ κιόλας». «Τι να μη σηκωθεί ποτέ; Το ηθικό;» λέει άλλος πελάτης χαριτολογώντας, «Εμένα όταν σε βλέπω είναι πάντα σε ετοιμότητα», «Χα,χα,χα... Δηλαδή εγώ που σε έχω φίλη, πάντα όρθια θα είναι», «Ρε, πύραυλο τον έχω ότι και να λες», «Σηκωνόταν, σηκώνεται και θα σηκώνεται και χωρίς εσένα», «Έτσι είναι Γιάννη, που να ξέρει το κοριτσάκι;», «Σιγά μην ασχολείσαι μαζί τους» λέει ένα προφίλ με το όνομα Ιωάννης Λοβέρδος¹²⁴⁸, - «Ο γνωστός Ιωάννης Λοβέρδος, ο δημοσιογράφος;» αποκρίνεται εκείνη, «Χαίρομαι πολύ που είμαστε φίλοι» συνεχίζει.

Τέτοιου είδους προφίλ υπάρχουν εκατοντάδες στο κοινωνικό δίκτυο, Facebook στην Ελλάδα και εκατομμύρια ανά τον κόσμο. Είναι πολύ δύσκολο να υπολογίσουμε έστω κατά προσέγγιση τι συμβαίνει στη διαδικτυακή αγορά σεξουαλικών υπηρεσιών (τονίζουμε μόνο για το κοινωνικό δίκτυο Facebook), για ποικίλους λόγους. Πρώτον, ο αριθμός των ατόμων τα οποία προσφέρουν σεξουαλικές υπηρεσίες παντός τύπου, που εντοπίσαμε κυρίως μέσα από τις “επαφές” που διατηρούν στον προσωπικό τους λογαριασμό οι πελάτες, είναι τεράστιος¹²⁴⁹. Υπάρχουν πελάτες που έχουν στις επαφές τους πάνω από 1.000 “φίλους” τέτοιου είδους, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Δεύτερον, με φωτογραφίες του ίδιου προσώπου μπορεί να υπάρχουν πάνω από ένας λογαριασμοί, ενώ η διαχείριση τέτοιων προφίλ ενδέχεται να γίνεται και από επαγγελματικά γραφεία. Τρίτον, τα προφίλ που δραστηριοποιούνται σε αυτόν τον τομέα είναι συνήθως βραχύβια¹²⁵⁰ προκειμένου να μην εντοπίζονται εύκολα από τις αστυνομικές αρχές ή μπλοκάρονται έπειτα από αναφορές (report) στο κοινωνικό δίκτυο. Τέλος, δεν είναι καθόλου εύκολο να πιστοποιήσει κανείς ότι πρόκειται για προφίλ επαγγελματιών που προσφέρουν σεξουαλικές υπηρεσίες επί

¹²⁴⁸ Το προφίλ με τη φωτογραφία του γνωστού δημοσιογράφου μοιάζει να είναι πραγματικό, καθώς περιλαμβάνει πρόσωπα από τον πολιτικό χώρο, αναρτήσεις πολιτικού περιεχομένου και φωτογραφίες με τα παιδιά του. Παράλληλα φαίνεται να διατηρεί και άλλα δύο προφίλ λόγω του μεγάλου αριθμού των “φίλων”.

¹²⁴⁹ Μελετήθηκαν πάνω από 1.000 επαγγελματικά προφίλ και προφίλ πελατών.

¹²⁵⁰ Μπορεί να έχουν ένα μέσο όρο ζωής 3 με 4 μηνών. Μάλιστα το προφίλ για το οποίο γίνεται λόγος δύο εβδομάδες μετά τη μελέτη και καταγραφή του (20/11/2015) ήταν αδύνατο να το εντοπίσουμε.

πληρωμή καθώς οι διακανονισμοί γίνονται συνήθως στην ιδιωτική συνομιλία (chat) και όχι δημόσια. Οι γυμνές φωτογραφίες γυναικών και ανήλικων κοριτσιών σε προκλητικές στάσεις ή κατά τη διάρκεια της συνουσίας που κατακλύζουν το Facebook κατά χιλιάδες και τα αντίστοιχα εγκωμιαστικά σχόλια των αντρών δεν πιστοποιούν απαραίτητα επαγγελματική δραστηριότητα. Άλλωστε ο βασικός λόγος για τον οποίο έχει επιλεγεί η καταγραφή των αναρτήσεων του συγκεκριμένου λογαριασμού είναι η Δημόσια δήλωση για απαίτηση πληρωμής, χωρίς όμως να διευκρινίζεται με ακρίβεια το είδος των υπηρεσιών, παρά μόνο να υπονοείται από τους πελάτες. Η συνεννόηση συνήθως για τις λεπτομέρειες της πληρωμής αλλά και τους είδους των υπηρεσιών γίνεται στο chat (ιδιωτική συνομιλία). Έτσι, τα τελευταία χρόνια ένας τεράστιος αριθμός επαγγελματιών έχει κατακλύσει το Facebook. Τα προφίλ αυτά περιλαμβάνουν προκλητικές φωτογραφίες (και σπανιότερα video) ευειδών γυναικών, ανήλικων κοριτσιών (αλλά και επαγγελματιών crossdresser, transsexual και τραβεστί). Τα ονοματεπώνυμά που χρησιμοποιούνται συνήθως είναι είτε πολύ διαδεδομένα στον Ελλαδικό χώρο, είτε χαριτωμένα ψευδώνυμα που αφήνουν σεξουαλικά υπονοούμενα¹²⁵¹, είτε εύχρα ονόματα ξένων γυναικών, ενώ σαν επαγγελματική ιδιότητα συχνά δηλώνεται το μόντελινγκ, η αυτοαπασχόληση («στον εαυτό μου», «my own business», «για πάρτι μου και μόνο»), εταιρεία προφυλακτικών (Durex), το Playboy, διάφορα αφηρημένα ευφυολογήματα («μπουτιλιάρισμα», «sex and the city», «πεζοδρόμιο», «eros center») και σπανιότερα εταιρεία αθλητικών ειδών (Adidas)¹²⁵². Οι επαφές αυτών των προφίλ αριθμούνται συνήθως σε αρκετές χιλιάδες (περίπου 5.000 κατά μέσο όρο) και περιλαμβάνουν κατά αποκλειστικότητα άντρες και πολύ σπανιότερα γυναίκες και συναδέλφους¹²⁵³. Ενώ η ταχύτητα με την οποία κάνουν “φίλους” είναι ιλιγγιώδης¹²⁵⁴. Όπως προαναφέραμε έχουν συνήθως μικρό χρόνο ζωής ο οποίος πέραν των άλλων, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό και από το πόσο διακριτική ή εμφανής είναι η επαγγελματική δραστηριότητα του εκάστοτε λογαριασμού ενώ έχει παρατηρηθεί η περίπτωση να κλείνει ένας λογαριασμός και να επανεμφανίζεται μετά από εύλογο χρονικό διάστημα. Μελετώντας την διαχρονική πορεία κάποιων μακροβιότερων λογαριασμών παρατηρεί κανείς την αλλαγή στην τεχνική επεξεργασία των φωτογραφιών (π.χ.περισσότερα φίλτρα, Photoshop ή επιμέλεια από επαγγελματίες, ενώ αρκετά προφίλ

¹²⁵¹ Παραδείγματος χάριν, «kauto mouni», «Μαρία Καυλα», «ειμαι καυλα», «eleni pipa» τα οποία όμως, χρησιμοποιούνται από “ερασιτεχνικούς” λογαριασμούς ως επί το πλείστον.

¹²⁵² Οι πελάτες συχνά αναφέρονται στο sex ως “άθλημα” και αυτοαποκαλούνται μεταξύ τους ως “συναθλητές”.

¹²⁵³ Αν πρόκειται για αποκλειστικά επαγγελματικό προφίλ αυτό δεν συμβαίνει ποτέ, καθώς θα αποτελεί έμμεση διαφήμιση για την συνάδελφο! Τα τελευταία χρόνια σε κάποια επαγγελματικά προφίλ στους “φίλους” έχουν προστεθεί ζευγάρια, γυναίκες και ανήλικα κορίτσια

¹²⁵⁴ Μπορεί να προστίθενται κατά εκατοντάδες ανά ημέρα, ανάλογα με την επιτυχία του προφίλ.

έχουν ξεκινήσει και κάποια συνεχίζουν με ερασιτεχνικές φωτογραφίες) αλλά και στην εξωτερική εμφάνιση των γυναικών που πέρα του ότι γίνεται όλο και πιο προκλητική, είναι εμφανής και μία εξωτερική αλλαγή στην εικόνα τους (με τη προσθήκη ενθεμάτων σιλικόνης, μαλλιών, νυχιών, solarium κ.α.). Επιπλέον, συχνά αναρτώνται και σέξι video συμπληρωματικά των φωτογραφιών, που αναδεικνύουν πέραν των σωματικών προσόντων και την σωστή κινησιολογία των επαγγελματιών. Επαγγελματίες που έχουν κατορθώσει να επεκτείνουν τη δραστηριότητά τους και στο εξωτερικό, δημοσιεύουν φωτογραφίες από τα συνεχή τους ταξίδια αλλά και από την πλούσια ζωή που απολαμβάνουν όπως π.χ. το καινούριο κάμπριο αυτοκίνητο που μόλις αγόρασαν ή από την σαμπάνια που απολαμβάνουν σε σουίτα αεροπλάνου, ενώ δεν παραλείπουν να ενημερώνουν τους εδώ πελάτες τους για τις ημερομηνίες επιστροφής τους στην Ελλάδα. Οι αναρτήσεις αυτές συχνά αποσκοπούν στο να υποδηλώσουν ότι δεν γίνονται δεκτοί πελάτες με μικρό κασέ, τα like βέβαια παραμένουν ευπρόσδεκτα από όλους. Συχνά μάλιστα για λόγους μάρκετινγκ και εν είδει παιχνιδιού, ζητείται από του πελάτες να πραγματοποιήσουν έναν συγκεκριμένο αριθμό like σε μία φωτογραφία ώστε να προχωρήσουν στην ανάρτηση επόμενης, πιο καυτής φωτογράφισης. Η πολιτική του facebook δεν επιτρέπει την ανάρτηση εντελώς γυμνών φωτογραφιών προφίλ, παρ' όλα αυτά πολλοί λογαριασμοί το ρισκάρουν αναρτώντας εντελώς γυμνές φωτογραφίες προφίλ, (κάποιες με αστεράκια στα επίμαχα σημεία) σε μία προσπάθεια να κερδίσουν παραπάνω φίλους-πελάτες (π.χ. «Όποιος θέλει ας μου κάνει αναφορά», «Τι αναφορά μάνα μου, αφήσα θα σε κάνω να τον παίζω όλη μέρα»). Η αμοιβή για σεξουαλικές υπηρεσίες μπορεί να γίνεται είτε με κάρτα (συνήθως paysafe), χρήματα σε μετρητά για μεγάλα ποσά που αφορούν δια ζώσης ερωτική συνεύρεση, ενώ δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που ζητούνται ακριβά δώρα¹²⁵⁵ (από επαγγελματίες συχνά μοντέλα) αλλά και η αγορά χρονοκάρτας για κινητό τηλέφωνο¹²⁵⁶ (κυρίως από ανήλικα κορίτσια¹²⁵⁷ που εκδίδονται διαδικτυακά και όπως διαπιστώσαμε

¹²⁵⁵ Παραδείγματος χάριν σε επαγγελματικό λογαριασμό στις πρώιμες αναρτήσεις του διαβάζουμε: «Πόσο σέξι θα φαίνομαι με αυτή την Τσάντα. Σέξι γραμματέας» (ακριβώς από κάτω επισυνάπτεται η φωτογραφία της τσάντας γνωστής εταιρείας αξίας 2.000 ευρώ) ή «Έχω ερωτευθεί super μπουφάν. Ποιος θα μπορούσε να μου το πάρει άραγε; Έχουμε και κρίση, κάνει και 1.000 ευρώ». Οι πρόθυμοι αγοραστές απαντούν κατά δεκάδες κάτω από κάθε τέτοια ανάρτηση κάνοντας διαγωνισμό γενναιοδωρίας («Για σένα μάτια μου ό,τι θες», «τι είναι 1.000 ευρώ μουνάρα μου. Εγώ βγάζω 1.000 ευρώ τη μέρα», «και λίγα είναι για τέτοια καύλα») ενώ στο παιχνίδι μπαίνει και "φίλη" του προφίλ: «Που να βρεθεί τέτοιος άντρας; Αν και το αξίζεις φιλενάδα».

¹²⁵⁶ Στο προφίλ μαθήτριας που προσφέρει διαδικτυακό σεξ επί πληρωμή: «Ποιος θα μου πάρει καρτούλα Watch up;;». «Ποιος θα μου πάρει κάρτα;» λέει ανήλικο κορίτσι και ακολουθεί ο εξής διάλογος:-«Pame me kartoula prive»,-«steile»,-«tha me ksegavlwseis», -«an mou tin dwseis prwta; aneta», «des chat exei karta». Άλλος πελάτης γράφει στο ανήλικο κορίτσι «Τη κάρτα θες καβλα ποτε θαμου παρης ποιτα να σεχησο στι μαπα».

¹²⁵⁷ Στο προφίλ ανήλικης μαθήτριας με το ψευδώνυμο "Μελαχρινή κοκκινομάλλα" και με 4.979 διαδικτυακούς φίλους (όπου φιλοξενείται και η ανάρτηση «Σεξ και βία μέσα στα ΣΧΟΛΕΙΑ»), ένας

είναι τρομακτικά πολλά σε αριθμό¹²⁵⁸). Ενώ οι υπηρεσίες που προσφέρονται ποικίλουν από sexting, cybersex με χρήση κάμερας, αποστολή σέξι φωτογραφιών ή video αλλά και σεξουαλική συνεύρεση δια ζώσης. Αναφέρουμε ενδεικτικά δημόσιες αναρτήσεις επαγγελματικού προφίλ¹²⁵⁹ με ποικίλες υπηρεσίες: «Ποιός ενδιαφέρεται να πληρώσει για φωτογραφίες μου;», «Χρεώνω συναντήσεις και καυτά chat με γυμνές μου φωτογραφίες... Τα χρήματα για τις καυτές συναντήσεις και η προκαταβολή για την συνάντηση στέλνεται σε άτομο δικό μου. Όποιος ενδιαφέρεται ας στείλει», «Χρεώνω 5 καυτές συζητήσεις με **10** γυμνές φωτογραφίες μου στην κάθε μία συζήτηση στα **60** ευρώ... Όποιος ενδιαφέρεται να μου πει», «Κάποιος που να ενδιαφέρεται συγκεκριμένα για καυτές συζητήσεις με γυμνές μου φωτογραφίες; Λίγο σύντομα αν γίνεται...», «Ψάχνω άτομα τα οποία ενδιαφέρονται ή για μία νύχτα μαζί μου με **300** ευρώ ή για 3 hot chat με γυμνές μου φωτογραφίες με 50. Όποιος ενδιαφέρεται ας μου στείλει... Όχι άτομα που παίζουν με το χρόνο μου γιατί θα τους κάνουν block». Παράλληλα τα προφίλ των επαγγελματιών μπορεί απλώς να λειτουργούν πληροφοριακά για τον τόπο και το χρόνο και το είδος των υπηρεσιών που προσφέρονται επιτρέποντας στους υποψήφιους καταναλωτές διευκρινιστικές απορίες για το προϊόν. Παραδείγματος χάριν, γράφει εκδιδόμενο άτομο: «Καλησπέρα, από 8/12 μέχρι 16/12 θα βρίσκομαι Αθήνα. Διαθέσιμη για Ερωτικά Ραντεβού», «Αύριο βράδυ Αθήνα. Είμαι σέξι travesty –cross για πολύ γυμνασμένα αρσενικά με μεγάλα προσόντα ή για γενναιόδωρα άτομα. Ευχαριστώ», «Καλησπέρα. Επειδή δέχομαι πάρα πολλά αιτήματα φιλίας και άπειρα μηνύματα που δεν μπορώ να ανταποκριθώ, να ξεκαθαρίσω ότι είμαι τραβεστί και παρακαλώ αν έχετε πρόβλημα, μη με ενοχλείτε», «Είμαι διαθέσιμη και κάνω ραντεβού μόνο στην Αθήνα που βρίσκομαι συχνά και αυτό το κρατάω τελείως πριβέ. Ευχαριστώ Isabella». Επαγγελματικός λογαριασμός (με το ψευδώνυμο "Anna Aigaleo") που το χειρίζεται πιθανότατα γραφείο, φαίνεται να έχει δημιουργήσει παράλληλα πολλά προφίλ γυναικών (π.χ. anna Foititria-les, Anna Ioannou, Elli Foititria) με παρόμοιες φωτογραφίες και αναρτήσεις που αφορούν site γνωριμιών, πορνό περιεχόμενο κάνοντας το

αγανακτισμένος χρήστης εφιστά την προσοχή στους υπολοίπους που ενθουσιασμένοι ζητούν μία διαδικτυακή συνεύρεση με το κορίτσι: «Ρε είστε τρελαμένοι όλοι, αυτοί που λέτε είναι **12 χρονών**. Χάπια πίνετε όλοι σας ή θέλετε να πάτε και φυλακή από το πουτανάκι» -«17 είμαι» απαντά το κορίτσι, -«Μια σκατούλα είσαι 17. Σε 5 χρόνια θα είσαι. Μίλησα με φίλους σου. Το έχω ανεβάσει και στο χρονολόγιο μου να το δουν όλοι. Θα βάλεις κόσμο σε μπελάδες», -«μλκ δν πας κλ», -«κοίτα τι θα ανεβάσω τώρα», -«θα μου τα πρήξεις κιόλα???».

¹²⁵⁸Καθηγήτρια φυσικής σε Γυμνάσιο στην Κόρινθο δηλώνει ότι «η κατάσταση είναι εκτός ελέγχου. Πριν δύο εβδομάδες (30/11/2015) είχαμε συμβούλιο οι καθηγητές για την περίπτωση ενός κοριτσιού Δευτέρας Γυμνασίου που εκδιδότανε».

Συνεντευξιαζόμενος πελάτης 32 ετών θυμάται: «όταν πήγαινα σχολείο στο Ν.Ψυχικό, ήταν μία κοπέλα, πρεζάκι, που έπαιρνε πίστες στις τουαλέτες για 500δρχ. Είχε κάνει ουρά όλο το σχολείο (γελάει), τώραααα...»

¹²⁵⁹Το προφίλ "Κατερίνα Σκορ" δεν υπάρχει πια με αυτό το όνομα. Ενώ περιελάμβανε επαγγελματικές φωτογραφίες γυναίκας με αναλογίες μοντέλου.

αφελές κοινό να παραληρεί από ενθουσιασμό (εκφράζοντας την ερωτική του επιθυμία για τα εικονιζόμενα πρόσωπα). Αναφέρουμε ενδεικτικές κοινοποιήσεις συνδέσμων από το συγκεκριμένο λογαριασμό: α)Εγγραφή – Erodate.gr –Η πρώτη αποκλειστική κοινότητα γνωριμιών ενηλίκων στην Ελλάδα, β)Ερωτικές γνωριμίες & chat με άντρες, γυναίκες, ζευγάρια- Eroclub.gr (με 35 συνολικά δημοσιεύσεις μέχρι 01/12/2015), γ) Έξι δημοσιεύσεις με το μήνυμα: «Κάνε δωρεάν εγγραφή στα καλύτερα site γνωριμιών στην Ελλάδα. Χιλιάδες άτομα περιμένουν να μιλήσουν μαζί σου»: <http://goo.gl/7NTPPi>, <http://goo.gl/iYPlkh>, <http://goo.gl/tY2Xuf>, δ) πορνογραφικό περιεχόμενο (με 6 αναρτήσεις) από το site SexyAngels.gr όπως «Μόνες στο σπίτι σημαίνει sexy γυμνές & ημίγυμνες photos», «Sex selfies!», «Quiz, εσύ ξέρεις σε ποια διάσημη ανήκουν τα παρακάτω στήθη;» και άλλα. Τέλος, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει επαγγελματικό προφίλ που δεν απευθύνεται σε υποψήφιους Πελάτες αλλά σε υποψήφιες Εργαζόμενες. Το προφίλ έχει την επωνυμία “Τυχερά Κορίτσια” και για φωτογραφία προφίλ τη λέξη Job που σημαίνει δουλειά, έννοιες που χτυπούν απευθείας στο ασυνείδητο των νεαρών κοριτσιών που ψάχνουν να κερδίσουν εύκολα χρήματα. Το κείμενο της κοινοποίησης – αγγελίας γράφει: «TIXERA KORITSIA STUDIO, Video chat models¹²⁶⁰... Δουλεύεις από το σπίτι, κερδίζεις όσα χρήματα θες, όσες ώρες θες, ΓΙΑ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ INBOX»¹²⁶¹. Φαίνεται από τα άπειρα προφίλ νεαρών γυναικών (που αρκετά συχνά δηλώνουν φοιτήτριες) και ανήλικων κοριτσιών ότι οι διαδικτυακές υπηρεσίες σεξ είναι ένας προσφιλής τρόπος εναλλακτικής πορνείας κατά τον οποίο μπορεί κανείς να κερδίσει γρήγορα χρήματα, χωρίς να διαθέσει κεφάλαιο, για λίγα λεπτά sexting ή cybersex που δεν προϋποθέτουν απαραίτητα φυσική επαφή. Τα νεαρά κορίτσια ενδεχομένως μετά από την χρόνια επαφή τους με την πορνογραφία μέσω διαδικτύου, το σεξουαλικοποιημένο δημόσιο λόγο ή και την προβολή του γυναικείου σώματος από τα MME ως αντικείμενο ηδονής αλλά και την αποθέωση του ερωτικά επιθυμητού κορμιού, μοιάζουν να είναι πολύ εξοικειωμένα με την γυμνή έκθεση του σώματός τους, με την παρουσίαση προσωπικών τους στιγμών (όπως η αυτοϊκανοποίηση ή ερωτικές περιπτώσεις με άτομα του ιδίου ή του αντίθετου) ή ακόμη και με τη χρήση πορνογραφικού λόγου, (όπως θα δούμε στη συνέχεια μελετώντας προφίλ νεαρών ή ανήλικων γυναικών που παράγουν προσωπική πορνογραφία εντελώς δωρεάν με μόνο

¹²⁶⁰ Ο όρος “μοντέλο” αντικαθιστά συχνά των όρο πόρνη στα επαγγελματικά προφίλ, συγκαλύπτοντας μία κατάσταση αλλά και καλύπτοντας την ναρκισσιστική διάθεση σεξουαλικά συγχυσμένων νεαρών κοριτσιών που αισθάνονται ποθητές μέσα από τα Like, τα κολακευτικά σχόλια και την διάθεση των αναγνωστών να πληρώσουν για να συνευρεθούν μαζί τους ερωτικά.

¹²⁶¹ Προφίλ με το ψευδώνυμο “Silvi Silvaco” κοινοποιεί φωτογραφίες προφίλ κοριτσιών με τίτλο κάτω από κάθε φωτογραφία όπως: «Πουτανάκι καλό μόνο από κώλο», «Για πολλή πούτσα», «Για ωραίες πίτες», «Για πολλά γαμήσια» και δημοσίευση αγγελίας στον τοίχο του: «Ζητείται κοπέλα εμφανίσιμη για εργασία στην Γερμανία» ενώ σε άλλη δημοσίευση αναρωτιέται «ποιο κωλαράκι θέλει να παίζει με τους 15 πόντους μου;»

κέρδος την κάλυψη μίας ναρκισσιστικής πείνας για like. Σε αυτή την περίπτωση, ισχυρίζονται πολλοί, ότι το επόμενο βήμα στην επί πληρωμή πορνογραφία-πορνεία μοιάζει να μην είναι πολύ μακρινό).

Η εισαγωγή των εκδιδόμενων προσώπων στα κοινωνικά δίκτυα έκαναν την πορνεία ακόμη πιο προσιτή και ακόμη πιο οικεία στον πελάτη επιτρέποντας την διαπροσωπική επικοινωνία μεταξύ τους. Ενώ πλέον δίνει τη δυνατότητα για μία αντίστροφη κινητικότητα δηλαδή επιτρέπει και στο άτομο που προσφέρει σεξουαλικές υπηρεσίες να “χτυπά την πόρτα” του πελάτη (friend request από εκδιδόμενο άτομο ή πρόταση “φιλίας” μαζί του από το FB) -αλλάζοντας άρδην το μέχρι τώρα σκηνικό στην πορνική αγορά- και πολλές φορές να εισβάλει στο σπίτι του χωρίς την δικιά του αρχική πρόθεση διευρύνοντας τον κύκλο εργασιών του και θέτοντας τον εαυτό του παρόντα για την πλήρωση τυχόν βιολογικών αναγκών ακόμη και σε άτομα που δεν έχουν κάνει αντίστοιχη αναζήτηση. Το “προϊόν” είναι τόσο προκλητικό και ακαταμάχητο που άμα τη εμφανίσει του, είναι δύσκολο να αντισταθεί κανείς σε αυτό (Ποιος άνδρας θα αρνιόταν να γίνει “φίλος” με μία ημίγυμνη, πανέμορφη γυναίκα¹²⁶²). Επιπλέον, τα προφίλ των ανδρών - πελατών, τα οποία συνήθως όπως θα δούμε στη συνέχεια είναι “αληθινά”, επιτρέπουν στον χειριστή του λογαριασμού να γνωρίζει αρκετά πράγματα για τον πελάτη του, όπως το επάγγελμά του, την οικονομική του επιφάνεια, τις συνήθειες και τα χόμπι του αλλά και την οικογενειακή του κατάσταση, γεγονός που του δίνει τη δυνατότητα να ζητάει αντίστοιχα ποσά ή να μην διαθέτει χρόνο σε πελάτες¹²⁶³ με μικρές χρηματικές απολαβές.

Είναι ιδιαιτέρως εντυπωσιακό όπως προαναφέρθηκε ότι τα προφίλ των πελατών στην συντριπτική τους πλειοψηφία είναι “πραγματικά” και “ευρείας χρήσεως” (δηλαδή δεν δημιουργήθηκαν αποκλειστικά για την επικοινωνία με άτομα που παρέχουν σεξουαλικές υπηρεσίες επί πληρωμή μέσω διαδικτύου). Οι πελάτες είναι κυριολεκτικά όλων των ηλικιών από μικρά αγόρια του Δημοτικού, νεαρούς έφηβους, μέχρι και βαθιά ηλικιωμένους κυρίου. Η παρουσία των οποίων εντυπωσιάζει με την ενεργητικότητα συμμετοχή τους (σε σχόλια, like, emoticon icons κ.τ.λ.) και την ευχέρεια στη χρήση των νέων τεχνολογιών. Όσον αφορά την επαγγελματική ιδιότητα, επίσης συναντάει κανείς όλες τις ειδικότητες: μεγαλοδημοσιογράφοι, ναύαρχοι, γυμναστές, ιατροί, φορτηγατζήδες, δικηγόροι, φουρνάρηδες, συγγραφείς, άνεργοι, φοιτητές, πολιτικοί μηχανικοί, όλοι ενώνονται σαν μία

¹²⁶²Γεγονός που έχει ευνοήσει την διάπραξη και άλλων αδικημάτων από επιτήδειους (π.χ. ανυποψίαστοι άνδρες ανοίγουν τα σπίτια τους σε άγνωστες κυρίες για sex dating και καταλήγουν θύματα κλοπών από οργανωμένες συμμορίες).

¹²⁶³ Κάθε πληροφορία για τον καταναλωτή-πελάτη πωλείται πολύ ακριβά σε διαφημιστικές εταιρίες στην διαδικτυακή αγορά. Τα ανοιχτά προφίλ των πελατών είναι βούτυρο στο ψωμί του επαγγελματία χειριστή ενός τέτοιου λογαριασμού που “ψαρεύει” πελάτες διαδικτυακά.

γροθιά κάτω από τον κοινό αγώνα της “κατάκτησης” του πληρωμένου θηλυκού. Παντρεμένοι, ελεύθεροι, δεσμευμένοι, σε ελεύθερη σχέση, αρραβωνιασμένοι, αρκετοί από τους οποίους δεν διστάζουν να ποζάρουν ακόμη και στη φωτογραφία προφίλ με τις γυναίκες, τις συντρόφους ή ακόμη χειρότερα με τα παιδιά τους¹²⁶⁴. Η ηλεκτρονική μπουρδελότσαρκα έχει γίνει οικογενειακή υπόθεση. Μία προκλητική φωτογραφία κρίνεται επαρκής για συσπειρώσει διαφορετικές κοινωνικές ομάδες αντρών, οι οποίες μάλιστα είναι αιφνιδιαστικό το ότι εκφράζονται με πανομοιότυπο λόγο και μάλιστα δημοσιάζονται δύσκολο να διακρίνει κανείς την ηλικία, την μόρφωση, την επαγγελματική ιδιότητα και πολλές φορές το φύλο του σχολιαστή όπως θα δούμε παρακάτω, από το είδος του σχολίου που κάνει. Κάτω από κάθε ανάρτηση ενός επαγγελματικού λογαριασμού δημοσιεύονται μία σειρά από σχόλια τα οποία συνήθως δηλώνουν το θαυμασμό για τα σωματικά προσόντα των εικονιζόμενων γυναικών αλλά και για την ερωτική επιθυμία που τους προκαλείται και για τις ενέργειες στις οποίες θα ήθελαν να προβούν άμεσα με το δεδομένο πρόσωπο¹²⁶⁵. Στα σχόλια συνήθως πρωταγωνιστούν παντρεμένοι άνδρες και άνθρωποι μεγαλύτερης ηλικίας, χωρίς να απουσιάζουν και οι λοιπές κατηγορίες. Πολλοί δυσκολεύονται να διακρίνουν για το εάν πρόκειται για επαγγελματικό λογαριασμό ή

¹²⁶⁴ Προκαλεί αμηχανία η φωτογραφία προφίλ που απεικονίζει ένα παιδί σε μία τρυφερή αγκαλιά με τον μπαμπά του και ακριβώς δίπλα η Δημοσίευση ενός πορνογραφικού μηνύματος που δεν απευθύνεται στη σεξουαλική σύντροφο του πατέρα αλλά σε μία εκδιδόμενη γυναίκα. Η ηλεκτρονική μπουρδελότσαρκα του πελάτη αγκαλιά με τα ανήλικα παιδιά του, πέραν από τουλάχιστον ακαλαίσθητη, κρίνεται εξαιρετικά επικίνδυνη τη στιγμή που η παιδεραστία βρίσκεται σε διαδικτυακή έξαρση με τη βοήθεια πάντα της τεχνολογίας. Το ζήτημα είναι εξαιρετικά ευαίσθητο και κρίνεται απαραίτητη η ενημέρωση των χρηστών κοινωνικών δικτύων.

¹²⁶⁵ Ενδεικτικά σχόλια που συλλέχτηκαν έπειτα από αναρτήσεις φωτογραφιών σε επαγγελματικά προφίλ: «Τρέλα είσαι. Οι βυζάρες δικές σου είναι κούκλα;», «Τρέλα το στήθος για πολλά κόλπα», «Βυζούβιος», «Βυζάρες για πολύ χύσιμο», «Ισπανικό είσαι», «Βγάλτο το χέρι να δούμε καλά το καύλα βυζί σου», «Πάταρος η μαντάμ» «Χειλάρες, Βυζάρες, οκ είσαι ωραίο μουνί», «Τσόντα είσαι», «Πω, πω, τι καβλί είσαι συ ρε παιδί μου» «Καυλοχειλάρες», «Γουστάρω σιλικονάτες βυζάρες και χειλάρες! Από την πολύ σιλικόνη είναι έτοιμες να εκραγούν», «Τι βυζιά είναι αυτά;», «Εμένα σηκώθηκε μια χαρά», «Μείνε εκεί που είσαι», «Καυλογλώσσα», «Έχεις τα ομορφότερα βυζιά που έχω δει ποτέ μου», «Καύλωσε μας», «Εγώ σηκώθηκα», «Καύλωσα», «Καυλόμουνον», «Έχεις καυλώσει όλους του φίλους στο Face», «Εγώ πάντως σηκώθηκα φουλ» «Τι μούναρος είσαι, μας ανάβεις όλους», «Κάγκελο μας τον έκανες», «Μέσα σου και τα μπαλάκια», «Όλο μέσα καύλα», «Πλάκα κάνεις, κωλάρα για πολύ σκίσιμο», «Τον παίζαμε καλά τον πούτσο μας, μακάρι να τον βάζαμε στην υπέροχη κωλάρα σου», «Μας τράλανε μωρή καύλα, μας άναψες τα αρχίδια, τι είναι αυτά που κάνεις;», «Μιλάμε είσαι φωτιά μωρό μου για τρελά γαμήσια», «Θα έρθω και θα σε γλύψω και τις δύο τρυπούλες», «Φοβερή ισπανική ..αλλά και Ρωμαϊκή με αυτά τα χείλη», «Δε με νοιάζει ποια απ’ τις δύο γκόμενες είσαι, αρκεί να μπω στη μέση», «Κώλος για πουτσοσκάμπιλα», «Θα σε χύσω στο γλωσσάκι», «Σέξι κωλαράκι για γλείψιμο και σκίσιμο έχεις καύλα μου», «Θέλω να βάλω τον πούτσο μου στην κωλότρυπά σου», «Αχχχ πρωί, πρωί μας καυλώνεις», «Πω πω θέλω να σε γαμήσω», «Γαμήσι που θέλει ο κώλος σου», «Να σου σκίσω την κωλοτρυπίδα να γεμίσουμε και οι δύο αίματα», «Κωλάρα να σε σκίσω και να σε χύνω με τις ώρες καυλιάρα» «Μουνάρα είσαι καύλα μου, με την παιχνιδιάρη γλώσσα σου θέλεις να σου φέρω έναν πύραυλο, έχει και κρέμα καύλα μου», «Πόρνη για τρελά πηδήματα» -«Πως με ανεβάζετε» -«Όλοι ανεβαίνουνε όταν βλέπουμε εσένα», «Μακάρι να είχες ανάγκη από τέτοια, τότε ίσως είχαμε και καμιά ελπίδα... Δεν πειράζει ο καθένας με το σπαθί του το παίρνει, γιατί είσαι τρελό μωρό». Ενώ κάποιος αντί σχολίου παράθεσε μια selfie (αυτοφωτογραφία) αυτοϊκανοποιούμενος και άλλος δίνει το κινητό του τηλέφωνο «693098....Πάρτε να σας πάρω όλες!»

αγνοούν την ύπαρξη λογαριασμών στους οποίους πρέπει να πληρώσεις για να μιλήσεις ιδιωτικά με το χειριστή τους. Τα κολακευτικά σχόλια θεωρούν ότι θα κάνουν τον χειριστή που κρύβεται πίσω από ένα λογαριασμό να τους κάνει αρχικά “φίλους” και στη συνέχεια να τους επιλέξει για ιδιωτική συνομιλία¹²⁶⁶, εξ’ ου και μεγάλος ανταγωνισμός στη λεκτική δεινότητα. Ανάμεσα σε αυτά τα σχόλια ενθουσιώδους σεξουαλικής διάθεσης (Comments), μπορεί να συναντήσει κανείς σπανιότερα και κριτικά σχόλια όπως στην περίπτωση που το comment ενός μικρού αγοριού σε επαγγελματικό λογαριασμό¹²⁶⁷ προκάλεσε την αντίδραση νεαρού άνδρα ο οποίος έγραψε μάλλον με προστατευτική διάθεση: «Αν ξανακάνεις τέτοιο σχόλιο θα το πω στους γονείς σου και θα σου κόψουν το χαρτζιλίκι για καμιά βδομάδα. Πρόσεχε» ...Η την περίπτωση που, ανάμεσα στις προκλητικές φωτογραφίες πιθανότατα επαγγελματικού προφίλ, υπήρχαν και κάποιες όπου το εκδιδόμενο άτομο φωτογραφιζόταν γυμνόστηθο μαζί με την ανήλικη κόρη του¹²⁶⁸. Εξίσου σπάνιες είναι οι περιπτώσεις χρηστών που αγανακτούν με την παρουσία επαγγελματιών στο Facebook καθώς η πλειονότητα αυτών ακόμη και αν δεν κάνει χρήση των υπηρεσιών που προσφέρονται, είναι μάλλον ευτυχής που καλύπτει την ηδονοβλεπτική της πείνα¹²⁶⁹ με “οικόσιτο” πορνό. Ελάχιστοι πελάτες, πιο υποψιασμένοι, προσπαθούν να εντοπίσουν και να αποφύγουν τα ψεύτικα προφίλ¹²⁷⁰ ή προφίλ που αντιλαμβάνονται ότι τα διαχειρίζονται γραφεία ειδοποιώντας με αναρτήσεις τους και τους υπόλοιπους πελάτες¹²⁷¹. Άλλοι πάλι πελάτες θεωρούν ασύμφορο οικονομικά το να πληρώσουν μόνο για ιδιωτική συνομιλία, χωρίς να προχωρήσουν σε συνουσία¹²⁷². Τα τελευταία χρόνια αρχίζουν να εμφανίζονται και οι γυναίκες στα σχόλια τα

¹²⁶⁶ Π.χ. «Κατερίνα κάνε add και στείλε chat και θα σου στείλω κάτι»

¹²⁶⁷ Σχόλιο μαθητή Δημοτικού: «Έχω καυλώσει με εσένα, θέλω να σε γαμήσω»

¹²⁶⁸ «Εντάξει εσύ ρε Μαράκι, τη μικρή τη την έβαλες;» «Έλεος, έβαλες και τον κόλο της μικρής;»

¹²⁶⁹ Παρατίθενται μερικά χαρακτηριστικά αρνητικά σχόλια, αυτή τη φορά ακριβώς όπως γράφτηκαν από τους υποψήφιους πελάτες και όχι με ορθογραφική επεξεργασία: «Γεια μαλακες ψαγνις; Χα χα», «Irame eleos mesa edw ta exoume dei ola. Tpt alo thes? ama thes karta mathe pos ine na doylevis kai trava kai agorase opos kani o perisoteros kosmos. Me ta leuta tou mpampa kai tis mammas den zis eonia! mexri k h poutanes vgenoun sto pezdodromio gia na vgalon ena merokamato ala auto poy kanis esu ine pio xeiroteroi!!! signomi ala etsi pisteuo. kalh epityxia! h malon kalo malaka!», «logo krisis an den vriskis doulia na se sistiso se mpourdelo. Ntavatsis eime na vgalo kai ego ta pososta mou!!», «Τι λες Μωρη καθηστερημενη, τι λες; Το φβ σε εχει αποβλακωση τελειως ζωο ε ζωο.. Τι είναι ο κόσμος να σου παρει κάρτα; περιπτερο;», «γεμισε πουτάνες το facebook. Καταντια»

¹²⁷⁰ Συνεντευξιζόμενος πελάτης αναφέρει την περίπτωση φίλου του που για να βγάλει τα χρήματα που έχανε στο τζόγο, είχε δημιουργήσει ένα ψεύτικο προφίλ, όπου χρέωνε 25 ευρώ για sexting.

¹²⁷¹ Σχόλια αφύπνισης κοινού: «Fake προφίλ είναι παιδιά. Απλά ανεβάζει τέτοιες Φώτο», «Παιδιά σας κοροϊδεύει», «Προφανώς κάποιοι διαχειριστές site βάζουν επίτηδες άτομα με fake προφίλ στο facebook για να τραβήξουν κόσμο... Α,χα,χα, τους παπάρες τι κάνουν; Ο Έλληνας είναι βράχος δεν τα πιστεύει αυτά σήμερα». Για αυτό αρκετές φορές τοποθετείται σε παρένθεση δίπλα στα ονόματα επαγγελματικών προφίλ η ένδειξη (real profile)

¹²⁷² Π.χ. «Θες κάρτα έλα να σε γαμήσω και θα σου πάρω 10 κάρτες», «Αμα θες κάρτα πάρεμας από μια πίπα του καθενός», «Το πουτανάκι θέλει κ κάρτα χα χα χα», «Σου πείρα κάρτα!!!οχ μου επεσε...σκιψε να την παρεις», «έπρεπε να πεις ποιος θα με πάρει παρτουζα; Και θα σε πέρναμε όλοι», «Ο χοντρός μου πουτσος θα σου πάρει κάρτα,, και τα αρχιδια μου θα σου βάλουν και μοναδες», «Ο κωλος σου... άμα τον βαλεις στη δουλεια», «ama katsis egw 8a Su parw», «ένα αρχιδι θες ρε πουτανας

οποία εξαιρετικά σπάνια είναι επικριτικά¹²⁷³, κάποιες φορές προέρχονται από φίλες που ανήκουν στο χώρο ή απλώς συναδέλφους και άλλοτε από ομοφυλόφιλες και ετεροφυλόφιλες γυναίκες¹²⁷⁴, αρκετά συχνά πολύ νεαρές σε ηλικία. Στους πελάτες σχετικά πρόσφατα επίσης, έχουν προστεθεί και πολλά προφίλ ζευγαριών (τα ψευδώνυμά τους περιλαμβάνουν συνήθως ένα γυναικείο όνομα, ένα αντρικό, συχνά την ένδειξη ζευγάρι και σπανιότερα το επίθετο του ζευγαριού¹²⁷⁵) τα οποία ψάχνουν άτομα επί πληρωμή για ομαδική σεξουαλική συνεύρεση ή ακόμη καλύτερα για εθελοντές/εθελόντριες που να ενδιαφέρονται. Στα προφίλ αυτά συνηθέστερα περιλαμβάνουν γυμνές φωτογραφίες της γυναίκας του ζευγαριού σε σέξι πόζες ή αυτοϊκανοποιούμενη και λιγότερο συχνά αλλά όχι σπάνια, φωτογραφίες από τις ερωτικές περιπτώσεις του ζευγαριού, συνήθως χωρίς να φαίνονται τα πρόσωπά τους ή και φωτογραφίες από sexts σε περίπτωση αμφιφυλόφιλων ζευγαριών. Επίσης, συνηθίζεται να χρησιμοποιείται για φωτογραφία προφίλ ένα σήμα με τρία άτομα, δηλωτικό της σεξουαλικής προτίμησης του ζευγαριού. Οι κοινοποιήσεις αυτών των προφίλ αφορούν σχεδόν κατά αποκλειστικότητα την αναζήτηση τρίτων προσώπων ως σεξουαλικών παρτενέρ¹²⁷⁶, ενώ συνήθως δεν δίδονται στοιχεία για την επαγγελματική και κοινωνική ζωή των ζευγαριών καθώς τα προφίλ αυτά συνήθως έχουν φτιαχτεί ειδικά για αυτόν τον σκοπό. Πέρα από τα άτομα επί πληρωμή, των οποίων η αναζήτηση γίνεται από τα ζευγάρια, δεν είναι λίγοι οι εθελοντές που με αναρτήσεις τους δηλώνουν την επιθυμία τους για ερωτική συνεύρεση με ζευγάρια¹²⁷⁷. Επαγγελματικά προφίλ εκδιδόμενων γυναικών συναντάμε επίσης, σε λογαριασμούς ζευγαριών που ενδιαφέρονται για ερωτική συνεύρεση με άλλα ζευγάρια όπως δηλώνεται από τις αναρτήσεις τους¹²⁷⁸. Ενώ κάποια προφίλ ζευγαριών φαίνεται να έχουν εκμεταλλευτεί και επαγγελματικά αυτή τους την σεξουαλική

κορη?», «είπαμε αλα μιν κανις κε τιν ζιτιαννα» «θες κάρτα; Τράβα να δουλέψεις να την κερδίσεις... Άμα είχαμε κάρτα σε εσένα θα τη δίναμε; Επειδή είσαι όμορφη; Και τι έγινε που είσαι όμορφη;»

¹²⁷³ Π.χ. «Σιγά μην είναι δικά της τα βυζιά, να είναι καλά ο πλαστικός χειρουργός», «Που πας μωρή κούρβαα! Σε λυπάμαι έτσι που έχεις κατάντησες», «Πως έγινε έτσι το facebook; Όλες οι ανωμαλίες εδώ είναι».

¹²⁷⁴ Σχόλια ετεροφυλόφιλων γυναικών: «Πόσο θα μας καλωσόρεις» γράφει δημόσια υπάλληλος, γεννημένη το 1986, εργαζόμενη στη Eurobank, απόφοιτος ΑΣΟΕΕ, Διαζευγμένη σχολιάζει, «καυτά φιλιά», «Φα της το όλο» λέει νεαρή μαθήτρια, «Καύλες είστε να έρθω για τριό;» σχολιάζει άλλο προφίλ. Ενώ ομοφυλόφιλη γυναίκα γράφει: «Πω πω πω Παναγία μου τι οπτασία, τι πλάσμα είσαι συ; Τις κατουράς όλες».

¹²⁷⁵ Π.χ. Maria Giorgos, Sokratis Marina, Afroditi Petros Papadopoulos, χριστίνα γιωργος πετρίδου, Atlazia Petros Xrisoulou, Pepita ζευγάρι, Γιωργος αφροδίτη ζευγαράκι, alexmaria married κ.τ.λ.

¹²⁷⁶ Π.χ. «Κοπέλες από Χαλκίδα να μας κάνει παρέα», «Λεσβίες και μόνοι άντρες δεν θα γίνονται δεκτά τα add. Ευχαριστούμε»

¹²⁷⁷ Π.χ. «Καλησπέρα, κανένα ζευγάρι αύριο από Κόρινθο ή Αθήνα για καφέ ή συνάντηση;», «Καλημέρα, αύριο πρωί για καφέ στην Καλαμάτα υπάρχει κανένα ζευγάρι για παρέα;», «Κανένα ζευγαράκι για καφέ αύριο Λουτράκι;», «Κανένα αληθινό ζευγάρι υπάρχει εδώ μέσα να μιλήσω;»

¹²⁷⁸ Π.χ. «Καλησπέρα. δεν ανεβάζουμε γυμνές φωτογραφίες γιατί παραμονεύει η διαγραφή... όποιο ζευγάρι όμως θέλει μπορεί να μας στείλει μήνυμα», «Όποιο αληθινό ζευγάρι το επιθυμεί ας στείλει μήνυμα».

πρακτική οργανώνοντας εκδρομές με στόχο την σεξουαλική συνεύρεση μεταξύ ζευγαριών¹²⁷⁹. Τέλος, στους πελάτες/φίλους των επαγγελματικών λογαριασμών συναντάμε προφίλ που ενδιαφέρονται για πολύ συγκεκριμένες υπηρεσίες (π.χ. ποδολαγνία με φωτογραφίες προφίλ πέλματα, σαδομαζοχισμός) από πλευράς επαγγελματιών, όπως παραδείγματος χάριν μία δημοσίευση/αγγελία προφίλ που αναγράφει «Ψάχνω μόνιμη Σκλάβα με Μισθό... επιπλέον 3 φορές την εβδομάδα δωρεάν πρόγραμμα...». Το προφίλ ανήκει σε άντρα όπου δηλώνει το ονοματεπώνυμό του, την ιδιότητά του (σκληρός αφέντης), απόφοιτος του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου. Το προφίλ έχει μόλις 50 επαφές με αντίστοιχα ενδιαφέροντα (π.χ. Varoni για έτοιμες σκλάβες, sklirios daskalos, Domenika Afentridou) ενώ το σύνολο των αναρτήσεων έχουν BDSM περιεχόμενο, γεγονός που δηλώνει την εξειδικευμένη χρήση του δεδομένου λογαριασμού¹²⁸⁰.

Παράλληλα, αν και δεν αποτελεί ερευνητικό αντικείμενο της παρούσας έρευνας, εντοπίστηκαν χιλιάδες προφίλ ανήλικων κοριτσιών και νεαρών γυναικών που αν και δεν προκύπτει από πουθενά επαγγελματική δραστηριότητα που να αφορά το σεξ μέσω διαδικτύου¹²⁸¹, παρουσιάζουν τρομακτική ομοιότητα με τα επαγγελματικά προφίλ σε βαθμό που να είναι σχεδόν αδύνατον να τα διακρίνουμε από αυτά (ενώ παράλληλα κάποια από αυτά εντοπίστηκαν στις "επαφές" πελατών). Οι βασικές ομοιότητες εντοπίζονται α) στο είδος των φωτογραφιών που δημοσιεύονται, β) στις πικάντικες αναρτήσεις, γ) στα ψευδώνυμα που χρησιμοποιούνται, δ) στα πορνογραφικά σχόλια των "φίλων", ε) στον αριθμό των επαφών, δ) στο είδος των επαφών, ε) στο βαθμό πρόσβασης στα προφίλ (ανοιχτοί λογαριασμοί), ζ) στις υπηρεσίες σεξ που προσφέρονται -αυτή τη φορά όμως εθελοντικά. Πιο συγκεκριμένα, τα ονόματα που χρησιμοποιούν αυτά τα προφίλ πέρα από ονοματεπώνυμα, μικρά ονόματα και ευφάνταστες ονομασίες συχνά έχουν σεξουαλικό υπονοούμενο¹²⁸². Ως τρόπος εργασίας δηλώνεται κατά αντιστοιχία με τα επαγγελματικά προφίλ, το Playboy, μοντέλο, Cyber sex, I' m a boss ass bitch, πόρνη, σχολικό σεξ αλλά και

¹²⁷⁹ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΔΗΛΩΣΤΕ ΤΗΝ ΣΥΜΕΤΟΧΗ ΣΑΣ
ΕΛΑΤΕ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΘΟΥΜΕ ΣΕ ΕΝΑ ΕΡΩΤΙΚΟ ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ
Σας ανακοινώνουμε την διοργάνωση 2ήμερης εκδρομής στις 14/11/2015 έως 15/11/2015 σαββατοκύριακο σε ξενοδοχείο στην όμορφη Κυπαρισσία ΜΟΝΟ για ζευγάρια. Να γνωριστούμε όλοι από κοντά κάνοντας καινούργιους φίλους ανταλλάσσοντας ιδέες, γνώσεις και ότι άλλο προκύψει από τη χημεία που αναπτύσσεται ανάμεσα στα ζευγάρια σε όλη τη διάρκεια της εκδρομής, σε ένα περιβάλλον εκστασιακό, ερωτικής ατμόσφαιρας!!!!

¹²⁸⁰Τα προφίλ με BDSM προτιμήσεις καθώς και εκείνα που αναζητούν ομαδική συνουσία παντός τύπου, είναι πάρα πολλά σε αριθμό και με πολύ έντονη διαδικτυακή παρουσία και οργάνωση, τόσο μέσω Facebook όσο και μέσω εξειδικευμένων site.

¹²⁸¹Σε αναφορές συνεντευξιαζόμενων πελατών συχνά απαντάται η περίπτωση προφίλ κοριτσιών με προκλητικές φωτογραφίες, τα οποία μπαίνουν στην διαδικασία να κάνουν add και μόλις συνομιλήσουν στο inbox, διαπιστώνουν ότι πρόκειται για επαγγελματικά προφίλ.

¹²⁸²Π.χ. μικρό καυλάκι, kauto mounaki, mikri sexologos, μικρή αλητιστα, μικρή στο μάτι, super routaniki, Elena kaula, treli pipa κ.α.

«ξαπλώπουλος», «να είναι καλά τα λεφτά του μπαμπά», «ο γιατρός μου συνέστησε 365 μέρες το χρόνο χαλάρωση» κ.α., βεβαίως είναι πιθανό να δηλώνονται και τα πραγματικά τους επαγγέλματα τα οποία ποικίλουν από χορεύτρια μέχρι δημόσιο υπάλληλο. Όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης, καθώς ένας τεράστιος αριθμός είναι ανήλικα κορίτσια Γυμνασίου, Λυκείου ή και κάποια Δημοτικού, εκ των πραγμάτων ένα μεγάλο ποσοστό είναι μαθήτριες, ενώ αρκετές δηλώνουν φοιτήτριες με το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο να πρωταγωνιστεί, έπεται το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, η ΑΣΟΕΕ, το Πάντειο και πολλά ιδιωτικά ΙΕΚ¹²⁸³. Οι ηλικίες των χρηστών δεν αναφέρονται συνήθως ρητά καθώς η πολιτική του Facebook απαγορεύει την ύπαρξη χρηστών κάτω των 18 ετών για ευνόητους λόγους. Αποτελεί όμως, κοινό μυστικό ότι καθώς τα στοιχεία που δηλώνουν οι χρήστες δεν ταυτοποιούνται, το σύνολο σχεδόν των ανήλικων μαθητών είναι κάτοχοι λογαριασμού στο συγκεκριμένο κοινωνικό δίκτυο όπως και σε άλλα. Η ηλικία επιβεβαιώνεται (πέρα από το φωτογραφικό υλικό) από τις κοινοποιήσεις που αφορούν το σχολείο αλλά και από τις επαφές των συγκεκριμένων λογαριασμών που περιλαμβάνουν άτομα αντίστοιχης ηλικίας με ανάλογες αναρτήσεις. Οι φωτογραφίες που κοινοποιούν τα συγκεκριμένα προφίλ δεν έχουν σε τίποτα να ζηλέψουν εκείνες των επαγγελματιών. Κοίνο αντικείμενο ενδιαφέροντος, ίδιες πόζες (duck face, στάση σώματος σίγμα τελικό), ίδιος αισθησιασμός, ίδια πορνογραφική διάθεση: στήθη, οπίσθια και αιδοία γυμνών και ημίγυμνων κοριτσιών που δημοσιεύονται από τις ίδιες κάνουν το φιλοθεάμων κοινό να εκστασιάζεται από ηδονισμό και ερωτική επιθυμία. Σε ένα κρεσέντο αποθέωσης της ερασιτεχνικής πορνογραφίας τα ανήλικα κορίτσια μοιράζονται δημόσια φωτογραφίες σε στάσεις σεξ, στην πλειοψηφία πρόκειται για αυτοφωτογραφίες, όπου ποζάρουν με τολμηρά ή ανύπαρκτα εσώρουχα ή μαγιό, σε ερωτικές περιπτώσεις με κορίτσια¹²⁸⁴, σε ερωτικές περιπτώσεις με αγόρια, ενώ αυτοϊκανοποιούνται, σε after sex selfies¹²⁸⁵, sex selfies, φωτογραφίες φορώντας πάνες ή και πιπίλες¹²⁸⁶, τέλος υπήρξε και η περίπτωση κοριτσιών Δημοτικού να αναπαριστούν σκηνή ομαδικού σεξ, γελώντας¹²⁸⁷. Στην πλειοψηφία όμως,

¹²⁸³ Διευκρινίζεται πρώτον, ότι τα στοιχεία αφορούν τα περίπου 500 προφίλ κοριτσιών και νεαρών γυναικών έως 25 ετών που ελέγχθηκαν και δεν είναι γενικεύσιμα σε καμία περίπτωση, δεύτερον όσα στοιχεία δημοσιοποιούνται στο Facebook θυμίζουμε, είναι με την πρόθεση του χρήστη του συγκεκριμένου λογαριασμού και δεν γνωρίζουμε αν είναι αληθή.

¹²⁸⁴ Σε μία φωτογραφία αντίστοιχου περιεχομένου συναντάμε το τίτλο που έθεσε το ανήλικο κορίτσι: «Lesbians are the best treat for man's eyes»

¹²⁸⁵ Οι αυτοφωτογραφίες μετά το σεξ αποτελούν μία νέα τάση στις selfies.

¹²⁸⁶ Όπως μας ενημέρωσε πελάτης, η εμφάνιση με πάνα αποτελεί "κατηγορία φετίχ" πορνογραφικού υλικού που για κάποιους συνορεύει με την παιδική πορνογραφία. Ευτυχώς, ελάχιστες τέτοιες περιπτώσεις εντοπίστηκαν.

¹²⁸⁷ Εντοπίστηκαν επίσης φωτογραφίες σε προφίλ ανηλίκων, που αν και δεν άπτεται του συγκεκριμένου ερευνητικού αντικειμένου, το αναφέρουμε ως ένδειξη απόλυτης ασυδοσίας στο Facebook, όπως ένα

των φωτογραφιών πρωταγωνιστούν οι ίδιες οι κάτοχοι των προφίλ ημίγυμνες αναδεικνύοντας τα σωματικά τους προσόντα και αναμένοντας τα πολυπόθητα like και σχόλια από τους φίλους τους¹²⁸⁸. Τα σχόλια που προκαλούν οι αναρτήσεις των σέξι φωτογραφίσεων των ανήλικων κοριτσιών είναι ακριβώς του ίδιου περιεχομένου με εκείνα των επαγγελματικών προφίλ, δηλαδή εκφράζεται η ερωτική επιθυμία που προκαλεί η έκθεση των σωματικών προσόντων του κατόχου του λογαριασμού και μάλιστα με τη χρήση αντίστοιχου λόγου. Τα σχόλια σε αυτήν την περίπτωση προέρχονται πέραν του αναμενόμενου δηλαδή από άντρες¹²⁸⁹ και από κορίτσια¹²⁹⁰ τα οποία μάλιστα εκφράζονται ακριβώς με το ίδιο λόγο (σε βαθμό που αν δεν κοιτάξεις τη φωτογραφία προφίλ από την οποία προέρχονται τα σχόλια, είναι αδύνατο να διακρίνεις το φύλο του σχολιαστή). Παράλληλα, σχόλια φαίνεται να γίνονται και από ενήλικες γυναίκες, αρκετές μεγάλης ηλικίας και από ενήλικες άντρες, κάποια από τα προφίλ των οποίων έχουμε συναντήσει στις επαφές επαγγελματικών προφίλ. Στα σχόλια πέραν των άλλων, πολλές φορές ζητείται από τον κάτοχο του λογαριασμού να τους προσθέσει ως φίλους (add) προκειμένου να μιλήσουν και ιδιωτικά¹²⁹¹. Πολλά κορίτσια ευχαριστούν τους "φίλους" και θαυμαστές για τα

κορίτσι να κρατάει το όπλο του ξαδέλφου της, άλλο κορίτσι με στιλέτο στα χέρια και ένα τρίτο να ετοιμάζει ένα τσιγάρο με χασίς.

¹²⁸⁸ Φιλολόγος 13χρονης μαθήτριας: «Εντάξει το ήξερα ότι έχει ανεβάσει φωτογραφίες η μικρή με το σουτιέν, μου το επιβεβαίωσε και ο αδελφός της. Προσπάθησα να την ενημερώσω για τους κινδύνους που μπορεί να κρύβει αυτή η συμπεριφορά. Επίσης, ξέρω πολλούς καθηγητές που είναι "φίλοι" με τα παιδιά στο FB και καλώς ή κακώς για έναν άντρα είναι προκλητικό το θέαμα. Η πρόκληση δεν γνωρίζει ηλικία. Και ξέρω και καθηγητές που βγαίνουν με μαθήτριες»

¹²⁸⁹ Σχόλια αγοριών: «Παιδιά πρέπει να την ξεκωλιάσουμε όλοι μαζί», «Έτσι όπως δείχνεις ότι είσαι έτοιμη να σε εκμεταλλευτούμε», «Ωραίο μουνάκι» «Για πολλά γλειψίματα», «Ωραίο ξυρισμένο μουνάκι», «Βυζάρεις έχεις καυλα» κ.α..

¹²⁹⁰ Σχόλια κοριτσιών: «Τι μούναρο έχω εγώ», «Καύλα είσαι», «Μμμ για γλείψιμο είναι τα βυζάκια σου», «Κωλάρα», «Καλή πουτανίτσα φαίνεσαι», «Τρέλα είσαι», «Και συ... πολύ ωραία θα περούσαμε γυμνές στο κρεβάτι», «Θέλω να σε γλύψω ολόκληρη» κ.α..

¹²⁹¹ Αναφέρουμε ένα ενδεικτικό παράδειγμα σχολίων από όλες τις ηλικίες και τα φύλα, στο προφίλ κοριτσιού (Anna Kazantoglou, Λύκειο, με 1.668 φίλους, που δηλώνει ότι εργάζεται για την εταιρία durex) έπειτα από ανάρτηση φωτογραφίας με τα οπίσθιά της: -αγόρι1 «Καργιόλα είσαι και πολύ καυλίτσα» -προφίλ «Καργιόλα, ναι!!!» -αγόρι1 «Γουστάρεις ψωλή στον κώλο ή στο μουνί να τρως, το μουνί σου ξυρισμένο το χεις;» -προφίλ «Τι εννοείς; Όντως, σωστόοοο» -αγόρι2 «Κωλάρα έχεις μωρή καριόλα, από κώλο τρως ψωλή ή μόνο από μουνί;» -προφίλ «Εσύ τι λες;» -αγόρι2 «Ότι είσαι πολύ ξεκωλιάρα και δίνεις κώλο ψώλα, δίνεις;;;» -προφίλ «Ναιαιαι!!!» -κορίτσι1 «Μαλακία να έχει τέτοια κωλάρα το κορίτσι και να μην το ξέρετε ο κόσμος» -προφίλ «Δώσε μου σφαλιάρα... σε μένα» -γυναίκα1 «Καλή πουτανίτσα φαίνεσαι, καλή φάση» -γυναίκα2 «Κωλάρα» -γυναίκα3 «Κωλάρααα» -προφίλ «Μμμ έλα» -γυναίκα3 «Δυνατά» -προφίλ «Ναι, να κοκκινίσει, αχχχ» -προφίλ «Τι μαγιό φοράς εσύ;» -γυναίκα3 «Στρινγκ φυσικά, για να είναι πιο εύκολο» -κορίτσι2 «Όντως είναι για χαστούκια» -προφίλ «Ελάτε!!!» -κορίτσι3 «Για πολλά χαστούκια» -προφίλ «Ρίξε σφαλιάρα, μη σταματάς... Εσύ είσαι ξεσκισμένη; Πόσα δάχτυλα χωράνε στον κώλο σου;» -κορίτσι3 «Βάζεις πάντα όσα αντέχεις» -προφίλ «like» -κορίτσι4 «Κωλάρα» -προφίλ «Καλό το μαγιό, μήπως ήθελε κορδόνι;» -κορίτσι4 «Ναι» -προφίλ «Εσύ φοράς;» -κορίτσι4 «Φυσικά ναι, ξέρεις πως θα ήταν ωραία η φωτό;» -προφίλ «Πως;» -κορίτσι4 «Να το κατεβάσεις» -προφίλ «Λες;» -κορίτσι4 «Ναι, κατέβασε το όλο. Εγώ το κατεβάζω πολλές φορές» -προφίλ «Και μένεις γυμνή;» -κορίτσι4 «Με το πάνω μόνο» -προφίλ «Καύλααα» -κορίτσι 4 «Ναι, έχω φάει πολύ πούτσο» -προφίλ «Έχεις χάσει το μέτρημα ε;» -κορίτσι4 «Ναι!!!» -προφίλ «Πάνω από 100;» -κορίτσι4 «Όχι τόσο πολύ» -προφίλ «50;» -κορίτσι «Ναι» -προφίλ «Πουτάνα!!!» -κορίτσι4 «Εσύ τρως πούτσο» -προφίλ «Πολύ!!!» -κορίτσι4 «Σε χουφτώνουν

σχολία τους ανεξαρτήτως του πόσο χυδαία μπορεί να είναι¹²⁹² ή επιλέγουν να κάνουν like κάτω από τα σχόλια σε περίπτωση που δεν προλαβαίνουν να απαντήσουν αλλά συνηθέστερα έπεται διάλογος με κεντρικό ζήτημα το σεξ. Κάποιες φορές τα σχόλια από ηλικιωμένους κυρίους είναι πιο ήπια όταν πρόκειται για εμφανώς ανήλικα ή νεαρά κορίτσια (όπως: «είσαι ένας άγγελος», «απίθανη ομορφιά», «γλυκιά φατσούλα»). Κάποιοι άλλοι φαίνεται να απορούν με το πορνογραφικό περιεχόμενο των ιδιωτικών φωτογραφιών που δημοσιοποιούνται από προφίλ κοριτσιών, όπως σχολιάζει απορημένος νεαρός άντρας («Δεν πάμε καλά... Εγώ έστειλα αίτημα φιλίας στα κορίτσια να δω κάνα κωλαράκι, κάνα βυζάκι... Άμα ήθελα πορνό έμπαινα σε άλλα site») στην ανάρτηση μίας φωτογραφίας νεαρής γυναίκας που απεικόνιζε τη στιγμή στοματικού σεξ με τον σύντροφό της¹²⁹³. Ενώ στις γυμνόστηθες φωτογραφίες κοριτσιού σχολιάζει κάποιος άλλος «Τι φωτό βγάζει μία κοπέλα για τα like όμως, ε;¹²⁹⁴». Φαίνεται ότι και οι ίδιοι απορούν με τη διάθεση των κοριτσιών να αυτοπροβληθούν μέσα από το σκληρό πορνό που οι ίδιες σκηνοθετούν και παράγουν προς τέρψιν του κοινού αλλά και της φιλαρέσκειά τους¹²⁹⁵. Οι διαδικτυακοί "φίλοι" αυτών των προφίλ αρκετά συχνά αποτελούν ένα μεγάλο πλήθος ανομοιογενών ανθρώπων αν αναλογιστεί κανείς το νεαρό της ηλικίας του κατόχου του λογαριασμού και μπορεί να είναι μέχρι και χιλιάδες από διαφορετικούς νομούς σε σχέση με τον τόπο κατοικίας του χρήστη και άλλες φορές από το εξωτερικό. Οι ηλικίες των "φίλων" πέραν των συμμαθητών, ποικίλουν καθώς μπορεί να συναντήσει κανείς ηλικιωμένους άντρες, σπανιότερα γυναίκες, αλλά έχουν παρατηρηθεί και προφίλ ζευγαριών, όπως και επαγγελματικά προφίλ. Οι συνδέσεις μεταξύ θεωρητικά μη σχετιζόμενων προσώπων πολλές φορές είναι ακατανόητες και προκαλούν απορία. Οι κοινοποιήσεις των λογαριασμών αυτών συχνά σχετίζονται επίσης με το σεξ και μπορεί να είναι μία πρόσκληση για απρόσωπη ερωτική συνεύρεση¹²⁹⁶ ή μία έκφραση της σεξουαλικής επιθυμίας που

στην παραλία;» -προφίλ «Ουουου... Από τι ηλικία φόρεσες κορδόνι» -κορίτσι4 «15» (συνομιλία στις 12/11/2015)

¹²⁹² Π.χ. «θέλω να σε σκίσω, έχεις τέλειο μουνί» -«Ευχαριστώ πολύ»

¹²⁹³ Και με τίτλο «Αν δεν σε έχουν χύσει στα μαλλιά, δε ξέρεις τι σημαίνει καύλα»

¹²⁹⁴ Καθηγήτρια πληροφορικής σε γυμνάσιο στη Λέσβο, περιγράφει τη στιγμή που ο διευθυντής του σχολείου της προσπάθησε να δικαιολογηθεί σε μητέρα για την απόφασή του να επιστρέψει στο σπίτι κορίτσι που είχε έρθει στη σχολική εκδρομή με το πάνω μέρος του εσφωρούχου της και με μικροσκοπικό σορτς. Η μητέρα δεν μπορούσε να κατανοήσει την απόφαση του και εκείνος αναγκάστηκε να επικαλεσθεί τον κακό καιρό.

¹²⁹⁵ Σχόλιο 35χρονου συνεντευξιαζόμενου πελάτη: «Εμάς (τους άνδρες) πολύ μας αρέσει αυτό που γίνεται. Μας συμφέρει που έχουν γίνει όλες ξεκάθια. Τέλεια περνάμε, αλλά σκέψου όταν θα γίνει μανά αυτή και θα είναι με το καρότσι στην πλατεία και θα την κοιτάνε και θα λένε -αυτή την έχουμε πάρει όλοι, ε ρε τι έχει κάνει αυτή, παρτούζες, πίπες- δεν είναι ωραίο». Σε σχόλιο κοπέλας με παρόμοιο προφίλ συναντάει κανείς την ανάρτηση: «Το ξέκωλο έγινε μοντέρνο και η πουτάνα είδωλο».

¹²⁹⁶ Π.χ. «Θέλω πούτσο» «Θέλω κάποια να με γλύψει... και ένας πούτσος δε με χαλάει», «Θέλω μία καυλιάρα λεσβία να με ξεφτιλίσει», «Θέλω ένα καλό ξέσκισμα»

νιώθει το άτομο¹²⁹⁷, ενώ σε αναντιστοιχία με τα επαγγελματικά προφίλ εδώ ο κάτοχος του λογαριασμού επιβραβεύει το ερωτικό ενδιαφέρον των "φίλων" και δίνει "ηθική αμοιβή"¹²⁹⁸ αντί να ζητάει χρηματικά ανταλλάγματα. Επίσης, οι αναρτήσεις μπορεί να αφορούν αποφθέγματα ή αστεϊσμούς¹²⁹⁹ με κεντρικό θέμα το σεξ. Ενώ υπάρχουν προφίλ ομάδων κοριτσιών¹³⁰⁰ ή ατομικά προφίλ που οργανώνουν την σεξουαλική τους ζωή μέσω Facebook¹³⁰¹. Παρά το γεγονός ότι το περιεχόμενο των αναρτήσεων των μικρών κοριτσιών και νεαρών γυναικών μπορεί να παραπαίει ανάμεσα σε σκληρό πορνό και σε εξώφυλλο ανδρικού περιοδικού, κάποιες φορές δείχνουν ενοχλημένες ή ξαφνιασμένες όταν οι δημοσιεύσεις τους προκαλούν αυθόρμητες αντιδράσεις αντρών που υποδηλώνουν τη δική τους ευτέλεια¹³⁰². Το facebook παρά το γεγονός ότι έχει προβλέψει πολιτικές που

¹²⁹⁷ Π.χ. «Με αυτά που βλέπεις (φωτογραφίες γυναικών) πώς να μην γίνεις υγρή», «Θέλω να μου στέλνετε μηνύματα στο chat και να καυλώνουμε ο ένας τον άλλον», «Καυλώστε και λίγο θέλω να χύσω», «Επέστρεψα καυλωμένη θέλει κανένas/καμία να μιλήσουμε;», «Μόνη και καυλωμένη» «Πωω ρε καύλες βραδιάτικα»

¹²⁹⁸ Π.χ. «Όποιος με ανάψει στο chat θα του στείλω φώτο μου κάτι που θα του αρέσει»,

¹²⁹⁹ Π.χ. «Όταν σου τραβούσαν τα μαλλιά μικρή έκλαιγες, τώρα καυλώνεις»

¹³⁰⁰ Π.χ. Το ομαδικό προφίλ "Αταχτη Μικρούλα" (οι φίλες μου) που εργάζεται για Cyber sex και με αναρτήσεις όπως: «Είναι κανείς για ισπανικό;», «Το προφίλ της αδελφής μου της Αλίκης το μπλόκαρε το φβ γιατί σας αποπλανούσε. Χαχαχα από αύριο θα είμαστε μαζί εδώ μωράκια ή μήπως δε θέλετε;», «Καλημέρα άλλη μια μέρα σχολείο μετά ΣΚ» «Πάλι σχολείο» «Ποιός θέλει να γίνει μέλος της ομάδας;», «Καληνύχτα και φιλάκια από τα σαρκώδη χειλάκια μου», «Όποια φίλη θέλει βραδινή κουβεντούλα ας στείλει μήνυμα» και πολλά video porno ή όπως το ομαδικό προφίλ "Gatoules lesbies" (gatoules ataktes xara-myrtο) με αναρτήσεις όπως: «Ποια θα με γλύψει», «Καλημέρα χουζουρεύω ποια θέλει να έρθει» «Καμία για chat» και αντίστοιχες φωτό με θερμό αντρικό και γυναικείο κοινό.

¹³⁰¹ Π.χ.-«Παιδιά σκέφτομαι κάθε Σαββατοκύριακο να κανονίσω να βρεθούμε 5 άτομα από το fb κάπου στην Αθήνα. Τι λέτε; Για μία παρτούζα πάρτι. Πείτε μου τη γνώμη σας γιατί δεν έχω αποφασίσει» (Η ανάρτηση απέσπασε 118 σχόλια όπως:)

-«Καλή ιδέα οι παρτούζες», «Είναι πολύ καλή φάση», «Μόνο 5;;;», «Βιογραφικό που στέλνουμε;», «Παιδιά ο διαγωνισμός θα γίνει μέσω ΑΣΕΠ και θα βρεθούν 5 που θα πάρουν τη δουλειά», «Να οργανωθούμε παιδιά. Μην μπερδέσουμε τις τρύπες και πάμε να ρίξουμε έναν κ φάμε τρία», «Θέλουμε video οι μακρινοί»

¹³⁰² Σε ανάρτηση γυμνόστητης φωτογραφίας μαθήτριας Λυκείου γράφει "φίλος" στο ibox: «Πες μου μικρό πουτανάκι θέλεις 1000 ευρώ;» και εκείνη το αναρτά θυμωμένη αλλά και κολακευμένη που κάποιος είναι διατεθειμένος να πληρώσει τέτοιο ποσό για να συνευρεθεί μαζί της ερωτικά «Ε, μετά από αυτό report και block, αν είναι δυνατόν πια, έλεος».

Σε άλλη περίπτωση όπου νεαρή γυναίκα αναρτά γυμνές και ημίγυμνες φωτογραφίες της γράφει απαιτώντας σεβασμό και σοβαρότητα από το κοινό της: «Μου αρέσει να γνωρίζω άτομα και να μιλάμε όμορφα και ωραία αλλά τα υπονοούμενα δεν τα καταλαβαίνω, οκ? Μην στέλνετε στο chat Πούτσες. Μιλήστε σοβαρά, σεβαστείτε κάποια πραγματάκια». Ενώ τα σχόλια των "φίλων" δείχνουν να απορούν με το αυτονόητο: «Ε, με αυτές τις φωτό που έχεις τι ήθελες να σου λένε, για πεταλουδίτσες;» «Σου μιλάνε πρόστυχα γιατί οι φωτογραφίες που έχεις στο προφίλ σου είναι Πορνό. Δείχνεις ότι το δίνεις εύκολα» «Πόσο σοβαρά να μιλήσει κανείς όταν βλέπει την κωλάρα σου και τις βυζάρες σου στις φωτό; Άντε γαμήσου μωρή σαύρα! Θεξ και σοβαρότητα» «Φίλε πάρε το χαμπάρι... η κάθε μία εδώ μέσα που δείχνει τσιτσιδώτατη έχει ένα σκοπό: να κάνεις like να τα πει για λίγο καιρό με όποιον να ' και δεν σε ξέρει, δεν την ξέρεις. Εδώ μέσα νομίζει ο καθένας ότι άμα δει γυμνή γκόμενα, αυτή θα του κάνει τραπέζι στο κρεβάτι. Ξυπνάτε κορόιδα» «Στείλτε κανένas σε τραπεζικό λογαριασμό κανένα πακέτο 500ρικa για να έχετε κάποια ελπίδα. Πούτσα έχουμε όλοι, τι να την κάνεις;» «Επειδή μου έχουν διαγραφεί 1.000.000 προφίλ με τέτοιες σεξογκόμενες να μου λείπει το βύσσινο» «Οτι ανεβάζεις σέξι εσώρουχα ή ό,τι άλλο... Μήπως τους/τις προκαλείς;»

Σε άλλο προφίλ κοριτσιού με αντίστοιχες αναρτήσεις: «Μερικοί (και μερικές) πρέπει να καταλάβουν πως το "είμαι bi" και το "είμαι les" ΔΕΝ σημαίνει "είμαι πουτάνα"...! άιντε πια!». (les =

προφυλάσσουν τους χρήστες από τη δική τους υπερέκθεση αλλά και τους θεατές από ενδεχόμενο ακατάλληλο υλικό, φαίνεται να έχει μικρές αντιστάσεις στην παραγωγή πορνό και γυμνού στο δίκτυό του, καθώς ελάχιστοι είναι εκείνοι που θα κάνουν αναφορά σε ένα θέαμα για το οποίο το κοινό φαίνεται ακόμη διψασμένο παρά τον μεγάλο όγκο επαγγελματικής πορνογραφίας. Έτσι, οι αναφορές (report) από τους χρήστες είναι ελάχιστες σε σχέση με την τεράστια παραγωγή και μανιώδη δημοσίευση ιδιωτικού πορνό μέσω του συγκεκριμένου κοινωνικού δικτύου¹³⁰³. Η αίσθηση ότι πέρα από την εικόνα ενός προκλητικού γυναικείου γυμνού σώματος μπορείς να μιλήσεις ή και να “συνευρεθείς” μαζί του διαδικτυακά ή και δια ζώσης (δλδ. η εικόνα αποκτά φωνή, αποκτά πρόσωπο, αποκτά πραγματική υπόσταση) αλλά συνάμα η ψευδαίσθηση ότι αυτό που βλέπεις είναι κάτι οικείο και όχι κάτι σκηνοθετημένο που δημιουργεί αίσθημα ψυχρότητας, κάνει την αναζήτηση homemade πορνό στα κοινωνικά δίκτυα, ασυναγώνιστη¹³⁰⁴. Μάλιστα τα τελευταία χρόνια το φαινόμενο της έντονης μαζικής ερασιτεχνικής πορνογραφικής παραγωγής έχει ανησυχήσει την παγκόσμια βιομηχανία πορνό σε βαθμό που να υποψιάζεται ότι θα της αποσπάσει ένα σημαντικό κομμάτι από την πίτα της παγκόσμιας πορνογραφικής αγοράς, καθώς το φαινόμενο τείνει να γίνει πανεθνικό. Σε αυτό ενδεχομένως, έχει βοηθήσει ως ένα βαθμό η δημοσιοποίηση sex tapes και αισθησιακών φωτογραφιών (βλ. instagram) από πολλούς σταρ της ποπ μουσικής σκηνής αλλά και του Hollywood καθώς και η σέξι δημόσια εικόνα τους με φιλιά επί σκηνής μεταξύ γυναικών ή με

Λεσβία, συναντάται συχνά ως κατάληξη σε ονόματα προφίλ π.χ. annoula foititrioula-les αλλά και ολόκληρο π.χ. Ηρω λεσβία, carlita lesvi).

Ενώ, θυμωμένο κορίτσι έπειτα από την κτητική στάση αγοριού μετά από ερωτική συνομιλία γράφει: «Bre ante apo edw...eisa gia anafora...egw apla dextika to aitima sou..mou milas les k sou anikw...xwris na sou exw kanei kati mou tin les....ti sou ekane re? Se enoxlisa kapou? Se prosbala? Den pas kala..aytoktona k apalaksemas apo tin parousia sou....eisa gia lupisi palio ligouri...egw ton xrono mou skwtonw edw mesa.. .esu skwtoneisai na tsoutsouniseis....k ti? Se krew k apo extes?? Kane mou tin xari k psoga psogimi....se dextika kiolas...kainourgia eimai la8oi kanw.....mikrotsoutsoune...arketa me tis papar....ies sou....mpeton...» στις 12/11/2014

¹³⁰³ Π.χ. «Γεια σας παιδιά! Προσπάθησα και σήμερα να απαντήσω στα μηνύματά σας αλλά δυστυχώς είμαι μπλοκαρισμένη. Μάλλον αυτό γίνεται λόγω των φωτογραφιών. Γι’ αυτό όταν ανεβάζω κάποιες φωτογραφίες τις σβήνω μετά από λίγο. Μόλις με ξεμπλοκάρουν θα σας μιλήσω» «Με έχει μπλοκάρει το fb και δεν μπορώ να κάνω add»

¹³⁰⁴ Σύζυγος διηγείται: «Ημασταν 5 μήνες παντρεμένοι όταν εντόπισα στον υπολογιστή του από καθαρή σύμπτωση μία περίεργη συνομιλία. Τον παίρνω τηλέφωνο και του ζητάω να μου στείλει μία σέξι φωτογραφία του μιας και το cybersex και το sexting ήταν μέρος της ερωτικής μας ζωής. Μου είπε ότι δεν μπορούσε γιατί ήταν στη δουλειά και μου πρότεινε να του στείλω εγώ μία. Εξοργισμένη στέλνω μία από τις φωτογραφίες της ψηφιακής του ερωμένης που απεικόνιζε το απαντούλι της. Σοκαρισμένος παρατάει τη δουλειά και επιστρέφει σπίτι. Αρχικά μου είπε ότι γίνεται (cybersex) τον τελευταίο μήνα. Αργότερα μου αποκάλυψε ότι γίνεται εδώ και δέκα χρόνια! Αλλά μου είπε να μην ανησυχώ, ότι το κάνουν όλοι, είναι κάτι νορμάλ που δεν απειλεί τη σχέση μας, μάλιστα αν θέλω η κοπέλα είναι πρόθυμη να με γνωρίσει και να κάνουμε τρίο... Έφυγε η γη κάτω από τα πόδια μου! Άρχισα να ρωτάω φίλους και γνωστούς... Δε ξέρω πια τι είναι φυσιολογικό και τι όχι...»

σεξί video clip. Παρόλα αυτά τα κορίτσια μάλλον δημοσιεύουν με ιδιαίτερη ανεμελιά¹³⁰⁵ τις προσωπικές τους στιγμές καθώς η πορνογραφία τους έχει καταστήσει δεδομένο ότι το σεξ είναι πρώτον κάτι δημόσιο, δεύτερον κάτι συλλογικό, τρίτον κάτι αντικειμενοποιημένο και τέταρτον κάτι απρόσωπο, χωρίς φύλο¹³⁰⁶. Στόχος είναι η ηδονή, δεν έχει σημασία ποιος την προσφέρει και γιατί την προσφέρει (σεξ για το σεξ). Υπάρχουν σωματικές, βιολογικές ανάγκες και το ζητούμενο είναι να βρεθούν εθελοντές που θα δανείσουν μέρη του σώματός τους (βλέπε κοινοποιήσεις που εκφράζουν απρόσωπη σεξουαλική επιθυμία) για να τις ικανοποιήσουν. Μέσα σε αυτή την ψυχοσωματική σύγχυση (που είναι φυσιολογική σε ένα μεγάλο βαθμό σε άτομα νεαρής ηλικίας και με τα δεδομένα οπτικοακουστικά ερεθίσματα), γίνεται στόχος ζωής η συγκέντρωση όσο το δυνατόν περισσότερων like για την κάλυψη της όποιας ανασφάλειας, η πορνοστάρ μετατρέπεται σε πρότυπο σεξουαλικής χειραφέτησης, η προσφώνηση "πουτανάκι" συνώνυμη της σεξουαλικής επιτυχίας και η γυμνή φωτογράφιση όπλο στην σεξουαλική επιβίωση των γυναικών¹³⁰⁷. Στη μάχη για σεξουαλική επιβίωση ρίχνονται και οι μεγαλύτερες ηλικίες γυναικών με άπειρα προφίλ παντρεμένων, μεσήλικων και ηλικιωμένων γυναικών¹³⁰⁸ να κατακλύζουν το δίκτυο με σημαντική παραγωγή πορνογραφικής εικόνας. Οι γυναίκες γδύνονται, οι άντρες κοιτάνε, απολαμβάνουν, κριτικάρουν και επιλέγουν χωρίς άγχος, η διαδικασία άλλωστε είναι "multiple choice". Σε ένα τέτοιο σεξουαλικοποιημένο περιβάλλον όπου το γυναικείο φύλο είναι κάτι παραπάνω από πρόθυμο να προσφέρει σεξ (με ένα κλικ εκατομμύρια γυναικών ζητούν εθελοντές για σεξουαλική συνέντευξη σε κάθε της μορφή, χωρίς απαιτήσεις για δέσμευση) κάνει το ερώτημα «Γιατί οι άντρες πληρώνουν για σεξ;» ακόμη πιο επιτακτικό. Παράλληλα το «σεξ χωρίς πρόσωπο» όπως το αποκαλεί ο Καραγιάννης, έχει μία

¹³⁰⁵ Π.χ. «I want to be your sex toy», «Σήμερα ξεπαρθένιασα έναν φίλο του αδερφού μου. Μου τελείωσε 1η φορά με το που τον έβαλα στο στόμα μου. Έχουν πλάκα οι παρθένοι!!», «Όποιος/όποια ξέρει κάνα ωραίο καυλοπαιχνίδι μέσω chat ας μου στείλει»-«imνου. Το καλύτερο Afentra Elina, 3d παιχνίδι με chat μαζί. Έχει τα πάντα μέσα και μπορείς να βρεις τα πάντα και να κάνεις τα πάντα και να μιλήσεις για τα πάντα»

¹³⁰⁶ Οι λογαριασμοί κοριτσιών με ομοφυλοφιλικό προφίλ είναι πολύ δημοφιλείς (π.χ. "μικρη λεσβια, ακολουθείται από 2.284 άτομα και οι αναρτήσεις αφορούν φωτογραφίες με ερωτικές περιπτώσεις κοριτσιών, αυτοϊκανοποίηση, πορνό κτλ) και στα δύο φύλα. Παρατηρείται μία τάση που θέλει τα κορίτσια **αμφισεξουαλικά** σε αντίθεση με τα αγόρια.

¹³⁰⁷ Δημοσίευση φωτογραφίας από τούρτα 16χρονης που έγραφε: «Χρόνια Πολλά μωρή πουτάνα. Σ' αγαπάμε», «Καλή πουτανίτσα φαίνεσαι», «Πουτανάκιι!!»

[Παραδείγματα σεξουαλικού λόγου (δημόσιων σχολίων) σε προφίλ γυναίκας: «κωλάρα για γαϊδουρογαμήσια», «θα σε γαμήσω εγώ εσένα. Έχεις γκόμενο. Δεν νομίζω στείλει μου μίνιμα», «ετοιμο για σπατουλάρισμα», «η κωλάρα σου καυλα», «κωλάρα για σκίσιμο», «γερο μουνί», «έτσι να πω τη μουναρα σου καυλα μου», «ωραίο στητό στήθος που δεν συναντάμε συχνά στις παραλίες.», «τα βυζομπάλα σου είναι τρέλα», «ευταλία κλείσε με στις βυζαρες σου και ότι περισσεύει φάτω», «ολο μαυρα σουτιεν φοράς ωραία όμως», «όλο βυζιά μας δείχνεις καλέ, δείξε και κάτι άλλο.»]

¹³⁰⁸ Σε προφίλ ηλικιωμένης γυναίκας, έπειτα από μία σωρεία γυμνών φωτογραφίσεων στο ντους και πορνό κοινοποιήσεων αναρτάται (post) το εξής: «Σήμερα είναι η πιο ευτυχισμένη μέρα της ζωής μου... Άκουσα τη λέξη "γιαγιά" από δύο μικρά χειλάκια. Θα κατουρηθώ»

αντίστροφη λειτουργία, κάνει την πορνεία ή την πορνογραφία να μοιάζει μία προσιτή λύση για νέα κορίτσια για ευκαιριακή ή μη απασχόληση. Σεξ χωρίς πρόσωπο, σεξ χωρίς φύλο, ανήλικα, ταβατζίδες, λιγούρηδες, ηλικιωμένοι, πόρνες, τρανσέξουαλ, ομοφυλόφιλοι, πανηδονιστές, οπαδοί του ομαδικού σεξ, swingers και ένας ακατασίγαστος πανσεξουαλισμός συμβιώνουν αρμονικά στο Facebook. Αυτή η διαδικασία ανεύρεσης είτε ευκαιριακού ερωτικού συντρόφου είτε άλλων μορφών σεξουαλικής ικανοποίησης (cyber sex, sexting) πραγματοποιείται μέσα από πληθώρα άλλων κοινωνικών δικτύων (twitter¹³⁰⁹, instagram¹³¹⁰) αλλά και εξειδικευμένων σελίδων ερωτικών γνωριμιών (π.χ. το πολύ δημοφιλές badoo). Είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι όλα όσα καταγράφονται αποτελούν Δημόσιους διαλόγους, Δημόσιες κοινοποιήσεις από ανοιχτούς λογαριασμούς. Δεν αντλήθηκε καμία πληροφορία από λογαριασμό με τον οποίο είμαστε διαδικτυακοί "φίλοι". Όλα τα στοιχεία προέρχονται από ανοιχτούς λογαριασμούς στους οποίους μπορεί να έχει πρόσβαση ο καθένας, ανά πάσα ώρα και στιγμή χωρίς κανέναν περιορισμό. Οφείλουμε επίσης να υπενθυμίσουμε ότι όλα τα δεδομένα που αναφέρονται στο παρόν απόσπασμα από τη στιγμή που προέρχονται από το facebook ενδέχεται να είναι ψευδή ή μη ακριβή. Τα προσωπικά στοιχεία που δημοσιοποιούνται μέσω των λογαριασμών καθώς και οι κοινοποιήσεις (φωτογραφίες, σύνδεσμοι, σχόλια) αποτελούν αποκλειστική επιλογή των χρηστών και δεν ταυτοποιούνται με κανέναν τρόπο. Με λίγα λόγια δεν μπορούμε να γνωρίζουμε αν τα προφίλ ανήκουν στα εικονιζόμενα πρόσωπα, ούτε αν τα προσωπικά στοιχεία που δηλώνονται (φύλο, ηλικία, εργασία, σεξουαλικές προτιμήσεις, ενδιαφέροντα) είναι αληθή, ούτε τις σκοπιμότητες που μπορεί να κρύβονται πίσω από μία δημοσίευση (post)¹³¹¹.

¹³⁰⁹ Συνεντευξιαζόμενος πελάτης διηγείται τις ερωτικές διαδικτυακές του περιπέτειες στο twitter: το πώς συνάντησε εκεί τυχαία ζευγάρι που ενδιαφερόταν για σεξουαλικό τρίγωνο εισάγοντάς τον στο ομαδικό σεξ, την μετέπειτα αναζήτηση ζευγαριού για ανταλλαγή συντρόφων με την τότε νεαρή σύντροφό του η οποία δήλωνε σύμφωνη, την διαδικτυακή του γνωριμία με νεαρή κοπέλα που παρά το γεγονός ότι βρισκόταν σε σχέση, παράλληλα διατηρούσαν ερωτική επικοινωνία με σεξουαλικά μηνύματα και γυμνές φωτογραφίες εκατέρωθεν. Ενώ δεν παρέλειψε να εκφράσει την απογοήτευσή του από την άρνησή της να βρεθούνε δια ζώσης καθώς εκείνη ενδιαφερόταν μόνο για τρίο και όχι για εκείνον προσωπικά. Σε μεταγενέστερη επικοινωνία τους, εκείνη ζήτησε να δει φωτογραφίες της κοπέλας με την οποία ο ίδιος διατηρούσε σεξουαλική σχέση, προκειμένου να κριθεί η καταλληλότητά της για ομαδικό σεξ. Τέλος, αναφέρθηκε στις άπειρες φορές sexting με μικρά κορίτσια ενώ δήλωσε ότι αρνείται να πληρώσει για κάτι τέτοιο από τη στιγμή που διατίθεται δωρεάν, σε μεγάλη ποικιλία και σε άφθονες ποσότητες. «Ε, όχι να πληρώσω και για τη μαλακία»

¹³¹⁰ Το instagram φιλοξενεί πολλές φωτογραφίες γυνών κοριτσιών οι οποίες είτε προσβλέπουν σε μία καριέρα μοντέλου με τις προκλητικές φωτογραφήσεις, είτε στο να γίνουν γνωστές, είτε απλώς στην άνοδο της δημοφιλίας τους (τα γνωστά "instagram babes": νεαρά κορίτσια σε τολμηρές εμφανίσεις).

¹³¹¹ Παιδαγωγική διατηρούσε 22 ψεύτικα προφίλ με τα οποία παρίστανε ανήλικα αγόρια. Συχνά ανεβαίνουν post κοριτσιών με τα οποία κοινοποιούν στους υπόλοιπους "φίλους" ότι πρόκειται για ψεύτικο προφίλ: π.χ. «ο "Maria kouklaki" είναι άντρας, άλλος ένας μαλάκας στο fb»

10.2.2 Η περίπτωση του bourdela.com

Στο σημείο αυτό παραθέτονται μερικά μόνο αποσπάσματα από τα σχόλια των πελατών πορνικών υπηρεσιών όπως καταγράφηκαν το δεύτερο εξάμηνο του 2014 στο bourdela.com:

-«Μπανακι με αφρόλουτρο από το σπίτι (μην πάθουμε και καμία ζημία με τις μυρωδιές» (sarpidon)

-Αφού κάθισα για κανένα 10λέπτο για να συνέλθω, με κέρασαν και ένα ποτό, αποχαιρέτησα με ένα φιλί στο μάγουλο, είπα χρόνια πολλά σε όλες τις κυρίες του ιδρύματος, - ημέρα της γυναίκας βλέπετε – και αποχώρησα για το τρένο της επιστροφής στην αγαπημένη μου Θεσσαλονίκη. Ευτυχώς που τέτοια ιδρύματα (σε ποιότητα, κοπέλες, ευγένεια κ.τ.λ.) δεν υπάρχουν επάνω σε εμάς γιατί θα είχα ήδη πρωτεύσει ηθικά και οικονομικά. Όλα τα παραπάνω βέβαια είναι αρκετά υποκειμενικά, εξαρτάται από πολλούς παράγοντες αν θα περάσεις καλά, αλλά σε γενικές γραμμές αν είσαι ευγενικός, οι επιθυμίες σου δεν ξεπερνάν κάποια ακραία όρια και κάποια κοπέλα δεν είναι σε μια ιδιαίτερη προσωπική δύσκολη φάση (όπως όλοι είμαστε), δεν βλέπω το λόγο που κάποιος στο εν λόγω ίδρυμα δεν θα περάσει καλά.»

-«Καλούς αγώνες σε όλα τα επίπεδα σε όλους, συνεχίστε να γράφετε κριτικές βοηθούν πολύ και ιδίως αυτούς που έρχονται από άλλες περιοχές και πόλεις της Ελλάδος.»

-μακραν καλύτερο απο αλλα που πηγαينا σαν χωρικός που τον γδερνανε οι πονηροι.{θα τα γραψω καποια αλλη στιγμη }

Μικρή παρένθεση : είναι κατά την προσωπική μου άποψη μια σπάνια απόλαυση να έχει λίγο κρύο και εσύ να μπορείς να βολτάρεις και να λιάζεσαι στον χειμερινό ήλιο. Ο χειμερινός ήλιος δεν σε ιδρώνει και δεν σε ενοχλεί, απλά σε ζεσταίνει και μας θυμίζει γιατί σε πολλούς ανά τον κόσμο και ανά τους αιώνες πολιτισμούς θεωρήθηκε ζωοδότης» (episkepsi se trans)

-«Ίσως περίμενα κάτι παραπάνω,αλλά προσγειώθηκα στην πεζή πραγματικότητα του ταπεινού μου 10ευρου... Η Άντζελα από την άλλη όμως, την ιδρώνει για τα καλά τη φανέλα για το κόκκινο χαρτονόμισμα... Δεν βαριέσαι!,τι ψυχή έχουν τα χαρτιά,λες και θα τα πάρουμε μαζί μας...;Καυλάντισα δέκα λεπτά με μια Ρουμάνα πιτσιρίκα, που ποιός ξέρει τι

δυστυχία φέρει στην πλάτη της, ίσως το ευχαριστήθηκε και λίγο από έναν καλοστεκούμενο και περιποιημένο σαραντάρη, και πάμε γι' άλλα!»(Epirrepis)

-«Ακριβώς τα ίδια λόγια...είπε και σε εμένα...»

-«Και να συμπληρώσω ότι ξέχασα να γράψω ότι κλείνει τα 20, κι ότι δεν έχει boyfriend!, οπότε όσοι πιστοί, προσέλθετε! (Εάν πιστέψουμε τα λόγια της βέβαια...). Στην ερώτησή μου- απορία, πώς γίνεται ένα τόσο beautiful girl, να μην έχει boyfriend, μου απάντησε ότι είναι νωρίς ακόμα, έχει καιρό για έρωτες...»

-«No 1 Ξερεί να γαμιεται καλά αν και μικρή No 2 Έχει βελτιώσει την πιπα της σε σχέση με την προηγούμενη φορά που ήταν επίσης αρκετά καλή No3 Δεν έχει θέμα με το χρόνο, καθετα στο δωμάτιο αρκετά παρολο που η τσα2 βαρεσε πορτα την εγραψε στα φρυδια της η μικρη και No4 Το σημαντικότερο για μενα το οποιο ουσιαστικά περιλαμβανει τα προηγουμενα 3 είναι ότι ακόμα είναι απονηρευτη στο χωρο αυτό δεν το βλέπει καθαρά επαγγελματικά (αντε να μαζέψω 10αρικά να κονομησω)θα ελεγα ότι μεχρι στιγμης το κανει και για τα λεφτα αλλα και επειδή το γουσταρει το σπορ. Ετσι όπως καταλαβαινεται η χτεσινή παρτουζα μαζί της ήταν ακόμα καλύτερη απ την προηγούμενη με την μικρη να έχει ανοδική πορεία. Παρτε την όσο είναι ακόμα έτσι»

-«ενδιαφερουσα περιπτωση αδερφε, ξερεις αν βαζει και αλλοδαπους στα δωματια?»

-«εοκλη ναι βαζει και αλλοδαπούς μεσα όπως και οι περισσότερες στο Μεταξι αλλα αυτά έχει η ζωη δεν μπορούμε να τα εχουμε όλα...»

-«Η κάργια ήθελε να με φτάσει με το στόμα(?) ή τελοσπάντων ήθελε να το τελειώσει στο μπάμ. Αποστολή εξετελέσθει και το κοντάρι στήθηκε. Την βάζω κάτω και'γω από πάνω, και αρχίζω τη βυθοσκόπηση. Αφρατούλα στην περιοχή.. Ζάρες, Δίπλες, όπως θες πες το. ...κοίταγε το παράθυρο, καμία μα καμία συμμετοχή. Κατέθεσα χωρίς πολλά, πολλά, πλύθηκα/ντύθηκα και τράβηξα το δρόμο μου.»

-«Ειναι πολυ καλη τυπε μου, χτες την πηρα και εγω»

-«Έτσι λοιπον δινω το δεκαρικο και δεν προλαβαινω να μπω να γδυθω,ανοιγει την πορτα και μπαινει αφνιδιαστικα λεγοντας μου "Δεν μπορω να κρατηθω μωρο μου οταν σε βλεπω,εισαι ο πιο σεξυ ανδρας στην πλατσα,αυτο ελεγα και πριν στην υπηρεσια"!!!!Ενω εγω προσπαθω να βγαλω το παντελονι ,αυτη μου εχει πεταξει τα βυζια στα μουτρα και με γλειφει στον λαιμο!!!!Με κοπο καταφερα να γδυθω,αφου μπηκε με αγριες διαθεσεις!!Αρχισα να την γλειφω κι εγω παντου και αυτη να μου λεει "πω πω εχει πολλες καυλες".Της λεω "εσυ με καυλωνεις μωρο μου καθε φορα".Οπως ειμαι ορθιος στην ακρη του κρεβατιου της τον πεταω στα μουτρα για να κανει το καθηκον της και αυτη γονατιζει περναι καποτα και αρχιζει μια πιπα με πολυ σαλιο και ηχητικα εφε λες και εχει να δει πουτσα πολυ καιρο!!!Καποια στιγμη τον εβαλε ολον στο στομα και λεω,τωρα θα τον καταπιει χαχαα.»

-«Κατά τη διάρκεια της ολιγόλεπτης αναμονής προστέθηκε κι άλλος συναγωνιστής. 'Όταν ξαναεμφανίστηκε η υπηρεσία τράβηξε την κουρτίνα, έτσι ώστε να μη φαίνεται τίποτις από πίσω κι άρχισε ν' απαγγέλλει: «Δέκα ευρώ. Τσιμπουκάκι, μουνάκι, πισωκολλητό, 69, ελεύθερα πιασίματα. Πάρα πολύ ωραία κοπέλα!». Η κοπέλα χαιρέτησε, επανέλαβε πως η ταρίφα ήταν 10 ευρώ και κάλεσε τον πιο κοντινό σε 'κείνη συναγωνιστή να περάσει: «'Ελα μωρό μου!...»».

-««Θέλετε να τη δοκιμάσετε; Θα περάσετε ωραία!» πρόσθεσε κι η τσατσά. Πλήρωσα και μπήκα σ' ένα ψιλοάθλιο δωματιάκι, απέναντι απ' το κουζινάκι. Στο διπλανό είχα συννευρεθεί τέλος Μαΐου του τρέχοντος έτους. Μέχρι νά 'ρθει πέρασαν 6 λεπτά. Την άκουγα που συζητούσε. «Αγάπη μου, έρχομαι! Σ' άφησα να περιμένεις... Χα χα χα... Τι κάνεις;» μου είπε καθώς άνοιγε την πόρτα. Πολύ πρόσχαρη γυναίκα. Τη θυμόμουν απ' την πρώτη φορά που την είχα πάρει στον διπλανό όροφο του 46, πριν δυο χρόνια. Ξαπλώνοντας πλάι μου άρχισε να με χαϊδεύει και να με παρατηρεί. Μεγάλο πούτσο δεν διαθέτω, νέος κι όμορφος δεν είμαι, τα παραπανίσια κιλάκια μου τα έχω, οπότε σε μένα εκθείασε το σταρένιο χρώμα του δέρματός μου: «Ωραίο μαύρισμα!». Στη συνέχεια είπε κάτι που μου άρεσε περισσότερο: «Μμμμ, μωρό μου... Να σου γλείψω τα βυζάκια σου;...». Ταυτόχρονα με το γλείψιμο –ακρογλώσσιο στην αρχή, αλλά με μεγαλύτερη επαφή αργότερα– στις θηλές και στον λαιμό μου μού απαλοχάιδευε τ' αρχίδια μέχρι το περίνεο. Της ρουφούσα κι εγώ τις θηλές, μαζί με μεγάλο μέρος των μαστών, της θώπευα τα μάγουλα, το κορμί, τα μαλακά της κωλομέρια. Για να εφαρμόσει την καπότα και να προχωρήσει στο τσιμπούκι μετακινήθηκε ανάμεσα στα σκέλια μου. Το γλείψιμο της ψωλής μου ήταν υγρό και θορυβώδες, «σλουρπ,

σλουρπ, σλουρπ... ποπ! Σλουρπ, σλουρπ, σλουρπ...», βΜόνο που μου τα ψιλοχάλασε η υπηρεσία, όταν στο εξάλεπτο φώναξε: «'Ελα κορίτσι μου!». Εμφανίσιμη, καυλιάρα και με όρεξη για δουλειά, τιμάει το δεκάρικο».

-«Το δωμάτιο που πέρασα ήταν το μεσαίο και ήταν μικρό, ενώ το κρεβάτι όπως παρατήρησαν και άλλοι συναγωνιστές είχε σεντόνια τα οποία ήταν βρώμικα».

-«εγώ αν και το μουνάκι της ήταν τίγκα στην κρέμα την πήρα χωρίς πρόβλημα γονατιστά και με τα κορμιά μας ενωμένα όπου εκείνη την στιγμή γύρω στο επτάλεπτο περίπου την φώναξε η τσατσά. Το σαλόνι ήταν γεματο κόσμο».

-«Απόγευμα Τεταρτης τσαρκα παρεα με συναγωνιστη στο βρωμερο Μεταξι. Ηταν μικρο αλλα το χειροτερο ηταν η μποχα που μου ηρθε όταν μπηκα μεσα. Το ιδιο ισχυει και για το σεντονι το οποιο ηταν παλιο και μαλλον βρωμικο και με χλμ στο κοντερ του. Αυτες οι καταστασεις καποτε μου αρεσαν αλλα πλεον δεν τις μπορω. Περιμενα την κοπελα στα ορθια καθως δεν ειχα σκοπο να κυλιστω στα σεντονια. Ετσι μολιν μπηκε αφου ανταλλάξαμε τα τυπικα της ξεκαθαρισα ότι ηθελα να κανουμε παιχνιδι στο ορθιο».

-«Μιας και δεν την είχα πάρει παλιότερα στο εικοσάρικο που έκανε και ελεύθερο στοματικό και έδινε και γλωσσόφιλα όπως διαφήμιζε το σχετικό banner του Λιοσίων 79 αποφάσισα να την δοκιμάσω στο δεκάρικο με την ελπίδα ότι θα παραμείνει σε γενικές γραμμές καλή. Η Μανταλίνα είχε συνεχώς δωμάτια γεμάτα μιας και είναι καινούρια στο Μεταξουργείο. Σε εμένα ήρθε αφού εξυπηρέτησε 2 προπορευόμενους συναγωνιστές, Αυτό που είδα δεν είχε καμία σχέση με την κοπέλα όπως την θυμάμαι όταν εργαζόταν σε Λιοσίων και Φυλής. Η κοπέλα λοιπόν μπήκε αρκετά κουρασμένη στο δωμάτιο, μάλλον λόγω των πολλών δωματίων και των διπλοβάρδιων που δουλεύει. αυτή περίμενε σιωπηλή και χωρίς συμμετοχή να τελειώσει η διαδικαστική ρουτίνα. Τα βλέφαρα της ήταν αρκετά βαριά και σε μερικές φάσεις μισοέκλειναν απο την νύστα. Εγώ στην αρχή επιχείρησα κάποια φιλάκια αλλά αμέσως μου το ξέκοψε λέγοντας μου ότι δεν ανακοινώνεται κάτι τέτοιο στο πρόγραμμα και έτσι ακολούθησε ένα ρουτινιάρικο διεκπαιρεωτικό γαμήσι σαν αυτό που κάνουν τα παντρεμένα ζευγάρια που γνωρίζονται αρκετά χρόνια και έχουν περάσει την φάση του παθιασμένου σεξ και απλά συμβιώνουν. Μετά απο λίγο την γύρισα σε πισοκωλητό και αυτή το ίδιο αμέτοχη είχε πάρει την σωστή θέση μεν αλλά φαινόταν ότι κοιμόταν. Μετά απο όλα αυτά όπως ήταν φυσικο ο πούτσος μου έπεσε και τράβηξα μία

γρήγορη μαλακία κάνοντας παιχνίδι με το πράγμα της για να μπορέσει να σηκωθεί και να της τον ξαναβάλω μέσα. Όσο την πηδούσα αυτή μάλλον κοιμόταν και έτσι δεν μπόρεσα να καταλάβω και ιδιαίτερα πράγματα. Μετά απο λίγο η υπηρεσία κάλεσε την κοπέλα, το σαλόνι είχε γεμίσει με κόσμο, η Μανταλίνα μου είπε να τελιώνω. Επίσης να προσθέσω ότι το δεύτερο φάουλ που έκανε η υπηρεσία μετά απο τα καλέσματα της κοπέλας ήταν ότι μετά απο λίγο εισήλθε στο δωμάτιο να σφουγγαρίσει ενώ εγώ ακόμα έβαζα τα παπούτσια μου ζητώντας τάχα μου συγγνώμη και ότι περιμένουν και άλλοι πελάτες. Δηλαδή κατά την δική της λογική θα έπρεπε να έχω ντυθεί σε 1 λεπτό και να έχω αποχωρήσει. Αφού δεν μου είπε να βγω και ξεβράκωτος στο δρόμο και να ντυθώ εκεί πάλι καλά. Άλλη μία λεπτομέρεια, σε ερώτηση μου στην Μανταλίνα γιατί έφυγε απο Φυλής μου απάντησε ότι εκεί δεν είχε καθόλου πελάτες και εδώ ήρθε για να κάνει περισσότερα φθημα ραντεβού αλλά να βγάξει περισσότερα. Συνοψίζοντας προσωπικά δεν πρόκειται να ξαναπεράσω με την Μανταλίνα γιατί αισθάνθηκα στο σεξ σαν να έτρωγα φασολάδα».

10.2.3 Youtube (video πορνοπελατών)

Συνεντευξιαζόμενος πελάτης την επόμενη κιόλας μέρα από τη συνέντευξη, μας έστειλε στο κοινωνικό δίκτυο Facebook, τα σχετικά Βίντεο στα οποία απεικονιζόταν το αντιφεμινιστικό μανιφέστο του συναδέλφου του στο πολεμικό ναυτικό και "συναθλητή" του στους οίκους ανοχής. Ενδεικτικά παραθέτουμε τα link: Α) <https://www.youtube.com/watch?v=3a4WlyS4JGs> mavros thanatos: anthigiinos peripatos, Β) <https://www.youtube.com/watch?v=fBrNT1x1ulk> mavros thanatos: Pastitsio Revenge, Γ) <https://www.youtube.com/watch?v=zjsLDgcl87Y> Mavros Thanatos! Η μάχη ξεκίνησε, Δ) <https://www.youtube.com/watch?v=Pm8ygrAD9UM> Mavros thanatos: to goyrouni. Για την ιστορία, ο συγκεκριμένος πελάτης δεν θέλησε να μας μιλήσει ποτέ, παρά το γεγονός ότι υπήρξε ιδιαιτέρως γλαφυρός και περιεκτικός στα βίντεο του. {Παραθέτουμε Χαρακτηριστικά Αποσπάσματα από τα σχετικά βίντεο: }

Α) "Ανθυγιεινός Περίπατος"

με 2.831 προβολές

[Σκηνή πρώτη: Εμφανίζεται ο πρωταγωνιστής με κατεβασμένο παντελόνι και κουκούλα στο πρόσωπο, στους δρόμους του Μεταξουργείου και τρεις άντρες με γυρισμένη την πλάτη, φορώντας επίσης κουκούλα]. Καλησπέρα! Αυτό είναι το νέο βίντεο των "πρωκτικών εξτρεμιστών". Βλέπετε σε τι κατάσταση μας άφησε το ΔΝΤ (εμφανίζονται με τα παντελόνια κάτω). Δεν μας έχει μείνει μία. Μας έχουν ξεβρακώσει... Και οι κοπέλες δίνουν το κώλο

τους για να φάνε λίγο ψωμί και ελιά. Το καπέλο αυτό το φοράω (κρατάει ένα καπέλο στην περιοχή των γεννητικών του οργάνων) γιατί με κατέλωσε η πουτάνα, η φεμινίστρια, η σαραντάρα με την οποία μου κάνουνε προξενιό, η οποία μετά από 40 χρόνια θυμήθηκε να παντρευτεί... Λοιπόν, προξενιό δεν πρόκειται να πετύχει. Παραμένω ελεύθερος, δυνατός. Γουστάρω να γαμάω στους βρώμικους, κατουρημένους δρόμους του έρωτα. Είμαι ο "μαύρος θάνατος".

[–Σκηνή δεύτερη: Αγγελοπουλικό πλάνο δρόμου μέσα από αυτοκίνητο] και η φωνή του "μαύρου θανάτου" να μας λέει ότι θα μας προσφέρει μία βόλτα «στην άγρια πλευρά της πρωτεύουσας, στα σκοτεινά μονοπάτια του έρωτα, του AIDS, της θλίψης, της φτώχειας, της πληρωμένης πίπας (συμπληρώνει συνεπιβάτης του), εκεί που ανώμαλοι παππούδες ζητάνε από κοριτσάκια να τους βιάσουνε τον κώλο. Πάμε! ...Μπαίνουμε Μεταξουργείο. Γιατί γουστάρουμε να γαμάμε και να μας πέφτουνε οι σοβάδες στο κεφάλι, στο θλιβερό αρρωστιάτικο κόκκινο φως του δωματίου, θέλω να είναι κάτω το πλαστικό ξεχειλισμένο από καπότες και τα χύσια να τρέχουνε στα πατώματα, θέλω να είναι με αποτοσίγαρα καμένο το σαλόνι όλο και θέλω να είναι γεμάτα αίματα και φλόκια και χύσια τα σεντόνια ...Είμαστε στη θλιβερή ταπεινωμένη προξοπιάτσα της Κουμουνδούρου. "Εκδικητή", (το ψευδώνυμο του συνοδοιπόρου του), έχουνε γεμίσει φλόκια τα μπαλάκια μου. Θέλω να τα αδειάσω. Να ξεχαρμανιάσω. Κοντεύει να εκραγεί το κανόνι μου. Αριστερά τα μπουρδέλα, θέλεις να πάμε να ρίξουμε κάνα πούτσο; Ή θες να πάμε εδώ στο night club να γαμήσουμε καμία γριά, να μας πουλήσει αγάπη και καυλάντα. Εδώ είναι η πλατεία Μεταξουργείου και αριστερά απλώνονται σαν σύγχρονη όαση τα μπουρδέλα».

[–Τρίτη σκηνή: μιλάει "Εκδικητής"] «Απευθύνομαι σε όλες τις πουτάνες ξεκωλιάρες "Ελεϊνίδες", φοιτήτριες 18 έως 20, πεινάλες... θα γίνετε όλες "Τζούλιες", θα γίνεται όλες πουτάνες πληρωμένες. Θα με κάνετε όλες πλούσιο. Εγώ θα σας γαμήσω όλες καριόλες ...Το παίζετε ντίβες; Οι "πρωκτικοί εξτρεμιστές" θα σας σκίσουν τον κώλο.

Β) "Η Εκδίκηση του Παστίτσιου" με 28.580 προβολές

[–Σκηνή πρώτη: Πλάνο από μαγαζιά στην Ερμού και γυναίκες να ψωνίζουν.] «Διψασμένος για εκδίκηση. Φεμινίστριες ηττηθήκατε. Το βασίλειο μου (δείχνει οίκους ανοχής). Εδώ ανήκω... Στο www.ierodoules.com εκεί βρήκαμε στήριξη και αυτοί είναι τίμιοι, ενημερωθείτε από κει. Φεμινίστριες και το ξέρω πάρα πολύ καλά, δεν σας γαμάνε οι δικοί σας γκόμενοι, αν θέλετε γκόμενους... ελάτε να μάθετε να γαμιέστε, ελάτε να μάθετε τι σημαίνει απελευθερωμένο και χωρίς ταμπού σεξ. Ελάτε να γαμηθούμε δυνατά ...Και μετά στο δρόμο, όταν σας πειράζουνε θα έχετε χαμόγελο. Δε θα είστε ξινές ...Μας έχουν φτιάξει

οι φεμινίστριες έναν κόσμο στον οποίο οι άντρες είναι δούλοι και αυτό θα το αλλάξουμε. Πρέπει να συμπαταχθείτε μαζί μας. Ένα παστίσιο δεν τρως, μονίμως το παντελόνι σου είναι ασιδέρωτο. Άλλαξε το...!

Γ) “Η μάχη ξεκίνησε” με 150.650 προβολές

[–Σκηνή πρώτη: Η γνωστή ομάδα αντρών με κουκούλες στα πρόσωπα όπως πάντα και με αγιοβασιλιάτικα σκουφάκια ως επιπλέον αξεσουάρ λόγω των ημερών, έξω από οίκους ανοχής] «Ελληνίδα μπριζόλα, στην κουζίνα και φτιάξε μου καφέ. Τις παντόφλες και την εφημερίδα μου, τώρα!!!Και αυτό είναι υπόσχεση και απειλή. Αυτή είναι η ομάδα μου και να ξέρετε όλες οι φεμινίστριες ότι έχετε τερματίσει. Πάνω σε αυτά τα καυλιά θα σας παλουκώσω! Οι μέρες σου τελειώνουν. Κρέμασμα, κούρεμα και ξύλο όπως η Ζωή Λάσκαρη στον “Κατήφορο”. Φεμινίστριες, θα σας πάρουμε τα κεφάλια. Τέρμα στη γυναικεία εκμετάλλευση. Ναι, στην αντρική αλληλεγγύη ...Πέρα από την κουζίνα, εδώ θα δουλέψεις (δείχνει οίκους ανοχής) και ξέρεις γιατί; Γιατί έχεις προδώσει, έχεις πληγώσει, έχεις φερθεί σκάρτα! Εμένα που η γκόμενα μου δε μου κάνει αυτά που θέλω γιατί είναι μια μαλακισμένη και κομπλεξική, με τους γονείς μου από πάνω να μην μπορώ να χωρίσω, γιατί να υπάρχουν κλειστοί οίκοι ανοχής; Γιατί εγώ να μην ικανοποιηθώ; Πρέπει να ξεκαυλώσω στο γήπεδο; Πρέπει να τσακωθώ στη δουλειά μου; Πρέπει να μπινελικώσω τον φίλο μου, τον αδελφό μου άντρα οδηγό; Γιατί καριόλα; Γιατί να μην δουλεύεις εδώ; ...Κάποιοι θα πούνε ότι ο “μαύρος θάνατος” είναι φαλλοκράτης και μισογύνης. Αυτό είναι πολύ μεγάλο ψέμα. Αγαπάμε τις κοπέλες που δουλεύουν στα μαγαζιά πίσω. Θέλουμε καλύτερα μπουρδέλα για αυτές, θέλουμε καλύτερες και ανθρώπινες συνθήκες. Παραμονή Χριστουγέννων μοιράσαμε δώρα στις κοπέλες (τα δώρα ήταν εσώρουχα, τύπου στρινγκ) και αυτές γούσταραν και καυλώσανε... Δεν είμαι αχάριστος.

Δ) “Το Γουρούνι” με 3.488 προβολές

[Εμφανίζεται στους δρόμους του αγοραίου έρωτα με μάσκα σε μορφή γουρουνιού αυτή τη φορά και όχι με τη γνωστή μαύρη κουκούλα με την οποία πρωταγωνιστεί στα άλλα βίντεο. “Ο Θεός συγχωρεί. Ο μαύρος Θάνατος ποτέ!” αναγράφεται σαν λεζάντα στην αρχή του βίντεο]. «Ακολουθώ τον δικό μου, μοναχικό δρόμο. Άλλο ένα βράδυ στην πιάτσα. Άλλο ένα βράδυ στα μπουρδέλα ...Ο πόλεμος ξεκίνησε (και παρουσιάζονται σκηνές πολέμου). Αχχχ, πόσες αναμνήσεις από τα μπουρδέλα; Εδώ μας καταντήσανε να ψάχνουμε στα μπουρδέλα να γαμήσουμε... Αυτό το μαγαζί έπρεπε να το έχω εγώ ώστε να μην αναγκαζόμαστε οι Έλληνες άντρες να μεταναστεύουμε και να τρέχουμε πάνω Βουλγαρίες και Ρουμανίες για να γαμήσουμε. Πουτάνες Ελληνίδες. Τέρμα πια. Γαμηθείτε καλά. Γαμηθείτε σωστά. Το

καταλάβετε καριόλες; Θα σας κόψουμε τα λαρύγγια παλιοπουτάνες. Αυτό είναι μήνυμα από το "μαύρο θάνατο". Μαρκάρω την περιοχή μου... Εγώ έχω το όξινο κάτουρό μου για να δείξω ότι εδώ είναι η κυριαρχία μου, η πιάτσα μου, ο κόσμος μου». Ακολουθούν και άλλες σκηνές που για οικονομία χρόνου δεν περιλαμβάνονται στην δική μας αφήγηση. Θεωρήσαμε όμως σωστό να περιλάβουμε τους τίτλους τέλους όπου αναφέρεται σχεδόν με σουρεαλιστική διάθεση τα ακόλουθα: «Ευχαριστούμε: Τα μπουρδελάκια του Μεταξουργείου, τους ντόπιους πρεζάκιδες, τους στρατιώτες του Β' Παγκοσμίου, τον Δήμο Αθηναίων για τις εκσκαφές στη Λεωνίδου, τον πλακόστρωτο πεζόδρομο της Ιάσωνος».

Σημείωση: Τονίζουμε και πάλι ότι πρόκειται για αποσπάσματα που αναδεικνύουν την γενική συλλογιστική των δημιουργών του συγκεκριμένου οπτικοακουστικού υλικού και όχι για το σύνολο των λεγομένων και για αυτό το λόγο παρατίθενται τα σχετικά link παραπάνω.

10.3 Τι μας είπαν...¹³¹²

«Τι δε καταλαβαίνεις κοπέλα μου...; σε 15 δευτερόλεπτα τον έχει στο στόμα της»

Άνδρας, 29 χρονών, Φυσικός & μέλος μουσικού συγκροτήματος της Punk, ετεροφυλόφιλος¹³¹³

«Εγώ πιστεύω ότι οι κοπέλες αυτές εκτελούν Κοινωνικό Έργο... Η πορνεία είναι χρήσιμη... Ξέρεις πόσοι βιασμοί θα γινόντουσαν διαφορετικά... Υπάρχουν πολλοί άντρες που δεν μπορούν να βρουν γυναίκα... τι θα κάνουν αυτοί;»

Γυναίκα, 33 ετών, Καθηγήτρια Πληροφορικής, συγκατοικεί, ετεροφυλόφιλη

«Από τη στιγμή που υπάρχει γιατί να μην πας; Σου χαρίζουν ένα γάιδαρο και τον κοιτάς στα δόντια; Για να υπάρχει, σημαίνει ότι είναι κάτι φυσικό. Πάντα υπήρχε και σε όλους τους πολιτισμούς»

Άνδρας, 34 ετών, Τεχνικός δικτύων, ετεροφυλόφιλος

«Μα γιατί ασχολείσαι με ένα τέτοιο θέμα;... είναι περιθώριο. Δεν χρησιμεύει κάπου... Αφορά μία μειοψηφία ανδρών που έχει προβλήματα και δε μπορεί να βρει γυναίκα... Δεν ξέρω κανέναν που να πηγαίνει... ούτε το αγόρι μου ξέρει... Θα μπλέξεις»

Γυναίκα, 30 ετών, Απόφοιτος ΤΕΙ, ετεροφυλόφιλη

«Αχ, σε παρακαλώ... μη μου μιλάς για αυτό το θέμα. Πραγματικά με αηδιάζει... Δεν μπορώ να καταλάβω πως υπάρχουν άνθρωποι που πουλούν τον έρωτα και κυρίως ποια ζώα τον αγοράζουνε. Ειλικρινά δεν μπορώ να ακούω... Είναι κάτι τόσο ιδιωτικό και τρυφερό... δε μπορώ να φανταστώ πως μπαίνει στη σφαίρα της αγοραπωλησίας»

Άνδρας, 41 ετών, Καλλιτέχνης και Αρχαιολόγος, ομοφυλόφιλος

«Εντάξει, είναι μ@λακία αυτό που ψάχνεις. Sorry κιόλας. Είναι όπως το φαγητό. Πεινάς; Πας και τρως. Θα βολευτείς και με το Fast Food στο 10 λεπτό βρε αδερφέ. Δε σε νοιάζει. Αρκεί να χορτάσεις. Ξέρεις κανέναν να πεινάει και να ψάχνει την γκουρμεδιά;»

Γυναίκα, 37 ετών, Δικηγόρος, αμφιφυλόφιλη

¹³¹² Παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον η σύγκριση αυτών των απόψεων με την αποτύπωση της κοινής γνώμης 20 και πλέον έτη πριν στο βιβλίο «Μαγγανάς, Αν. (1994), Εκδιδόμενα Άτομα, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα».

¹³¹³ Τα στοιχεία των ομιλητών που δημοσιοποιούνται είναι δική τους επιλογή όπως και ο τρόπος εκφοράς της άποψής τους (προφορικός ή γραπτός).

«10 ευρώ δεν κάνει ούτε ένα ποτό και με 10 ευρώ γαμάς και όχι απλά γαμάς, γαμάς μία δίμετρη μουν@ρα. Εσύ δηλαδή αν σου δινόταν η ευκαιρία θα καθόσουν να πίνεις ποτά και να χάνεις την ώρα σου με ένα τενεκέ. Δε νομίζω...»

Άνδρας, 26 ετών, Γυμναστής, ετεροφυλόφιλος

«Επισήμως δηλώνω...: μιας και το σεξ για μένα προϋποθέτει αμοιβαία θέληση, συναίνεση, επικοινωνία και σεξουαλική επιθυμία, το σεξ επί χρήμασι μου φαίνεται πενιχρό υποκατάστατο και σε περιπτώσεις trafficking εγκληματική ενέργεια. Ειλικρινά δε μπορώ να καταλάβω πως κάποιος φτάνει εκεί όταν σεξ ειδικά στις μέρες μας είναι τόσο εύκολο να βρεθεί.»

Γυναίκα, 31 ετών, Καθηγήτρια Αγγλικών, ετεροφυλόφιλη

«Είναι κάποια πράγματα που πρέπει να τα δεις σοβαρά, όπως τι σεξ κάνουν οι Ελληνίδες. Είναι τραγικές. Μόνο για να τυλίγουν ντολμαδάκια είναι. Πολύ συντηρητικές και όχι πρωκτικό, όχι το ένα, όχι το άλλο... Οι ξένες είναι απελευθερωμένες, ειδικά οι Ρουμάνες είναι άπαιχτες!»

Άνδρας, 53 ετών, Δημοσιογράφος, ετεροφυλόφιλος, άγαμος

«Οι πελάτες είναι μία μειοψηφία, μπορεί ισχυρή, δεν ξέρω, αλλά μειοψηφία! Και σίγουρα φέρουν χαρακτηριστικά ψυχοπαθολογίας. Αποκλείεται να είναι καλά. Αλλά δεν πιστεύω ότι ο μέσος άντρας είναι πελάτης. Πρόσεξε, μη το ψάχνεις πολύ γιατί σε βλέπω να μένεις ανύπαντρη.»

Γυναίκα, 38 ετών, Κοινωνιολόγος, ετεροφυλόφιλη, άγαμη

«Η πορνεία υπάρχει και στη φύση. Είναι μία ομάδα πιθήκων. Μου διαφεύγει αυτή τη στιγμή το όνομα, που το αρσενικό πάει δώρα στο θηλυκό, φαγητό... για να του κάτσει... για σεξ... Εξαγοράζει το σεξ δηλαδή...»

Άνδρας, 34 ετών, Υποψήφιος Διδάκτορας, ετεροφυλόφιλος, άγαμος

«Πελάτης σε μπουρδέλο; Θα είναι ή μπάζο, δεν θα βλέπεται κοινώς ή ψυχάκι ή πρόβλημα υγείας, ντάξει... Α, ή μ@λάκας... Δε μπορώ να σκεφτώ κάτι άλλο... Τους συναντάς live; Δεν πας καλά!»

Γυναίκα, 32 ετών, Web Developer, παντρεμένη, ετεροφυλόφιλη

«Από τη στιγμή που το σεξ δεν είναι για τεκνοποίηση τότε είναι κάτι για την ψυχαγωγία μας και να περνάμε την ώρα... Γίναμε πιο ελεύθεροι σεξουαλικά και αναζητήσαμε ή γίναμε πιο ανεκτικοί σε συγκεκριμένα προϊόντα (πορνεία)».

Άνδρας, 35 ετών, Υποψήφιος Διδάκτορας, ετεροφυλόφιλος

«Τώρα που το σκέφτομαι μπορεί να είναι και ο δικός μου πελάτης γιατί δεν... Θα ξενέρωνα πάρα πολύ αν μάθαινα όμως κάτι τέτοιο... Η άγνοια είναι χρυσός!»

Γυναίκα, 33 ετών, Φιλολόγος, συγκατοικεί, ετεροφυλόφιλη

«Εταιροτοπία. Είναι αυτό που κατακρίνουμε αλλά η ύπαρξή του μας επιτρέπει να ξεθυμάνουμε και να μπορούμε στην υπόλοιπη καθημερινότητα να το παίζουμε αγνοί, ηθικοί και υπεράνω. Και επίσης, οι πόρνες όπως και οι φυλακισμένοι και τα πρεζόνια και κάποιες άλλες κατηγορίες ανθρώπων είναι "τέρατα". Τέρατα που κατασκευάζουμε για να νιώθουμε πιο άνθρωποι. Αλλά τώρα τελευταία έχουν αναχθεί και οι πολιτικοί σε κάτι τέτοιο, γίνεται μία μετατόπιση στις περιόδους κρίσης.»

Άνδρας, 35 ετών, Ψυχολόγος, συγκατοικεί, ετεροφυλόφιλος

«Εμάς μας έχει φάει η αγ@μία... και αυτοί πληρώνουν για να γ@μήσουνε... Τι να πω;»

Γυναίκα, 34 ετών, Λογίστρια, συγκατοικεί, ετεροφυλόφιλη

«Αναγκαίο κακό. Κακό, γιατί όλοι μας έχουμε μια αρνητική άποψη για τις πόρνες, για τα κίνητρά τους αλλά και επειδή πέφτουν συχνά θύματα εκμετάλλευσης τόσο των μαστροπών όσο και των πελατών τους. Από την άλλη όμως κάνουν κάτι το οποίο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και λειτουργημα... Πέρα από ότι ίσως το απολαμβάνουν και εκείνες».

Άνδρας, 34 ετών, Ιατρός, ετεροφυλόφιλος, άγαμος

«Πορνεία ίσον απρόσωπη συνεύρεση, υποτίμηση της σημαντικότητας της σωματικής εγγύτητας δύο προσώπων, υποτίμηση και της ταυτότητας και των δύο φύλων καθώς και της προσωπικότητας. Και μία σκέψη: πόσο κρίμα είναι να μην χαίρεσαι τελικά ολόκληρη την επαφή, γιατί είναι πάντα μισό»

Γυναίκα, 29 ετών, Ψυχολόγος, ετεροφυλόφιλη

«Σεξ ζαχαροπλαστείου. Αγοράζεις τα γλυκά που θες και αν φας πολλά σε πειράζουν. Movie on demand. Νοικιάζεις και βλέπεις μία φορά»

Άνδρας, 38 ετών, ΤΕΙ Πληροφορικής, ετεροφυλόφιλος, άγαμος

«Πορνεία για μένα σημαίνει εκμετάλλευση στο έπακρο του γυναικείου φύλου, ευτελισμός αυτού, ανάγκη του πελάτη που δεν έχει την τόλμη να την απελευθερώσει και άγρια ένστικτα!!!»

Γυναίκα, 29 ετών, Δασκάλα, ετεροφυλόφιλη, έγγαμη

«Καυλωτικό!!!»

Άνδρας, 28 ετών, Θεολόγος, Ψάλτης και Μέλος Χριστιανικής Οργάνωσης, ετεροφυλόφιλος

«Μμμ, η πορνεία είναι κάτι παραπλανητικό, κάτι διαστρεβλωμένο στα μάτια του κόσμου είτε προς το καλό, είτε προς το κακό»

Γυναίκα, 36 ετών, Δρ. Ανθρωπολογίας, ετεροφυλόφιλη, άγαμη

«Επί χρήμασι βιασμός»

Άνδρας, 37 ετών, Απόφοιτος Ε.Σ.Δ.Δ.Α., ετεροφυλόφιλος, άγαμος

«Αυτό που μου έρχεται πρώτο στο μυαλό είναι γυναίκα με σκισμένο καλσόν που μασάει τσίχλα και έχει κόκκινο κραγιόν»

Γυναίκα, 34 ετών, Νηπιαγωγός, ετεροφυλόφιλη, έγγαμη

«Αδικία, καταπίεση, ατυχία... αν θες να στο πω με 3 λέξεις, επιγραμματικά»

Άνδρας, 36 ετών, Μουσικός και Ηχολήπτης, ετεροφυλόφιλος, έγγαμος

«Πως επέλεξες αυτό το θέμα; Στην Ρωσία η πορνεία είναι παράνομη. Το κάνουν μάλλον κάποιες στο σπίτι αλλά κρυφά... Οι Ρωσίδες που είναι στην Ελλάδα, μάλλον είναι Ουκρανές που λένε ότι είναι Ρωσίδες γιατί γενικά μοιάζουμε ή είναι θύματα trafficking. Δεν νομίζω ότι το κάνουν με την θέλησή τους.»

Γυναίκα, 28ετών, Ρωσίδα, Υποψήφια Διδάκτορας στη Σκωτία, συγκατοικεί, ετεροφυλόφιλη

«Μου κάνει πολύ εντύπωση που η πορνεία στην Ελλάδα είναι νόμιμη. Δεν το φανταζόμουν. Είστε δηλαδή όπως στην Ολλανδία; Γιατί δεν το εκμεταλλεύεστε τουριστικά; Στο Ισραήλ είναι παράνομη, αν και όλο και κάτι θα υπάρχει. Άμα ψάξεις θα βρεις αλλά σαν μασάζ, τηλεφωνικά, κάπως έτσι, δε ξέρω.»

Άνδρας, 29 ετών, από Ισραήλ, Υποψήφιος Διδάκτορας στη Γαλλία, ετεροφυλόφιλος

«Βασανισμός Ψυχής»

Γυναίκα, 32ετών, Καθηγήτρια Ξένων Γλωσσών, συγκατοικεί, ετεροφυλόφιλη

«Όταν ακούω τη λέξη πορνεία συνειρμικά μου έρχεται στο μυαλό η λέξη εκμετάλλευση»

Άνδρας, 24 ετών, Φοιτητής Γεωπονίας στη Θεσσαλονίκη, ετεροφυλόφιλος

«Εξαγορά της σαρκικής απόλαυσης και εξαθλίωση ανθρώπων»

Γυναίκα, 34ετών, Νηπιαγωγός, ετεροφυλόφιλη, άγαμη

«Γυναίκα»

Άνδρας, 33 ετών, Επιχειρηματίας, ετεροφυλόφιλος, άγαμος

«Καλύτερα μπουρδέλο παρά μπουζούκια. Στο μπουρδέλο τουλάχιστον έχεις τον άντρα σου σίγουρο, ενώ έξω μπορεί να στον τυλίξει καμία. Εγώ τον αφήνω...»

Γυναίκα, 28ετών, υπάλληλος super market, ετεροφυλόφιλη, έγγαμη

«Εάν είναι ηθελημένη πορνεία, η έσχατη λύση επιβίωσης»

Άνδρας, 40 ετών, Επιστήμονας, ετεροφυλόφιλος

«Συνειρμικά αυτό που μου έρχεται σαν εικόνα είναι η Τζένη Καρέζη στα κόκκινα φανάρια - εξαιρετική ερμηνεία, άσχετο-, η Φυλής με τα σπίτια που τώρα έχουν κλείσει, η αλλοδαπή Ρωσίδα που δούλευε στο κωλόμπαρο και μου είπε ότι προτιμά τον κουμμουνισμό... και μετά η Μαρία η Μαγδαληνή»

Γυναίκα, 39ετών, Στέλεχος της Δημόσιας Διοίκησης, ετεροφυλόφιλη, διαζευγμένη

«Όλοι οι άντρες διεγείρονται με τις πόρνες. Όποιος σου πει ότι δεν ισχύει, λέει ψέματα. (Όλοι οι άντρες θα σου πούνε α, πα, πα για λόγους κοινωνικούς, αλλά η αλήθεια είναι άλλη). Δες πως κοιτάνε οι άντρες μία γυναίκα που είναι ντυμένη σαν πόρνη!!!»

Άνδρας, 41 ετών, Μηχανουργός, ετεροφυλόφιλος

«Ήμουν έγκυος και με παίρνει τηλέφωνο μία η ώρα το βράδυ και μου λέει -Έλα Δημητρούλα, θα αργήσω, πάμε με τα παιδιά στις πουτάνες (strip show)- και μου ήρθε

κόλπος. Έπαιρνα τηλέφωνα δεν το σήκωνε. Πήρα τη γυναίκα φίλου του και με παίρνει πίσω και μου λέει ο μαλάκας –Τι θα φάμε; -Τα αρχίδια μου του λέω!»

Γυναίκα, 36ετών, υπάλληλος H&M, ετεροφυλόφιλη, έγγαμη

«Η πορνεία είναι σημείο των καιρών»

Άνδρας, 30 ετών, Επιστημονικός Συνεργάτης Ερευνητικού Κέντρου, ετεροφυλόφιλος

«Στο bachelor πριν το γάμο μας, έμαθα ότι πήγαν σε κωλάδικο... αλλά εντάξει μωρέ, τώρα για μία φορά δεν πειράζει»

Γυναίκα, 35ετών, Ιατρός, ετεροφυλόφιλη, έγγαμη

«Δεν κατακρίνω την πορνεία αλλά όχι και στο σπίτι μας, χα, χα...»

Άνδρας, 38 ετών, Επιστήμονας, ετεροφυλόφιλος

«Αυτοδιάθεση... Είναι πολύ κοντά με το γάμο. Και τα δύο είναι συναλλαγές σεξ για οικονομική ενίσχυση, προστασία κ.λ.π.»

Γυναίκα, 28ετών, Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια Ανθρωπολογίας, ομοφυλόφιλη

«Το πρώτο πράγμα που σκέφτομαι είναι πως η πορνεία θα μπορούσε να σημαίνει ανελευθερία και στις περισσότερες περιπτώσεις "αυτοανελευθερία". Ένας μαστροπός και μία πόρνη είναι η κορυφή του παγόβουνου. Κάθε άνθρωπος που στρέφεται ως "χρήστης" στην πορνεία είναι το υπόλοιπο αυτού του παγόβουνου... ο άνθρωπος που δεν μπορεί να αντισταθεί στις επιταγές του σώματος, στο ζωώδες κομμάτι του, που δε θα διστάσει να πληρώσει για 10 λεπτά καύλας... ο άνθρωπος που διστάζει/δειλιάζει (ή ενδεχομένως έχει βαρεθεί/ σιχαθεί) να επικοινωνήσει και να επιτύχει το ίδιο αποτέλεσμα χωρίς αυτή τη "φτήνια"... ο άνθρωπος που ακόμη και φτηνός να είναι συνειδητά, δεν τολμά να προβάλει την φτήνια του αυτή, αφήνοντας την κοινωνία να έχει τελικά περισσότερα δικαιώματα στο σώμα και τη σεξουαλικότητα του από ότι ο ίδιος»

Άνδρας, 33 ετών, Φωτογράφος, ετεροφυλόφιλος

«Η πορνεία είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο που συναντάμε σε όλες τις χώρες αναπτυγμένες και μη με διαφορετική διάσταση σε κάθε μία και με διαφορετικές μορφές... Έχω συμφιλιωθεί με την ιδέα όταν γίνεται συνετά και όχι εξαναγκαστικά»

Γυναίκα, 25ετών, Πωλήτρια Ρούχων, ετεροφυλόφιλη

«Σεβασμός στις ιερόδουλες!!!»

Άνδρας, 26 ετών, Απόφοιτος Μεταπτυχιακού του τμήματος Κοινωνιολογίας, ετεροφυλόφιλος

«Τι πίνεις; είναι η πρώτη μου σκέψη.... Τεσπα, η σκέψη μου για την πορνεία Δεν είναι Ξεκάθαρη. Άλλοτε είμαι αρνητική, πιστεύοντας ότι οι γυναίκες και τα κορίτσια που είτε το επιλέγουν, είτε ακόμα χειρότερα τις αναγκάζουν, αν δεν υπήρχε η δυνατότητα/ επιλογή της πορνείας θα μπορούσαν να κάνουν κάτι πολύ Καλύτερο με τις ζωές τους. Άλλοτε πάλι, σκεπτόμενη τους πιθανούς πελάτες που μπορεί να βρίσκουν εκεί μία μοναδική και αναγκαία και αυτούς διέξοδο, για λόγους που εγώ μπορεί να μην καταλαβαίνω, σκέφτομαι ότι μπορεί να πρόκειται τελικά και για Λειτουργήμα. Συμπερασματικά, αν μπορούσε κάποιος να διασφαλίσει ότι σε πορνεία θα "εργάζονταν" μόνο όσες το επιλέγουν και δίχως να εξαναγκάζονται, με ξεκάθαρα δικαιώματα και τήρηση κανόνων υγιεινής, τότε μόνο πιστεύω θα μπορούσα να είμαι θετική. Διαφορετικά όπως αντιλαμβάνομαι την πραγματικότητα σήμερα, υπερισχύει η αρνητική μου τοποθέτηση. Βέβαια, αν μάθαινα ότι ο σύντροφός μου ή ένας άντρας που γουστάρω γενικά, έχει πάει ή ακόμη περισσότερο αν πηγαίνει, θα ήμουν αρχικά σκεπτική και αρνητική. Θα ήμουν διατεθειμένη όμως να το συζητήσουμε και κατόπιν θα αποφάσιζα αν είχα θέμα. Γενικώς η συστηματικότητα περισσότερο θα με προβλημάτιζε, θα με υποψίαζε ότι κάτι περίεργο παίζει. Ειδάλλως, γιατί σε μία κοινωνία/περίοδο που μπορεί ο καθένας να πάει με όποιον να ναι, να επιλέξει το πορνείο;»

Γυναίκα, 36ετών, Απόφοιτος ΕΣΔΔΑ, ετεροφυλόφιλη, άγαμη

«Η σύγχρονη πορνεία... ο συνδυασμός της αρχέγονης ροπής του ανθρώπου /άνδρα προς τις ηδονές με την ηθική της καπιταλιστικής νεωτερικότητας»

Άνδρας, 24 ετών, Μεταπτυχιακός Φοιτητής Παντείου, περιστασιακός πελάτης, αναρχικός

«Για την πορνεία πιστεύω ότι θα πρέπει να γίνει πιο αυστηρή η νομοθεσία και να μεταφερθεί στον πελάτη η ποινική ευθύνη για την επίσκεψη σε μη νόμιμους οίκους ανοχής για την καταπολέμηση του trafficking... Όλοι οι άντρες έχουν κάποια στιγμή στη ζωή τους πάει... Θα με ενοχλούσε αν εξακολουθεί να πηγαίνει ο σύντροφός μου»

Γυναίκα, 35ετών, Κάτοχος 2 Μεταπτυχιακών Τίτλων κ Απόφοιτος ΕΣΔΔΑ, άγαμη

«Α. Αναγκαίο Κακό. Απορροφά τους κραδασμούς από τις βιολογικές ορμές των ανθρώπων Β.Η έκταση του φαινομένου είναι ανάλογο των προβλημάτων των ανθρώπινων και κοινωνικών σχέσεων Γ. Μέτρο της ανισότητας των δύο φύλων Δ. Μέτρο του βιοτικού επιπέδου μίας χώρας Ε. Άλλη μία έκφραση της εμπορευματοποίησης στα συστήματα της ελεύθερης αγοράς. Όλα αγοράζονται και όλα πωλούνται»

Άνδρας, 38 ετών, Επιστήμονας, ετεροφυλόφιλος, κομμουνιστής

«Πόσο κάψιμο Παναγία μου! ...Κοίτα πάντως στην απελπισία που βρίσκομαι τώρα δε νομίζω να είχα θέμα να τα χω με πελάτη. Χα χα. Τώρα σοβαρά, αν είχε πάει παλιά δε θα είχα πρόβλημα. Αν είχαμε σχέση και μάθαινα ότι είχε τώρα, θα με πείραζε»

Γυναίκα, 25ετών, Δασκάλα Ειδικής Αγωγής, ετεροφυλόφιλη

«Γενικά δεν έχω πρόβλημα απλά πιστεύω ότι πρέπει να είναι πιο Regulated για ασθένειες etc»

Άνδρας, 23 ετών, Φοιτητής στις Η.Π.Α., ετεροφυλόφιλος

«Ποια είμαι εγώ να κρίνω το αρχαιότερο επάγγελμα στον κόσμο;;; Για να έχει επιβιώσει σημαίνει ότι είναι πιο ισχυρό από την άποψή μου!!! ...Πάντως δε θα έμπαινα στη διαδικασία να μάθω αν ο σύντροφός ήταν ή είναι πελάτης ή ό,τι άλλο»

Γυναίκα, 38ετών, Διευθύντρια Υπουργείου, άγαμη

«Μία διαχρονική υπηρεσία ανδρών και γυναικών προς τους Συνανθρώπους τους. Θεωρώ ότι είναι Απαραίτητη στη λειτουργία μίας κοινωνίας, ενώ αυτοί που την υπηρετούν πιστεύω ότι είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι άνθρωποι και πηγή έμπνευσης σε κάθε μορφή τέχνης (λογοτεχνία, ζωγραφική κτλ)¹³¹⁴»

Άνδρας, 39 ετών, Αρχαιολόγος, Κάτοχος ΠΜΣ στην Ιστορία της Τέχνης, ομοφυλόφιλος

«Άκου να δεις, δεν είμαι υπέρ στην εποχή μας... Να 'μασταν 500 χρόνια πίσω που ο άλλος για να της πιάσει τον κώλο έπρεπε να την παντρευτεί, να το καταλάβω, υπήρχε μία δικαιολογία. Τώρα δεν το καταλαβαίνω ρε πούστη μου... Τους γκόμενούς μου τους έχω ρωτήσει και τους 5, έτσι; (Πάντα το ρωτάω αυτό). Και οι 5 μου έχουν πει ότι δεν έχουν πάει –και πιστεύω ότι θα μου το λέγανε γιατί με βλέπουν ότι είμαι απελευθερωμένη σεξουαλικά και θα υπέθεταν ότι δεν έχω πρόβλημα... Θα με ξενέρωνε όμως, ρε μαλάκα μου, γιατί

¹³¹⁴ Παρεμπιπτόντως, πάνω από 40 αθηναϊκές θεατρικές παραστάσεις για την περίοδο 2015-2016 είχαν άμεση ή έμμεση αναφορά στην πορνεία.

δείχνει μία είδους αναισθησία. Εγώ ήμουν 1 ½ χρόνο μόνη μου και με κορόιδευαν όλοι, "η αγάμητη" (όχι ότι δεν μπορούσα να βρω), γιατί δεν μπήκα σε αυτήν τη διαδικασία; Θα μου πεις δύσκολο. Γιατί δε μπήκα στη διαδικασία να πηδηχτώ για ένα βράδυ; Είναι η μαλακία που τον δέρνει και αν στο πει, σημαίνει ότι το δέχεται ότι είναι κάτι φυσιολογικό, άρα έχει πρόβλημα. Πιστεύω όμως, ότι έχει να κάνει με την ψυχολογία όσον αφορά την μάνα. Η αγάπη, ο σεβασμός στη μάνα, στη γυναίκα γενικότερα και αυτό δεν έχει να κάνει με το μανόγαλο, γιατί όλοι οι δικοί μας είναι μαμάκιδες αλλά... η μαλακία πάει σύννεφο»

Γυναίκα, 25ετών, Ιδιωτική Υπάλληλος, κάτοικος περιφέρειας

«Πορνεία... περιοδική ή αγοραία σεξουαλική ικανοποίηση (δίχως δεσμεύσεις απαραίτητα ή με πολύ συγκεκριμένες) ερωτική Αλληλοϊκανοποίηση και μεταχείριση βάσει των ερωτικών ορέξεων... Ηδονική σεξουαλική Φαντασίωση ερωτικού τύπου με Ιδανικές συνθήκες... Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα... Η λέξη γενικά εμένα μου γεννά ένα Φούντωμα αλλά και μία τρυφερή συμπάθεια και σεβασμό. Αυτά. Υ.Γ. Πάει ο νους μου βέβαια και σε μία άλλου είδους πιο λεπτή και δυσδιάκριτη κατάσταση: ορισμένη με όρια δλδ (ίσως Ναρκισσιστική) ικανοποίηση- στις διαπροσωπικές σχέσεις (τόσο όσο)»

Άνδρας, 28 ετών, Απόφοιτος Θεολογίας, ετεροφυλόφιλος

«Έβλεπα μία εκπομπή τις προάλλες που έλεγε ότι αυξάνεται η πορνεία και προβληματίστηκα. Σε μία σεξουαλικά απελευθερωμένη κοινωνία γιατί να υπάρχει; Ήμασταν Σερβία με το αγόρι μου και μου έλεγε ότι εκεί απαγορεύεται και μου φάνηκε περίεργο που στην Ελλάδα είναι χύμα. Και μετά το σκεφτόμουν και έλεγα μπορεί κάποιους να τους βολεύει, είναι εύκολο σεξ χωρίς συναίσθημα, δεν δεσμεύεσαι ή μπορεί να θέλουν διαστάσεις μοντέλου ή να έχουν χαμηλή αυτοπεποίθηση... Έχω ρωτήσει αγόρι μου στο παρελθόν να μου πει αν ήταν η πρώτη του φορά εκεί, και μου είπαν όχι. Τώρα αν είναι γενικά πελάτης θεωρώ δεδομένο ότι δεν είναι! Ένας μου είπε ότι τον είχε πάει ένας θεός του και έφυγε. Αν είναι πελάτης, δε το συζητώ, πάει να πει ότι έχει Πρόβλημα!!! Πέρα από τις αρρώστιες, δε θα μου άρεσε... γιατί δλδ δε μπορεί να βρει μία κοπέλα; Μπορείς να βγεις για ποτό και να κάνεις one night stand άνετα. Σε μία άλλη κοινωνία πιο συντηρητική να το δεχτώ. Απευθύνεται μάλλον σε ένα Συγκεκριμένο κοινό που δεν μπορεί να βρει, έχει πρόβλημα. Η νέα γενιά είναι χειρότερη, βαριέται ακόμη πιο πολύ να φλερτάρει. Προτιμώ άντρες παλαιάς κοπής. Για πρώτη φορά να το δεχτώ. Η απειρία μπορεί να οδηγήσει ένα αγόρι εκεί, μπορεί να φοβάται...»

Γυναίκα, 26ετών, Φοιτήτρια Γεωπονικού, ετεροφυλόφιλη¹³¹⁵

«Σκέψη για την πορνεία;;;...: Θα μπορούσες να κάνεις μεγάλη καριέρα αν το αποφάσιζες να ασχοληθείς. Χα, χα...»

Άνδρας, 39 ετών, Απόφοιτος ΑΕΙ, ετεροφυλόφιλος, έγγαμος, πατέρας

«Οι άντρες είναι μαλάκες, τόσο απλά. Δεν είναι αδικία να μας έχουν δώσει για ταίρι ένα βιολογικά κατώτερο όν; Τι ακριβώς προσφέρουν πέραν του ότι φέρουν σπέρμα;»

Γυναίκα, 34ετών, Δημοσιογράφος, αμφιφυλόφιλη, άγαμη

«Η πορνεία είναι μέρος ενός Ανεκπλήρωτου ταμπού... Ο άνθρωπος ως κατευθυνόμενο ον οδηγείται μέσω της θρησκείας, των κλειστών κοινωνιών κτλ σε σεξουαλικά ταμπού και σεξουαλικές απαγορεύσεις. Αν τώρα δεν καταφέρει να ξεφύγει από αυτά που ο περίγυρος θεωρεί πρόποντα, τότε η πορνεία είναι αυτή που "φωτίζει" τις πιο σκοτεινές μας Ανάγκες... Κοινώς αν δεν κάνεις τη Γυναίκα σου Πόρνη, την αναζητάς αλλού»

Άνδρας, 32 ετών, Συνθετάρας, ετεροφυλόφιλος, κάτοικος περιφέρειας, σε σχέση

«Κάνεις δεν πάει ..και κάθε βήμα είναι και μπουρδέλο. Δουλευόμαστε μου φαίνεται. Πως συντηρούνται όλα αυτά; Στο μεταξύ δεν έχω πάει σε άλλη πόλη του εξωτερικού και να είναι τα μπουρδέλα από το κέντρο που κάθεσαι και πίνεις το ποτό σου μέχρι την τελευταία γειτονιά»

Γυναίκα, 34ετών, Οικονομολόγος, ετεροφυλόφιλη, άγαμη

«Μήπως να ψάξεις και γιατί δεν πάνε αυτοί που δεν πάνε; Θα είχε ενδιαφέρον νομίζω. Να μου πεις που να τους βρεις, δύσκολο. Τέλος πάντων, αυτούς που έχουν πάει και δεν το συνεχίζουν (γιατί κάποιος να μην έχει πάει ποτέ, είναι αδύνατον να βρεις). Ας πούμε εγώ πήγαινα πιο μικρός, αλλά δε μου αρέσει ότι πληρώνω για να μου κάτσει ο άλλος. Είναι ψεύτικο. Όπως ας πούμε, δεν θα πήγαινα σε ψυχολόγο... να κάθεσαι εσύ να του λες τα σωψυχά σου και στο τέλος πάρει μία 100αρα που με άκουσες. Άσε που αισθάνομαι ότι με εκμεταλλεύονται, όχι εγώ αυτούς.

Άνδρας, 36 ετών, Φοιτητής Ανθρωπολογίας, ετεροφυλόφιλος

¹³¹⁵ Σύντροφος (ανυποψίαστη) συνεντευξιαζόμενου πελάτη, ο οποίος σχολίασε «είναι συντηρητικούλα μωρέ»

«Πληρώνεσαι και κάνεις σεξ... Δεν ακούγεται και άσχημο να έχεις 10 οργανισμούς τη μέρα. Εγώ έχω να κάνω σεξ, ουουου, ούτε που θυμάμαι από τότε, χρόνια.»

Γυναίκα, 30ετών, Νοσηλεύτρια, ετεροφυλόφιλη, άγαμη

«Εμπόριο λευκής σαρκός, κατάντια της κοινωνίας, κρίμα για τη γυναίκα»

Άνδρας, 28 ετών, Καθηγητής Πληροφορικής, ετεροφυλόφιλος, κομμουνιστής

«Φαντάζομαι μιλάς με μετανάστες, ε; Εγώ πάντως από το Μεταξουργείο που περνάω βλέπω μόνο μετανάστες... Πάνε και Έλληνες;;; Σεξισμός Full;;; Σου την πέφτουνε;»

Γυναίκα, 24ετών, Απόφοιτος ΠΜΣ Κοινωνιολογίας

«Ένα ακόμη επάγγελμα. Είμαστε σε μία κοινωνία που η γυναίκα Επιλέγει να το κάνει. Επιλέγει να πουλήσει το σώμα της. Δεν υπάρχει πια καταπίεση. Οι άντρες είναι οι ευαίσθητοι. Ήρθε ποτέ κανένας να μου ανοίξει την πόρτα; Έχουμε Γυναικοκρατία. Οι γυναίκες κάνουν ό,τι θέλουν. Μας εκμεταλλεύονται για να βγάλουν λεφτά»

Άνδρας, 27 ετών, Απόφοιτος Πολυτεχνείου, ετεροφυλόφιλος, εθελοντής

«Να σου πω, αν είναι μικροί και πάνε για να μάθουν σεξ από μία πιο έμπειρη, δεν έχω πρόβλημα, τώρα στην ηλικία μου γιατί να πάει; Μπορείς να πας σε ένα Club και να κάνεις σεξ πολύ εύκολα πια... Βέβαια και αν η κοπέλα του δεν τον ικανοποιεί, τι να κάνει;... Κερατώνουν πολύ και οι γυναίκες πια... Είχα ένα φίλο που πήγαινε και έλεγε μου αρέσει που την πληρώνω και φεύγω. Και πήγαινε και με τραγουδίστριες, διάσημες, έδινε 2χιλ. Εγώ, δε θα μου άρεσε αυτό. Θέλω το φλερτ. Θέλω το παιχνίδι. Όλο το πακέτο. Είχαμε πάει σε αντρικό στριπτιζάδικο και μου λέει θα με κεράσεις ποτό και είχα ξενερώσει, είχα αηδιάσει, σιχαινόμουν και να ακουμπήσω. Οι άντρες φτιάχνονται με αυτό, έχουν άλλο μυαλό. [Άσχετο, αλλά μου 'ρθε. Όταν ήμασταν 2^α, 3^η Δημοτικού, είχαμε ένα φίλο που έπαιρνε κασέτες πορνό από τη συλλογή του πατέρα του και τις έφερνε στο σπίτι ενός άλλου παιδιού και τις βλέπαμε. Θυμάμαι ότι η μεγάλη μου ξαδέρφη έκανε εμετό από την αηδία και θυμάμαι ότι μαλώναμε με το αγόρι γιατί αυτός έλεγε ότι η γυναίκα το ευχαριστείται και γω του έλεγα ότι όχι πονάει. Δε καταλαβαίναμε. Και ήταν και με άλογα και με ζώα, πολύ σκληρό πορνό και μετά έβλεπα τον πατέρα του και έλεγα πως αυτός ο πολύ γλυκός άνθρωπος το κάνει αυτό. Διαστροφή... δεν ξέρω αν με επηρέασε όλο αυτό μετά.]»

Γυναίκα, 36 ετών, Τραπεζικός Υπάλληλος, συγκατοικεί

«Την πορνεία την χαρακτηρίζουν κυρίως 3 λέξεις... Απαραίτητη, Επιβαλούμενη, Ριψοκίνδυνη. Απαραίτητη για τους άτυχους στον έρωτα (προσφέρει Παρηγοριά)... Επιβάλλεται να υπάρχει για αυτούς που θα φτάνανε στα άκρα για στιγμές με το γυναικείο φύλο... Ριψοκίνδυνη διότι αυτοί που πάνε με αυτές τις γυναίκες και δεν έχουν κανένα σεβασμό για τη ζωή γενικότερα, μπορεί να προκαλέσουν σοβαρά προβλήματα σε αυτές»

Άνδρας, 30 ετών, Απόφοιτος ΤΕΙ, Άνεργος, ετεροφυλόφιλος

«Εγώ για την πορνεία έχω αρνητική γνώμη. Μου φαίνεται μορφή βίας και εξαναγκασμού πολλών γυναικών που γίνονται υποχείρια νταβαντζίδων και πολλές φορές και σε συνδυασμό με ναρκωτικά. Αν δεν την πειράζει να το κάνει επάγγελμα τότε δεν έχω να πω κάτι... δλδ αν είναι επιλογή της. Αλλά γενικά μπορεί να μην πρόκειται για αδίκημα όμως σίγουρα είναι κάτι που δεν είναι αρεστό από την κοινή γνώμη για πολλούς και διάφορους λόγους μεταξύ των οποίων τα ΣΜΝ...() Το αγόρι μου σίγουρα δεν είναι πελάτης.»

Γυναίκα, 26ετών, Αρχιτέκτονας, ετεροφυλόφιλη, άγαμη

«Τώρα εσύ δεν μπορείς να το καταλάβεις γιατί είσαι γυναίκα. Έχουμε άλλη βιολογία. Εμάς το εργοστάσιο παράγει συνέχεια. Αν δεν κάνεις σεξ πονάνε τα αρχίδια σου, παθαίνεις υστερία, θολώνεις. Υποφέρουμε από αυτό. Μακάρι να μην χρειαζόταν να κάνουμε σεξ συνέχεια. Εσείς έχετε μία μήτρα και ένα ωάριο που αν δεν γονιμοποιηθεί μία φορά το μήνα αποβάλλεται. Δε τρέχει και τίποτα. Άλλη λειτουργία, εντελώς! Αν και οι γυναίκες έκαναν σαν τρελές για σεξ (έκαναν παρτούζες και έπαιρναν πίπες όλη μέρα), δεν θα υπήρχε η ανάγκη για πορνεία»

Άνδρας, 32 ετών, Ράφτης, υπήκοος Αλβανίας, ετεροφυλόφιλος

«Εγώ πάντως ξέρω κοπέλα που γουστάρει και το κάνει. Της αρέσει πολύ το σεξ και κυρίως να τον παίρνει από πίσω ...και έχει και παιδί με έναν φίλο... Αν δεν το κάνει με το ζόρι εμένα δε με ενοχλεί. Με ενοχλεί ο εξαναγκασμός, trafficking κ.λ.π.»

Γυναίκα, 22ετών, Φοιτήτρια Ανθρωπολογίας, ετεροφυλόφιλη

«Υπάρχει δυσαναλογία στην παραγωγικότητα των δύο φύλων. Αν μία γυναίκα βρισκόταν μόνη σε μία κοινωνία ανδρών για ένα χρόνο θα μπορούσε να κάνει άντε μέχρι 3 παιδιά (πολυανδρία). Αν ένας άνδρας βρισκόταν σε μία κοινωνία με γυναίκες για ένα χρόνο θα μπορούσε να παράξει έναν ολόκληρο στρατό (πολυγαμία). (Κάπου το χω διαβάσει αυτό κ το έκλεψα). Σκοπός της γυναίκας είναι να διαλέγει τον καλύτερο, με τα καλύτερα γονίδια,

να παρέχει ασφάλεια.. για να κάνει τα παιδιά της=1 άνδρας. Σκοπός του άντρα είναι να σπέρνει το σπέρμα του= πολλές γυναίκες»

Άνδρας, 30 ετών, ετεροφυλόφιλος

«... Ναι, άκου να δεις. Εγώ τον γιο μου τον πήγα. Μου είπε “μαμά θέλω να κάνω σεξ”. Τι να έκανα; Κορίτσι δεν είχε. Και τον πήρα, πήγαμε Αθήνα, σε ένα ξενοδοχείο. Εγώ περίμενα σε ένα καφέ απ’ έξω... μου είπαν ότι έπρεπε να ειδοποιήσω και την αστυνομία σε περίπτωση που συμβεί κάτι. Έχω και άλλον ένα γιο και 2 κορίτσια. Με τα αγόρια τα λέμε όλα τα σεξουαλικά αναλυτικά... τα κορίτσια μου θέλω να είναι αγνές, δε συζητάμε για αυτά. Ελπίζω να μην έχουν κάνει σεξ... είναι βέβαια 25 και 28»

Γυναίκα, 62ετών, νοικοκυρά, κάτοικος περιφέρειας

«...α, καλά. Έχω πολλά να πω. Τι να πρωτοθυμηθώ...; Που βάζαμε ξύδι στα πιτσιλιτρία (υαλοκαθαριστήρες) και πηγαίναμε και βρέχαμε τα τραβέλια στη Συγγρού -γινότανε χαμός τότε, ουρές-, που πηγαίναμε στις μαυρούλες και τους πιάναμε τα βυζιά και τον κώλο για ένα ευρώ –όλα μου τα ψιλά εκεί τα χαλούσα, που ήμουν φαντάρος και πήγαινα σε μία πολύ μουνάρα, αυτή διάλεγε κιόλας και άμα δεν της άρεσες σε έδιωχνε –εμένα πάντα με έπαιρνε... ουουου»

Άνδρας, 36 ετών, ετεροφυλόφιλος

«Τι να πω, υπάρχει γάμος χωρίς κέρατο; Έρχεται εδώ στη ...(επαρχιακή πόλη), θεολόγος στο επάγγελμα με τη γυναίκα του (που ήταν από δω) για διακοπές και η πρώτη του δουλειά ήταν να πάει στο πορνείο με 2 Ρουμάνες και έχοντας πάρει 5 κιλά Viagra... Τον βρήκαν νεκρό. Και είπαν ψέματα στη γυναίκα ότι έπαθε ατύχημα αλλά ο κόσμος το έχει τούμπανο... Μπορεί να σταθεί γάμος με τόσες γυμνές και τόση διαθεσιμότητα;»

Γυναίκα, 65ετών, παντρεμένη, κάτοικος περιφέρειας

«Εγώ είχα πάει με κάτι φίλους. Δε μπήκα μέσα. Ένωσα ότι ο άλλος εκτίθεται πολύ εκείνη τη στιγμή για σένα, νιώθεις αυτή την εκμετάλλευση από άνθρωπο σε άνθρωπο... Πηγαίνουμε όμως σε στριπτιτζάδικα παρέες και με φίλες εννοώ... »

Άνδρας, 21 ετών, φοιτητής ανθρωπογεωγραφίας

«Είχα φίλη που χώρισε γι' αυτό. Πήγαινε για ψώνια στο Mall και ο άντρας της έλεγε ότι βαριότανε... και καλά θα πήγαινε για δουλειές... και έτρεχε στα μπουρδέλα. Μέχρι που το ανακάλυψε...»

Γυναίκα, 37ετών, παντρεμένη, κάτοικος περιφέρειας

«Αν παρατηρήσεις όλα στεγάζονται σε κάτι χαμόσπιτα... Μου έλεγε φίλος ότι δεν επιτρέπεται να συστεγάζονται με άλλα σπίτια, π.χ. σε πολυκατοικία. Αλλά ένας ανάπηρος, ένας άνθρωπος με κινητικά προβλήματα πως θα πάει; Δεν είναι προσβάσιμα. Θα μου πεις πάρε κοπέλα στο σπίτι... πέρα του ότι είναι πιο ακριβά, είναι και παράνομα και συνήθως τα άτομα με αναπηρία μένουν με τους δικούς τους. »

Άνδρας, 39 ετών, με κινητικά προβλήματα, ετεροφυλόφιλος, άγαμος

« ...είχα ένα αγόρι σε κάποια φάση που με ζήλευε πάρα πολύ και συμφωνήσαμε να τα πούμε όλα, να μην υπάρχει τίποτα κρυφό. Ανάμεσα σε αυτά που μου εξομολογήθηκε ήταν ότι πήγαινε σε call-girls, σε κάτι Ρουμάνες, κάτι Ρωσίδες –πλούσιος αυτός- γιατί ενώ ένιωθε πολύ μόνος, δεν ήθελε να συσχετιστεί με ανθρώπους. Μου το είπε και εγώ το κατανόησα τότε. Υπάρχει και αυτή η πλευρά... ότι εξυπηρετεί μοναχικούς ανθρώπους... να την δεις. Βέβαια, μετά σιχαίνεσαι τον εαυτό σου.»

Γυναίκα, 34 ετών, καθηγήτρια αγγλικών, άγαμη

«Είναι ένα κοινό θέμα συζήτησης για τους άνδρες. Όλοι έχουν να θυμηθούν και από μία ιστορία, είτε μπήκαν, είτε όχι. Ενώνει γενιές. Λες κάτι και σου λεν οι 50ριδες άλλα 10 –α, ναι και μεις πήγαμε τότε...- Δεν γίνεται π.χ. να είσαι φοιτητής και να μην έχεις πάει την κλασική μπορδελότσαρκα που λέμε...() Έχω ου, πολλούς φίλους που πηγαίνουν. Λίστα la Gard. Στη Γερμανία έχω ένα φίλο –εκεί να δεις τι γίνεται- δίνει 60- 80 ευρώ σε swingers club που έχει όμως και πουτάνες μόνιμα εκεί και με αυτό το ποσό κάθεσαι όσο θες -5,6 ώρες- και πας με όσες θες. Μπορείς να τις πάρεις και όλες. Παράδεισος»

Άνδρας, 27 ετών, άνεργος, ετεροφυλόφιλος, άγαμος

«Μμμ... δεν με ενοχλεί. Υπάρχει για να εξυπηρετεί κάποιους που έχουν πρόβλημα ή είναι ανώμαλοι, αλλά δεν θα ήθελα κάποιος από το κοντινό μου περιβάλλον να έχει σχέση με αυτό, ούτε να εργάζεται, ούτε ως πελάτης... Το μαθαίνουν νομίζω από την οικογένεια. Το αγόρι πρέπει να μάθει να... Για το κορίτσι δεν ισχύει αυτό. Αλλά κάποτε υπήρχε η παρθενία... τώρα μπορούν εύκολα να βρουν σεξ. Οπότε μάλλον πάνε οι ανώμαλοι. Είχα μία

φίλη και μου λέει “έχω κονδυλώματα” και τις λέω “καλά με ποιον έχεις πάει;” και μου λέει “με κανέναν, με τον άντρα μου, αλλά αυτός είναι δουλειά σπίτι –σπίτι δουλεία”. Τον παρακολούθησε και πήγαινε σε τέτοια. Τον χώρισε μετά φυσικά... Θυμάσαι τι είχε γίνει με τις οροθετικές. Είχα μία δασκάλα που τις είχε σε μεγάλη υπόληψη. Έλεγε ότι τι θα κάναμε με όλους τους ανώμαλους και τους προβληματικούς αν δεν ήταν και αυτές. Και μετά θυμάμαι άλλον ένα δάσκαλο που είχαμε, κοινωνιολογίας, που είχε πάει λέει σε ένα συνέδριο στη Ρωσία πριν χωριστούν και σκάει μύτη στο δωμάτιο μία δίμετρη Ρωσίδα και τρόμαξε ο άνθρωπος και της λέει “φύγε κοπέλα μου δεν σε κάλεσα”. Φαίνεται έτσι το έχουν εκεί. Είναι μέσα στις παροχές».

Γυναίκα, 42 ετών, δημ. υπάλληλος, έγγαμη

«Έμαθε ότι ο άντρας ήταν πελάτης με τον πιο κουλό τρόπο. Μπαίνει στον υπολογιστή του, εντοπίζει ένα περίεργο αρχείο, το ανοίγει και βλέπει βιντεάκια που είχε τραβήξει ο ίδιος με το κινητό του την ώρα που έκανε σεξ με πόρνες... Χωρίζει (...) Γενικά ήταν περίεργος αυτός. Ήταν πολλά κιλά και τη γυναίκα του τη γνώρισε μέσω site γνωριμιών και την έφερε από την Ουκρανία. Αλλά γούσταρε να πηγαίνει με πουτάνες. Ήταν εθισμένος σε αυτό».

Άνδρας, 41 ετών, πολιτευόμενος, Εραστής πρώην συζύγου πελάτη

«Αν ήμουν γυναίκα θα ήμουν πουτάνα, σίγουρα.»

Άνδρας, 31 ετών, δικηγόρος

10.4 Το Λεξικό του Καλού Πελάτη

Ντέλο: οίκος ανοχής, χρησιμοποιείται κυρίως για τις περιοχές του Μεταξουργείου και της Φυλής

Ελλεινίδα: η Ελληνίδα (στην οποία όμως περιλαμβάνονται αρνητικές συνδηλώσεις όπως ότι είναι συντηρητική, συμφεροντολόγα και ότι επιθυμεί να τον οδηγήσει στη δέσμευση και στο γάμο)

Μετάξι: το Μεταξουργείο (και συγκεκριμένα οι οίκοι ανοχής της περιοχής)

Ίδρυμα: ο οίκος ανοχής

Συναγωνιστές: αφορά τους “συμπελάτες”

Συναθλητές: αφορά επίσης τους “συμπελάτες”

Αγώνας: αναφέρεται στην πορνική δραστηριότητα, η οποία όμως πριμοδοτείται με στοιχεία κυνηγετικότητας

Σπορ: αναφέρεται επίσης στην πορνική δραστηριότητα η οποία ενέχει στοιχεία hobby και υποδηλώνει μία σχετική τακτικότητα

Στανταράκι/-ια :αφορά στα εκδιδόμενα πρόσωπα τα οποία αποτελούν σταθερή επιλογή ενός πελάτη και στα οποία προσφεύγει, αν δεν θέλει να ρισκάρει αλλά να έχει βέβαια αποτελέσματα.

Ελεύθερο στοματικό: αφορά το στοματικό σεξ χωρίς προφύλαξη

Αυταρχικό: αφορά το ετεροφυλοφιλικό σεξ που περιλαμβάνει παθητικές πρακτικές από πλευράς του πελάτη

Το τιμάει το 10ρικακι: το εκδιδόμενο πρόσωπο αξίζει τη χρηματική αμοιβή

Φασολάδα/ Μακαρόνια: αναφορά σε βαρετή σεξουαλική συνεύρεση

Παγοκολόνα/ Παγωτό/ Ψυγείο: το ψυχρό εκδιδόμενο πρόσωπο

Τίμια: υποδηλώνει ότι το εκδιδόμενο πρόσωπο αξίζει τη χρηματική αμοιβή

Milf: Mother I Like to Fuck, όρος δάνειο από την πορνογραφία που υποδηλώνει την ηλικία του εκδιδόμενου προσώπου

Gilf: Grunny I Like to Fuck, όρος δάνειο από την πορνογραφία που υποδηλώνει την ηλικία του εκδιδόμενου προσώπου

Pse: Porn Star Experience, όρος δάνειο από την πορνογραφία που υποδηλώνει ότι η πορνική επαφή αγγίζει τα πρότυπα που προβάλλονται από την πορνογραφία

Gfe: Girlfriend Experience, όρος δάνειο από την πορνογραφία που υποδηλώνει ότι η πορνική επαφή ενέχει στοιχεία ζεστασιάς και οικειότητας που προσομοιάζουν με την σεξουαλική επαφή με σύντροφο

VFM: Value For Money, όρος που υποδηλώνει τη διάθεση για ορθολογική συμπεριφορά

10.5 Διαφημιστικό Υλικό από δρόμο

The best live show drinks & more

Dream Girls Bar
Everything you want... right now!
Λεωφ. Συγγρού 140 - Αθήνα | 140 Syggrou Avenue - Athens
reserve: 210 9214835
www.dgbar.gr | Fb: dgbar.gr

ATHENS / THESSALONIKI
try me! 24/7
6979.326142 - 6980.693095
goldendiamondescort@gmail.com
GDE.GR

“Μπορεί να έχουμε απαράβατες ηθικές αξίες, αλλά είμαστε υπέρ σε αυτό που προκαλεί την περισσότερη ευχαρίστηση. Ελάτε στον υπερπολυτελή χώρο μας για να αναπνεύσετε το οξυγόνο της απόλαυσης... Να βγάλετε τις φυλακισμένες ερωτικές σας επιθυμίες, να φθάσετε στις παρυφές της ηδονής!”

ΝΕΕΣ ΜΕΙΩΜΕΝΕΣ ΤΙΜΕΣ...
ΚΑΛΕΣΤΕ ΜΑΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ...

Καθημερινά
LIVE SEX Shows!!!
ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ κάθε μέρα ανοικτά 23:00 - 08:00

1 YEAR BIRTHDAY

Συγγρού 237 Ν. Σμύρνη
Τηλ. 6955 1030 48
www.caissa.gr

CAISSA SEXY QUEENS

1 ΧΟΡΟΣ 5€
2 ΠΟΤΟ 5€
3 ΦΙΑΛΗ 40€
ΑΝΑ 4 ΑΤΟΜΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΩΣ & ΠΕΜΠΤΗ
Με την απόλαυση του παρόντος δεν ισχύει η προσφορά.

SEX!STUDIO

Πειραιώς 121 • Γκάζι • Τ.Κ. 11854
τηλ.: 211 4016800

Ωράριο Λειτουργίας: 10.00 - 07.00
Παρασκευή & Σάββατο έως τις 08.00

ADULTFORUM.GR
Η ενημέρωσή προστατεύει!!!

Ενημερωθείτε **18+**
για Escorts, Call-girls, Sex studios, Strip clubs και ότι άλλο έχει να κάνει με την ενήλικη διασκέδαση.
Κερδίστε
Free fucks, Δωρεάν προσκλήσεις για όλα τα Adult Evens, ποτά και χορούς σε Strip Clubs.

1 ΠΟΤΟ & 2 ΧΟΡΟΙ 10€
ΙΣΧΥΕΙ ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΩΣ ΚΑΙ ΠΕΜΠΤΗ

ATHENS QUEENS 25 YEARS
f Athens Queens Official
WWW.ATHENSQUEENS.GR

1 ΧΟΡΟΣ 5€
2 ΠΟΤΟ 5€
3 ΠΟΤΟ 5€
ΑΝΔΡΙΚΟ
4 ΦΙΑΛΗ 40€
ΑΝΑ 4 ΑΤΟΜΑ
5 ΦΙΑΛΗ 60€
ΑΝΑ 4 ΑΤΟΜΑ

GENTLEMEN'S CLUB
GOLDEN Strip Show ΜΑΟΥΖΑΖΙ

προσφορά γνωριμίας
ΔΩΡΕΑΝ 1 ΠΟΤΟ Ή 2 ΧΟΡΟΙ
ΧΟΡΟΣ 5€

Αγ. Παρασκευής 68, Περιστέρι (Μπουρνάζι) - τ. +30 6970635023

Fire Massage
Str. Covaci nr. 3, et. 1, ap. 6

String
ΑΝΟΙΧΤΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 23:00 - 07:00
ΟΙ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΙΣΧΥΟΥΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΕΝΤΥΠΟΥ

ΤΡΙΠΤΟΛΕΜΟΥ 41, ΑΘΗΝΑ (ΓΚΑΖΙ)
ΤΗΛ.: 698 580 64 20

ΠΕΡΙΣΤΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΣ ΣΤΟ FACEBOOK

Hotel visit
Real picture
0730 603 226
*we can reach your hotel in maximum 15 minutes

Μια συγκλονιστική εκπαίδευση σε όλα τα μυστικά της ηδονής

SEX ACADEMY

EROTICART
The Art Of Erotic Entertainment & Lifestyle Expo

www.sex-academy.gr

SWINGERS CLUB

Σας καλωσορίζουμε στην αυτοκρατορία των αισθήσεων και των ..ΣΤΥΣΕΩΝ.

Εδώ η πιο τρελή, ερωτική σας φαντασίωση γίνεται **πραγματικότητα** με ατελείωτες βραδιές **sex** και **κολασμένα events**.

Καλόγουστη, ευχάριστη και φιλική ατμόσφαιρα.

Σας περιμένουμε στον πολύ ελαστικό χώρο μας για νύχτες πάθους και μαγίας...

ΕΙΣΟΔΟΣ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΖΕΥΓΑΡΙΑ

ΔΕΡΒΕΝΑΚΙΩΝ 18, ΠΕΙΡΑΙΑΣ
t. 211 0123825 | m. 6974 458 773
www.facebook.com/2plus2club
WWW.2PLUS2CLUB.COM

erodate.gr

ΖΗΣΕ ΜΟΝΑΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ

Το πιο sexy ερωτικό site γνωρίζουν erodate.gr σε συνεργασία με το πιο κενό club γνωστόν του Παρισιού C4C

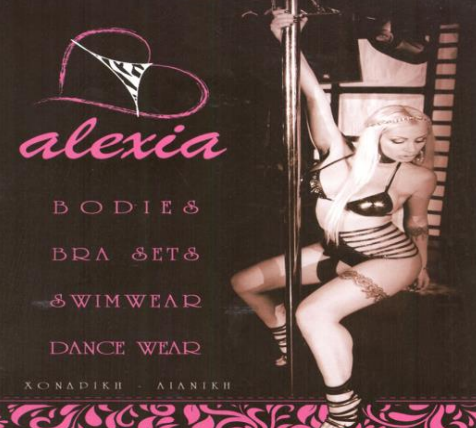
Σας προσφέρουμε για να μας γνωρίσετε δωρεάν συνδρομή για 7 ημέρες βάζοντας τον κωδικό που ανανεώνεται και δωρεάν κρασί από το club προσκαλώντας τη προσέλευση.

κωδ: erodate17

ATHENA EROTICART
The Art Of Erotic Entertainment & Lifestyle Expo

ΠΑΣΟ ΕΙΣΟΔΟΥ

alexia

BODIES &
BRA SETS &
SWIMWEAR
DANCE WEAR

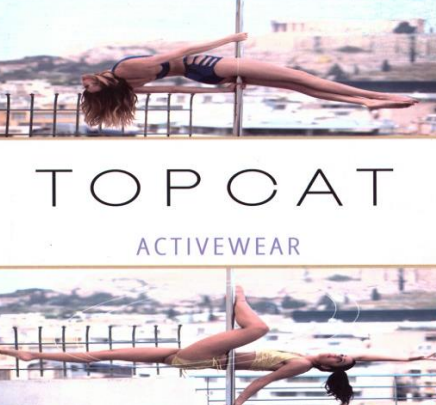
ΧΟΝΔΡΙΚΗ - ΑΙΑΝΤΙΚΗ

dildo sex shop

τηλ : +30-2105445999 email : info@dildo.gr

www.dildo.gr - online sex shop

TOPCAT

ACTIVEWEAR

Ερωτικές κομμάτια από ανδρικό D2 Doll

Το στυλ της κομμάτιας είναι πολύ γρήγορο και εύκολο να φορεθεί.

Εκεί που είναι ολόκληρο το σώμα από στυλ και κομμάτια γρήγορα και εύκολα φορεμένα.

Η κομμάτια είναι πολύ εύκολα να φορεθούν και να απομακρυνθούν.

Κρατάει το σώμα από το στυλ και το κομμάτια.

D2 DOLL www.d2dolls.com

WWW.AROMA-SEXSHOP.GR

ΜΕΤΕΡΟΣ 35 ΕΞΕ-42
ΤΙΜΗ € 82,01 ΚΩΔ. 450009

ΜΕΤΕΡΟΣ 35 ΕΞΕ-42
ΤΙΜΗ € 120,02 ΚΩΔ. 450122

ΜΕΤΕΡΟΣ 35 ΕΞΕ-42
ΤΙΜΗ € 90,02 ΚΩΔ. 450001

ΜΕΤΕΡΟΣ 35 ΕΞΕ-42
ΤΙΜΗ € 102,46 ΚΩΔ. 450098

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ- ΠΗΓΕΣ

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

- Αθανασίου, Α. (2006), Φεμινιστική Θεωρία και πολιτισμική κριτική, Εκδόσεις Νήσος, Αθήνα
- Αλεξιάς, Γ. (2009), Κοινωνιολογία του σώματος, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα
- Αμπατζή, Λ. (2009), Ποτό για Παρέα,σεξουαλική διασκέδαση στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα
- Ανδριάκαινα, Ελ. (2009), Πέραν του θετικισμού και του μεταμοντερνισμού, Εκδόσεις Oporrtuna, Πάτρα
- Αντωνοπούλου, Χ. (1999), Οι κοινωνικοί ρόλοι των δύο φύλων, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα
- Αποστολέλλη Αν., Χαλκιά Αλ.(2012), Σώμα Φύλο Σεξουαλικότητα ΛΟΑΤΚ πολιτικές στην Ελλάδα, Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα
- Ασκητής, Θ. (1997), Ο Μύθος, τα προβλήματα και η προσέγγιση του σήμερα, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα
- Βαΐου, Ν., Στρατηγάκη, Μ. (2008) Φύλοερευνα, κείμενα θεωρίας του φύλου από τη Γερμανία, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα
- Γάγγας, Σπ. (2009), Κοινωνία και Ηθική, αξίες και νεωτερικότητα στην κοινωνιολογία και τη φιλοσοφία του Ε. Durkheim, Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, Αθήνα
- Γαλανός, Γ. (1977), Το τέλος της Κοινωνιολογίας του Σεξ, Εκδόσεις Μπουκουμάνη, Αθήνα
- Γιαννακόπουλος, Κ. (2006), Σεξουαλικότητα: θεωρίες και πολιτικές της ανθρωπολογίας, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια
- Γκασούκα, Μ. (1998), Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις του Φύλου, Ζητήματα εξουσίας και ιεραρχίας, Αθήνα
- Γρυπάρη, Ι. (2011),Πλάτωνος πολιτεία, Βιβλιοθήκη Αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων, Αθήνα
- Δασκαλάκης, Η.(1985), Η Εγκληματολογία της Κοινωνικής Αντίδρασης, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή

- Δημητρίου, Σ. (2001), Ανθρωπολογία των Φύλων, Εκδόσεις Σαββάλα, Αθήνα
- Δοκουμετζίδης, Γ. (1997), Προβλήματα Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα
- Ένγκελς, Φ. (1985), Η καταγωγή της οικογένειας, της ατομικής ιδιοκτησίας και του κράτους, Εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα
- Ζερή, Π. (2006), Ψηφιακά δίκτυα, γνώση και δημόσια πολιτική, Τυπικές και άτυπες μορφές διακυβέρνησης του δικτύου των δικτύων, Εκδόσεις Σιδέρης, Αθήνα
- Ζεστανάκης, Π., Βασιλειάδου, Δ., Κεφαλά, Μ., Πρέκα, Μ. (2013) Αντιμιλώντας στις βεβαιότητες, Φύλα, Αναπαραστάσεις, Υποκειμενικότητες, Εκδόσεις ΚΨΜ, Αθήνα
- Ιωσηφίδης, Θ. (2003), Ανάλυση Ποιοτικών δεδομένων στις Κοινωνικές Επιστήμες, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα
- Ιωσηφίδης, Θ. (2008), Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα
- Καλιόρης, Γ. (1979), Η Ισότητα της Διαφοράς, Εκδόσεις Διογένης, Αθήνα
- Καντσά, Β., Μουτάφη, Β., Παπαταξιάρχης, Ε. (2010), Φύλο και Κοινωνικές Επιστήμες στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα
- Καραγιάννης, Δ. (2014), Έρωτας ή Τίποτα, Εκδόσεις Αρμός, Αθήνα
- Καφέτσος, Κ. (2005), Δεσμός, συναίσθημα και διαπροσωπικές σχέσεις, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα
- Κοζύρης, Ι., Θεοδωρίδης, Π. (2006), Διαφήμιση και Παρενόχληση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα
- Κονιαβίτης, Θ. (1994), Πλουραλισμός στην κοινωνιολογία, μεθοδολογική προσέγγιση, Εκδόσεις Οδυσσέας, Αθήνα
- Κωνσταντοπούλου, Χ. (1985), Αρχές Κοινωνιολογικών Μεθόδων, Εκδοτικός Οίκος αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη
- Κωνσταντοπούλου, Χ. (1998), Η Προσέγγιση στον κοινωνιολογικό Προβληματισμό, Εκδοτικός Οίκος αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη
- Κωνσταντοπούλου, Χ. (2010) Ελεύθερος χρόνος: Μύθοι και Πραγματικότητες, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
- Λάζος, Γ. (1997), Η σεξουαλικότητα ως αξία στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Δελφίνι, Αθήνα

- Λάζος, Γ. (1998), Το πρόβλημα της Ποιοτικής Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
- Λάζος, Γ. (2002), Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: ο Πελάτης, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα
- Λαμπίρη Δημάκη, Ι. (1990), Η κοινωνιολογία και η Μεθοδολογία της, Παραδείγματα, Μέθοδοι Έρευνας, Επιστημολογικά Προβλήματα, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή
- Λαμπροπούλου, Ε. (1999), Η κατασκευή της κοινωνικής πραγματικότητας και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα
- Λαμπροπούλου, Ε., Παπαμιχαήλ, Σ., Σχίζας Π.(2018) "Σύγχρονες Τάσεις Αντεγκληματικής Πολιτικής": Τιμητικός Τόμος για τον Ομότιμο Καθηγητή Α. Δ. Μαγγανά, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
- Λεντάκης, Α. (1998), Ο έρωτας στην αρχαία Ελλάδα: η πορνεία, Εκδόσεις Καστανιώτη
- Λυδάκη, Α. (2001), Ποιοτικές Μέθοδοι της κοινωνικής έρευνας, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα
- Μαγγανάς, Α. (2004), Το εγκληματικό φαινόμενο στην πράξη, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα
- Μαγγανάς, Α., Χρυσανθάκης, Χ., Βανδώρος, Δ., Καρατζά, Λ.(2011), Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του ανθρώπου, Νομική □Βιβλιοθήκη, Αθήνα
- Μαγγανάς, Α., Σορβατζιώτη, Δ. (2013), Δράστες σεξουαλικών εγκλημάτων, το έγκλημα και η ποινή, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα
- Μακρυνιώτη, Δ.(2004), Τα όρια του Σώματος, Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις, Εκδόσεις Νήσος, Αθήνα
- Μηχαλίδου, Μ., Χαλκιά, Α., (2006), Η Παραγωγή του Κοινωνικού Σώματος, Εκδόσεις Κατάρτι & Δίνη, φεμινιστικό περιοδικό, Αθήνα
- Μοντζίνι, Π. (2007), Εμπόριο Γυναικών, πορνεία, μαστροπεία και εκμετάλλευση, Εκδόσεις Μελάνι, Αθήνα
- Μοσχονάς, Σ., (2005), Ιδεολογία και Γλώσσα, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα
- Μπαμπινιώτης, Γ.(2008), Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας με σχόλια για τη σωστή χρήση των λέξεων, Κέντρο Λεξικολογίας ΕΠΕ, Αθήνα
- Μπάτλερ, Τζ. (2008), Σώματα με Σημασία, Εκδόσεις Εκκρεμές, Αθήνα
- Μπάντμαν, Μπ. (2000), Σύντομη Ιστορία του Σεξ, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα

- Μπωντριγιάρ, Ζ. (2005), Η καταναλωτική κοινωνία, Οι μύθοι της , Οι δομές της, Εκδόσεις Νησίδα, Αθήνα
- Νόβα-Καλτουνή, Χρ. (2006), Μεθοδολογία εμπειρικής έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα
- Παπαϊωάννου, Σκ. (2007), Ζητήματα Θεωρίας και Μεθόδου των κοινωνικών επιστημών, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα
- Παπαστάμου, Στ. (2008), Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία, Εκδόσεις Πεδίο, Αθήνα
- Παπαχριστόπουλος, Ν., Σαμαρτζή, Κ. (2009), Οικογένεια και νέες μορφές γονεϊκότητας, Έκδοση Opportuna, Πάτρα
- Παπαταξιάρχης Ε., Παραδέλλης Θ., (1992), Ταυτότητες και Φύλο στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα
- Παρασκευόπουλος, Ι. (1993), Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας, Αθήνα
- Παρασκευόπουλος, Ι., Μπεζεβέγκης, Η., Γιαννίτσας, Ν., Καραθανάση Α. (1995), Διαφυλικές Σχέσεις, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα
- Παρδάλη, Κ., Οικονομίδου Γ., Σεργίδου, Κ. (2014), Ο υπαρκτός σεξισμός και η γυναικεία απελευθέρωση, Εκδότης Red Marks, Αθήνα
- Πέρσυ, Αλ. (2011), Όσκαρ Ουάιλντ, 99 Μαθήματα σοφίας για μια ευτυχισμένη ζωή εδώ και τώρα, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα
- Πεσσόα, Φ.(1989), Το Βιβλίο της Ανησυχίας, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα
- Πετρόπουλος, Ηλ. (1980), Το μπουρδέλο, Εκδόσεις Γράμματα, Αθήνα
- Ράιχ, Β.(1974), Ο σεξουαλικός αγώνας των νέων, Εκδόσεις Χρόνος, Αθήνα
- Ράιχ, Β.(1975), Η εισβολή της σεξουαλικής ηθικής, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα
- Ρήγου, Μ.(2014), Από την ψηφιακή επανάσταση στην ψηφιακή επιτήρηση, Εκδόσεις Σιδέρη, Αθήνα
- Σαβατέρ, Φ. (2013), Ηθική της Ανάγκης, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα
- Σαραφίδου, Ολ. (2011), Συνάρθρωση Ποσοτικών και Ποιοτικών προσεγγίσεων, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα
- Σαρικάκη Κ., Τσαλίκη Λ., (2012), Μέσα επικοινωνίας, Λαϊκή κουλτούρα και Βιομηχανία του Σεξ, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα

- Σκαρπέλος Γ, (1999), Terra Virtualis, η κατασκευή του κυβερνοχώρου, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα
- Σταυρίδης, Στ. (1996), Διαφήμιση και το νόημα του χώρου, Εκδόσεις Στάχυ, Αθήνα
- Στέφανος, Γ. (1994), Αι εταίραι κατά την ελληνικήν αρχαιότητα, Εκδόσεις Δημιουργία, Αθήνα
- Τσαλίκोगλου, Φ. (1999), Ψυχολογία της Καθημερινής ζωής, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα
- Τσενέ, Λ.(2012), Από την κρίση των ΜΜΕ στα social media, Εκδόσεις Αιώρα, Αθήνα
- Τσιώλης, Γ.(2014) Μέθοδοι και τεχνικές στην Ποιοτική κοινωνική έρευνα, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα
- Φουκώ, Μ.(2011), Επιτήρηση και Τιμωρία, Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα
- Φαρσεδάκης, Ι. (2005), Στοιχεία εγκληματολογίας, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα
- Φραγκουδάκη, Α. (1987), Γλώσσα και Ιδεολογία, κοινωνιολογική προσέγγιση της Ελληνικής Γλώσσας, Εκδόσεις Οδυσσέας, Αθήνα
- Φρόντ, Σ. (1974), Ο πολιτισμός ως πηγή δυστυχίας, Εκδόσεις Επίκουρος, Αθήνα
- Φρόντ, Σ. (1992), Η Σεξουαλική ζωή του ανθρώπου, Σεξουαλική Ψυχολογία, Εκδόσεις Δαμιανού, Αθήνα
- Χαλκιά, Α. (2007), Το άδαιο λίκνο της δημοκρατίας, σεξ, έκτρωση και εθνικισμός στη σύγχρονη Ελλάδα, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα
- Χαλκιά, Α. (2011), Έμφυλες βιαιότητες, Εξουσία, λόγος, υποκειμενικότητες, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα
- Adorno, T. (1989), Η θεωρία της Ημιμόρφωσης, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα
- Badinter, E. (1994), ΧΥ Η Ανδρική Ταυτότητα, Εκδόσεις Κάτοπτρο, Αθήνα
- Blic, D. (2008), Η κοινωνιολογία του χρήματος, Εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα
- Bloch, E. (2015), Φυσικό δίκαιο και ανθρώπινη αξιοπρέπεια, Εκδόσεις ΚΨΜ, Αθήνα

- Bourdie, P. (1994), Κοινωνιολογία της παιδείας, Εκδόσεις Καρδαμίτσα-Δελφίνι, Αθήνα
- Bourdieu, P. (2006), Η αίσθηση της πρακτικής, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα
- Bryson, V. (2004), Φεμινιστική πολιτική θεωρία, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα
- Cowan, J. (1998), Η πολιτική του Σώματος, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα
- Digneffe, Fr. (2000), Ηθική και Εγκληματικότητα, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα
- Eagleton, T.(2018), Ιδεολογία: μια εισαγωγή, Εκδόσεις Πεδίο, Αθήνα
- Evans, M. (2004), Φύλο και Κοινωνική Θεωρία, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα
- Foucault, M. (2012), Ετεροτοπίες και άλλα κείμενα, Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα
- Foucault, M.(2013), Ιστορία της Σεξουαλικότητας 3, Η επιμέλεια εαυτού, Εκδόσεις Πλέθρον, Αθήνα
- Fargier, M. (1991), Ο Βιασμός, Εκδόσεις Νέα Σύνορα, Αθήνα
- Friedman, M. (2012), Καπιταλισμός και ελευθερία, Εκδόσεις Παπαδόπουλος, Αθήνα
- Giddens, An. (2005), Η Μεταμόρφωση της Οικειότητας, σεξουαλικότητα, αγάπη και ερωτισμός στις μοντέρνες κοινωνίες, Εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα
- Goffman, Er.(2006) Η παρουσίαση του εαυτού στην καθημερινή ζωή, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα
- Gray, J. (2004), Άνδρες από τον Άρη, Γυναίκες από την Αφροδίτη, Εκδόσεις Φυτράκη, Αθήνα
- Hewstone, M., Stroebe, W. (2007) Εισαγωγή στη Κοινωνική Ψυχολογία, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
- Horeur, S. (1984), Εξομολογήσεις γυναικών για τον έρωτα και το σεξ, Εκδόσεις Θυμάρι, Αθήνα
- Knox, P., Pinch, S. (2009), Κοινωνική Γεωγραφία των Πόλεων, Εκδόσεις Σαββάλα, Αθήνα
- Levy, A. (2011), Θηλυκές Φαλλοκρατίσσεις, Εκδόσεις Κουκκίδα, Αθήνα
- Mason, J. (2011), Η διεξαγωγή της Ποιοτικής Έρευνας, θεωρία και έρευνα στην κοινωνιολογία, Εκδόσεις Πεδίο, Αθήνα

- Malinowski, B. (1976), Σεξουαλικότητα και Καταπίεση στην πρωτόγονη κοινωνία, μετάφραση Σταματοπούλου Α., Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα
- Maruani, M. (2008), Γυναίκες, Φύλο, Κοινωνίες, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα
- McNair, Br. (2002), Η κουλτούρα του Στριπτίζ, Εκδόσεις Σαββάλα, Αθήνα
- Meulenbelt, An. (1984), Για μας τις γυναίκες, Εκδόσεις Λιβάνη, Αθήνα
- Montet, P. (1973), Η καθημερινή ζωή στην Αίγυπτο, Εκδόσεις Ωκεανός, Αθήνα
- Murphy, J. (1997), Ηθική, Εξέλιξη και το Νόημα της ζωής, Εκδόσεις Λέξημα, Αθήνα
- Nussbaum, M. (2005), Φύλο και Κοινωνική δικαιοσύνη, Εκδόσεις Scripta, Αθήνα
- Nussbaum, M. (2015), Έρωτος γνώση, δοκίμια για τη φιλοσοφία και τη λογοτεχνία, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα
- Phillips, L., Jorgensen, M. (2009), Ανάλυση λόγου, Θεωρία και μέθοδος, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
- Pinel, J. (2011), Βιοψυχολογία, Εκδόσεις Έλλην, Αθήνα
- Pittman, F. (1996), Ο άνδρας σε Κρίση, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα
- Reich, W. (1975), Η εισβολή της Σεξουαλικής Ηθικής, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα
- Reich, W. (1980), Οι ρίζες της σεξουαλικής καταπίεσης, Εκδόσεις ελεύθερος τύπος, Αθήνα
- Sellin, Th. (2003), Πολιτισμική σύγκρουση και Έγκλημα, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα
- Shorter, Ed. (2009), Σεξουαλικότητα, Έρωτας και Οικογένεια, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα
- Smith, A. (2012), Η θεωρία των ηθικών συναισθημάτων, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
- Tabet, P. (2006), Η σεξουαλικότητα, θεωρίες και πολιτικές της ανθρωπολογίας, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα
- Tannahill, R. (1998), Ιστορία των σεξουαλικών ηθών, Εκδοτικός οίκος Π.Τραυλός, Αθήνα
- Turner, P. (1998), Βιολογικό Φύλο, Κοινωνικό φύλο και Ταυτότητα του φύλου, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα

- Umberto, E. (1989), θεωρία Σημειωτικής, Εκδόσεις Γνώση, Αθήνα
- Vilar, E. (1972), Ο Ντρεσαρισμένος Άντρας, Εκδόσεις Ράππα, Αθήνα
- Vilar. E. (1987), Το Πολύγαμο Φύλο, Το δικαίωμα του άντρα για δυο γυναίκες, Εκδόσεις Θυμάρι, Αθήνα
- Walter, H. (1983), Σεξουαλικότητα και επανάσταση, Εκδόσεις Οδηγητής, Αθήνα
- Weber, M. (1984), Η προτεσταντική ηθική και το πνεύμα του καπιταλισμού, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα
- Willis P. (2012), Μαθαίνοντας να δουλεύεις, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα
- Wilk, R., Cliggett L. (2010), Οικονομία και Πολιτισμός, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

- Aggleton, P. (1999), Men who sell sex, international perspectives on male prostitution and hiv/aids, USL Press, London
- Archer J. (1994), Male Violence, Routledge Press, London
- Barry, K. (1996) The Prostitution of sexuality, the global exploitation of women, NYU Press, New York
- Bordo, S., (1999), The male body, A new look an men in public and in private, Farrar Straus and Giroux Publisher, New York
- Bourdie, P. (2001), Masculine Domination, Sanford University Press, California
- Brod, H., (1987), The making of Masculinity, The new men' s studies, Allen & Unwin Editions, Boston
- Brown, R.(1991), Human Universals, Temple University Press, Philadelphia
- Butler J. (2004), Undoing Gender, Routledge Press, New York and London
- Geerts , C. (1988), Works and Lives , The anthropologist as Author, Polity Press, Cambridge
- Gherardi, S. (1995), Gender, Symbolism and Organizational Cultures, Sage Publications, London

- Cohen, E.(2015), *Athenian Prostitution, the business of sex*, Oxford University Press, New York
- Goldstein M., Kant H. (1973), *Pornography and Sexual Deviance*, University of California press, Berkeley, Los Angeles
- Corbridge, S., Martin, R., Thrift, N. (1994), *Money, Power and Space*, Blackwell Publishers, Cambridge, Massachusetts
- Cornwall, An., Lindisfarne N. (1996), *Dislocating Masculinity, comparative ethnographies*, Routledge , New York
- Corbin, A. (1990), *Women for Hire, prostitution and sexuality in France after 1850*, Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, London
- Corbridge, S., Martin, R., Thrift, N. (1994), *Money, Power and Space*, Blackwell Publishers, Cambridge, Massachusetts
- Coward, R. (1983), *Patriarchal Precedents, sexuality and social relations*, Routledge and Kegan Paul, London
- Farley, M. (2007), *Prostitution and Trafficking in Nevada. Making the Connections*, PRE, San Francisco
- Fausto-Sterling, A. (2000), *Sexing the Body, gender politics and the construction of sexuality*, Basic Books Press, New York
- Featherstone, M. (1996), *Cyberspace, cyberbodies, cyberpunk, Cultures of technological embodiment*, Publications Sage, London
- Freedman, J.(2001), *Feminism*, Open University Press, Buckingham
- Gallagher, C., Laqueur Th. (1987), *The making of modern Body, sexuality an society in the nineteenth century*, University of California Press Editions, London
- Gauntlett, D. (2008), *Media, Gender and Identity*, Rotledge Press, London
- Geerts, C. (1988), *Works and Lives, The anthropologist as Author*, Polity Press, Cambridge
- Goldstein M., Kant H. (1973), *Pornography and Sexual Deviance*, University of California press, Berkeley, Los Angeles
- Gutmann, M. (1996), *The meanings of Macho*, University of California Press, California
- Halperin, D., Winkler, J., Zeitlin, F.(1990) *Before Sexuality*, Princeton University Press, United Kingdom

- Hanna, J. (1998), *Dance, sex and Gender*, The University of Chacago, USA
- Haywood Ch., Ghaill, M., (2003), *Men and Masculinities, theory, research and social practice*, Open University Press, Buckingham, Philadelphia
- Herzfeld, M., (1985), *The Poetics of Manhood, contest and identity in a Cretan mountain village*, Princeton University Press, New Jersey
- Hesse-Biber,S., Gilmartin,C., Lydenberg,R. (1999), *Feminist approaches to theory and methodology*, Oxford University Press, New York
- Hofstede, G., (1998), *Masculinity and Feminity, the taboo dimension of national cultures*, Sage Publications, London
- Hoigard, C., Finstad, L. (1992), *Prostitution, Money and Love*, Polity Press, Norway
- Jackson, S., Scott, S. (1996), *Feminism and sexuality*, Edinburgh University Press, Edinburgh
- Jeleniewski Seidler, V.,(1997), *Man Enough, Embodying Masculinities*, Sage Publications, London
- Kaufman, M., (1987), *Beyond Patriarchy, essays by men on pleasure, power and change*, Oxford University Press, New York
- Kimmel, M., (1987), *Changing Men, new directions in research on men and masculinity*, Sage Publications, California, USA
- Laqueur, Th., (1990), *Making Sex, Body and gender from the Greeks to Freud*, Harvard University Press, Cambridge
- McKeganey, N., Barnard, M., (1996), *Sex Work on the streets, Prostitutes and their Clients*, Open University Press, Buckingham, Philadelphia
- McRoobie, A. (2009), *The aftermath of feminism: Gender, culture and social change*, Sage press, London
- Mooore, H. (1989), *Feminism and anthropology*, Polity Press, Cambridge
- Ortner, S., Whitehead ,H. (1981), *Sexual Meanings. The cultural construction of gender and sexuality*, Cambridge University Press, London
- Pateman, C. (1998), *The Sexual Contract*, Polity Press, Cambridge
- Petersen, A. (1998), *Unmasking the Masculine, Men and identity in a sceptical age*, Sage Publications, London

- Ringdal , J. (1997), Love for Sale, a world history of prostitution, Grove Press, New York
- Roberts, N. (1993), Whores in History, prostitution in western society, Harper Collins Publishers, London
- Roper, L. (1994), Oedipus and the Devil, Routledge Edition, London
- Roszak, B., Roszak ,Th. (1969), Masculine, Feminine, readings in sexual mythology and liberation of women,Harper Publishers, New York
- Scott, S., Morgan, D. (1993), Body matters, The falmer Press, London
- Simmel, G. (1984), On women, sexuality and love, Yale University Press, London
- Soble, A. (1986), Pornography: Marxism, Feminism and the future of Sexuality, Yale University Press, New Haven
- Stansell, C.(1987), City of women, sex and class in New York, University of Illinois Press, Chicago
- Stoltenberg, J. (2000), Refusing to be a Man, essays on sex and justice, UCL Press, London
- Taylor, I., Jamieson, R. (1999), Sex Trafficking and the mainstream of market Culture, Crime and Law, UCL Press, London
- Thompson, P., (1989), The Nature of Work, an introduction to debates on the labour process, The Macmillan Press LTD, London
- Williams, J., Deborah B.,(1990), Measuring Sex Stereotypes: A Multinational Study, Sage Publisher, Newbury Park, USA

Αρθρογραφία

- Attwood, F. (2002), «Reading Porn: The paradigm shift in pornography research»,Sexualities, Vol. 5 (I),p.21-105
- Bernstein, E. (2001), «The meaning of the purchase:Desire, demand and the commerce of sex», Ethnography, Vol.2, p.389-420
- Coopersmith, J. (2006), «Does your mother know what you really do? The changing nature and image of computer –based pornography», History and technology, Vol.22, p.1-25
- D’Amico, S. (2005), «Shameful mother: Poverty and Prostitution in senenteeth-century Milan», Journal of Family History, Vol. 30 (1), p.109-120

- Ekberg, G. (2004), «The Swedish Law that prohibits the purchase of sexual services, Best practices for prevention of prostitution and trafficking in human beings», *Violence Against Women*, Vol. 10 (10), p.1187-1218
- Farley, M. (2004), «Bad for the Body, Bad for the Heart: Prostitution Harms Women Even if Legalized or Decriminalized», *Violence Against Women*, Vol. 10 (10), p.1087-1125
- Gill, R. (2003), «From sexual Objectification to sexual subjectification: The resexualisation of women's bodies in the media», *Feminist media studies*, Vol. 3, p.100-106
- Gill, R.(2009), «Beyond the sexualization of culture: An intersectional analysis of sixpacks, midriffs and hot lesbians in advertising», *Sexualities*, Vol.12, p.137-160
- Kesler, K. (2002), «Is a Feminist Stance in Support of Prostitution Possible? An Exploration of Current Trends», *Sexualities*, Vol 5(2), p.219–235
- Maddison, S. (2010), «Online obscenity and myths of freedom: dangerous images, child porn and neoliberalism, in Attwood F. (ed) *Porn.Com:making sense of online pornography*, New York, p.91-94
- Monto, M. (2004), «Female Prostitution, Customers, and Violence», *Violence Against Women*, Vol. 10 (2), p.160-188
- Outshoorn, J. (2001), «Debating Prostitution in Parliament, A Feminist Analysis», *The European Journal of Women's Studies*, Vol. 8(4), p. 472-490
- Raymond, J. (2004), «Prostitution on Demand, Legalizing the Buyers as Sexual Consumers», *Violence against Women*, Vol. 10 (10), p. 1156-1186
- Sawyer, S., Metz, M. (2009), «The Attitudes Toward Prostitution Scale Preliminary Report on Its Development and Use», *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, Vol. 53 (3), p.334-347
- Schaeffer-Grabiel, F. (2010), «Sex Trafficking as the 'New Slave Trade'», *Sexualities* Vol 13(2), p.153-160
- Scoular, J., Carline, A. (2014), «A critical account of a 'creeping neo-abolitionism': Regulating prostitution in England and Wales», *Criminology & Criminal Justice* , Vol. 14(5), p.608—626
- Serughetti, G. (2012), «Prostitution and Clients' Responsibility», *Men and Masculinities* Vol.16(1), p. 35-48
- Shdaimah, C., Wiechelt, S., (2012), «Crime and compassion: Women in prostitution at the intersection of criminality and victimization», *International Review of Victimology* Vol.19(1), p.23–35

- Strega, S., Janzen, C., Morgan, J., Brown, L., Thomas, R., Carrière, J., (2014), «Never Innocent Victims: Street Sex Workers in Canadian Print Media», *Violence Against Women*, Vol. 20(1), p. 6–25
- Weitzer, R. (2005), «Flawed Theory and Method in Studies of Prostitution», *Violence Against Women*, Vol. 11 (7), p.934-949
- Williamson, C., Baker, L. (2009), «Women in Street-based Prostitution, A Typology of their Work Styles», *Qualitative Social Work*, Sage Publications Los Angeles, London, New Delhi and Singapore, Vol. 8(1): p.27–44
- Βαρτελάτου Ρ., «Παγκόσμιο άντρο σωματεμπορίας και σεξουαλικής εκμετάλλευσης η Ελλάδα», www.iefimerida.gr, 26/10/2013
- Λιότζης, Ε.(2010). «Από την κοινωνία πολιτών στην “κοινωνία πορνό”: Η περίπτωση του bourdela.com», *Ζητήματα Επικοινωνίας*, τχ. 11
- Λιότζης,Ε.(2014),«Πορνογραφία και σεξουαλικότητα στην ύστερη νεωτερικότητα: Ο Λόγος της πορνογραφικοποίησης», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, τχ. 143
- Λιότζης, Ε. (2015). «Πορνογραφικοποίηση και σεξουαλικοποίηση: Προς μια σύνθετη προσέγγιση». *Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, τχ. 34.
- Σαρικάκη, Κ. και Τσαλίκη, Λ.(2010), «Πορνογραφία, Κουλτούρα και Μέσα Επικοινωνίας: Προβληματισμοί γύρω από παλαιά και νέα φαινόμενα», *Ζητήματα Επικοινωνίας*, Ειδικό Τεύχος (II), Αθήνα: Καστανιώτης, σ.10-27

Μελέτες, Ημερίδες, Συνέδρια

- Δαμάσκος, Π., Πρόγραμμα δρόμου για την ανδρική πορνεία, Απολογισμός δράσης Ιανουάριος – Ιούνιος 2012, ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.
- Μουδάτσου, Μ., «Πορνεία & παράνομη διακίνηση και εμπορία γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική/οικονομική εκμετάλλευση (trafficking) στην Ελλάδα», Φορέας ανάθεσης Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, εκπόνηση: CMT Προοπτική & Praxis
- Ημερίδα: Πορνεία και trafficking στην Ελλάδα, 29 /05/ 2015, υπό την αιγίδα του Γραφείου Εθνικού Εισηγητή Καταπολέμησης της Εμπορίας Ανθρώπων
- Ημερίδα: Εργασία στο sex στην Ελλάδα, 27/05/2017, υπό την αιγίδα του Συλλόγου Οροθετικών Ελλάδας και του AIDS Healthcare Foundation Europe

- Σάββα, Ε. (2016). *Ο πελάτης έχει πάντα δίκιο; Μια προσέγγιση των πολλαπλών νομιμοποιήσεων του πελάτη πορνικών υπηρεσιών στην Ελλάδα του 2015-2016*, εισήγηση στο 1^ο Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρίας Μελέτης του Εγκλήματος και του Κοινωνικού Ελέγχου: «Εξουσίες, επιστημονική ουδετερότητα και εγκληματολογικός λόγος. 50 χρόνια Howard Becker: “Whose side are we on?”». Αθήνα, Μαΐος, 24-27
- Σάββα, Ε. (2017). *Βιασμός: Έγκλημα ή Τιμωρία. Μία περιήγηση στις εκφάνσεις της σεξουαλικής βίας με επίκεντρο το βιασμό στην Ελλάδα του 21ου αιώνα*, εισήγηση στο Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρίας Εγκληματολογίας: «Το βίαιο έγκλημα στον 21^ο αιώνα», Αθήνα, Ιανουάριος, 13-14
- Σάββα, Ε. (2018). Bodies in a whorish intercourse, εισήγηση στο Συνέδριο του Durham Anthropology Department, «Human Bodies, Antibodies and Other Bodies», Durham, Απριλίου, 24
- Σάββα, Ε.(2018), *Το σώμα που καταναλώνει και το σώμα που καταναλώνεται*, παρέμβαση σε ομιλία Λάζου Γ. στην Ημερίδα της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων με θέμα «Πορνεία- μια ακόμη μορφή έμφυλης βίας. Στρατηγικές, υποστηρικτικά μέτρα, δράσεις ευαισθητοποίησης και καταπολέμησης του φαινομένου», Αθήνα, Απριλίου, 27
- 2ο Μεσογειακό Συνέδριο για την Ανθρώπινη Σεξουαλικότητα και Αναπαραγωγή, 3-4/04/2015, Μεγαρο Μουσικής Αθηνών, υπό την αιγίδα της ΕΜΑΣ
- 13th Conference of the European Sociological Association: (UN)Making Europe: Capitalism, Solidarities, Subjectivities, 29 Αυγούστου έως 1 Σεπτεμβρίου 2017, Αθήνα, European Sociological Association (ESA), Ελληνική Κοινωνιολογική Εταιρεία (ΕΚΕ)
- Εκδήλωση με θέμα «The Greek Porn Project: τα πρώτα αποτελέσματα της έρευνας» υπό την αιγίδα του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Επικοινωνίας και του Τμήματος Επικοινωνίας & ΜΜΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών, στο πλαίσιο της σειράς διαλέξεων «Ζητήματα Επικοινωνίας», 16/04/2013
- Τσαλίκη, Λ. (2008), *Παιδιά και Διαδίκτυο στην Ελλάδα: Έρευνα για τη σχέση παιδιών και διαδικτύου 2008-2009*, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα επικοινωνίας και Μέσων μαζικής ενημέρωσης, Αθήνα
- Χαλκίδου, Α. (2014) «Από την ποιητική του πόνου στην αίσθηση της ηδονής, Ερωτικός πόνος , σώμα και επιθυμία στις πρακτικές του BDSM» Μεταπτυχιακή εργασία ειδίκευσης στο Π.Μ.Σ. Γυναίκες και Φύλα: ανθρωπολογικές και ιστορικές προσεγγίσεις, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή κοινωνικών επιστημών, τμήμα κοινωνικής ανθρωπολογίας, Μυτιλήνη

Νομικό πλαίσιο

- Ποινικός Κώδικας
- Ν.2734/1999
- Ν. 3498/2006
- Ν. 3904/2010
- Ν.4267/2014
- Ν. 4251/2014
- Ν. 4356/2015
- Το υπ' αριθμ. πρωτ.: 14667/03/2.1 πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη έπειτα από σχετικές αναφορές πολιτών, 6 Νοεμβρίου 2003
- Από το 27/01/2010 υπόμνημα του Σωματείου Εκδιδόμενων Προσώπων Ελλάδας δια του πληρεξούσιου δικηγόρου κ. Μοραΐτη.
- Τα άρθρα 2§1, 5§1 και 9§1 του Συντάγματος,
- Τα άρθρα 8 και 14 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
- Το άρθρο 57 του Αστικού Κώδικα και 336-351Α ΠΚ
- Η 15/2016 Απόφαση του ΝΣΚ

Διαδικτυακοί Τόποι

- <http://www.alexandria.com>
- <https://www.lse.ac.uk/>
- <http://www.frikipaideia.wikia.com>
- <http://www.in.gr>
- <http://www.dimokratiki.gr>
- <http://www.tanea.gr>
- <http://www.state.gov>
- <http://www.efsyn.gr>

- <http://www.kethea.gr>
- <http://www.entosfylou.wordpress.com>
- <http://www.tovima.gr>
- <http://www.keelpno.gr>
- <http://www.iefimerida.gr>
- <http://www.astynomia.gr>
- <http://www.nautemporiki.gr>
- <http://www.bourdela.gr>
- <http://www.thetoc.gr>
- <http://www.lifo.gr>
- [http:// www.erotic-festival.com](http://www.erotic-festival.com)
- <http://www.MiCandi.com>
- <http://www.topontiki.gr>
- <http://www.diefni.gr>
- <http://www.ethnos.gr>
- <https://tomov.gr>
- <http://www.pcsteps.gr>
- <https://www.youtube.com>
- <https://www.facebook.com/>
- <http://www.e-typos.com>
- <http://www.protagon.gr>

*....Και σε εκείνον που ξεκίνησε από ένα μικρό χωριό της Λέσβου
για να αποδείξει ότι τα όνειρα μπορούν να γίνουν πραγματικότητα.*